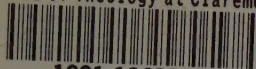

School of Theology at Claremont

1001 1368205

The Library

of the

CLAREMONT

SCHOOL OF THEOLOGY

1325 North College Avenue
Claremont, CA 91711-3199
1/800-626-7820

KING'S
Old Book Store
15 Fourth St

BS
1965
1892b

THE
RESULTANT
GREEK TESTAMENT,

*EXHIBITING THE TEXT IN WHICH THE
MAJORITY OF MODERN EDITORS ARE AGREED, AND
CONTAINING THE READINGS OF*

STEPHENS (1550),
LACHMANN,
TREGELLES,
TISCHENDORF,
LIGHTFOOT,
ELLICOTT,

ALFORD,
WEISS,
THE BÂLE EDITION (1880).
WESTCOTT AND HORT,
AND
THE REVISION COMMITTEE.

BY
RICHARD FRANCIS WEYMOUTH, D.Lit.,
FELLOW OF UNIVERSITY COLLEGE, LONDON.

WITH AN INTRODUCTION
BY
THE RIGHT REV. THE LORD BISHOP OF WORCESTER.

FUNK & WAGNALLS COMPANY,
NEW YORK AND TORONTO.

1892.

Theology Library
SCHOOL OF THEOLOGY
AT CLAREMONT
California

INTRODUCTORY PREFACE.

THIS useful work exhibits in a compact form the results of modern critical research as applied to the text of the Greek Testament. Dr. Weymouth does not profess to give us a text based on an independent collation of MSS., Versions, and Patristic citations. His aim has been far less ambitious and more modest; it has been simply to produce a text which shall represent as far as possible the consensus of the principal editors—"that in which (roughly speaking) the majority of them agree." But at the same time he is careful to inform us that he has not merely counted names, but has weighed the reasons which may have influenced an editor in adopting a particular reading. Thus, for instance, "since Lachmann's time and since the earlier portion of Tregelles's Greek Testament appeared, fresh MS. evidence has come to light, some of the most valuable uncials (the Codex Vaticanus and others) having been more carefully collated, and some hitherto unknown (notably the Codex Sinaiticus) having been discovered"; and it is but reasonable to suppose that the judgment of these critics would have been modified in some

instances by the new material thus supplied, had they had it before them.

Every reader can judge for himself with what success Dr. Weymouth has accomplished his task; for the evidence is put clearly before him. "In the upper inner corner of each page all the authorities for that portion of the text are named;" while on the other hand, "The footnotes contain the readings which have won less numerous or less weighty suffrages." Instead of having to consult half a dozen different editions, the student can now tell at a glance what is the reading of Lachmann, or Tischendorf, or Tregelles, or Westcott and Hort, and how far their agreement extends.

The idea, indeed, is not altogether new. Dr. Scrivener had already furnished the groundwork of such a comparison in his Cambridge Greek Testament, but he did not attempt to construct a text: he merely issued a careful reprint of Stephens's third edition of 1550, contenting himself with placing at the foot of the page the various readings of Lachmann, Tischendorf, and Tregelles.

An attempt to produce a resultant text had also been made in the Cambridge Greek Testament for Schools and Colleges. There, however, the basis of the text is narrower; it rests upon the consent of Tischendorf and Tregelles. When these two editors are at variance, a determining voice is allowed to the text of Stephens, where it agrees

with either of their readings; and to Lachmann only where the text of Stephens differs from both. This is the general principle followed, provision, however, being made for the due recognition in the Gospels of the Sinai MS. (N) which was discovered too late to be used by Tregelles except in the last chapter of St. John's Gospel and the following books.

Dr. Weymouth's critical authorities are more numerous. He has not only availed himself of the labours of the editors already mentioned, the great masters in this field of criticism, Lachmann, Tischendorf, Tregelles, and Westcott and Hort, but he has also made use of Alford's Greek Testament; of the Bâle edition of 1880, by Dr. Stockmeyer, and Professor Riggensbach; the readings (so far as they can be ascertained) adopted by the New Testament Revision Company; Bishop Lightfoot's and Bishop Ellicott's edition of St. Paul's Epistles; and Dr. Bernhard Weiss's text of St. Matthew's Gospel, published in 1876.

On these authorities Dr. Weymouth constructs his text, but he has further given, for the sake of comparison, all the readings of Stephens's third edition (folio, 1550); in many places, and chiefly where it agrees with his text, the readings of the Complutensian Polyglot; those of the *Editio Princeps* of Erasmus, 1516; and the most important in Stephens's margin. He has also noticed the few instances in which the readings presumed to

underlie the English Authorized Version as well as those in which the Elzevir edition of 1633 (the so-called "Textus Receptus") differed from that of Stephens; and he draws attention to the fact that in many hundreds of passages "either Erasmus or Stunica adopted, or Stephens himself inclined towards, those very readings in favour of which, with fuller knowledge of the evidence, the consensus of modern editors has decided."

It will be seen, therefore, that the basis of Dr. Weymouth's comparison is wider than that of those who have preceded him in the same field.

Dr. Weymouth's work has been done with the most conscientious care, and, so far as my observation has extended, with remarkable accuracy. His book may be confidently recommended to readers who wish to see at a glance what the present state of the text of the Greek Testament is, as determined by the consensus of the most competent editors.

J. J. S. WORCESTER.

HARTLEBURY CASTLE.

PREFACE.

THE text of the Greek New Testament here presented is not based directly on Manuscripts, early Versions, and Patristic Citations. The production of such a work would demand far more than the mere shreds and fragments of time that remain not entirely consumed in an engrossing and arduous profession. Based on printed books—all the most important editions of the last half century from Lachmann downwards—the RESULTANT GREEK TESTAMENT is intended to exhibit in a compact and intelligible form the latest *results* of textual criticism. Prebendary Scrivener's useful and (for the text) accurate edition is the only one at present in existence that aims at this object; but of modern editors, it notices only three—Lachmann, Tregelles, and Tischendorf.

Scrivener has preferred to occupy the body of his page with one of the early printed texts (that of Robert Stephens's third edition, 1550) putting all other readings in his footnotes. I have judged it more convenient to the reader to put in the body of the page the text on which the majority (but see below) of modern critics are agreed, relegating to the footnotes readings less numerously or less weightily sanctioned.

The editions which have been laid under contribution are the following.

1. Lachmann's larger edition, published at Berlin, vol. i. in 1842, vol. ii. in 1850. It may be useful to remind the reader that Lachmann "professed implicitly to follow ancient copies so far as then existing collations rendered them accessible. The oldest Greek MSS. are the basis, compared with the citations of Origen. The readings of the old Latin (as found in unrevised MSS.) and the citations of Latin Fathers were his subsidiary aids; and thus the text was formed, not giving what he would necessarily

consider to be the true text, but the transmitted text of about the fourth century."* In the present work the abbreviation "Ln" indicates the name of Lachmann.

2. Tregelles's edition, in one volume quarto, published in parts which bear date from 1857 to 1872. Tregelles's critical principles closely approximated to Lachmann's, but he availed himself of a wider range of MSS. (all the then known uncials † and a few cursives, those namely which he judged to have been themselves copied from MSS. of high antiquity), used all the early Versions, and himself read all the Greek and Latin Fathers of the first four centuries to collect citations. His aim was to form a text based on *all* the most ancient evidence. Abbreviation here used, "Tr."

3. Tischendorf's eighth edition, dated 1869 to 1872. Tischendorf edited on the same general principles as Tregelles, but somewhat fitfully applied. He was perhaps unduly influenced by the great MS. (the Codex Sinaiticus) of which he was himself the discoverer—a natural and venial error; yet, while following this authority at times when but slightly supported, at other times apparently in the purest caprice, he forsakes it when strongly confirmed. Like Tregelles he laboured with indefatigable industry, and consequently he had at his command not only the stores that Tregelles had amassed, but much more of the same character acquired by himself. "Ti" is the abbreviation here employed. I have not undertaken to collate Ti's smaller and posthumous edition of 1876, although aware that in a very few instances, besides corrections of mere errata, its readings differ from those of the "editio octava critica major"; as for instance in the omission of $\mu\epsilon$ in Mark vi. 23.

* Tregelles's "Account of the Printed Text of the Greek New Testament," p. 99.

† Except some Moscow MSS. and the Vatican Codex, which he was allowed to see and examine but not to collate, Tregelles collated every unpublished uncial MS. then known to exist in Europe.

4. Of Alford's Greek Testament I have of course used the latest editions; the seventh of vol. i. (1874), the seventh of vol. ii. (1877), the fifth of vol. iii. (1871), and the fifth of vol. iv. (1875). Alford for the most part follows in the wake of the critics above named (as do the great majority of modern scholars), but with a certain leaning towards the "Received Text." Abbreviation "A"

5. The Bâle edition. This was edited in 1880 for the Bible Society of Bâle by Dr. Stockmeyer and Professor Ruggenbach. It is greatly under the influence of Tischendorf throughout,—just as (to a much smaller extent) Tr is influenced by Ln, and R by WH,—independent judgment being rarely and timidly asserted, except in the spelling of some proper names and some other unimportant details. This subordination of judgment has seemed to me so marked that I could not but take it into account in estimating the preponderance of critical authority. In a few instances however, when these editors have ventured to forsake the footsteps of the great Leipzig scholar, they have anticipated the reading which Westcott and Hort have preferred. Unfortunately as to correctness this edition does not compare favourably with the marvellously accurate pages of Lachmann or Westcott and Hort. How often one has to recall Horace's plea for indulgence to those blemishes—

"Quas aut incuria fudit,
Aut humana parum cavit natura!"

Happy will my readers be if they find my little volume an exception through the unstinted pains which have been bestowed upon it.* But alas! even Westcott and Hort find themselves forced to the avowal, "With the utmost desire to secure accuracy, we have learned increasingly to distrust our own power of attaining it in

* I have most carefully read the proofs, as the work passed through the press, not with the "copy" sent to the printers, but with the printed editions themselves the readings of which are here given, thus nearly doubling my own labour for the reader's benefit.

the degree to which an edition of the New Testament should aspire." (Vol. ii. p. 323.) Abbreviation, "B."

6. Westcott and Hort's Greek Testament, published in 1881: a work beyond all praise, both for the erudition displayed and for the simple beauty of its "guileless workmanship," and which will survive "aere perennius," long after unworthy vituperation is forgotten. Abbreviation, "WH"

7. The Greek readings adopted by the New Testament Company of the Committee appointed by Convocation by whose ten years' labours the English version has been revised. Abbreviation, "R." There are numerous passages in which R has no voice, as having pronounced no judgment on the spelling or (in many cases) on the order of the words. The Revisers say in their Preface: "A revision of the Greek Text was the necessary foundation of our work; but it did not fall within our province to construct a continuous and complete Greek text. In many cases the English rendering was considered to represent correctly either of two competing readings in the Greek, and then the question of the text was usually not raised."

8. Bishop Lightfoot's edition of certain of St. Paul's Epistles: Galatians (1865); Philippians (1868); Colossians and Philemon (1875). (In the later editions the text remains unchanged.) Abbreviation, "Li."

9. Bishop Ellicott's editions of St. Paul's Pastoral Epistles (4th edition, 1869), and of the Epistles to the Galatians (1867), Ephesians (1868), Philippians, Colossians, and Philemon (4th edition, 1875), and Thessalonians (1880). Abbreviation, "E."

10. For St. Matthew's Gospel, the text given by Dr. Bernhard Weiss. His work, "Das Matthäusevangelium," was published at Halle in 1876. Weiss's text, like that of the Bâle edition, is powerfully influenced by Tischendorf. Abbreviation, "W."

These texts are the ten on which the "Resultant" text is based, but—

11. I have given for the sake of comparison all the

readings of Robert Stephens's folio of 1550, his third edition. I have of course made use not only of Scrivener's excellent and very accurate reprint, but also of the copies which are in the British Museum and especially of one copy kindly lent to me for several months by the Committee of the Baptist College at Bristol. This splendidly printed edition, the "*editio regia*," though its defects are now almost universally admitted, can never fail to be regarded with interest. It exhibits the best text that—from want of ampler and better critical materials—the Stephenses, Gerbel, Beza, the Elzevirs, Blaeu, and many later editors, had it in their power to print; one that with comparatively few and unimportant variations held for nearly three centuries almost undisputed possession of the field as the *Textus Receptus*. From Stephens's name the customary symbol for this text, ς , is derived, and that abbreviation is accordingly employed here.

12. Also for the sake of comparison it is here indicated in many places what the reading of the Complutensian Polyglott is, occasionally elsewhere, but chiefly wherever *it agrees with the text here given*. Such is the signification of "*C*" *after a colon*, wherever inserted in the footnotes. If there are more readings than one, the "*: C*" refers only to the one immediately preceding; see for examples the footnotes on Luke iv. 8, Heb. iv. 2, James ii. 5. Peculiar interest attaches to this edition, prepared by Stunica at Alcalà, the ancient Complutum, under the auspices of Cardinal Ximenes from MSS. borrowed from the Vatican, as being the first that was *printed* (probably in or soon after 1514), though the publication was delayed by various hindrances for several years, and the first *published* edition was that of Erasmus which appeared in 1516.

13, 14. Of this *editio princeps* the readings are frequently given, as also the most important in Stephens's margin, in the same manner as those of the Complut. Polygl. Abbreviations, "*Er*" and " ς ."

15. The few instances in which the readings "*pre*"

sumed to underlie the English Authorized Version" of King James I.'s reign differ from ς , are also given here. Abbreviation "J." [J] indicates that the Authorized Version gives the word or words in italics. This edition also carefully gives the marginal readings of J. In these it is to be observed that a var. lect. in the Greek is often introduced by a simple "Or." For example, in Luke ii. 38, the marg. reading "Or, *Israel*" shows clearly that the translators attached importance (though no modern editors have done so) to the ἐν Ἰσραὴλ which has the sanction of the Clementine Vulgate but of no ancient Greek MS.

16. The readings in which the Elzevir edition of 1633, which audaciously claimed to be—what it was not and never has been—the "textus ab omnibus receptus", differs from ς are marked by the abbreviation "Elz."

It may be remarked in passing that to those who share the Dean of Chichester's strange—one might almost say superstitious—veneration for the Textus Receptus it will be instructive to observe how in many hundreds of passages, as here marked by C, Er, or ς_m after a colon, or by (n.m.) after ς , either Erasmus or Stunica adopted, or Stephens himself inclined towards, those very readings in favour of which, with fuller knowledge of the evidence, the consensus of modern editors has decided. If indeed any one seriously believes that the Leyden printers of 1633 were guided in their work of that year by the Holy Spirit of God, which was withheld from all other editors before or since and from themselves in 1624, then, to adopt the familiar *cheville* of our early poets, "ther is no mo to seyn" in the way of seeking to convince the holder of such a theory.

I have not thought it necessary to give all the readings of C or Er or ς_m , nor all the details (of spelling, accents, etc.) of Elz. But neither must it be imagined that any of the critical editions give by any means *all* the details of the MSS. to whose authority they appeal.

17. The readings which Scrivener prefers are indicated here and there by "Scr"; but a toilsome investigation of

all the references given in Index III. of his Introduction to the Criticism of the New Test. (third edition, 1883) has met with but a scanty reward, so frequently this learned writer expresses himself with a hesitation and uncertainty that forbid his being cited with confidence as an authority even when one is able to detect which way his judgment probably leans.

An opinion has been expressed to me that some of the editions above enumerated can hardly claim to be admitted as authorities. My reply is that I fail to see that only those scholars who have devoted a large part of their lives to the study of manuscripts can form a judgment of any value on the *results* of such study. Such I know was not Tregelles's view.

A leading feature—and one, I venture to think, of considerable value—in the work now offered to the student is the following. Since Lachmann's time, and since the earlier part of Tregelles's Greek Testament appeared, fresh MS. evidence has come to light, some of the most valuable uncials (the Codex Vaticanus and others) having been more carefully collated, and some hitherto unknown (notably the Codex Sinaiticus) having been discovered. Tregelles had no copy or collation of the Sinaitic MS. while editing the Gospels, except only for the last chapter of John. How far all this fresh evidence, of which these editors would have been only too glad to avail themselves, would have influenced their judgment it is impossible to determine; but at least it is possible to indicate the places in which Lachmann and Tregelles did not possess some portion of the evidence which later editors had before them. This is done by putting *Ln* and *Tr* in italics in all such cases. The reader will therefore understand from such italics that Lachmann or Tregelles, if more fully informed, would possibly or probably—I do not venture to say which—have preferred the reading here given in the text to that which he actually printed, as quoted here in the footnotes. In some passages one might affirm with perfect confidence

what the decision of these editors would have been. For example, in Mark x. 20, Ln, in his text (otherwise however in his margin), reads πάντα ταῦτα on the authority of the Codex Ephraemi and one or two other MSS. Had he known that this is *not* the reading of Cod. Ephr. and that the Cod. Sin. lends its authority also to support that of the Alexandrian and Vatican MSS. and of the Cod. Ephr., we can scarcely doubt that he would have given ταῦτα πάντα like all his successors. In Lu. iii. 14, Tr was in doubt as to the reading of the Codex Vaticanus, and trusting too much to Cardinal Mai's authority as against Birch, he printed ποιήσομεν in his text of that verse, putting ποιήσωμεν in his margin. Had he known that the Cardinal with characteristic carelessness had given the wrong reading, that Cod. Vat., like the great majority of uncials, exhibited ποιήσωμεν, and that the Cod. Sin. had the same, I feel certain that he would unhesitatingly have adopted ποιήσωμεν for his text. Twenty years' acquaintance with Tregelles while his work was in progress seems to warrant this confidence. But such instances are but few (mostly perhaps in mere spelling), and it is only very occasionally that such confidence will be found to have influenced the text of the present edition, when the mere numerical majority has favoured the reading here thrown into the footnotes.

The text exhibited on the basis of these authorities will be that in which (roughly speaking) the majority of them agree; but in estimating the majority it has been an obvious duty not merely to count names, but ever to keep in view the considerations suggested in the preceding paragraphs.

No doubt every reader will notice here and there a rejected reading supported by authorities which he may deem more important than those which favour the reading here put in the text; but at all events he will find—what is a chief object aimed at in this work—that the authorities are all given fully, and with the facts before him he will be at liberty to dissent from my judgment as often as he pleases. In the upper inner corner of

each page all the authorities for that portion of the text are named.

The footnotes contain the readings which have won less numerous or less weighty suffrages.

It has not seemed necessary to exhibit in detail all the varieties of punctuation, just as not even Scr in his reprint of ς has always given Stephens's punctuation. That of the Revised Version is followed as a rule, many of the commas however being omitted. "High pointing" is not very generally approved. Where the variety of punctuation affects the sense in any important degree, it is everywhere noted. One passage in which I have not followed the Revisers, or even the majority of editors, is 1 Pet. ii. 17, where the separation of the clauses by stops of equal weight seems seriously to obscure the sense by making the present *τιμᾶτε* co-ordinate with and equivalent to the aorist *τιμήσατε*. Surely the translators of 1611 were right in their marginal rendering of the aorist by "Esteem," that is, in the sense of the Latin *aestimate*, take a just estimate of, attach the true value to. The injunction seems to be to do this to all—God and men alike: to do this, once for all (the aorist); and as the result, habitually (the present) to fear God, love the brotherhood, and honour the king.

The numbers of the verses are printed in the outer margin, the exact division of the verses being marked by a space in the text, except where the verse begins at the beginning of the line. For an example see Luke xx., where v. 30 consists only of the three words *καὶ ὁ δεύτερος* (compare Acts xv. 18), and of Acts xiii. 10 the first word is *εἶπεν*. (I had begun working on this plan long before I discovered that B had adopted the same—indeed before B was published.) Where the verses are differently divided by different editors, I have been guided by Robert Stephens's edition of 1551, the first in which the Greek text was divided into verses.

For the division into paragraphs in this edition not only the authorities above quoted have been consulted, but also Bengel, Griesbach, and Scholz. In many cases

also I have followed the Revisers in assigning special weight to the divisions in the Codex Vaticanus (and the Cod. Zacynthius for Luke) as given by Tregelles.

As to the order of the Books, it has seemed most convenient to adopt the arrangement which is most familiar, namely that of ς and our English Bibles.

I also generally follow the English Authorized and Revised Versions in the use of capitals for the divine names and a few other words. The significance that we attach to initial capitals having been quite unknown in ancient writings, there is no reason why we should not avail ourselves in English editions of the useful custom of English books.

Words quoted in the footnotes from the text are put on the left of a square bracket.

+ following the square bracket signifies that *after* the word there cited the word or words following are added by the authorities then quoted.

pr (= *praemittit* s. *praemittunt*) following the square bracket indicates that *before* the word there cited the word or words following are placed by the authorities then quoted.

— following the square bracket, namely after more words than one, signifies that the specified one or more of those words is omitted by the authorities quoted.

▪ (= *omittit* s. *omittunt*) after the authority means that the word or words on the left of the bracket are all omitted by him or them.

ins = *inserit* s. *inserunt*.

$\sigma\phi$ (= *per sphalma*) after the authority means that such is the reading in his printed text, but simply by inadvertence; an error that ought to have appeared, or perhaps has appeared, in his list of corrigenda. A mere misprint of letter or accent, that gives no sense and cannot mislead, like καθίστησαν (Ln for -σιν), I have not thought deserving of record.

A small _m following the authority indicates that while his *text* agrees with that of other editors, he has placed

in his *margin* the word or words just quoted. Occasionally the same authority gives more than one marginal reading, as B in Mark vii. 2, Tr in Mark xii. 37.

(_{n.m.}) (= *non in margine*) following the authority means that he gives in his *margin* the reading here given in the *text*. Thus in Mark v. 1, 5, which has Γαδαρηνῶν in the text, gives both Γεργεσηνῶν and Γερασσηνῶν (as in this Resultant text) in his margin. And B, which in John xix. 38, last clause, has T's reading in the text, agrees with our Resultant text in the margin, besides giving the further variation (τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ) which 5 exhibits.

A small **a** following WH indicates an "alternative reading," as given in vol. ii. of that edition, such alternative readings differing from the text only in spelling or some similar detail not affecting the sense, the rejected spellings moreover being, in the judgment of these editors, "but little less probable than those adopted."

In like manner (_{n.a.}) after WH signifies that their text differs in the spelling or other detail specified from this resultant text, with which however their alternative reading agrees.

[Ln], [Tr], etc., signifies that the authority so cited brackets the word or words referred to.

[Ln]_m, [Tr]_m, etc., signifies that this authority agrees with other editors as to his *text*, but in his *margin* brackets the word or words in question. Thus in 1 Pet. ii. 24, where A and B insert [αὐτοῦ] in their text after μῶλωπι, Tr, omitting the word in his text, gives μῶλωπι [αὐτοῦ] as his marginal reading.

The italics of *Ln* or *Tr* referring to a word bracketed in the Resultant text—the brackets signifying that the authorities for and against the genuineness of the words were so evenly balanced that it seemed impossible to decide between them—indicate that this authority might possibly have agreed with those from whom he has differed, if he had had their fuller acquaintance with the MS. evidence in the case. Thus in Mark xv. 29 *Ln* and *Tr* might have inserted ἐν, and in Mark xvi. 1 they might

have omitted the τοῦ, had they known the readings of Cod. Sin., and not been misled in the former passage as to Cod. Ephr.

Following the example of all the modern editors, I insert the *ν* ἐφελκυστικόν almost invariably, as well as the final *ς* of οὕτως, stating all the exceptions given in modern editions, not often those of *ς*.

In order to prevent needless repetition in the footnotes, it may be convenient to state once for all that of certain words of more or less frequent occurrence, chiefly proper names, the spelling here adopted is the following :—

Ἀβραάμ with Ln Tr Ti A B W Li E WH : Ἀβραάμ *ς*.

Ἀλφαῖος with other editors : Ἀλφαῖος WH.

Ἀνανίας with other editors : Ἀνανίας WH.

βαλλάντιον with C Ln and all modern editors : βαλλάντιον *ς*.

Βεελζεβούλ with *ς* Ln Tr Ti A B WH_a : Βεελζεβούβ J : Βεεζεβούλ W WH.

Δαυεὶδ with Ln Tr Ti A WH : Δαβίδ Er *ς* : Δαυίδ C E W B.

Ἐβραῖος, Ἐβραϊκός, Ἐβραῖς, Ἐβραϊστί with Er *ς* Ln Tr Ti A B Li : Ἐβρ. WH.

Ἐλισάβετ with *ς* Ln Tr Ti A B : Ἐλεισάβετ WH.

ἐνατος with C Er (commonly) Ln etc. : ἐννατος *ς*.

ἐνενήκοντα with C Ln Tr etc. : ἐννεμήκοντα *ς*.

ἐραυνάω and ἐξεραυνάω with Ln (generally) Tr Ti A (generally) B (generally) WH : ἐρευνάω and ἐξερευνάω *ς*.

Ἡλίας, with Ln Tr (except only in Luke i. 17 marg., Ἡλεία and Rom. xi. 2 Ἡλία) A (except Rom. xi. 2 Ἡλία) W B : Ἡλίας *ς* Elz : Ἡλείας Ti : Ἡλείας WH.

Ἡρώδης, Ἡρωδιανοί, Ἡρωδιάς, Ἡρωδίων with WH alone : Ἡρωδ. other editors.

Ἡσαίας with Tr Ti A W B : Ἡσαίας *ς* Ln : Ἡσαίας WH.

Ἱερεμίας with *ς* Ln Tr Ti A B : Ἱερεμίας W WH.

Ἱεριχώ with *ς* Ln Tr A W B : Ἱερειχώ, Ti : Ἱερειχώ WH.

Ἱεροσόλυμα and Ἱερουσαλήμ with *ς* Ln Tr Ti A W B Li E : Ἱεροσόλυμα and Ἱερουσαλήμ WH.

Ἰσραηλείτης with Ti and WH : -λίτης ζ *Ln Tr A B*

Ἰωάννης with ζ Ti A W B Li E and Ln, and R except in John i. 42 (43), and xxi. 15 and 16 : Ἰωάννης Tr WH, everywhere except Apoc. xxii. 8, but WH (_{n.a.}).

Καφarnaούμ with ζ_m Ln Tr Ti A W B WH : Καπερναούμ ζ.

κράβατος with Ln Tr Ti A B WH : κράββατος ζ.

λειτουργία, λειτουργός, etc. : λειτουργ. WH_a.

λήμψεται, ἀνάληψις, etc. with Ln Tr Ti A W B Li E WH : λήψεται, ἀνάληψις, etc. ζ.

Ματθαῖος with Ln Tr Ti A W B WH : Ματθαῖος ζ.

Μωσῆς with Ln (generally) Tr A WH : Μωσῆς ζ (generally) : Μωϋσῆς Ti W B.

Πειλάτος with Ti WH : Πιλάτος ζ : Πιλάτος Er *Ln Tr* E A W B.

πραῦς, πραύτης with Ln (generally) Tr Ti Li E A W B WH : πρᾶος and πρᾶότης ζ : πραότης Ln in Gal. vi. 1, Eph. iv. 2.

ῥαββεῖ with Er Ti WH : ῥαββί C ζ *Ln Tr* A W B.

Σαμάρεια with ζ Ln Tr A WH_a : Σαμαρία Ti B WH (_{n.a.}).

Σαμαρείτης, Σαμαρείτις, with ζ Ln Tr A WH (_{n.a.}) : Σαμαρίτης, Σαμαρίτις, Ti B WH_a.

τετράρχης and τετραρχέω with ζ Ln Tr A W WH_a : τετραρχ. Ti B WH.

Τρωάς with Ln Ti B WH : Τρωάς ζ Tr E A.

One class of words calls for rather fuller notice. I refer to the very numerous cases in which some editors have substituted a simple ι for ει. I have followed Ln Tr Li E A W in keeping the diphthong. Doubtless there are many instances in which the majority of the oldest uncials exhibit such forms as *μνημιον*, *ειδωλολατρία*, *παιδια*, *δουλια*, *εριθια*, *Καισαρια*, *Λαοδικια*, etc.,* and Ti B and WH often adopt these or incline to them, as does Li in the one word *Λαοδικια*. But if we are ambitious of restoring as far as possible the text of the actual auto-

* *Αντιοχια* has the weightier MS. authority in 2 Tim. iii. 11, though no editor has given this form.

graphs of the evangelists and apostles, the evidence of inscriptions of the first and second centuries should not be wholly ignored, and in these such forms are exceptional and rare.* Moreover if that spelling is adopted, the student should be warned that in this whole class of words the pronunciation must be with *ī*, not *ĩ*, as in the Homeric *κονῖη* when at the end of a line, and *αἰκῖα*, and commonly *ἀνῖα*, in Attic. In the Latin poetry of those centuries—for hardly any Greek poetry of that age exists†—there is no trace of such shortened penults as *Laodicĭa*, *Seleucĭa*. In this whole class of words the penult was long in classical writers, and so even where itacism substitutes a single vowel for a diphthong (and this was occasionally the case in very early times: witness **ΝΟΝΕΝΘΑ** for *Ἀθηναίων* in an inscription of high antiquity, as is proved by its being written from right to left, quoted in Hayman's *Odyssey*, vol. i., App. C, p. xl., plate), the quantity of the diphthong is retained. Thus in the verses of a Palæstinian inscription, no. 4588 of Boeckh, we have *επενη* for *ἐπαινῆ*, *μεινεμι* for *μείναιμι*, *κε* for *καί*, and in each of these the substituted *ε* scans long.‡ And in the Modern Greek pronunciation, which follows the written accent, the penult would be long in *δουλία*, *ἀρεσκία*, *Λαοδικία*, *ἐξέφνης*, even when thus spelt.

* *Λαοδικεῖα* occurs in Boeckh, *Inscr.* 4472, the date of which is A.D. 221. *Λαοδικία* I have not found anywhere in inscriptions.

† *Ἀντιοχείαν* occurs in a hexameter in a Palæstinian inscription, no. 4622 of Boeckh.

‡ The fact that *ε* sometimes represents the long sound of (probably) our *e* in *there* may perhaps help to account for the curious v.l. of *τέσσαρες* as an accusative plur., as in John xi. 17, Acts xxvii. 29. The MSS. in which this form occurs were written when *η* had become assimilated in sound to *ι*, and it seems not impossible that the *Latin* termination *-es* may have crept in here, *-es* being its most natural and correct transliteration. This is the more probable as the inscriptions in which this error occurs have chiefly—indeed, so far as I have noticed, exclusively—been found in Italy and Sicily. It is seen in Boeckh's *Inscr.* no. 9552, which he describes as “*Romae ex coemeterio S. Pontiani via Portuensi*”; 9597 and 9662, “*Romae*”; 9464, “*Syracusis*”; 9477 “*Catanae*”; 5877a, “*Barii*.”

I am persuaded, notwithstanding some opinions that have been expressed to the contrary, that critical judgment will more and more converge towards most of the conclusions arrived at by WH (many of them shared by Tr* also), not only in respect to substantive readings, but also as to the minor details of orthography, etc. Nevertheless, as it would be inconsistent with the aim of this work to follow the guidance of any single edition, so also there are cases in which—at present, at least—I am not convinced. For instance, in Lu. vi. 18 (WH and Ti 17), WH adopt ἦλθαν on the sole authority of the MS. L (the Cod. Regius Parisiensis), even the Cod. Vat. reading ἦλθον; nay occasionally they prefer this form under the single sanction of a cursive MS. (33). And when editors on the authority of MSS. tolerate itacism in numerous words, as Δαυείδ, Πειλάτος, ἐξέφνης, etc., they might reasonably be expected when quoting a reading on the authority of a single MS., to accept its spelling too, although itacistic; yet WH give ὁ συνίων συνιέτω, Mark iv. 9 marg., where Codex Bezae (D), the sole authority, has συνειων and συνιευτω. Moreover that well-known characteristic of the Æolic dialect (as of modern Italian) which separated the component elements of diphthongs, as παῖς for παῖς—or probably rather retained the more ancient form and never allowed those elements to coalesce into diphthongs—seems to be found also in certain proper names in the Hellenistic Greek of the New Testament. Just as the Latin *Graius* (not *Graeus*) is accounted for by referring it not to Γραῖος, but to the Æolic Γράϊος; and similarly while *Achæus* represents Ἀχαιός, *Achaia* (as in Ovid's "Auxilium promittet Achaia Trojæ") represents Ἀχαῖα, so the Latin *Bethsaida*, *Caiaphas*, seem to point to Greek forms in four syllables, and I accordingly write Βηθσαιῶδα(ν) and Καῖάφας, with ς Ln Tr Ti A W B, as against WH, who give αι instead of αῖ. Τάϊος too is the Latin Caius.

* I beg my readers to look with great respect on any reading given in my footnotes as that of the minority, but which is supported both by Tr and WH.

Finally in accentuation I have rarely departed from Ti and WH, who commonly agree. I have of course not ventured to alter their ἴδον as given in the footnotes, notwithstanding my belief that that is not an unaugmented, but merely an itacistic form, and that therefore the correct mode of writing is ἰδον rather than ἴδον, as printed by Ti and WH. There is no other example in the New Testament, such as is so common in Homer, of a simple root beginning with a vowel, such as ἰδ, forming past tenses without any augment. If we had ἔλθον, ἔχον, ἐπόμην, ἔασα, etc., for ἦλθον, εἶχον, etc., ἰδον for εἶδον might also be correct. This form of the aorist being given by WH as an alternative reading everywhere in the Apocalypse ("Ap passim"), but "especially vi. 8, 9; viii. 2; xiv. 14; xv. 1; xix. 19," I have given it in the footnotes in these places only: this notice will suffice for the rest.

In conclusion I have to acknowledge with most cordial thanks permission given me to use their printed works by the Bishop of Durham, the Bishop of Gloucester and Bristol, the late Mrs. Tregelles (as representing her husband Dr. Tregelles whom she survived), the family of the late Dean Alford, Dr. Scrivener (and Mr. George Bell the publisher of Dr. Scrivener's Greek Testament), Dr. Westcott and Dr. Hort (as well as Messrs. Macmillan the publishers of their edition), and Dr. Stockmeyer and Prof. Riggenbach, the joint editors of the Bâle edition. I am also indebted to the authorities of Sion College and of the Baptist College at Bristol for kindly allowing me the use at my own home of their copies of Erasmus's first edition and Stephens's edition of 1550. Lastly I am under great obligation to my friend and colleague Mr. T. T. Jeffery, M.A., Fellow of Peterhouse, for reading the sheets as they passed through the press.

And now I offer this little volume to the Church of

Christ, trusting it will be approved by scholars who are also lovers of Holy Scripture, and accepted as a humble yet pleasing tribute of loving service by Him who has given us that priceless boon.

R. F. WEYMOUTH.

MILL HILL, N.W.,

- LN = Lachmann 1842-50
 Tr = Tregelles 1857-72
 Ti = Tischendorf 1869-72
 A = Alford. 1871-77
 B = Bâle edition by Stockmeyer + Riggenbach 1881
 WH = Westcott and Hort. 1881
 R = N. T. Committee of Revision 1881
 Li = Bishop Lightfoot 1825-73
 E = " Ellicott 1869-80
 W = Mr B Weiss 1876
 S = Robert Stephens (T. R.) 1550-38
 C = Complutensium Polyglott. 1516
 Er = Erasmus. 1516
 J = King James. 1511

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

ΚΑΤΑ ΜΑΘΘΑΙΟΝ.

Βίβλος γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ υἱοῦ Δαυεὶδ υἱοῦ 1
Ἀβραάμ.

Ἀβραάμ ἐγέννησεν τὸν Ἰσαάκ· Ἰσαὰκ δὲ ἐγέννησεν 2
τὸν Ἰακώβ· Ἰακώβ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰούδαν καὶ τοὺς
ἀδελφοὺς αὐτοῦ· Ἰούδας δὲ ἐγέννησεν τὸν Φαρὲς καὶ 3
τὸν Ζαρὰ ἐκ τῆς Θάμαρ· Φαρὲς δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἑσρώμ·
Ἑσρώμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀράμ· Ἀράμ δὲ ἐγέννησεν 4
τὸν Ἀμιναδάβ· Ἀμιναδάβ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ναασσών·
Ναασσών δὲ ἐγέννησεν τὸν Σαλμών· Σαλμών δὲ 5
ἐγέννησεν τὸν Βοὲς ἐκ τῆς Ῥαχάβ· Βοὲς δὲ ἐγέννησεν
τὸν Ἰωβὴδ ἐκ τῆς Ῥούθ· Ἰωβὴδ δὲ ἐγέννησεν τὸν
Ἰεσσαί· Ἰεσσαί δὲ ἐγέννησεν τὸν Δαυεὶδ τὸν βασιλέα· 6

Δαυεὶδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Σολομῶνα ἐκ τῆς τοῦ Οὐρίου·
Σολομὼν δὲ ἐγέννησεν τὸν Ῥοβοάμ· Ῥοβοάμ δὲ ἐγέν- 7
νησεν τὸν Ἀβιά· Ἀβιά δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀσάφ·
Ἀσάφ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσαφάτ· Ἰωσαφάτ δὲ 8
ἐγέννησεν τὸν Ἰωράμ· Ἰωράμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ὁζείαν·

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ] Τί[Α] Β°, in pagina præcedente WH: τὸ κατὰ
Ματθαῖον ἅγιον εὐαγγέλιον ς: inscriptionem omnino omittit
W. 3 Θάμαρ] Θαμάρ TrA Ἑσρ. bis] Ἑσρ. WH 4 Ἀμιν-
αδάβ bis] Ἀμειν. A 5 Βοὲς bis] Βοδς ς B: Βοδς LnTr Ἰωβὴδ
bis] Ὡβὴδ ς B Δαυεὶδ δὲ] + ὁ βασιλεὺς ς Σολομῶνα] -μῶνα
ς Ln: CEr 7 Σολομῶν] -μῶν LnA 7, 8 Ἀσάφ bis] Ἀσά ς BW
8, 9 Ὁζείαν· Ὁζεῖας] Ὁζί- bis ς BW

- 9 Ὁξείας δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωάθαμ· Ἰωάθαμ δὲ ἐγέννησεν
 10 τὸν Ἀχαζ· Ἀχαζ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐζεκίαν· Ἐζεκίας
 δὲ ἐγέννησεν τὸν Μανασσῆ· Μανασσῆς δὲ ἐγέννησεν τὸν
 11 Ἀμώς· Ἀμώς δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσειάν· Ἰωσειάς δὲ
 ἐγέννησεν τὸν Ἰεχονίαν καὶ τοὺς ἀδελφούς αὐτοῦ ἐπὶ τῆς
 μετοικεσίας Βαβυλῶνος.
- 12 Μετὰ δὲ τὴν μετοικεσίαν Βαβυλῶνος Ἰεχονίας ἐγέν-
 νησεν τὸν Σαλαθιήλ· Σαλαθιήλ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ζορο-
 13 βάβελ· Ζοροβάβελ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀβιούδ· Ἀβιούδ
 δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐλιακείμ· Ἐλιακείμ δὲ ἐγέννησεν τὸν
 14 Ἀζώρ· Ἀζώρ δὲ ἐγέννησεν τὸν Σαδώκ· Σαδώκ δὲ
 ἐγέννησεν τὸν Ἀχείμ· Ἀχείμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐλιούδ·
 15 Ἐλιούδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐλεάζαρ· Ἐλεάζαρ δὲ ἐγέν-
 νησεν τὸν Μαθθάν· Μαθθάν δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰακώβ·
 16 Ἰακώβ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσήφ τὸν ἄνδρα Μαρίας, ἐξ
 ἧς ἐγεννήθη Ἰησοῦς ὁ λεγόμενος Χριστός.
- 17 Πᾶσαι οὖν αἱ γενεαὶ ἀπὸ Ἀβραὰμ ἕως Δαυεὶδ γενεαὶ
 δεκατέσσαρες, καὶ ἀπὸ Δαυεὶδ ἕως τῆς μετοικεσίας Βαβυ-
 λῶνος γενεαὶ δεκατέσσαρες, καὶ ἀπὸ τῆς μετοικεσίας
 Βαβυλῶνος ἕως τοῦ Χριστοῦ γενεαὶ δεκατέσσαρες.
- 18 Τοῦ δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἡ γένεσις οὕτως ἦν· μνηστευ-
 θείσης τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μαρίας τῷ Ἰωσήφ, πρὶν ἢ
 19 συνελθεῖν αὐτοὺς εὗρέθη ἐν γαστρὶ ἔχουσα ἐκ Πνεύματος
 Ἁγίου. Ἰωσήφ δὲ ὁ ἄνθρωπος αὐτῆς, δίκαιος ὢν καὶ μὴ
 θέλων αὐτὴν δειγματίσαι, ἐβουλήθη λάθρα ἀπολῦσαι
 20 αὐτήν. ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἐνθυμηθέντος, ἰδοὺ ἄγγελος
 Κυρίου κατ' ὄναρ ἐφάνη αὐτῷ λέγων, Ἰωσήφ υἱὸς Δαυεὶδ,

9 Ἰωάθαμ bis] Ἰωαθάμ· Ἰωαθάμ WH Ἀχαζ bis] Ἀχας WH (n.a.)
 9, 10 Ἐζεκί- bis] Ἐζ- WH: Ἐζεκεί- Lⁿ 10 Μανασσῆς] -σῆ WH_a
 Ἀμώς· Ἀμώς] Ἀμών· Ἀμών 5 BW 10, 11 Ἰωσει- bis] Ἰωσί- 5 BW
 12 ἐγέννησεν bis] γεννᾷ A Σαλαθ. bis] Σελ. WH_a 13 ἐγέννησεν
 prⁱ.] γεννᾷ A Ἐλιακείμ· Ἐλιακείμ] -κίμ· -κίμ BW 14 Ἀχείμ·
 Ἀχείμ] Ἀχίμ· Ἀχίμ BW 15 Μαθθάν bis] Μαθθ- 5 18 Ἰησοῦ]
 Tr^a [WH] R^m: Scr: Χριστοῦ Ἰη. WH_m γένεσις] γέννησις 5 μνηστ.]
 † γὰρ 5 [Δ] 19 δειγματίσαι] παραδειγμ. 5 A^m B

μη φοβηθῆς παραλαβεῖν Μαριάμ τὴν γυναῖκά σου· τὸ
γὰρ ἐν αὐτῇ γεννηθὲν ἐκ Πνεύματος ἔστιν Ἅγιον. τέ- 21
ξεται δὲ υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν, αὐτὸς
γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν.
Τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ 22
Κυρίου διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος, Ἰδοὺ ἡ παρθένος 23
ἐν γαστρὶ ἔξει καὶ τέξεται υἱόν, καὶ καλέσουσιν τὸ ὄνομα
αὐτοῦ Ἑμμανουήλ· ὃ ἔστιν μεθερμηνεύμενον Μεθ' ἡμῶν
ὁ Θεός. ἐγερθεὶς δὲ ὁ Ἰωσήφ ἀπὸ τοῦ ὕπνου ἐποίησεν 24
ὡς προσέταξεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος Κυρίου, καὶ παρέλαβεν
τὴν γυναῖκα αὐτοῦ· καὶ οὐκ ἐγίνωσκεν αὐτὴν ἕως οὗ 25
ἔτεκεν υἱόν· καὶ ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἸΗΣΟΥΝ.

Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γεννηθέντος ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας 2
ἐν ἡμέραις Ἡρώδου τοῦ βασιλέως, ἰδοὺ μάγοι ἀπὸ ἀνα-
τολῶν παρεγένοντο εἰς Ἱεροσόλυμα λέγοντες, Ποῦ 2
ἔστιν ὁ τεχθεὶς Βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; εἶδομεν γὰρ
αὐτοῦ τὸν ἀστέρα ἐν τῇ ἀνατολῇ, καὶ ἤλθομεν προσ-
κυνῆσαι αὐτῷ. ἀκούσας δὲ ὁ βασιλεὺς Ἡρώδης ἐτα- 3
ράχθη καὶ πᾶσα Ἱεροσόλυμα μετ' αὐτοῦ· καὶ συνα- 4
γαγὼν πάντας τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς τοῦ λαοῦ
ἐπυνθάνετο παρ' αὐτῶν ποῦ ὁ Χριστὸς γεννᾶται.
οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ, Ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας· οὕτως γὰρ 5
γέγραπται διὰ τοῦ προφήτου, Καὶ σύ, Βηθλεὲμ γῆ 6
Ἰούδα, οὐδαμῶς ἐλαχίστη εἶ ἐν τοῖς ἡγεμόσιν Ἰούδα· ἐκ
σοῦ γὰρ ἐξελεύσεται ἡγούμενος, ὅστις ποιμανεῖ τὸν λαόν
μου τὸν Ἰσραὴλ. Τότε Ἡρώδης λάθρα καλέσας τοὺς 7
μάγους ἠκρίβωσεν παρ' αὐτῶν τὸν χρόνον τοῦ φαινομένου
ἀστέρος. καὶ πέμψας αὐτοὺς εἰς Βηθλεὲμ εἶπεν, 8
Πορευθέντες ἐξετάσατε ἀκριβῶς περὶ τοῦ παιδίου· ἐπὰν
δὲ εὕρητε, ἀπαγγεῖλάτε μοι, ὅπως καγὼ ἐλθὼν προσ-

20 Μαριάμ] Μαρίαν WH(n.m.)

22 Κυρίῳ] pr τοῦ ς

23 ὁ] Ln*

24 ἐγερθεῖς] διεγερθεῖς ς

ὁ pr.] Ti* B* [WH]

25 οὗ] [WH]

υἱόν] τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον ς AmBm

3 ὁ βασι.] post Ἡρ. ς

■ εἶπαν] εἶπον ς Ln Tr A

8 ἐξετάσατε] post ἀκριβῶς ς

- 9 κυνήσω αὐτῷ. οἱ δὲ ἀκούσαντες τοῦ βασιλέως ἐπορεύθησαν· καὶ ἰδοὺ ὁ ἀστὴρ ὃν εἶδον ἐν τῇ ἀνατολῇ προῆγεν αὐτοὺς ἕως ἔλθων ἐστάθη ἐπάνω οὗ ἦν τὸ παιδίον.
- 10 ἰδόντες δὲ τὸν ἀστέρα ἐχάρησαν χαρὰν μεγάλην σφόδρα.
- 11 καὶ ἐλθόντες εἰς τὴν οἰκίαν εἶδον τὸ παιδίον μετὰ Μαρίας τῆς μητρὸς αὐτοῦ, καὶ πεσόντες προσεκύνησαν αὐτῷ, καὶ ἀνοίξαντες τοὺς θησαυροὺς αὐτῶν προσήνεγκαν αὐτῷ δῶρα, χρυσὸν καὶ λίβανον καὶ σμύρναν. καὶ χρηματισθέντες κατ' ὄναρ μὴ ἀνακάμψαι πρὸς Ἡρώδην, δι' ἄλλης ὁδοῦ ἀνεχώρησαν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν.
- 13 Ἀναχωρησάντων δὲ αὐτῶν, ἰδοὺ ἄγγελος Κυρίου φαίνεται κατ' ὄναρ τῷ Ἰωσήφ λέγων, Ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ φεύγε εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἴσθι ἐκεῖ ἕως ἂν εἴπω σοί· μέλλει γὰρ Ἡρώδης ζητεῖν τὸ παιδίον τοῦ ἀπολέσαι αὐτό. ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβεν τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ νυκτὸς καὶ ἀνεχώρησεν εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἦν ἐκεῖ ἕως τῆς τελευτῆς Ἡρώδου· ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ Κυρίου διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος, Ἐξ Αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν Υἱόν μου. Τότε Ἡρώδης ἰδὼν ὅτι ἐνεπαίχθη ὑπὸ τῶν μάγων ἐθυμώθη λίαν, καὶ ἀποστείλας ἀνείλεν πάντας τοὺς παῖδας τοὺς ἐν Βηθλεὲμ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ὁρίοις αὐτῆς ἀπὸ διετούς καὶ κατωτέρω, κατὰ τὸν χρόνον ὃν ἠκρίβωσεν παρὰ τῶν μάγων.
- 17 τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν διὰ Ἱερεμίου τοῦ προφήτου λέγοντος, Φωνὴ ἐν Ῥαμᾷ ἠκούσθη, κλαυθμὸς καὶ ὄδυρμος πολὺς, Ῥαχὴλ κλαίονσα τὰ τέκνα αὐτῆς, καὶ οὐκ ἤθελεν παρακληθῆναι, ὅτι οὐκ εἰσίν.
- 19 Τελευτήσαντος δὲ τοῦ Ἡρώδου, ἰδοὺ ἄγγελος Κυρίου φαίνεται κατ' ὄναρ τῷ Ἰωσήφ ἐν Αἰγύπτῳ λέγων,

■ ἐστάθη] ἔστη ε 11 εἶδον] εἶδον ε : CJ sm Scr 13 φαίνεται] post κατ' ὄναρ Tr : ἐφάνη post κ. ὁ. Lⁿ WH^m 14 παρέλαβεν] -βε WH 15 Κυρίου] pr τοῦ ε 16 πᾶσι] -σιν Lⁿ Tr⁷¹ A 17 διὰ ὑπὸ ε 18 Ῥαμῶ] -μὰ TiWBWH κλαυθμὸς] pr θρήνος καὶ ε ἤθελεν] ἠθέλησεν Lⁿ Tr^m 19 φαίνεται] post κατ' ὄναρ ε

Ἐγερθεῖς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ πορεύου εἰς γῆν Ἰσραὴλ· τεθνήκασιν γὰρ οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχὴν τοῦ παιδίου. ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβεν 21 τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ εἰσῆλθεν εἰς γῆν Ἰσραὴλ· ἀκούσας δὲ ὅτι Ἀρχέλαος βασιλεύει τῆς 22 Ἰουδαίας ἀντὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ἡρώδου ἐφοβήθη ἐκεῖ ἀπελθεῖν· χρηματισθεὶς δὲ κατ' ὄναρ ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἔλθων κατώκησεν εἰς πόλιν 23 λεγομένην Ναζαρέτ· ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τῶν προφητῶν ὅτι Ναζωραῖος κληθήσεται.

Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ἐκείναις παραγίνεται Ἰωάννης ὁ Βαπ- 3 τιστῆς κηρύσσων ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆς Ἰουδαίας, λέγων, 2 Μετανοεῖτε· ἤγγικεν γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. οὗτος 3 γάρ ἐστιν ὁ ῥηθεὶς διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος, Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, Ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν Κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ. αὐτὸς δὲ ὁ Ἰωάννης 4 εἶχεν τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ ἀπὸ τριχῶν καμήλου καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφύν αὐτοῦ· ἡ δὲ τροφή ἦν αὐτοῦ ἀκρίδες καὶ μέλι ἄγριον. Τότε ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν 5 Ἱεροσόλυμα καὶ πᾶσα ἡ Ἰουδαία καὶ πᾶσα ἡ περιχώρος τοῦ Ἰορδάνου· καὶ ἐβαπτίζοντο ἐν τῷ Ἰορδάνῳ ποταμῷ 6 ὑπ' αὐτοῦ ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. ἰδὼν 7 δὲ πολλοὺς τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων ἐρχομένους ἐπὶ τὸ βάπτισμα εἶπεν αὐτοῖς, Γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης ὁργῆς; ποιήσατε οὖν καρπὸν ἄξιον τῆς μετανοίας· καὶ μὴ 8,9 δόξητε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς, Πατέρα ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι δύναται ὁ Θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων

21 παρέλαβεν] -βε WH εἰσῆλθεν] ἦλθεν 5 22 τῆς Ἰουδ.] pr ἐπὶ 5 [T^r][A] τοῦ πατρὸς αὐτ. Ἡ.] Ἡ. τοῦ π. αὐτ. 5 23 Ναζαρέτ] -ρέθ J Lⁿ T^r Tⁱ B 1 δὲ] [W] 2 λέγων] pr καὶ 5 [T^r] 3 διὰ] ὑπὸ 5 βοῶντος κτλ.] βοῶντος, Ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐτοιμ. κτλ. Tr (ad Mar. i. 3) 4 ἦν αὐτοῦ] αὐτοῦ ἦν 5 [ἐβαπτίζοντο] + πάντες [Lⁿ] ποταμῷ] 5^(n.m.) 7 βάπτισμα] + αὐτοῦ 5 [T^r][A] 8 καρπὸν ἄξιον] καρποὺς ἀξίους 5 : C⁵m

- 10 ἐγαῖραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ. ἤδη δὲ ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν
ρίζαν τῶν δένδρων κείται· πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν
11 καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. ἐγὼ
μὲν ὑμᾶς βαπτίζω ἐν ὕδατι εἰς μετάνοιαν· ὁ δὲ ὀπίσω μου
ἐρχόμενος ἰσχυρότερός μου ἐστίν, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς τὰ
ὑποδήματα βαστάσαι· αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν Πνεύματι
12 Ἀγίῳ καὶ πυρί· οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ
διακαθαριεῖ τὴν ἄλωνα αὐτοῦ, καὶ συνάξει τὸν σῖτον
αὐτοῦ εἰς τὴν ἀποθήκην, τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ
ἀσβέστῳ.
13 Τότε παραγίνεται ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἐπὶ τὸν
Ἰορδάνην πρὸς τὸν Ἰωάννην τοῦ βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ.
14 ὁ δὲ διεκώλυνεν αὐτὸν λέγων, Ἐγὼ χρεῖαν ἔχω ὑπὸ σοῦ
15 βαπτισθῆναι· καὶ σὺ ἔρχῃ πρός με; ἀποκριθεὶς δὲ ὁ
Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτόν, Ἄφες ἄρτι· οὕτως γὰρ πρέπει
ἐστὶν ἡμῖν πληρῶσαι πᾶσαν δικαιοσύνην. τότε ἀφίησιν
16 αὐτόν. βαπτισθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εὐθὺς ἀνέβη ἀπὸ
τοῦ ὕδατος· καὶ ἰδοὺ ἠνεψύχθησαν οἱ οὐρανοί, καὶ εἶδεν
Πνεῦμα Θεοῦ καταβαῖνον ὡσεὶ περιστεράν, ἐρχόμενον
17 ἐπ' αὐτόν· καὶ ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῶν οὐρανῶν λέγουσα,
Οὗτός ἐστιν ὁ Υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα.
4 Τότε ὁ Ἰησοῦς ἀνήχθη εἰς τὴν ἔρημον ὑπὸ τοῦ Πνεύ-
2 ματος πειρασθῆναι ὑπὸ τοῦ διαβόλου. καὶ νηστεύσας
ἡμέρας τεσσαράκοντα καὶ νύκτας τεσσαράκοντα ὕστερον
3 ἐπεινάσεν. καὶ προσελθὼν ὁ πειράζων εἶπεν αὐτῷ, Εἰ
Υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, εἰπὲ ἵνα οἱ λίθοι οὗτοι ἄρτοι γένωνται.

10 ἡ ἀξίνη] pr καὶ ε
+ αὐτοῦ ε^mLⁿTrWH^m 11 ὑμᾶς] post βαπτ. ε A 12 ἀποθήκην]
14 ὁ δὲ] + Ἰωάννης ε [Tr][A]
15 πρὸς αὐτόν] αὐτῷ LⁿTr^mWBWH(n.m.) οὕτως] -τω WWH
16 βαπτισθεὶς δὲ] καὶ βαπτ. ε εὐθὺς] post ἀνέβη ε A ἠνεψύχθησαν]
ἀνεψύχθ. ε TrTiAWH: + αὐτῷ ε [Lⁿ]TrAWH^m R(n.m.) Πνεῦμα] τὸ
πν. τοῦ ε LⁿTr[A] ἐρχόμε.] pr καὶ [Tr][A]R 17 μου ὁ ἀγα-
πητός, ἐν] μου, ὁ ἀγαπητός ἐν WH^m εὐδόκησα] ηὐδ. Ti 1 ὁ] A[WH]
2 τεσσαράκοντα bis] τεσσαρ. ε Lⁿ καὶ νύκτ. τεσσ.] κ. τεσσ. νν. TiWB
3 προσελθὼν]+ αὐτῷ ε Lⁿ αὐτῷ] ε° εἰπὲ] εἰπὸν WH(n.m.)

ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, Γέγραπται, Οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ 4
ζήσεται ὁ ἄνθρωπος, ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ῥήματι ἐκπορευομένῳ
διὰ στόματος Θεοῦ. τότε παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ 5
διάβολος εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν, καὶ ἔστησεν αὐτὸν ἐπὶ
τό πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ, καὶ λέγει αὐτῷ, Εἰ Υἱὸς εἶ 6
τοῦ Θεοῦ, βάλε σεαυτὸν κάτω· γέγραπται γὰρ ὅτι Τοῖς
ἁγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ, καὶ ἐπὶ χειρῶν
ἀρουσίν σε, μή ποτε προσκώψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σοῦ.
ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Πάλιν γέγραπται, Οὐκ ἐκπειράσεις 7
Κύριον τὸν Θεόν σου. πάλιν παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ 8
διάβολος εἰς ὄρος ὑψηλὸν λίαν, καὶ δείκνυσιν αὐτῷ πάσας
τὰς βασιλείας τοῦ κόσμου καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν, καὶ 9
εἶπεν αὐτῷ Ταῦτά σοι πάντα δώσω, ἐὰν πεσὼν προσ-
κυνήσῃς μοι. τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ὑπαγε, 10
Σατανᾶ· γέγραπται γάρ, Κύριον τὸν Θεόν σου προσκυνή-
σεις, καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις. τότε ἀφήσιν αὐτὸν ὁ 11
διάβολος· καὶ ἰδοὺ ἄγγελοι προσῆλθον καὶ διηκόνουν αὐτῷ.
Ἀκούσας δὲ ὅτι Ἰωάννης παρεδόθη ἀνεχώρησεν εἰς τὴν 12
Γαλιλαίαν, καὶ καταλιπὼν τὴν Ναζαρά ἐλθὼν κατώ- 13
κησεν εἰς Καφαρναοὺμ τὴν παραθαλασσίαν ἐν ὁρίοις
Ζαβουλὼν καὶ Νεφθαλεὶμ· ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ 14
Ἡσαίου τοῦ προφήτου λέγοντος, Γῇ Ζαβουλὼν καὶ 15
γῇ Νεφθαλεὶμ ὁδὸν θαλάσσης πέραν τοῦ Ἰορδάνου, Γαλι-
λαία τῶν ἐθνῶν, ὁ λαὸς ὁ καθήμενος ἐν σκότιᾳ φῶς 16
εἶδεν μέγα, καὶ τοῖς καθημένοις ἐν χώρα καὶ σκιᾷ θανάτου
φῶς ἀνέτειλεν αὐτοῖς.
Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς κηρύσσειν καὶ λέγειν, 17
Μετανοεῖτε· ἡγγικεν γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Πε- 18

4 ὁ ἀνθρ.]—ὁς ἐπὶ] ἐν Ln Tr AW ■ ἔστησεν] ἵστησιν s: Er
6 λέγει] εἶπεν Ln ἀρουσίν]—σί WH_a 9 εἶπεν] λέγει s σοι] post
πάντα s Ln: Er 10 ὑπαγε] + ὀπίσω μου [Ln] Bm 12 ἀκούσας
δὲ]+ ὁ Ἰησοῦς s Ln 13 Ναζαρά] -ρετ s: -ράθ Ln: -ρά A: -ρεθ JB
16 σκοτία]—τει s TiB φῶς εἶδεν] εἶδε φῶς s 17 μετανοεῖτε] WH^m
γὰρ] WH^m

- ριπατῶν δὲ παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας εἶδεν
 δύο ἀδελφούς, Σίμωνα τὸν λεγόμενον Πέτρον καὶ Ἀνδρέαν
 τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, βάλλοντας ἀμφίβληστρον εἰς τὴν θά-
 19 λασσαν· ἦσαν γὰρ ἀλεεῖς. καὶ λέγει αὐτοῖς, Δεῦτε
 20 ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς ἀλεεῖς ἀνθρώπων. οἱ δὲ
 21 εὐθέως ἀφέντες τὰ δίκτυα ἠκολούθησαν αὐτῷ. Καὶ
 προβὰς ἐκεῖθεν εἶδεν ἄλλους δύο ἀδελφούς, Ἰάκωβον τὸν
 τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐν τῷ
 πλοίῳ μετὰ Ζεβεδαίου τοῦ πατρὸς αὐτῶν καταρτιζοντας
 22 τὰ δίκτυα αὐτῶν· καὶ ἐκάλεσεν αὐτούς. οἱ δὲ εὐθέως
 ἀφέντες τὸ πλοῖον καὶ τὸν πατέρα αὐτῶν ἠκολούθησαν αὐτῷ.
 23 Καὶ περιῆγεν ἐν ὅλῃ τῇ Γαλιλαίᾳ, διδάσκων ἐν ταῖς
 συναγωγαῖς αὐτῶν καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασι-
 λείας, καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν
 24 ἐν τῷ λαῷ. καὶ ἀπῆλθεν ἡ ἀκοή αὐτοῦ εἰς ὅλην τὴν
 Συρίαν· καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντας τοὺς κακῶς
 ἔχοντας ποικίλαις νόσοις καὶ βασάνοις συνεχομένους,
 δαιμονιζομένους καὶ σεληνιαζομένους καὶ παραλυτικούς·
 25 καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς. καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι
 πολλοὶ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας καὶ Δεκαπόλεως καὶ Ἱεροσο-
 λύμων καὶ Ἰουδαίας καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου.
 5 Ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος· καὶ καθίσαν-
 2 τος αὐτοῦ προσήλθαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· καὶ
 3 ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ ἐδίδασκεν αὐτοὺς λέγων, Μα-
 4 κάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι, ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασι-
 5 λεία τῶν οὐρανῶν. μακάριοι οἱ πενθοῦντες, ὅτι αὐτοὶ
 6 κληρονομήσουσιν τὴν γῆν. μακάριοι οἱ πεινῶντες καὶ

18 περιπατῶν δὲ] + ὁ Ἰησοῦς 5 : C Scr

18, 19 ἀλεεῖς *bis*] ἀλεεῖς 5 Ln

TrA 19 αὐτοῖς] + ὁ Ἰησοῦς [Ln]

23 περιῆγεν] + ὁ Ἰησοῦς

Ln[Tr]R(n.m.)

ὅλ. τῇ Γαλιλ.] — ἐν Ln : ὅλην τὴν Γαλιλαίαν 5 : +

ὁ Ἰησοῦς 5

24 ἀπῆλθεν] ἐξῆλθ. Trm

δαιμονιζ., pr καὶ 5 [Tr]m

Ti[W][B]

1 προσήλθαν] -θον 5 LnAW

αὐτῷ] Ln[WH]

4, ■ transponunt hos versus Ln(n.m.)TrTiWHmRm

■ κληρ.]-σι WH

δυφῶντες τὴν δικαιοσύνην, ὅτι αὐτοὶ χορτασθήσονται.
μακάριοι οἱ ἐλεήμονες, ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται. μακά- 7,8
ριοι οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ, ὅτι αὐτοὶ τὸν Θεὸν ὄψονται.
μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοί, ὅτι [αὐτοὶ] υἱοὶ Θεοῦ κληθήσονται. 9
μακάριοι οἱ δεδιωγμένοι ἕνεκεν δικαιοσύνης, ὅτι 10
αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. μακάριοί ἐστε 11
ὅταν ὀνειδίσωσιν ὑμᾶς καὶ διώξωσιν, καὶ εἰπωσιν πᾶν
πονηρὸν καθ' ὑμῶν ψευδόμενοι ἕνεκεν ἑμοῦ. χαίρετε 12
καὶ ἀγαλλιᾶσθε, ὅτι ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τοῖς οὐρανοῖς·
οὕτως γὰρ ἐδίωξαν τοὺς προφῆτας τοὺς πρὸ ὑμῶν.

Ὑμεῖς ἐστὲ τὸ ἄλας τῆς γῆς· ἐὰν δὲ τὸ ἄλας μωρανθῇ, 13
ἐν τίνι ἀλισθησεται; εἰς οὐδὲν ἰσχύει ἔτι εἰ μὴ βληθὲν
ἔξω καταπατεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. Ὑμεῖς ἐστὲ τὸ 14
φῶς τοῦ κόσμου· οὐ δύναται πόλις κρυβῆναι ἐπάνω ὄρους
κειμένη· οὐδὲ καίουσιν λύχνον καὶ τιθέασιν αὐτὸν ὑπὸ 15
τὸν μόδιον ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, καὶ λάμπει πᾶσιν τοῖς
ἐν τῇ οἰκίᾳ· οὕτως λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν 16
τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα καὶ
δοξάσωσιν τὸν Πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον καταλῦσαι τὸν νόμον ἢ τοὺς 17
προφῆτας· οὐκ ἦλθον καταλῦσαι ἀλλὰ πληρῶσαι.
ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἕως ἂν παρέλθῃ ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, 18
ἰῶτα ἐν ἡ μία κεραία οὐ μὴ παρέλθῃ ἀπὸ τοῦ νόμου, ἕως
ἂν πάντα γένηται. ὅς ἐστιν οὖν λύση μίαν τῶν ἐντολῶν 19
τούτων τῶν ἐλαχίστων καὶ διδάξῃ οὕτως τοὺς ἀνθρώπους,
ἐλάχιστος κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν· ὅς
δ' ἂν ποιήσῃ καὶ διδάξῃ, οὗτος μέγας κληθήσεται ἐν τῇ
βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι ἐὰν μὴ 20
περισσέυσῃ ὑμῶν ἡ δικαιοσύνη πλεῖον τῶν γραμματέων

9 αὐτοὶ ins ε [Lⁿ][Tr][A]W[B][WH]R? : Ti° 10, 11 ἕνεκεν bis]
ἐνεκα WH^a 11 πονηρὸν]+ ῥῆμα ε ψευδόμενοι Lⁿ° [Tr]^m
13 βληθὲν ἔξω] βληθῆναι ἔξω καὶ ε ἄλας bis] ἄλα WH^a 15 πᾶσιν]
πᾶσι WH^a 18 κεραία] κερέα WH (u.a.) ἂν sec.] [W][B][WH]
20 ὑμῶν] post ἡ δικ. ε LⁿTr

καὶ Φαρισαίων, οὐ μὴ εἰσέλθῃτε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.

- 21 Ἕκούσατε ὅτι ἐρρήθη τοῖς ἀρχαίοις, Οὐ φονεύσεις, ὃς
 22 δ' ἂν φονεύσῃ, ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει· ἐγὼ δὲ λέγω
 ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ ὀργιζόμενος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἔνοχος
 ἔσται τῇ κρίσει· ὃς δ' ἂν εἴπῃ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ, Ῥακά,
 ἔνοχος ἔσται τῷ συνεδρίῳ· ὃς δ' ἂν εἴπῃ, Μωρέ, ἔνοχος
 23 ἔσται εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός. ἐὰν οὖν προσφέρῃς
 τὸ δῶρόν σου ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, καὶ ἐκεῖ μνησθῇς ὅτι ὁ
 24 ἀδελφός σου ἔχει τι κατὰ σοῦ, ἄφες ἐκεῖ τὸ δῶρόν
 σου ἔμπροσθεν τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ὕπαγε πρῶτον διαλ-
 λάγῃθι τῷ ἀδελφῷ σου, καὶ τότε ἔλθων πρόσφερε τὸ
 25 δῶρόν σου. ἴσθι εὐνοῶν τῷ ἀντιδίκῳ σου ταχὺ ἕως
 ὅτου εἶ μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ ὁδῷ· μή ποτέ σε παραδῷ ὁ ἀντί-
 δικος τῷ κριτῇ καὶ ὁ κριτὴς τῷ ὑπηρέτῃ, καὶ εἰς φυλακὴν
 26 βληθῇσῃ· ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν ἕως
 ἂν ἀποδῷς τὸν ἔσχατον κοδράντην.
 27, 28 Ἕκούσατε ὅτι ἐρρήθη, Οὐ μοιχεύσεις· ἐγὼ δὲ λέγω
 ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ βλέπων γυναῖκα πρὸς τὸ ἐπιθυμήσαι αὐτήν
 29 ἤδη ἐμοίχευσεν αὐτήν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ. εἰ δὲ ὁ
 ὀφθαλμός σου ὁ δεξιὸς σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτὸν καὶ
 βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρει γάρ σοι ἵνα ἀπόλῃται ἓν τῶν
 μελῶν σου καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου βληθῇ εἰς γέενναν.
 30 καὶ εἰ ἡ δεξιὰ σου χεὶρ σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον αὐτήν
 καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρει γάρ σοι ἵνα ἀπόλῃται ἓν
 τῶν μελῶν σου καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου εἰς γέενναν
 ἀπέλθῃ.
 31 Ἐρρήθη δέ, Ὅς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, δότω

21 ἐρρήθη] -έθη 5 TiWBWH(n.a.)

[T^v] Tr^m[A]BmRm ῥακά] ραχά Ti

22 ἀδελφῷ αὐτοῦ *φρί.*] + εἰκὴ 5

23 καὶ ἐκεῖ Trm

25 μετ' αὐτοῦ] post ἐν τῇ ὁδῷ 5

ὁ κριτῆς] + σε παραδῷ 5 [T^v]AR(n.m.)

27 ἐρρήθη] -έθη 5 TiWBWH(n.a.) ; + τοῖς ἀρχαίοις 5: Csm

28 αὐτήν *φρί.*

Ti^v[B](WH): αὐτῆς 5: C

αὐτοῦ]

αὐτοῦ Ln

30 εἰς γέενναν

ἀπέλθῃ] βληθῇ εἰς γ. 5(n.m.)

31 ἐρρήθη] -έθη 5 TiWBWH(n.a.)

δε] + ὅτι 5: Er

αὐτῇ ἀποστάσιον· ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ 32
ἀπολύων τὴν γυναῖκα αὐτοῦ παρεκτὸς λόγου πορνείας
ποιεῖ αὐτὴν μοιχευθῆναι, καὶ ὃς ἐὰν ἀπολελυμένην
γαμήσῃ μοιχᾶται.

Πάλιν ἤκούσατε ὅτι ἐρρήθη τοῖς ἀρχαίοις, Οὐκ ἐπιор- 33
κήσεις, ἀποδώσεις δὲ τῷ Κυρίῳ τοὺς ὅρκους σου. ἐγὼ 34
δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ὁμόσαι ὅλως· μήτε ἐν τῷ οὐρανῷ, ὅτι
θρόνος ἐστὶν τοῦ Θεοῦ· μήτε ἐν τῇ γῇ, ὅτι ὑποπόδιόν 35
ἐστὶν τῶν ποδῶν αὐτοῦ· μήτε εἰς Ἱεροσόλυμα, ὅτι πόλις
ἐστὶν τοῦ μεγάλου Βασιλέως· μήτε ἐν τῇ κεφαλῇ σου 36
ὁμόσης, ὅτι οὐ δύνασαι μίαν τρίχα λευκὴν ποιῆσαι ἢ
μέλαιναν. ἔστω δὲ ὁ λόγος ὑμῶν, Ναὶ ναί, Οὐ οὐ· τὸ 37
δὲ περισσὸν τούτων ἐκ τοῦ πονηροῦ ἐστίν.

Ἐκούσατε ὅτι ἐρρήθη, Ὁφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ καὶ 38
ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος· ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ἀντιστῆναι 39
τῷ πονηρῷ· ἀλλ' ὅστις σε ραπίζει εἰς τὴν δεξιὰν σιαγόνα
σου, στρέφον αὐτῷ καὶ τὴν ἄλλην· καὶ τῷ θέλοντί 40
σοι κριθῆναι καὶ τὸν χιτῶνά σου λαβεῖν, ἄφες αὐτῷ καὶ
τὸ ἱμάτιον· καὶ ὅστις σε ἀγγαρεύσει μίλιον ἓν, ὕπαγε 41
μετ' αὐτοῦ δύο· τῷ αἰτοῦντί σε δός, καὶ τὸν θέλοντα 42
ἀπὸ σοῦ δανίσασθαι μὴ ἀποστραφῆς.

Ἐκούσατε ὅτι ἐρρήθη, Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου 43
καὶ μισήσεις τὸν ἐχθρόν σου· ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, 44
ἀγαπάτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν
διωκόντων ὑμᾶς· ὅπως γένησθε υἱοὶ τοῦ Πατρὸς ὑμῶν 45

32 πᾶς ὁ ἀπολύων] ὃς ἂν ἀπολύσῃ 5 (n.m.) μοιχευθῆναι] μοιχᾶσθαι
5 (a.m.) καὶ ὃς ἐὰν ἀπολ. γαμήσῃ μοιχ.] [WH]: καὶ ὁ ἀπολ. γαμήσας
μοιχ. Lñ Trm 33 ἐρρήθη] -έθη 5 TiWBWH(n.a.) 36 ποιῆσαι]
post ἢ μέλ. 5 37 ἔστω] ἐσται LñA(n.m.) WHmRm 38 ἐρρήθη]
-έθη 5 TiWBWH(n.a.) 39 ραπίζει] -σει 5 Trm εἰς] ἐπὶ 5 Trm
σιαγόνα] post σου 5 σου] Ti[B][WH] 41 ἀγγαρεύσει]
ἐγγαρ. WHa 42 δός] δίδου 5 δανίσασθαι] δανεῖσ. 5 Lñ TrA
43 ἐρρήθη] -έθη 5 TiWBWH(n.a.) 44 ἐχθρ. ὑμῶν]+εὐλογεῖτε τοὺς
καταρωμένους ὑμᾶς, καλῶς ποιεῖτε τοὺς μισούντας ὑμᾶς, 5 [B] [sed [B] et
5m τοῖς μισοῦσιν pro τοὺς μισούντας) διωκόντων] pr ἐπηρεαζόντων
ὑμᾶς καὶ 5 [B]

- τοῦ ἐν οὐρανοῖς· ὅτι τὸν ἥλιον αὐτοῦ ἀνατέλλει ἐπὶ πονηροῦς
 46 καὶ ἀγαθούς, καὶ βρέχει ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους. ἔαν
 γὰρ ἀγαπήσητε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, τίνα μισθὸν ἔχετε ;
 47 οὐχὶ καὶ οἱ τελῶναι τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν ; καὶ ἔαν ἀσπά-
 σησθε τοὺς ἀδελφούς ὑμῶν μόνον, τί περισσὸν ποιεῖτε ;
 48 οὐχὶ καὶ οἱ ἐθνικοὶ τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν ; ἔσεσθε οὖν
 ὑμεῖς τέλειοι, ὡς ὁ Πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος τέλειός ἐστιν.
 8 Προσέχετε [δὲ] τὴν δικαιοσύνην ὑμῶν μὴ ποιεῖν ἔμ-
 προσθεν τῶν ἀνθρώπων πρὸς τὸ θεαθῆναι αὐτοῖς· εἰ δὲ
 μὴ γε, μισθὸν οὐκ ἔχετε παρὰ τῷ Πατρὶ ὑμῶν τῷ ἐν τοῖς
 2 οὐρανοῖς. ὅταν οὖν ποιῇς ἐλεημοσύνην, μὴ σαλπίσσης
 ἔμπροσθέν σου, ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ ποιοῦσιν ἐν ταῖς
 συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς ρύμαις, ὅπως δοξασθῶσιν ὑπὸ τῶν
 ἀνθρώπων· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσιν τὸν μισθὸν αὐτῶν.
 3 σοῦ δὲ ποιούντος ἐλεημοσύνην μὴ γνώτω ἡ ἀριστερά σου
 4 τί ποιεῖ ἡ δεξιὰ σου, ὅπως ἡ σου ἡ ἐλεημοσύνη ἐν τῷ
 κρυπτῷ· καὶ ὁ Πατὴρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀπο-
 δώσει σοι.
 5 Καὶ ὅταν προσεύχησθε, οὐκ ἔσεσθε ὡς οἱ ὑποκριταί·
 ὅτι φιλοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς γωνίαις
 τῶν πλατειῶν ἐστῶτες προσεύχεσθαι, ὅπως φανῶσιν τοῖς
 ἀνθρώποις· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσιν τὸν μισθὸν αὐτῶν.
 6 σὺ δὲ ὅταν προσεύχῃ, εἵσελθε εἰς τὸ ταμεῖόν σου, καὶ
 κλείσας τὴν θύραν σου πρόσευξαι τῷ Πατρὶ σου τῷ ἐν τῷ
 κρυπτῷ· καὶ ὁ Πατὴρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀπο-
 7 δώσει σοι. Προσευχόμενοι δὲ μὴ βατταλογήσητε ὥσπερ

46 τὸ αὐτὸ] οὕτως LñTrAWWH_m 47 ἐθνικοὶ τὸ αὐτὸ] τελῶναι οὕτω
 5 (n.m.) 48 ὡς] ὥσπερ 5 οὐράνιος] ἐν τοῖς οὐρανοῖς 5 (n.m.)
 1 δὲ *priz.*] ins ErTi[Tr]m[A][W][B][WH]: 5° Lñ° Tr° δικαιοσύνην]
 ἐλεημοσύνην 5 (n.m.) J (n.m.) τοῖς] Ti[B]
 ἐλ. ἡ Ti κρυπτῷ] + αὐτὸς 5 (n.m.) ἀποδώσει σοι] + ἐν τῷ φανερώ
 5 [B] 5 προσεύχησθε οὐκ ἔσεσθε] προσεύχῃ οὐκ ἔσῃ 5 ὡς]
 ὥσπερ 5 ὅπως] + ἄν 5 φανῶσιν] -σι WH_a ἀπέχουσιν] -σι
 WH: pr ὅτι 5 6 ταμεῖον] ταμειῖον 5 LñTr: Er ἀποδώσει σοι]
 + ἐν τῷ φανερώ 5 [B] 7 βατταλ.] βαττολ. 5 LñTrWH_a

οἱ ἔθνηκοί· δοκοῦσιν γὰρ ὅτι ἐν τῇ πολυλογίᾳ αὐτῶν
εἰσακουσθήσονται. μὴ οὖν ὁμοιωθῆτε αὐτοῖς· οἶδεν 8
γὰρ ὁ Πατὴρ ὑμῶν ὃν χρεῖαν ἔχετε πρὸ τοῦ ὑμᾶς αἰτῆ-
σαι αὐτόν. οὕτως οὖν προσεύχεσθε ὑμεῖς· Πάτερ ἡμῶν 9
ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου· ἐλθάτω 10
ἡ βασιλεία σου· γενηθήτω τὸ θέλημά σου, ὡς ἐν οὐρανῷ
καὶ ἐπὶ γῆς· τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δὸς ἡμῖν 11
σήμερον· καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν, ὡς 12
καὶ ἡμεῖς ἀφήκαμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν· καὶ μὴ 13
εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν, ἀλλὰ ῥύσαι ἡμᾶς ἀπὸ
τοῦ πονηροῦ. Ἐὰν γὰρ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παρα- 14
πτώματα αὐτῶν, ἀφήσει καὶ ὑμῖν ὁ Πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐρά-
νιος· ἐὰν δὲ μὴ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώ- 15
ματα αὐτῶν, οὐδὲ ὁ Πατὴρ ὑμῶν ἀφήσει τὰ παραπτώματα
ὑμῶν.

Ὅταν δὲ νηστεύητε, μὴ γίνεσθε ὡς οἱ ὑποκριταὶ σκυ- 16
θρωποί· ἀφανίζουσιν γὰρ τὰ πρόσωπα αὐτῶν ὅπως φανῶ-
σιν τοῖς ἀνθρώποις νηστεύοντες· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέ-
χουσιν τὸν μισθὸν αὐτῶν. σὺ δὲ νηστεύων ἄλειψαί 17
σου τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ πρόσωπόν σου νύχαι· ὅπως 18
μὴ φανῇς τοῖς ἀνθρώποις νηστεύων, ἀλλὰ τῷ Πατρὶ σου
τῷ ἐν τῷ κρυφαίῳ· καὶ ὁ Πατὴρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ
κρυφαίῳ ἀποδώσει σοι.

Μὴ θησαυρίζετε ὑμῖν θησαυροὺς ἐπὶ τῆς γῆς, ὅπου 19
σῆς καὶ βρώσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται διορύσσουσιν
καὶ κλέπτουσιν· θησαυρίζετε δὲ ὑμῖν θησαυροὺς ἐν 20
οὐρανῷ, ὅπου οὔτε σῆς οὔτε βρώσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου

8 οἶδεν γὰρ] + ὁ θεὸς [W][B][WH]Rm. Scr 10 ἐλθάτω] ἐλθέτω
ς LnTr (a.m.) A γῆς] pr τῆς ς W 12 ἀφήκαμεν] ἀφίεμεν ς
13 πονηροῦ] + ὅτι σοῦ ἐστὶν ἡ βασιλεία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ δόξα εἰς
τοὺς αἰῶνας ς [B]Rm: C° ς m: + ἀμὴν ς [B] Rm 15 τὰ παραπτώ-
ματα αὐτῶν] Ti°W°B°[WH] 16 ὡς] ὥσπερ ς ἀφανίζουσιν...
φανῶσιν...ἀπέχουσιν]-σι ter WHa αὐτῶν] ἐαυτῶν Ln ἀπέχου-
σιν] pr ὅτι ς 18 τοῖς ἀνθρ.] post νηστ. LnWHm κρυφαίῳ bis]
κρυπτῷ ς ἀποδώσει σοι]+ἐν τῷ φανερωῷ ς: C° ς m

- 21 κλέπται οὐ διορύσσουσιν οὐδὲ κλέπτουσιν· ὅπου γάρ
ἐστιν ὁ θησαυρός σου, ἐκεῖ ἔσται καὶ ἡ καρδία σου.
- 22 Ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν ὁ ὀφθαλμός· ἐὰν οὖν ἡ ὁ
ὀφθαλμός σου ἀπλοῦς, ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινὸν ἔσται·
- 23 ἐὰν δὲ ὁ ὀφθαλμός σου πονηρὸς ᾖ, ὅλον τὸ σῶμά σου
σκοτεινὸν ἔσται· εἰ οὖν τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος ἐστίν,
τὸ σκότος πόσον;
- 24 Οὐδεὶς δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἓνα
μισήσει καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει, ἢ ἐνὸς ἀνθέξεται καὶ
τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει· οὐ δύνασθε Θεῷ δουλεύειν καὶ
- 25 μαμωνᾷ. Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ
ὑμῶν τί φάγητε ἢ τί πίνητε, μηδὲ τῷ σώματι ὑμῶν τί
ἐνδύσησθε· οὐχὶ ἡ ψυχὴ πλεῖον ἐστὶν τῆς τροφῆς καὶ
- 26 τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος; ἐμβλέψατε εἰς τὰ πετεινὰ
τοῦ οὐρανοῦ, ὅτι οὐ σπείρουσιν οὐδὲ θερίζουσιν οὐδὲ
συνάγουσιν εἰς ἀποθήκας, καὶ ὁ Πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος
- 27 τρέφει αὐτά· οὐχ ὑμεῖς μᾶλλον διαφέρετε αὐτῶν; τίς
δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν
- 28 αὐτοῦ πῆχυν ἓνα; καὶ περὶ ἐνδύματος τί μεριμνᾶτε;
καταμάθετε τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ, πῶς αὐξάνουσιν· οὐ
- 29 κοπιῶσιν οὐδὲ νήθουσιν· λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι οὐδὲ Σολο-
μὼν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἐν τούτων.
- 30 εἰ δὲ τὸν χόρτον τοῦ ἀγροῦ σήμερον ὄντα καὶ αὔριον εἰς
κλίβανον βαλλόμενον ὁ Θεὸς οὕτως ἀμφιένυσσιν, οὐ
- 31 πολλῷ μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι; μὴ οὖν μεριμνή-
σητε λέγοντες, Τί φάγωμεν; ἢ Τί πίνωμεν; ἢ Τί περι-
- 32 βαλώμεθα; πάντα γὰρ ταῦτα τὰ ἔθνη ἐπιζητοῦσιν·
οἶδεν γὰρ ὁ Πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος ὅτι χρήζετε τούτων

21 σου bis] ὑμῶν ς καὶ] Ln^o[WH] 22 ἐστιν ὁ ὀφθ.] + σου Ln[Tr]m
[W]: Scr οὖν] Ti^o[B] ἡ] post ὁ ὀφθ. σου ἀπλ. ς Tr φωτεινὸν]
φωτεινὸν WH 23 σκοτεινὸν] σκοτινὸν WH 24 δυσὶ] δυσὶν A
μαμωνᾷ] μαμμ. ς: CEt 25 ἢ τί πίνητε] Ti^o[W][B][WH]: καὶ τί πί. ς
ἐστίν] ἐστι WH 28 αὐξάνουσιν] -άνει ς κοπιῶσιν] κοπιᾷ ς:
κοπιόουσιν TrA WH_a νήθουσιν] νήθει ς 29 Σολομῶν] -μῶν Ln A
32 ἐπιζητοῦσιν] -τεῖ ς

ἀπάντων· ζητεῖτε δὲ πρῶτον τὴν βασιλείαν καὶ τὴν 33
δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν.
μὴ οὖν μεριμνήσητε εἰς τὴν αὔριον, ἡ γὰρ αὔριον μεριμνή- 34
σει ἑαυτῆς· ἀρκετὸν τῇ ἡμέρᾳ ἡ κακία αὐτῆς.

Μὴ κρίνετε, ἵνα μὴ κριθῇτε· ἐν ᾧ γὰρ κρίματι 7 2
κρίνετε κριθήσεσθε, καὶ ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε μετρηθή-
σεται ὑμῖν. τί δὲ βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλ- 3
μῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ ἐν τῷ σῷ ὀφθαλμῷ δοκὸν
οὐ κατανοεῖς; ἢ πῶς ἐρεῖς τῷ ἀδελφῷ σου, Ἄφες 4
ἐκβάλλω τὸ κάρφος ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου· καὶ ἰδοὺ ἡ
δοκὸς ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου; ὑποκριτά, ἔκβαλε πρῶτον 5
ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου τὴν δοκόν, καὶ τότε διαβλέψεις ἐκ-
βαλεῖν τὸ κάρφος ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ ἀδελφοῦ σου.

Μὴ δώτε τὸ ἅγιον τοῖς κυσίν, μηδὲ βάλητε τοὺς 6
μαργαρίτας ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν χοίρων, μὴ ποτε κατα-
πατήσουσιν αὐτοὺς ἐν τοῖς ποσὶν αὐτῶν καὶ στραφέντες
ῥήξωσιν ὑμᾶς.

Αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ εὐρήσετε· 7
κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν· πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμ- 8
βάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὐρίσκει, καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιγήσεται.
ἢ τίς ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος, ὃν αἰτήσῃ ■ υἱὸς αὐτοῦ ἄρτον, 9
μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ; ἢ καὶ ἰχθὺν αἰτήσῃ, μὴ 10
ὄφιν ἐπιδώσει αὐτῷ; εἰ οὖν ὑμεῖς πονηροὶ ὄντες 11
οἴδατε δόματα ἀγαθὰ διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσω
μᾶλλον ὁ Πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς δώσει ἀγαθὰ
τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν; πάντα οὖν ὅσα ἂν θέλητε ἵνα 12

33 τὴν βασιλείαν] + τοῦ Θεοῦ ς Tη[A]B(n.m.) τὴν βασ. καὶ τὴν δικαιο.]
τὴν δικαιο. καὶ τὴν βασ. LnWBm 34 μεριμνήσει] + τὰ ς: Eτ
ἑαυτῆς] αὐτῆς AW: αὐτῆς WH(n.a.) 1 κρίνετε sec.] W°(σφ)
2 μετρηθήσεται] ἀντιμετρηθήσεται ς: Eτ 4 ἐκ] ἀπὸ ς AWB
5 ἐκ τοῦ ὁ. σου] post τὴν δοκ. ς 6 καταπατήσουσιν] -ήσωσιν ς
WB 8 ἀνοιγήσεται] ἀνοίγεται LnTη(n.m.) WHm 9 ἢ τίς] + ἐστίν
ς Tη[A][W][B] αἰτήσῃ] ἐὰν αἰτήσῃ ς 10 ἢ] ς: C καὶ ἰχθ.
αἰτήσῃ] καὶ ἐὰν ἰχθ. αἰτήσῃ ς 12 ἂν] ἐὰν TηWH (n.a.)

- ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, οὕτως καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς·
οὗτος γάρ ἐστιν ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται.
- 13 Εἰσέλθατε διὰ τῆς στενῆς πύλης· ὅτι πλατεῖα [ἡ πύλη]
καὶ εὐρύχωρος ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ἀπώλειαν, καὶ
14 πολλοὶ εἰσιν οἱ εἰσερχόμενοι δι' αὐτῆς· ὅτι στενὴ ἡ
πύλη καὶ τεθλιμμένη ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ζωὴν, καὶ
ὀλίγοι εἰσιν οἱ εὐρίσκοντες αὐτήν.
- 15 Προσέχετε ἀπὸ τῶν ψευδοπροφητῶν, οἵτινες ἔρχονται
πρὸς ὑμᾶς ἐν ἐνδύμασιν προβάτων, ἔσθωθεν δέ εἰσιν λύκοι
16 ἄρπαγες. ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς.
μήτι συλλέγουσιν ἀπὸ ἀκανθῶν σταφυλὰς ἢ ἀπὸ τριβόλων
17 σῦκα; οὕτως πᾶν δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς καλοὺς
ποιεῖ, τὸ δὲ σαπρὸν δένδρον καρποὺς πονηροὺς ποιεῖ.
18 οὐ δύναται δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς πονηροὺς ἐνεγκεῖν,
19 οὐδὲ δένδρον σαπρὸν καρποὺς καλοὺς ποιεῖν. πᾶν δέν-
δρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλ-
20 λεται. ἄραγε ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε
21 αὐτούς. Οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι, Κύριε, Κύριε, εἰσελεύσε-
ται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ἀλλ' ὁ ποιῶν τὸ θέλημα
22 τοῦ Πατρὸς μου τοῦ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. πολλοὶ ἐροῦσίν
μοι ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, Κύριε, Κύριε, σὺ τῷ σῷ ὀνόματι
ἐπροφητεύσαμεν, καὶ τῷ σῷ ὀνόματι δαιμόνια ἐξεβάλομεν,
23 καὶ τῷ σῷ ὀνόματι δυνάμεις πολλὰς ἐποιήσαμεν; καὶ
τότε ὁμολογήσω αὐτοῖς ὅτι Οὐδέποτε ἔγνων ὑμᾶς· ἀποχω-
ρεῖτε ἀπ' ἐμοῦ οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν.
- 24 Πᾶς οὖν ὅστις ἀκούει μου τοὺς λόγους τούτους καὶ ποιεῖ

13 εἰσέλθατε] -ete ς ἡ πύλη] Ln[Ti]W[B]WH^o(n.m.)R^m: ins ς TrA
14 ὅτι] τί CsmJmLnTrRm: Scr: + δὲ [W] ἡ πύλη][Ln][Ti]
15 προσέχετε]+ δὲ ς [Tr][A] ἐνδύμασιν]-σι WH 16 σταφυλὰς]
-λὴν ς 17 οὕτως] οὕτω ς A WH καλοὺς] post ποιεῖ WHm
18 ἐνεγκεῖν] ποιεῖν ς LnTrA ποιεῖν] ἐνεγκεῖν TiWB 19 πᾶν]
+ οὖν [Ln] 20 ἀπὸ] ἐκ Ln 21 τοῖς] ς^o οὐρανοῖς]+ οὗτος
εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν WHm 22 ἐπροφη-
τεύσαμεν] προεφητ. ς ἐξεβάλομεν] -αμεν WHa 24 τούτους]
[Ln][Tr][WH]

αὐτοὺς, ὁμοιωθήσεται ἀνδρὶ φρονίμῳ, ὅστις ᾠκοδόμησεν
αὐτοῦ τὴν οἰκίαν ἐπὶ τὴν πέτραν· καὶ κατέβη ἡ βροχὴ 25
καὶ ἦλθον οἱ ποταμοὶ καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι καὶ προσέ-
πεσαν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἔπεσεν· τεθεμελίωτο γὰρ
ἐπὶ τὴν πέτραν. Καὶ πᾶς ὁ ἀκούων μου τοὺς λόγους 26
τούτους καὶ μὴ ποιῶν αὐτοὺς ὁμοιωθήσεται ἀνδρὶ μωρῷ,
ὅστις ᾠκοδόμησεν αὐτοῦ τὴν οἰκίαν ἐπὶ τὴν ἄμμον· καὶ 27
κατέβη ἡ βροχὴ καὶ ἦλθον οἱ ποταμοὶ καὶ ἔπνευσαν οἱ
ἄνεμοι καὶ προσέκοψαν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἔπεσεν· καὶ
ἦν ἡ πτώσις αὐτῆς μεγάλη.

Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους, 28
ἐξεπλήρουντο οἱ ὄχλοι ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· ἦν γὰρ 29
διδάσκων αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων, καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμμα-
τεῖς αὐτῶν.

Καταβάντος δὲ αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ὄρους ἠκολούθησαν αὐτῷ 8
ὄχλοι πολλοί. καὶ ἰδοὺ λεπρὸς προσελθὼν προσεκύνει 2
αὐτῷ λέγων, Κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύνασαι με καθαρίσαι.
καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἥψατο αὐτοῦ λέγων, Θέλω, καθάρ- 3
ρισθῇτι. καὶ εὐθέως ἐκαθαρίσθη αὐτοῦ ἡ λέπρα. καὶ 4
λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ὅρα μηδενὶ εἶπῃς· ἀλλὰ ὑπαγε
σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ, καὶ προσένεγκον τὸ δῶρον ὃ προσ-
έταξεν Μωσῆς, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.

Εἰσελθόντος δὲ αὐτοῦ εἰς Καφαρναοὺμ προσῆλθεν αὐτῷ 5
ἐκατόνταρχος παρακαλῶν αὐτὸν καὶ λέγων, Κύριε, ὁ 6
παῖς μου βέβληται ἐν τῇ οἰκίᾳ παραλυτικός, δεινῶς βασα-

ὁμοιωθήσεται] ὁμοιώσω αὐτὸν ς (n.m.) Trm A (n.m.) ᾠκοδόμησεν] οἰκοδ.
WHa αὐτοῦ] post οἰκίαν ς 25 ἦλθον] -θαν Tr WH (n.a.) προσ-
έπεσαν] -έπεσον ς : -έπαισαν Ln : Er 26 αὐτοῦ] post τὴν οἰκ. ς
ᾠκοδόμησεν] οἰκοδόμησεν WHa 27 ἦλθον] -θαν WH (n.a.) προσ-
έκοψαν] προσέρρηξαν Lnm 28 ἐτέλεσεν] συνετέλεσεν ς : Er
29 αὐτῶν] ς^ο : + καὶ οἱ Φαρισαῖοι Ln WHm 1 καταβάντος δὲ αὐτοῦ]
καταβάντι δὲ αὐτῷ ς Ti A : καὶ καταβάντος αὐτοῦ Ln ■ προσελθὼν]
ἐλθὼν ς 3 ἥψατο αὐτ.] + ὁ Ἰησοῦς ς ἐκαθαρίσθη] ἐκαθερ. Er
Ti WWH (n.a.) 4 ἀλλὰ] ἀλλ' ς : CEIz προσένεγκον] γκε ς WHa
5 εἰσελθόντος δὲ αὐτοῦ] εἰσελθόντι δὲ τῷ Ἰησοῦ ς : sed αὐτῷ Csm
ἐκατόνταρχος] -οντάρχης Ti WHa

- 7 νιζόμενος. λέγει αὐτῷ, Ἐγὼ ἐλθὼν θεραπεύσω αὐτόν.
 8 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἐκατόνταρχος ἔφη, Κύριε, οὐκ εἰμὶ ἰκανὸς
 ἵνα μου ὑπὸ τὴν στέγην εἰσέλθῃς· ἀλλὰ μόνον εἰπὲ λόγῳ,
 9 καὶ ἰαθήσεται ὁ παῖς μου. καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι
 ὑπὸ ἐξουσίαν, ἔχων ὑπ' ἑμαυτὸν στρατιώτας· καὶ λέγω
 τούτῳ, Πορεύητι, καὶ πορεύεται· καὶ ἄλλῳ, Ἔρχου, καὶ
 ἔρχεται· καὶ τῷ δούλῳ μου, Ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ.
 10 ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐθαύμασεν, καὶ εἶπεν τοῖς ἀκολουθοῦ-
 σιν, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, παρ' οὐδενὶ τοσαύτην πίστιν ἐν τῷ
 11 Ἰσραὴλ εἶδον. λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι πολλοὶ ἀπὸ ἀνατολῶν
 καὶ δυσμῶν ἥξουσιν καὶ ἀνακλιθήσονται μετὰ Ἀβραάμ
 12 καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν· οἱ
 δὲ υἱοὶ τῆς βασιλείας ἐκβληθήσονται εἰς τὸ σκότος τὸ
 ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόν-
 13 των. καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τῷ ἐκατοντάρχη, Ὑπαγε, ὡς
 ἐπίστευσας γενηθήτω σοι. καὶ ἰάθη ὁ παῖς ἐν τῇ ὥρᾳ
 ἐκείνῃ.
 14 Καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν Πέτρου εἶδεν τὴν
 15 πενθερὰν αὐτοῦ βεβλημένην καὶ πυρέσσουσαν· καὶ
 ἥψατο τῆς χειρὸς αὐτῆς, καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετός· καὶ
 16 ἡγέρθη, καὶ διηκόνει αὐτῷ. Ὀψίας δὲ γενομένης προσ-
 ἤνεγκαν αὐτῷ δαιμονιζομένους πολλούς· καὶ ἐξέβαλεν τὰ
 πνεύματα λόγῳ, καὶ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας ἐθεράπευ-
 17 σεν· ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφή-
 του λέγοντος, Αὐτὸς τὰς ἀσθενείας ἡμῶν ἔλαβεν, καὶ τὰς
 νόσους ἐβάστασεν.

7 λέγει] pr καὶ s [Tr] [B] αὐτῷ] + ὁ Ἰησοῦς s [Tr] ■ ἀποκριθεὶς
 δὲ] καὶ ἀποκρ. s Trm A (n. m.) ἐκατόνταρχος] -άρχης Ti WH_a λόγῳ]
 λόγον s: Csm 9 ἐξουσίαν] + τασσόμενος Ln Bm [WH] Rm 10 ἀκο-
 λουθοῦσιν] + αὐτῷ Ln [Tr] παρ' οὐδενὶ τοσαύτην πίστιν ἐν τῷ
 Ἰσραὴλ] οὐδὲ ἐν τῷ Ἰσρ. τοσ. πίστ. s Ti B R (n. m.) 12 ἐκβληθήσονται]
 ἐξελεύσονται Ti WHm 13 ἐκατοντάρχη] -άρχῃ s: Eism ὑπαγε,]
 + καὶ s [Tr] ὁ παῖς] + αὐτοῦ s [A] ἐν τῇ ὥ. ἐκ.] ἀπὸ τῆς ὥρας
 ἐκείνης Ln 15 διηκόνει] διεκόνει W σφ αὐτῷ] αὐτοῖς s: Csm

Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς πολλοὺς ὄχλους περὶ αὐτὸν ἐκέλευσεν 18
ἀπελθεῖν εἰς τὸ πέραν. καὶ προσελθὼν εἰς γραμματεὺς 19
εἶπεν αὐτῷ, Διδάσκαλε, ἀκολουθήσω σοι ὅπου ἔαν ἀπέρχῃ.
καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσιν 20
καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεις, ὁ δὲ Υἱὸς τοῦ
Ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνει. Ἅλλος 21
δὲ τῶν μαθητῶν εἶπεν αὐτῷ, Κύριε, ἐπίτρεψόν μοι πρῶτον
ἀπελθεῖν καὶ θάψαι τὸν πατέρα μου. ὁ δὲ Ἰησοῦς 22
λέγει αὐτῷ, Ἀκολουθεῖ μοι, καὶ ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι
τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς.

Καὶ ἐμβάντι αὐτῷ εἰς πλοῖον ἠκολούθησαν αὐτῷ οἱ 23
μαθηταὶ αὐτοῦ. καὶ ἰδοὺ σεισμὸς μέγας ἐγένετο ἐν τῇ 24
θαλάσῃ, ὥστε τὸ πλοῖον καλύπτεσθαι ὑπὸ τῶν κυμάτων·
αὐτὸς δὲ ἐκάθευδεν. καὶ προσελθόντες ἤγειραν αὐτὸν 25
λέγοντες, Κύριε, σῶσον, ἀπολλύμεθα. καὶ λέγει αὐτοῖς, 26
Τί δειλοὶ ἐστέ, ὀλιγόπιστοι; τότε ἐγερθεὶς ἐπετίμησεν τοῖς
ἀνέμοις καὶ τῇ θαλάσῃ, καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη.
οἱ δὲ ἄνθρωποι ἐθαύμασαν λέγοντες, Ποταπὸς ἐστὶν οὗτος, 27
ὅτι καὶ οἱ ἄνεμοι καὶ ἡ θάλασσα αὐτῷ ὑπακούουσιν;

Καὶ ἐλθόντος αὐτοῦ εἰς τὸ πέραν εἰς τὴν χώραν τῶν 28
Γαδαρηνῶν ὑπήντησαν αὐτῷ δύο δαιμονιζόμενοι ἐκ τῶν
μνημείων ἐξερχόμενοι, χαλεποὶ λίαν, ὥστε μὴ ἰσχύειν τινὰ
παρελθεῖν διὰ τῆς ὁδοῦ ἐκείνης. καὶ ἰδοὺ ἔκραξαν 29
λέγοντες, Τί ἡμῖν καὶ σοί, Υἱὲ τοῦ Θεοῦ; ἤλθες ὧδε
πρὸ καιροῦ βασανίσαι ἡμᾶς; ἦν δὲ μακρὰν ἀπ' αὐτῶν 30
ἀγέλη χοίρων πολλῶν βοσκομένη. οἱ δὲ δαίμονες παρ- 31
εκάλουν αὐτὸν λέγοντες, Εἰ ἐκβάλλεις ἡμᾶς, ἀπόστειλον

18 ὁ] W^o (σφ?) πολλοὺς ὄχλους] ὄχλον LnTrmWWH: [πολλοὺς]
ὄχλους BWHm 20 ποῦ] που W (σφ) 21 μαθητῶν] + αὐτοῦ 5 A
22 Ἰησοῦς] Ti^oW^oB^o λέγει] εἶπεν 5 23 πλοῖον] pr τὸ 5 TiWB
25 προσελθόντες] + οἱ μαθηταὶ 5 [Ln] A: + αὐτοῦ 5: Er σῶσον]
+ ἡμᾶς 5 [Tr]m 27 καὶ ~~pr~~] Ln^o αὐτῷ] post ὑπακού. 5
28 ἐλθόντος αὐτοῦ] ἐλθόντι αὐτῷ 5 A(n.m.) Γαδαρηνῶν] Γεργεσηνῶν
5 Bm: Γερασσηνῶν LnBm 29 νιέ] pr Ἰησοῦ, 5 31 ἀπόστειλον
ἡμᾶς] ἐπίτρεψον ἡμῖν ἀπελθεῖν 5

- 32 ἡμᾶς εἰς τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων. καὶ εἶπεν αὐτοῖς,
 Ὑπάγετε. οἱ δὲ ἐξελθόντες ἀπῆλθαν εἰς τοὺς χοίρους·
 καὶ ἰδοὺ ὥρμησεν πᾶσα ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς
 33 τὴν θάλασσαν, καὶ ἀπέθανον ἐν τοῖς ὕδασι. οἱ δὲ βό-
 σκοντες ἔφυγον, καὶ ἀπελθόντες εἰς τὴν πόλιν ἀπήγγειλαν
 34 πάντα, καὶ τὰ τῶν δαιμονιζομένων. καὶ ἰδοὺ πᾶσα ἡ
 πόλις ἐξῆλθεν εἰς ὑπάντησιν τῷ Ἰησοῦ, καὶ ἰδόντες αὐτὸν
 παρεκάλεσαν ὅπως μεταβῇ ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν.
- 9 Καὶ ἐμβὰς εἰς πλοῖον διεπέρασεν, καὶ ἦλθεν εἰς τὴν
 2 ἰδίαν πόλιν. Καὶ ἰδοὺ προσέφερον αὐτῷ παραλυτικὸν
 ἐπὶ κλίνης βεβλημένον· καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν
 αὐτῶν εἶπεν τῷ παραλυτικῷ, Θάρσει, τέκνον, ἀφίενταί σου
 3 αἱ ἁμαρτίαι. καὶ ἰδοὺ τινὲς τῶν γραμματέων εἶπαν ἐν
 4 ἑαυτοῖς, Οὗτος βλασφημεῖ. καὶ εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς τὰς
 ἐνθυμήσεις αὐτῶν εἶπεν, Ὡς ἐνθυμείσθε πονηρὰ ἐν
 5 ταῖς καρδίαις ὑμῶν; τί γάρ ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν,
 Ἀφίενταί σου αἱ ἁμαρτίαι; ἢ εἰπεῖν, Ἐγειρε καὶ περι-
 6 πάτει; ἵνα δὲ εἰδῇτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ Υἱὸς τοῦ Ἀν-
 θρώπου ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας (τότε λέγει τῷ παρα-
 λυτικῷ), Ἐγειρε ἄρὸν σου τὴν κλίνην καὶ ὑπάγε εἰς τὸν
 7 οἶκόν σου. καὶ ἐγερθεὶς ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.
 8 ἰδόντες δὲ οἱ ὄχλοι ἐφοβήθησαν, καὶ ἐδόξασαν τὸν Θεὸν
 τὸν δόντα ἐξουσίαν τοιαύτην τοῖς ἀνθρώποις.
- 9 Καὶ παράγων ὁ Ἰησοῦς ἐκεῖθεν εἶδεν ἄνθρωπον καθή-
 μενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, Μαθθαῖον λεγόμενον, καὶ λέγει
 αὐτῷ, Ἀκολούθει μοι. καὶ ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ.

32 αὐτοῖς] + ὁ Ἰησοῦς [Lⁿ] ἀπῆλθαν] -θον ε TiAWBWH_a τοὺς
 χοίρους] τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων ε A(n.m.) ἀγέλη] + τῶν χοίρων ε [A]
 34 ὑπάντησιν] συνάντησιν ε A(n.m.) τῷ Ἰ.] τοῦ Ἰ. TiAmWBWH_m
 ὅπως] ἵνα LⁿW 1 πλοῖον] pr τὸ ε [A] W 2 προσέφερον] προσ-
 φέρουσιν Lⁿ ἀφίενται] ἀφένονται ε A σου αἱ ἁμαρτίαι] σοι αἱ
 ἀμ. σου ε 3 εἶπαν] εἶπον ε Tr (σφ) TiAB 4 εἰδὼς] ἰδὼν ε TiA
 BWHmRm ἵνα τί] + ὑμεῖς ε 5 ἀφίενται] ἀφένονται ε A σου]
 σοι ε : C_{sm} ἔγειρε] -ραι ε : Er 6 ἔγειρε] ἐγερθεὶς ε TiABWH_m
 σου sec.] σου Tr (σφ) 8 ἐφοβήθησαν] ἐθαύμασαν ε (n.m.)
 ἐκεῖθεν] [B] ἠκολούθησεν] -θει TiB

καὶ ἐγένετο αὐτοῦ ἀνακειμένου ἐν τῇ οἰκίᾳ, καὶ ἰδοὺ πολλοὶ 10
τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ ἐλθόντες συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ
καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ. καὶ ἰδόντες οἱ Φαρισαῖοι 11
ἔλεγον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Διὰ τί μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ
ἁμαρτωλῶν ἐσθίει ὁ διδάσκαλος ὑμῶν; ὁ δὲ ἀκούσας 12
εἶπεν, Οὐ χρειάν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ ἀλλ' οἱ
κακῶς ἔχοντες. πορευθέντες δὲ μάθετε τί ἐστίν, Ἐλεος 13
θέλω καὶ οὐ θυσίαν· οὐ γὰρ ἦλθον καλέσαι δικαίους ἀλλὰ
ἁμαρτωλούς.

Τότε προσέρχονται αὐτῷ οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου λέγοντες, 14
Διὰ τί ἡμεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι νηστεύομεν, οἱ δὲ μαθηταί
σου οὐ νηστεύουσιν; καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Μὴ 15
δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος πενθεῖν ἐφ' ὅσον μετ' αὐτῶν
ἐστὶν ὁ νυμφίος; ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ'
αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε νηστεύσουσιν. οὐδεὶς δὲ 16
ἐπιβάλλει ἐπίβλημα ῥάκους ἀγνάφου ἐπὶ ἱματίῳ παλαιῷ·
αἶρει γὰρ τὸ πλήρωμα αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ἱματίου, καὶ χεῖρον
σχίσμα γίνεται. οὐδὲ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς ἀσκούς 17
παλαιούς· εἰ δὲ μήγε, ῥήγνυνται οἱ ἀσκοί, καὶ ὁ οἶνος ἐκ-
χεῖται, καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπόλλυνται· ἀλλὰ βάλλουσιν οἶνον
νέον εἰς ἀσκούς καινούς, καὶ ἀμφότεροι συντηροῦνται.

Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος αὐτοῖς, ἰδοὺ ἄρχων εἰς προσελ- 18
θῶν προσεκύνει αὐτῷ λέγων ὅτι Ἡ θυγάτηρ μου ἄρτι ἐτε-
λεύτησεν· ἀλλὰ ἐλθὼν ἐπίθες τὴν χεῖρά σου ἐπ' αὐτήν, καὶ
ζήσεται. καὶ ἐγερθεὶς ὁ Ἰησοῦς ἠκολούθει αὐτῷ καὶ οἱ 19
μαθηταὶ αὐτοῦ. Καὶ ἰδοὺ γυνὴ αἰμορροοῦσα δώδεκα ἔτη 20

10 αὐτοῦ] post ἀνακ. Ln καὶ ἰδοὺ] — καὶ Ti [B] 11 ἔλεγον] εἶπον
ς A (n.m.) 12 ὁ δὲ] + Ἰησοῦς ς [Tr] εἶπεν] + αὐτοῖς ς ἀλλ'
ἀλλὰ Ln Tr WH (n.a.) 13 ἔλεος] ἔλεον ς : Er ἀλλὰ] ἀλλ' ς Ln Tr (σφ):
C ἁμαρτωλοῦς] + εἰς μετάνοιαν ς (n.m.) Bm : Scr 14 νηστεύομεν]
+ πολλὰ ς Tr A [B] WHm R (n.m.) 15 νυμφῶνος] νυμφίου WHm
17 ἀπόλλυνται] ἀπολοῦνται ς A βάλλουσιν] post ἀσκούς Ln
ἀμφότεροι] — τερα ς : C ς m Scr 18 εἰς] τις J εἰς προσελθὼν] ἐλθὼν
ς : προσελθὼν ς m : εἰς ἐλθὼν CT R : [εἰς] προσελθὼν WH : εἰσελθὼν Ti
AWHm ὅτι] Ti* [W] [B] 19 ἠκολούθει] — θησεν ς Am W WHm : ς m

- προσελθοῦσα ὅπισθεν ἤψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου
 21 αὐτοῦ· ἔλεγεν γὰρ ἐν ἑαυτῇ, Ἐὰν μόνον ἄψωμαι τοῦ
 22 ἱματίου αὐτοῦ, σωθήσομαι. ὁ δὲ Ἰησοῦς στραφεὶς καὶ
 ἰδὼν αὐτὴν εἶπεν, Θάρσει, θύγατερ· ἡ πίστις σου σέσωκέν
 23 σε. καὶ ἐσώθη ἡ γυνὴ ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης. Καὶ
 ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἄρχοντος, καὶ ἰδὼν τοὺς
 24 αὐλητὰς καὶ τὸν ὄχλον θορυβούμενον, ἔλεγεν, Ἀναχω-
 ρεῖτε· οὐ γὰρ ἀπέθανεν τὸ κοράσιον, ἀλλὰ καθεύδει. καὶ
 25 κατεγέλων αὐτοῦ. ὅτε δὲ ἐξεβλήθη ὁ ὄχλος, εἰσελθὼν
 ἐκράτησεν τῆς χειρὸς αὐτῆς, καὶ ἡγέρθη τὸ κοράσιον.
 26 καὶ ἐξῆλθεν ἡ φήμη αὕτη εἰς ὅλην τὴν γῆν ἐκείνην.
 27 Καὶ παράγοντι ἐκείθεν τῷ Ἰησοῦ ἠκολούθησαν αὐτῷ
 δύο τυφλοὶ κράζοντες καὶ λέγοντες, Ἐλέησον ἡμᾶς, Υἱὸς
 28 Δαυεὶδ. ἐλθόντι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν προσῆλθαν αὐτῷ οἱ
 τυφλοὶ· καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Πιστεύετε ὅτι δύναμαι
 29 τοῦτο ποιῆσαι; λέγουσιν αὐτῷ, Ναί, Κύριε. τότε
 ἤψατο τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν λέγων, Κατὰ τὴν πίστιν ὑμῶν
 30 γενηθήτω ὑμῖν. καὶ ἠνεψύχθησαν αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοί.
 Καὶ ἐνεβριμήθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγων, Ὁρᾶτε, μηδεὶς
 31 γινωσκέτω. οἱ δὲ ἐξελθόντες διεφήμισαν αὐτὸν ἐν ὅλῃ
 τῇ γῇ ἐκείνῃ.
 32 Αὐτῶν δὲ ἐξερχομένων, ἰδοὺ προσήνεγκαν αὐτῷ κωφὸν
 33 δαιμονιζόμενον. καὶ ἐκβληθέντος τοῦ δαιμονίου ἐλάλη-
 σεν ὁ κωφός. καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι λέγοντες, Οὐδέποτε
 34 ἐφάνη οὕτως ἐν τῷ Ἰσραὴλ. οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἔλεγον,
 Ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια.
 35 Καὶ περιῆγεν ὁ Ἰησοῦς τὰς πόλεις πάσας καὶ τὰς

22 Ἰησοῦς] Ti°W°B° στραφεὶς] ἐπιστραφεὶς ς θύγατερ] θυγάτηρ
 WH_a 24 ἔλεγεν] λέγει αὐτοῖς ς 26 αὕτη] αὐτῆς Tr_mWH_m
 27 αὐτῷ] Ln°[Tr]WH°(n.m.) υἱὸς] υἱὲ ς WH(n.m.) 28 προσῆλ-
 θαν] -θον ς TiAWBWH_a δύναμαι τοῦτο ποι.] δύν. ποι. τοῦ. Ln: τοῦ.
 δύν. ποι. WH_m 30 ἠνεψύχθ.] ἀνεψύχθ. ς TiWH_a ἐνεβριμήθη]
 -μήσατο ς 32 κωφὸν] pr ἄνθρωπον ς [Tr]Ti[A][W][B] 33 λέ-
 γοντες] + ὅτι ς: CE_{trm} 34 οἱ δὲ usque ad δαιμόνια] [WH]

κώμας, διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν καὶ κηρύσσων
τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον
καὶ πᾶσαν μαλακίαν. Ἴδὼν δὲ τοὺς ὄχλους ἐσπλαγ- 36
χνίσθη περὶ αὐτῶν, ὅτι ἦσαν ἐσκυλμένοι καὶ ἐριμμένοι ὥσπερ
πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα. τότε λέγει τοῖς μαθηταῖς 37
αὐτοῦ, Ὁ μὲν θερισμὸς πολὺς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι.
δεήθητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ ὅπως ἐκβάλῃ ἐργάτας 38
εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ.

Καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς δώδεκα μαθητὰς αὐτοῦ 10
ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν πνευμάτων ἀκαθάρτων ὥστε ἐκ-
βάλλειν αὐτά, καὶ θεραπεύειν πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν
μαλακίαν.

Τῶν δὲ δώδεκα ἀποστόλων τὰ ὀνόματά ἐστιν ταῦτα· 2
πρῶτος Σίμων ὁ λεγόμενος Πέτρος καὶ Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς
αὐτοῦ, καὶ Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννης ὁ ἀδελ-
φὸς αὐτοῦ, Φίλιππος καὶ Βαρθολομαῖος, Θωμᾶς καὶ 3
Μαθθαῖος ὁ τελώνης, Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ἀλφαίου καὶ Θαδ-
δαῖος, Σίμων ὁ Καναναῖος καὶ Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης ὁ 4
καὶ παραδούς αὐτόν.

Τούτους τοὺς δώδεκα ἀπέστειλεν ὁ Ἰησοῦς παραγγέλλας 5
αὐτοῖς λέγων, Εἰς ὁδὸν ἐθνῶν μὴ ἀπέλθητε, καὶ εἰς πόλιν
Σαμαρειτῶν μὴ εἰσέλθητε· πορεύεσθε δὲ μᾶλλον πρὸς 6
τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραὴλ. πορευόμενοι 7
δὲ κηρύσσετε λέγοντες ὅτι Ἡγγικεν ἡ βασιλεία τῶν οὐ-
ρανῶν. ἀσθενοῦντας θεραπεύετε, νεκροὺς ἐγείρετε, λε- 8
προὺς καθαρίζετε, δαιμόνια ἐκβάλλετε· δωρεὰν ἐλάβετε,
δωρεὰν δότε. Μὴ κτήσησθε χρυσὸν μηδὲ ἄργυρον μηδὲ 9

35 μαλακίαν] + ἐν τῷ λαῷ 5: Csm 36 ἐσκυλμένοι] ἐκλελυμένοι 5:
CsmScr ἐριμμένοι] ἐρριμμ. 5 WB: ῥεριμμένοι (sic) Ln ὥσπερ] ὡς
Tr 2 καὶ Ἰάκωβος] — καὶ 5 TrA[B]R 3 Ἀλφαίου] Ἀλφ. WH
Θαδδαῖος] Λεββαῖος TiAB(n.m.)WHm: Λεββαῖος ὁ ἐπικληθεὶς Θαδδαῖος
5 Bm 4 Καναναῖος] Κανανίτης 5 (n.m.)B ὁ Ἰσκαρ.] — ὁ 5 Tr: Elz
Ἰσκαριώτης] Ἰσκαριῶθ Ln 5 Σαμαρειτῶν] -ριτῶν TiWBWHa
7 ὅτι] [W] [B] 8 νεκροὺς ἐγείρετε] post λεπροὺς καθαρίζετε 5: Bg:
C²5^m

- 10 χαλκὸν εἰς τὰς ζώνας ὑμῶν, μὴ πῆραν εἰς ὁδὸν μηδὶ
 δύο χιτῶνας μηδὲ ὑποδήματα μηδὲ ῥάβδον· ἄξιός γάρ ὁ
 11 ἐργάτης τῆς τροφῆς αὐτοῦ. εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν ἢ κώμην
 εἰσέλθῃτε, ἐξετάσατε τίς ἐν αὐτῇ ἄξιός ἐστιν· κακεὶ μέναιτε
 12 ἕως ἂν ἐξέλθῃτε. εἰσερχόμενοι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν ἀσπά-
 13 σασθε αὐτήν· καὶ εἰ μὲν ἦ ἡ οἰκία ἁγία, ἐλθάτω ἡ
 εἰρήνη ὑμῶν ἐπ' αὐτήν· εἰ δὲ μὴ ἦ ἁγία, ἡ εἰρήνη ὑμῶν
 14 πρὸς ὑμᾶς ἐπιστραφήτω. καὶ ὅς ἂν μὴ δέξηται ὑμᾶς
 μηδὲ ἀκούσῃ τοὺς λόγους ὑμῶν, ἐξερχόμενοι ἔξω τῆς
 οἰκίας ἢ τῆς πόλεως ἐκείνης ἐκτινάξατε τὸν κονιορτὸν τῶν
 15 ποδῶν ὑμῶν· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀνεκτότερον ἔσται γῇ
 Σοδόμων καὶ Γομόρρων ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ τῇ πόλει
 ἐκείνῃ.
 16 Ἴδού ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς πρόβατα ἐν μέσῳ λύκων·
 γίνεσθε οὖν φρόνιμοι ὡς οἱ ὄφεις καὶ ἀκέραιοι ὡς αἱ
 17 περιστῆραι. προσέχετε δὲ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων· παρα-
 δώσουσιν γὰρ ὑμᾶς εἰς συνέδρια, καὶ ἐν ταῖς συναγωγαῖς
 18 αὐτῶν μαστιγώσουσιν ὑμᾶς· καὶ ἐπὶ ἡγεμόνας δὲ καὶ
 βασιλεῖς ἀχθήσεσθε ἕνεκεν ἐμοῦ, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς καὶ
 19 τοῖς ἔθνεσιν. ὅταν δὲ παραδῶσιν ὑμᾶς, μὴ μεριμνή-
 σῃτε πῶς ἢ τί λαλήσῃτε· δοθήσεται γὰρ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ
 20 τῇ ὥρᾳ τί λαλήσῃτε· οὐ γὰρ ὑμεῖς ἐστέ οἱ λαλοῦντες
 ἀλλὰ τὸ Πνεῦμα τοῦ Πατρὸς ὑμῶν τὸ λαλοῦν ἐν ὑμῖν.
 21 παραδώσει δὲ ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνατον καὶ πατὴρ
 τέκνον, καὶ ἐπαναστήσονται τέκνα ἐπὶ γονεῖς καὶ θανα-
 22 τώσουσιν αὐτούς· καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων
 διὰ τὸ ὄνομά μου· ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθή-
 23 σεται. ὅταν δὲ διώκωσιν ὑμᾶς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ,

10 ῥάβδον] ῥάβδους L^{nm} αὐτοῦ] + ἐστιν ε 13 ἐλθάτω] -έτω ε
 LⁿA πρὸς] ἐφ' WH(n.m.) 14 ὅς ἂν] ὅς ἐάν ε ἔξω] ε°
 τῶν ποδῶν] pr ἐκ LⁿTi[W] [B]WH_m 15 Γομόρρων] -ρρας TrA
 16 ὑμᾶς] W° (σφ) οἱ ὄφεις] ὁ ὄφις WH_m 19 παραδῶσιν] παρα-
 διδῶσιν ε A δοθήσεται usque ad λαλήσ.] [Lⁿ] λαλήσῃτε] -σετε
 ε Lⁿ 21 ἐπαναστήσονται] -σεται WH_m

φεύγετε εἰς τὴν ἐτέραν· ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ τελέ-
σητε τὰς πόλεις τοῦ Ἰσραὴλ ἕως ἔλθῃ ὁ Υἱὸς τοῦ Ἀν-
θρώπου.

Οὐκ ἔστιν μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον οὐδὲ δοῦλος 24
ὑπὲρ τὸν κύριον αὐτοῦ. ἀρκετὸν τῷ μαθητῇ ἵνα γένη- 25
ται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ, καὶ ὁ δοῦλος ὡς ὁ κύριος
αὐτοῦ. εἰ τὸν οἰκοδεσπότην Βεελζεβοὺλ ἐπεκάλεσαν, πό-
σω μᾶλλον τοὺς οἰκιακοὺς αὐτοῦ; Μὴ οὖν φοβηθῆτε 26
αὐτούς· οὐδὲν γάρ ἐστιν κεκαλυμμένον ὃ οὐκ ἀποκαλυφθή-
σεται, καὶ κρυπτόν ὃ οὐ γνωσθήσεται. ὃ λέγω ὑμῖν ἐν 27
τῇ σκοτίᾳ, εἵπατε ἐν τῷ φωτί· καὶ ὃ εἰς τὸ οὐς ἀκούετε,
κηρύξατε ἐπὶ τῶν δωματίων. καὶ μὴ φοβεῖσθε ἀπὸ τῶν 28
ἀποκτεννόντων τὸ σῶμα, τὴν δὲ ψυχὴν μὴ δυναμένων
ἀποκτείνει· φοβεῖσθε δὲ μᾶλλον τὸν δυνάμενον καὶ ψυχὴν
καὶ σῶμα ἀπολέσαι ἐν γεέννῃ. οὐχὶ δύο στρουθία ἀσ- 29
σαρίου πωλεῖται; καὶ ἐν ἑξ αὐτῶν οὐ πεσεῖται ἐπὶ τὴν
γῆν ἄνευ τοῦ Πατρὸς ὑμῶν· ὑμῶν δὲ καὶ αἱ τρίχες τῆς 30
κεφαλῆς πᾶσαι ἡριθμημέναι εἰσίν. μὴ οὖν φοβεῖσθε· 31
πολλῶν στρουθίων διαφέρετε ὑμεῖς. Πᾶς οὖν ὅστις 32
ὁμολογήσῃ ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὁμολογήσω
καὶ ἐγὼ ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τοῦ Πατρὸς μου τοῦ ἐν τοῖς
οὐρανοῖς· ὅστις δὲ ἀρνήσῃται με ἔμπροσθεν τῶν ἀν- 33
θρώπων, ἀρνήσομαι καὶ ἐγὼ αὐτὸν ἔμπροσθεν τοῦ Πατρὸς
μου τοῦ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἐπὶ τὴν γῆν· 34
οὐκ ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἀλλὰ μάχαιραν. ἦλθον γὰρ 35

23 ἐτέραν] ἄλλην ς A : + κἂν ἐν τῇ ἐτέρᾳ (κἂν ἐκ ταύτης WH) διώκωσιν
ὑμᾶς, φεύγετε εἰς τὴν ἄλλην. [Ln] WH_m τελέσητε] τελήσετε W (σφ)
τοῦ Ἰσραὴλ] — τοῦ LnTrA[WH] ἕως] + ἂν ς LnTr 25 τὸν
οἰκοδεσπότην... τοὺς οἰκιακοὺς] τῷ οἰκοδεσπότην... τοῖς οἰκιακοῖς LnWH_m
ἐπεκάλεσαν] ἐκάλεσαν ς 28 φοβεῖσθε p_{ri}.] φοβηθῆτε ς WH : φο-
βήθητε A (σφ?) : C ἀποκτεννόντων] ἀποκτείνοντων ς WWH(n.a.)
φοβεῖσθε sec.] φοβήθητε ς LnTr καὶ sec.] [Ln] 31 φοβεῖσθε]
φοβηθῆτε ς 32 τοῖς] ς° [Tr]Ti°[W][B] 33 δὲ] δ' ἂν ς TiWBWH_m
κάγῳ] post αὐτὸν ς τοῖς] ς° [Tr]Ti°[W][B]

- διχάσαι ἄνθρωπον κατὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ θυγατέρα
κατὰ τῆς μητρὸς αὐτῆς, καὶ νύμφην κατὰ τῆς πενθερᾶς
36 αὐτῆς· καὶ ἐχθροὶ τοῦ ἀνθρώπου οἱ οἰκιακοὶ αὐτοῦ.
37 Ὁ φιλῶν πατέρα ἢ μητέρα ὑπὲρ ἐμὲ οὐκ ἔστιν μου ἄξιος·
καὶ ὁ φιλῶν υἱὸν ἢ θυγατέρα ὑπὲρ ἐμὲ οὐκ ἔστιν μου
38 ἄξιος· καὶ ὃς οὐ λαμβάνει τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ
39 ἀκολουθεῖ ὀπίσω μου, οὐκ ἔστιν μου ἄξιος. ὁ εὐρὼν
τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀπολέσει αὐτήν· καὶ ὁ ἀπολέσας τὴν
ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ εὐρήσει αὐτήν.
40 Ὁ δεχόμενος ὑμᾶς ἐμὲ δέχεται, καὶ ὁ ἐμὲ δεχόμενος
41 δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με· ὁ δεχόμενος προφήτην
εἰς ὄνομα προφήτου μισθὸν προφήτου λήμψεται, καὶ ὁ
δεχόμενος δίκαιον εἰς ὄνομα δικαίου μισθὸν δικαίου λήμ-
42 ψεται· καὶ ὃς ἂν ποτίσῃ ἓνα τῶν μικρῶν τούτων ποτή-
μιον ψυχροῦ μόνον εἰς ὄνομα μαθητοῦ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ
μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ.
- 11 Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς διατάσων τοῖς
δώδεκα μαθηταῖς αὐτοῦ, μετέβη ἐκεῖθεν τοῦ διδάσκειν καὶ
κηρύσσειν ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν.
- 2 Ὁ δὲ Ἰωάννης, ἀκούσας ἐν τῷ δεσμοτηρίῳ τὰ ἔργα τοῦ
3 Χριστοῦ, πέμψας διὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶπεν αὐτῷ,
4 Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἕτερον προσδοκῶμεν; καὶ ἀπο-
κριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Πορευθέντες ἀπαγγείλατε
5 Ἰωάννῃ ἃ ἀκούετε καὶ βλέπετε· τυφλοὶ ἀναβλέπουσιν
καὶ χωλοὶ περιπατοῦσιν, λεπροὶ καθαρίζονται καὶ κωφοὶ
ἰκκούςουσιν, καὶ νεκροὶ ἐγείρονται καὶ πτωχοὶ εὐαγγελί-
6 ζονται· καὶ μακάριός ἐστιν ὃς ἂν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν
ἐμοί.
- 7 Τούτων δὲ πορευομένων ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς λέγειν τοῖς

38 ὃς οὐ λαμβάνει] ὃς ἂν μὴ ἄρῃ Lnm ἀκολουθεῖ]-θήσῃ Lnm
42 ὃς ἂν] ὃς ἔαν ὅς TiA(n.m.)BWHa ἀπολέσῃ τὸν μισθόν] ἀπόληται ὁ
μισθὸς WHm 2 διὰ] δύο ὅς Bm 4 Ἰωάννῃ]-νει WWH 5 καὶ
pri.][Ln][Tr]WH^m καὶ sec.][Ln] καὶ tert.][Ln] 5°][Ln] καὶ
quart.][Ln] 6 ὃς ἂν] ὃς ἔαν ὅς TiABWHa

ὄχλοις περὶ Ἰωάννου, τί ἐξήλθατε εἰς τὴν ἔρημον θεάσασθαι; κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον; ἀλλὰ τί 8
ἐξήλθατε ἰδεῖν; ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖς ἡμφιεσμένον; ἰδοὺ οἱ τὰ μαλακὰ φοροῦντες ἐν τοῖς οἴκοις τῶν βασιλέων.
ἀλλὰ τί ἐξήλθατε; προφήτην ἰδεῖν; ναὶ λέγω ὑμῖν, καὶ 9
περισσότερον προφήτου. οὗτός ἐστιν περὶ οὗ γέ- 10
γραπται, Ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ
προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου.
ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ ἐγγίγεται ἐν γεννητοῖς γυναι- 11
κῶν μείζων Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ· ὁ δὲ μικρότερος ἐν
τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν μείζων αὐτοῦ ἐστίν. ἀπὸ δὲ 12
τῶν ἡμερῶν Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ ἕως ἄρτι ἡ βασιλεία
τῶν οὐρανῶν βιάζεται, καὶ βιασταὶ ἀρπάζουσιν αὐτήν.
πάντες γὰρ οἱ προφῆται καὶ ὁ νόμος ἕως Ἰωάννου ἐπρο- 13
φήτευσαν. καὶ εἰ θέλετε δέξασθαι, αὐτός ἐστιν Ἡλίας 14
ὁ μέλλων ἔρχεσθαι. ὁ ἔχων ὦτα ἀκουέτω. 15
Τίνι δὲ ὁμοιώσω τὴν γενεὰν ταύτην; ὁμοία ἐστὶν παι- 16
δίοις καθημένοις ἐν ταῖς ἀγοραῖς ἃ προσφωνοῦντα τοῖς
ἐταίροις λέγουσιν, Ἡὐλήσαμεν ὑμῖν καὶ οὐκ ὥρχή- 17
σασθε· ἐθρηνήσαμεν καὶ οὐκ ἐκόψασθε. ἦλθεν γὰρ 18
Ἰωάννης μῆτε ἐσθίων μῆτε πίνων, καὶ λέγουσιν, Δαιμό-
νιον ἔχει. ἦλθεν ὁ Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ 19
πίνων, καὶ λέγουσιν, Ἰδοὺ ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης,
τελωνῶν φίλος καὶ ἀμαρτωλῶν. καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία
ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτῆς.

7 ἐξήλθατε] -ετε ς ■ ἐξήλθατε] -ετε ς ἰδεῖν; ἄνθρωπον]; ἄνθρ.
ἰδεῖν [Ti (vide ejus corrigenda) μαλακοῖς] + ἱματίοις ς [Ln] βασι-
λέων] + εἰσὶν ς Ln Tr [A] 9 ἐξήλθατε] -ετε ς ἐξήλθ.; προφήτην
ἰδ.;] ἐξ. ιδ.; προφ.; ς Ln Tr (n.m.) Rm : ἐξ. προφ. ιδ.; A 10 οὗτος]
+ γάρ ς [Ln] [Tr] [A] ἐγὼ] [Ln] ὃς] καὶ Ln 11 αὐτοῦ] post
ἐστὶν Ln m A 13 ἐπροφήτ.] προεφῆτ. ς 15 ὦτα] + ἀκούειν ς Ln
[Tr] [B] R (n.m.) 16 παιδίοις] παιδαρίοις ς Csm ἐν ταῖς ἀγοραῖς]
-ταῖς ς : ἐν ἀγορᾷ Csm Ln : ante καθημ. ς ἃ προσφωνοῦντα τοῖς ἐτ.
λεγ.] καὶ προσφωνοῦσι τοῖς ἐτ. αὐτῶν καὶ λέγ. ς ἐταίροις] ἐτέροις
Tr Ti WB (n.m.) WH : Scr : + αὐτῶν ς [A] [B] m R 17 ἐθρηνήσαμεν] +
ὑμῖν ς 19 ἔργων] τέκνων ς Ln Tr m A (n.m.) Bm Rm Scr

- 20 Τότε ἤρξατο ὀνειδίζειν τὰς πόλεις ἐν αἷς ἐγένοντο αἱ
 21 πλείσται δυνάμεις αὐτοῦ, ὅτι οὐ μετενόησαν· Οὐαί σοι,
 Χοραζεῖν· οὐαί σοι, Βηθσαϊδάν· ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι
 ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν
 22 σάκκῳ καὶ σποδῷ μετενόησαν. πλὴν λέγω ὑμῖν, Τύρῳ
 καὶ Σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ ὑμῖν.
 23 Καὶ σύ, Καφαρναούμ, μὴ ἕως οὐρανοῦ ὑψωθῇσῃ; ἕως
 ἄδου καταβῇσῃ· ὅτι εἰ ἐν Σοδόμοις ἐγενήθησαν αἱ δυνά-
 μεις αἱ γενόμεναι ἐν σοί, ἔμεινεν ἂν μέχρι τῆς σήμερον.
 24 πλὴν λέγω ὑμῖν ὅτι γῇ Σοδόμων ἀνεκτότερον ἔσται ἐν
 ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ σοί.
 25 Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἐξο-
 μολογοῦμαί σοι, Πάτερ, Κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς,
 ὅτι ἔκρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυ-
 26 ψας αὐτὰ νηπίοις· ναί, ὁ Πατήρ, ὅτι οὕτως εὐδοκία
 27 ἐγένετο ἔμπροσθέν σου. Πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ
 Πατρὸς μου· καὶ οὐδεὶς ἐπιγινώσκει τὸν Υἱὸν εἰ μὴ ὁ
 Πατήρ· οὐδὲ τὸν Πατέρα τις ἐπιγινώσκει εἰ μὴ ὁ Υἱὸς
 28 καὶ ὃ ἐὰν βούληται ὁ Υἱὸς ἀποκαλύψαι. Δεῦτε πρὸς
 με, πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, καὶ ἀνα-
 29 παύσω ὑμᾶς· ἄρατε τὸν ζυγόν μου ἐφ' ὑμᾶς καὶ μάθετε
 ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι πραῖς εἰμι καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ, καὶ εὐρή-
 30 σετε ἀνάπαυσιν ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν· ὁ γὰρ ζυγός μου
 χρηστὸς καὶ τὸ φορτίον μου ἑλαφρόν ἐστιν.
 12 Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἐπορεύθη ὁ Ἰησοῦς τοῖς σάββασιν
 διὰ τῶν σπορίμων· οἱ δὲ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπείνασαν, καὶ
 2 ἤρξαντο τίλλειν στάχυν καὶ ἐσθίειν. οἱ δὲ Φαρισαῖοι

21 Χοραζεῖν] -ζίν s LnWB; Er Βηθσαϊδάν] -σαϊδά CsmJLnTr:
 -σαιδάν WH 23 μὴ...ὑψωθῇσῃ;] ἢ...ὑψωθείσα s Bm: ἢ...ὑψώθης
 WB(n.m.): sm οὐρανοῦ] pr τοῦ s καταβῇσῃ] καταβιβασθήσῃ s Ti
 BRm: sm ἐγενήθησαν] ἐγένοντο s ἐν σοί] ante γενόμεναι Ln
 ἔμεινεν] -ναν s 25 ἔκρυψας] ἀπέκρυψας s 26 εὐδοκ.] post
 ἐγέν. s TrA 27 βούλ. ὁ υἱ. ἀποκαλ.] ὁ υἱ. ἀποκαλύψῃ Lnm
 29 πραῖς] πρᾶός s 1 σάββασιν] -άτοις LnWH.

ιδόντες εἶπαν αὐτῷ, Ἴδου οἱ μαθηταί σου ποιοῦσιν ὃ οὐκ
ἐξεστὶν ποιεῖν ἐν σαββάτῳ. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Οὐκ 3
ἀνέγνωτε τί ἐποίησεν Δαυεὶδ ὅτε ἐπεινάσεν καὶ οἱ μετ'
αὐτοῦ; πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ, καὶ τοὺς 4
ἄρτους τῆς προθέσεως ἔφαγον, ὃ οὐκ ἐξὸν ἦν αὐτῷ φαγεῖν
οὐδὲ τοῖς μετ' αὐτοῦ, εἰ μὴ τοῖς ἱερεῦσιν μόνοις; ἢ οὐκ 5
ἀνέγνωτε ἐν τῷ νόμῳ ὅτι τοῖς σάββασιν οἱ ἱερεῖς ἐν τῷ
ἱερῷ τὸ σάββατον βεβηλοῦσιν καὶ ἀναίτιοί εἰσιν;
λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι τοῦ ἱεροῦ μείζον ἐστὶν ὧδε. εἰ δὲ 6, 7
ἐγνώκειτε τί ἐστὶν Ἐλεος θέλω καὶ οὐ θυσίαν, οὐκ ἂν
κατεδικάσατε τοὺς ἀναιτίους. κύριος γάρ ἐστιν τοῦ 8
σαββάτου ὁ Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώπου.

Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν ἦλθεν εἰς τὴν συναγωγὴν αὐτῶν. 9
καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπος χεῖρα ἔχων ξηράν· καὶ ἐπηρώτησαν 10
αὐτὸν λέγοντες, Εἰ ἐξεστὶν τοῖς σάββασιν θεραπεύειν; ἵνα
κατηγορήσωσιν αὐτοῦ. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Τίς ἔσται ἐξ 11
ὑμῶν ἄνθρωπος ὃς ἔξει πρόβατον ἓν, καὶ ἐὰν ἐμπέσῃ τοῦτο
τοῖς σάββασιν εἰς βόθυνον, οὐχὶ κρατήσῃ αὐτὸ καὶ ἐγερεῖ;
πόσω οὖν διαφέρει ἄνθρωπος προβάτου; ὥστε ἐξεστὶν 12
τοῖς σάββασιν καλῶς ποιεῖν. τότε λέγει τῷ ἀνθρώπῳ, 13
Ἔκτεινόν σου τὴν χεῖρα. καὶ ἐξέτεινεν, καὶ ἀπεκατεστάθη
ὕγις ὡς ἡ ἄλλη.

Ἐξελθόντες δὲ οἱ Φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλαβον κατ' 14
αὐτοῦ, ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσιν. ὁ δὲ Ἰησοῦς γυνὸς 15
ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν· καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ πολλοί, καὶ
ἐθεράπευσεν αὐτοὺς πάντας· καὶ ἐπετίμησεν αὐτοῖς ἵνα 16

2 εἶπαν]-ονς ■ ἐπεινάσεν]+ αὐτὸς 5(n.m.) 4 ἔφαγον]-γενς TrA(n.m.)
BR(n.m.) δ] οὐς 5 Lnm 5 ἢ] B'(σφ) 6 μείζον] μείζων 5: Csm
7 ἔλεος]-εον 5: Er 8 ἐστὶν]+ καὶ 5: CErm 10 χεῖρα] pr ἦν τὴν 5
ἐξεστὶν] ἐξεστι WH σάββασιν] -σι WHa θεραπεύειν] -πεῦσαι
Ti 11 ἔσται] Tr*A*[WH] ἐγερεῖ] ἐγείρει Ln 12 σάββασιν]
σαββάτοις Ln WHa 13 σου] post τὴν χεῖρα 5 ἀπεκατεστάθη]
ἀποκατ. 5: C 14 ἐξελθόντες δὲ οἱ Φ. συμβ. ἔλαβον κατ' αὐτοῦ] οἱ
δὲ Φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλαβον κατ' αὐτοῦ ἐξελθόντες 5 A 15 πολ-
λοῖ] pr ὄχλοι 5 [Tr] [A]

- 17 μὴ φανερόν αὐτὸν ποιήσωσιν· ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ
 18 Ἑσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος, Ἰδοὺ ὁ παῖς μου ὃν
 ἡρέτισα· ὁ ἀγαπητός μου ὃν εὐδόκησεν ἡ ψυχὴ μου· θήσω
 τὸ Πνεῦμά μου ἐπ' αὐτόν, καὶ κρίσιν τοῖς ἔθνεσιν ἀπαγ-
 19 γελῇ. οὐκ ἐρίσει οὐδὲ κραυγάσει, οὐδὲ ἀκούσει τις ἐν
 20 ταῖς πλατείαις τὴν φωνὴν αὐτοῦ· κάλαμον συντετριμ-
 μένον οὐ κατεάξει καὶ λίνον τυφόμενον οὐ σβέσει, ὥς ἂν
 21 ἐκβάλῃ εἰς νίκος τὴν κρίσιν. καὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ
 ἔθνη ἐλπιούσιν.
 22 Τότε προσηνέχθη αὐτῷ δαιμονιζόμενος τυφλὸς καὶ
 κωφός· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτόν, ὥστε τὸν κωφὸν λαλεῖν
 23 καὶ βλέπειν. καὶ ἐξίσταντο πάντες οἱ ὄχλοι καὶ
 24 ἔλεγον, Μήτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς Δαυεὶδ; Οἱ δὲ Φαρι-
 σαῖοι ἀκούσαντες εἶπον, Οὗτος οὐκ ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια
 25 εἰ μὴ ἐν τῷ Βεελζεβούλ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων. εἰδὼς
 δὲ τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν εἶπεν αὐτοῖς, Πᾶσα βασιλεία
 μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆς ἐρημοῦται, καὶ πᾶσα πόλις ἢ οἰκία
 26 μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆς οὐ σταθήσεται· καὶ εἰ ὁ Σατα-
 νᾶς τὸν Σατανᾶν ἐκβάλλει, ἐφ' ἑαυτὸν ἐμερίσθη· πῶς οὖν
 27 σταθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ; καὶ εἰ ἐγὼ ἐν Βεελ-
 ζεβούλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλ-
 28 λουσιν; διὰ τοῦτο αὐτοὶ κριταὶ ἔσονται ὑμῶν. εἰ δὲ ἐν
 Πνεύματι Θεοῦ ἐγὼ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν
 29 ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. ἡ πῶς δύναται τις
 εἰσελθεῖν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ
 ἀρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον δήσῃ τὸν ἰσχυρόν; καὶ τότε τὴν
 30 οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσει. ὁ μὴ ὢν μετ' ἐμοῦ κατ' ἐμοῦ

17 ἵνα] ὅπως 5 18 ὃν sec.] pr eis 5 Ti (σφ) W[B]: ἐν ᾧ Tr εὐ-
 δόκησεν] ἡδόκ. TrTi 20 λίνον] λίνον 5 TrA 21 τῷ ὀνόματι
 pr ἐν 5: Csm 22 προσηνέχθη αὐτῷ δαιμονιζόμενος τυφλὸς καὶ κωφός]
 προσήνεγκαν αὐ. δαιμονιζόμενον τυφλὸν κ. κωφόν Ln Trm WH(n.m.)
 κωφόν] pr. τυφλὸν καὶ 5 λαλεῖν] pr καὶ 5: Er 25 εἰδὼς δὲ] + ὁ
 Ἰησοῦς 5 27 κριταὶ ἔσονται ὑμ.] ὑμ. ἔσ. κρ. 5. 28 ἐγὼ] ante ἐν
 Πν. Θ. 5 29 ἀρπάσαι] διαρπάσαι 5 ἰσχυρόν; καὶ...διαρπάσει]
 ἰσχυρόν, καὶ...διαρπάσῃ; TiB διαρπάσει] ἀρπάσει Ln

ἐστίν, καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ σκορπίζει. Διὰ 31
τοῦτο λέγω ὑμῖν, πᾶσα ἁμαρτία καὶ βλασφημία ἀφεθή-
σεται τοῖς ἀνθρώποις· ἡ δὲ τοῦ Πνεύματος βλασφημία
οὐκ ἀφεθήσεται. καὶ ὃς ἐὰν εἴπῃ λόγον κατὰ τοῦ Υἱοῦ 32
τοῦ Ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ. ὃς δ' ἂν εἴπῃ κατὰ τοῦ
Πνεύματος τοῦ Ἁγίου, οὐκ ἀφεθήσεται αὐτῷ οὔτε ἐν τούτῳ
τῷ αἰῶνι οὔτε ἐν τῷ μέλλοντι. *Ἡ ποιήσατε τὸ δένδρον 33
καλὸν καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ καλόν, ἢ ποιήσατε τὸ δένδρον
σαπρὸν καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ σαπρὸν· ἐκ γὰρ τοῦ καρ-
ποῦ τὸ δένδρον γινώσκεται. γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς 34
δύνασθε ἀγαθὰ λαλεῖν πονηροὶ ὄντες; ἐκ γὰρ τοῦ περισ-
σεύματος τῆς καρδίας τὸ στόμα λαλεῖ. ■ ἀγαθὸς ἄν- 35
θρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ ἐκβάλλει ἀγαθὰ· καὶ ὁ
πονηρὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ ἐκβάλλει
πονηρά. λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι πᾶν ῥῆμα ἄργον ὃ λαλή- 36
σουσιν οἱ ἄνθρωποι, ἀποδώσουσιν περὶ αὐτοῦ λόγον ἐν
ἡμέρᾳ κρίσεως· ἐκ γὰρ τῶν λόγων σου δικαιοθήσῃ, 37
καὶ ἐκ τῶν λόγων σου καταδικασθή·.

Τότε ἀπεκρίθησαν αὐτῷ τινὲς τῶν γραμματέων καὶ 38
Φαρισαίων λέγοντες, Διδάσκαλε, θέλομεν ἀπὸ σοῦ σημεῖον
ιδεῖν. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Γενεὰ πονηρὰ καὶ 39
μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ· καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται
αὐτῇ, εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ τοῦ προφήτου· ὥσπερ 40
γὰρ ἦν Ἰωνᾶς ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ κήτους τρεῖς ἡμέρας καὶ
τρεῖς νύκτας, οὕτως ἔσται ὁ Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώπου ἐν τῇ
καρδίᾳ τῆς γῆς τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας. ἄνδρες 41
Νινευεῖται ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς
ταύτης καὶ κατακρινοῦσιν αὐτήν· ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ

31 τοῖς ἀνθρώποις] pr ὑμῖν [A]WHmRm ἀφεθήσεται sec.] + τοῖς ἀνθρώ-
ποις 5 [A] 32 ὃς ἐὰν] ὃς ἂν 5 : CEr τοῦ Ἁγίου] — τοῦ W οὐκ
ἀφεθήσεται] οὐ μὴ ἀφεθῇ LnWBWHm 35 θησαυροῦ pr.] + τῆς καρ-
δίας 5 : Csm ἀγαθὰ] pr τὰ 5 TiA[B]WHm : C 36 ὃ] + ἐὰν 5
λαλήσουσιν] -σωσιν 5 Ln ἀποδώσουσιν] -σι WHa 38 αὐτῷ] 5*
καὶ Φαρισαίων] Ln[W][B] 41 Νινευεῖται] -ευῖται 5 LnWB

- 42 κήρυγμα Ἰωνᾶ, καὶ ἰδοὺ πλείον Ἰωνᾶ ὧδε. βασιλίσσα
νότου ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης
καὶ κατακρινεῖ αὐτήν· ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς
ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν Σολομῶνος, καὶ ἰδοὺ πλείον Σολο-
43 μῶνος ὧδε. Ὅταν δὲ τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ
τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται δι' ἀνύδρων τόπων ζητοῦν ἀνά-
44 παυσιν, καὶ οὐχ εὐρίσκει. τότε λέγει, Εἰς τὸν οἶκόν
μου ἐπιστρέψω ὅθεν ἐξῆλθον· καὶ ἔλθον εὐρίσκει σχολά-
45 ζοντα, σεσαρωμένον καὶ κεκοσμημένον. τότε πορεύεται
καὶ παραλαμβάνει μεθ' ἑαυτοῦ ἑπτὰ ἕτερα πνεύματα πονη-
ρότερα ἑαυτοῦ, καὶ εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ· καὶ γίνεται
τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χείρονα τῶν πρώτων.
οὕτως ἔσται καὶ τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ πονηρᾷ.
- 46 Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος τοῖς ὄχλοις, ἰδοὺ ἡ μήτηρ καὶ οἱ
ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἰστήκεισαν ἔξω ζητοῦντες αὐτῷ λαλήσαι.
47 εἶπεν δέ τις αὐτῷ, Ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου
48 ἔξω ἐστήκασιν ζητοῦντές σοι λαλήσαι. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς
εἶπεν τῷ λέγοντι αἰετῷ, Τίς ἐστὶν ἡ μήτηρ μου, καὶ τίνες
49 εἰσὶν οἱ ἀδελφοί μου; καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα αὐτοῦ
ἐπὶ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ εἶπεν, Ἰδοὺ ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ
50 ἀδελφοί μου· ὅστις γὰρ ἂν ποιήσῃ τὸ θέλημα τοῦ
Πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς, αὐτός μου ἀδελφὸς καὶ
ἀδελφὴ καὶ μήτηρ ἐστίν.
- 13 Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς τῆς οἰκίας ἐκά-
2 θητο παρὰ τὴν θάλασσαν· καὶ συνήχθησαν πρὸς αὐτὸν
ὄχλοι πολλοί, ὥστε αὐτὸν εἰς πλοῖον ἐμβάντα καθῆσθαι·
3 καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν εἰστήκει. καὶ ἐλάλη-

42 Σολομῶνος *bis*] -μῶντος ε: CEr 44 εἰς τὸν οἶκόν μου] post
ἐπιστρ. ε σεσαρωμένον] pr καὶ [Ln]Ti[B][WH] 45 ἕτερα] ante
ἑπτὰ Lm 46 ἔτι]+δὲ ε: λαλοῦντος δὲ αὐτοῦ Trm αὐτοῦ *sec.*
[Lm]R°(σφ?) εἰστήκεισαν] ιστήκ. WH 47 εἶπεν *usque ad* λαλή-
σαι] [Ti][W][B]WH°(n.m.)R°m 48 λέγοντί] εἰπόντι ε μόν *sec.*
[W][B] 49 αὐτοῦ *pr.*] Ti°[W][B][WH] 50 ποιήσῃ] ποιῇ A
1 ἐν]+δὲ ε τῆς οἰκίας] pr ἀπὸ ε [Tr]mAWBR: pr ἐκ Ln[Tr]mTiWHm
πλοῖον] pr τὸ ε εἰστήκει] ιστήκ. WH

σεν αὐτοῖς πολλὰ ἐν παραβολαῖς λέγων, Ἰδοὺ ἐξῆλθεν ὁ
σπείρων τοῦ σπείρειν. καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτὸν ἃ μὲν 4
ἔπescen παρὰ τὴν ὁδόν· καὶ ἦλθον τὰ πετεινὰ καὶ κατέ-
φαγεν αὐτά. ἄλλα δὲ ἔπescen ἐπὶ τὰ πετρῶδη ὅπου οὐκ 5
εἶχεν γῆν πολλήν· καὶ εὐθὺς ἐξανέτειλεν διὰ τὸ μὴ ἔχειν
βάθος γῆς, ἡλίου δὲ ἀνατείλαντος ἐκαυματίσθη, καὶ 6
διὰ τὸ μὴ ἔχειν ρίζαν ἐξηράνθη. ἄλλα δὲ ἔπescen ἐπὶ 7
τὰς ἀκάνθας· καὶ ἀνέβησαν αἱ ἀκανθαὶ καὶ ἀπέπνιξαν
αὐτά. ἄλλα δὲ ἔπescen ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλήν, καὶ 8
ἐδίδου καρπόν, ὃ μὲν ἑκατόν, ὃ δὲ ἐξήκοντα, ὃ δὲ τριά-
κοντα. ὃ ἔχων ὧτα ἀκουέτω. 9

Καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ εἶπαν αὐτῷ, Διὰ τί ἐν 10
παραβολαῖς λαλεῖς αὐτοῖς; ὃ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν 11
αὐτοῖς Ὅτι ὑμῖν δέδοται γινῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας
τῶν οὐρανῶν, ἐκείνοις δὲ οὐ δέδοται. ὅστις γὰρ ἔχει, 12
δοθήσεται αὐτῷ καὶ περισσευθήσεται· ὅστις δὲ οὐκ ἔχει,
καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. διὰ τοῦτο ἐν παρα- 13
βολαῖς αὐτοῖς λαλῶ, ὅτι βλέποντες οὐ βλέπουσιν καὶ
ἀκούοντες οὐκ ἀκούουσιν οὐδὲ συνίουσιν. καὶ ἀναπλη- 14
ροῦνται αὐτοῖς ἡ προφητεία Ἡσαΐου ἡ λέγουσα, Ἀκοῇ
ἀκούετε καὶ οὐ μὴ συνῆτε, καὶ βλέποντες βλέψετε καὶ οὐ
μὴ ἴδῃτε· ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδιά τοῦ λαοῦ τούτου, 15
καὶ τοῖς ὠσὶν βαρέως ἤκουσαν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν
ἐκάμμυσαν· μή ποτε ἴδωσιν τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ τοῖς ὠσὶν
ἀκούσωσιν καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσιν καὶ ἐπιστρέψωσιν, καὶ
ἰάσονται αὐτοὺς. ὑμῶν δὲ μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ ὅτι 16
βλέπουσιν, καὶ τὰ ὧτα [ὑμῶν] ὅτι ἀκούουσιν· ἀμὴν γὰρ 17

4 ἦλθον τὰ πετ. καὶ] ἦλθεν τὰ πετ. καὶ ς TiB: ἐλθόντα τὰ πετ. AW
WH(n.m.) 5 εἶχεν]-χε WHa γῆς] pr τῆς Ln [W] 6 ἐκα-
ματίσθη]-τῶθῃ WHa 7 ἀπέπνιξαν] ἔπν. TiWBWHm 9 ὧτα]+
ἀκούειν ς Ln[Tr]Rm 10 μαθηταὶ]+ αὐτοῦ Ln εἶπαν] εἶπον ς Ln
11 αὐτοῖς] Ti°W°B°WH°(n.m.) Ὅτι ὑμ.] ὅτι Ὑμ. WHR 13 συν-
ίουσιν] συνιοῦ. ς TiAWB 14 αὐτοῖς] pr ἐπ' ς: C 15 ὠσὶν]+
αὐτῶν [Ln] ἰάσονται] ἰάσωμαι ς: C 16 ὑμῶν sec.] ins ς TiR: Ln°
[Tr][A][W][B][WH] ἀκούουσιν] ἀκούει ς 17 γὰρ] Ti°[W][B]

λέγω ὑμῖν ὅτι πολλοὶ προφῆται καὶ δίκαιοι ἐπεθύμησαν
 ἰδεῖν ἃ βλέπετε καὶ οὐκ εἶδαν, καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε καὶ
 οὐκ ἤκουσαν.

- 18 Ὑμεῖς οὖν ἀκούσατε τὴν παραβολὴν τοῦ σπείραντος.
 19 παντὸς ἀκούοντος τὸν λόγον τῆς βασιλείας καὶ μὴ συνιέν-
 τος, ἔρχεται ὁ πονηρὸς καὶ ἄρπάζει τὸ ἐσπαρμένον ἐν τῇ
 καρδίᾳ αὐτοῦ· οὗτός ἐστιν ὁ παρὰ τὴν ὁδὸν σπαρεῖς.
 20 ὁ δὲ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπαρεῖς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον
 21 ἀκούων καὶ εὐθὺς μετὰ χαρᾶς λαμβάνων αὐτόν· οὐκ
 ἔχει δὲ ῥίζαν ἐν ἑαυτῷ, ἀλλὰ πρόσκαιρός ἐστιν, γενομένης
 δὲ θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον εὐθὺς σκανδαλίζεται.
 22 ὁ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας σπαρεῖς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον
 ἀκούων, καὶ ἡ μέριμνα τοῦ αἰῶνος καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλού-
 23 του συνπνίγει τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος γίνεται. ὁ δὲ
 ἐπὶ τὴν καλὴν γῆν σπαρεῖς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον
 ἀκούων καὶ συνιείς· ὃς δὴ καρποφορεῖ, καὶ ποιεῖ ὁ μὲν
 ἑκατόν, ὁ δὲ ἐξήκοντα, ὁ δὲ τριάκοντα.
 24 Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς λέγων, Ὁμοιωθή
 ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ σπείραντι καλὸν σπέρμα
 25 ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ· ἐν δὲ τῷ καθευδεῖν τοὺς ἀνθρώπους
 ἦλθεν αὐτοῦ ὁ ἐχθρὸς καὶ ἐπέσπειρεν ζιζάνια ἀνὰ μέσον
 26 τοῦ σίτου, καὶ ἀπῆλθεν. ὅτε δὲ ἐβλάστησεν ὁ χόρτος
 27 καὶ καρπὸν ἐποίησεν, τότε ἐφάνη καὶ τὰ ζιζάνια. προσ-
 ελθόντες δὲ οἱ δούλοι τοῦ οἰκοδεσπότου εἶπον αὐτῷ,
 Κύριε, οὐχὶ καλὸν σπέρμα ἔσπειρας ἐν τῷ σῷ ἀγρῷ;
 28 πόθεν οὖν ἔχει ζιζάνια; ὁ δὲ ἔφη αὐτοῖς, Ἐχθρὸς
 ἄνθρωπος τοῦτο ἐποίησεν. οἱ δὲ δούλοι αὐτῷ λέγουσιν,
 29 Θέλεις οὖν ἀπελθόντες συλλέξωμεν αὐτά; ὁ δὲ φησίν,

εἶδαν] εἶδον 5 AW: ἴδαν Ti 18 σπείραντος] -οντος 5 22 αἰῶνος]
 + τούτου 5 συνπνίγει] συμπ. 5 Ln Tr 23 τὴν καλὴν γῆν] τὴν
 γῆν τὴν καλ. 5 συνιείς] συνιών 5: συνιών A(a.m.) ὁ ter] ὁ
 5 TrA 24 σπείραντι] -οντι 5: Csm 25 ἐπέσπειρεν] ἔσπειρε 5
 27 ἔσπειρας] -pes Tr ζιζάνια] pt τὰ 5: C 28 δούλοι] A°WH°
 αὐτῷ λέγουσιν] λέγ. αὐ. TiWB: εἶπον αὐτῷ 5 29 φησίν] ἔφη 5

Οὐ· μή ποτε συλλέγοντες τὰ ζιζάνια ἐκριζώσητε ἅμα αὐτοῖς τὸν σῖτον. ἄφετε συναρξάνεσθαι ἀμφοτέρα ἕως 30 τοῦ θερισμοῦ· καὶ ἐν καιρῷ τοῦ θερισμοῦ ἐρῶ τοῖς θερισταῖς, Συλλέξατε πρῶτον τὰ ζιζάνια, καὶ δήσατε αὐτὰ εἰς δέσμας πρὸς τὸ κατακαῦσαι αὐτά· τὸν δὲ σῖτον συναγάγετε εἰς τὴν ἀποθήκην μου.

* Ἀλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς λέγων, Ὅμοία 31 ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν κόκκῳ σινάπεως, ὃν λαβὼν ἄνθρωπος ἔσπειρεν ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ· ὁ μικρότερον 32 μὲν ἐστὶν πάντων τῶν σπερμάτων, ὅταν δὲ αὐξηθῇ, μεῖζον τῶν λαχάνων ἐστὶν καὶ γίνεται δένδρον, ὥστε ἐλθεῖν τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ κατασκηνοῖν ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ.

* Ἀλλην παραβολὴν ἐλάλησεν αὐτοῖς, Ὅμοία ἐστὶν ἡ 33 βασιλεία τῶν οὐρανῶν ζύμη, ἣν λαβοῦσα γυνὴ ἐνέκρυψεν εἰς ἀλεύρου σάτα τρία, ἕως οὗ ἐξυμώθη ὅλον.

Ταῦτα πάντα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς ἐν παραβολαῖς τοῖς 34 ὄχλοις, καὶ χωρὶς παραβολῆς οὐδὲν ἐλάλει αὐτοῖς· ὅπως 35 πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος, Ἀνοίξω ἐν παραβολαῖς τὸ στόμα μου· ἐρεύξομαι κεκρυμμένα ἀπὸ καταβολῆς.

Τότε ἀφῆς τοὺς ὄχλους ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν· καὶ προσ- 36 ἦλθαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες, Διασάφησον ἡμῖν τὴν παραβολὴν τῶν ζιζανίων τοῦ ἀγροῦ. ὁ δὲ ἀποκρι- 37 θείς εἶπεν, Ὁ σπείρων τὸ καλὸν σπέρμα ἐστὶν ὁ Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώπου· ὁ δὲ ἀγρός ἐστὶν ὁ κόσμος· τὸ δὲ καλὸν 38 σπέρμα, οὗτοί εἰσιν οἱ υἱοὶ τῆς βασιλείας· τὰ δὲ ζιζανία

30 ἕως] μέχρι ς TiWB: ἄχρι v. μέχρι WHm καιρῷ] pr τῷ ς: EΓ
εἰς *pr.*] [Tr]A*[WH] συναγάγετε] συνάγετε LnTrWH(n.m.)

32 κατασκηνοῖν] -νοῦν ς 33 ἐλάλησεν αὐτοῖς] [WH] 34 οὐδὲν]

οὐκ ς 35 τοῦ προφ.] pr Ἡσαίου Ti[W] WHm: Scr.: (τοῦ pr. Ἡσ.

Ti in textu, sed vide ejus corrigenda: ita quoque [B]) καταβολῆς]

+ κόσμον ς [W]BR(n.m.) 36 οἰκίαν] + ὁ Ἰησοῦς ς προσῆλθαν]

θον ς TiAWB διασάφησον] φράσσον ς TrmTiA(n.m.) 37 εἶπεν] +

αὐτοῖς ς

- 39 εἰσιν οἱ υἱοὶ τοῦ πονηροῦ· ὁ δὲ ἐχθρὸς ὁ σπείρας αὐτὰ
 ἐστίν ὁ διάβολος· ὁ δὲ θερισμὸς συντέλεια αἰῶνός ἐστιν·
 40 οἱ δὲ θεριστὰι ἄγγελοί εἰσιν. ὥσπερ οὖν συλλέγεται
 τὰ ζιζάνια καὶ πυρὶ κατακαίεται, οὕτως ἔσται ἐν τῇ συντε-
 41 λείᾳ τοῦ αἰῶνος. ἀποστελεῖ ὁ Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώπου τοὺς
 ἄγγέλους αὐτοῦ, καὶ συλλέξουσιν ἐκ τῆς βασιλείας αὐτοῦ
 πάντα τὰ σκάνδαλα καὶ τοὺς ποιοῦντας τὴν ἀνομίαν,
 42 καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός· ἐκεῖ ἔσται
 43 ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. τότε οἱ δίκαιοι
 ἐκλάμπουσιν ὥς ὁ ἥλιος ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Πατρὸς αὐτῶν.
 ὁ ἔχων ὦτα ἀκούετω.
 44 Ὅμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν θησαυρῷ κεκρυμ-
 μένῳ ἐν τῷ ἄγρῳ, ὃν εὐρὼν ἄνθρωπος ἔκρυπεν, καὶ ἀπὸ τῆς
 χαρᾶς αὐτοῦ ὑπάγει καὶ πωλεῖ πάντα ὅσα ἔχει, καὶ ἀγορά-
 ζει τὸν ἄγρον ἐκεῖνον.
 45 Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ
 46 ἐμπόρῳ ζητοῦντι καλοὺς μαργαρίτας· εὐρὼν δὲ ἓνα
 πολίτιμον μαργαρίτην ἀπελθὼν πέπρακεν πάντα ὅσα
 εἶχεν καὶ ἠγόρασεν αὐτόν.
 47 Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν σαγήνῃ
 βληθείσῃ εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἐκ παντὸς γένους συναγα-
 48 γούσῃ· ἣν ὅτε ἐπληρώθη ἀναβιβάσαντες ἐπὶ τὸν αἰγια-
 λὸν καὶ καθίσαντες συνέλεξαν τὰ καλὰ εἰς ἄγην, τὰ δὲ
 49 σαπρὰ ἔξω ἔβαλον. οὕτως ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ
 αἰῶνος· ἐξελεύσονται οἱ ἄγγελοι, καὶ ἀφοριοῦσιν τοὺς
 50 πονηροὺς ἐκ μέσου τῶν δικαίων, καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς
 εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ
 βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

39 ὁ σπείρας αὐτὰ] post ἐστίν Lh αἰῶντος] pr τοῦ ε 40 κατα-
 καίεται] καίεται Csm TrA αἰῶνος] + τούτου ε [A]: Csm 43 ὦτα]
 + ἀκούειν ε [Lh] [Tr] 44 ὁμοία] pr πάλιν ε [Lh] πωλεῖ] post ἔχει
 ε πάντα] WH² (n.m.) 45 ἀνθρώπῳ] [W] [B] WH² (n.m.) 46 εὐρὼν
 δὲ] ὅς εὐρὼν ε (n.m.) 48 ἀναβιβάσαντες] + αὐτὴν Lh [Tr] m [A] καὶ]
 [A]: ante ἐπὶ τὸν αἰγ. Lh (n.m.) ἄγην] ἀγγεία ε Lh: Eτ ἔβαλον]
 -λαν WH_a 49 ἀφοριοῦσιν] -σι WH_a

Συνήκατε ταῦτα πάντα ; λέγουσιν αὐτῷ, Ναί. ὁ δὲ 51, 2
εἶπεν αὐτοῖς, Διὰ τοῦτο πᾶς γραμματεὺς μαθητευθεὶς τῇ
βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν ὁμοίός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότῃ,
ὅστις ἐκβάλλει ἐκ τοῦ θησαυροῦ αὐτοῦ καινὰ καὶ
παλαιά.

Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τὰς παραβολὰς ταύ- 53
τας, μετῆρην ἐκείθεν· καὶ ἐλθὼν εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ 54
ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν, ὥστε ἐκπλήσσε-
σθαι αὐτοὺς καὶ λέγειν, Πόθεν τούτῳ ἡ σοφία αὕτη καὶ αἱ
δυνάμεις ; οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ τοῦ τέκτονος υἱός ; οὐχ 55
ἡ μήτηρ αὐτοῦ λέγεται Μαριάμ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ
Ἰάκωβος καὶ Ἰωσήφ καὶ Σίμων καὶ Ἰούδας ; καὶ αἱ 56
ἀδελφαὶ αὐτοῦ οὐχὶ πᾶσαι πρὸς ἡμᾶς εἰσίν ; πόθεν οὖν
τούτῳ ταῦτα πάντα ; καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ. ὁ 57
δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Οὐκ ἔστιν προφήτης ἄτιμος εἰ μὴ
ἐν τῇ πατρίδι καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. Καὶ οὐκ ἐποίησεν 58
ἐκεῖ δυνάμεις πολλὰς διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν.

Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἤκουσεν Ἡρώδης ὁ τετράρχης τὴν 14
ἀκοὴν Ἰησοῦ, καὶ εἶπεν τοῖς παισὶν αὐτοῦ, Οὗτός ἐστιν 2
Ἰωάννης ὁ Βαπτιστής· αὐτὸς ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ
διὰ τοῦτο αἱ δυνάμεις ἐνεργοῦσιν ἐν αὐτῷ. Ὁ γὰρ 3
Ἡρώδης κρατήσας τὸν Ἰωάννην ἔδωκεν καὶ ἐν φυλακῇ
ἀπέθετο διὰ Ἡρωδιάδα τὴν γυναῖκα Φιλίππου τοῦ ἀδελ-
φοῦ αὐτοῦ· ἔλεγεν γὰρ ὁ Ἰωάννης αὐτῷ, Οὐκ ἔξεστίν 4
σοι ἔχειν αὐτήν. καὶ θέλων αὐτὸν ἀποκτεῖναι ἐφοβήθη 5
τὸν ὄχλον, ὅτι ὡς προφήτην αὐτὸν εἶχον. γενεσίοις 6
δὲ γενομένοις τοῦ Ἡρώδου ὠρχήσατο ἡ θυγάτηρ τῆς Ἡρω-

51 συνήκατε] pr λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς 5 ναί] +, κύριε 5
52 εἶπεν] λέγει Ln WHm τῇ βασιλείᾳ] pr ἐν Ln : εἰς τὴν βασιλείαν 5
54 ἐκπλήσσεσθαι] ἐκπλήττ. 5 : C 55 οὐχ] οὐχὶ 5 Ἰωσήφ]
Ἰωσῆς 5 Bm : Ἰωάννης Bm 57 πατρίδι] + αὐτοῦ 5 : pr ἰδίᾳ Ti [B] WHm
3 κρατήσας] pr τότε [W] ἔδωκεν] + αὐτὸν 5 Ln TrA φυλακῇ] pr
τῇ Ln TrA ἀπέθετο] ἔθετο ante ἐν φυλ. 5 Φιλίππου] [Ti] A* [W]
[B] 4 ὁ Ἰωάν.] — ὁ Ti [B] αὐτῷ] ante ὁ Ἰωάν. 5 TrA
6 γενεσίοις δὲ γενομένοις] γενεσίῳ δὲ γενομένῳ 5 : γεν. δὲ ἀγομένοις Er

- 7 διάδος ἐν τῷ μέσῳ καὶ ἤρεσεν τῷ Ἠρώδῃ· ὁθεν μεθ'
 8 ὄρκου ὁμολόγησεν αὐτῇ δοῦναι ὃ ἐὰν αἰτήσῃται. ἡ δὲ
 προβιβασθεῖσα ὑπὸ τῆς μητρὸς αὐτῆς, Δός μοι, φησίν,
 ὦδε ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ.
 9 καὶ λυπηθεὶς ὁ βασιλεὺς, διὰ τοὺς ὄρκους καὶ τοὺς συνανα-
 10 κειμένους ἐκέλευσεν δοθῆναι· καὶ πέμψας ἀπεκεφάλι-
 11 σεν Ἰωάννην ἐν τῇ φυλακῇ. καὶ ἠνέχθη ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ
 ἐπὶ πίνακι καὶ ἐδόθη τῷ κορασίῳ· καὶ ἤνεγκεν τῇ μητρὶ
 12 αὐτῆς. Καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἦραν τὸ
 πτῶμα, καὶ ἔθαψαν αὐτόν· καὶ ἐλθόντες ἀπήγγειλαν τῷ
 Ἰησοῦ.
 13 Ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοὺς ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν ἐν πλοίῳ εἰς
 ἔρημον τόπον κατ' ἰδίαν· καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι ἠκολού-
 14 θησαν αὐτῷ πεζῇ ἀπὸ τῶν πόλεων. καὶ ἐξελθὼν εἶδεν
 πολλὸν ὄχλον, καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτοῖς, καὶ ἐθεράπευ-
 15 σεν τοὺς ἀρρώστους αὐτῶν. Ὁψίας δὲ γενομένης προσ-
 ἤλθαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ λέγοντες, Ἐρημὸς ἐστὶν ὁ τόπος,
 καὶ ἡ ὥρα ἤδη παρήλθεν· ἀπόλυσον τοὺς ὄχλους, ἵνα
 ἀπελθόντες εἰς τὰς κώμας ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς βρώματα.
 16 ὁ δὲ Ἰησοὺς εἶπεν αὐτοῖς, Οὐ χρεῖαν ἔχουσιν ἀπελθεῖν·
 17 δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. οἱ δὲ λέγουσιν αὐτῷ, Οὐκ
 18 ἔχομεν ὦδε εἰ μὴ πέντε ἄρτους καὶ δύο ἰχθύας. ὁ δὲ
 19 εἶπεν, Φέρετέ μοι ὦδε αὐτούς. καὶ κελεύσας τοὺς
 ὄχλους ἀνακλιθῆναι ἐπὶ τοῦ χόρτου, λαβὼν τοὺς πέντε
 ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν
 εὐλόγησεν, καὶ κλάσας ἔδωκεν τοῖς μαθηταῖς τοὺς ἄρτους,

7 μεθ'] μετὰ WH (n.a.) ἐὰν] ἐν Ln Tr A WHa 9 λυπηθεὶς] ἐλυπηθῆς
 διὰ] + δὲ ε 10 Ἰωάννην] pr τὸν ε 12 πτῶμα] σῶμα ε (n.m.) A (n.m.)
 Bm αὐτόν] αὐτό ε Ln (n.m.) Bm 13 ἀκούσας δὲ] καὶ ἀκούσας ε
 πεζῇ] πεζοὶ Lnm Ti WB WHm 14 ἐξελθὼν] + ὁ Ἰησοὺς ε αὐτοῖς
 αὐτοῦς ε: CEr 15 προσῆλθεν] -θον ε Ti W BA μαθηταὶ] + αὐτοῦ ε
 ἥδη] post παρήλθεν Ti WHm ἀπόλυσον] + οὖν Ti WB WHm [A] 16 Ἰη-
 σοὺς] Ti° W° B° 18 ὦδε] post αὐτοῦς ε: [Tr]m 19 κελεύσας]
 ἐκέλευσεν WHm τοῦ χόρτου] τοὺς χόρτους ε A (n.m.) λαβὼν] pr καὶ
 ε WHm: Csm εὐλόγησεν] ἡλόγ. Ln Tr A

οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ὄχλοις. καὶ ἔφαγον πάντες καὶ 20
ἐχορτάσθησαν· καὶ ἦσαν τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων,
δώδεκα κοφίνους πλήρεις. οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν ἄνδρες 21
ὥσεί πεντακισχίλιοι χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων,

Καὶ εὐθέως ἠνάγκασεν τοὺς μαθητὰς ἐμβῆναι εἰς τὸ 22
πλοῖον καὶ προάγειν αὐτὸν εἰς τὸ πέραν, ἕως οὗ ἀπολύσῃ
τοὺς ὄχλους. καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους ἀνέβη εἰς τὸ 23
ὄρος κατ' ἰδίαν προσεύξασθαι· ὁψίας δὲ γενομένης μόνος
ἦν ἐκεῖ. τὸ δὲ πλοῖον ἤδη μέσον τῆς θαλάσσης ἦν, 24
βασανιζόμενον ὑπὸ τῶν κυμάτων, ἦν γὰρ ἐναντίος ὁ
ἄνεμος. Τετάρτῃ δὲ φυλακῇ τῆς νυκτὸς ἦλθεν πρὸς 25
αὐτοὺς περιπατῶν ἐπὶ τὴν θάλασσαν. οἱ δὲ μαθηταὶ 26
ιδόντες αὐτὸν ἐπὶ τῆς θαλάσσης περιπατοῦντα ἑταρά-
χθησαν λέγοντες ὅτι Φάντασμά ἐστιν· καὶ ἀπὸ τοῦ φόβου
ἔκραξαν. εὐθὺς δὲ ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς αὐτοῖς λέγων, 27
Θαρσεῖτε· ἐγὼ εἰμι· μὴ φοβεῖσθε. ἀποκριθεὶς δὲ αὐτῷ 28
ὁ Πέτρος εἶπεν, Κύριε, εἰ σὺ εἶ, κέλευσόν με ἐλθεῖν πρὸς
σε ἐπὶ τὰ ὕδατα. ὁ δὲ εἶπεν, Ἐλθέ. καὶ καταβάς 29
ἀπὸ τοῦ πλοίου Πέτρος περιεπάτησεν ἐπὶ τὰ ὕδατα, ἐλθεῖν
πρὸς τὸν Ἰησοῦν. βλέπων δὲ τὸν ἄνεμον ἐφοβήθη, καὶ 30
ἄρξάμενος καταποντίζεσθαι ἔκραξεν λέγων, Κύριε, σῶσόν
με. εὐθέως δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἐπελάβετο 31
αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτῷ, Ὁλιγόπιστε, εἰς τί ἐδίστασας;
καὶ ἀναβάντων αὐτῶν εἰς τὸ πλοῖον ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος· 32

21 γυναικῶν καὶ παιδίων] παιδ. κ. γυν. Ln 22 εὐθέως] Ti°W°[B]
[WH] ἠνάγκασεν] + ὁ Ἰησοῦς 5: Scr μαθητὰς] + αὐτοῦς 5 Ln
τὸ πλοῖον] —τὸ TrWH(n.m.) 23 κατ' ἰδίαν] καθ' ἰδίαν WHa
24 μέσον τῆς θαλάσσης ἦν] σταδίου πολλοὺς ἀπὸ τῆς γῆς ἀπέειχεν Tr(n.m.)
WBmWH(n.m.)Rm: sed ἀπέειχε W 25 ἦλθεν] ἀπῆλθ. 5 A αὐτοῦς]
+ ὁ Ἰησοῦς 5 τὴν θάλασσαν] τῆς θαλάσσης 5: Er 26 οἱ δὲ
μαθηταὶ ιδόντες αὐτὸν] ιδόντες δὲ αὐτὸν TiWB: καὶ ἰδ. αὐτ. οἱ καθ. 5 TrA
τῆς θαλάσσης] τὴν θάλασσαν 5 27 εὐθὺς] εὐθέως 5 A ὁ Ἰησοῦς]
[WH]: post αὐτοῖς 5 Tr[Tm][A]: Ti°W°B° 28 αὐτῷ] post ὁ Π. εἶπεν
LnWH ἐλθεῖν] post πρὸς σε 5 29 Πέτρος] πρὸς ἐλθεῖν] καὶ
ἦλθεν TrmTiWBWH(n.m.)Rm 30 ἄνεμον] + ἰσχυρὸν 5 LnTrARm: Scr
32 ἀναβάντων] ἐμβάντων 5

- 33 οἱ δὲ ἐν τῷ πλοίῳ προσεκύνησαν αὐτῷ λέγοντες, Ἀληθῶς
 Θεοῦ Υἱὸς εἶ.
 34 Καὶ διαπεράσαντες ἦλθον ἐπὶ τὴν γῆν εἰς Γεννησαρέτ.
 35 καὶ ἐπιγινόντες αὐτὸν οἱ ἄνδρες τοῦ τόπου ἐκείνου ἀπέστει-
 λαν εἰς ὅλην τὴν περίχωρον ἐκείνην, καὶ προσήνεγκαν
 36 αὐτῷ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας· καὶ παρεκάλουν
 αὐτὸν ἵνα μόνον ἄψωνται τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ·
 καὶ ὅσοι ἦψαντο διεσώθησαν.
 15 Τότε προσέρχονται τῷ Ἰησοῦ ἀπὸ Ἱεροσολύμων Φαρι-
 2 σαῖοι καὶ γραμματεῖς λέγοντες, Διὰ τί οἱ μαθηταί σου
 παραβαίνουνσιν τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων; οὐ γὰρ
 3 νίπτονται τὰς χεῖρας ὅταν ἄρτον ἐσθίωσιν. ὁ δὲ ἀπο-
 κριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Διὰ τί καὶ ὑμεῖς παραβαίνετε τὴν
 4 ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν ὑμῶν; ὁ γὰρ
 Θεὸς εἶπεν, Τίμα τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα· καί, Ὁ κα-
 5 κολογῶν πατέρα ἢ μητέρα θανάτῳ τελευτάτῳ ὑμεῖς
 δὲ λέγετε, Ὃς ἂν εἴπῃ τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρὶ, Δῶρον ὃ ἐὰν
 6 ἐξ ἐμοῦ ὠφελῇθῃς, οὐ μὴ τιμήσῃ τὸν πατέρα αὐτοῦ·
 καὶ ἠκυρώσατε τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν
 7 ὑμῶν. ὑποκριταί, καλῶς ἐπροφήτευσεν περὶ ὑμῶν
 8 Ἡσαΐας λέγων, Ὁ λαὸς οὗτος τοῖς χεῖλεσίν με τιμᾷ,
 9 ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ· μάτην δὲ
 σέβονταιί με, διδάσκοντες διδασκαλίας ἐντάλματα ἀνθρώ-
 10 πων. Καὶ προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον εἶπεν αὐτοῖς,
 11 Ἀκούετε καὶ συνίετε· οὐ τὸ εἰσερχόμενον εἰς τὸ στόμα
 κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον· ἀλλὰ τὸ ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ στό-

33 προσεκύνησαν] pr ἐλθόντες s Ln Tr [Tr]m [A] 34 ἦλθον] -θαν
 WH (n.a.) ἐπὶ τὴν γῆν εἰς Γενν.] εἰς τὴν γῆν Γενν. s Ln A Γεν-
 νησαρέτ] -ρέθ Ln 36 αὐτὸν] [W] [B] [WH] 1 ἀπὸ Ἱερ.] pr οἱ s A
 Φαρισ. καὶ γραμμ.] γραμμ. κ. Φαρ. s Ln A 2 παραβαίνουνσιν] -σι WH a
 τὰς χεῖρας] + αὐτῶν s Ln [Tr] A 4 εἶπεν] ἐνετείλατο λέγων s Ti AB
 πατέρα] + σου s : CE r 6 οὐ μὴ] pr καὶ s [A] Bm τιμήσει] -ση
 s Bm : E r τὸν πατέρα αὐτοῦ] + ἢ τὴν μητέρα αὐτοῦ s Tr [Tr]m Ti [A] W
 BRm τὸν λόγον] τὴν ἐντολὴν s : τὸν νόμον Ti A W B W H m R m
 7 ἐπροφήτευσεν] προεφήτ. s ■ ὁ λαὸς οὗτος] pr ἐγγίζει μοι s : Scr
 + τῷ στόματι αὐτῶν καὶ s : Scr

ματος, τοῦτο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. Τότε προσελθόντες 12
οἱ μαθηταὶ λέγουσιν αὐτῷ, Οἶδας ὅτι οἱ Φαρισαῖοι ἀκού-
σαντες τὸν λόγον ἐσκανδαλίσθησαν; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς 13
εἶπεν, Πᾶσα φυτεία ἣν οὐκ ἐφύτευσεν ὁ Πατήρ μου ὁ οὐ-
ράνιος ἐκριζωθήσεται. ἄφετε αὐτούς· τυφλοὶ εἰσιν 14
ὁδηγοὶ τυφλῶν· τυφλὸς δὲ τυφλὸν ἐὰν ὁδηγῇ, ἀμφότεροι
εἰς βόθυνον πεσοῦνται. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν 15
αὐτῷ, Φράσον ἡμῖν τὴν παραβολήν. ὁ δὲ εἶπεν, 16
Ἀκριβὴ καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοί ἐστε; οὐ νοεῖτε ὅτι πᾶν τὸ 17
εἰσπορευόμενον εἰς τὸ στόμα εἰς τὴν κοιλίαν χωρεῖ καὶ εἰς
ἀφεδρῶνα ἐκβάλλεται; τὰ δὲ ἐκπορευόμενα ἐκ τοῦ 18
στόματος ἐκ τῆς καρδίας ἐξέρχεται, κακὰ κείνα κοινοῖ τὸν
ἄνθρωπον. ἐκ γὰρ τῆς καρδίας ἐξέρχονται διαλογισμοὶ 19
πονηροί, φόνοι, μοιχεῖαι, πορνεῖαι, κλοπαί, ψευδομαρ-
τυρίαι, βλασφημίαι· ταῦτά ἐστιν τὰ κοινούντα τὸν 20
ἄνθρωπον· τὸ δὲ ἀνίπτοις χερσὶν φαγεῖν οὐ κοινοῖ τὸν
ἄνθρωπον.

Καὶ ἐξελθὼν ἐκείθεν ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη 21
τύρου καὶ Σιδῶνος. καὶ ἰδοὺ γυνὴ Χαναναία ἀπὸ τῶν 22
ὀρίων ἐκείνων ἐξελθοῦσα ἔκραζεν λέγουσα, Ἐλέησόν με,
Κύριε, υἱὸς Δαυεὶδ· ἡ θυγάτηρ μου κακῶς δαιμονίζεται.
ὁ δὲ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῇ λόγον. καὶ προσελθόντες οἱ μα- 23
θηταὶ αὐτοῦ ἠρώτουν αὐτὸν λέγοντες, Ἀπόλυσον αὐτήν,
ὅτι κράζει ὀπισθεν ἡμῶν. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, Οὐκ 24
ἀπεστάλην εἰ μὴ εἰς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου
Ἰσραὴλ. ἡ δὲ ἐλθοῦσα προσεκύνει αὐτῷ λέγουσα, 25
Κύριε, βοήθει μοι. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, Οὐκ ἔστιν 26
καλὸν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων καὶ βαλεῖν τοῖς κυνα-

12 οἱ μαθηταὶ]+αὐτοῦ s Tr[Tr]m λέγουσιν] εἶπον s 14 τυφλοὶ
εἰσιν ὁδηγοὶ] ὁδηγοὶ εἰσιν τυφλοὶ s TiA WHm : sm τυφλῶν] [Tr]m WH°
at [WH]m R° 15 παραβολήν]+ταύτην s [A] 16 ὁ δὲ]+Ἰησοῦς s
17 οὐ] οὐπω s A 22 ἔκραζεν] ἐκραύγασεν s A(n.m.) : ἔκραξεν Lnm TiB
WHm : Er :+αὐτῷ s υἱὸς] υἱὲ s WHm : Er 23 ἠρώτουν]-των s
25 προσεκύνει]-νησεν Lnm Trm 26 ἔστιν καλὸν] ἔξεστιν LnTiAWB

- 27 ρίοις. ἡ δὲ εἶπεν, Ναί, Κύριε· καὶ γὰρ τὰ κυνάρια
 ἐσθίει ἀπὸ τῶν ψυχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης
 28 τῶν κυρίων αὐτῶν. τότε ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν
 αὐτῇ, ὦ γύναι, μεγάλη σου ἡ πίστις· γενηθήτω σοι ὡς
 θέλεις. καὶ ἰάθη ἡ θυγάτηρ αὐτῆς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης.
 29 Καὶ μεταβὰς ἐκείθεν ὁ Ἰησοῦς ἦλθεν παρὰ τὴν θάλασ-
 σαν τῆς Γαλιλαίας· καὶ ἀναβὰς εἰς τὸ ὄρος ἐκάθητο ἐκεῖ.
 30 καὶ προσῆλθον αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, ἔχοντες μεθ' ἑαυτῶν
 χωλούς, τυφλούς, κωφούς, κυλλούς, καὶ ἐτέρους πολλούς,
 καὶ ἔρριψαν αὐτοὺς παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ· καὶ ἐθερά-
 31 πεισεν αὐτούς· ὥστε τὸν ὄχλον θαυμάσαι βλέποντας
 κωφούς λαλοῦντας, κυλλοὺς ὑγιεῖς, καὶ χωλοὺς περιπατοῦν-
 τας, καὶ τυφλοὺς βλέποντας· καὶ ἐδόξασαν τὸν Θεὸν
 Ἰσραήλ.
 32 Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ
 εἶπεν, Σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη ἡμέραι τρεῖς
 προσμένουσίν μοι, καὶ οὐκ ἔχουσιν τί φάγωσιν· καὶ ἀπο-
 λῦσαι αὐτοὺς νήστεις οὐ θέλω, μὴ ποτε ἐκλυθῶσιν ἐν τῇ
 33 ὁδῷ. καὶ λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταί, Πόθεν ἡμῖν ἐν
 ἔρημίᾳ ἄρτοι τοσοῦτοι ὥστε χορτάσαι ὄχλον τοσοῦτον;
 34 καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Πόσους ἄρτους ἔχετε; οἱ δὲ
 35 εἶπον, Ἑπτὰ, καὶ ὀλίγα ἰχθύδια. καὶ παραγγείλας τῷ
 36 ὄχλῳ ἀναπεσεῖν ἐπὶ τὴν γῆν ἔλαβεν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους
 καὶ τοὺς ἰχθύας καὶ εὐχαριστήσας ἔκλασεν καὶ ἐδίδου
 37 τοῖς μαθηταῖς, οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ὄχλοις. καὶ ἔφαγον
 πάντες καὶ ἐχορτάσθησαν· καὶ τὸ περισσεῦον τῶν κλασ-

27 γὰρ] [WH] 30 χωλούς, τυφλούς, κωφούς, κυλλούς] χω. κυλλ.
 τυφλ. κωφ. WBWH ἔρριψαν] ἔριψαν TⁱWH αὐτοῦ] τοῦ Ἰησοῦ s
 31 τὸν ὄχλον] τοὺς ὄχλους s L^a Tr B WH_m λαλοῦντας] ἀκούοντας WH_m
 κυλλ. ὑγ.] [Tr] m WH^(n.m.): pr καὶ [W] καὶ χωλοὺς] — καὶ s
 ἐδόξασαν] — αὖτον TⁱW WH_m 32 ἡδὴ] [WH] ἡμέραι] ἡμέρας s
 προσμένουσίν] — σί WH_a 33 μαθηταῖ] + αὐτοῦ s [L^a] [Tr]
 34 εἶπον] εἶπαν WBWH 35 παραγγείλας] ἐκέλευσε s A τῷ
 ὄχλῳ] τοῖς ὄχλοις s L^a m A 36 ἔλαβεν] καὶ λαβὼν s A καὶ
 εὐχαριστ.] — καὶ s Tr A: Et ἐδίδου] ἔδωκεν s L^a Tr m A μαθηταῖς]
 + αὐτοῦ s [L^a] [Tr] τοῖς ὄχλοις] τῷ ὄχλῳ s L^a

μάτων ἦσαν ἑπτὰ σφυρίδας πλήρεις. οἱ δὲ ἐσθίων- 38
τες ἦσαν τετρακισχίλιοι ἄνδρες, χωρὶς γυναικῶν καὶ
παιδίων.

Καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους ἐνέβη εἰς τὸ πλοῖον, καὶ 39
ἦλθεν εἰς τὰ ὄρια Μαγαδάν. Καὶ προσελθόντες οἱ 16
Φαρισαῖοι καὶ Σαδδουκαῖοι πειράζοντες ἐπηρώτησαν αὐτὸν
σημεῖον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπιδειῖξαι αὐτοῖς. ὁ δὲ ἀπο- 2
κριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, [Ὁψίας γενομένης λέγετε, Εὐδία·
πυρράζει γὰρ ὁ οὐρανός· καὶ πρωΐ, Σήμερον χειμῶν· 3
πυρράζει γὰρ στυγνάζων ὁ οὐρανός. τὸ μὲν πρόσωπον τοῦ
οὐρανοῦ γινώσκετε διακρίνειν, τὰ δὲ σημεῖα τῶν καιρῶν οὐ
δύνασθε·] γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ 4
καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωάν.
καὶ καταλιπὼν αὐτοὺς ἀπῆλθεν.

Καὶ ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ εἰς τὸ πέραν ἐπελάθοντο 5
ἄρτους λαβεῖν. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Ὁρᾶτε καὶ 6
προσέχετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων.
οἱ δὲ διελογίζοντο ἐν ἑαυτοῖς λέγοντες ὅτι Ἄρτους οὐκ 7
ἐλάβομεν. γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Τί διαλογίζεσθε 8
ἐν ἑαυτοῖς, ὀλιγόπιστοι, ὅτι ἄρτους οὐκ ἔχετε; οὐπω 9
νοεῖτε, οὐδὲ μνημονεύετε τοὺς πέντε ἄρτους τῶν πεντακισ-
χιλίων, καὶ πόσους κοφίνους ἐλάβετε; οὐδὲ τοὺς ἑπτὰ 10
ἄρτους τῶν τετρακισχιλίων, καὶ πόσας σφυρίδας ἐλάβετε;
πῶς οὐ νοεῖτε ὅτι οὐ περὶ ἄρτων εἶπον ὑμῖν; προσέχετε δὲ 11
ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων. τότε 12

37 ἦσαν] ante τὸ περ. τῶν κλ. 5 σφυρίδας] σφυρίδας WH(n.a.)
38 τετρακισχίλιοι] pr ὡς WHm γυν. καὶ παιδ.] παιδ. καὶ γυν. TiWB
WHm 39 ἐνέβη] ἀνέβη Tr(n.m.)AW Μαγαδάν] Μαγαλάς Bm: sm
1 οἱ] [WH] ἐπηρώτησαν] -των TiWHm 2, 3 ὁψίας usque ad οὐ
δύνασθε] ins ς LnTrWR Scr: [Ti][A][B][WH]R^m 3 οὐρανός.] +
ὑποκριταί, ς Bm τὸ] pr καὶ Ln οὐ δύνασθε·] οὐ δύνασθε. LnWHR
4 Ἰωάν] + τοῦ προφήτου 5 μαθηταὶ] + αὐτοῦ ς λαβεῖν] ante
ἄρτ. WHm 7 ὅτι Ἄρτ.], Ὅτι ἄρτ. ς ABRm 8 εἶπεν] + αὐτοῖς ς
ἔχετε] ἐλάβετε ς TrTiA: sm 10 σφυρίδας] σφυρ. LnWH(n.a.)
11 ἄρτων] -ον ς(n.m.) ; προσέχετε δὲ] προσέχειν (et Σαδδουκαίων);
ς: E^{rs}m

- συνῆκαν ὅτι οὐκ εἶπεν προσέχειν ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν ἄρτων,
ἀλλὰ ἀπὸ τῆς διδαχῆς τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων.
- 13 Ἐλθὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὰ μέρη Καισαρείας τῆς Φιλίπ-
που ἡρώτα τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ λέγων, Τίνα λέγουσιν οἱ
14 ἄνθρωποι εἶναι τὸν Υἱὸν τοῦ Ἀνθρώπου; οἱ δὲ εἶπαν,
Οἱ μὲν Ἰωάννην τὸν Βαπτιστὴν· ἄλλοι δὲ Ἡλίαν· ἕτεροι
15 δὲ Ἰερεμίαν, ἢ ἓνα τῶν προφητῶν. λέγει αὐτοῖς, Ὑμεῖς
16 δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; ἀποκριθεὶς δὲ Σίμων Πέτρος
εἶπεν, Σὺ εἶ ὁ Χριστός, ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος.
17 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Μακάριος εἶ, Σίμων
Βαριωνᾶ, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα οὐκ ἀπεκάλυψέν σοι, ἀλλ' ὁ
18 Πατήρ μου ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. καὶ γὰρ δέ σοι λέγω ὅτι
σὺ εἶ Πέτρος, καὶ ἐπὶ ταύτῃ τη πέτρᾳ οἰκοδομήσω μου
τὴν ἐκκλησίαν, καὶ πύλαι ᾗδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς.
19 δώσω σοι τὰς κλεῖδας τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν. καὶ ὃ
ἐὰν δήσῃς ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται δεδεμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς,
καὶ ὃ ἐὰν λύσῃς ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται λελυμένον ἐν τοῖς
20 οὐρανοῖς. Τότε διεστείλατο τοῖς μαθηταῖς ἵνα μηδενὶ
εἴπωσιν ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ Χριστός.
- 21 Ἀπὸ τότε ἤρξατο Ἰησοῦς δεικνύειν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ
ὅτι δεῖ αὐτὸν εἰς Ἱεροσόλυμα ἀπελθεῖν, καὶ πολλὰ παθεῖν
ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων, καὶ
22 ἀποκτανθῆναι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι. καὶ
προσλαβόμενος αὐτὸν ὁ Πέτρος ἤρξατο ἐπιτιμᾶν αὐτῷ

12 τῶν ἄρτων] τοῦ ἄρτου ε: τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων Ti: [WH]
ἀλλὰ] ἀλλ' ε Lⁿ 13 τίνα] + με ε [Lⁿ] [Tr]_m [B] R_m 14 εἶπαν]
εἶπον ε A ἄλλοι] οἱ Lⁿ 15 αὐτοῖς] + ὁ Ἰησοῦς [Lⁿ]
17 ἀποκριθεὶς δὲ] καὶ ἀποκριθεὶς ε Βαριωνᾶ] Βὰρ Ἰωνᾶ ε Tr: Βαριῶνα
A (σφ?) ἀλλ'] ἀλλὰ WH_a τοῖς] Lⁿ [Tr] [WH] 19 δώσω]
pr καὶ ε Lⁿ Tr [A] κλεῖδας] κλείς ε ὃ ἐὰν φ^{ri}] ὃ ἂν Lⁿ Tr A WH_a:
ὅσα ἂν Lⁿ m δεδεμένον] δεδεμένα Lⁿ m ἐὰν sec.] ἂν Tr WH_a:
20 διεστείλατο] ἐπετίμησεν Lⁿ WH (n. m.) μαθηταῖς] + αὐτοῦ ε ὁ
Χριστός] pr Ἰησοῦς ε (n. m.) 21 Ἰησοῦς] pr ὁ ε [Tr] Ti [B]: + Χριστὸς
W WH R_m: Scr δεικνύειν] -ύναι WH_a ἀπελθεῖν] ante εἰς Ἱερ. ε
22 ἤρξατο ἐπιτιμᾶν αὐτῷ λέγων] ἤρξ. αὐτῷ ἐπιτ. λέγ. Lⁿ: λέγει αὐτῷ
ἐπιτιμῶν A WH_m

λέγων, Ἰλεώς σοι, Κύριε· οὐ μὴ ἔσται σοι τοῦτο. ὁ δὲ 23
στραφεὶς εἶπεν τῷ Πέτρῳ, Ὑπαγε ὀπίσω μου, Σατανᾶ·
σκάνδαλον εἶ ἐμοῦ· ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ Θεοῦ ἀλλὰ
τὰ τῶν ἀνθρώπων. Τότε ὁ Ἰησοῦς εἶπεν τοῖς μαθηταῖς 24
αὐτοῦ, Εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἔλθειν, ἀπαρνησάσθω
ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθείτω
μοι. ὅς γὰρ ἔαν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπο- 25
λέσει αὐτήν· ὅς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν
ἐμοῦ, εὐρήσει αὐτήν. τί γὰρ ὠφεληθήσεται ἄνθρωπος, 26
ἔαν τὸν κόσμον ὅλον κερδήσῃ, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ
ζημιωθῇ; ἢ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς
αὐτοῦ; μέλλει γὰρ ὁ Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώπου ἔρχεσθαι ἐν 27
τῇ δόξῃ τοῦ Πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ, καὶ
τότε ἀποδώσει ἐκάστῳ κατὰ τὴν πράξιν αὐτοῦ. ἀμήν 28
λέγω ὑμῖν ὅτι εἰσὶν τινες τῶν ὧδε ἐστώτων οἵτινες οὐ μὴ
γεύσονται θανάτου ἕως ἂν ἴδωσιν τὸν Υἱὸν τοῦ Ἀνθρώπου
ἐρχόμενον ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ.

Καὶ μεθ' ἡμέρας ἕξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέτρον 17
καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ ἀναφέρει
αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν καὶ μετεμορφώθη 2
ἔμπροσθεν αὐτῶν, καὶ ἔλαμψεν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ
ἥλιος, τὰ δὲ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο λευκὰ ὡς τὸ φῶς.
καὶ ἰδοὺ ὤφθη αὐτοῖς Μωυσῆς καὶ Ἡλίας συνλαλοῦντες 3
μετ' αὐτοῦ. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν τῷ Ἰησοῦ, 4
Κύριε, καλὸν ἐστὶν ἡμᾶς ὧδε εἶναι· εἰ θέλεις, ποιήσω ὧδε
τρεῖς σκηνάς, σοὶ μίαν καὶ Μωυσεῖ μίαν καὶ Ἡλίᾳ μίαν.
Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ νεφέλη φωτεινὴ ἐπεσκίασεν 5

23 εἰ ἐμοῦ] μου εἰς Trm

24 ὁ] [WH]

25 ἔαν] ἂνς WHa

26 ὠφεληθήσεται] ὠφελεῖταις : EΓSM

28 ὅτι]ς Tr°A°[W] [B]

ἐστώτων] ἐστηκότωνς : Er

1 Ἰάκωβον] pr τὸν WHm κατ' ἰδίαν]

καθ' ἰδίαν WHa 3 ὠφθη] ὠφθησανς συναλαλοῦντες] συλλ.ς Ln

TrA : post μετ' αὐ.ς TrmA

4 ποιήσω] -ήσωμενς Tr(a.m.)

σκηνάς] ante τρεῖς WHm Μωυσεῖ] Μωσῇς Ἡλίᾳ μίαν] μι. Ἡλ.

ς W : Er 5 φωτεινῇ] -τινῇ WH

- αὐτοὺς· καὶ ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης λέγουσα, Οὗτός
 ἐστιν ὁ Υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα· ἀκούετε
 6 αὐτοῦ. καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ ἔπεσαν ἐπὶ πρόσω-
 7 πον αὐτῶν καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα. καὶ προσῆλθεν ὁ
 Ἰησοῦς καὶ ἀψάμενος αὐτῶν εἶπεν, Ἐγέρθητε καὶ μὴ
 8 φοβεῖσθε. ἐπάραντες δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν οὐ-
 δένα εἶδον εἰ μὴ τὸν Ἰησοῦν μόνον.
- 9 Καὶ καταβαινόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ ὄρους ἐνετείλατο
 αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγων, Μηδενὶ εἰπῆτε τὸ ὄραμα ἕως οὗ ὁ
 10 Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἐγερθῇ. Καὶ ἐπηρώτησαν
 αὐτὸν οἱ μαθηταὶ λέγοντες, Τί οὖν οἱ γραμματεῖς λέγουσιν
 11 ὅτι Ἡλίας δεῖ ἔλθεῖν πρῶτον; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν,
 12 Ἡλίας μὲν ἔρχεται καὶ ἀποκαταστήσει πάντα· λέγω
 δὲ ὑμῖν ὅτι Ἡλίας ἤδη ἦλθεν, καὶ οὐκ ἐπέγνωσαν αὐτόν,
 ἀλλὰ ἐποίησαν ἐν αὐτῷ ὅσα ἠθέλησαν· οὕτως καὶ ὁ Υἱὸς
 13 τοῦ Ἀνθρώπου μέλλει πάσχειν ὑπ' αὐτῶν. τότε συνῆ-
 καν οἱ μαθηταὶ ὅτι περὶ Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ εἶπεν
 αὐτοῖς.
- 14 Καὶ ἐλθόντων πρὸς τὸν ὄχλον προσῆλθεν αὐτῷ ἄν-
 15 θρωπος γονυπετῶν αὐτὸν καὶ λέγων, Κύριε, ἐλέησόν μου
 τὸν υἱόν, ὅτι σεληνιάζεται καὶ κακῶς πάσχει· πολλάκις γὰρ
 16 πίπτει εἰς τὸ πῦρ καὶ πολλάκις εἰς τὸ ὕδωρ· καὶ προσ-
 ἤνεγκα αὐτὸν τοῖς μαθηταῖς σου, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν
 17 αὐτὸν θεραπεῦσαι. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, ὦ
 γενεὰ ἄπιστος καὶ διεστραμμένη, ἕως πότε μεθ' ὑμῶν
 ἔσομαι; ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετέ μοι αὐτὸν ὧδε.

εὐδόκησα] ἠδὲ δὲ. Ln Tr ἀκούετε] post αὐτοῦ 5 6 ἔπεσαν] ἔπεσον
 5 7 προσῆλθεν] προσελθὼν 5 A καὶ ἀψάμενος αὐτῶν] ἤψατο αὐτ.
 καὶ 5 A: καὶ ἤψατο αὐτ. καὶ Tr 8 τὸν] αὐτὸν WH(n.m.) ■ ἐκ]
 ἀπὸ 5: Er ἐγερθῇ] ἀναστῇ 5 WHm 10 μαθηταὶ] + αὐτοῦ 5 A[W]
 [B]R 11 ὁ δὲ] + Ἰησοῦς 5 εἶπεν] + αὐτοῖς 5 [A] ἔρχεται] +
 πρῶτον 5 12 ἀλλὰ] ἀλλ' 5 LnTiWBWHa 14 ἐλθόντων] + αὐτῶν 5
 αὐτὸν] αὐτῷ 5: C5m 15 πάσχει] ἔχει LnTr(n.m.)AmWH(n.m.)
 16 ἠδυνήθησαν] ἠδυνάσθ. WHa 17 ἀποκριθεὶς δὲ] [τότε] ἀποκριθεὶς
 WHm διεστραμμένη] διεστρεμμ. WHa ἔσομαι] ante μεθ' ὑμ. 5

καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐξήλθεν ἀπ' αὐτοῦ τὸ 18
δαιμόνιον, καὶ ἐθεραπεύθη ὁ παῖς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης.
Τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ κατ' ἰδίαν εἶπον, 19
Διὰ τί ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό; ὁ δὲ 20
λέγει αὐτοῖς, Διὰ τὴν ὀλιγοπιστίαν ὑμῶν· ἀμὴν γὰρ λέγω
ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως, ἐρεῖτε τῷ ὄρει
τούτῳ, Μετάβα ἔνθεν ἐκεῖ, καὶ μεταβήσεται· καὶ οὐδὲν
ἀδυνατήσκει ὑμῖν. [τοῦτο δὲ τὸ γένος οὐκ ἐκπορεύεται 21
εἰ μὴ ἐν προσευχῇ καὶ νηστείᾳ.]

Συστρεφομένων δὲ αὐτῶν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ εἶπεν αὐτοῖς 22
ὁ Ἰησοῦς, Μέλλει ὁ Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώπου παραδίδοσθαι εἰς
χείρας ἀνθρώπων, καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ τῇ 23
τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθήσεται. καὶ ἐλυπήθησαν σφόδρα.

Ἐλθόντων δὲ αὐτῶν εἰς Καφαρναοὺμ προσῆλθον οἱ τὰ 24
δίδραχμα λαμβάνοντες τῷ Πέτρῳ καὶ εἶπαν, Ὁ διδάσκα-
λος ὑμῶν οὐ τελεῖ τὰ δίδραχμα; λέγει, Ναί. καὶ 25
ἐλθόντα εἰς τὴν οἰκίαν προέφθασεν αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς λέγων,
Τί σοι δοκεῖ, Σίμων; οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς ἀπὸ τίνων
λαμβάνουσιν τέλη ἢ κῆσον; ἀπὸ τῶν υἱῶν αὐτῶν, ἢ ἀπὸ
τῶν ἀλλοτρίων; εἰπόντος δέ, Ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων, 26
ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἄραγε ἐλεύθεροί εἰσιν οἱ υἱοί.
ἵνα δὲ μὴ σκανδαλίσωμεν αὐτούς, πορευθεὶς εἰς θάλασσαν 27
βάλε ἄγκιστρον, καὶ τὸν ἀναβάντα πρῶτον ἰχθὺν ἄρον·
καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ εὐρήσεις στατήρᾳ· ἐκείνον
λαβὼν δὸς αὐτοῖς ἀντὶ ἐμοῦ καὶ σοῦ.

19 κατ' ἰδίαν] καθ' ἰδ. WH_a εἶπον] εἶπαν WH ἠδυνήθημεν]
ἐδυν. WB 20 ὁ δὲ]+ Ἰησοῦς ε λέγει] εἶπεν ε ὀλιγοπιστίαν]
ἀπιστίαν ε AmBm: Scr μετάβα]-βηθι ε ἔνθεν] ἐντεῦθεν ε
21 τοῦτο usque ad νηστείᾳ] ins ε Ln[T^γ][A][B]Rm Scr: T^γmTi^οW^οWH^οR^ο
22 συστρεφομένων] ἀναστρ. ε T^γmAR(p.m.) 23 ἐγερθήσεται] ἀνα-
στήσεται LnWH_m 24 εἶπαν]-ον ε τὰ δίδραχμα sec.]—τὰ TiWB
25 ἐλθόντα] ὅτε εἰσῆλθεν ε: εἰσελθόντα LnTiWBWH_m τίνων] τίνος
WH_m 26 εἰπόντος δέ] λέγει αὐτῷ A: λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος ε
ἀλλοτρίων,] ἀλλοτρίων. ε A 27 σκανδαλίσωμεν]-ζῶμεν TiBWH_m
θάλασσαν] pr τὴν ε

- 18 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ προσήλθον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ
λέγοντες, Τίς ἄρα μείζων ἐστὶν ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν
2 οὐρανῶν; καὶ προσκαλεσάμενος παιδίον ἔστησεν αὐτὸ
3 ἐν μέσῳ αὐτῶν καὶ εἶπεν, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ
στραφῆτε καὶ γένησθε ὡς τὰ παιδιά, οὐ μὴ εἰσέλθete εἰς
4 τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. ὅστις οὖν ταπεινώσει
ἑαυτὸν ὡς τὸ παιδίον τοῦτο, οὗτός ἐστιν ὁ μείζων ἐν τῇ
5 βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. καὶ ὃς ἐὰν δέξεται ἓν παιδίον
6 τοιοῦτο ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται. ὃς δ' ἂν
σκανδαλίσῃ ἓνα τῶν μικρῶν τούτων τῶν πιστευόντων εἰς
ἐμέ, συμφέρει αὐτῷ ἵνα κρεμασθῇ μύλος ὀνικὸς περὶ τὸν
τράχηλον αὐτοῦ, καὶ καταποντισθῇ ἐν τῷ πελάγει τῆς
7 θαλάσσης. Οὐαὶ τῷ κόσμῳ ἀπὸ τῶν σκανδάλων·
ἀνάγκη γὰρ ἔλθειν τὰ σκάνδαλα, πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ
8 δι' οὗ τὸ σκάνδαλον ἔρχεται. εἰ δὲ ἡ χεὶρ σου ἢ ὁ πούς
σου σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ·
καλὸν σοι ἐστὶν εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν κυλλὸν ἢ χωλόν,
ἢ δύο χεῖρας ἢ δύο πόδας ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὸ πῦρ τὸ
9 αἰώνιον. καὶ εἰ ὁ ὀφθαλμὸς σου σκανδαλίζει σε, ἔξελε
αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· καλὸν σοι ἐστὶν μονόφθαλμον εἰς
τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, ἢ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι εἰς
10 τὴν γέενναν τοῦ πυρός. Ὅρατε μὴ καταφρονήσητε ἑνὸς
τῶν μικρῶν τούτων· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οἱ ἄγγελοι αὐτῶν
ἐν οὐρανοῖς διὰ παντὸς βλέπουσιν τὸ πρόσωπον τοῦ
12 Πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. τί ὑμῖν δοκεῖ; ἐὰν
γένηται τι ἀνθρώπῳ ἑκατὸν πρόβατα καὶ πλανηθῇ ἐν ἐξ

1 ἐκείνῃ]+δὲ WH_m ὥρᾳ] ἡμέρᾳ LnTr_m 2 προσκαλ.] +ὁ Ἰησοῦς
ς Ln 4 ταπεινώσει] -ώση ς: C 5 ἐὰν] ἂν LnTrWH_a
ἐν] post παιδ. τοι. ς τοιοῦτο]-τον ς LnTrA: Er 6 περὶ] ἐπὶ ς W:
εἰς A 7 γὰρ] γὰρ ἐστὶν ς Ti: γάρ [ἐστὶν] WB: Er ἀνθρώπῳ]+
ἐκείνῳ ς A[W] [B]R: Er 8 αὐτὸν] αὐτὰ ς: Er κυλλὸν ἢ χωλόν]
χω. ἢ κυλλ. ς TrAW 10 ἐν οὐρανοῖς] ἐν τῷ οὐρανῷ AW: [ἐν τῷ
οὐρανῷ] LnWH_m βλέπουσιν] -ουσι WH 11 +ἦλθεν γὰρ ὁ Υἱὸς
τοῦ Ἀνθρώπου σῶσαι τὸ ἀπολωλός. ς [A] [B]R_m

αὐτῶν, οὐχὶ ἀφήσει τὰ ἐνενήκοντα ἐννέα ἐπὶ τὰ ὄρη καὶ
πορευθεὶς ζητεῖ τὸ πλανώμενον ; καὶ ἐὰν γένηται εὐ- 13
ρεῖν αὐτό, ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι χαίρει ἐπ' αὐτῷ μᾶλλον
ἢ ἐπὶ τοῖς ἐνενήκοντα ἐννέα τοῖς μὴ πεπλανημένοις.
οὕτως οὐκ ἔστιν θέλημα ἔμπροσθεν τοῦ Πατρὸς ὑμῶν τοῦ 14
ἐν οὐρανοῖς ἵνα ἀπόληται ἐν τῶν μικρῶν τούτων.

Ἐὰν δὲ ἁμαρτήσῃ ὁ ἀδελφός σου, ὑπάγε ἔλεγχον αὐτὸν 15
μεταξὺ σοῦ καὶ αὐτοῦ μόνου. ἐὰν σου ἀκούσῃ, ἐκέρδησας
τὸν ἀδελφόν σου· ἐὰν δὲ μὴ ἀκούσῃ, παράλαβε μετὰ 16
σοῦ ἔτι ἓνα ἢ δύο, ἵνα ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων ἢ
τριῶν σταθῇ πᾶν ῥῆμα· ἐὰν δὲ παρακούσῃ αὐτῶν, εἰπέ 17
τῇ ἐκκλησίᾳ· ἐὰν δὲ καὶ τῆς ἐκκλησίας παρακούσῃ, ἔστω
σοι ὥσπερ ὁ ἐθνικὸς καὶ ὁ τελώνης. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, 18
ὅσα ἐὰν δήσητε ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται δεδεμένα ἐν οὐρανῷ·
καὶ ὅσα ἐὰν λύσητε ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται λελυμένα ἐν οὐρανῷ.
πάλιν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἐὰν δύο συμφωνήσωσιν ἐξ ὑμῶν 19
ἐπὶ τῆς γῆς περὶ παντὸς πράγματος οὗ ἐὰν αἰτήσωνται,
γενήσεται αὐτοῖς παρὰ τοῦ Πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς.
οὗ γάρ εἰσιν δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸ ἓμὸν ὄνομα, 20
ἐκεῖ εἰμὶ ἐν μέσῳ αὐτῶν.

Τότε προσελθὼν ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ, Κύριε, ποσά 21
κισ ἁμαρτήσῃ εἰς ἐμὲ ὁ ἀδελφός μου καὶ ἀφήσω αὐτῷ ;
ἕως ἐπτάκις ; λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Οὐ λέγω σοι 22
ἕως ἐπτάκις, ἀλλὰ ἕως ἐβδομηκοντάκις ἐπτά. διὰ 23
τοῦτο ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ,
ὃς ἠθέλησεν συνᾶραι λόγον μετὰ τῶν δούλων αὐτοῦ.

12 ἀφήσει τὰ ἐν. ἐννέα ἐπὶ τὰ ὄρη καὶ πορευθεὶς ζητεῖ] ἀφεῖς τὰ ἐν. ἐννέα
(,) ἐπὶ τὰ ὄρη πορευθεὶς (,) ζητεῖ ς Ti AR 14 πατρὸς ὑμῶν] πατρός
μον Ln Tr WH (n.m.) Rm ἐν] εἰς ς A (n.m.) 15 ἁμαρτήσῃ] + εἰς
σε ς Tr [Tr] m [A] Bm R (n.m.) ὑπάγε] + καὶ ς 16 ἔτι ἕνα ἢ δύο] ante
μετὰ σοῦ Ln WHm σου] σεαυτοῦ Ti WB 17 εἰπέ] εἰπόν Ti WH
18 ὅσα ἐὰν δήσητε] ὅσα ἂν Ln Tr A ἐὰν δὲ] ἂν WHa οὐρανῷ δὲ] pr
τῷ ς [Tr] 19 πάλιν] Ln° ἀμὴν] ς° Ti° [B] [WH] R° : ςm συμ-
φωνήσωσιν] -σουσιν Tr Ti AB WHa ἐξ] ς° ὑμῶν] ante συμφ. ς
21 αὐτῷ [WH] : ante ὁ Πέτρος ς 22 ἀλλὰ] ἀλλ' ς Ti WB WHa

- 24 ἀρξαμένου δὲ αὐτοῦ συναίρειν προσήχθη αὐτῷ εἰς
 25 ὀφειλέτης μυρίων ταλάντων. μὴ ἔχοντος δὲ αὐτοῦ
 ἀποδοῦναι, ἐκέλευσεν αὐτὸν ὁ κύριος παραθῆναι καὶ τὴν
 γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα καὶ πάντα ὅσα ἔχει καὶ ἀποδοθῆ-
 26 ναι. πεσὼν οὖν ὁ δούλος προσεκύνει αὐτῷ λέγων, Μα-
 27 κροθύμησον ἐπ' ἐμοί, καὶ πάντα ἀποδώσω σοι. σπλαγ-
 χνισθεὶς δὲ ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἀπέλυσεν αὐτόν,
 28 καὶ τὸ δάνειον ἀφῆκεν αὐτῷ. ἐξελθὼν δὲ ὁ δούλος
 ἐκείνος εὑρεν ἓνα τῶν συνδούλων αὐτοῦ ὃς ὥφειλεν αὐτῷ
 ἑκατὸν δηνάρια, καὶ κρατήσας αὐτὸν ἐπνιγεν λέγων,
 29 Ἀπόδος εἰ τι ὀφείλεις. πεσὼν οὖν ὁ σύνδουλος αὐτοῦ
 παρεκάλει αὐτὸν λέγων, Μακροθύμησον ἐπ' ἐμοί, καὶ
 30 ἀποδώσω σοι. ὁ δὲ οὐκ ᾔθελεν, ἀλλὰ ἀπελθὼν ἔβαλεν
 31 αὐτὸν εἰς φυλακὴν ἕως ἀποδῶ τὸ ὀφειλόμενον. ἰδόντες
 οὖν οἱ σύνδουλοι αὐτοῦ τὰ γενόμενα ἐλυπήθησαν σφόδρα·
 καὶ ἐλθόντες διεσάφησαν τῷ κυρίῳ ἑαυτῶν πάντα τὰ
 32 γενόμενα. τότε προσκαλεσάμενος αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ
 λέγει αὐτῷ, Δούλε πονηρέ, πᾶσαν τὴν ὀφειλὴν ἐκείνην
 33 ἀφῆκά σοι, ἐπεὶ παρεκάλεσάς με· οὐκ ἔδει καὶ σὲ
 34 ἐλεῆσαι τὸν σύνδουλόν σου, ὡς καγὼ σὲ ἠλέησα; καὶ
 ὀργισθεὶς ὁ κύριος αὐτοῦ παρέδωκεν αὐτὸν τοῖς βασανι-
 35 σταῖς ἕως οὗ ἀποδῶ πᾶν τὸ ὀφειλόμενον. Οὕτως καὶ ὁ
 Πατὴρ μου ὁ οὐράνιος ποιήσει ὑμῖν, ἐὰν μὴ ἀφῆτε ἕκαστος
 τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἀπὸ τῶν καρδιῶν ὑμῶν.

24 προσήχθη] προσηνέχθη ς TiWB αὐτῷ] post εἰς TiWBWH
 25 ὁ κύριος] + αὐτοῦ ς Ln γυναῖκα] + αὐτοῦ ς Ln Tr[A] ἔχει]
 εἶχεν] ς TiBm 26 δούλος] + ἐκείνος TiW[B] μακροθύμησον] pr
 Κύριος [B]R ἐμοί] ἐμέ Tr σοι] [A]: ante ἀποδ. ς 27 ἐκείνου]
 Ln°[Tr]m[W] [WH] δάνειον] δάνιον WH 28 ἐκείνος] Ln°[W]
 ἐπνιγεν] -γε WHa ἀπόδος] + μοι ς εἰ τι] ὁ τι ς: C5mScr
 29 σύνδ. αὐτοῦ] + εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ ς [A]: Er ἐμοί] ἐμέ Ln Tr
 A(n.m.) ἀποδώσω] pr πάντα ς [Ln]: C5m 30 ἀλλὰ] ἀλλ' Elz
 ἕως] + οὗ ς 31 οὖν] δὲ ς αὐτοῦ] ante οἱ σύνδ. Ln γενόμενα
 φησι.] γινόμε. TiWB ἑαυτῶν] αὐτῶν ς 33 καγὼ] καὶ ἐγὼ ς
 34 οὗ] Ln°[WH] ὀφειλόμενον] + αὐτῷ ς TiWB 35 οὐράνιος
 ἐπουρ. ς: [ἐπ]ουρ. A ὑμῶν] + τὰ παραπτώματα αὐτῶν ς

Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους, 19
μετῆρεν ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὄρια τῆς
Ἰουδαίας πέραν τοῦ Ἰορδάνου. καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ 2
ὄχλοι πολλοί, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺς ἐκεῖ.

Καὶ προσῆλθον αὐτῷ Φαρισαῖοι πειράζοντες αὐτὸν 3
καὶ λέγοντες, Εἰ ἔξεστιν ἀπολῦσαι τὴν γυναῖκα αὐτοῦ
κατὰ πᾶσαν αἰτίαν; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, Οὐκ 4
ἀνέγνωτε ὅτι ὁ ποιήσας ἀπ' ἀρχῆς Ἄρσεν καὶ θῆλυ
ἐποίησεν αὐτοὺς καὶ εἶπεν, Ἐνεκα τούτου καταλείψει 5
ἄνθρωπος τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα καὶ κολληθήσεται
τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σὰρκα μίαν; 6
ὥστε οὐκέτι εἰσὶν δύο, ἀλλὰ σὰρξ μία. ὁ οὖν ὁ Θεὸς συν- 7
έζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω. λέγουσιν αὐτῷ, Τί 8
οὖν Μωσῆς ἐνετείλατο δοῦναι βιβλίον ἀποστασίον καὶ
ἀπολῦσαι; λέγει αὐτοῖς, Ὅτι Μωσῆς πρὸς τὴν σκλη- 9
ροκαρδίαν ὑμῶν ἐπέτρεψεν ὑμῖν ἀπολῦσαι τὰς γυναῖ-
κας ὑμῶν ἀπ' ἀρχῆς δὲ οὐ γέγονεν οὕτως. λέγω δὲ 10
ὑμῖν ὅτι ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ μὴ ἐπὶ
πορνείᾳ καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται. λέγουσιν αὐτῷ 11
οἱ μαθηταί, Εἰ οὕτως ἐστὶν ἡ αἰτία τοῦ ἀνθρώπου μετὰ
τῆς γυναικός, οὐ συμφέρει γαμῆσαι. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, 12
Οὐ πάντες χωροῦσιν τὸν λόγον τοῦτον, ἀλλ' οἷς δέδοται.
εἰσὶν γὰρ εὐνοῦχοι οἵτινες ἐκ κοιλίας μητρὸς ἐγεννήθησαν 12
οὕτως, καὶ εἰσιν εὐνοῦχοι οἵτινες εὐνουχίσθησαν ὑπὸ τῶν
ἀνθρώπων, καὶ εἰσιν εὐνοῦχοι οἵτινες εὐνούχισαν ἑαυτοὺς

1 τῆς Γαλιλ.] —τῆς Elz 3 προσῆλθον] -θαν WH(n.m.) Φαρισ.] pr
οἱ 5 Ti[B]Rm λέγοντες] + αὐτῷ 5 ἔξεστιν] + ἀνθρώπων 5 Tr
4 εἶπεν] + αὐτοῖς 5 ποιήσας] κτίσας TrWHRm 5 ἔνεκα] ἔνεκεν
5 κολληθ.] προσκολληθ. 5 : Et 7 ἀπολῦσαι] + αὐτήν 5 A[W][B]
WHm 8 , Ὅτι] ὅτι JWHR 9 ὅτι] Ln° Tr° A° WH°m μὴ ἐπὶ
πορνείᾳ] pr εἰ 5 (n.m.) : παρεκτὸς λόγου πορνείας LnBmWHmRm καὶ
γαμήσῃ ἄλλην] WH°mR°m μοιχᾶται] ποιεῖ αὐτὴν μοιχευθῆναι AmBm
WHmRm : + , καὶ ὁ ἀπολελυμένῃ γαμήσας μοιχᾶται. 5 Ln[Tr]ABmWHm
R(n.m.) : at γαμῶν pro γαμήσας Trm 10 μαθηταί] + αὐτοῦ 5 LnTr[A]
11 χωροῦσιν] -οῦσι WH τοῦτον] [Ln][B]WH°

διὰ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. ὁ δυνάμενος χωρεῖν
χωρεῖτω.

- 13 Τότε προσηνέχθησαν αὐτῷ παιδιά, ἵνα τὰς χεῖρας ἐπι-
θῇ αὐτοῖς καὶ προσεύξηται· οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμησαν
14 αὐτοῖς. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἀφετε τὰ παιδιά καὶ μὴ
κωλύετε αὐτὰ ἐλθεῖν πρὸς με· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ
15 βασιλεία τῶν οὐρανῶν. καὶ ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτοῖς
ἐπορεύθη ἐκείθεν.
16 Καὶ ἰδοὺ εἰς προσελθὼν αὐτῷ εἶπεν, Διδάσκαλε, τι
17 ἀγαθὸν ποιήσω ἵνα σχῶ ζωὴν αἰώνιον; ὁ δὲ εἶπεν
αὐτῷ, Τί με ἐρωτᾷς περὶ τοῦ ἀγαθοῦ; εἰς ἐστὶν ὁ ἀγαθός·
εἰ δὲ θέλεις εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, τήρησον τὰς ἐντολάς.
18 λέγει αὐτῷ, Ποίας; ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, Τὸ Οὐ φονεύ-
σεις· Οὐ μοιχεύσεις· Οὐ κλέψεις· Οὐ ψευδομαρτυρίσεις·
19 Τίμα τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα· καί, Ἀγαπήσεις τὸν
20 πλησίον σου ὡς σεαυτόν. λέγει αὐτῷ ὁ νεανίσκος,
21 Ταῦτα πάντα ἐφύλαξα· τί ἔτι ὑστερῶ; ἔφη αὐτῷ ὁ
Ἰησοῦς, Εἰ θέλεις τέλειος εἶναι, ὑπαγε πώλησόν σου τὰ
ὑπάρχοντα καὶ δός τοῖς πτωχοῖς, καὶ ἔξεις θησαυρὸν ἐν
22 οὐρανοῖς· καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι. ἀκούσας δὲ ὁ νεα-
νίσκος τὸν λόγον ἀπῆλθεν λυπούμενος· ἦν γὰρ ἔχων κτή-
ματα πολλά.
23 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Ἀμὴν λέγω
ὑμῖν ὅτι πλούσιος δυσκόλως εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν

12 δυνάμενος] δυνόμ. WHa

13 προσηνέχθησαν] -χθη ε: C

14 εἶπεν]+αὐτοῖς Ti[B]WHm

πρὸς με] πρὸς ἐμέ TiWB

15 αὐ-

τοῖς] ante τὰς χ. ε

16 εἶπεν] ante αὐτῷ ε

διδάσκαλε]+ἀγαθὸς ε

BmRm σχῶ] ἔχω ε R?: κληρονομήσω post ζω. αἰ. Lnm

17 τί με

nsque ad ὁ ἀγαθός] Τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθός, εἰ μὴ εἰς, ὁ Θεός ε

BmRm: sm εἰσελθεῖν] ante εἰς τ. ζω. ε

τήρησον]-ρει LnTr(n.m.)

AWH(n.m.)

18 λέγει αὐτῷ, Ποίας;] ἔφη αὐ., Ποίας; Ln: Ποίας;

φησίν. TiWHm

εἶπεν] ἔφη LnWH(n.m.)

οὐ μοιχεύσεις.] ante οὐ

φον. Lnm

19 πατέρα]+σου ε: Er

20 ταῦτα πάντα] πάν. ταῦ.

ε TiAWBWHm ἐφύλαξα] ἐφύλαξά μιν ε: Er :+ἐκ νεότητός μου ε[B]

21 ἔφη] λέγει LnTrmWHm

τοῖς] ε°Ti°[W][B][WH]

-νῶ ε Ln(n.m.)Ti

22 τὸν λόγον] Ti°W°B° :+τοῦτον [Ln][A][WH]

ἀπῆλθεν]-θε WHa

κτῆμ.] χρήμ. W

23 δυσκ.] ante πλού. ε: Er

τῶν οὐρανῶν. πάλιν δὲ λέγω ὑμῖν, εὐκοπώτερόν ἐστιν 24
κάμηλον διὰ τρυπήματος ῥαφίδος εἰσελθεῖν ἢ πλούσιον εἰς
τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. ἀκούσαντες δὲ οἱ μαθηταὶ 25
ἐξεπλήσσοντο σφόδρα λέγοντες, Τίς ἄρα δύναται σωθῆναι;
ἐμβλέψας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Παρὰ ἀνθρώποις τοῦτο 26
ἀδύνατόν ἐστιν, παρὰ δὲ Θεῷ πάντα δυνατά. Τότε ἀπο- 27
κριθεὶς ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ, Ἴδου ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα
καὶ ἠκολοθησάμεν σοι. τί ἄρα ἔσται ἡμῖν; ὁ δὲ 28
Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὑμεῖς οἱ ἀκολου-
θήσαντές μοι, ἐν τῇ παλιγγενεσίᾳ ὅταν καθίσῃ ὁ Υἱὸς τοῦ
Ἀνθρώπου ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ, καθίσεσθε καὶ ὑμεῖς ἐπὶ
δώδεκα θρόνους κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραὴλ.
καὶ πᾶς ὅστις ἀφήκεν οἰκίαν ἢ ἀδελφούς ἢ ἀδελφὰς ἢ 29
πατέρα ἢ μητέρα ἢ τέκνα ἢ ἀγροὺς ἔνεκεν τοῦ ἐμοῦ ὀνό-
ματος, πολλαπλασίονα λήμψεται καὶ ζῶν αἰώνιον κληρο-
νομήσει.

Πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι καὶ ἔσχατοι πρῶτοι. 30
Ὅμοία γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ οἰκοδε- 20
σπότῃ, ὅστις ἐξῆλθεν ἅμα πρῶτῃ μισθώσασθαι ἐργάτας εἰς
τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ. συμφωνήσας δὲ μετὰ τῶν 2
ἐργατῶν ἐκ δηναρίου τὴν ἡμέραν ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς
τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ. καὶ ἐξελθὼν περὶ τρίτην ὥραν 3
εἶδεν ἄλλους ἐστῶτας ἐν τῇ ἀγορᾷ ἀργούς, καὶ ἐκείνους 4
εἶπεν, Ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα, καὶ ὁ ἐὰν ᾗ

24 ὑμῖν,] ὑμῖν ὅτι Ti[B]WH_m τρυπήματος] τρήματος WH(n.m.)
εἰσελθεῖν] διελθεῖν s Ln Tr_m Am WH_m R : Er s_m πλούσιον] + εἰσελθεῖν
Ln[Tr]WH_m R τοῦ Θεοῦ] τῶν οὐρανῶν Ln Tr(n.m.) Ti A(n.m.) : + εἰσελ-
θεῖν s 25 μαθηταὶ] + αὐτοῦ s 26 πάντα δυνατά] δυν. πάν. Ti WB :
+ ἐστὶ s : C 28 ἐν τῇ παλ.] ἐν τῇ παλ., Ln Tr Ti B : ἐν τῇ παλ., s(n.m.)
WHH παλιγγενεσίᾳ] παλιγγ. s Ln Tr A καθίσεσθε] καθήσεσθε
WHH καὶ ὑμεῖς] καὶ αὐτοὶ Tr(n.m.) Ti WB WH_m 29 ὅστις] δς s
ἢ πατέρα ἢ μητέρα] ἢ γονεῖς Ln_m : + ἡ γυναῖκα s[B] R_m οἰκίας ἢ] ἢ
οἰκίας post ἢ ἀγροὺς Tr(n.m.) Ti A WH_m ἔνεκεν] ἔνεκα Ti WH_a τοῦ
ἐμοῦ ὀνόματος] τοῦ ὀνόματός μου s Ln Tr A πολλαπλασίονα] ἑκατον-
ταπлас. s R(n.m.) 3 τρίτην] pr τὴν s W : C 4 καὶ ἐκείνους] κακέι-
νοις s Ln Tr : Er ἐὰν] ἂν WH_a

- 5 δίκαιον δώσω ὑμῖν. οἱ δὲ ἀπῆλθον. πάλιν [δὲ] ἐξελθὼν
 6 περὶ ἕκτην καὶ ἐνάτην ὥραν ἐποίησεν ὡσαύτως. περὶ
 δὲ τὴν ἐνδεκάτην ἐξελθὼν εὔρεν ἄλλους ἐστῶτας, καὶ λέγει
 7 αὐτοῖς, Τί ὧδε ἐστήκατε ὅλην τὴν ἡμέραν ἀργοί; λέ-
 γουσιν αὐτῷ Ὅτι οὐδεὶς ἡμᾶς ἐμισθώσατο. λέγει αὐτοῖς,
 8 Ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα. ὁψίας δὲ
 γενομένης λέγει ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος τῷ ἐπιτρόπῳ
 αὐτοῦ, Κάλεσον τοὺς ἐργάτας καὶ ἀπόδος τὸν μισθόν,
 9 ἀρχάμενος ἀπὸ τῶν ἐσχάτων ἕως τῶν πρώτων. καὶ
 ἐλθόντες οἱ περὶ τὴν ἐνδεκάτην ὥραν ἔλαβον ἀνὰ δηνάριον.
 10 καὶ ἐλθόντες οἱ πρῶτοι ἐνόμισαν ὅτι πλεῖον λήμψονται·
 11 καὶ ἔλαβον τὸ ἀνὰ δηνάριον καὶ αὐτοί. λαβόντες δὲ
 12 ἐγόγγυζον κατὰ τοῦ οἰκοδεσπότου λέγοντες, Οὗτοι οἱ
 ἐσχατοὶ μίαν ὥραν ἐποίησαν, καὶ ἴσους αὐτοὺς ἡμῖν
 ἐποίησας τοῖς βαστάσασιν τὸ βάρος τῆς ἡμέρας καὶ τὸν
 13 καύσωνα. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς ἐνὶ αὐτῶν εἶπεν, Ἐταῖρε,
 14 οὐκ ἀδικῶ σε· οὐχὶ δηναρίου συνεφώνησάς μοι; ἄρον
 τὸ σὸν καὶ ὑπάγε· θέλω δὲ τούτῳ τῷ ἐσχάτῳ δοῦναι ὡς καὶ
 15 σοί. οὐκ ἔξεστίν μοι ὃ θέλω ποιῆσαι ἐν τοῖς ἐμοῖς;
 ἢ ὁ ὀφθαλμὸς σου πονηρὸς ἐστίν ὅτι ἐγὼ ἀγαθός εἰμι;
 16 Οὕτως ἔσονται οἱ ἐσχατοὶ πρῶτοι καὶ οἱ πρῶτοι ἐσχατοί.
 17 Καὶ ἀναβαίνων ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα παρέλαβεν
 τοὺς δώδεκα [μαθητὰς] κατ' ἰδίαν, καὶ ἐν τῇ ὁδῷ εἶπεν

5 δὲ] ins ErTr(at[Tr]m)TiA[WH]:ς Ln°W°B° 6 ἐνδεκάτην]+ὥρανς
 ἐστῶτας]+ ἀργούςς 7 ἀμπελῶνα)+μου [Ln]:+καὶ ὁ ἐὰν ἡ δίκαιον
 λήψετε B (sed λήμψ.) 8 ἀπόδος)+αὐτοῖςς Ln[Tr][A]WHmR
 9 καὶ ἐλθόντες] ἐλθ. δὲ LnWH 10 καὶ ἐλθόντες] ἐλθ. δὲς LnTiWB
 πλεῖον] πλείονας TiWB: Er τὸ]ς Ln°[Tr]m[A][WH] καὶ αὐτοί]
 κ. αὐτοὶ post ἔλαβονς LnTrm 12 λέγοντες]+ὅτις [A] ἡμῖν] ante
 αὐτοῖςς LnTr(n.m.)AWHm βαστάσασιν]-ας TiBWH καύσω-
 να.] καύσωνα; smLn 13 ἐνὶ αὐτῶν] post εἶπενς LnTrAWHm
 συνεφώνησάς μοι] συνεφώνησά σοι smTrm 14 δὲ][ἐγὼ] WHm
 15 οὐκ ἔξεστίν] pr ἢς Ti[A][B] ποιῆσαι] ante ὃ θέλως ἢ] εἰς:
 Elz 16 ἐσχατοὶ sec.] + πολλοὶ γάρ εἰσιν κλητοὶ ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί.ς
 Ln[Tr][A][B]WHm 17 καὶ ἀναβαίνων ὁ Ἰ.] μέλλων δὲ ἀναβ. Ἰ. Trm
 WH(n.m.) παρέλαβεν]-βε WHa μαθητὰς] insς LnAW[B][WH]R:Tr°
 Ti° κατ' ιδ.] καθ' ιδ. WHa ,καὶ ἐν τῇ ὁδῷ] ἐν τῇ ὁ., καὶς Trm:ς m

αὐτοῖς, Ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ Υἱὸς 18
τοῦ Ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ γραμ-
ματεῦσιν, καὶ κατακρινούσιν αὐτὸν θανάτῳ καὶ παρα- 19
δώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν εἰς τὸ ἐμπαῖξαι καὶ μαστι-
γῶσαι καὶ σταυρῶσαι· καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθήσεται.

Τότε προσήλθεν αὐτῷ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου μετὰ 20
τῶν υἱῶν αὐτῆς προσκυνούσα καὶ αἰτοῦσά τι ἀπ' αὐτοῦ.
ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ, Τί θέλεις ; λέγει αὐτῷ, Εἰπὲ ἵνα καθίσωσιν 21
οὗτοι οἱ δύο υἱοί μου εἰς ἐκ δεξιῶν καὶ εἰς ἐξ εὐωνύμων σου
ἐν τῇ βασιλείᾳ σου. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, 22
Οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖσθε. δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ
μέλλω πίνειν ; λέγουσιν αὐτῷ, Δυνάμεθα. λέγει αὐτοῖς 23
Τὸ μὲν ποτήριόν μου πίεσθε, τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν
μου καὶ ἐξ εὐωνύμων οὐκ ἔστιν ἐμὸν δοῦναι, ἀλλ' οἷς
ἡτοίμασται ὑπὸ τοῦ Πατρός μου. καὶ ἀκούσαντες οἱ 24
δέκα ἠγανάκτησαν περὶ τῶν δύο ἀδελφῶν. ὁ δὲ Ἰησοῦς 25
προσκαλεσάμενος αὐτοὺς εἶπεν, Οἴδατε ὅτι οἱ ἀρχοντες
τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ μεγάλοι κατεξ-
ουσιάζουσιν αὐτῶν. οὐχ οὕτως ἔσται ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὅς 26
ἐὰν θέλῃ ἐν ὑμῖν μέγας γενέσθαι, ἔσται ὑμῶν διάκονος·
καὶ ὅς ἂν θέλῃ ἐν ὑμῖν εἶναι πρῶτος, ἔσται ὑμῶν δούλος· 27
ὥσπερ ὁ Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώπου οὐκ ἦλθεν διακονηθῆναι, 28
ἀλλὰ διακονῆσαι καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ
πολλῶν.

18 θανάτῳ][WH] : εἰς θάνατον Ti[W]B 19 ἐγερθήσεται ἀναστήσεται
ς Ln Trm WHm 20 ἀπ' παρ' ὧς Trm Ti Am WB WHm 21 λέγει αὐτῷ] ἡ
δὲ εἶπεν WHm οὗτοι][Ln] δεξιῶν]+ σου ὧς Tr AR σου p ri.] ὧς
22 πίνειν]+, καὶ (B ἡ) τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθῆναι ὧς(n.m.) Bm
23 λέγει] pr καὶ ὧς πίεσθε]+, καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπ-
τισθῆσεσθε ὧς(n.m.) Bm καὶ ἐξ εὐ.] ἡ ἐξ εὐ. Trm WHm εὐων.]+
μου ὧς ἐμὸν]+ τοῦτο ὧς Ti A[W][B] WHm 24 καὶ ἀκούσαντες]
ἀκούσ. δὲ Trm Ti A(n.m.) WB 26 οὕτως]+ δὲ ὧς : Er ἔσται p ri.]
ἐστὶν Ln Tr WH ἐὰν] ἂν Ln Tr WH(n.a.) ἐν ὑμῖν μέγας] ὑμῶν
μέγας A(n.m.) : μέγ. ἐν ὑμ. WHm ἔσται sec.] ἔστω ὧς WB ; Csm
27 ἂν] ἐὰν ὧς WHm ἐν ὑμῖν εἶναι] εἶν. ὑμῶν WHm ἔσται] ἔστω ὧς
AWB : C

29 Καὶ ἐκπορευομένων αὐτῶν ἀπὸ Ἱεριχὼ ἠκολούθησεν
30 αὐτῷ ὄχλος πολὺς. καὶ ἰδοὺ δύο τυφλοὶ καθήμενοι
παρὰ τὴν ὁδόν, ἀκούσαντες ὅτι Ἰησοῦς παράγει, ἔκραξαν
31 λέγοντες, Κύριε, ἐλέησον ἡμᾶς, υἱὸς Δαυεὶδ. ὁ δὲ ὄχλος
ἐπετίμησεν αὐτοῖς ἵνα σιωπήσωσιν· οἱ δὲ μείζον ἔκραξαν
32 λέγοντες, Κύριε, ἐλέησον ἡμᾶς, υἱὸς Δαυεὶδ. καὶ στὰς
ὁ Ἰησοῦς ἐφώνησεν αὐτοὺς καὶ εἶπεν, Τί θέλετε ποιή-
33 σω ὑμῖν; λέγουσιν αὐτῷ, Κύριε, ἵνα ἀνοιγῶσιν οἱ
34 ὀφθαλμοὶ ἡμῶν. σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἥψατο
τῶν ὀμμάτων αὐτῶν, καὶ εὐθέως ἀνέβλεψαν καὶ ἠκολού-
θησαν αὐτῷ.

21 Καὶ ὅτε ἤγγισαν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ἦλθον εἰς Βηθ-
φαγὴ εἰς τὸ Ὅρος τῶν Ἐλαιῶν, τότε Ἰησοῦς ἀπέστειλεν
2 δύο μαθητὰς λέγων αὐτοῖς, Πορεύεσθε εἰς τὴν κώμην
τὴν κατέναντι ὑμῶν, καὶ εὐθέως εὐρήσετε ὄνον δεδεμένην
3 καὶ πῶλον μετ' αὐτῆς· λύσαντες ἀγάγετέ μοι. καὶ ἐάν
τις ὑμῖν εἴπῃ τι, ἐρεῖτε ὅτι Ὁ Κύριος αὐτῶν χρειαν ἔχει.
4 εὐθὺς δὲ ἀποστελεῖ αὐτούς. Τοῦτο δὲ γέγονεν ἵνα πλη-
5 ρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος, Εἴπατε τῇ
θυγατρὶ Σιών, Ἰδοὺ ὁ Βασιλεὺς σου ἔρχεται σοι πραῦς
καὶ ἐπιβεβηκὼς ἐπὶ ὄνον καὶ ἐπὶ πῶλον υἱὸν ὑποζυγίου.
6 Πορευθέντες δὲ οἱ μαθηταὶ καὶ ποιήσαντες καθὼς συνέτα-
7 ξεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς ἤγαγον τὴν ὄνον καὶ τὸν πῶλον,
καὶ ἐπέθηκαν ἐπ' αὐτῶν τὰ ἱμάτια· καὶ ἐπεκάθισεν ἐπάνω

30 Κύριε] *post* ἐλέ. ἡμ. 5: Ti^o[B] υἱὸς] υἱέ LnTrmTiWHm
31 ἔκραξαν]-ζον 5 Κύριε] *post* ἐλέ. ἡμ. 5 υἱὸς] υἱέ LnTrmTiWHm
32 ὁ] [WH] ποιήσω] *pr* ἵνα [Ln][A] 33 ἀνοιγῶσιν] -χθῶσιν 5
ἡμῶν] *ante* οἱ ὀφθ. 5 34 ὀμμάτων] ὀφθαλμῶν 5 ἀνέβλεψαν]
+ αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοί, 5(n.m.) 1 Βηθφαγῇ] -γῇ TiWBWH εἰς
tert.] πρὸς 5 Trm Ἰησοῦς] *pr* ὁ 5 LnTrAW[B]: Er 2 πορεύεσθε]
-θητε 5 κατέναντι] ἀπέναντι 5 A(n.m.)W: C εὐθέως] -ὺς TiWH
ἀγάγετε] ἄγετέ LnTrAWHm 3 εὐθὺς]-έως 5 LnA 4 τοῦτο δὲ]+
ὄλον 5 5 καὶ ἐπιβεβ.] —καὶ A ἐπὶ *sec.*] 5° 6 συνέταξεν]
προσέταξεν 5 Ti 7 ἐπ'] ἐπάνω 5 ἱμάτια] + αὐτῶν 5 [Ln][Tr]m
ἐπεκάθισεν]-σαν ElzJ

αὐτῶν. ὁ δὲ πλείστος ὄχλος ἔστρωσαν ἑαυτῶν τὰ 8
 ἱμάτια ἐν τῇ ὁδῷ, ἄλλοι δὲ ἔκοπτον κλάδους ἀπὸ τῶν δέν-
 δρων καὶ ἐστρώννουν ἐν τῇ ὁδῷ. οἱ δὲ ὄχλοι οἱ προ- 9
 ἄγοντες αὐτὸν καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκραζον λέγοντες,
 Ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαυεὶδ· εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν
 ὀνόματι Κυρίου· Ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις. καὶ εἰσελ- 10
 θόντος αὐτοῦ εἰς Ἱεροσόλυμα ἐσείσθη πᾶσα ἡ πόλις
 λέγουσα, Τίς ἐστιν οὗτος; οἱ δὲ ὄχλοι ἔλεγον, Οὗτός 11
 ἐστιν ὁ προφήτης Ἰησοῦς ὁ ἀπὸ Ναζαρεθ τῆς Γαλιλαίας.

Καὶ εἰσῆλθεν Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν [τοῦ Θεοῦ], καὶ 12
 ἐξέβαλεν πάντας τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράζοντας ἐν τῷ
 ἱερῷ, καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν κατέστρεψεν καὶ
 τὰς καθέδρας τῶν πωλούντων τὰς περιστεράς· καὶ 13
 λέγει αὐτοῖς, Γέγραπται, Ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς
 κληθήσεται, ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ποιεῖτε σπήλαιον ληστῶν.
 Καὶ προσῆλθον αὐτῷ τυφλοὶ καὶ χωλοὶ ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ 14
 ἐθεράπευσεν αὐτούς. ἰδόντες δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ 15
 γραμματεῖς τὰ θαυμάσια ἃ ἐποίησεν καὶ τοὺς παῖδας τοὺς
 κράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ καὶ λέγοντας, Ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαυεὶδ,
 ἡγανάκτησαν, καὶ εἶπαν αὐτῷ, Ἀκούεις τί οὗτοι λέγου- 16
 σιν; ὁ δὲ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς, Ναί· οὐδέποτε ἀνέγνωτε
 ὅτι Ἐκ στόματος νηπίων καὶ θηλαζόντων κατηρτίσω αἶνον;
 καὶ καταλιπὼν αὐτοὺς ἐξῆλθεν ἔξω τῆς πόλεως εἰς Βη- 17
 θανίαν, καὶ ἡϋλίσθη ἐκεῖ.

Πρῶτὶ δὲ ἐπαναγαγὼν εἰς τὴν πόλιν ἐπεΐνασεν. καὶ 18, 19
 ἰδὼν συκὴν μίαν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ἦλθεν ἐπ' αὐτήν, καὶ οὐδὲν
 εἶδεν ἐν αὐτῇ εἰ μὴ φύλλα μόνον, καὶ λέγει αὐτῇ, Οὐ μηκέτι

8 ἐστρώννουν] ἔστρωσαν LnmTi 9 αὐτὸν] s^o(n.m.) Ὡσαννὰ]
 Ὡσ. LnTiWB 11 Ἰησοῦς] ante ὁ προφ. s Ναζαρεθ]-rēt s: Er J
 ElzScr 12 Ἰησοῦς] pr ὁ s τοῦ Θεοῦ] ins s TrmTiA[W][B]WHmR:
 Ln^oTr^oWH^oR^m ἐξέβαλεν]-λε Ln 13 ποιεῖτε] ἐποιήσατε s
 15 τοὺς κράζοντας]-τοὺς s Ὡσαννὰ] Ὡσ. LnTiWB 16 εἶπαν]
 -ον s 17 Βηθανίαν]-νιά WHa 18 πρῶτὶ] πρῶτας s LnTrmAW
 ἐπαναγαγὼν] ἐπανάγων s LnTr(n.m.)WHm 19 οὐ μηκέτι]-οὐ s Tr
 (n.m.)[A][B]

- ἐκ σοῦ καρπὸς γένηται εἰς τὸν αἰῶνα. καὶ ἐξηράνθη παρα-
 20 χρῆμα ἢ συκῇ. καὶ ἰδόντες οἱ μαθηταὶ ἐθαύμασαν
 21 λέγοντες, Πῶς παραχρῆμα ἐξηράνθη ἡ συκῇ; ἀπο-
 κριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν
 ἔχητε πίστιν καὶ μὴ διακριθῆτε, οὐ μόνον τὸ τῆς συκῆς
 ποιήσετε, ἀλλὰ καὶ τῷ ὅρει τούτῳ εἴπητε, Ἀρθητι καὶ
 22 βλήθητι εἰς τὴν θάλασσαν, γενήσεται· καὶ πάντα
 ὅσα ἂν αἰτήσητε ἐν τῇ προσευχῇ πιστεύοντες λήμψεσθε.
 23 Καὶ ἐλθόντος αὐτοῦ εἰς τὸ ἱερὸν προσήλθον αὐτῷ δι-
 δάσκοντι οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ λέ-
 γοντες, Ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς; καὶ τίς σοι ἔδωκεν
 24 τὴν ἐξουσίαν ταύτην; ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν
 αὐτοῖς, Ἐρωτήσω ὑμᾶς ἀγὰρ λόγον ἓνα, ὃν ἐὰν εἴπητέ μοι,
 25 ἀγὰρ ὑμῖν ἐρῶ ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ· τὸ βά-
 πτισμα τὸ Ἰωάννου πόθεν ἦν; ἐξ οὐρανοῦ ἢ ἐξ ἀνθρώπων;
 οἱ δὲ διελογίζοντο παρ' ἑαυτοῖς λέγοντες, Ἐὰν εἴπωμεν, Ἐξ
 οὐρανοῦ, ἐρεῖ ἡμῖν, Διὰ τί οὖν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ;
 26 ἐὰν δὲ εἴπωμεν, Ἐξ ἀνθρώπων, φοβούμεθα τὸν ὄχλον·
 27 πάντες γὰρ ὡς προφήτην ἔχουσιν τὸν Ἰωάννην. καὶ
 ἀποκριθέντες τῷ Ἰησοῦ εἶπον, Οὐκ οἶδαμεν. ἔφη αὐτοῖς
 καὶ αὐτός, Οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα
 28 ποιῶ. Τί δὲ ὑμῖν δοκεῖ; ἄνθρωπος εἶχεν τέκνα δύο·
 καὶ προσελθὼν τῷ πρώτῳ εἶπεν, Τέκνον, ὕπαγε σήμερον
 29 ἐργάζου ἐν τῷ ἀμπελῶνι. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, Οὐ
 30 θέλω· ὕστερον μεταμεληθεὶς ἀπήλθεν. προσελθὼν
 δὲ τῷ δευτέρῳ εἶπεν ὡσαύτως. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν,

εἰς τὸν αἰῶνα] — τὸν B (σφ?) 22 ἂν] ἐὰν Tr-WH_a 23 ἐλθόντος
 αὐτοῦ] ἐλθόντι αὐτῷ ε (m.m.) A(n.m.) Scr προσήλθον]-θαν WH(n.a.)
 24 δὲ] Ln°[WH] 25 τὸ sec.] ε° παρ'] ἐν Ln Tr-WH(n.m.)
 26 ἔχ. τὸν Ἰω.] ante ὡς προφ. ε ἔχουσιν]-σι WH_a 27 εἶπον]
 -αν TiWBWH 28 ἄνθρωπος]+τις Ln δύο] ante τέκνα LnWH_m
 καὶ] Ti°W°B°WH°(n.m.) ἀμπελῶνι] ἀμπελῶνί μου ε LnWH_m
 29 οὐ θέλω· ὕστερον μεταμ.] ἐγώ, κύριε· καὶ οὐκ WWH ὕστερον]+δὲ
 ε[Ln]TrAR 30 προσελθὼν δὲ] καὶ προσελθὼν ε δευτέρῳ] ἐτέρῳ
 TiAB

Ἐγώ, κύριε· καὶ οὐκ ἀπῆλθεν. τίς ἐκ τῶν δύο ἐποίησεν 31
τὸ θέλημα τοῦ πατρός; λέγουσιν, Ὁ πρῶτος. λέγει αὐτοῖς
ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οἱ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι
προάγουσιν ὑμᾶς εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. ἦλθεν 32
γὰρ Ἰωάννης πρὸς ὑμᾶς ἐν ὁδῷ δικαιοσύνης, καὶ οὐκ
ἐπιστεύσατε αὐτῷ· οἱ δὲ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι ἐπίστευσαν
αὐτῷ· ὑμεῖς δὲ ἰδόντες οὐδὲ μετεμελήθητε ὕστερον τοῦ
πιστεῦσαι αὐτῷ.

* Ἄλλην παραβολὴν ἀκούσατε· ἄνθρωπος ἦν οἰκοδε- 33
σπότης ὅστις ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα, καὶ φραγμὸν αὐτῷ πε-
ριέθηκεν καὶ ὥρυξεν ἐν αὐτῷ ληνὸν καὶ ὑποδόμησεν πύρ-
γον, καὶ ἐξέδετο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησεν. ὅτε 34
δὲ ἤγγισεν ὁ καιρὸς τῶν καρπῶν, ἀπέστειλεν τοὺς δούλους
αὐτοῦ πρὸς τοὺς γεωργοὺς λαβεῖν τοὺς καρποὺς αὐτοῦ·
καὶ λαβόντες οἱ γεωργοὶ τοὺς δούλους αὐτοῦ ὃν μὲν ἔδειραν, 35
ὃν δὲ ἀπέκτειναν, ὃν δὲ ἐλιθοβόλησαν. πάλιν ἀπέ- 36
στειλεν ἄλλους δούλους πλείονας τῶν πρώτων· καὶ ἐποίησαν
αὐτοῖς ὡσαύτως. ὕστερον δὲ ἀπέστειλεν πρὸς αὐτοὺς 37
τὸν υἱὸν αὐτοῦ λέγων, Ἐντραπήσονται τὸν υἱόν μου·
οἱ δὲ γεωργοὶ ἰδόντες τὸν υἱὸν εἶπον ἐν ἑαυτοῖς, Οὗτός 38
ἐστὶν ὁ κληρονόμος· δεῦτε, ἀποκτείνωμεν αὐτόν, καὶ σχῶ-
μεν τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ· καὶ λαβόντες αὐτὸν ἐξέ- 39
βαλον ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος καὶ ἀπέκτειναν. ὅταν οὖν 40
ἔλθῃ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος, τί ποιήσῃ τοῖς γεωργοῖς
ἐκείνοις; λέγουσιν αὐτῷ, Κακοὺς κακῶς ἀπολέσει 41
αὐτούς, καὶ τὸν ἀμπελῶνα ἐκδώσεται ἄλλοις γεωργοῖς,
οἵτινες ἀποδώσουσιν αὐτῷ τοὺς καρποὺς ἐν τοῖς καιροῖς
αὐτῶν. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Οὐδέποτε ἀνέγνωτε ἐν 42
ταῖς γραφαῖς, Δίθρον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες,

ἐγώ, κύριε· καὶ οὐκ] οὐ θέλω· ὕστερον μεταμεληθεὶς WWH 31 λέγου-
σιν]+αὐτῷ 5 ὁ πρῶτος] ὁ ὕστερος LnTrWWH : Scr 32 πρὸς
ὑμ.] ante Ἰω. 5 οὐδὲ] οὐ 5 TiB(n.m.) : οὐ[δὲ] A 33 ἄνθρωπος]
ἄνθρωπος τις 5 ἐξέδετο] -οτο 5 LnTr 38 σχῶμεν] κατάσχωμεν
5 39 ἐξέβαλον] -λαν WH_a 41 ἐκδύσεται] ἐκδύσεται 5 : C

- οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας· παρὰ Κυρίου ἐγένετο
 43 αὕτη, καὶ ἔστιν θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν; διὰ
 τοῦτο λέγω ὑμῖν ὅτι ἀρθήσεται ἀφ' ὑμῶν ἡ βασιλεία τοῦ
 Θεοῦ καὶ δοθήσεται ἔθνει ποιοῦντι τοὺς καρποὺς αὐτῆς.
 44 [καὶ ὁ πεσὼν ἐπὶ τὸν λίθον τοῦτον συνθλασθήσεται· ἐφ'
 ὃν δ' ἂν πέσῃ, λικμήσει αὐτόν.]
 45 Καὶ ἀκούσαντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι τὰς παρα-
 46 βολὰς αὐτοῦ ἔγνωσαν ὅτι περὶ αὐτῶν λέγει· καὶ ζη-
 τοῦντες αὐτὸν κρατῆσαι ἐφοβήθησαν τοὺς ὄχλους, ἐπεὶ εἰς
 προφήτην αὐτὸν εἶχον.
 22 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς πάλιν εἶπεν ἐν παραβολαῖς
 2 αὐτοῖς λέγων, Ὁμοιωθὴ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀν-
 θρώπῳ βασιλεῖ, ὅστις ἐποίησεν γάμους τῷ υἱῷ αὐτοῦ,
 3 καὶ ἀπέστειλεν τοὺς δούλους αὐτοῦ καλέσαι τοὺς κεκλη-
 4 μένους εἰς τοὺς γάμους· καὶ οὐκ ᾔθελον ἐλθεῖν. πάλ-
 λιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους λέγων, Εἴπατε τοῖς κεκλη-
 μένοις, Ἴδου τὸ ἄριστόν μου ἡτοιμάκα· οἱ ταῦροί μου καὶ
 τὰ σιτιστὰ τεθυμένα, καὶ πάντα ἔτοιμα· δεῦτε εἰς τοὺς
 5 γάμους. οἱ δὲ ἀμελήσαντες ἀπῆλθον, ὃς μὲν εἰς τὸν
 6 ἴδιον ἀγρόν, ὃς δὲ ἐπὶ τὴν ἐμπορίαν αὐτοῦ· οἱ δὲ λοιποὶ
 κρατήσαντες τοὺς δούλους αὐτοῦ ὕβρισαν καὶ ἀπέκτειναν.
 7 ὁ δὲ βασιλεὺς ὠργίσθη, καὶ πέμψας τὰ στρατεύματα
 αὐτοῦ ἀπώλεσεν τοὺς φονεῖς ἐκείνους καὶ τὴν πόλιν αὐτῶν
 8 ἐνέπρησεν. τότε λέγει τοῖς δούλοις αὐτοῦ, Ὁ μὲν
 γάμος ἕτοιμός ἐστιν, οἱ δὲ κεκλημένοι οὐκ ᾔσαν ἄξιοι·
 9 πορεύεσθε οὖν ἐπὶ τὰς διεξόδους τῶν ὁδῶν, καὶ ὅσους ἔαν
 10 εὕρητε καλέσατε εἰς τοὺς γάμους. καὶ ἐξελθόντες οἱ
 δοῦλοι ἐκείνοι εἰς τὰς ὁδοὺς συνήγαγον πάντας οὓς εὔρον,

43 ὅτι] WH^m 44 ins ε [Lⁿ]Trat [Tr]^mAW[B][WH]R : Ti^oR^m

45 καὶ ἀκούσαντες] ἀκού. δὲ Tr^mTiWBWH^m 46 τοὺς ὄχλους] τὸν
 ὄχλον L^{nm} ἐπεὶ] ἐπειδὴ ε Lⁿ εἰς] ὡς ε I αὐτοῖς] ante ἐν
 παρ. ε 4 ἡτοιμάκα] -σα ε 5 ὃς *pri.*] ὁ ε Am : Er ὃς *sec.*] ὁ
 ε : Er ἐπὶ] εἰς ε 7 ὁ δὲ βασ.] ἀκούσας δὲ ὁ βασ. ε : + ἀκούσας
 Lⁿ τὰ στρατεύματα] τὸ στρατεύμα Tr^m 9 ἔαν] ἂν ε : CE^r
 10 οὓς] ὅσους ε LⁿTrTi (σφ)A εὔρον] -αν WH^a

πονηρούς τε καὶ ἀγαθούς· καὶ ἐπλήσθη ὁ νυμφὼν ἀνακει-
μένων. εἰσελθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς θεάσασθαι τοὺς ἀνα- 11
κειμένους εἶδεν ἐκεῖ ἄνθρωπον οὐκ ἐνδεδυμένον ἔνδυμα
γάμου· καὶ λέγει αὐτῷ, Ἐταῖρε, πῶς εἰσῆλθες ὧδε μὴ 12
ἔχων ἔνδυμα γάμου; ὁ δὲ ἐφिमώθη. τότε ὁ βασιλεὺς 13
εἶπεν τοῖς διακόνοις, Δῆσαντες αὐτοῦ πόδας καὶ χεῖρας
ἐκβάλετε αὐτὸν εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ
κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. πολλοὶ γάρ 14
εἰσιν κλητοί, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί.

Τότε πορευθέντες οἱ Φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλαβον 15
ὅπως αὐτὸν παγιδεύσωσιν ἐν λόγῳ. καὶ ἀποστέλλου- 16
σιν αὐτῷ τοὺς μαθητὰς αὐτῶν μετὰ τῶν Ἡρῳδιανῶν λέ-
γοντας, Διδάσκαλε, οἶδαμεν ὅτι ἀληθὴς εἶ καὶ τὴν ὁδὸν
τοῦ Θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ διδάσκεις, καὶ οὐ μέλει σοι περὶ
οὐδενός· οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων.
εἰπὲ οὖν ἡμῖν, τί σοι δοκεῖ; ἔξεστιν δοῦναι κῆνσον Καί- 17
σαρι, ἢ οὐ; γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν πονηρίαν αὐτῶν 18
εἶπεν, Τί με πειράζετε, ὑποκριταί; ἐπιδείξατέ μοι τὸ 19
νόμισμα τοῦ κῆνσου. οἱ δὲ προσήνεγκαν αὐτῷ δηνάριον.
καὶ λέγει αὐτοῖς, Τίνος ἢ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφή; 20
λέγουσιν, Καίσαρος. τότε λέγει αὐτοῖς, Ἀπόδοτε οὖν τὰ 21
Καίσαρος. Καίσαρι, καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ. καὶ 22
ἀκούσαντες ἐθαύμασαν, καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἀπῆλθαν.

Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ προσήλθον αὐτῷ Σαδδουκαῖοι, 23
λέγοντες μὴ εἶναι ἀνάστασιν, καὶ ἐπρωτότησαν αὐτὸν
λέγοντες, Διδάσκαλε, Μωυσῆς εἶπεν, Ἐάν τις ἀποθάνῃ μὴ 24
ἔχων τέκνα, ἐπιγαμβρεύσει ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα

νυμφῶν] γάμος 5 (n.m.) LⁿTr (n.m.) AR 13 εἶπεν] ante ὁ βασ. 5 Tr^m
ἐκβάλετε] pr ἄρατε αὐτὸν καὶ 5 : Er αὐτὸν] 5° 16 λέγοντας]-τες
5 Tr^mAWB (n.m.) 17 εἰπὲ] εἶπὸν TrmTiWH (n.a.) ἡμῖν, τί σοι
δοκεῖ;] ἡμῖν τί σοι δοκεῖ· WH 20 αὐτοῖς]+ὁ Ἰησοῦς LⁿTi[B]WH^m
21 λέγουσιν]-σι WH^a:+αὐτῷ 5 LⁿTr[A]R 22 ἀπῆλθαν]-θον 5 W
23 λέγοντες] pr οἱ 5 [B] 24 ἐπιγαμβρ.] pr ἵνα Lⁿ ὁ ἀδελφός]
--ὁ B(σφ?)

- 25 αὐτοῦ, καὶ ἀναστήσει σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. ἦσαν
δὲ παρ' ἡμῖν ἑπτὰ ἀδελφοί· καὶ ὁ πρῶτος γήμας ἐτελεύτησεν,
καὶ μὴ ἔχων σπέρμα ἀφῆκεν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ τῷ ἀδελφῷ
26 αὐτοῦ· ὁμοίως καὶ ὁ δεύτερος καὶ ὁ τρίτος, ἕως τῶν
27, 28 ἑπτὰ. ὕστερον δὲ πάντων ἀπέθανεν ἡ γυνή. ἐν
τῇ ἀναστάσει οὖν τίνος τῶν ἑπτὰ ἔσται γυνή; πάντες γὰρ
29 ἔσχον αὐτήν. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς,
Πλανᾶσθε μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ
30 Θεοῦ. ἐν γὰρ τῇ ἀναστάσει οὔτε γαμοῦσιν οὔτε γαμί-
31 ζονται, ἀλλ' ὡς ἄγγελοι ἐν τῷ οὐρανῷ εἰσιν. περὶ δὲ
τῆς ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν οὐκ ἀνέγνωτε τὸ ῥηθὲν ὑμῖν
32 ὑπὸ τοῦ Θεοῦ λέγοντος, Εγὼ εἰμι ὁ Θεὸς Ἀβραάμ καὶ
ὁ Θεὸς Ἰσαὰκ καὶ ὁ Θεὸς Ἰακώβ; οὐκ ἔστιν ὁ Θεὸς νεκρῶν
33 ἀλλὰ ζώντων. καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι ἐξεπλήσσοντο
ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ.
- 34 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες ὅτι ἐφίμωσεν τοὺς Σαδδου-
35 καίους, συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτό· καὶ ἐπηρώτησεν εἰς
36 ἐξ αὐτῶν νομικὸς πειράζων αὐτόν, Διδάσκαλε, ποία
37 ἐντολὴ μεγάλη ἐν τῷ νόμῳ; ὃ δὲ ἔφη αὐτῷ, Ἀγαπή-
σεις Κύριον τὸν Θεόν σου ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ σου καὶ ἐν ὅλῃ
38 τῇ ψυχῇ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου. αὕτη ἐστὶν
39 ἡ μεγάλη καὶ πρώτη ἐντολή. δευτέρα δὲ ὁμοία αὐτῇ,
40 Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. ἐν ταύταις
ταῖς δυσὶν ἐντολαῖς ὅλος ὁ νόμος κρέμαται καὶ οἱ προφῆται.
- 41 Συνηγμένων δὲ τῶν Φαρισαίων ἐπηρώτησεν αὐτοὺς ὁ
42 Ἰησοῦς λέγων, Τί ὑμῖν δοκεῖ περὶ τοῦ Χριστοῦ; τίνος

25 δὲ] B° γήμας] γαμήσας 5 27 ἡ γυνή] pr καὶ 5 Ln[Tr]: Er
28 ἀναστάσει οὖν] οὖν ἀναστ. 5 30 γαμίζονται] ἐγαμ. 5: Er
ἄγγελοι] + θεοῦ Ti[A] [W][B]: + τοῦ Θεοῦ 5 Rm τῷ οὐρανῷ] — τῷ 5
32 ὁ Θεὸς quart.] — ὁ Ti[B] [WH]: + Θεὸς 5 [A] [W] 34 ἐφίμωσεν]
-σε WH_a 35 αὐτόν] + καὶ λέγων 5 A 37 ὁ δὲ] + Ἰησοῦς 5 ἔφη]
εἶπεν 5: CScr τῇ pr.] [A] WH° 38 ἡ μεγ. καὶ pr.] pr. καὶ μεγ. 5
39 δὲ] Ti° W° [B] WH° ὁμοία] ὁμοίως WH_m αὐτῇ] αὕτη WH(n.m.)
R(n.m.) 40 κρέμαται καὶ οἱ pr.] καὶ οἱ pr. κρέμανται 5

υἱός ἐστιν; λέγουσιν αὐτῷ, Τοῦ Δαυεὶδ. λέγει αὐτοῖς, 43
Πῶς οὖν Δαυεὶδ ἐν Πνεύματι καλεῖ αὐτὸν Κύριον λέγων,
Εἶπεν Κύριος τῷ Κυρίῳ μου, Κάθου ἐκ δεξιῶν μου ἕως 44
ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποκάτω τῶν ποδῶν σου;
εἰ οὖν Δαυεὶδ καλεῖ αὐτὸν Κύριον, πῶς υἱὸς αὐτοῦ ἐστίν; 45
καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο ἀποκριθῆναι αὐτῷ λόγον· οὐδὲ ἐτόλμη- 46
σέν τις ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἐπερωτηῆσαι αὐτὸν οὐκέτι.

Τότε ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησεν τοῖς ὄχλοις καὶ τοῖς μαθηταῖς 23
αὐτοῦ λέγων, Ἐπὶ τῆς Μωυσέως καθέδρας ἐκάθισαν 2
οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι· πάντα οὖν ὅσα ἂν 3
εἴπωσιν ὑμῖν ποιήσατε καὶ τηρεῖτε· κατὰ δὲ τὰ ἔργα
αὐτῶν μὴ ποιεῖτε· λέγουσιν γὰρ καὶ οὐ ποιοῦσιν. δε- 4
σμεύουσιν δὲ φορτία βαρέα [καὶ δυσβάστακτα] καὶ
ἐπιτιθέασιν ἐπὶ τοὺς ὤμους τῶν ἀνθρώπων· αὐτοὶ δὲ τῷ
δακτύλῳ αὐτῶν οὐ θέλουσιν κινήσαι αὐτά. πάντα δὲ 5
τὰ ἔργα αὐτῶν ποιοῦσιν πρὸς τὸ θεαθῆναι τοῖς ἀνθρώποις·
πλατύνουσιν γὰρ τὰ φυλακτήρια αὐτῶν καὶ μεγαλύνουσιν
τὰ κράσπεδα, φιλοῦσιν δὲ τὴν πρωτοκλισίαν ἐν τοῖς 6
δείπνοις καὶ τὰς πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς
καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς καὶ καλεῖσθαι ὑπὸ 7
τῶν ἀνθρώπων Ῥαββεῖ. ὑμεῖς δὲ μὴ κληθῆτε Ῥαββεῖ· 8
εἰς γὰρ ἐστὶν ὑμῶν ὁ διδάσκαλος, πάντες δὲ ὑμεῖς ἀδελφοί
ἐστε. καὶ πατέρα μὴ καλέσητε ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς· εἰς 9
γὰρ ἐστὶν ὑμῶν ὁ Πατήρ, ὁ οὐράνιος. μηδὲ κληθῆτε 10
καθηγηταί· ὅτι καθηγητὴς ὑμῶν ἐστὶν εἰς, ὁ Χριστός.

43 καλεῖ αὐτὸν κύριον] κύρ. αὐτ. καλ. ς: καλ. κύρ. αὐτ. TiWBWHm
44 κύριος] pr ὁ ς ὑποκάτω] ὑποπόδιον ς (n.m.) 46 αὐτῷ] ante
ἀποκρ. ς 1 ὁ] [WH] 3 ἂν] ἐὰν TiBWH (n.a.) ὑμῖν] + τηρεῖν ς
ποιήσατε καὶ τηρεῖτε] τηρεῖτε καὶ ποιεῖτε ς 4 δὲ] γὰρ ς καὶ
δυσβάστακτα] ins ς Lñ [/ r] Am[B] WHmR: Ti°A°W°WH°R°m αὐτοὶ δὲ
τῷ] τῷ δὲ ς W 5 πλατύνουσιν] -ουσι WH γὰρ] δὲ ς (n.m.) Am
μεγαλύνουσιν] -ουσι WH κράσπεδα] + τῶν ἱματίων αὐτῶν ς
6 φιλοῦσιν] -ουσι WH φιλοῦσιν δὲ] -ουσί τε ς 7 ῥαββεῖ] +
, ῥαββί ς [A]: Er 8 διδάσκαλος] καθηγητὴς ς (n.m.): +, ὁ Χριστός ς
9 ὑμῶν] post ὁ πατήρ ς A οὐράνιος] ἐν τοῖς οὐρανοῖς ς (n.m.)
10 ὅτι καθηγητὴς ὑμῶν ἐστὶν εἰς] εἰς γὰρ ὑμῶν ἐστ. ὁ καθηγ. ς

- 11, 12 ὁ δὲ μείζων ὑμῶν ἔσται ὑμῶν διάκονος. ὅστις δὲ ὑψώσει ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, καὶ ὅστις ταπεινώσει ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.
- 13 Οὐαὶ δὲ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι κλείετε τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων· ὑμεῖς γὰρ οὐκ εἰσέρχεσθε, οὐδὲ τοὺς εἰσερχομένους ἀφίετε εἰσελθεῖν.
- 15 Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι περιάγετε τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ξηρὰν ποιῆσαι ἕνα προσήλυτον, καὶ ὅταν γένηται, ποιεῖτε αὐτὸν υἱὸν γεέννης διπλοτέρου ὑμῶν.
- 16 Οὐαὶ ὑμῖν, ὁδηγοὶ τυφλοὶ οἱ λέγοντες, Ὃς ἂν ὁμόσῃ ἐν τῷ ναῷ οὐδὲν ἔστιν· ὃς δ' ἂν ὁμόσῃ ἐν τῷ χρυσῷ τοῦ ναοῦ, ὀφείλει.
- 17 μωροὶ καὶ τυφλοί· τίς γὰρ μείζων ἐστίν, ὁ
- 18 χρυσός, ἢ ὁ ναὸς ὁ ἀγιάσας τὸν χρυσόν; καί, Ὃς ἂν ὁμόσῃ ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, οὐδὲν ἔστιν· ὃς δ' ἂν ὁμόσῃ ἐν
- 19 τῷ δώρῳ τῷ ἐπάνω αὐτοῦ, ὀφείλει. τυφλοί· τί γὰρ μείζων, τὸ δῶρον, ἢ τὸ θυσιαστήριον τὸ ἀγιάζον τὸ δῶρον;
- 20 ὁ οὖν ὁμόσας ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ ὁμνύει ἐν αὐτῷ καὶ ἐν
- 21 πᾶσιν τοῖς ἐπάνω αὐτοῦ· καὶ ὁ ὁμόσας ἐν τῷ ναῷ
- 22 ὁμνύει ἐν αὐτῷ καὶ ἐν τῷ κατοικοῦντι αὐτόν· καὶ ὁ ὁμόσας ἐν τῷ οὐρανῷ ὁμνύει ἐν τῷ θρόνῳ τοῦ Θεοῦ καὶ ἐν τῷ καθημένῳ ἐπάνω αὐτοῦ.
- 23 Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ ἄνηθον καὶ τὸ κύμινον, καὶ ἀφήκατε τὰ βαρύτερα τοῦ νόμου, τὴν κρίσιν καὶ τὸ ἔλεος καὶ τὴν πίστιν· ταῦτα δὲ ἔδει ποιῆσαι, κακεῖνα μὴ

13 δὲ] ς^ο: Er 14 +οὐαὶ (+δὲ ς) ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί, ὅτι κατεσθίετε τὰς οἰκίας τῶν πτωχῶν, καὶ προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι· διὰ τοῦτο λήψεσθε περισσότερον κρίμα. Er ς Elz [B] Rm (aut hic cum ς 1551, aut post v. 12 ubi legitur in ς 1550 et 1568) Scr 17 τίς... μείζων] τί... μείζων Ln ἀγιάσας] -ζων ς 18 ἂν] ἐὰν ς 19 τυφλοί] pr μωροὶ καὶ ς (n.m.) [Ln] WHm 20 πᾶσιν] -σι Ln WH 21 κατοικοῦντι] -κήσαντι Tr AWHm: C 5m 23 ἀφήκατε] -κετε WH₂ τὸ ἔλεος] τὸν ἔλεον ς δὲ] ς^ο Ti [W] [B]

ἀφεῖναι. ὁδηγοὶ τυφλοί, διυλίζοντες τὸν κώνωπα, τὴν 24
δὲ κάμηλον καταπίνοντες.

Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι 25
καθαρίζετε τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τῆς παροψίδος,
ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ἐξ ἄρπαγῆς καὶ ἀκρασίας. Φαρισαῖε 26
τυφλέ, καθάρισον πρῶτον τὸ ἐντὸς τοῦ ποτηρίου [καὶ τῆς
παροψίδος], ἵνα γένηται καὶ τὸ ἐκτὸς αὐτοῦ καθαρόν.

Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι 27
παρομοιάζετε τάφοις κεκονιαμένοις, οὔτινες ἔξωθεν μὲν
φαίνονται ὡραῖοι, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ὁστέων νεκρῶν καὶ
πάσης ἀκαθαρσίας. οὕτως καὶ ὑμεῖς ἔξωθεν μὲν 28
φαίνεσθε τοῖς ἀνθρώποις δίκαιοι, ἔσωθεν δὲ ἐστε μεστοὶ
ὑποκρίσεως καὶ ἀνομίας.

Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι 29
οἰκοδομεῖτε τοὺς τάφους τῶν προφητῶν καὶ κοσμεῖτε τὰ
μνημεῖα τῶν δικαίων, καὶ λέγετε, Εἰ ἡμεθα ἐν ταῖς 30
ἡμέραις τῶν πατέρων ἡμῶν, οὐκ ἂν ἡμεθα αὐτῶν κοινωνοὶ
ἐν τῷ αἵματι τῶν προφητῶν. ὥστε μαρτυρεῖτε ἑαυτοῖς 31
ὅτι υἱοὶ ἐστε τῶν φονευσάντων τοὺς προφήτας. καὶ 32
ὑμεῖς πληρώσατε τὸ μέτρον τῶν πατέρων ὑμῶν. ὄφεις, 33
γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς φύγητε ἀπὸ τῆς κρίσεως τῆς
γεέννης; Διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω πρὸς ὑμᾶς 34
προφήτας καὶ σοφούς καὶ γραμματεῖς· ἐξ αὐτῶν ἀποκτε-
νεῖτε καὶ σταυρώσατε, καὶ ἐξ αὐτῶν μαστιγώσατε ἐν ταῖς
συναγωγαῖς ὑμῶν καὶ διώξετε ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν·
ὅπως ἔλθῃ ἐφ' ὑμᾶς πᾶν αἷμα δίκαιον ἐκχυννόμενον ἐπὶ 35
τῆς γῆς, ἀπὸ τοῦ αἵματος Ἀβελ τοῦ δικαίου ἕως τοῦ
αἵματος Ζαχαρίου υἱοῦ Βαραχίου ὃν ἐφονεύσατε μεταξύ

ἀφεῖναι] ἀφίεναι ς 24 διυλίζ.] pr οἱ ς TiWB 25 ἐξ] Ln[Tr]
26 καὶ τῆς παροψίδος] ς LnTr[WH]R: Ti^aA^wB^o αὐτοῦ] αὐτῶν
ς(a.m.) 27 παρομοιάζετε] ὁμοιάζετε LnTr(a.m.)WHm 28 δέ ἐστε
μεστοὶ] δὲ μεστοὶ ἐστε ς 30 ἡμεθα bis] ἡμεν ς: Er κοινωνοὶ] ante
αὐτ. ς TiWB 32 πληρώσατε] -σετε WHm 34 ἰδοὺ] W^o: Ἰδοὺ
WHm ἐξ φρ.] pr καὶ ς 35 ἐκχυννόμενον] ἐκχυνόμ. ς: Er
Αβελ] Ἀβ. WH

- 36 τοῦ ναοῦ καὶ τοῦ θυσιαστηρίου· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἥξει
ταῦτα πάντα ἐπὶ τὴν γενεὰν ταύτην.
- 37 Ἱερουσαλήμ, Ἱερουσαλήμ, ἥ ἀποκτείνουσα τοὺς προφή-
τας καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτήν,
ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυναγαγεῖν τὰ τέκνα σου, ὃν τρόπον
ὄρνις ἐπισυνάγει τὰ νοσσία [αὐτῆς] ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ
38 οὐκ ἠθέλησατε. ἰδοὺ ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν ἔρημος.
39 λέγω γὰρ ὑμῖν, οὐ μὴ με ἴδῃτε ἀπ' ἄρτι ἕως ἃν εἴπητε,
Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου.
- 24 Καὶ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἐπορεύετο· καὶ
προσῆλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπιδεῖξαι αὐτῷ τὰς οἰκοδομὰς
2 τοῦ ἱεροῦ. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Οὐ βλέπετε
ταῦτα πάντα; ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀφεθῇ ὧδε λίθος ἐπὶ
λίθον ὃς οὐ καταλυθήσεται.
- 3 Καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ὄρους τῶν Ἐλαιῶν
προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ κατ' ἰδίαν λέγοντες, Εἰπέ
ἡμῖν, πότε ταῦτα ἔσται, καὶ τί τὸ σημεῖον τῆς σῆς παρ-
4 ουσίας καὶ συντελείας τοῦ αἰῶνος; καὶ ἀποκριθεὶς
ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Βλέπετε μὴ τις ὑμᾶς πλανήσῃ.
5 πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου λέγοντες, Ἐγώ
6 εἰμι ὁ Χριστός, καὶ πολλοὺς πλανήσουσιν. μελλήσετε
δὲ ἀκούειν πολέμους καὶ ἀκοὰς πολέμων· ὁρᾶτε, μὴ
θροεῖσθε· δεῖ γὰρ γενέσθαι· ἀλλ' οὐπω ἐστὶν τὸ τέλος.
7 ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπὶ ἔθνος καὶ βασιλεία ἐπὶ βασι-
λείαν, καὶ ἔσονται λιμοὶ καὶ σεισμοὶ κατὰ τόπους·

36 ἥξει] pr ὅτι [A] ταῦτα πάντα] πάν. ταῦ. LkTr(n.m.)AWHm
37 ἀποκτείνουσα] -κτέννουσα WHa ἐπισυνάγει] ante ὄρνις s
αὐτῆς] ins [Tr]TiA[W][B][WH]: Ln°: ἐαντῆς s R? πτέρυγας]+ αὐτῆς
[Ln][Tr]m 38 ἔρημος] Ln°[W]BmWH°(n.m.)Rm 1 ἀπὸ] ἐκ Ln
ἐπορεύετο] ante ἀπὸ τοῦ ἱ. s(n.m.) 2 ὁ δέ]+ Ἰησοῦς s ἀποκριθεὶς]
s°: Ersm οὐ φρί.] [Tr]m ταῦτα πάντα] πάν. ταῦ. s: C οὐ
sec.]+ μὴ s: C ■ μαθηταὶ]+ αὐτοῦ [Ln] κατ' ἰδ.] καθ' ἰδ. WHa
εἰπὲ] εἰπὸν WH(n.a.) συντελείας] pr τῆς s: Er ἡμῖν,...αἰῶνος;]
ἡμῖν...αἰῶνος. AWH 6 γενέσθαι] pr πάντα s [A] 7 ἐπὶ φρί.] ἐπ'
TiWHa λιμοὶ]+ καὶ λοιμοὶ s WBm: pr λοιμοὶ καὶ [Tr]m

πάντα δὲ ταῦτα ἀρχὴ ὠδίνων. Τότε παραδώσουσιν ὑμᾶς 8, 9
εἰς θλίψιν καὶ ἀποκτενοῦσιν ὑμᾶς, καὶ ἔσεσθε μισοῦμενοι
ὑπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν διὰ τὸ ὄνομά μου· καὶ τότε 10
σκανδαλισθήσονται πολλοὶ καὶ ἀλλήλους παραδώσουσιν
καὶ μισήσουσιν ἀλλήλους· καὶ πολλοὶ ψευδοπροφήται 11
ἐγερθήσονται καὶ πλανήσουσιν πολλούς· καὶ διὰ τὸ 12
πληθυνθῆναι τὴν ἀνομίαν ψυγήσεται ἡ ἀγάπη τῶν πολλῶν·
ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται. καὶ 13, 14
κηρυχθήσεται τοῦτο τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας ἐν ὅλῃ
τῇ οἰκουμένῃ εἰς μαρτύριον πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν· καὶ τότε
ἥξει τὸ τέλος.

Ὅταν οὖν ἴδῃτε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως τὸ ῥηθὲν 15
διὰ Δανιὴλ τοῦ προφήτου ἐστὸς ἐν τόπῳ ἁγίῳ (ὁ ἀνα-
γινώσκων νοείτω), τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν 16
εἰς τὰ ὄρη· ὁ ἐπὶ τοῦ δώματος μὴ καταβάτω ἄραι τὰ 17
ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ, καὶ ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ μὴ ἐπιστρεψάτω 18
ὀπίσω ἄραι τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ. οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ 19
ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις·
προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται ἡ φυγὴ ὑμῶν χειμῶνος, 20
μηδὲ σαββάτω· ἔσται γὰρ τότε θλίψις μεγάλη, οἷα 21
οὐ γέγονεν ἀπ' ἀρχῆς κόσμου ἕως τοῦ νῦν οὐδ' οὐ μὴ
γένηται· καὶ εἰ μὴ ἐκολοβώθησαν αἱ ἡμέραι ἐκείναι, 22
οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα σὰρξ· διὰ δὲ τοὺς ἐκλεκτοὺς κολο-
βωθήσονται αἱ ἡμέραι ἐκείναι. Τότε ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ, 23
Ἰδοὺ ὧδε ὁ Χριστός, ἢ Ὡδε, μὴ πιστεύσητε· ἐγερ- 24
θήσονται γὰρ ψευδόχριστοι καὶ ψευδοπροφῆται, καὶ
δώσουσιν σημεῖα μεγάλα καὶ τέρατα, ὥστε πλανῆσαι,
εἰ δυνατόν, καὶ τοὺς ἐκλεκτούς. ἰδοὺ προεῖρηκα ὑμῖν. 25

9 τῶν] Elz° 11 πλανήσουσιν] -σι WHa 14 πᾶσιν] -σι WHa
15 ἐστὸς] -ὡς Elz νοείτω] νοεῖτω; Tr (σφ) 16 εἰς] ἐπὶ ς TiAW
BWHm 17 καταβάτω] καταβαινέτω ς A ἄραι τὰ] ἄραι τι ς: Csm
18 τὸ ἱμάτιον] τὰ ἱμάτια ς A(n.m.): Csm 20 σαββάτω] πρ ἐν ς: Csm
21 οὐ γέγονεν] οὐκ ἐγένετο TiWB 23 πιστεύσητε] πιστεύετε Ln
24 πλανήσαι] πλανᾶσθαι LnmTrWH: πλανηθῆναι TiB

- 26 ἐὰν οὖν εἴπωσιν ὑμῖν, Ἰδοὺ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐστίν, μὴ ἐξέλθῃτε·
 27 Ἰδοὺ ἐν τοῖς ταμείοις, μὴ πιστεύσητε· ὥσπερ γὰρ ἡ
 ἀστραπή ἐξέρχεται ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ φαίνεται ἕως δυσμῶν,
 28 οὕτως ἐστὶ ἡ παρουσία τοῦ Υἱοῦ τοῦ Ἀνθρώπου· ὅπου
 ἐὰν ᾗ τὸ πτώμα, ἐκεῖ συναχθήσονται οἱ ἄετοί.
 29 Εὐθέως δὲ μετὰ τὴν θλίψιν τῶν ἡμερῶν ἐκείνων ὁ ἥλιος
 σκοτισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς, καὶ
 οἱ ἀστέρες πεσοῦνται ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ αἱ δυνάμεις τῶν
 30 οὐρανῶν σαλευθήσονται· καὶ τότε φανήσεται τὸ ση-
 μεῖον τοῦ Υἱοῦ τοῦ Ἀνθρώπου ἐν οὐρανῷ· καὶ τότε κόψον-
 ται πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς, καὶ ὄψονται τὸν Υἱὸν τοῦ
 Ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ μετὰ
 31 δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς· καὶ ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέ-
 λους αὐτοῦ μετὰ σάλπιγγος φωνῆς μεγάλης, καὶ ἐπισυνά-
 ξουσιν τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων, ἀπ’
 ἄκρων οὐρανῶν ἕως ἄκρων αὐτῶν.
 32 Ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς μάθετε τὴν παραβολήν· ὅταν ἡδὴ ὁ
 κλάδος αὐτῆς γένηται ἀπαλός, καὶ τὰ φύλλα ἐκφύῃ, γινώ-
 33 σκετε ὅτι ἐγγὺς τὸ θέρος· οὕτως καὶ ὑμεῖς, ὅταν ἴδῃτε
 πάντα ταῦτα, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς ἐστὶν ἐπὶ θύραις·
 34 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη ἕως ἂν
 35 πάντα ταῦτα γένηται· ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσε-
 ται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσιν.
 36 Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ ὥρας οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ
 οἱ ἄγγελοι τῶν οὐρανῶν, [οὐδὲ ὁ Υἱός,] εἰ μὴ ὁ Πατὴρ
 37 μόνος· ὥσπερ γὰρ αἱ ἡμέραι τοῦ Νῶε, οὕτως ἐστὶ ἡ

27 ἔσται] + καὶ ε: Er 28 ὅπου] + γὰρ ε 29 ἀπὸ] ἐκ Τι
 30 οὐρανῷ] pr τῷ ε τότε sec.] Τι^o 31 φωνῆς] Τι^o[B]WH^(n.m.)
 R^m ἕως] + τῶν LnTr[WH] 32 ἐκφύῃ] ἐκφυῇ ErLnTrA
 33 πάντα ταῦτα] ταῦ. πάν. Τι(n.m.)TiB 34 ὑμῖν,] ὑμῖν ὅτι LnTr
 WH ἂν] [WH] πάντα ταῦτα] ταῦ. πάν. Trm 35 παρελεύ-
 σεται] -σονται ε 36 ὥρας] pr τῆς ε: Csm οὐδὲ ὁ υἱός,] ins
 LnTiW[B]WHR: ε^oTr^oA^oR^m πατήρ]+μον ε(n.m.)[A] 37 γὰρ]
 δὲ εTiABR ἔσται]+καὶ ε

παρουσία τοῦ Υἱοῦ τοῦ Ἀνθρώπου. ὥς γὰρ ἦσαν ἐν 38
ταῖς ἡμέραις [ἐκεῖναις] ταῖς πρὸ τοῦ κατακλυσμοῦ τρώγον-
τες καὶ πίνοντες, γαμοῦντες καὶ γαμίζοντες, ἄχρι ἧς ἡμέρας
εἰσῆλθεν Νῶε εἰς τὴν κιβωτόν, καὶ οὐκ ἔγνωσαν ἕως 39
ἦλθεν ὁ κατακλυσμὸς καὶ ἤρεν ἅπαντας· οὕτως ἔσται ἡ
παρουσία τοῦ Υἱοῦ τοῦ Ἀνθρώπου. τότε ἔσονται δύο 40
ἐν τῷ ἀγρῷ· εἰς παραλαμβάνεται καὶ εἰς ἀφίεται. δύο 41
ἀλήθουσαι ἐν τῷ μύλῳ· μία παραλαμβάνεται καὶ μία
ἀφίεται. γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε ποῖα ἡμέρα ■ 42
Κύριος ὑμῶν ἔρχεται. ἐκεῖνο δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ ἦδει 43
ὁ οἰκοδεσπότης ποῖα φυλακῇ ὁ κλέπτῃς ἔρχεται, ἐγρηγό-
ρησεν ἂν, καὶ οὐκ ἂν εἴασεν διορυχθῆναι τὴν οἰκίαν αὐτοῦ.
διὰ τοῦτο καὶ ὑμεῖς γίνεσθε ἕτοιμοι· ὅτι ἡ οὐ δοκεῖτε ὥρα 44
ὁ Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώπου ἔρχεται.

Τίς ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς δούλος καὶ φρόνιμος ὃν κατέ- 45
στησεν ὁ κύριος ἐπὶ τῆς οἰκετείας αὐτοῦ τοῦ δοῦναι αὐτοῖς
τὴν τροφήν ἐν καιρῷ; μακάριος ὁ δούλος ἐκεῖνος ὃν 46
ἐλθὼν ὁ κύριος αὐτοῦ εὐρήσῃ οὕτως ποιοῦντα· ἀμὴν 47
λέγω ὑμῖν ὅτι ἐπὶ πᾶσιν τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ κατα-
στήσῃ αὐτόν. ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ κακὸς δούλος ἐκεῖνος ἐν 48
τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, Χρονίζει μου ὁ κύριος, καὶ ἄρξῃται 49
τύπτειν τοὺς συνδούλους αὐτοῦ, ἐσθίῃ δὲ καὶ πίνῃ μετὰ
τῶν μεθυόντων, ἥξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκεῖνου ἐν 50
ἡμέρᾳ ἣ οὐ προσδοκᾷ καὶ ἐν ὥρᾳ ἣ οὐ γινώσκει, καὶ 51
διχοτομήσῃ αὐτόν, καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ὑποκριτῶν
θήσῃ· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

38 ὥς] ὥσπερ ς ἐκεῖναις] ins Ln[Tr][W][B][WH]R: ςTi°A°
ταῖς πρὸ] A°: Scr γαμίζοντες] ἐκαμ. ς TrA: [ἐκ]γαμ. Trm: γαμί-
σκοντες Ln 39 ἔσται] + καὶ ς Ti[B] 40 ἔσονται] post δύο ς TrA
εἰς bis] pr ὁ ς: Er 41 μύλῳ] μύλωνι ς (n.m.) 42 ἡμέρᾳ] ὥρᾳ ς
43 διορυχθῆναι] -υγῆναι ς LnAWBWHa: Er 44 ὥρᾳ] ante οὐ δοκ. ς
45 κύριος] + αὐτοῦ ς: Er οἰκετείας] θεραπείας ς (n.m.) δοῦναι]
διδόναι ς 46 οὕτως post ποιοῦντα ς 47 πᾶσιν] πᾶσι WHa
48 ἐκεῖνος] Ti°[W][B] μου ὁ κύριος] ὁ κύ. μου ς: + ἐλθεῖν ς [Tr]mA
49 αὐτοῦ] ς°(n.m.) ἐσθίῃ...πίνῃ] ἐδθίειν...πίνειν ς (n.m.)

- 25 Τότε ὁμοιωθήσεται ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν δέκα παρ-
 θένους, αἵτινες λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας ἑαυτῶν ἐξῆλθον εἰς
 2 ὑπάντησιν τοῦ νυμφίου. πέντε δὲ ἐξ αὐτῶν ἦσαν μωραὶ
 3 καὶ πέντε φρόνιμοι. αἱ γὰρ μωραὶ λαβοῦσαι τὰς λαμ-
 4 πάδας αὐτῶν οὐκ ἔλαβον μεθ' ἑαυτῶν ἔλαιον· αἱ δὲ
 φρόνιμοι ἔλαβον ἔλαιον ἐν τοῖς ἀγγείοις μετὰ τῶν λαμπά-
 5 δων ἑαυτῶν. χρονίζοντος δὲ τοῦ νυμφίου ἐνύσταξαν
 6 πᾶσαι καὶ ἐκάθειδον. μέσης δὲ νυκτὸς κραυγὴ γέγονεν,
 7 Ἰδοὺ ὁ νυμφίος· ἐξέρχεσθε εἰς ἀπάντησιν. τότε
 ἡγέρθησαν πᾶσαι αἱ παρθένοι ἐκεῖναι καὶ ἐκόσμησαν τὰς
 8 λαμπάδας ἑαυτῶν. αἱ δὲ μωραὶ ταῖς φρονίμοις εἶπαν,
 Δότε ἡμῖν ἐκ τοῦ ἐλαίου ὑμῶν, ὅτι αἱ λαμπάδες ἡμῶν σβέν-
 9 νυνται. ἀπεκρίθησαν δὲ αἱ φρόνιμοι λέγουσαι, Μὴ πο-
 τε οὐ μὴ ἀρκέσῃ ἡμῖν καὶ ὑμῖν· πορεύεσθε μᾶλλον πρὸς
 10 τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράσατε ἑαυταῖς. ἀπερχομένων
 δὲ αὐτῶν ἀγοράσαι ἦλθεν ὁ νυμφίος· καὶ αἱ ἑτοιμοὶ εἰσῆλ-
 θον μετ' αὐτοῦ εἰς τοὺς γάμους, καὶ ἐκλείσθη ἡ θύρα.
 11 ὕστερον δὲ ἔρχονται καὶ αἱ λοιπαὶ παρθένοι λέγουσαι,
 12 Κύριε, κύριε, ἀνοιξον ἡμῖν. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, Ἀμὴν
 13 λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς. γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ
 οἶδατε τὴν ἡμέραν οὐδὲ τὴν ὥραν.
 14 Ὡς περ γὰρ ἄνθρωπος ἀποδημῶν ἐκάλεσεν τοὺς ἰδίους δού-
 15 λους καὶ παρέδωκεν αὐτοῖς τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ· καὶ
 ὃ μὲν ἔδωκεν πέντε τάλαντα, ὃ δὲ δύο, ὃ δὲ ἓν, ἐκάστῳ κα-
 16 τὰ τὴν ἰδίαν δύναμιν· καὶ ἀπεδήμησεν. εὐθέως πορευθεῖς

1 ἑαυτῶν] αὐτῶν ς TiWB ὑπάντησιν] ἀπάντησιν ς: Er νυμ-
 φίου] + καὶ τῆς νύμφης WHm 2 ἦσαν] ante ἐξ αὐτ. ς μωραὶ...
 φρόνιμοι] φρόνιμοι...μωραὶ ς: Er πέντε sec.] pr αἱ ς: Elz
 3 αἱ γὰρ] αἵτινες ς: αἱ δὲ Ln αὐτῶν] Ti[W][B][WH]: ἑαυτῶν ς: C
 4 ἀγγείοις] + αὐτῶν ς ἑαυτῶν] αὐτ. ς TrA 5 νυμφίος] + ἐρχε-
 ται ς ἀπάντησιν] + αὐτοῦ ς LnTr 7 ἑαυτῶν] αὐτῶν ς
 8 εἶπαν] εἶπον ς Ln 9 μήποτε] μήποτε WB οὐ μὴ] οὐκ ς (n.m.)
 TiWHm πορεύεσθε] + δὲ ς 11 καὶ] Ln°[Tr] 13 ὥραν] + ἐν
 ἡ ὁ Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώπου ἔρχεται ς (n.m.) 15, 16 ἀπεδήμησεν. εὐθέως
 πορευθεῖς] ἀπεδήμησεν εὐθέως δὲ ς LnTrA: sed [δὲ] LnTr

ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν ἡργάσατο ἐν αὐτοῖς καὶ
ἐκέρδησεν ἄλλα πέντε. ὡσαύτως ὁ τὰ δύο ἐκέρδησεν 17
ἄλλα δύο. ὁ δὲ τὸ ἐν λαβὼν ἀπελθὼν ὥρυξεν γῆν καὶ 18
ἐκρυψεν τὸ ἀργύριον τοῦ κυρίου αὐτοῦ. Μετὰ δὲ πολὺν 19
χρόνον ἔρχεται ὁ κύριος τῶν δούλων ἐκείνων καὶ συναίρει
λόγον μετ' αὐτῶν. καὶ προσελθὼν ὁ τὰ πέντε τάλαντα 20
λαβὼν προσήνεγκεν ἄλλα πέντε τάλαντα λέγων, Κύριε,
πέντε τάλαντά μοι παρέδωκας· ἴδε ἄλλα πέντε τάλαντα
ἐκέρδησα. ἔφη αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ, Εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ 21
καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω·
εἰσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου. προσελθὼν δὲ 22
καὶ ὁ τὰ δύο τάλαντα εἶπεν, Κύριε, δύο τάλαντά μοι παρέ-
δωκας· ἴδε ἄλλα δύο τάλαντα ἐκέρδησα. ἔφη αὐτῷ ὁ 23
κύριος αὐτοῦ, Εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἦς
πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· εἰσελθε εἰς τὴν χαρὰν
τοῦ κυρίου σου. προσελθὼν δὲ καὶ ὁ τὸ ἐν τάλαντον 24
εἰληφὼς εἶπεν, Κύριε, ἔγνων σε ὅτι σκληρὸς εἶ ἄνθρωπος,
θερίζων ὅπου οὐκ ἔσπειρας, καὶ συνάγων ὅθεν οὐ διεσκόρ-
πισας· καὶ φοβηθεὶς ἀπελθὼν ἐκρυψα τὸ τάλαντόν σου 25
ἐν τῇ γῇ· ἴδε ἔχεις τὸ σόν. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ κύριος αὐτοῦ 26
εἶπεν αὐτῷ, Πονηρὲ δοῦλε καὶ ὀκνηρὲ, ἦδεις ὅτι θερίζω
ὅπου οὐκ ἔσπειρα καὶ συνάγω ὅθεν οὐ διεσκόρπισα;
ἔδει σε οὖν βαλεῖν τὰ ἀργύριά μου τοῖς τραπεζίταις, καὶ 27
ἐλθὼν ἐγὼ ἐκομισάμην ἅν τὸ ἐμὸν σὺν τόκῳ. ἄρατε 28
οὖν ἀπ' αὐτοῦ τὸ τάλαντον καὶ δότε τῷ ἔχοντι τὰ δέκα

16 ἡργάσατο] εἰργ. 5 LnTr ἐκέρδησεν] ἐποίησεν 5 (n.m.)TiA
πέντε sec.] + τάλαντα 5 Ti[A][B]R 17 ὡσαύτως] + καὶ 5 [Ln]Tr[Tr]m A
WHmR ἐκέρδησεν] + καὶ αὐτὸς 5 [A] 18 τὸ ἐν] + τάλαντον Ln
γῆν] ἐν τῇ γῇ 5 LnAm ἐκρυψεν] ἀπέκρ. 5 19 πολὺν post χρόνον
5 μετ' αὐτῶν ante λόγ. 5 : C 20 τάλαντα quart.] [Tr]
ἐκέρδησα] + ἐπ' αὐτοῖς 5 A 21 ἔφη] + δὲ 5 22 δὲ] Ti°W°[B]WH°
τάλαντα pñi.] + λαβὼν 5 ἐκέρδησα] + ἐπ' αὐτοῖς 5 A 23 πιστὸς]
ante ἦς WHm 26 δοῦλε] ante πονηρὲ Ln διεσκόρπισα;] διε-
σκόρπισα: JR 27 σε οὖν] οὖν σε 5 Ln τὰ ἀργύριά] τὸ ἀργύριόν
5 LnTrA τραπεζίταις] -εῖταις TiWH

- 29 τάλαντα· τῷ γὰρ ἔχοντι παντί δοθήσεται καὶ περισ-
 σευθήσεται· τοῦ δὲ μὴ ἔχοντος καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ’
 30 αὐτοῦ. καὶ τὸν ἀχρεῖον δούλον ἐκβάλετε εἰς τὸ σκότος
 τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν
 ὀδόντων.
- 31 Ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώπου ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ,
 καὶ πάντες οἱ ἄγγελοι μετ’ αὐτοῦ, τότε καθίσει ἐπὶ θρόνου
 32 δόξης αὐτοῦ. καὶ συναχθήσονται ἔμπροσθεν αὐτοῦ
 πάντα τὰ ἔθνη, καὶ ἀφοριεῖ αὐτοὺς ἀπ’ ἀλλήλων, ὥσπερ ὁ
 33 ποιμὴν ἀφορίζει τὰ πρόβατα ἀπὸ τῶν ἐρίφων, καὶ
 στήσει τὰ μὲν πρόβατα ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, τὰ δὲ ἐρίφια ἐξ
 34 εὐωνύμων. Τότε ἐρεῖ ὁ Βασιλεὺς τοῖς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ,
 Δεῦτε, οἱ εὐλογημένοι τοῦ Πατρὸς μου, κληρονομήσατε
 τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου.
 35 ἐπείνασα γὰρ καὶ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν, ἐδίψησα καὶ ἐποτί-
 36 σατέ με, ξένος ἦμην καὶ συνηγάγετέ με, γυμνὸς καὶ
 περιεβάλετέ με, ἡσθένησα καὶ ἐπεσκεύασθέ με, ἐν φυλακῇ
 37 ἦμην καὶ ἤλθατε πρὸς με. τότε ἀποκριθήσονται αὐτῷ
 οἱ δίκαιοι λέγοντες, Κύριε, πότε σε εἶδομεν πεινῶντα καὶ
 38 ἐθρέψαμεν, ἢ διψῶντα καὶ ἐποτίσαμεν; πότε δέ σε
 εἶδομεν ξένον καὶ συνηγάγομεν, ἢ γυμνὸν καὶ περιεβάλο-
 39 μεν; πότε δέ σε εἶδομεν ἀσθενοῦντα ἢ ἐν φυλακῇ
 40 καὶ ἤλθομεν πρὸς σε; καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Βασιλεὺς ἐρεῖ
 αὐτοῖς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ’ ὅσον ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων
 τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε.
 41 Τότε ἐρεῖ καὶ τοῖς ἐξ εὐωνύμων, Πορεύεσθε ἀπ’ ἐμοῦ κατη-
 ραμένοι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον τὸ ἡτοιμασμένον τῷ διαβόλῳ
 42 καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ. ἐπείνασα γὰρ καὶ οὐκ ἐδώκατέ

29 τοῦ δὲ] ἀπὸ δὲ τοῦ 5: E

30 ἐκβάλετε] ἐκβάλλετε 5: C

31 ἄγγελοι] pr ἄγιοι 5

θρόνου] pr τοῦ W (σφ ?): + τῆς W (σφ ?)

32 συναχθήσονται] -ήσεται 5: C ἀφοριεῖ] -ρίσει Ti WH(n.a.)

36 ἤλθατε] -ετε 5

37 εἶδομεν] -αμεν Tr WH

38 εἶδομεν] -αμεν

WH(n.a.) 39 ἀσθενοῦντα] -ενῇ 5 Lnm ἤλθομεν] -αμεν WH_a

40 τῶν ἀδελφῶν μου] [Ln]

41 κατηραμένοι] pr οἱ 5 Ln Tr [Tr]m A

τὸ ἡτοιμασμένον] ὁ ἡτοίμασεν ὁ πατήρ μου WH_m

μοι φαγεῖν, ἐδίψησα καὶ οὐκ ἐποτίσατέ με, ξένος ἦμην 43
καὶ οὐ συνηγάγετέ με, γυμνὸς καὶ οὐ περιεβάλετέ με,
ἀσθενὴς καὶ ἐν φυλακῇ καὶ οὐκ ἐπεσκέψασθέ με. τότε 44
ἀποκριθήσονται καὶ αὐτοὶ λέγοντες, Κύριε, πότε σε εἶδομεν
πεινῶντα ἢ διψῶντα ἢ ξένον ἢ γυμνὸν ἢ ἀσθενῆ ἢ ἐν
φυλακῇ καὶ οὐ διηκονήσαμεν σοι; τότε ἀποκριθήσεται 45
αὐτοῖς λέγων, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον οὐκ ἐποιήσατε
ἐνὶ τούτων τῶν ἐλαχίστων, οὐδὲ ἐμοὶ ἐποιήσατε. καὶ 46
ἀπελεύσονται οὗτοι εἰς κόλασιν αἰώνιον, οἱ δὲ δίκαιοι εἰς
ζωὴν αἰώνιον.

Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς πάντας τοὺς λόγους 26
τούτους, εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Οἴδατε ὅτι μετὰ 2
δύο ἡμέρας τὸ πάσχα γίνεται, καὶ ὁ Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώπου
παραδίδοται εἰς τὸ σταυρωθῆναι. Τότε συνήχθησαν οἱ 3
ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ
ἀρχιερέως τοῦ λεγομένου Καϊάφα, καὶ συνεβουλεύ- 4
σαντο ἵνα τὸν Ἰησοῦν δόλῳ κρατήσωσιν καὶ ἀποκτείνωσιν.
ἔλεγον δέ, Μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, ἵνα μὴ θόρυβος γένηται ἐν τῷ 5
λαῷ.

Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γενομένου ἐν Βηθανίᾳ ἐν οἰκίᾳ Σίμωνος 6
τοῦ λεπροῦ, προσῆλθεν αὐτῷ γυνὴ ἔχουσα ἀλάβαστρον 7
μύρου βαρυτίμου, καὶ κατέχευεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ
ἀνακειμένου. ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ ἠγανάκτησαν λέ- 8
γοντες, Εἰς τί ἡ ἀπώλεια αὕτη; ἐδύνατο γὰρ τοῦτο 9
πραθῆναι πολλοῦ καὶ δοθῆναι πτωχοῖς. γνοὺς δὲ ὁ 10
Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Τί κόπους παρέχετε τῇ γυναικί; ἔρ-
γον γὰρ καλὸν ἠργάσατο εἰς ἐμέ· πάντοτε γὰρ τοὺς 11
πτωχοὺς ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε.

42 ἐδίψησα] pr καὶ [WH] 44 ἀποκριθήσονται] + αὐτῷ ς : C
3 ἀρχιερεῖς] + καὶ οἱ γραμματεῖς ς (n.m.) 4 δόλῳ] post κρατήσωσιν ς :
C 7 ἔχουσα post ἀλάβ. μύ. ς A βαρυτίμου] πολυτίμου smln
TmTi τῆς κεφαλῆς] τὴν κεφαλὴν ς A 8 μαθηταὶ] + αὐτοῦ ς
θ ἐδύνατο] ἠδύν. ς LnTr τοῦτο] + τὸ μύρον ς πτωχοῖς] pr τοῖς
Ln 10 ἠργάσατο] εἰργάσ. ς LnTrA

- 12 βαλοῦσα γὰρ αὕτη τὸ μύρον τοῦτο ἐπὶ τοῦ σώματος μου
 13 πρὸς τὸ ἐνταφιάσαι με ἐποίησεν. ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
 ὅπου ἐὰν κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ,
 λαληθήσεται καὶ ὃ ἐποίησεν αὕτη εἰς μνημόσυνον αὐτῆς.
 14 Τότε πορευθεὶς εἰς τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος Ἰούδας
 15 Ἰσκαριώτης, πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς εἶπεν, Τί θέλετέ μοι
 δοῦναι, καὶ γὰρ ὑμῖν παραδώσω αὐτόν; οἱ δὲ ἔστησαν αὐτῷ
 16 τριάκοντα ἀργύρια· καὶ ἀπὸ τότε ἐζήτει εὐκαιρίαν ἵνα
 αὐτὸν παραδῷ.
 17 Τῇ δὲ πρώτῃ τῶν ἁζύμων προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ
 Ἰησοῦ λέγοντες, Ποῦ θέλεις ἐτοιμάσωμέν σοι φαγεῖν τὸ
 18 πάσχα; ὁ δὲ εἶπεν, Ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν πρὸς τὸν
 δεῖνα καὶ εἶπατε αὐτῷ, Ὁ διδάσκαλος λέγει, Ὁ καιρὸς μοι
 ἐγγύς ἐστιν· πρὸς σὲ ποιῶ τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν
 19 μου. καὶ ἐποίησαν οἱ μαθηταὶ ὡς συνέταξεν αὐτοῖς ὁ
 Ἰησοῦς, καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα.
 20 Ὁψίας δὲ γενομένης ἀνέκειτο μετὰ τῶν δώδεκα μαθητῶν.
 21 καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν εἶπεν, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἷς ἐξ
 22 ὑμῶν παραδώσει με. καὶ λυπούμενοι σφόδρα ἤρξαντο
 23 λέγειν αὐτῷ εἷς ἕκαστος, Μήτι ἐγὼ εἰμι, Κύριε; ὁ δὲ
 ἀποκριθεὶς εἶπεν, Ὁ ἐμβάψας μετ' ἐμοῦ τὴν χεῖρα ἐν τῷ
 24 τρυβλίῳ, οὗτός με παραδώσει. ὁ μὲν Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώ-
 που ὑπάγει καθὼς γέγραπται περὶ αὐτοῦ, οὐαὶ δὲ τῷ
 ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ ὁ Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώπου παραδίδεται·
 καλὸν ἦν αὐτῷ εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος.
 25 ἀποκριθεὶς δὲ Ἰούδας ὁ παραδιδούς αὐτὸν εἶπεν, Μήτι ἐγὼ
 εἰμι, ῥαββί; λέγει αὐτῷ, Σὺ εἶπας.
 26 Ἐσθιόντων δὲ αὐτῶν λαβὼν ὁ Ἰησοῦς ἄρτον καὶ εὐλογή-
 σας ἔκλασεν, καὶ δούς τοῖς μαθηταῖς εἶπεν, Λάβετε, φάγετε·

15 καὶ γὰρ] καὶ ἐγὼ TiBWHa ἀργύρια] στατήρας WHm 17 λέγοντες]
 + αὐτῷ ς 20 μαθητῶν] ς^(n.m.) Tr^a A¹ [WH] R^m 22 εἷς] ς²
 ἕκαστος]+ αὐτῶν ς 23 τὴν χεῖρα] post ἐν τῷ τρυβλίῳ ς 26 ἄρ-
 τον] pr τὸν ς [A] [B] εὐλογήσας] εὐχαριστήσας Jm δούς τοῖς μαθ.
 ἐδίδου τοῖς μαθ. καὶ ς A

τοῦτό ἐστιν τὸ σῶμά μου. καὶ λαβὼν ποτήριον καὶ 27
εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς λέγων, Πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες·
τοῦτο γάρ ἐστιν τὸ αἷμά μου τῆς διαθήκης τὸ περὶ πολλῶν 28
ἐκχυννόμενον εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. λέγω δὲ ὑμῖν, οὐ 29
μὴ πῖω ἀπ' ἄρτι ἐκ τούτου τοῦ γενήματος τῆς ἀμπέλου ἕως
τῆς ἡμέρας ἐκείνης ὅταν αὐτὸ πίνω μεθ' ὑμῶν καινὸν ἐν
τῇ βασιλείᾳ τοῦ Πατρός μου. καὶ ὑμνήσαντες ἐξῆλθον 30
εἰς τὸ Ὅρος τῶν Ἑλαιῶν.

Τότε λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Πάντες ὑμεῖς σκανδαλισθή- 31
σεσθε ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ· γέγραπται γάρ, Πατάξω
τὸν ποιμένα, καὶ διασκορπισθήσονται τὰ πρόβατα τῆς
ποιμνῆς· μετὰ δὲ τὸ ἐγερθῆναί με πρῶξω ὑμᾶς εἰς τὴν 32
Γαλιλαίαν. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ, Εἰ 33
πάντες σκανδαλισθήσονται ἐν σοί, ἐγὼ οὐδέποτε σκανδαλι-
σθήσομαι. ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν λέγω σοι ὅτι ἐν 34
ταύτῃ τῇ νυκτὶ πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι τρεῖς ἀπαρνήσῃ με.
λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος, Κἂν δέῃ με σὺν σοὶ ἀποθανεῖν, οὐ 35
μὴ σε ἀπαρνήσομαι. ὁμοίως καὶ πάντες οἱ μαθηταὶ εἶπον.

Τότε ἔρχεται μετ' αὐτῶν ὁ Ἰησοῦς εἰς χωρίον λεγόμενον 36
Γεθσημανεὶ, καὶ λέγει τοῖς μαθηταῖς, Καθίσατε αὐτοῦ, ἕως
οὐ ἀπελθὼν ἐκεῖ προσεύξωμαι. καὶ παραλαβὼν τὸν 37
Πέτρον καὶ τοὺς δύο υἱοὺς Ζεβεδαίου ἤρξατο λυπεῖσθαι
καὶ ἀδημονεῖν. τότε λέγει αὐτοῖς, Περίλυπός ἐστιν ἡ 38
ψυχὴ μου ἕως θανάτου· μείνατε ὧδε καὶ γρηγορεῖτε μετ'
ἐμοῦ. καὶ προελθὼν μικρὸν ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ 39
προσευχόμενος καὶ λέγων, Πάτερ μου, εἰ δυνατόν ἐστιν,

27 ποτήριον] pr τὸ ς LnRm καὶ sec.] Ln[Tr][WH] 28 τῆς] pr
τὸ ς Bm διαθήκης] pr καινῆς ς LnTr[A]BmRm ἐκχυννόμε.] ἐκχυν-
νόμ. ς : Er 29 οὐ μὴ] pr ὅτι ς : Er γενήματος] γεννήμ. ς
μεθ' ὑμῶν] post καινὸν Trm 31 διασκορπισθήσονται] ἡσεται ς
33 εἰ] + καὶ ς 35 εἶπον] εἶπαν WH 36 Γεθσημανεὶ] -νῆ ς : -νεῖ
LnTrA μαθηταῖς] + αὐτοῦ LnTrmR οὐ] [WH] : + ἂν Ln ἐκεῖ
προσεύξωμαι] pr. ἐκ. ς 39 προελθὼν] προσελθὼν TrTiBmWHm : Scr :
cf. προσβαίη Soph. Phil. 42. μου] [Tr]Ti[W]

- παρελθάτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο· πλὴν οὐχ ὡς ἐγώ
 40 θέλω, ἀλλ' ὡς σύ. καὶ ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητὰς καὶ
 εὐρίσκει αὐτοὺς καθεύδοντας, καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ, Οὕτως
 οὐκ ἰσχύσατε μίαν ὥραν γρηγορῆσαι μετ' ἐμοῦ;
 41 γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε ἵνα μὴ εἰσέλθῃτε εἰς πειρα-
 σμόν· τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής.
 42 πάλιν ἐκ δευτέρου ἀπελθὼν προσηύξατο λέγων, Πάτερ
 μου, εἰ οὐ δύναται τοῦτο παρελθεῖν ἔαν μὴ αὐτὸ πῶ,
 43 γενηθήτω τὸ θέλημά σου. καὶ ἐλθὼν πάλιν εὗρεν
 αὐτοὺς καθεύδοντας, ἦσαν γὰρ αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ βεβα-
 44 ρημένοι. καὶ ἀφεὶς αὐτοὺς πάλιν ἀπελθὼν προσηύξατο
 45 ἐκ τρίτου, τὸν αὐτὸν λόγον εἰπὼν πάλιν. τότε ἔρχεται
 πρὸς τοὺς μαθητὰς καὶ λέγει αὐτοῖς, Καθεύδετε λοιπὸν
 καὶ ἀναπαύεσθε· ἰδοὺ ἤγγικεν ἡ ὥρα καὶ ὁ Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώ-
 46 που παραδίδοται εἰς χεῖρας ἁμαρτωλῶν. ἐγείρεσθε,
 ἄγωμεν· ἰδοὺ ἤγγικεν ὁ παραδιδούς με.
 47 Καὶ ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος ἰδοὺ Ἰούδας εἰς τῶν δώδεκα
 ἦλθεν, καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλος πολὺς μετὰ μαχαίρων καὶ
 ξύλων ἀπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ.
 48 ὁ δὲ παραδιδούς αὐτὸν ἔδωκεν αὐτοῖς σημεῖον λέγων, Ὁν
 49 ἂν φιλήσω αὐτός ἐστιν· κρατήσατε αὐτόν. καὶ εὐθέως
 προσελθὼν τῷ Ἰησοῦ εἶπεν, Χαῖρε, ῥαββεΐ, καὶ κατεφίλη-
 50 σεν αὐτόν. ὁ δὲ Ἰησοὺς εἶπεν αὐτῷ, Ἑταῖρε, ἐφ' ὃ
 πάρει. τότε προσελθόντες ἐπέβαλον τὰς χεῖρας ἐπὶ τὸν
 51 Ἰησοῦν καὶ ἐκράτησαν αὐτόν. Καὶ ἰδοὺ εἰς τῶν μετὰ
 Ἰησοῦ ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἀπέσπασεν τὴν μάχαιραν αὐτοῦ,
 καὶ πατάξας τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως ἀφείλεν αὐτοῦ τὸ

παρελθάτω]-έτω ς 42 λέγων] [W][WH] τοῦτο]+ τὸ ποτήριον ς
 παρελθεῖν]+ ἀπ' ἐμοῦ ς [Ln] 43 πάλιν εὗρεν αὐτοὺς] εὐρίσκει αὐτοὺς
 πάλιν ς (n.m.) 44 πάλιν] post ἀπελθὼν ς ἐκ τρίτου] [Ln][Tr]m A°
 πάλιν sec.] ς Ln° Tr° A° 44, 45 εἰπὼν πάλιν. τότε] εἰπὼν. πάλιν τότε
 WHm 45 μαθητὰς]+ αὐτοῦ ς λοιπὸν] pr τὸ ς Ln[Tr]Ti[B]
 ἰδοὺ]+ γὰρ WHm 48 ἂν] ἔαν TiA 50 ἐφ' ὃ] ἐφ' ᾧ ς: E1
 πάρει.] πάρει; ς LnTrTiWB 51 ἀπέσπασεν]-σε WHa

ῥτίον. τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἀπόστρεψον τὴν 52
μάχαιράν σου εἰς τὸν τόπον αὐτῆς· πάντες γὰρ οἱ λα-
βόντες μάχαιραν ἐν μαχαίρῃ ἀπολοῦνται. ἢ δοκεῖς 53
ὅτι οὐ δύναμαι παρακαλέσαι τὸν Πατέρα μου, καὶ παρα-
στήσει μοι ἄρτι πλείω δώδεκα λεγιῶνας ἀγγέλων; πῶς 54
οὖν πληρωθῶσιν αἱ γραφαὶ ὅτι οὕτως δεῖ γενέσθαι;

Ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τοῖς ὄχλοις, Ὡς ἐπὶ 55
λῆσθην ἐξήλθατε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων συλλαβεῖν με;
καθ' ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ ἐκαθεζόμεν διδάσκων, καὶ οὐκ ἐκρα-
τήσατέ με. τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν ἵνα πληρωθῶσιν αἱ 56
γραφαὶ τῶν προφητῶν. τότε οἱ μαθηταὶ πάντες ἀφέντες
αὐτὸν ἔφυγον. Οἱ δὲ κρατήσαντες τὸν Ἰησοῦν ἀπή- 57
γαγον πρὸς Καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα, ὅπου οἱ γραμματεῖς
καὶ οἱ πρεσβύτεροι συνήχθησαν. ὁ δὲ Πέτρος ἠκολούθει 58
αὐτῷ [ἀπὸ] μακρόθεν ἕως τῆς αὐλῆς τοῦ ἀρχιερέως, καὶ
εἰσελθὼν ἔσω ἐκάθητο μετὰ τῶν ὑπηρετῶν ἰδεῖν τὸ τέλος.

Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ τὸ συνέδριον ὅλον ἐζήτουν ψευδο- 59
μαρτυρίαν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ ὅπως αὐτὸν θανατώσωσιν,
καὶ οὐχ εὑρον, πολλῶν προσελθόντων ψευδομαρτύρων. ὥστε- 60
ρον δὲ προσελθόντες δύο εἶπον, Οὗτος ἔφη, Δύναμαι 61
καταλῦσαι τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν οἰκο-
δομῆσαι. καὶ ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς εἶπεν αὐτῷ, Οὐδὲν 62
ἀποκρίνῃ; τί οὗτοί σου καταμαρτυροῦσιν; ὁ δὲ Ἰησοῦς 63
ἔσιώπα. καὶ ὁ ἀρχιερεὺς εἶπεν αὐτῷ, Ἐξορκίζω σε κατὰ

52 τὴν μάχαιραν] post σου ς μαχαίρῃ]-ρα ς 53 δύναμαι]-ομαι
WH_a ἄρτι] ante παρακαλέσαι ς Ln Tr m A πλείω] πλείους ς :+ ἡ ς
[Ln] λεγιῶνας]-εῶνας ς Ln Tr A : -ιώνων Ti 55 ἐξήλθατε]-ετε ς
με;] με. ς (n.m.) Ti AWB καθ' ἡμέραν]+πρὸς ὑμᾶς ς Ln [Tr] ἐν τῷ
ἱερῷ ἐκαθ. διδάσκων] ἐκαθ. διδ. ἐν τῷ ἱ. ς : ἐκαθ. ἐν τῷ ἱ. διδ. Ln
56 μαθηταὶ]+αὐτοῦ [Ln] WH_m 58 ἀπὸ] ins ς Ln Tr A [W] [B] [WH] :
ς^o m Ti^o 59 οἱ δὲ ἀρχιερεῖς] ὁ δὲ ἀρχιερεὺς Ln m :+καὶ οἱ πρεσβύτεροι ς
θανατώσωσιν]-σουσιν Ln Tr Ti A (n.m.) WH_a 60 εὑρον]+· καὶ ς
(n.m.) :+καὶ A προσελθόντων ψευδ.] ψευδ. προσ. ς (n.m.) :+οὐχ
εὑρον ς (n.m.) [Ln] δύο]+ψευδομάρτυρες ς Ln 61 εἶπον]-αν W
BWH οἰκοδομῆσαι]+αὐτόν ς Ln R : pr αὐτὸν Ln m [Tr] m Ti [W] [B]
62 ἀποκρίνῃ; τί] ἀποκρίνῃ τί Ln Ti AWB 63 ὁ ἀρχιερεὺς] pr ἀπο-
κριθεὶς ς Ln Ti A [W] [B]

τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος ἵνα ἡμῖν εἴπῃς εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστὸς
 64 ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ. λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Σὺ εἶπας·
 πλὴν λέγω ὑμῖν, ἀπ' ἄρτι ὀψεσθε τὸν Υἱὸν τοῦ Ἀνθρώ-
 που καθήμενον ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως καὶ ἐρχόμενον
 65 ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ. τότε ὁ ἀρχιερεὺς
 διέρρηξεν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ λέγων, Ἐβλασφήμησεν· τί
 ἔτι χρεῖαν ἔχομεν μαρτύρων; Ἴδε νῦν ἠκούσατε τὴν
 66 βλασφημίαν· τί ὑμῖν δοκεῖ; οἱ δὲ ἀποκριθέντες εἶ-
 67 πον, Ἐνοχος θανάτου ἐστίν. Τότε ἐνέπτυσαν εἰς τὸ
 πρόσωπον αὐτοῦ καὶ ἐκολάφισαν αὐτόν· οἱ δὲ ἐράπισαν
 68 λέγοντες, Προφήτευσον ἡμῖν, Χριστέ· τίς ἐστίν ὁ παῖσας
 σε;

69 Ὁ δὲ Πέτρος ἐκάθητο ἔξω ἐν τῇ αὐλῇ· καὶ προσῆλθεν
 αὐτῷ μία παιδίσκη λέγουσα, Καὶ σὺ ἦσθα μετὰ Ἰησοῦ τοῦ
 70 Γαλιλαίου. ὁ δὲ ἠρνήσατο ἔμπροσθεν πάντων λέγων,
 71 Οὐκ οἶδα τί λέγεις. ἐξελθόντα δὲ εἰς τὸν πυλῶνα εἶδεν
 αὐτὸν ἄλλη, καὶ λέγει τοῖς ἐκεῖ, Οὗτος ἦν μετὰ Ἰησοῦ τοῦ
 72 Ναζωραίου. καὶ πάλιν ἠρνήσατο μετὰ ὄρκου ὅτι Οὐκ
 73 οἶδα τὸν ἄνθρωπον. μετὰ μικρὸν δὲ προσελθόντες οἱ
 ἐστῶτες εἶπον τῷ Πέτρῳ, Ἀληθῶς καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ, καὶ
 74 γὰρ ἡ λαλιά σου δῆλόν σε ποιεῖ. τότε ἤρξατο κατα-
 θεματίζειν καὶ ὁμνύειν ὅτι Οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον. καὶ
 75 εὐθέως ἀλέκτωρ ἐφώνησεν. καὶ ἐμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ
 ῥήματος Ἰησοῦ εἰρηκότος ὅτι Πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι τρεῖς
 ἀπαρνήσῃ με· καὶ ἐξελθὼν ἔξω ἔκλαυσεν πικρῶς.

27 Πρωῖας δὲ γενομένης συμβούλιον ἔλαβον πάντες οἱ
 ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ κατὰ τοῦ Ἰησοῦ

64 εἶπας] εἶπας; WH^m 65 διέρρηξεν] διέρρηξεν WH(n.a.) λέγων]
 + ὅτι ε βλασφημίαν] + αὐτοῦ ε [Lⁿ][T^r]^m 66 εἶπον] -αν WB
 WH 67 ἐράπισαν] ἔρρ. ε 69 ἐκάθητο] post ἔξω ε 71 ἐξελ-
 θόντα δὲ] + αὐτὸν ε [Lⁿ][Tⁱ][A][W][B]: Csm τοῖς] αὐτοῖς T^r^mA
 οὗτος] pr καὶ ε LⁿT^r[T^r]^mAR 72 μετὰ] μεθ' ε 73 δῆλόν σε
 ποιεῖ] ὁμοιάζει WH^m 74 καταθεματίζειν] καταναθεμ. ε: Csm
 εὐθέως] εὐθὺς TrWH 75 Ἰησοῦ] pr τοῦ ε: C^{Er} εἰρηκότος]+
 αὐτῷ ε [Lⁿ]

ὥστε θανατῶσαι αὐτόν· καὶ δήσαντες αὐτὸν ἀπήγαγον 2
καὶ παρέδωκαν Πειλάτῳ τῷ ἡγεμόνι.

Τότε ἰδὼν Ἰούδας ὁ παραδοὺς αὐτὸν ὅτι κατεκρίθη, 3
μεταμεληθεὶς ἔστρεψεν τὰ τριάκοντα ἀργύρια τοῖς ἀρχι-
ερεῦσιν καὶ πρεσβυτέροις λέγων, Ἥμαρτον παραδοὺς 4
αἷμα ἁθῶν. οἱ δὲ εἶπον, Τί πρὸς ἡμᾶς; σὺ ὄψῃ. καὶ 5
ρίψας τὰ ἀργύρια εἰς τὸν ναὸν ἀνεχώρησεν, καὶ ἀπελθὼν
ἀπήγγεστο. οἱ δὲ ἀρχιερεῖς λαβόντες τὰ ἀργύρια εἶπαν, 6
Οὐκ ἔξεστιν βαλεῖν αὐτὰ εἰς τὸν κορβανᾶν, ἐπεὶ τιμὴ
αἱματός ἐστιν. συμβούλιον δὲ λαβόντες ἡγόρασαν ἐξ 7
αὐτῶν τὸν Ἀγρὸν τοῦ Κεραμέως εἰς ταφὴν τοῖς ξένοις.
διὸ ἐκλήθη ὁ ἀγρὸς ἐκεῖνος Ἀγρὸς Αἱματος ἕως τῆς σήμε- 8
ρον. Τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν διὰ Ἰερεμίου τοῦ προ- 9
φήτου λέγοντος, Καὶ ἔλαβον τὰ τριάκοντα ἀργύρια, τὴν
τιμὴν τοῦ τιμημένου ὃν ἐτιμήσαντο ἀπὸ υἱὸν Ἰσραὴλ,
καὶ ἔδωκαν αὐτὰ εἰς τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως, καθὰ συν- 10
έταξέν μοι Κύριος.

Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐστάθη ἔμπροσθεν τοῦ ἡγεμόνος· καὶ ἐπη- 11
ρώτησεν αὐτὸν ὁ ἡγεμὼν λέγων, Σὺ εἶ ὁ Βασιλεὺς τῶν Ἰου-
δαίων; ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔφη αὐτῷ, Σὺ λέγεις. καὶ ἐν τῷ 12
κατηγορεῖσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ πρεσβυτέρων
οὐδὲν ἀπεκρίνατο. τότε λέγει αὐτῷ ὁ Πειλάτος, Οὐκ 13
ἀκούεις πόσα σου καταμαρτυροῦσιν; καὶ οὐκ ἀπεκρίθη 14
αὐτῷ πρὸς οὐδὲ ἐν ῥῆμα, ὥστε θαυμάζειν τὸν ἡγεμόνα λίαν.

Κατὰ δὲ ἑορτὴν εἰώθει ὁ ἡγεμὼν ἀπολύειν ἓνα τῷ ὄχλῳ 15
δέσμιον, ὃν ᾗθελον. εἶχον δὲ τότε δέσμιον ἐπίσημον 16
λεγόμενον Βαραββᾶν. συνηγμένων οὖν αὐτῶν εἶπεν 17

■ παρέδωκαν] + αὐτὸν ς Πειλάτῳ] pr Ποντίῳ ς Ln A WHm 3 πα-
ραδοὺς] παραδιδούς ς (n.m.) Ti A B WHm ἔστρεψεν] ἀπέστρεψεν ς Ln
ἀρχιερεῦσιν] -σι WHa πρεσβυτέροις] pr τοῖς ς 4 ἁθῶν] δίκαιον
ς m Trm WH (n.m.) Rm : Scr εἶπον] -αν WH ὄψῃ] ὄψει ς : Er
5 εἰς τὸν ναὸν] ἐν τῷ ναῷ ς Ln A 6 εἶπαν] -ον ς A κορβανᾶν] κορ-
βᾶν Ln m Trm 7 ταφὴν] τάφον B (σφ?) 10 ἔδωκαν] ἔδωκα WHm
Rm 11 ἐστάθη] ἔστη ς αὐτῷ] Ti° W° B° WH° (n.m.) λέγεις]
λέγεις; WHm 12 πρεσβυτερων] pr τῶν ς Ln Tr [A]

- αὐτοῖς ὁ Πειλᾶτος, Τίνα θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν, Βαραββᾶν
 18 ἢ Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον Χριστόν; ἥδει γὰρ ὅτι διὰ
 19 φθόνον παρέδωκεν αὐτόν. Καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ
 τοῦ βήματος ἀπέστειλεν πρὸς αὐτὸν ἡ γυνὴ αὐτοῦ λέγουσα,
 Μηδὲν σοὶ καὶ τῷ δικαίῳ ἐκείνῳ· πολλὰ γὰρ ἔπαθον
 20 σήμερον κατ' ὄναρ δι' αὐτόν. Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ
 πρεσβύτεροι ἔπεισαν τοὺς ὄχλους ἵνα αἰτήσωνται τὸν
 21 Βαραββᾶν, τὸν δὲ Ἰησοῦν ἀπολέσωσιν. ἀποκριθεὶς
 δὲ ὁ ἡγεμὼν εἶπεν αὐτοῖς, Τίνα θέλετε ἀπὸ τῶν δύο ἀπο-
 22 λύσω ὑμῖν; οἱ δὲ εἶπαν, τὸν Βαραββᾶν. λέγει αὐτοῖς
 ὁ Πειλᾶτος, Τί οὖν ποιήσω Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον Χριστόν;
 23 λέγουσιν πάντες, Σταυρωθήτω. ὁ δὲ ἔφη, Τί γὰρ
 κακὸν ἐποίησεν; οἱ δὲ περισσῶς ἔκραζον λέγοντες,
 24 Σταυρωθήτω. ἰδὼν δὲ ὁ Πειλᾶτος ὅτι οὐδὲν ὠφελεῖ
 ἀλλὰ μᾶλλον θόρυβος γίνεται, λαβὼν ὕδωρ ἀπενίψατο τὰς
 χεῖρας κατέναντι τοῦ ὄχλου λέγων, Ἀθῶός εἰμι ἀπὸ τοῦ
 25 αἵματος [τοῦ δικαίου] τούτου· ὑμεῖς ὀψεσθε. καὶ ἀπο-
 κριθεὶς πᾶς ὁ λαὸς εἶπεν, Τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς καὶ
 26 ἐπὶ τὰ τέκνα ἡμῶν. τότε ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραβ-
 βᾶν, τὸν δὲ Ἰησοῦν φραγελλώσας παρέδωκεν ἵνα σταυ-
 ρωθῇ.
 27 Τότε οἱ στρατιῶται τοῦ ἡγεμόνος, παραλαβόντες τὸν
 Ἰησοῦν εἰς τὸ πραιτώριον, συνήγαγον ἐπ' αὐτὸν ὅλην τὴν
 28 σπεῖραν. καὶ ἐκδύσαντες αὐτὸν χλαμύδα κοκκίνην
 29 περιέθηκαν αὐτῷ· καὶ πλέξαντες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν
 ἐπέθηκαν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ καὶ κάλαμον ἐν τῇ δεξιᾷ
 αὐτοῦ, καὶ γοιυπετήσαντες ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἐνέπαιξαν

17 Βαραββᾶν] pr τὸν [Tr]m[W][B][WH] 21 εἶπαν] -ον s LnA
 τὸν] s° Ln° A° 22 λέγουσιν] + αὐτῷ s 23 ὁ δὲ] + ἡγεμῶν s Ln:
 λέγει αὐτοῖς ὁ ἡγεμὼν Trm 24 κατέναντι] ἀπέναντι s TiA(n.m.)WB
 WHm τοῦ δικαίου] ins s [Tr] [W] [B]WHmR: Ti°A°WH°R°m: post
 τούτου [Ln] 28 ἐκδύσαντες] ἐνδύσ. LnWWHmRm: Scr περιέθ.
 αὐτῷ] ante χλαμ. κοκκ. s 29 τῆς κεφαλῆς] τὴν κεφαλὴν s Ln
 ἐν τῇ δεξιᾷ] ἐπὶ τὴν δεξιὰν s (n.m.) ἐνέπαιξαν] ἐνέπαιζον s Ln
 Tr(n.m.)A

αὐτῷ λέγοντες, Χαῖρε, Βασιλεῦ τῶν Ἰουδαίων· καὶ 30
ἐμπτύσαντες εἰς αὐτὸν ἔλαβον τὸν κάλαμον καὶ ἔτυπτον
εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. καὶ ὅτε ἐνέπαιξαν αὐτῷ, 31
ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν χλαμύδα καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ
ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ σταυρῶσαι.

Ἐξερχόμενοι δὲ εὗρον ἄνθρωπον Κυρηναῖον, ὀνόματι 32
Σίμων· τοῦτον ἠγγάρευσαν ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ.
καὶ ἐλθόντες εἰς τόπον λεγόμενον Γολγοθᾶ, ὃ ἐστὶν Κρα- 33
νίου Τόπος λεγόμενος, ἔδωκαν αὐτῷ πιεῖν οἶνον μετὰ 34
χολῆς μεμιγμένον· καὶ γευσάμενος οὐκ ἠθέλησεν πιεῖν.
σταυρῶσαντες δὲ αὐτὸν διεμερίσαντο τὰ ἱμάτια αὐτοῦ βα- 35
λόντες κλῆρον· καὶ καθήμενοι ἐτήρουν αὐτὸν ἐκεῖ. 36
καὶ ἐπέθηκαν ἐπάνω τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ τὴν αἰτίαν αὐτοῦ 37
γεγραμμένην, ΟΥΤΟΣ ΕΣΤΙΝ ΙΗΣΟΥΣ Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ
ΤΩΝ ΙΟΥΔΑΙΩΝ. Τότε σταυροῦνται σὺν αὐτῷ δύο 38
λησταί, εἰς ἐκ δεξιῶν καὶ εἰς ἐξ εὐωνύμων. Οἱ δὲ πα- 39
ραπορευόμενοι ἐβλασφήμουν αὐτὸν κινεῦντες τὰς κεφαλὰς
αὐτῶν καὶ λέγοντες, Ὁ καταλύων τὸν ναὸν καὶ ἐν 40
τρισὶν ἡμέραις οἰκοδομῶν, σῶσον σεαυτόν· εἰ Υἱὸς εἶ τοῦ
Θεοῦ, κατάβηθι ἀπὸ τοῦ σταυροῦ. ὁμοίως καὶ οἱ ἄρ- 41
χιερεῖς ἐμπαίζοντες μετὰ τῶν γραμματέων καὶ πρεσβυτέ-
ρων ἔλεγον, Ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶ- 42
σαι· Βασιλεὺς Ἰσραὴλ ἐστίν, καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυ-
ροῦ, καὶ πιστεύσομεν ἐπ' αὐτόν. πέποιθεν ἐπὶ τὸν Θεόν· 43

βασιλεῦ] ὁ βασιλεὺς 5 TiA(n.m.)BmWHm 31 ἐξέδυσαν...καὶ ἐνέδ.] ἐκ-
δύσαντες...ἐνέδ. TiWB 32 Κυρηναῖον]+εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ WHm
33 Γολγοθᾶ]-θα TrWH 34] ὅς 5: CErsM Κρανίου Τόπος λεγ.]
λεγ. Κρ. Τόπ. 5 34 πιεῖν *dis*] πιεῖν TiWHa οἶνον] ὀξος 5 (n.m.)
LnAWB(n.m.) ἠθέλησεν] ἠθέλε 5 (n.m.) 35 βαλόντες] βάλλοντες
5 Tr(n.m.)WWH(n.m.) κλῆρον]+ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ προφή-
του, Διεμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου ἑαυτοῖς, καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμόν μου ἔβαλον
κλῆρον. 5[B]: CsmScr 40 εἰ τοῦ Θεοῦ] Θεοῦ εἰ LnTrmWHm
κατάβηθι] pr καὶ LnTi[B] 41 ὁμοίως]+δὲ 5[Ln][Tr][A]: Er
καὶ *phi*] [Ln]Ti^oW^oB^o[WH] 42 βασιλεὺς] pr εἰ 5 Ln
πιστεύσομεν]πιστεύομεν LnBm: πιστεύσωμεν TiBm ἐπ' αὐτόν] αὐτῷ
■ LnTrmA: ἐπ' αὐτῷ Csm 43 τὸν Θεόν] τῷ Θεῷ Ln(n.m.)WHm

- ῥυσάσθω νῦν εἰ θέλει αὐτόν· εἶπεν γὰρ ὅτι Θεοῦ εἰμι
 44 Υἱός. τὸ δ' αὐτὸ καὶ οἱ ληστοὶ οἱ συνσταυρωθέντες
 σὺν αὐτῷ ὠνείδιζον αὐτόν.
 45 Ἀπὸ δὲ ἑκτῆς ὥρας σκότος ἐγένετο ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν
 46 ἕως ὥρας ἑνάτης. περὶ δὲ τὴν ἑνάτην ὥραν ἀνεβόησεν
 ὁ Ἰησοῦς φωνῇ μεγάλῃ λέγων, Ἠλί, Ἠλί, λεμὰ σαβα-
 χθανεὶ; τοῦτ' ἔστιν, Θεέ μου, Θεέ μου, ἵνα τί με ἐγκατέ-
 47 λipes; τινὲς δὲ τῶν ἐκεῖ ἐστηκότων ἀκούσαντες ἔλεγον
 48 ὅτι Ἠλίαν φωνεῖ οὗτος. καὶ εὐθέως δραμὼν εἰς ἐξ
 αὐτῶν καὶ λαβὼν σπόγγον πλήσας τε ὄξους καὶ περιθεὶς
 49 καλάμῳ ἐπότιζεν αὐτόν· οἱ δὲ λοιποὶ εἶπαν, Ἄφες
 50 ἴδωμεν εἰ ἔρχεται Ἠλίας σώσων αὐτόν. ὁ δὲ Ἰησοῦς
 πάλιν κράξας φωνῇ μεγάλῃ ἀφῆκεν τὸ πνεῦμα.
 51 Καὶ ἰδοὺ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη ἀπ' ἄνωθεν
 ἕως κάτω εἰς δύο, καὶ ἡ γῆ ἐσεισθη, καὶ αἱ πέτραι ἐσχί-
 52 σθησαν, καὶ τὰ μνημεῖα ἀνεψύχθησαν, καὶ πολλὰ σώ-
 53 ματα τῶν κεκοιμημένων ἁγίων ἠγέρθησαν. καὶ ἐξελθόν-
 τες ἐκ τῶν μνημείων μετὰ τὴν ἔγερσιν αὐτοῦ εἰσηλθόντες
 54 τὴν ἁγίαν πόλιν καὶ ἐνεφανίσθησαν πολλοῖς. Ὁ δὲ ἐκα-
 τόνταρχος καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ τηροῦντες τὸν Ἰησοῦν ἰδόντες
 τὸν σεισμὸν καὶ τὰ γινόμενα ἐφοβήθησαν σφόδρα λέγοντες,
 55 Ἀληθῶς Θεοῦ Υἱὸς ἦν οὗτος. Ἦσαν δὲ ἐκεῖ γυναῖκες
 56 Ἰησοῦ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας διακονοῦσαι αὐτῷ· ἐν αἷς

νῦν]+αὐτόν ε Ln[Tr]A

αὐτόν] αὐτῷ ε : CEr

bis] Ἠλί ε TrW : Ἠλεὶ Ti :

ε (n.m.)WHm : λημὰ Ln

φθανεὶ WHm

49 εἶπαν] ἔλεγον ε TiABWHm

αὐτόν.] + ἄλλος δὲ λαβὼν λόγχην ἐνύξεν

αὐτοῦ τὴν πλευράν, καὶ ἐξῆλθεν ὕδωρ καὶ αἷμα. [WH]Rm : Scr

Ti'] [B] [WH] : ἀπὸ ε LnAWH_a : Er52 ἀνεψύχθ.] ἠνεψύχθ. WH_a-οντάρχης TiWH_a

Ln(n.m.)Tr(n.m.)AWHm

44 συνσταυρ.] συσταυρ. ε : Er

46 ἀνεβόησεν] ἐβόησεν Ln_mTrWH

λεμὰ] λαμὰ

-ί ε AWB : σαβακθανί Ln :

47 ἐστηκότων] ἐστώτων ε LnAWB

ὅτι] [B]

51 ἀπ']

εἰς δύο] post ἐσχίσθη ε Ln

54 ἐκατόν-

γινόμενα] γενόμε. ε

Θεοῦ υἱὸς] υἱ. Θ.

ἦν Μαρία ἡ Μαгдаληνή, καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου καὶ Ἰωσήφ μήτηρ, καὶ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου.

Ὅψίας δὲ γενομένης ἦλθεν ἄνθρωπος πλούσιος ἀπὸ 57 Ἀριμαθαίας, τοῦνομα Ἰωσήφ, ὃς καὶ αὐτὸς ἐμαθητεύθη τῷ Ἰησοῦ· οὗτος προσελθὼν τῷ Πειλάτῳ ᾗτήσατο τὸ 58 σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. τότε ὁ Πειλάτος ἐκέλευσεν ἀποδοθῆναι. καὶ λαβὼν τὸ σῶμα ὁ Ἰωσήφ ἐνετύλιξεν αὐτὸ [ἐν] σινδόνι 59 καθαρᾷ, καὶ ἔθηκεν αὐτὸ ἐν τῷ καινῷ αὐτοῦ μνημείῳ, 60 ὃ ἐλατόμησεν ἐν τῇ πέτρᾳ· καὶ προσκυλίσας λίθον μέγαν τῇ θύρᾳ τοῦ μνημείου ἀπῆλθεν. ἦν δὲ ἐκεῖ Μαριάμ ἡ 61 Μαгдаληνή καὶ ἡ ἄλλη Μαρία, καθήμεναι ἀπέναντι τοῦ τάφου.

Τῇ δὲ ἐπαύριον, ἣτις ἐστὶν μετὰ τὴν παρασκευήν, συν- 62 ἦχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸς Πειλάτον λέγοντες, Κύριε, ἐμνήσθημεν ὅτι ἐκείνος ὁ πλάνος εἶπεν 63 ἔτι ζῶν, Μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἐγείρομαι. κέλευσον οὖν 64 ἀσφαλισθῆναι τὸν τάφον ἕως τῆς τρίτης ἡμέρας· μή ποτε ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ κλέψωσιν αὐτόν, καὶ εἰπωσιν τῷ λαῷ, Ἐγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν· καὶ ἔσται ἡ ἐσχάτη πλάνη χειρὼν τῆς πρώτης. ἔφη αὐτοῖς ὁ Πειλάτος, 65 Ἔχετε κουστωδίας. ὑπάγετε ἀσφαλίσασθε ὡς οἴδατε. οἱ δὲ πορευθέντες ἡσφάλισαντο τὸν τάφον σφραγίσαντες 66 τὸν λίθον μετὰ τῆς κουστωδίας.

Ὅψι δὲ σαββάτων, τῇ ἐπιφωσκούσῃ εἰς μίαν σαββά- 28 των, ἦλθεν Μαρία ἡ Μαгдаληνή καὶ ἡ ἄλλη Μαρία θεω- ρῆσαι τὸν τάφον. καὶ ἰδοὺ σεισμὸς ἐγένετο μέγας· 2 ἄγγελος γὰρ Κυρίου καταβὰς ἐξ οὐρανοῦ καὶ προσελθὼν

56 Μαρία] Μαριάμ WWHm Ἰωσήφ] Ἰωσήφ TrmTiBmWH(n.m.)
57 Ἀριμαθαίας] Ἀριμ. WH ἐμαθητεύθη] -ἤτευσεν ςAWBWHm
58 ἀποδοθῆναι]+τὸ σῶμα ς Ln[Tr]A 59 ἐν] ins TrA[W][B][WH]:
ς Ln°Ti° 60 τῇ θύρᾳ] pr ἐπὶ Ln 61 Μαριάμ]-ία ς LnTrA: Er
64 αὐτοῦ] Ti°W°B°WH°(n.m.) κλέψωσιν] pr νυκτὸς ς: Eism
65 ἐφη] + δὲ ς WHm 1 δὲ] [Tr]m: "Forsan legendum, μετὰ τῆς
κουστωδίας ὅψι σαββάτων. Τῇ ἐπιφωσ." Trm Μαρία ppi.] -ιάμ
TiWBWHm 2 καὶ προσελθὼν] —καὶ ς LnA[W][B]

- 3 ἀπεκύλισεν τὸν λίθον καὶ ἐκάθητο ἐπάνω αὐτοῦ. ἦν δὲ
 ἡ εἰδέα αὐτοῦ ὡς ἀστραπή, καὶ τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ λευκὸν ὡς
 4 χιών. ἀπὸ δὲ τοῦ φόβου αὐτοῦ ἐσείσθησαν οἱ τηροῦν-
 5 τες καὶ ἐγενήθησαν ὡς νεκροί. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἄγγελος
 εἶπεν ταῖς γυναῖξιν, Μὴ φοβεῖσθε ὑμεῖς· οἶδα γὰρ ὅτι
 6 Ἰησοῦν τὸν ἐσταυρωμένον ζητεῖτε· οὐκ ἔστιν ὧδε·
 ἡγέρθη γὰρ καθὼς εἶπεν. δεῦτε ἴδετε τὸν τόπον ὅπου
 7 ἔκειτο [ὁ Κύριος]. καὶ ταχὺ πορευθεῖσαι εἶπατε τοῖς
 μαθηταῖς αὐτοῦ ὅτι Ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν· καὶ ἰδοὺ
 προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε. ἰδοὺ
 8 εἶπον ὑμῖν. Καὶ ἀπελθοῦσαι ταχὺ ἀπὸ τοῦ μνημείου
 μετὰ φόβου καὶ χαρᾶς μεγάλης ἔδραμον ἀπαγγεῖλαι
 9 τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ. καὶ ἰδοὺ Ἰησοὺς ὑπήντησεν αὐ-
 ταῖς λέγων, Χαίρετε. αἱ δὲ προσελθοῦσαι ἐκράτησαν αὐτοῦ
 10 τοὺς πόδας, καὶ προσεκύνησαν αὐτῷ. τότε λέγει αὐταῖς
 ὁ Ἰησοῦς, Μὴ φοβεῖσθε· ὑπάγετε ἀπαγγεῖλατε τοῖς ἀδελ-
 φοῖς μου ἵνα ἀπέλθωσιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, κακεῖ με
 ὄψονται.
 11 Πορευομένων δὲ αὐτῶν ἰδοὺ τινες τῆς κουστωδίας ἐλ-
 θόντες εἰς τὴν πόλιν ἀπήγγειλαν τοῖς ἀρχιερεῦσιν ἅπαντα
 12 τὰ γενόμενα. καὶ συναχθέντες μετὰ τῶν πρεσβυτέρων
 συμβουλίον τε λαβόντες ἀργύρια ἱκανὰ ἔδωκαν τοῖς στρα-
 13 τιώταις λέγοντες, Εἶπατε ὅτι Οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νυ-
 14 κτὸς ἐλθόντες ἔκλειψαν αὐτὸν ἡμῶν κοιμωμένων. καὶ ἔαν
 ἀκουσθῇ τοῦτο ἐπὶ τοῦ ἡγεμόνος, ἡμεῖς πείσομεν καὶ ὑμᾶς
 15 ἀμερίμνους ποιήσομεν. οἱ δὲ λαβόντες τὰ ἀργύρια

λίθον]+ ἀπὸ τῆς θύρας 5 ἀπεκύλισεν]-σε WH 3 εἰδέα] ιδέα 5 LnA
 ὡς] ὡσεὶ 5 : Er 4 ἐγενήθησαν] ἐγένοντο 5 ὡς] ὡσεὶ 5 : Er
 6 ὁ Κύριος] ins 5 Ln [Tr][A] WHmR : Ti°W°B°WH°R°m 7 εἶπον]-πα
 WHa 8 ἀπελθοῦσαι] ἐξελθ. 5 Ln 9 καὶ ἰδοὺ] pr ὡς δὲ ἐπορεύοντο
 ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, 5 [W] Bm : at 5m pr ὡς δὲ ἐπορεύοντο tantum
 Ἰησοῦς] pr ὅς 5 Ln Tr : CEr ὑπήντησεν] ἀπῆντ. 5 LnA(n.m.)
 10 κακεῖ] καὶ ἐκεῖ Ti WHa 11 ἀπήγγειλαν] ἀνήγγ. Ti 14 ἐπὶ]
 ὑπὸ Ln Tr WHm πείσομεν]+ αὐτὸν 5 Ln [Tr] A[B] R 15 τὰ] Ti°
 [W][B] WH°(n.m.)

ἐποίησαν ὡς ἐδιδάχθησαν· καὶ διεφημίσθη ὁ λόγος οὗτος
παρὰ Ἰουδαίοις μέχρι τῆς σήμερον [ἡμέρας].

Οἱ δὲ ἑνδεκα μαθηταὶ ἐπορεύθησαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, 16
εἰς τὸ ὄρος οὗ ἐτάξατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἰδόντες 17
αὐτὸν προσεκύνησαν, οἱ δὲ ἐδίστασαν. καὶ προσελθὼν 18
ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησεν αὐτοῖς λέγων, Ἐδόθη μοι πάντα ἐξου-
σία ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς. πορευθέντες [οὖν] μα- 19
θητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα
τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος,
διδάσκοντες αὐτοὺς τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνετειλάμην ὑμῖν· 20
καὶ ἰδοὺ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμὶ πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς
συντελείας τοῦ αἰῶνος.

ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ.

Ἀρχὴ τοῦ εὐαγγελίου Ἰησοῦ Χριστοῦ Υἱοῦ Θεοῦ. 1
Καθὼς γέγραπται ἐν τῷ Ἑσαΐα τῷ προφῆτῃ, Ἴδου ἀπο- 2
στέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευά-
σει τὴν ὁδόν σου· φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, Ἐτοι- 3
μάσατε τὴν ὁδὸν Κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους
αὐτοῦ· ἐγένετο Ἰωάννης ὁ βαπτίζων ἐν τῇ ἐρήμῳ [καὶ] 4
κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν.
καὶ ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν πᾶσα ἡ Ἰουδαία χώρα καὶ οἱ 5

διεφημίσθη] ἐφημ. TiWHm ἡμέρας] ins LnTrA[W] [B] [WH]: ς°Ti°
17 προσεκύνησαν]+ αὐτῷ ς 18 τῆς] ς°Ti°[B] [WH] 19 οὖν] ins
ς [Ln] [Tr] [W] [B] WHR: Ti°A°C°ς°m βαπτίζοντες] -ίσαντες Tr(n.m.)
WWHm: Scr 20 αἰῶνος.] + ἀμῆν. ς: Er: + κατὰ Μαθθαῖον. TrA

ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ] pr εὐαγγέλιον LnTrA: τὸ κατὰ Μάρκον ἅγιον
εὐαγγέλιον ς 1 Υἱοῦ Θεοῦ] Ti°WH(n.m.)R°m Θεοῦ] pr τοῦ ς
■ καθὼς] ὡς ς LnA τῷ ῥηί.] [Tr] τῷ Ἑσ. τῷ προφ.] τοῖς προ-
φήταις ς (n.m.) LnmRm ἀποστέλλω] pr ἐγὼ ς TiB τὴν ὁδόν σου]
+ ἐμπροσθέν σου ς ■ φωνὴ κτλ.] φωνὴ βοῶντος, Ἐν τῇ ἐρ. ἐτοιμ. κτλ.
Tr 4 ὁ] ς Ln° καὶ] ins ς Ln[Tr]Ti[B]R: Tr°mA°WH°

- Ἱεροσολυμείται πάντες, καὶ ἐβαπτίζοντο ὑπ' αὐτοῦ ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν.
- 6 καὶ ἦν ὁ Ἰωάννης ἐνδεδυμένος τρίχας καμήλου καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ, καὶ ἔσθων ἀκρίδας καὶ μέλι ἄγριον. καὶ ἐκήρυσσεν λέγων, Ἔρχεται ὁ ἰσχυρότερός μου ὀπίσω μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς κύψας λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ. ἐγὼ ἐβάπτισα ὑμᾶς ὕδατι, αὐτὸς δὲ βαπτίσει ὑμᾶς [ἐν] Πνεύματι Ἁγίῳ.
- 9 Καὶ ἐγένετο ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις ἦλθεν Ἰησοῦς ἀπὸ Ναζαρέτ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἐβαπτίσθη εἰς τὸν Ἰορδάνην ὑπὸ Ἰωάννου. καὶ εὐθὺς ἀναβαίνων ἐκ τοῦ ὕδατος εἶδεν σχιζομένους τοὺς οὐρανοὺς καὶ τὸ Πνεῦμα ὡς περιστερὰν καταβαῖνον εἰς αὐτόν· καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῶν οὐρανῶν, Σὺ εἶ ὁ Υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, ἐν σοὶ εὐδόκησα.
- 12 Καὶ εὐθὺς τὸ Πνεῦμα αὐτὸν ἐκβάλλει εἰς τὴν ἔρημον.
- 13 καὶ ἦν ἐν τῇ ἐρήμῳ τεσσαεράκοντα ἡμέρας πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ Σατανᾶ, καὶ ἦν μετὰ τῶν θηρίων, καὶ οἱ ἄγγελοι διηκόνουν αὐτῷ.
- 14 Καὶ μετὰ τὸ παραδοθῆναι τὸν Ἰωάννην ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν Γαλιλαίαν κηρύσσωσιν τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ,
- 15 [καὶ] λέγων ὅτι Πεπλήρωται ὁ καιρὸς, καὶ ἤγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ· μετανοεῖτε, καὶ πιστεῦετε ἐν τῷ εὐαγγελίῳ.
- 16 Καὶ παράγων παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας εἶδει

5 Ἱεροσολυμείται] -μίταις *ς Ln Tr AB* πάντες, καὶ ἐβαπτ., καὶ ἐβαπτ. πάντες *ς (n.m.)* ὑπ' αὐτοῦ] post Ἰορ. ποτ. *ς Ln (n.m.) Tr m* 6 καὶ ἦν] ἦν δὲ *ς Ln m Tr m* ὁ *ς Ln*: CEr ἔσθων] ἐσθίων *ς Ln* 7 μου *sec.*] [WH] ■ ἐγὼ] + μὲν *ς [Ln]* ὕδατι] pr ἐν *ς Ln [Tr] (n.m.)* R ἐν] ins *ς [Ln] [Tr] Ti BR*: A° WH° 9 καὶ *pr.*] [Ln] [B] WH° m Ναζαρέτ] -pèθ JElz Tr (n.m.) εἰς τὸν Ἰορδ. ὑπὸ Ἰω.] ὑπὸ Ἰω. εἰς τὸν Ἰορδ. *ς Ln m* 10 εὐθὺς] εὐθέως *ς Ln* ἐκ] ἀπὸ *ς* ὡς] ὡσεὶ *ς* εἰς αὐτόν] ἐπ' αὐτόν *ς Ln m R* 11 ἐγένετο] Ti° [B] [WH] σοὶ] *φ* *ς (n.m.) Ln m* 12 εὐθὺς] εὐθέως *Ln* 13 ἐν τῇ ἐρ.] pr ἐκεῖ *ς* τεσσαεράκοντα] τεσσαρ. *ς Ln* τεσσ. ἡμέρας] ἡμ. τεσσ. *ς Ln (n.m.) A* 14 καὶ μετὰ] μετὰ δὲ *ς Tr m Ti* εὐαγγέλιον] + τῆς βασιλείας *ς [Ln]* 15 καὶ *pr.*] ins *ς Ln Tr [Tr] m [B] [WH] R*: Ti° A° λέγων] Ti° [B] [WH] 16 καὶ παράγων] περιπατῶν δὲ *ς (n.m.)*

Σίμωνα καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν Σίμωνος ἀμφιβάλλον-
τας ἐν τῇ θαλάσῃ· ἦσαν γὰρ ἁλεῖς. καὶ εἶπεν αὐτοῖς 17
ὁ Ἰησοῦς, Δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς γενέσθαι
ἁλεῖς ἀνθρώπων. καὶ εὐθὺς ἀφέντες τὰ δίκτυα ἤκο- 18
λούθησαν αὐτῷ. καὶ προβὰς ὀλίγον εἶδεν Ἰάκωβον τὸν 19
τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ αὐ-
τοὺς ἐν τῷ πλοίῳ καταρτίζοντας τὰ δίκτυα. καὶ εὐθὺς 20
ἐκάλεσεν αὐτούς· καὶ ἀφέντες τὸν πατέρα αὐτῶν Ζεβε-
δαῖον ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ τῶν μισθωτῶν ἀπῆλθον ὀπίσω
αὐτοῦ.

Καὶ εἰσπορεύονται εἰς Καφαρναούμ· καὶ εὐθὺς τοῖς σάβ- 21
βασιν [εἰσελθὼν] εἰς τὴν συναγωγὴν ἐδίδασκεν. καὶ 22
ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· ἦν γὰρ διδάσκων
αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων, καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς.
Καὶ εὐθὺς ἦν ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν ἄνθρωπος ἐν πνεύματι 23
ἀκαθάρτῳ, καὶ ἀνέκραξεν λέγων, Τί ἡμῖν καὶ σοί, 24
Ἰησοῦ Ναζαρηνέ; ἤλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς; οἶδά σε τίς εἶ,
ὁ ἅγιος τοῦ Θεοῦ. καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς λέγων 25
Φιμώθητι καὶ ἐξελθε ἐξ αὐτοῦ. καὶ σπαράξαν αὐτὸν τὸ 26
πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον καὶ φωνῆσαν φωνῇ μεγάλῃ ἐξῆλθεν
ἐξ αὐτοῦ. καὶ ἐθαμβήθησαν ἅπαντες, ὥστε συνζητεῖν 27
πρὸς ἑαυτοὺς λέγοντας, Τί ἐστὶν τοῦτο; διδαχὴ καινὴ·
κατ' ἐξουσίαν καὶ τοῖς πνεύμασι τοῖς ἀκαθάρτοις ἐπιτάσσει,

Σίμωνος] pr τοῦ C⁵mLn : αὐτοῦ s (n.m.) ἀμφιβάλλοντας] βάλλοντας s
(n.m.) : + ἀμφίβληστρον s LnBm 16, 17 ἁλεῖς bis] ἁλιεῖς s LnTr
18 εὐθὺς] εὐθέως s LnTrA δίκτυα]+αὐτῶν s [A] 19 προβὰς]+
ἐκέλευεν s [Ln] 20 εὐθὺς] εὐθέως s Ln 21 εὐθὺς] εὐθέως s Ln
TrA εἰσελθὼν] ins s Ln[Tr]AmWHR : Ti°A°B°WH°m εἰς τ. συν.
ἐδίδ.] ἐδίδ. εἰς τ. συν. TiA(n.m.)BWHm τὴν] Elz° 22 γραμμα-
τεῖς]+αὐτῶν [Ln] 23 εὐθὺς] s°Ln°Tr° at [Tr]m 24 τί] pr
ἔα, s σοί] σύ Am οἶδα] οἶδαμεν TrmTiBWHm 25 λέγων]
Ti°[B] [WH] 26 φωνῆσαν] κράξαν s Ln ἐξ] ἀπ' Ln
27 ἅπαντες] πάντες s Ln συνζητεῖν] συζ. s : Er πρὸς ἑαυτοὺς]
πρὸς αὐτοὺς s : πρὸς αὐτοὺς Elz : αὐτοὺς (—πρὸς)TiBWH(n.m.) : C⁵m
διδαχὴ καινὴ.] τίς ἡ διδαχὴ ἢ καινὴ αὕτη; ὅτι s καινὴ· κατ' ἐξουσίαν]
καινὴ κατ' ἐξουσίαν· TiA πνεύμασι]-σιν LnTrA

- 28 καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ· καὶ ἐξῆλθεν ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εὐθὺς πανταχοῦ εἰς ὅλην τὴν περίχωρον τῆς Γαλιλαίας.
- 29 Καὶ εὐθὺς ἐκ τῆς συναγωγῆς ἐξελθόντες ἦλθον εἰς τὴν οἰκίαν Σίμωνος καὶ Ἀνδρέου μετὰ Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου.
- 30 ἡ δὲ πενθερὰ Σίμωνος κατέκειτο πυρέσσουσα· καὶ εὐθὺς
- 31 λέγουσιν αὐτῷ περὶ αὐτῆς· καὶ προσελθὼν ἤγειρεν αὐτὴν κρατήσας τῆς χειρὸς, καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετός, καὶ
- 32 διηκόνει αὐτοῖς. Ὁψίας δὲ γενομένης ὅτε ἔδυσεν ὁ ἥλιος, ἔφερον πρὸς αὐτὸν πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας καὶ τοὺς
- 33 δαιμονιζομένους· καὶ ἦν ὅλη ἡ πόλις ἐπισυνηγμένη
- 34 πρὸς τὴν θύραν. καὶ ἐθεράπευσεν πολλοὺς κακῶς ἔχοντας ποικίλαις νόσοις, καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλεν· καὶ οὐκ ἤφιε λalεῖν τὰ δαιμόνια, ὅτι ᾔδεισαν αὐτόν.
- 35 Καὶ πρῶτῃ ἔννυχᾳ λίαν ἀναστὰς ἐξῆλθεν καὶ ἀπῆλθεν εἰς
- 36 ἔρημον τόπον, κακεῖ προσηύχετο. καὶ κατεδίωξεν αὐτόν
- 37 Σίμων καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ· καὶ εὑρον αὐτόν καὶ λέγουσιν
- 38 αὐτῷ ὅτι Πάντες ζητοῦσίν σε. καὶ λέγει αὐτοῖς, Ἄγω-
μεν ἄλλαχοῦ εἰς τὰς ἐχομένας κωμοπόλεις, ἵνα κακεῖ
- 39 κηρύξω· εἰς τοῦτο γὰρ ἐξῆλθον. καὶ ἦλθεν κηρύσσων εἰς τὰς συναγωγὰς αὐτῶν εἰς ὅλην τὴν Γαλιλαίαν καὶ τὰ δαιμόνια ἐκβάλλων.
- 40 Καὶ ἔρχεται πρὸς αὐτόν λεπρὸς παρακαλῶν αὐτόν, [καὶ γονυπετῶν] [καί] λέγων αὐτῷ ὅτι Ἐὰν θέλῃς, δύνασαί με

αὐτῷ.] αὐτῷ; LnTr 28 καὶ ἐξῆλθεν] ἐξῆλθε δὲ ε εὐθὺς] [Tr]
πανταχοῦ] ε' Ln' [Tr] [B] 29 εὐθὺς] εὐθέως ε ἐξελθόντες ἦλθον]
ἐξελθὼν ἦλθεν LnTr(n.m.) WHmRm ἦλθον]-αν WH(n.a.) 30 εὐθὺς]
εὐθέως ε 31 χειρὸς] + αὐτῆς ε [Tr] πυρετός] + εὐθέως ε LnA
32 ἔδυσεν] ἔδου ε TiAmB 33 ἦν ὅλη ἡ πόλ. ἐπισυν.] ἡ πόλ. ὅ. ἐπισ.
ἦν ε 34 ἤφιε] ἤφιε WHa αὐτόν] + Χριστόν εἶναι [WH] Rm
35 ἔννυχᾳ] -χον ε (n.m.) καὶ ἀπῆλθεν] [WH] κακεῖ] καὶ ἐκεῖ Ln
36 κατεδίωξεν] -ξαν ε LnTrA(n.m.) Σίμων] pr ὁ ε Ln[Tr]: C
37 εὑρον αὐτόν καί] εὐρόντες αὐτόν ε LnTrm ζητοῦσίν σε] σε
ζητοῦσιν Ln 38 ἄλλαχοῦ] ε' Ln' [Tr]m κακεῖ] καὶ ἐκεῖ WH(n.a.)
ἐξῆλθον] ἐξελέλυθα ε Ln 39 ἦλθεν] ἦν ε LnTrmA εἰς τὰς
συναγωγὰς] ἐν ταῖς συναγωγαῖς ε 40 καὶ γονυπετῶν] ins ε [Tr]Ti
[A]B[WH]R: Ln° Tr° m° m γονυπετῶν] + αὐτόν ε [Tr](n.m.) [A] [B]R
(n.m.) καὶ ἱερ.] ins ε LnTr[A] [B]R: Ti° WH° ὅτι] Κύριε Lnm
δύνασαι] δύνῃ WHa

καθαρίσαι. καὶ σπλαγχνισθεὶς ἐκτείνας τὴν χεῖρα αὐ- 41
τοῦ ἡψατο, καὶ λέγει αὐτῷ, Θέλω, καθαρίσθητι. καὶ 42
εὐθὺς ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ ἡ λέπρα, καὶ ἐκαθερίσθη. καὶ 43
ἐμβριμησάμενος αὐτῷ εὐθὺς ἐξέβαλεν αὐτόν, καὶ λέγει 44
αὐτῷ, Ὅρα μηδενὶ μηδὲν εἴπῃς· ἀλλὰ ὑπαγε σεαυτὸν
δείξον τῷ ἱερεῖ, καὶ προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου
ἃ προσέταξεν Μωυσῆς, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. ἡ δὲ 45
ἐξελθὼν ἤρξατο κηρύσσειν πολλὰ καὶ διαφημίζειν τὸν
λόγον, ὥστε μηκέτι αὐτὸν δύνασθαι φανερώς εἰς πόλιν
εἰσελθεῖν· ἀλλὰ ἕξω ἐπ' ἐρήμοις τόποις ἦν· καὶ ἤρχοντο
πρὸς αὐτὸν πάντοθεν.

Καὶ εἰσελθὼν πάλιν εἰς Καφαρναοὺμ δι' ἡμερῶν ἠκούσθη 2
ὅτι ἐν οἴκῳ ἐστίν. καὶ συνήχθησαν πολλοί, ὥστε μηκέτι 2
χωρεῖν μηδὲ τὰ πρὸς τὴν θύραν· καὶ ἐλάλει αὐτοῖς τὸν
λόγον. καὶ ἔρχονται φέροντες πρὸς αὐτὸν παραλυτικὸν 3
αἰρόμενον ὑπὸ τεσσάρων· καὶ μὴ δυνάμενοι προσ- 4
ενέγκαι αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον ἀπεστέγασαν τὴν στέγην ὅπου
ἦν, καὶ ἐξορύξαντες χαλῶσι τὸν κράβαττον ὅπου ὁ παρα- 5
λυτικὸς κατέκειτο. καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν 5
λέγει τῷ παραλυτικῷ, Τέκνον, ἀφίενταί σου αἱ ἁμαρτίαι.
ἦσαν δέ τινες τῶν γραμματέων ἐκεῖ καθήμενοι καὶ διαλογι- 6
ζόμενοι ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν, Τί οὕτως οὕτως λαλεῖ; 7

41 καὶ] ὁ δὲ Ἰησοῦς *ς Ln Tr TI A* σπλαγχνισθεὶς] ὀργισθεὶς *WHm*
αὐτοῦ ἡψατο] ἡψ. αὐτ. *ς* : , αὐτ. ἡψ. *Tr* αὐτῷ] *TI* 42 καὶ]+
εἰπόντος αὐτοῦ *ς (n.m.) A* εὐθὺς] εὐθέως *ς Ln* ἐκαθερίσθη] ἐκαθαρ.
ς Ln Tr WHa 43 εὐθὺς] εὐθέως *ς* 44 μηδὲν] *Ln° [Tr]*
ἀλλὰ] ἀλλ' *ς* : *Er* 45 φανερώς εἰς πόλιν] εἰς πόλ. φαν. *TI WHm*
ἀλλὰ] ἀλλ' *ς TI B WHa* ἐπ'] ἐν *ς Ln* ἦν] [*Ln*][*WH*] πάντοθεν]
πανταχόθεν *ς* 1 εἰσελθὼν πάλιν] πάλ. εἰσῆλθεν *ς* : εἰσῆλθεν πάλ.
Ln ἠκούσθη] *pr* καὶ *ς [Ln]* ἐν οἴκῳ ἐστίν] εἰς οἶκόν ἐστιν
ς (n.m.) A WHm 2 συνήχθησαν] *pr* εὐθέως *ς [Ln] [Tr] A* 3 φέροντες
πρὸς αὐτ. παραλ.] πρὸς αὐτ., παραλ. φέροντες, *ς* : πρὸς αὐτ. φέροντες
παραλ. *Ln Tr (n.m.)* 4 προσενέγκαι] προσεγγίσει *ς (n.m.) Ln Tr (n.m.)*
AR (n.m.) χαλῶσι]-σιν *Ln Tr A* ὅπου] ἐφ' ᾧ *ς Ln m* 5 καὶ
ἰδὼν] ἰδὼν δὲ *ς Ln Tr (n.m.) A* ἀφίενταί] ἀφώναι *ς Ln m A* σου]
σοι *ς Ln* ἁμαρτίαι]+σου *ς [Ln]* 7 τί] ὅτι *Tr m WHm* οὕτως]
οὕτω *ς WH*

- βλασφημεῖ· τίς δύναται ἀφίεναι ἁμαρτίας εἰ μὴ εἰς ὁ
 8 Θεός; καὶ εὐθὺς ἐπιγινούς ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι αὐτοῦ
 ὅτι οὕτως διαλογίζονται ἐν ἑαυτοῖς, λέγει αὐτοῖς, Τί ταῦτα
 9 διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; τί ἐστὶν εὐκοπώ-
 τερον, εἰπεῖν τῷ παραλυτικῷ, Ἀφίενταί σου αἱ ἁμαρτίαι,
 ἢ εἰπεῖν, Ἐγειρε καὶ ἄρον τὸν κράβαττόν σου καὶ περιπάτει;
 10 ἵνα δὲ εἰδῇτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώπου ἐπὶ
 11 τῆς γῆς ἀφίεναι ἁμαρτίας (λέγει τῷ παραλυτικῷ), Σοὶ
 λέγω, ἔγειρε ἄρον τὸν κράβαττόν σου καὶ ὑπάγε εἰς τὸν
 12 οἶκόν σου. καὶ ἡγέρθη καὶ εὐθὺς ἄρας τὸν κράβαττον
 ἐξῆλθεν ἔμπροσθεν πάντων, ὥστε ἐξίστασθαι πάντας καὶ
 δοξάζειν τὸν Θεὸν λέγοντας ὅτι Οὕτως οὐδέποτε εἶδαμεν.
 13 Καὶ ἐξῆλθεν πάλιν παρὰ τὴν θάλασσαν· καὶ πᾶς ὁ
 14 ὄχλος ἤρχετο πρὸς αὐτόν, καὶ ἐδίδασκεν αὐτούς. καὶ
 παράγων εἶδεν Λευεὶν τὸν τοῦ Ἀλφαίου καθήμενον ἐπὶ τὸ
 τελώνιον, καὶ λέγει αὐτῷ, Ἀκολουθεῖ μοι. καὶ ἀναστὰς
 15 ἠκολούθησεν αὐτῷ. Καὶ γίνεται κατακέεισθαι αὐτὸν
 ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ
 συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ἦσαν γὰρ
 16 πολλοί, καὶ ἠκολούθουν αὐτῷ. καὶ οἱ γραμματεῖς τῶν
 Φαρισαίων, ἰδόντες ὅτι ἦσθιεν μετὰ τῶν ἁμαρτωλῶν καὶ

; βλασφημεῖ] βλασφημίας; ε 8 εὐθὺς] εὐθέως ε οὕτως] Lⁿ
 [Tr]_m[WH]: + αὐτοῖς [Tr]_m[A] λέγει] εἶπεν ε Lⁿ αὐτοῖς] [WH]
 ■ ἀφίενταί] ἀφέωνται ε LⁿmA σου] σοι ε LⁿTr_m: C₅m ἔγειρε]
 -ραι ε: ἐγειροῦ TrAWH: E_g καὶ *pr.*] [Tr]^A[WH] σου] ante
 τὸν κράβ. ε: C περιπάτει] ὑπάγε TiB 10 ἐπὶ τῆς γ. ἀφ. ἀμ.] ἀφ.
 ἐπὶ τῆς γ. ἀμ. ε A: ἀφ. ἀμ. ἐπὶ τῆς γ. Tr_mWH(n.m.) 11 ἔγειρε] -ραι
 ε: E_g: +καὶ ε [Lⁿ] 12 καὶ εὐθὺς] εὐθέως καὶ ε Lⁿ ἔμπροσθεν]
 ἐνάντιον ε LⁿTr(n.m.)A λέγοντας] [Lⁿ]A'[B]'[WH] οὕτως οὐδέ-
 ποτε] οὐδ. οὐ. ε LⁿTr_m εἶδαμεν]-ομεν ε BWH_a 13 παρὰ] εἰς Ti
 14 Λευεῖν] Λευὶν ε LⁿTrB: Λευεῖν A: Ἰάκωβον WH_m 15 γίνεται]
 ἐγένετο ε LⁿTr_mR: + ἐν τῷ ε Lⁿ[Tr]A ἠκολούθουν]-θησαν ε Lⁿ(n.m.)
 Tr_m 15, 16 αὐτῷ *usque ad* ἰδόντες] αὐτῷ καὶ οἱ γρ. τῶν Φαρισαίων
 καὶ ἰδόντες Tr (aliter in margine): αὐτῷ καὶ γρ. τῶν Φαρισαίων. καὶ ἰδόντες
 Ti: αὐτῷ [καὶ] γρ. τῶν Φαρισαίων, καὶ ἰδόντες B_m 16 τῶν Φαρ.] καὶ
 οἱ Φαρισαῖοι ε Lⁿ(n.m.)Tr_mABR_m ἰδόντες] pr καὶ [Lⁿ]Tr(n.m.)TiB_m
 ὅτι ἦσθιεν] αὐτὸν ἐσθίοντα ε A: ὅτι ἐσθίει LⁿWH ἁμαρτ. κ. τελ.]
 τελ. κ. ἀμαρτ. ε Ti

τελωνῶν, ἔλεγον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὅτι Μετὰ τῶν τελωνῶν
καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει [καὶ πίνει.] καὶ ἀκούσας ὁ Ἰη- 17
σους λέγει αὐτοῖς, Οὐ χρεῖαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ,
ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες· οὐκ ἦλθον καλέσαι δικαίους, ἀλλὰ
ἁμαρτωλούς.

Καὶ ἦσαν οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ Φαρισαῖοι νηστεύ- 18
οντες· καὶ ἔρχονται καὶ λέγουσιν αὐτῷ Διὰ τί οἱ μαθηταὶ
Ἰωάννου καὶ οἱ μαθηταὶ τῶν Φαρισαίων νηστεύουσιν, οἱ
δὲ σοὶ μαθηταὶ οὐ νηστεύουσιν; καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ 19
Ἰησοῦς, Μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος ἐν ᾧ ὁ νυμφίος
μετ' αὐτῶν ἐστὶν νηστεύειν; ὅσον χρόνον ἔχουσιν τὸν νυμ-
φίον μετ' αὐτῶν, οὐ δύνανται νηστεύειν. ἐλεύσονται δὲ 20
ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε νηστεύ-
σουσιν ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. οὐδεὶς ἐπίβλημα ῥάκους 21
ἀγνάφου ἐπιράπτει ἐπὶ ἱμάτιον παλαιόν· εἰ δὲ μή, αἶρει τὸ
πλήρωμα ἀπ' αὐτοῦ, τὸ καινὸν τοῦ παλαιοῦ, καὶ χεῖρον
σχίσμα γίνεται. καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκούς 22
παλαιούς· εἰ δὲ μή, ῥήξει ὁ οἶνος τοὺς ἀσκούς, καὶ ὁ οἶνος
ἀπόλλυται καὶ οἱ ἀσκοί· [ἀλλὰ οἶνον νέον εἰς ἀσκούς
καινοὺς].

Καὶ ἐγένετο αὐτὸν ἐν τοῖς σάββασιν παραπορεύεσθαι διὰ 23
τῶν σπορίμων, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἤρξαντο ὁδὸν ποιεῖν

ὅτι Μετὰ Τί ὅτι μ. ς Ln: Ὅτι μ. Rm τελ. κ. ἁμαρτ.] ἁμαρτ. κ. τῶν τελ.
Ln(n.m.)Tr καὶ πίνει] ins ς [Ln]Tr sed [Tr]mTiA(B)WHmR: WH'R'm
17 οὐ] pr ὅτι [WH] ἀλλ' ἀλλὰ WH_a οὐκ] οὐ γὰρ Ln_m
ἁμαρτωλούς] + εἰς μετάνοιαν ς (n.m.): Scr 18 Φαρισαῖοι] τῶν Φαρι-
σαίων ς μαθηταὶ tert.] ς Ln°[Tr]m μαθηταὶ quart.] [WH]
19 μετ' αὐτῶν sec.] μεθ' ἐαυτῶν Ln: μεθ' ἐ. ante ἔχουσι ς ἔχουσιν]
-σι WH_a 20 ἐκείνῃ τῇ ἡμ.] ἐκείναις ταῖς ἡμέραις ς 21 οὐδεὶς]
pr καὶ ς (n.m.) ῥάκους] ῥάκκ. LnTrm ἐπιράπτει] ἐπιρρ. ς Ln: Er
ἱμάτιον παλαιόν] ἱματίῳ παλαιῷ ς (n.m.) ἀπ' αὐτοῦ] ante τὸ πλήρ.
A: αὐτοῦ ς [Tr] 22 ῥήξει] ῥήσσει ς Ln_m οἶνος φρί.] + ὁ νέος ς
ἀπόλλυται] ἐκχεῖται ς Ln[Tr]m: Scr ἀσκοὶ] + ἀπολούνται ς LnTrm:
Scr ἀλλὰ usque ad καινοὺς] ins. ς Ln[Tr] [B] [WH] R: Ti'A°: + βλητέον
post καινοὺς ς Ln[Tr] 23 σάββασιν] -σι WH_a παραπορεύεσθαι]
διαπ. ς mLnTrWH(n.m.): ante αὐτὸν ἐν τοῖς σάββ. ς (n.m.) ἤρξαντο]
ante οἱ μαθ. αὐτ. ς ὁδὸν ποιεῖν] ὁδοποιεῖν LnTrmWHm

- 24 τίλλοντες τοὺς στάχνας. καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἔλεγον αὐτῷ,
 25 Ἴδε τί ποιοῦσιν τοῖς σάββασιν ὃ οὐκ ἔξεστιν; καὶ
 λέγει αὐτοῖς, Οὐδέποτε ἀνέγνωτε τί ἐποίησεν Δαυεὶδ, ὅτε
 χρεῖαν ἔσχεν καὶ ἐπείνασεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ;
 26 πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ ἐπὶ Ἀβιάθαρ ἀρχιε-
 ρέως, καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔφαγεν, οὓς οὐκ
 ἔξεστιν φαγεῖν εἰ μὴ τοὺς ἱερεῖς, καὶ ἔδωκεν καὶ τοῖς σὺν
 27 αὐτῷ οὖσιν; καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Τὸ σάββατον διὰ τὸν
 ἄνθρωπον ἐγένετο, καὶ οὐχ ὁ ἄνθρωπος διὰ τὸ σάββατον.
 28 ὥστε κύριός ἐστιν ὁ Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαβ-
 βάτου.
- 3 Καὶ εἰσῆλθεν πάλιν εἰς συναγωγὴν καὶ ἦν ἐκεῖ ἄν-
 2 θρωπος ἐξηραμμένην ἔχων τὴν χεῖρα. καὶ παρετήρουν
 αὐτὸν εἰ τοῖς σάββασιν θεραπεύσει αὐτόν, ἵνα κατηγο-
 3 ρήσωσιν αὐτοῦ. καὶ λέγει τῷ ἀνθρώπῳ τῷ τὴν χεῖρα
 4 ἔχοντι ξηράν, Ἐγειρε εἰς τὸ μέσον. καὶ λέγει αὐτοῖς,
 Ἐξεστιν τοῖς σάββασιν ἀγαθοποιῆσαι ἢ κακοποιῆσαι,
 5 ψυχὴν σῶσαι ἢ ἀποκτείνειν; οἱ δὲ ἐσιώπων. καὶ
 περιβλεψάμενος αὐτοὺς μετ' ὀργῆς, συνλυπούμενος ἐπὶ
 τῇ πωρώσει τῆς καρδίας αὐτῶν, λέγει τῷ ἀνθρώπῳ, Ἐκ-
 6 τεῖνον τὴν χεῖρα. καὶ ἐξέτεινεν, καὶ ἀπεκατεστάθη ἡ χεὶρ
 αὐτοῦ. Καὶ ἐξελθόντες οἱ Φαρισαῖοι εὐθὺς μετὰ τῶν
 Ἑρῳδιανῶν συμβούλιον ἐποιοῦν κατ' αὐτοῦ, ὅπως αὐτὸν
 ἀπολέσωσιν.

24 τοῖς] pr ἐν ς 25 λέγει] ἔλεγεν ς AR: pr αὐτὸς ς [Ln]A
 26 πῶς] [Tr] [A] [B] [WH] ἀρχιερέως] pr τοῦ ς [Tr] m Rm Scr τοὺς
 ἱερεῖς] τοῖς ἱερεῦσιν ς Ln Tr (n.m.) A 27 καὶ οὐχ] - καὶ ς Ln
 1 συναγωγὴν] pr τὴν ς Ln [Tr] ἦν] Ln^o [Tr] 2 παρετήρουν]
 -τηροῦντο Ln Tr m τοῖς] pr ἐν Ti: [B] σάββασιν] -σι WH_a
 θεραπεύσει] -πεύει Ti κατηγορήσωσιν] -σουσιν Ln Tr 3 τὴν χ.
 ἔχοντι ξηράν] ξηρ. ante χεῖρα Ti: ἐξηραμμένην (sed ξηράν ς m) ἐχ. τὴν χ. ς
 ἔγειρε] -ραι ς: Er 4 ἀγαθοποιῆσαι] ἀγαθὸν ποιῆσαι Ti B
 5 συνλυπούμενος] συλλυπούμενος ς Ln Tr χεῖρά] + σου ς Ln [Tr]
 WH (n.m.) ἀπεκατεστάθη] ἀποκατ. ς αὐτοῦ] + ὑγιῆς ὡς ἡ ἄλλη ς
 6 εὐθὺς] εὐθέως ς Ln ἐποιοῦν] ἐδίδουν Tr (n.m.) AB m WH: ἐποίησαν
 Ti B WH m

Καὶ ὁ Ἰησοῦς μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἀνεχώρησεν 7
πρὸς τὴν θάλασσαν· καὶ πολὺ πλῆθος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας
ἠκολούθησεν, καὶ ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας καὶ ἀπὸ Ἱεροσο- 8
λύμων καὶ ἀπὸ τῆς Ἰδουμαίας καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου,
καὶ περὶ Τύρον καὶ Σιδῶνα, πλῆθος πολὺ, ἀκούοντες ὅσα
ἐποίει ἦλθον πρὸς αὐτόν. καὶ εἶπεν τοῖς μαθηταῖς 9
αὐτοῦ ἵνα πλοιάριον προσκαρτερῇ αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον, ἵνα
μὴ θλίβωσιν αὐτόν· πολλοὺς γὰρ ἐθεράπευσεν, ὥστε 10
ἐπιπίπτειν αὐτῷ ἵνα αὐτοῦ ἄψωνται ὅσοι εἶχον μᾶστιγας.
καὶ τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα, ὅταν αὐτὸν ἐθεώρουν, 11
προσέπιπτον αὐτῷ, καὶ ἔκραζον λέγοντα ὅτι Σὺ εἶ ὁ Υἱὸς
τοῦ Θεοῦ. καὶ πολλὰ ἐπετίμα αὐτοῖς ἵνα μὴ αὐτὸν 12
φανερὸν ποιήσωσιν.

Καὶ ἀναβαίνει εἰς τὸ ὄρος καὶ προσκαλεῖται οὓς ἤθελεν 13
αὐτός, καὶ ἀπῆλθον πρὸς αὐτόν. καὶ ἐποίησεν δώδεκα 14
ἵνα ὦσιν μετ' αὐτοῦ, καὶ ἵνα ἀποστέλλῃ αὐτοὺς κηρύσσειν
καὶ ἔχειν ἐξουσίαν ἐκβάλλειν τὰ δαιμόνια· καὶ 15, 16
ἐπέθηκεν ὄνομα τῷ Σίμωνι Πέτρον· καὶ Ἰάκωβον τὸν 17
τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν τοῦ Ἰακώβου,
καὶ ἐπέθηκεν αὐτοῖς ὀνόματα Βοανηργές, ὃ ἐστὶν Υἱοὶ
Βροντῆς· καὶ Ἀνδρέαν καὶ Φίλιππον καὶ Βαρθολο- 18
μαῖον καὶ Μαθθαῖον καὶ Θωμᾶν καὶ Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ἀλ-
φαίου καὶ Θαδδαῖον καὶ Σίμωνα τὸν Καναναῖον, καὶ 19
Ἰούδαν Ἰσκαριώθ, ὃς καὶ παρέδωκεν αὐτόν.

7 μετὰ τῶν μ. αὐ. ἀνεχώ.] ἀνεχώ. ante μετὰ τῶν μ. αὐ. 5 Ln^m πρὸς]
εἰς Ln Tr^m Ti ἠκολούθησεν] -σαν 5 Ti B: Csm: post Ἰουδαίας Ti WH^m:
+ αὐτῷ 5 [Ln] ■ περὶ] pr οἱ 5 [Ln] [A] ἀκούοντες] -σαντες 5 Tr^m
ὅσα] ἂ Ln^m ἐποίει] ποιεῖ Tr(n.m.) A(n.m.) WH(n.m.) ἦλθον] -θαν
WH(n.a.) 11 ἐθεώρουν, προσέπιπτον...ἐκραζον] -ρει, -τε...-ξε 5
λέγοντα] -τες Ti B WH^m 12 ποιήσωσιν] ποιῶσιν Tr Ti A(n.m.) B: +, ὅτι
ἤδεισαν τὸν χριστὸν αὐτὸν εἶναι [Ln] 14 δώδεκα] + οὓς καὶ ἀποστό-
λους ὠνόμασεν B^m WH^m: Scr ὦσιν] ὦσι WH^a 15 ἐξουσίαν] +
θεραπεύειν τὰς νόσους καὶ 5 Ln[Tr]^m B^m 16 καὶ φρί.] pr καὶ ἐποίησεν
τοὺς δώδεκα Ti A^m B^m WH^m: Scr ὄνομα] post τῷ Σίμωνι 5 Ln(n.m.)
Tr^m: parenthesis notis incl. (καὶ ἐπέθ. ὄν. τῷ Σί.) WH 17 ὀνόματα]
ὄνομα WH(n.m.) Βοανηργές] -εργές 5 18 Θαδδαῖον] Δεββαῖον
WH^m Καναναῖον] Κανανίτην 5 (n.m.) 19 Ἰσκαριώθ] -ριώτην 5

- 20 Καὶ ἔρχεται εἰς οἶκον. καὶ συνέρχεται πάλιν ὁ ὄχλος,
 21 ὥστε μὴ δύνασθαι αὐτοὺς μηδὲ ἄρτον φαγεῖν. καὶ
 ἀκούσαντες οἱ παρ' αὐτοῦ ἐξήλθον κρατῆσαι αὐτόν· ἔλεγον
 22 γὰρ ὅτι Ἐξέστη. καὶ οἱ γραμματεῖς οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύ-
 μων καταβάντες ἔλεγον ὅτι Βεελζεβοὺλ ἔχει, καὶ ὅτι Ἐν
 23 τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια. καὶ
 προσκαλεσάμενος αὐτοὺς ἐν παραβολαῖς ἔλεγεν αὐτοῖς,
 24 Πῶς δύναται Σατανᾶς Σατανᾶν ἐκβάλλειν; καὶ ἐὰν
 βασιλεία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῇ, οὐ δύναται σταθῆναι ἢ
 25 βασιλεία ἐκείνη· καὶ ἐὰν οἰκία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῇ οὐ
 26 δυνήσεται ἢ οἰκία ἐκείνη στῆναι. καὶ εἰ ὁ Σατανᾶς
 ἀνέστη ἐφ' ἑαυτὸν καὶ ἐμερίσθη, οὐ δύναται στῆναι, ἀλλὰ
 27 τέλος ἔχει. ἀλλ' οὐ δύναται οὐδεὶς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ
 ἰσχυροῦ εἰσελθὼν τὰ σκεύη αὐτοῦ διαρπάσαι, ἐὰν μὴ
 28 διαρπάσει. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι πάντα ἀφεθήσεται
 τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων τὰ ἁμαρτήματα, καὶ αἱ βλα-
 29 σφημίαι ὅσα ἐὰν βλασφημῶσιν· ὅς δ' ἂν βλα-
 σφημῇ εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, οὐκ ἔχει ἄφεσιν εἰς τὸν
 30 αἰῶνα ἀλλὰ ἔνοχός ἐστιν αἰωνίου ἁμαρτήματος. ὅτι
 ἔλεγον, Πνεῦμα ἀκάθαρτον ἔχει.
 31 Καὶ ἔρχονται ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ
 ἔξω στήκοντες ἀπέστειλαν πρὸς αὐτὸν καλοῦντες αὐτόν.

20 ἔρχεται] ἔρχονται ε Ln Tr A δ] ε° Ti° [B] [WH] μηδὲ] μήτε ε Ti
 25 δυνήσεται] δύναται ε Ln (n. m.) ἢ οἰκ. ἐκ. στ.] στ. ἢ οἰκ. ἐκ. ε Ln m
 στῆναι] σταθῆναι ε Ln Ti B 26 καὶ ἐμερίσθη] καὶ μεμερίσται ε Ln Tr
 (n. m.) A: ἐμερίσθη, καὶ Ti B m στῆναι] σταθῆναι ε Ln 27 ἀλλ']
 ε° (n. m.) Ln° [Tr] m οὐ δύν. οὐδ.] οὐδ. δύναται ε Ln Tr εἰς τὴν usque
 ad διαρπάσαι] τὰ σκεύη τοῦ ἰσχυροῦ, εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, διαρ-
 πᾶσαι ε Ln Tr m A (n. m.) 28 τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρ.] post τὰ ἁμαρτ. ε
 ἀνθρώπων] ἀνθρώπων, WH αἱ] ε° ὅσα] ὅσας ε ἐὰν] ἂν ε Ln
 Ti B WH 29 ἀλλὰ] ἀλλ' ε WH 30 ἐστιν] ἐσται Tr m Ti B
 ἁμαρτήματος] ἁμαρτίας ε m Tr m: κρίσεως ε B m 31 καὶ ἔρχονται] ἔρ-
 χονται οὖν ε: καὶ ἔρχεται Ti B: Er ἡ μήτηρ αὐ. καὶ οἱ ἀδ. αὐ.] οἱ
 ἀδ. καὶ ἡ μή. αὐ. ε: οἱ ἀδ. αὐτοῦ καὶ ἡ μή. αὐ. A (n. m.): Er (—αὐτοῦ)
 στήκοντες] ἐστῶτες ε Lp B m καλοῦντες] φωνοῦντες ε

καὶ ἐκάθητο περὶ αὐτὸν ὄχλος· καὶ λέγουσιν αὐτῷ, Ἰδοὺ ἡ 32
μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου [καὶ αἱ ἀδελφαί σου] ἔξω
ζητοῦσίν σε. καὶ ἀποκριθεὶς αὐτοῖς λέγει, Τίς ἐστὶν ἡ 33
μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί [μου]; καὶ περιβλεψάμενος 34
τοὺς περὶ αὐτὸν κύκλῳ καθημένους λέγει, Ἴδε ἡ μήτηρ
μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου. ὅς [γὰρ] ἂν ποιήσῃ τὸ θέλη- 35
μα τοῦ Θεοῦ, οὗτος ἀδελφός μου καὶ ἀδελφὴ καὶ μήτηρ
ἐστίν.

Καὶ πάλιν ἤρξατο διδάσκειν παρὰ τὴν θάλασσαν. καὶ 4
συνάγεται πρὸς αὐτὸν ὄχλος πλείστος, ὥστε αὐτὸν εἰς
πλοῖον ἐμβάντα καθῆσθαι ἐν τῇ θαλάσῃ· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος
πρὸς τὴν θάλασσαν ἐπὶ τῆς γῆς ἦσαν. καὶ ἐδίδασκεν 2
αὐτοὺς ἐν παραβολαῖς πολλά, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῇ
διδαχῇ αὐτοῦ, Ἀκούετε· ἰδοὺ ἐξῆλθεν ὁ σπείρων σπεί- 3
ραι· καὶ ἐγένετο ἐν τῷ σπείρειν ὃ μὲν ἔπεσεν παρὰ 4
τὴν ὁδόν, καὶ ἦλθεν τὰ πετεινὰ καὶ κατέφαγεν αὐτό.
καὶ ἄλλο ἔπεσεν ἐπὶ τὸ πετρῶδες ὅπου οὐκ εἶχεν γῆν πολλήν, 5
καὶ εὐθὺς ἐξανέτειλεν διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς, καὶ 6
ὅτε ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος ἐκαυματίσθη, καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν
ρίζαν ἐξηράνθη. καὶ ἄλλο ἔπεσεν εἰς τὰς ἀκάνθας, καὶ 7
ἀνέβησαν αἱ ἀκανθαὶ καὶ συνέπνιξαν αὐτό, καὶ καρπὸν
οὐκ ἔδωκεν. καὶ ἄλλα ἔπεσεν εἰς τὴν γῆν τὴν καλήν, 8
καὶ ἐδίδου καρπὸν ἀναβαίνοντα καὶ αὐξανόμενον, καὶ ἔφερεν

32 περὶ αὐτὸν ὄχλ.] ὄχλ. π. αὐ. ς καὶ λέγουσιν] εἶπον δὲ ς καὶ
αἱ ἀδελφαί σου] ins Csm Ln[Tr]mTi[A]BWHm: ς°Tr°WH°R° 33 ἀπο-
κριθεὶς αὐ. λέγει] ἀπεκρίθη αὐ. λέγων ς Ln(n.m.)Trm καὶ sec.] ἡ ς (n.m.)
μου] ins ς Ln[Tr]Ti[B]R: A°WH° 34 κύκλῳ] ante τοὺς π.
αὐτὸν 5A ἴδε] ἰδοὺ LnTrm 35 γὰρ] ins ς [Tr]([B])WHmR: Ln°Ti°
A°WH° τὸ θέλημα] τὰ θελήματα AWHm ἀδελφῇ] +μου ς: C
1 συνάγεται] συνήχθη ς πλείστος] πολὺς ς Ln πλοῖον] pr τὸ ς LnA
ἐμβάντα] post αὐτὸν ς A ἦσαν] ἦν ς Ln 3 σπείραι] pr τοῦ ς [Tr]
4 πετεινὰ] + τοῦ οὐρανοῦ ς: Csm 5 καὶ ἄλλο] ἄλλο δὲ ς Ln
ὅπου] pr καὶ [Ln]([Tr])A[WH] εἶχεν] εἶχε WHa εὐθὺς] εὐθέως ς
γῆς] pr τῆς Ln 6 καὶ usque ad ἥλιος] ἡλίου δὲ ἀνατείλαντος ς Ln
ἐκαυματίσθη] -τίσθησαν LnTr(n.m.)WHm 7 εἰς] ἐπὶ Ln
8 ἄλλα] ἄλλο ς LnTr(n.m.) αὐξανόμενον] -όμενα BmWHR: αὐξάνοντα
ς Bm ἔφερεν] -ον B(n.m.)

- 9 εἰς τριάκοντα, καὶ εἰς ἑξήκοντα, καὶ εἰς ἑκατόν. καὶ ἔλεγεν, Ὃς ἔχει ὧτα ἀκούειν ἀκούετω.
- 10 Καὶ ὅτε ἐγένετο κατὰ μόνας ἡρώτων αὐτὸν οἱ περὶ
- 11 αὐτὸν σὺν τοῖς δώδεκα τὰς παραβολὰς. καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Ὑμῖν τὸ μυστήριον δέδοται τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ· ἐκείνοις δὲ τοῖς ἔξω ἐν παραβολαῖς τὰ πάντα γίνεται·
- 12 ἵνα βλέποντες βλέπωσιν καὶ μὴ ἴδωσιν, καὶ ἀκούοντες ἀκούωσιν καὶ μὴ συνιῶσιν· μή ποτε ἐπιστρέψωσιν καὶ
- 13 ἀφεθῇ αὐτοῖς. καὶ λέγει αὐτοῖς, Οὐκ οἴδατε τὴν παραβολὴν ταύτην; καὶ πῶς πάσας τὰς παραβολὰς γνώσεσθε;
- 14, 15 Ὁ σπείρων τὸν λόγον σπείρει. οὗτοι δὲ εἰσιν οἱ παρὰ τὴν ὁδὸν, ὅπου σπείρεται ὁ λόγος, καὶ ὅταν ἀκούσωσιν, εὐθὺς ἔρχεται ὁ Σατανᾶς καὶ αἶρει τὸν λόγον τὸν ἐσπαρμένον
- 16 εἰς αὐτούς. καὶ οὗτοί εἰσιν ὁμοίως οἱ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπειρόμενοι, οἱ ὅταν ἀκούσωσιν τὸν λόγον εὐθὺς μετὰ χαρᾶς
- 17 λαμβάνουσιν αὐτόν, καὶ οὐκ ἔχουσιν ρίζαν ἐν ἑαυτοῖς, ἀλλὰ πρόσκαιροί εἰσιν· εἴτα γενομένης θλίψεως ἢ διωγμοῦ
- 18 διὰ τὸν λόγον εὐθὺς σκανδαλίζονται. καὶ ἄλλοι εἰσιν οἱ εἰς τὰς ἀκάνθας σπειρόμενοι· οὗτοί εἰσιν οἱ τὸν λόγον
- 19 ἀκούσαντες, καὶ αἱ μέριμναι τοῦ αἰῶνος καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου καὶ αἱ περὶ τὰ λοιπὰ ἐπιθυμίαι εἰσπορευόμεναι
- 20 συνπνίγουσιν τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος γίνεται. καὶ ἐκεῖνοί εἰσιν οἱ ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν σπαρέντες, οἵτινες

εἰς ter] ἐν ς Ln: ἐν ς m: εν (sic) Trm: εἰς A: εἰς...ἐν...ἐν WH, sed in marg.
 εἰς ter, vel εἰς...ἐν...ἐν Θ ἔλεγεν] + αὐτοῖς ς: C ς m ὅς ἔχει] ὁ
 ἔχων ς ἀκούετω] + καὶ ὁ συνίων συνιέτω WHm 10 καὶ ὅτε] ὅτε
 δὲ ς ἡρώτων] -τησαν ς: -τουν Ti WHa τὰς παραβολὰς] τὴν παρα-
 βολὴν ς Ln 11 τὸ μυστ. δέδ.] δέδ. τὸ μυστ. Ln: δέδ. γνῶναι τὸ
 μυστ. ς ἔξω] ἔξωθεν WHm τὰ πάντα] —τὰ Ti [B] 12 βλέ-
 πωσιν...ἀκούωσιν] -ωσι bis WH ἴδωσιν] -σι WHa συνιῶσιν]
 -ίωσιν WH αὐτοῖς] + τὰ ἁμαρτήματα ς [Ln] [Tr]m 15 εὐθὺς]
 εὐθέως ς Ln εἰς αὐτούς] ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν ς Ln Trm: ἐν αὐτοῖς
 Ln m Ti B 16 εἰσιν ὁμοίως] ὁμ. εἰσιν Trm Ti B: ὁμοίως [Tr]m
 ἀκούσωσιν] -σι WHa εὐθὺς] εὐθέως ς 17 ἔχουσιν] -σι WHa
 εὐθὺς] εὐθέως ς Ln 18 ἄλλοι] οὗτοι ς (u.m.) εἰς] ἐπὶ Ti B
 οὗτοί εἰσιν] C° ς m J° ἀκούσαντες] ἀκούοντες ς Ln 19 αἰῶνος]
 + τοῦτον ς συνπνίγ.] συμμ. ς Ln Tr 20 ἐκεῖνοί] οὗτοί ς Ln Trm

ἀκούουσιν τὸν λόγον καὶ παραδέχονται, καὶ καρποφοροῦσιν
ἐν τριάκοντα, καὶ ἐν ἐξήκοντα, καὶ ἐν ἑκατόν.

Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὅτι Μήτι ἔρχεται ὁ λύχνος ἵνα ὑπὸ 21
τὸν μόδιον τεθῇ ἢ ὑπὸ τὴν κλίνην, οὐχ ἵνα ἐπὶ τὴν λυχνίαν
τεθῇ; οὐ γάρ ἐστίν [τι] κρυπτόν, ἐὰν μὴ ἵνα φανερωθῇ· 22
οὐδὲ ἐγένετο ἀπόκρυφον, ἀλλ' ἵνα ἔλθῃ εἰς φανερόν. εἰ 23
τις ἔχει ὧτα ἀκούειν, ἀκουέτω. καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, 24
Βλέπετε τί ἀκούετε· ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε μετρηθήσεται
ὑμῖν, καὶ προστεθήσεται ὑμῖν. ὃς γὰρ ἔχει, δοθήσεται 25
αὐτῷ· καὶ ὃς οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.

Καὶ ἔλεγεν, Οὕτως ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ὥς 26
ἄνθρωπος βάλλῃ τὸν σπόρον ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ καθεύδῃ 27
καὶ ἐγείρηται νύκτα καὶ ἡμέραν, καὶ ὁ σπόρος βλαστᾷ καὶ
μηκύνηται ὥς οὐκ οἶδεν αὐτός. αὐτομάτῃ ἡ γῆ καρπο- 28
φορεῖ, πρῶτον χόρτον εἶπεν στάχυν, εἶπεν πλήρης σίτος ἐν
τῷ στάχυν. ὅταν δὲ παραδοῖ ὁ καρπός, εὐθὺς ἀπο- 29
στέλλει τὸ δρέπανον, ὅτι παρέστηκεν ὁ θερισμός.

Καὶ ἔλεγεν, Πῶς ὁμοιώσωμεν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, 30
ἢ ἐν τίνι αὐτὴν παραβολῇ θῶμεν; ὥς κόκκῳ σινάπεως, 31
ὃς ὅταν σπαρῇ ἐπὶ τῆς γῆς, μικρότερον ὢν πάντων τῶν
σπερμάτων τῶν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ὅταν σπαρῇ, ἀνα- 32
βαίνει καὶ γίνεται μείζον πάντων τῶν λαχάνων, καὶ ποιεῖ
κλάδους μεγάλους, ὥστε δύνασθαι ὑπὸ τὴν σκιὰν αὐτοῦ τὰ

ἀκούουσιν] -σι WHa ἐν *ter*] ἐν ς Lⁿ Tr^m AB : ἐν...[ἐν]...[ἐν] WH, sed in
marg. ἐν...[ἐν]...[ἐν] 21 ὅτι] ς^o Lⁿ Tr^o B] ἔρχεται ὁ λύχνος] ὁ λ.
ἔρχ. ς τεθῇ *sec.*] ἐπιτεθῇ ς 22 τι] ins ς [Lⁿ] [Tr]^m Tiⁱ [A] B WH^m
R : Tr^o WH^o ἐὰν μὴ] pr ὃ ς ἵνα] ς^o Tr^o [Tr]^m [A] ἔλθῃ εἰς
φαν.] εἰς φαν. ἔλθῃ ς Lⁿ 24 ὑμῖν *sec.*] + τοῖς ἀκούουσιν ς (n.m., ubi om.
etiam καὶ προστεθ. ὑμῖν) 25 ἔχει *pri.*] ἀν ἔχῃ ς 26 ὥς] +
ἐὰν ς Lⁿ [B] 27 βλαστᾷ] βλαστάνῃ ς μηκύνηται] -εται Tr^m
28 αὐτομάτῃ] + γὰρ ς εἶπεν *bis*] εἶτα ς Lⁿ Tr^a πλήρης σίτος]
πλήρη σίτον ς WH 29 παραδοῖ] -δῶ ς εὐθὺς] εὐθέως ς Lⁿ
30 πῶς] τίνι ς (n.m.) Lⁿ (n.m.) Tr^m τίνι *usque ad* θῶμεν] ποία (ς^m τίνι)
παραβολῇ παραβάλωμεν αὐτὴν ς Lⁿ Tr^m 31 κόκκῳ] κόκκον Lⁿ Tr^a
μικρότερον ὢν] μικρότερος addito ἐστὶ post σπερμάτων ς πάντων ἐπὶ τῆς
γῆς] [Lⁿ] 32 μείζον] μείζων ς Lⁿ (n.m.) Tr^o (n.m.) A : post πάντ. τ. λαχ. ς

- 33 πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνοῦν. Καὶ τοιαύταις παρα-
βολαῖς πολλαῖς ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον καθὼς ἠδύναντο
34 ἀκούειν χωρὶς δὲ παραβολῆς οὐκ ἐλάλει αὐτοῖς· κατ'
ιδίαν δὲ τοῖς ἰδίοις μαθηταῖς ἐπέλυνεν πάντα.
- 35 Καὶ λέγει αὐτοῖς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὀψίας γενομένης,
36 Διέλθωμεν εἰς τὸ πέραν. καὶ ἀφέντες τὸν ὄχλον παρα-
λαμβάνουσιν αὐτὸν ὡς ἦν ἐν τῷ πλοίῳ. καὶ ἄλλα πλοῖα
37 ἦν μετ' αὐτοῦ. καὶ γίνεται λαίλαψ μεγάλη ἀνέμου, καὶ
τὰ κύματα ἐπέβαλλεν εἰς τὸ πλοῖον, ὥστε ἡδὴ γεμίζεσθαι
38 τὸ πλοῖον. καὶ αὐτὸς ἦν ἐν τῇ πρύμνῃ ἐπὶ τὸ προσ-
κεφάλαιον καθεύδων· καὶ ἐγείρουσιν αὐτὸν καὶ λέγουσιν
39 αὐτῷ, Διδάσκαλε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἀπολλύμεθα; καὶ
διεγερθεὶς ἐπετίμησεν τῷ ἀνέμῳ καὶ εἶπεν τῇ θαλάσσῃ,
Σιώπα, πεφίμωσο. καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος, καὶ ἐγένετο
40 γαλήνῃ μεγάλη. καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Τί δειλοὶ ἐστε;
41 οὐπω ἔχετε πίστιν; καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν,
καὶ ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους, Τίς ἄρα οὗτός ἐστιν, ὅτι καὶ ὁ
ἄνεμος καὶ ἡ θάλασσα ὑπακούει αὐτῷ;
- 5 Καὶ ἦλθον εἰς τὸ πέραν τῆς θαλάσσης εἰς τὴν χώραν
2 τῶν Γερασηνῶν. καὶ ἐξελθόντος αὐτοῦ ἐκ τοῦ πλοίου
εὐθὺς ὑπήντησεν αὐτῷ ἐκ τῶν μνημείων ἄνθρωπος ἐν πνεύ-
3 ματι ἀκαθάρτῳ, ὃς τὴν κατοίκησιν εἶχεν ἐν τοῖς μνή-
μασιν· καὶ οὐδὲ ἀλύσει οὐκέτι οὐδεὶς ἐδύνατο αὐτὸν δῆσαι,
4 διὰ τὸ αὐτὸν πολλάκις πέδαις καὶ ἀλύσεισιν δεδέσθαι, καὶ

κατασκηνοῦν]-οἶν WH 33 πολλαῖς][Tr]m ἠδύναντο] ἐδύν. LⁿTr
34 κατ' ιδ.] καθ' ιδ. WHa ἰδίοις μαθηταῖς] μαθ. αὐτοῦ s LⁿTr(n.m.)
36 ἄλλα] +δὲ s Ti[A] πλοῖα] πλοιάρια s(n.m.) ἦν] ἦσαν TiB
37 μεγάλη ἀνέμου] ἀν. μεγ. s καὶ τὰ] τὰ δὲ s ἡδὴ γεμίζεσθαι τὸ
πλοῖον] αὐτὸ ἡδὴ γεμ. s 38 ἦν] ante αὐτὸς s LⁿTr(n.m.) TiA ἐν]
ἐπὶ s(n.m.) ἐγείρουσιν] διεγείρ. s Lⁿ 40 ; οὐπω] οὕτως; πῶς
οὐκ s(n.m.)TiA 41 ὑπακούει]-οῦουσιν s Lⁿ; post αὐτῷ TiB
1 Γερασηνῶν] Γαδαρηνῶν s(n.m.)Bm: Γεργεσηνῶν sm Trm ABm 2 ἐξελθ.
αὐτοῦ] ἐξελθόντι αὐτῷ s(n.m.)A εὐθὺς] Lⁿ°[Tr][WH]: εὐθέως s
ὑπήντησεν] ἀπήντ. s A 3 μνήμασιν] μνημείοις s: Csm οὐδὲ]
οὔτε s ἀλύσει]-σεσιν s Lnm οὐκέτι] s°(n.m.)[Tr]m ἐδύνατο]
ἠδύν. s 4 ἀλύσεισιν]-σεσι WH

διεσπᾶσθαι ὑπ' αὐτοῦ τὰς ἀλύσεις καὶ τὰς πέδας συντετρι-
φθαι· καὶ οὐδεὶς ἴσχυεν αὐτὸν δαμάσαι· καὶ διὰ παντὸς 5
νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐν τοῖς μνήμασιν καὶ ἐν τοῖς ὄρεσιν ἦν
κράζων καὶ κατακόπτων ἑαυτὸν λίθοις. καὶ ἰδὼν τὸν 6
Ἰησοῦν ἀπὸ μακρόθεν ἔδραμεν καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ,
καὶ κράζας φωνῇ μεγάλῃ λέγει, Τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ, 7
Υἱὲ τοῦ Θεοῦ τοῦ Ὑψίστου; ὀρκίζω σε τὸν Θεόν, μή με
βασανίσῃς. ἔλεγεν γὰρ αὐτῷ, Ἐξελθε, τὸ πνεῦμα τὸ 8
ἀκάθαρτον, ἐκ τοῦ ἀνθρώπου. καὶ ἐπηρώτα αὐτόν, Τί 9
ὄνομά σοι; καὶ λέγει αὐτῷ, Δεγιὼν ὄνομά μοι, ὅτι πολλοί
ἐσμεν. καὶ παρεκάλει αὐτὸν πολλὰ ἵνα μὴ αὐτὰ ἀπο- 10
στείλῃ ἔξω τῆς χώρας. Ἦν δὲ ἐκεῖ πρὸς τῷ ὄρει ἀγέλη 11
χοίρων μεγάλη βοσκομένη. καὶ παρεκάλεσαν αὐτὸν 12
λέγοντες, Πέμψον ἡμᾶς εἰς τοὺς χοίρους, ἵνα εἰς αὐτοὺς
εἰσέλθωμεν. καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς. καὶ ἐξελθόντα τὰ 13
πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα εἰσῆλθον εἰς τοὺς χοίρους· καὶ
ὥρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν θάλασσαν,
ὡς δισχίλιοι, καὶ ἐπνίγοντο ἐν τῇ θαλάσῃ. καὶ οἱ 14
βόσκοντες αὐτοὺς ἔφυγον καὶ ἀπήγγειλαν εἰς τὴν πόλιν
καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς. καὶ ἦλθον ἰδεῖν τί ἐστιν τὸ γεγονός.
καὶ ἔρχονται πρὸς τὸν Ἰησοῦν καὶ θεωροῦσιν τὸν δαιμονι- 15
ζόμενον καθήμενον ἱματισμένον καὶ σωφρονοῦντα, τὸν
ἐσχηκότα τὸν λεγιῶνα· καὶ ἐφοβήθησαν. καὶ διηγῇ- 16

ἴσχυεν αὐ.] αὐ. ἴσχ. 5 5 μνήμασιν...ὄρεσιν] ὄρεσι...μνήμασιν 5: C
3 καὶ ἰδὼν] ἰδὼν δὲ 5 Lⁿ Tr^m αὐτῷ] αὐτόν Tr^m AWH 7 λέγει]
εἶπε 5 8 ἐκ] ἀπὸ Lⁿ m 9 ἐπηρώτα] -τησεν Lⁿ m ὄνομά σοι]
σοι ὄν. 5 λέγει αὐτῷ] ἀπεκρίθη λέγων 5 λεγιῶν] λεγεῶν 5
μοί] + ἐστὶν Lⁿ WH^m 10 παρεκάλει] -λουν Lⁿ m αὐτὰ] αὐτοὺς
5 Lⁿ A: αὐτοὺς post ἀποστ. Lⁿ m 11 τῷ ὄρει] τὰ ὄρη 5 (n.m.)
ἐκεῖ κτλ] ἐκεῖ ἀγέλη χοίρ. μεγ. βοσκ. μίνων πρὸς τῷ ὄρει Lⁿ m
12 παρεκάλεσαν] -λουν Lⁿ m Tr^m αὐτόν] + πάντες 5 (n.m.) [Lⁿ]: item
+ οἱ δαίμονες 5 Lⁿ 13 αὐτοῖς] + εὐθέως ὁ Ἰησοῦς 5 [Lⁿ] [A] ὡς
δισχ.] pr ἦσαν δὲ 5 [Lⁿ] 14 καὶ οἱ] οἱ δὲ 5 αὐτοὺς] τοὺς χοίρους
5 (n.m.) ἀπήγγειλαν] ἀνήγγ. 5 ἦλθον] ἐξῆλθον 5 ἐστὶν] ἐστι
WH^a 15 θεωροῦσιν] -σι WH^a καθήμενον] + καὶ 5 λεγιῶνα]
λεγεῶνα 5

σαντο αὐτοῖς οἱ ἰδόντες πῶς ἐγένετο τῷ δαιμονιζομένῳ, καὶ
 17 περὶ τῶν χοίρων. καὶ ἤρξαντο παρακαλεῖν αὐτὸν ἀπελ-
 18 θεῖν ἀπὸ τῶν ὀρίων αὐτῶν. Καὶ ἐμβαίνοντος αὐτοῦ εἰς
 τὸ πλοῖον παρεκάλει αὐτὸν ὁ δαιμονισθεὶς ἵνα μετ' αὐτοῦ ᾗ.
 19 καὶ οὐκ ἀφῆκεν αὐτόν, ἀλλὰ λέγει αὐτῷ, Ὑπαγε εἰς τὸν
 οἶκόν σου πρὸς τοὺς σούς, καὶ ἀπάγγειλον αὐτοῖς ὅσα ὁ
 20 Κύριός σοι πεποίηκεν καὶ ἡλέησέν σε. καὶ ἀπῆλθεν
 καὶ ἤρξατο κηρύσσειν ἐν τῇ Δεκαπόλει ὅσα ἐποίησεν
 αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ πάντες ἐθαύμαζον.

21 Καὶ διαπεράσαντος τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ πλοίῳ πάλιν εἰς τὸ
 πέραν συνήχθη ὄχλος πολὺς ἐπ' αὐτόν· καὶ ἦν παρὰ τὴν
 22 θάλασσαν. καὶ ἔρχεται εἰς τῶν ἀρχισυναγῶγων, ὀνό-
 ματι Ἰάειρος, καὶ ἰδὼν αὐτὸν πίπτει πρὸς τοὺς πόδας
 23 αὐτοῦ, καὶ παρακαλεῖ αὐτὸν πολλὰ λέγων ὅτι Τὸ
 θυγάτριόν μου ἐσχάτως ἔχει ἵνα ἐλθὼν ἐπιθῇς τὰς χεῖρας
 24 αὐτῇ ἵνα σωθῇ καὶ ζήσῃ. καὶ ἀπῆλθεν μετ' αὐτοῦ.

Καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ὄχλος πολὺς, καὶ συνέθλιβον αὐτόν.
 25, 26 καὶ γυνὴ οὖσα ἐν ρύσει αἵματος δώδεκα ἔτη, καὶ πολ-
 λὰ παθοῦσα ὑπὸ πολλῶν ἰατρῶν καὶ δαπανήσασα τὰ παρ'
 αὐτῆς πάντα, καὶ μηδὲν ὠφεληθεῖσα ἀλλὰ μᾶλλον εἰς τὸ
 27 χεῖρον ἐλθοῦσα, ἀκούσασα τὰ περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἐλθοῦσα
 28 ἐν τῷ ὄχλῳ ὀπισθεν ἤψατο τοῦ ἱματίου αὐτοῦ. ἔλεγεν
 γὰρ ὅτι Ἐὰν ἄψωμαι κἂν τῶν ἱματίων αὐτοῦ σωθήσομαι.
 29 καὶ εὐθὺς ἐξηράνθη ἡ πηγὴ τοῦ αἵματος αὐτῆς, καὶ ἔγνω τῷ
 30 σώματι ὅτι ἵαται ἀπὸ τῆς μάστιγος. καὶ εὐθὺς ὁ Ἰη-
 σοῦς, ἐπιγνοὺς ἐν ἑαυτῷ τὴν ἐξ αὐτοῦ δύναμιν ἐξεληθούσαν,

18 ἐμβαίνοντος] ἐμβάντος ε (n.m.)

μετ' αὐτοῦ ᾗ] ᾗ μ. αὐ. ε

19 καὶ] ὁ δὲ ε: + Ἰησοῦς ε [Lm]

ἀπάγγειλον] ἀνάγγ. ε Lnm

ὁ Κύριός σοι] σοι ὁ Κύριος ε Lm

πεποίηκεν] ἐποίησε ε: C

21 πάλιν εἰς τὸ πέραν] εἰς τὸ πέ. πάλ. TiB

22 ἔρχεται] pr ἰδοὺ ε [Lm]

23 παρακαλεῖ] παρεκάλει ε LnWHm

τὰς χεῖρας αὐτῇ] αὐ. τὰς χ. ε

ἵνα sec.] ὅπως ε

ζήσῃ] ζήσεται ε (n.m.) Lnm

25 γυνή] + τις ε [A]

δῶδ. ἔτη] ἔτη δῶδ. ε LnTr(n.m.)A

26 αὐτῆς] ἐαυτῆς ε TiBWHm

27 τὰ] ε LnTr(n.m.)A

28 ἐὰν usque ad αὐτοῦ] κἂν τῶν ἱμ. αὐτοῦ

ἄψ. ε LnTr(n.m.)

29, 30 εὐθὺς bis] εὐθέως ε Ln

ἐπιστραφεῖς ἐν τῷ ὄχλῳ ἔλεγεν, Τίς μου ἤψατο τῶν
ἱματίων; καὶ ἔλεγον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, Βλέπεις 31
τὸν ὄχλον συνθλίβοντά σε, καὶ λέγεις, Τίς μου ἤψατο;
καὶ περιεβλέπετο ἰδεῖν τὴν τοῦτο ποιήσασαν. ἡ 32, 33
δὲ γυνὴ φοβηθεῖσα καὶ τρέμουσα, εἰδυῖα ὃ γέγονεν αὐ-
τῇ, ἦλθεν καὶ προσέπεσεν αὐτῷ καὶ εἶπεν αὐτῷ πᾶσαν
τὴν ἀλήθειαν. ὃ δὲ εἶπεν αὐτῇ, Θυγάτηρ, ἡ πίστις 34
σου σέσωκέν σε· ὕπαγε εἰς εἰρήνην, καὶ ἴσθι υἱῆς ἀπὸ
τῆς μαστιγός σου.

Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος ἔρχονται ἀπὸ τοῦ ἀρχισυναγώγου 35
λέγοντες ὅτι Ἡ θυγάτηρ σου ἀπέθανεν· τί ἔτι σκύλλεις τὸν
διδάσκαλον; ὃ δὲ Ἰησοῦς παρακούσας τὸν λόγον λαλού- 36
μενον λέγει τῷ ἀρχισυναγώγῳ, Μὴ φοβοῦ, μόνον πίστευε.
καὶ οὐκ ἀφῆκεν οὐδένα μετ' αὐτοῦ συνακολουθῆσαι, εἰ μὴ 37
τὸν Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν Ἰακώβου.
καὶ ἔρχονται εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀρχισυναγώγου, καὶ θεωρεῖ 38
θόρυβον καὶ κλαίοντας καὶ ἀλαλάζοντας πολλά. καὶ 39
εἰσελθὼν λέγει αὐτοῖς, Τί θορυβεῖσθε καὶ κλαίετε; τὸ
παιδίον οὐκ ἀπέθανεν ἀλλὰ καθεύδει. καὶ κατεγέλων 40
αὐτοῦ. αὐτὸς δὲ ἐκβαλὼν πάντας παραλαμβάνει τὸν πα-
τέρα τοῦ παιδίου καὶ τὴν μητέρα καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ, καὶ
εἰσπορεύεται ὅπου ἦν τὸ παιδίον. καὶ κρατήσας τῆς 41
χειρὸς τοῦ παιδίου λέγει αὐτῇ, Ταλιθά, κούμ· ὃ ἐστὶν με-
θερμηνευόμενον Τὸ κοράσιον, σοὶ λέγω, ἔγειρε. καὶ 42
εὐθὺς ἀνέστη τὸ κοράσιον καὶ περιεπάτει· ἦν γὰρ ἐτῶν
δώδεκα. καὶ ἐξέστησαν εὐθὺς ἐκστάσει μεγάλῃ. καὶ 43

33 τρέμουσα] + διὰ πεποιήκει λάθρα WHm αὐτῇ pr ἐπ' 5 [Ln]
34 ὃ δὲ] + Ἰησοῦς Ln θυγάτηρ] θύγατερ 5 TiB 36 Ἰησοῦς]
+ εὐθέως 5 [Ln] [A] παρακούσας] ἀκούσας 5 Ln Trm Bm: Scr
37 μετ' αὐτοῦ] αὐτῷ 5 Ln Trm συνακολου.] ἀκολου. Ln τὸν
Πέτρον] —τὸν 5 Ln 38 ἔρχονται] —εται 5: Er καὶ κλαί.] —καὶ
5: J 40 αὐτὸς] ὁ 5 A πάντας] ἅπαντας 5: C παιδίον]
+ ἀνακειόμενον 5 [Ln] 41 ταλιθά] ταλειθά WH (n.a.) κούμ] κούμ
5 Ln Trm B (n.m.) R: κούμ TrA ἔγειρε] —ραι 5: Er 42 εὐθὺς φρί.]
εὐθέως 5 Ln εὐθὺς sec.] 5° Ln° [Tr]

διεστέλλατο αὐτοῖς πολλὰ ἵνα μηδεὶς γνοί τοῦτο· καὶ εἶπε
δοθῆναι αὐτῇ φαγεῖν.

- 6** Καὶ ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν καὶ ἔρχεται εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ
2 καὶ ἀκολουθοῦσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. καὶ γενομέ-
νου σαββάτου ἤρξατο διδάσκειν ἐν τῇ συναγωγῇ· καὶ πολ-
λοὶ ἀκούοντες ἐξεπλήσσοντο λέγοντες, Πόθεν τούτῳ ταῦτα ;
καὶ τίς ἡ σοφία ἡ δοθεῖσα τούτῳ καὶ αἱ δυνάμεις τοιαῦ-
3 ται διὰ τῶν χειρῶν αὐτοῦ γινόμεναι ; οὐχ οὗτός ἐστιν
ὁ τέκτων· ὁ υἱὸς τῆς Μαρίας καὶ ἀδελφὸς Ἰακώβου καὶ
Ἰωσήτος καὶ Ἰούδα καὶ Σίμωνος ; καὶ οὐκ εἰσὶν αἱ ἀδελφαὶ
4 αὐτοῦ ὧδε πρὸς ἡμᾶς ; καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ. καὶ
ἔλεγεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς ὅτι Οὐκ ἐστὶν προφήτης ἄτιμος εἰ
μὴ ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ καὶ ἐν τοῖς συγγενέσιν αὐτοῦ καὶ
5 ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. Καὶ οὐκ ἐδύνατο ἐκεῖ ποιῆσαι οὐδε-
μίαν δύναμιν, εἰ μὴ ὀλίγοις ἀρρώστοις ἐπιθείς τὰς χεῖρας
6 ἐθεράπευσεν. καὶ ἐθαύμασεν διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν.
7 Καὶ περιῆγεν τὰς κώμας κύκλῳ διδάσκων. καὶ προσ-
καλεῖται τοὺς δώδεκα, καὶ ἤρξατο αὐτοὺς ἀποστέλλειν δύο
δύο· καὶ ἐδίδον αὐτοῖς ἐξουσίαν τῶν πνευμάτων τῶν ἀκα-
8 θάρτων· καὶ παρήγγειλεν αὐτοῖς ἵνα μηδὲν αἵρωσιν εἰς
ὁδὸν εἰ μὴ ῥάβδον μόνον· μὴ ἄρτον, μὴ πήραν, μὴ εἰς τὴν
9 ζώνην χαλκόν· ἀλλὰ ὑποδεδεμένους σανδάλια· καὶ μὴ
10 ἐνδύσησθε δύο χιτῶνας. καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Ὅπου ἔαν
εἰσέλθῃτε εἰς οἰκίαν, ἐκεῖ μένετε ἕως ἂν ἐξέλθῃτε ἐκεῖθεν.

43 γνοῖ] γνῶς 1 ἔρχεται] ἦλθεν s Ln Tr m ■ διδ. ἐν τῇ συν.] ἐν
τῇ συν. διδ. s Ln A πολλοῖ] pr οἱ [Tr] m Ti [A] [B] WH R m : Scr
ἀκούοντες] -σαντες Tr m τούτῳ] αὐτῷ s Ln Tr m καὶ] pr ὅτι s :
CEr αἱ δυνάμεις] —αι s Ln Tr sed [Tr] m Ti A γινόμεναι] γίνονται
s Ln Tr m Ti A 3 τῆς] s° Ln [Tr] m καὶ ἀδελφ.] ἀδελφ. δὲ s :
καὶ [δ] ἀδελφ. B Ἰωσήτος] Ἰωσῆ s B m : Ἰωσήφ B m 4 καὶ ἔλεγεν]
ἔλ. δὲ s Ln m αὐτοῦ pr.] αὐ. s : ἔαν. Ti συγγενέσιν] -νέσιν s
Ln AB WH a αὐτοῦ sec.] s° [Ln] αὐτοῦ tert.] αὐ. s ■ ἐδύνατο]
ἡδύν. s Ln WH a ποιῇ. οὐδεμ. δύν.] οὐδ. δ. ποι. s 6 ἐθαύμασεν]
-αζεν s Ln Tr A WH m 8 ἄρτον, μὴ πήραν] πῆ., μὴ ἄρτ. s Ln
9 ἀλλὰ] ἀλλ' s ἐνδύσησθε] -σασθαι Er Elz J Ln m Tr m WH (a. m.)
10 ἔλεγεν] λέγει Ln m ἐάν] ἂν Ln Tr

καὶ ὅς ἂν τόπος μὴ δέξηται ὑμᾶς μηδὲ ἀκούσωσιν ὑμῶν, 11
ἐκπορευόμενοι ἐκεῖθεν ἐκτινάξατε τὸν χοῦν τὸν ὑποκάτω
τῶν ποδῶν ὑμῶν εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. Καὶ ἐξελθόντες 12
ἐκήρυξαν ἵνα μετανοῶσιν· καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέ- 13
βαλλον, καὶ ἥλειφον ἐλαίῳ πολλοὺς ἀρρώστους καὶ ἐθε-
ράπευον.

Καὶ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς Ἑρῳδῆς, φανερόν γὰρ ἐγένετο 14
τὸ ὄνομα αὐτοῦ· καὶ ἔλεγεν ὅτι Ἰωάννης ὁ βαπτίζων
ἐγγήγερται ἐκ νεκρῶν, καὶ διὰ τοῦτο ἐνεργοῦσιν αἱ δυνάμεις
ἐν αὐτῷ. ἄλλοι δὲ ἔλεγον ὅτι Ἡλίας ἐστίν. ἄλλοι δὲ 15
ἔλεγον ὅτι Προφῆτης ὡς εἰς τῶν προφητῶν. ἀκούσας 16
δὲ ὁ Ἑρῳδῆς ἔλεγεν, Ὁν ἐγὼ ἀπεκεφάλισα Ἰωάννην, οὗτος
ἡγέρθη.

Αὐτὸς γὰρ ὁ Ἑρῳδῆς ἀποστείλας ἐκράτησεν τὸν Ἰωάννην 17
καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν φυλακῇ διὰ Ἑρῳδιάδα τὴν γυναῖκα
Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ὅτι αὐτὴν ἐγάμησεν· ἔλε- 18
γεν γὰρ ὁ Ἰωάννης τῷ Ἑρῳδῇ ὅτι Οὐκ ἔξεστίν σοι ἔχειν
τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ σου. ἡ δὲ Ἑρῳδιάς ἐνείχεν 19
αὐτῷ καὶ ἠθέλεν αὐτὸν ἀποκτεῖναι, καὶ οὐκ ἠδύνατο· ὁ 20
γὰρ Ἑρῳδῆς ἐφοβεῖτο τὸν Ἰωάννην, εἰδὼς αὐτὸν ἄνδρα
δίκαιον καὶ ἅγιον, καὶ συνετήρει αὐτόν· καὶ ἀκούσας αὐτοῦ
πολλὰ ἠπόρει, καὶ ἠδέως αὐτοῦ ἤκουεν. Καὶ γενομένης 21
ἡμέρας εὐκαιροῦ ὅτε Ἑρῳδῆς τοῖς γενεσίοις αὐτοῦ δεῖπνον
ἐποίησεν τοῖς μεγιστᾶσιν αὐτοῦ καὶ τοῖς χιλιάρχοις καὶ
τοῖς πρώτοις τῆς Γαλιλαίας, καὶ εἰσελθούσης τῆς 22

11 δς *usque ad* δέξηται] ὅσοι ἂν (ἐὰν Ln) μὴ δέξωνται ς Ln Trm
αὐτοῖς.] + ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀνεκτότερον ἔσται Σοδόμοις ἢ Γομορροῖς ἐν
ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ ς (n.m.) [Ln] Bm 12 ἐκήρυξαν]
-υσσον ς Ln μετανοῶσιν]-ήσωσιν ς Trm 13 ἐξέβαλλον]-ἐβαλον
Trm 14 ἔλεγεν] ἔλεγον Ln(n.m.) Trm Bm WH(n.m.) Rm: ἐλέγουσιν Bm
ἐγγήγ. ἐκ νεκρ.] ἐκ νεκρ. ἡγέρθη ς: ἐκ νεκρ. ἀνέστη A 15 δὲ *prz.*] ς^ο
προφῆτης] + ἐστίν ς [Ln]: +, ἡ ς: Csm 16 ἔλεγεν] εἶπεν ς Ln: + ὅτι
ς: Er ἡγέρθη] *pr* ἐστίν· αὐτὸς ς [Ln]: + ἐκ νεκρῶν ς Ln [Tr]
17 ἐκράτησεν]-σε WHa φυλακῇ] *pr* τῇ ς: C 19 ἠθέλεν] ἐζήτει
Ln Trm 20 ἠπόρει] ἐποίει ς (n.m.) Ln Tr(n.m.) A(n.m.) Bm Rm Scr
21 ὅτε] ὁ τε Ln ἐποίησεν] ἐποίει ς Trm

- θυγατρὸς αὐτῆς τῆς Ἑρωδιάδος καὶ ὀρχησαμένης, ἤρεσεν
 τῷ Ἑρώδῃ καὶ τοῖς συνανακειμένοις· ὁ δὲ βασιλεὺς εἶπεν
 τῷ κορασίῳ, Αἰτησόν με ὃ ἐὰν θέλῃς, καὶ δώσω σοι.
 23 καὶ ὤμοσεν αὐτῇ ὅτι Ὁ ἐάν με αἰτήσῃς δώσω σοι ἕως
 24 ἡμίσεος τῆς βασιλείας μου. καὶ ἐξελθοῦσα εἶπεν τῇ
 μητρὶ αὐτῆς, Τί αἰτήσωμαι; ἡ δὲ εἶπεν, Τὴν κεφαλὴν
 25 Ἰωάννου τοῦ βαπτίζοντος. καὶ εἰσελθοῦσα εὐθὺς μετὰ
 σπουδῆς πρὸς τὸν βασιλέα ᾗτήσατο λέγουσα, Θέλω ἵνα
 ἐξαυτῆς δῶς μοι ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ
 26 Βαπτιστοῦ. καὶ περίλυπος γενόμενος ὁ βασιλεὺς διὰ
 τοὺς ὅρκους καὶ τοὺς ἀνακειμένους οὐκ ᾔθέλησεν ἀθετῆσαι
 27 αὐτήν. καὶ εὐθὺς ἀποστείλας ὁ βασιλεὺς σπεκου-
 λάτορα ἐπέταξεν ἐνέγκαι τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ· καὶ ἀπελ-
 28 θὼν ἀπεκεφάλισεν αὐτὸν ἐν τῇ φυλακῇ, καὶ ἤνεγκεν
 τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι, καὶ ἔδωκεν αὐτήν τῷ
 κορασίῳ· καὶ τὸ κοράσιον ἔδωκεν αὐτήν τῇ μητρὶ αὐτῆς.
 29 Καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἦλθαν καὶ ἦραν τὸ
 πτῶμα αὐτοῦ, καὶ ἔθηκαν αὐτὸ ἐν μνημείῳ.
 30 Καὶ συνάγονται οἱ ἀπόστολοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ
 ἀπήγγειλαν αὐτῷ πάντα ὅσα ἐποίησαν καὶ ὅσα ἐδίδαξαν.
 31 καὶ λέγει αὐτοῖς, Δεῦτε ὑμεῖς αὐτοὶ κατ' ἰδίαν εἰς ἔρημον
 τόπον καὶ ἀναπαύσασθε ὀλίγον. ἦσαν γὰρ οἱ ἐρχόμενοι
 καὶ οἱ ὑπάγοντες πολλοί, καὶ οὐδὲ φαγεῖν εὐκαίρουν.
 32 καὶ ἀπηλθον [ἐν] τῷ πλοίῳ εἰς ἔρημον τόπον κατ' ἰδίαν.

22 αὐτῆς τῆς] αὐτοῦ BmWHRm: Scr αὐτῆς] [Tr]m ἤρεσεν] καὶ
 ἀρεσάσης ε LnmTrm ὁ δὲ βασ. εἶπεν] εἶπ. ὁ βασ. ε: εἶπ. δὲ ὁ βασ.
 Lⁿ 23 ὅτι·Ο]·Οτι WH(n.m.) με] WH^m 24 καὶ] ἡ δὲ ε LnTrm
 αἰτήσωμαι]-σομαι ε βαπτίζοντος]-ιστοῦ ε(n.m.) LnR(?) 25 εὐθὺς]
 εὐθέως ε ἐξαυτῆς δῶς μοι] μοι δ. ἐξ. ε 26 ἀνακειμένους] συνα-
 νακ. ε Lⁿ ἀθετῆσαι αὐτήν] αὐτ. ἀθετ. ε LnTrm 27 εὐθὺς]
 εὐθέως ε Lⁿ σπεκουλάτορα]-τωρα ε ἐνέγκαι] ἐνεχθῆναι ε LnTrm
 αὐτοῦ] +ἐπὶ πίνακι [Lⁿ] καὶ sec.] ὁ δὲ ε Lnm 29 ἦλθαν]-ον ε Lⁿ
 αὐτὸ] αὐτὸν TiBm μνημείῳ] pr τῷ ε: CErJElz 30 ὅσα pr.] pr
 καὶ ε ὅσα sec.] Ti^o[B] 31 λέγει] εἶπεν ε Lⁿ κατ' ἰδ.] καθ'
 ἰδ. WH_a ἀναπαύσασθε]-εσθε ε Lⁿ: Er εὐκαίρουν] ἤκ. ε
 32 ἐν] ins LnBWHR: ε^o Tr^o Ti^o A^o τῷ πλοίῳ] [Tr]m εἰς ἔρημ.
 τόπ.] post ἀπηλθον ε TrTiA

καὶ εἶδον αὐτοὺς ὑπάγοντας, καὶ ἔγνωσαν πολλοί, καὶ πεζῇ 33
ἀπὸ πασῶν τῶν πόλεων συνέδραμον ἐκεῖ, καὶ προῆλθον
αὐτούς. Καὶ ἐξελθὼν εἶδεν πολὺν ὄχλον, καὶ ἐσπλαγ- 34
χνίσθη ἐπ' αὐτοὺς ὅτι ἦσαν ὡς πρόβατα μὴ ἔχοντα
ποιμένα· καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐτοὺς πολλά. καὶ ἦδη 35
ᾠρας πολλῆς γενομένης προσελθόντες αὐτῷ οἱ μαθηταὶ
αὐτοῦ ἔλεγον ὅτι Ἑρημός ἐστιν ὁ τόπος, καὶ ἦδη ᾠρα
πολλή· ἀπόλυσον αὐτούς, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τοὺς 36
κύκλῳ ἀγροὺς καὶ κώμας ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς τί φάγωσιν.
ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. 37
καὶ λέγουσιν αὐτῷ, Ἀπελθόντες ἀγοράσωμεν δηναρίων
διακοσίων ἄρτους, καὶ δώσομεν αὐτοῖς φαγεῖν; ὁ δὲ 38
λέγει αὐτοῖς, Πόσους ἄρτους ἔχετε; ὑπάγετε ἴδετε. καὶ
γνόντες λέγουσιν, Πέντε, καὶ δύο ἰχθύας. καὶ ἐπέταξεν 39
αὐτοῖς ἀνακλῖναι πάντας συμπόσια συμπόσια ἐπὶ τῷ χλωρῷ
χόρτῳ. καὶ ἀνέπεσαν πρασιαὶ πρασιαὶ κατὰ ἑκατὸν καὶ 40
κατὰ πεντήκοντα. καὶ λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ 41
τοὺς δύο ἰχθύας ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν εὐλόγησεν καὶ
κατέκλασεν τοὺς ἄρτους, καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς ἵνα
παρατιθῶσιν αὐτοῖς· καὶ τοὺς δύο ἰχθύας ἐμέρισεν πᾶσιν.
καὶ ἔφαγον πάντες καὶ ἐχορτάσθησαν· καὶ ἦσαν 42, 43
κλάσματα δώδεκα κοφίνων πληρώματα καὶ ἀπὸ τῶν ἰχθύων.

33 εἶδον]-αν WH(n.a.) ὑπάγοντας] +οἱ ὄχλοι ς: CEr ἔγνωσαν]
ἐπέγνωσαν ς TiAmB(n.m.)WHmR: +αὐτὸν ς: +αὐτοὺς ςmTiB(n.m.)
προῆλθον αὐτούς] συνῆλθον αὐτοῦ WHm: +καὶ συνῆλθον πρὸς αὐτόν ς
34 εἶδεν] +ὁ Ἰησοῦς ς: pr ὁ Ἰησοῦς [Ln] ἐπ' αὐτοὺς] ἐπ' αὐτοῖς ς
35 γενομένης] γινομ. TiWHm αὐτῷ] Ti[B] αὐτοῦ] [Ln]
ἔλεγον] λέγουσιν ς Ln 36 κύκλῳ] ἔγγιστα WHm ἑαυτοῖς] +ἄρ-
τους ς (n.m.) [Ln] φάγωσιν] pr γὰρ ς (n.m.) [Ln]: +οὐκ ἔχουσιν ς (n.m.)
[Ln] 37 δηναρίων διακοσίων] διακ. δην. ς: C δώσομεν]-ωμεν
TmTiBm: δώμεν ς Bm 38 ἄρτους ἔχ.] ἔχ. ἄρτ. TmBWH
ὑπάγετε] +καὶ ς [Ln] λέγουσιν] +αὐτῷ [Ln] [Tr]m 39 ἀνα-
κλῖναι]-κλιθῆναι LnWH(n.m.)R 40 ἀνέπεσαν]-σον ς Ln: Er
κατὰ δὲς] ἀνὰ ς 41 μαθηταῖς] +αὐτοῦ ς Ln παρατιθῶσιν] παρα-
θῶσιν ς LnTr(n.m.) 43 κλάσματα] κλασμάτων ς LnTr(n.m.)TiBm
κοφίνων πληρώματα] κοφίνους πλ. Tr(n.m.): κοφίνους πλήρεις ς Ln

- 44 καὶ ἦσαν οἱ φαγόντες τοὺς ἄρτους πεντακισχίλιοι ἄνδρες.
 45 Καὶ εὐθὺς ἠνάγκασεν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐμβῆναι εἰς
 τὸ πλοῖον καὶ προάγειν εἰς τὸ πέραν πρὸς Βηθσαϊδάν, ἕως
 46 αὐτὸς ἀπολύει τὸν ὄχλον. καὶ ἀποταξάμενος αὐτοῖς
 47 ἀπῆλθεν εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι. Καὶ ὁψίας γενο-
 μένης ἦν τὸ πλοῖον ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης, καὶ αὐτὸς μόνος
 48 ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ ἰδὼν αὐτοὺς βασανιζομένους ἐν τῷ
 ἐλαύνειν, ἦν γὰρ ὁ ἄνεμος ἐναντίος αὐτοῖς, περὶ τετάρτην
 φυλακὴν τῆς νυκτὸς ἔρχεται πρὸς αὐτοὺς περιπατῶν ἐπὶ
 49 τῆς θαλάσσης· καὶ ἤθελεν παρελθεῖν αὐτούς. οἱ δὲ
 ἰδόντες αὐτὸν ἐπὶ τῆς θαλάσσης περιπατοῦντα ἔδοξαν ὅτι
 50 φάντασμα ἐστίν, καὶ ἀνέκραξαν· πάντες γὰρ αὐτὸν
 εἶδαν καὶ ἐταράχθησαν· ὁ δὲ εὐθὺς ἐλάλησεν μετ' αὐτῶν,
 51 καὶ λέγει αὐτοῖς, Θαρσείτε· ἐγὼ εἰμι· μὴ φοβεῖσθε. καὶ
 ἀνέβη πρὸς αὐτοὺς εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος.
 52 καὶ λίαν [ἐκ περισσοῦ] ἐν ἑαυτοῖς ἐξίσταντο· οὐ γὰρ
 συνῆκαν ἐπὶ τοῖς ἄρτοις, ἀλλ' ἦν αὐτῶν ἡ καρδιά πεπω-
 ρωμένη.
 53 Καὶ διαπεράσαντες ἐπὶ τὴν γῆν ἦλθον εἰς Γεννησαρέτ
 54 καὶ προσωρμίσθησαν. καὶ ἐξελθόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ
 55 πλοίου εὐθὺς ἐπιγινόντες αὐτὸν περιέδραμον ὅλην τὴν
 χώραν ἐκείνην καὶ ἤρξαντο ἐπὶ τοῖς κραβάττοις τοὺς κακῶς
 56 ἔχοντας περιφέρειν, ὅπου ἤκουον ὅτι ἐστίν. καὶ ὅπου
 ἂν εἰσεπορεύετο εἰς κώμας ἢ εἰς πόλεις ἢ εἰς ἀγρούς, ἐν

- 44 πεντακισχ.] pr ὡσεὶ s: Csm 45 εὐθὺς] εὐθέως s Ln ἠνάγκα-
 σεν] -σε WHa ἀπολύει] -λύση s Βηθσαϊδάν] -δά Er J
 47 ἦν] + πάλαι WHm 48 ἰδὼν] εἶδεν s περὶ] pr καὶ s [Tr]m
 49 ἐπὶ τῆς θ. περιπ.] περιπ. ἐπὶ τῆς θ. s Lu Tr A ὅτι φάντ. ἐστίν]
 φάντ. εἶναι s Ln Tr A 50 εἶδαν] -ον s Lu A ὁ δὲ] καὶ s Ln (n.m.)
 Tr (n.m.) A εὐθὺς] εὐθέως s 51 ἐκ περισσοῦ] ins s Ln [Tr] Ti
 A [B]: WH^o R^o ἐξίσταντο] + καὶ ἐθαύμαζον s [Ln] [Tr]m [B]
 52 ἀλλ' ἦν] ἦν γὰρ s (n.m.) Ln Tr m A αὐτῶν ἡ καρδ.] ἡ κ. αὐ. s: Er
 53 ἐπὶ τὴν γ. ἦλθ.] ἦλθ. ἐπὶ τ. γ. s Lu Tr A εἰς] s^o Ln^o Tr^o A^o
 Γεννησαρέτ] Γεννησ. s: -σαρέθ WHa: Csm] 54 εὐθὺς] εὐθέως s Ln
 αὐτὸν] + οἱ ἄνδρες τοῦ τόπου ἐκείνου [Ln] 55 περιέδραμον... καὶ]
 περιδραμόντες s Lu A χώραν] περίχωρον s Ln (n.m.) ἐστίν] pr
 ἐκεῖ s [Tr] A 56 ἂν] ἐὰν Ti B WHa εἰς sec. et tert.] s^o [Ln]

ταῖς ἀγοραῖς ἐτίθεισαν τοὺς ἀσθενοῦντας, καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα κὰν τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ ἄψωνται· καὶ ὅσοι ἂν ἤψαντο αὐτοῦ ἐσώζοντο.

Καὶ συνάγονται πρὸς αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι καὶ τινες τῶν **7**
γραμματέων ἐλθόντες ἀπὸ Ἱεροσολύμων· καὶ ἰδόντες **2**
τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ὅτι κοιναῖς χερσίν, τοῦτ' ἔστιν
ἀνίπτοις, ἐσθίουσιν τοὺς ἄρτους, (οἱ γὰρ Φαρισαῖοι καὶ **3**
πάντες οἱ Ἰουδαῖοι, ἐὰν μὴ πυγμῇ νίψωνται τὰς χεῖρας, οὐκ
ἐσθίουσιν, κρατοῦντες τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων·
καὶ ἀπ' ἀγορᾶς ἐὰν μὴ βαπτίσωνται οὐκ ἐσθίουσιν· καὶ **4**
ἄλλα πολλά ἐστὶν ἃ παρέλαβον κρατεῖν, βαπτισμοὺς
ποτηρίων καὶ ξεστῶν καὶ χαλκίων [καὶ κλινῶν]·) καὶ **5**
ἐπερωτῶσιν αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς, Διὰ τί
οὐ περιπατοῦσιν οἱ μαθηταί σου κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν
πρεσβυτέρων, ἀλλὰ κοιναῖς χερσίν ἐσθίουσιν τὸν ἄρτον ;
ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Καλῶς ἐπροφήτευσεν Ἡσαΐας περὶ ὑμῶν **6**
τῶν ὑποκριτῶν, ὡς γέγραπται ὅτι Οὗτος ὁ λαὸς τοῖς χεῖλεσίν
με τιμᾷ, ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ·
μάτην δὲ σέβονταί με, διδάσκοντες διδασκαλίας ἐντάλματα **7**
ἀνθρώπων. ἀφέντες τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ κρατεῖτε τὴν **8**
παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων. καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Καλῶς **9**
ἀθετεῖτε τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, ἵνα τὴν παράδοσιν ὑμῶν
τηρήσητε. Μωυσῆς γὰρ εἶπεν, Τίμα τὸν πατέρα σου **10**

ἀγοραῖς] πλατεΐαις WH_m ἐτίθεισαν] -θουν ς Ln ἤψαντο] ἤπτοντο
ς n.m.) Ln_m Tr_m A **2** ὅτι] ς° Ln° A° ἐσθίουσιν] ἐσθιόντας ς Ln A :
ἐσθίουσι WH_a τοὺς] ς° ἄρτους] + ἐμέμψαντο ς B_m : + κατέγνω-
σαν B_m Ἱεροσολύμων· καὶ... ἄρτους,] Ἱεροσολύμων καὶ... ἄρτους.
WHR **3** πυγμῇ] πυκνὰ Ti B_m **4** ἀπ'] ἀπὸ ς Ti B βαπτίσων-
ται] ραντίσωνται B(n.m.) WH(n.m.) R_m καὶ κλινῶν] ins ς Ln Tr A [B]
WH_m R_m : Ti° WH° R° **5** καὶ ργί.] ἔπειτα ς (n.m.) οὐ π. οἱ μαθ.
σου] οἱ μαθ. σου οὐ π. ς Ln Tr_m κοιναῖς] ἀνίπτοις ς (n.m.) Ln_m
6 ὁ δὲ] + ἀποκριθεὶς ς Ln καλῶς] pr ὅτι ς [Ln] [Tr] [A] ἐπροφήτ.]
τροεφῆτ. ς ὅτι] ς° Ln° Tr° [Tr]_m A° οὗτος ὁ λα.] ὁ λα. οὗτος
Ln WH_m τιμᾷ] ἀγαπᾷ WH_m **8** ἀφέντες] + γὰρ ς ἀνθρώπων]
+, βαπτισμοὺς ξεστῶν καὶ ποτηρίων· καὶ ἄλλα παρόμοια τοιαῦτα πολλὰ
ποιεῖτε ς Ln [Tr] [A] **9** τηρήσητε] στήσητε WH_m

- καὶ τὴν μητέρα σου· καί, Ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα
 11 θανάτῳ τελευτάτω· ὑμεῖς δὲ λέγετε, Ἐὰν εἴπῃ ἄνθρωπος
 τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρί, Κορβάν, ὃ ἐστὶν Δῶρον, ὃ ἐὰν ἐξ
 12 ἐμοῦ ὠφελθῇς, οὐκέτι ἀφίετε αὐτὸν οὐδὲν ποιῆσαι τῷ
 13 πατρὶ ἢ τῇ μητρί, ἀκυροῦντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ τῇ
 παραδόσει ὑμῶν ἧ παρεδώκατε· καὶ παρόμοια τοιαῦτα
 πολλὰ ποιεῖτε.
- 14 Καὶ προσκαλεσάμενος πάλιν τὸν ὄχλον ἔλεγεν αὐτοῖς,
 15 Ἀκούσατέ μου πάντες καὶ σύνετε· οὐδὲν ἐστὶν ἕξωθεν
 τοῦ ἀνθρώπου εἰσπορευόμενον εἰς αὐτὸν ὃ δύναται κοινῶσαι
 αὐτόν· ἀλλὰ τὰ ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευόμενά ἐστιν τὰ
 κοινοῦντα τὸν ἄνθρωπον.
- 17 Καὶ ὅτε εἰσῆλθεν εἰς οἶκον ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ἐπηρώτων
 18 αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τὴν παραβολήν. καὶ λέγει
 αὐτοῖς, Οὕτως καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοί ἐστε· οὐ νοεῖτε ὅτι πᾶν
 τὸ ἕξωθεν εἰσπορευόμενον εἰς τὸν ἄνθρωπον οὐ δύναται
 19 αὐτὸν κοινῶσαι, ὅτι οὐκ εἰσπορεύεται αὐτοῦ εἰς τὴν
 καρδίαν ἀλλ' εἰς τὴν κοιλίαν, καὶ εἰς τὸν ἀφεδρῶνα ἐκπο-
 20 ρεύεται· καθαρίζων πάντα τὰ βρώματα. ἔλεγεν δὲ ὅτι
 Τὸ ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευόμενον, ἐκείνο κοινοῖ τὸν ἄν-
 21 θρωπον. ἔσωθεν γάρ, ἐκ τῆς καρδίας τῶν ἀνθρώπων,
 οἱ διαλογισμοὶ οἱ κακοὶ ἐκπορεύονται, πορνεῖαι, κλοπαί,
 22 φόνοι, μοιχεῖαι, πλεονεξίαι, πονηρίαι, δόλος, ἀσέλγεια,
 ὀφθαλμοὶς πονηρός, βλασφημία, ὑπερηφανία, ἀφροσύνη
 23 πάντα ταῦτα τὰ πονηρὰ ἔσωθεν ἐκπορεύεται, καὶ κοινοῖ
 τὸν ἄνθρωπον.

11 κορβάν] -βάν WH 12 οὐκέτι] pr καὶ 5 [A]BmScr πατρὶ] +
 αὐτοῦ 5 μητρί] + αὐτοῦ 5 13 ὑμῶν] + τῇ μωρᾷ WHm
 14 πάλιν] πάντα 5 (n.m.) ἀκούσατε] -ετε 5 σύνετε] συνίετε 5
 15 κοινῶσαι αὐ.] αὐ. κοιν. 5 LnTrA ἐκ τοῦ ἀ. ἐκπορ.] ἐκπορ. ἀπ'
 αὐτοῦ 5: + ἐκεῖνας Ln[Tr]A 16 εἰ τις ἔχει ὧτα ἀκούειν, ἀκουέτω 5 Ln
 [Tr][A][B]Rm 17 οἶκον] pr τὸν Ti[B] τὴν παραβολήν] περὶ τῆς
 παραβολῆς 5 18 οὕτως] -τω WHa 19 ἀλλ'] ἀλλὰ WHa
 ἀφεδρῶνα] ὀχετὸν WHm καθαρίζων] -ίζον 5 Bm: ErScr ἐκπορ.;
 καθαρ.] ἐκπορ. καθαρ. vel ἐκπορ., καθαρ. 5 LnTrTiAB 21, 22 πορν.,
 κλοπ., φόν., μοιχ.] μοιχ., πορν., φόν., κλοπ. 5 LnTrm

Ἐκεῖθεν δὲ ἀναστὰς ἀπῆλθεν εἰς τὰ ὄρια Τύρου [καὶ 24
Σιδῶνος]. καὶ εἰσελθὼν εἰς οἰκίαν οὐδένα ἤθελεν γινῶναι,
καὶ οὐκ ἠδυνήθη λαβεῖν· ἀλλ' εὐθὺς ἀκούσασα γυνή 25
περὶ αὐτοῦ, ἧς εἶχεν τὸ θυγάτριον αὐτῆς πνεῦμα ἀκάθαρτον,
ἐλθοῦσα προσέπεισεν πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ· ἡ δὲ γυνή 26
ἦν Ἑλληνίς, Συροφοινίκισσα τῷ γένει· καὶ ἡρώτα αὐτὸν
ἵνα τὸ δαιμόνιον ἐκβάλλῃ ἐκ τῆς θυγατρὸς αὐτῆς. καὶ 27
ἔλεγεν αὐτῇ, Ἄφες πρῶτον χορτασθῆναι τὰ τέκνα· οὐ γάρ
ἐστὶν καλὸν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων καὶ τοῖς κυναρίοις
βαλεῖν. ἡ δὲ ἀπεκρίθη καὶ λέγει αὐτῷ, Ναί, Κύριε· καὶ 28
τὰ κυνάρια ὑποκάτω τῆς τραπέζης ἐσθίουσιν ἀπὸ τῶν
ψιχίων τῶν παιδίων. καὶ εἶπεν αὐτῇ, Διὰ τοῦτον τὸν 29
λόγον ὑπαγε· ἐξεληλύθεν ἐκ τῆς θυγατρὸς σου τὸ δαιμόνιον.
καὶ ἀπελθοῦσα εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς εὔρεν τὸ παιδίον βε- 30
βλημένον ἐπὶ τὴν κλίνην καὶ τὸ δαιμόνιον ἐξεληλυθός.

Καὶ πάλιν ἐξελθὼν ἐκ τῶν ὁρίων Τύρου ἦλθεν διὰ 31
Σιδῶνος εἰς τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας ἀνὰ μέσον τῶν
ὁρίων Δεκαπόλεως. καὶ φέρουσιν αὐτῷ κωφὸν καὶ 32
μογιλάλον, καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα ἐπιθῇ αὐτῷ τὴν
χείρα. καὶ ἀπολαβόμενος αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ὄχλου κατ' 33
ιδίαν ἔβαλεν τοὺς δακτύλους αὐτοῦ εἰς τὰ ὦτα αὐτοῦ, καὶ
πτύσας ἤψατο τῆς γλώσσης αὐτοῦ, καὶ ἀναβλέψας εἰς 34
τὸν οὐρανὸν ἐστέναξεν, καὶ λέγει αὐτῷ, Ἐφφαθά, ὃ ἐστὶν

24 ἐκεῖθεν δὲ] καὶ ἐκεῖθεν ς LnTr (n.m.) ὄρια] μεθ' ὅρια ς (n.m.) A (n.m.)
καὶ Σιδῶνος] ins ς LnTr [Tr] mBm [WH] R : Ti° A° B° R° m οἰκίαν] pr τὴν
ς : Er ἡθελεν] ἠθέλησεν Ti ἠδυνήθη] - ἄσθη Ti B WH
25 ἀλλ' ἀλλὰ Ti B WH_a ἀλλ' εὐθὺς ἀκού.] ἀκού. γὰρ ς (n.m.) Ln
εἶχεν] εἶχε WH_a ἐλθοῦσα] εἰσελθοῦσα Ti B 26 ἡ δὲ γυνὴ ἦν] ἦν
δὲ ἡ γυν. ς : ἡ γυν. δὲ ἦν Tr (σφ) Συροφοινίκισσα] Συροφοίνισσα ς : Σύρα
Φοινίκισσα C ς mTr ABm WHm : Eism ἐκβάλλῃ] ἐκβάλλῃ ς : C
27 καὶ ἔλεγεν] ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν ς ἐστὶν καλὸν] καλ. ἐστ. ς τοῖς
κυν. βαλ.] βαλ. τοῖς κυν. ς LnTr m 28 ναί, κύριε] κύριε, ἀλλὰ WHm
καὶ] + γὰρ ς [Ln] A ἐσθίουσιν] ἐσθίει ς 29 ἐκ τῆς θ. σου] post τὸ
δαιμ. ς LnTr (n.m.) 30 εὔρεν] εὔρε WH_a τὸ παιδ. usque ad
ἐξεληλυθός] τὸ δαιμόνιον ἐξελ. καὶ τὴν θυγατέρα βεβλημένην ἐπὶ τῆς κλίνης
ς Ln m 31 ἦλθ. δ. Σ. εἰς] καὶ Σ. ἦλθε πρὸς ς (n.m.) 32 κωφὸν καὶ]
—καὶ ς (n.m.) A μογιλάλον] μογγιλ. Tr (n.m.) 33 αὐτοῦ pri.] Ti°
34 ἐστέναξεν] -ξε WH_a ἐστὶν] ἐστι WH_a

35 Διανοίχθητι. καὶ ἡνοίγησαν αὐτοῦ αἱ ἀκοαί, καὶ ἐλύθη
36 ὁ δεσμός τῆς γλώσσης αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει ὀρθῶς. καὶ
διεστέλλατο αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ λέγωσιν· ὅσον δὲ αὐτοῖς διε-
37 στέλλετο, αὐτοὶ μᾶλλον περισσότερον ἐκήρυσσον· καὶ
ὑπερπερισσῶς ἐξεπλήσσοντο λέγοντες, Καλῶς πάντα
πεποιήκεν· καὶ τοὺς κωφοὺς ποιεῖ ἀκούειν καὶ ἀλάλους
λαλεῖν.

8 Ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις πάλιν πολλοῦ ὄχλου ὄντος καὶ
μὴ ἐχόντων τί φάγωσιν, προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς
2 λέγει αὐτοῖς, Σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἡδὴ
ἡμέραι τρεῖς προσμένουσιν μοι καὶ οὐκ ἔχουσιν τί φάγωσιν·
3 καὶ ἐὰν ἀπολύσω αὐτοὺς νήστες εἰς οἴκον αὐτῶν, ἐκλυθή-
σονται ἐν τῇ ὁδῷ· καὶ τινες αὐτῶν ἀπὸ μακρόθεν ἤκασιν.
4 καὶ ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι Πόθεν τούτους
5 δυνήσεται τις ὧδε χορτάσαι ἄρτων ἐπ' ἐρημίας; καὶ
ἡρώτα αὐτούς, Πόσους ἔχετε ἄρτους; οἱ δὲ εἶπαν, Ἑπτὰ.
6 καὶ παραγγέλλει τῷ ὄχλῳ ἀναπεσεῖν ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ
λαβὼν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους εὐχαριστήσας ἔκλασεν καὶ ἐδίδου
τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἵνα παρατιθῶσιν, καὶ παρέθηκαν τῷ
7 ὄχλῳ. καὶ εἶχαν ἰχθύδια ὀλίγα· καὶ εὐλογήσας αὐτὰ
8 εἶπεν καὶ ταῦτα παρατιθέναι. καὶ ἔφαγον καὶ ἐχορτά-
σθησαν· καὶ ἦσαν περισσεύματα κλασμάτων ἑπτὰ σπυ-
9 ρίδας· ἦσαν δὲ ὡς τετρακισχίλιοι. καὶ ἀπέλυσεν αὐτούς.

35 ἡνοίγ·] pr εὐθέως s [Lñ] [Tr]m ἡνοίγησαν] διηνοίχθησαν s
ἐλύθη] pr εὐθὺς TtB 36 λέγωσιν] εἵπωσιν s Lñ Trm αὐτοῖς] pr
αὐτὸς s αὐτοῖς s° 37 καὶ τοὺς κω.] pr ὡς WHm ἀλάλους] pr
τοὺς s Lñ 1 πάλιν πολλοῦ] παμπόλλου s (n.m.) προσκαλεσ·] + ὁ
Ἰησοῦς s μαθητὰς] + αὐτοῦ s LñA 2 ἡμέραι tr.] ἡμέρας tr.
s (n.m.): ἡμέραις τρισὶν WHm προσμένουσιν... ἔχουσιν] -σι dis WHa
μοι] Lñ° [Tr]A° WH°m 3 νήστεις] -τις Tt καὶ τινες] τινὲς γὰρ s Trm
ἀπὸ] s° Lñ° ἤκασιν] εἰσὶν TrmAWH: ἤκουσιν ErtmElz 4 ὅτι]
s° Lñ° 5 ἡρώτα] ἐπηρώτα s Lñ εἶπαν] -ον s Lñ 6 παρα-
γγέλλει] παρήγγειλε s εὐχαριστ·] pr καὶ [Lñ] [Tr]m παρατιθῶσιν]
παραθῶσιν s Lñ 7 εἶχαν] -ον s εὐλογ·] pr ταῦτα Lñ αὐτὰ]
s° (n.m.) αὐτὰ usque ad παρατιθέναι] εἶπε παραθεῖναι καὶ αὐτά s: εἶπεν
παρατεθῆναι καὶ αὐτά Lñ: αὐτὰ παρέθηκεν TtA 8 καὶ ἔφαγον] ἔφ. δὲ
s A (n.m.) σπυρίδας] σφυρ. LñWH (n.a.) ■ ἦσαν δὲ] + οἱ φαγόντες
s Lñ [Tr]

Καὶ εὐθὺς ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ 10
ἦλθεν εἰς τὰ μέρη Δαλμανουθά. καὶ ἐξῆλθον οἱ Φαρι- 11
σαῖοι καὶ ἤρξαντο συνζητεῖν αὐτῷ, ζητοῦντες παρ' αὐτοῦ
σημεῖον ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, πειράζοντες αὐτόν. καὶ 12
ἀναστενάξας τῷ πνεύματι αὐτοῦ λέγει, Τί ἡ γενεὰ αὕτη
ζητεῖ σημεῖον; ἀμὴν λέγω ὑμῖν, εἰ δοθήσεται τῇ γενεᾷ
ταύτῃ σημεῖον. καὶ ἀφεὶς αὐτοὺς πάλιν ἐμβὰς ἀπῆλθεν 13
εἰς τὸ πέραν.

Καὶ ἐπελάθοντο λαβεῖν ἄρτους, καὶ εἰ μὴ ἓνα ἄρτον οὐκ 14
εἶχον μεθ' ἑαυτῶν ἐν τῷ πλοίῳ. καὶ διεστέλλετο αὐτοῖς 15
λέγων, Ὁρᾶτε, βλέπετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ
τῆς ζύμης Ἡρώδου. καὶ διελογίζοντο πρὸς ἀλλήλους 16
ὅτι Ἄρτους οὐκ ἔχομεν. καὶ γνοὺς [ὁ Ἰησοῦς] λέγει 17
αὐτοῖς, Τί διαλογίζεσθε ὅτι ἄρτους οὐκ ἔχετε; οὐπω νοεῖτε
οὐδὲ συνίετε; πεπωρωμένην ἔχετε τὴν καρδίαν ὑμῶν;
ὀφθαλμοὺς ἔχοντες οὐ βλέπετε; καὶ ὧτα ἔχοντες οὐκ 18
ἀκούετε; καὶ οὐ μνημονεύετε ὅτε τοὺς πέντε ἄρτους 19
ἔκλασα εἰς τοὺς πεντακισχιλίους, πόσους κοφίνους κλασμά-
των πλήρεις ἤρατε; λέγουσιν αὐτῷ, Δώδεκα. Ὅτε δὲ 20
τοὺς ἑπτὰ εἰς τοὺς τετρακισχιλίους, πόσων σφυρίδων πλη-
ρώματα κλασμάτων ἤρατε; καὶ λέγουσιν αὐτῷ, Ἑπτὰ.
καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Οὐπω συνίετε; 21

Καὶ ἔρχονται εἰς Βηθσαϊδάν. καὶ φέρουσιν αὐτῷ τυφλόν, 22

10 ευθὺς] εὐθέως ς ἐμβὰς] + αὐτὸς [Ln]WHm 11 συνζητεῖν]
συζ. ς 12 αὐτοῦ] [Tr]m ζητ. σημεῖον] σημ. ἐπιζητεῖ ς ὑμῖν]
[Tr]m[A]WH^o(n.m.) 13 πάλιν ἐμβὰς] ἐμβ. πάλ. ς: + εἰς τὸ πλοῖον
ς: + εἰς πλοῖον Ln[Tr] 15 βλέπετε] pr καὶ [Ln] 16 ὅτι]
pr λέγοντες ς ἔχομεν] ἔχουσιν LnTr(n.m.)AWHRm 17 ὁ Ἰη-
σοῦς] ins ς Ln[Tr][B]R: Ti^oA^oWH^o συνίετε] συνεῖτε WHa
πεπωρωμ.] pr ἔτι ς Ti (σφ)[B] 18 μνημονεύετε] -νεύετε; ς TrR
19 πόσους] pr καὶ Ti[B] κλασμάτων πλή.] πλ. κλ. ς: C 20 ὅτε
δὲ] —δὲ [Tr][A]WH: καὶ ὅτε Lnm: ὅτε καὶ TiWHm: ὅτε [καὶ] B ἑπτὰ]
+ ἄρτους [Ln] σφυρίδων] σφυρ. WH(n.a.) καὶ λέγουσιν αὐτῷ]
—αὐτῷ TiB: οἱ δὲ εἶπον ς LnTr(n.m.) 21 οὐπω] pr πῶς LnTr: πῶς
οὐ ς (n.m.) LnmAm 22 ἔρχονται] -εται ς Βηθσαϊδάν] -δά C J:
Βηθανίαν WHm

- 23 καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα αὐτοῦ ἄψῃται. καὶ ἐπιλα-
βόμενος τῆς χειρὸς τοῦ τυφλοῦ ἐξήνεγκεν αὐτὸν ἔξω τῆς
κώμης· καὶ πτύσας εἰς τὰ ὄμματα αὐτοῦ, ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας
24 αὐτῷ, ἐπηρώτα αὐτόν, Εἴ τι βλέπεις; καὶ ἀναβλέψας
ἔλεγεν, Βλέπω τοὺς ἀνθρώπους, ὅτι ὡς δένδρα ὁρῶ περιπα-
25 τοῦντας. εἶτα πάλιν ἐπέθηκεν τὰς χεῖρας ἐπὶ τοὺς
ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, καὶ διέβλεψεν καὶ ἀπεκατέστη καὶ ἐνέ-
26 βλεπεν τηλαυγῶς ἅπαντα. καὶ ἀπέστειλεν αὐτὸν εἰς
οἶκον αὐτοῦ λέγων, Μηδὲ εἰς τὴν κώμην εἰσέλθῃς.
27 Καὶ ἐξῆλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὰς
κώμας Καισαρείας τῆς Φιλίππου· καὶ ἐν τῇ ὁδῷ ἐπηρώτα
τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ λέγων αὐτοῖς, Τίνα με λέγουσιν οἱ
28 ἄνθρωποι εἶναι; οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ λέγοντες ὅτι Ἰωάννην
τὸν Βαπτιστὴν· καὶ ἄλλοι Ἡλίαν· ἄλλοι δὲ ὅτι Εἰς τῶν
29 προφητῶν. καὶ αὐτὸς ἐπηρώτα αὐτοὺς, Ὑμεῖς δὲ τίνα
με λέγετε εἶναι; ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος λέγει αὐτῷ, Σὺ εἶ ὁ
30 Χριστός. καὶ ἐπετίμησεν αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ λέγωσιν
31 περὶ αὐτοῦ. Καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐτοὺς ὅτι δεῖ τὸν
Υἱὸν τοῦ Ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν, καὶ ἀποδοκιμασθῆναι
ὑπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν γραμ-
ματέων, καὶ ἀποκτανθῆναι, καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστῆναι·
32 καὶ παρρησίᾳ τὸν λόγον ἐλάλει. καὶ προσλαβόμενος ὁ
33 Πέτρος αὐτὸν ἤρξατο ἐπιτιμᾶν αὐτῷ. ὁ δὲ ἐπιστραφεὶς

23 ἐξήνεγκεν] ἐξήγαγεν ς Ln Tr_m αὐτῷ] αὐτοῦ Tr_m αὐτόν, εἴ τι
βλέπεις;] αὐτὸν εἴ τι βλέπει. ς Ln Tr(n.m.) Ti B_m WH_m 24 ἔλεγεν] εἶπεν
Ln_m ὅτι et ὁρῶ] C^s s^o m^j 25 ἐπέθηκεν] ἔθηκεν Tr(n.m.) AWH
διέβλεψεν] ἐποίησεν αὐτὸν ἀναβλέψαι ς Ln ἀπεκατέστη] ἀποκατε-
στάθη ς: ἀπεκατεστάθη Ln ἐνέβλεπεν] -ψεν ς Tr_m τηλαυγῶς]
δηλ. Ti WH_m ἅπαντα]-τας ς 26 οἶκον] pr τὸν ς μηδὲ] μὴ Ti
μηδὲ usque ad εἰσέλθῃς] μηδενὶ εἵπῃς εἰς τὴν κώμην WH_m εἰσέλθῃς]
+μηδὲ εἵπῃς τινὲ ἐν τῇ κώμῃ ς Ln Tr sed [Tr] m A 27 αὐτοῖς] [Tr]
28 εἶπαν] ἀπεκρίθησαν ς Ln Tr (n.m.) αὐτῷ λέγοντες] ς^o ὅτι
pr_i.] ς^o Ln^o Tr^o ὅτι sec.] ς^o εἰς] ἕνα ς 29 ἐπηρ. αὐτοὺς] λέγει
αὐτοῖς ς (n.m.) Ln_m ἀποκριθεὶς] pr καὶ Ln: +δὲ ς 30 λέγωσιν]
εἶπωσιν Ln 31 ὑπὸ] ἀπὸ ς τῶν sec. et tert.] ς^o 32 παρρη-
σίᾳ] παρησ. WH_a ὁ Π. αὐτ.] αὐτ. ὁ Π. ς

καὶ ἰδὼν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐπετίμησεν Πέτρῳ καὶ λέγει,
 Ὑπαγε ὀπίσω μου, Σατανᾶ· ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ Θεοῦ
 ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων. Καὶ προσκαλεσάμενος τὸν 34
 ὄχλον σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ εἶπεν αὐτοῖς, Εἴ τις θέλει
 ὀπίσω μου ἔλθειν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν
 σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθείτω μοι. ὅς γὰρ ἐὰν θέλῃ 35
 τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὅς δ' ἂν ἀπολέσει
 τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ τοῦ εὐαγγελίου, σώσει
 αὐτήν. τί γὰρ ὠφελεῖ [τὸν] ἄνθρωπον κερδῆσαι τὸν 36
 κόσμον ὅλον καὶ ζημιωθῆναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ; τί γὰρ 37
 δοῖ ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ; ὅς γὰρ 38
 ἐὰν ἐπαισχυνθῇ με καὶ τοὺς ἐμοὺς λόγους ἐν τῇ γενεᾷ
 ταύτῃ τῇ μοιχαλίδι καὶ ἁμαρτωλῷ, καὶ ὁ Υἱὸς τοῦ
 Ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται αὐτόν, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ
 τοῦ Πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων τῶν ἁγίων. καὶ 9
 ἔλεγεν αὐτοῖς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἰσὶν τινες ὧδε τῶν
 ἐστηκότων οἵτινες οὐ μὴ γεύσονται θανάτου ἕως ἂν ἴδωσιν
 τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ἐληλυθυῖαν ἐν δυνάμει.

Καὶ μετὰ ἡμέρας ἑξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέτρον 2
 καὶ τὸν Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην, καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς
 ὄρος ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν μόνους· καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν
 αὐτῶν· καὶ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο στίλβοντα, λευκὰ 3
 λίαν, οἷα γναφεὺς ἐπὶ τῆς γῆς οὐ δύναται οὕτως λευκᾶναι.
 καὶ ὥφθη αὐτοῖς Ἡλίας σὺν Μωυσεῖ, καὶ ἦσαν συνλα- 4
 λούντες τῷ Ἰησοῦ. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος λέγει τῷ 5

33 Πέτρῳ] pr τῷ ς καὶ λέγει] λέγων ς Ln Tr m 34 εἴ τις] ὅστις
 ς (n.m.) Ti A ἐλθεῖν] ἀκολουθεῖν Tr (n.m.) Ti A 35 ἐὰν] ἂν ς Ln WH a
 ψυχ. αὐτοῦ p r i.] ἑαυτοῦ ψυχ. WH (n.m.) ἀπολέσει sec.] -ση ς Ln ψυχ.
 αὐτοῦ sec.] ἑαυτοῦ ψυχ. Tr Ti (σφ) ἐμοῦ καὶ] [WH] σώσει] pr οὐ-
 ς 36 ὠφελεῖ] -λήσει ς Ln (n.m.) Tr WH m τὸν p r i.] ins Ln Tr
 [A] WH m : ς Ti B WH R° κερδῆσαι...ζημιωθῆναι] ἐὰν κερδήσῃ...ζημιωθῇ
 ς Ln Tr 37 τί γὰρ] ἥ τί ς Ln δοῖ] δώσει ς Ln [A] ἄνθρωπος]
 [A] 38 ἐὰν] ἂν ς 1 ὧδε τῶν] τῶν ὧδε ς Ln Scr ἐστηκότων]
 ἐστώτων WH a 2 μετὰ] μεθ' ς Ἰωαν.] pr τὸν ς Ti [B] WH m : C
 ■ ἐγένετο] ἐγένοντο Ln Tr A λίαν] + ὡς χιών ς Ln Bm οὕτως] ς°
 Ln° 4 Μωυσεῖ] -σῇ Tr A WH m συλλαλ.] συλλαλ. ς Ln Tr A.

- Ἰησοῖ, Ῥαββεΐ, καλόν ἐστιν ἡμᾶς ὧδε εἶναι· καὶ ποιήσω-
μεν τρεῖς σκηνάς, σοὶ μίαν καὶ Μωυσεῖ μίαν καὶ Ἡλία
6 μίαν. οὐ γὰρ ᾔδει τί ἀποκριθῇ· ἔκφοβοι γὰρ ἐγένοντο.
7 καὶ ἐγένετο νεφέλη ἐπισκιάζουσα αὐτοῖς· καὶ ἐγένετο φωνὴ
ἐκ τῆς νεφέλης, Οὗτός ἐστιν ὁ Υἱός μου ὁ ἀγαπητός·
8 ἀκούετε αὐτοῦ. καὶ ἐξάπινα περιβλεψάμενοι οὐκ ἐτι
οὐδένα εἶδον, ἀλλὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον μεθ' ἐαυτῶν.
9 Καὶ καταβαινόντων αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους διεστείλατο
αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ ᾧ εἶδον διηγῇσονται, εἰ μὴ ὅταν ὁ Υἱὸς
10 τοῦ Ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ. καὶ τὸν λόγον ἐκρά-
τησαν πρὸς ἑαυτοὺς συνζητοῦντες τί ἐστιν τὸ ἐκ νεκρῶν
11 ἀναστῆναι· καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν λέγοντες, Ὅτι λέ-
12 γουσιν οἱ γραμματεῖς ὅτι Ἡλίαν δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον ; ὁ
δὲ ἔφη αὐτοῖς, Ἡλίας μὲν ἐλθὼν πρῶτον ἀποκαθιστάνει
πάντα· καὶ πῶς γέγραπται ἐπὶ τὸν Υἱὸν τοῦ Ἀνθρώπου ἵνα
13 πολλὰ πάθῃ καὶ ἐξουδενηθῇ ; ἀλλὰ λέγω ὑμῖν ὅτι καὶ
Ἡλίας ἐλήλυθεν, καὶ ἐποίησαν αὐτῷ ὅσα ᾔθελον, καθὼς
γέγραπται ἐπ' αὐτόν.
14 Καὶ ἐλθόντες πρὸς τοὺς μαθητὰς εἶδον ὄχλον πολὺν περὶ
αὐτοὺς καὶ γραμματεῖς συνζητοῦντας πρὸς αὐτούς. καὶ εὐ-
15 θὺς πᾶς ὁ ὄχλος ιδόντες αὐτὸν ἐξεθαμβήθησαν, καὶ προσ-

5 τρεῖς σκηνάς] σκ. τρ. ε Μωυσεῖ]-σῇ TrA 6 ἀποκριθῇ] λαλήσῃ
ε Ln ἔκφοβοι γὰρ ἐγέν.] ἦσαν γὰρ ἔκφ. ε 7 ἐγένετο] ἦλθεν ε
LnTr(n.m.)A νεφέλης] + λέγουσα ε Ln ἀκούετε αὐτ.] αὐτ. ἀκ.
ε Lnm 8 ἀλλὰ] εἰ μὴ LnR ἀλλὰ usque ad ἐαυτῶν] μεθ' ἐαυτῶν
εἰ μὴ τὸν Ἰησοῦν μόνον LnmWH(n.m.), sed μετὰ Ln 9 καὶ καταβ.]
καταβ. δὲ ε TrmA ἀπὸ] ἐκ LnTrmWH(n.m.) ᾧ εἶδον διηγ.] διηγ. ᾧ
εἶδον ε LnmTrm 10 συνζητοῦντες] συζητ. ε 11 ἐπηρώτων]
-τησαν Lnm Ὅτι λέγουσιν...πρῶτον;] ὅτι λέγουσιν...πρῶτον. R : Ὅ
τι Ln οἱ γραμμ.] pr οἱ Φαρισαῖοι καὶ [Ln]Ti[B] 12 ἔφη] ἀποκρι-
θεὶς εἶπεν ε LnTrm μὲν] [Tr]Ti°[B] ἀνθρώπου...ἐξουδενηθῇ]
-που,...-θῇ. ε Tr : -που;...-θῇ. LnTi ἀποκαθιστάνει]-ιστᾶ ε : ἀποκατι-
στάνει WH, sed ἀποκαταστάνει vel ἀποκαθιστάνει WH_a ἐξουδενηθῇ]
-ωθῇ ε AmWH_a : -θενωθῇ TiB(n.m.) 13 ᾔθελον] ᾔθελον ε (n.m.) Ln
14 ἐλθόντες...εἶδον] ἐλθὼν...εἶδεν ε LnTrmA εἶδον]-αν WH(n.a.)
συνζήτη.] συζητ. ε πρὸς αὐτούς] αὐτοῖς ε LnA 15 εὐθύς] εὐθέως
ε Ln ιδόντες...ἐξεθαμβήθησαν] ιδὼν...ἐξεθαμβήθη ε

τρέχοντες ἡσπάζοντο αὐτόν. καὶ ἐπηρώτησεν αὐτούς, 16
Τί συζητεῖτε πρὸς αὐτούς; καὶ ἀπεκρίθη αὐτῷ εἰς ἐκ 17
τοῦ ὄχλου, Διδάσκαλε, ἤνεγκα τὸν υἱόν μου πρὸς σε, ἔχοντα
πνεῦμα ἄλαλον· καὶ ὅπου ἔαν αὐτὸν καταλάβῃ, ῥήσσει 18
αὐτόν, καὶ ἀφρίζει καὶ τρίζει τοὺς ὀδόντας καὶ ξηραίνε-
ται· καὶ εἶπα τοῖς μαθηταῖς σου ἵνα αὐτὸ ἐκβάλωσιν, καὶ
οὐκ ἴσχυσαν. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτοῖς λέγει, Ὡ γενεὰ 19
ἄπιστος, ἕως πότε πρὸς ὑμᾶς ἔσομαι; ἕως πότε ἀνέξομαι
ὑμῶν; φέρετε αὐτὸν πρὸς με. καὶ ἤνεγκαν αὐτὸν πρὸς 20
αὐτόν· καὶ ἰδὼν αὐτὸν τὸ πνεῦμα εὐθὺς συνεσπάραξεν
αὐτόν· καὶ πεσὼν ἐπὶ τῆς γῆς ἐκυλίετο ἀφρίζων. καὶ 21
ἐπηρώτησεν τὸν πατέρα αὐτοῦ, Πόσος χρόνος ἐστὶν ὡς
τοῦτο γέγονεν αὐτῷ; ὁ δὲ εἶπεν, Ἐκ παιδιόθεν. καὶ 22
πολλάκις καὶ εἰς πῦρ αὐτὸν ἔβαλεν καὶ εἰς ὕδατα ἵνα
ἀπολέσῃ αὐτόν· ἀλλ' εἴ τι δύνη, βοήθησον ἡμῖν σπλαγχ-
σθεὶς ἐφ' ἡμᾶς. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Τὸ εἰ δύνη· 23
πάντα δυνατὰ τῷ πιστεύοντι. εὐθὺς κράζας ὁ πατήρ 24
τοῦ παιδίου ἔλεγεν, Πιστεύω· βοήθει μου τῇ ἀπιστίᾳ.
ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἐπισυντρέχει ὄχλος, ἐπετίμησεν τῷ 25
πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ λέγων αὐτῷ, Τὸ ἄλαλον καὶ κωφὸν
πνεῦμα, ἐγὼ ἐπιτάσσω σοι, ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ καὶ μηκέτι
εἰσέλθῃς εἰς αὐτόν. καὶ κράζας καὶ πολλὰ σπαράζας 26
ἐξῆλθεν· καὶ ἐγένετο ὡσεὶ νεκρός, ὥστε τοὺς πολλοὺς

16 αὐτούς *ῥή.*] τοὺς γραμματεῖς *ς Ln* συζητ.] συζητ. *ς* 17 ἀπε-
κρίθη αὐτῷ] ἀποκριθεὶς *ς* ὄχλου] + εἶπε *ς* 18 ἔαν] *ἀν* *ς* WH_a
αὐτὸν *sec.*] Ti°[B]. ὀδόντας] + αὐτοῦ *ς* [Ln] εἶπα] εἶπον *ς* LnTrm
ἐκβάλωσιν] -σι WH_a 19 αὐτοῖς] αὐτῷ *ς* (n.m.) 20 τὸ πνεῦμα
εὐθὺς] εὐθέως τὸ πνεῦμα *ς* συνεσπάραξεν] ἐσπάρ. *ς* Tr(n.m.)A
21 ὡς] ἐξ οὗ Trm ἐκ παιδιόθεν] —ἐκ *ς* 22 αὐτὸν *ῥή.*] post πολ-
λάκις *ς* LnTr(n.m.) ἀλλ'] ἀλλὰ TiB δύνη] δύνασαι *ς* 23 τό] *ς*
τό WH_m δύνη] δύνασαι *ς* Bm: δύνη; Ti: + πιστεῦσαι *ς* Ln[Tr]m[A]Bm
24 εὐθὺς] εὐθέως *ς* Ln: pr καὶ *ς* [Ln][Tr] ἔλεγεν] pr μετὰ δακρύων
ς BmWHmRm πιστεύω] +, Κύριε *ς* Bm 25 ὄχλος] pr ὁ Ti[B]
τὸ ἄλαλον κ. κω. πν.] πν. τὸ ἄλ. κ. κω. *ς* ἐπιτάσσω σοι] σοι ἐπιτάσσω
ς LnTrm ἐξ] ἀπ' Ln 26 κράζας...σπαράζας] -ξαν...-ξαν *ς*
σπαράξ.] + αὐτὸν *ς* [Ln] τοὺς πολλοὺς] —τοὺς *ς*

- 27 λέγειν ὅτι ἀπέθανεν. ὁ δὲ Ἰησοῦς κρατήσας τῆς χειρὸς
 28 αὐτοῦ ἤγειρεν αὐτόν, καὶ ἀνέστη. Καὶ εἰσελθόντος
 αὐτοῦ εἰς οἶκον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ κατ' ἰδίαν ἐπηρώτων
 29 αὐτόν, Ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό; καὶ
 εἶπεν αὐτοῖς, Τοῦτο τὸ γένος ἐν οὐδενὶ δύναται ἐξελθεῖν
 εἰ μὴ ἐν προσευχῇ [καὶ νηστείᾳ].
- 30 Κάκειθεν ἐξελθόντες παρεπορεύοντο διὰ τῆς Γαλιλαίας·
 31 καὶ οὐκ ᾔθελεν ἵνα τις γνοῖ. ἐδίδασκεν γὰρ τοὺς μαθη-
 τὰς αὐτοῦ, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὅτι Ὁ Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώπου
 παραδίδοται εἰς χεῖρας ἀνθρώπων, καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν·
 32 καὶ ἀποκτανθεὶς μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστήσεται. οἱ δὲ
 ἠγνόουν τὸ ῥῆμα, καὶ ἐφοβοῦντο αὐτὸν ἐπερωτῆσαι.
- 33 Καὶ ἦλθον εἰς Καφαρναούμ· καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ γενόμενος
 34 ἐπηρώτα αὐτοὺς, Τί ἐν τῇ ὁδῷ διελογίζεσθε; οἱ δὲ
 ἐσιώπων· πρὸς ἀλλήλους γὰρ διελέχθησαν ἐν τῇ ὁδῷ τίς
 35 μείζων. καὶ καθίσας ἐφώνησεν τοὺς δώδεκα καὶ λέγει
 αὐτοῖς, Εἴ τις θέλει πρῶτος εἶναι, ἔσται πάντων ἔσχατος
 36 καὶ πάντων διάκονος. καὶ λαβὼν παιδίον ἔστησεν αὐτὸ
 ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ ἐναγκαλισάμενος αὐτὸ εἶπεν αὐτοῖς,
 37 Ὃς ἂν ἐν τῶν τοιούτων παιδίων δέξηται ἐπὶ τῷ ὀνόματί
 μου, ἐμὲ δέχεται· καὶ ὃς ἂν ἐμὲ δέχεται, οὐκ ἐμὲ δέχεται,
 ἀλλὰ τὸν ἀποστείλαντά με.
- 38 Ἐφη αὐτῷ ὁ Ἰωάννης, Διδάσκαλε, εἶδομέν τινα ἐν τῷ
 ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα δαιμόνια, [ὃς οὐκ ἀκολουθεῖ

ἀπέθανεν] Ἀπέθανεν JR 27 τῆς χειρὸς αὐτοῦ] αὐτὸν τῆς χ. ε A :
 Csm 28 εἰσελθόντος αὐτοῦ] -όντα αὐτόν ε (n.m.) A κατ' ἰδίαν]
 καθ' ἰδ. WH^a: post ἐπηρ. αὐτόν ε Ὅτι ἡμεῖς] Ὅ τι ἡμ. Ln : ὅτι ἡμ. R
 αὐτό;] αὐτό. R 29 καὶ νηστείᾳ] ins ε Ln Tr sed [Tr]_m [A] [B] WH_m R_m
 Scr: Ti^o WH^o R^o 30 κάκειθεν] καὶ ἐκεῖθεν ε WH^a παρεπορεύοντο]
 ἐπορεύ. Ln (n.m.) Tr (n.m.) WH (n.m.) γνοῖ] γνῶ ε 31 αὐτοῖς] [Tr]_m
 [WH] μετὰ τρεῖς ἡμέρας] τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ε (n.m.) 33 ἦλθον] ἦλθεν ε
 ὁδῷ] + πρὸς ἑαυτοὺς ε 34 ἐν τῇ ὁδῷ] [Ln] [Tr]_m 37 ἂν b^{is}] ἐὰν ε
 ἐν] [WH] τῶν τοιούτων παιδίων] τῶν π. τούτων Ti δέχεται] δέξ.
 ε Ln (n.m.) Tr_m 38 ἔφη] ἀπεκρίθη ε Ln : + δέ ε [Ln] ὁ Ἰωάννης]
 —ὁ Ln : + λέγων ε Ln Tr A εἶδομεν] -αμεν WH (n.a.) ἐν] ε^o (n.m.):
 Elz J ὃς οὐκ ἀκ. ἡμ.] ins ε Ln Tr Ti AB : WH^o (n.m., sed μεθ' ἡμῶν) R^o

ἡμῖν·] καὶ ἐκωλύομεν αὐτόν, ὅτι οὐκ ἠκολούθει ἡμῖν.
ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, Μὴ κωλύετε αὐτόν· οὐδεὶς γάρ ἐστιν 39
ὃς ποιήσει δύναμιν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου καὶ δυνήσεται
ταχὺ κακολογήσαί με. ὃς γὰρ οὐκ ἐστιν καθ' ἡμῶν, 40
ὑπὲρ ἡμῶν ἐστίν. ὃς γὰρ ἂν ποτίσῃ ὑμᾶς ποτήριον 41
ὑδατος ἐν ὀνόματι ὅτι Χριστοῦ ἐστέ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι
οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ. Καὶ ὃς ἂν σκαν- 42
δαλίῃ ἓνα τῶν μικρῶν τούτων τῶν πιστευόντων [εἰς ἐμέ],
καλὸν ἐστὶν αὐτῷ μᾶλλον εἰ περίκειται μύλος ὀνικὸς περὶ
τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ βέβληται εἰς τὴν θάλασσαν.
καὶ ἔαν σκανδαλίῃ σε ἡ χεὶρ σου, ἀπόκοψον αὐτήν· 43
καλὸν ἐστὶν σε κυλλὸν εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν, ἢ τὰς δύο
χεῖρας ἔχοντα ἀπελθεῖν εἰς τὴν γέενναν, εἰς τὸ πῦρ τὸ
ἄσβεστον. καὶ ἔαν ὁ πούς σου σκανδαλίῃ σε, ἀπό- 45
κοψον αὐτόν· καλὸν ἐστὶν σε εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν
χωλόν, ἢ τοὺς δύο πόδας ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν.
καὶ ἔαν ὁ ὀφθαλμός σου σκανδαλίῃ σε, ἔκβαλε αὐτόν· 47
καλὸν σε ἐστὶν μονόφθαλμον εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν
τοῦ Θεοῦ, ἢ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέ-
ενναν, ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ, καὶ τὸ πῦρ οὐ 48
σβέννυται. πᾶς γὰρ πυρὶ ἀλισθήσεται. καλὸν 49, 50

ἐκωλύομεν]-σαμεν ς Lⁿ Tr^m ὅτι *usque ad hunc sec.*] [Tr]Tr^mWH^m
ἠκολούθει] ἀκολουθεῖς Lⁿ TrA 40 ἡμῶν *bis*] ὑμ. ς Lⁿ Bm: ErsmJElz
41 ἂν] ἔαν WH_a ὀνόματι] pr τῷ ς: CE^r:+μου ς Ti ὅτι *sec.*
ς[Lⁿ] ἀπολέσῃ]-σει Lⁿ Tr(n.m.) 42 τούτων] ς[Tr]m[A]: CJ
πιστευόντων] πίστιν ἔχοντων TrmA εἰς ἐμέ] ins ς Lⁿ Tr sed [Tr]m[B]
R: Ti^aA^aWH^aR^m μύλος ὀνικὸς] λίθος μυλικὸς ς 43 σκανδα-
λίῃ]-ἰζῃ ς Lⁿ(n.m.)TrA WH_m ἐστίν σε] σοι ἐστίν ς εἰσελθ. εἰς
τ. ζ.] εἰς τ. ζ. εἰσελθ. ς 44 ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ, καὶ τὸ
πῦρ οὐ σβέννυται ins ς Lⁿ[Tr]A[B]: Ti^aWH^aR^a 45 καλὸν]+γὰρ [Lⁿ]
σε] σοι ς: Ersm γέενναν] γέεναν ς: +εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον ς [Lⁿ]
[A][B] 46 ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ, καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέν-
νυται ins ς Lⁿ[Tr]A[B]: Ti^aWH^aR^a 47 σε] σοι ς Lⁿ Tr^m τὴν
γέενναν]-τὴν WH(n.m.)[Tr]m: +τοῦ πυρός ς [Tr]m 49 πᾶς γὰρ πυρὶ]
πᾶσα γὰρ θυσία ἀλλὴ WH_m ἀλισθήσεται]+, καὶ πᾶσα θυσία ἀλλὴ ἀλι-
σθήσεται ς Lⁿ[Tr] sed Tr^mA[B]R_m

τὸ ἅλας· ἐὰν δὲ τὸ ἅλας ἀναλον γένηται, ἐν τίνι αὐτὸ ἀρτύσετε; ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς ἅλα καὶ εἰρηνεύετε ἐν ἀλλήλοις.

- 10 Καὶ ἐκεῖθεν ἀναστὰς ἔρχεται εἰς τὰ ὅρια τῆς Ἰουδαίας καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου· καὶ συνπορεύονται πάλιν ὄχλοι πρὸς αὐτόν· καὶ ὡς εἰώθει πάλιν ἐδίδασκεν αὐτούς.
2 καὶ προσελθόντες Φαρισαῖοι ἐπηρώτων αὐτὸν εἰ ἔξεστιν
3 ἀνδρὶ γυναῖκα ἀπολύσαι, πειράζοντες αὐτόν. ὁ δὲ ἀπο-
4 κριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Τί ὑμῖν ἐνετείλατο Μωυσῆς; οἱ δὲ
5 εἶπαν, Ἐπέτρεψεν Μωυσῆς βιβλίον ἀποστασίου γράφαι,
6 καὶ ἀπολύσαι. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Πρὸς τὴν
7 σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἔγραψεν ὑμῖν τὴν ἐντολὴν ταύτην.
8 ἀπὸ δὲ ἀρχῆς κτίσεως Ἄρσεν καὶ θήλυ ἐποίησεν αὐτούς.
9 ἕνεκεν τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ
10 τὴν μητέρα, [καὶ προσκολληθήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα
11 αὐτοῦ,] καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν· ὥστε
12 οὐκέτι εἰσὶν δύο ἀλλὰ μία σὰρξ. ὁ οὖν ὁ Θεὸς συνέ-
13 ζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω. Καὶ εἰς τὴν οἰκίαν
14 πάλιν οἱ μαθηταὶ περὶ τούτου ἐπηρώτων αὐτόν. καὶ
λέγει αὐτοῖς, Ὅς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ
15 γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται ἐπ' αὐτήν· καὶ ἐὰν αὕτη ἀπο-
λύσασα τὸν ἄνδρα αὐτῆς γαμήσῃ ἄλλον, μοιχᾶται.
16 Καὶ προσέφερον αὐτῷ παιδία ἵνα ἄψῃται αὐτῶν· οἱ δὲ
17 μαθηταὶ ἐπετίμησαν αὐτοῖς. ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ἠγανά-

50 ἅλας *dis*] ἅλα Ti WH_a ἅλα] ἅλας ς 1 καὶ ἐκεῖθεν] καὶ ἐκεῖθεν
ς: C καὶ *sec.*] διὰ τοῦς συνπορεύ.] συμπ. ς Ln Tr 2 Φαρισ.]
pr οἱ ς Ti [B]: CE₁ προσελθ. Φαρισ.] [WH] ἐπηρώτων] -ώτησαν
ς: C_{sm} 4 εἶπαν] -ον ς ἐπέτρεψεν M.] M. ἐπέτρ. ς 5 ὁ δὲ] καὶ
ἀποκριθεὶς ὁ ς Ln Tr_m 6 αὐτοῖς] [WH]: + ὁ Θεὸς ς [Ln] Tr_m [A]
7 μητέρα] + αὐτοῦ Ti [B] καὶ *usque ad* αὐτοῦ] ins ς Ln Tr sed [Tr]_m
A [B] R; Ti^o WH^o R^o m πρὸς τὴν γυναῖκα] τῇ γυναϊκί ς Ln B 10 εἰς
τὴν οἰκίαν] ἐν τῇ οἰκίᾳ ς μαθηταὶ] + αὐτοῦ ς [Ln] [A] τούτου]
τοῦ αὐτοῦ ς ἐπηρώτων] -τησαν ς Ln Tr (n.m.) 11 ἂν] ἐὰν ς
12 αὐτῇ] γυνῇ ς Ln ἀπολύσασα...γαμ.] ἀπολύσῃ...καὶ γαμ. ς Ln
γαμήσῃ ἄλλον] γαμηθῇ ἄλλω ς 13 ἄψῃται αὐτ.] αὐτ. ἄψ. BWH
ἐπετίμησαν] -ων ς Ln Tr (n.m.) Ti AB_m αὐτοῖς] τοῖς προσφέρουσιν ς
Ln (n.m.) Tr (n.m.) Ti AB_m

κτησεν, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ἄφετε τὰ παιδιά ἔρχεσθαι πρὸς
με, μὴ κωλύετε αὐτά· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία
τοῦ Θεοῦ. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃς ἂν μὴ δέξηται τὴν βασι- 15
λείαν τοῦ Θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν. καὶ 16
ἐναγκαλισάμενος αὐτὰ κατευλόγει τιθεὶς τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτά.

Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ εἰς ὁδὸν προσδραμὼν εἰς καὶ 17
γονυπετήσας αὐτὸν ἐπηρώτα αὐτόν, Διδάσκαλε ἀγαθέ, τί
ποιήσω ἵνα ζῶν αἰώνιον κληρονομήσω; ὁ δὲ Ἰησοῦς 18
εἶπεν αὐτῷ, Τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς εἰ μὴ εἰς
ὁ Θεός. τὰς ἐντολὰς οἶδας, Μὴ φονεύσης, Μὴ μοι- 19
χεύσης, Μὴ κλέψῃς, Μὴ ψευδομαρτυρήσης, Μὴ ἀπο-
στερήσης, Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα. ὁ δὲ 20
ἔφη αὐτῷ, Διδάσκαλε, ταῦτα πάντα ἐφυλαξάμην ἐκ νεότη-
τός μου. ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐμβλέψας αὐτῷ ἠγάπησεν αὐτόν 21
καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἐν σε ὑστερεῖ· ὕπαγε, ὅσα ἔχεις πώλησον
καὶ δὸς [τοῖς] πτωχοῖς, καὶ ἔξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ· καὶ
δεῦρο ἀκολούθει μοι. ὁ δὲ στυγνάσας ἐπὶ τῷ λόγῳ 22
ἀπῆλθεν λυπούμενος, ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά.

Καὶ περιβλεψάμενος ὁ Ἰησοῦς λέγει τοῖς μαθηταῖς 23
αὐτοῦ, Πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες εἰς τὴν
βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελεύσονται. οἱ δὲ μαθηταὶ 24
ἐθαμβοῦντο ἐπὶ τοῖς λόγοις αὐτοῦ. ὁ δὲ Ἰησοῦς πάλιν
ἀποκριθεὶς λέγει αὐτοῖς, Τέκνα, πῶς δύσκολόν ἐστιν [τοὺς
πεποιθότας ἐπὶ χρήμασιν] εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ
εἰσελθεῖν. εὐκοπώτερόν ἐστιν κάμηλον διὰ τρυμαλιᾶς 25

14 μὴ κωλ.] pr καὶ ς Ln[B]: Er 15 ἂν ἐὰν ς 16 κατευλόγει]
ηὐλόγει ς: εὐλόγει Ln: κατηυλόγει Tr(σφ): Scr: post τιθεὶς τὰς χεῖρας
ἐπ' αὐτὰ+αὐτά ς Ln 19 μὴ φονεύσης, μὴ μοιχεύσης] μὴ μοιχ.,
μὴ φον. ς Ln^mTr(n.m.)TiA: μὴ μοιχεύσης, μὴ πορνείσης WH^m μη-
τέρα]+σου LnTi[B] 20 ὁ δὲ]+ἀποκριθεὶς ς LnTrsed [Tr]mA
ἔφη] εἶπεν ς LnTr^m ταῦ. πάν.] πάν. ταῦ. Ln(n.m.) ἐφυλαξάμην]
ἐφύλαξα Ln 21 σε] σοι ς LnTr(n.m.) τοῖς] ins ς Ti[B][WH]:
C°Ln°Tr°A° ἀκολ. μοι]+ ἄρας τὸν σταυρόν ς(n.m.)(Ln)AH^m
24 τέκνα] τεκνία Ln τοὺς πεπ. ἐπὶ χρήμασιν] ins ς LnTrsed [Tr]mA
[B]R: Ti°WH°R°m χρήμασιν] pr τοῖς ς: C 25 τρυμαλιᾶς] pr
τῆς ς TiA[B]WH^m: Er: +τῆς ς TiA[B]WH^m

- 26 *ῥαφίδος διελθεῖν, ἣ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ*
εἰσελθεῖν. οἱ δὲ περισσῶς ἐξεπλήρσοντο λέγοντες
 27 *πρὸς ἑαυτούς, Καὶ τίς δύναται σωθῆναι; ἐμβλέψας*
αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγει, Παρὰ ἀνθρώποις ἀδύνατον, ἀλλ’
οὐ παρὰ Θεῷ· πάντα γὰρ δυνατὰ παρὰ τῷ Θεῷ.
 28 *Ἦρξατο λέγειν ὁ Πέτρος αὐτῷ, Ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφήκαμεν*
 29 *πάντα καὶ ἠκολουθήκαμέν σοι. ἔφη ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν*
λέγω ὑμῖν, οὐδεὶς ἐστὶν ὃς ἀφήκεν οἰκίαν ἢ ἀδελφούς ἢ
ἀδελφὰς ἢ μητέρα ἢ πατέρα ἢ τέκνα ἢ ἀγροὺς ἕνεκεν ἐμοῦ
 30 *καὶ ἕνεκεν τοῦ εὐαγγελίου, ἔαν μὴ λάβῃ ἑκατονταπλα-*
σίονα νῦν ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ οἰκίας καὶ ἀδελφούς καὶ
ἀδελφὰς καὶ μητέρας καὶ τέκνα καὶ ἀγροὺς, μετὰ διωγμῶν,
 31 *καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζῶν αἰώνιον. πολλοὶ*
δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι, καὶ οἱ ἔσχατοι πρῶτοι.
 32 *Ἦσαν δὲ ἐν τῇ ὁδῷ ἀναβαίνοντες εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ*
ἦν προάγων αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἐθαμβοῦντο, οἱ δὲ
ἀκολουθοῦντες ἐφοβοῦντο. καὶ παραλαβὼν πάλιν τοὺς
δώδεκα ἤρξατο αὐτοῖς λέγειν τὰ μέλλοντα αὐτῷ συμ-
 33 *βαίνειν, ὅτι Ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ*
Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ
τοῖς γραμματεῦσιν, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτὸν θανάτῳ,
 34 *καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν· καὶ ἐμπαΐξουσιν*
αὐτῷ, καὶ ἐμπτύσουσιν αὐτῷ καὶ μαστιγώσουσιν

διελθεῖν] εἰσελθεῖν 5 Ln^mTr^m: 5mElz 26 ἑαυτούς] αὐτὸν Tr^mWHR
 (n.m.) 27 ἐμβλέψας] + δὲ 5 Ln ἀδύνατον] πρ τοῦτο [Ln]
 Θεῷ *φρι.*] πρ τῷ 5 Ln: CE^r δυνατὰ] + ἐστι 5 Ln[Tr]^mA τῷ[WH]
 ἀδύνατον *usque ad Θεῷ sec.*] ἀδύνατόν ἐστιν παρὰ δὲ τῷ θεῷ δυνατόν WH^m.
 28 ἤρξατο] πρ καὶ 5 λέγειν ὁ Πέτρος] ὁ Π. λέγειν 5 LnTrⁿ(n.m.)
 ἠκολουθήκαμεν] -ήσαμεν 5 29 ἔφη ὁ Ἰησ.] ἀποκριθεὶς (+ δὲ 5) ὁ Ἰησ.
 εἶπεν 5 LnTrⁿ(n.m.): καὶ ἀποκρ. ὁ Ἰ. εἶπ. Tr^m ἢ μητέρα ἢ πατέρα] ἢ
 π. ἢ μ. 5 Ln^m: + ἢ γυναῖκα 5 ἕνεκεν *sec.*] 5°[Ln][WH]: C
 30 μητέρας] μητέρα LnTrWH^m οἰκίας *usque ad αἰώνιον*] ὃς δὲ ἀφήκεν
 οἰκίαν καὶ ἀδελφὰς καὶ ἀδελφούς καὶ μητέρα καὶ τέκνα καὶ ἀγροὺς μετὰ
 διωγμοῦ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζῶν αἰώνιον λήμψεται WH^m
 31 οἱ] Ln^o[B][WH] 32 οἱ δὲ] καὶ 5 LnA 33 ἀρχιερεῦσιν] -σι
 WH^a τοῖς γραμματ.] —τοῖς Ln 34 καὶ ἐμπτύσ. αὐτῷ] *post*
μαστ. αὐτὸν 5

αὐτὸν καὶ ἀποκτενοῦσιν· καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστή-
σεται.

Καὶ προσπορεύονται αὐτῷ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης οἱ 35
υἱοὶ Ζεβεδαίου λέγοντες αὐτῷ, Διδάσκαλε, θέλομεν ἵνα
ὃ ἐὰν αἰτήσωμέν σε ποιήσης ἡμῖν. ὁ δὲ εἶπεν αὐ- 36
τοῖς, Τί θέλετε ποιήσω ὑμῖν; οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ, Δὸς 37
ἡμῖν ἵνα εἰς σου ἐκ δεξιῶν καὶ εἰς ἐξ ἀριστερῶν καθί-
σωμεν ἐν τῇ δόξῃ σου. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, 38
Οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖσθε. δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον ὃ
ἐγὼ πίνω, ἢ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθῆναι;
οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ, Δυνάμεθα. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, 39
Τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω πίεσθε, καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ
βαπτίζομαι βαπτισθήσεσθε· τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν 40
μου ἢ ἐξ ἐωνύμων οὐκ ἔστιν ἐμὸν δοῦναι, ἀλλ' οἷς ἡτοι-
μασται. Καὶ ἀκούσαντες οἱ δέκα ἤρξαντο ἀγανακτεῖν 41
περὶ Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου. καὶ προσκαλεσάμενος 42
αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς, Οἴδατε ὅτι οἱ δοκοῦντες
ἄρχειν τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ μεγάλοι
αὐτῶν κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν. οὐχ οὕτως δέ ἐστιν 43
ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὅς ἂν θέλῃ μέγας γενέσθαι ἐν ὑμῖν, ἔσται
ὑμῶν διάκονος· καὶ ὅς ἂν θέλῃ ἐν ὑμῖν εἶναι πρῶτος, 44
ἔσται πάντων δούλος· καὶ γὰρ ὁ Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώπου 45
οὐκ ἦλθεν διακονηθῆναι ἀλλὰ διακονῆσαι, καὶ δοῦναι τὴν
ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν.

Καὶ ἔρχονται εἰς Ἱερικὴν καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἀπὸ 46

ἀποκτεν.] + αὐτόν ς [Ln] [Tr]A μετὰ τρ. ἡμ.] τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ς (n.m.)
35 οἱ] A°: + δύο [B] [WH] αὐτῷ] ς° [Ln] σε] ς° 36 ποιήσω]
pr με TiBWHm: ποιήσαι με ς A 37 εἶπαν] -ον ς σου ἐκ δεξ.] ἐκ
δεξ. σου ς Ln ἐξ ἀριστ.] ἐξ ἐωνύμων ς Ln: pr σου Ti: + σου ς [Ln]
38 πιεῖν] πεῖν WHa ἢ καὶ ς (n.m.) 39 εἶπαν] -ον ς δυνάμ.]
δυνόμ. WHa ποτήριον] pr μὲν ς Ln 40 ἢ καὶ ς (n.m.) ἐων.]
+ μου ς 42 καὶ προσκαλ. αὐτ. ὁ Ἰησ.] ὁ δὲ Ἰησ. pr. αὐτ. ς
43 ἐστιν] ἔσται ς ἂν] ἐὰν ς A: C μέγας γεν.] γεν. μέγας ς Ln
(n.m.) A ἔσται] ἔστω WHm ὑμῶν διάκ.] διάκ. ὑμῶν ς: C
44 ἂν] ἐὰν TrA ἐν ὑμῖν] ὑμῶν ς (n.m.) Tr (n.m.) TiA εἶναι] γε-
νέσθαι ς (n.m.) Trm TiA 46 ἔρχονται] -εται Ln (n.m.) Trm

- Ἰεριχὼ καὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ ὄχλου ἱκανοῦ, ὁ υἱὸς
 Τιμαίου Βαρτίμαιος, τυφλὸς προσαίτης, ἐκάθητο παρὰ
 47 τὴν ὁδόν. καὶ ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζαρηνὸς ἐστὶν
 ἤρξατο κρᾶζειν καὶ λέγειν, Υἱὲ Δαυεὶδ Ἰησοῦ, ἐλέησόν
 48 με. καὶ ἐπετίμων αὐτῷ πολλοὶ ἵνα σιωπήσῃ· ὁ δὲ
 49 πολλῷ μᾶλλον ἔκραζεν, Υἱὲ Δαυεὶδ, ἐλέησόν με. καὶ
 στὰς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Φωνήσατε αὐτόν. καὶ φωνοῦσιν
 τὸν τυφλὸν λέγοντες αὐτῷ, Θάρσει· ἔγειρε, φωνεῖ σε.
 50 ὁ δὲ ἀποβαλὼν τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ ἀναπηδήσας ἦλθεν πρὸς
 51 τὸν Ἰησοῦν. καὶ ἀποκριθεὶς αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Τί
 σοι θέλεις ποιήσω; ὁ δὲ τυφλὸς εἶπεν αὐτῷ, Ῥαββουνί,
 52 ἵνα ἀναβλέψω. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Ὑπαγε· ἡ
 πίστις σου σέσωκέν σε. καὶ εὐθὺς ἀνέβλεψεν, καὶ ἠκο-
 λούθει αὐτῷ ἐν τῇ ὁδῷ.
- 11 Καὶ ὅτε ἐγγίζουσιν εἰς Ἱεροσόλυμα, εἰς Βηθφαγὴ καὶ
 Βηθανίαν πρὸς τὸ Ὄρος τῶν Ἐλαιῶν, ἀποστέλλει δύο τῶν
 2 μαθητῶν αὐτοῦ καὶ λέγει αὐτοῖς, Ὑπάγετε εἰς τὴν
 κώμην τὴν κατέναντι ὑμῶν· καὶ εὐθὺς εἰσπορευόμενοι εἰς
 αὐτὴν εὐρήσετε πῶλον δεδεμένον, ἐφ' ὃν οὐδεὶς οὕπω ἀν-
 3θρώπων ἐκάθισεν· λύσατε αὐτὸν καὶ φέρετε. καὶ ἐάν
 τις ὑμῖν εἴπῃ, Τί ποιεῖτε τοῦτο; εἰπατε, Ὁ Κύριος αὐ-
 τοῦ χρεῖαν ἔχει· καὶ εὐθὺς αὐτὸν ἀποστέλλει πάλιν ὧδε.

ὁ υἱὸς]—ὁ ς Βαρτίμαιος]—τιμαῖος TiB τυφλὸς] pr ὁ ς προσ-
 αίτης] -αιτῶν post ὁδὸν ς Ln 47 ὁ Ναζ.] post ἐστὶν WHm Na-
 ζαρηνός] Ναζωραῖος ς νιέ] ὁ υἱὸς ς A 49 φωνήσατε αὐτόν] αὐτὸν
 φωνηθῆναι ς (n.m.) Ln φωνοῦσιν] φωνοῦσι WH ἔγειρε] ἔγειραι ς
 50 ἀναπηδήσας] ἀναστὰς ς 51 αὐτῷ ὁ Ἰησ. εἶπ.] λέγει αὐ. ὁ Ἰησ.
 ς Ln σοι θέλεις ποιήσω] θέλεις ποιήσω σοὶ ς Ln Tr A Ῥαββουνί]
 Ῥαββονί ς (n.m.): Ῥαββουνεὶ WH: Κύριε ῥαββεὶ WHm 52 ὁ δὲ Ἰησ.]
 καὶ ὁ Ἰησ. Trm WH εὐθὺς] εὐθέως ς Ln αὐτῷ] τῷ Ἰησοῦ ς
 1 Ἱεροσόλυμα] -ρουσαλήμ ς Βηθφαγὴ] -γῆ Tr εἰς Βηθφ.] Ln°
 [Tr]m Ti° B° m WHm Βηθανίαν] Βηθανιά WHa: pr εἰς Ln Ti [B] Bm WHm
 τῶν ῥγί.] τὸ WHm ἀποστέλλει] ἀπέστειλεν Ln 2 εὐθὺς] εὐθέως
 ς Ln οὕπω] ς° A°: ante οὐδεὶς ς m: post ἀνθρ. Ti ἐκάθισεν] κεκά-
 θικεν ς Ln Tr (n.m.) TiA λύσατε αὐ. καὶ] λύσαντες αὐ. ς φέρετε]
 ἀγάγετε ς Ln 3 ποιεῖτε τοῦτο] λύετε τὸν πῶλον Ln m εἶπατε] +
 ὅτι ς [Tr]m εὐθὺς] εὐθέως ς αὐτὸν] post πάλιν WHm ἀπο-
 στέλλει] -ελεῖ ς: C πάλιν] ς° Ln° [Tr]m A°

καὶ ἀπῆλθον καὶ εὗρον πῶλον δεδεμένον πρὸς θύραν ἕξω 4
ἐπὶ τοῦ ἀμφοδου, καὶ λύνουσιν αὐτόν. καὶ τινες τῶν 5
ἐκεῖ ἐσθηκῶτων ἔλεγον αὐτοῖς, Τί ποιεῖτε λύοντες τὸν
πῶλον; οἱ δὲ εἶπον αὐτοῖς καθὼς εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· καὶ 6
ἀφῆκαν αὐτούς. Καὶ φέρουσιν τὸν πῶλον πρὸς τὸν 7
Ἰησοῦν, καὶ ἐπιβάλλουσιν αὐτῷ τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ
ἐκάθισεν ἐπ' αὐτόν. καὶ πολλοὶ τὰ ἱμάτια αὐτῶν 8
ἔστρωσαν εἰς τὴν ὁδόν· ἄλλοι δὲ στιβάδας, κόψαντες ἐκ
τῶν ἀγρῶν. καὶ οἱ προάγοντες καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες 9
ἔκραζον, Ὡσαννά· εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι
Κυρίου· εὐλογημένη ἡ ἐρχομένη βασιλεία τοῦ πατρὸς 10
ἡμῶν Δαυεὶδ· Ὡσαννά ἐν τοῖς ὑψίστοις. καὶ εἰσῆλθεν 11
εἰς Ἱεροσόλυμα εἰς τὸ ἱερόν· καὶ περιβλεψάμενος πάντα,
ὅψε' ἡδὴ οὕσης τῆς ὥρας, ἐξῆλθεν εἰς Βηθανίαν μετὰ τῶν
δώδεκα.

Καὶ τῇ ἐπαύριον ἐξελθόντων αὐτῶν ἀπὸ Βηθανίας ἐπεί- 12
νασεν· καὶ ἰδὼν συκὴν ἀπὸ μακρόθεν ἔχουσιν φύλλα 13
ἦλθεν εἰ ἄρα τι εὐρήσει ἐν αὐτῇ· καὶ ἐλθὼν ἐπ' αὐτὴν
οὐδὲν εὗρεν εἰ μὴ φύλλα· ὁ γὰρ καιρὸς οὐκ ἦν σύκων.
καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῇ, Μηκέτι εἰς τὸν αἰῶνα ἐκ σοῦ 14
μηδεὶς καρπὸν φάγοι. καὶ ἤκουον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

Καὶ ἔρχονται εἰς Ἱεροσόλυμα· καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ ἱερόν 15
ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺς πωλοῦντας καὶ τοὺς ἀγοράζοντας

4 καὶ ἀπῆλθον] ἀπῆλθον δὲ ς πῶλον] pr τὸν ς Ti[B]: Er θύραν]
pr τὴν ς LnTi[B]R 6 εἶπον] -αν TiBWH εἶπεν] ἐνετείλατο ς
Lnm 7 φέρουσιν] ἤγαγον ς Ln ἐπιβάλλουσιν] ἐπέβαλον ς Lnm
αὐτῶν] ἐαυτῶν WHm ἐπ' αὐτόν] ἐπ' αὐτῷ ς 8 καὶ πολλοὶ] πολλ.
δὲ ς Ln εἰς τὴν ὁδόν] ἐν τῇ ὁδῷ Lnm στιβάδας] στοιβ. ς: Er
κόψαντες] ἔκοπτον ς LnTm ἀγρῶν] δένδρων ς Ln: +, καὶ ἐστρώννουν
εἰς τὴν ὁδὸν ς Ln 9 ἔκραζον] + λέγοντες ς [Ln] 9, 10 ὦσαννά]
ὡς. LnTiB 10 βασιλεία] + ἐν ὀνόματι Κυρίου ς 11 Ἱεροσόλ.]
+ ὁ Ἰησοῦς καὶ ς ὅψε'] ὀψίας ς LnTr(n.m.)AWHm τῆς ὥρας]
[WH]m 13 ἀπὸ μακρόθεν] —ἀπὸ ς τι εὐρήσει] εὗρ. τι ς
φύλλα sec.] + μόνα [Ln] ὁ γὰρ καιρὸς οὐκ ἦν] οὐ γὰρ ἦν ὁ καιρὸς ς
(sed ὁ ς) ς LnTrm 14 εἶπεν] pr ὁ Ἰησοῦς ς ἐκ σοῦ] ante εἰς
τὸν αἰ. ς μηδεὶς] οὐδεὶς Elz 15 εἰσελθὼν] + ὁ Ἰησοῦς ς
τοὺς ἀγοράζ.] —τοὺς ς

- ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν καὶ τὰς
καθέδρας τῶν πωλούντων τὰς περισσότερας κατέστρεψεν·
16 καὶ οὐκ ἦφιεν ἵνα τις διενέγκῃ σκεῦος διὰ τοῦ ἱεροῦ.
17 καὶ ἐδίδασκεν καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Οὐ γέγραπται ὅτι Ὁ οἶ-
κός μου οἶκος προσευχῆς κληθήσεται πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν ;
18 ὑμεῖς δὲ πεποιήκατε αὐτὸν σπήλαιον ληστῶν. καὶ
ἤκουσαν οἱ ἄρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς, καὶ ἐζήτουν πῶς
αὐτὸν ἀπολέσωσιν· ἐφοβοῦντο γὰρ αὐτόν· πᾶς γὰρ ὁ
19 ὄχλος ἐξεπλήσseto ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ. Καὶ ὅταν
ὀψὲ ἐγένετο, ἐξεπορεύοντο ἔξω τῆς πόλεως.
20 Καὶ παραπορευόμενοι πρῶτ' εἶδον τὴν συκὴν ἐξηραμ-
21 μένην ἐκ ῥιζῶν· καὶ ἀναμνησθεὶς ὁ Πέτρος λέγει αὐτῷ,
22 Ῥαββεί, ἴδε ἡ συκὴ ἣν κατηράσω ἐξήρανται. καὶ
ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς, Ἐχετε πίστιν Θεοῦ.
23 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὃς ἂν εἴπῃ τῷ ὄρει τούτῳ, Ἀρθητι καὶ
βλήθητι εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ μὴ διακριθῇ ἐν τῇ καρδίᾳ
αὐτοῦ ἀλλὰ πιστεύῃ ὅτι ὁ λαλεῖ γίνεται, ἔσται αὐτῷ.
24 διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, πάντα ὅσα προσεύχεσθε καὶ αἰτεῖσθε,
25 πιστεύετε ὅτι ἐλάβετε, καὶ ἔσται ὑμῖν. καὶ ὅταν στή-
κετε προσευχόμενοι, ἀφίετε εἴ τι ἔχετε κατά τινος, ἵνα καὶ
■ Πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἀφῇ ὑμῖν τὰ παραπτώ-
ματα ὑμῶν.
27 Καὶ ἔρχονται πάλιν εἰς Ἱεροσόλυμα. καὶ ἐν τῷ ἱερῷ
περιπατούντος αὐτοῦ ἔρχονται πρὸς αὐτὸν οἱ ἄρχιερεῖς καὶ

17 καὶ ἔλεγεν] λέγων s LnTrm αὐτοῖς] [Ln]A°WH°(n.m.) ὅτι]
Ln° πεποιήκατε] ἐποιήσατε s Ln αὐτόν] ante ἐποιήσατε Lnmm
18 οἱ ἀρχ. καὶ οἱ γραμμ.] οἱ γραμμ. καὶ οἱ ἀρχ. s ἀπολέσωσιν]-σουσιν
s: C αὐτόν sec.] [Ln] πᾶς γὰρ] ὅτι πᾶς s LnTrm ἐξεπλήσ-
seto]-σσοντο TiB 19 ὅταν] ὅτε s LnTrmA ἐξεπορεύοντο]-ετο
s: TiAWHmR(n.m.) 20 πρῶτ' ante παραπορ. s 22 ὁ Ἰησοῦς] —ὁ
s: CEr 23 ἀμὴν]+ γὰρ s [Tr]: Er πιστεύῃ]-εύσης s LnTr(n.m.)
ὁ] ἂ s Ln λαλεῖ] λέγει s Trm αὐτῷ]+ ὁ ἐὰν εἴπῃ s Ln[A]
24 ὅσα]+ ἂν s προσεύχεσθε καὶ] προσευχόμενοι s Lnmm ἐλάβετε]
λαμβάνετε s (n.m.) 25 στήκετε]-ητε s WHa 26 + εἰ δὲ ὑμεῖς οὐκ
ἀφίετε, οὐδὲ ὁ Πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἀφήσει τὰ παραπτώματα
ὑμῶν s LnA[B]Rm (τοῖς LnA°): Er

οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι, καὶ ἔλεγον αὐτῷ, 28
Ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς; ἢ τίς σοι ἔδωκεν τὴν ἐξου-
σίαν ταύτην ἵνα ταῦτα ποιῇς; ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν 29
αὐτοῖς, Ἐπερωτήσω ὑμᾶς ἓνα λόγον, καὶ ἀποκρίθητέ μοι,
καὶ ἔρῳ ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ. τὸ βά- 30
πτισμα τὸ Ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ἦν ἢ ἐξ ἀνθρώπων; ἀπο-
κρίθητέ μοι. καὶ διελογίζοντο πρὸς ἑαυτοὺς λέγοντες, 31
Ἐὰν εἰπωμεν, Ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ, Διὰ τί [οὖν] οὐκ ἐπιστεύ-
σατε αὐτῷ; ἀλλὰ εἰπωμεν, Ἐξ ἀνθρώπων; ἐφοβοῦντο 32
τὸν λαόν· ἅπαντες γὰρ εἶχον τὸν Ἰωάννην ὄντως ὅτι
προφήτης ἦν. καὶ ἀποκριθέντες τῷ Ἰησοῦ λέγουσιν, 33
Οὐκ οἶδαμεν. καὶ ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς, Οὐδὲ ἐγὼ λέγω
ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.

Καὶ ἤρξατο αὐτοῖς ἐν παραβολαῖς λαλεῖν· Ἀμπελῶνα 12
ἄνθρωπος ἐφύτευσεν, καὶ περιέθηκεν φραγμὸν καὶ ὠρυξεν
ὑπολήνιον καὶ ὠκοδόμησεν πύργον καὶ ἐξέδετο αὐτὸν γεωρ-
γοῖς, καὶ ἀπεδήμησεν. καὶ ἀπέστειλεν πρὸς τοὺς γεωρ- 2
γοὺς τῷ καιρῷ δοῦλον, ἵνα παρὰ τῶν γεωργῶν λάβῃ ἀπὸ
τῶν καρπῶν τοῦ ἀμπελῶνος· καὶ λαβόντες αὐτὸν ἔδει- 3
ραν καὶ ἀπέστειλαν κενόν. καὶ πάλιν ἀπέστειλεν πρὸς 4
αὐτοὺς ἄλλον δοῦλον· καὶ κεῖνον ἐκεφαλίωσαν καὶ ἠτίμασαν.
καὶ ἄλλον ἀπέστειλεν· καὶ κεῖνον ἀπέκτειναν· καὶ πολλοὺς 5
ἄλλους, οὓς μὲν δέροντες, οὓς δὲ ἀποκτεννόντες. ἔτι 6

28 ἔλεγον] λέγουσιν *ς Lⁿ* ἢ καὶ *ς Lⁿ Tr (n.m.)* ἔδωκεν] post ταύ-
την *ς Tr^m TiA* 29 εἶπεν] pr ἀποκριθεὶς *ς Lⁿ* ὑμᾶς] pr καὶ γὰρ *Lⁿ* :
+ καὶ γὰρ *ς [Tr]^m [B]* 30 τὸ Ἰω.] —τὸ *ς* 31 διελογίζοντο] ἐλογίζ.
ς (n.m.) οὖν] ins *ς TiB [WH] R* : *Lⁿ Tr^a A^o* 32 ἀλλὰ] ἀλλ' εἰάν *ς*
ἀνθρώπων;] ἀνθρώπων, *ς TrR (n.m.)* λαόν] ὄχλον *Tr^m WH* ἅπαν-
τες] πάντες *Lⁿ* εἶχον] ᾗ δεισαν *WH^m* ὄντως] post ὅτι *ς Lⁿ* : *ς^m*
33 τῷ Ἰησ. λέγουσιν] λέγ. τῷ Ἰησ. *ς Lⁿ (n.m.) Tr^m* ὁ Ἰησ.] pr ἀπο-
κριθεὶς [*Lⁿ*] : + ἀποκρ. *ς [Tr]^m* 1 λαλεῖν] λέγειν *ς* : *Er s^m* ἄνθρωπ.
ἐφύτ.] ἐφύτ. ἄνθρ. *ς Lⁿ Tr (n.m.) A* ὠκοδόμ.] οἰκοδόμ. *WH^a* ἐξέ-
δετο] -οτο *ς Lⁿ Tr* ■ τῶν καρπῶν] τοῦ καρποῦ *ς Lⁿ* 3 καὶ *pr i.*
οἱ δὲ *ς Lⁿ Tr^m* 4 ἐκεφαλίωσαν] ἐκεφαλαίωσαν *ς Lⁿ Tr AB^m* : pr λιθο-
βολήσαντες *ς (n.m.) B^m* ἠτίμασαν] ἠτίμησαν *ς Lⁿ Tr (n.m.)* : ἀπέστει-
λαν ἠτιμωμένον *ς B^m* 5 ἄλλον] pr πάλιν *ς* οὓς *dis*] τοὺς *ς*
ἀποκτεννόντες] -υντες *WH (n.a.)* : -είνοντες *ς* 6 ἔτι] + οὖν *ς [Lⁿ]*

- ἕνα εἶχεν, υἱὸν ἀγαπητόν· ἀπέστειλεν αὐτὸν ἔσχατον πρὸς
 7 αὐτοὺς λέγων ὅτι Ἐντραπήσονται τὸν υἱόν μου. ἐκεῖνοι
 δὲ οἱ γεωργοὶ πρὸς ἑαυτοὺς εἶπαν ὅτι Οὗτός ἐστιν ὁ κληρο-
 νόμος· δεῦτε ἀποκτείνωμεν αὐτόν, καὶ ἡμῶν ἔσται ἡ κληρο-
 8 νομία. καὶ λαβόντες ἀπέκτειναν αὐτὸν καὶ ἐξέβαλον αὐ-
 9 τὸν ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος. τί[οὖν] ποιήσει ὁ κύριος τοῦ ἀμ-
 πελῶνος ; ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺς γεωργούς, καὶ δώσει
 10 τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις. οὐδὲ τὴν γραφὴν ταύτην ἀνέγνω-
 τε, Δίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη
 11 εἰς κεφαλὴν γωνίας· παρὰ Κυρίου ἐγένετο αὕτη, καὶ ἔστιν
 12 θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν ; Καὶ ἐζήτουν αὐτὸν κρα-
 τήσαι, καὶ ἐφοβήθησαν τὸν ὄχλον· ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς
 αὐτοὺς τὴν παραβολὴν εἶπεν· καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἀπῆλθον.
 13 Καὶ ἀποστέλλουσιν πρὸς αὐτόν τινὰς τῶν Φαρισαίων
 14 καὶ τῶν Ἑρωδιανῶν ἵνα αὐτὸν ἀγρεύσωσιν λόγῳ. καὶ
 ἐλθόντες λέγουσιν αὐτῷ, Διδάσκαλε, οἶδαμεν ὅτι ἀληθὴς
 εἶ, καὶ οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενός· οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσ-
 ωπον ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ
 διδάσκεις. ἔξεστιν δοῦναι κῆνσον Καίσαρι ἢ οὐ ; δώμεν
 15 ἢ μὴ δώμεν ; ὁ δὲ εἰδὼς αὐτῶν τὴν ὑπόκρισιν εἶπεν
 αὐτοῖς, Τί με πειράζετε ; φέρετέ μοι δηνάριον ἵνα ἴδω.
 16 οἱ δὲ ἤνεγκαν. καὶ λέγει αὐτοῖς, Τίνος ἢ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ
 17 ἐπιγραφή ; οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ, Καίσαρος. ὁ δὲ Ἰησοῦς
 εἶπεν αὐτοῖς, Τὰ Καίσαρος ἀπόδοτε Καίσαρι, καὶ τὰ τοῦ
 Θεοῦ τῷ Θεῷ. καὶ ἐξεθαύμαζον ἐπ' αὐτῷ.

εἶχεν] ἔχων *ς Ln Tr m*: ἔχων post υἱὸν *ς* ἀγαπητ.] + αὐτοῦ *ς*
 ἀπέστειλεν] + καὶ *ς [Ln] [Tr] m* ἔσχατον πρὸς αὐτοὺς] πρὸς αὐ. ἔσχ.
ς Tr m 7 εἶπαν] εἶπον *ς*: ante πρὸς ἑαν. *ς Ln Tr m* 8 ἀπέκτ. αὐτ.]
 αὐτ. ἀπέκτ. *ς Ln Tr m* ἐξέβαλον] -λαν *WH a* αὐτὸν *sec.*] *ς*^ο
 9 οὖν] ins *ς Ln Tr sed [Tr] m R*: Tt^ο A^ο B^ο WH^ο 12 ἀπῆλθον] -αν *WH*
 (n.a.) 14 καὶ *pr.*] οἱ δὲ *ς Ln m* ἀλλ'] ἀλλὰ *WH a* ἔξεστιν] *pr*
 εἰπέ οὖν ἡμῖν *Ln* δοῦναι κ. Καίς.] κ. Καίς. δοῦναι *ς Ti A* κῆνσον]
 ἐπικεφάλαιον *WH m* 15 εἰδὼς] ἰδὼν *Ti B m* 16 οἱ δὲ *sec.*] [*Ln*]
 εἶπαν] -ον *ς*: λέγουσιν *Ln m* 17 ὁ δὲ] καὶ ἀποκριθεὶς ὁ *ς* αὐτοῖς]
 [*Tr*] m A^ο WH^ο τὰ Καίς. ἀπόδ.] ἀπόδ. τὰ Καίς. *ς Ln* ἐξεθαύμα-
 ζον] ἐθαύμαζον *sm Ln Tr A S cr*: ἐθαύμασαν *ς*

Καὶ ἔρχονται Σαδδουκαῖοι πρὸς αὐτόν, οἵτινες λέγουσιν 18
ἀνάστασιν μὴ εἶναι, καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν λέγοντες,
Διδάσκαλε, Μωσῆς ἔγραψεν ἡμῖν ὅτι Ἐάν τινος ἀδελφὸς 19
ἀποθάνῃ καὶ καταλίπῃ γυναῖκα καὶ μὴ ἀφῇ τέκνον, ἵνα
λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα καὶ ἐξαναστήσῃ
σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. ἐπτα ἀδελφοὶ ἦσαν· καὶ 20
ὁ πρῶτος ἔλαβεν γυναῖκα, καὶ ἀποθνήσκων οὐκ ἀφῆκεν
σπέρμα· καὶ ὁ δεύτερος ἔλαβεν αὐτήν, καὶ ἀπέθανεν 21
μὴ καταλιπὼν σπέρμα· καὶ ὁ τρίτος ὡσαύτως· καὶ οἱ 22
ἐπτα οὐκ ἀφῆκαν σπέρμα. ἔσχατον πάντων καὶ ἡ γυνὴ
ἀπέθανεν. ἐν τῇ ἀναστάσει τίνος αὐτῶν ἔσται γυνή; 23
οἱ γὰρ ἐπτα ἔσχον αὐτήν γυναῖκα. ἔφη αὐτοῖς ὁ Ἰη- 24
σοῦς, Οὐ διὰ τοῦτο πλανᾶσθε, μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς μηδὲ
τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ; ὅταν γὰρ ἐκ νεκρῶν ἀναστῶ- 25
σιν, οὔτε γαμοῦσιν οὔτε γαμίζονται, ἀλλ' εἰσὶν ὡς ἄγγελοι
ἐν τοῖς οὐρανοῖς. περὶ δὲ τῶν νεκρῶν ὅτι ἐγείρονται 26
οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῇ βίβλῳ Μωυσέως ἐπὶ τοῦ βάτου πῶς
εἶπεν αὐτῷ ὁ Θεὸς λέγων, Ἐγὼ ὁ Θεὸς Ἀβραάμ καὶ Θεὸς
Ἰσαὰκ καὶ Θεὸς Ἰακώβ; οὐκ ἔστιν Θεὸς νεκρῶν ἀλλὰ 27
ζώντων· πολὺ πλανᾶσθε.

Καὶ προσελθὼν εἰς τῶν γραμματέων, ἀκούσας αὐτῶν 28
συνζητούντων, εἰδὼς ὅτι καλῶς ἀπεκρίθη αὐτοῖς, ἐπηρώτη-

18 ἐπηρώτων] -τησαν s Ln^m 19 καταλίπη] -λείψη WH^a μὴ ἀφῇ]
post τέκνον s LnTr(n.m.) τέκνον] τέκνα s Ln(n.m.)Tr(n.m.) τὴν
γυναῖκα]+ αὐτοῦ s Ln ἐξαναστήσῃ]-σει WH^a 20 ἐπτα]+ οὖν sm
ElzJ] 21 μὴ καταλιπὼν] καὶ οὐδὲ αὐτὸς ἀφῆκεν s Ln(n.m.) 22 οἱ
ἐπτα] pr ἔλαβον αὐτήν s [Ln]: + καὶ s Ln ἔσχατον]-τη s(n.m.)
ἀπέθ.] ante καὶ ἡ γυν. s 23 ἀναστάσει] pr οὖν s Ln: C: + ὅταν ἀνα-
στῶσιν s(n.m.)[Ln]TiA[B] 24 ἔφη αὐτ. ὁ Ἰησ.] καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησ.
εἶπεν αὐτ. s Ln εἰδότες] γινώσκοντες Tr^m 25 γαμίζονται]-ίσκον-
ται s ἀλλ'] ἀλλὰ WH^a ἄγγελοι] [Tr]^m σφ: pr οἱ [Tr]^mWH^m:
+ οἱ s [Tr]A[B]WH^m 26 τοῦ βάτου] τῆς β. s: Er πῶς] ὡς s(n.m.)
Ln Θεὸς] tert. et quart.] pr ὁ s Ti[B] 27 Θεὸς] pr ὁ s Ti[B]WH^m
ζώντων] pr Θεὸς s: C πολὺ] pr ὑμεῖς οὖν s Ln[Tr] 28 συνζητ.]
συζητ. s εἰδὼς].ιδὼν smLnTr(n.m.)TiB^m ἀπεκρ. αὐτ.] αὐτ. ἀπ. s
LnTr^m

- 29 σεν αὐτόν, Ποία ἐστὶν ἐντολὴ πρώτη πάντων; ἀπε-
κρίθη ὁ Ἰησοῦς ὅτι Πρώτη ἐστίν, Ἰσραήλ· Κύριος
30 ὁ Θεὸς ἡμῶν Κύριος εἰς ἐστίν· καὶ ἀγαπήσεις Κύριον
τὸν Θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς
ψυχῆς σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς
31 ἰσχύος σου. δευτέρα αὕτη, Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον
σου ὡς σεαυτόν. μείζων τούτων ἄλλη ἐντολὴ οὐκ ἔστιν.
32 καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ γραμματεὺς, Καλῶς, διδάσκαλε, ἐπ'
ἀληθείας εἶπας ὅτι εἰς ἐστίν, καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλος πλὴν
33 αὐτοῦ· καὶ τὸ ἀγαπᾶν αὐτὸν ἐξ ὅλης τῆς καρδίας καὶ
ἐξ ὅλης τῆς συνέσεως καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος, καὶ τὸ
ἀγαπᾶν τὸν πλησίον ὡς ἑαυτόν, περισσώτερόν ἐστιν πάν-
34 των τῶν ὀλοκαυτωμάτων καὶ θυσιῶν. καὶ ὁ Ἰησοῦς,
ιδὼν αὐτὸν ὅτι νουνεχῶς ἀπεκρίθη, εἶπεν αὐτῷ, Οὐ μακρὰν
εἶ ἀπὸ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. καὶ οὐδεὶς οὐκέτι ἐτόλμα
αὐτὸν ἐπερωτῆσαι.
35 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς ἔλεγεν διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ,
Πῶς λέγουσιν οἱ γραμματεῖς ὅτι ὁ Χριστὸς υἱὸς Δαυεὶδ
36 ἐστίν; αὐτὸς Δαυεὶδ εἶπεν ἐν τῷ Πνεύματι τῷ Ἁγίῳ,
Εἶπεν Κύριος τῷ κυρίῳ μου, Κάθου ἐκ δεξιῶν μου ἕως ἂν
37 θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου. αὐτὸς
Δαυεὶδ λέγει αὐτὸν κύριον, καὶ πόθεν αὐτοῦ ἐστὶν υἱός;

ἐντ. πρώ. πάντων] ἐντ. post πρώ. πάντ. Ln(n.m.): πρώτη πασῶν ἐντ. s
29 ἀπεκρ. ὁ Ἰησ. ὁ δὲ Ἰησ. ἀπεκρ. s Ln(n.m.): + αὐτῷ s Ln[Tr]
πρώτη]+ πασῶν τῶν ἐντολῶν s: + πάντων ἐντολὴ [Tr]m, at πάντων [ἐντολὴ]
Ln ἐστὶν *prī.*] s°[Ln] ἡμῶν Κύρ.] ἡμῶν, Κύρ. WHmRm
30 τῆς καρδ.] —τῆς WH(n.m.) καὶ ἐξ ὅλ. τῆς διανοίας σου] [Tr]m
ἰσχύος σου.] + αὕτη πρώτη ἐντολή. s LnTr sed [Tr]mBm 31 δευτέρα]
pr καὶ s [Ln]: + ὁμοία s LnTr sed [Tr]mBm αὕτη LnTr(n.m.)
32 καὶ *prī.*] [B]WH°(n.m.) εἶπας] εἶπες TiBmWH(n.a.) εἰς ἐστίν]
+ Θεός s: C 33 τῆς *prī.*] WH°(n.m.) συνέσεως] + καὶ ἐξ ὅλης
τῆς ψυχῆς s [Ln]Tr sed [Tr]mA περισσώτερόν] πλείον s(n.m.)Ln
TrmA θυσιῶν] pr τῶν s Ti[B]: C 34 αὐτὸν *prī.*] [Tr] εἶ]
[WH] 35 Δαυ. ἐστίν] ἐστ. Δ. s Ln 36 αὐτὸς] + γὰρ s [Ln][Tr]
εἶπεν sec.] λέγει Tr(n.m.) Κύριος] pr ὁ s Ti[B] κάθου] κάθισον
Tr(n.m.)AWHm ὑποπόδιον] ὑποκάτω AB(n.m.)WHRm 37 αὐτὸς]
+ οὖν s [Ln] αὐτοῦ ἐστ. *νί.* νί. αὐ. ἐστ. s LnTrm: ἐστ. νί. αὐ. Trm

Καὶ ὁ πολὺς ὄχλος ἤκουεν αὐτοῦ ἡδέως. Καὶ ἐν τῇ 38
διδασκαλίᾳ αὐτοῦ ἔλεγεν, Βλέπετε ἀπὸ τῶν γραμματέων τῶν
θελούντων ἐν στολαῖς περιπατεῖν καὶ ἀσπασμούς ἐν ταῖς
ἀγοραῖς καὶ πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ 39
πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις· οἱ κατέσθοντες τὰς 40
οἰκίας τῶν χηρῶν καὶ προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι, οὗτοι
λήμψονται περισσότερον κρίμα.

Καὶ καθίσας κατέναντι τοῦ γαζοφυλακίου ἐθεώρει πῶς 41
ὁ ὄχλος βάλλει χαλκὸν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον, καὶ πολλοὶ
πλούσιοι ἔβαλλον πολλά. καὶ ἐλθοῦσα μία χήρα πτω- 42
χή ἔβαλεν λεπτὰ δύο, ὃ ἐστὶν κοδράντης. καὶ προσ- 43
καλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ εἶπεν αὐτοῖς, Ἀμὴν
λέγω ὑμῖν ὅτι ἡ χήρα αὕτη ἡ πτωχή πλεῖον πάντων
ἔβαλεν τῶν βαλλόντων εἰς τὸ γαζοφυλάκιον· πάντες 44
γὰρ ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον, αὕτη δὲ ἐκ τῆς
ὕστερήσεως αὐτῆς πάντα ὅσα εἶχεν ἔβαλεν, ὅλον τὸν βίον
αὐτῆς.

Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἐκ τοῦ ἱεροῦ λέγει αὐτῷ εἰς 13
τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, Διδάσκαλε, ἴδε ποταποὶ λίθοι καὶ
ποταπαὶ οἰκοδομαί. καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Βλέπεις 2
ταύτας τὰς μεγάλας οἰκοδομάς; οὐ μὴ ἀφεθῇ [ᾧδε] λίθος
ἐπὶ λίθον ὃς οὐ μὴ καταλυθῇ.

Καὶ καθημένου αὐτοῦ εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν κατέ- 3
ναντι τοῦ ἱεροῦ ἐπηρώτα αὐτὸν κατ' ἰδίαν Πέτρος καὶ
Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης καὶ Ἀνδρέας, Εἰπὸν ἡμῖν, πότε 4

38 ἐν τῇ διδασκαλίᾳ αὐτοῦ ἔλεγεν] ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῇ διδασκαλίᾳ αὐτοῦ ς Ln
39, 40 δείπνοις...προσευχόμενοι,] δείπνοις,...προσευχόμενοι· JAWH(n.m.)
κατέσθοντες] κατεσθίοντες ς LnTiBWH_a χηρῶν] + καὶ ὀρφανῶν WHm
41 καθίσας] + ὁ Ἰησοῦς ς [Ln] κατέναντι] ἀπέναντι Tr(n.m.)
42 καὶ ἐλθοῦσα] ἐλθ. δὲ Trm ἐστιν WH_a 43 εἶπεν] λέγει
ς A: C ἔβαλεν] βέβληκεν ς TiA βαλλόντων] βαλόντων ς: CEr
1 εἰς] + ἐκ Tr sed [Tr]m[A] 2 ὁ Ἰησ.] pr ἀποκριθεὶς Ln: + ἀποκρ. ς
ᾧδε] ins sm LnTrWHR: ς°Ti°A°B° λίθον] λίθω ς LnA κατα-
λυθῇ] +, καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν ἄλλος ἀναστήσεται ἄνευ χειρῶν WHm
3 ἐπηρώτα] -ώτων ς Ln κατ' ἰδ.] καθ' ἰδ. WH_a Πέτρος] pr ὁ Ti[B]
4 εἰπὸν] εἰπέ ς

- ταῦτα ἔσται ; καὶ τί τὸ σημεῖον ὅταν μέλλῃ ταῦτα συν-
5 τελεῖσθαι πάντα ; ὁ δὲ Ἰησοῦς ἤρξατο λέγειν αὐτοῖς,
6 Βλέπετε μὴ τις ὑμᾶς πλανήσῃ. πολλοὶ ἐλεύσονται
ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου λέγοντες ὅτι Ἐγὼ εἰμι, καὶ πολλοὺς
7 πλανήσουσιν. ὅταν δὲ ἀκούσῃτε πολέμους καὶ ἀκοὰς
πολέμων, μὴ θροεῖσθε· δεῖ γενέσθαι· ἀλλ' οὐπω τὸ τέλος.
8 ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπ' ἔθνος καὶ βασιλεία ἐπὶ βα-
σιλείαν· ἔσονται σεισμοὶ κατὰ τόπους· ἔσονται λιμοί·
ἀρχὴ ὠδίνων ταῦτα.
9 Βλέπετε δὲ ὑμεῖς ἑαυτούς· παραδώσουσιν ὑμᾶς εἰς συνέ-
δρια καὶ εἰς συναγωγὰς δαρήσεσθε, καὶ ἐπὶ ἡγεμόνων καὶ
10 βασιλέων σταθήσεσθε ἕνεκεν ἐμοῦ, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς·
11 καὶ εἰς πάντα τὰ ἔθνη πρῶτον δεῖ κηρυχθῆναι τὸ εὐαγγέ-
λιον. καὶ ὅταν ἄγωσιν ὑμᾶς παραδιδόντες, μὴ προμε-
ριμνᾶτε τί λαλήσῃτε· ἀλλ' ὃ ἂν δοθῇ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ
ὥρᾳ, τοῦτο λαλεῖτε· οὐ γάρ ἐστε ὑμεῖς οἱ λαλοῦντες ἀλλὰ
12 τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον. καὶ παραδώσει ἀδελφὸς ἀδελ-
φὸν εἰς θάνατον, καὶ πατὴρ τέκνον· καὶ ἐπαναστήσονται
13 τέκνα ἐπὶ γονεῖς καὶ θανατώσουσιν αὐτούς· καὶ ἔσεσθε
μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου· ὁ δὲ ὑπομεί-
νας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται.
14 Ὅταν δὲ ἴδῃτε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως ἐστηκότα
ὅπου οὐ δεῖ (ὃ ἀναγινώσκων νοεῖτω), τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ
15 φευγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη· ὁ δὲ ἐπὶ τοῦ δώματος μὴ

ταῦτα συντελ. πάντα] πάντα ταῦ. συντ. ς : ταῦ, πάντα συντ. Lⁿ Tr^m
5 Ἰησ.] + ἀποκριθεὶς ς Lⁿ αὐτοῖς] ante ἤρξατο ς 6 πολλοῖ] +
γὰρ ς Lⁿ Tr sed [Tr]^m 7 ἀκούσῃτε] ἀκούετε Tr(u.m.) : ἀκούετε WH^m
δεῖ] + γὰρ ς Lⁿ [Tr] 8 ἐπ'] ἐπὶ ς Lⁿ Tr WH^a ἔσονται prⁱ] pr καὶ
ς Lⁿ ἔσονται sec.] pr καὶ ς Lⁿ [Tr] λιμοί] + καὶ παραχαί ς [A] [B]
ἀρχῇ] ἀρχαί ς (n.m.) A 9 παραδώσουσιν] + γὰρ ς Lⁿ [Tr] Tr^m R
δαρήσεσθε,] ·δαρήσ. Elz : , δαρήσ., Tr σταθήσεσθε] ἀχ-
θήσεσθε Er] ἕνεκεν] ἕνεκα WH^a 10 πρῶτον δεῖ] δεῖ πρῶτον ς
11 καὶ ὅταν ἄγωσιν] ὅταν δὲ ἀγάγωσιν ς λαλήσῃτε] + μηδὲ μελετᾶτε
ς [Lⁿ] [A] ἂν] ἂν Lⁿ 12 καὶ παραδώσει] παραδ. δὲ ς
14 ἐρημώσεως] +, τὸ ῥῥθὲν ὑπὸ Δανιὴλ τοῦ προφήτου, ς (n.m.) [Lⁿ] B^m : Scr
ἐστηκότα] ἐστὸς ς B^m : ἐστὸς ς B^m : ἐστηκὸς Lⁿ B^m 15 δεῖ] Lⁿ [Tr]
[B] WH^a (n.m.)

καταβάτω, μηδὲ εἰσελθάτω τι ἄραι ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ·
καὶ ὁ εἰς τὸν ἀγρὸν μὴ ἐπιστρεψάτω εἰς τὰ ὀπίσω ἄραι 16
τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ. οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ 17
ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις· προσεύ- 18
χεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται χειμῶνος· ἔσονται γὰρ αἱ 19
ἡμέραι ἐκεῖναι θλίψις, οἷα οὐ γέγονεν τοιαύτη ἀπ' ἀρχῆς
κτίσεως ἣν ἔκτισεν ὁ Θεὸς ἕως τοῦ νῦν, καὶ οὐ μὴ γένηται·
καὶ εἰ μὴ ἐκολόβωσεν Κύριος τὰς ἡμέρας, οὐκ ἂν ἐσώθη 20
πᾶσα σὰρξ· ἀλλὰ διὰ τοὺς ἐκλεκτοὺς οὓς ἐξελέξατο ἐκολό-
βωσεν τὰς ἡμέρας. Καὶ τότε ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ, Ἴδε 21
ὧδε ὁ Χριστός, Ἴδε ἐκεῖ, μὴ πιστεύετε· ἐγερθήσονται 22
γὰρ ψευδόχριστοι καὶ ψευδοπροφῆται, καὶ δώσουσιν ση-
μεῖα καὶ τέρατα πρὸς τὸ ἀποπλανᾶν εἰ δυνατόν τοὺς ἐκλε-
κτούς. ὑμεῖς δὲ βλέπετε· προείρηκα ὑμῖν πάντα. 23

Ἀλλὰ ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις μετὰ τὴν θλίψιν ἐκείνην 24
ἡ ἥλιος σκοτισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος
αὐτῆς, καὶ οἱ ἀστέρες ἔσονται ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πίπτον- 25
τες, καὶ αἱ δυνάμεις αἱ ἐν τοῖς οὐρανοῖς σαλευθήσονται·
καὶ τότε ὄψονται τὸν Υἱὸν τοῦ Ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν 26
νεφέλαις μετὰ δυνάμεως πολλῆς καὶ δόξης. καὶ τότε 27
ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους, καὶ ἐπισυνάξει τοὺς ἐκλεκτοὺς
[αὐτοῦ] ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων, ἀπ' ἄκρου γῆς ἕως ἄκρου
οὐρανοῦ.

Ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς μάθετε τὴν παραβολήν· ὅταν ἦδη 28
ὁ κλάδος αὐτῆς ἀπαλὸς γένηται καὶ ἐκφύῃ τὰ φύλλα,

καταβάτω]+εἰς τὴν οἰκίαν ς [Ln]TrA εἰσελθάτω]-έτω ς A τι ἄραι]
ἄραι τι ς LnTiB 16 ἀγρὸν]+ὦν ς A 18 γένηται]+ἡ φυγὴ ὑμῶν
ς Bm 19 ἦν] ἦς ς A 20 ἐκολόβωσεν Κύρ.] Κύρ. ἐκολ. ς LnTr(p.m.)
A: ἐκολ. ὁ Κύρ. Lnm 21 ὑμῖν εἴπῃ] εἴπῃ ὑ. Trm ἴδε πρό.] ἰδοὺ
ς Ln ἴδε sec.] ἰδοὺ ς: pr ἦ ς LnTr: pr καὶ (pro ἦ) Trm: Er
πιστεύετε]-σητε ς Lnm: Er 22 γὰρ] δὲ TiB ψευδόχριστοι καὶ]
A° δώσουσιν] ποιήσουσιν TiA τοὺς ἐκλεκτούς] pr καὶ ς Ln[Tr]
23 προείρηκα] pr ἰδοὺ ς [Ln]Trm[B]R 24 ἀλλὰ] ἀλλ' ς 25 ἔσον-
ται ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πίπτοντες] τοῦ οὐρανοῦ ἔσονται ἐκπίπτοντες ς (p.m.)
26 πολλῆς] post δόξης Ln 27 ἀγγέλους]+ αὐτοῦ ς [Ln][B]
αὐτοῦ] ins ς LnB[WH]R: Tr°Ti°A° 28 αὐτῆς] ante ἦδη ς TiA: C
ἐκφύῃ] ἐκφυῇ ς LnTrA: CsmElz

- 29 γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς τὸ θέρος ἐστίν· οὕτως καὶ ὑμεῖς,
 ὅταν ἴδῃτε ταῦτα γινόμενα, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς ἐστὶν ἐπὶ
 30 θύραις· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ
 31 αὕτη μέχρις οὗ ταῦτα πάντα γένηται. ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ
 γῆ παρελεύσονται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ [μὴ] παρελεύσονται.
 32 Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἢ τῆς ὥρας οὐδεὶς οἶδεν,
 οὐδὲ οἱ ἄγγελοι ἐν οὐρανῷ οὐδὲ ὁ Υἱός, εἰ μὴ ὁ Πατήρ.
 33 βλέπετε, ἀγρυπνεῖτε [καὶ προσεύχεσθε]· οὐκ οἴδατε γὰρ
 34 πότε ὁ καιρὸς ἐστίν. ὥς ἄνθρωπος ἀπόδημος ἀφείς τὴν
 οἰκίαν αὐτοῦ, καὶ δοὺς τοῖς δούλοις αὐτοῦ τὴν ἐξουσίαν,
 ἐκάστω τὸ ἔργον αὐτοῦ, καὶ τῷ θυρωρῷ ἐνετείλατο ἵνα
 35 γρηγορῇ· γρηγορεῖτε οὖν· οὐκ οἴδατε γὰρ πότε ὁ
 κύριος τῆς οἰκίας ἔρχεται, ἢ ὅψε ἢ μεσονύκτιον ἢ ἀλεκτο-
 36 ροφωνίας ἢ πρωῒ· μὴ ἐλθὼν ἐξαίφνης εὕρῃ ὑμᾶς καθεύ-
 37 δοντας. ὁ δὲ ὑμῖν λέγω πάντων λέγω, γρηγορεῖτε.
 14 Ἦν δὲ τὸ πάσχα καὶ τὰ ἄζυμα μετὰ δύο ἡμέρας· καὶ
 ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς πῶς αὐτὸν ἐν δόλῳ
 2 κρατήσαντες ἀποκτείνωσιν. ἔλεγον γάρ, Μὴ ἐν τῇ
 ἑορτῇ, μὴ ποτε ἔσται θόρυβος τοῦ λαοῦ.
 3 Καὶ ὄντος αὐτοῦ ἐν Βηθανίᾳ ἐν τῇ οἰκίᾳ Σίμωνος τοῦ
 λεπροῦ, κατακειμένου αὐτοῦ ἦλθεν γυνὴ ἔχουσα ἀλάβα-
 στρον μύρου νάρδου πιστικῆς πολυτελοῦς· συντρίψασα
 4 τὴν ἀλάβαστρον κατέχεεν αὐτοῦ τῆς κεφαλῆς. ἦσαν
 δέ τινες ἀγανακτοῦντες πρὸς ἑαυτούς, Εἰς τί ἡ ἀπώλεια
 5 αὕτη τοῦ μύρου γέγονεν; ἡδύνατο γὰρ τοῦτο τὸ μύρον
 γινώσκετε] -εται *TrmA* 29 ἴδῃτε ταῦτα] ταῦ. ἰδ. 5 *A* 30 ταῦτα
 πάντα] πάν. ταῦ. 5 *LnTrm* 31 παρελεύσονται *prti.*] -σεται *Lnmtm*
 μὴ] *ins* 5 *LnTi[B]WHm*: *Tr°A°WH°* παρελεύσονται *sec.*] παρέλθωσιν
 5 *Ln* 32 ἢ] καὶ 5 *(n.m.)* οἱ ἄγγελοι] ἄγγελος *TrmAWHm*: + οἱ 5 *Ln*
 33 καὶ προσεύχ.] *ins* 5 *[Tr][B]RScr*: *Ln°Ti°A°WH°R°m* ἐστίν][*WH*]
 34 ἐκάστω] *pr* καὶ 5 35 ἢ ὅψε] —ἢ 5 *Ln* μεσονύκτιον] μεσαν.
WHa: -νυκτίου 5 *Ln* 36 ἐξαίφνης] ἐξέφνης *WH(n.a.)* 37 δ] ἀ 5
 2 γὰρ] δὲ 5 *(n.m.)* ἔσται θόρ.] θόρ. ἔστ. 5 *Ln* 3 ἦλθεν] -θε *WHa*
 πολυτελοῦς· συντρ.] πολυτελοῦς *syntr.* *WH(n.m.)* συντρ.] *pr* καὶ 5
LnTr sed [Tr]m τὴν] τὸ 5: τὸν *LnTiB(n.m.)* τῆς κεφ.] *pr* κατὰ 5
 4 ἦσαν *usque ad* ἑαυτούς] οἱ δὲ μαθηταὶ αὐτοῦ διεπονούντο καὶ ἔλεγον
WHm: + καὶ λέγοντες 5 *Ln[Tr]* 5 τὸ μύρον] 5°

πραθῆναι ἐπάνω δηναρίων τριακοσίων καὶ δοθῆναι τοῖς
πτωχοῖς. καὶ ἐνεβριμῶντο αὐτῇ. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, 6
Ἄφετε αὐτήν· τί αὐτῇ κόπους παρέχετε; καλὸν ἔργον
ἡργάσατο ἐν ἐμοί. πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχετε 7
μεθ' ἑαυτῶν, καὶ ὅταν θέλητε δύνασθε αὐτοῖς εἰ ποιῆσαι,
ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε. ὁ ἔσχεν ἐποίησεν· προέλαβεν 8
μυρίσαι τὸ σῶμά μου εἰς τὸν ἐνταφιασμόν· ἀμὴν δὲ 9
λέγω ὑμῖν, ὅπου ἐὰν κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον εἰς ὅλον τὸν
κόσμον, καὶ ὁ ἐποίησεν αὕτη λαληθήσεται εἰς μνημό-
συνον αὐτῆς.

Καὶ Ἰούδας Ἰσκαριώθ, ὁ εἰς τῶν δώδεκα, ἀπῆλθεν πρὸς 10
τοὺς ἀρχιερεῖς ἵνα αὐτὸν παραδοῖ αὐτοῖς. οἱ δὲ ἀκού- 11
σαντες ἐχάρησαν, καὶ ἐπηγγείλαντο αὐτῷ ἀργύριον δοῦναι.
καὶ ἐξήτει πῶς αὐτὸν εὐκαίρως παραδοῖ.

Καὶ τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ τῶν ἀζύμων, ὅτε τὸ πάσχα ἔθνον, 12
λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, Ποῦ θέλεις ἀπελθόντες
ἐτοιμάσωμεν ἵνα φάγῃς τὸ πάσχα; καὶ ἀποστέλλει 13
δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ λέγει αὐτοῖς, Ὑπάγετε εἰς τὴν
πόλιν, καὶ ἀπαντήσῃ ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον ὕδατος βα-
σταζών· ἀκολουθήσατε αὐτῷ, καὶ ὅπου ἐὰν εἰσέλθῃ, 14
εἰπατε τῷ οἰκοδεσπότῃ ὅτι Ὁ διδάσκαλος λέγει, Ποῦ ἐστὶν
τὸ κατάλυμά μου, ὅπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου
φάγω; καὶ αὐτὸς ὑμῖν δείξει ἀνάγαιον μέγα ἐστρω- 15
μένον ἑτοιμον· καὶ ἐκεῖ ἐτοιμάσατε ἡμῖν. καὶ ἐξῆλθον 16
οἱ μαθηταὶ καὶ ἦλθον εἰς τὴν πόλιν καὶ εὑρον καθὼς εἶπεν
αὐτοῖς· καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα.

δηναρίων τριακοσίων] τρ. δην. ς WHm ἐνεβριμῶντο] -μούντο Ti WHa
■ ἡργάσατο] εἰργ. ς Ln Tr A ἐν ἐμοί] εἰς ἐμέ ς: Csm 7 αὐτοῖς]
Ti^o [B]: αὐτοῖς ς: + πάντοτε [Tr]m [B] [WH] 8 ἔσχεν] εἶχεν ς: Csm:
+ αὐτῇ ς [Ln] [Tr] τὸ σῶμά μου] μου τὸ σ. ς Trm Ti A 9 δὲ] ς^o
[Ln] ἐὰν] ἂν ς Ln Tr WHa: CEr τὸ εὐαγγ.] + τοῦτο ς [Ln]
10 Ἰούδας] pr ὁ ς: + ὁ ς Ἰσκαριώθ] -ιώτης ς Ln Tr ὁ] ς^o Ln^o
αὐτὸν] post παραδ. ς Ln παραδοῖ] -δῶ ς 11 αὐτὸν] post εὐκαίρως
ς παραδοῖ] -δῶ ς 14 ἐὰν] ἂν Ln Tr A WHa μου] φρί. ς^o (n.m.)
[Ln] [Tr]m 15 ἀνάγαιον] ἀνώγειον ς ἑτοιμον] [Ln] καὶ ἐκεῖ]
-καὶ ς Ln: καὶ ἐκεῖ Ti B 16 μαθηταὶ] + αὐτοῦ ς Ln [Tr] A

- 17 Καὶ ὀψίας γενομένης ἔρχεται μετὰ τῶν δώδεκα.
 18 καὶ ἀνακειμένων αὐτῶν καὶ ἐσθιόντων ὁ Ἰησοῦς εἶπεν,
 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἰς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με, ὁ ἐσθίων
 19 μετ' ἐμοῦ. ἤρξαντο λυπεῖσθαι καὶ λέγειν αὐτῷ εἰς
 20 κατὰ εἰς, Μῆτι ἐγώ; ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Εἰς τῶν δώδεκα,
 21 ὁ ἐμβαπτόμενος μετ' ἐμοῦ εἰς τὸ τρυβλίον. ὅτι ὁ μὲν
 Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώπου ὑπάγει καθὼς γέγραπται περὶ αὐτοῦ·
 οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ ὁ Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώπου
 παραδίδεται· καλὸν αὐτῷ, εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωπος
 22 ἐκεῖνος. Καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν λαβὼν ἄρτον εὐλογήσας
 ἔκλασεν καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς, καὶ εἶπεν, Λάβετε· τοῦτό ἐστιν
 23 τὸ σῶμά μου. καὶ λαβὼν ποτήριον εὐχαριστήσας ἔδω-
 24 κεν αὐτοῖς, καὶ ἔπιον ἐξ αὐτοῦ πάντες· καὶ εἶπεν αὐτοῖς,
 Τοῦτό ἐστιν τὸ αἷμά μου τῆς διαθήκης τὸ ἐκχυννόμενον
 25 ὑπὲρ πολλῶν. ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐκέτι οὐ μὴ πῖω
 ἐκ τοῦ γενήματος τῆς ἀμπέλου ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης
 ὅταν αὐτὸ πίνω καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ.
 26 Καὶ ὑμνήσαντες ἐξῆλθον εἰς τὸ Ὄρος τῶν Ἐλαιῶν.
 27 καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς ὅτι Πάντες σκανδαλισθήσεσθε·
 ὅτι γέγραπται, Πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ τὰ πρόβατα
 28 διασκορπισθήσονται. ἀλλὰ μετὰ τὸ ἐγερθῆναί με προ-
 29 άξω ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν. ὁ δὲ Πέτρος ἔφη αὐτῷ,
 30 Εἰ καὶ πάντες σκανδαλισθήσονται, ἀλλ' οὐκ ἐγώ. καὶ
 λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν λέγω σοι ὅτι σὺ σήμερον

18 ὁ Ἰησοῦς] post εἶπεν ε Lⁿ Tr (a.m.) ὁ ἐσθίων] τῶν ἐσθιόντων WH_m
 19 ἤρξαντο] pr οἱ δὲ ε Lⁿ Tr κατὰ] καθ' ε Lⁿ Tr (n.m.) WH_a ἐγώ;]
 + καὶ ἄλλος, Μῆτι ἐγώ; ε Lⁿ [Tr] mA 20 ὁ δὲ] + ἀποκριθεὶς ε
 τῶν δώδε.] pr ἐκ ε Lⁿ Tr ([Tr] σφ) [Tr] mA μετ' ἐμοῦ] + τὴν χεῖρα Lⁿ
 τρυβλίον] pr ἐν [WH] 21 ὅτι] ε° Lⁿ [Tr] καλὸν] + ἦν ε [Ln] [Tr]
 22 λαβὼν] + ὁ Ἰησοῦς ε [Ln] [Tr] λάβετε] + , φάγετε ε (n.m.)
 23 ποτήριον] pr τὸ ε 24 αἷμά μου] + τὸ ε [Ln] Tr B_m διαθήκης]
 pr καινῆς ε Lⁿ B_m R_m ἐκχυννόμενον] ἐκχυννόμενον ε; post πολλῶν ε Lⁿ
 ὑπὲρ] περὶ ε 25 γενήμ.] γεννήμ. ε Lⁿ 27 σκανδαλίσ.] + ἐν ἐμοί
 ε Lⁿ : etiam + ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ ε [Ln] διασκορπισθήσονται] -σεται ε;
 ante τὰ πρόβ. ε Lⁿ 29 εἰ καὶ] καὶ εἰ ε Lⁿ 30 σὺ] ε° : C

ταύτῃ τῇ νυκτί, πρὶν ἢ δις ἀλέκτορα φωνῆσαι, τρίς με
ἀπαρνήσῃ. ὁ δὲ ἐκπερισσῶς ἐλάλει, Ἐὰν δέη με συν- 31
αποθανεῖν σοι, οὐ μὴ σε ἀπαρνήσομαι. ὡσαύτως δὲ καὶ
πάντες ἔλεγον.

Καὶ ἔρχονται εἰς χωρίον οὗ τὸ ὄνομα Γεθσημανεὶ· καὶ 32
λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Καθίσατε ὧδε ἕως προσεύξωμαι.
καὶ παραλαμβάνει τὸν Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην 33
μετ' αὐτοῦ, καὶ ἤρξατο ἐκθαμβεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν.
καὶ λέγει αὐτοῖς, Περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχὴ μου ἕως θανά- 34
του· μείνατέ ὧδε καὶ γρηγορεῖτε. καὶ προελθὼν μικρὸν 35
ἐπιπτεν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ προσηύχετο ἵνα εἰ δυνατόν ἐστιν
παρέλθῃ ἀπ' αὐτοῦ ἡ ὥρα, καὶ ἔλεγεν, Ἀββᾶ, ὁ Πατήρ, 36
πάντα δυνατά σοι· παρένεγκε τὸ ποτήριον τοῦτο ἀπ' ἐμοῦ·
ἀλλ' οὐ τί ἐγὼ θέλω ἀλλὰ τί σὺ. καὶ ἔρχεται καὶ εὐ- 37
ρίσκει αὐτοὺς καθεύδοντας, καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ, Σίμων,
καθεύδεις; οὐκ ἴσχυσας μίαν ὥραν γρηγορῆσαι;
γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ ἔλθῃτε εἰς πειρασμόν· 38
τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής. καὶ 39
πάλιν ἀπελθὼν προσηύξατο τὸν αὐτὸν λόγον εἰπών. καὶ 40
πάλιν ἐλθὼν εἶρεν αὐτοὺς καθεύδοντας, ἦσαν γὰρ αὐτῶν
οἱ ὀφθαλμοὶ καταβαρυνόμενοι· καὶ οὐκ ᾔδεισαν τί ἀπο-
κριθῶσιν αὐτῷ. καὶ ἔρχεται τὸ τρίτον καὶ λέγει αὐτοῖς, 41
Καθεύδετε τὸ λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε· ἀπέχει· ἦλθεν ἡ
ὥρα· ἰδοὺ παραδίδοται ὁ Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώπου εἰς τὰς

ταύτῃ τῇ νυκτί] ἐν τῇ νυ. ταύτῃ 5 Ln^m με ἀπαρν.] ἀπαρν. με 5
31 ἐκπερισσῶς] ἐκ περισσοῦ 5 ἐλάλει] ἔλεγεν 5 Ln^m: + μᾶλλον 5
δέη με] με δέη 5 TiAB ἀπαρνήσομαι] -σωμαι TiB δὲ sec.][WH]
32 οὐ τὸ] ᾧ Ln Γεθσημανεὶ] -μανῇ 5: -μανεὶ LnTrA: Er προσ-
εύξωμαι] -ομαι Tr^m 33 Ἰάκωβον] pr τὸν 5 [B]WH(n.m.): C
'Ιωάννην] pr τὸν [B]WH(n.m.) μετ' αὐτοῦ] μεθ' αὐτοῦ 5 35 προ-
ελθὼν] προσελθὼν ErTrWHm: Scr: cf. Matt. xxvi. 39. ἐπιπτεν] ἐπε-
σεν 5 LnTr(n.m.) 36 ἀββᾶ] ἀββά WH τοῦτο] post ἐμοῦ 5
38 γρηγορεῖτε καὶ προσεύχ., ἵνα] γρηγορ., καὶ pr. ἵνα Rm ἔλθῃτε]
εἰσέλθῃτε 5 LnTr 39 τὸν αὐτὸν λόγον εἰπών][WH] 40 πάλιν]
Tr^m[Tr]^m: ὑποστρέψας 5 TiB καθεύδ.] pr πάλιν 5 TiB αὐτ. οἱ δ.]
οἱ δ. αὐτ. 5 LnTrA καταβαρυνόμενοι] βεβαρημένοι 5(n.m.) αὐτῷ]
ante ἀποκρ. 5 41 καὶ πρὶ.] B° σφ? τὸ λοιπὸν] —τὸ LnTrA[WH]

- 42 χεῖρας τῶν ἁμαρτωλῶν. ἐγείρεσθε, ἄγωμεν· ἰδοὺ ὁ
 παραδιδούς με ἤγγικεν.
- 43 Καὶ εὐθὺς ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος παραγίνεται ὁ Ἰούδας
 [ὁ Ἰσκαριώτης], εἰς τῶν δώδεκα, καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλος μετὰ
 μαχαιρῶν καὶ ξύλων παρὰ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν γραμ-
 44 ματέων καὶ τῶν πρεσβυτέρων. δεδῶκει δὲ ὁ παραδιδούς
 αὐτὸν σύσσημον αὐτοῖς λέγων, Ὁν ἂν φιλήσω αὐτός
 45 ἐστίν· κρατήσατε αὐτὸν καὶ ἀπάγετε ἀσφαλῶς. καὶ
 ἐλθόν, εὐθὺς προσελθὼν αὐτῷ λέγει, Ῥαββεί, καὶ κατεφί-
 46 λησεν αὐτόν· οἱ δὲ ἐπέβαλαν τὰς χεῖρας αὐτῷ καὶ
 47 ἐκράτησαν αὐτόν. εἰς δέ [τις] τῶν παρεστηκότων σπα-
 σάμενος τὴν μάχαιραν ἔπαισεν τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως
 48 καὶ ἀφείλεν αὐτοῦ τὸ ὠτάριον. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς
 εἶπεν αὐτοῖς, Ὡς ἐπὶ ληστὴν ἐξήλθατε μετὰ μαχαιρῶν καὶ
 49 ξύλων συλλαβεῖν με; καθ' ἡμέραν ἤμην πρὸς ὑμᾶς ἐν
 τῷ ἱερῷ διδάσκων, καὶ οὐκ ἐκρατήσατέ με· ἀλλ' ἵνα πληρω-
 50 θῶσιν αἱ γραφαί. Καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἔφυγον πάντες.
 51 Καὶ νεανίσκος τις συνηκολούθει αὐτῷ περιβεβλημένος
 52 σινδόνα ἐπὶ γυμνοῦ· καὶ κρατοῦσιν αὐτόν· ὁ δὲ κατα-
 λιπὼν τὴν σινδόνα γυμνὸς ἔφυγεν.
- 53 Καὶ ἀπήγαγον τὸν Ἰησοῦν πρὸς τὸν ἀρχιερέα· καὶ
 συνέρχονται [αὐτῷ] πάντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι
 54 καὶ οἱ γραμματεῖς. καὶ ὁ Πέτρος ἀπὸ μακρόθεν ἠκολού-
 θησεν αὐτῷ ἕως ἔσω εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως, καὶ ἦν

42 ἤγγικεν] -σεν TiB 43 εὐθὺς] εὐθέως ς ὁ Ἰούδας] —ὁ ς Ti
 [B][WH] ὁ Ἰσκαριώτης] ins ςm Ln [Tr] TiA [B] : ς° WH° R° εἰς]
 + ὦν ς[A] ὄχλος] + πολλὸς ς [Ln] [Tr] m τῶν πρεσβυτέρων] —τῶν
 Ti[B] 44 παραδιδούς] παραδοὺς Lnm σύσσημον] σύνση. TiB WH_a
 ἀπάγετε] ἀπαγάγετε ς 45 εὐθὺς] —έως ς ῥαββί] + ῥαββί ς [A] : C
 46 ἐπέβαλαν] -ον ς Ln TrA WH_a χεῖρας] + αὐτῶν ς αὐτῷ] ἐπ'
 αὐτόν ς Ln : ante τὰς χ. ς 47 τις] ins ς TiA mB [WH] R : Er° Ln° Tr°
 A° ἔπαισεν] -σε WH_a ὠτάριον] ὠτίον ς 48 ἐξήλθατε] -ετε ς
 με;] με. TiAB 49 ἐκρατήσατε] -τεῖτε Trm WH_m 50 ἔφυγ. πάντ.]
 πάντ. ἔφ. ς Ln 51 τις] εἰς τις ante νεαν. ς TiA συνηκολούθει]
 ἠκολ. ς(n.m.) αὐτόν] + οἱ νεανίσκοι ς(n.m.) 52 ἔφυγεν] + ἀπ'
 αὐτῶν ς [Ln] [Tr] mA 53 αὐτῷ] ins ς Ln Tr sed [Tr] mA [B] WH m R :
 Ti° WH° πρεσβ. καὶ οἱ γραμμ.] γραμμ. καὶ οἱ πρεσβ. Ln

συνκαθήμενος μετὰ τῶν ὑπηρετῶν καὶ θερμαινόμενος πρὸς
τὸ φῶς. Οἱ δὲ ἄρχιερεῖς καὶ ὅλον τὸ συνέδριον ἐζήτουν 55
κατὰ τοῦ Ἰησοῦ μαρτυρίαν εἰς τὸ θανατῶσαι αὐτόν· καὶ
οὐχ ἠύρισκον· πολλοὶ γὰρ ἐψευδομαρτύρουν κατ' αὐτοῦ, 56
καὶ ἴσαι αἱ μαρτυρίαι οὐκ ἦσαν. καὶ τινες ἀναστάντες 57
ἐψευδομαρτύρουν κατ' αὐτοῦ λέγοντες ὅτι Ἡμεῖς ἠκού- 58
σαμεν αὐτοῦ λέγοντος ὅτι Ἐγὼ καταλύσω τὸν ναὸν τοῦτον
τὸν χειροποίητον, καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν ἄλλον ἀχειρο-
ποίητον οἰκοδομήσω. καὶ οὐδὲ οὕτως ἴση ἦν ἡ μαρ- 59
τυρία αὐτῶν. Καὶ ἀναστὰς ὁ ἄρχιερεὺς εἰς μέσον 60
ἐπηρώτησεν τὸν Ἰησοῦν λέγων, Οὐκ ἀποκρίνη οὐδέν; τί
οὐτοί σου καταμαρτυροῦσιν; ὁ δὲ ἐσιώπα καὶ οὐκ 61
ἀπεκρίνατο οὐδέν. πάλιν ὁ ἄρχιερεὺς ἐπηρώτα αὐτὸν καὶ
λέγει αὐτῷ, Σὺ εἶ ὁ Χριστός, ὁ Υἱὸς τοῦ Εὐλόγητοῦ;
ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἐγὼ εἰμι· καὶ ὤψεσθε τὸν Υἱὸν τοῦ 62
Ἀνθρώπου ἐκ δεξιῶν καθήμενον τῆς δυνάμεως καὶ ἐρχόμενον
μετὰ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ. ὁ δὲ ἄρχιερεὺς διαρρή- 63
ξας τοὺς χιτῶνας αὐτοῦ λέγει, Τί ἔτι χρεῖαν ἔχομεν μαρτύ-
ρων; ἠκούσατε τῆς βλασφημίας· τί ὑμῖν φαίνεται; 64
οἱ δὲ πάντες κατέκριναν αὐτὸν ἔνοχον εἶναι θανάτου.
Καὶ ἥρξαντό τινες ἐμπτύειν αὐτῷ καὶ περικαλύπτειν αὐ- 65
τοῦ τὸ πρόσωπον καὶ κολαφίζειν αὐτὸν καὶ λέγειν αὐτῷ,
Προφήτευσον· καὶ οἱ ὑπηρεταὶ ῥαπίσμασιν αὐτὸν ἔλα-
βον.

Καὶ ὄντος τοῦ Πέτρου κάτω ἐν τῇ αὐλῇ ἔρχεται μία 66
τῶν παιδισκῶν τοῦ ἀρχιερέως, καὶ ἰδοῦσα τὸν Πέτρον 67
θερμαινόμενον ἐμβλέψασα αὐτῷ λέγει, Καὶ σὺ μετὰ τοῦ

54 συνκαθή.] συγκ. ς Ln Tr A: Er τὸ φῶς] —τὸ Elz 55 ἠύρι-
σκον] εὐρ. ς Ti Wh a 58 ἀχειροπ. οἰκοδ.] ἀναστήσω ἀχειροποίητον WH m
60 μέσον] pr τὸ ς: C οὐδέν; τί] οὐδέν τί Ln Ti A: οὐδέν; ὅτι WH m
B 61 οὐκ ἀπεκρίνατο οὐδέν] οὐδέν ἀπεκρ. ς Ln A 62 ἐκ δεξ.] post
καθήμε. ς Ln m: C 63 διαρρήξας] διαρήξας WH (n. a.) 64 τῆς βλα-
σφημίας] τὴν βλασφημίαν Ln ἔνοχον εἶναι] εἶναι ἔν. ς Ln: C
65 αὐτοῦ] post τὸ πρόσωπον ς Ln κολαφίζειν] —ίζειν Ti σφ ἔλα-
βον] ἔβαλλον ς Scr 66 κάτω] post ἐν τῇ αὐ. ς Ln

- 68 Ναζαρηνοῦ ἦσθα τοῦ Ἰησοῦ. ὁ δὲ ἠρνήσατο λέγων,
Οὔτε οἶδα οὔτε ἐπίσταμαι σὺ τί λέγεις. καὶ ἐξῆλθεν ἔξω
69 εἰς τὸ προαύλιον· καὶ ἀλέκτωρ ἐφώνησεν. καὶ ἡ παι-
δίσκη ἰδοῦσα αὐτὸν ἤρξατο πάλιν λέγειν τοῖς παρεστῶ-
70 σιν ὅτι Οὗτος ἐξ αὐτῶν ἐστίν. ὁ δὲ πάλιν ἠρνεῖτο.
καὶ μετὰ μικρὸν πάλιν οἱ παρεστῶτες ἔλεγον τῷ Πέτρῳ,
71 Ἀληθῶς ἐξ αὐτῶν εἶ· καὶ γὰρ Γαλιλαῖος εἶ. ὁ δὲ ἤρξα-
το ἀναθεματίζειν καὶ ὀμνύναι ὅτι Οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρω-
72 πον τοῦτον ὃν λέγετε. καὶ εὐθὺς ἐκ δευτέρου ἀλέκτωρ
ἐφώνησεν. καὶ ἀνεμνήσθη ὁ Πέτρος τὸ ῥῆμα ὡς εἶπεν
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ὅτι Πρὶν ἀλέκτορα δις φωνῆσαι τρίς με
ἀπαρνήσῃ· καὶ ἐπιβαλὼν ἔκλαιεν.
- 15 Καὶ εὐθὺς πρῶτὸν συμβούλιον ποιήσαντες οἱ ἀρχιερεῖς
μετὰ τῶν πρεσβυτέρων καὶ γραμματέων, καὶ ὅλον τὸ
συνέδριον, δῆσαντες τὸν Ἰησοῦν ἀπήνεγκαν καὶ παρέδωκαν
2 Πειλάτῳ. καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ Πειλάτος, Σὺ εἶ
ὁ Βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ λέγει,
3 Σὺ λέγεις. καὶ κατηγοροῦν αὐτοῦ οἱ ἀρχιερεῖς πολλὰ.
4 ὁ δὲ Πειλάτος πάλιν ἐπηρώτα αὐτὸν λέγων, Οὐκ ἀποκρίνῃ
5 οὐδέν; ἴδε πόσα σου κατηγοροῦσιν. ὁ δὲ Ἰησοῦς
οὐκέτι οὐδὲν ἀπεκρίθη, ὥστε θαυμάζειν τὸν Πειλάτον.
- 6 Κατὰ δὲ ἑορτὴν ἀπέλυνεν αὐτοῖς ἓνα δέσμιον, ὃν παρη-
7 τοῦντο. ἦν δὲ ὁ λεγόμενος Βαραββᾶς μετὰ τῶν στα-
σιαστῶν δεδεμένος, οἵτινες ἐν τῇ στάσει φόνον πεποιή-

67 ἦσθα τοῦ Ἰησοῦ] Ἰησοῦ ἦσθα ε 68 οὔτε οἱ. οὔτε] οὐκ οἱ. οὐδὲ ε
Lⁿm σὺ τί] τί σὺ ε: σὺ τί λέγεις; WHmRm καὶ ἀλέκτωρ ἐφώ-
νησεν] [Lⁿ]WH^oR^om 69 πάλιν] ante ἤρξ. ε LⁿTr: A^o ἤρξατο
πάλιν λέγειν] εἶπεν TrmWHm παρεστῶσιν] παρεστηκόσιν ε Lⁿ
70 Γαλιλ. εἰ]+καὶ ἡ λαλιά σου ὁμοιάζει ε Bw 71 ὀμνύναι] ὀμνύειν
ε WHa 72 εὐθὺς] ε^o[Tr]mA^o τὸ ῥῆμα ὡς] τοῦ ῥήματος οὐ ε
δις φωνῆσαι] φων. δις ε TrmTi τρίς με ἀπαρν.] ἀπαρν. με τρίς ε
1 εὐθὺς] εὐθέως ε Lⁿ πρῶτ] pr ἐπὶ τὸ ε [A] ποιήσαντες] ἐτοι-
μάσαντες TiB(n.m.)WHm γραμματ.] pr τῶν Ti[B] Πειλ.] pr τῷ ε
2 αὐτῷ λέγει] εἶπεν αὐτῷ ε Lⁿ λέγεις.] λέγεις; WHm 3 πολλὰ]
+·αὐτὸς δὲ οὐδὲν ἀπεκρίνατο CJ 4 ἐπηρώτα] -τησεν ε Lⁿ(n.m.)Trm
λέγων] Tiⁱ[WH] κατηγορ.] καταμαρτυροῦσιν ε (n.m.) 6 ὃν παρηγ-
ονπερ ἡτοῦντος LⁿTr(n.m.)A 7 στασιαστῶν] συστασ. ε; συνστασ. Bm

κεισαν. καὶ ἀναβὰς ὁ ὄχλος ἤρξατο αἰτεῖσθαι καθὼς 8
ἐποίει αὐτοῖς. ὁ δὲ Πειλᾶτος ἀπεκρίθη αὐτοῖς λέγων, 9
Θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν τὸν Βασιλέα τῶν Ἰουδαίων;
ἐγίνωσκεν γὰρ ὅτι διὰ φθόνον παραδédωκεσαν αὐτὸν οἱ 10
ἀρχιερεῖς. οἱ δὲ ἀρχιερεῖς ἀνέσεισαν τὸν ὄχλον ἵνα 11
μᾶλλον τὸν Βαραββᾶν ἀπολύσῃ αὐτοῖς. ὁ δὲ Πειλᾶτος 12
πάλιν ἀποκριθεὶς ἔλεγεν αὐτοῖς, Τί οὖν [θέλετε] ποιήσω
ὃν λέγετε τὸν Βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; οἱ δὲ πάλιν 13
ἔκραξαν, Σταύρωσον αὐτόν. ὁ δὲ Πειλᾶτος ἔλεγεν 14
αὐτοῖς, Τί γὰρ ἐποίησεν κακόν; οἱ δὲ περισσῶς ἔκραξαν,
Σταύρωσον αὐτόν. ὁ δὲ Πειλᾶτος, βουλόμενος τῷ 15
ὄχλῳ τὸ ἱκανὸν ποιῆσαι, ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν,
καὶ παρέδωκεν τὸν Ἰησοῦν φραγελλώσας ἵνα σταυρωθῇ.

Οἱ δὲ στρατιῶται ἀπήγαγον αὐτὸν ἔσω τῆς αὐλῆς, ὃ 16
ἐστὶν πραιτώριον, καὶ συνακαλοῦσιν ὅλην τὴν σπεῖραν.
καὶ ἐνδιδύσκουσιν αὐτὸν πορφύραν, καὶ περιτιθέασιν αὐτῷ 17
πλέξαντες ἀκάνθινον στέφανον· καὶ ἤρξαντο ἀσπά- 18
ζεσθαι αὐτόν, Χαῖρε, Βασιλεῦ τῶν Ἰουδαίων· καὶ 19
ἐτυπτον αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν καλὰ μῶ καὶ ἐνέπτυνον αὐτῷ,
καὶ τιθέντες τὰ γόνατα προσεκύνουν αὐτῷ. καὶ ὅτε 20
ἐνέπαιξαν αὐτῷ, ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν πορφύραν καὶ ἐνέ-
δυσαν αὐτὸν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ· καὶ ἐξάγουσιν αὐτὸν ἵνα
σταυρώσουσιν αὐτόν.

Καὶ ἀγγαρεύουσιν παράγοντά τινα Σίμωνα Κυρηναῖον 21
ἐρχόμενον ἀπ' ἀγροῦ, τὸν πατέρα Ἀλεξάνδρου καὶ Ῥούφου,

■ ἀναβὰς] ἀναβοήσας ς TrmBm ἐποίει] pr αἰε ς LnTrA 10 ἐγι-
νωσκειν] -σκε WHa οἱ ἀρχιερεῖς] [WH] 12 πάλιν] post ἀποκρ. ς
ἔλεγεν] εἶπεν ς Ln οὖν] [B] σφ? pro [θέλετε] θέλετε] ins ς Ln [Tr]
TiAB (σφ?): WH^oR^o ὃν] [WH] ὃν λέγετε] Ln^oTr^o sed [Tr]m[B]
τὸν] ς^o 13 ἔκραξαν] + λέγοντες Ln 14 ἐποίησεν] post κακόν ς
LnTrm περισσῶς] περισσοτέρως ς ἔκραξαν] ἔκραζον LnTrm
15 τῷ ὄχλῳ τὸ ἱκ. ποι.] ποι. τὸ ἱκ. τῷ ὄχλῳ TiB 16 συνακαλοῦσιν]
συγκ. ς LnTrA 17 ἐνδιδύσκουσιν] ἐνδύουσιν ς 18 βασιλεῦ] ὁ
βασιλεὺς TrmA 20 ἱμάτια] pr ἴδια Ti[B] αὐτοῦ] τὰ ἴδια ς TrA
ἐξάγουσιν] ἄγουσιν Ln σταυρώσουσιν] -σωσιν ς BmWH(n.a.)
αὐτόν quart.] Ti^o[B] 21 ἀγγαρεύ.] ἐγγαρεύ. WHa ἀπ'] ἀπὸ LnTr

- 22 ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ. καὶ φέρουσιν αὐτὸν ἐπὶ
τὸν Γολγοθᾶν τόπον, ὃ ἐστὶν μεθερμηνεύμενον Κρανίου
23 Τόπος. καὶ ἐδίδουν αὐτῷ ἐσμυρνισμένον οἶνον· ὃς δὲ
24 οὐκ ἔλαβεν. Καὶ σταυροῦσιν αὐτόν, καὶ διαμερίζονται
τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, βάλλοντες κλῆρον ἐπ' αὐτὰ τίς τί ἄρῃ.
25, 26 ἦν δὲ ὥρα τρίτη καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν. καὶ ἦν ἡ
ἐπιγραφὴ τῆς αἰτίας αὐτοῦ ἐπιγεγραμμένη, **Ο ΒΑΣΙ-**
ΛΕΥΣ ΤΩΝ ΙΟΥΔΑΙΩΝ.
27 Καὶ σὺν αὐτῷ σταυροῦσιν δύο ληστὰς, ἓνα ἐκ δεξιῶν
29 καὶ ἓνα ἐξ εὐωνύμων αὐτοῦ. Καὶ οἱ παραπορευόμενοι
ἐβλασφήμουν αὐτὸν κινοῦντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν καὶ
λέγοντες, Οὐὰ ὃ καταλύων τὸν ναὸν καὶ οἰκοδομῶν [ἐν]
30 τρισὶν ἡμέραις, σῶσον σεαυτὸν καταβάς ἀπὸ τοῦ
31 σταυροῦ. ὁμοίως καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἐμπαίζοντες πρὸς
ἀλλήλους μετὰ τῶν γραμματέων ἔλεγον, Ὑλλους ἔσωσεν,
32 ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι. ὁ Χριστὸς ὁ Βασιλεὺς
Ἰσραὴλ καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, ἵνα ἴδωμεν καὶ
πιστεύσωμεν. καὶ οἱ συνεσταυρωμένοι σὺν αὐτῷ ὠνείδιζον
αὐτόν.
33 Καὶ γενομένης ὥρας ἑκτῆς σκότος ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν
34 γῆν ἕως ὥρας ἐνάτης. καὶ τῇ ἐνάτῃ ὥρᾳ ἐβόησεν ὁ
Ἰησοῦς φωνῇ μεγάλῃ, Ἐλωί, Ἐλωί, λαμὰ σαβαχθανεὶ ;
ὃ ἐστὶν μεθερμηνεύμενον Ὁ Θεός μου, ὁ Θεός μου, εἰς

22 τὸν] εⁿ Lⁿ [Tr] A^o Γολγοθᾶν] -θα ε^(n.m.) Lⁿ: -θα Tr: -θάν WH
μεθερμηνεύμενον] -μενος Trm WH (n.m.) 23 αὐτῷ] + πιεῖν εⁿ Lⁿ
δς] ὁ εⁿ Lⁿ Trm A 24 σταυροῦσιν αὐτόν, καὶ] σταυρώσαντες αὐτὸν εⁿ Lⁿ
διαμερίζονται] διμερίζον εⁿ: CEΓsm 25 ἐσταύρωσαν] ἐφύλασσον
WHm 28 + καὶ ἐπληρώθη ἡ γραφὴ ἡ λέγουσα, Καὶ μετὰ ἀνόμων ἐλο-
γίσθη. εⁿ Lⁿ [Tr] [B] Rm: Scr 29 οὐὰ] οὐὰ TiB οἰκοδομῶν] post
ἡμεραῖς εⁿ ἐν] ins εⁿ [B] [WH] R: Lⁿ T^r Ti A^o 30 καταβάς] καὶ
κατάβα ε^(n.m.) Bm 31 ὁμοίως] + δὲ εⁿ: CE^r σῶσαι.] σῶσαι; sm
31, 32 σῶσαι... Ἰσραὴλ] σῶσαι... Ἰσραὴλ. Lⁿ A 32 Ἰσραὴλ] pr τοῦ
εⁿ [Tr] m A πιστεύσωμεν] + αὐτῷ Lⁿ σὺν] εⁿ T^r A^o 33 καὶ
γενομ.] γενομ. δὲ εⁿ 34 τῇ ἐν. ὥρᾳ] τῇ ὥρᾳ τῇ ἐν. εⁿ Trm μεγάλη]
+ λέγων εⁿ Lⁿ ἔλωι bis] ἐλ. Lⁿ Ti AB λαμὰ] λαμμά εⁿ: E^r: λαμὰ
A: λεμὰ Lⁿ TiB σαβαχθανεὶ] -ανί εⁿ Lⁿ AB ὁ Θεός μου sec.] [WH]

τί ἐγκατέλιπές με ; καί τινες τῶν παρεστηκότων ἀκού- 35
σαντες ἔλεγον, Ἴδε Ἡλίαν φωνεῖ. δραμῶν δέ τις, 36
γερμίσας σπόγγον ὄξους, περιθεὶς καλάμῳ ἐπότιζεν αὐτὸν
λέγων, Ἀφετε ἴδωμεν εἰ ἔρχεται Ἡλίας καθελεῖν αὐτόν.
ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀφείς φωνὴν μεγάλην ἐξέπνευσεν. 37

Καὶ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη εἰς δύο ἀπ' ἄνω- 38
θεν ἕως κάτω. Ἰδὼν δὲ ὁ κεντυρίων ■ παρεστηκῶς ἐξ 39
ἐναντίας αὐτοῦ ὅτι οὕτως ἐξέπνευσεν, εἶπεν, Ἀληθῶς οὗτος
ὁ ἄνθρωπος Υἱὸς Θεοῦ ἦν. ἦσαν δὲ καὶ γυναῖκες ἀπὸ 40
μακρόθεν θεωροῦσαι, ἐν αἷς καὶ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ
Μαρία ἡ Ἰακώβου τοῦ μικροῦ καὶ Ἰωσήτος μήτηρ καὶ
Σαλώμη, αἱ ὅτε ἦν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ ἠκολούθουν αὐτῷ 41
καὶ διηκόνουν αὐτῷ, καὶ ἄλλαι πολλαὶ αἱ συναναβᾶσαι
αὐτῷ εἰς Ἱεροσόλυμα.

Καὶ ἤδη ὀψίας γενομένης, ἐπεὶ ἦν παρασκευή, ὃ ἐστίν 42
προσάββατον, ἔλθων Ἰωσήφ ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας, εὐ- 43
σχήμων βουλευτής, ὃς καὶ αὐτὸς ἦν προσδεχόμενος τὴν
βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, τολμήσας εἰσῆλθεν πρὸς τὸν Πειλᾶτον
καὶ ᾐτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. ὁ δὲ Πειλᾶτος 44
ἐθαύμασεν εἰ ἤδη τέθνηκεν· καὶ προσκαλεσάμενος τὸν
κεντυρίωνα ἐπηρώτησεν αὐτὸν εἰ πάλαι ἀπέθανεν· καὶ 45
γνοὺς ἀπὸ τοῦ κεντυρίωνος ἐδωρήσατο τὸ πτώμα τῷ
Ἰωσήφ. καὶ ἀγοράσας σινδόνα καθελὼν αὐτὸν ἐνείλη- 46
σεν τῇ σινδόνι, καὶ ἔθηκεν αὐτὸν ἐν μνήματι ὃ ἦν λελατο-
μημένον ἐκ πέτρας· καὶ προσεκύλισεν λίθον ἐπὶ τὴν θύραν

ἐγκατέλιπές] ὠνείδισάς WH_m ἐγκ. με] με ἐγκ. s Ln_m 35 παρε-
στηκότων] παρεστῶτων TiBWH_a: ἐστηκότων WH_m ἴδε] ἰδοὺ s Ln
36 τις] εἰς s Ln: + καὶ s [Tr]Ti[B] περιθεὶς] + τε s 38 ἀπ' ἀπὸ
s TiBWH_a 39 οὕτως] + κράζας s Ln[Tr]BmRm οὗτος] post ἄνθρ.
s Θεοῦ ἦν] ἦν Θεοῦ s LnTr(u.m.)TiA 40 αἱς] + ἦν s Ln[Tr][A]
καὶ sec.][Tr]_m Μαρία *pri.*] Μαριάμ WH ἡ *ante* Ἰακ.][Tr]
Ἰακώβου] pr τοῦ s: Er Ἰωσήτος] Ἰωσῆ s 41 αἱ] [Tr]_m: + καὶ
s [Tr]at TrmA[B] 42 προσάββατον] πρὸς σάββατον LnTr: πρὸ σάβ.
Trmσφ 43 ἐλθὼν] ἦλθεν s ὁ] WH'(n.m.) τὸν] s' Ln'A'
44 ἐθαύμασεν] -zen Ti πάλαι] ἤδη LnTr(u.m.) WH(n.m.)Rm
45 πτώμα] σῶμα s 46 καθελὼν] pr καὶ s ἔθηκεν] κατέθηκεν s
TiAB μνήματι] μνημεῖον s LnTrA(n.m.)

- 47 τοῦ μνημείου. ἡ δὲ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία
ἡ Ἰωσήτος ἐθεώρουν ποῦ τέθεται.
- 16 Καὶ διαγενομένου τοῦ σαββάτου Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ
καὶ Μαρία ἡ [τοῦ] Ἰακώβου καὶ Σαλώμη ἠγόρασαν ἄρώ-
2 ματα ἵνα ἐλθοῦσαι ἀλείψωσιν αὐτόν. καὶ λίαν πρῶ-
τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων ἔρχονται ἐπὶ τὸ μνημεῖον ἀνατείλαν-
3 τος τοῦ ἡλίου. καὶ ἔλεγον πρὸς ἑαυτάς, Τίς ἀποκυλίσει
4 ἡμῖν τὸν λίθον ἐκ τῆς θύρας τοῦ μνημείου; καὶ ἀνα-
βλέψασαι θεωροῦσιν ὅτι ἀνακεκύλισται ὁ λίθος· ἦν γὰρ
5 μέγας σφόδρα. καὶ εἰσελθοῦσαι εἰς τὸ μνημεῖον εἶδον
νεανίσκον καθήμενον ἐν τοῖς δεξιοῖς περιβεβλημένον στο-
6 λὴν λευκὴν· καὶ ἐξεθαμβήθησαν. ὁ δὲ λέγει αὐταῖς,
Μὴ ἐκθαμβεῖσθε· Ἰησοῦν ζητεῖτε τὸν Ναζαρηνὸν τὸν
ἐσταυρωμένον· ἠγέρθη, οὐκ ἔστιν ὧδε· ἶδε ὁ τόπος ὅπου
7 ἔθηκαν αὐτόν. ἀλλὰ ὑπάγετε εἰπατε τοῖς μαθηταῖς
αὐτοῦ καὶ τῷ Πέτρῳ ὅτι Προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν·
8 ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε, καθὼς εἶπεν ὑμῖν. καὶ ἐξελθοῦσαι
ἔφυγον ἀπὸ τοῦ μνημείου, εἶχεν γὰρ αὐτὰς τρόμος καὶ
ἐκστασις· καὶ οὐδενὶ οὐδέν εἶπον, ἐφοβοῦντο γάρ.
- 9 Ἀναστὰς δὲ πρῶτῃ πρώτῃ σαββάτου ἐφάνη πρῶτον
Μαρίᾳ τῇ Μαγδαληνῇ, παρ' ἧς ἐκβεβλήκει ἐπτὰ δαιμόνια.
10 ἐκείνη πορευθεῖσα ἀπήγγειλεν τοῖς μετ' αὐτοῦ γενομένοις
11 πειθοῦσιν καὶ κλαίουσιν. κακῆνοι ἀκούσαντες ὅτι ζῇ
12 καὶ ἐθεάθη ὑπ' αὐτῆς ἠπίστησαν. Μετὰ δὲ ταῦτα δυσὶν
ἐξ αὐτῶν περιπατοῦσιν ἐφανερώθη ἐν ἑτέρᾳ μορφῇ πορευο-

47 ἡ Ἰωσήτος]—ἡ 5: Ἰωσή 5 τέθεται] τίθεται 5 1 Μαρία *φρί.*]
pr ἡ [WH] τοῦ *sec.*] ins 5 Ln [Tr]A[B][WH]: C^oEr^oTi^o 2 τῇ]
Ln^oTr^o sed [Tr]_m[WH] τῇ μιᾷ] τῆς μιᾶς 5 A τῶν] 5°[Tr]_mA^o
μνημείου] μνήμα TiB_m ἀνατείλαντος] ἀνατέλλοντος WH_m 3 ἐκ]
ἀπὸ LnTr(n.m.) 4 ἀνακεκύλισται] ἀποκεκ. 5 Ln 5 εἰσελθοῦσαι]
ἐλθοῦσαι Tr_mAWH_m 6 ἐσταυρωμένον] ἐσταυρωμένον; 5m
7 ἀλλὰ] ἀλλ' 5 8 ἐξελθοῦσαι]+ταχὺ 5: C5m γάρ *φρί.*] δὲ 5 A: J
οὐδέν] Ln^oσφ εἶπον] -αν WH(n.a.) γάρ *sec.*] + Κατὰ Μάρκον
Tr: [Εὐαγγέλιον] Κατὰ Μάρκον A 9—20 Marci esse negat
Ti: [A][B][WH]R^m: Scr 9 παρ'] ἀφ' 5 Tr_mTiAB 10 ἐκείνη]
+ δὲ Ln πειθοῦσιν] -οῦσι WH

μένοις εἰς ἄγρόν. ἑκείνοι ἀπελθόντες ἀπήγγειλαν 13
τοῖς λοιποῖς· οὐδὲ ἐκείνοις ἐπίστευσαν.

Ἔστερον [δὲ] ἀνακειμένοις αὐτοῖς τοῖς ἑνδεκα ἔφανε- 14
ρώθη, καὶ ὠνείδισεν τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν καὶ σκληροκαρδίαν,
ὅτι τοῖς θεασαμένοις αὐτὸν ἐγγεγερμένον οὐκ ἐπίστευσαν.
καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Πορευθέντες εἰς τὸν κόσμον ἅπαντα 15
κηρύξατε τὸ εὐαγγέλιον πάσῃ τῇ κτίσει. ὁ πιστεύσας 16
καὶ βαπτισθεὶς σωθήσεται, ὁ δὲ ἀπιστήσας κατακριθή-
σεται. σημεῖα δὲ τοῖς πιστεύουσιν ταῦτα παρακολου- 17
θήσει· ἐν τῷ ὀνόματί μου δαιμόνια ἐκβαλοῦσιν, γλώσσαις
λαλήσουσιν καιναῖς, ὄφεις ἁροῦσιν, καὶ θανάσιμόν 18
τι πίωσιν οὐ μὴ αὐτοὺς βλάβῃ· ἐπὶ ἁρρώστους χεῖρας
ἐπιθήσουσιν καὶ καλῶς ἔξουσιν.

Ὁ μὲν οὖν Κύριος [Ἰησοῦς] μετὰ τὸ λαλήσαι αὐτοῖς 19
ἀνελήμφθη εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐκάθισεν ἐκ δεξιῶν τοῦ
Θεοῦ. ἐκείνοι δὲ ἐξελθόντες ἐκήρυξαν πανταχοῦ, τοῦ 20
Κυρίου συνεργούντος καὶ τὸν λόγον βεβαιούντος διὰ τῶν
ἐπακολουθούντων σημείων.

14 δὲ] ins LnTr sed [Tr]_m[WH]R: ς°Ti°A°B° ἐγγεγερμένον] + ἐκ
νεκρῶν Ln[Tr]_m[WH] 17 παρακολούθησει] ἀκολου. TrWH(n.m.): ante
ταῦτα LnTrWH(n.m.) καιναῖς] Tr°sed[Tr]_mWH°(n.m.)R°m 18 ὄφεις]
pr καὶ ἐν ταῖς χερσὶν Tr sed [Tr]_m[WH] βλάβῃ] βλάβει ς: C
19 οὖν] [Tr]_m Ἰησοῦς] ins ςm Ln Tr sed [Tr]_m[WH]R: ς°Ti°A°B°
20 σημειων.] + ἀμήν. ς JWHmR: ErElz: + ΑΛΛΩΣ. Πάντα δὲ τὰ παρηγ-
γελμένα τοῖς περὶ τὸν Πέτρον συντόμως ἐξήγγειλαν. Μετὰ δὲ ταῦτα καὶ
αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ ἀνατολῆς καὶ ἄχρι δύσεως ἐξαπέστειλεν δι' αὐτῶν
τὸ ἱερὸν καὶ ἄφθαρτον κήρυγμα τῆς αἰωνίου σωτηρίας.[WH]: + Κατα Μαρκ.
κον. Tr iterum: + Εὐαγγέλιον Κατα Μαρκον [A]

ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ.

- 1 Ἐπειδὴ περ πολλοὶ ἐπεχείρησαν ἀνατάξασθαι διήγησιν
περὶ τῶν πεπληροφορημένων ἐν ἡμῖν πραγμάτων,
2 καθὼς παρέδωκαν ἡμῖν οἱ ἀπ' ἀρχῆς αὐτόπται καὶ ὑπηρέται
3 γενόμενοι τοῦ λόγου, ἔδοξε καμοί, παρηκολουθηκότες
ἀνωθεν πᾶσιν ἀκριβῶς, καθεξῆς σοι γράψαι, κράτιστε
4 Θεόφιλε, ἵνα ἐπιγνῶς περὶ ὧν κατηχήθης λόγων τὴν
ἀσφάλειαν.
- 5 Ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Ἡρώδου βασιλέως τῆς Ἰου-
δαίας ἱερεὺς τις ὀνόματι Ζαχαρίας ἐξ ἐφημερίας Ἀβιά·
καὶ γυνὴ αὐτῷ ἐκ τῶν θυγατέρων Ἀαρών, καὶ τὸ ὄνομα
6 αὐτῆς Ἐλισάβετ. ἦσαν δὲ δίκαιοι ἀμφοτέροι ἐναντίον
τοῦ Θεοῦ, πορευόμενοι ἐν πάσαις ταῖς ἐντολαῖς καὶ δικαιο-
7 μασι τοῦ Κυρίου ἀμεμπτοι. καὶ οὐκ ἦν αὐτοῖς τέκνον,
καθότι ἦν ἡ Ἐλισάβετ στεῖρα, καὶ ἀμφοτέροι προβεβη-
κότες ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῶν ἦσαν.
- 8 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἱερατεύειν αὐτὸν ἐν τῇ τάξει τῆς
9 ἐφημερίας αὐτοῦ ἐναντι τοῦ Θεοῦ κατὰ τὸ ἔθος τῆς
ἱερατείας, ἔλαχε τοῦ θυμιᾶσαι εἰσελθὼν εἰς τὸν ναὸν τοῦ
10 Κυρίου. καὶ πᾶν τὸ πλῆθος ἦν τοῦ λαοῦ προσευχο-
11 μενον ἔξω τῇ ὥρᾳ τοῦ θυμιάματος. ὥφθη δὲ αὐτῷ
ἄγγελος Κυρίου ἐστῶς ἐκ δεξιῶν τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ
12 θυμιάματος. καὶ ἐταράχθη Ζαχαρίας ἰδὼν, καὶ φόβος
13 ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτόν. εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ ἄγγελος,
Μὴ φοβοῦ, Ζαχαρία· διότι εἰσηκούσθη ἡ δέησίς σου, καὶ

ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ] πρὸς εὐαγγέλιον Lⁿ Tr [A]: τὸ κατὰ Λουκᾶν ἅγιον
εὐαγγέλιον ς 3 ἔδοξε] -ξεν TrA 5 βασιλέως] πρὸς τοῦ ς Lⁿ [A]
γυνὴ αὐτῷ] ἡ γ. αὐτοῦ ς Lⁿ m 6 ἐναντίον] ἐνώπιον ς Lⁿ 7 ἦν]
ante στεῖρα ς ἡ] Lⁿ [Tr] [B] [WH] 8 ἐναντι] ἐναντίον Trm
9 ἱερατείας] -τίας WH ἔλαχε] -χεν TrA θυμιᾶσαι] θυμιάσαι ς
10 ἦν τοῦ λα.] τοῦ λα. ἦν ς

ἡ γυνή σου Ἑλισάβετ γεννήσει υἱόν σοι, καὶ καλέσεις τὸ
ὄνομα αὐτοῦ Ἰωάννην. καὶ ἔσται χαρά σοι καὶ ἀγαλ- 14
λίαςις, καὶ πολλοὶ ἐπὶ τῇ γενέσει αὐτοῦ χαρήσονται.
ἔσται γὰρ μέγας ἐνώπιον [τοῦ] Κυρίου, καὶ οἶνον καὶ 15
σίκερα οὐ μὴ πῖν, καὶ Πνεύματος Ἁγίου πλησθήσεται ἔτι
ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ. καὶ πολλοὺς τῶν υἱῶν Ἰσρα- 16
ὴλ ἐπιστρέψει ἐπὶ Κύριον τὸν Θεὸν αὐτῶν. καὶ αὐτὸς 17
προελεύσεται ἐνώπιον αὐτοῦ ἐν πνεύματι καὶ δυνάμει
Ἑλίας, ἐπιστρέφαι καρδίας πατέρων ἐπὶ τέκνα καὶ ἀπειθεῖς
ἐν φρονήσει δικαίων, ἐτοιμάσαι Κυρίῳ λαὸν κατεσκευ-
ασμένον. καὶ εἶπεν Ζαχαρίας πρὸς τὸν ἄγγελον, Κατὰ 18
τί γνώσομαι τοῦτο; ἐγὼ γάρ εἰμι πρεσβύτης, καὶ ἡ γυνή
μου προβεβηκυῖα ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῆς. καὶ ἀποκρι- 19
θεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῷ, Ἐγὼ εἰμι Γαβριὴλ ὁ παρε-
στηκὼς ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ· καὶ ἀπεστάλην λαλῆσαι πρὸς
σε καὶ εὐαγγελίσασθαί σοι ταῦτα. καὶ ἰδοὺ ἔσῃ σιω- 20
πῶν καὶ μὴ δυνάμενος λαλῆσαι ἄχρι ἥς ἡμέρας γένηται
ταῦτα· ἀνθ' ὧν οὐκ ἐπίστευσας τοῖς λόγοις μου, οἷτινες
πληρωθήσονται εἰς τὸν καιρὸν αὐτῶν. καὶ ἦν ὁ λαὸς 21
προσδοκῶν τὸν Ζαχαρίαν, καὶ ἐθαύμαζον ἐν τῷ χρονίζειν
αὐτὸν ἐν τῷ ναῷ. ἐξελθὼν δὲ οὐκ ἐδύνατο λαλῆσαι 22
αὐτοῖς· καὶ ἐπέγνωσαν ὅτι ὀπτασίαν ἐώρακεν ἐν τῷ ναῷ·
καὶ αὐτὸς ἦν διανεύων αὐτοῖς, καὶ διέμενεν κωφός.
Καὶ ἐγένετο ὡς ἐπλησθήσαν αἱ ἡμέραι τῆς λειτουργίας 23
αὐτοῦ, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.

Μετὰ δὲ ταύτας τὰς ἡμέρας συνέλαβεν Ἑλισάβετ ἡ 24
γυνή αὐτοῦ, καὶ περιέκρυβεν ἑαυτὴν μῆνας πέντε, λέγουσα
ὅτι Οὕτως μοι πεποίηκεν Κύριος ἐν ἡμέραις αἷς ἐπέειδεν 25
ἀφελεῖν ὄνειδός μου ἐν ἀνθρώποις.

14 γενέσει] γεννήσει s 15 τοῦ] ins s Ln [Tr] A [B] WHm : Er* Ti* WH*
17 προελεύσεται] προσελ. WHm Rm Ἑλίας] -ου s Ln Tr (a.m.) A
21 αὐτόν] post ἐν τῷ ναῷ Trm WH 22 ἐδύνατο] ἠδύν. s WHa
23 λειτουργίας] λιτ. WHa 25 Κύριος] pr ὁ s [A] [B] WHm ἐπέειδεν]
ἐφείδεν WHa ὄνειδος] pr τὸ s Ln [A]

- 26 Ἐν δὲ τῷ μηνὶ τῷ ἕκτῳ ἀπεστάλη ὁ ἄγγελος Γαβριὴλ
ἀπὸ τοῦ Θεοῦ εἰς πόλιν τῆς Γαλιλαίας ἣ ὄνομα Ναζαρέτ,
27 πρὸς παρθένον ἐμνηστευμένην ἀνδρὶ ᾧ ὄνομα Ἰωσήφ, ἐξ
οἴκου Δαυεὶδ· καὶ τὸ ὄνομα τῆς παρθένου Μαριάμ.
28 καὶ εἰσελθὼν πρὸς αὐτὴν εἶπεν, Χαῖρε, κεχαριτωμένη· ὁ
29 Κύριος μετὰ σοῦ. ἡ δὲ ἐπὶ τῷ λόγῳ διεταράχθη, καὶ
30 διελογίζετο ποταπὸς εἶη ὁ ἀσπασμὸς οὗτος. καὶ εἶπεν
ὁ ἄγγελος αὐτῇ, Μὴ φοβοῦ, Μαριάμ· εὗρες γὰρ χάριν
31 παρὰ τῷ Θεῷ. καὶ ἰδοὺ συλλήμψῃ ἐν γαστρὶ καὶ τέξῃ
32 υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν. οὗτος
ἔσται μέγας, καὶ Υἱὸς Ὑψίστου κληθήσεται· καὶ δώσει
αὐτῷ Κύριος ὁ Θεὸς τὸν θρόνον Δαυεὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ·
33 καὶ βασιλεύσει ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰακώβ εἰς τοὺς αἰῶνας, καὶ
34 τῆς βασιλείας αὐτοῦ οὐκ ἔσται τέλος. εἶπεν δὲ Μαριάμ
πρὸς τὸν ἄγγελον, Πῶς ἔσται τοῦτο, ἐπεὶ ἄνδρα οὐ γινώ-
35 σκω; καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῇ, Πνεῦμα
Ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπὶ σέ, καὶ δύναμις Ὑψίστου ἐπισκιά-
σει σοί· διὸ καὶ τὸ γεννώμενον ἅγιον κληθήσεται Υἱὸς
36 Θεοῦ. καὶ ἰδοὺ Ἐλισάβετ ἡ συγγενὴς σου καὶ αὐτὴ
συνείληφεν υἱὸν ἐν γήρει αὐτῆς· καὶ οὗτος μὴν ἔκτος ἐστὶν
37 αὐτῇ τῇ καλουμένῃ στείρα· ὅτι οὐκ ἀδυνατήσῃ παρὰ
38 τοῦ Θεοῦ πάν ῥήμα. εἶπεν δὲ Μαριάμ, Ἰδοὺ ἡ δούλη
Κυρίου· γένοιτό μοι κατὰ τὸ ῥήμά σου. καὶ ἀπήλθεν ἀπ’
αὐτῆς ὁ ἄγγελος.
39 Ἀναστᾶσα δὲ Μαριάμ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἐπορεύ-
40 θη εἰς τὴν ὄρεινὴν μετὰ σπουδῆς εἰς πόλιν Ἰούδα, καὶ

26 ἀπὸ] ὑπὸ ε LⁿΝαζαρέτ] -ρέθ JElzLⁿTr^mTiB

27 ἐμνη-

στευμένην] μεμνηστ. ε A

28 πρὸς αὐτὴν] pr ὁ ἄγγελος ε Lⁿ[Tr]: + ὁ

ἄγγελος Ti[B]

μετὰ σοῦ] + εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν. ε Lⁿ[Tr]^m

BmWHmRm: Scr

29 ἐπὶ τῷ λ. διερ.] ἰδοῦσα διερ. ἐπὶ τῷ λ. αὐτοῦ ε

Lⁿ: pr ἰδοῦσα Bm30 αὐτῇ] πρὸς αὐτὴν Lⁿm

35 γεννώμενον]

+ ἐκ σοῦ CE^{rsm}J[Lⁿ]Rm

κληθήσεται] κληθήσεται, WHR(n.m.)

36 συγγενὴς]-νῆς ε TrA

συνείληφεν] συνειληφνῖα ε LⁿTr^mTiA(n.m.)Bγήρει] γήρα ε: CE^r37 τοῦ Θεοῦ] τῷ Θεῷ ε Lⁿ(n.m.)Bm

38 Μα-

ριάμ] Μαρία Lⁿm

39 ὄρεινὴν] ὄρινην WH

εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον Ζαχαρίου καὶ ἡσπάσατο τὴν Ἑλισάβετ. καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν τὸν ἀσπασμὸν τῆς 41
Μαρίας ἡ Ἑλισάβετ, ἐσκίρτησεν τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ
αὐτῆς, καὶ ἐπλήσθη Πνεύματος Ἁγίου ἡ Ἑλισάβετ,
καὶ ἀνεφώνησεν κραυγῇ μεγάλη καὶ εἶπεν, Εὐλογημένη 42
σὺ ἐν γυναιξίν, καὶ εὐλογημένος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου.
καὶ πόθεν μοι τοῦτο ἵνα ἔλθῃ ἡ μήτηρ τοῦ Κυρίου μου 43
πρὸς με; ἰδοὺ γὰρ ὡς ἐγένετο ἡ φωνὴ τοῦ ἀσπασμοῦ 44
σου εἰς τὰ ὠτά μου, ἐσκίρτησεν ἐν ἀγαλλιάσει τὸ βρέφος
ἐν τῇ κοιλίᾳ μου. καὶ μακαρία ἡ πιστεύσασα ὅτι 45
ἔσται τελείωσις τοῖς λελαλημένοις αὐτῇ παρὰ Κυρίου.
Καὶ εἶπεν Μαριάμ, Μεγαλύνει ἡ ψυχὴ μου τὸν Κύριον, 46
καὶ ἠγαλλίασεν τὸ πνεῦμά μου ἐπὶ τῷ Θεῷ τῷ σωτήρί 47
μου· ὅτι ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν τῆς δούλης 48
αὐτοῦ. ἰδοὺ γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν μακαριοῦσίν με πᾶσαι αἱ
γενεαί. ὅτι ἐποίησέν μοι μεγάλα ὁ Δυνατός· καὶ ἅγιον 49
τὸ ὄνομα αὐτοῦ· καὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ εἰς γενεὰς καὶ 50
γενεὰς τοῖς φοβουμένοις αὐτόν. ἐποίησεν κράτος ἐν 51
βραχίονι αὐτοῦ· διεσκόρπισεν ὑπερηφάνους διανοΐα
καρδίας αὐτῶν. καθεῖλεν δυνάστας ἀπὸ θρόνων καὶ 52
ὑψώσεν ταπεινούς· πεινῶντας ἐνέπλησεν ἀγαθῶν καὶ 53
πλουτοῦντας ἐξαπέστειλεν κενούς. ἀντελάβετο Ἰσρα- 54
ὴλ παιδὸς αὐτοῦ, μνησθῆναι ἐλέους (καθὼς ἐλάλησεν 55
πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν) τῷ Ἀβραάμ καὶ τῷ σπέρματι
αὐτοῦ εἰς τὸν αἰῶνα. Ἐμείνει δὲ Μαριάμ σὺν αὐτῇ 56
ὡς μῆνας τρεῖς, καὶ ὑπέστρεψεν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς.

Τῇ δὲ Ἑλισάβετ ἐπλήσθη ὁ χρόνος τοῦ τεκεῖν αὐτήν, 57
καὶ ἐγέννησεν υἱόν· καὶ ἤκουσαν οἱ περίοικοι καὶ οἱ 58
τυγγενεῖς αὐτῆς ὅτι ἐμεγάλυνεν Κύριος τὸ ἔλεος αὐτοῦ
μετ' αὐτῆς, καὶ συνέχαιρον αὐτῇ. Καὶ ἐγένετο ἐν τῇ 59

41 ἡ Ἑλισ.] post ἤκουσεν ε 42 κραυγῇ] φωνῇ ε Lh Trm 43 πρὸς
με] πρὸς ἐμέ Ti B WH 45 πιστεύσασα] πιστεύσασα, ε J(n.m.) ABR(n.m.)
49 μεγάλα] μεγαλεῖα ε (n.m.) A(n.m.) Bm 50 καὶ γενεὰς] γενεῶν ε (n.m.)
Lh 56 ὡς] ὥσει ε A

- ἡμέρα τῇ ὀγδόῃ ἦλθον περιτεμεῖν τὸ παιδίον· καὶ ἐκάλουν
 60 αὐτὸ ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ζαχαρίαν. καὶ
 ἀποκριθεῖσα ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἶπεν, Οὐχί, ἀλλὰ κληθήσεται
 61 Ἰωάννης. καὶ εἶπαν πρὸς αὐτὴν ὅτι Οὐδεὶς ἐστὶν ἐκ
 τῆς συγγενείας σου ὃς καλεῖται τῷ ὀνόματι τούτῳ.
 62 ἐνένευον δὲ τῷ πατρὶ αὐτοῦ τὸ τί ἂν θέλοι καλεῖσθαι αὐτό.
 63 καὶ αἰτήσας πινακίδιον ἔγραψεν λέγων, Ἰωάννης ἐστὶν
 64 ὄνομα αὐτοῦ. καὶ ἐθαύμασαν πάντες. ἀνεύχθη δὲ τὸ
 στόμα αὐτοῦ παραχρῆμα καὶ ἡ γλῶσσα αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει
 65 εὐλογῶν τὸν Θεόν. καὶ ἐγένετο ἐπὶ πάντας φόβος τοὺς
 περιοικούντας αὐτούς· καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ὀρεινῇ τῆς Ἰουδαίας
 66 διελαλεῖτο πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα. καὶ ἔθεντο πάντες
 οἱ ἀκούσαντες ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν λέγοντες, Τί ἄρα τὸ
 παιδίον τοῦτο ἔσται ; καὶ γὰρ χεὶρ Κυρίου ἦν μετ' αὐτοῦ.
 67 Καὶ Ζαχαρίας ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐπλήσθη Πνεύματος
 68 ἁγίου, καὶ ἐπροφῆτευσεν λέγων, Εὐλογητὸς Κύριος
 ὁ Θεὸς τοῦ Ἰσραὴλ, ὅτι ἐπεσκέψατο καὶ ἐποίησεν λύτρω-
 69 σιν τῷ λαῷ αὐτοῦ, καὶ ἤγειρεν κέρας σωτηρίας ἡμῖν
 70 ἐν οἴκῳ Δαυεὶδ παιδὸς αὐτοῦ (καθὼς ἐλάλησεν διὰ
 στόματος τῶν ἁγίων ἀπ' αἰῶνος προφητῶν αὐτοῦ),
 71 σωτηρίαν ἐξ ἐχθρῶν ἡμῶν καὶ ἐκ χειρὸς πάντων τῶν μι-
 72 σούντων ἡμᾶς· ποιῆσαι ἔλεος μετὰ τῶν πατέρων ἡμῶν,
 73 καὶ μνησθῆναι διαθήκης ἁγίας αὐτοῦ, ὅρκον ὃν ὤμοσεν
 πρὸς Ἀβραὰμ τὸν πατέρα ἡμῶν, τοῦ δοῦναι ἡμῖν
 74 ἀφόβως ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν ῥυσθέντας λατρεύειν αὐτῷ
 75 ἐν ὁσιότητι καὶ δικαιοσύνῃ ἐνώπιον αὐτοῦ πάσας τὰς ἡμέ-
 76 ρας ἡμῶν. καὶ σὺ δέ, παιδίον, προφήτης Ὑψίστου

59 τῇ ἡμ. τῇ ὀγδ.] τῇ ὀγδ. ἡμ. 5 ἦλθον] -θαν WH (n.a.) 61 εἶπαν]
 -ον 5 LnA: Eγ ἐκ τῆς συγγενείας] ἐν τῇ συγγενείᾳ 5 62 αὐτό]
 αὐτόν 5 R 63 πινακίδιον] πινακίδα Trm ὄνομα] pr τὸ 5 LnTi
 [A]B 65 ὀρεινῇ] ὀρινῇ WH 66 ἀκούσαντες] ἀκούοντες Trm
 γὰρ] 5^a (n.m.) B^m 67 ἐπροφῆτευσεν] προεφῆτ. 5 69 οἴκῳ] pr τῷ 5
 παιδὸς] pr τοῦ 5 70 ἀπ' αἰῶνος] pr τῶν 5 Ln 74 ἐχθρῶν] pr τῶν
 5 Bm: + ἡμῶν 5 [Ln] [Tr]m Bm 75 πάσας τὰς ἡμέρας] πάσαις ταῖς
 ἡμέραις Ln^m Tr^m WH (n.m.): + τῆς ζωῆς 5 (n.m.) 76 δέ] 5° Ln^o [B]

κληθήσῃ· προπορεύσῃ γὰρ πρὸ προσώπου Κυρίου ἐτοι-
μάσαι ὁδοὺς αὐτοῦ, τοῦ δοῦναι γνώσιν σωτηρίας τῷ 77
λαῷ αὐτοῦ ἐν ἀφέσει ἁμαρτιῶν αὐτῶν, διὰ σπλάγχνα 78
ἐλέους Θεοῦ ἡμῶν, ἐν οἷς ἐπισκέπεται ἡμᾶς ἀνατολή ἐξ
ὕψους, ἐπιφάναι τοῖς ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου 79
καθημένοις, τοῦ κατευθύναι τοὺς πόδας ἡμῶν εἰς ὁδὸν
εἰρήνης.

Τὸ δὲ παιδίον ἠΰξανεν καὶ ἐκραταιοῦτο πνεύματι, καὶ 80
ἦν ἐν ταῖς ἐρήμοις ἕως ἡμέρας ἀναδείξεως αὐτοῦ πρὸς τὸν
Ἰσραήλ.

Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐξῆλθεν δόγμα 2
παρὰ Καίσαρος Αὐγούστου ἀπογράφεσθαι πᾶσαν τὴν
οἰκουμένην. αὕτη ἀπογραφὴ πρώτη ἐγένετο ἡγεμο- 2
νεύοντος τῆς Συρίας Κυρηνίου. καὶ ἐπορεύοντο πάντες 3
ἀπογράφεσθαι, ἕκαστος εἰς τὴν ἑαυτοῦ πόλιν. ἀνέβη 4
δὲ καὶ Ἰωσήφ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἐκ πόλεως Ναζαρέτ εἰς
τὴν Ἰουδαίαν εἰς πόλιν Δαυεὶδ, ἣτις καλεῖται Βηθλεέμ,
διὰ τὸ εἶναι αὐτὸν ἐξ οἴκου καὶ πατριᾶς Δαυεὶδ, ἀπο- 5
γράψασθαι σὺν Μαρίας τῇ ἐμνηστευμένῃ αὐτῷ, οὔσῃ
ἐγκύῳ. Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ εἶναι αὐτοὺς ἐκεῖ ἐπλήσθη- 6
σαν αἱ ἡμέραι τοῦ τεκεῖν αὐτήν· καὶ ἔτεκεν τὸν υἱὸν 7
αὐτῆς τὸν πρωτότοκον, καὶ ἐσπαργάνωσεν αὐτὸν καὶ ἀνέ-
κλινεν αὐτὸν ἐν φάτνῃ, διότι οὐκ ἦν αὐτοῖς τόπος ἐν τῷ
καταλύματι.

Καὶ ποιμένες ἦσαν ἐν τῇ χώρᾳ τῇ αὐτῇ ἀγραυλοῦντες 8
καὶ φύλάσσοντες φυλακὰς τῆς νυκτὸς ἐπὶ τὴν ποιμνὴν
αὐτῶν. καὶ ἄγγελος Κυρίου ἐπέστη αὐτοῖς, καὶ δόξα 9
Κυρίου περιέλαμψεν αὐτούς· καὶ ἐφοβήθησαν φόβον

πρὸ προσώπου] ἐνώπιον WH 77 αὐτῶν] ἡμῶν Trm 78 ἐπισκέψε-
ται] ἐπεσκέψατο 5 Ln Tr(n.m.) Ti ABRm 80 ἠΰξανεν] -ve WH
2 ἀπογραφῇ] pr ἡ 5 [B] πρώτη ἐγένετο] ἐγέν. πρώ. Ti Bm Κυρη-
νίου] Κυρίνου Ln: Κυρείνου Trm WHm 3 ἑαυτοῦ] ἰδίαν 5 Trm ABm
4 Ναζαρέτ] -ρεθ Er JElz Trm Ti B WHa: -ράθ Ln 5 ἀπογράψασθαι] -φε-
σθαι Ln ἐμνηστεν.] μεμν. 5 αὐτῷ] + γυναικί 5 (n.m.) [B] ἐγκύῳ]
ἐγκ. WH(n.a.) 7 φάτνῃ] pr τη 5 ■ καὶ πρό.] + ἰδοὺ 5 Ln [Tr] [A] [B]

- 10 μέγαν. καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἄγγελος, Μὴ φοβεῖσθε·
 ἰδοὺ γὰρ εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαρὰν μεγάλην ἣτις ἔσται
 11 παντὶ τῷ λαῷ· ὅτι ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον σωτήρ, ὃς
 12 ἔστιν Χριστὸς Κύριος, ἐν πόλει Δαυεὶδ. καὶ τοῦτο
 ὑμῖν τὸ σημεῖον· εὐρήσετε βρέφος ἑσπαργανωμένον καὶ
 13 κείμενον ἐν φάτνῃ. καὶ ἐξαίφνης ἐγένετο σὺν τῷ ἀγ-
 γέλῳ πλῆθος στρατιᾶς οὐρανόυ, αἰνούντων τὸν Θεὸν καὶ
 14 λεγόντων, Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς εἰρή-
 νη ἐν ἀνθρώποις εὐδοκίας.
- 15 Καὶ ἐγένετο ὡς ἀπῆλθον ἀπ' αὐτῶν εἰς τὸν οὐρανὸν οἱ
 ἄγγελοι, οἱ ποιμένες ἐλάλουν πρὸς ἀλλήλους, Διέλθωμεν
 δὴ ἕως Βηθλεὲμ καὶ ἴδωμεν τὸ ῥῆμα τοῦτο τὸ γεγονὸς ὃ
 16 ὁ Κύριος ἐγνώρισεν ἡμῖν. καὶ ἦλθαν σπεύσαντες, καὶ
 ἀνεύραν τὴν τε Μαριὰμ καὶ τὸν Ἰωσήφ, καὶ τὸ βρέφος
 17 κείμενον ἐν τῇ φάτνῃ. ἰδόντες δὲ ἐγνώρισαν περὶ τοῦ
 ῥήματος τοῦ λαληθέντος αὐτοῖς περὶ τοῦ παιδίου τούτου.
 18 καὶ πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν περὶ τῶν λαληθέντων
 19 ὑπὸ τῶν ποιμένων πρὸς αὐτούς. ἡ δὲ Μαρία πάντα
 συνετήρει τὰ ῥήματα ταῦτα, συνβάλλουσα ἐν τῇ καρδίᾳ
 20 αὐτῆς. καὶ ὑπέστρεψαν οἱ ποιμένες δοξάζοντες καὶ
 αἰνούντες τὸν Θεὸν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἤκουσαν καὶ εἶδον, καθὼς
 ἐλαλήθη πρὸς αὐτούς.
- 21 Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν ἡμέραι ὀκτὼ τοῦ περιτεμεῖν αὐτόν,
 καὶ ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦς, τὸ κληθὲν ὑπὸ τοῦ
 ἀγγέλου πρὸ τοῦ συλλημφθῆναι αὐτὸν ἐν τῇ κοιλίᾳ.
- 22 Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ καθαρισμοῦ αὐτῶν
 κατὰ τὸν νόμον Μωυσέως, ἀνήγαγον αὐτὸν εἰς Ἱεροσόλυμα
- 12 τὸ] [Tr]m WH^(n.m.) καὶ sec.] ε^{[Lⁿ Ti[°] B[°]} κείμενον] Ti^[B]
 φάτνῃ] pr τη ε : CEr 13 ἐξαίφνης] ἐξέφνης WH^(n.a.) οὐρανόυ]
 -νοῦ Tr^(n.m.) WHm 14 εὐδοκίας] -κία ε Trm B^(n.m.) WHm Rm Scr
 15 οἱ ποιμ.] pr καὶ οἱ ἄνθρωποι ε^(n.m.)] m [Lⁿ] [Tr] [A] [B] Scr ἐλάλουν]
 εἶπον ε Ln^(n.m.) TrA : εἶπαν B 16 ἦλθαν] -ον ε Ln ἀνεύραν] -ον
 ε LnA 17 ἐγνώρισαν] διεγνώρισαν ε 19 Μαρία] -ιαμ ε WHm
 συνβάλλουσα] συμβ. ε Ln TrA WHa 20 ὑπέστρεψαν] ἐπέστρ. ε : CEr
 εἶδον] ἴδον Ti 21 αὐτόν] τὸ παιδίον ε : Csm 22 αὐτῶν] αὐτῆς
 ε m JElz : Scr κατὰ τ. ν. M.] κατὰ τ. ν. M. Ln

παραστήσαι τῷ Κυρίῳ (καθὼς γέγραπται ἐν νόμῳ 23
Κυρίου ὅτι Πᾶν ἄρσεν διανοῖγον μήτραν ἅγιον τῷ Κυρίῳ
κληθήσεται), καὶ τοῦ δοῦναι θυσίαν κατὰ τὸ εἰρημένον 24
ἐν τῷ νόμῳ Κυρίου, Ζεῦγος τρυγόνων ἢ δύο νοσσοὺς περι-
στερῶν.

Καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπος ἦν ἐν Ἱερουσαλὴμ ᾧ ὄνομα Συμεὼν, 25
καὶ ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος καὶ εὐλαβής, προσδεχόμενος
παρακλήσιν τοῦ Ἰσραὴλ· καὶ Πνεῦμα ἦν ἅγιον ἐπ' αὐτόν.
καὶ ἦν αὐτῷ κεχρηματισμένον ὑπὸ τοῦ Πνεύματος τοῦ 26
ἁγίου μὴ ἰδεῖν θάνατον πρὶν ἢ ἴδῃ τὸν Χριστὸν Κυρίου.
καὶ ἦλθεν ἐν τῷ Πνεύματι εἰς τὸ ἱερόν· καὶ ἐν τῷ εἰσα- 27
γαγεῖν τοὺς γονεῖς τὸ παιδίον Ἰησοῦν τοῦ ποιῆσαι αὐτοὺς
κατὰ τὸ εἰθισμένον τοῦ νόμου περὶ αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς 28
ἐδέξατο αὐτὸ εἰς τὰς ἀγκάλας, καὶ εὐλόγησεν τὸν Θεὸν
καὶ εἶπεν, Νῦν ἀπολύεις τὸν δοῦλόν σου, δέσποτα, 29
κατὰ τὸ ῥήμά σου ἐν εἰρήνῃ· ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί 30
μου τὸ σωτήριόν σου, ὃ ἡτοίμασας κατὰ πρόσωπον 31
πάντων τῶν λαῶν, φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν, καὶ 32
δόξαν λαοῦ σου Ἰσραὴλ. Καὶ ἦν ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ 33
ἡ μήτηρ θαυμάζοντες ἐπὶ τοῖς λαλουμένοις περὶ αὐτοῦ·
καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς Συμεὼν καὶ εἶπεν πρὸς Μαριὰμ τὴν 34
μητέρα αὐτοῦ, Ἰδοὺ οὗτος κείται εἰς πτώσιν καὶ ἀνάστασιν
πολλῶν ἐν τῷ Ἰσραὴλ καὶ εἰς σημεῖον ἀντιλεγόμενον·
καὶ σοῦ [δὲ] αὐτῆς τὴν ψυχὴν διελεύσεται ῥομφαία· ὅπως 35
ἂν ἀποκαλυφθῶσιν ἐκ πολλῶν καρδιῶν διαλογισμοί.

Καὶ ἦν Ἄννα προφῆτις, θυγάτηρ Φανουήλ, ἐκ φυλῆς 36
Ἀσὴρ (αὕτη προβεβηκυῖα ἐν ἡμέραις πολλαῖς, ζήσασα
μετὰ ἀνδρὸς ἔτη ἑπτὰ ἀπὸ τῆς παρθενίας αὐτῆς, καὶ 37

23 νόμῳ] pr τῷ Ln 24 τῷ 5^ο A^ο νοσσοὺς] νεοσσ. 5 Ln Tr
25 ἄνθρωπος ἦν] ἦν ἄνθ. 5 Ln (n.m.) Tr (n.m.) A ἦν ἅγιον] ἅγιον ἦν 5: C
26 ἦ] ἂν Tr (n.m.): + ἂν Ti B: [ἦ] ἂν Tr m WH 28 ἀγκάλας] + αὐτοῦ 5
[Ln] [Tr] [A] 33 ὁ πατὴρ αὐτοῦ] Ἰωσήφ 5: ὁ πατὴρ Er sm: ὁ Ἰωσήφ
Ln μήτηρ] + αὐτοῦ 5 Ln Ti BR 35 δὲ] ins 5 [Ln] [Tr] Ti AB
WH m R: WH^ο 36 Ἄννα] Ἄννα WH μετὰ ἀνδ. ἔτη 5.] ἔτη μετὰ
ἀνδ. 5: 5 A: ἔτη 5. μετὰ ἀνδ. Tr m παρθενίας] -νείας A

- αὐτὴ χήρα ἕως ἐτῶν ὀγδοήκοντα τεσσάρων), ἣ οὐκ ἀφίστατο τοῦ ἱεροῦ, νηστεύει καὶ δεήσκει λατρεύουσα νύκτα
 38 καὶ ἡμέραν. καὶ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἐπιστᾶσα ἀνθωμολογεῖτο τῷ Θεῷ, καὶ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ πᾶσιν τοῖς προσδεχομένοις λύτρωσιν Ἱερουσαλήμ.
- 39 Καὶ ὡς ἐτέλεσαν πάντα τὰ κατὰ τὸν νόμον Κυρίου, ἐπέστρεψαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν εἰς πόλιν ἑαυτῶν Ναζαρέθ.
- 40 τὸ δὲ παιδίον ἠΰξανε καὶ ἐκραταιοῦτο πληρούμενον σοφίας, καὶ χάρις Θεοῦ ἦν ἐπ' αὐτό.
- 41 Καὶ ἐπορεύοντο οἱ γονεῖς αὐτοῦ κατ' ἔτος εἰς Ἱερουσαλήμ τῇ ἑορτῇ τοῦ πάσχα. καὶ ὅτε ἐγένετο ἐτῶν δώδεκα, ἀναβαινόντων αὐτῶν κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἑορτῆς,
- 43 καὶ τελειωσάντων τὰς ἡμέρας, ἐν τῷ ὑποστρέφειν αὐτοὺς ὑπέμεινε Ἰησοῦς ὁ παῖς ἐν Ἱερουσαλὴμ· καὶ οὐκ ἔγνωσαν οἱ γονεῖς αὐτοῦ· νομίσαντες δὲ αὐτὸν εἶναι ἐν τῇ συνοδίᾳ ἦλθον ἡμέρας ὁδόν, καὶ ἀνέζητουν αὐτὸν ἐν τοῖς συγγενέσιν καὶ τοῖς γνωστοῖς· καὶ μὴ εὐρόντες ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ ἀναζητοῦντες αὐτόν. καὶ ἐγένετο μετὰ ἡμέρας τρεῖς εὗρον αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ καθεζόμενον ἐν μέσῳ τῶν διδασκάλων καὶ ἀκούοντα αὐτῶν καὶ ἐπερωτῶντα
- 47 αὐτούς· ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες αὐτοῦ ἐπὶ τῇ συνέσει καὶ ταῖς ἀποκρίσεσιν αὐτοῦ. καὶ ἰδόντες αὐτὸν ἐξεπλάγησαν· καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ, Τέκνον, τί ἐποίησας ἡμῖν οὕτως; ἰδοὺ ὁ πατήρ σου καὶ γὰρ

37 αὐτῇ] αὐτῇ ε Lⁿ ἕως] ὡς ε (n.m.) τοῦ ἱεροῦ] pr ἀπὸ ε Lⁿ
 δεήσκει] -σεσι ε Lⁿ Ti B WH^a 38 καὶ πρί.] + αὐτῇ ε Θεῷ] Κυρίῳ
 ε Lⁿ m πᾶσιν] -σι WH^a Ἱερουσαλήμ] pr ἐν ε [A] B m : ἐν Ἰσραὴλ J m
 39 πάντα] ἅπαντα ε Lⁿ A τὰ] Ti [B] ἐπέστρεψαν] υπέστρεψαν ε Lⁿ
 Tr (n.m.) A πόλιν] pr τὴν ε : Er ἑαυτῶν] αὐτῶν ε : C Ναζα-
 ρέθ] -ρέτ ε Lⁿ Tr m WH (n.a.) : Er J El z 40 ἐκραταιοῦτο] + πνεύματι ε
 (n.m.) B m σοφίας] σοφία Lⁿ m Tr (n.m.) A WH 42 ἀναβαινόντων]
 -βάντων ε (n.m.) αὐτῶν] + εἰς Ἱεροσόλυμα ε Lⁿ [Tr] sed Tr^m
 43 Ἰησοῦς] [A] ἔγνωσαν οἱ γονεῖς] ἔγνω Ἰωσήφ καὶ ἡ μήτηρ ε Lⁿ m ;
 Er ε m 44 εἶναι] post ἐν τῇ συνοδίᾳ ε συγγενέσιν] συγγενεῦσιν
 WH (n.a.) τοῖς γνω.] pr ἐν ε 45 εὐρόντες] + αὐτὸν ε [Lⁿ]
 ἀναζητοῦντες] ζητοῦντες ε Lⁿ m 46 μετὰ] μεθ' ε Lⁿ 48 εἶπεν] post
 αὐτοῦ ε ἀγῶν] καὶ ἐγὼ WH (n.a.)

ὀδυνώμενοι ἐζητοῦμέν σε. καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς, Τί 49
ὅτι ἐζητεῖτέ με; οὐκ ᾔδειτε ὅτι ἐν τοῖς τοῦ Πατρός μου
δεῖ εἶναί με; καὶ αὐτοὶ οὐ συνῆκαν τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλη- 50
σεν αὐτοῖς. καὶ κατέβη μετ' αὐτῶν καὶ ἦλθεν εἰς Να- 51
ζαρέθ, καὶ ἦν ὑποτασσόμενος αὐτοῖς· καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ
διετῆρει πάντα τὰ ῥήματα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς. Καὶ 52
Ἰησοῦς προέκοπτεν σοφία καὶ ἡλικία καὶ χάριτι παρὰ Θεῷ
καὶ ἀνθρώποις.

Ἐν ἔτει δὲ πεντεκαδεκάτῃ τῆς ἡγεμονίας Τιβερίου 3
Καίσαρος, ἡγεμονεύοντος Ποντίου Πειλάτου τῆς Ἰουδαίας,
καὶ τετραρχούντος τῆς Γαλιλαίας Ἡρώδου, Φιλίππου δὲ
τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ τετραρχούντος τῆς Ἰτουραίας καὶ Τρα-
χωνίτιδος χώρας, καὶ Λυσανίου τῆς Ἀβιληνῆς τετραρ-
χούντος, ἐπὶ ἀρχιερέως Ἄννα καὶ Καϊάφα, ἐγένετο 2
ῥῆμα Θεοῦ ἐπὶ Ἰωάννην τὸν Ζαχαρίου υἱὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ.
καὶ ἦλθεν εἰς πᾶσαν περίχωρον τοῦ Ἰορδάνου κηρύσσων 3
βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν· ὥς γέ- 4
γραπται ἐν βίβλῳ λόγων Ἡσαΐου τοῦ προφήτου, Φωνῇ
βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, Ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν Κυρίου,
εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ· πᾶσα φάραγξ πλη- 5
ρωθήσεται, καὶ πᾶν ὄρος καὶ βουνὸς ταπεινωθήσεται· καὶ
ἔσται τὰ σκολιὰ εἰς εὐθείας, καὶ αἱ τραχεῖαι εἰς ὁδοὺς
λείας· καὶ ὄψεται πᾶσα σὰρξ τὸ σωτήριον τοῦ Θεοῦ. 6

Ἐλεγεν οὖν τοῖς ἐκπορευομένοις ὄχλοις βαπτισθῆναι ὑπ' 7
αὐτοῦ, Γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ
τῆς μελλούσης ὀργῆς; ποιήσατε οὖν καρποὺς ἀξίους 8

ἐζητοῦμεν] ζητοῦμεν WH 51 Ναζαρέθ] -ρέτ ς Ln Trm WH(n.a.): ErJ
ElzScr πάντα τὰ ῥήματα] τὰ ῥή. πάντα Ln(n.m.): + ταῦτα ς [Ln] Tr
sed [Tr]m[A] 52 προέκοπτεν] -πτε Ln σοφία] pr τῇ WH: pr ἐν
τῇ Ti σοφ. καὶ ἡλικία] ἡλικ. καὶ σοφ. Tr(n.m.) 1 ἡγεμονεύοντος]
ἐπιτροπεύοντος WHm Ἀβιληνῆς] Ἀβειλ. WH 2 ἐπὶ ἀρχιερέως]
ἐπ' ἀρχιερέων ς: C Ἄννα] Ἄννα WH Καϊάφα] Καίφα Ln: Καϊ-
άφα WH Ζαχαρίου] pr τοῦ ς 3 περίχωρον] pr τὴν ς Ti[B]
4 προφήτου]+ λέγοντος ς ἐν τῇ ἐρήμῳ, Ἐτοιμ., Ἐν τῇ ἐρ. ἐτοιμ. Tr
5 εὐθείας] εὐθείαν ς B 8 καρποὺς ἀξίους] ἀξί. καρπ. Trm WHm

- τῆς μετανοίας· καὶ μὴ ἄρξησθε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς, Πα-
τέρα ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι δύναται ὁ
Θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ.
9 ἤδη δὲ καὶ ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ρίζαν τῶν δένδρων κείται·
πάν οὖν δένδρον μὴ ποιῶν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ
10 εἰς πῦρ βάλλεται. Καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ ὄχλοι λέ-
11 γοντες, Τί οὖν ποιήσωμεν; ἀποκριθεὶς δὲ ἔλεγεν αὐ-
τοῖς, Ὁ ἔχων δύο χιτῶνας μεταδότω τῷ μὴ ἔχοντι, καὶ ὁ
12 ἔχων βρώματα ὁμοίως ποιείτω. ἦλθον δὲ καὶ τελῶναι
βαπτισθῆναι, καὶ εἶπαν πρὸς αὐτόν, Διδάσκαλε, τί ποιή-
13 σωμεν; ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς, Μηδὲν πλέον παρὰ
14 τὸ διατεταγμένον ὑμῖν πράσσετε. ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν
καὶ στρατευόμενοι λέγοντες, Τί ποιήσωμεν καὶ ἡμεῖς; καὶ
εἶπεν αὐτοῖς, Μηδένα διασεύσητε μηδὲ συκοφαντήσητε· καὶ
ἀρκεῖσθε τοῖς ὀψωνίοις ὑμῶν.
15 Προσδοκῶντος δὲ τοῦ λαοῦ, καὶ διαλογιζομένων πάντων
ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν περὶ τοῦ Ἰωάννου, μή ποτε αὐτὸς
16 εἴη ὁ Χριστός, ἀπεκρίνατο λέγων πᾶσιν ὁ Ἰωάννης,
Ἐγὼ μὲν ὕδατι βαπτίζω ὑμᾶς, ἔρχεται δὲ ὁ ἰσχυρότερός
μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων
αὐτοῦ· αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ καὶ πυρί·
17 οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ διακαθᾶραι τὴν ἄλωνα
αὐτοῦ, καὶ συναγαγεῖν τὸν σῖτον εἰς τὴν ἀποθήκην αὐτοῦ·
18 τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστω. Πολλὰ μὲν
19 οὖν καὶ ἕτερα παρακαλῶν εὐηγγελίζετο τὸν λαόν. ὁ
δὲ Ἑρῳδῆς ὁ τετράρχης, ἐλεγχόμενος ὑπ' αὐτοῦ περὶ
Ἑρῳδιάδος τῆς γυναικὸς τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ καὶ περὶ

9 καλὸν] [Ln] [WH] 10 ποιήσωμεν] -σωμεν 5 11 ἔλεγεν] λέγει
5 12 εἶπαν] -ον 5 A ποιήσωμεν] -σωμεν 5 14 ποιήσωμεν]
-σωμεν 5 Ln Tr (n.m.) καὶ ἡμεῖς] ante τί ποιήσ. 5 Lm αὐτοῖς]
πρὸς αὐτούς 5 Ti B μὴδὲ], -δένα Ti 16 λέγων πᾶσιν ὁ Ἰω.] ὁ
Ἰω. ἅπασιν λέγων 5 Ln Tr (n.m.) A βαπτίζω ὑμᾶς] + εἰς μετάνοιαν Ln
17 διακαθᾶραι] καὶ διακαθαριεῖ 5 Ln (n.m.) Tr (n.m.) A συναγαγεῖν] συν-
άξει 5 Ln Tr A 19 τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ] pr Φιλίππου 5 : + Φιλίππου
Bm (σφ ?) : Eγ 5 m

πάντων ὧν ἐποίησεν πονηρῶν ὁ Ἡρώδης, προσέθηκεν 20
καὶ τοῦτο ἐπὶ πᾶσιν, κατέκλεισεν τὸν Ἰωάννην ἐν φυ-
λακῇ.

Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ βαπτισθῆναι ἅπαντα τὸν λαόν, καὶ 21
Ἰησοῦ βαπτισθέντος καὶ προσευχομένου, ἀνεωχθῆναι τὸν
οὐρανόν, καὶ καταβῆναι τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον σω- 22
ματικῶς εἶδει ὡς περ στερὰν ἐπ' αὐτόν, καὶ φωνὴν ἐξ
οὐρανοῦ γενέσθαι, Σὺ εἶ ὁ Υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, ἐν σοὶ
εὐδόκησα.

Καὶ αὐτὸς ἦν Ἰησοῦς ἀρχόμενος ὥσεί ἐτῶν τριάκοντα, 23
ὢν υἱὸς (ὡς ἐνομίζετο) Ἰωσήφ, τοῦ Ἡλεί, τοῦ Μαθθάτ, 24
τοῦ Λευεὶ, τοῦ Μελχεί, τοῦ Ἰανναί, τοῦ Ἰωσήφ, τοῦ 25
Ματταθίου, τοῦ Ἀμώς, τοῦ Ναούμ, τοῦ Ἑσλεί, τοῦ
Ναγγαί, τοῦ Μαάθ, τοῦ Ματταθίου, τοῦ Σεμεεὶν, τοῦ 26
Ἰωσήχ, τοῦ Ἰωδά, τοῦ Ἰωανάν, τοῦ Ῥησά, τοῦ Ζορο- 27
βάβελ, τοῦ Σαλαθιήλ, τοῦ Νηρεί, τοῦ Μελχεί, τοῦ 28
Ἀδδεὶ, τοῦ Κωσάμ, τοῦ Ἑλμαδάμ, τοῦ Ἡρ, τοῦ 29
Ἰησοῦ, τοῦ Ἑλιέξερ, τοῦ Ἰωρεῖμ, τοῦ Μαθθάτ, τοῦ Λευεὶ,
τοῦ Συμεών, τοῦ Ἰούδα, τοῦ Ἰωσήφ, τοῦ Ἰωνάμ, τοῦ 30
Ἑλιακεῖμ, τοῦ Μελεά, τοῦ Μεννά, τοῦ Ματταθά, 31
τοῦ Ναθάν, τοῦ Δανεῖδ, τοῦ Ἰεσσαί, τοῦ Ἰωβήδ, τοῦ 32

20 καὶ [Ln] κατέκλεισεν] pr καὶ s Ln Tr sed [Tr]m[A][B]
φυλακῇ] pr τῇ s 22 ὡς] ὥσεί s γενέσθαι] + λέγουσαν s Σὺ
εἶ msgr ad εὐδόκησα] Υἱὸς μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε WHm:
Scr εὐδόκησα] ἡδόκ. s: C 23 Ἰησοῦς] pr ὁ s Ln ἀρχό-
μενος] post τριάκοντα s Ln(n.m.)A ὢν υἱὸς (ὡς ἐνομίζετο)] ὢν, ὡς
ἐνομ., υἱὸς s Ἡλεί] Ἡλί s: Ἡλί Ln: Er 24 Μαθθάτ] Μαθθάθ
TiWha Λευεὶ] Λευί s Ln Μελχεί] -χί s Ln Ἰανναί] -νά s
25 Ματταθίου] Μαθθ. TrWha Ἑσλεί] -λί s Ln 26 Ματτα-
θίου] Ματαθ. Trm Σεμεεὶν] -εῖ s Ln: -εῖν Lnм Ἰωσήχ] -σήφ
s Ln(n.m.): Er sm Ἰωδά] Ἰούδα s Ln 27 Ἰωανάν] Ἰωαννᾶ s
s Ln] -σᾶ Ln Νηρεί] -ρί s Ln 28 Μελχεί] -χί s Ln Ἀδδεὶ]
Ἀδδί s Ln Ἑλμαδάμ] Ἑλμαδάμ Ln: Ἑλμωδάμ s Ἡρ] Ἡρ Ln
29 Ἰησοῦ] Ἰωσή s(n.m.) Μαθθάτ] Μαθθάτ s LnB: Μαθθάθ TiWha
Λευεὶ] Λευί s Ln: Er 30 Ἰωνάμ] Ἰωανάν s Ln: Er 31 Μελεά]
-εᾶ s LnA Μεννά] -ᾶ LnA: Μαῖνάν s(n.m.) τοῦ Μεννᾶ] [Ln]
Ναθάν] -ᾶμ Lnм TiB(n.m.)WH(n.a.) 32 Ἰωβήδ] Ὡβήδ s: Ἰωβήλ WH(n.a.)

- 33 Βοός, τοῦ Σαλά, τοῦ Ναασσών, τοῦ Ἀμιναδάβ, τοῦ
 Ἀδμεῖν, τοῦ Ἀρνεῖ, τοῦ Ἑσρώμ, τοῦ Φαρές, τοῦ Ἰούδα,
 34 τοῦ Ἰακώβ, τοῦ Ἰσαάκ, τοῦ Ἀβραάμ, τοῦ Θάρα, τοῦ
 35 Ναχώρ, τοῦ Ξερούχ, τοῦ Ῥαγαῦ, τοῦ Φάλεκ, τοῦ
 36 Ἑβερ, τοῦ Σαλά, τοῦ Καῖνάμ, τοῦ Ἀρφαξάδ, τοῦ Σήμ,
 37 τοῦ Νῶε, τοῦ Λάμεχ, τοῦ Μαθουσαλά, τοῦ Ἐνώχ, τοῦ
 38 Ἰάρετ, τοῦ Μαλελεήλ, τοῦ Καϊνάν, τοῦ Ἐνώς, τοῦ
 Σήθ, τοῦ Ἀδάμ, τοῦ Θεοῦ.
- 4 Ἰησοῦς δὲ πλήρης Πνεύματος Ἁγίου ὑπέστρεψεν ἀπὸ
 τοῦ Ἰορδάνου, καὶ ἦγετο ἐν τῷ Πνεύματι ἐν τῇ ἐρήμῳ
 2 ἡμέρας τεσσεράκοντα πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ διαβόλου.
 καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐδὲν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις· καὶ συν-
 3 τελεσθεισὼν αὐτῶν ἐπέινασεν. εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ διάβολος
 Εἰ Υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, εἰπὲ τῷ λίθῳ τούτῳ ἵνα γένηται
 4 ἄρτος. καὶ ἀπεκρίθη πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, Γέγραπται
 5 ὅτι Οὐκ ἐπ' ἄρτι μόνῳ ζήσεται ὁ ἄνθρωπος. Καὶ
 ἀναγαγὼν αὐτὸν ἔδειξεν αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας τῆς
 6 οἰκουμένης ἐν στιγμῇ χρόνου. καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ διά-
 βολος, Σοὶ δώσω τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἅπασαν καὶ τὴν
 δόξαν αὐτῶν· ὅτι ἐμοὶ παραδίδοται, καὶ ὃ ἂν θέλω δίδωμι
 7 αὐτήν· σὺ οὖν ἐὰν προσκυνήσῃς ἐνώπιον ἐμοῦ, ἔσται

Βοός] Βοός ε Σαλά] Σαλμών ε Lⁿ Tr (n.m.) AR (n.m.) 33 Ἀμι-
 ναδάβ] Ἀμειν. A τοῦ Ἀμιναδάβ] WH^o R^m τοῦ Ἀδμεῖν, τοῦ Ἀρνεῖ]
 τοῦ Ἀράμ ε Lⁿ Tr B (n.m.) Rm: τοῦ Ἀρνεῖ Trm R (n.m.): τοῦ Ἀδάμ, τοῦ Ἀρ-
 νεῖ WH^m Ἑσρώμ] -ὦν Lⁿ (n.m.) Trm: Ἑσρών WHR: Ἑσρώμ WH^a
 Φαρές] Φάρες TiB 34 Θάρα] Θαρα WH 35 Ξερούχ] Ξαρούχ ε
 Ῥαγαῦ] -αύ WH Φάλεκ] Φαλέκ ε TiB: Φάλεχ L^{nm} Ἑβερ] Ἑβερ
 TrA Σαλά] Σάλα Ln 36 Καῖνάμ] Καῖν. Trm WH: -νάν ε Lⁿ
 Tr (n.m.) WH^a R 37 Μαθουσαλά] Μαθουσαλά ε Ln TrA Ἐνώχ]
 Ἐνώχ WH Ἰάρετ] Ἰαρέδ ε Tr AR: Ἰάρεθ Ln Μαλελεήλ] Μελ.
 TiB Καϊνάν] Καῖνάμ TiB: Καῖνάμ WH 1 πλήρης] post Πν.
 Ἁγίου ε: C ἐν τῇ ἐρήμῳ] εἰς τὴν ἐρημον ε L^{nm} 2 τεσσερά-
 κοντα] τεσσαράκοντα ε Lⁿ ἐπέινασεν] pr ὕστερον ε 3 εἶπεν
 δὲ] καὶ εἶπεν ε: Er 4 πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς] Ἰησοῦς πρὸς αὐτὸν
 ε: + λέγων ε Lⁿ ἄνθρωπος] + ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ῥήματι Θεοῦ ε Ln [Tr]
 Bm 5 ἀναγαγὼν αὐτὸν] + ὁ διάβολος ε Lⁿ Bm: etiam + εἰς ὅρος
 ὑψηλὸν ε [Ln] Bm ■ ἂν] ἐὰν ε TiB WH^a 7 ἐμοῦ] μου ε: C Er

σοῦ πᾶσα. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, 8
Γέγραπται, Κύριον τὸν Θεόν σου προσκυνήσεις καὶ αὐτῷ
μόνῳ λατρεύσεις. *Ἦγαγεν δὲ αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλὴμ 9
καὶ ἔστησεν ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ,
Εἰ Υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, βάλε σεαυτὸν ἐντεῦθεν κάτω·
γέγραπται γὰρ ὅτι Τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελείται περὶ 10
σοῦ τοῦ διαφυλάξαι σε· καὶ ὅτι Ἐπὶ χειρῶν ἀρουσίν 11
σε, μή ποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σου. καὶ 12
ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ὅτι Εἰρηται, Οὐκ ἐκπειρά-
σεις Κύριον τὸν Θεόν σου. καὶ συντελέσας πάντα πει- 13
ρασμὸν ὁ διάβολος ἀπέστη ἀπ' αὐτοῦ ἄχρι καιροῦ. Καὶ 14
ὑπέστρεψεν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῇ δυνάμει τοῦ Πνεύματος εἰς
τὴν Γαλιλαίαν· καὶ φήμῃ ἐξῆλθεν καθ' ὅλης τῆς περιχώ-
ρου περὶ αὐτοῦ. καὶ αὐτὸς ἐδίδασκεν ἐν ταῖς συναγω- 15
γαῖς αὐτῶν, δοξαζόμενος ὑπὸ πάντων.

Καὶ ἦλθεν εἰς Ναζαρά, οὗ ἦν τεθραμμένος· καὶ εἰσῆλ- 16
θεν κατὰ τὸ εἰωθὸς αὐτῷ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων
εἰς τὴν συναγωγὴν, καὶ ἀνέστη ἀναγνῶναι. καὶ ἔπε- 17
δόθη αὐτῷ βιβλίον τοῦ προφήτου Ἡσαΐου καὶ ἀνοίξας
τὸ βιβλίον εὗρεν τὸν τόπον οὗ ἦν γεγραμμένος,
Πνεῦμα Κυρίου ἐπ' ἐμέ, οὗ εἵνεκεν ἔχρισέν με εὐαγγελί- 18
σασθαι πτωχοῖς· ἀπέσταλκέν με κηρύξαι αἰχμαλώτοις
ἄφεςιν καὶ τυφλοῖς ἀνάβλεψιν, ἀποστεῖλαι τεθραυσμένους
ἐν ἀφέσει, κηρύξαι ἐνιαυτὸν Κυρίου δεκτόν. καὶ 19, 20
πτύξας τὸ βιβλίον ἀποδοὺς τῷ ὑπηρέτῃ ἐκάθισεν· καὶ

πᾶσα] πάντα 5: Csm 8 εἶπεν αὐτῷ] αὐτῷ εἶπεν 5 Tr(n.m.) AWHm: ante
ὁ Ἰησ. 5 Ln Tr AWHm ὁ] [A][WH]m γέγραπται] pr' Ὑπαγε ὀπίσω
μου, Σατανᾶ· 5 (n.m.) [Ln] Bm: + γὰρ 5: Csm Κύριον τὸν Θεόν σου
προσκ.] Προσκ. Κύρ. τ. Θ. σου 5 Ln m Ti A 9 ἦγαγεν δὲ] καὶ ἦγαγεν 5 Ln
Tr m ἔστησεν] + αὐτὸν 5 Ln [Tr] αὐτῷ] [WH] υἱὸς] pr' 5: CEr
11 ἀρουσίν] -σι WHa 12 εἶπεν αὐτῷ] post ὁ Ἰησ. Tr m 16 Ναζαρά]
-ρέτ 5 Ln Tr: ρέθ J Tr m: -ρᾶ A: pr τὴν 5 τεθραμμένος] ἀνατεθρ. Ti B
WHm 17 Ἡσαΐου] ante τοῦ προφ. 5 Ln m ἀνοίξας] ἀναπτύξας 5
Ti AB τὸν] Ti [B] [WH] 18 εἵνεκεν] ἔνεκεν 5: C εὐαγγελί-
σασθαι] -ίξασθαι 5: CEr ἀπέσταλκέν με] + ἰάσασθαι τοὺς συντετριμ-
μένους τὴν καρδίαν, 5 [Ln] Bm: Scr 18, 19 κηρύξαι bis] -ύξαι 5 Tr AWH

- πάντων οἱ ὀφθαλμοὶ ἐν τῇ συναγωγῇ ἦσαν ἀτενίζοντες
 21 αὐτῷ. ἤρξατο δὲ λέγειν πρὸς αὐτοὺς ὅτι Σήμερον
 22 πεπλήρωται ἡ γραφὴ αὕτη ἐν τοῖς ὥσιν ὑμῶν. καὶ
 πάντες ἐμαρτύρουν αὐτῷ, καὶ ἐθαύμαζον ἐπὶ τοῖς λόγοις
 τῆς χάριτος τοῖς ἐκπορευομένοις ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ·
 23 καὶ ἔλεγον, Οὐχὶ υἱὸς ἐστὶν Ἰωσήφ οὗτος; καὶ εἶπεν
 πρὸς αὐτούς, Πάντως ἐρεῖτέ μοι τὴν παραβολὴν ταύτην,
 Ἰατρέ, θεράπευσον σεαυτόν· ὅσα ἠκούσαμεν γενόμενα εἰς
 τὴν Καφαρναούμ, ποίησον καὶ ὧδε ἐν τῇ πατρίδι σου.
 24 εἶπεν δέ, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς προφήτης δεκτός
 25 ἐστὶν ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ. ἐπ' ἀληθείας δὲ λέγω ὑμῖν,
 πολλαὶ χῆραι ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις Ἡλίου ἐν τῷ Ἰσραὴλ,
 ὅτε ἐκλείσθη ὁ οὐρανὸς [ἐπὶ] ἔτη τρία καὶ μῆνας ἕξ, ὥς
 26 ἐγένετο λιμὸς μέγας ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν· καὶ πρὸς
 οὐδεμίαν αὐτῶν ἐπέμφθη Ἡλίας, εἰ μὴ εἰς Σάρεπτα τῆς
 27 Σιδωνίας πρὸς γυναῖκα χήραν· καὶ πολλοὶ λεπροὶ
 ἦσαν ἐν τῷ Ἰσραὴλ ἐπὶ Ἑλισαίου τοῦ προφήτου· καὶ
 28 οὐδεὶς αὐτῶν ἐκαθαρίσθη, εἰ μὴ Ναϊμὰν ὁ Σύρος. Καὶ
 ἐπλήσθησαν πάντες θυμοῦ ἐν τῇ συναγωγῇ ἀκούοντες
 29 ταῦτα, καὶ ἀναστάντες ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω τῆς πό-
 λεως, καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἕως ὀφρύος τοῦ ὄρους ἐφ' οὗ ἡ
 πόλις ὑποκοδόμητο αὐτῶν, ὥστε κατακρημνίσαι αὐτόν·
 30 αὐτὸς δὲ διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν ἐπορεύετο.
 31 Καὶ κατῆλθεν εἰς Καφαρναοὺμ πόλιν τῆς Γαλιλαίας.
 32 καὶ ἦν διδάσκων αὐτοὺς ἐν τοῖς σάββασιν· καὶ ἐξε-
 πλίσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ ἦν ὁ

20 οἱ ὀφθ.] post ἐν τῇ συν. ε Trm: post ἦσαν Ln 22 οὐχὶ] οὐχ ε
 υἱὸς ἐστὶν Ἰωσ. οὗτος] οὗτός ἐστιν ὁ (sed ὁ [Tr]) υἱὸς Ἰωσ. ε Ln(n.m.) Tr
 (n.m.): pr ὁ Lnm 23 εἰς τὴν] —τὴν LnTr: ἐν τῇ ε 24 αὐτοῦ]
 εαυτοῦ TiB 25 πολλαὶ] pr ὅτι Ti[B] ἐπὶ] ins ε Ti[A]BWHm:
 Ln° Tr° WH° μέγας] μεγάλη WHa 26 Σάρεπτα] Σάρεφθα Trm
 Σιδωνίας] —ωνος ε 27 ἐν τῷ Ἰσρ.] post προφήτου ε Ἑλισαίου]
 —ισσαίου ε: Ἑλίσ. LnTi ἐκαθαρίσθη] ἐκαθερ. WHa Ναϊμὰν] Nee-
 μὰν ε 29 ὀφρύος] pr τῆς ε Ln: CEt ὑποκόμ. αὐτῶν] αὐτ. ὑπόκ.
 ε Ln ὥστε] εἰς τὸ ε

λόγος αὐτοῦ. καὶ ἐν τῇ συναγωγῇ ἦν ἄνθρωπος ἔχων 33
πνεῦμα δαιμονίου ἀκαθάρτον, καὶ ἀνέκραξεν φωνῇ μεγάλῃ,
Ἔα, τί ἡμῖν καὶ σοί, Ἰησοῦ Ναζαρηνέ; ἤλθες ἀπολέσαι 34
ἡμᾶς; οἶδά σε τίς εἶ, ὁ Ἅγιος τοῦ Θεοῦ. καὶ ἐπετίμη- 35
σεν αὐτῷ ἡ Ἰησοῦς λέγων, Φιμώθητι, καὶ ἔξελθε ἀπ' αὐτοῦ.
καὶ ῥῖψαν αὐτὸν τὸ δαιμόνιον εἰς τὸ μέσον ἔξηλθεν ἀπ'
αὐτοῦ μηδὲν βλάψαν αὐτόν. καὶ ἐγένετο θάμβος ἐπὶ 36
πάντας, καὶ συνελάλουν πρὸς ἀλλήλους λέγοντες, Τίς ὁ
λόγος οὗτος, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ καὶ δυνάμει ἐπιτάσσει τοῖς
ἀκαθάρτοις πνεύμασιν καὶ ἐξέρχονται; Καὶ ἐξεπορεύετο 37
ἡ ἰσχύς αὐτοῦ εἰς πάντα τόπον τῆς περιχώρου.

Ἀναστὰς δὲ ἀπὸ τῆς συναγωγῆς εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν 38
Σίμωνος. πενθερὰ δὲ τοῦ Σίμωνος ἦν συνεχομένη πυρετῷ
μεγάλῳ· καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν περὶ αὐτῆς. καὶ ἐπιστὰς 39
ἐπάνω αὐτῆς ἐπετίμησεν τῷ πυρετῷ, καὶ ἀφῆκεν αὐτήν·
παραχρῆμα δὲ ἀναστᾶσα διηκόνει αὐτοῖς. Δύνοντας 40
δὲ τοῦ ἡλίου πάντες ὅσοι εἶχον ἀσθενούντας νόσοις ποικί-
λαις ἤγαγον αὐτοὺς πρὸς αὐτόν· ὁ δὲ ἐνὶ ἐκάστῳ αὐτῶν
τὰς χεῖρας ἐπιτιθεὶς ἐθεράπευεν αὐτούς. ἐξήρχετο δὲ 41
καὶ δαιμόνια ἀπὸ πολλῶν, κράζοντα καὶ λέγοντα ὅτι Σὺ
εἶ ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ. καὶ ἐπιτιμῶν οὐκ εἶα αὐτὰ λαλεῖν,
ὅτι ᾔδεισαν τὸν Χριστὸν αὐτὸν εἶναι.

Γενομένης δὲ ἡμέρας ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς ἔρημον τόπον· 42
καὶ οἱ ὄχλοι ἐπεζήτουν αὐτόν, καὶ ἦλθον ἕως αὐτοῦ, καὶ
κατεῖχον αὐτὸν τοῦ μὴ πορεύεσθαι ἀπ' αὐτῶν. ὁ δὲ 43
εἶπεν πρὸς αὐτοὺς ὅτι Καὶ ταῖς ἐτέραις πόλεσιν εὐαγγελί-
σασθαί με δεῖ τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ· ὅτι ἐπὶ τοῦτο

33 ἀνέκραξεν] -ξε WHa 34 Ἔα] pr λέγων ς Ln[Tr] 35 ἀπ' πρι.]
ἐξ ς Trm 36 οὗτος, ... ἐξέρχονται;]-τος; ... χονται. R(n.m.) 38 ἀπὸ]
ἐκ ς Ln πενθερὰ] pr ἡ ς C 39 παραχρῆμα δὲ] καὶ παρ. Lnm Trm
40 πάντες] ἅπαντες Er Trm WH(n.m.) εἶχον]-αν WHa ἐπιτιθεῖς]
ἐπιθεῖς ς Lnm Trm ἐθεράπευεν]-ευσεν ς Ln Trm WHm 41 ἐξήρχετο]
-οντο Trm Ti B WHm κράζοντα] κραυγάζοντα Ln Trm Ti Am Σὺ εἶ]
+ ὁ Χριστὸς ς 42 ἐπεζήτουν] ἐζήτουν ς 43 με δεῖ] δεῖ με Ln Trm
WHm ἐπὶ] εἰς ς Trm

44 ἀπεστάλην. Καὶ ἦν κηρύσσων εἰς τὰς συναγωγὰς τῆς Γαλιλαίας.

- Β** Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν ὄχλον ἐπικεῖσθαι αὐτῷ καὶ ἀκούειν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ αὐτὸς ἦν ἐστὼς παρὰ τὴν λίμνην
 2 Γεννησαρέτ· καὶ εἶδεν δύο πλοῖα ἐστῶτα παρὰ τὴν λίμνην· οἱ δὲ ἄλεις ἀπ' αὐτῶν ἀποβάντες ἔπλυνον τὰ
 3 δίκτυα. ἐμβὰς δὲ εἰς ἓν τῶν πλοίων, ὃ ἦν Σίμωνος, ἠρώτησεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς γῆς ἐπαναγαγεῖν ὀλίγον· καθί-
 4 σας δὲ ἐκ τοῦ πλοίου ἐδίδασκεν τοὺς ὄχλους. ὥς δὲ ἐπαύσατο λαλῶν, εἶπεν πρὸς τὸν Σίμωνα, Ἐπανάγαγε εἰς
 5 τὸ βάθος, καὶ χαλάσατε τὰ δίκτυα ὑμῶν εἰς ἄγραν. καὶ ἀποκριθεὶς Σίμων εἶπεν, Ἐπιστάτα, δι' ὅλης νυκτὸς κοπιᾶ-
 6 σαντες οὐδὲν ἐλάβομεν· ἐπὶ δὲ τῷ ῥήματί σου χαλάσω τὰ δίκτυα. καὶ τοῦτο ποιήσαντες συνέκλεισαν πλῆθος
 7 ἰχθύων πολὺ· διεμήσσετο δὲ τὰ δίκτυα αὐτῶν· καὶ κατέ-
 8 νευσαν τοῖς μετόχοις ἐν τῷ ἑτέρῳ πλοίῳ τοῦ ἐλθόντος συλλαβέσθαι αὐτοῖς· καὶ ἦλθον, καὶ ἔπλησαν ἀμφοτέρω
 9 τὰ πλοῖα ὥστε βυθίζεσθαι αὐτά. ἰδὼν δὲ Σίμων Πέτρος προσέπεσεν τοῖς γόνασιν Ἰησοῦ λέγων, Ἐξέλθε ἀπ' ἐμοῦ,
 10 ὅτι ἄνθρωπος ἁμαρτωλὸς εἰμι, Κύριε. θάμβος γὰρ περιέσχεν αὐτὸν καὶ πάντας τοὺς σὺν αὐτῷ ἐπὶ τῇ ἄγρᾳ τῶν ἰχθύων
 ἧ συνέλαβον, ὁμοίως δὲ καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην, υἱοὺς Ζεβεδαίου, οἱ ᾗσαν κοινωνοὶ τῷ Σίμωνι. καὶ εἶπεν πρὸς τὸν Σίμωνα ὁ Ἰησοῦς, Μὴ φοβοῦ· ἀπὸ τοῦ νῦν

ἀπεστάλην] ἀπέσταλμαι ε 44 εἰς τὰς συναγ.] ἐν ταῖς συναγωγαῖς ε
 Ln Trm Γαλιλαίας] Ἰουδαίας TrmA(n.m.)BmWH(n.m.)Rm: Scr
 1 καὶ ἀκούειν] τοῦ ἀκούειν ε Ln(n.m.)Trm 2 εἶδεν] ἰδεν Ti δύο]
 post πλοι. LnmWH(n.m.) πλοῖα] πλοιάρια LnmTrmTiABWHm
 ἄλεις] ἄλιεις ε Ln TrA ἀπ' αὐτῶν] post ἀποβ. ε Ln[Tr]m ἔπλυνον]
 -αν TiBWHm: ἀπέπλυναν ε 3 Σίμωνος] pr τοῦ ε καθίσας δὲ] καὶ
 καθ. ε Ln(n.m.)Tr(n.m.) ἐκ τοῦ πλοίου] post ἐδίδασκεν ε Ln Tr: ἐν τῷ
 πλοίῳ TiB 5 Σίμων] pr ὁ ε Ln εἶπεν] + αὐτῷ ε Ln TrA
 νυκτὸς] pr τῆς ε τὰ δίκτυα] τὸ δίκτυον ε(u.m.)Ln(n.m.)TrmA
 6 πλῆθος ἰχθ.] ἰχθ. πλῆθος ε Ln: CEΓ διεμήσσετο] διεμμήσσετο ε: διε-
 ρήγνυτο EtLn: διεμμήσσετο Lnm τὰ δίκτυα] τὸ δίκτυον ε Ln(n.m.)Trm
 7 τοῖς μετόχοις] + τοῖς ε Ln] ἦλθον] -αν TiBWH 8 Ἰησοῦ] pr
 τοῦ ε: C 9 ᾗ] ὡν TrAmWH(n.m.)R 10 ὁ] [Tr]A^oWH^o

ἀνθρώπους ἔση ζωγρῶν. καὶ καταγαγόντες τὰ πλοῖα 11
ἐπὶ τὴν γῆν, ἀφέντες πάντα ἠκολούθησαν αὐτῷ.

Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν μιᾷ τῶν πόλεων καὶ 12
ἰδοὺ ἀνὴρ πλήρης λέπρας· ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν, πεσὼν ἐπὶ
πρόσωπον ἐδεήθη αὐτοῦ λέγων, Κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύνασαι
με καθαρίσαι. καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἥψατο αὐτοῦ 13
λέγων, Θέλω, καθαρίσθητι· καὶ εὐθέως ἡ λέπρα ἀπῆλθεν
ἀπ' αὐτοῦ. καὶ αὐτὸς παρήγγειλεν αὐτῷ μηδενὶ εἰπεῖν· 14
ἀλλὰ ἀπελθὼν δεῖξον σεαυτὸν τῷ ἱερεῖ, καὶ προσένεγκε
περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου καθὼς προσέταξεν Μωυσῆς, εἰς
μαρτύριον αὐτοῖς. διήρχετο δὲ μᾶλλον ὁ λόγος περὶ 15
αὐτοῦ· καὶ συνήρχοντο ὄχλοι πολλοὶ ἀκούειν καὶ θερα-
πεύεσθαι ἀπὸ τῶν ἀσθενειῶν αὐτῶν. αὐτὸς δὲ ἦν 16
ὑποχωρῶν ἐν ταῖς ἐρήμοις καὶ προσευχόμενος.

Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν καὶ αὐτὸς ἦν διδάσκων, 17
καὶ ἦσαν κατῆμενοι Φαρισαῖοι καὶ νομοδιδάσκαλοι οἱ ἦσαν
ἐλληλυθότες ἐκ πάσης κώμης τῆς Γαλιλαίας καὶ Ἰουδαίας
καὶ Ἱερουσαλὴμ· καὶ δύναμις Κυρίου ἦν εἰς τὸ ἰᾶσθαι
αὐτόν. καὶ ἰδοὺ ἄνδρες φέροντες ἐπὶ κλίνης ἄνθρωπον 18
ὃς ἦν παραλελυμένος, καὶ ἐζήτουν αὐτὸν εἰσενεγκεῖν καὶ
θεῖναι ἐνώπιον αὐτοῦ. καὶ μὴ εὗρόντες ποίας εἰσενέ- 19
γκωσιν αὐτὸν διὰ τὸν ὄχλον, ἀναβάντες ἐπὶ τὸ δῶμα διὰ
τῶν κεράμων καθῆκαν αὐτὸν σὺν τῷ κλινιδίῳ εἰς τὸ μέσον
ἔμπροσθεν τοῦ Ἰησοῦ. καὶ ἰδὼν τὴν πίστιν αὐτῶν 20
εἶπεν, Ἄνθρωπε, ἀφένωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου. καὶ 21
ἤρξαντο διαλογίζεσθαι οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι
λέγοντες, Τίς ἐστὶν οὗτος ὃς λαλεῖ βλασφημίας; τίς
δύναται ἁμαρτίας ἀφεῖναι εἰ μὴ μόνος ὁ Θεός; ἐπιγνοὺς 22

11 πάντα] ἅπαντα ς A

12 ἰδὼν δὲ] καὶ ἰδὼν ς LnTr(a.m.)A

13 λέγων] εἰπὼν ς TiAB

τοῦτο WHm

15 θεραπεύεσθαι]+ὑπ' αὐτοῦ ς

17 Φαρισαῖοι] pr

οἱ Ln ἐλληλυθότες] συνελθλ. Ln(a.m.)

αὐτόν] αὐτούς ς LnTr

(n.m.)BmRm

18 θεῖναι]+αὐτὸν A[WH]

19 ποίας] pr διὰ ς: Csm

20 εἶπεν]+αὐτῷ ς

21 ἁμαρτ. ἀφεῖναι] ἀφίεναι ἁμαρτ. ς Lnm

- δὲ ὁ Ἰησοῦς τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν ἀποκριθεὶς εἶπεν
 πρὸς αὐτούς, Τί διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν ;
 23 τί ἐστὶν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν, Ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι
 24 σου, ἢ εἰπεῖν, Ἐγειρε καὶ περιπάτει ; ἵνα δὲ εἰδῇτε
 ὅτι ὁ Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώπου ἐξουσίαν ἔχει ἐπὶ τῆς γῆς
 ἀφιέναι ἁμαρτίας (εἶπεν τῷ παραλελυμένῳ), σοὶ λέγω,
 ἔγειρε καὶ ἄρας τὸ κλινίδιόν σου πορεύου εἰς τὸν οἶκόν
 25 σου. καὶ παραχρῆμα ἀναστὰς ἐνώπιον αὐτῶν, ἄρας
 ἐφ' ὃ κατέκειτο, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ δοξάζων τὸν
 26 Θεόν. καὶ ἔκστασις ἔλαβεν ἅπαντας, καὶ ἐδόξαζον τὸν
 Θεόν, καὶ ἐπλήσθησαν φόβου, λέγοντες ὅτι Εἶδομεν παρά-
 δοξα σήμερον.
 27 Καὶ μετὰ ταῦτα ἐξῆλθεν, καὶ ἐθεάσατο τελώνην ὀνόματι
 Λευεὶν καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἀκο-
 28 λούθει μοι. καὶ καταλιπὼν πάντα ἀναστὰς ἠκολούθει
 29 αὐτῷ. καὶ ἐποίησεν δοχὴν μεγάλην Λευεὶς αὐτῷ ἐν τῇ
 οἰκίᾳ αὐτοῦ· καὶ ἦν ὄχλος πολλὸς τελωνῶν καὶ ἄλλων οἱ
 30 ἦσαν μετ' αὐτῶν κατακείμενοι. καὶ ἐγόγγυζον οἱ Φαρι-
 σαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς αὐτῶν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ
 λέγοντες, Διὰ τί μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίετε
 31 καὶ πίνετε ; καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς
 αὐτούς, Οὐ χρειαν ἔχουσιν οἱ ὑγιαίνοντες ἰατροῦ, ἀλλὰ
 32 οἱ κακῶς ἔχοντες. οὐκ ἐλήλυθα καλέσαι δικαίους ἀλλὰ
 ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν.
 33 Οἱ δὲ εἶπαν πρὸς αὐτόν, Οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου νηστεύου-

22 ἀποκριθεὶς] Ln^o [Tr] 23 ἔγειρε]-ραι ς 24 ὁ Υἱ. τοῦ Ἀνθρ.]
 post ἐξουσίαν ἔχει ς Ln(n.m.) παραλελυμένῳ] παραλυτικῷ E75mLn
 WHm ἔγειρε]-ραι ς 25 ὁ] ᾧ ς Ln : Er 26 εἶδομεν] -αμεν
 WH(n.a.) 27 ἐθεάσατο] εἶδεν Ln^m Λευεῖν] Λευὶν ς LnB : Λευεῖν
 A : Er 28 πάντο] ἅπαντα ς ἠκολούθει] -θησεν ς Ln^m
 29 Λευεῖς] Λευὶς ς LnB : Λευεῖς A : Er : πρὸς : CE7 πολλὸς τελωνῶν]
 τελ. πολ. ς αὐτῶν] αὐτοῦ WHm 30 οἱ Φαρ. καὶ οἱ γραμμ. αὐτῶν]
 οἱ γραμμ. αὐτῶν καὶ οἱ Φαρ. ς αὐτῶν] [Tr] τῶν τελωνῶν] —τῶν
 ς : C καὶ ἁμαρτωλῶν] A^o 31 ὁ] [WH] ἀλλὰ] ἀλλ' ς
 33 εἶπαν] -ον ς οἱ μαθηταὶ...πίνουσιν.] διὰ τί οἱ μαθ....πίνουσιν ; ς
 LnTr : at διὰ τί [Tr]

σιν πυκνὰ καὶ δεήσεις ποιοῦνται· ὁμοίως καὶ οἱ τῶν Φαρι-
σαίων· οἱ δὲ σοὶ ἐσθίουσιν καὶ πίνουσιν. ὁ δὲ Ἰησοῦς 34
εἶπεν πρὸς αὐτούς, Μὴ δύνασθε τοὺς υἱοὺς τοῦ νυμφῶνος,
ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ' αὐτῶν ἐστίν, ποιῆσαι νηστεύσαι;
ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι, καὶ ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ 35
νυμφίος, τότε νηστεύσουσιν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις.
Ἔλεγεν δὲ καὶ παραβολὴν πρὸς αὐτοὺς ὅτι Οὐδεὶς ἐπὶ 36
βλημα ἀπὸ ἱματίου καινοῦ σχίσας ἐπιβάλλει ἐπὶ ἱμάτιον
παλαιόν· εἰ δὲ μῆγε, καὶ τὸ καινὸν σχίσει, καὶ τῷ παλαιῷ
οὐ συμφωνήσει τὸ ἐπίβλημα τὸ ἀπὸ τοῦ καινοῦ. καὶ 37
οὐδεὶς βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μῆγε,
ρήξει ὁ οἶνος ὁ νέος τοὺς ἀσκούς, καὶ αὐτὸς ἐκχυθήσεται,
καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται· ἀλλὰ οἶνον νέον εἰς ἀσκούς 38
καινοὺς βλητέον. καὶ οὐδεὶς πιδὼν παλαιὸν θέλει νέον· 39
λέγει γάρ, Ὁ παλαιὸς χρηστός ἐστιν.

Ἐγένετο δὲ ἐν σαββάτῳ [δευτεροπρώτῳ] διαπορεύεσθαι 6
αὐτὸν διὰ σπορίμων· καὶ ἔτιλλον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τοὺς
στάχυν καὶ ἤσθιον ψώχοντες ταῖς χερσίν. τινὲς δὲ 2
τῶν Φαρισαίων εἶπον, Τί ποιεῖτε ὃ οὐκ ἔξεστιν τοῖς σάβ-
βασιν; καὶ ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτοὺς εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, 3
Οὐδὲ τοῦτο ἀγέγωντε ὃ ἐποίησεν Δαυεὶδ ὅτε ἐπείνασεν
αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ; ὥς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον 4
τοῦ Θεοῦ, καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως λαβὼν ἔφαγεν

34 Ἰησοῦς] ς^{Ln} νηστεύσαι] -τεύειν ς LnTrm 35 ἡμέραι,]
ἡμέραι· R καὶ] [Ln] [B] 36 ἀπὸ *pri.*] ς^[Ln] σχίσας] ς^{Ln}
σχίσει] σχίζει ς (n.m.) Ln^m Trm συμφωνήσει] -νει ς (n.m.) Trm τὸ
ἐπίβλημα] —τὸ ς Ln 37 ῥήξει] ῥήσσει Ln^m ὁ οἶνος ὁ νέος] ὁ
νέος οἶνος ς 38 βλητέον] + καὶ ἀμφότεροι συντηροῦνται ς Ln [Tr] Bm:
Scr ver 39] [WH] καὶ] WH^o (n.m.) θέλει] pr εὐθέως ς Ln
Tr] m Bm χρηστός] χρηστότερος ς Ln Trm Bm Rm 1 δευτεροπρώτῳ]
ins ς [Ln] [Tr] m Ti [A] [B] WHm Rm Scr: Tr^o WH^o R^o σπορίμων] pr τῶν ς
τοὺς στάχυν] post ἤσθιον Tr (n.m.) AWH χερσίν] + αὐτῶν [Ln]
2 εἶπον] -αν WH (n.a.): + αὐτοῖς ς [Ln] ἔξεστιν] + ποιεῖν ς Ti BR
τοῖς σάββασιν] pr ἐν ς 3 ὃ] [WH] ὁ Ἰησ.] ante πρὸς αὐτοὺς εἰ.
Ti B; ante εἰ. πρὸς αὐ. Ln Trm ὅτε] ὅποτε ς Ti A μετ' αὐτοῦ] + ὄντες
ς [Tr] m Ti A 4 ὥς] [Tr] [WH]: πῶς Ln (n.m.) λαβὼν] ἔλαβεν καὶ
ς Ti [B]

- καὶ ἔδωκεν τοῖς μετ' αὐτοῦ, οὓς οὐκ ἔξεστιν φαγεῖν εἰ μὴ
 5 μόνους τοὺς ἱερεῖς ; καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὅτι Κύριός ἐστιν
 ὁ Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου.
- 6 Ἐγένετο δὲ ἐν ἐτέρῳ σαββάτῳ εἰσελθεῖν αὐτὸν εἰς τὴν
 συναγωγὴν καὶ διδάσκειν· καὶ ἦν ἄνθρωπος ἐκεῖ, καὶ ἡ
 7 χεὶρ αὐτοῦ ἡ δεξιὰ ἦν ξηρά. παρατηροῦντο δὲ [αὐτὸν]
 οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι εἰ ἐν τῷ σαββάτῳ θερα-
 8 πεύει· ἵνα εὗρωσιν κατηγορεῖν αὐτοῦ. αὐτὸς δὲ ᾗδει
 τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν, εἶπεν δὲ τῷ ἀνδρὶ τῷ ξηρὰν
 ἔχοντι τὴν χεῖρα, Ἐγειρε καὶ στήθι εἰς τὸ μέσον· καὶ
 9 ἀναστὰς ἕστη. εἶπεν δὲ ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτούς, Ἐπε-
 ρωτῶ ὑμᾶς εἰ ἔξεστιν τῷ σαββάτῳ ἀγαθοποιῆσαι ἢ κακο-
 10 ποιῆσαι ; ψυχὴν σῶσαι ἢ ἀπολέσαι ; καὶ περιβλεψά-
 μενος πάντας αὐτοὺς εἶπεν αὐτῷ, Ἐκτεινον τὴν χεῖρά σου.
 11 ὁ δὲ ἐποίησεν· καὶ ἀπεκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ. Αὐτοὶ
 δὲ ἐπλήσθησαν ἀνοίας, καὶ διελάλουν πρὸς ἀλλήλους τί
 ἂν ποιήσαιεν τῷ Ἰησοῦ.
- 12 Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἐξελθεῖν αὐτὸν εἰς τὸ
 ὄρος προσεύξασθαι, καὶ ἦν διανυκτερεύων ἐν τῇ προσευχῇ
 13 τοῦ Θεοῦ. καὶ ὅτε ἐγένετο ἡμέρα, προσεφώνησεν τοὺς
 μαθητὰς αὐτοῦ· καὶ ἐκλεξάμενος ἀπ' αὐτῶν δώδεκα, οὓς
 14 καὶ ἀποστόλους ὠνόμασεν, Σίμωνα ὃν καὶ ὠνόμασεν
 Πέτρον, καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ Ἰάκωβον

ἔδωκεν]+καὶ ς TiBR 5 ὅτι [Tr]WH^o καὶ sec.] WH^o(n.m.)R^o
 τοῦ σαββ.] ante ὁ υἱὸς WH(n.m.) ■ δὲ]+καὶ ς [A]: C ἄνθρ.
 ἐκεῖ] ἐκεῖ ἄνθρ. ς Ln 7 παρατηροῦντο]-τήρουν ς αὐτὸν] ins ς [B]
 WHR: C^oς^mLn^oTr^oTi^oA^o θεραπεύει]-σει ς WHmR κατηγορεῖν]
 -ρίαν] ς LnTrm 8 εἶπεν δὲ] καὶ εἶπεν ς Ln(n.m.) ἀνδρὶ] ἀνθρώπῳ
 ς Ln ἔγειρε]-ραι ς καὶ sec.] ὁ δὲ ς 9 δὲ] οὖν ς A δ]
 [WH] ἐπερωτῶ]-τήσω ς (n.m.)Ln εἰ], εἰ WHR: , τί ς (n.m.): τι·
 Elz] ἔξεστιν]-τι WHa τῷ σαββάτῳ] τοῖς σάββασιν ς (n.m.)Ln^m
 10 αὐτῷ] τῷ ἀνθρώπῳ ς: C ἐποίησεν]+οὕτως ς Ln: EΓ ἀπεκατε-
 στάθη] ἀποκατ. ς αὐτοῦ]+ὕγις ς (n.m.): +ὥς ἡ ἄλλη ς [Ln][Tr]
 11 ποιήσαιεν]-σειαν ς 12 ἐξελθεῖν αὐτὸν] ἐξῆλθεν ς Ln 14 καὶ
 ante Ἰάκωβον] ς^o[Tr]m

καὶ Ἰωάννην, καὶ Φίλιππον καὶ Βαρθολομαῖον, καὶ 15
Μαθθαῖον καὶ Θωμᾶν, [καὶ] Ἰάκωβον Ἀλφαίου καὶ Σίμωνα
τὸν καλούμενον Ζηλωτὴν, καὶ Ἰούδαν Ἰακώβου καὶ 16
Ἰούδαν Ἰσκαριώθ, ὃς ἐγένετο προδότης, καὶ καταβὰς 17
μετ' αὐτῶν ἔστη ἐπὶ τόπου πεδινοῦ, καὶ ὄχλος πολὺς
μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ πλῆθος πολὺ τοῦ λαοῦ ἀπὸ πάσης
τῆς Ἰουδαίας καὶ Ἱερουσαλὴμ καὶ τῆς παραλίου Τύρου
καὶ Σιδῶνος, οἳ ἦλθον ἀκοῦσαι αὐτοῦ καὶ ἰαθῆναι ἀπὸ 18
τῶν νόσων αὐτῶν· καὶ οἱ ἐνοχλούμενοι ἀπὸ πνευμάτων
ἀκαθάρτων ἐθεραπεύοντο. καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐζήτουν 19
ἄπτεσθαι αὐτοῦ, ὅτι δύναμις παρ' αὐτοῦ ἐξήρχετο καὶ ἰάτο
πάντας.

Καὶ αὐτοὺς ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τοὺς 20
μαθητὰς αὐτοῦ ἔλεγεν, Μακάριοι οἱ πτωχοί, ὅτι ὑμετέρα
ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. μακάριοι οἱ πεινῶντες 21
νῦν, ὅτι χορτασθήσεσθε. μακάριοι οἱ κλαίοντες νῦν, ὅτι
γελάσετε. μακάριοί ἐστε ὅταν μισήσωσιν ὑμᾶς οἱ 22
ἄνθρωποι, καὶ ὅταν ἀφορίσωσιν ὑμᾶς καὶ ὀνειδίσωσιν καὶ
ἐκβάλωσιν τὸ ὄνομα ὑμῶν ὡς πονηρὸν ἕνεκα τοῦ Υἱοῦ
τοῦ Ἀνθρώπου. χάρητε ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ καὶ σκιρ- 23
τήσατε· ἰδοὺ γὰρ ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τῷ οὐρανῷ·
κατὰ τὰ αὐτὰ γὰρ ἐποιοῦν τοῖς προφήταις οἱ πατέρες
αὐτῶν. πλὴν οὐαὶ ὑμῖν τοῖς πλουσίοις, ὅτι ἀπέχετε 24
τὴν παράκλησιν ὑμῶν. οὐαὶ ὑμῖν, οἱ ἐμπεπλησμένοι 25
νῦν, ὅτι πεινάσετε. οὐαὶ, οἱ γελῶντες νῦν, ὅτι πενθήσετε
καὶ κλαύσετε. οὐαὶ ὅταν καλῶς ὑμᾶς εἴπωσιν πάντες 26

καὶ ante Φίλ.] ς^ο[Tr]_m 15 καὶ ante Μαθθ.] ς^ο[Tr]_m καὶ ante
Ἰάκ.] ins TiB[WH]R : ς^οLn^οTr^οA^ο Ἀλφαίου] Ἀλφ. WH : pr τὸν τοῦ
ς Ln 16 καὶ φρί.] ς^ο[Tr]_m Ἰσκαριώθ] -ιώτην ς δς]+ καὶ ■
[Tr] 17 πολὺς] ς^οLn^οTr^οA^ο 18 ἦλθον] -αν WH(n.a.) ἐνο-
χλούμενοι] ὄχλου. ς Ln ἀπὸ] ὑπὸ ς ἐθεραπεύοντο] pr καὶ ς
19 ἐζήτουν] -τει ς Ln(n.m.)Tr_m 22 μισήσωσιν] -σουσιν Ln_m
ἕνεκα] -κεν Ln 23 χάρητε] χαίρετε ς : C_{sm} τὰ αὐτὰ] ταῦτα ς :
ταῦτα Ln_mWH_a 25 νῦν] ς^οLn^ο[Tr] οὐαὶ sec.] + ὑμῖν ς Ln
26 οὐαὶ]+ ὑμῖν ς : C_{sm} ὑμᾶς εἴπ.] εἴπ. ὑμᾶς TiB πάντες] [Tr]_m

οἱ ἄνθρωποι· κατὰ τὰ αὐτὰ γὰρ ἐποιοῦν τοῖς ψευδοπροφή-
ταις οἱ πατέρες αὐτῶν.

- 27 Ἀλλὰ ὑμῖν λέγω τοῖς ἀκούουσιν, ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς
28 ὑμῶν, καλῶς ποιεῖτε τοῖς μισοῦσιν ὑμᾶς, εὐλογεῖτε
τοὺς καταρωμένους ὑμᾶς, προσεύχεσθε περὶ τῶν ἐπηρεα-
29 ζόντων ὑμᾶς. τῷ τύποντί σε ἐπὶ τὴν σιαγόνα παρέχε
καὶ τὴν ἄλλην· καὶ ἀπὸ τοῦ αἵροντός σου τὸ ἱμάτιον καὶ
30 τὸν χιτῶνα μὴ κωλύσῃς. παντὶ [τῷ] αἰτοῦντί σε δίδου·
31 καὶ ἀπὸ τοῦ αἵροντος τὰ σὰ μὴ ἀπαίτει. καὶ καθὼς
θέλετε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε
32 αὐτοῖς ὁμοίως. καὶ εἰ ἀγαπᾶτε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς,
ποία ὑμῖν χάρις ἐστίν; καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τοὺς ἀγα-
33 πῶντας αὐτοὺς ἀγαπῶσιν. καὶ ἐὰν ἀγαθοποιῇτε τοὺς
ἀγαθοποιούντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστίν; καὶ [γὰρ]
34 οἱ ἁμαρτωλοὶ τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν. καὶ ἐὰν δανίσγητε
παρ' ὧν ἐλπίζετε λαβεῖν, ποία ὑμῖν χάρις ἐστίν; καὶ
ἁμαρτωλοὶ ἁμαρτωλοῖς δανίζουσιν ἵνα ἀπολάβωσιν τὰ
35 ἴσα. πλὴν ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν καὶ ἀγαθο-
ποιεῖτε, καὶ δανίζετε μηδὲν ἀπελπίζοντες· καὶ ἔσται ὁ
μισθὸς ὑμῶν πολὺς, καὶ ἔσεσθε υἱοὶ Ὑψίστου· ὅτι αὐτὸς
χρηστός ἐστιν ἐπὶ τοὺς ἀχαρίστους καὶ πονηροὺς.
36 Γίνεσθε οἰκτίρμονες, καθὼς ὁ Πατὴρ ὑμῶν οἰκτίρμων ἐστίν.
37 καὶ μὴ κρίνετε, καὶ οὐ μὴ κριθῇτε· καὶ μὴ καταδικάζετε,

τὰ αὐτὰ] ταῦτα 5: ταῦτα Ln^mWH^a 27 ἀλλὰ] ἀλλ' 5: C 28 ὑμᾶς
pri.] ὑμῖν 5 Ln^m: Et προσεύχ.] pr καὶ 5: C περὶ] ὑπὲρ 5 Ln
Tr(n.m.) 29 ἐπὶ] εἰς TiB 30 παντὶ] + δὲ 5 [Ln] [Tr]A
τῷ] ins 5 [Ln] Tr at [Tr]m A[B]: Ti°WH°R° 31 καὶ ὑμεῖς] [Ln] [Tr]m
WH°(n.m.) 33 καὶ pri.] + γὰρ TiB[WH] χάρις ἐστίν] ἐστίν
χάρ. Ln γὰρ] ins 5 Ln Tr [Tr]m AR: Ti°B°WH° 34 δανίσγητε]
δανείζητε 5: δανείζετε Ln^mTrA; δανείσγητε Ln Tr^m λαβεῖν] ἀπολα-
βεῖν 5 Ln: [ἀπο]λαβεῖν Tr^m ἐστίν] [WH] καὶ sec.] + γὰρ 5 Ln
[Tr] ἁμαρτωλοῖ] pr οἱ 5: CE_r δανίζουσιν] δανείζ. 5 Ln Tr A
35 δανίζετε] δανείζ. 5 Ln Tr A μηδὲν] μηδένα Ti WH^mR^m ἀπελ-
πίζοντες] ἀφελπ. Ln WH^a πολὺς] + ἐν τοῖς οὐρανοῖς [Ln] Ὑψί-
στου] pr τοῦ 5: C 36 γίνεσθε] + οὖν 5 καθὼς] + καὶ 5 [Ln] [Tr] A
37 καὶ οὐ pri.] ἵνα Ln(n.m.) καὶ tert.] 5°Ln°Tr° at [Tr]m κατα-
δικ. bis] δικ. Tr^m

καὶ οὐ μὴ καταδικασθῆτε· ἀπολύετε, καὶ ἀπολυθήσεσθε·
δίδοτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· μέτρον καλὸν πεπιεσμένον 38
σεσαλευμένον ὑπερεκχυννόμενον δώσουσιν εἰς τὸν κόλπον
ὑμῶν. ᾧ γὰρ μέτρῳ μετρεῖτε ἀντιμετρηθήσεται ὑμῖν.

Εἶπεν δὲ καὶ παραβολὴν αὐτοῖς, Μήτι δύναται τυφλὸς 39
τυφλὸν ὁδηγεῖν; οὐχὶ ἀμφοτέροι εἰς βόθυνον ἐμπεσοῦνται;
οὐκ ἔστιν μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον· κατηρτισμένος 40
δὲ πᾶς ἔσται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ. Τί δὲ βλέπεις 41
τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ
δοκὸν τὴν ἐν τῷ ἰδίῳ ὀφθαλμῷ οὐ κατανοεῖς; πῶς 42
δύνασαι λέγειν τῷ ἀδελφῷ σου, Ἀδελφέ, ἄφες ἐκβάλω τὸ
κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου, αὐτὸς τὴν ἐν τῷ ὀφθαλμῷ
σου δοκὸν οὐ βλέπων; ὑποκριτά, ἔκβαλε πρῶτον τὴν δοκὸν
ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ τότε διαβλέψεις τὸ κάρφος τὸ
ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου ἐκβαλεῖν. Οὐ γάρ 43
ἔστιν δένδρον καλὸν ποιοῦν καρπὸν σαπρὸν, οὐδὲ πάλιν
δένδρον σαπρὸν ποιοῦν καρπὸν καλόν· ἕκαστον γὰρ δέν- 44
δρον ἐκτοῦ ἰδίου καρποῦ γινώσκεται· οὐ γὰρ ἐξ ἀκανθῶν
συλλέγουσιν σῦκα, οὐδὲ ἐκ βάτου σταφυλὴν τρυγῶσιν.
ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας 45
προφέρει τὸ ἀγαθόν· καὶ ὁ πονηρὸς ἐκ τοῦ πονηροῦ προ-
φέρει τὸ πονηρόν· ἐκ γὰρ περισσεύματος καρδίας λαλεῖ
τὸ στόμα αὐτοῦ.

Τί δέ με καλεῖτε, Κύριε, Κύριε, καὶ οὐ ποιεῖτε ἃ λέγω; 46
πᾶς ὁ ἐρχόμενος πρὸς με καὶ ἀκούων μου τῶν λόγων καὶ 47
ποιῶν αὐτούς, ὑποδείξω ὑμῖν τίνι ἔστιν ὅμοιος· ὅμοιός 48

38 σεσαλευμένον] pr καὶ ς :+ καὶ ς ὑπερεκχυνν.] ὑπερεκχυν. ς ᾧ
γὰρ μέτρῳ] τῷ γὰρ αὐτῷ μέτρῳ ᾧ ς Lⁿ m A ἀντιμετρηθήσεται] μετρη-
θήσεται Lⁿ m WH^m 39 καὶ] ς° (n. m.) ἐμπεσοῦνται] πεσοῦνται ς
Lⁿ m 40 διδάσκαλον] + αὐτοῦ ς : Er 42 πῶς] pr ἢ ς Lⁿ [Tr]
[B] R ἐκβαλεῖν] post διαβλέψεις ς Lⁿ Tr (n. m.) 43 πάλιν] ς° [Lⁿ]
[Tr] 44 σταφυλὴν τρυγ.] τρυγ. σταφ. ς Lⁿ 45 καρδίας pr.] +
αὐτοῦ ς Lⁿ Tr sed [Tr] m A ὁ πονηρὸς] + ἄνθρωπος ς [Lⁿ] πονη-
ροῦ] + θησαυροῦ τῆς καρδίας αὐτοῦ ς [Lⁿ] περισσεύμ.] pr τοῦ ς : + τῆς
ς λαλεῖ] post τὸ στ. αὐ. Lⁿ 46 ἃ] δ WH^m

ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδομοῦντι οἰκίαν, ὃς ἔσκαψεν καὶ ἐβάθυνεν, καὶ ἔθηκεν θεμέλιον ἐπὶ τὴν πέτραν· πλημμύρης δὲ γενομένης προσέρῃξεν ὁ ποταμὸς τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἴσχυσεν σαλευῖσθαι αὐτὴν διὰ τὸ καλῶς οἰκοδομηῆσθαι

49 αὐτήν. ὁ δὲ ἀκούσας καὶ μὴ ποιήσας ὁμοίως ἐστὶν ἀνθρώπῳ οἰκοδομήσαντι οἰκίαν ἐπὶ τὴν γῆν χωρὶς θεμελίου· ἢ προσέρῃξεν ὁ ποταμός, καὶ εὐθὺς συνέπεσεν, καὶ ἐγένετο τὸ ῥῆγμα τῆς οἰκίας ἐκείνης μέγα.

7 Ἐπειδὴ ἐπλήρωσεν πάντα τὰ ῥήματα αὐτοῦ εἰς τὰς
2 ἀκοὰς τοῦ λαοῦ, εἰσῆλθεν εἰς Καφαρναούμ. ἑκατοντάρ-
χου δέ τινος δοῦλος κακῶς ἔχων ἡμελλεν τελευτᾶν, ὃς ἦν
3 αὐτῷ ἔντιμος. ἀκούσας δὲ περὶ τοῦ Ἰησοῦ ἀπέστειλεν
πρὸς αὐτὸν πρεσβυτέρους τῶν Ἰουδαίων, ἐρωτῶν αὐτὸν
4 ὅπως ἐλθὼν διασώσῃ τὸν δοῦλον αὐτοῦ. οἱ δὲ παρα-
γενόμενοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν παρεκάλουν αὐτὸν σπουδαίως,
5 λέγοντες ὅτι Ἀξιός ἐστιν ᾧ παρέξῃ τοῦτο· ἀγαπᾷ
γὰρ τὸ ἔθνος ἡμῶν, καὶ τὴν συναγωγὴν αὐτὸς ᾧκοδόμησεν
6 ἡμῖν. ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐπορεύετο σὺν αὐτοῖς. ἤδη δὲ
αὐτοῦ οὐ μακρὰν ἀπέχοντος ἀπὸ τῆς οἰκίας, ἔπεμψεν [πρὸς
αὐτὸν] φίλους ὁ ἑκατόνταρχος λέγων αὐτῷ, Κύριε, μὴ
σκύλλου· οὐ γὰρ ἱκανός εἰμι ἵνα ὑπὸ τὴν στέγην μου
7 εἰσέλθῃς· διὸ οὐδὲ ἔμαντὸν ἠξίωσα πρὸς σε ἐλθεῖν.
8 ἀλλὰ εἰπέ λόγῳ, καὶ ἰαθήτω ὁ παῖς μου. καὶ γὰρ ἐγὼ
ἀνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν τασσόμενος, ἔχων ὑπ' ἔμαντὸν
στρατιώτας, καὶ λέγω τούτῳ, Πορεύθητι, καὶ πορεύεται·
καὶ ἄλλῳ, Ἐρχου, καὶ ἔρχεται· καὶ τῷ δούλῳ μου, Ποίη-
9 σον τοῦτο, καὶ ποιεῖ. ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Ἰησοῦς ἐθαύ-

48 πλημμύρης] -ρας s Ln προσέρῃξεν] -έρρηξ. s Ln A διὰ usque ad
αὐτήν] τεθεμελιώτω γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν s Ln Bm Rm Scr οἰκοδομήσθαι]
-μείσθαι Tr A 49 οἰκοδομήσαντι] -μοῦντι Ln προσέρῃξεν] -έρ-
ρηξεν s Ln A εὐθὺς συνέπεσεν] εὐθέως ἔπεσεν s Ln 1 ἐπειδὴ] ἐπεὶ
δὲ s Trm B (n.m.) WH m 4 παρεκάλουν] ἠρώτων Ti B παρέξῃ] -ξει s
■ ᾧκοδόμησεν] οἰκοδ. WH a 6 ἀπὸ] Ti* [B] πρὸς αὐτὸν] ins s Ln
Tr AR: Ti* B° WH° φίλους] post ὁ ἑκατ. s Ln (n.m.) ἑκατόνταρχος]
-οντάρχης Ti B WH αὐτῷ] Ti* B° ἱκανός εἰμι] εἰμι ἱκ. s Ln (n.m.)
Trm 7 ἰαθήτω] -θήσεται s Ln Trm R

μασεν αὐτόν, καὶ στραφεῖς τῷ ἀκολουθοῦντι αὐτῷ ὄχλῳ
εἶπεν, Λέγω ὑμῖν, οὐδὲ ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν
εὑρον. καὶ ὑποστρέψαντες εἰς τὸν οἶκον οἱ πεμφθέν- 10
τες εὑρον τὸν δοῦλον ὑγιαίνοντα.

Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐξῆς ἐπορεύθη εἰς πόλιν καλουμέ- 11
νην Ναὶν· καὶ συνεπορεύοντο αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ καὶ
ὄχλος πολὺς. ὥς δὲ ἤγγισεν τῇ πύλῃ τῆς πόλεως, καὶ 12
ἰδοὺ ἐξεκομίζετο τεθνηκὼς μονογενὴς υἱὸς τῇ μητρὶ αὐτοῦ,
καὶ αὕτη ἦν χήρα· καὶ ὄχλος τῆς πόλεως ἱκανὸς ἦν σὺν
αὐτῇ. καὶ ἰδὼν αὐτὴν ὁ Κύριος ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' 13
αὐτῇ καὶ εἶπεν αὐτῇ, Μὴ κλαῖε. καὶ προσελθὼν ἤψατο 14
τῆς σοροῦ· οἱ δὲ βαστάζοντες ἔστησαν. καὶ εἶπεν,
Νεανίσκε, σοὶ λέγω, ἐγέρθητι. καὶ ἀνεκάθισεν ὁ νεκρὸς 15
καὶ ἤρξατο λαλεῖν· καὶ ἔδωκεν αὐτὸν τῇ μητρὶ αὐτοῦ.
ἔλαβεν δὲ φόβος πάντας· καὶ ἐδόξαζον τὸν Θεὸν λέγοντες 16
ὅτι Προφῆτης μέγας ἠγέρθη ἐν ἡμῖν, καὶ ὅτι Ἐπεσκέψατο
ὁ Θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ. καὶ ἐξῆλθεν ὁ λόγος οὗτος ἐν 17
ὅλῃ τῇ Ἰουδαίᾳ περὶ αὐτοῦ καὶ πάσῃ τῇ περιχώρῳ.

Καὶ ἀπήγγειλαν Ἰωάννῃ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ πάντων 18
τούτων. καὶ προσκαλεσάμενος δύο τινὰς τῶν μαθητῶν
αὐτοῦ ὁ Ἰωάννης ἔπεμψεν πρὸς τὸν Κύριον λέγων, Σὺ 19
εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν; παραγενόμενοι 20
δὲ πρὸς αὐτὸν οἱ ἄνδρες εἶπαν, Ἰωάννης ὁ Βαπτιστῆς
ἀπέσταλκεν ἡμᾶς πρὸς σε λέγων, Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ
ἄλλον προσδοκῶμεν; ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ ἐθεράπευσεν 21

10 εἰς τὸν οἶκ.] post οἱ πεμφ. ς A τὸν] + ἀσθενοῦντα ς [Τρ]m[A]
11 τῷ] τῇ ς Lh(n.m.)TrmTiAB(n.m.)WHmRm: Er sm ἐπορεύθη] -εὔετο
ς LhTr(n.m.)A Ναὶν] Naῖν WH αὐτῷ] [Τρ]m οἱ μαθ. αὐ.] +
ἱκανοὶ ς (n.m.)[Lh][Τρ]mTi[A][B] 12 τεθνηκὼς] [Lh] μονογ. υἱ.]
υἱ. μονογ. ς Lh(n.m.) αὐτῇ] αὐτῇ WH ἦν] *priz.* Elz°[Τρ]m
ἦν sec.] ς Lh°[Τρ][A]: Elz 13 ἐπ' αὐτῇ] ἐπ' αὐτὴν TiB 14 νεα-
νίσκε] + νεανίσκε WHm 15 ἀνεκάθισεν] ἐκάθισεν LhnmWHm
ἔδωκεν] ἀπέδωκεν Lhnm 16 πάντας] ἅπαντας ς LhTiBWHm: CEr
ἠγέρθη] ἐγήγερται ς 17 πάσῃ] *pr en* ς [Lh][Τρ] 18 Ἰωάννῃ] -νῃ
ς LhA 19 Κύριον] Ἰησοῦν ς Lh(n.m.) ἄλλον] ἕτερον Tr(n.m.)WH
20 εἶπαν] -ον ς ἀπέσταλκεν] ἀπέστειλεν WH ἄλλον] ἕτερον Trm
WHm 21 ἐκείνῃ] αὐτῇ ς Lh(n.m.)Trm: + δὲ ς [Τρ]m

- πολλοὺς ἀπὸ νόσων καὶ μαστιγῶν καὶ πνευμάτων πονηρῶν,
 22 καὶ τυφλοῖς πολλοῖς ἐχαρίσατο βλέπειν. καὶ ἀποκρι-
 θεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Πορευθέντες ἀπαγγείλατε Ἰωάννῃ ἃ
 εἶδετε καὶ ἠκούσατε· τυφλοὶ ἀναβλέπουσιν, χωλοὶ περι-
 πατοῦσιν, λεπροὶ καθαρίζονται, [καὶ] κωφοὶ ἀκούουσιν, νε-
 23 κροὶ ἐγείρονται, πτωχοὶ εὐαγγελίζονται. καὶ μακάριός
 ἐστιν ὃς ἐὰν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί.
 24 Ἀπελθόντων δὲ τῶν ἀγγέλων Ἰωάννου ἤρξατο λέγειν
 πρὸς τοὺς ὄχλους περὶ Ἰωάννου, Τί ἐξήλθατε εἰς τὴν
 ἔρημον θεάσασθαι; κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον;
 25 ἀλλὰ τί ἐξήλθατε ἰδεῖν; ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖς ἱματίοις
 ἡμφιεσμένον; ἰδοὺ οἱ ἐν ἱματισμῷ ἐνδόξῳ καὶ τρυφῇ
 26 ὑπάρχοντες ἐν τοῖς βασιλείοις εἰσὶν. ἀλλὰ τί ἐξήλθατε
 ἰδεῖν; προφήτην; ναί, λέγω ὑμῖν, καὶ περισσότερον προ-
 27 φήτου. οὗτός ἐστιν περὶ οὗ γέγραπται, Ἴδου ἀπο-
 στέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατα-
 28 σκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου. λέγω ὑμῖν,
 μέζων ἐν γεννητοῖς γυναικῶν Ἰωάννου οὐδεὶς ἐστίν· ὁ δὲ
 μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ μέζων αὐτοῦ ἐστίν.
 29 καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀκούσας καὶ οἱ τελῶναι ἐδικαίωσαν τὸν
 30 Θεόν, βαπτισθέντες τὸ βάπτισμα Ἰωάννου· οἱ δὲ
 Φαρισαῖοι καὶ οἱ νομικοὶ τὴν βουλὴν τοῦ Θεοῦ ἠθέτησαν
 31 εἰς ἑαυτούς, μὴ βαπτισθέντες ὑπ' αὐτοῦ. Τίνι οὖν
 ὁμοιώσω τοὺς ἀνθρώπους τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ τίνι εἰσὶν
 32 ὅμοιοι; ὅμοιοί εἰσιν παιδίους τοῖς ἐν ἀγορᾷ καθημένοις
 καὶ προσφωνοῦσιν ἀλλήλοις λέγοντες, Ἡὐλῆσαμεν ὑμῖν,
 καὶ οὐκ ὠρχήσασθε· ἐθρηνήσαμεν, καὶ οὐκ ἐκλαύσατε.

βλέπειν] pr τὸς 22 ἀποκριθεὶς + ὁ Ἰησοῦς ς [Lⁿ] Ἰωάννῃ -νη
 ς Lⁿ A εἶδετε] -ατε WH^a τυφλοὶ] pr ὅτι ς [T^r] ATi [B] καὶ
 ante κωφοὶ] ins [Tr] WHR: ς Lⁿ Tr^o Ti^o A^o B^o 23 ἐὰν] ἂν WH^a
 24, 25, 26 ἐξήλθατε *ter*] ἐξεληλύθατε ς Ti AB 27 ἀποστέλλω] pr ἐγὼ
 ς 28 λέγω] + γὰρ ς Lⁿ γυναικῶν] + προφήτης ς (n. m.) [Tr] Ti [A] [B]
 Ἰωάν.] + τοῦ βαπτιστοῦ ς Lⁿ 29, 30 καὶ πᾶς .. ὑπ' αὐτοῦ.] (καὶ πᾶς... ὑπ'
 αὐτοῦ.) Lⁿ WH 31 τίνι] pr εἶπε δὲ ὁ Κύριος ς Bm: C⁵ m Scr 32 λέ-
 γοντες] καὶ λέγουσιν ς Lⁿ: ἃ λέγει WHR ἐθρηνήσαμεν] + ὑμῖν ς Lⁿ A

ἐλήλυθεν γὰρ Ἰωάννης ὁ Βαπτιστῆς μὴ ἔσθων ἄρτον μήτε 33
πίνων οἶνον καὶ λέγετε, Δαιμόνιον ἔχει. ἐλήλυθεν ὁ 34
Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πίνων, καὶ λέγετε, Ἰδοὺ
ἄνθρωπος φάγος καὶ οἶνοπότης, φίλος τελωνῶν καὶ ἁμαρ-
τωλῶν. καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ πάντων τῶν τέκνων 35
αὐτῆς.

Ἡρώτα δέ τις αὐτὸν τῶν Φαρισαίων ἵνα φάγῃ μετ' 36
αὐτοῦ· καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Φαρισαίου κατε-
κλίθη. καὶ ἰδοὺ γυνὴ ἣτις ἦν ἐν τῇ πόλει, ἁμαρτωλός· 37
καὶ ἐπιγνοῦσα ὅτι κατὰκειται ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Φαρισαίου,
κομίσασα ἀλάβαστρον μύρου, καὶ στᾶσα ὀπίσω παρὰ 38
τοὺς πόδας αὐτοῦ κλαίουσα, τοῖς δάκρυσιν ἥρξατο βρέχειν
τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ ταῖς θριξίν τῆς κεφαλῆς αὐτῆς
ἐξέμασσεν, καὶ κατεφίλει τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ ἤλειφεν
τῷ μύρῳ. Ἰδὼν δὲ ὁ Φαρισαῖος ὁ καλέσας αὐτὸν εἶπεν 39
ἐν ἑαυτῷ λέγων, Οὗτος, εἰ ἦν προφήτης, ἐγίνωσκεν ἂν τίς
καὶ ποταπὴ ἡ γυνὴ ἣτις ἄπτεται αὐτοῦ, ὅτι ἁμαρτωλός
ἐστίν. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτόν, 40
Σίμων, ἔχω σοί τι εἰπεῖν. ὁ δέ, Διδάσκαλε, εἰπέ, φησίν.
Δύο χρεοφειλέται ἦσαν δανιστῇ τινί· ὁ εἰς ὥφειλεν 41
δηνάρια πεντακόσια, ὁ δὲ ἕτερος πεντήκοντα. μὴ 42
ἐχόντων αὐτῶν ἀποδοῦναι ἀμφοτέροις ἐχαρίσατο· τίς οὖν
αὐτῶν πλεῖον ἀγαπήσει αὐτόν; ἀποκριθεὶς Σίμων εἶπεν, 43
Ὑπολαμβάνω ὅτι ὧ τὸ πλεῖον ἐχαρίσατο. ὁ δὲ εἶπεν

33 μὴ] μήτε ς LnTr ἔσθων] ἐσθίων ς TiBWH_a : post ἄρτον ς
μὴτε] μὴδὲ Ti πίνων] post οἶ. ς 34 ἐσθίων] ἔσθων WH(n.a.)
φίλος] post τελω. ς : C 35 πάντων] post αὐτῆς ς [Tr]_mTiWH_m
τέκνων] ἔργων Bm 36 τὸν οἶκον] τὴν οἰκίαν ς κατεκλίθη] ἀνεκλ. ς
37 ἣτις ἦν] post ἐν τῇ πόλει ς Ln_m καὶ sec.] ς^ο κατὰκειται]
ἀνάκ. ς 38 ὀπίσω] post πόδ. αὐ. *pri.* ς(n.m.) τοῖς δάκρυσιν] post
πόδ. αὐ. sec. ς θριξίν] -ξί Ln ἐξέμασσεν] -ξεν TiBR ἤλει-
φεν] -ψεν B (σφ?) 39 προφήτης] *pr* ὁ [Tr]_m[WH]R_m 40 φησιν]
post ὁ δέ ς Ln 41 χρεοφειλέται] χρεωφ. ς : -φιλέται WH δανι-
στῇ] δανειστῇ ς LnTrA 42 ἐχόντων] + δὲ ς [Ln] αὐτῶν sec.]
[Tr]_m : +, εἰπέ, ς [A] Bm αὐτὸν] ante ἀγαπ. ς 43 ἀποκριθεὶς]+
δὲ ς [Ln] Σίμων] *pr* ὁ ς Ln[Tr]A

- 44 αὐτῷ, Ὅρθῳς ἔκρινας. καὶ στραφεῖς πρὸς τὴν γυναῖκα
τῷ Σίμωνι ἔφη, Βλέπεις ταύτην τὴν γυναῖκα; εἰσῆλθόν
σου εἰς τὴν οἰκίαν, ὕδωρ μοι ἐπὶ πόδας οὐκ ἔδωκας· αὕτη
δὲ τοῖς δάκρυσιν ἔβρεξέν μου τοὺς πόδας καὶ ταῖς θριξίν
45 αὐτῆς ἐξέμαξεν. φίλημά μοι οὐκ ἔδωκας· αὕτη δὲ ἀφ'
ῆς εἰσῆλθον οὐ διέλιπεν καταφιλοῦσά μου τοὺς πόδας.
46 ἐλαίῳ τὴν κεφαλὴν μου οὐκ ἤλειψας· αὕτη δὲ μύρω
47 ἤλειψεν τοὺς πόδας μου. οὐ χάριν, λέγω σοι, ἀφέωνται
αἱ ἁμαρτίαι αὐτῆς αἱ πολλάι, ὅτι ἠγάπησεν πολὺ· ᾧ δὲ
48 ὀλίγον ἀφέεται, ὀλίγον ἀγαπᾷ. εἶπεν δὲ αὕτῃ, Ἀφέων-
49 ταί σου αἱ ἁμαρτίαι. Καὶ ἤρξαντο οἱ συνανακείμενοι
λέγειν ἐν ἑαυτοῖς, Τίς οὗτός ἐστιν ὃς καὶ ἁμαρτίας ἀφίησιν;
50 εἶπεν δὲ πρὸς τὴν γυναῖκα, Ἡ πίστις σου σέσωκέν σε·
πορεύου εἰς εἰρήνην.
- 8 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ καθεξῆς καὶ αὐτὸς διώδευεν κατὰ
πόλιν καὶ κώμην κηρύσσων καὶ εὐαγγελιζόμενος τὴν βασι-
2 λείαν τοῦ Θεοῦ, καὶ οἱ δώδεκα σὺν αὐτῷ, καὶ γυναῖκές
τινες αἱ ἦσαν τέθεραπευμένοι ἀπὸ πνευμάτων πονηρῶν
καὶ ἀσθενειῶν, Μαρία ἡ καλουμένη Μαγδαληνὴ, ἀφ' ἧς
3 δαιμόνια ἑπτὰ ἐξεληλύθει, καὶ Ἰωάννα γυνὴ Χουζᾶ
ἐπιτρόπου Ἡρώδου, καὶ Σουσάννα, καὶ ἕτεραι πολλάι,
αἵτινες διηκόνουν αὐτοῖς ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐταῖς.
- 4 Συνιόντος δὲ ὄχλου πολλοῦ καὶ τῶν κατὰ πόλιν ἐπι-
5 πορευομένων πρὸς αὐτόν, εἶπεν διὰ παραβολῆς· Ἐξῆλ-
θεν ὁ σπείρων τοῦ σπείραι τὸν σπόρον αὐτοῦ· καὶ ἐν τῷ
σπείρειν αὐτὸν ὃ μὲν ἔπεσεν παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ κατεπατήθη,
6 καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατέφαγεν αὐτό. καὶ
ἕτερον κατέπεσεν ἐπὶ τὴν πέτραν, καὶ φυὲν ἐξηράνθη διὰ

44 μοι ἐπὶ πόδας] ἐπὶ τοὺς πόδ. μου ε Lⁿ: μου ἐπὶ τοὺς πόδ. TiBWHm
θριξίν] + τῆς κεφαλῆς ε 45 εἰσῆλθον] -θεν B_m διέλιπεν] διέλει-
πεν TiBWHm μου] post τοὺς π. Lⁿ 46 τοὺς πόδ. μου] μου τοὺς
π. ε TiB 47 αὐτῆς] ante αἱ ἁμ. TiB: αὐτῇ ante αἱ ἁμ. Lⁿ
49 οὗτός ἐστιν] ἐστ. οὐ. Lⁿ 3 Ἰωάννα]-ἀνα TrWH(n.a.) αὐτοῖς]
αὐτῷ ε (n.a.) LⁿB_mR_m ἐκ] ἀπὸ ε 6 κατέπεσεν] ἔπεσεν ε Lⁿ

τὸ μὴ ἔχειν ἱκμάδα. καὶ ἕτερον ἔπεσεν ἐν μέσῳ τῶν 7
ἀκανθῶν, καὶ συμφυεῖσαι αἱ ἀκανθαὶ ἀπέπνιξαν αὐτό.
καὶ ἕτερον ἔπεσεν εἰς τὴν γῆν τὴν ἀγαθὴν, καὶ φυὴν 8
ἐποίησεν καρπὸν ἑκατονταπλασίονα. ταῦτα λέγων ἐφώνει,
‘Ο ἔχων ὧτα ἀκούειν ἀκουέτω.

Ἐπρωτῶν δὲ αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τίς αὕτη εἶη ἡ 9
παραβολή. ὁ δὲ εἶπεν, Ὑμῖν δέδοται γινῶναι τὰ μυστή- 10
ρια τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ· τοῖς δὲ λοιποῖς ἐν παραβολαῖς,
ἵνα βλέποντες μὴ βλέπωσιν καὶ ἀκούοντες μὴ συνιῶσιν.
ἔστιν δὲ αὕτη ἡ παραβολή. Ὁ σπόρος ἐστὶν ὁ λόγος 11
τοῦ Θεοῦ. οἱ δὲ παρὰ τὴν ὁδὸν εἰσὶν οἱ ἀκούσαντες· 12
εἶτα ἔρχεται ὁ διάβολος καὶ αἶρει τὸν λόγον ἀπὸ τῆς
καρδίας αὐτῶν, ἵνα μὴ πιστεύσαντες σωθῶσιν. οἱ δὲ 13
ἐπὶ τῆς πέτρας, οἱ ὅταν ἀκούσωσιν μετὰ χαρᾶς δέχονται
τὸν λόγον· καὶ οὗτοι ῥίζαν οὐκ ἔχουσιν, οἱ πρὸς καιρὸν
πιστεύουσιν καὶ ἐν καιρῷ πειρασμοῦ ἀφίστανται. τὸ 14
δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας πεσόν, οὗτοί εἰσιν οἱ ἀκούσαντες, καὶ
ὑπὸ μεριμνῶν καὶ πλούτου καὶ ἡδονῶν τοῦ βίου πορευό-
μενοι συνπνίγονται καὶ οὐ τελεσφοροῦσιν. τὸ δὲ ἐν 15
τῇ καλῇ γῇ, οὗτοί εἰσιν οἵτινες ἐν καρδίᾳ καλῇ καὶ ἀγαθῇ
ἀκούσαντες τὸν λόγον κατέχουσιν καὶ καρποφοροῦσιν ἐν
ὑπομονῇ. Οὐδεὶς δὲ λύχνον ἄψας καλύπτει αὐτὸν 16
σκεύει ἢ ὑποκάτω κλίνης τίθησιν· ἀλλ’ ἐπὶ λυχνίας
τίθησιν, ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι βλέπωσιν τὸ φῶς. οὐ 17
γάρ ἐστιν κρυπτὸν ὃ οὐ φανερόν γενήσεται, οὐδὲ ἀπόκρυφον
ὃ οὐ μὴ γνωσθῇ καὶ εἰς φανερόν ἔλθῃ. βλέπετε οὖν 18
πῶς ἀκούετε· ὃς ἂν γὰρ ἔχῃ, δοθήσεται αὐτῷ· καὶ ὃς ἂν
μὴ ἔχῃ, καὶ ὃ δοκεῖ ἔχειν ἀρθήσεται ἀπ’ αὐτοῦ.

7 συμφυεῖσαι] συνφ. TiBWH(n.a.) ■ εἰς] ἐπὶ 5 9 τίς] pr λέγον-
τες 5(n.m.)A αὕτη] post ἡ παρ. 5LnTr(n.m.)A; αὕτη; 5A ἡ] Tr^m
12 ἀκούσαντες] ἀκούοντες 5LnTrmA(n.m.) 13 τῆς πέτρας] τὴν πέτραν
TiBWHm οὗτοι] αὐτοὶ WHm πιστεύουσιν] -σι Ln 14 συν-
πνίγονται] συμπ. 5LnTr 16 ἀλλ’] ἀλλὰ Tr-WH^a τίθησιν] ἐπι-
τίθ. 5 βλέπωσιν] -σι Ln 17 ἐστίν] -τι Ln οὐ μὴ γνωσθῇ]
οὐ γνωσθήσεται 5 18 ἂν γὰρ] γὰρ ἂν 5 Ln ὃς ἂν sec.] ὃς ἂν Ln

- 19 Παρεγένετο δὲ πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἠδύναντο συντυχεῖν αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον.
 20 ἀπηγγέλη δὲ αὐτῷ, Ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου
 21 ἐστήκασιν ἔξω ἰδεῖν σε θέλοντες. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν πρὸς αὐτοὺς, Μήτηρ μου καὶ ἀδελφοί μου οὗτοί εἰσιν, οἱ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ ἀκούοντες καὶ ποιοῦντες.
 22 Ἐγένετο δὲ ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν καὶ αὐτὸς ἐνέβη εἰς πλοῖον καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· καὶ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς, Διέλθωμεν εἰς τὸ πέραν τῆς λίμνης· καὶ ἀνήχθησαν.
 23 πλεόντων δὲ αὐτῶν ἀφύπνωσεν. καὶ κατέβη λαίλαψ ἀνέμου εἰς τὴν λίμνην, καὶ συνεπληροῦντο καὶ ἐκινδύνουν.
 24 προσελθόντες δὲ διήγειραν αὐτὸν λέγοντες, Ἐπιστάτα, ἐπιστάτα, ἀπολλύμεθα. ὁ δὲ διεγερθεὶς ἐπετίμησεν τῷ ἀνέμῳ καὶ τῷ κλύδωνι τοῦ ὕδατος· καὶ ἐπαύσαντο, καὶ
 25 ἐγένετο γαλήνη. εἶπεν δὲ αὐτοῖς, Ποῦ ἡ πίστις ὑμῶν; φοβηθέντες δὲ ἐθαύμασαν λέγοντες πρὸς ἀλλήλους, Τίς ἄρα οὗτός ἐστιν, ὅτι καὶ τοῖς ἀνέμοις ἐπιτάσσει καὶ τῷ ὕδατι, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ;
 26 Καὶ κατέπλευσαν εἰς τὴν χώραν τῶν Γερασηνῶν, ἣτις
 27 ἐστὶν ἀντίπερα τῆς Γαλιλαίας. ἐξελθόντι δὲ αὐτῷ ἐπὶ τὴν γῆν ὑπήντησεν ἀνὴρ τις ἐκ τῆς πόλεως ἔχων δαιμόνια, καὶ χρόνῳ ἱκανῷ οὐκ ἐνεδύσατο ἱμάτιον, καὶ ἐν οἰκίᾳ οὐκ
 28 ἔμενεν ἀλλ' ἐν τοῖς μνήμασιν. ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν ἀνακράξας προσέπεσεν αὐτῷ καὶ φωνῇ μεγάλῃ εἶπεν, Τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ, Υἱὲ τοῦ Θεοῦ τοῦ Ὑψίστου; δέομαί

19 παρεγένετο] -νοντο s LnA μήτηρ] + αὐτοῦ Ti[B] 20 ἀπηγγ.
 δὲ] καὶ ἀπηγγ. s αὐτῷ] + λεγόντων s [A]: Er: + ὅτι Ti[B] σε
 θέλοντες] θέλ. σε Tr(n.m.)WH 21 πρὸς αὐτοὺς] αὐτοῖς Ln(n.m.)
 ποιοῦντες] + αὐτόν s: Er 22 ἐγένετο δὲ] καὶ ἐγέν. s 23 ἀνέ
 μου] post λίμνην LnWHm 24 διεγερθεὶς] ἐγερθεὶς s LnTrmA
 25 ποῦ] + ἐστὶν s 26 Γερασηνῶν] Γαδαρηνῶν s (n.m.)BmRm: Γεργε-
 σηνῶν smTiBmRm ἀντίπερα] αντιπέρα LnTrA: αντιπέραν s: Er
 27 ὑπήντησεν] + αὐτῷ s Ln[Tr][A] τις] ante ἀνὴρ Trm[WH]m
 ἔχων] ὅς εἶχεν s LnTr(n.m.)A δαιμ., usque ad ἱμάτιον] δαιμ. ἐκ χρόνων
 ἱκανῶν, καὶ ἱμάτιον οὐκ ἐνεδιδύσκετο s LnTrmA 28 ἀνακράξας] pr
 καὶ s τοῦ Θεοῦ][WH]

σου, μή με βασανίσῃς. παρήγγελλεν γὰρ τῷ πνεύματι 29
τῷ ἀκαθάρτῳ ἐξελθεῖν ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου. πολλοῖς γὰρ
χρόνοις συνηρπάκει αὐτόν, καὶ ἐδεσμεύετο ἀλύσειν καὶ
πέδαις φυλασσόμενος, καὶ διαρῆσων τὰ δεσμὰ ἡλαύνετο
ὑπὸ τοῦ δαιμονίου εἰς τὰς ἐρήμους. ἐπηρώτησεν δὲ 30
αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς [λέγων], Τί σοι ὄνομά ἐστιν; ὁ δὲ εἶπεν,
Λεγιών. ὅτι εἰσῆλθεν δαιμόνια πολλὰ εἰς αὐτόν. καὶ 31
παρεκάλουν αὐτόν ἵνα μὴ ἐπιτάξῃ αὐτοῖς εἰς τὴν ἄβυσσον
ἀπελθεῖν. Ἦν δὲ ἐκεῖ ἀγέλη χοίρων ἱκανῶν βοσκομένη 32
ἐν τῷ ὄρει· καὶ παρεκάλεσαν αὐτόν ἵνα ἐπιτρέψῃ αὐτοῖς
εἰς ἐκείνους εἰσελθεῖν. καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς. ἐξελθόντα 33
δὲ τὰ δαιμόνια ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου εἰσῆλθον εἰς τοὺς χοί-
ρους· καὶ ὥρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν
λίμνην καὶ ἀπεπνίγη. Ἰδόντες δὲ οἱ βόσκοντες τὸ γε- 34
γονὸς ἔφυγον καὶ ἀπήγγειλαν εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τοὺς
ἀγροῦς. ἐξῆλθον δὲ ἰδεῖν τὸ γεγονός· καὶ ἦλθον πρὸς 35
τὸν Ἰησοῦν, καὶ εὗρον καθήμενον τὸν ἀνθρώπον ἀφ' οὗ
τὰ δαιμόνια ἐξῆλθεν ἱματισμένον καὶ σωφρονούντα παρὰ
τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ· καὶ ἐφοβήθησαν. ἀπήγγειλαν 36
δὲ αὐτοῖς οἱ ἰδόντες πῶς ἐσώθη ὁ δαιμονισθείς. καὶ 37
ἠρώτησεν αὐτὸν ἅπαν τὸ πλῆθος τῆς περιχώρου τῶν Γερα-
σηνῶν ἀπελθεῖν ἀπ' αὐτῶν, ὅτι φόβῳ μεγάλῳ συνείχοντο·
αὐτὸς δὲ ἐμβὰς εἰς πλοῖον ὑπέστρεψεν. ἐδεῖτο δὲ 38
αὐτοῦ ὁ ἀνὴρ ἀφ' οὗ ἐξεληλύθει τὰ δαιμόνια εἶναι σὺν

29 παρήγγελλεν] -ήγγειλεν JElz Tr^m WH^m ἐδεσμεύετο] -μεῖτο s L^a A
διαρῆσων] διαρρ. s ὑπὸ] ἀπὸ Tr^m WH^(n.m.) δαιμονίου] δαίμονος
s L^m 30 λέγων] ins s Trⁱ Ti A [B]: Lⁿ° WH° R° ὄνομά ἐστιν]
ἐστ. ὄν. s A Λεγιών] λεγαών s L^a A εἰσῆλθεν] post πολλὰ s Tr
(n.m.) A 31 παρεκάλουν] -λει s 32 βοσκομένη] -ων s (n.m.) L^m 33
Tr^(n.m.) Ti A B WH^m παρεκάλεσαν] -λουν s 33 εἰσῆλθον] -θεν s
34 γεγονὸς] γεγενημένον s ἀπήγγειλαν] pr ἀπελθόντες s: Er
35 ἦλθον] -αν Trⁱ WH^(n.a.) εὗρον] -αν Trⁱ WH^(n.a.) καθίμ.] post
ἀνθρ. L^m ἐξῆλθεν] ἐξεληλύθει s Lⁿ Tr^a τοῦ] [WH] 36 αὐ-
τοῖς] + καὶ s [A] 37 ἠρώτησεν] -σαν s Ti B Γερασηνῶν] Γαδαρη-
νῶν s B^m R^m: Γεργεσηνῶν s m Ti B^m R^m πλοῖον] pr τὸ s 38 ἐδεῖτο
ἐδέετο s Ti B WH^a: ἐδεῖτο Lⁿ ἐξεληλ.] post δαιμ. L^m Tr^m

- 39 αὐτῷ. ἀπέλυσεν δὲ αὐτὸν λέγων, Ὑπόστρεφε εἰς τὸν οἶκόν σου, καὶ διηγοῦ ὅσα σοι ἐποίησεν ὁ Θεός. καὶ ἀπῆλθεν καθ' ὅλην τὴν πόλιν κηρύσσων ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς.
- 40 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ὑποστρέφειν τὸν Ἰησοῦν ἀπεδέξατο αὐτὸν ὁ ὄχλος· ἦσαν γὰρ πάντες προσδοκῶντες αὐτόν.
- 41 Καὶ ἰδοὺ ἦλθεν ἀνὴρ ᾧ ὄνομα Ἰάειρος, καὶ αὐτὸς ἄρχων τῆς συναγωγῆς ὑπῆρχεν· καὶ πεσὼν παρὰ τοὺς πόδας Ἰησοῦ παρεκάλει αὐτὸν εἰσελθεῖν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ·
- 42 ὅτι θυγάτηρ μονογενὴς ἦν αὐτῷ ὡς ἐτῶν δώδεκα, καὶ αὕτη ἀπέθνησκειν.
- Ἐν δὲ τῷ ὑπάγειν αὐτὸν οἱ ὄχλοι συνέπνιγον αὐτόν.
- 43 καὶ γυνὴ οὖσα ἐν ρύσει αἵματος ἀπὸ ἐτῶν δώδεκα, ἣτις ἰατροῖς προσαναλώσασα ὅλον τὸν βίον οὐκ ἴσχυσεν ἀπ' οὐδενὸς θεραπευθῆναι, προσελθοῦσα ὀπισθεν ἤψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· καὶ παραχρῆμα ἔστη
- 45 ἡ ρύσις τοῦ αἵματος αὐτῆς. καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, Τίς ὁ ἀψάμενός μου; ἀρνούμενων δὲ πάντων εἶπεν ὁ Πέτρος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ, Ἐπιστάτα, οἱ ὄχλοι συνέχουσίν σε καὶ
- 46 ἀποθλίβουσιν. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἥψατό μού τις·
- 47 ἐγὼ γὰρ ἔγνωνα δύναμιν ἐξεληλυθυῖαν ἀπ' ἐμοῦ. ἰδοῦσα δὲ ἡ γυνὴ ὅτι οὐκ ἔλαθεν, τρέμονσα ἦλθεν καὶ προσπεσοῦσα αὐτῷ δι' ἣν αἰτίαν ἤψατο αὐτοῦ ἀπήγγειλεν ἐνώπιον
- 48 παντὸς τοῦ λαοῦ, καὶ ὡς ἰάθη παραχρῆμα. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ, Θυγάτερ, ἡ πίστις σου σέσωκέν σε· πορεύου εἰς εἰρήνην.

αὐτόν] + ὁ Ἰησοῦς s [Ln] 39 σοι] post ἐποίησέ s 40 ἐγένετο
δὲ ἐν] ἐν δὲ Tr(n.m.) WHR ὑποστρέφειν] -ψαι s Ln(n.m.) Tr(n.m.) A
41 αὐτὸς] οὗτος Ln(n.m.) Tr(n.m.) WH(n.m.) Ἰησοῦ] pr τοῦ s Ln[Tr] A
42 αὕτη] αὐτὴ WH ἐν δὲ τῷ ὑπάγειν] καὶ ἐγένετο ἐν τῷ πορεύεσθαι
Ln Trm 43 ἰατροῖς] εἰς ἰατροὺς s: Csm ἰατροῖς usque ad βίον]
[Tr]m WH° R°m :+ αὐτῆς Ln ἀπ'] ὑπ' s 45 καὶ οἱ σὺν αὐτῷ] [Tr]m
WH° R°m σὺν αὐτῷ] μετ' αὐτοῦ s συνέχουσιν] -σι WHs
ἀποθλίβουσιν] +, καὶ λέγεις, Τίς ὁ ἀψάμενός μου; s Ln[Tr][A] Bm
46 ἐξεληλυθυῖαν] ἐξελθοῦσαν s Ln 47 ἀπήγγ.] + αὐτῷ s 48 θύ-
γατερ] pr θάρσει s: θυγάτηρ Tr WH

*Ετι αὐτοῦ λαλοῦντος ἔρχεταιί τις παρὰ τοῦ ἀρχισυνα- 49
γώγου λέγων ὅτι Τέθνηκεν ἡ θυγάτηρ σου· μηκέτι σκύλλε
τὸν διδάσκαλον. ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀκούσας ἀπεκρίθη αὐτῷ, 50
Μὴ φοβοῦ· μόνον πίστευσον, καὶ σωθήσεται. ἔλθων 51
δὲ εἰς τὴν οἰκίαν οὐκ ἀφῆκεν εἰσελθεῖν τινὰ σὺν αὐτῷ,
εἰ μὴ Πέτρον καὶ Ἰωάννην καὶ Ἰάκωβον καὶ τὸν πατέρα
τῆς παιδὸς καὶ τὴν μητέρα. ἔκλαιον δὲ πάντες καὶ 52
ἐκόπτοντο αὐτήν· ὁ δὲ εἶπεν, Μὴ κλαίετε· οὐ γὰρ ἀπέθανεν,
ἀλλὰ καθεύδει. καὶ κατεγέλων αὐτοῦ, εἰδότες ὅτι ἀπέ- 53
θανεν. αὐτὸς δὲ κρατήσας τῆς χειρὸς αὐτῆς ἐφώνησεν 54
λέγων, Ἡ παῖς, ἔγειρε. καὶ ἐπέστρεψεν τὸ πνεῦμα 55
αὐτῆς, καὶ ἀνέστη παραχρῆμα· καὶ διέταξεν αὐτῇ δοθῆναι
φαγεῖν. καὶ ἐξέστησαν οἱ γονεῖς αὐτῆς· ὁ δὲ παρήγ- 56
γειλεν αὐτοῖς μηδενὶ εἰπεῖν τὸ γεγονός.

Συγκαλεσάμενος δὲ τοὺς δώδεκα ἔδωκεν αὐτοῖς δύναμιν 9
καὶ ἐξουσίαν ἐπὶ πάντα τὰ δαιμόνια, καὶ νόσους θεραπεύειν· 2
καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς κηρύσσειν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, 2
καὶ ἰᾶσθαι [τοὺς ἀσθενεῖς]. καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς, 3
Μηδὲν αἶρετε εἰς τὴν ὁδόν, μήτε ῥάβδον μήτε πήραν μήτε
ἄρτον μήτε ἀργύριον, μήτε [ἀνὰ] δύο χιτῶνας ἔχειν.
καὶ εἰς ἣν ἂν οἰκίαν εἰσέλθητε, ἐκεῖ μένετε καὶ ἐκεῖθεν 4
ἐξέρχεσθε. καὶ ὅσοι ἂν μὴ δέχωνται ὑμᾶς, ἐξερχόμενοι 5
ἀπὸ τῆς πόλεως ἐκείνης τὸν κονιορτὸν ἀπὸ τῶν ποδῶν
ὑμῶν ἀποτινάσσετε εἰς μαρτύριον ἐπ' αὐτούς. Ἐξερ- 6

49 παρὰ] ἀπὸ Lⁿ λέγων] + αὐτῷ ε Lⁿ[Tr]A μηκέτι] μὴ ε TrmA
50 αὐτῷ] + λέγων ε [Tr]m[A] πίστευσον] πίστευε ε LⁿTrm
51 ἐλθὼν] εἰσελθὼν ε A: Er τινὰ σὺν αὐτῷ] οὐδένα ε (+ σὺν αὐτῷ
ε m) καὶ Ἰω. καὶ Ἰάκ.] καὶ Ἰάκ. καὶ Ἰω. ε: CE^r 52 οὐ γὰρ] οὐκ
ε (n.m.) LⁿmTi 54 κρατήσας] pr ἐκβαλὼν ἔξω πάντας καὶ ε (n.m.) Bm(sed
πάντ. ἔξω) ἔγειρε] ἐγείρου ε TiB 55 αὐτῇ δοθῆναι] δοθ. αὐ. Trm
1 συγκαλ.] συγκαλ. TiBWH(n.a.) δώδεκα] + μαθητὰς αὐτοῦ ε Lⁿ: +
ἀποστόλους ε m[Tr]m: Er αὐτοῖς δύναμιν] δύν. αὐ. WH^m 2 τοὺς
ἀσθενεῖς] ins Lⁿ[Tr] [B]R: Ti^oA^oWH^oR^om: ins ε τοὺς ἀσθενοῦντας
3 ῥάβδον] ῥάβδους ε: Er^m ἀνὰ] ins ε Lⁿ[Tr]Ti[A]B: WH^oR^o
5 ἂν] ἐὰν WH^a δέχωνται] δέξωνται ε: Er τὸν κονιορτὸν] pr καὶ
ε [Lⁿ]Ti[B] ἀποτινάσσετε] -ἀξάτε ε LⁿTr(n.m.)

χόμενοι δὲ διήρχοντο κατὰ τὰς κώμας εὐαγγελιζόμενοι
καὶ θεραπεύοντες πανταχοῦ.

- 7 *Ἦκουσεν δὲ Ἑρῳδῆς ὁ τετράρχης τὰ γινόμενα πάντα
καὶ διηπόρει διὰ τὸ λέγεσθαι ὑπὸ τινων ὅτι Ἰωάννης
8 ἡγέρθη ἐκ νεκρῶν, ὑπὸ τινων δὲ ὅτι Ἡλίας ἐφάνη,
9 ἄλλων δὲ ὅτι προφήτης τις τῶν ἀρχαίων ἀνέστη. εἶπεν
δὲ Ἑρῳδῆς, Ἰωάννην ἐγὼ ἀπεκεφάλισα· τίς δέ ἐστιν οὗτος
περὶ οὗ ἀκούω τοιαῦτα; καὶ ἐζήτηε ἰδεῖν αὐτόν.
- 10 Καὶ ὑποστρέψαντες οἱ ἀπόστολοι διηγήσαντο αὐτῷ ὅσα
ἐποίησαν. καὶ παραλαβὼν αὐτοὺς ὑπεχώρησεν κατ' ἰδίαν
11 εἰς πόλιν καλουμένην Βηθσαιῶν. οἱ δὲ ὄχλοι γνόντες
ἠκολούθησαν αὐτῷ· καὶ ἀποδεξάμενος αὐτοὺς ἐλάλει αὐ-
τοῖς περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, καὶ τοὺς χρεῖαν ἔχοντας
12 θεραπείας ἰάτο. Ἡ δὲ ἡμέρα ἤρξατο κλίνειν· προσελ-
θόντες δὲ οἱ δώδεκα εἶπον αὐτῷ, Ἀπόλυσον τὸν ὄχλον,
ἵνα πορευθέντες εἰς τὰς κύκλῳ κώμας καὶ ἀγροὺς καταλύ-
σωσιν καὶ εὖρωσιν ἐπισιτισμόν· ὅτι ὧδε ἐν ἐρήμῳ τόπῳ
13 ἐσμέν. εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς, Δότε αὐτοῖς φαγεῖν
ὑμεῖς. οἱ δὲ εἶπαν, Οὐκ εἰσὶν ἡμῖν πλεῖον ἢ πέντε ἄρτοι
καὶ ἰχθύες δύο, εἰ μὴ τι πορευθέντες ἡμεῖς ἀγοράσωμεν
14 εἰς πάντα τὸν λαὸν τοῦτον βρώματα. ἦσαν γὰρ ὡσεὶ
ἄνδρες πεντακισχίλιοι. εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ,
Κατακλίνατε αὐτοὺς κλισίας ὡσεὶ ἀνὰ πεντήκοντα.
- 15, 16 καὶ ἐποίησαν οὕτως καὶ κατέκλιναν ἅπαντας. λαβὼν
δὲ τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς
τὸν οὐρανὸν εὐλόγησεν αὐτοὺς καὶ κατέκλασεν, καὶ ἐδίδου

7 γινόμενα] γεν. L^{na}; + ὑπ' αὐτοῦ ε [Lⁿ] ἡγέρθη] ἐγήγερται ε A
8 τις] εἰς ε Lⁿ 9 εἶπεν δὲ] καὶ εἶπεν ε Ἑρῳδῆς] pr ὁ ε [WH]:
CEr ἀκούω] pr ἐγὼ ε Lⁿ [Tr] A 10 εἰς πόλιν καλ.] εἰς τόπον ἐρη-
μον πόλεως καλουμένης ε Lⁿ 11 ἀποδεξάμενος] δεξάμενος ε
12 εἶπον]-αν WH πορευθέντες] ἀπελθόντες ε ἀγροὺς] pr τοὺς ε Lⁿ
[Tr] 13 φαγεῖν] post ὑμ. ε Tr(n.m.) WH_m εἶπαν]-ον ε πέντε]
post ἄρτοι Ti BWH(n.m.) δύο] ante ἰχθ. ε: C 14 γὰρ] δὲ Ti B
ὡσεὶ pr.] [B] [σφ?]: + ἀνὰ B(σφ) ὡσεὶ sec.] ε [Lⁿ] [Tr] Ti° B°
15 κατέκλιναν] ἀνέκλιναν ε Lⁿ A(n.m.): Er ἅπαντας] πάντας WH_m

τοῖς μαθηταῖς παραθεῖναι τῷ ὄχλῳ. καὶ ἔφαγον καὶ 17
ἐχορτάσθησαν πάντες· καὶ ἦρθη τὸ περισσεῦσαν αὐτοῖς
κλασμάτων κόφινοι δώδεκα.

Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν προσευχόμενον κατὰ 18
μόνας, συνῆσαν αὐτῷ οἱ μαθηταί· καὶ ἐπηρώτησεν αὐτοὺς
λέγων, Τίνα με οἱ ὄχλοι λέγουσιν εἶναι; οἱ δὲ ἀποκρι- 19
θέντες εἶπαν, Ἰωάννην τὸν Βαπτιστὴν· ἄλλοι δὲ Ἠλίαν·
ἄλλοι δὲ ὅτι προφήτης τις τῶν ἀρχαίων ἀνέστη. εἶπεν 20
δὲ αὐτοῖς, Ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; Πέτρος δὲ
ἀποκριθεὶς εἶπεν, Τὸν Χριστὸν τοῦ Θεοῦ. ὁ δὲ ἐπιτι- 21
μῆσας αὐτοῖς παρήγγειλεν μηδενὶ λέγειν τοῦτο, εἰπὼν 22
ὅτι Δεῖ τὸν Υἱὸν τοῦ Ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν, καὶ ἀπο-
δοκιμασθῆναι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ
γραμματέων, καὶ ἀποκτανθῆναι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερ-
θῆναι.

*Ἐλεγεν δὲ πρὸς πάντας, Εἴ τις θέλει ὀπίσω μου 23
ἔρχεσθαι, ἀρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ
καθ' ἡμέραν, καὶ ἀκολουθείτω μοι. ὃς γὰρ ἂν θέλῃ 24
τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπο-
λέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, οὗτος σώσει αὐτήν.
τί γὰρ ὠφελεῖται ἄνθρωπος κερδήσας τὸν κόσμον ὅλον 25
ἑαυτὸν δὲ ἀπολέσας ἢ ζημιωθείς; ὃς γὰρ ἂν ἐπαισχυ- 26
θῇ με καὶ τοὺς ἐμοὺς λόγους, τοῦτον ὁ Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώ-
που ἐπαισχυνηθήσεται, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ καὶ τοῦ
Πατρὸς καὶ τῶν ἀγίων ἀγγέλων. λέγω δὲ ὑμῖν ἀληθῶς, 27
εἰσὶν τινες τῶν αὐτοῦ ἐστηκότων οἳ οὐ μὴ γεύσονται
θανάτου ἕως ἂν ἴδωσιν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

16 παραθεῖναι] -τιθεῖν ς Ln

18 συνῆσαν] συνήντησαν WHm

οἱ. ὄχλ] post λέγ. ς Ln Trm

19 εἶπαν] -ον ς

20 Πέτρ. δὲ ἀποκρ.]

ἀποκρ. δὲ ὁ Π. ς Ln

21 λέγειν] εἰπεῖν ς

22 ἐγερθῆναι] ἀναστή-

ναι Ln Trm AWHm

23 ἔρχεσθαι] ἐλθεῖν ς

ἀρνησάσθω] ἀπαρν.

ς WHm καθ' ἡμέραν] Ln°

24 ἂν πρὶ.] ἐὰν Ti BWHa

25 ὠφε-

λεῖται] -λεῖ WHm

26 λόγους] [Tr]m

27 αὐτοῦ] ὧδε ς

ἐστηκότων] ἐστώτων Ln Tr (u. m.) A

γεύσονται] -σονται ς

-σι WHa

ἴδωσιν]

- 28 Ἐγένετο δὲ μετὰ τοὺς λόγους τούτους ὥσπερ ἡμέραι ὀκτώ,
καὶ παραλαβὼν Πέτρον καὶ Ἰωάννην καὶ Ἰάκωβον ἀνέβη
29 εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ προσεύ-
χεσθαι αὐτὸν τὸ εἶδος τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἕτερον, καὶ ὁ
30 ἱματισμὸς αὐτοῦ λευκὸς ἕξαστράπτων. καὶ ἰδοὺ ἄνδρες
δύο συνελάλουν αὐτῷ, οἵτινες ἦσαν Μωυσῆς καὶ Ἡλίας·
31 οἱ ὁφθέντες ἐν δόξῃ ἔλεγον τὴν ἔξοδον αὐτοῦ, ἣν ἔμελλεν
32 πληροῦν ἐν Ἱερουσαλὴμ. ὁ δὲ Πέτρος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ
ἦσαν βεβαρημένοι ὑπνῷ· διαγρηγορήσαντες δὲ εἶδαν τὴν
δόξαν αὐτοῦ, καὶ τοὺς δύο ἄνδρας τοὺς συνεστῶτας αὐτῷ.
33 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ διαχωρίζεσθαι αὐτοὺς ἀπ' αὐτοῦ, εἶπεν
ὁ Πέτρος πρὸς τὸν Ἰησοῦν, Ἐπιστάτα, καλὸν ἐστὶν ἡμῶς
ᾧδε εἶναι· καὶ ποιήσωμεν σκηναὶς τρεῖς, μίαν σοὶ καὶ
34 μίαν Μωυσεῖ καὶ μίαν Ἡλίᾳ· μὴ εἰδὼς ὁ λέγει. ταῦτα
δὲ αὐτοῦ λέγοντος ἐγένετο νεφέλη καὶ ἐπεσκίαζεν αὐτούς·
ἐφοβήθησαν δὲ ἐν τῷ εἰσελθεῖν αὐτοὺς εἰς τὴν νεφέλην.
35 καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῆς νεφέλης λέγουσα, Οὗτός ἐστιν
36 ὁ Υἱός μου ὁ ἐκλεκτός· αὐτοῦ ἀκούετε. καὶ ἐν τῷ
γενέσθαι ἡν φωνὴν εὐρέθη Ἰησοῦς μόνος. καὶ αὐτοὶ
ἐσίγησαν καὶ οὐδενὶ ἀπήγγειλαν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις
οὐδὲν ὧν ἑώρακαν.
- 37 Ἐγένετο δὲ τῇ ἑξῆς ἡμέρᾳ, κατελθόντων αὐτῶν ἀπὸ τοῦ
38 ὄρους, συνήντησεν αὐτῷ ὄχλος πολὺς. καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ
ἀπὸ τοῦ ὄχλου ἐβόησεν λέγων, Διδάσκαλε, δέομαί σου
ἐπιβλέψαι ἐπὶ τὸν υἱόν μου, ὅτι μονογενὴς μοί ἐστιν·
39 καὶ ἰδοὺ πνεῦμα λαμβάνει αὐτόν, καὶ ἐξαίφνης κράζει·
καὶ σπαράσσει αὐτὸν μετὰ ἀφροῦ, καὶ μόγις ἀποχωρεῖ

28 καὶ *pri.*] [Lⁿ][B]WH^(n.m.) Πέτρον] pr τὸν ε: CE^g 31 ἔλε-
γον] + δὲ [Lⁿ] ἔμελλεν] ἡμελλεν TiBWH^(n.a.) 32 εἶδαν] -ον ε
LⁿTrA 33 μίαν *sec.*] post Μω. ε: C 34 ἐπεσκίαζεν] -ασεν ε
Lⁿ(*n.m.*)Tr^m εἰσελθ. αὐτοὺς] ἐκείνους εἰσελθ. εLⁿTr^m 35 ἐκλε-
λεγμένος] ἀγαπητός εLⁿ(*n.m.*)R^m 36 Ἰησ.] pr ὁ ε: E^g εῶρακαν] εῶρακασιν ε Lⁿ
37 τῇ] pr ἐν εLⁿ[Tr] τῇ ἑξῆς ἡμ.] διὰ τῆς ἡμέ-
ρας WH^m 38 ἐβόησεν] ἀνεβό. ε ἐπιβλέψαι] ἐπίβλεψον ε Lⁿ:
, ἐπίβλεψαι TiB: CE^g μοί ἐστιν] ἐστ. μοι ε 39 ἐξαίφνης] ἐξέ-
φνης WH^(n.a.) μόγις] μόλις Tr^mWH^(n.a.)

ἀπ' αὐτοῦ συντριβὸν αὐτόν. καὶ ἐδεήθη τῶν μαθητῶν 40
σου ἵνα ἐκβάλωσιν αὐτό, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν. ἀπο- 41
κριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Ὡ γενεὰ ἄπιστος καὶ διε-
στραμμένη, ἕως πότε ἔσομαι πρὸς ὑμᾶς καὶ ἀνέξομαι
ὑμῶν; προσάγαγε ὧδε τὸν υἱόν σου. ἔτι δὲ προσερχο- 42
μένου αὐτοῦ ἔρρηξεν αὐτὸν τὸ δαιμόνιον καὶ συνεσπάραξεν.
ἐπετίμησεν δὲ ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ, καὶ
ἰάσατο τὸν παῖδα, καὶ ἀπέδωκεν αὐτὸν τῷ πατρὶ αὐτοῦ.
ἐξεπλήρσοντο δὲ πάντες ἐπὶ τῇ μεγαλειότητι τοῦ Θεοῦ. 43

Πάντων δὲ θαυμαζόντων ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐποίει εἶπεν
πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, Θεέσθε ὑμεῖς εἰς τὰ ὦτα 44
ὑμῶν τοὺς λόγους τούτους· ὁ γὰρ Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώπου
μέλλει παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων. οἱ δὲ 45
ἠγνούουν τὸ ῥῆμα τοῦτο, καὶ ἦν παρακεκαλυμμένον ἀπ'
αὐτῶν ἵνα μὴ αἰσθωνται αὐτό· καὶ ἐφοβοῦντο ἐρωτῆσαι
αὐτὸν περὶ τοῦ ῥήματος τούτου. Εἰσῆλθεν δὲ διαλο- 46
γισμὸς ἐν αὐτοῖς, τὸ τίς ἂν εἴη μείζων αὐτῶν. ὁ δὲ 47
Ἰησοῦς, εἰδὼς τὸν διαλογισμὸν τῆς καρδίας αὐτῶν, ἐπι-
λαβόμενος παιδίον ἔστησεν αὐτὸ παρ' ἑαυτοῦ, καὶ 48
εἶπεν αὐτοῖς, Ὅς ἂν δέξηται τοῦτο τὸ παιδίον ἐπὶ τῷ
ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται· καὶ ὅς ἂν ἐμὲ δέξηται, δέχεται
τὸν ἀποστείλαντά με. ὁ γὰρ μικρότερος ἐν πᾶσιν ὑμῖν
υὑάρχων, οὗτός ἐστιν μέγας. Ἀποκριθεὶς δὲ Ἰωάννης 49
εἶπεν, Ἐπιστάτα, εἶδομέν τινα ἐν τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλ-
λοντα δαιμόνια· καὶ ἐκωλύομεν αὐτόν, ὅτι οὐκ ἀκολουθεῖ
μεθ' ἡμῶν. εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν Ἰησοῦς, Μὴ κωλύετε 50
ὅς γὰρ οὐκ ἔστιν καθ' ὑμῶν, ὑπὲρ ὑμῶν ἐστίν.

40 ἐκβάλωσιν] -λλωσιν ε : C

41 ὧδε] post τὸν υἱ. σου T^{rm}

43 μεγαλειότητι] μεγαλιότη. WH_a ἐποίει] -ησεν ε (n.m.) + ὁ Ἰησοῦς

ε Lⁿ : E^r εἶπεν] -πε WH_a

45 ἐρωτῆσαι] ἐπερωτ. Lⁿ

47 εἰδὼς] ἰδὼν ε (n.m.) Lⁿ T^r (n.m.) AWH_mR παιδίον] -ίου ε Lⁿ TiB : C

48 ἂν p^{ri}.] ἂν Lⁿ WH (n.a.) ἂν sec.] ἂν TiB WH (n.a.) ἐστίν] ἔσται

ε Lⁿ m T^{rm} 49 Ἰωάν.] pr ὁ ε TiB εἶδομεν] -αμεν WH (n.a.)

ἐν] ἐπὶ ε Lⁿ T^r (n.m.) TiAB δαιμόν.] pr τὰ ε ἐκωλύομεν] -σαμεν

ε Lⁿ (n.m.) T^r (n.m.) TiAB 50 εἶπεν δὲ] καὶ εἶ. ε Lⁿ m Ἰησ.] pr ὁ ε

Lⁿ T^r [A] ὑμῶν bis] ἡμῶν ε B_m

- 51 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὰς ἡμέρας τῆς ἀνα-
λήψεως αὐτοῦ καὶ αὐτὸς τὸ πρόσωπον [αὐτοῦ] ἐστήρισεν
52 τοῦ πορεύεσθαι εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ ἀπέστειλεν ἀγ-
γέλους πρὸ προσώπου αὐτοῦ. Καὶ πορευθέντες εἰσῆλθον
53 εἰς κώμην Σαμαρειτῶν ὥστε ἐτοιμάσαι αὐτῷ. καὶ οὐκ
ἐδέξαντο αὐτόν, ὅτι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἦν πορευόμενον
54 εἰς Ἱερουσαλήμ. ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ Ἰάκωβος καὶ
Ἰωάννης εἶπαν, Κύριε, θέλεις εἰπῶμεν πῦρ καταβῆναι
55 ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἀναλῶσαι αὐτούς; στραφεὶς
56 δὲ ἐπετίμησεν αὐτοῖς. καὶ ἐπορεύθησαν εἰς ἑτέραν
κώμην.
57 Καὶ πορευομένων αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ εἶπέν τις πρὸς αὐτόν,
58 Ἀκολουθήσω σοι ὅπου ἂν ἀπέρχῃ. καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ
Ἰησοῦς, Αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσιν καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ
οὐρανοῦ κατασκηνώσεις· ὁ δὲ Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώπου οὐκ
59 ἔχει πού τὴν κεφαλὴν κλίνῃ. Εἶπεν δὲ πρὸς ἕτερον,
Ἀκολούθει μοι. ὁ δὲ εἶπεν, Κύριε, ἐπίτρεψόν μοι πρῶτον
60 ἀπελθόντι θάψαι τὸν πατέρα μου. εἶπεν δὲ αὐτῷ,
Ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς· σὺ δὲ
61 ἀπελθὼν διάγγελλε τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. Εἶπεν
δὲ καὶ ἕτερος, Ἀκολουθήσω σοι, Κύριε· πρῶτον δὲ ἐπί-
62 τρεψόν μοι ἀποτάξασθαι τοῖς εἰς τὸν οἶκόν μου. εἶπεν
δὲ πρὸς αὐτόν ὁ Ἰησοῦς, Οὐδεὶς ἐπιβαλὼν τὴν χεῖρα αὐτοῦ

51 συμπληρ.] συνπλ. WH_a αὐτοῦ sec.] ins ε [Ln] [Tr] Ti [A] BR : WH^o
ἐστήρισεν] ἐστήριξεν ε Ln 52 κώμην] πόλιν Ti B (n.m.) ὥστε] ὡς
Ln m Am WH 54 μαθηταὶ] + αὐτοῦ ε Ln [Tr] [A] R εἶπαν] -ον ε Ln
ἀπὸ] ἐκ Ln αὐτούς] +, ὡς καὶ Ἡλίας ἐποίησεν ε Ln [Tr] m [A] [B] WH m
Rm 55 αὐτοῖς] + καὶ εἶπεν, Οὐκ οἴδατε οἶον (ποι. WH) πνεύματός ἐστε
ε Am [B] WH m : etiam + ὑμεῖς ε Am [B] Rm 56 καὶ] pr ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ Ἀν-
θρώπου οὐκ ἦλθεν (-θε B WH_a) ψυχᾶς ἀνθρώπων ἀπολέσαι, ἀλλὰ σῶσαι
ε Am [B] [WH] m Rm, sed γὰρ WH^o et [ἀνθρώπων] alteris uncis [WH] m
57 καὶ] ἐγένετο δὲ ε Ln ἂν] ἂν ε Ti B WH (n.a.) ἀπέρχῃ] +, κύριε
ε [A] : Er 58 ὁ ρήϊ.] [WH] 59 Κύριε] [Tr] m Ti^o [B] WH^o (n.m.)
ἀπελθόντι] ante πρῶ. ε A : ἀπελθεῖν Ln 60 αὐτῷ] + ὁ Ἰησοῦς ε [Ln]
62 πρὸς αὐτόν] [Tr] m A^o [B] [WH] : post ὁ Ἰησ. Ln Tr (n.m.) ἐπιβαλὼν]
-βάλλον Ln WH m αὐτοῦ] [Tr] WH^o (n.m.) ἐπιβαλὼν usque ἀδ' ὀπίσω]
εἰς τὰ ὅπ. βλέπων καὶ ἐπιβάλλον τὴν χ. αὐτοῦ ἐπ' ἄρ. WH m

ἐπ' ἄροτρον καὶ βλέπων εἰς τὰ ὀπίσω εὐθετός ἐστιν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ.

Μετὰ δὲ ταῦτα ἀνέδειξεν ὁ Κύριος [καὶ] ἑτέρους ἑβδομή- 10
κοντα, καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς ἀνὰ δύο πρὸ προσώπου
αὐτοῦ εἰς πᾶσαν πόλιν καὶ τόπον οὗ ἡμελλεν αὐτὸς ἔρχε-
σθαι. ἔλεγεν δὲ πρὸς αὐτούς, Ὁ μὲν θερισμὸς πολὺς, 2
οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι· δεήθητε οὖν τοῦ Κυρίου τοῦ θερισμοῦ
ὅπως ἐργάτας ἐκβάλλῃ εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ. ὑπάγε- 3
τε· ἰδοὺ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς ἄρνας ἐν μέσῳ λύκων. μὴ 4
βαστάξετε βαλλάντιον, μὴ πήραν, μὴ ὑποδήματα· καὶ
μηδὲνα κατὰ τὴν ὁδὸν ἀσπάσησθε. εἰς ἣν δ' ἂν εἰσέλ- 5
θῃτε οἰκίαν, πρῶτον λέγετε, Εἰρήνῃ τῷ οἴκῳ τούτῳ.
καὶ ἐὰν ἡ ἐκεῖ υἱὸς εἰρήνης, ἐπαναπαήσεται ἐπ' αὐτὸν ἡ 6
εἰρήνῃ ὑμῶν· εἰ δὲ μήγε, ἐφ' ὑμᾶς ἀνακάμψει. ἐν αὐτῇ 7
δὲ τῇ οἰκίᾳ μένετε, ἔσθοντες καὶ πίνοντες τὰ παρ' αὐτῶν·
ἄξιός γάρ ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ· μὴ μεταβαίνετε
ἐξ οἰκίας εἰς οἰκίαν. καὶ εἰς ἣν ἂν πόλιν εἰσέρχησθε 8
καὶ δέχωνται ὑμᾶς, ἔσθιετε τὰ παρατιθέμενα ὑμῖν·
καὶ θεραπεύετε τοὺς ἐν αὐτῇ ἀσθενεῖς, καὶ λέγετε αὐτοῖς, 9
Ἕγγικεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. εἰς ἣν δ' ἂν 10
πόλιν εἰσέλθῃτε καὶ μὴ δέχωνται ὑμᾶς, ἐξελθόντες εἰς τὰς
πλατείας αὐτῆς εἴπατε, Καὶ τὸν κονιορτὸν τὸν κολλη- 11
θέντα ἡμῖν ἐκ τῆς πόλεως ὑμῶν εἰς τοὺς πόδας ἀπομασσό-
μεθα ὑμῖν· πλὴν τοῦτο γινώσκετε, ὅτι ἤγγικεν ἡ βασιλεία
τοῦ Θεοῦ. λέγω ὑμῖν ὅτι Σοδομοῖς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ 12

τῇ βασιλείᾳ] εἰς τὴν βασιλείαν ς 1 καὶ *pr.*] ins ς Ln[Tr] Ti[A]B:
WH^oR^o ἑβδομήκοντα] + δύο sm[Ln]Bm[WH]Rm: Scr ἀνὰ δύο] +
δύο [WH] ἡμελλεν] ἔμ. ς ἔρχεσθαι] εἰσέρχ. Lnm ■ δὲ *pr.*] οὖν ς
ἐκβάλλῃ] ἐκβάλλῃ ς: ante ἐργ. ς LnTrm 3 ἀποστέλλω] pr
ἐγὼ ς 4 μὴ *terz.*] μηδὲ ς LnTrm καὶ] Ti^o[B] 5 εἰσέλθῃτε] εἰσέρχῃσθε ς
οἰκ.] ante εἰσε. ς Ln 6 ἐὰν] + μὲν ς: CEr ἡ ἐκεῖ] ἐκ. ἡ LnmTrmWH(n.m.) υἱὸς] pr ὁ JEIz ἐπαναπαήσεται]
παύσεται ς LnTrA 7 ἔσθοντες] ἐσθίουτες ς WH^a αὐτοῦ] + ἐστι ς
8 ἣν] + δ' ς: Er 10 εἰσέλθῃτε] εἰσέρχῃσθε ς 11 εἰς τοὺς πόδας]
ς(n.m.): + ἡμῶν[A] ἤγγικεν] + ἐφ' ὑμᾶς ς 12 λέγω] + δὲ ς [Ln]Ti
[B]: Er

- 13 ἀνεκτότερον ἔσται ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ. Οὐαί σοι, Χορα-
 ζεῖν, οὐαί σοι, Βηθσαϊδά· ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι
 ἐγενήθησαν αἱ δυνάμεις αἱ γινόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν
 14 σάκκῳ καὶ σποδῷ καθήμενοι μετενόησαν. πλὴν Τύρῳ
 15 καὶ Σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν τῇ κρίσει ἢ ὑμῖν. καὶ
 σύ, Καφαρναούμ, μὴ ἕως οὐρανοῦ ὑψωθήσῃ; ἕως τοῦ ᾄδου
 16 καταβιβασθήσῃ. Ὁ ἀκούων ὑμῶν ἐμοῦ ἀκούει· καὶ ὁ
 ἀθετῶν ὑμᾶς ἐμὲ ἀθετεῖ· ὁ δὲ ἐμὲ ἀθετῶν ἀθετεῖ τὸν ἀπο-
 στείλαντά με.
- 17 Ὑπέστρεψαν δὲ οἱ ἐβδομήκοντα μετὰ χαρᾶς λέγοντες,
 Κύριε, καὶ τὰ δαιμόνια ὑποτάσσεται ἡμῖν ἐν τῷ ὀνόματί
 18 σου. εἶπεν δὲ αὐτοῖς, Ἐθεώρουν τὸν Σατανᾶν ὡς ἄστρα-
 19 πὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεσόντα. ἰδοὺ δέδωκα ὑμῖν τὴν
 ἐξουσίαν τοῦ πατεῖν ἐπάνω ὄφρων καὶ σκορπίων, καὶ ἐπὶ
 πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ· καὶ οὐδὲν ὑμᾶς οὐ μὴ
 20 ἀδικήσει. πλὴν ἐν τούτῳ μὴ χαίρετε ὅτι τὰ πνεύματα
 ὑμῖν ὑποτάσσεται· χαίρετε δὲ ὅτι τὰ ὀνόματα ὑμῶν ἐν γέ-
 γραπται ἐν τοῖς οὐρανοῖς.
- 21 Ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἡγαλλιάσατο τῷ Πνεύματι τῷ Ἁγίῳ,
 καὶ εἶπεν, Ἐξομολογοῦμαί σοι, Πάτερ, Κύριε τοῦ οὐρα-
 νοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συν-
 ετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις· ναί, ὁ Πατήρ, ὅτι
 22 οὕτως εὐδοκία ἐγένετο ἔμπροσθέν σου. Πάντα μοι παρ-
 ἐδόθη ὑπὸ τοῦ Πατρός μου· καὶ οὐδεὶς γινώσκει τίς ἐστιν

13 Χοραζεῖν] -ζίν Elz LⁿB: Χωραζίν ε: Er Βηθσαϊδά] Βηδσ. L^{nm}
 Tr^m ἐγενήθησαν] ἐγένοντο ε καθήμενοι] -μναι ε 15 μὴ ...
 ὑψωθήσῃ;] ἢ...ὑψωθείσα, ε L^{nm} Tr^m B(n.m.) οὐρανοῦ] pr τοῦ ε A
 τοῦ ᾄδου] —τοῦ ε LnTiB καταβιβασθήσῃ] καταβήσῃ Tr^m WH(n.m.)
 16 ἀκούων ὑμῶν] ὑμ. ἀκ. L^{nm} 17 ἐβδομήκοντα] + δύο ε m[Lⁿ] Bm[WH]
 R^m 18 ὡς ἄστρ.] post ἐκ τοῦ οὐ. WH^m 19 δέδωκα] δίδωμι ε
 (n.m.) Lⁿ(n.m.) B^m ὑμᾶς] ἡμᾶς Ti(σφ) ἀδικήσει] -κήσῃ ε WH^m: Er
 Elz 20 χαίρετε δὲ] + μᾶλλον ε: CE^{rs} m ἐν γέγραπται] ἐγγέγρ. Tr
 A: ἐγράφη ε Lⁿ 21 τῷ πρὶ.] pr ἐν TiB(n.m.) τῷ ἁγίῳ] ε^o(n.m.) B^m
 +: ὁ Ἰησοῦς ε εὐδοκία] post ἐγένετο ε TiB 22 πάντα] pr καὶ
 στραφεὶς πρὸς τοὺς μαθητὰς εἶπεν ε J^m Lⁿ Ti^o A[B]: Er^m J Elz Scr
 μοι] post παρεδ. ε: C

ὁ Υἱὸς εἰ μὴ ὁ Πατήρ, καὶ τίς ἐστὶν ὁ Πατήρ εἰ μὴ ὁ Υἱὸς
καὶ ᾧ ἂν βούληται ὁ Υἱὸς ἀποκαλύψαι. Καὶ στραφεὶς 23
πρὸς τοὺς μαθητὰς κατ' ἰδίαν εἶπεν, Μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ
οἱ βλέποντες ἃ βλέπετε· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι πολλοὶ 24
προφῆται καὶ βασιλεῖς ἠθέλησαν ἰδεῖν ἃ ὑμεῖς βλέπετε
καὶ οὐκ εἶδαν, καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε καὶ οὐκ ἤκουσαν.

Καὶ ἰδοὺ νομικός τις ἀνέστη ἐκπειράζων αὐτὸν λέγων, 25
Διδάσκαλε, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω;
ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτόν, Ἐν τῷ νόμῳ τί γέγραπται; πῶς 26
ἀναγινώσκεις; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, Ἀγαπήσεις Κύ- 27
ριον τὸν Θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου, καὶ ἐν ὅλῃ
τῇ ψυχῇ σου, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ἰσχυΐ σου, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ
διανοίᾳ σου· καὶ τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. εἶπεν 28
δὲ αὐτῷ, Ὅρθῶς ἀπεκρίθης· τοῦτο ποιεῖ καὶ ζήσῃ. Ὁ 29
δὲ θέλων δικαιῶσαι ἑαυτὸν εἶπεν πρὸς τὸν Ἰησοῦν, Καὶ
τίς ἐστὶν μου πλησίον; ὑπολαβὼν ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, 30
Ἀνθρωπὸς τις κατέβαινεν ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς Ἱεριχὴν
καὶ λησταῖς περιέπεσεν, οἱ καὶ ἐκδύσαντες αὐτὸν καὶ
πληγὰς ἐπιθέντες ἀπῆλθον ἀφέντες ἡμιθανή. κατὰ 31
συγκυρίαν δὲ ἱερεὺς τις κατέβαινεν ἐν τῇ ὁδῷ ἐκείνῃ
καὶ ἰδὼν αὐτὸν ἀντιπαρῆλθεν. ὁμοίως δὲ καὶ Λευεΐτης 32
κατὰ τὸν τόπον ἐλθὼν καὶ ἰδὼν ἀντιπαρῆλθεν. Σαμα- 33
ρείτης δέ τις ὁδεύων ἦλθεν κατ' αὐτόν· καὶ ἰδὼν ἐσπλαγ-
χνίσθη, καὶ προσελθὼν κατέδωκεν τὰ τραύματα αὐτοῦ 34
ἐπιχέων ἔλαιον καὶ οἶνον, ἐπιβιβάσας δὲ αὐτὸν ἐπὶ τὸ

ἂν] ἐὰν ς TiBWH_a. 24 εἶδαν] -ον ς Ln: ἰδαν Ti 25 λέγων] pr
καὶ ς Ln[Tr] 27 σου pri.] WH^m τῆς] [Tr]WH^(n.m.) ἐν
ὅλη pri. usque ad ισχ. σου] ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος
σου ς Ln^mAR ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ] ἐξ ὅλης τῆς διανοίας ς AR
29 δικαιῶσαι] δικαιῶν ς ἐαυτὸν] αὐτὸν WH_a 30 ὑπολαβὼν] +
δὲ ς LnTrA Ἱεριχὴν] -ειχώ TiWH ἡμιθανή] + τυγχάνοντα ς [A]
Scr 31 συγκυρίαν] συνκυρίαν WH_a ἐν] [WH] 32 Λευεΐτης]
Λευεΐτης ς LnB: + γενόμενος ς LnTiAB ἰδὼν] + αὐτὸν Ln 33 Σα-
μαρείτης] -ρίτης TiBWH_a ἰδὼν] + αὐτὸν ς [Ln][Tr] 34 κατέδω-
κεν] -σε WH_a ἐπιβιβ δὲ] καὶ ἐπιβιβ. Ln

- ἴδιον κτήνος ἤγαγεν αὐτὸν εἰς πανδοχεῖον καὶ ἐπεμελήθη
 35 αὐτοῦ. καὶ ἐπὶ τὴν αὔριον ἐκβαλὼν δύο δηνάρια ἔδωκεν
 τῷ πανδοχεῖ, καὶ εἶπεν, Ἐπιμελήθητι αὐτοῦ· καὶ ὃ τι ἂν
 προσδαπανήσης ἐγὼ ἐν τῷ ἐπανέρχεσθαί με ἀποδώσω σοι.
 36 τίς τούτων τῶν τριῶν πλησίον δοκεῖ σοι γεγονέναι τοῦ
 37 ἐμπεσόντος εἰς τοὺς ληστὰς; ὁ δὲ εἶπεν, Ὁ ποιήσας
 τὸ ἔλεος μετ' αὐτοῦ. εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Πορεύου
 καὶ σὺ ποίει ὁμοίως.
 38 Ἐν δὲ τῷ πορεύεσθαι αὐτοὺς αὐτὸς εἰσῆλθεν εἰς κώμην
 τινά· γυνή δέ τις ὀνόματι Μάρθα ὑπεδέξατο αὐτὸν εἰς
 39 τὴν οἰκίαν. καὶ τῇδε ἦν ἀδελφή καλουμένη Μαριάμ,
 ἣ καὶ παρακαθεσθεῖσα πρὸς τοὺς πόδας τοῦ Κυρίου ἤκουεν
 40 τὸν λόγον αὐτοῦ. ἡ δὲ Μάρθα περιεσπᾶτο περὶ πολλὴν
 διακονίαν· ἐπιστᾶσα δὲ εἶπεν, Κύριε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἡ
 ἀδελφή μου μόνην με κατέλειπεν διακονεῖν; εἰπὲ οὖν
 41 αὐτῇ ἵνα μοι συναντιλάβηται. ἀποκριθεὶς δὲ εἶπεν
 αὐτῇ ὁ Κύριος, Μάρθα, Μάρθα, μεριμνᾷς καὶ θορυβάζῃ
 42 περὶ πολλά· ἐνὸς δέ ἐστιν χρεία· Μαρία γὰρ τὴν
 ἀγαθὴν μερίδα ἐξελέξατο, ἣτις οὐκ ἀφαιρεθήσεται αὐτῆς.
 11 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν τόπῳ τινὶ προσευ-
 χόμενον, ὥς ἐπαύσατο, εἰπὲν τις τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς
 αὐτόν, Κύριε, δίδαξόν ἡμᾶς προσεύχεσθαι, καθὼς καὶ

πανδοχεῖον] πανδοκίον TiB: -δόχιον WH^a 35 αὔριον] + ἐξελθὼν ς
 [A]: Er ἔδωκεν] ante δύο δην. WH^m πανδοχεῖ] -κεῖ TiB
 εἶπεν]+ αὐτῷ ς [Ln] [A] ἂν] ἂν WH^a 36 τίς]+ οὖν ς [Ln] [Tr]
 πλησίον] post δοκεῖ σοι ς Ln: C 37 δὲ sec.] οὖν ς ὁ tert.] [WH]
 38 ἐν δὲ] ἐγένετο δὲ ἐν ς Ln Tr^m Ti^A αὐτὸς] pr καὶ ς [Ln] [Tr] Ti^A
 τὴν οἰκίαν] τὸν οἶκον ς Ln Tr^(n.m.) A WH^m: + αὐτῆς ς Ln [Tr] A WH^m
 39 Μαριάμ] -ία ς Ln Tr^A ἥ] [WH] παρακαθεσθεῖσα] -καθίσασα
 ς Ln πρὸς] παρὰ ς Ln (n.m.) Κυρίου] Ἰησοῦ ς (n.m.) Ln^m Tr^m
 ἤκουεν] ἤκουε WH^a 40 κατέλειπεν] -λιπεν ς Ln TiB: Er εἰπὲ]
 εἰπὸν Tr^m Ti^{WH} (n.a.) 41 Κύριος] Ἰησοῦς ς Ln (n.m.) Tr^(n.m.) A
 θορυβάζῃ] τυρβάζῃ ς (n.m.) Scr 41, 42 μεριμνᾷς usque ad γὰρ] θορυ-
 βάζῃ Μαριάμ WH^m Rm: Scr 42 ἐνὸς usque ad χρεία] ὀλίγων δέ ἐστιν
 χρεία ἡ ἐνός Bm WH (sed WH^m) Rm Μαρία] Μαριάμ WH γὰρ]
 [B]: δὲ ς Ln Tr^(n.m.) [A] αὐτῆς] pr ἀπ' ς [Ln] [Tr] [A]

Ἰωάννης ἐδίδαξεν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ. εἶπεν δὲ αὐτοῖς, 2
 Ὅταν προσεύχησθε, λέγετε, Πάτερ, ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά 3
 σου· ἐλθάτω ἡ βασιλεία σου· τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπι- 4
 οῦσιον δίδου ἡμῖν τὸ καθ' ἡμέραν· καὶ ἄφες ἡμῖν τὰς 4
 ἁμαρτίας ἡμῶν, καὶ γὰρ αὐτοὶ ἀφίομεν παντὶ ὀφείλοντι 5
 ἡμῖν· καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν. Καὶ 5
 εἶπεν πρὸς αὐτούς, Τίς ἐξ ὑμῶν ἔξει φίλον, καὶ πορεύ- 6
 σεται πρὸς αὐτὸν μεσονυκτίου καὶ εἴπῃ αὐτῷ, Φίλε, χρῆσόν 6
 μοι τρεῖς ἄρτους, ἐπειδὴ φίλος μου παρεγένετο ἐξ 6
 ὁδοῦ πρὸς με, καὶ οὐκ ἔχω ὃ παραθήσω αὐτῷ· κακέκῃς 7
 ἔσωθεν ἀποκριθεὶς εἴπῃ, Μή μοι κόπους παρέχε· ἡδὴ ἡ 8
 θύρα κέκλεισται, καὶ τὰ παιδιά μου μετ' ἐμοῦ εἰς τὴν 8
 κοίτην εἰσίν· οὐ δύναμαι ἀναστὰς δοῦναί σοι; λέγω 8
 ὑμῖν, εἰ καὶ οὐ δώσει αὐτῷ ἀναστὰς διὰ τὸ εἶναι φίλον 9
 αὐτοῦ, διὰ γε τὴν ἀναίδειαν αὐτοῦ ἐγερθεὶς δώσει αὐτῷ 9
 ὅσων χρήζει. Καὶ γὰρ ὑμῖν λέγω, αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται 9
 ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ εὕρησέτε· κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται 10
 ὑμῖν. πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὕρισκει, 10
 καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιγήσεται. τίνα δὲ ἐξ ὑμῶν τὸν 11
 πατέρα αἰτήσῃ ὁ υἱὸς ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ; 11
 ἢ καὶ ἰχθύν, μὴ ἀντὶ ἰχθύος ὄφιν αὐτῷ ἐπιδώσει; ἢ 12
 καὶ αἰτήσῃ ὥόν, μὴ ἐπιδώσει αὐτῷ σκορπίον; εἰ οὖν 13
 ὑμεῖς πονηροὶ ὑπάρχοντες οἴδατε δόματα ἀγαθὰ διδόναι 13
 τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ Πατὴρ ὁ ἐξ οὐρανοῦ 13
 δώσει Πνεῦμα Ἅγιον τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν;

1 ἐδίδαξεν] -ξε WH_a 2 προσεύχησθε] -εσθε Tr_m Πάτερ] + ἡμῶν
 ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς s Ln Bm Rm ἐλθάτω] -έτω s Ln A σου· sec.] +
 γενηθήτω τὸ θέλημά σου s Ln [B] Rm : etiam + ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς· s
 [Ln] [B] Rm (sed τῆς γῆς) 4 ἀφίομεν] ἀφίεμεν s : Er πειρασμόν]
 +, ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ s Ln Bm Rm 5 μεσονυκτίου] μεσα.
 WH_a εἴπῃ] ἐρεῖ Ln 8 φίλον] post αὐτ. s Ln ἀναίδειαν]
 ἀναίδειαν Ti WH 9 ἀνοιγήσεται] -χθήσεται. Ti AB 10 ἀνοιγήσεται]
 -χθήσεται. Ln Ti AB : ἀνοίγεται. sm Tr_m WH_m 11 ἐξ] s° αἰτήσῃ] ante
 τὸν πατ. WH_m ἄρτον usque ad καὶ] [Tr]_m WH° (n.m.) (sed καὶ [WH]_m) R° m
 ἢ] εἰ s : C ἐπιδώ. sec.] ante αὐτ. s Ln (n.m.) 12 αἰτήσῃ] -ση s Ln :
 Elz : pr ἐὰν s Ln [A] μὴ] [Tr]_m WH° 13 ἀγαθὰ] ante δόμ. s : C Er
 ὁ πατήρ] + ὑμῶν Ln ὁ sec.] [WH] Πνεῦμα Ἅγ. ἀγαθὸν δόμα WH_m

- 14 Καὶ ἦν ἐκβάλλων δαιμόνιον κωφόν· ἐγένετο δὲ τοῦ
δαιμονίου ἐξεληθέντος ἐλάλησεν ὁ κωφός· καὶ ἐθαύμασαν
15 οἱ ὄχλοι. τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπαν, Ἐν Βεελζεβούλ
τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια.
16 ἕτεροι δὲ πειράζοντες σημείον ἐξ οὐρανοῦ ἐζήτουν παρ'
17 αὐτοῦ. αὐτὸς δὲ εἰδὼς αὐτῶν τὰ διανοήματα εἶπεν
αὐτοῖς, Πᾶσα βασιλεία ἐφ' ἑαυτὴν διαμερισθεῖσα ἐρημου-
18 ται· καὶ οἶκος ἐπὶ οἶκον πίπτει. εἰ δὲ καὶ ὁ Σατανᾶς
ἐφ' ἑαυτὸν διεμερίσθη, πῶς σταθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ;
ὅτι λέγετε ἐν Βεελζεβούλ ἐκβάλλειν με τὰ δαιμόνια.
19 εἰ δὲ ἐγὼ ἐν Βεελζεβούλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ
ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσιν; διὰ τοῦτο αὐτοὶ ὑμῶν κριταὶ
20 ἔσονται. εἰ δὲ ἐν δακτύλῳ Θεοῦ [ἐγὼ] ἐκβάλλω τὰ
δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.
21 Ὅταν ὁ ἰσχυρὸς καθωπλισμένος φυλάσῃ τὴν ἑαυτοῦ
22 αὐλήν, ἐν εἰρήνῃ ἐστὶν τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ· ἐπὶ δὲ
ἰσχυρότερος αὐτοῦ ἐπελθὼν νικήσῃ αὐτόν, τὴν πανοπλίαν
αὐτοῦ αἶρει ἐφ' ἧς ἐπεποίθει, καὶ τὰ σκῦλα αὐτοῦ δια-
23 δίδωσιν. ὁ μὴ ὢν μετ' ἐμοῦ κατ' ἐμοῦ ἐστίν, καὶ ὁ
24 μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ σκορπίζει. Ὅταν τὸ ἀκάθαρτον
πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται δι' ἀνύδρων
τόπων ζητοῦν ἀνάπαυσιν· καὶ μὴ εὐρίσκον λέγει, Ὑπο-
25 στρέψω εἰς τὸν οἶκόν μου ὅθεν ἐξῆλθον· καὶ ἐλθὼν εὐ-
26 ρίσκει σεσαρωμένον καὶ κεκοσμημένον. τότε πορεύεται
καὶ παραλαμβάνει ἕτερα πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ
ἐπτά, καὶ εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ· καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα
τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χεῖρονα τῶν πρώτων.

14 κωφόν] pr, καὶ αὐτὸ ἦν ε Lⁿ[T^r] sed T^r m Tⁱ[A]B ἐξεληθέντος] ἐκ-
βληθέντος LⁿT^rm 15 εἶπαν] -ον LⁿTⁱB τῷ] ε° 16 ἐξ οὐ.
ἐξ. παρ' αὐ.] παρ' αὐ. ἐξ. ἐξ οὐ. ε 17 αὐτῶν] post τὰ διανο. Lⁿ
διαμερ.] ante ἐφ' ἑαυ. TⁱBWH^m ἐπὶ] ἐπ' WH^a 19 οἱ υἱοὶ] — οἱ
Lⁿ αὐτοὶ ὑμ. κρ. ἔσ.] κρ. ὑμ. αὐ. ἔσ. ε : αὐ. κρ. ὑμ. ἔσ. T^r(n.m.)WH^m :
αὐ. κρ. ἔσ. ὑμ. TⁱB 20 ἐγὼ] ins [T^r][WH]R : ε° Lⁿ Tⁱ A° B°
22 ἰσχυρότερος] pr ὁ ε 24 ἀνάπαυσιν· καὶ μὴ εὐρίσκον] ἀνάπ. κ. μὴ
εὐρίσκον. LⁿWH^m : + τότε [Lⁿ][T^r]_m[WH]WH^m 25 εὐρ.] + σχολά-
ζοντα [T^r]_m[WH] 26 ἐπτά] ante ἕτερα ε Lⁿ

Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ λέγειν αὐτὸν ταῦτα, ἐπάρασά τις 27
φωνὴν γυνή ἐκ τοῦ ὄχλου εἶπεν αὐτῷ, Μακαρία ἡ κοιλία
ἡ βαστάσασά σε καὶ μαστοὶ οὓς ἐθήλασας. αὐτὸς δὲ 28
εἶπεν, Μενοῦν μακάριοι οἱ ἀκούοντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ
καὶ φυλάσσοντες.

Τῶν δὲ ὄχλων ἐπαθροισμένων ἤρξατο λέγειν, Ἡ γενεὰ 29
αὕτη γενεὰ πονηρὰ ἐστίν· σημεῖον ζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ
δοθήσεται αὐτῇ, εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ. καθὼς γὰρ 30
ἐγένετο Ἰωνᾶς τοῖς Νινευίταις σημεῖον, οὕτως ἔσται καὶ ὁ
Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώπου τῇ γενεᾷ ταύτῃ. βασιλίσσα νότου 31
ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῶν ἀνδρῶν τῆς γενεᾶς
ταύτης καὶ κατακρινεῖ αὐτούς· ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων
τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν Σολομῶνος, καὶ ἰδοὺ πλείον
Σολομῶνος ὧδε. ἄνδρες Νινευῖται ἀναστήσονται ἐν τῇ 32
κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινούσιν αὐτήν·
ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ, καὶ ἰδοὺ πλείον
Ἰωνᾶ ὧδε.

Οὐδεὶς λύχον ἄψας εἰς κρυπτήν τίθησιν οὐδὲ ὑπὸ τὸν 33
μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι τὸ
φῶς βλέπωσιν. ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν ὁ ὀφθαλ- 34
μός σου· ὅταν ὁ ὀφθαλμός σου ἀπλοῦς ᾖ, καὶ ὅλον τὸ
σῶμά σου φωτεινόν ἐστιν· ἐπὰν δὲ πονηρὸς ᾖ, καὶ τὸ
σῶμά σου σκοτεινόν. σκόπει οὖν μὴ τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ 35
σκότης ἐστίν. εἰ οὖν τὸ σῶμά σου ὅλον φωτεινόν, μὴ 36
ἔχον μέρος τι σκοτεινόν, ἔσται φωτεινὸν ὅλον ὡς ὅταν ᾖ
λύχνος τῇ ἀστραπῇ φωτίζῃ σε.

27 γυνή] ante φωνήν s Tr 28 μενοῦν] μενοῦνγε s Ln Bm φυλάσ-
σοντες] + αὐτὸν s 29 γενεὰ sec.] s^o (n.m.) ζητεῖ] ἐπιζητεῖ s Ln :
Ersm Ἰωνᾶ] + τοῦ προφήτου s 30 Ἰωνᾶς] pr ὁ [WH] ση-
μεῖον] ante τοῖς N. s Ln Νινευίταις] -ευεῖταις Ti WH 31 Σολομῶ-
νος bis] -μῶντος s : CEr 32 Νινευῖται] -ευεῖται Ti WH : -ευῖ s : -ευῆ A
33 οὐδεὶς] + δὲ s Ln : Er κρυπτήν] -τὸν s : κρύπτῃν AWH : Csm Elz
ἀλλ'] ἀλλὰ Elz φῶς] φέγγος s Trm Ti B : Er βλέπωσιν] -ουσιν
WHa 34 σου pri.] s^o Scr^o ὅταν] + οὖν s καὶ pri.] Ln^o
34, 36 φωτεινον ter.] -τινον WH σκοτεινόν bis] -τινόν WH
36 τι] [A] : ante μέρος s Ti B [WH]m τῇ ἀστρ.] pr ἐν WHm

- 37 Ἐν δὲ τῷ λαλήσαι ἐρωτᾷ αὐτὸν Φαρισαῖος ὅπως ἀρι-
 38 στήσῃ παρ' αὐτῷ· εἰσελθὼν δὲ ἀνέπεσεν. ὁ δὲ Φαρι-
 39 σαῖος ἰδὼν ἐθαύμασεν ὅτι οὐ πρῶτον ἐβαπτίσθη πρὸ τοῦ
 40 ἀρίστου. εἶπεν δὲ ὁ Κύριος πρὸς αὐτόν, Νῦν ὑμεῖς οἱ
 41 Φαρισαῖοι τὸ ἐξώθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τοῦ πίνακος καθαρί-
 ζετε, τὸ δὲ ἔσωθεν ὑμῶν γέμει ἀρπαγῆς καὶ πονηρίας.
 42 Ἀλλὰ οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ
 ἡδύοσμον καὶ τὸ πῆγανον καὶ πᾶν λάχανον, καὶ παρέρ-
 43 χεσθε τὴν κρίσιν καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ· ταῦτα [δὲ]
 43 ἔδει ποιῆσαι, ἀκείνα μὴ παρεῖναι. οὐαὶ ὑμῖν τοῖς
 Φαρισαίοις, ὅτι ἀγαπᾶτε τὴν πρωτοκαθεδρίαν ἐν ταῖς
 44 συναγωγαῖς καὶ τοὺς ἀσπασμούς ἐν ταῖς ἀγοραῖς.
 44 οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι ἐστὲ ὡς τὰ μνημεῖα τὰ ἀδηλα, καὶ οἱ
 45 ἄνθρωποι οἱ περιπατοῦντες ἐπάνω οὐκ οἶδασιν.
 45 Ἀποκριθεὶς δέ τις τῶν νομικῶν λέγει αὐτῷ, Διδάσκαλε,
 46 ταῦτα λέγων καὶ ἡμᾶς ὑβρίζεις. ὁ δὲ εἶπεν, Καὶ ὑμῖν
 τοῖς νομικοῖς οὐαὶ, ὅτι φορτίζετε τοὺς ἀνθρώπους φορτία
 47 δυσβάστακτα, καὶ αὐτοὶ ἐνὶ τῶν δακτύλων ὑμῶν οὐ προσ
 47 ψαύετε τοῖς φορτίοις. οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι οἰκοδομεῖτε τὰ
 48 μνημεῖα τῶν προφητῶν, οἱ δὲ πατέρες ὑμῶν ἀπέκτειναν
 48 αὐτούς. ἄρα μάρτυρές ἐστε καὶ συνευδοκεῖτε τοῖς ἔργοις
 τῶν πατέρων ὑμῶν· ὅτι αὐτοὶ μὲν ἀπέκτειναν αὐτούς;
 49 ὑμεῖς δὲ οἰκοδομεῖτε. διὰ τοῦτο καὶ ἡ σοφία τοῦ Θεοῦ

37 λαλήσαι]+αὐτὸν Ln ἐρωτᾷ] ἡρώτα ε Φαρισαῖός]+τις ε Ln
 40 τὸ ἐξ. καὶ τὸ ἐσ.] τὸ ἐσ. καὶ τὸ ἐξ. Ln^m Tr^m 42 ἀλλὰ] ἀλλ' ε Ln
 Tr^A δὲ] ins ε^m [Ln] Tr^W WH^R : ε° Ti° A° B° ἔδει] δεῖ Ln^m παρ-
 εῖναι] ἀφίεναι ε 43 ἀγοραῖς] + καὶ τὰς πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δεῖ-
 πνοις [Ln] 44 ὑμῖν]+, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί, ε(n.m.)
 [Ln] ὡς τὰ μνημεῖα τὰ] μνημεῖα WH^m οἱ sec.] Ln° [Tr]^m [A]
 47 οἱ δὲ] καὶ οἱ TiB(n.m.) 48 μάρτυρές ἐστε] μαρτυρεῖτε ε Ln
 καὶ συνευδοκεῖτε] μὴ συνευδοκεῖν WH^m οἰκοδομεῖτε] + αὐτῶν τὰ μνη-
 μεῖα ε [Ln] [Tr]^m B^m

εἶπεν, Ἀποστέλω εἰς αὐτοὺς προφήτας καὶ ἀποστόλους,
καὶ ἐξ αὐτῶν ἀποκτενοῦσιν καὶ διώξουσιν, ἵνα ἐκζη- 50
τηθῇ τὸ αἷμα πάντων τῶν προφητῶν τὸ ἐκχυννόμενον ἀπὸ
καταβολῆς κόσμου ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης, ἀπὸ αἵμα- 51
τος Ἀβελ ἕως αἵματος Ζαχαρίου τοῦ ἀπολομένου μεταξὺ
τοῦ θυσιαστηρίου καὶ τοῦ οἴκου· ναί, λέγω ὑμῖν, ἐκζητη-
θήσεται ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης. οὐαὶ ὑμῖν τοῖς νομι- 52
κοῖς, ὅτι ἤρατε τὴν κλεῖδα τῆς γνώσεως· αὐτοὶ οὐκ εἰσήλ-
θατε, καὶ τοὺς εἰσερχομένους ἐκωλύσατε.

Κἀκεῖθεν ἐξελθόντος αὐτοῦ ἤρξαντο οἱ γραμματεῖς καὶ 53
οἱ Φαρισαῖοι δεινῶς ἐνέχειν, καὶ ἀποστοματίζειν αὐτὸν
περὶ πλειόνων, ἐνεδρεύοντες αὐτὸν θηρεῦσαι τι ἐκ τοῦ 54
στόματος αὐτοῦ.

Ἐν οἷς ἐπισυναχθεῖσιν τῶν μυριάδων τοῦ ὄχλου, ὥστε 12
καταπατεῖν ἀλλήλους, ἤρξατο λέγειν πρὸς τοὺς μαθητὰς
αὐτοῦ πρῶτον, Προσέχετε ἑαυτοῖς ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν
Φαρισαίων, ἣτις ἐστὶν ὑπόκρισις. οὐδὲν δὲ συγκεκα- 2
λυμμένον ἐστὶν ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται, καὶ κρυπτὸν ὃ οὐ
γνωσθήσεται. ἀνθ' ὧν ὅσα ἐν τῇ σκοτίᾳ εἶπατε ἐν τῷ 3
φωτὶ ἀκουσθήσεται, καὶ ὃ πρὸς τὸ οὖς ἐλαλήσατε ἐν τοῖς
ταμίοις κηρυχθήσεται ἐπὶ τῶν δωματίων. Λέγω δὲ 4
ὑμῖν τοῖς φίλοις μου, Μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν ἀποκτενόν-
των τὸ σῶμα καὶ μετὰ ταῦτα μὴ ἐχόντων περισσότερόν
τι ποιῆσαι. ὑποδείξω δὲ ὑμῖν τίνα φοβηθήτε· φοβή- 5

49 διώξουσιν] ἐκδιώξ. ς LnTiB: [ἐκ]διώξ. Tr(n.m.)A 50 ἐκχυννό-
μενον] ἐκχυνόμ. ς: ἐκκεχυνμένον Tr(n.m.)WH(n.m.) 51 αἵματος bis] pr
τοῦ ς Ἀβελ] Ἀβ. WH 52 ἤρατε] ἐκρύψατε WHm εἰσήλ-
θατε] -ετε ς 53 κἀκεῖθεν ἐξελθ. αὐτοῦ] λέγοντος δὲ αὐτοῦ ταῦτα πρὸς
αὐτοὺς ς LnTrm 53, 54 κἀκεῖθεν usque ad στόματος αὐτοῦ] λέγον-
τος δὲ αὐτοῦ ταῦτα πρὸς αὐτοὺς ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ ἤρξαντο οἱ Φαρι-
σαῖοι καὶ οἱ νομικοὶ δεινῶς ἔχειν καὶ συνβάλλειν αὐτῷ περὶ πλειόνων, ζη-
τοῦντες ἀφορμὴν τίνα λαβεῖν αὐτοῦ ἵνα εὕρωσιν κατηγορῆσαι αὐτοῦ WHm
54 αὐτὸν] Ti[B]: + καὶ ς: CEr θηρεῦσαι] pr ζητούντες ς Ln[Tr]
αὐτοῦ] + ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ ς Ln[Tr] 1 πρῶτον,]· Πρῶτον ElzB
τῶν Φαρ.] post ὑπόκρισις TrmWH ■ συγκεκ.] συνκεκ. WHa
4 ἀποκτεν.] ἀποκτείν. ς WH(n.a.) περισσότερον] περισσόν LnTrm

- θητε τὸν μετὰ τὸ ἀποκτείνειν ἔχοντα ἐξουσίαν ἐμβαλεῖν εἰς τὴν γέενναν· ναί, λέγω ὑμῖν, τοῦτον φοβήθητε.
- 6 οὐχὶ πέντε στρουθία πωλοῦνται ἄσφαρίων δύο; καὶ ἐν ἐξ αὐτῶν οὐκ ἔστιν ἐπιλελησμένον ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.
- 7 ἀλλὰ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς ὑμῶν πᾶσαι ἡριθμῆνται.
- 8 μὴ φοβεῖσθε· πολλῶν στρουθίων διαφέρετε. Λέγω δὲ ὑμῖν, πᾶς ὃς ἂν ὁμολογήσῃ ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὁ Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώπου ὁμολογήσῃ ἐν αὐτῷ ἔμ-
- 9 προσθεν τῶν ἀγγέλων τοῦ Θεοῦ. ■ δὲ ἀρνησάμενός με ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων ἀπαρνηθήσεται ἐνώπιον τῶν ἀγγέ-
- 10 λων τοῦ Θεοῦ. καὶ πᾶς ὃς ἐρεῖ λόγον εἰς τὸν Υἱὸν τοῦ Ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ· τῷ δὲ εἰς τὸ Ἅγιον Πνεῦμα
- 11 βλασφημήσαντι οὐκ ἀφεθήσεται. ὅταν δὲ εἰσφέρωσιν ὑμᾶς ἐπὶ τὰς συναγωγὰς καὶ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας, μὴ μεριμνήσητε πῶς ἢ τί ἀπολογήσησθε ἢ τί εἴπητε·
- 12 τὸ γὰρ Ἅγιον Πνεῦμα διδάξει ὑμᾶς ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἃ δεῖ εἰπεῖν.
- 13 Εἶπεν δέ τις ἐκ τοῦ ὄχλου αὐτῷ, Διδάσκαλε, εἰπὲ τῷ ἀδελφῷ μου μερίσασθαι μετ' ἐμοῦ τὴν κληρονομίαν.
- 14 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, Ἀνθρωπε, τίς με κατέστησεν κριτὴν ἢ
- 15 μεριστὴν ἐφ' ὑμᾶς; εἶπεν δὲ πρὸς αὐτοὺς, Ὁρᾶτε καὶ φυλάσσεσθε ἀπὸ πάσης πλεονεξίας· ὅτι οὐκ ἐν τῷ περισσεύειν τινὲς ἡ ζωὴ αὐτοῦ ἐστὶν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐτῷ.
- 16 Εἶπεν δὲ παραβολὴν πρὸς αὐτοὺς λέγων, Ἀνθρώπου τινὸς
- 17 πλουσίου εὐφόρησεν ἡ χώρα· καὶ διελογίζετο ἐν ἑαυτῷ λέγων, Τί ποιήσω, ὅτι οὐκ ἔχω ποῦ συνάξω τοὺς καρπούς
- 18 μου; καὶ εἶπεν, Τοῦτο ποιήσω· καθελῶ μου τὰς ἀποθήκας καὶ μείζονας οἰκοδομήσω, καὶ συνάξω ἐκεῖ πάντα

■ ἔχοντα ἐξ.] ἐξ. ἔχ. ε ■ πωλοῦνται] -εῖται ε Lⁿ Tr^m 7 μῆ] + οὖν ε [Lⁿ] [B] 8 ὁμολογήσῃ] -σει Tr^m WH (n.a.) 9 ἐνώπιον *priv.*] ἔμπροσθεν Lⁿ 11 εἰσφέρωσιν] προσφέρ. ε Lⁿ; φέρωσιν Tr^m μεριμνήσητε] -μνάτε ε Lⁿ (n.m.) Tr^m A ἢ τί *priv.*] [Tr] Tr^m [A] [WH] 13 αὐτῷ] ante ἐκ τοῦ ὄχλ. ε Lⁿ Trⁿ (n.m.) A 14 κριτὴν] δικαστὴν ε 15 πάσης] τῆς ε (n.m.) αὐτῷ] -οῦ ε L^m 16 εὐφόρησε] ἡνύφ. Lⁿ 17 ἑαυτῷ] αὐτῷ WH (n.a.)

τὰ γενήματά μου καὶ τὰ ἀγαθὰ μου· καὶ ἔρῳ τῇ ψυχῇ 19
μου, Ψυχῇ, ἔχεις πολλὰ ἀγαθὰ κείμενα εἰς ἔτη πολλά·
ἀναπαύου, φάγε, πίε, εὐφραίνου. εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ 20
Θεός, Ἄφρων, ταύτῃ τῇ νυκτὶ τὴν ψυχὴν σου αἰτοῦσιν
ἀπὸ σοῦ· ἃ δὲ ἡτοίμασας, τί νῦν ἔσται; οὕτως ὁ θησαν- 21
ρίζων ἑαυτῷ, καὶ μὴ εἰς Θεὸν πλουτῶν.

Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, Διὰ τοῦτο λέγω 22
ὑμῖν, μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ τί φάγητε, μηδὲ τῷ σώ-
ματι τί ἐνδύσησθε· ἡ γὰρ ψυχὴ πλείον ἐστὶν τῆς 23
τροφῆς, καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος. κατανοήσατε 24
τοὺς κόρακας, ὅτι οὐ σπείρουσιν οὐδὲ θερίζουσιν, οἷς οὐκ
ἐστὶν ταμεῖον οὐδὲ ἀποθήκη, καὶ ὁ Θεὸς τρέφει αὐτούς·
πόσῳ μᾶλλον ὑμεῖς διαφέρετε τῶν πετεινῶν; τίς δὲ 25
ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν
αὐτοῦ πῆχυν; εἰ οὖν οὐδὲ ἐλάχιστον δύνασθε, τί περὶ 26
τῶν λοιπῶν μεριμνᾶτε; κατανοήσατε τὰ κρίνα, πῶς 27
αὐξάνει· οὐ κοπιᾷ, οὐδὲ νήθει· λέγω δὲ ὑμῖν, οὐδὲ Σολο-
μὼν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἐν τούτων.
εἰ δὲ ἐν ἄγρῳ τὸν χόρτον ὄντα σήμερον καὶ αὔριον εἰς 28
κλίβανον βαλλόμενον ὁ Θεὸς οὕτως ἀμφιέξει, πόσῳ μᾶλλον
ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι; καὶ ὑμεῖς μὴ ζητεῖτε τί φάγητε 29
καὶ τί πίνητε· καὶ μὴ μετεωρίζεσθε· ταῦτα γὰρ πάντα 30

18 τὰ γενήματά μου] τὸν σῖτον 5m Tr(n.m.) WH(n.m.) R γενήματα] γενν.
Elz μου sec.] [A] καὶ τὰ ἀγαθὰ μου] WH^m 19 κείμενα
usque ad πίε] [WH] 20 ὁ Θεός] ὁ κύριος Ln^m αἰτοῦσιν] ἀπαιτ. 5
LnTiB 21 [WH] ἑαυτῷ] αὐ. WH(n.a.): αὐτῷ TiB 22 αὐτοῦ]
[Ln] [WH] ὑμῖν] ante λέγω 5 Ln Trm TiB WH^m ψυχῇ] + ὑμῶν 5
σώματι] + ὑμῶν [Ln] [WH] R 23 γὰρ] 5^c [Ln] Tiⁱ [A] [B] ἐστὶν
ἐστι WH^a 24 οὐ...οὐδὲ] οὔτε...οὔτε TiAB WH^m: οὐ...οὔτε Trm(σφ?)
25 μεριμνῶν] [A] προσθεῖναι] post αὐτοῦ Trm A WH(n.m.) πῆχυν]
+ ἕνα 5 Ln [Tr] Tr^m Bm 26 εἰ οὖν usque ad λοιπῶν] καὶ περὶ τῶν λοι-
πῶν τί WH^m οὐδὲ] οὔτε 5 27 αὐξάνει·] [Tr] m Tiⁱ A^b B^b WH^m
οὐ κοπιᾷ οὐδὲ νήθει] οὔτε νήθει οὔτε ὑφαίνει TiAB WH^m οὐδὲ sec.] pr
bti [Ln] Σολομῶν]-μῶν 5 Elz LnA 28 ἐν usque ad σήμερον] τὸν
χ, ἐν τῷ ἄγρῳ σῆμ. ὄντα 5: τὸν χ. σῆμ. ἐν ἄγρῳ ὄντα Ln Tr(n.m.)
ἀμφιέξει]-έννυσσι 5: -άζει Ln WH(n.a.) 29 καὶ sec.] ἡ 5 LnA

- τὰ ἔθνη τοῦ κόσμου ἐπιζητοῦσιν· ὑμῶν δὲ ὁ Πατὴρ οἶδεν
 31 ὅτι χρῆζετε τούτων· πλὴν ζητεῖτε τὴν βασιλείαν
 32 αὐτοῦ, καὶ ταῦτα προστεθήσεται ὑμῖν. Μὴ φοβοῦ, τὸ
 μικρὸν ποίμνιον· ὅτι εὐδόκησεν ὁ Πατὴρ ὑμῶν δοῦναι ὑμῖν
 33 τὴν βασιλείαν. πωλήσατε τὰ ὑπάρχοντα ὑμῶν καὶ δότε
 ἐλεημοσύνην· ποιήσατε ἑαυτοῖς βαλλάντια μὴ παλαιού-
 34 πτης οὐκ ἐγγίζει οὐδὲ σῆς διαφθείρει· ὅπου γὰρ ἔστιν
 ὁ θησαυρὸς ὑμῶν, ἐκεῖ καὶ ἡ καρδιά ὑμῶν ἔσται.
 35 Ἔστωσαν ὑμῶν αἱ ὀσφύες περιεζωσμέναι καὶ οἱ λύχνοι
 36 καιόμενοι· καὶ ὑμεῖς ὅμοιοι ἀνθρώποις προσδεχομένοις
 τὸν κύριον ἑαυτῶν, πότε ἀναλύσῃ ἐκ τῶν γάμων, ἵνα ἐλ-
 37 θόντος καὶ κρούσαντος εὐθέως ἀνοίξωσιν αὐτῷ. μακάριοι
 οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι, οὓς ἔλθων ὁ κύριος εὕρήσει γρηγοροῦν-
 38 τας. ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι περιζώσεται καὶ ἀνακλινεῖ αὐτοὺς
 καὶ παρελθὼν διακονήσει αὐτοῖς. καὶ ἂν ἐν τῇ δευτέρᾳ
 39 εἰσιν ἐκεῖνοι. τοῦτο δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ ᾗδει ὁ οἰκοδε-
 σπότης ποῖα ὥρα ὁ κλέπτης ἔρχεται, ἐγρηγόρησεν ἂν καὶ
 40 οὐκ ἀφήκεν διορυχθῆναι τὸν οἶκον αὐτοῦ. καὶ ὑμεῖς
 γίνεσθε ἔτοιμοι, ὅτι ᾗ ὥρα οὐ δοκεῖτε ὁ Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώ-
 41 που ἔρχεται.
 Εἶπεν δὲ ὁ Πέτρος, Κύριε, πρὸς ἡμᾶς τὴν παραβολὴν
 42 ταύτην λέγεις, ἥ καὶ πρὸς πάντας; καὶ εἶπεν ὁ Κύριος,
 Τίς ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς οἰκονόμος ὁ φρόνιμος, ὃν κατα-

30 ἐπιζητοῦσιν] -τεῖ ε Lh

31 αὐτοῦ] τοῦ Θεοῦ ε Lh m Bm Rm

ταῦτα] + πάντα ε (n.m.) [Lh]

35 ὑμῶν] post αἱ ὀσφ. Lh

36 ἀνα-

λύσῃ] -σει ε

37 ἐλθὼν] post ὁ κύρ. Wh m

38 καὶ ἔαν usque ad

οὕτως,] καὶ ἔαν ἐλθῇ τῇ ἐσπερινῇ φυλακῇ καὶ εὕρήσει, οὕτως ποιήσει, καὶ

ἔαν ἐν τῇ δευτέρᾳ καὶ τῇ τρίτῃ· WH m καὶ ἔαν ε Lh Tr m : +

ἐλθῇ ε Lh [Tr] m δευτέρᾳ] + φυλακῇ ε Lh [Tr] m καὶ sec.] καὶ ε Lh

ἐκεῖνοι] Ti° [B] : pr οἱ δοῦλοι ε Lh [Tr] [A] 39 ἐγρηγόρησεν ἂν καὶ

[Tr] m Ti° [B] WH° m οὐκ] + ἂν ε Lh Tr m Ti B WH m : C διορυχθῆναι]

-υγῆναι ε Lh Tr (n.m.) 40 ὑμεῖς] + οὖν ε

41 δὲ] + αὐτῷ ε Ti [A] [L]

42 καὶ εἶπεν] εἶπεν δὲ ε Lh Tr m ὁ φρόνιμος] καὶ φρ. ε Lh m

στήσει ὁ κύριος ἐπὶ τῆς θεραπείας αὐτοῦ, τοῦ διδόναι ἐν
καιρῷ τὸ σιτομέτριον ; μακάριος ὁ δοῦλος ἐκείνος, ὃν 43
ἐλθὼν ὁ κύριος αὐτοῦ εὐρήσει ποιοῦντα οὕτως. ἀληθῶς 44
λέγω ὑμῖν ὅτι ἐπὶ πᾶσιν τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ κατα-
στήσει αὐτόν. ἂν δὲ εἶπη ὁ δοῦλος ἐκείνος ἐν τῇ 45
καρδίᾳ αὐτοῦ, Χρονίζει ὁ κύριός μου ἔρχεσθαι, καὶ ἄρξῃται
τύπτειν τοὺς παῖδας καὶ τὰς παιδίσκας ἐσθίειν τε καὶ
πίνειν καὶ μεθύσκεσθαι, ἥξει ὁ κύριος τοῦ δούλου 46
ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ ἣ οὐ προσδοκᾷ καὶ ἐν ὥρᾳ ἣ οὐ γινώσκει,
καὶ διχοτομήσει αὐτόν, καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν
ἁπίστων θήσει. ἐκεῖνος δὲ ὁ δοῦλος ὁ γνοὺς τὸ θέλημα 47
τοῦ κυρίου αὐτοῦ, καὶ μὴ ἐτοιμάσας ἢ ποιήσας πρὸς τὸ
θέλημα αὐτοῦ, δαρήσεται πολλὰς· ὁ δὲ μὴ γνοὺς, 48
ποιήσας δὲ ἄξια πληγῶν, δαρήσεται ὀλίγας. παντὶ δὲ
ὃ ἐδόθη πολὺ, πολὺ ζητηθήσεται παρ' αὐτοῦ· καὶ ὃ
παρέθεντο πολὺ, περισσότερον αἰτήσουσιν αὐτόν.

Πῦρ ἦλθον βαλεῖν ἐπὶ τὴν γῆν· καὶ τί θέλω εἰ ἤδη 49
ἀνήφθη ; βάπτισμα δὲ ἔχω βαπτισθῆναι· καὶ πῶς 50
συνέχομαι ἕως ὅτου τελεσθῇ ; δοκεῖτε ὅτι εἰρήνην 51
παρεγενόμην δοῦναι ἐν τῇ γῇ ; οὐχί, λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἡ
διαμερισμὸν· ἔσονται γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν πέντε ἐν ἐνὶ 52
οἴκῳ διαμεμερισμένοι, τρεῖς ἐπὶ δυσὶν καὶ δύο ἐπὶ τρισὶν
διαμερισθήσονται, πατὴρ ἐπὶ υἱῷ καὶ υἱὸς ἐπὶ πατρί, 53
μήτηρ ἐπὶ θυγατέρα καὶ θυγάτηρ ἐπὶ τὴν μητέρα, πενθερὰ
ἐπὶ τὴν νύμφην αὐτῆς καὶ νύμφη ἐπὶ τὴν πενθεράν.

*Ἐλεγεν δὲ καὶ τοῖς ὄχλοις, *Οταν ἴδῃτε νεφέλην ἀνα- 54
τέλλουσαν ἐπὶ δυσμῶν, εὐθέως λέγετε ὅτι *Ομβρος ἔρχεται·

τοῦ] Ln^o[Tr][A] τὸ] Tr^o[Tr]m A^o[WH] 44 αὐτοῦ] αὐτῷ Ln m Tr m
47 αὐτοῦ *φρί.*] ἐαν. s : C ἢ] μηδὲ s Ln Tr A ἢ ποιήσας] [Tr] m
49 ἐπὶ] εἰς s Am θέλω] θέλω ; A ἀνήφθη ;] ἀνήφθη. Ti AB
50 ὅτου] οὗ s 52 ἐνὶ] post οἴκῳ s Ln m Tr m τρισὶ] τρισίν, WH :
τρισίν. s BR 53 διαμερισθήσονται] -σεται s ἐπὶ *φρί.*] ἐφ' s Ln
WH_a : C θυγατέρα] -τρί s τὴν *φρί.*] s^o Ti^o[B] μητέρα] -τρί s
αὐτῆς] Ti^o[B] πενθεράν] + αὐτῆς s Ln 54 νεφέλην] *φρ* τὰν s [A]
Scr ἐπὶ] ἀπὸ s Ln Tr (n. m.) A ὅτι] s^o [Ln]

- 55 καὶ γίνεται οὕτως· καὶ ὅταν νότον πνέοντα, λέγετε ὅτι
 56 Καύσων ἔσται· καὶ γίνεται. ὑποκριταί, τὸ πρόσωπον
 τῆς γῆς καὶ τοῦ οὐρανοῦ οἶδατε δοκιμάζειν· τὸν δὲ καιρὸν
 57 τοῦτον πῶς οὐκ οἶδατε δοκιμάζειν; Τί δὲ καὶ ἀφ'
 58 ἑαυτῶν οὐ κρίνετε τὸ δίκαιον; ὥς γὰρ ὑπάγεις μετὰ
 τοῦ ἀντιδίκου σου ἐπ' ἄρχοντα, ἐν τῇ ὁδῷ δὸς ἐργασίαν
 ἀπηλλάχθαι ἀπ' αὐτοῦ· μὴ ποτε κατασύρῃ σε πρὸς τὸν
 κριτὴν, καὶ ὁ κριτής σε παραδώσει τῷ πράκτορι, καὶ ὁ
 59 πράκτωρ σε βαλεῖ εἰς φυλακὴν· λέγω σοι, οὐ μὴ
 ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν ἕως καὶ τὸ ἔσχατον λεπτὸν ἀποδῷς.
- 13 Παρήσαν δέ τινες ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ ἀπαγγέλλοντες
 αὐτῷ περὶ τῶν Γαλιλαίων ὧν τὸ αἷμα Πειλάτος ἔμιξεν
 2 μετὰ τῶν θυσιῶν αὐτῶν. καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς,
 Δοκεῖτε ὅτι οἱ Γαλιλαῖοι οὗτοι ἁμαρτωλοὶ παρὰ πάντας
 τοὺς Γαλιλαίους ἐγένοντο, ὅτι ταῦτα πεπόνθασιν;
 3 οὐχί, λέγω ὑμῖν· ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοήτε, πάντες ὁμοίως
 4 ἀπολεισθήσεσθε. ἢ ἐκεῖνοι οἱ δέκα ὀκτὼ ἐφ' οὓς ἔπεσεν ὁ
 πύργος ἐν τῷ Σιλωὰμ καὶ ἀπέκτεινεν αὐτούς, δοκεῖτε ὅτι
 αὐτοὶ ὀφειλέται ἐγένοντο παρὰ πάντας τοὺς ἀνθρώπους
 5 τοὺς κατοικοῦντας Ἱερουσαλὴμ; οὐχί, λέγω ὑμῖν· ἀλλ'
 ἐὰν μὴ μετανοήσητε, πάντες ὡσαύτως ἀπολεισθήσεσθε.
- 6 Ἐλεγεν δὲ ταύτην τὴν παραβολὴν· Συκὴν εἶχέν τις πεφυ-
 τευμένην ἐν τῷ ἀμπελῶνι αὐτοῦ· καὶ ἦλθεν ζητῶν καρπὸν
 7 ἐν αὐτῇ καὶ οὐχ εὔρεν. εἶπεν δὲ πρὸς τὸν ἀμπελουργ-
 γόν, Ἴδου τρία ἔτη ἀφ' οὗ ἔρχομαι ζητῶν καρπὸν ἐν τῇ
 συκῇ ταύτῃ καὶ οὐχ εὗρίσκω· ἔκκοψον αὐτήν· ἵνα τί καὶ

οὕτως] -τω ε: CEr 56 τῆς γῆς καὶ τοῦ οὐ.] τοῦ οὐ. κ. τ. γῆς J Trm
 δὲ] post καιρὸν WH(n.m.) οὐκ οἶδατε δοκιμάζειν] οὐ δοκιμάζετε ε(n.m.)
 Ln Trm Ti A(n.m.) B 58 ἀπ'] [WH] παραδώσει] -δῶ ε βαλεῖ
 βάλλῃ ε 59 ἕως] + οὗ ε Ln A ■ εἶπεν] pr ὁ Ἰησοῦς ε [Ln] [Tr] m
 ταῦτα] τοιαῦτα ε Ln Trm A(n.m.) ■ μετανοήτε] -νοήσητε Ln(n.m.)
 ὁμοίως] ὡσαύτως ε 4 ὀκτὼ] pr καὶ ε [Ln] [Tr] [A] αὐτοῖ] οὗτοι ε
 (n.m.) τοὺς πρί.] ε° Ἱερουσαλὴμ] pr ἐν ε Ln Ti [B] 5 μετα-
 νοήσητε] -νοήτε ε(n.m.) Trm WHm ὡσαύτως] ὁμοίως ε Ln Trm 6 πε-
 φυτευ.] post αὐτοῦ ε ζητῶν] post καρπὸν ε: C 7 ἀφ' οὗ] ε'(n.m.)
 Ln° ἔκκοψον] + οὖν Ln

τὴν γῆν καταργεῖ ; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς λέγει αὐτῷ, Κύριε, 8
ἄφες αὐτὴν καὶ τοῦτο τὸ ἔτος, ἕως ὅτου σκάψω περὶ αὐτὴν
καὶ βάλω κόπρια· καὶ μὲν ποιήσῃ καρπὸν εἰς τὸ 9
μέλλον· εἰ δὲ μῆγε, ἐκκόψεις αὐτήν.

Ἦν δὲ διδάσκων ἐν μιᾷ τῶν συναγωγῶν ἐν τοῖς σάβ- 10
βασιν· καὶ ἰδοὺ γυνὴ πνεῦμα ἔχουσα ἀσθενείας ἔτη 11
δέκα ὀκτώ, καὶ ἦν συγκύπτουσα καὶ μὴ δυναμένη ἀνακύν-
ψαι εἰς τὸ παντελές. ἰδὼν δὲ αὐτὴν ὁ Ἰησοῦς προσεφώ- 12
νησεν καὶ εἶπεν αὐτῇ, Γύναι, ἀπολέλυσαι τῆς ἀσθενείας
σοῦ. καὶ ἐπέθηκεν αὐτῇ τὰς χεῖρας· καὶ παραχρῆμα 13
ἀνορθώθη, καὶ ἐδόξαζεν τὸν Θεόν. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ 14
ἀρχισυνάγωγος, ἀγανακτῶν ὅτι τῷ σαββάτῳ ἑθεράπευσεν
ὁ Ἰησοῦς, ἔλεγεν τῷ ὄχλῳ ὅτι Ἐξ ἡμέραι εἰσὶν ἐν αἷς δεῖ
ἐργάζεσθαι· ἐν αὐταῖς οὖν ἐρχόμενοι θεραπεύεσθε, καὶ μὴ
τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου. ἀπεκρίθη δὲ αὐτῷ ὁ Κύριος 15
καὶ εἶπεν, Ὑποκριταί, ἕκαστος ὑμῶν τῷ σαββάτῳ οὐ λύει
τὸν βοῦν αὐτοῦ ἢ τὸν ὄνον ἀπὸ τῆς φάτνης, καὶ ἀπαγαγὼν
ποτίζει ; ταύτην δέ, θυγατέρα Ἀβραάμ οὔσαν, ἣν 16
ἐδησεν ὁ Σατανᾶς ἰδοὺ δέκα καὶ ὀκτὼ ἔτη, οὐκ ἔδει λυθῆναι
ἀπὸ τοῦ δεσμοῦ τούτου τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου ; Καὶ 17
ταῦτα λέγοντος αὐτοῦ κατησχύνοντο πάντες οἱ ἀντικείμενοι
αὐτῷ, καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἔχαιρεν ἐπὶ πᾶσιν τοῖς ἐνδόξοις
τοῖς γινομένοις ὑπ' αὐτοῦ.

Ἔλεγεν οὖν, Τίμι ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ; 18
καὶ τίμι ὁμοιώσω αὐτήν ; ὁμοία ἐστὶν κόκκῳ σινάπεως, 19
ὃν λαβὼν ἄνθρωπος ἔβαλεν εἰς κῆπον ἑαυτοῦ· καὶ ἡῤῥησεν
καὶ ἐγένετο εἰς δένδρον, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατε-

8 κόπρια] κοπρίαν ς: C5mElz: κόφινον κοπρίων WHm ■ καρπὸν
usque ad μῆγε] καρπὸν· εἰ δὲ μῆγε, εἰς τὸ μέλλον ς LnTrm 10 ἐν
sec.][Tr]m 11 γυνὴ] + ἦν ς ὀκτὼ] pr καὶ ς [Ln][Tr][A]
συγκυπτ.] συνκυπτ. TiBWH(n.a.) 12 προσεφώνησεν] -σε WHa
ἀπολέλυσαι] + ἀπὸ LnTi[B] 13 ἀνορθώθη] ἀνωρθ. ς WH(n.a.)
14 ὅτι sec. ς Ln Tr Tr[Tr]m αὐταῖς] ταύταις ς 15 δὲ] οὖν ς
ὑποκριταί] -τά ς: C5m ἀπαγαγὼν] ἀπάγων TrmWH(n.m.) 18 οὖν]
δὲ ς Ln(n.m.)Trm 19 ὃν] ὁ Elz δένδρον] + μέγα ς [Ln][Tr][A]Bm

- 20 σκῆνωσεν ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ. Καὶ πάλιν εἶπεν,
 21 Τίνι ὁμοιώσω τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ; ὁμοία ἐστὶν
 ζύμη, ἣν λαβοῦσα γυνὴ ἔκρυσεν εἰς ἀλεύρου σάτα τρία,
 ἕως οὗ ἐξυμώθη ὅλον.
 22 Καὶ διεπορεύετο κατὰ πόλεις καὶ κώμας διδάσκων καὶ
 23 πορείαν ποιούμενος εἰς Ἱεροσόλυμα. Εἶπεν δέ τις αὐτῷ,
 Κύριε, εἰ ὀλίγοι οἱ σωζόμενοι; ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς,
 24 Ἀγωνίζεσθε εἰσελθεῖν διὰ τῆς στενῆς θύρας· ὅτι πολλοί,
 λέγω ὑμῖν, ζητήσουσιν εἰσελθεῖν καὶ οὐκ ἰσχύσουσιν.
 25 ἀφ' οὗ ἂν ἐγερθῇ ὁ οἰκοδεσπότης καὶ ἀποκλείσῃ τὴν
 θύραν, καὶ ἄρξῃσθε ἔξω ἐστάναι καὶ κρούειν τὴν θύραν
 λέγοντες, Κύριε, ἄνοιξον ἡμῖν· καὶ ἀποκριθεὶς ἐρεῖ ὑμῖν,
 26 Οὐκ οἶδα ὑμᾶς πόθεν ἐστέ· τότε ἄρξεσθε λέγειν,
 Ἐφάγομεν ἐνώπιόν σου καὶ ἐπίομεν, καὶ ἐν ταῖς πλατείαις
 27 ἡμῶν ἐδίδαξας· καὶ ἐρεῖ, Λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα πόθεν
 28 ἐστέ· ἀπόστητε ἀπ' ἐμοῦ πάντες ἐργάται ἀδικίας. ἐκεῖ
 ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων, ὅταν
 ὤψεσθε Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ καὶ πάντας τοὺς
 29 προφήτας ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ, ὑμᾶς δὲ ἐκβαλλομέ-
 νους ἔξω. καὶ ἤξουσιν ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν καὶ
 [ἀπὸ] βορρᾶ καὶ νότου, καὶ ἀνακλιθήσονται ἐν τῇ βασιλείᾳ
 30 τοῦ Θεοῦ. καὶ ἰδοὺ εἰσὶν ἔσχατοι οὗ ἔσονται πρῶτοι,
 καὶ εἰσὶν πρῶτοι οὗ ἔσονται ἔσχατοι.
 31 Ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ προσῆλθάν τινες Φαρισαῖοι λέγοντες
 αὐτῷ, Ἐξέλθε καὶ πορεύου ἐντεῦθεν, ὅτι Ἡρώδης θέλει σε
 32 ἀποκτεῖναι. καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Πορευθέντες εἵπατε τῇ

21 ἔκρυσεν] ἐνέκρ. ε Ln: CEr 22 πορείαν] πορίαν WH_a Ἱερο-
 σόλυμα] Ἱερουσαλήμ ε Ln(n.m.) TrA 24 θύρας] πύλης ε (n.m.) Lnm
 ἰσχύσουσιν.] ἰσχύσουσιν, Ln Tr WH 25 ἂν] ἐὰν WH_a κύριε] +
 κύριε, ε [Ln] 26 ἄρξεσθε] -ησθε Trm WHm 27 , Λέγω ὑμῖν, οὐκ,
 λέγων ὑμῖν Οὐκ WH οἶδα] + ὑμᾶς ε [Ln] TiB ἐργάται] pr οἱ ε Ln:
 Er ἀδικίας] pr τῆς ε 28 ὤψεσθε] -ησθε ε Ln Trm AWH(n.m.): C
 29 ἀπὸ sec.] ins ε [Ln] [Tr] [A] WHR: C° Er° Ti° B° 31 αὐτῇ] ταύτῃ
 Trm ὥρᾳ] ἡμέρᾳ ε Ln Tr(n.m.) προσῆλθαν] -ον ε Ln

ἀλώπεκι ταύτῃ, Ἰδοὺ ἐκβάλλω δαιμόνια καὶ ἰάσεις ἀπο-
τελῶ σήμερον καὶ αὔριον, καὶ τῇ τρίτῃ τελειοῦμαι.
πλὴν δεῖ με σήμερον καὶ αὔριον καὶ τῇ ἐχομένῃ πορεύεσθαι· 33
ὅτι οὐκ ἐνδέχεται προφήτην ἀπολέσθαι ἕξω Ἱερουσαλήμ.
Ἱερουσαλήμ, Ἱερουσαλήμ, ἡ ἀποκτείνουσα τοὺς προφῆτας 34
καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτήν, ποσάκις
ἠθέλησα ἐπισυνάξαι τὰ τέκνα σου, ὃν τρόπον ὄρνις τὴν
ἑαυτῆς νοσσιὰν ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ ἠθελήσατε.
ἰδοὺ ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν· λέγω δὲ ὑμῖν, οὐ μὴ ἴδῃτέ 35
με ἕως [ἡξεί ὅτε] εἴπητε, Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν
ὀνόματι Κυρίου.

Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἔλθειν αὐτὸν εἰς οἶκόν τινος τῶν ἀρ- 14
χόντων τῶν Φαρισαίων σαββάτῳ φαγεῖν ἄρτον, καὶ αὐτοὶ
ἦσαν παρατηρούμενοι αὐτόν. καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπός τις ἦν 2
ὕδρωπικὸς ἔμπροσθεν αὐτοῦ· καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς 3
εἶπεν πρὸς τοὺς νομικοὺς καὶ Φαρισαίους λέγων, Ἐξεστὶν
τῷ σαββάτῳ θεραπεῦσαι ἢ οὐ; οἱ δὲ ἡσύχασαν. καὶ 4
ἐπιλαβόμενος ἰάσατο αὐτὸν καὶ ἀπέλυσεν. καὶ πρὸς 5
αὐτοὺς εἶπεν, Τίνος ὑμῶν υἱὸς ἢ βοῦς εἰς φρέαρ πεσεῖται,
καὶ οὐκ εὐθέως ἀνασπάσει αὐτὸν ἐν ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου;
καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἀνταποκριθῆναι πρὸς ταῦτα. 6

Ἐλεγεν δὲ πρὸς τοὺς κεκλημένους παραβολήν, ἐπέχων 7
πῶς τὰς πρωτοκλισίας ἐξελέγοντο, λέγων πρὸς αὐτοὺς,
Ὅταν κληθῇς ὑπὸ τινος εἰς γάμους, μὴ κατακλιθῇς εἰς τὴν 8
πρωτοκλισίαν· μὴ ποτε ἐντιμότερός σου ᾗ κεκλημένος ὑπ’

32 ἀποτε.] ἐπιτε.ς τρίτῃ] + ἡμέρᾳ [Lⁿ] [T^r]^m 34 ἀποκτείνουσα]
-κτείνουσα WH_a ὄρνις]-νιξ TiBWH_a τὴν ἐ. νοσσιὰν] τὰ ἐ. νοσσία
Lⁿ (n.m.) 35 ὑμῶν]+ ἔρημος (n.m.) B^m λέγων] pr ἀμὴν δὲ (s : CEr
δὲ] s° Ti° [B] [WH] : CEr οὐ] pr ὅτι (s [Lⁿ] Ti [A] [B] ἰδῃτέ με] με
ἰδῃτε (s ἕως]+ ἂν (s Lⁿ ἡξεί ὅτε] ins (s (sed ἡξῆ (s) Lⁿ [T^r] Ti [A] B :
WH° R° 1 τῶν sec.] [A] [WH] 3 λέγων] [Lⁿ] ἐξεστὶν] pr εἰ
s Lⁿ θεραπεῦσαι]-πεύειν (s ἢ οὐ] s° [Lⁿ] 5 καὶ pr.] + ἀπο-
κριθεὶς (s (n.m.) Ti [A] B πρὸς αὐτοὺς] post εἶπεν Lⁿ T^r m υἱὸς] ὄνος
(s (n.m.) B^m R (n.m.) Scr πεσεῖται] ἐμπεσεῖται (s ἐν] [Lⁿ] T^r°
ἡμέρᾳ] pr τῇ (s Lⁿ T^r A 6 ἀνταποκρ.] + αὐτῷ (s Lⁿ

- 9 αὐτοῦ, καὶ ἐλθὼν ὁ σὲ καὶ αὐτὸν καλέσας ἐρεῖ σοι,
 Δὸς τούτῳ τόπον· καὶ τότε ἄρξῃ μετὰ αἰσχύνης τὸν ἔσχα-
 10 τον τόπον κατέχειν. ἀλλ' ὅταν κληθῇς, πορευθεὶς ἀνά-
 πεσε εἰς τὸν ἔσχατον τόπον, ἵνα ὅταν ἔλθῃ ὁ κεκληκὼς σε,
 ἐρεῖ σοι, Φίλε, προσανάβηθι ἀνώτερον· τότε ἔσται σοι
 11 δόξα ἐνώπιον πάντων τῶν συνανακειμένων σοί. ὅτι
 πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, καὶ ὁ ταπεινῶν ἑαυτὸν
 ὑψωθήσεται.
 12 Ἐλεγεν δὲ καὶ τῷ κεκληκώτι αὐτόν, Ὅταν ποιῇς ἄρι-
 στον ἢ δεῖπνον, μὴ φώνει τοὺς φίλους σου μηδὲ τοὺς ἀδελ-
 φούς σου μηδὲ τοὺς συγγενεῖς σου μηδὲ γείτονας πλου-
 σίους, μή ποτε καὶ αὐτοὶ ἀντικαλέσωσίν σε καὶ γένηται
 13 ἀνταπόδομά σοι. ἀλλ' ὅταν ποιῇς δοχὴν, κάλει πτω-
 14 χούς, ἀναπίρους, χωλούς, τυφλούς· καὶ μακάριος ἔσῃ·
 ὅτι οὐκ ἔχουσιν ἀνταποδοῦναί σοι· ἀνταποδοθήσεται γάρ
 σοι ἐν τῇ ἀναστάσει τῶν δικαίων.
 15 Ἀκούσας δέ τις τῶν συνανακειμένων ταῦτα εἶπεν αὐτῷ,
 Μακάριος ὅστις φάγεται ἄρτον ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ.
 16 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, Ἀνθρωπὸς τις ἐποίει δεῖπνον μέγα, καὶ
 17 ἐκάλεσεν πολλούς· καὶ ἀπέστειλεν τὸν δούλον αὐτοῦ
 τῇ ὥρᾳ τοῦ δεῖπνου εἰπεῖν τοῖς κεκλημένοις, Ἐρχεσθε,
 18 ὅτι ἤδη ἔτοιμά ἐστιν. καὶ ἤρξαντο ἀπὸ μιᾶς πάντες
 παραιτεῖσθαι. ὁ πρῶτος εἶπεν αὐτῷ, Ἀγρὸν ἡγόρασα, καὶ
 ἔχω ἀνάγκην ἐξελθὼν ἰδεῖν αὐτόν· ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρη-
 19 γημένον. καὶ ἕτερος εἶπεν, Ζεύγη βοῶν ἡγόρασα πέντε,
 καὶ πορεύομαι δοκιμάσαι αὐτά· ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρηγη-
 20 μένον. καὶ ἕτερος εἶπεν, Γυναῖκα ἔγνημα, καὶ διὰ τοῦτο

■ μετὰ] μετ' ε 10 ἀνάπεσε] -σον ε: C ἐρεῖ] εἶπη ε Lⁿ Tr^m A
 πάντων] ε° 12 σε] ante ἀντικαλ. ε Lⁿ m σοι] ante ἀνταπόδ. ε Lⁿ
 13 ποιῇς] post δοχὴν WH ἀναπίρους] -πήρους ε Ti B 14 γάρ] δέ
 Ti 15 ὅστις] —τις ε Lⁿ [Tr]^m 16 ἐποίει] -ησεν ε Lⁿ Tr^m
 μέγα] -αν Lⁿ 17, ἔρχεσθε,] ἔρχεσθαι WH^m ἐστιν] εἰσιν Ti WH^m:+
 πάντα ε [Lⁿ] [Tr] [A] [B] 18 πάντες] post παραιτ. ε ὁ πρῶτος]
 pr καὶ [Lⁿ] ἔχω] post ἀνάγκην Lⁿ ἐξελθὼν] -θεῖν Tr^m: -θεῖν
 καὶ ε Lⁿ

οὐ δύναμαι ἐλθεῖν. καὶ παραγενόμενος ὁ δοῦλος ἀπήγ- 21
γειλεν τῷ κυρίῳ αὐτοῦ ταῦτα. τότε ὀργισθεὶς ὁ οἰκοδε-
σπότης εἶπεν τῷ δούλῳ αὐτοῦ, Ἔξελθε ταχέως εἰς τὰς πλα-
τείας καὶ ῥύμας τῆς πόλεως, καὶ τοὺς πτωχοὺς καὶ ἀναπεί-
ρους καὶ τυφλοὺς καὶ χωλοὺς εἰσάγαγε ὧδε. καὶ εἶπεν 22
ὁ δοῦλος, Κύριε, γέγονεν ὃ ἐπέταξας, καὶ ἔτι τόπος ἐστίν.
καὶ εἶπεν ὁ κύριος πρὸς τὸν δούλον, Ἔξελθε εἰς τὰς ὁδοὺς 23
καὶ φραγμοὺς καὶ ἀνάγκασον εἰσελθεῖν, ἵνα γεμισθῇ μου
ὁ οἶκος. λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων 24
τῶν κεκλημένων γεύσεται μου τοῦ δείπνου.

Συνεπορεύοντο δὲ αὐτῷ ὄχλοι πολλοί· καὶ στραφεὶς 25
εἶπεν πρὸς αὐτούς, Εἴ τις ἔρχεται πρὸς με καὶ οὐ μισεῖ 26
τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὰ
τέκνα καὶ τοὺς ἀδελφούς καὶ τὰς ἀδελφάς, ἔτι τε καὶ τὴν
ἑαυτοῦ ψυχὴν, οὐ δύναται εἶναί μου μαθητής. ὅστις οὐ 27
βαστάζει τὸν σταυρὸν ἑαυτοῦ καὶ ἔρχεται ὀπίσω μου, οὐ
δύναται εἶναί μου μαθητής. τίς γὰρ ἐξ ὑμῶν θέλων 28
πύργον οἰκοδομῆσαι οὐχὶ πρῶτον καθίσας ψηφίζει τὴν दा-
πάνην, εἰ ἔχει εἰς ἀπαρτισμόν; ἵνα μή ποτε θέντος 29
αὐτοῦ θεμέλιον καὶ μὴ ἰσχύοντος ἐκτελέσαι, πάντες οἱ θεω-
ροῦντες ἄρξωνται αὐτῷ ἐμπαίξιν λέγοντες ὅτι Οὗτος 30
ὁ ἄνθρωπος ἤρξατο οἰκοδομεῖν καὶ οὐκ ἴσχυσεν ἐκτελέσαι.
ἢ τίς βασιλεὺς πορευόμενος ἐτέρῳ βασιλεῖ συμβαλεῖν εἰς 31
πόλεμον οὐχὶ καθίσας πρῶτον βουλευσεται εἰ δυνατός
ἐστιν ἐν δέκα χιλιάσιν ὑπαντῆσαι τῷ μετὰ εἴκοσι χιλιά-
δων ἐρχομένῳ ἐπ' αὐτόν; εἰ δὲ μήγε, ἔτι αὐτοῦ πόρρω 32
ὄντος πρεσβεῖαν ἀποστείλας ἐρωτᾷ τὰ πρὸς εἰρήνην.

21 δοῦλος] + ἐκεῖνος ς: Er εἶπεν] -πε WH_a ἀναπείρους] -πήρους
ς TiB τυφλ. καὶ χωλ.] χωλ. καὶ τυφλ. ς: C 22 δ] ὡς ς Ln Trm
23 μου] post ὁ οἶκός ς Ln 26 αὐτοῦ] ἑαυτοῦ ς WH: CE_r τε] δὲ
ς Lnm TiB ψυχὴν] ante ἑαυτοῦ WH εἶναι] post μου μαθ. ς Ln Trm
27 ὅστις] pr καὶ ς Ln Tr[A] ἑαυτοῦ] αὐτοῦ ς Tr(n.m.) μου sec.]
ante εἶναι ς Ln(n.m.): C 28 ἔχει] + τὰ ς Ln[B] εἰς] πρὸς ς
29 αὐτῷ] post ἐμπαί. ς 31 συμβαλεῖν] συνβ. WH(n.a.): ante ἐτ.
βασ. ς βουλευσεται] -λεύεται ς Ln(n.m.) TrA ὑπαντῆσαι] ἀπαντ.
ς 32 τὰ πρὸς] -τὰ WH(n.m.): εἰς WHm

- 33 οὕτως οὖν πᾶς ἐξ ὑμῶν ὃς οὐκ ἀποτάσσεται πᾶσιν τοῖς
ἑαυτοῦ ὑπάρχουσιν οὐ δύναται εἶναί μου μαθητής.
- 34 Καλὸν οὖν τὸ ἅλας· ἐὰν δὲ καὶ τὸ ἅλας μωρανθῇ, ἐν τίνι
35 ἀρτυθήσεται; οὔτε εἰς γῆν οὔτε εἰς κοπρίαν εὐθετόν
ἐστίν· ἔξω βάλλουσιν αὐτό. ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω.
- 15 Ἦσαν δὲ αὐτῷ ἐγγίζοντες πάντες οἱ τελῶναι καὶ οἱ
2 ἁμαρτωλοὶ ἀκούειν αὐτοῦ. καὶ διεγόγγυζον οἱ τε Φα-
ρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς λέγοντες ὅτι Οὗτος ἁμαρτωλοὺς
3 προσδέχεται, καὶ συνεσθίει αὐτοῖς. Εἶπεν δὲ πρὸς αὐ-
4 τοὺς τὴν παραβολὴν ταύτην λέγων, Τίς ἄνθρωπος ἐξ
ὑμῶν ἔχων ἑκατὸν πρόβατα καὶ ἀπολέσας ἐξ αὐτῶν ἓν, οὐ
καταλείπει τὰ ἐνενήκοντα ἐννέα ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ πορεύε-
5 ται ἐπὶ τὸ ἀπολωλὸς ἕως εὔρη αὐτό; καὶ εὑρὼν ἐπιτί-
6 θησιν ἐπὶ τοὺς ὄμους αὐτοῦ χαίρων, καὶ ἔλθων εἰς τὸν
οἶκον συγκαλεῖ τοὺς φίλους καὶ τοὺς γείτονας, λέγων αὐ-
τοῖς, Συγχάρητέ μοι, ὅτι εὑρον τὸ πρόβατόν μου τὸ ἀπο-
7 λωλός. λέγω ὑμῖν ὅτι οὕτως χαρὰ ἐν τῷ οὐρανῷ ἔσται
ἐπὶ ἐνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι ἢ ἐπὶ ἐνενήκοντα ἐννέα δι-
8 καίοις οἵτινες οὐ χρεῖαν ἔχουσιν μετανοίας. Ἦ τίς
γεννῇ δραχμὰς ἔχουσα δέκα, ἐὰν ἀπολέσῃ δραχμὴν μίαν,
οὐχὶ ἀπτεῖ λύχνον καὶ σαροῖ τὴν οἰκίαν καὶ ζητεῖ ἐπιμελῶς
9 ἕως ὅτου εὔρῃ; καὶ εὑροῦσα συγκαλεῖ τὰς φίλας καὶ
γείτονας λέγουσα, Συγχάρητέ μοι, ὅτι εὑρον τὴν δραχμὴν
10 ἣν ἀπώλεσα. οὕτως, λέγω ὑμῖν, γίνεται χαρὰ ἐνώπιον
τῶν ἀγγέλων τοῦ Θεοῦ ἐπὶ ἐνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι.
- 11, 12 Εἶπεν δέ, Ἄνθρωπός τις εἶχεν δύο υἱούς· καὶ εἶ-
πεν ὁ νεώτερος αὐτῶν τῷ πατρί, Πάτερ, δός μοι τὸ ἐπι-
33 πᾶσιν] -σι WH_a μου] ante εἶναι 5 A 34 οὖν] 5° Lⁿ [Tr]
ἅλας bis] ἅλα TiBWH_a καὶ] 5° 35 ἀκοίειν] Ti° (σφ) 1 αὐτῷ]
post ἐγγίζ. 5 Tr_m 2 τε] 5° 4 ἀπολέσας] -ση Tr (n.m.) ἐν]
ante ἐξ αὐ. 5 Ln Tr_m 5 αὐτοῦ] ἑαυτοῦ 5 Ln 6 συγκαλεῖ] συνκ.
TiBWH (n.a.) : συγκαλεῖται Tr_m συγχάρητε] συνχ. ErTiBWH (n.a.) :
7 οὕτως] -τω 5 ἔσται] ante ἐν τῷ οὐ. 5 Ln Tr (n.m.) ἔχουσιν] -σι
WH_a 8 ὅτου] οὐ Tr-WH 9 συγκαλεῖ] συνκ. TiBWH (n.a.) : συγ-
καλεῖται 5 Ln Tr (n.m.) A γείτονας] pr τὰς 5 συγχάρητε] συνχ.
TiBWH (n.a.) 10 οὕτως] -τω 5 χαρὰ] ante γίν. 5 Ln

βάλλον μέρος τῆς οὐσίας. ὁ δὲ διείλεν αὐτοῖς τὸν βίον.
καὶ μετ' οὐ πολλὰς ἡμέρας συναγαγὼν πάντα ὁ νεώτερος 13
υἱὸς ἀπεδήμησεν εἰς χώραν μακράν, καὶ ἐκεῖ διεσκόρπισεν
τὴν οὐσίαν αὐτοῦ ζῶν ἀσώτως. δαπανήσαντος δὲ αὐτοῦ 14
πάντα ἐγένετο λιμὸς ἰσχυρὰ κατὰ τὴν χώραν ἐκείνην, καὶ
αὐτὸς ἤρξατο ὑστερεῖσθαι. καὶ πορευθεὶς ἐκολλήθη ἐνὶ 15
τῶν πολιτῶν τῆς χώρας ἐκείνης, καὶ ἔπεμψεν αὐτὸν εἰς
τοὺς ἀγροὺς αὐτοῦ βόσκειν χοίρους. καὶ ἐπεθύμει χορ- 16
τασθῆναι ἐκ τῶν κερατίων ὧν ἤσθιον οἱ χοῖροι, καὶ οὐδεὶς
εἰδίδον αὐτῷ. εἰς ἑαυτὸν δὲ ἐλθὼν ἔφη, Πόσοι μίσθιοι 17
τοῦ πατρός μου περισσεύουσιν ἄρτων, ἐγὼ δὲ λιμῷ ὤδε
ἀπόλλυμαι. ἀναστὰς πορεύσομαι πρὸς τὸν πατέρα 18
μου καὶ ἐρῶ αὐτῷ, Πάτερ, ἡμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ
ἐνώπιόν σου· οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱός σου· 19
ποίησόν με ὡς ἓνα τῶν μισθίων σου. καὶ ἀναστὰς 20
ἦλθεν πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ. ἔτι δὲ αὐτοῦ μακρὰν ἀπέ-
χοντος εἶδεν αὐτὸν ὁ πατήρ αὐτοῦ καὶ ἐσπλαγχνίσθη, καὶ
δραμὼν ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ κατεφίλη-
σεν αὐτόν. εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ υἱός, Πάτερ, ἡμαρτον εἰς 21
τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου· οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι
υἱός σου. εἶπεν δὲ ὁ πατήρ πρὸς τοὺς δούλους αὐτοῦ, 22
Ταχὺ ἐξενέγκατε στολὴν τὴν πρώτην καὶ ἐνδύσατε αὐτόν,
καὶ δότε δακτύλιον εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ ὑποδήματα
εἰς τοὺς πόδας· καὶ φέρετε τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν, 23
θύσατε, καὶ φαγόντες εὐφρανθῶμεν· ὅτι οὗτος ὁ υἱός 24
μου νεκρὸς ἦν καὶ ἀνέζησεν, ἦν ἀπολωλὼς καὶ εὑρέθη. καὶ

12 ὁ δὲ] καὶ ς TiB 13 πάντα] ἅπαντα ς TiBWHm διεσκόρπισεν]
-σε WHa 14 ἰσχυρὰ] -ρὸς ς 16 χορτασθῆναι ἐκ] γεμίσαι τὴν
κοιλίαν αὐτοῦ ἀπὸ ς LnTr(n.m.)TiB(n.m.)AWHm(sed ἐκ pro ἀπὸ WHm)
17 ἔφη] εἶπεν ς LnTr(n.m.)A περισσεύουσιν] -εύονται Tr(n.m.)AWH
R ὤδε] ς(n.m.)(Tr)m[B]: ante λιμῷ TrA 19 οὐκέτι] pr καὶ ς(n.m.)
20 αὐτοῦ] ἑαυτοῦ ς TrmAWHR: C 21 ὁ υἱός] ante αὐτῷ TrmA
WH οὐκέτι] pr καὶ ς(n.m.) υἱός σου] + ·ποίησόν με ὡς ἓνα τῶν
μισθίων σου [WH]Rm: Scr 22 ταχὺ] ς[Tr]Ti[B](sed post ἔξεν. [B])
ταχέως 5m στολὴν] pr τὴν ς 23 φέρετε] ἐνέγκαντες ς LnTrm
24 ἀνέζησεν] ἐζήσεν WHm ἦν ἀπολωλὼς] καὶ ἀπολ. ἦν ς

- 25 ἤρξαντο εὐφραίνεσθαι. Ἦν δὲ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ πρεσβύτερος ἐν ἀγρῷ. καὶ ὡς ἐρχόμενος ἤγγισεν τῇ οἰκίᾳ,
 26 ἤκουσεν συμφωνίας καὶ χορῶν· καὶ προσκαλεσάμενος
 27 ἓνα τῶν παίδων ἐπυνθάνετο τί ἂν εἴη ταῦτα. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ ὅτι Ὁ ἀδελφός σου ἦκει· καὶ ἔθυσεν ὁ πατήρ σου τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν, ὅτι ὑγιαίνοντα αὐτὸν
 28 ἀπέλαβεν. ὠργίσθη δὲ καὶ οὐκ ἤθελεν εἰσελθεῖν· ὁ δὲ
 29 πατήρ αὐτοῦ ἐξελθὼν παρεκάλει αὐτόν. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν τῷ πατρὶ αὐτοῦ, Ἴδού τοσαῦτα ἔτη δουλεύω σοι καὶ οὐδέποτε ἐντολήν σου παρήλθον, καὶ ἐμοὶ οὐδέποτε ἔδωκας
 30 ἔριφον ἵνα μετὰ τῶν φίλων μου εὐφρανθῶ· ὅτε δὲ ὁ υἱὸς σου οὗτος ὁ καταφαγὼν σου τὸν βίον μετὰ [τῶν]
 31 πορνῶν ἦλθεν, ἔθυσας αὐτῷ τὸν σιτευτὸν μόσχον. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, Τέκνον, σὺ πάντοτε μετ' ἐμοῦ εἶ, καὶ πάντα τὰ
 32 ἐμὰ σά ἐστιν. εὐφρανθῆναι δὲ καὶ χαρῆναι ἔδει, ὅτι ὁ ἀδελφός σου οὗτος νεκρὸς ἦν καὶ ἔζησεν, καὶ ἀπολωλὼς καὶ εὐρέθη.
- 16 Ἐλεγεν δὲ καὶ πρὸς τοὺς μαθητάς, Ἄνθρωπός τις ἦν πλούσιος ὃς εἶχεν οἰκονόμον, καὶ οὗτος διεβλήθη αὐτῷ
 2 ὡς διασκορπίζων τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ. καὶ φωνήσας αὐτὸν εἶπεν αὐτῷ, Τί τοῦτο ἀκούω περὶ σοῦ; ἀπόδος τὸν λόγον τῆς οἰκονομίας σου· οὐ γὰρ δύνη ἐτι οἰκονομεῖν.
 3 εἶπεν δὲ ἐν ἑαυτῷ ὁ οἰκονόμος, Τί ποιήσω, ὅτι ὁ κύριός μου ἀφαιρεῖται τὴν οἰκονομίαν ἀπ' ἐμοῦ; σκάπτειν οὐκ
 4 ἰσχύω, ἐπαιτεῖν αἰσχύνομαι. ἔγνων τί ποιήσω, ἵνα ὅταν μετασταθῶ ἐκ τῆς οἰκονομίας δέξωνταί με εἰς τοὺς
 5 οἴκους ἑαυτῶν. καὶ προσκαλεσάμενος ἓνα ἕκαστον

25 ἤγγισεν] -ζεν L^{nm}(n.m.)(Lⁿ)Tⁱ[A]B°29 αὐτοῦ] ε°Tⁱ[B]WH^mR: ε°TⁱB°WH°32 ἔζησεν] ἀνέξ. ε Lⁿ+ αὐτοῦ ε Lⁿ4 ἐκ] ε°[Lⁿ]26 παίδων] + αὐτοῦ ε: CsmElz

ἀν] ε°

28 ἤθελεν] ἠθέλησεν L^{nm}

δὲ sec.] οὖν ε

ἐριφον] ἐρίφιον WH^m30 τῶν] ins LⁿTrAτὸν σιτ. μόσχ.] τὸν μ. τὸν σιτ. ε Lⁿκαὶ ἀπολ.] —καὶ TⁱB: + ἦν ε

1 μαθητάς]

δύνη] δυνήση ε LⁿTr^mἐαυτῶν] αὐτῶν ε LⁿTr^m

τῶν χρεοφειλετῶν τοῦ κυρίου ἑαυτοῦ ἔλεγεν τῷ πρώτῳ,
Πόσον ὀφείλεις τῷ κυρίῳ μου; ὁ δὲ εἶπεν, Ἑκατὸν 6
βάτους ἐλαίου. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, Δέξαι σου τὰ γράμματα
καὶ καθίσας ταχέως γράψον πεντήκοντα. ἔπειτα ἐτέρῳ 7
εἶπεν, Σὺ δὲ πόσον ὀφείλεις; ὁ δὲ εἶπεν, Ἑκατὸν κόρους
σίτου. λέγει αὐτῷ, Δέξαι σου τὰ γράμματα καὶ γράψον
ὀγδοήκοντα. καὶ ἐπήνεσεν ὁ κύριος τὸν οἰκονόμον τῆς 8
ἀδικίας ὅτι φρονίμως ἐποίησεν· ὅτι οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τού-
του φρονιμώτεροι ὑπὲρ τοὺς υἱοὺς τοῦ φωτὸς εἰς τὴν γενεὰν
τὴν ἑαυτῶν εἰσίν. Καὶ ἐγὼ ὑμῖν λέγω, Ἐαυτοῖς ποιή- 9
σατε φίλους ἐκ τοῦ μαμωνᾶ τῆς ἀδικίας, ἵνα ὅταν ἐκλίπῃ
δέξωνται ὑμᾶς εἰς τὰς αἰωνίους σκηνάς. ὁ πιστὸς ἐν 10
ἐλαχίστῳ καὶ ἐν πολλῷ πιστός ἐστιν, καὶ ὁ ἐν ἐλαχίστῳ
ἄδικος καὶ ἐν πολλῷ ἄδικός ἐστιν. εἰ οὖν ἐν τῷ ἀδίκῳ 11
μαμωνᾷ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ἀληθινὸν τίς ὑμῖν πιστεύ-
σει; καὶ εἰ ἐν τῷ ἀλλοτρίῳ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ 12
ὑμέτερον τίς δώσει ὑμῖν; Οὐδεὶς οἰκέτης δύναται δυσὶ 13
κυρίοις δουλεῖν· ἢ γὰρ τὸν ἓνα μισήσῃ καὶ τὸν ἕτερον
ἀγαπήσῃ, ἢ ἐνὸς ἀνθέξεται καὶ τοῦ ἐτέρου καταφρονήσῃ·
οὐ δύνασθε Θεῷ δουλεῖν καὶ μαμωνᾷ.

Ἦκουον δὲ ταῦτα πάντα οἱ Φαρισαῖοι φιλάργυροι ὑπάρ- 14
χοντες, καὶ ἐξεμυκτήριζον αὐτόν. καὶ εἶπεν αὐτοῖς, 15
Ὑμεῖς ἐστὲ οἱ δικαιοῦντες ἑαυτοὺς ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων,
ὁ δὲ Θεὸς γινώσκει τὰς καρδίας ὑμῶν· ὅτι τὸ ἐν ἀνθρώ-
ποις ὑψηλὸν βδέλυγμα ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Ὁ νόμος 16
καὶ οἱ προφῆται μέχρι Ἰωάννου· ἀπὸ τότε ἡ βασιλεία τοῦ
Θεοῦ εὐαγγελίζεται, καὶ πᾶς εἰς αὐτὴν βιάζεται. εὐ- 17

5 χρεοφειλ.] χρεωφειλ. ς: χρεοφιλ. WH ἑαυτοῦ] αὐτοῦ Trm
6 ὁ δὲ sec.] καὶ ς τὰ γράμματα] τὸ γράμμα ς Lñm ταχέως] post
γράφον WHm 7 λέγει] pr καὶ ς τὰ γράμματα] τὸ γράμμα ς Lñm
8 καὶ ἐγὼ] καὶ γὰρ ς Lñ ἑαυτοῖς] post ποιήσατε ς Lñ Tr(n.m.)
ἐκλίπῃ] -ητε ς Lñm σκηνάς]+ αὐτῶν [Lñ] 12 ὑμέτερον] ἡμέτερον
WH(n.m.)Rm: Scr δώσει] post ὑμῖν ς Lñ AWHm 14 οἱ Φαρ.] pr
καὶ ς Lñ[A] 15 τοῦ Θεοῦ]+ἐστιν ς 16 μέχρι] ἕως ς Lñ

- κοπώτερον δέ ἐστιν τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν παρελθεῖν, ἢ
 18 τοῦ νόμου μίαν κεραίαν πεσεῖν. πᾶς ὁ ἀπολύων τὴν
 γυναῖκα αὐτοῦ καὶ γαμῶν ἑτέραν μοιχεύει. καὶ ὁ ἀπολελυ-
 μένην ἀπὸ ἀνδρὸς γαμῶν μοιχεύει.
- 19 Ἄνθρωπος δέ τις ἦν πλούσιος, καὶ ἐνεδιδύσκετο πορ-
 φύραν καὶ βύσσον εὐφραινόμενος καθ' ἡμέραν λαμπρῶς·
- 20 πτωχὸς δέ τις ὀνόματι Λάζαρος ἐβέβλητο πρὸς τὸν
 21 πυλῶνα αὐτοῦ εἰλκωμένος καὶ ἐπιθυμῶν χορτασθῆναι
 ἀπὸ τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τοῦ πλουσίου· ἀλλὰ
 22 καὶ οἱ κύνες ἐρχόμενοι ἐπέλειχον τὰ ἔλκη αὐτοῦ. ἐγέ-
 νετο δὲ ἀποθανεῖν τὸν πτωχόν, καὶ ἀπενεχθῆναι αὐτὸν ὑπὸ
 τῶν ἀγγέλων εἰς τὸν κόλπον Ἀβραάμ· ἀπέθανεν δὲ καὶ
 23 ὁ πλούσιος καὶ ἐτάφη. καὶ ἐν τῷ ᾄδῃ ἐπάρας τοὺς
 ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, ὑπάρχων ἐν βασάνοις, ὁρᾷ Ἀβραάμ
 24 ἀπὸ μακρόθεν καὶ Λάζαρον ἐν τοῖς κόλποις αὐτοῦ. καὶ
 αὐτὸς φωνήσας εἶπεν, Πάτερ Ἀβραάμ, ἐλέησόν με, καὶ
 πέμψον Λάζαρον ἵνα βάψῃ τὸ ἄκρον τοῦ δακτύλου αὐτοῦ
 ὕδατος καὶ καταψύξῃ τὴν γλῶσσάν μου, ὅτι ὀδυνῶμαι ἐν
 25 τῇ φλογὶ ταύτῃ. εἶπεν δὲ Ἀβραάμ, Τέκνον, μνήσθητι
 ὅτι ἀπέλαβες τὰ ἀγαθὰ σου ἐν τῇ ζωῇ σου, καὶ Λάζαρος
 ὁμοίως τὰ κακὰ· νῦν δὲ ὧδε παρακαλεῖται, σὺ δὲ ὀδυνᾷ-
 26 σαι. καὶ ἐν πᾶσι τούτοις μεταξὺ ἡμῶν καὶ ὑμῶν χάσμα
 μέγα ἐστήρικται, ὅπως οἱ θέλοντες διαβῆναι ἔνθεν πρὸς
 ὑμᾶς μὴ δύνωνται, μηδὲ [οἱ] ἐκείθεν πρὸς ἡμᾶς διαπερῶ-
 27 σιν. εἶπεν δέ, Ἐρωτῶ σε οὖν, πάτερ, ἵνα πέμψῃς αὐτὸν
 28 εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου· ἔχω γὰρ πέντε ἀδελ-
 φούς· ὅπως διαμαρτύρηται αὐτοῖς, ἵνα μὴ καὶ αὐτοὶ ἔλθω-

17 κεραίαν] κερéαν WH(n.a.) μίαν] post κερ. WHm 18 ὁ ἀπολε-
 λυμ.] pr πᾶς ε[B] 19 δέ] [Tr]m 20 ὀνόμ. Λάζ.] pr ἦν et + ὅς ε
 [Ln] εἰλκωμένος] ἡλκωμένος ε 21 τῶν]+ψυχίων τῶν ε[Ln][Tr]
 Bm ἐπέλειχον] ἀπέλειχον ε 22 Ἀβραάμ] pr τοῦ ε: Er
 23 Ἀβρ.] pr τὸν ε 24 ἀπέλαβες]+σὺν ε Ln: Er ὧδε] ὅδε ε: Er
 26 ἐν] ἐπὶ ε Ln(n.m.) Tr(n.m.) A(n.m.) πᾶσι]-σιν TrA(n.m.) ἐνθεν]
 ἐντεῦθεν ε: C οἱ sec.] ins ε Tr Ti[A][B]: Ln WH R 27 σε οὖν]
 οὖν σε ε TiB

σιν εἰς τὸν τόπον τοῦτον τῆς βασάνου. λέγει δὲ Ἀβρα- 29
άμ, Ἔχουσι Μωυσέα καὶ τοὺς προφῆτας· ἀκουσάτωσαν
αὐτῶν. ὁ δὲ εἶπεν, Οὐχί, πάτερ Ἀβραάμ· ἀλλ' ἐάν τις 30
ἀπὸ νεκρῶν πορευθῇ πρὸς αὐτούς, μετανοήσουσιν.
εἶπεν δὲ αὐτῷ, Εἰ Μωυσέως καὶ τῶν προφητῶν οὐκ ἀκού- 31
ουσιν, οὐδ' ἐάν τις ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ πεισθήσονται.

Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, Ἀνένδεκτόν ἐστιν 17
τοῦ τὰ σκάνδαλα μὴ ἔλθειν· πλὴν οὐαὶ δι' οὗ ἔρχεται.
λυσιτελεῖ αὐτῷ εἰ λίθος μυλικὸς περὶκεῖται περὶ τὸν τρά- 2
χηλον αὐτοῦ καὶ ἔρριπται εἰς τὴν θάλασσαν, ἢ ἵνα σκαν-
δαλίσῃ τῶν μικρῶν τούτων ἓνα. προσέχετε ἑαυτοῖς· 3
ἐὰν ἀμάρτη ὁ ἀδελφός σου, ἐπιτίμησον αὐτῷ· καὶ ἐὰν
μετανοήσῃ, ἄφες αὐτῷ· καὶ ἐὰν ἐπτάκις τῆς ἡμέρας 4
ἀμαρτήσῃ εἰς σέ, καὶ ἐπτάκις ἐπιστρέψῃ πρὸς σε λέγων,
Μετανοῶ, ἀφήσεις αὐτῷ.

Καὶ εἶπαν οἱ ἀπόστολοι τῷ Κυρίῳ, Πρόσθετες ἡμῖν πί- 5
στιν. εἶπεν δὲ ὁ Κύριος, Εἰ ἔχετε πίστιν ὥς κόκκον 6
σινάπεως, ἐλέγετε ἂν τῇ συκαμίνῳ ταύτῃ, Ἐκρίζωθητι καὶ
φυτεύθητι ἐν τῇ θαλάσσῃ· καὶ ὑπήκουσεν ἂν ὑμῖν.
Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν δοῦλον ἔχων ἀροτριῶντα ἢ ποιμαίνοντα, ὃς 7
εἰσελθόντι ἐκ τοῦ ἀγροῦ ἐρεῖ αὐτῷ, Εὐθὺς παρελθὼν
ἀνάπεσε, ἀλλ' οὐχὶ ἐρεῖ αὐτῷ, Ἐτοίμασον τί δειπνήσω, 8
καὶ περιζωσάμενος διακόνει μοι ἕως φάγω καὶ πῖω, καὶ
μετὰ ταῦτα φάγεσαι καὶ πίεσαι σύ ; μὴ ἔχει χάριν τῷ 9
δούλῳ, ὅτι ἐποίησεν τὰ διαταχθέντα ; οὕτως καὶ ὑμεῖς, 10

29 δὲ] 5° : + αὐτῷ ς Ln [Tr] Ti (σφ) [A] [B] ἔχουσι] -σιν TrA
31 οὐδ'] οὐδὲ ς Ti B WHa 1 αὐτοῦ] 5° τοῦ] Er° Elz° τὰ
σκάνδ.] post μὴ ἔλθ. ς Ln πλὴν οὐαὶ] οὐαὶ δὲ ς Trm Ti AB 2 λί-
θος μυλικὸς] μύλος ὀνικὸς ς (n.m.) ἔρριπται] ἔριπται WHa 3 ἐὰν] ἐνα]
ante τῶν μι. τούτων ς Ln Trm 3 ἐὰν] + δὲ ς (n.m.) ἀμάρτη] + εἰς
σέ ς 4 ἀμαρτήσῃ] ἀμάρτη ς καὶ sec.] + ἐὰν [Ln] ἐπτάκις
sec.] + τῆς ἡμέρας ς πρὸς σε] ἐπὶ σέ ς 5 εἶπαν] -ον ς
6 ἔχετε] εἶχετε ς Ln : Er ταύτῃ] [B] [WH] 7 ἐξ] [Tr]
αὐτῷ] 5° [Ln] ἀνάπεσε] -σαι ς : C 9 ἔχει] post χάριν ς Ln m
δούλῳ] + ἐκείνῳ ς διαταχθέντα] + αὐτῷ ς : C : etiam + οὗ δοκῶ. ς [Ln]
[Tr] m 10 οὕτως] -τω ς

- ὅταν ποιήσητε πάντα τὰ διαταχθέντα ὑμῖν, λέγετε ὅτι
 Δοῦλοι ἀχρεῖοί ἐσμεν· ὃ ὠφείλομεν ποιῆσαι πεποιήκαμεν.
- 11 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ πορεύεσθαι εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ
 αὐτὸς διήρχετο διὰ μέσον Σαμαρείας καὶ Γαλιλαίας.
- 12 καὶ εἰσερχομένου αὐτοῦ εἰς τινα κώμην ἀπήντησαν αὐτῷ
 13 δέκα λεπροὶ ἄνδρες, οἱ ἕστησαν πόρρωθεν· καὶ αὐτοὶ
 ἦραν φωνὴν λέγοντες, Ἰησοῦ, ἐπιστάτα, ἐλέησον ἡμᾶς.
- 14 καὶ ἰδὼν εἶπεν αὐτοῖς, Πορευθέντες ἐπιδείξατε ἑαυτοὺς τοῖς
 ἱερεῦσιν. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὑπάγειν αὐτοὺς ἐκαθαρίσθησαν.
- 15 εἰς δὲ ἐξ αὐτῶν, ἰδὼν ὅτι ἰάθη, ὑπέστρεψεν μετὰ φωνῆς
 16 μεγάλης δοξάζων τὸν Θεόν, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον
 παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ εὐχαριστῶν αὐτῷ· καὶ αὐτὸς ἦν
 17 Σαμαρεῖτης. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Οὐχ οἱ
 18 δέκα ἐκαθαρίσθησαν; οἱ δὲ ἐννέα ποῦ; οὐχ εὐρέθησαν
 ὑποστρέψαντες δοῦναι δόξαν τῷ Θεῷ, εἰ μὴ ὁ ἁλλογενὴς
 19 οὗτος; καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἀναστὰς πορεύου· ἡ πίστις
 σου σέσωκέν σε.
- 20 Ἐπερωτηθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν Φαρισαίων πότε ἔρχεται ἡ
 βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ἀπεκρίθη αὐτοῖς καὶ εἶπεν, Οὐκ ἔρχε-
 21 ται ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ μετὰ παρατηρήσεως· οὐδὲ
 ἐροῦσιν, Ἰδοὺ ὧδε, ἢ Ἐκεῖ. ἰδοὺ γὰρ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ
 22 ἐντὸς ὑμῶν ἐστίν. Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητάς, Ἐλεύ-
 σονται ἡμέραι ὅτε ἐπιθυμήσετε μίαν τῶν ἡμερῶν τοῦ Υἱοῦ
 23 τοῦ Ἀνθρώπου ἰδεῖν καὶ οὐκ ὄψεσθε. καὶ ἐροῦσιν
 ὑμῖν, Ἰδοὺ ἐκεῖ, Ἰδοὺ ὧδε· μὴ ἀπέλθῃτε μηδὲ διώξητε·
 24 ὥσπερ γὰρ ἡ ἀστραπὴ ἀστράπτουσα ἐκ τῆς ὑπὸ τὸν οὐρα-
 νὸν εἰς τὴν ὑπ' οὐρανὸν λάμπει, οὕτως ἔσται ὁ Υἱὸς τοῦ
- ὅτι] Ln^o ὃ ὠφ.] pr ὅτι 5 11 πορεύεσθαι + αὐτὸν 5 Ln[Tr] [A]
 μέσον] μέσον 5 12 ἀπήντησαν] ὑπήντ. TiBWHm αὐτῷ] Ln^o[Tr]
 [A] WH^o ἕστησαν] ἀνέστ. WH(n.m.) 14 ἐκαθαρίσθησαν] ἐκαθερ.
 WH_a 17 οὐχ] οὐχὶ 5 TiAB ἐκαθαρ.] ἐκαθερ. WH_a οἱ δὲ
 ἐννέα] — δὲ Ln[Tr]Ti[B] [WH] 18 οὗτος;] οὗτος. JRm 21 ἐκεῖ] pr
 ἰδοὺ 5 LnTr sed [Tr]m 22 μαθητὰς] + αὐτοῦ Ln 23 ἐκεῖ...ὧδε]
 ὧδε...ἐκεῖ 5 Ln ἰδοὺ sec.] pr ἡ 5 LnAWH(n.m.) ἀπέλθῃτε μηδὲ]
 [WH] 24 ἀστράπτουσα] pr ἡ 5 Ln[Tr] [A] ὑπὸ τὸν] ὑπ' 5
 ἔσται] + καὶ 5 [Ln]: CEi

Ἀνθρώπου ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτοῦ. πρῶτον δὲ δεῖ αὐτὸν 25
πολλὰ παθεῖν καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης.
καὶ καθὼς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Νῶε, οὕτως ἔσται καὶ 26
ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ Υἱοῦ τοῦ Ἀνθρώπου· ἡσθιον, ἔπι- 27
νον, ἐγάμουν, ἐγαμίζοντο, ἄχρι ἧς ἡμέρας εἰσῆλθεν Νῶε
εἰς τὴν κιβωτόν, καὶ ἦλθεν ὁ κατακλυσμὸς καὶ ἀπώλεσεν
πάντας. ὁμοίως καθὼς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Λῴτ· 28
ἡσθιον, ἔπινον, ἡγόραζον, ἐπώλουν, ἐφύτευον, ψοδόμουν·
ἡ δὲ ἡμέρα ἐξῆλθεν Λῴτ ἀπὸ Σοδόμων, ἔβρεξεν πῦρ καὶ 29
θείον ἀπ' οὐρανοῦ καὶ ἀπώλεσεν πάντας· κατὰ τὰ αὐτὰ 30
ἔσται ἡ ἡμέρα ὁ Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώπου ἀποκαλύπτεται.
ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὅς ἔσται ἐπὶ τοῦ δώματος καὶ τὰ σκεύη 31
αὐτοῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ, μὴ καταβάτω ἄραι αὐτά· καὶ ὁ ἐν ἀγρῷ
ὁμοίως μὴ ἐπιστρεψάτω εἰς τὰ ὀπίσω. μνημονεύετε τῆς 32
γυναικὸς Λῴτ. ὅς ἐὰν ζητήσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ περι- 33
ποιήσασθαι, ἀπολέσει αὐτήν· καὶ ὅς ἐὰν ἀπολέσῃ, ζωογονή-
σει αὐτήν. λέγω ὑμῖν, ταύτῃ τῇ νυκτὶ ἔσονται δύο ἐπὶ 34
κλίνης μιᾶς· εἰς παραλημφθήσεται καὶ ὁ ἕτερος ἀφεθή-
σεται. ἔσονται δύο ἀλήθουςαι ἐπὶ τὸ αὐτό· ἡ μία πα- 35
ραλημφθήσεται ἡ δὲ ἑτέρα ἀφεθήσεται. καὶ ἀποκρι- 37
θέντες λέγουσιν αὐτῷ, Ποῦ, Κύριε; ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς,
Ὅπου τὸ σῶμα, ἐκεῖ καὶ οἱ ἄετοί ἐπισυναχθήσονται.
Ἐλεγεν δὲ παραβολὴν αὐτοῖς πρὸς τὸ δεῖν πάντοτε 18
προσεύχεσθαι αὐτοὺς καὶ μὴ ἐγκακεῖν, λέγων, Κριτὴς 2

ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτοῦ] Ln^o[Tr]m WH^o(n.m.)R^m 26 Νῶε] pr τοῦ ς: C
27 ἐγαμίζοντο] ἐξεγαμ. ς: Er πάντας] ἀπαντας ς TiBWHm
28 καθὼς] καὶ ὡς ς Ln ψοδόμουν] οἰκ. WH_a 29 -θεν...-ξεν...-σεν]
-ε Ln πάντας] ἀπαντας ς TiBWHm 30 τὰ αὐτὰ] ταῦτά LnWH_a:
ταῦτα ς 31 ἀγρῷ] pr τῷ ς Ln 33 ἐὰν] ἂν WH_a περιποιήσα-
σθαι] σῶσαι ς Ln καὶ ὅς] ὅς δ' WHR ἂν] ἐὰν ς LnTiB ἀπο-
λέσῃ] -σει TiBWH(n.a.): + αὐτήν ς [Ln] 34 μιᾶς] [Ln][WH] εἰς]
pr ὁ ς BWHR: C 35 δύο] ante ἔσονται ς Trm ἡ φρι.] ς^o[Tr]:
ErJElz ἡ δὲ] καὶ ἡ ς Ln 36 + δύο ἔσονται ἐν τῷ ἀγρῷ· ὁ εἰς πα-
ραληφθήσεται, καὶ ὁ ἕτερος ἀφεθήσεται. smJElz[B]RmScr, sed ἔσονται ef
τῷ et ὁ pri. B^o: ς Jm 37 καὶ sec.] ς^o[Ln]: CEr ἐπισυναχθ.] συν-
αχθ. ς Ln: ante οἱ ἄετοί ς Ln 1 δὲ] + καὶ ς [Tr][A] αὐτοῖς] ς^o
ἐγκακεῖν] ἐγκ. ς LnTrA: ἐκκ. ς

- τις ἦν ἐν τινι πόλει τὸν Θεὸν μὴ φοβούμενος καὶ ἄνθρωπον
 3 μὴ ἐντρεπόμενος. χήρα δὲ ἦν ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ, καὶ
 ἤρχετο πρὸς αὐτὸν λέγουσα, Ἐκδίκησόν με ἀπὸ τοῦ ἀντι-
 4 δίκου μου. καὶ οὐκ ἤθελεν ἐπὶ χρόνον· μετὰ ταῦτα δὲ
 εἶπεν ἐν ἑαυτῷ, Εἰ καὶ τὸν Θεὸν οὐ φοβοῦμαι οὐδὲ ἄνθρω-
 5 πον ἐντρέπομαι, διὰ γε τὸ παρέχειν μοι κόπον τὴν
 χήραν ταύτην ἐκδικήσω αὐτήν, ἵνα μὴ εἰς τέλος ἐρχομένη
 6 ὑπωπιάζῃ με. εἶπεν δὲ ὁ Κύριος, Ἀκούσατε τί ὁ κριτὴς
 7 τῆς ἀδικίας λέγει. ὁ δὲ Θεὸς οὐ μὴ ποιήσῃ τὴν ἐκ-
 δίκησιν τῶν ἐκλεκτῶν αὐτοῦ τῶν βοώντων αὐτῷ ἡμέρας
 8 καὶ νυκτός, καὶ μακροθυμῇ ἐπ' αὐτοῖς; λέγω ὑμῖν ὅτι
 ποιήσῃ τὴν ἐκδίκησιν αὐτῶν ἐν τάχει· πλὴν ὁ Υἱὸς τοῦ
 Ἀνθρώπου ἐλθὼν ἄρα εὐρήσει τὴν πίστιν ἐπὶ τῆς
 γῆς;
 9 Εἶπεν δὲ καὶ πρὸς τινὰς τοὺς πεποιθότας ἐφ' ἑαυτοῖς
 ὅτι εἰσὶν δίκαιοι καὶ ἐξουθενούντας τοὺς λοιποὺς τὴν
 10 παραβολὴν ταύτην· Ἀνθρωποὶ δύο ἀνέβησαν εἰς τὸ
 ἱερὸν προσεύξασθαι, εἰς Φαρισαῖος καὶ ὁ ἕτερος τελῶνης.
 11 ὁ Φαρισαῖος σταθεὶς ταῦτα πρὸς ἑαυτὸν προσηύχετο, Ὁ
 Θεός, εὐχαριστῶ σοι ὅτι οὐκ εἰμὶ ὥσπερ οἱ λοιποὶ τῶν
 ἀνθρώπων, ἄρπαγες, ἄδικοι, μοιχοί, ἢ καὶ ὡς οὗτος ὁ τε-
 12 λῶνης· νηστεύω δις τοῦ σαββάτου, ἀποδεκατεύω πάντα
 13 ὅσα κτῶμαι. ὁ δὲ τελῶνης μακρόθεν ἐστὼς οὐκ ἤθελεν
 οὐδὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπᾶραι εἰς τὸν οὐρανόν, ἀλλ' ἔτυπεν
 τὸ στήθος αὐτοῦ λέγων, Ὁ Θεός, ἱλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτω-
 14 λῷ. λέγω ὑμῖν, κατέβη οὗτος δεδικαιωμένος εἰς τὸ

3 δε[+τις ErElz 4 ἤθελεν] ἠθέλησεν 5 δε] ante ταῦτα 5 LnTiB
 οὐδὲ ἀνθρ.] καὶ ἀνθρ. οὐκ 5A 7 ποιήσῃ] -σει 5: C αὐτῷ] πρὸς
 αὐτὸν 5 Ln μακροθυμῇ] -μῶν 5 Bm 9 καὶ πρὶ.] [Ln] ἐξου-
 θεοῦντας] -ντες Trm 10 εἰς] pr ὁ 5 TiBWHmR 11 πρὸς ἑαυτ.]
 ante ταῦτα 5 Ln(n.m.)TrmAWHm: Ti[B] ὥσπερ] ὡς LnTrWHm
 οὗτος] post ὁ τελ. Ln 12 ἀποδεκατεύω] -κατῶ 5 LnTrA 13 ὁ
 δε] καὶ ὁ 5 Ln(n.m.)Tr(n.m.)A ἐπᾶραι] post εἰς τὸν οὐρ. 5 Ln(n.m.)
 ἔτυπεν] -τε WH: + εἰς 5 (n.m.)[A] αὐτοῦ] ἑαυτοῦ TrAWH
 14 λέγω ὑμ.] + ὅτι [Ln]

οἶκον αὐτοῦ παρ' ἐκείνων· ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινω-
θήσεται, ὁ δὲ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.

Προσέφερον δὲ αὐτῷ καὶ τὰ βρέφη, ἵνα αὐτῶν ἅπτηται 15
ιδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ ἐπετίμων αὐτοῖς. ὁ δὲ Ἰησοῦς 16
προσεκαλέσατο αὐτὰ λέγων, Ἄφετε τὰ παιδιά ἔρχεσθαι
πρὸς με, καὶ μὴ κωλύετε αὐτά· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν
ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃς ἂν μὴ δέξη- 17
ται τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς
αὐτήν.

Καὶ ἐπρώτησέν τις αὐτὸν ἄρχων λέγων, Διδάσκαλε 18
ἀγαθέ, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; εἶπεν 19
δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς εἰ
μὴ εἰς [ὁ] Θεός. τὰς ἐντολὰς οἶδας, Μὴ μοιχεύσης· Μὴ 20
φονεύσης· Μὴ κλέψης· Μὴ ψευδομαρτυρήσης· Τίμα τὸν
πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα. ὁ δὲ εἶπεν, Ταῦτα πάντα 21
ἐφύλαξα ἐκ νεότητος. ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν 22
αὐτῷ, Ἔτι ἓν σοι λείπει· πάντα ὅσα ἔχεις πώλησον καὶ
διάδος πτωχοῖς, καὶ ἔξεις θησαυρὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς· καὶ
δεῦρο, ἀκολούθει μοι. ὁ δὲ ἀκούσας ταῦτα περίλυπος 23
ἐγενήθη, ἦν γὰρ πλούσιος σφόδρα. Ἴδὼν δὲ αὐτὸν ὁ 24
Ἰησοῦς εἶπεν, Πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες εἰς
τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσπορεύονται. εὐκοπώτερον 25
γάρ ἐστιν κάμηλον διὰ τρήματος βελόνης εἰσελθεῖν ἢ
πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν. εἶπον 26
δὲ οἱ ἀκούσαντες, Καὶ τίς δύναται σωθῆναι; ὁ δὲ εἶπεν, 27

παρ' ἐκείνων] ἢ ἐκεῖνος ς(α.μ.) : ἡ γὰρ ἐκεῖνος ς 5m Trm Ti Bm ὁ δὲ] καὶ
ὁ Ln 15 ἐπετίμων] -ησαν ς 16 προσεκαλέσατο...λέγων] προσ-
καλεσάμενος...εἶπεν ς Ln(α.μ.) Trm αὐτὰ] Ln^m[WH] 17 ἂν] ἐὰν ς
19 ὁ] ins ς Ln Tr[B][WH] : Ti^aA 20 μητέρα] + σου ς Ti B
21 ἐφύλαξα] ἐφύλαξάμην ς Trm νεότητός] + μου ς Ln[Tr]
22 ἀκούσας δὲ] + ταῦτα ς διάδος] δὸς Ln τοῖς οὐρανοῖς] οὐρανῷ
ς Ln m Trm : — τοῖς Ti B[WH] 23 ἐγενήθη] ἐγένετο ς Ln 24 ὁ]
[WH] Ἰησοῦς] + περίλυπον γενόμενον ς Ln[Tr] Bm εἰσπορεύον-
ται] εἰσελεύσονται ante εἰς τὴν βασ. τοῦ Θ. ς Ln Trm 25 τρήματος
βελόνης] τρυμαλιᾶς ραφίδος ς εἰσελθεῖν φρι.] διελθεῖν Ln Trm
26 εἶπον] -αν Ti B WH

- Τὰ ἀδύνατα παρὰ ἀνθρώποις δυνατὰ παρὰ τῷ Θεῷ ἐστίν.
 28 Εἶπεν δὲ ὁ Πέτρος, Ἴδου ἡμεῖς ἀφέντες τὰ ἴδια ἠκολου-
 29 θήσαμέν σοι. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι
 οὐδεὶς ἐστίν ὃς ἀφήκεν οἰκίαν ἢ γυναῖκα ἢ ἀδελφούς ἢ
 30 γονεῖς ἢ τέκνα εἵνεκεν τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, ὃς
 οὐχὶ μὴ ἀπολάβῃ πολλαπλασίονα ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ καὶ
 ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζωὴν αἰώνιον.
 31 Παραλαβὼν δὲ τοὺς δώδεκα εἶπεν πρὸς αὐτούς, Ἴδου
 ἀναβαίνομεν εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ τελεσθήσεται πάντα τὰ
 γεγραμμένα διὰ τῶν προφητῶν τῷ Υἱῷ τοῦ Ἀνθρώπου.
 32 παραδοθήσεται γὰρ τοῖς ἔθνεσιν, καὶ ἐμπαιχθήσεται καὶ
 33 ὑβρισθήσεται καὶ ἐμπτυσθήσεται, καὶ μαστιγώσαντες
 ἀποκτενοῦσιν αὐτόν· καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ἀναστήσεται.
 34 καὶ αὐτοὶ οὐδὲν τούτων συνήκαν, καὶ ἦν τὸ ῥῆμα τοῦτο
 κεκρυμμένον ἀπ' αὐτῶν, καὶ οὐκ ἐγίνωσκον τὰ λεγόμενα.
 35 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἐγγίξειν αὐτὸν εἰς Ἱεριχῶ, τυφλὸς
 36 τις ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν ἐπαιτῶν· ἀκούσας δὲ ὄχλου
 37 διαπορευομένου ἐπυνθάνετο τί εἶη τοῦτο. ἀπηγγείλαν
 38 δὲ αὐτῷ ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος παρέρχεται. καὶ
 39 ἐβόησεν λέγων, Ἰησοῦ υἱὲ Δαυεὶδ, ἐλέησόν με. καὶ οἱ
 προάγοντες ἐπετίμων αὐτῷ ἵνα σιγήσῃ· αὐτὸς δὲ πολλῶ
 40 μᾶλλον ἔκραζεν, Υἱὲ Δαυεὶδ, ἐλέησόν με. σταθεῖς
 δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκέλευσεν αὐτὸν ἀχθῆναι πρὸς αὐτόν·
 41 ἐγγίσαντος δὲ αὐτοῦ ἐπηρώτησεν αὐτόν, Τί σοι θέλεις
 42 ποιήσω; ὁ δὲ εἶπεν, Κύριε, ἵνα ἀναβλέψω. καὶ ὁ
 Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Ἀνάβλεψον· ἡ πίστις σου σέσωκέν

27 τῷ] Lⁿ [Tr] ἐστίν] ante παρὰ (τῷ) Θ. ε Lⁿm 28 ὁ] Ti^o [A] B^o
 ἀφέντες τὰ ἴδια] ἀφήκαμεν πάντα καὶ ε 29 ὅτι] Ti^o B^o ἢ γυναῖκα
 ἢ ἀδελφούς ἢ γονεῖς ἢ τέκνα] ἢ ἀδελφούς ἢ γυναῖκα ε Lⁿ Tr (n.m.) εἵνε-
 κε] ἔνεκεν ε Lⁿ Tr A 30 οὐχὶ] οὐ ε Lⁿ Tr ἀπολάβῃ] λάβῃ Lⁿ
 (n.m.) Tr^m WH (n.m.) πολλαπλασίονα] ἐπταπλασίονα WH^m 31 Ἱε-
 ρουσαλήμ] Ἱεροσόλυμα ε Lⁿ 35 Ἱεριχῶ] -ρειχῶ Ti WH ἐπαι-
 τῶν] προσαιτῶν ε 36 εἶη] pr ἂν [Lⁿ] [Tr] WH^m 39 προά-
 γοντες] παράγοντες Lⁿm σιγήσῃ] σιωπήσῃ ε 40 ὁ] [Tr] [B] WH^o
 41 τῷ] pr λέγων ε Lⁿ [Tr]

σε. καὶ παραχρῆμα ἀνέβλεψεν, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ 43
δοξάζων τὸν Θεόν· καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἰδὼν ἔδωκεν αἶνον τῷ
Θεῷ.

Καὶ εἰσελθὼν διήρχετο τὴν Ἱεριχά. καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ 19
ὀνόματι καλούμενος Ζακχαῖος, καὶ αὐτὸς ἦν ἀρχιτελώ-
νης, καὶ αὐτὸς πλούσιος. καὶ ἐζήτει ἰδεῖν τὸν Ἰη- 3
σοῦν τίς ἐστιν, καὶ οὐκ ἠδύνατο ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ὅτι τῇ
ἡλικίᾳ μικρὸς ἦν. καὶ προδραμὼν εἰς τὸ ἔμπροσθεν 4
ἀνέβη ἐπὶ συκομορέαν, ἵνα ἴδῃ αὐτόν· ὅτι ἐκείνης ἡμελλεν
διέρχεσθαι. καὶ ὡς ἦλθεν ἐπὶ τὸν τόπον, ἀναβλέψας 5
ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτόν, Ζακχαῖε, σπεύσας κατάβηθι·
σήμερον γὰρ ἐν τῷ οἴκῳ σου δεῖ με μέναι. καὶ σπεύ- 6
σας κατέβη, καὶ ὑπεδέξατο αὐτὸν χαίρων. καὶ ἰδόντες 7
πάντες διεγόγγυζον λέγοντες ὅτι Παρὰ ἁμαρτωλῷ ἀνδρὶ
εἰσηλθεν καταλῦσαι. σταθεῖς δὲ Ζακχαῖος εἶπεν πρὸς 8
τὸν Κύριον, Ἰδοὺ τὰ ἡμίσειά μου τῶν ὑπαρχόντων, Κύριε,
τοῖς πτωχοῖς δίδωμι· καὶ εἴ τινός τι ἐσυκοφάντησα, ἀπο-
δίδωμι τετραπλοῦν. εἶπεν δὲ πρὸς αὐτόν ὁ Ἰησοῦς ὅτι 9
Σήμερον σωτηρία τῷ οἴκῳ τούτῳ ἐγένετο, καθότι καὶ αὐτὸς
υἱὸς Ἀβραάμ ἐστιν. ἦλθεν γὰρ ὁ Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώπου 10
ζητῆσαι καὶ σῶσαι τὸ ἀπολωλός.

Ἀκούοντων δὲ αὐτῶν ταῦτα προσθεὶς εἶπεν παραβολήν, 11
διὰ τὸ ἐγγὺς εἶναι Ἱερουσαλὴμ αὐτόν καὶ δοκεῖν αὐτοὺς
ὅτι παραχρῆμα μέλλει ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἀναφαίνε-
σθαι· εἶπεν οὖν, Ἀνθρωπὸς τις εὐγενὴς ἐπορεύθη εἰς 12
χώραν μακρὰν λαβεῖν ἑαυτῷ βασιλείαν καὶ ὑποστρέψαι.

1 Ἱεριχά] -ρειχώ TiWH 2 αὐτὸς sec.] Ti^oB^oWH_m: οὗτος ς [Tr]_m
πλούσιος] pr ἦν ς [Ln]Tr_mTiBWH_m 3 ἠδύνατο] ἐδύν. WH_a
4 εἰς τὸ] ς^oLn^oTr^o[A] συκομορέαν] -μωραῖαν ς: -μωρέαν Ln: Elz
ἐκείνης]pr δι' ς: C 5 ὁ] [WH] εἶπεν] pr εἶδεν αὐτόν καὶ ςLn[Tr]_m
[A] 7 πάντες] ἅπαντες ς: C ■ ἡμίσειά] -ση ς: -σεά Ln: -σια
WH μου] post τῶν ὑπαρχ. ςLn τοῖς] [WH] δίδωμι] ante
τοῖς πτωχοῖς ςLnTr_m 9 ὁ] [WH] ἐστιν] Ti[B][WH]
11 αὐτόν] ante εἶν. Ἱερ. ς: inter εἶν. et Ἱερ. Ln

- 13 καλέσας δὲ δέκα δούλους ἑαυτοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς δέκα μνᾶς,
καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς, Πραγματεύσασθε ἐν ᾧ ἔρχομαι.
14 οἱ δὲ πολῖται αὐτοῦ ἐμίσουν αὐτόν, καὶ ἀπέστειλαν πρε-
σβείαν ὀπίσω αὐτοῦ λέγοντες, Οὐ θέλομεν τοῦτον βασι-
15 λεῦσαι ἐφ' ἡμᾶς· καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐπανελθεῖν αὐτὸν
λαβόντα τὴν βασιλείαν καὶ εἶπεν φωνηθῆναι αὐτῷ τοὺς
δούλους τούτους οἷς δεδώκει τὸ ἀργύριον, ἵνα γνοῖ τί
16 διεπραγματεύσαντο. παρεγένετο δὲ ὁ πρῶτος λέγων,
17 Κύριε, ἡ μνᾶ σου δέκα προσηργάσατο μνᾶς. καὶ εἶπεν
αὐτῷ, Εὖγε, ἀγαθὲ δοῦλε· ὅτι ἐν ἐλαχίστῳ πιστὸς ἐγένου,
18 ἴσθι ἐξουσίαν ἔχων ἐπάνω δέκα πόλεων. καὶ ἦλθεν ὁ
δεύτερος λέγων, Ἡ μνᾶ σου, Κύριε, ἐποίησεν πέντε μνᾶς.
19 εἶπεν δὲ καὶ τούτῳ, Καὶ σὺ ἐπάνω γίνου πεντε πόλεων.
20 καὶ ὁ ἕτερος ἦλθεν λέγων, Κύριε, ἰδοὺ ἡ μνᾶ σου, ἣν
21 εἶχον ἀποκειμένην ἐν σουδαρίῳ· ἐφοβοῦμην γάρ σε,
ὅτι ἄνθρωπος αὐστηρὸς εἶ· αἶρεις δ' οὐκ ἔθικας, καὶ θερί-
22 ζεις δ' οὐκ ἔσπειρας. λέγει αὐτῷ, Ἐκ τοῦ στόματός σου
κρινῶ σε, πονηρὲ δοῦλε. ἦδεις ὅτι ἐγὼ ἄνθρωπος αὐστη-
ρὸς εἰμι, αἶρων δ' οὐκ ἔθικα, καὶ θερίζων δ' οὐκ ἔσπειρα·
23 καὶ διὰ τί οὐκ ἔδωκάς μου τὸ ἀργύριον ἐπὶ τράπεζαν, καὶ γὰρ
24 ἐλθὼν σὺν τόκῳ ἂν αὐτὸ ἔπραξα; καὶ τοῖς παρεστῶσιν
εἶπεν, Ἄρατε ἀπ' αὐτοῦ τὴν μνᾶν καὶ δότε τῷ τὰς δέκα
25 μνᾶς ἔχοντι. καὶ εἶπαν αὐτῷ, Κύριε, ἔχει δέκα μνᾶς.
26 λέγω ὑμῖν ὅτι παντὶ τῷ ἔχοντι δοθήσεται, ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ
27 ἔχοντος καὶ ὁ ἔχει ἀρθήσεται. πλὴν τοὺς ἐχθρούς μου

13 αὐτούς, Πραγματεύσασθε] αὐτοὺς πραγματεύσασθαι WH(n.m.) ἐν
ᾧ] ἕως ε 15 δεδώκει] ἔδωκεν ε Lm γνοῖ] γνῶ ε τί] pr τίς
ε LnTiB διεπραγματεύσαντο] -σατο ε LnTiB 16 δέκα] post
προσ. ε προσηργάσατο] προσειργ. ε Tr 17 εὖγε] εὖ ε WHm
18 κύριε] ante ἡ μνᾶ σου ε Ln 19 ἐπάνω] post γίνου ε LnTr(n.m.)
20 ὁ] ε° 22 λέγει] + δὲ ε Ln : Er κρινῶ] κρίνω WH ἔσπει-
ρα.] ἔσπειρα; TiWH 23 μου] post τὸ ἀργ. ε τράπεζαν] pr τὴν
ε : Er καὶ γὰρ] καὶ ἐγὼ ε WHa αὐτὸ] post ἔπραξα ε 25 εἶπαν]
-ον ε 26 λέγω] + γὰρ ε [Ln][Tr] ἀρθήσεται] + ἀπ' αὐτοῦ ε [Ln]
Tr sed [Tr]mR

τούτους τοὺς μὴ θελήσαντάς με βασιλεῦσαι ἐπ' αὐτοὺς
ἀγάγετε ὧδε, καὶ κατασφάξατε αὐτοὺς ἔμπροσθέν μου.

Καὶ εἰπὼν ταῦτα ἐπορεύετο ἔμπροσθεν ἀναβαίνων εἰς 28
Ἱεροσόλυμα. καὶ ἐγένετο ὡς ἤγγισεν εἰς Βηθφαγὴν 29
καὶ Βηθανίαν πρὸς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον Ἐλαιῶν, ἀπέ-
στείλεν δύο τῶν μαθητῶν λέγων, Ὑπάγετε εἰς τὴν 30
κατέναντι κώμην· ἐν ᾗ εἰσπορευόμενοι εὑρήσετε πῶλον
δεδεμένον, ἐφ' ὃν οὐδεὶς πώποτε ἀνθρώπων ἐκάθισεν· καὶ
λύσαντες αὐτὸν ἀγάγετε. καὶ ἐάν τις ὑμᾶς ἐρωτᾷ, Διὰ 31
τί λύετε; οὕτως ἐρεῖτε ὅτι Ὁ Κύριος αὐτοῦ χρειάν ἔχει.
ἀπελθόντες δὲ οἱ ἀπεσταλμένοι εὗρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς· 32
λύνοντων δὲ αὐτῶν τὸν πῶλον εἶπαν οἱ κύριοι αὐτοῦ πρὸς 33
αὐτούς, Τί λύετε τὸν πῶλον; οἱ δὲ εἶπαν ὅτι Ὁ Κύριος 34
αὐτοῦ χρειάν ἔχει. Καὶ ἤγαγον αὐτὸν πρὸς τὸν Ἰησοῦν, 35
καὶ ἐπιρίψαντες αὐτῶν τὰ ἱμάτια ἐπὶ τὸν πῶλον ἐπεβίβα-
σαν τὸν Ἰησοῦν. πορευομένου δὲ αὐτοῦ ὑπεστρώννουν 36
τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ. ἐγγίζοντος δὲ αὐτοῦ ἤδη 37
πρὸς τῇ καταβάσει τοῦ Ὄρους τῶν Ἐλαιῶν, ἤρξαντο ἅπαν
τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν χαίροντες αἰνεῖν τὸν Θεὸν φωνῇ
μεγάλῃ περὶ πασῶν ὧν εἶδον δυνάμεων λέγοντες, Εὐ- 38
λογημένος ὁ ἐρχόμενος Βασιλεὺς ἐν ὀνόματι Κυρίου· ἐν
οὐρανῷ εἰρήνη καὶ δόξα ἐν ὑψίστοις. καὶ τινες τῶν 39
Φαρισαίων ἀπὸ τοῦ ὄχλου εἶπαν πρὸς αὐτόν, Διδάσκαλε,
ἐπιτίμησον τοῖς μαθηταῖς σου. καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν, 40
Λέγω ὑμῖν ὅτι ἐὰν οὗτοι σιωπήσουσιν οἱ λίθοι κρᾶξουσιν.

27 τούτους] ἐκείνους ς Ln Tr m θελήσαντας] θέλοντας Tr m αὐ-
τοὺς] ς Ln [Tr] m 29 Βηθφαγὴ] -γῇ Ln Βηθανίαν] -νία Tr m :
-νία AWH Ἐλαιῶν] ἐλαιῶν ς : ἐλαιῶν Ln Ti B : Ἐλαιῶν WH
μαθητῶν] + αὐτοῦ ς Ln [Tr] 30 λέγων] εἰπὼν ς Ti A (n. m.) B καὶ] ς^o
Ln [Tr] m R^o 31 ἐρεῖτε] + αὐτῶς [Ln] [A] 31 et 34 ὅτι Ὁ (sic WH et
R, et sic volunt Ln et A)], Ὅτι ὁ ς Tr (et sic volunt Ti et B) 33 εἶπαν]
-ον ς 34 εἶπαν] -ον ς ὅτι] ς^o 35 ἐπιρίψαντες] ἐπιρρ. ς
αὐτῶν] ἐαν. ς 36 αὐτῶν] ἐαν. Tr WH 37 ἤρξαντο] -ατο Tr m
πασῶν] πάντων Ln Tr 38 ἐρχόμενος] Ti [B] WH^m : + ὁ WH (n. m.)
εἰρήνῃ] ante ἐν οὐρ. ς Ln Tr m 39 εἶπαν] -ον ς 40 εἶπεν] + αὐ-
τοῖς ς Ln [Tr] ὅτι] [Tr] WH^o (n. m.) σιωπήσουσιν] -σωσιν ς
κρᾶξουσιν] κεκράζονται ς Ln Tr m B m

- 41 Καὶ ὡς ἤγγισεν, ἰδὼν τὴν πόλιν ἔκλαυσεν ἐπ' αὐτήν
 42 λέγων ὅτι Εἰ ἔγνωσ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ καὶ σὺ τὰ πρὸς
 43 εἰρήνην· νῦν δὲ ἐκρύβη ἀπὸ ὀφθαλμῶν σου. ὅτι ἤξου-
 σιν ἡμέραι ἐπὶ σέ καὶ παρεμβαλοῦσιν οἱ ἐχθροί σου χάρα-
 κά σοι, καὶ περικυκλώσουσίν σε καὶ συνέξουσίν σε πάντο-
 44 θεν, καὶ ἑδαφιοῦσίν σε καὶ τὰ τέκνα σου ἐν σοί, καὶ
 οὐκ ἀφήσουσιν λίθον ἐπὶ λίθον ἐν σοί· ἀνθ' ὧν οὐκ ἔγνωσ
 45 τὸν καιρὸν τῆς ἐπισκοπῆς σου. Καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ
 46 ἱερὸν ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺς πωλοῦντας, λέγων αὐτοῖς,
 Γέγραπται, Καὶ ἔσται ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς· ὑμεῖς
 δὲ αὐτὸν ἐποιήσατε σπήλαιον ληστῶν.
 47 Καὶ ἦν διδάσκων τὸ καθ' ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ. οἱ δὲ ἄρ-
 χιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς ἐζήτουν αὐτὸν ἀπολέσαι, καὶ οἱ
 48 πρῶτοι τοῦ λαοῦ· καὶ οὐχ εὗρισκον τὸ τί ποιήσωσιν,
 ὁ λαὸς γὰρ ᾧπας ἐξεκρέματο αὐτοῦ ἀκούων.
 20 Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, διδάσκοντος αὐτοῦ τὸν
 λαὸν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ εὐαγγελιζομένου, ἐπέστησαν οἱ ἄρχιε-
 2 ρεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς σὺν τοῖς πρεσβυτέροις, καὶ
 εἶπαν λέγοντες πρὸς αὐτόν, Εἰπὸν ἡμῖν, ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ
 ταῦτα ποιεῖς, ἢ τίς ἐστιν ὁ δούς σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην;
 3 ἀποκριθεὶς δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς, Ἐρωτήσω ὑμᾶς κἀγὼ
 4 λόγον, καὶ εἰπατέ μοι· τὸ βάπτισμα Ἰωάννου ἐξ οὐ-
 5 ρανοῦ ἦν, ἢ ἐξ ἀνθρώπων; οἱ δὲ συνελογίσαντο πρὸς

41 αὐτήν] αὐτῇ ε 42 ἐν τῇ ἡμ.] pr καίγε ε [Ln] [Tr]m Ti [A] B ε: + σου
 ε Ti [A] [B] καὶ σὺ] post ἔγνωσ ε Ln Tr (n.m.) Ti AB εἰρήνην] + σου
 ε [Ln] [Tr] Ti [A] [B] 43 παρεμβαλοῦσιν] περιβ. ε Ln (n.m.) Tr A (n.m.)
 WHm περικυκλώσουσιν] -σί WHa 44 ἐν σοί sec.] post ἀφήσου-
 σιν ε λίθον sec.] λίθω ε Ln: Er 45 πωλοῦντας] + ἐν αὐτῷ καὶ
 ἀγοράζοντας ε Ln 46 καὶ usque ad προσευχῆς] ὁ οἶκός μου οἶκος
 προσευ. ἐστίν ε (sed ἔσται pro ἐστίν sm) Ln (n.m.) Trm: pr ὅτι Ln (n.m.) Trm
 48 εὗρισκον] ἦρ. Ln Tr WH (n.a.) ἐξεκρέματο] -ετο Ti B WH (n.a.)
 1 ἡμερῶν] + ἐκείνων ε (n.m.) ἀρχιερεῖς] ιερεῖς Ti AB 2 εἶπαν] -ον
 ε Ln λέγοντες] post πρὸς αὐτόν ε: Tr^o sed [Tr]m A^o εἰπὸν] -ε
 ε Ln ἡμῖν, ... ταύτην;] ἡμῖν... ταύτην. WH 3 λόγον] pr ἕνα ε
 4 Ἰωάννου] pr τὸ Ti [B] ■ συνελογίσαντο] -ίζοντο Ln

ἐαυτοὺς λέγοντες ὅτι Ἐὰν εἴπωμεν, Ἐξ οὐρανοῦ, ἔρεϊ, Διὰ
τί οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; ἔὰν δὲ εἴπωμεν, Ἐξ ἀνθρώ- 6
πων, ὁ λαὸς ἅπας καταλιθάσει ἡμᾶς· πεπεισμένος γάρ
ἐστὶν Ἰωάννην προφήτην εἶναι. καὶ ἀπεκρίθησαν μὴ 7
εἰδέναι πόθεν. καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Οὐδὲ ἐγὼ 8
λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.

Ἦρξατο δὲ πρὸς τὸν λαὸν λέγειν τὴν παραβολὴν ταύ- 9
την· Ἄνθρωπος ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα, καὶ ἐξέδετο αὐτὸν
γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησεν χρόνους ἱκανοὺς. καὶ καιρῷ 10
ἀπέστειλεν πρὸς τοὺς γεωργοὺς δούλον, ἵνα ἀπὸ τοῦ καρ-
ποῦ τοῦ ἀμπελῶνος δώσουσιν αὐτῷ· οἱ δὲ γεωργοὶ ἐξαπέ-
στειλαν αὐτὸν δείραντες κενόν. καὶ προσέθετο ἕτερον 11
πέμψαι δούλον· οἱ δὲ κάκῃνον δείραντες καὶ ἀτιμάσαντες
ἐξαπέστειλαν κενόν. καὶ προσέθετο τρίτον πέμψαι· οἱ 12
δὲ καὶ τοῦτον τραυματίσαντες ἐξέβαλον. εἶπεν δὲ ὁ 13
κύριος τοῦ ἀμπελῶνος, Τί ποιήσω; πέμψω τὸν υἱόν μου
τὸν ἀγαπητόν· ἴσως τοῦτον ἐντραπήσονται. ἰδόντες δὲ 14
αὐτὸν οἱ γεωργοὶ διελογίζοντο πρὸς ἀλλήλους λέγοντες,
Οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· ἀποκτείνωμεν αὐτόν, ἵνα ἡμῶν
γένηται ἡ κληρονομία. καὶ ἐκβαλόντες αὐτὸν ἔξω τοῦ 15
ἀμπελῶνος ἀπέκτειναν. τί οὖν ποιήσει αὐτοῖς ὁ κύριος τοῦ
ἀμπελῶνος; ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺς γεωργοὺς 16
τούτους, καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις. ἀκούσαντες δὲ
εἶπαν, Μὴ γένοιτο. ὁ δὲ ἐμβλέψας αὐτοῖς εἶπεν, Τί 17
οὖν ἐστὶν τὸ γεγραμμένον τοῦτο, Λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν
οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας;

ἐρεῖ] + ἡμῖν Ln διὰ τί] + οὖν ς [Ln]: C 6 ὁ λαὸς ἅπας] πᾶς ὁ
λαὸς ς Ln(n.m.) Trm 9 λέγειν] ante πρὸς τ. λ. Ln ἀνθρωπός] +
τις ς: C ἀνθρ. ἐφ. ἀμπ.] ἀμπ. ἐφ. ἀνθρ. Ln ἐξέδετο] -οτο ς Ln
Tr 10 καιρῷ] pr ἐν ς δώσουσιν] δώσω ς ἐξαπέστ. αὐ.
δεῖρ.] δεῖρ. αὐ. ἐξαπέστ. ς Ln Tr(n.m.) 11 ἕτερον] post πέμψαι ς Trm
12 τρίτον] post πέμψαι ς Trm καὶ τοῦτον] κάκῃνον Ln 13 τοῦ-
τον] + ἰδόντες ς [Tr]m[A] 14 διελογίζοντο] -ίσαντο Ln ἀλλή-
λους] ἐαυτοὺς ς Ln ἀποκτείνωμεν] pr δεῦτε ς Bm γένηται] ἐσται
Ln 16 ἀκούσαντες δὲ] οἱ δὲ ἀκ. Ln(n.m.) εἶπαν] -ον ς

- 18 πᾶς ὁ πεσὼν ἐπ' ἐκεῖνον τὸν λίθον συνθλασθήσεται· ἐφ'
 19 ὃν δ' ἂν πέσῃ, λικμήσει αὐτόν. Καὶ ἐζήτησαν οἱ γραμ-
 ματεῖς καὶ οἱ ἄρχιερεῖς ἐπιβαλεῖν ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας ἐν
 αὐτῇ τῇ ὥρᾳ· καὶ ἐφοβήθησαν τὸν λαόν· ἔγνωσαν γὰρ
 ὅτι πρὸς αὐτοὺς εἶπεν τὴν παραβολὴν ταύτην.
 20 Καὶ παρατηρήσαντες ἀπέστειλαν ἐγκαθέτους ὑποκρινο-
 μένους ἑαυτοὺς δικαίους εἶναι, ἵνα ἐπιλάβωνται αὐτοῦ
 λόγου, ὥστε παραδοῦναι αὐτὸν τῇ ἀρχῇ καὶ τῇ ἐξουσίᾳ
 21 τοῦ ἡγεμόνος. καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν λέγοντες, Διδά-
 σκαλε, οἶδαμεν ὅτι ὀρθῶς λέγεις καὶ διδάσκεις καὶ οὐ λαμ-
 βάνεις πρόσωπον, ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ
 22 διδάσκεις. ἔξεστιν ἡμᾶς Καίσαρι φόρον δοῦναι, ἢ οὐ ;
 23 κατανοήσας δὲ αὐτῶν τὴν πανουργίαν εἶπεν πρὸς αὐτούς,
 24 Δείξατέ μοι δηνάριον· τίνας ἔχει εἰκόνα καὶ ἐπιγραφὴν ; οἱ
 25 δὲ εἶπαν, Καίσαρος. ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς, Τοῖνυν
 ἀπόδοτε τὰ Καίσαρος Καίσαρι, καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ.
 26 καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἐπιλαβέσθαι τοῦ ῥήματος ἐναντίον τοῦ
 λαοῦ· καὶ θαυμάσαντες ἐπὶ τῇ ἀποκρίσει αὐτοῦ ἐσίγη-
 σαν.
 27 Προσελθόντες δέ τινες τῶν Σαδδουκαίων, οἱ λέγοντες
 28 ἀνάστασιν μὴ εἶναι, ἐπηρώτησαν αὐτὸν λέγοντες, Δι-
 δάσκαλε, Μωσῆς ἔγραψεν ἡμῖν, ἕάν τις ἀδελφὸς ἀπο-
 θάνῃ ἔχων γυναῖκα, καὶ οὗτος ἄτεκνος ᾗ, ἵνα λάβῃ ὁ
 ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα, καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ
 29 ἀδελφῷ αὐτοῦ. ἑπτὰ οὖν ἀδελφοὶ ᾗσαν· καὶ ὁ πρῶτος

19 ἐζήτησαν] -τον Lⁿ(n.m.) Tr^m γραμμ. καὶ οἱ ἀρχ.] ἀρχ. καὶ οἱ
 γραμμ. s Tr^m εἶπε] post τὴν-παρ. ταύ. s 20 παρατηρήσαντες]
 ἀποχωρήσαντες Tr^m WH^m ἐγκαθέτους] ἐνκαθ. TiB WH^{n.a.} λό-
 γου] -ον Tr ὥστε] εἰς τὸ s 22 ἡμᾶς] ἡμῖν s Lⁿ 23 αὐτοῦς]
 +, τί με πειράζετε ; s Lⁿ[Tr] m Bm 24 δείξατε] ἐπιδείξατε s δη-
 νάριον] + οἱ δὲ ἔδειξαν. καὶ εἶπεν, [L·i] οἱ δὲ] ἀποκριθέντες δὲ s Lⁿ Tr
 (n.m.) A εἶπαν] -ον s Lⁿ 25 πρὸς αὐτούς] αὐτοῖς s Lⁿ τοῖνυν]
 post ἀπόδοτε s Lⁿ Καίσαρι] pr τῷ Tr 26 τοῦ πρί.] αὐτοῦ s Lⁿ
 Tr (n.m.) TiB 27 λέγοντες] ἀντιλέγοντες s Lⁿ (n.m.) TiA Bm ἐπηρώ-
 τησαν] -των WH^m 28 ᾗ] ἀποθάνῃ s Lⁿ m ἐξαναστήσῃ] -σει WH^a

λαβὼν γυναῖκα ἀπέθανεν ἄτεκνος· καὶ ὁ δεύτερος 30
καὶ ὁ τρίτος ἔλαβεν αὐτήν· ὡσαύτως δὲ καὶ οἱ ἑπτὰ οὐ 31
κατέλιπον τέκνα, καὶ ἀπέθανον. ὕστερον καὶ ἡ γυνή 32
ἀπέθανεν. ἡ γυνή οὖν ἐν τῇ ἀναστάσει τίνος αὐτῶν 33
γίνεται γυνή; οἱ γὰρ ἑπτὰ ἔσχον αὐτήν γυναῖκα.
καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου 34
γαμοῦσιν καὶ γαμίσκονται· οἱ δὲ καταξιωθέντες τοῦ 35
αἰῶνος ἐκείνου τυχεῖν καὶ τῆς ἀναστάσεως τῆς ἐκ νεκρῶν
οὔτε γαμοῦσιν οὔτε γαμίζονται· οὐδὲ γὰρ ἀποθανεῖν 36
ἔτι δύνανται· ἰσαγγελοι γάρ εἰσιν, καὶ υἱοὶ εἰσιν Θεοῦ, τῆς
ἀναστάσεως υἱοὶ ὄντες. ὅτι δὲ ἐγείρονται οἱ νεκροὶ 37
καὶ Μωυσῆς ἐμήνυσεν ἐπὶ τῆς βάτου, ὡς λέγει Κύριον
τὸν Θεὸν Ἀβραὰμ καὶ Θεὸν Ἰσαὰκ καὶ Θεὸν Ἰακώβ.
Θεὸς δὲ οὐκ ἔστιν νεκρῶν, ἀλλὰ ζώντων· πάντες γὰρ αὐτῷ 38
ζῶσιν· Ἀποκριθέντες δὲ τινες τῶν γραμματέων εἶπαν, 39
Διδάσκαλε, καλῶς εἶπας. οὐκέτι γὰρ ἐτόλμων ἐπερω- 40
τᾶν αὐτὸν οὐδέν.
Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτοὺς, Πῶς λέγουσιν τὸν Χριστὸν εἶναι 41
Δαυεὶδ υἱόν; αὐτὸς γὰρ Δαυεὶδ λέγει ἐν βίβλῳ Ψαλ- 42
μῶν, Εἶπεν Κύριος τῷ κυρίῳ μου, Κάθου ἐκ δεξιῶν μου,
ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου. 43
Δαυεὶδ οὖν αὐτὸν κύριον καλεῖ, καὶ πῶς αὐτοῦ υἱός ἐστιν; 44
Ἀκούοντος δὲ παντὸς τοῦ λαοῦ εἶπεν τοῖς μαθηταῖς, 45

30 ὁ δεύτερος] pr ἔλαβεν ς Ln[Tr]m :+τὴν γυναῖκα, καὶ οὗτος ἀπέθανεν
ἄτεκνος ς Ln[Tr]m 31 αὐτήν]+ὡσαύτως [Ln] ἑπτὰ]+καὶ Er]
Elz: ἑπτὰ· Ln 32 ὕστερον]+δὲ πάντων ς: πάντων J ἀπέθανεν]
ante καὶ ἡ γυνή ς LnTrm 33 ἡ γυνή οὖν ἐν τῇ] ἐν τῇ οὖν ς LnTr(n.m.)
γίνεται] ἔσται R 34 εἶπεν] pr ἀποκριθεὶς ς τούτου]+γεννῶνται
καὶ γεννῶσιν, WHm γαμοῦσιν]-σι WHa γαμίσκονται] ἐγκαμ. ς
35 γαμίζονται] ἐγκαμίσκονται ς: γαμίσκονται AWHm 36 οὐδὲ] οὔτε
ς TiB δύνανται] μέλλουσιν WHm , καὶ υἱοὶ εἰσιν Θεοῦ] τῷ θεῷ
WHm εἰσιν sec.]-σι WHa Θεοῦ] pr τοῦ ς Ln 37 Θεὸν sec.
et text.] pr τὸν ς 39 εἶπαν]-ον ς 40 γὰρ] δὲ ς LnTrm
41 λέγουσιν]-σι WHa εἰ. Δ. υἱ.] υἱ. Δ. εἰ. ς LnTr(n.m.) 42 αὐ-
τὸς γὰρ] καὶ αὐ. ς LnTr(n.m.)A ψαλμ.] pr τῶν Ln Κύριος] pr ὁ
ς Ti[B] 44 κύριον] ante αὐτὸν ς LnTiB αὐτοῦ] post υἱὸς ς LnB
45 τοῖς μαθηταῖς]+αὐτοῦ ς LnR: πρὸς αὐτοὺς A

46 Προσέχετε ἀπὸ τῶν γραμματέων τῶν θελόντων περιπατεῖν
ἐν στολαῖς, καὶ φιλοῦντων ἀσπασμούς ἐν ταῖς ἀγοραῖς καὶ
πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ πρωτοκλισίας ἐν
47 τοῖς δείπνοις· οἱ κατεσθίουσιν τὰς οἰκίας τῶν χρηρῶν
καὶ προφάσει μακρὰ προσεύχονται· οὗτοι λήμψονται πε-
ρισσότερον κρίμα.

21 Ἀναβλέψας δὲ εἶδεν τοὺς βάλλοντας εἰς τὸ γαζοφυλά-
2 κιον τὰ δῶρα αὐτῶν πλουσίους. εἶδεν δέ τινα χήραν
3 πενιχρὰν βάλλουσαν ἐκεῖ λεπτὰ δύο. καὶ εἶπεν, Ἀλη-
θῶς λέγω ὑμῖν ὅτι ἡ χήρα αὕτη ἡ πτωχὴ πλεῖον πάντων
4 ἔβαλεν· πάντες γὰρ οὗτοι ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς
ἔβαλον εἰς τὰ δῶρα, αὕτη δὲ ἐκ τοῦ ὑστερήματος αὐτῆς
πάντα τὸν βίον ὃν εἶχεν ἔβαλεν.

5 Καί τινων λεγόντων περὶ τοῦ ἱεροῦ, ὅτι λίθοις καλοῖς
6 καὶ ἀναθήμασιν κεκόσμηται, εἶπεν, Ταῦτα ἃ θεωρεῖτε,
ἐλεύσονται ἡμέραι ἐν αἷς οὐκ ἀφεθήσεται λίθος ἐπὶ λίθῳ
7 ὧδε ὃς οὐ καταλυθήσεται. ἐπηρώτησαν δὲ αὐτὸν λέ-
γοντες, Διδάσκαλε, πότε οὖν ταῦτα ἔσται; καὶ τί τὸ
8 σημεῖον ὅταν μέλλῃ ταῦτα γίνεσθαι; ὁ δὲ εἶπεν,
Βλέπετε μὴ πλανηθῆτε. πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ
ὀνόματί μου λέγοντες, Ἐγὼ εἰμι· καί, Ὁ καιρὸς ἤγγικεν·
9 μὴ πορευθῆτε ὀπίσω αὐτῶν. ὅταν δὲ ἀκούσητε πολέ-
μους καὶ ἀκαταστασίας, μὴ πτοηθῆτε· δεῖ γὰρ ταῦτα γε-
νέσθαι πρῶτον· ἀλλ' οὐκ εὐθέως τὸ τέλος.

10 Τότε ἔλεγεν αὐτοῖς, Ἐγερθήσεται ἔθνος ἐπ' ἔθνος καὶ
11 βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν· σεισμοὶ τε μεγάλοι καὶ κατὰ

47 οἱ κατεσθίουσιν] οἱ κατεσθιόντες Ln κατεσθίουσιν] -σι WH
μακρὰ] -ρᾶς προσεύχονται] προσευχόμενοι Ln 1 τὰ δῶρα αὐτ
ante εἰς τὸ γαζοφυλάκιον s Ln Tr m 2 τινα] pr καὶ s [Ln]: + και
[A] δύο] ante λεπτὰ s Ln (n.m.) Ti A 3 αὕτη] post ἡ πτω. s Ln m
Tr m Ti A: C πλεῖον] πλείω Ln Ti AB 4 πάντες] ἅπαντες s Tr
(n.m.) Ti A δῶρα] + τοῦ Θεοῦ s Ln [Tr] B m πάντα] ὅπαντα s Ti A
5 ἀναθήμασιν] -θέμασιν Ln Ti B (n.m.) 6 ὧδε] s° Tr° Ti° A° B°
8 λέγοντες] + ὅτι s [Ln] [Tr] [A] καί, Ὁ] καὶ ὁ s Ln Ti B: J m
μη] + οὖν s 9 γενέσθαι] ante ταῦτα A 10 ἐπ'] ἐπὶ s WH A
11 καὶ πρὶ.] post κατὰ τό. s Ln Tr m

τόπους λιμοὶ καὶ λοιμοὶ ἔσονται, φόβηθρά τε καὶ σημεῖα
ἀπ' οὐρανοῦ μεγάλα ἔσται. πρὸ δὲ τούτων πάντων ἐπι- 12
βαλοῦσιν ἐφ' ὑμᾶς τὰς χεῖρας αὐτῶν καὶ διώξουσιν, παρα-
διδόντες εἰς τὰς συναγωγὰς καὶ φυλακάς, ἀπαγομένους
ἐπὶ βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνας ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός μου·
ἀποβήσεται ὑμῖν εἰς μαρτύριον. θέτε οὖν ἐν ταῖς 13, 14
καρδίαις ὑμῶν μὴ προμελετᾶν ἀπολογηθῆναι· ἐγὼ γὰρ 15
δώσω ὑμῖν στόμα καὶ σοφίαν, ἥ οὐ δυνήσονται ἀντιστῆναι
ἢ ἀντεπεῖν ἅπαντες οἱ ἀντικείμενοι ὑμῖν. παραδοθή- 16
σεσθε δὲ καὶ ὑπὸ γονέων καὶ ἀδελφῶν καὶ συγγενῶν καὶ
φίλων· καὶ θανατώσουσιν ἐξ ὑμῶν· καὶ ἔσεσθε μισού- 17
μενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου· καὶ θριξὲς ἐκ τῆς 18
κεφαλῆς ὑμῶν οὐ μὴ ἀπόλῃται· ἐν τῇ ὑπομονῇ ὑμῶν 19
κτῆσεσθε τὰς ψυχὰς ὑμῶν.

Ὅταν δὲ ἴδῃτε κυκλομένην ὑπὸ στρατοπέδων Ἱερου- 20
σαλήμ, τότε γνῶτε ὅτι ἤγγικεν ἡ ἐρήμωσις αὐτῆς. τότε 21
οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη· καὶ οἱ ἐν μέσῳ
αὐτῆς ἐκχωρείτωσαν· καὶ οἱ ἐν ταῖς χώραις μὴ εἰσερχέ-
σθωσαν εἰς αὐτήν· ὅτι ἡμέραι ἐκδικήσεως αὐταὶ εἰσιν, 22
τοῦ πλησθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα· οὐαὶ ταῖς ἐν 23
γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς
ἡμέραις· ἔσται γὰρ ἀνάγκη μεγάλη ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ὄργῃ
τῷ λαῷ τούτῳ· καὶ πεσοῦνται στόματι μαχαίρης καὶ 24
αἰχμαλωτισθῶσονται εἰς τὰ ἔθνη πάντα· καὶ Ἱερουσαλήμ
ἔσται πατουμένη ὑπὸ ἐθνῶν, ἄχρι οὗ πληρωθῶσιν καιροὶ

λιμοὶ καὶ λοιμοὶ] λοι. καὶ λι. Ln Tr (n.m.) A WH (n.m.) φόβηθρά] -τρά ς Ti
B WH_a σημ. ἀπ' οὐ. μεγ.] ἀπ' οὐ. σημ. μεγ. Ln WH : σημ. μεγ. ἀπ'
οὐ. WH_m 12 πάντων] ἀπάντων ς : Er τὰς sec.] ς* Ln [A]
ἀπαγομένους] ἀγομ. ς Ln 13 ἀποβήσεται] + δὲ ς Ln [Tr] [A]
14 θέτε] θέσθε ς ἐν ταῖς καρδίαις] εἰς τὰς καρδίας ς 15 ἀντιστ.
ἢ ἀντειπ.] ἀντειπ. οὐδὲ ἀντιστ. ς : ἀντιστ. οὐδὲ ἀντειπ. Ln : ἀντιστ. [ἢ
ἀντειπ.] Tr : [ἀντειπ. ἢ] ἀντιστ. Tr_m ἅπαντες] πάντες ς Ln WH_m
19 κτῆσεσθε] -σασθε ς Ti B (n.m.) 20 Ἱερουσ.] pr τὴν ς γνῶτε]
γνώσεσθε Tr_m 22 πλησθῆναι] πληρωθῆναι ς Er 23 οὐαὶ] + δὲ
ς τῷ λα.] pr ἐν ς 24 μαχαίρης] -ρας ς Ln A : Scr τὰ ἔθνη]
post πάντα ς Ln m Tr_m ἄχρι] ἄχρις Ln οὐ] ς* πληρωθῶσιν]
+ καὶ ἔσονται [WH] : Scr

- 25 ἔθνων. Καὶ ἔσονται σημεῖα ἐν ἡλίῳ καὶ σελήνῃ καὶ
 ἄστροις καὶ ἐπὶ τῆς γῆς συνοχὴ ἔθνων ἐν ἀπορίᾳ ἤχους
 26 θαλάσσης καὶ σάλου, ἀποψυχόντων ἀνθρώπων ἀπὸ
 φόβου καὶ προσδοκίας τῶν ἐπερχομένων τῇ οἰκουμένῃ·
 27 αἱ γὰρ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται· καὶ τότε
 ὄψονται τὸν Υἱὸν τοῦ Ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλῃ
 28 μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς. ἀρχομένων δὲ τού-
 των γίνεσθαι ἀνακύψατε καὶ ἐπάρατε τὰς κεφαλὰς ὑμῶν·
 διότι ἐγγίξει ἡ ἀπολύτρωσις ὑμῶν.
 29 Καὶ εἶπεν παραβολὴν αὐτοῖς· Ἴδετε τὴν συκὴν καὶ πάν-
 30 τα τὰ δένδρα· ὅταν προβάλωσιν ἤδη, βλέποντες ἀφ'
 31 ἑαυτῶν γινώσκετε ὅτι ἤδη ἐγγὺς τὸ θέρος ἐστίν· οὕτως
 καὶ ὑμεῖς, ὅταν ἴδῃτε ταῦτα γινόμενα, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς
 32 ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ
 33 μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη ἕως ἂν πάντα γένηται. ὁ
 οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ
 34 παρελεύσονται. Προσέχετε δὲ ἑαυτοῖς μὴ ποτε βαρη-
 θῶσιν αἱ καρδίαι ὑμῶν ἐν κραιπάλῃ καὶ μέθῃ καὶ μερί-
 μναις βιωτικαῖς, καὶ ἐπιστῇ ἐφ' ὑμᾶς αἰφνίδιος ἡ ἡμέρα
 35 ἐκείνη ὥς παγίς· ἐπεισελεύσεται γὰρ ἐπὶ πάντας τοὺς
 36 καθημένους ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς. ἀγρυπνεῖτε
 δὲ ἐν παντὶ καιρῷ δεόμενοι ἵνα κατισχύσητε ἐκφυγεῖν
 ταῦτα πάντα τὰ μέλλοντα γίνεσθαι, καὶ σταθῆναι ἔμπρο-
 σθεν τοῦ Υἱοῦ τοῦ Ἀνθρώπου.
 37 Ἦν δὲ τὰς ἡμέρας ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων· τὰς δὲ νύκτας

25 ἔσονται] ἔσται 5 ἤχους] ἡχοὺς WH(n.a.): ἡχοῦσης 5 27 νε-
 φέλῃ] -αις L^{nm} 30 ἤδη sec.] [Tr]^m post ἐγγὺς 31 οὕτως] -τω 5
 32 ἂν] [WH] 33 παρελεύσονται *pril.*]-σεται L^{nm} παρελ. sec.]
 παρελθωσι 5 34 βαρηθῶσιν] βαρυνθ. 5: C ὑμῶν] ante αἱ κ. 5
 Tr^mTiⁱAB κραιπάλῃ] κρεπ. WH(n.a.) ἐπιστῇ ἐφ' ὑ. αἰφν.] αἰφν. ἐφ'
 ὑ. ἐπ. 5: αἰφν. ἐπ. ἐφ' ὑ. Lⁿ(n.m.) αἰφνίδιος] ἐφν. WH(n.a.)
 35 ὥς παγίς] ἐπ. γὰρ] ὥς παγίς γὰρ ἐπ. 5 L^{nm}Tr^m ἐπεισελεύσεται]
 ἐπελεύσ. 5: ἐπ[εισ]ελεύσ. Tr^m 36 δὲ] οὖν 5 L^{nm}Tr^m κατι-
 σχύσητε] καταξιωθῇτε 5 LⁿTr^mB^m ταῦτα] post πάντα L^{nm} 37 δι-
 δάσκων] ante ἐν τῷ ἱ. L^{nm}Tr^m(n.m.)WH^m

ἐξερχόμενος ἠυλίκετο εἰς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον Ἐλαιών.
καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὠρθηρῖεν πρὸς αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ ἀκούειν 38
αὐτοῦ.

Ἦγγιζεν δὲ ἡ ἑορτὴ τῶν ἀζύμων ἡ λεγομένη Πάσχα. 22
καὶ ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς τὸ πῶς ἀνέλω- 2
σιν αὐτόν· ἐφοβούντο γὰρ τὸν λαόν. Εἰσῆλθεν δὲ Σα- 3
τανᾶς εἰς Ἰουδαν τὸν καλούμενον Ἰσκαριώτην, ὄντα ἐκ τοῦ
ἀριθμοῦ τῶν δώδεκα. καὶ ἀπελθὼν συνελάλησεν τοῖς 4
ἀρχιερεῦσιν καὶ στρατηγοῖς τὸ πῶς αὐτοῖς παραδῶ αὐτόν.
καὶ ἐχάρησαν, καὶ συνέθεντο αὐτῷ ἀργύριον δοῦναι. 5
καὶ ἐξωμολόγησεν, καὶ ἐζήτει εὐκαιρίαν τοῦ παραδοῦναι 6
αὐτὸν ἄτερ ὄχλου αὐτοῖς.

Ἦλθεν δὲ ἡ ἡμέρα τῶν ἀζύμων, ἣ ἔδει θύεσθαι τὸ 7
πάσχα. καὶ ἀπέστείλεν Πέτρον καὶ Ἰωάννην εἰπών, 8
Πορευθέντες ἐτοιμάσατε ἡμῖν τὸ πάσχα, ἵνα φάγωμεν.
οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ, Ποῦ θέλεις ἐτοιμάσωμεν; ὁ δὲ εἶπεν 9, 10
αὐτοῖς, Ἰδοὺ εἰσελθόντων ὑμῶν εἰς τὴν πόλιν συναντήσῃ
ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον ὕδατος βαστάζων· ἀκολουθήσατε
αὐτῷ εἰς τὴν οἰκίαν εἰς ἣν εἰσπορεύεται· καὶ ἐρεῖτε 11
τῷ οἰκοδεσπότη τῆς οἰκίας, Λέγει σοι ὁ διδάσκαλος, Ποῦ
ἐστὶν τὸ κατάλυμα ὅπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν
μου φάγω; κακεῖνος ὑμῖν δείξει ἀνάγαιον μέγα ἐστρω- 12
μένον· ἐκεῖ ἐτοιμάσατε. ἀπελθόντες δὲ εἶρον καθὼς 13
εἰρήκει αὐτοῖς, καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα.

Καὶ ὅτε ἐγένετο ἡ ὥρα, ἀνέπεσεν καὶ οἱ ἀπόστολοι σὺν 14

Ἐλαιών] ἐλαιών ς: Ἐλαιῶν WH 38 ad finem; hic fortasse reponenda
est ἡ περὶ μοιχαλίδος περικοπὴ (Joh. vii. 53—viii. 11) WH App.

3 Σατανᾶς] pr ὁ ς: C καλού.] ἐπικαλού. ς Ln 4 ἀρχιερ.] + καὶ
τοῖς γραμματεῦσιν Ln στρατηγοῖς] pr τοῖς ς Ln: Er αὐτοῖς παρ.
αὐτόν] αὐτὸν παρ. αὐτοῖς ς Ln^m Tr^m 6 καὶ ἐξωμολ.] Ln^o τοῦ
παραδοῦναι, ἵνα παραδῶ Ln^m αὐτοῖς] ante ἄτ. ὄχλ. ς Ln^m Tr^m
7 ἡ] pr ἐν ς Ln Ti [B] 9 εἶπαν] -ον ς ἐτοιμ.] + σοι [Ln]
10 εἰς ἣν] οὗ ς 11 οἰκίας] + λέγοντες WH^m ἐστίν] -τι Ln
12 ἀνάγαιον] ἀνώγειον ς 13 εἰρήκει] εἰρηκεν ς Ln^m 14 ἀπό-
στολοι] pr δώδεκα ς

- 15 αὐτῷ. καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς, Ἐπιθυμία ἐπεθύμησα
τοῦτο τὸ πάσχα φαγεῖν μεθ' ὑμῶν πρὸ τοῦ με παθεῖν.
16 λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ φάγω αὐτὸ ἕως ὅτου πληρωθῇ ἐν
17 τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ. καὶ δεξάμενος ποτήριον εὐχα-
ριστήσας εἶπεν, Λάβετε τοῦτο καὶ διαμερίσατε εἰς ἑαυ-
18 τούς· λέγω γὰρ ὑμῖν οὐ μὴ πῖω ἀπὸ τοῦ νῦν ἀπὸ τοῦ
γενήματος τῆς ἀμπέλου ἕως οὗ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἔλθῃ.
19 καὶ λαβὼν ἄρτον εὐχαριστήσας ἔκλασεν καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς
λέγων, Τοῦτο ἐστὶν τὸ σῶμά μου τὸ ὑπὲρ ὑμῶν διδόμενον·
20 τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἑμὴν ἀνάμνησιν. καὶ τὸ ποτήριον
ὡσαύτως μετὰ τὸ δειπνήσαι λέγων, Τοῦτο τὸ ποτήριον
ἡ καινὴ διαθήκη ἐν τῷ αἵματί μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν ἐκχυννό-
21 μενον. πλὴν ἰδοὺ ἡ χεὶρ τοῦ παραδιδόντος με μετ' ἐμοῦ
22 ἐπὶ τῆς τραπέζης. ὅτι ὁ Υἱὸς μὲν τοῦ Ἀνθρώπου κατὰ
τὸ ὀρισμένον πορεύεται· πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ
23 δι' οὗ παραδίδοται. καὶ αὐτοὶ ἤρξαντο συνζητεῖν πρὸς
ἑαυτοὺς τὸ τίς ἄρα εἴη ἐξ αὐτῶν ὃ τοῦτο μέλλων πράσσειν.
24 Ἐγένετο δὲ καὶ φιλονεικία ἐν αὐτοῖς τὸ τίς αὐτῶν δοκεῖ
25 εἶναι μείζων. ὃ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Οἱ βασιλεῖς τῶν
ἐθνῶν κυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ ἐξουσιάζοντες αὐτῶν εὐερ-
26 γέται καλοῦνται. ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως· ἀλλ' ὁ μείζων
ἐν ὑμῖν γινέσθω ὡς ὁ νεώτερος, καὶ ὁ ἡγούμενος ὡς ὁ
27 διακονῶν. τίς γὰρ μείζων, ὁ ἀνακείμενος ἢ ὁ διακο-
νῶν; οὐχὶ ὁ ἀνακείμενος; ἐγὼ δὲ ἐν μέσῳ ὑμῶν εἰμὶ ὡς ὁ
28 διακονῶν. ὑμεῖς δὲ ἐστε οἱ διαμεμενηκότες μετ' ἐμοῦ
29 ἐν τοῖς πειρασμοῖς μου· καὶ γὰρ διατίθεμαι ὑμῖν καθὼς

16 οὐ μὴ] pr οὐκέτι ε [Lⁿ] [Tr] TiB αὐτὸ] ἐξ αὐτοῦ ε "17 et 18
forsitan post ver. 19 et postea om. ver. 20" Trm: Scr 17 ποτήριον] pr
τὸ Lⁿ εἰς ἑαυτούς] αὐτοῖς ε: Er 18 οὐ μὴ] pr ὅτι ε Lⁿ Ti [B]
ἀπὸ τοῦ νῦν] ε^o Lⁿ [Tr] [A] γενήματος] γενν. ε: C οὗ] ὅτου ε Lⁿ
TiB 19, 20 τὸ ὑπὲρ usque ad ἐκχυννόμενον] [WH] Rm^o: Scr
19 εἰς] [A] τὴν Ti σφ 20 καὶ τὸ π. ὡσαύτως] ὡς. καὶ τὸ π.
ε Lⁿ Trm ἐκχυννόμ.] ἐκχυννόμ. ε 22 ὅτι] καὶ ε Lⁿ Trm
μὲν] ante υἱὸς ε Lⁿ (a. m.) πορεύεται] ante κατὰ τὸ ὥρ. ε 23 συν-
ζητεῖν] συζ. ε 26 γινέσθω] γεν. ε Lⁿ 27 εἰμι] ante ἐν μ. ὑμ. ε
Lⁿ

διέθετό μοι ὁ Πατήρ μου βασιλείαν, ἵνα ἔσθητε καὶ 30
πίνητε ἐπὶ τῆς τραπέζης μου ἐν τῇ βασιλείᾳ μου· καὶ
καθήσεσθε ἐπὶ θρόνων κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ
Ἰσραὴλ. Σίμων, Σίμων, ἰδοὺ ὁ Σατανᾶς ἐξητήσατο 31
ὑμᾶς τοῦ σινιάσαι ὡς τὸν σῖτον· ἐγὼ δὲ ἔδεήθην περὶ 32
σοῦ ἵνα μὴ ἐκλίπῃ ἡ πίστις σου, καὶ σὺ ποτε ἐπιστρέψας
στήρισον τοὺς ἀδελφούς σου. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, Κύριε, 33
μετὰ σοῦ ἔτοιμός εἰμι καὶ εἰς φυλακὴν καὶ εἰς θάνατον
πορεύεσθαι. ὁ δὲ εἶπεν, Λέγω σοι, Πέτρε, οὐ φωνήσῃ 34
σήμερον ἀλέκτωρ ἕως τρίς με ἀπαρνήσῃ εἰδέναι.

Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ὅτε ἀπέστειλα ὑμᾶς ἄτερ βαλλαντίου 35
καὶ πήρας καὶ υποδημάτων, μὴ τινος ὑστερήσατε; οἱ δὲ
εἶπαν, Οὐθενός. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Ἀλλὰ νῦν ὁ ἔχων 36
βαλλάντιον ἄράτω, ὁμοίως καὶ πήραν· καὶ ὁ μὴ ἔχων
πωλησάτω τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ καὶ ἀγορασάτω μάχαιραν.
λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι τοῦτο τὸ γεγραμμένον δεῖ τελεσθῆναι ἐν 37
ἐμοί, τὸ Καὶ μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη· καὶ γὰρ τὸ περὶ ἐμοῦ
τέλος ἔχει· οἱ δὲ εἶπαν, Κύριε, ἰδοὺ μάχαιραι ὧδε δύο. 38
ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Ἰκανόν ἐστιν.

Καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη κατὰ τὸ ἔθος εἰς τὸ Ὅρος τῶν 39
Ἑλαιῶν· ἠκολούθησαν δὲ αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταί. γενό- 40
μενος δὲ ἐπὶ τοῦ τόπου εἶπεν αὐτοῖς, Προσεύχεσθε μὴ
εἰσελθεῖν εἰς πειρασμόν. καὶ αὐτὸς ἀπεσπᾶσθη ἀπ' 41
αὐτῶν ὡσεὶ λίθου βολήν, καὶ θεῖς τὰ γόνατα προσηύχετο
λέγων, Πάτερ, εἰ βούλει, παρένεγκε τοῦτο τὸ ποτήριον 42

30 ἔσθητε] ἐσθίητε 5 WH_a καθήσεσθε] -ίσθησε 5: -ίσεσθε C₅mLnR:
κάθησθε TrmA WH(n.m.) κρίνοντες] post τὰς δώδ. φυ. TrmWH
31 Σι., Σι.] pr εἶπεν δὲ ὁ κύριος 5 Ln[Tr][B] 32 ἐκλίπῃ] ἐκλείπῃ 5
στήρισον]-ξον 5 33 ὁ δὲ εἶπεν] εἶπεν δὲ Ln_m 34 οὐ]+μὴ 5 Ln
ἕως] πρὶν ἢ 5: ἕως οὐ 5m με ἀπαρνήσῃ εἰδέναι] ἀπαρνήσῃ μὴ εἰδέναι
με 5 TiA(sed [μὴ]A) 35 εἶπαν]-ον 5 οὐθενός] οὐδενός 5 Ln: Er
36 ὁ δὲ εἶπεν] εἶπεν οὖν 5 Ln TrmA: εἶπεν δὲ TrWH 37 ὅτι]+ἐτι 5
τὸ sec.] ὅτι Ln(n.m.) γὰρ][Ln][Tr] τὸ tert.] τὰ 5Ln 38 εἶ-
παν]-ον 5 39 καὶ sec.][WH] μαθηταί]+αὐτοῦ 5Ln: Er
42 εἰ βούλει usque ad ἐμοῦ] post μὴ...γενέσθω (om. πλὴν) WH_m παρέ-
νεγκε]-ενεγκεῖν 5(n.m.)JmA: -ενέγκα TiB τοῦτο] post τὸ ποτ. 5 Ln

- ἀπ' ἐμοῦ· πλὴν μὴ τὸ θέλημά μου ἀλλὰ τὸ σὸν γινέ-
 43 σθω. *Ὡφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ ἐνισχύ-
 44 ων αὐτόν. καὶ γενόμενος ἐν ἀγωνίᾳ ἐκτενέστερον προσ-
 ηύχετο· καὶ ἐγένετο ὁ ἰδρὼς αὐτοῦ ὥσπερ θρόμβοι αἵματος
 45 καταβαίνοντες ἐπὶ τὴν γῆν. Καὶ ἀναστὰς ἀπὸ τῆς
 προσευχῆς, ἐλθὼν πρὸς τοὺς μαθητὰς εὗρεν κοιμωμένους
 46 αὐτοὺς ἀπὸ τῆς λύπης, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Τί καθεύδετε ;
 ἀναστάντες προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθῃτε εἰς πειρασμόν.
 47 *Ἐτι αὐτοῦ λαλοῦντος ἰδοὺ ὄχλος, καὶ ὁ λεγόμενος
 Ἰούδας εἰς τῶν δώδεκα προήρχετο αὐτούς· καὶ ἤγγισεν τῷ
 48 Ἰησοῦ φιλήσαι αὐτόν. Ἰησοὺς δὲ εἶπεν αὐτῷ, Ἰούδα,
 49 φιλήματι τὸν Υἱὸν τοῦ Ἀνθρώπου παραδίδως ; ἰδόντες
 δὲ οἱ περὶ αὐτὸν τὸ ἐσόμενον εἶπαν, Κύριε, εἰ πατάξομεν ἐν
 50 μαχαίρῃ ; καὶ ἐπάταξεν εἰς τις ἐξ αὐτῶν τοῦ ἀρχιερέως
 51 τὸν δοῦλον καὶ ἀφείλεν τὸ οὖς αὐτοῦ τὸ δεξιόν. ἀπο-
 κριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοὺς εἶπεν, Ἐὰτε ἕως τούτου· καὶ ἀψάμενος
 52 τοῦ ὠτίου ἰάσατο αὐτόν. εἶπεν δὲ Ἰησοὺς πρὸς τοὺς
 παραγενομένους ἐπ' αὐτὸν ἀρχιερεῖς καὶ στρατηγοὺς τοῦ
 ἱεροῦ καὶ πρεσβυτέρους, Ὡς ἐπὶ ληστὴν ἐξήλθατε μετὰ
 53 μαχαίρων καὶ ξύλων ; καθ' ἡμέραν ὄντος μου μεθ'
 ὑμῶν ἐν τῷ ἱερῷ οὐκ ἐξετείνατε τὰς χεῖρας ἐπ' ἐμέ· ἀλλ'
 αὕτη ἐστὶν ὑμῶν ἡ ὥρα καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ σκότους.
 54 Συλλαβόντες δὲ αὐτὸν ἤγαγον, καὶ εἰσήγαγον εἰς τὴν
 οἰκίαν τοῦ ἀρχιερέως· ὁ δὲ Πέτρος ἡκολούθει μακρόθεν.

γινέσθω] γεν. 5 Ln WHm : Er 43, 44 [Ln] [WH] R^m : Scr 43 ἀπὸ
 τοῦ] ἀπ' 5 Ti AB WHm 44 καὶ ἐγένετο] ἐγ. δὲ 5 Ln Tr WHm ὁ] [A]
 καταβαίνοντες] -ντος Ti AB (n.m.) τὴν γῆν] τῆς γῆς Trm 45 μα-
 θητὰς] + αὐτοῦ Er J Elz αὐτούς] ante κοιμ. 5 Ln 47 ἔτι] + δὲ 5
 αὐτούς] -ων 5 : C 48 Ἰησοὺς δὲ] ὁ δὲ Ἰ. 5 Ln 49 εἶπαν] -ον 5 :
 + αὐτῷ 5 Ln μαχαίρῃ] -ρα 5 Ln : Scr 50 τὸν δοῦλον] ante τοῦ
 ἀρχ. 5 Ln Trm ἀφείλεν] -λε WHa αὐτοῦ] ante τὸ οὖς 5
 51 ὁ] [WH] ὠτίου] + αὐτοῦ 5 Ln 52 Ἰησοὺς] pr ὁ 5 ἐπ'] πρὸς
 Ti ἐξήλθατε] ἐξεληλύθατε 5 Ti A ξύλων ;] ξύλων Ti BA
 53 ἀλλ'] ἀλλὰ Tr A WHa ἐστίν] post ὑμ. 5 54 καὶ εἰσήγαγον]
 [Tr]m : + αὐτὸν 5 : C τὴν οἰκίαν] τὸν οἶκον 5 Ln

περιαψάντων δὲ πῦρ ἐν μέσῳ τῆς αὐλῆς καὶ συνκαθισάν- 55
των ἐκάθητο ὁ Πέτρος μέσος αὐτῶν. ἰδοῦσα δὲ αὐτὸν 56
παιδίσκη τις καθήμενον πρὸς τὸ φῶς καὶ ἀτεινίσασα αὐτῷ
εἶπεν, Καὶ οὗτος σὺν αὐτῷ ἦν. ὁ δὲ ἡρνήσατο λέγων, 57
Οὐκ οἶδα αὐτόν, γύναι. καὶ μετὰ βραχὺ ἕτερος ἰδὼν 58
αὐτὸν ἔφη, Καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ. ὁ δὲ Πέτρος ἔφη, Ἄν-
θρωπε, οὐκ εἰμί. καὶ διαστάσης ὥσει ὥρας μιᾶς ἄλλος 59
τις διῶσχυρίζετο λέγων, Ἐπ' ἀληθείας καὶ οὗτος μετ' αὐ-
τοῦ ἦν· καὶ γὰρ Γαλιλαῖός ἐστιν. εἶπεν δὲ ὁ Πέτρος, 60
Ἄνθρωπε, οὐκ οἶδα ὃ λέγεις. καὶ παραχρῆμα, ἔτι λαλοῦντος
αὐτοῦ, ἐφώνησεν ἀλέκτωρ. καὶ στραφεὶς ὁ Κύριος ἐνέ- 61
βλεψεν τῷ Πέτρῳ· καὶ ὑπεμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ ῥήματος
τοῦ Κυρίου, ὡς εἶπεν αὐτῷ ὅτι Πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι
σήμερον, ἀπαρνήσῃ με τρίς· καὶ ἐξελθὼν ἔξω ἔκλαυ- 62
σεν πικρῶς.

Καὶ οἱ ἄνδρες οἱ συνέχοντες αὐτὸν ἐνέπαιζον αὐτῷ δέ- 63
ροντες· καὶ περικαλύψαντες αὐτὸν ἐπηρώτων λέγοντες, 64
Προφῆτευσον· τίς ἐστιν ὁ παίσας σε; καὶ ἕτερα πολ- 65
λὰ βλασφημοῦντες ἔλεγον εἰς αὐτόν.

Καὶ ὡς ἐγένετο ἡμέρα, συνήχθη τὸ πρεσβυτέριον τοῦ 66
λαοῦ, ἀρχιερεῖς τε καὶ γραμματεῖς, καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν εἰς
τὸ συνέδριον αὐτῶν λέγοντες, Εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστός, εἰ- 67
πὸν ἡμῖν. εἶπεν δὲ αὐτοῖς, Ἐὰν ὑμῖν εἴπω, οὐ μὴ πιστεύ-
σητε· ἐὰν δὲ ἐρωτήσω, οὐ μὴ ἀποκριθῆτε. ἀπὸ 68, 69
τοῦ νῦν δὲ ἔσται ὁ Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώπου καθήμενος ἐκ δε-

55 περιαψάντων] ἀψάντων ς Ln Tr m συνκαθ.] συγκαθ. ς Ln m Tr A :
περικαθ. Ln : + αὐτῶν ς μέσος] ἐν μέσῳ ς Ln 57 ἡρνήσατο] +
αὐτὸν ς Ti [A] [B] γύναι] ante οὐκ οἶδα αὐ. ς Ln Tr m 58 ἔφη sec.]
εἶπεν ς Ln 60 ἀλέκτωρ] pr ὁ ς: CEr 61 ἐνέβλεψεν] -ψε WHa
ῥήματος] λόγου ς Ln Tr (n. m.) Ti AB πρὶν] + ἡ [Tr] m σήμερον] ς°
(n. m.) Ln° 62 [WH] ἔξω] + ὁ Πέτρος ς Ln [A] 63 αὐτὸν]
τὸν Ἰησοῦν ς 64 ἐπηρώτων] pr ἔτυπτον αὐτοῦ τὸ πρόσωπον καὶ ς
[Ln] Bm : at αὐτ. τὸ πρόσ. tantum 5m : + αὐτὸν ς Ln R 66 ἀπήγαγον]
ἀνήγ. ς Ln : C αὐτῶν] ἐαυτῶν ς Ln : CEr 67 Χριστός,] Χρι-
στός; ς (n. m.) εἰπὼν] εἰπὲ ς Ln 68 ἐὰν δὲ] + καὶ ς ἀποκρι-
θῆτε] + μοι ἡ ἀπολύσητε ς Ln [Tr] [A] Bm : + ἡ ἀπολύσητε WHm 69 δὲ] ς°

- 70 ξίων τῆς δυνάμεως τοῦ Θεοῦ. εἶπαν δὲ πάντες, Σὺ οὖν
εἶ ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ; ὁ δὲ πρὸς αὐτοὺς ἔφη, Ὑμεῖς λέγετε
71 ὅτι ἐγὼ εἰμι. οἱ δὲ εἶπαν, Τί ἔτι ἔχομεν μαρτυρίας
χρεῖαν ; αὐτοὶ γὰρ ἠκούσαμεν ἀπὸ τοῦ στόματος αὐτοῦ.
23 Καὶ ἀναστὰν ἅπαν τὸ πλῆθος αὐτῶν ἤγαγον αὐτὸν ἐπὶ
2 τὸν Πειλᾶτον. ἤρξαντο δὲ κατηγορεῖν αὐτοῦ λέγοντες,
Τοῦτον εὗραμεν διαστρέφοντα τὸ ἔθνος ἡμῶν καὶ κωλύοντα
φόρους Καίσαρι διδόναι, καὶ λέγοντα ἑαυτὸν Χριστὸν
3 βασιλέα εἶναι. ὁ δὲ Πειλᾶτος ἠρώτησεν αὐτὸν λέγων,
Σὺ εἶ ὁ Βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων ; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ
4 ἔφη, Σὺ λέγεις. ὁ δὲ Πειλᾶτος εἶπεν πρὸς τοὺς ἀρχιε-
ρεῖς καὶ τοὺς ὄχλους, Οὐδὲν εὐρίσκω αἷτιον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ
5 τούτῳ. οἱ δὲ ἐπίσχυον λέγοντες ὅτι Ἀνασείει τὸν λαὸν
διδάσκων καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας, καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς
6 Γαλιλαίας ἕως ὧδε. Πειλᾶτος δὲ ἀκούσας ἐπηρώτη-
7 σεν εἰ ὁ ἄνθρωπος Γαλιλαῖός ἐστιν. καὶ ἐπιγνοὺς ὅτι
ἐκ τῆς ἐξουσίας Ἡρώδου ἐστίν, ἀνέπεμψεν αὐτὸν πρὸς
Ἡρώδην, ὄντα καὶ αὐτὸν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν ταύταις ταῖς
ἡμέραις.
8 Ὁ δὲ Ἡρώδης ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν ἐχάρη λίαν· ἦν γὰρ ἐξ
ικανῶν χρόνων θέλων ἰδεῖν αὐτὸν διὰ τὸ ἀκούειν περὶ
αὐτοῦ· καὶ ἠλπίζεν τι σημεῖον ἰδεῖν ὑπ' αὐτοῦ γινόμενον.
9 ἐπηρώτα δὲ αὐτὸν ἐν λόγοις ἱκανοῖς· αὐτὸς δὲ οὐδὲν ἀπε-
10 κρίνατο αὐτῷ. εἰστήκεισαν δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμ-
11 ματεῖς εὐτόνως κατηγοροῦντες αὐτοῦ. ἐξουθενήσας δὲ
αὐτὸν ὁ Ἡρώδης σὺν τοῖς στρατεύμασιν αὐτοῦ καὶ ἐμ-

70 εἶπαν] -ον ς Ln εἰμι.] εἰμι ; WH_m 71 εἶπαν] -ον ς
χρεῖαν] ante ἔχ. μαρτ. ς Ln 1 ἤγαγον] -γεν ς : CE_r 2 εὗραμεν]
-ομεν ς Ln ἡμῶν] 5°(n.m.)(A] φόρους] post Καίς. ς καὶ sec.]
5°[Ln][A] ἑαυτὸν] αὐτὸν Tr_m : αὐτὸν WH_a 3 ἠρώτησεν] ἐπηρώτ.
ς Ln λέγεις.] λέγεις ; WH_m 5 καὶ] 5°Ln°[A] 6 ἀκούσας]
+ Γαλιλαίαν ς Ln Tr[Tr]_m[A] B_m ὁ] [WH] 7 Ἡρώδην] pr τὸν Ln
■ ἐξ ἱκανῶν χρόνων θέλων] θέλων ἐξ ἱκανοῦ ς ἀκούειν] + πολλὰ ς Ln
ἠλπίζεν] -ζε WH_a 10 εἰστήκ.] ἰστήκ. WH 11 ὁ Ἡρ.] pr καὶ Ti
BWH_m

παίξας, περιβαλὼν ἐσθῆτα λαμπρὰν ἀνέπεμψεν αὐτὸν τῷ Πειλάτῳ. Ἐγένοντο δὲ φίλοι ὃ τε Ἡρώδης καὶ ὁ Πει- 12
λάτος ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ μετ' ἀλλήλων· προὔπῃρχον γὰρ ἐν ἔχθρᾳ ὄντες πρὸς αὐτούς.

Πειλάτος δὲ συνκαλεσάμενος τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς 13
ἀρχοντας καὶ τὸν λαὸν εἶπεν πρὸς αὐτούς, Προσηνέ- 14
κατέ μοι τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ὡς ἀποστρέφοντα τὸν λαόν·
καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἐνώπιον ὑμῶν ἀνακρίνας οὐθὲν εὑρον ἐν τῷ
ἀνθρώπῳ τούτῳ αἷτιον ὧν κατηγορεῖτε κατ' αὐτοῦ·
ἀλλ' οὐδὲ Ἡρώδης· ἀνέπεμψεν γὰρ αὐτὸν πρὸς ἡμᾶς· καὶ 15
ἰδοὺ οὐδὲν ἄξιον θανάτου ἐστὶν πεπραγμένον αὐτῷ· παι- 16
δεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω. ἀνέκραγον δὲ παμπληθεῖ 18
λέγοντες, Αἶρε τοῦτον, ἀπόλυσον δὲ ἡμῖν τὸν Βαραββᾶν·
ὅστις ἦν διὰ στάσιν τινα γενομένην ἐν τῇ πόλει καὶ φόνον 19
βληθεὶς ἐν τῇ φυλακῇ. Πάλιν δὲ ὁ Πειλάτος προσ- 20
εφώνησεν αὐτοῖς, θέλων ἀπολύσαι τὸν Ἰησοῦν· οἱ δὲ 21
ἐπεφώνουν λέγοντες, Σταύρου, σταύρου αὐτόν. ὁ δὲ 22
τρίτον εἶπεν πρὸς αὐτούς, Τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν οὗτος;
οὐδὲν αἷτιον θανάτου εὑρον ἐν αὐτῷ· παιδεύσας οὖν αὐτὸν
ἀπολύσω. οἱ δὲ ἐπέκειντο φωναῖς μεγάλαις αἰτούμενοι 23
αὐτὸν σταυρωθῆναι· καὶ κατίσχυον αἱ φωναὶ αὐτῶν.
καὶ Πειλάτος ἐπέκρινεν γενέσθαι τὸ αἷτημα αὐτῶν. 24
ἀπέλυσεν δὲ τὸν διὰ στάσιν καὶ φόνον βεβλημένον εἰς 25

περιβαλὼν]+αὐτὸν ς [Ln] [Tr] 12 Ἡρώδης καὶ ὁ Πειλάτος] Π. καὶ
ὁ Ἡρ. ς Ln(n.m.) αὐτούς] ἐαυτούς ς LnBm; αὐτούς TrTiAB
13 συνκαλεσάμενος] συγκαλεσ. ς LnTrA 14 οὐθὲν] οὐδὲν ς LnAB
15 ἀνέπεμψεν γὰρ αὐτὸν πρὸς ἡμᾶς] ἀνέπεμψα γὰρ ὑμᾶς πρὸς αὐτὸν ς(n.m.)
LnTr(n.m.)A(n.m.)Bm ἀνέπεμψεν] -ψε WHa 17 + ἀνάγκη δὲ
εἶχεν ἀπολύειν αὐτοῖς κατὰ ἐορτὴν ἓνα ς [Ln] [A] [B]Rm 18 ἀνέκρα-
γον]-αξαν ς LnTrm παμπληθεῖ] πανπλ. TiBWH(n.a.) 19 βληθεὶς]
[A]: βεβλημένος ς LnTrm ἐν τῇ φυλακῇ] εἰς φυλακὴν ς Ln; + ἀναγ-
κὴν δὲ εἶχεν κατὰ ἐορτὴν ἀπολύειν αὐτοῖς ἓνα. [Tr]mRm 20 δὲ] οὖν
ς αὐτοῖς] ς(n.m.) Tr°Ti°A°[B] 21 σταύρου δίς] σταύρωσον ς
23 σταυρωθῆναι] -ρῶσαι WHm αὐτῶν] + καὶ τῶν ἀρχιερέων ς(n.m.)
[Ln] [Tr] sed Tr°m[A]Bm 24 καὶ] ὁ δὲ ς 25 ἀπέλυσεν δὲ] +
αὐτοῖς ς [Ln]: Csm

φυλακὴν, ὃν ᾗτοῦντο· τὸν δὲ Ἰησοῦν παρέδωκεν τῷ θελή-
ματι αὐτῶν.

- 26 Καὶ ὡς ἀπήγαγον αὐτόν, ἐπιλαβόμενοι Σίμωνά τινα
Κυρηναῖον ἐρχόμενον ἀπ' ἀγροῦ ἐπέθηκαν αὐτῷ τὸν σταυ-
27 ρὸν φέρειν ὀπισθεν τοῦ Ἰησοῦ. Ἠκολούθει δὲ αὐτῷ πολὺ
πλῆθος τοῦ λαοῦ, καὶ γυναικῶν αἱ ἐκόπτοντο καὶ ἐβρῆνον
28 αὐτόν. στραφεῖς δὲ πρὸς αὐτὰς Ἰησοὺς εἶπεν, Θυγατέ-
ρες Ἱερουσαλὴμ, μὴ κλαίετε ἐπ' ἐμέ, πλὴν ἐφ' ἑαυτὰς
29 κλαίετε καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ὑμῶν. ὅτι ἰδοὺ ἔρχονται ἡμέ-
ραι ἐν αἷς ἐροῦσιν, Μακάριαι αἱ στεῖραι, καὶ αἱ κοιλίαι αἱ
30 οὐκ ἐγέννησαν, καὶ μαστοὶ οἱ οὐκ ἔθρεψαν. τότε ἄρ-
ξονται λέγειν τοῖς ὄρεσιν, Πέσατε ἐφ' ἡμᾶς, καὶ τοῖς βου-
31 νοῖς, Καλύψατε ἡμᾶς. ὅτι εἰ ἐν τῷ ὑγρῷ ξύλῳ ταῦτα
32 ποιοῦσιν, ἐν τῷ ξηρῷ τί γένηται; Ἦγοντο δὲ καὶ
ἕτεροι δύο κακοῦργοι σὺν αὐτῷ ἀναιρεθῆναι.
33 Καὶ ὅτε ἦλθον ἐπὶ τὸν τόπον τὸν καλούμενον Κρανίον,
ἐκεῖ ἐσταύρωσαν αὐτόν, καὶ τοὺς κακοῦργους ὃν μὲν ἐκ δε-
34 ξιῶν ὃν δὲ ἐξ ἀριστερῶν. ὁ δὲ Ἰησοὺς ἔλεγεν, Πάτερ,
ἄφες αὐτοῖς· οὐ γὰρ οἶδασιν τί ποιοῦσιν. διαμεριζόμενοι
35 δὲ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἔβαλον κλῆρον. καὶ εἰστήκει ὁ
λαὸς θεωρῶν. Ἐξεμυκτήριζον δὲ καὶ οἱ ἄρχοντες λέγοντες,
* Ἄλλους ἔσωσεν· σωσάτω ἑαυτόν, εἰ οὗτός ἐστιν ὁ Χρι-
36 στὸς τοῦ Θεοῦ ὁ ἐκλεκτός. ἐνέπαιξαν δὲ αὐτῷ καὶ οἱ
στρατιῶται προσερχόμενοι, ὅξος προσφέροντες αὐτῷ
37 καὶ λέγοντες, Εἰ σὺ εἶ ὁ Βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων, σῶσον

φυλακὴν] pr τὴν 5 26 ἀπήγαγον] ἀπήγον Trm WHm Σίμωνά τινα
Κυρηναῖον ἐρχόμενον] Σίμωνός τινος Κυρηναῖον τοῦ (— τοῦ CE) ἐρχόμε-
νου 5 ἀπ'] ἀπὸ Ln 27 αἱ] + καὶ 5 28 Ἰησοῦς] pr ὁ 5 Ln
29 αἱ κοιλίαι] — αἱ 5 Ln ἔθρεψαν] ἐθήλασαν 5 Bm 30 πέσατε]
-ετε 5 LnB 31 τῷ πρί.] [Tr] WH^(n.m.) 32 δύο] post κακοῦργοι
AmWH: Scr 33 ἦλθον] -αν WH^(n.a.): ἀπῆλθον 5 TiB ἐξ ἀριστ.]
— ἐξ Ti σφ 34 ὁ δὲ Ἰησ. usque ad ποιοῦσιν] [Ln] [WH] R^m: Scr
κλῆρον] κλήρους Ln Trm Ti AB 35 εἰστήκει] ἰστήκει WH καὶ
sec.] Ln^o Ti^o B^o ἄρχοντες] + σὺν αὐτοῖς 5 [Ln] τοῦ Θεοῦ] post ὁ 5
Ln Tr^(n.m.): post ὁ ἐκλεκτός Ln 36 ἐνέπαιξαν] -ζον 5 Ln Tr^(n.m.)
ὅξος] pr καὶ 5 [Ln] 37 εἰ] [Ln]

σεαυτόν. ἦν δὲ καὶ ἐπιγραφὴ ἐπ' αὐτῷ, Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ 38
ΤΩΝ ΙΟΥΔΑΙΩΝ ΟΥΤΟΣ.

Εἰς δὲ τῶν κρεμασθέντων κακούργων ἐβλασφήμει αὐτόν, 39
Οὐχὶ σὺ εἶ ὁ Χριστός; σῶσον σεαυτὸν καὶ ἡμᾶς.
ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἕτερος ἐπιτιμῶν αὐτῷ ἔφη, Οὐδὲ φοβῇ 40
σὺ τὸν Θεόν, ὅτι ἐν τῷ αὐτῷ κρίματι εἶ; καὶ ἡμεῖς 41
μὲν δικαίως· ἄξια γὰρ ὧν ἐπράξαμεν ἀπολαμβάνομεν·
οὗτος δὲ οὐδὲν ἄτοπον ἔπραξεν. καὶ ἔλεγεν, Ἰησοῦ, 42
μνησθητί μου ὅταν ἔλθῃς ἐν τῇ βασιλείᾳ σου. καὶ 43
εἶπεν αὐτῷ, Ἀμήν σοι λέγω, σήμερον μετ' ἐμοῦ ἔσῃ ἐν
τῷ παραδείσῳ.

Καὶ ἦν ἤδη ὥσει ὥρα ἕκτη καὶ σκότος ἐγένετο ἐφ' ὅλην 44
τὴν γῆν ἕως ὥρας ἐνάτης, καὶ ἐσκοτίσθη ὁ ἥλιος, 45
ἐσχίσθη δὲ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ μέσον, καὶ φω- 46
νήσας φωνῇ μεγάλη ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Πάτερ, εἰς χεῖράς σου
παρατίθεμαι τὸ πνεῦμά μου. τοῦτο δὲ εἰπὼν ἐξέπνευσεν.
Ἰδὼν δὲ ὁ ἑκατοντάρχης τὸ γενόμενον ἐδόξαζεν τὸν Θεόν 47
λέγων, Ὁντως ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος ἦν. καὶ πάντες 48
οἱ συνπαραγενόμενοι ὄχλοι ἐπὶ τὴν θεωρίαν ταύτην, θεω-
ρήσαντες τὰ γενόμενα, τύπτοντες τὰ στήθη ὑπέστρεφον.
εἰστήκεισαν δὲ πάντες οἱ γνωστοὶ αὐτῷ ἀπὸ μακρόθεν, καὶ 49

38 ἐπιγραφῇ] + γεγραμμένης : + ἐπιγεγραμμένη Ln[Tr] ἐπ' αὐτῷ] +
γράμμασιν Ἑλληνικοῖς καὶ Ῥωμαϊκοῖς καὶ Ἑβραϊκοῖςς : [Ln][Tr]m[A] :
γεγραμμένη γράμμασιν Ἑλλ., Ῥωμ., Ἑβρ. [B] οὗτος] [Ln] : οὗτός
ἐστὶν ante ὁ βασ. τῶν Ἰουδ. : [Ln]mTrm 39 αὐτὸν] + λέγων : Ln[Tr]
R οὐχὶ...Χριστός;] εἰ...Χριστός, : Ln(n.m.) 40 ἐπιτιμῶν αὐτ.
ἔφη] ἐπετίμα αὐτ. λέγων : Ln 42 Ἰησοῦ] τῷ Ἰησοῦ : LnBm
μνησθ. μου] pr κύριε [Ln]m : + κύριε : [Ln]Bm ἐν τῇ βασιλείᾳ] εἰς τὴν
βασιλείαν LnBmTrmWH(n.m.)Rm 43 αὐτῷ] + ὁ Ἰησοῦς : Ln[Tr]
σοι] post λέγω : Ln 44 καὶ ἦν ἡδὴ] ἦν δὲ : LnBm ἡδὴ] [Tr][A][B]
45 καὶ ἐσκοτίσθη ὁ ἥλιος] τοῦ ἡλίου ἐκλιπόντος TiB(n.m.) : τοῦ ἡλ. ἐκλεί-
πόντος WH(n.m.)R καὶ] [WH]m ἐσχίσθη δὲ] καὶ ἐσχ. : LnTrA
46 παρατίθεμαι] -θήσεται : (n.m.) : J τοῦτο δὲ] καὶ ταῦτα : : καὶ τοῦτο
Ln(n.m.)Trm 47 ἑκατοντάρχης] ἐκατόνταρχος : LnA ἐδόξαζεν]
-σεν : LnBmTrm 48 συνπαραγενόμενοι] συμπ. : LnTr θεωρή-
σαντες] -ροῦντες : LnBm τὰ στήθη] pr ἐαυτῶν : Ln 49 εἰστήκ.]
ιστήκ. WH αὐτῷ] *pr.* -τοῦ : ἀπὸ] : Tr°sed[Tr]mA°

γυναῖκες αἱ συνακολουθοῦσαι αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας,
ὁρῶσαι ταῦτα.

- 50 Καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ὀνόματι Ἰωσήφ βουλευτῆς ὑπάρχων,
51 ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ δίκαιος, (οὗτος οὐκ ἦν συνεκατατεθει-
μένος τῇ βουλῇ καὶ τῇ πράξει αὐτῶν,) ἀπὸ Ἀριμαθαίας
πόλεως τῶν Ἰουδαίων, ὃς προσεδέχετο τὴν βασιλείαν τοῦ
52 Θεοῦ, οὗτος προσελθὼν τῷ Πειλάτῳ ᾗτήσατο τὸ σῶμα
53 τοῦ Ἰησοῦ. καὶ καθελὼν ἐνετύλιξεν αὐτὸ σινδόνι, καὶ
ἔθηκεν αὐτὸν ἐν μνήματι λαξευτῷ, οὐ οὐκ ἦν οὐδεὶς οὐπω
54 κείμενος. καὶ ἡμέρα ἦν παρασκευῆς, καὶ σάββατον
55 ἐπέφωσκεν. Κατακολουθήσασαι δὲ αἱ γυναῖκες, αἵτινες
ἦσαν συνεληλυθυῖαι ἐκ τῆς Γαλιλαίας αὐτῷ, ἐθεάσαντο τὸ
56 μνημεῖον καὶ ὡς ἐτέθη τὸ σῶμα αὐτοῦ. ὑποστρέψασαι
δὲ ἡτοίμασαν ἁρώματα καὶ μύρα.

- Καὶ τὸ μὲν σάββατον ἡσύχασαν κατὰ τὴν ἐντολήν,
24 τῇ δὲ μᾶ τῶν σαββάτων ὀρθρου βαθέως ἐπὶ τὸ μνήμα
2 ἦλθον φέρουσαι ἃ ἡτοίμασαν ἁρώματα. εὗρον δὲ τὸν
3 λίθον ἀποκεκλισμένον ἀπὸ τοῦ μνημείου. εἰσελθοῦσαι
4 δὲ οὐχ εὗρον τὸ σῶμα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ. καὶ ἐγένετο
ἐν τῷ ἀπορεῖσθαι αὐτὰς περὶ τούτου καὶ ἰδοὺ ἄνδρες δύο
5 ἐπέστησαν αὐταῖς ἐν ἐσθῇτι ἀστραπτούσῃ· ἐμφόβων
δὲ γενομένων αὐτῶν καὶ κλινουσῶν τὰ πρόσωπα εἰς τὴν
γῆν, εἶπαν πρὸς αὐτάς, Τί ζητεῖτε τὸν ζῶντα μετὰ τῶν
6 νεκρῶν; οὐκ ἔστιν ὧδε, ἀλλὰ ἡγέρθη· μνήσθητε ὡς

γυναῖκες] pr αἱ WHm συνακολουθοῦσαι] -θήσασαι sLn 50 ἀνὴρ]
pr καὶ Ti[B] καὶ sec.] WH^m 51 συνεκατατεθειμένος] συγκ. sLn Tr:
-τιθέμενος Lnm Trm TiB WHm Ἀριμ.] Ἀριμ. WH προσεδέχετο] pr
καὶ s: C: + καὶ αὐτὸς s 53 καθελὼν] + αὐτὸ s αὐτὸν] -τὸ s Lnm
οὐπω] οὐδέπω ante οὐδ. s, hoc loco TiB 54 παρασκευῆς] -ενῇ s
55 δὲ] + καὶ s: CEr αἱ] s^o Ti^a A^b B^o: δύο Trm WHm αὐτῷ] [Tr]m:
ante ἐκ τῆς Γαλ. s Ln [Tr] 1 βαθέως] -έως s: C ἦλθον] ante ἐπὶ
τὸ μν. s Ln Tr(u.m.) A: -αν Trm WH ἁρώματα] + , καὶ τινες σὺν αὐταῖς
s Bm 3 εἰσελθ. δὲ] καὶ εἰσελθ. s τοῦ Κυρίου] [Tr]m τοῦ Κν.
Ἰησοῦ] [WH] R^m 4 ἀπορεῖσθαι] διαπορ. s δύο] ante ἄνδρες s:
C αὐταῖς] -οῖς Ti σφ B σφ ἐσθῇτι ἀστραπτούσῃ] -ήσεσιν -σαις
s Bm 5 τὰ πρόσωπα] τὸ πρόσωπον s Ln A εἶπαν] -ον s
6 οὐκ usque ad ἡγέρθη] [WH] R^m ἀλλὰ] ἀλλ' s Ln ὡς] ὅσα Lnm

ἐλάλησεν ὑμῖν ἔτι ὧν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, λέγων τὸν Υἱὸν 7
τοῦ Ἀνθρώπου ὅτι δεῖ παραδοθῆναι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων
ἀμαρτωλῶν καὶ σταυρωθῆναι καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀνα-
στῆναι. καὶ ἐμνήσθησαν τῶν ῥημάτων αὐτοῦ, καὶ 8,9
ὑποστρέψασαι ἀπὸ τοῦ μνημείου ἀπήγγειλαν ταῦτα πάντα
τοῖς ἑνδεκα καὶ πᾶσιν τοῖς λοιποῖς. ἦσαν δὲ ἡ Μαγδα- 10
ληνὴ Μαρία καὶ Ἰωάννα καὶ Μαρία ἡ Ἰακώβου· καὶ αἱ
λοιπαὶ σὺν αὐταῖς ἔλεγον πρὸς τοὺς ἀποστόλους ταῦτα.
καὶ ἐφάνησαν ἐνώπιον αὐτῶν ὥσπερ ἄλλοι τὰ ῥήματα ταῦτα, 11
καὶ ἠπίστουν αὐταῖς. Ὁ δὲ Πέτρος ἀναστὰς ἔδραμεν 12
ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ παρακύψας βλέπει τὰ ὀθόνια μόνα·
καὶ ἀπῆλθεν πρὸς ἑαυτὸν θαυμάζων τὸ γεγονός.

Καὶ ἰδοὺ δύο ἐξ αὐτῶν ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ἦσαν πορευό- 13
μενοι εἰς κώμην ἀπέχουσαν σταδίους ἐξήκοντα ἀπὸ Ἱερου-
σαλήμ, ἧ ὄνομα Ἑμμαούς, καὶ αὐτοὶ ὠμίλουν πρὸς 14
ἀλλήλους περὶ πάντων τῶν συμβεβηκότων τούτων.
καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὁμιλεῖν αὐτοὺς καὶ συζητεῖν καὶ αὐτὸς 15
Ἰησοῦς ἐγγίσας συνεπορεύετο αὐτοῖς· οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ 16
αὐτῶν ἐκρατοῦντο τοῦ μὴ ἐπιγινῶναι αὐτόν. εἶπεν δὲ 17
πρὸς αὐτούς, Τίνες οἱ λόγοι οὗτοι οὓς ἀντιβάλλετε πρὸς
ἀλλήλους περιπατοῦντες; καὶ ἐστάθησαν σκυθρωποί.
ἀποκριθεὶς δὲ εἰς ὄνόματι Κλεόπας, εἶπεν πρὸς αὐτόν, Σὺ 18
μόνος παροικεῖς Ἱερουσαλὴμ καὶ οὐκ ἔγνως τὰ γενόμενα
ἐν αὐτῇ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις; καὶ εἶπεν αὐτοῖς, 19
Ποῖα; οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ, Τὰ περὶ Ἰησοῦ τοῦ Ναζαρηνοῦ,

7 ὅτι δεῖ] ante τὸν Υἱ. τοῦ Ἀνθρ. ε Lh 9 ἀπὸ τοῦ μνημείου] [WH] R^m
ταῦτα πάντα] πάν. ταῦ. TiB πᾶσιν] -σι Lh WHa 10 ἦσαν δὲ] [Tr]
[A] Ἰωάννα] -άνα Tr WH (n.a.) ἡ sec.] ε^c [A] ἔλεγον] pr ai ε
[A]: Er 11 ταῦτα] αὐτῶν ε 12 ὁ δὲ usque ad τὸ γεγονός] [Lh] [Tr]
Ti^c [WH] R^m: Scr μόνα] [A]: pr κείμενα ε Lh [A] [B] ἑαυτὸν]
αὐτ. Tr: αὐτ. WH (n.a.) 13 ἦσαν πορευ.] ante ἐν αὐ. τῇ ἡμ. ε Lh
Tr (n.m.) A 15 συζητεῖν] συζ. ε καὶ tert.] [WH] Ἰησοῦς]
pr ὁ ε Lh 17; καὶ ἐστάθησαν σκυθρωποί.], καὶ ἔστε σκυθρωποί; ε
Lh Tr m Bm καὶ ἐστάθησαν] [A] 18 εἰς] pr ὁ ε: Er: + ἐξ αὐτῶν J
[Lh] ὄνόματι] ὃ ὄνομα ε Lh (n.m.) Ti Bm Ἱερ.] pr ἐν ε Lh: CE r sm
19 εἶπαν] -ον ε Lh A Ναζαρηνοῦ] Ναζωραίου ε Lh (n.m.) Tr m

- ὃς ἐγένετο ἀνὴρ προφήτης δυνατὸς ἐν ἔργῳ καὶ λόγῳ ἐναν-
 20 τὶόν τοῦ Θεοῦ καὶ παντὸς τοῦ λαοῦ· ὅπως τε παρέδωκαν
 αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ἄρχοντες ἡμῶν εἰς κρίμα θανάτου
 21 καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν. ἡμεῖς δὲ ἠλπίζομεν ὅτι αὐτὸς
 ἐστὶν ὁ μέλλων λυτροῦσθαι τὸν Ἰσραήλ. ἀλλὰ γε καὶ σὺν
 πᾶσιν τούτοις τρίτην ταύτην ἡμέραν ἄγει ἀφ' οὗ ταῦτα
 22 ἐγένετο. ἀλλὰ καὶ γυναῖκες τινες ἐξ ἡμῶν ἐξέστησαν
 23 ἡμᾶς, γενόμεναι ὀρθριναὶ ἐπὶ τὸ μνημεῖον· καὶ μὴ εὗ-
 ροῦσαι τὸ σῶμα αὐτοῦ ἦλθον λέγουσαι καὶ ὀπτασίαν ἀγγέ-
 24 λων ἑωρακέσαι, οἳ λέγουσιν αὐτὸν ζῆν. καὶ ἀπηλθόν
 τινες τῶν σὺν ἡμῖν ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ εὔρον οὕτως καθὼς
 25 αἱ γυναῖκες εἶπον· αὐτὸν δὲ οὐκ εἶδον. καὶ αὐτὸς εἶπεν
 πρὸς αὐτοὺς, Ὡ ἀνόητοι καὶ βραδεῖς τῇ καρδίᾳ τοῦ πι-
 26 στεύειν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐλάλησαν οἱ προφῆται· οὐχὶ
 ταῦτα ἔδει παθεῖν τὸν Χριστὸν καὶ εἰσελθεῖν εἰς τὴν δόξαν
 27 αὐτοῦ; καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ Μωυσέως καὶ ἀπὸ πάντων
 τῶν προφητῶν διερμήνευσεν αὐτοῖς ἐν πάσαις ταῖς γρα-
 28 φαῖς τὰ περὶ ἑαυτοῦ. Καὶ ἤγγισαν εἰς τὴν κώμην οὗ
 ἐπορεύοντο, καὶ αὐτὸς προσεποιήσατο πορρώτερον πορεύ-
 29 εσθαι. καὶ παρεβιάσαντο αὐτὸν λέγοντες, Μείνον μεθ'
 ἡμῶν, ὅτι πρὸς ἐσπέραν ἐστὶν καὶ κέκλικεν ἤδη ἡ ἡμέρα.
 30 καὶ εἰσῆλθεν τοῦ μένειν σὺν αὐτοῖς. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ
 κατακλιθῆναι αὐτὸν μετ' αὐτῶν λαβὼν τὸν ἄρτον εὐλόγη-
 31 σεν καὶ κλάσας ἐπέδίδου αὐτοῖς. αὐτῶν δὲ διηνοίχθη-
 σαν οἱ ὀφθαλμοί, καὶ ἐπέγνωσαν αὐτόν· καὶ αὐτὸς ἄφαι-
 32 τος ἐγένετο ἀπ' αὐτῶν. καὶ εἶπαν πρὸς ἀλλήλους, Οὐχὶ

λόγῳ] pr ἐν [Ln] 20 αὐτὸν] ante παρέδ. Ln 21 ἀλλὰ γε καὶ]
 — καὶ ε ἄγει] + σήμερον ε Ln [Tr] [A] Bm 22 ὀρθριναὶ] ὀρθριαι ε
 23 ἦλθον] -αν WH (n.a.) 24 ἀπηλθον] -αν WH (n.a.) οὕτως] -τω ε
 καθὼς] + καὶ ε Ti [B] 27 διερμήνευσεν] -νευεν Ln Trm : διηρμήνευεν ε
 ἀρξάμενος usque ad διερμ.] ἦν ἀρξάμενος ἀπὸ Μωυσέως καὶ πάντων τῶν
 προφητῶν ἐρμηνεύειν WHm ἑαυτοῦ] αὐτοῦ Ln Tr : αὐτοῦ Elz
 28 προσεποιήσατο] -εἶτο ε (n.m.) Ln m πορρώτερον] πορρωτέρω ε Ti B
 29 ἤδη] ε [Ln] [Tr] m 30 εὐλόγησεν] ἡλόγ. Ln 31 διηνοίχθη-
 σαν] -οίγησαν WHn 32 εἶπαν] -ον ε Ln

ἡ καρδιά ἡμῶν καιομένη ἦν ἐν ἡμῖν, ὥς ἐλάλει ἡμῖν ἐν τῇ
ὁδῷ, ὥς διήνοιγεν ἡμῖν τὰς γραφάς; Καὶ ἀναστάντες 33
αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ εὗρον ἡθροισ-
μένους τοὺς ἑνδεκα καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς, λέγοντας ὅτι 34
*Ὀντως ἡγέρθη ὁ Κύριος καὶ ὤφθη Σίμωνι. καὶ αὐτοὶ 35
ἐξηγοῦντο τὰ ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ὥς ἐγνώσθη αὐτοῖς ἐν τῇ
κλάσει τοῦ ἄρτου.

Ταῦτα δὲ αὐτῶν λαλούντων αὐτὸς ἔστη ἐν μέσῳ αὐτῶν, 36
καὶ λέγει αὐτοῖς, Εἰρήνη ὑμῖν. πτοηθέντες δὲ καὶ ἔμ- 37
φοβοι γενόμενοι ἐδόκουν πνεῦμα θεωρεῖν. καὶ εἶπεν 38
αὐτοῖς, Τί τεταραγμένοι ἐστέ; καὶ διὰ τί διαλογισμοὶ ἀνα-
βαίνουσιν ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν; ἴδετε τὰς χεῖράς μου 39
καὶ τοὺς πόδας μου, ὅτι ἐγὼ εἰμι αὐτός· ψηλαφήσατέ με
καὶ ἴδετε· ὅτι πνεῦμα σάρκα καὶ ὀστέα οὐκ ἔχει καθὼς ἐμὲ
θεωρεῖτε ἔχοντα. καὶ τοῦτο εἰπὼν ἔδειξεν αὐτοῖς τὰς 40
χεῖρας καὶ τοὺς πόδας. *Ἐτι δὲ ἀπιστούντων αὐτῶν ἀπὸ 41
τῆς χαρᾶς καὶ θαυμαζόντων εἶπεν αὐτοῖς, *Ἐχετέ τι βρώσι-
μον ἐνθάδε; οἱ δὲ ἐπέδωκαν αὐτῷ ἰχθύος ὀπποῦ μέρος. 42
καὶ λαβὼν ἐνώπιον αὐτῶν ἔφαγεν. 43

Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς, Οὗτοι οἱ λόγοι μου οὓς ἐλάλησα 44
πρὸς ὑμᾶς ἔτι ὧν σὺν ὑμῖν, ὅτι δεῖ πληρωθῆναι πάντα
τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ νόμῳ Μωυσέως καὶ προφήταις καὶ
Ψαλμοῖς περὶ ἐμοῦ. τότε διήνοιξεν αὐτῶν τὸν νοῦν τοῦ 45
συνιέναι τὰς γραφάς· καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὅτι Οὕτως γέ- 46
γραπται παθεῖν τὸν Χριστὸν καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν τῇ

ἡμῶν καὶ. ἦν] ἦν ἡμῶν κεκαλυμμένη WHm: Scr ἐν ἡμῖν] [Tr] [A] WH^o
(n.m.) ὥς sec.] pr καὶ ς 33 ἡθροισμένους] συνηθρ. ς 34 ὄν-
τως] post ἡγ. ὁ Κύριος ς 36 αὐτὸς] + ὁ Ἰησοῦς ς καὶ usque ad
ὑμῖν] Ti° [WH] R^m: + ἐγὼ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε [Lx] 37 πτοηθέντες]
θροηθέντες Trm WHm 38 διὰ] [Tr] m τῇ καρδίᾳ] ταῖς καρδίαις ς
Ln B 39 αὐτὸς] ante ἐγὼ εἰμι ς Ln m σάρκα] σάρκας Ti B (n.m.)
40 καὶ τοῦτο usque ad πόδας] [Tr] Ti° [WH] R^m ἔδειξεν] pr ἐπ- ς [A]
41 ἀπὸ τῆς χαρᾶς] post καὶ θαυμ. Ln 42 μέρος] + καὶ ἀπὸ μελίσσιου
κηρίου ς [Tr] [A] Bm WHm Rm 44 πρὸς αὐτούς] αὐτοῖς ς Ln (n.m.)
μου] ς° [Ln] [B] προφήταις] pr τοῖς [Tr] WH 46 οὕτως] -τω ς
γέγραπται] + καὶ οὕτως ἔδει ς [Ln] Bm

- 47 τρίτῃ ἡμέρᾳ· καὶ κηρυχθῆναι ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ
μετάνοιαν καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν εἰς πάντα τὰ ἔθνη, ἀρξά-
48 μενοι ἀπὸ Ἱερουσαλήμ. ὑμεῖς μάρτυρες τούτων.
49 καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἐξαποστέλλω τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ Πατρός
μου ἐφ' ὑμᾶς· ὑμεῖς δὲ καθίσατε ἐν τῇ πόλει ἕως οὗ ἐνδύ-
σησθε ἐξ ὕψους δύναμιν.
50 Ἐξήγαγεν δὲ αὐτοὺς ἕως πρὸς Βηθανίαν· καὶ ἐπάρας
51 τὰς χεῖρας αὐτοῦ εὐλόγησεν αὐτούς. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ
εὐλογεῖν αὐτὸν αὐτοὺς διέστη ἀπ' αὐτῶν, καὶ ἀνεφέρετο
52 εἰς τὸν οὐρανόν. καὶ αὐτοὶ προσκυνήσαντες αὐτὸν ὑπέ-
53 στρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ μετὰ χαρᾶς μεγάλης· καὶ
ἦσαν διὰ παντός ἐν τῷ ἱερῷ εὐλογοῦντες τὸν Θεόν.

ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ.

- 1 Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος, καὶ ὁ Λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεόν,
2 καὶ Θεὸς ἦν ὁ Λόγος. οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν Θεόν.
3 πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἓν
4 ὃ γέγονεν. ἐν αὐτῷ ζωὴ ἦν, καὶ ἡ ζωὴ ἦν τὸ φῶς τῶν
5 ἀνθρώπων. καὶ τὸ φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει, καὶ ἡ
6 σκοτία αὐτὸ οὐ κατέλαβεν. Ἐγένετο ἄνθρωπος ἀπε-

47 καὶ sec.] εἰς TiB(n.m.)WH(n.m.)Rm ἔθνη, ἀρξάμενοι ἀπὸ Ἱερουσα-
λήμ. ὑμεῖς] ἔθνη· ἀρξάμενοι ἀπὸ Ἱερουσαλήμ ὑμεῖς BWHmRm ἀρξάμε-
νοι]-ἀμενον ς LnBm: -ἀμένων Lnm 48 ὑμεῖς]+δὲ ς Ln μάρτυ-
ρες] pr ἔστε ς Ln[Tr]Bm 49 καὶ ἰδοὺ ἐγὼ] καὶ TiB(n.m.)
ἐξαποστέλλω] ἀποστ. ς Ln πόλει]+Ἱερουσαλήμ ς Bm δύναμιν]
ante ἐξ ὕψ. ς LnTrm 50 αὐτοὺς]+ἔξω ς [Ln][A] πρὸς] εἰς ς LnBm
51 καὶ ἀνεφ. εἰς τὸν οὐ.] Ti°[B]B°m[WH]R°m 52 προσκυν. αὐ.] Ti°
B°m[WH]R°m 53 εὐλογοῦντες] αἰνοῦντες TrmTiBmWHm: pr αἰνοῦν-
τες καὶ ς Ln[Tr] sed Tr°m[A]BmScr τὸν Θεόν.]+ἀμήν. ς [Ln]: etiam+
κατὰ Λουκάν. TrA

ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ pr ευαγγελιον LnTrA: τὸ κατὰ Ἰωάννην
ἄγιον εὐαγγέλιον ς 3 ὃ γέγονεν.]. ὃ γέγονεν smLnTrWH(n.m.)
Rm 4 ἦν *pri.*] ἐστὶν Ln(n.m.)TrmTiB(n.m.)WHm

σταλμένος παρὰ Θεοῦ, ὄνομα αὐτῷ Ἰωάννης. οὗτος ἦλ- 7
θεν εἰς μαρτυρίαν, ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός, ἵνα πάν- 8
τες πιστεύσωσιν δι' αὐτοῦ. οὐκ ἦν ἐκεῖνος τὸ φῶς, ἀλλ' 8
ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός. ἦν τὸ φῶς τὸ ἀληθι- 9
νὸν ὃ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον, ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον.
ἐν τῷ κόσμῳ ἦν, καὶ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ ὁ 10
κόσμος αὐτὸν οὐκ ἔγνω. εἰς τὰ ἴδια ἦλθεν, καὶ οἱ ἴδιοι 11
αὐτὸν οὐ παρέλαβον. ὅσοι δὲ ἔλαβον αὐτόν, ἔδωκεν 12
αὐτοῖς ἐξουσίαν τέκνα Θεοῦ γενέσθαι, τοῖς πιστεύουσιν
εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ· οἱ οὐκ ἐξ αἱμάτων οὐδὲ ἐκ θελή- 13
ματος σαρκὸς οὐδὲ ἐκ θελήματος ἀνδρὸς ἀλλ' ἐκ Θεοῦ
ἐγεννήθησαν. Καὶ ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο, καὶ ἐσκήνω- 14
σεν ἐν ἡμῖν (καὶ ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ, δόξαν ὡς
μονογενοῦς παρὰ Πατρός), πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας.

Ἰωάννης μαρτυρεῖ περὶ αὐτοῦ, καὶ κέκραγεν λέγων, 15
Οὗτος ἦν ὃν εἶπον, Ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος ἔμπροσθέν
μου γέγονεν· ὅτι πρῶτός μου ἦν. ὅτι ἐκ τοῦ πληρώ- 16
ματος αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες ἐλάβομεν, καὶ χάριν ἀντὶ χάρι-
τος· ὅτι ὁ νόμος διὰ Μωυσέως ἐδόθη, ἡ χάρις καὶ ἡ 17
ἀλήθεια διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγένετο. Θεὸν οὐδεὶς ἑώ- 18
ρακεν πώποτε· ὁ μονογενὴς Υἱὸς ὃς ὢν εἰς τὸν κόλπον τοῦ
Πατρὸς, ἐκεῖνος ἐξηγήσατο.

Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ Ἰωάννου, ὅτε ἀπέστει- 19
λαν πρὸς αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἐξ Ἱεροσολύμων ἱερεῖς καὶ
Λευεῖτας ἵνα ἐρωτήσωσιν αὐτόν, Σὺ τίς εἶ; καὶ ὡμο- 20
λόγησεν καὶ οὐκ ἡρνήσατο, καὶ ὡμολόγησεν ὅτι Ἐγὼ οὐκ
εἰμὶ ὁ Χριστός. καὶ ἠρώτησαν αὐτόν, Τί οὖν; σὺ 21
Ἥλίας εἶ; καὶ λέγει, Οὐκ εἰμὶ. Ὁ προφήτης εἶ σύ; καὶ

12 ἔλαβον] -αν Tr 15 οὗτος ἦν ὃν εἶπον] (οὗτος ἦν ὁ εἰπών) WH(n.m.)
Rm 16 ὅτι] καὶ ς Ln m Bm 18 ὁ μονογ. Υἱὸς] ὁ μονογ. Θεὸς Ln m :
μονογ. Θεὸς Tr Am Bm WH(n.m.) Rm : Scr 19 πρὸς αὐτόν] ς° Ti° B°
Λευεῖτας] Λευίτας ς Ln B 20 ἐγὼ] post οὐκ εἰμὶ ς 21 σὺ] post
Ἥλ. εἶ ς Ln : Ti° B° [WH]: ante οὖν τί; (pro τί οὖν;) A οὖν; σὺ pxi.]
οὖν σύ; WHm καὶ λέγει] —καὶ Ti [B]

- 22 ἀπεκρίθη, Οὐ. εἶπαν οὖν αὐτῷ, Τίς εἶ; ἵνα ἀπόκρισιν
δῶμεν τοῖς πέμψασιν ἡμᾶς. τί λέγεις περὶ σεαυτοῦ;
23 ἔφη, Ἐγὼ φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, Εὐθύνετε τὴν ὁδὸν
24 Κυρίου· καθὼς εἶπεν Ἡσαΐας ὁ προφήτης. Καὶ ἀπε-
25 σταλμένοι ἦσαν ἐκ τῶν Φαρισαίων. καὶ ἠρώτησαν
αὐτὸν καὶ εἶπαν αὐτῷ, Τί οὖν βαπτίζεις εἰ σὺ οὐκ εἶ ὁ
26 Χριστὸς οὐδὲ Ἠλίας οὐδὲ ὁ προφήτης; ἀπεκρίθη
αὐτοῖς ὁ Ἰωάννης λέγων, Ἐγὼ βαπτίζω ἐν ὕδατι· μέσος
27 ὑμῶν στήκει ὃν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε, ὁ ὀπίσω μου ἐρχό-
μενος, οὗ οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ἄξιος ἵνα λύσω αὐτοῦ τὸν ἱμάντα
28 τοῦ ὑποδήματος. ταῦτα ἐν Βηθανίᾳ ἐγένετο πέραν τοῦ
Ἰορδάνου, ὅπου ἦν ὁ Ἰωάννης βαπτίζων.
29 Τῇ ἐπαύριον βλέπει τὸν Ἰησοῦν ἐρχόμενον πρὸς αὐτόν,
καὶ λέγει, Ἰδοὺ ὁ Ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν
30 τοῦ κόσμου. οὗτός ἐστιν ὑπὲρ οὗ ἐγὼ εἶπον, Ὅπισω
μου ἔρχεται ἄνθρωπος ὃς ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι πρῶτός
31 μου ἦν. καὶ γὰρ οὐκ ᾔδειν αὐτόν· ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τῷ
32 Ἰσραὴλ, διὰ τοῦτο ἦλθον ἐγὼ ἐν ὕδατι βαπτίζων. Καὶ
ἐμαρτύρησεν Ἰωάννης λέγων ὅτι Τεθέαμαι τὸ Πνεῦμα
καταβαῖνον ὡς περιστερὰν ἐξ οὐρανοῦ, καὶ ἔμεινεν ἐπ' αὐ-
33 τόν. καὶ γὰρ οὐκ ᾔδειν αὐτόν· ἀλλ' ὁ πέμψας με βαπτί-
ζει ἐν ὕδατι, ἐκεῖνός μοι εἶπεν, Ἐφ' ὃν ἂν ἴδῃς τὸ Πνεῦ-
μα καταβαῖνον καὶ μένον ἐπ' αὐτόν, οὗτός ἐστιν ὁ βαπτί-
34 ζων ἐν Πνεύματι Ἀγίῳ. καὶ γὰρ εἶδρακα, καὶ μεμαρτύρη-
κα ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ.
35 Τῇ ἐπαύριον πάλιν εἰστήκει Ἰωάννης καὶ ἐκ τῶν μαθη-

22 εἶπαν] -ον ς οὖν] Lⁿ24 ἀπεσταλ.] pr οἱ ς LⁿBm26 μέσος] + δὲ ς Lⁿ28 Βηθανίᾳ] -αβαρᾶ ς Rm: -αβαρᾶ ElzBm: -αραβᾶ Rm: C⁵mScr

[A] 29 βλέπει] + ὁ Ἰωάννης ς

ἦλθ. L^{nm} ὕδατι] pr τῷ ς [A]L^{nm} 34 Υἱὸς] ἐκλεκτὸς WH^m

23 ἐν τῇ ἐρήμῳ,], ἐν τῇ ἐρ. Tr

25 εἶπαν] -ον ς οὐδὲ δὲ] οὔτε ς

27 ὁ

ἐρχόμενος] + ὃς ἔμπρο-

30 ὑπὲρ] περὶ ς

31 ἐγὼ] ante

32 ὡς] ὡσεὶ ς

33 οὗτός] αὐτός

35 εἰστ.] ἰστ. WH: + ὁ ς Tⁱ[B]

τῶν αὐτοῦ δύο· καὶ ἐμβλέψας τῷ Ἰησοῦ περιπατοῦντι 36
λέγει, Ἴδε ὁ Ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ. καὶ ἤκουσαν οἱ δύο 37
μαθηταὶ αὐτοῦ λαλοῦντος καὶ ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ.
στραφεῖς δὲ ὁ Ἰησοῦς καὶ θεασάμενος αὐτοὺς ἀκολουθοῦν- 38
τας λέγει αὐτοῖς, Τί ζητεῖτε ; οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ, Ῥαββεῖ
(ὃ λέγεται μεθερμηνεούμενον Διδάσκαλε,) ποῦ μένεις ;
λέγει αὐτοῖς, Ἐρχεσθε καὶ ὄψεσθε. ἦλθαν οὖν καὶ εἶδαν 39
ποῦ μένει, καὶ παρ' αὐτῷ ἔμειναν τὴν ἡμέραν ἐκείνην·
ὥρα ἦν ὡς δεκάτῃ. ἦν Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος 40
Πέτρου εἰς ἐκ τῶν δύο τῶν ἀκουσάντων παρὰ Ἰωάννου καὶ
ἀκολουθησάντων αὐτῷ. εὕρισκε οὗτος πρῶτον τὸν 41
ἀδελφὸν τὸν ἴδιον Σίμωνα, καὶ λέγει αὐτῷ, Εὐρήκαμεν τὸν
Μεσσίαν (ὃ ἐστὶν μεθερμηνεούμενον Χριστός.) ἤγαγεν 42
αὐτὸν πρὸς τὸν Ἰησοῦν. ἐμβλέψας αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν,
Σὺ εἶ Σίμων ὁ υἱὸς Ἰωάνου· σὺ κληθήσῃ Κηφᾶς (ὃ
ἐρμηνεύεται Πέτρος.)

Τῇ ἐπαύριον ἠθέλησεν ἐξελθεῖν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, καὶ 43
εὕρισκε Φίλιππον· καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἀκολουθε
μοι. ἦν δὲ ὁ Φίλιππος ἀπὸ Βηθσαιᾶ, ἐκ τῆς πόλεως 44
Ἀνδρέου καὶ Πέτρου. εὕρισκε Φίλιππος τὸν Ναθα- 45
ναήλ, καὶ λέγει αὐτῷ, Ὁν ἔγραψεν Μωυσῆς ἐν τῷ νόμῳ καὶ
οἱ προφῆται εὐρήκαμεν, Ἰησοῦν υἱὸν τοῦ Ἰωσήφ τὸν ἀπὸ
Ναζαρέτ. καὶ εἶπεν αὐτῷ Ναθαναήλ, Ἐκ Ναζαρέτ 46
δύναται τι ἀγαθὸν εἶναι ; λέγει αὐτῷ ὁ Φίλιππος, Ἐρχου
καὶ ἵδε. εἶδεν Ἰησοῦς τὸν Ναθαναήλ ἐρχόμενον πρὸς 47

36 Θεοῦ] + ὁ αἶρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου [Ln] 37 καὶ πρὶ.] Ti°
[B] αὐτοῦ] ante οἱ δύο μαθ. sLn(n.m.) TrA : ante μαθ. TrmWHm
38 δὲ πρὶ.] Ti°[B] εἶπαν] -ον s μεθερμηνευ.] ἐρμηνευ. sTiB(n.m.)
39 ὄψεσθε] ἴδετε s (n.m.) LnBm ἦλθαν] -ον s Ln οὖν] s°[Ln]
εἶδαν] -ον s ὥρα] + δὲ s : Csm 40 ἦν] + δὲ [Ln] 41 πρῶτον]
-ος s (n.m.) TiBm ἐστὶν] ἐστι A Χριστός] pr ὁ s : CEr
42 ἤγαγεν] pr καὶ s [Ln] ἐμβλέψας] + δὲ s Ln : Er Ἰωάνου]
Ἰωάννου smTiAB : Ἰωανᾶ sLnBm TrmBm 43 ἠθέλησεν] + ὁ Ἰησοῦς]
s : C ὁ Ἰησοῦς] s° : C 45 υἱὸν] pr τὸν s [Tr]A Ναζαρέτ]
-ρέθ ErJElz 46 καὶ πρὶ.] Ti°[B] Ναζαρέτ] -ρέθ ErJElz
ὁ Φίλ.] — ὁ sTiB 47 Ἰησοῦς] pr ὁ s

- αὐτόν, καὶ λέγει περὶ αὐτοῦ, Ἴδε ἀληθῶς Ἰσραηλείτης, ἐν
 48 ᾧ δόλος οὐκ ἔστιν. λέγει αὐτῷ Ναθαναήλ, Πόθεν με
 γινώσκεις; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, Πρὸ τοῦ σε
 Φίλιππον φωνῆσαι ὄντα ὑπὸ τὴν σκῆν ἐιδόν σε.
 49 ἀπεκρίθη αὐτῷ Ναθαναήλ, Ῥαββεί, σὺ εἶ ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ,
 50 σὺ Βασιλεὺς εἶ τοῦ Ἰσραήλ. ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ
 εἶπεν αὐτῷ, Ὅτι εἰπὸν σοι ὅτι Εἰδόν σε ὑποκάτω τῆς
 51 σκῆς, πιστεύεις; μεῖζω τούτων ὅψῃ. καὶ λέγει αὐτῷ,
 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅψεσθε τὸν οὐρανὸν ἀνεωγότα, καὶ
 τοὺς ἀγγέλους τοῦ Θεοῦ ἀναβαίνοντας καὶ καταβαίνοντας
 ἐπὶ τὸν Υἱὸν τοῦ Ἀνθρώπου.
 2 Καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ γάμος ἐγένετο ἐν Κανᾷ τῆς
 2 Γαλιλαίας, καὶ ἦν ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ ἐκεῖ. ἐκλήθη δὲ
 3 καὶ ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὸν γάμον. καὶ
 ὑστερήσαντος οἴνου λέγει ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ πρὸς αὐτόν,
 4 Οἶνον οὐκ ἔχουσιν. καὶ λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Τί ἐμοὶ
 5 καὶ σοί, γύναι; οὐπω ἤκει ἡ ὥρα μου. λέγει ἡ μήτηρ
 αὐτοῦ τοῖς διακόνοις, Ὅ τι ἂν λέγῃ ὑμῖν, ποιήσατε.
 6 ἦσαν δὲ ἐκεῖ λίθιναι ὑδρίαι ἐξ κατὰ τὸν καθαρισμόν τῶν
 Ἰουδαίων κείμεναι, χωροῦσαι ἀνὰ μετρητὰς δύο ἢ τρεῖς.
 7 λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Γεμίσατε τὰς ὑδρίας ὕδατος. καὶ
 8 ἐγέμισαν αὐτὰς ἕως ἄνω. καὶ λέγει αὐτοῖς, Ἀντλήσατε
 9 νῦν καὶ φέρετε τῷ ἀρχιτρικλίνῳ. οἱ δὲ ἠνεγκαν. ὥς δὲ
 ἐγέυσατο ὁ ἀρχιτρικλίνος τὸ ὕδωρ οἶνον γεγεννημένον, καὶ
 10 οὐκ ᾔδει πόθεν ἐστίν (οἱ δὲ διάκονοι ᾔδεισαν οἱ ἡντληκό-

Ἰσραηλείτης] -λίτης *ς Ln AB* 48 Ἰησοῦς] *pr ὁ *ς*: C* 49 αὐτῷ]
ς^ο[Ln] Ναθ.] + καὶ λέγει *ς [Ln]*: item + αὐτῷ *ς* βασιλεὺς] *pr ὁ *ς**
Ln: post *εἶ *ς** 50 ὅτι *sec.*] *ς^ο* πιστεύεις;] πιστεύεις. *sm*
ὅψῃ] ὀψει *ς* 51 ὅψεσθε] *pr ἀπ' ἄρτι *ς Bm** 1 ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ] τρίτῃ
ἡμ. Ln Tr AWHm Κανᾷ] -να *ς A*: -να *WH* 3 ὑστερ. οἴνου] οἶνον
οὐκ εἶχον, ὅτι συνετελέσθη ὁ οἶνος τοῦ γάμου] *εἴτα Ti WHm*: *Scr*
οἶνον οὐκ ἔχουσιν] οἶνος οὐκ ἔστιν *Ti* 4 καὶ *pr.*] *ς^ο[Ln] Ti^ο B^ο*
6 λίθιναι] post ὑδρ. *ς Ln m* κείμεναι] ante κατὰ τὸν καθ. τῶν Ἰου. *ς Ln*
8 οἱ δὲ] καὶ *ς Ln (n. m.)*

λέγει αὐτῷ, Πᾶς ἄνθρωπος πρῶτον τὸν καλὸν οἶνον τίθη-
σιν, καὶ ὅταν μεθυσθῶσιν τὸν ἐλάσσω· σὺ τετήρηκας τὸν
καλὸν οἶνον ἕως ἄρτι. ταύτην ἐποίησεν ἀρχὴν τῶν 11
σημείων ὃ Ἰησοῦς ἐν Κανᾷ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἐφάνέρω-
σεν τὴν δόξαν αὐτοῦ· καὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν οἱ μαθη-
ταὶ αὐτοῦ.

Μετὰ τοῦτο κατέβη εἰς Καφαρναοὺμ αὐτὸς καὶ ἡ μήτηρ 12
αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· καὶ ἐκεῖ ἔμει-
ναν οὐ πολλὰς ἡμέρας. Καὶ ἐγγὺς ἦν τὸ πάσχα τῶν 13
Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη εἰς Ἱεροσόλυμα ὃ Ἰησοῦς. καὶ 14
εὔρεν ἐν τῷ ἱερῷ τοὺς πωλοῦντας βόας καὶ πρόβατα καὶ
περιστεράς, καὶ τοὺς κερματιστὰς καθημένους· καὶ 15
ποιήσας φραγέλλιον ἐκ σχοινίων πάντας ἐξέβαλεν ἐκ τοῦ
ἱεροῦ, τὰ τε πρόβατα καὶ τοὺς βόας· καὶ τῶν κολλυβι-
στῶν ἐξέχεεν τὰ κέρματα καὶ τὰς τραπέζας ἀνέστρεψεν·
καὶ τοῖς τὰς περιστερὰς πωλοῦσιν εἶπεν, Ἄρατε ταῦτα ἐν- 16
τεῦθεν· μὴ ποιεῖτε τὸν οἶκον τοῦ Πατρός μου οἶκον ἐμπο-
ρίου. ἐμνήσθησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι γεγραμμένον 17
ἐστίν, Ὁ ζῆλος τοῦ οἴκου σου καταφάγεται με. Ἄπε- 18
κρίθησαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ εἶπαν αὐτῷ, Τί σημεῖον δει-
κνύεις ἡμῖν, ὅτι ταῦτα ποιεῖς; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ 19
εἶπεν αὐτοῖς, Δύσατε τὸν ναὸν τούτον, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέ-
ραις ἐγερῶ αὐτόν. εἶπαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι, Τεσσαράκον- 20
τα καὶ ἕξ ἔτεσιν οἰκοδομήθη ὁ ναὸς οὗτος, καὶ σὺ ἐν τρισὶν
ἡμέραις ἐγερεῖς αὐτόν; ἐκεῖνος δὲ ἔλεγεν περὶ τοῦ 21
ναοῦ τοῦ σώματος αὐτοῦ. Ὅτε οὖν ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν, 22

10 μεθυσθῶσιν]-σι WH_a: + τότε s[Ln][Tr][A]Bm 11 ἀρχὴν] pr τὴν
ς Bm Κανᾷ]-να s A: -να WH 12 ἀδελφοὶ]+ αὐτοῦ s [Ln][Ti][A]B
ἔμειναν]-νεν Ln_m 15 τὰ κέρματα] τὸ κέρμα s Ln(n.m.)TiB
ἀνέστρεψεν] ἀνέτρεψεν WH(n.m.) 16 μὴ] pr καὶ [Ln] 17 ἐμνή-
σθησαν]+ δὲ s [Ln] καταφάγεται] κατέφαγέ s: Csm 18 εἶπαν]-
ον s 19 Ἰησοῦς] pr ὃ s: C ἐν][Tr][WH] 20 εἶπαν]
-ον s τεσσαράκοντα] τεσσαράκοντα s Ln οἰκοδομήθη] ψκοδ. s
LnTrA

ἐμνήσθησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι τοῦτο ἔλεγεν, καὶ ἐπί-
στευσαν τῇ γραφῇ καὶ τῷ λόγῳ ὃν εἶπεν ὁ Ἰησοῦς.

23 Ὡς δὲ ἦν ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις ἐν τῷ πάσχα ἐν τῇ
ἐορτῇ, πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, θεωροῦντες

24 αὐτοῦ τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει. αὐτὸς δὲ Ἰησοῦς οὐκ ἐπί-
στευεν αὐτὸν αὐτοῖς διὰ τὸ αὐτὸν γινώσκειν πάντας,

25 καὶ ὅτι οὐ χρεῖαν εἶχεν ἵνα τις μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ ἀν-
θρώπου· αὐτὸς γὰρ ἐγίνωσκεν τί ἦν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ.

3 Ἦν δὲ ἄνθρωπος ἐκ τῶν Φαρισαίων, Νικόδημος ὄνομα

2 αὐτῷ, ἄρχων τῶν Ἰουδαίων· οὗτος ἦλθεν πρὸς αὐτὸν
νυκτὸς καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ῥαββεί, οἶδαμεν ὅτι ἀπὸ Θεοῦ ἐλή-
λυθας διδάσκαλος· οὐδεὶς γὰρ δύναται ταῦτα τὰ σημεῖα

3 ποιεῖν ἢ σὺ ποιεῖς, ἐὰν μὴ ἦ ὁ Θεὸς μετ' αὐτοῦ. ἀπε-
κρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μὴ
τις γεννηθῇ ἄνωθεν, οὐ δύναται ἰδεῖν τὴν βασιλείαν τοῦ

4 Θεοῦ. λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ Νικόδημος, Πῶς δύναται
ἄνθρωπος γεννηθῆναι γέρων ὢν ; μὴ δύναται εἰς τὴν κοι-
λίαν τῆς μητρὸς αὐτοῦ δεύτερον εἰσελθεῖν καὶ γεννηθῆναι ;

5 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μὴ τις γεννη-
θῇ ἐξ ὕδατος καὶ Πνεύματος, οὐ δύναται εἰσελθεῖν εἰς τὴν
6 βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. τὸ γεγεννημένον ἐκ τῆς σαρκὸς

σάρξ ἐστίν, καὶ τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ Πνεύματος πνεῦμά
7 ἐστίν. μὴ θαυμάσῃς ὅτι εἶπόν σοι, Δεῖ ὑμᾶς γεννη-

8 θῆναι ἄνωθεν. τὸ πνεῦμα ὅπου θέλει πνεῖ, καὶ τὴν
φωνὴν αὐτοῦ ἀκούεις, ἀλλ' οὐκ οἶδας πόθεν ἔρχεται καὶ
ποῦ ὑπάγει· οὕτως ἐστὶν πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ

9 Πνεύματος. ἀπεκρίθη Νικόδημος καὶ εἶπεν αὐτῷ, Πῶς

22 ἔλεγεν] + αὐτοῖς 5: E75m ὃν] ᾧ 5 23 τοῖς] 5°: C ἐν
tert.] [Ln] [Tr] 24 Ἰησοῦς] pr ὁ 5 αὐτὸν pr.] αὐτὸν 5 Bm:
αὐτὸν WH 25 τοῦ] Ln° ■ αὐτὸν] τὸν Ἰησοῦν 5 δύναται
post ταῦ. τὰ σημ. 5 3 Ἰησοῦς] pr ὁ 5 4 ὁ Νικ.] — ὁ Tr[WH]
5 Ἰησοῦς] pr ὁ 5 [Tr][A][WH]: C τοῦ Θεοῦ] τῶν οὐρανῶν TiBm
6 γεγεννημένον bis] γεγεννη. Elz 8 ἀλλ'] ἀλλὰ TrWHa καὶ sec.]
ἢ Ln τοῦ Πν.] pr τοῦ ὕδατος καὶ WHm

δύνανται ταῦτα γενέσθαι ; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν 10
αὐτῷ, Σὺ εἶ ὁ διδάσκαλος τοῦ Ἰσραὴλ καὶ ταῦτα οὐ γινώ-
σκες ; ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι ὅτι ὃ οἶδαμεν λαλοῦμεν 11
καὶ ὃ ἐωράκαμεν μαρτυροῦμεν, καὶ τὴν μαρτυρίαν ἡμῶν
οὐ λαμβάνετε. εἰ τὰ ἐπίγεια εἶπον ὑμῖν καὶ οὐ πιστεύ- 12
ετε, πῶς ἂν εἶπω ὑμῖν τὰ ἐπουράνια πιστεύσετε ; καὶ 13
οὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανὸν εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρα-
νοῦ καταβάς, ὁ Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώπου ὃς ὢν ἐν τῷ οὐρανῷ.
καὶ καθὼς Μωυσῆς ὕψωσεν τὸν ὄφιν ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὕτως 14
ὑψωθῆναι δεῖ τὸν Υἱὸν τοῦ Ἀνθρώπου ἵνα πᾶς ὁ πι- 15
στεύων ἐν αὐτῷ ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον.

Οὕτως γὰρ ἠγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον, ὥστε τὸν Υἱὸν 16
αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν
μὴ ἀπόληται ἀλλ' ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον. οὐ γὰρ ἀπέστει- 17
λεν ὁ Θεὸς τὸν Υἱὸν εἰς τὸν κόσμον ἵνα κρίνῃ τὸν κόσμον,
ἀλλ' ἵνα σωθῇ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ. ὁ πιστεύων εἰς αὐ- 18
τὸν οὐκ ρίσκεται ὁ μὴ πιστεύων ἤδη κέκριται, ὅτι μὴ πε-
πίστευκεν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ μονογενοῦς Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ.
αὕτη δέ ἐστιν ἡ κρίσις, ὅτι τὸ φῶς ἐλήλυθεν εἰς τὸν κό- 19
σμον, καὶ ἠγάπησαν οἱ ἄνθρωποι μᾶλλον τὸ σκότος ἢ τὸ
φῶς· ἦν γὰρ αὐτῶν πονηρὰ τὰ ἔργα. πᾶς γὰρ ὁ φαῦ- 20
λα πράσσων μισεῖ τὸ φῶς, καὶ οὐκ ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς
ἵνα μὴ ἐλεγχθῇ τὰ ἔργα αὐτοῦ. ἡ δὲ ποιὼν τὴν ἀλή- 21
θειαν ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα φανερωθῇ αὐτοῦ τὰ ἔργα
ὅτι ἐν Θεῷ ἐστὶν εἰργασμένα.

Μετὰ ταῦτα ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς 22
τὴν Ἰουδαίαν γῆν· καὶ ἐκεῖ διέτριβεν μετ' αὐτῶν καὶ
ἐβάπτιζεν. ἦν δὲ καὶ Ἰωάννης βαπτίζων ἐν Αἰνῶν ἐγ- 23

10 Ἰησοῦς] pr ὁ ε : CEr 13 ὃς ὢν ἐν τῷ οὐρανῷ] B^m WH^o (n.m.) R^m : Scr
14 δεῖ] ante ὑψωθ. L^{nm} 15 ἐν αὐτῷ] εἰς αὐτὸν ε : ἐπ' αὐτὸν Lⁿ (n.m.)
B^m : ἐπ' αὐτῷ B^m ἐχῃ] pr μὴ ἀπόληται ἀλλ' ε [Lⁿ] B^m 16 αὐτοῦ]
Ti [B] WH^o ἀλλ' ἀλλὰ Tr WH (n.a.) 17 Υἱὸν] + αὐτοῦ ε Lⁿ [Tr] [A]
18 ὁ sec.] + δὲ ε [Lⁿ] [Tr] 19 αὐτῶν] post πονηρὰ ε 23 Ἰωάν.]
pr ὁ [WH]

- γὺς τοῦ Σαλείμ, ὅτι ὕδατα πολλὰ ἦν ἐκεῖ· καὶ παρεγίνοντο
 24 καὶ ἐβαπτίζοντο. οὐπω γὰρ ἦν βεβλημένος εἰς τὴν
 25 φυλακὴν Ἰωάννης. Ἐγένετο οὖν ζήτησις ἐκ τῶν μα-
 26 θητῶν Ἰωάννου μετὰ Ἰουδαίου περὶ καθαρισμοῦ. καὶ
 ἦλθον πρὸς τὸν Ἰωάννην καὶ εἶπον αὐτῷ, Ῥαββεῖ, ὃς ἦν
 μετὰ σοῦ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ᾧ σὺ μεμαρτύρηκας, ἶδε
 27 οὗτος βαπτίζει, καὶ πάντες ἔρχονται πρὸς αὐτόν. ἀπε-
 κρίθη Ἰωάννης καὶ εἶπεν, Οὐ δύναται ἄνθρωπος λαμβάνειν
 28 οὐδὲν ἐὰν μὴ ᾗ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. αὐτοὶ
 ὑμεῖς μοι μαρτυρεῖτε ὅτι εἶπον, Οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ὁ Χριστός,
 29 ἀλλ' ὅτι Ἀπεσταλμένος εἰμὶ ἔμπροσθεν ἐκείνου. ὁ
 ἔχων τὴν νύμφην νυμφίος ἐστίν. ὁ δὲ φίλος τοῦ νυμφίου,
 ὁ ἐστηκὼς καὶ ἀκούων αὐτοῦ, χαρὰ χαίρει διὰ τὴν φωνὴν
 τοῦ νυμφίου· αὕτη οὖν ἡ χαρὰ ἣ ἐμὴ πεπλήρωται.
 30, 31 ἐκείνον δεῖ αὐξάνειν, ἐμὲ δὲ ἐλαττοῦσθαι. Ὁ ἄνωθεν
 ἐρχόμενος ἐπάνω πάντων ἐστίν· ὁ ὢν ἐκ τῆς γῆς ἐκ τῆς γῆς
 ἐστὶν καὶ ἐκ τῆς γῆς λαλεῖ· ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐρχόμενος
 32 ἐπάνω πάντων ἐστίν. ὃ ἐώρακεν καὶ ἤκουσεν, τοῦτο
 33 μαρτυρεῖ· καὶ τὴν μαρτυρίαν αὐτοῦ οὐδεὶς λαμβάνει. ὁ
 λαβὼν αὐτοῦ τὴν μαρτυρίαν ἐσφράγισεν ὅτι ὁ Θεὸς ἀλη-
 34 θῆς ἐστίν. ὃν γὰρ ἀπέστειλεν ὁ Θεὸς τὰ ῥήματα τοῦ
 35 Θεοῦ λαλεῖ· οὐ γὰρ ἐκ μέτρου δίδωσιν τὸ Πνεῦμα. ὁ
 Πατὴρ ἀγαπᾷ τὸν Υἱὸν καὶ πάντα δέδωκεν ἐν τῇ χειρὶ
 36 αὐτοῦ. ὁ πιστεύων εἰς τὸν Υἱὸν ἔχει ζωὴν αἰώνιον·
 ὁ δὲ ἀπειθῶν τῷ Υἱῷ οὐκ ὄψεται ζωὴν, ἀλλ' ἡ ὀργὴ τοῦ
 Θεοῦ μένει ἐπ' αὐτόν.
 4 Ὡς οὖν ἔγνω ὁ Κύριος ὅτι ἤκουσαν οἱ Φαρισαῖοι ὅτι
 Ἰησοῦς πλείονας μαθητὰς ποιεῖ καὶ βαπτίζει ἢ Ἰωάννης

24 Ἰωάν.] pr ὁ 5 Ln[Tr][A]

26 ἦλθον] -αν TrAWH(n.a.)

[WH] ἐγὼ] ante οὐκ εἰμὶ Ln(n.m.)

31, 32 ἐπάνω sec. usque ad

τοῦτο] ὃ ἐώρακεν καὶ ἤκουσεν TiB(n.m.)WHmRm

32 ὃ] pr καὶ 5[Ln]Bm

ἤκουσεν] -σε WHa

34 δίδωσιν] -σι WHa: + ὁ Θεὸς 5[Ln][Tr] sed

Tr^mBm

36 δε] Ti[B]

1 Κύριος] Ἰησοῦς CsmTrmTiAmB(n.m.)

ἢ] Tr^m[WH]: Scr

(καίτοιγε Ἰησοῦς αὐτὸς οὐκ ἐβάπτισεν, ἀλλ' οἱ μαθηταὶ 2
αὐτοῦ), ἀφῆκεν τὴν Ἰουδαίαν καὶ ἀπῆλθεν πάλιν εἰς 3
τὴν Γαλιλαίαν. ἔδει δὲ αὐτὸν διέρχεσθαι διὰ τῆς Σαμα- 4
ρείας. ἔρχεται οὖν εἰς πόλιν τῆς Σαμαρείας λεγομένην 5
Συχάρ, πλησίον τοῦ χωρίου ὃ ἔδωκεν Ἰακώβ Ἰωσήφ τῷ 6
υἱῷ αὐτοῦ· ἦν δὲ ἐκεῖ πηγὴ τοῦ Ἰακώβ. ὃ οὖν Ἰη- 6
σοῦς κεκοπιακῶς ἐκ τῆς ὁδοιπορίας ἐκαθέζετο οὕτως ἐπὶ τῇ 7
πηγῇ. ὥρα ἦν ὡς ἕκτη. ἔρχεται γυνὴ ἐκ τῆς Σαμα- 7
ρείας ἀντλήσαι ὕδωρ. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Δός μοι πεῖν. 8
οἱ γὰρ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπεληλύθεισαν εἰς τὴν πόλιν ἵνα 8
τροφὰς ἀγοράσωσιν. λέγει οὖν αὐτῇ ἡ γυνὴ ἡ Σαμα- 9
ρεῖτις, Πῶς σὺ Ἰουδαῖος ὢν παρ' ἐμοῦ πεῖν αἰτεῖς γυ- 9
ναικὸς Σαμαρείτιδος οὔσης; οὐ γὰρ συνχρῶνται Ἰουδαῖοι 10
Σαμαρείταις. ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ, Εἰ ᾔδεις 10
τὴν δωρεὰν τοῦ Θεοῦ, καὶ τίς ἐστιν ὃ λέγων σοι, Δός μοι 11
πεῖν, σὺ ἂν ᾔτησας αὐτὸν καὶ ἔδωκεν ἅν σοι ὕδωρ ζῶν. 11
λέγει αὐτῇ ἡ γυνή, Κύριε, οὔτε ἀντλημα ἔχεις καὶ τὸ 11
φρέαρ ἐστὶν βαθύ· πόθεν οὖν ἔχεις τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν; 12
μὴ σὺ μέζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἰακώβ, ὃς ἔδωκεν ἡμῖν 12
τὸ φρέαρ, καὶ αὐτὸς ἐξ αὐτοῦ ἔπιεν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ 13
καὶ τὰ θρέμματα αὐτοῦ; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν 13
αὐτῇ, Πᾶς ὃ πίνων ἐκ τοῦ ὕδατος τούτου διψήσει πάλιν· 14
ὃς δ' ἂν πίῃ ἐκ τοῦ ὕδατος οὗ ἐγὼ δώσω αὐτῷ, οὐ μὴ 14
διψήσει εἰς τὸν αἰῶνα, ἀλλὰ τὸ ὕδωρ ὃ δώσω αὐτῷ γε- 15
νήσεται ἐν αὐτῷ πηγὴ ὕδατος ἀλλομένου εἰς ζωὴν αἰῶ-
νιον· λέγει πρὸς αὐτὸν ἡ γυνή, Κύριε δός μοι τοῦτο 15
τὸ ὕδωρ, ἵνα μὴ διψῶ, μηδὲ διέρχωμαι ἐνθάδε ἀντλεῖν.

■ πάλιν] [B] 5 Συχάρ] Σιχάρ Elz δ] οὐ Ln Trm Ἰωσήφ] pr
τῷ [WH] 6 ὡς] ὡσεὶ 5 7 πεῖν] πειν 5 Ln B(a.m.) 9 οὖν]
Ti^a [B] πειν] πειν 5 B(a.m.): πιν Ln οὔσης] ante γυν. Σαμ. 5
οὐ usque ad Σαμαρείταις] Ti^a [B] [WH] R^m συνχρῶνται] συγχρ. 5 Ln Tr
A 10 πειν] πειν 5 Ln B(a.m.) 11 ἡ γυνή] [A] WH^o (u.m.) ἐστὶν]
ἐστὶ Ln οὖν] Ti^a [B] 13 Ἰησοῦς] pr ὃ 5: C 14 οὐ μὴ usque
ad ὃ δώσω αὐτῷ] [Ln] διψήσει]-ση 5: C δώσω sec.] pr ἐγὼ Ti^a [B] R
15 διέρχωμαι] ἔρχομαι 5 Ln Trm: ἔρχομαι Tr: διέρχομαι Trm WH^a

- 16 λέγει αὐτῇ, Ὑπαγε φώνησον τὸν ἄνδρα σου καὶ ἔλθε ἐν-
 17 θάδε. ἀπεκρίθη ἡ γυνὴ καὶ εἶπεν [αὐτῇ], Οὐκ ἔχω ἄν-
 18 δρα. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Καλῶς εἶπες ὅτι Ἄνδρα οὐκ
 18 ἔχω· πέντε γὰρ ἄνδρας ἔσχες, καὶ νῦν ὃν ἔχεις οὐκ
 19 ἔστιν σου ἀνὴρ· τοῦτο ἀληθὲς εἶρηκας. λέγει αὐτῇ ἡ
 20 γυνή, Κύριε, θεωρῶ ὅτι προφήτης εἶ σύ. οἱ πατέρες
 ἡμῶν ἐν τῷ ὅρει τούτῳ προσεκύνησαν, καὶ ὑμεῖς λέγετε
 ὅτι ἐν Ἱεροσολύμοις ἐστὶν ὁ τόπος ὅπου προσκυνεῖν δεῖ.
 21 λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Πίστευέ μοι, γύναι, ὅτι ἔρχεται ὥρα
 ὅτε οὔτε ἐν τῷ ὅρει τούτῳ οὔτε ἐν Ἱεροσολύμοις προσ-
 22 κυνήσετε τῷ Πατρὶ. ὑμεῖς προσκυνεῖτε ὃ οὐκ οἴδατε·
 ἡμεῖς προσκυνοῦμεν ὃ οἴδαμεν· ὅτι ἡ σωτηρία ἐκ τῶν
 23 Ἰουδαίων ἐστίν. ἀλλὰ ἔρχεται ὥρα καὶ νῦν ἐστίν, ὅτε
 οἱ ἀληθινοὶ προσκυνηταὶ προσκυνήσουσιν τῷ Πατρὶ ἐν
 πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ· καὶ γὰρ ὁ Πατὴρ τοιούτους ζητεῖ
 24 τοὺς προσκυνοῦντας αὐτόν. πνεῦμα ὁ Θεός· καὶ τοὺς
 προσκυνοῦντας αὐτόν ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσ-
 25 κυνεῖν. λέγει αὐτῇ ἡ γυνή, Οἶδα ὅτι Μεσσίας ἔρχεται
 ὁ λεγόμενος Χριστός· ὅταν ἔλθῃ ἐκεῖνος, ἀναγγελεῖ ἡμῖν
 26 ἅπαντα. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Ἐγὼ εἰμι, ὁ λαλῶν σοι.
 27 Καὶ ἐπὶ τούτῳ ἦλθαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· καὶ ἐθαύμαζον
 ὅτι μετὰ γυναικὸς ἐλάλει· οὐδεὶς μέντοι εἶπεν, Τί ζητεῖς;
 28 ἢ, Τί λαλεῖς μετ' αὐτῆς; ἀφῆκεν οὖν τὴν ὑδρίαν αὐ-
 τῆς ἡ γυνὴ καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν πόλιν, καὶ λέγει τοῖς
 29 ἀνθρώποις, Δεῦτε ἴδετε ἄνθρωπον ὃς εἶπέν μοι πάντα
 30 ἃ ἐποίησα· μήτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός; ἐξῆλθον ἐκ
 τῆς πόλεως καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτόν.

16 αὐτῇ] + Ἰησοῦς [Ln]: + ὁ Ἰησοῦς ε [Tr] R σου] ante τὸν ἄνδρα
 TrmAWH 17 αὐτῇ] ins Er [Ln] [A] [WH] R: ε° Tr° Ti° B° ἄνδρα]
 ante οὐκ ἔχω TiB εἶπες] -ας ε Ln TrA ἔχω sec.] ἔχεις Lnm
 20 τούτῳ] ante τῷ ὅρει ε Ln m: CEr δεῖ] ante προσκυνεῖν ε
 21 γύναι] ante πίστ. μοι ε Ln (a.m.) πιστευέ] -ευσόν ε 23 ἀλλὰ]
 ἀλλ' ε 24 αὐτόν] Ti° [B] δεῖ] post προσκ. Ti 25 ἅπαντα]
 πάντα ε Ln 27 ἦλθαν] -ον ε LnA ἐθαύμαζον] -σαν ε (a.m.)
 εἶπεν] -πε WHa 29 εἶπέν] -πέ WH ἃ] ὅσα ε Ln Tr (a.m.) ABm
 30 ἐξῆλθον] pr καὶ [Ln]: + οὖν ε

Ἐν τῷ μεταξύ ἡρώτων αὐτὸν οἱ μαθηταὶ λέγοντες, Ῥαβ- 31
βεί, φάγε. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Ἐγὼ βρώσιν ἔχω φαγεῖν 32
ἣν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε. ἔλεγον οὖν οἱ μαθηταὶ πρὸς ἀλ- 33
λήλους, Μή τις ἤνεγκεν αὐτῷ φαγεῖν; λέγει αὐτοῖς ὁ 34
Ἰησοῦς, Ἐμὸν βρώμά ἐστιν ἵνα ποιήσω τὸ θέλημα τοῦ
πέμψαντός με καὶ τελειώσω αὐτοῦ τὸ ἔργον. οὐχ ὑμεῖς 35
λέγετε ὅτι Ἔτι τετράμηνός ἐστιν καὶ ὁ θερισμὸς ἔρχεται;
ἰδοὺ λέγω ὑμῖν, ἐπάρατε τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν καὶ θεά-
σασθε τὰς χώρας, ὅτι λευκαὶ εἰσιν πρὸς θερισμὸν ἤδη.
ὁ θερίζων μισθὸν λαμβάνει καὶ συνάγει καρπὸν εἰς ζωὴν 36
αἰώνιον, ἵνα ὁ σπείρων ὁμοῦ χαίρῃ καὶ ὁ θερίζων. ἐν 37
γὰρ τούτῳ ὁ λόγος ἐστὶν ἀληθινὸς ὅτι Ἄλλος ἐστὶν ὁ
σπείρων καὶ ἄλλος ὁ θερίζων. ἐγὼ ἀπέστειλα ὑμᾶς 38
θερίζειν ὃ οὐχ ὑμεῖς κεκοπιάκατε· ἄλλοι κεκοπιάκασιν,
καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν κόπον αὐτῶν εἰσεληλύθατε.

Ἐκ δὲ τῆς πόλεως ἐκείνης πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν 39
τῶν Σαμαρειτῶν διὰ τὸν λόγον τῆς γυναικὸς μαρτυρούσης
ὅτι Εἰπέν μοι πάντα ἃ ἐποίησα. ὡς οὖν ἦλθον πρὸς 40
αὐτὸν οἱ Σαμαρεῖται, ἡρώτων αὐτὸν μείναι παρ' αὐτοῖς·
καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ δύο ἡμέρας. καὶ πολλῷ πλείους ἐπί- 41
στευσαν διὰ τὸν λόγον αὐτοῦ, τῇ τε γυναικὶ ἔλεγον 42
ὅτι Οὐκέτι διὰ τὴν σὴν λαλιὰν πιστεύομεν· αὐτοὶ γὰρ
ἀκηκόαμεν, καὶ οἶδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ Σωτὴρ
τοῦ κόσμου.

Μετὰ δὲ τὰς δύο ἡμέρας ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν εἰς τὴν Γαλι- 43
λαίαν. αὐτὸς γὰρ Ἰησοῦς ἐμαρτύρησεν ὅτι προφή- 44
της ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι τιμὴν οὐκ ἔχει· ὅτε οὖν ἦλθεν 45

31 ἐν]+δὲ ε [Lⁿ] 34 ποιήσω] ποιῶ ε TiB(n.m.) 35 τετράμηνός]
-νόν ε : C5mScr 35, 36 ἤδη. ὁ θερίζων] . ἤδη ὁ θερ. TrmTiBWHRm
36 ὁ θερίζων *pri.*] pr καὶ ε [Lⁿ]Bm ἵνα]+καὶ ε LnTi[A]B 37 ἀλη-
θινός] pr ὁ ε Ln[A]Bm 38 ἀπέστειλα]-σταλκα TiBm 39 εἰπέν]
-πέ WH^a ἀ] ὅσα ε LnTrmBm 40 οὖν] post ἦλθον Trm
42 ὅτι *pri.*] [Lⁿ][WH] σὴν λαλ.] λαλ. σου TrmWHm κόσμου]+
ὁ Χριστός ε Bm 43 ἐκεῖθεν]+ καὶ ἀπῆλθεν ε [Lⁿ] 44 Ἰησοῦς]
pr ὁ ε : Er 45 ὅτε] ὡς TiBm

- εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἐδέξαντο αὐτὸν οἱ Γαλιλαῖοι, πάντα
 ἐωρακότες ὅσα ἐποίησεν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν τῇ ἑορτῇ·
 καὶ αὐτοὶ γὰρ ἦλθον εἰς τὴν ἑορτὴν.
- 46 Ἦλθεν οὖν πάλιν εἰς τὴν Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας, ὅπου
 ἐποίησεν τὸ ὕδωρ οἶνον. Καὶ ἦν τις βασιλικὸς οὗ ὁ υἱὸς
 47 ἡσθέnei ἐν Καφαρναούμ. οὗτος ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς
 ἦκει ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἀπήλθεν πρὸς
 αὐτὸν καὶ ἡρώτα ἵνα καταβῇ καὶ ἰάσῃται αὐτοῦ τὸν υἱόν·
 48 ἡμελλεν γὰρ ἀποθνήσκειν. εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς
 αὐτόν, Εἰ μὴ σημεῖα καὶ τέρατα ἴδῃτε, οὐ μὴ πιστεύ-
 49 σῃτε. λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ βασιλικός, Κύριε, κατάβηθι
 50 πρὶν ἀποθανεῖν τὸ παιδίον μου. λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς,
 Πορεύου· ὁ υἱός σου ζῇ. ἐπίστευσεν ὁ ἄνθρωπος τῷ λόγῳ
 51 ὃν εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐπορεύετο. ἤδη δὲ αὐτοῦ
 καταβαίνοντος οἱ δοῦλοι αὐτοῦ ὑπήντησαν αὐτῷ [καὶ
 52 ἀπήγγειλαν] λέγοντες ὅτι ὁ παῖς αὐτοῦ ζῇ. ἐπύθετο
 οὖν τὴν ὥραν παρ' αὐτῶν ἐν ᾗ κομψότερον ἔσχεν. εἶπον
 οὖν αὐτῷ ὅτι Ἐχθὲς ὥραν ἐβδόμην ἀφῆκεν αὐτὸν ὁ πυρε-
 53 τός. ἔγνω οὖν ὁ πατήρ ὅτι ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ ἐν ᾗ εἶπεν
 αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ὁ υἱός σου ζῇ· καὶ ἐπίστευσεν αὐτὸς καὶ ἡ
 54 οἰκία αὐτοῦ ὅλη. τοῦτο πάλιν δεύτερον σημεῖον ἐποίη-
 σεν ὁ Ἰησοῦς ἐλθὼν ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Γαλιλαίαν.
- 5 Μετὰ ταῦτα ἦν ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη Ἰησοῦς
 2 εἰς Ἱεροσόλυμα. Ἔστιν δὲ ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις ἐπὶ
 τῇ προβατικῇ κολυμβήθρα ἡ ἐπιλεγόμενη Ἑβραϊστὶ
 ὅσα] ἂς TiB 46 πάλιν] pr ὁ Ἰησοῦςς Kanā] -νὰ WH καὶ
 ἦν] ἦν δὲ TiB(n.m.)WHm βασιλικός] -ίσκος WHm 47 ἡρώτα] +
 αὐτὸνς [Ln] ἡμελλεν] -λλε WHa 48 πιστεύσῃτε.] πιστεύσῃτε ;
 WHm 49 βασιλικός] -λίσκος WHm 50 ἐπίστευσεν] pr καὶς [Ln]
 [Tr] ὃν] φς ὁ Ἰησ. sec.] — ὁς : CER 51 αὐτοῦ sec.] Ti°B°
 (n.m.) ὑπήντ.] ἀπήντ.ς καὶ ἀπήγγ.] insς Ln[Tr] [A] : WH°R° : καὶ
 ἡγγειλαν TiB λέγοντες] Ti°B°(n.m.) : + αὐτῷ Bm αὐτοῦ tetr.] σους
 52 τὴν ὥραν] post παρ' αὐτῶνς εἶπον] -αν WH(n.a.) εἶπον οὖν]
 καὶ εἶπονς LnTrm ἐχθὲς] χθὲςς 53 ἐκείνῃ] pr ἐνς Ln[Tr]A
 ὁ υἱός] pr ὅτις 54 τοῦτο] + δὲ Tr sed [Tr]m[A]WH 1 ἑορτῇ] pr
 ἡ TiB(n.m.)Rm Ἰησοῦς] pr ὁς 2 κολυμβήθρα] qu. -θρα Trm
 ἡ ἐπιλεγόμενη] τὸ λεγόμενον Ti

Βηθεσδά, πέντε στοὰς ἔχουσα. ἐν ταύταις κατέκειτο 3
πλήθος τῶν ἀσθενούντων, τυφλῶν, χωλῶν, ξηρῶν. ἦν δέ 5
τις ἄνθρωπος ἐκεῖ τριάκοντα καὶ ὀκτὼ ἔτη ἔχων ἐν τῇ ἀσθε-
νείᾳ αὐτοῦ. τοῦτον ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς κατακείμενον, καὶ 6
γνοὺς ὅτι πολὺν ἤδη χρόνον ἔχει, λέγει αὐτῷ, Θέλεις ὑγιῆς
γενέσθαι; ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἀσθενῶν, Κύριε, ἄνθρωπον 7
οὐκ ἔχω, ἵνα ὅταν ταραχθῇ τὸ ὕδωρ βάλλῃ με εἰς τὴν κολυμ-
βήθραν· ἐν ᾧ δὲ ἔρχομαι ἐγώ, ἄλλος πρὸ ἐμοῦ καταβαί-
νει. λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἐγείρε ἄρον τὸν κράβαττόν 8
σου καὶ περιπάτει. καὶ εὐθέως ἐγένετο ὑγιῆς ὁ ἄνθρω- 9
πος, καὶ ἦρεν τὸν κράβαττον αὐτοῦ καὶ περιεπάτει.

Ἦν δὲ σάββατον ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. ἔλεγον οὖν 10
οἱ Ἰουδαῖοι τῷ τεθεραπευμένῳ, Σάββατόν ἐστιν, καὶ οὐκ
ἐξεστὶν σοὶ ἄραι τὸν κράβαττον. ὃς δὲ ἀπεκρίθη αὐτοῖς, 11
Ὅ ποιήσας με ὑγιῆ, ἐκεῖνός μοι εἶπεν, Ἄρον τὸν κράβατ-
τόν σου καὶ περιπάτει. ἠρώτησαν αὐτόν, Τίς ἐστιν ὁ 12
ἄνθρωπος ὁ εἰπὼν σοι, Ἄρον καὶ περιπάτει; ὁ δὲ ἰαθεὶς 13
οὐκ ᾔδει τίς ἐστιν· ὁ γὰρ Ἰησοῦς ἐξένευσεν ὄχλου ὄντος
ἐν τῷ τόπῳ. Μετὰ ταῦτα εὐρίσκει αὐτόν ὁ Ἰησοῦς ἐν 14
τῷ ἱερῷ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἴδε ὑγιῆς γέγονας· μηκέτι ἀμάρ-
τανε, ἵνα μὴ χειρόν σοὶ τι γένηται. ἀπῆλθεν ὁ ἄνθρω- 15
πος καὶ ἀνήγγειλεν τοῖς Ἰουδαίοις ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ
ποιήσας αὐτόν ὑγιῆ. καὶ διὰ τοῦτο ἐδίωκον οἱ Ἰουδαῖοι 16

Βηθεσδά] Βηθσαιδά LnmBmRm: Βηθσαιδά WHm: Βηθζαθά TiBmWHRm
3 πλήθος+πολὸν 5 [Ln] ξηρῶν]+ἐκδεχομένων τὴν τοῦ ὕδατος κίνησιν·
(4) ἄγγελος γὰρ κατὰ καιρὸν κατέβαινε ἐν τῇ κολυμβήθρᾳ καὶ ἐτάρασσε
τὸ ὕδωρ· ὁ οὖν πρῶτος ἐμβὰς μετὰ τὴν ταραχὴν τοῦ ὕδατος ὑγιῆς ἐγένετο,
οἰφδοποτοῦν κατεῖχετο νοσήματι. 5 Ln[B]Rm (4 ἄγγελος γὰρ)+κυ-
ρίου 5m[Ln]Rm ἐτάρασσε] ἐταράσσετο CErsmLnm οἰφδοποτοῦν]
ᾧ δῆποτε 5) 5 καὶ] 5°[Ln]Tr° sed [Tr]m[WH]: Er] αὐτοῦ] 5°
(n.m.)[Ln] 7 βάλλῃ] βάλλῃ 5: C 8 ἐγείρε] -ραι 5 ἄρον] pr
καὶ [Ln] 9 εὐθέως] Ti°[B] ἦρεν] -ρε WH 10 καὶ] 5°(n.m.)
[Ln][Tr] κράβαττόν]+σου Ln 11 ὃς δε] 5°Ti°A°B° 12 ἠρώ-
τησαν]+οὖν 5 [Ln] [Tr] sed Tr°m ἄρον]+τὸν κράβαττόν σου 5 Ln[Tr]
13 ἰαθεὶς] ἀσθενῶν TiBm 14 ὁ] [WH] σοὶ τι] τί σοι 5: Er
15 ἀπῆλθεν] pr καὶ [Ln] ἀνήγγειλεν] εἶπεν LnmTiB(n.m.)WH(n.m.)

- 17 τὸν Ἰησοῦν, ὅτι ταῦτα ἐποίει ἐν σαββάτῳ. ὁ δὲ [Ἰη-
σοῦς] ἀπεκρίνατο αὐτοῖς, Ὁ Πατήρ μου ἕως ἄρτι ἐργάζε-
18 ται, κἀγὼ ἐργάζομαι. διὰ τοῦτο οὖν μᾶλλον ἐξήτουν
αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτείνειν, ὅτι οὐ μόνον ἔλυνε τὸ σάβ-
βατον, ἀλλὰ καὶ Πατέρα ἴδιον ἔλεγεν τὸν Θεόν, ἴσον ἑαυ-
τὸν ποιῶν τῷ Θεῷ.
- 19 Ἀπεκρίνατο οὖν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Ἀμὴν
ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ δύναται ὁ Υἱὸς ποιεῖν ἀφ' ἑαυτοῦ οὐδέν,
ἂν μὴ τι βλέπῃ τὸν Πατέρα ποιοῦντα· ἃ γὰρ ἂν ἐκεῖνος
20 ποιῇ, ταῦτα καὶ ὁ Υἱὸς ὁμοίως ποιεῖ. ὁ γὰρ Πατὴρ
φιλεῖ τὸν Υἱὸν καὶ πάντα δείκνυσιν αὐτῷ ἃ αὐτὸς ποιεῖ·
καὶ μείζονα τούτων δείξει αὐτῷ ἔργα, ἵνα ὑμεῖς θαυμάζητε.
21 ὥσπερ γὰρ ὁ Πατὴρ ἐγείρει τοὺς νεκροὺς καὶ ζωοποιεῖ,
22 οὕτως καὶ ὁ Υἱὸς οὓς θέλει ζωοποιεῖ. οὐδὲ γὰρ ὁ Πα-
τὴρ κρίνει οὐδένα, ἀλλὰ τὴν κρίσιν πᾶσαν δέδωκεν τῷ Υἱῷ,
23 ἵνα πάντες τιμῶσι τὸν Υἱόν, καθὼς τιμῶσι τὸν Πατέρα. ὁ
μὴ τιμῶν τὸν Υἱὸν οὐ τιμᾷ τὸν Πατέρα τὸν πέμψαντα
24 αὐτόν. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὁ τὸν λόγον μου
ἀκούων καὶ πιστεύων τῷ πέμψαντί με ἔχει ζωὴν αἰώνιον,
καὶ εἰς κρίσιν οὐκ ἔρχεται, ἀλλὰ μεταβέβηκεν ἐκ τοῦ
25 θανάτου εἰς τὴν ζωὴν. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἔρχε-
ται ὥρα καὶ νῦν ἐστὶν ὅτε οἱ νεκροὶ ἀκούσουσιν τῆς φωνῆς
26 τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, καὶ οἱ ἀκούσαντες ζήσουσιν. ὥσπερ
γὰρ ὁ Πατὴρ ἔχει ζωὴν ἐν ἑαυτῷ, οὕτως καὶ τῷ Υἱῷ ἔδωκεν
27 ζωὴν ἔχειν ἐν ἑαυτῷ· καὶ ἐξουσίαν ἔδωκεν αὐτῷ κρίσιν
28 ποιεῖν, ὅτι Υἱὸς Ἀνθρώπου ἐστίν. μὴ θαυμάζετε τοῦτο·

16 τὸν Ἰησ.] ante οἱ Ἰουδ. ε Lⁿm: + καὶ ἐξήτουν αὐτὸν ἀποκτείνειν ε(π.μ.)
[Lⁿ]Bm 17 Ἰησοῦς] ins ε LⁿTrAR: Ti°B°WH° 18 οὖν] Ti°B°
(π.μ.) ἔλυνε] ἔλυε LⁿWH ἔλεγεν] -γε LⁿWH 19 ὁ Ἰησοῦς]
[WH] ἔλεγεν] εἶπεν ε LⁿTr(π.μ.)₁ ἂν πρό.] ἐὰν ε LⁿTrA
ἂν sec:] Lⁿm[Tr] ποιῇ] ποιεῖ Lⁿm ὁμοίως] post ποιεῖ TiB
20 φιλεῖ] ἀγαπᾷ Lⁿm θαυμάζητε] -ετε TiWH_a 23 τιμῶσι bis]
-σιν TrA 25 ἀκούσουσιν] -σονται ε LⁿA: -σουσι WH_a ζήσου-
σιν] -σονται ε 26 ἔδωκεν] ante καὶ τῷ Υἱῷ ε Lⁿ(π.μ.)Trm
27 κρίσιν] pr καὶ ε Bm

ὅτι ἔρχεται ὥρα ἐν ᾗ πάντες οἱ ἐν τοῖς μνημείοις ἀκούσου-
σιν τῆς φωνῆς αὐτοῦ καὶ ἐκπορεύονται, οἱ τὰ ἀγαθὰ 29
ποιήσαντες εἰς ἀνάστασιν ζωῆς, οἱ [δὲ] τὰ φαῦλα πρά-
ξαντες εἰς ἀνάστασιν κρίσεως.

Οὐ δύναμαι ἐγὼ ποιεῖν ἅπ' ἑμαυτοῦ οὐδέν. καθὼς ἀκούω 30
κρίνω· καὶ ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ δικαία ἐστίν, ὅτι οὐ ζητῶ τὸ
θέλημα τὸ ἐμὸν ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με.

Ἐὰν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἑμαυτοῦ, ἡ μαρτυρία μου οὐκ ἐστίν 31
ἀληθής. ἄλλος ἐστίν ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμοῦ, καὶ οἶδα 32
ὅτι ἀληθής ἐστίν ἡ μαρτυρία ἣν μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ.

ὑμεῖς ἀπεστάλκατε πρὸς Ἰωάννην, καὶ μεμαρτύρηκεν τῇ 33
ἀληθείᾳ. ἐγὼ δὲ οὐ παρὰ ἀνθρώπου τὴν μαρτυρίαν 34
λαμβάνω, ἀλλὰ ταῦτα λέγω ἵνα ὑμεῖς σωθῆτε. ἐκεῖνος 35

ἦν ὁ λύχνος ὁ καιόμενος καὶ φαίνων· ὑμεῖς δὲ ἠθελήσατε
ἀγαλλιαθῆναι πρὸς ὥραν ἐν τῷ φωτὶ αὐτοῦ. ἐγὼ δὲ 36

ἔχω τὴν μαρτυρίαν μείζω τοῦ Ἰωάννου· τὰ γὰρ ἔργα αὐ-
τοῦ δέδωκέν μοι ὁ Πατὴρ ἵνα τελειώσω αὐτά, αὐτὰ τὰ ἔργα αὐ-
τοῦ ποιῶ, μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὅτι ὁ Πατὴρ με ἀπέσταλκεν.
καὶ ὁ πέμψας με Πατὴρ, ἐκεῖνος μεμαρτύρηκεν περὶ ἐμοῦ. 37

οὔτε φωνὴν αὐτοῦ πώποτε ἀκηκόατε οὔτε εἶδος αὐτοῦ ἐωρά-
κατε. καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ οὐκ ἔχετε ἐν ὑμῖν μένοντα, 38
ὅτι ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος, τούτῳ ὑμεῖς οὐ πιστεύετε.

ἐραυνᾶτε τὰς γραφάς, ὅτι ὑμεῖς δοκέετε ἐν αὐταῖς ζωὴν 39
αἰώνιον ἔχειν· καὶ ἐκεῖναί εἰσιν αἱ μαρτυροῦσαι περὶ ἐμοῦ·
καὶ οὐ θέλετε ἐλθεῖν πρὸς με ἵνα ζωὴν ἔχητε. Δόξαν 40, 41

παρὰ ἀνθρώπων οὐ λαμβάνω. ἀλλὰ ἔγνωκα ὑμᾶς ὅτι 42
τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ οὐκ ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς· ἐγὼ ἐλήλυ- 43

28 ἀκούσουσιν] -σονται ε LnA 29 δὲ] ins ε [Ln] [Tr] [B]R : Ti* A°
WH^o (n.m.) 30 πέμψαντός με] + Πατρός ε (n.m.) 32 οἶδα] οἶδατε
TiBm 33 μεμαρτύρηκεν] -κε WH 35 ἀγαλλιαθῆναι] -ασθῆναι ε
Trm : post πρὸς ὥραν Ln m 36 μείζω] μείζων Ln TrA δέδωκέν]
ἔδωκέν ε Ln ποιῶ] pr ἐγὼ ε 37 ἐκεῖνος] αὐτὸς ε Ln (n.m.) Trm
πώποτε] post ἀκη. ε 38 μένοντα] ante ἐν ὑμῖν ε Ln (n.m.) Trm
42 ἀλλὰ] ἀλλ' ε οὐκ ἔχετε] ante τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ Ti

- θα ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Πατρός μου, καὶ οὐ λαμβάνετε με-
 ἐὰν ἄλλος ἔλθῃ ἐν τῷ ὀνόματι τῷ ἰδίῳ, ἐκείνον λήμψεσθε.
 44 πῶς δύνασθε ὑμεῖς πιστεῦσαι, δόξαν παρὰ ἀλλήλων λαμ-
 βάνοντες, καὶ τὴν δόξαν τὴν παρὰ τοῦ μόνου Θεοῦ οὐ
 45 ζητεῖτε; μὴ δοκεῖτε ὅτι ἐγὼ κατηγορήσω ὑμῶν πρὸς
 τὸν Πατέρα· ἔστιν ὁ κατηγορῶν ὑμῶν Μωυσῆς, εἰς ὃν
 46 ὑμεῖς ἠλπίκατε. εἰ γὰρ ἐπιστεύετε Μωυσεῖ, ἐπιστεύετε
 47 ἂν ἐμοί· περὶ γὰρ ἐμοῦ ἐκείνος ἔγραψεν. εἰ δὲ τοῖς
 ἐκείνου γράμμασιν οὐ πιστεύετε, πῶς τοῖς ἐμοῖς ῥήμασιν
 πιστεύετε ;
 6 Μετὰ ταῦτα ἀπῆλθεν ὁ Ἰησοῦς πέραν τῆς θαλάσσης τῆς
 2 Γαλιλαίας τῆς Τιβεριάδος. ἠκολούθει δὲ αὐτῷ ὄχλος
 πολὺς, ὅτι ἐθεώρουν τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει ἐπὶ τῶν ἀσθενούν-
 3 των. ἀνῆλθεν δὲ εἰς τὸ ὄρος Ἰησοῦς, καὶ ἐκεῖ ἐκάθητο
 4 μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα, ἡ
 5 ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων. ἐπάρας οὖν τοὺς ὀφθαλμοὺς ὁ
 Ἰησοῦς καὶ θεασάμενος ὅτι πολὺς ὄχλος ἔρχεται πρὸς
 αὐτόν, λέγει πρὸς Φίλιππον, Πόθεν ἀγοράσωμεν ἄρτους
 6 ἵνα φάγωσιν οὗτοι; τοῦτο δὲ ἔλεγεν πειράζων αὐτόν·
 7 αὐτὸς γὰρ ᾔδει τί ἐμελλεν ποιεῖν. ἀπεκρίθη αὐτῷ
 Φίλιππος, Διακοσίων δηναρίων ἄρτοι οὐκ ἀρκοῦσιν αὐτοῖς,
 8 ἵνα ἕκαστος βραχύ [τι] λάβῃ· λέγει αὐτῷ εἰς ἐκ τῶν
 μαθητῶν αὐτοῦ, Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος Πέτρου,
 9 Ἔστιν παιδάριον ὧδε ὃς ἔχει πέντε ἄρτους κριθίνους καὶ
 10 δύο ὀψάρια· ἀλλὰ ταῦτα τί ἐστὶν εἰς τοσούτους; εἶπεν
 ὁ Ἰησοῦς, Ποιήσατε τοὺς ἀνθρώπους ἀναπεσεῖν. ἦν δὲ
 χόρτος πολὺς ἐν τῷ τόπῳ. ἀνέπεσαν οὖν οἱ ἄνδρες τὸν

44 παρὰ φρί.] παρ' AWH Θεοῦ] [Ln][Tr]m[WH]R^m 46 Μω-
 σεῖ] -ση 5 : C 47 πιστεύετε] -εύετε TrmWHm : -εύσητε Trm
 2 ἠκολούθει δὲ] καὶ ἦκ. 5 ἐθεώρουν] ἐώρων 5 TiB(n.m.) : + αὐτοῦ 5
 3 Ἰησοῦς] pr ὁ 5 ἐκάθητο] ἐκαθέζετο TiB(n.m.) 5 ὁ Ἰησ.] ante
 τοὺς ὀφθ. 5 Φίλιππον] pr τὸν 5 ἀγοράσωμεν] -σομεν 5 : Er
 6 ἐμελλεν] -λλε WH_a 7 ἀπεκρίθη] ἀποκρίνεται TiB(n.m.) Φίλ.]
 pr ὁ Ti ἕκαστος] + αὐτῶν 5 τι] ins 5 [Ln][Tr]mTi[A][B] : Tr^oWH^o
 9 παιδάριον] + ἐν 5 [Ln][A]Bm ὃς] ὁ 5 Bm 10 εἶπεν] + δὲ 5 [Ln]
 πολὺς] ante χόρτ. Ln^m ἀνέπεσαν] -σον 5 οἱ ἄνδρες] — οἱ WH^m

ἀριθμὸν ὡς πεντακισχίλιοι. ἔλαβεν οὖν τοὺς ἄρτους 11
ὁ Ἰησοῦς, καὶ εὐχαριστήσας διέδωκεν τοῖς ἀνακειμένοις·
ὁμοίως καὶ ἐκ τῶν ὀψαρίων ὅσον ἤθελον. ὡς δὲ ἐνε- 12
πλήσθησαν, λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Συναγάγετε τὰ πε-
ρισσεύσαντα κλάσματα, ἵνα μὴ τι ἀπόληται. συνήγα- 13
γον οὖν, καὶ ἐγέμισαν δώδεκα κοφίνους κλασμάτων ἐκ τῶν
πέντε ἄρτων τῶν κριθίνων ἃ ἐπερίσσευσαν τοῖς βεβρωκό-
σιν. Οἱ οὖν ἄνθρωποι ἰδόντες ὃ ἐποίησεν σημεῖον 14
ἔλεγον ὅτι Οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης ὁ ἐρχόμενος
εἰς τὸν κόσμον.

Ἰησοῦς οὖν γνούς ὅτι μέλλουσιν ἔρχεσθαι καὶ ἀρπάζειν 15
αὐτὸν ἵνα ποιήσωσιν βασιλέα, ἀνεχώρησεν πάλιν εἰς τὸ
ὄρος αὐτὸς μόνος. Ὡς δὲ ὀψία ἐγένετο, κατέβησαν οἱ 16
μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπὶ τὴν θάλασσαν, καὶ ἐμβάντες εἰς 17
πλοῖον ἤρχοντο πέραν τῆς θαλάσσης εἰς Καφαρναούμ.
καὶ σκοτία ἤδη ἐγεγόνει, καὶ οὐπω ἐληλύθει πρὸς αὐτοὺς
ὁ Ἰησοῦς. ἦ τε θάλασσα ἀνέμου μεγάλου πνέοντος 18
διεγειρετο. ἐλληλακότες οὖν ὡς σταδίους εἴκοσι πέντε 19
ἢ τριάκοντα, θεωροῦσιν τὸν Ἰησοῦν περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς
θαλάσσης καὶ ἐγγὺς τοῦ πλοίου γινόμενον, καὶ ἐφοβήθη-
σαν. ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς, Ἐγὼ εἰμι· μὴ φοβεῖσθε. 20
ἤθελον οὖν λαβεῖν αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον· καὶ εὐθέως ἐγένετο 21
τὸ πλοῖον ἐπὶ τῆς γῆς εἰς ἣν ὑπήγον.

Τῇ ἐπαύριον ὁ ὄχλος ὁ ἐστηκὼς πέραν τῆς θαλάσσης 22
εἶδον ὅτι πλοιᾶριον ἄλλο οὐκ ἦν ἐκεῖ εἰ μὴ ἓν, καὶ ὅτι οὐ

ὡς] ὡσεὶ ς Ln 11 οὖν] δὲ ς εὐχαριστήσας διέδωκεν] εὐχαρίστη-
σεν καὶ ἔδωκεν TiB(n.m.): + τοῖς μαθηταῖς, οἱ δὲ μαθηταὶ ς(n.m.)Bm
13 ἐπερίσσευσαν] -σε ς 14 δ...σημεῖον] ἃ ... σημεῖα LnmTrmWH
(n.m.)Rm: + ὁ Ἰησοῦς ς Ln ἐρχόμενος] post εἰς τὸν κ. TiB
15 ποιήσωσιν] -σι WHa: + αὐτὸν ς ἀνεχώρησεν] -σε WHa: φεύγει TiBm
17 πλοῖον] pr τὸ ς Ln καὶ σκ. ἤδη ἐγεγόνει] κατέλαβεν δὲ αὐτοὺς ἡ σκ.
TiB(n.m.) οὐπω] οὐκ ς(n.m.)Lnm ὁ Ἰησοῦς] — ὁ TiBWHm: ante
πρὸς αὐτ. TiBWHm 18 διεγείρετο] διηγ. ς Ln TiBWHa 19 ὡς] ὡσεὶ
Ln σταδίους] στάδια TiB(n.m.) θεωροῦσιν] -σι WHa 21 τὸ
πλοῖον sec.] ante ἐγένετο ς ἐπὶ τῆς γῆς] ἐπὶ τὴν γῆν TiBm 22 εἰ-
δον] ἰδὼν ς WHm ἐν] + ἐκεῖνο εἰς ὃ ἐνέβησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ς (n.m.)

- συνεισηλθεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ πλοῖον
 23 ἀλλὰ μόνοι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπῆλθον (ἀλλὰ ἦλθεν
 πλοῖαρια ἐκ Τιβεριάδος ἐγγὺς τοῦ τόπου ὅπου ἔφαγον τὸν
 24 ἄρτον εὐχαριστήσαντος τοῦ Κυρίου). ὅτε οὖν εἶδεν ὁ
 ὄχλος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ ἔστιν ἐκεῖ οὐδὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ,
 ἐνέβησαν αὐτοὶ εἰς τὰ πλοῖαρια καὶ ἦλθον εἰς Καφαρναοὺμ
 35 ζητοῦντες τὸν Ἰησοῦν. καὶ εὐρόντες αὐτὸν πέραν τῆς
 θαλάσσης εἶπον αὐτῷ, Ῥαββεῖ, πότε ὦδε γέγονας;
 26 ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω
 ὑμῖν, ζητεῖτέ με οὐχ ὅτι εἶδετε σημεῖα, ἀλλ' ὅτι ἐφάγετε
 27 ἐκ τῶν ἄρτων καὶ ἐχορτάσθητε. ἐργάζεσθε μὴ τὴν
 βρῶσιν τὴν ἀπολλυμένην, ἀλλὰ τὴν βρῶσιν τὴν μένουσαν
 εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἣν ὁ Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώπου ὑμῖν δώσει.
 28 τοῦτον γὰρ ὁ Πατὴρ ἐσφράγισεν ὁ Θεός. εἶπον οὖν
 πρὸς αὐτόν, Τί ποιῶμεν ἵνα ἐργαζώμεθα τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ;
 29 ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Τοῦτό ἐστιν τὸ ἔργον
 τοῦ Θεοῦ, ἵνα πιστεύητε εἰς ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος.
 30 εἶπον οὖν αὐτῷ, Τί οὖν ποιεῖς σὺ σημεῖον, ἵνα ἴδωμεν καὶ
 31 πιστεύσωμέν σοι; τί ἐργάζῃ; οἱ πατέρες ἡμῶν τὸ
 μάνα ἐφαγον ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθὼς ἐστιν γεγραμμένον,
 32 Ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς φαγεῖν. εἶπεν
 οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ Μωυσῆς
 ἔδωκεν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἀλλ' ὁ Πατὴρ μου
 δίδωσιν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὸν ἀληθινόν.
 33 ὁ γὰρ ἄρτος τοῦ Θεοῦ ἐστὶν ὁ καταβαίνων ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
 34 καὶ ζωὴν διδούς τῷ κόσμῳ. εἶπον οὖν πρὸς αὐτόν,
 35 Κύριε, πάντοτε δὸς ἡμῖν τὸν ἄρτον τοῦτον. εἶπεν αὐ-
 τοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς· ὁ ἐρχόμενος

πλοῖον] πλοῖαριον s 23 ἀλλὰ] ἄλλα s LnTrTiAB : + δὲ s Ln[A]
 ἦλθεν] -ον Ti πλοῖαρια] πλοῖα LnTrm WH 24 αὐτοῖ] pr καὶ s :
 Csm πλοῖαρια] πλοῖα s 26 εἶδετε] -ατε WHs 27 ὑμῖν δώσει]
 δίδωσιν ὑμῖν TiB(n.m.) 28 ποιῶμεν] -οῦμεν s : CsmElz 29 ὃ]
 Ti°B° πιστεῦνῃτε] -σητε s Ln : Eγ 30 σοι; τί] σοι τί Ln
 32 ἔδωκεν] δέδωκεν s TiBWHm 33 ἄρτος] + ὁ Ti[B] ζωὴν] post
 διδ. Ln 35 εἶπεν] + δὲ s [Ln] : + οὖν Ti[B]

πρός ἐμὲ οὐ μὴ πεινάσῃ, καὶ ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ μὴ δι-
ψήσῃ πώποτε. ἀλλ' εἶπον ὑμῖν ὅτι καὶ ἐώρακά τέ [με] 36
καὶ οὐ πιστεύετε. πᾶν ὃ δίδωσίν μοι ὁ Πατήρ πρὸς 37
ἐμὲ ἥξει, καὶ τὸν ἐρχόμενον πρὸς με οὐ μὴ ἐκβάλω ἔξω.
ὅτι καταβέβηκα ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ οὐχ ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα 38
τὸ ἐμόν, ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με. τοῦτο δέ 39
ἐστὶν τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκέν μοι,
μὴ ἀπολέσω ἐξ αὐτοῦ, ἀλλὰ ἀναστήσω αὐτὸ τῇ ἐσχάτῃ
ἡμέρᾳ. τοῦτο γάρ ἐστὶν τὸ θέλημα τοῦ Πατρὸς μου, 40
ἵνα πᾶς ὁ θεωρῶν τὸν Υἱὸν καὶ πιστεύων εἰς αὐτὸν ἔχῃ
ζωὴν αἰώνιον· καὶ ἀναστήσω αὐτὸν ἐγὼ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.

Ἐγγύζον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ ὅτι εἶπεν, Ἐγὼ 41
εἰμι ὁ ἄρτος ὁ καταβάς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. καὶ ἔλεγον, 42
Οὐχ οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ υἱὸς Ἰωσήφ, οὗ ἡμεῖς οἶδαμεν
τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα; πῶς νῦν λέγει ὅτι Ἐκ τοῦ
οὐρανοῦ καταβέβηκα; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐ- 43
τοῖς, Μὴ γογγύζετε μετ' ἀλλήλων. οὐδεὶς δύναται ἐλ- 44
θεῖν πρὸς με ἐὰν μὴ ὁ Πατήρ ὁ πέμψας με ἐλκύσῃ αὐτόν·
καὶ γὰρ ἀναστήσω αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. ἐστὶν γε 45
γραμμένον ἐν τοῖς προφήταις, Καὶ ἔσονται πάντες διδασκτοὶ
Θεοῦ. πᾶς ὁ ἀκούσας παρὰ τοῦ Πατρὸς καὶ μαθὼν ἔρχεται
πρὸς ἐμέ. οὐχ ὅτι τὸν Πατέρα ἐώρακέν τις, εἰ μὴ ὁ ὢν 46
παρὰ τοῦ Θεοῦ, οὗτος ἐώρακεν τὸν Πατέρα. ἀμὴν ἀμὴν 47
λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων ἔχει ζωὴν αἰώνιον. ἐγὼ εἰμι ὁ 48

ἐμὲ] με 5 Ln Tr m πεινάσῃ] -σει Ln Tr m διψήσῃ] -σῃ 5: Er
36[με] ins 5 [Ln] Tr AB m [WH] R: Ti B° 37 με] ἐμὲ Ti B 38 ἀπὸ]
ἐκ 5 ποιῶ] ποιήσω Ti B (n.m.) 39 πέμψαντός με] + Πατρός 5
τῇ ἐ. ἡμ.] pr ἐν 5 Ln Ti [B]: Er 40 γάρ] δὲ 5 (n.m.) Πατρός μου]
πέμψαντός με 5 Ln m ἐγὼ] [Ln] τῇ ἐ. ἡμ.] pr ἐν Ln Ti [B]
42 οὐχ] οὐχί Tr (n.m.) WH (n.m.) νῦν] οὖν 5 Ln Tr m B m λέγει] +
οὗτος 5 [Ln] Ti [B] 43 ἀπεκρίθη] + οὖν 5 [Ln] Ἰησοῦς] pr ὁ 5 Ln A
μετ'] μετὰ Tr 44 πρὸς με] πρὸς ἐμὲ Tr (n.m.) AWH m καὶ γὰρ] καὶ
ἐγὼ 5 ἐν] 5°: Er 45 ἐστὶν] ἐστι WH a Θεοῦ] pr τοῦ 5: C
πᾶς] + οὖν 5 ἐμὲ] με 5 Ln Tr m A 46 ἐώρακεν] -κε WH a τις]
ante ἐώρακεν 5 τοῦ] [WH] Πατέρα sec.] Θεόν Ti B (n.m.)
47 πιστεύων] + εἰς ἐμὲ 5 Ln [Tr] [A] B m

- 49 ἄρτος τῆς ζωῆς. οἱ πατέρες ὑμῶν ἔφαγον ἐν τῇ ἐρήμῳ
 50 τὸ μάννα καὶ ἀπέθανον. οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ
 οὐρανοῦ καταβαίνων, ἵνα τις ἐξ αὐτοῦ φάγῃ καὶ μὴ ἀπο-
 51 θάνῃ. ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ ζῶν ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ κατα-
 βάς· ἐάν τις φάγῃ ἐκ τούτου τοῦ ἄρτου, ζήσκει εἰς τὸν
 αἰῶνα· καὶ ὁ ἄρτος δὲ ὃν ἐγὼ δώσω ἡ σὰρξ μου ἐστὶν ὑπὲρ
 τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς.
- 52 Ἐμάχοντο οὖν πρὸς ἀλλήλους οἱ Ἰουδαῖοι λέγοντες,
 Πῶς δύναται οὗτος ἡμῖν δοῦναι τὴν σάρκα φαγεῖν;
 53 εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ
 φάγητε τὴν σάρκα τοῦ Υἱοῦ τοῦ Ἀνθρώπου καὶ πίνητε αὐ-
 54 τοῦ τὸ αἷμα, οὐκ ἔχετε ζωὴν ἐν ἑαυτοῖς. ὁ τρώγων μου
 τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα ἔχει ζωὴν αἰώνιον, καὶ γὰρ
 55 ἀναστήσω αὐτὸν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. ἡ γὰρ σὰρξ μου
 ἀληθὴς ἐστὶν βρώσις, καὶ τὸ αἷμά μου ἀληθὴς ἐστὶν
 56 πόσις. ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ
 57 αἷμα ἐν ἐμοὶ μένει, καὶ γὰρ ἐν αὐτῷ. καθὼς ἀπέστειλέν
 με ὁ ζῶν Πατὴρ καὶ γὰρ ζῶ διὰ τὸν Πατέρα· καὶ ὁ τρώγων
 58 με, καὶ κεῖνος ζήσκει δι' ἐμέ. οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐξ οὐ-
 ρανοῦ καταβάς· οὐ καθὼς ἔφαγον οἱ πατέρες καὶ ἀπέθανον·
 59 ὁ τρώγων τούτον τὸν ἄρτον ζήσκει εἰς τὸν αἰῶνα. Ταῦτα
 εἶπεν ἐν συναγωγῇ διδάσκων ἐν Καφαρναούμ.
- 60 Πολλοὶ οὖν ἀκούσαντες ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶπον,
 Σκληρός ἐστιν ὁ λόγος οὗτος· τίς δύναται αὐτοῦ ἀκοῦειν;
 61 εἰδὼς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐν ἑαυτῷ ὅτι γογγύζουσιν περὶ τούτου οἱ
 μαθηταὶ αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς, Τοῦτο ὑμᾶς σκανδαλίζει;

49 τὸ μάννα] ante ἐν τῇ ἐρ. ε Lⁿm 50 ἀποθάνῃ] -θνήσκῃ Tr^m WH^m
 51 τούτου τοῦ] τοῦ ἐμοῦ Ti ζήσκει] -σεται ε Lⁿ Tr A ἡ σὰρξ μου
 ἐστίν] post ὑπὲρ τ. τ. κ. ζωῆς Ti B^m ὑπὲρ] pr ἦν ἐγὼ δώσω ε [B] sed
 B^m 52 οἱ Ἰουδ.] ante πρὸς ἀλλ. Lⁿ(n.m.) Tr^m ἡμῖν] ante οὗτος
 Ti B σάρκα] + αὐτοῦ Lⁿ[Tr]^m WH 53 ὁ] [WH] 54 καὶ γὰρ
 καὶ ἐγὼ ε τῇ ἐ. ἡμ.] pr ἐν [Lⁿ] 55 ἀληθὴς bis] ἀληθῶς ε (n.m.) B
 (n.m.) ἐστὶν bis] ἐστι WH 57 ζήσκει] -σεται ε 58 ἐξ] ἐκ
 τοῦ ε πατέρες] + ὑμῶν τὸ μάννα ε : + τὸ μάννα Lⁿ ζήσκει] -σεται
 ε Lⁿ : Er 59 Καφarn.] + σαββάτω WH^m 60 εἶπον] -αν WH(n.a.)
 ὁ λόγ.] post οὗτος ε

ἐὰν οὖν θεωρῆτε τὸν Υἱὸν τοῦ Ἀνθρώπου ἀναβαίνοντα 62
 ὅπου ἦν τὸ πρότερον ; τὸ πνεῦμά ἐστιν τὸ ζωοποιῶν, 63
 ἢ σὰρξ οὐκ ὠφελεῖ οὐδέν· τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λελάληκα
 ὑμῖν πνεῦμά ἐστιν καὶ ζωὴ ἐστιν. ἀλλ' εἰσὶν ἐξ ὑμῶν 64
 τινὲς οἱ οὐ πιστεύουσιν. ἥδει γὰρ ἐξ ἀρχῆς ὁ Ἰησοῦς τίνες
 εἰσὶν οἱ μὴ πιστεύοντες καὶ τίς ἐστιν ὁ παραδώσων αὐτόν.
 καὶ ἔλεγεν, Διὰ τοῦτο εἶρηκα ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς δύναται ἐλ- 65
 θεῖν πρὸς με ἐὰν μὴ ᾗ δεδομένον αὐτῷ· ἐκ τοῦ Πατρός.
 Ἐκ τούτου πολλοὶ [ἐκ] τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἀπῆλθον εἰς 66
 τὰ ὀπίσω, καὶ οὐκέτι μετ' αὐτοῦ περιεπάτουν. εἶπεν 67
 οὖν ὁ Ἰησοῦς τοῖς δώδεκα, Μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε ὑπάγειν ;
 ἀπεκρίθη αὐτῷ Σίμων Πέτρος, Κύριε, πρὸς τίνα ἀπελευσό- 68
 μεθα ; ῥήματα ζωῆς αἰωνίου ἔχεις· καὶ ἡμεῖς πεπι- 69
 στεύκαμεν καὶ ἐγνώκαμεν ὅτι σὺ εἶ ὁ Ἅγιος τοῦ Θεοῦ.
 ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Οὐκ ἐγὼ ὑμᾶς τοὺς δώδεκα 70
 ἐξελεξάμην, καὶ ἐξ ὑμῶν εἰς διάβολός ἐστιν ; ἔλεγεν 71
 δὲ τὸν Ἰούδαν Σίμωνος Ἰσκαριώτου· οὗτος γὰρ ἔμελλεν
 παραδίδόναι αὐτόν, εἰς ἐκ τῶν δώδεκα.

Καὶ μετὰ ταῦτα περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ· 7
 οὐ γὰρ ᾔθελεν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ περιπατεῖν, ὅτι ἐζήτουν αὐτὸν
 οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι. ἦν δὲ ἐγγὺς ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰου- 2
 δαίων ἢ Σκηνοπηγία. εἶπον οὖν πρὸς αὐτὸν οἱ ἀδελφοὶ 3
 αὐτοῦ, Μετάβηθι ἐντεῦθεν καὶ ὑπαγε εἰς τὴν Ἰουδαίαν, ἵνα
 καὶ οἱ μαθηταί σου θεωρήσουσιν τὰ ἔργα σου ἃ ποιεῖς.
 οὐδεὶς γάρ τι ἐν κρυπτῷ ποιεῖ καὶ ζητεῖ αὐτὸς ἐν παρρη- 4
 σίᾳ εἶναι. εἰ ταῦτα ποιεῖς, φανέρωσον σεαυτὸν τῷ κόσμῳ.

63 λελάληκα] λαλῶς (n.m.) Bm 64 ἀλλ'] ἀλλὰ Tr WH 65 με] ἐμέ
 TiB Πατρός] + μους 66 ἐκ τούτου] + οὖν Ti[B] ἐκ sec.]
 ins [Ln] Tr[A] WH : σ' Ti B° ἀπῆλθον] ante τῶν μαθ. αὐτοῦ σ
 68 ἀπεκρίθη] + οὖν σ 69 ὁ ἅγιος] ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς σ Bm Θεοῦ] +
 τοῦ ζῶντος (n.m.) Bm 70 ὁ] [B] ὁ Ἰησοῦς] C° Ti° σφ 71 Ἰσκα-
 ριώτου] -την σ Bm : ἀπὸ Καρνώτου Bm ἔμελλεν] ἡμ. σ : C αὐ-
 τὸν] ante παραδ. σ TiB εἰς] + ὦν σ Ti[B] 1 καὶ] Ti° B° μετὰ
 ταῦτα] post περ. ὁ Ἰησ. σ ὁ] [Tr] [WH] 3 θεωρήσουσιν] -σωσιν
 σ Ln σου] [B] [WH] (n.m.) : ante τὰ ἔργα Ln WH (n.m.) 4 τι] post
 ἐν κρυπτῷ σ αὐτὸς] αὐτὸ Ln Tr m Bm WH m Rm

- 5, 6 οὐδὲ γὰρ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἐπίστευον εἰς αὐτόν. λέγει
οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ὁ καιρὸς ἡ ἐμὸς οὐπω πάρεστιν· ὁ
7 δὲ καιρὸς ὁ ὑμέτερος πάντοτε ἐστίν· ἐτοιμος. οὐ δύνα-
ται ὁ κόσμος μισεῖν ὑμᾶς· ἐμὲ δὲ μισεῖ, ὅτι ἐγὼ μαρτυρῶ
8 περὶ αὐτοῦ ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ πονηρά ἐστιν. ὑμεῖς
ἀνάβητε εἰς τὴν ἑορτὴν· ἐγὼ οὐκ ἀναβαίνω εἰς τὴν ἑορτὴν
9 ταύτην, ὅτι ὁ ἐμὸς καιρὸς οὐπω πεπλήρωται. ταῦτα δὲ
10 εἰπὼν αὐτοῖς ἔμεινεν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ. Ὡς δὲ ἀνέβησαν
οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἰς τὴν ἑορτὴν, τότε καὶ αὐτὸς ἀνέβη, οὐ
11 φανερώς ἀλλὰ ὡς ἐν κρυπτῷ. οἱ οὖν Ἰουδαῖοι ἐζήτουν
12 αὐτὸν ἐν τῇ ἑορτῇ καὶ ἔλεγον, Ποῦ ἐστὶν ἐκεῖνος; καὶ
γογγυσμὸς περὶ αὐτοῦ ἦν πολλὸς ἐν τοῖς ὄχλοις· οἱ μὲν
ἔλεγον ὅτι Ἀγαθὸς ἐστίν· ἄλλοι δὲ ἔλεγον, Οὐ, ἀλλὰ
13 πλανᾷ τὸν ὄχλον. οὐδεὶς μὲντοι παρρησίᾳ ἐλάλει περὶ
αὐτοῦ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων.
14 Ἦδη δὲ τῆς ἑορτῆς μεσοῦσης ἀνέβη Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν
15 καὶ ἐδίδασκεν. ἐθαύμαζον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι λέγοντες,
16 Πῶς οὗτος γράμματα οἶδεν μὴ μεμαθηκώς; ἀπεκρίθη
οὖν αὐτοῖς Ἰησοῦς καὶ εἶπεν, Ἡ ἐμὴ διδασκὴ οὐκ ἔστιν ἐμῇ,
17 ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με· ἐάν τις θέλῃ τὸ θέλημα
αὐτοῦ ποιεῖν, γνώσεται περὶ τῆς διδασκῆς, πότερον ἐκ τοῦ
18 Θεοῦ ἐστὶν ἢ ἐγὼ ἀπ' ἐμαυτοῦ λαλῶ. ὁ ἀφ' ἐαυτοῦ
λαλῶν τὴν δόξαν τὴν ἰδίαν ζητεῖ· ὁ δὲ ζητῶν τὴν δόξαν
τοῦ πέμψαντος αὐτόν, οὗτος ἀληθὴς ἐστίν καὶ ἀδικία ἐν
19 αὐτῷ οὐκ ἔστιν. οὐ Μωυσῆς ἔδωκεν ὑμῖν τὸν νόμον;
καὶ οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ποιεῖ τὸν νόμον· τί με ζητεῖτε ἀποκτεῖ-

■ οὖν] TiⁱB^o ■ ἑορτὴν *pri.*] + ταύτην ε οὐκ ἀναβ.] οὐπω ἀναβ. ε
LⁿB^mWH(n.m.): Scr ὁ ἐμὸς καιρὸς] ὁ και. ὁ ἐμὸς ε ■ δέ] *δε*
Tr^r·TiⁱB^o αὐτοῖς] αὐτὸς smTrmTiB(n.m.)WH^m 10 εἰς τὴν ἑορτὴν]
post τότε κ. αὐ. ἀνέβη ε ἀλλὰ] ἀλλ' ε TiWH^a ὡς] Tiⁱ[B]
12 περὶ αὐτοῦ] inter πολ. et ἦν ε: inter ἦν et πολ. TiB τοῖς ὄχλοις]
τῷ ὄχλῳ TiB δέ] [Tr]^mTiⁱB^o[WH] 13 παρρησίᾳ] παρησ. WH^a
14 Ἰησοῦς] pr ὁ ε 15 οὖν] καὶ ante ἐθαύμ. ε 16 οὖν] ε^o: C
Ἰησοῦς] pr ὁ ε LⁿA 17 τοῦ] TiⁱB^o 19 ἔδωκεν] δέδωκεν εTiB
WH^m

ναι ; ἀπεκρίθη ὁ ὄχλος, Δαιμόνιον ἔχεις· τίς σε ζητεῖ 20
ἀποκτεῖναι ; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ἐν 21
ἔργον ἐποίησα καὶ πάντες θαυμάζετε. διὰ τοῦτο Μωυ- 22
σῆς δέδωκεν ὑμῖν τὴν περιτομὴν (οὐχ ὅτι ἐκ τοῦ Μωυσέως
ἐστὶν ἀλλ' ἐκ τῶν πατέρων), καὶ ἐν σαββάτῳ περιτέμνετε
ἄνθρωπον. εἰ περιτομὴν λαμβάνει ἄνθρωπος ἐν σαβ- 23
βάτῳ ἵνα μὴ λυθῇ ὁ νόμος Μωυσέως, ἐμοὶ χολᾷτε ὅτι
ὄλον ἄνθρωπον ὑγῇ ἐποίησα ἐν σαββάτῳ ; μὴ κρίνετε 24
κατ' ὄψιν, ἀλλὰ τὴν δικαίαν κρίσιν κρίνετε.

*Ἐλεγον οὖν τινὲς ἐκ τῶν Ἱεροσολυμειτῶν, Οὐχ οὗτός 25
ἐστὶν ὃν ζητοῦσιν ἀποκτεῖναι ; καὶ ἶδε παρρησία λα- 26
λεῖ, καὶ οὐδὲν αὐτῷ λέγουσιν. μὴ ποτε ἀληθῶς ἔγνωσαν
οἱ ἄρχοντες ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός ; ἀλλὰ τοῦτον 27
οἶδαμεν πόθεν ἐστίν· ὁ δὲ Χριστὸς ὅταν ἔρχηται, οὐδεὶς
γινώσκει πόθεν ἐστίν. *Ἐκραξεν οὖν ἐν τῷ ἱερῷ διδά- 28
σκων ὁ Ἰησοῦς καὶ λέγων, Καὶ ἐγὼ οἶδατε, καὶ οἶδατε πόθεν
εἰμί· καὶ ἀπ' ἐμαντοῦ οὐκ ἐλήλυθα, ἀλλ' ἐστὶν ἀληθινὸς ὁ
πέμψας με, ὃν ὑμεῖς οὐκ οἶδατε. ἐγὼ οἶδα αὐτόν, ὅτι 29
παρ' αὐτοῦ εἰμί, καὶ αὐτὸς με ἀπέστειλεν. ἐζήτουν οὖν 30
αὐτὸν πιάσαι· καὶ οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτὸν τὴν χεῖρα,
ὅτι οὐπω ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ. Ἐκ τοῦ ὄχλου δὲ 31
πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν, καὶ ἔλεγον, Ὁ Χριστὸς ὅταν
ἔλθῃ, μὴ πλείονα σημεῖα ποιήσῃ ὧν οὗτος ἐποίησεν ;
Ἦκουσαν οἱ Φαρισαῖοι τοῦ ὄχλου γογγύζοντος περὶ αὐτοῦ 32

20 ὄχλος]+ καὶ εἶπε ς 21 Ἰησοῦς] pr ὁ ς Ln : C 21, 22 θαυ-
μάζετε. διὰ τοῦτο] θαυμάζετε διὰ τοῦτο. LnTr(n.m.)BRm 22 διὰ τοῦ-
το] Ti[B] Μωυσ.] pr ὁ TiB ἐν] [Ln] [WH] 23 ἄνθρωπος]
pr ὁ [Tr]m[WH] Μωυσέως] pr ὁ Ti[B] 24 κρίνετε sec.] -ate ς Ti
B 25 Ἱεροσολυμειτῶν] -μιτῶν ς LnTrAB 26 μὴ ποτε] μήτι Bm
ἐστίν]+ ἀληθῶς ς : Csm 28 ὁ ante Ἰησ.] [WH] ἀλλ'] ἀλλὰ WHa
29 ἐγὼ]+ δὲ ς [B] : CEr ἀπέστειλεν] -αλκεν TiB 30 ἐπέβαλεν]
ἐβαλεν Lnm ἐληλύθει] ἐλήλυθεν Trm 31 ἐκ usque ad ἐπίστευσαν]
πολλοὶ δὲ ἐκ τοῦ ὁ. ἐπίστ. ς : πολλ. δὲ ἐπίστ. ἐκ τοῦ ὁ. TiB ἔλεγον]
+ ὅτι ς μὴ] μήτι ς σημεῖα]+ τούτων ς : Csm ἐποίησεν] ποιεῖ
TiB

- ταῦτα, καὶ ἀπέστειλαν οἱ ἄρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι ὑπη-
 33 ρέτας ἵνα πιάσωσιν αὐτόν. εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς, Ἐπι
 χρόνον μικρὸν μεθ' ὑμῶν εἰμί, καὶ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμ-
 34 ψαντά με. ζητήσετέ με, καὶ οὐχ εὐρήσετέ [με]. καὶ
 35 ὅπου εἰμί ἐγὼ ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἔλθειν. εἶπον οὖν οἱ
 Ἰουδαῖοι πρὸς ἑαυτούς, Ποῦ οὗτος μέλλει πορεύεσθαι ὅτι
 ἡμεῖς οὐχ εὐρήσομεν αὐτόν; μὴ εἰς τὴν διασπορὰν τῶν
 Ἑλλήνων μέλλει πορεύεσθαι, καὶ διδάσκειν τοὺς Ἑλλη-
 36 νας; τίς ἐστὶν ὁ λόγος οὗτος ὃν εἶπεν, Ζητήσετέ με,
 καὶ οὐχ εὐρήσετέ [με], καὶ ὅπου εἰμί ἐγὼ ὑμεῖς οὐ δύνασθε
 ἐλθεῖν;
 37 Ἐν δὲ τῇ ἑσχάτῃ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ τῆς ἑορτῆς εἰστήκει
 ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἔκραξεν λέγων, Ἐάν τις διψᾷ, ἐρχέσθω πρὸς
 38 με καὶ πινέτω. ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, καθὼς εἶπεν ἡ γρα-
 φή, ποταμοὶ ἐκ τῆς κοιλίας αὐτοῦ ῥέουσιν ὕδατος ζῶν-
 39 τος. τοῦτο δὲ εἶπεν περὶ τοῦ Πνεύματος, οὗ ἔμελλον
 λαμβάνειν οἱ πιστεύσαντες εἰς αὐτόν· οὐπω γὰρ ἦν Πνεῦ-
 40 μα, ὅτι Ἰησοῦς οὐπω ἐδοξάσθη. Ἐκ τοῦ ὄχλου οὖν
 ἀκούσαντες τῶν λόγων τούτων ἔλεγον, Οὗτός ἐστιν ἀληθῶς
 41 ὁ προφήτης. ἄλλοι ἔλεγον, Οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός. οἱ
 δὲ ἔλεγον, Μὴ γὰρ ἐκ τῆς Γαλιλαίας ὁ Χριστὸς ἔρχεται;
 42 οὐχ ἡ γραφὴ εἶπεν ὅτι ἐκ τοῦ σπέρματος Δαυεὶδ, καὶ ἀπὸ
 Βηθλεὲμ τῆς κώμης ὅπου ἦν Δαυεὶδ, ἔρχεται ὁ Χριστός;
 43,44 σχίσμα οὖν ἐγένετο ἐν τῷ ὄχλῳ δι' αὐτόν. τινὲς δὲ

32 ταῦτα] [Tr]_m οἱ ἀρχ. καὶ οἱ Φ.] οἱ Φ. καὶ οἱ ἀρχ. ς : post ὑπηρέτας
 TiB 33 οὖν] + αὐτοῖς ς : C_{5m} χρόνον] post μικρ. ς 34 et
 36 με sec.] ins Ln[Tr]_m AWHR : ς Tr° Ti° B° 35 οὗτος] post μέλλει
 Ti ἡμεῖς] Ti° B° (n.m.) 36 οὗτος] ante ὁ λόγ. ς εἶπεν] -πε
 WH 37 εἰστήκει] ιστ. WH ἔκραξεν] -ξε WH_a : -ξεν TiB(n.m.)
 πρὸς με] Ti° [B] . post πινέτω] [B] 39 οὖ] ὁ Tr_m Am WH_m
 ἔμελλον] ἡμελλον TiBWH_a πιστεύσαντες] πιστεύοντες ς (n.m.) TiB
 (n.m.) Πνεῦμα] + Ἁγιον ς [Tr] [A] B_m : + δεδομένον Ln : + ἄγ. δεδ.
 Bm R_m Ἰησοῦς] pr ὁ ς : C οὐπω] οὐδέπω ς TiB_m 40 ἐκ
 τοῦ ὁ. οὖν] πολλοὶ οὖν ἐκ τοῦ ὁ. ς τῶν λόγ. τού.] τὸν λόγον ς (n.m.)
 ἔλεγον] + ὅτι [Tr]_m [A] [WH] 41 ἄλλοι] + δὲ [Ln] οἱ ἄλλοι ς TiB
 δε] Ti° B° 42 οὐχ] οὐχὶ ς TiB ἔρχεται] post ὁ Χρ. ς TiB
 43 ἐγένετο] post ἐν τῷ ὁ. ς 44 ἔβαλεν] ἐπέβαλεν ς Ti (sic vult) B

ἤθελον ἐξ αὐτῶν πιάσαι αὐτόν, ἀλλ' οὐδεὶς ἔβαλεν ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας.

Ἦλθον οὖν οἱ ὑπηρέται πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ Φαρι- 45
 σαίους, καὶ εἶπον αὐτοῖς ἐκεῖνοι, Διὰ τί οὐκ ἡγάγετε αὐτόν;
 ἀπεκρίθησαν οἱ ὑπηρέται, Οὐδέποτε ἐλάλησεν οὕτως ἄν- 46
 θρωπος [ὡς οὗτος ὁ ἄνθρωπος.] ἀπεκρίθησαν οὖν αὐ- 47
 τοῖς οἱ Φαρισαῖοι, Μὴ καὶ ὑμεῖς πεπλάνησθε; μὴ τις 48
 ἐκ τῶν ἀρχόντων ἐπίστευσεν εἰς αὐτόν ἢ ἐκ τῶν Φαρι-
 σαίων; ἀλλὰ ὁ ὄχλος οὗτος ὁ μὴ γινώσκων τὸν νόμον 49
 ἐπάρατοί εἰσιν. λέγει Νικόδημος πρὸς αὐτούς (ὁ ἐλθὼν 50
 πρὸς αὐτὸν πρότερον, εἰς ὧν ἐξ αὐτῶν), Μὴ ὁ νόμος 51
 ἡμῶν κρίνει τὸν ἄνθρωπον, ἐὰν μὴ ἀκούσῃ πρῶτον παρ'
 αὐτοῦ καὶ γνῶ τί ποιεῖ; ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ, 52
 Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῆς Γαλιλαίας εἶ; ἐραύνησον καὶ ἶδε ὅτι
 ἐκ τῆς Γαλιλαίας προφήτης οὐκ ἐγείρεται.

[Καὶ ἐπορεύθησαν ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ· 53
 Ἰησοῦς δὲ ἐπορεύθη εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν. ὅρ- 8 I, 2
 θρου δὲ πάλιν παρεγένετο εἰς τὸ ἱερόν, καὶ πᾶς ὁ λαὸς
 ἤρχετο πρὸς αὐτόν· καὶ καθίσας ἐδίδασκεν αὐτούς.
 Ἀγουσιν δὲ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι γυναῖκα ἐπὶ 3
 μοιχείᾳ κατελημμένην, καὶ στήσαντες αὐτὴν ἐν μέσῳ

46 οὕτως] ante ἐλάλ. 5 ὡς οὗτος ὁ ἄνθρωπος] ins 5 [Tr] [A]: Ln° WH°
 R°: ὡς οὗτος λαλεῖ ὁ ἄνθρ. Ti[B] 47 οὖν] Ti°A°B° αὐτοῖς] [Tr]
 [WH] 48 ἐπίστευσεν] πιστεύει Bm 49 ἀλλὰ] ἀλλ' 5 ἐπά-
 ρατοί] ἐπικατάρατοί 5 50 ἐλθὼν] + νυκτὸς 5 ὁ usque ad πρότερον]
 Ti°[B] πρότερον] 5° 51 πρῶτον παρ' αὐ.] παρ' αὐ. πρότερον 5
 52 εἶπαν] -ον 5 ἴδε] ἴδε JARm προφήτης] ante ἐκ. τ. Γ. 5 TiB
 ἐγείρεται] ἐγήγερται 5 (n.m.) 53—8. 11 καὶ ἐπορεύθησαν usque ad
 μηκέτι ἀμάρτανε] ins 5 [B] WHm[R]: Ln° Tr° Ti°A° WH° R°m Hanc perico-
 pam, textu ex codice D et paucis aliis emendato, vel unciis inclusam vel in
 annotationes criticas aut ad finem evangelii relegatam vel alioqui separ-
 atam dant TrBWHR. Ex codice D sine emendatione dant LnTiA, sed a
 contextu semotam. 53 ἐπορεύθησαν] -θη 5 2 παρεγένετο] παρα-
 γίνετα B: ἦλθεν WHm καὶ πᾶς usque ad αὐτούς] [WH] καὶ καθ.
 ἐδίδ. αὐτούς] [B] 3 Φαρισ.] + πρὸς αὐτὸν 5 γυν. ἐπὶ μοιχ.] ἐπὶ
 ἁμαρτίᾳ γυν. WHm ἐπὶ ἐν 5: C κατελημμένην] εἰλημ. B

- 4 λέγουσιν αὐτῷ, Διδάσκαλε, αὕτη ἡ γυνὴ κατείληπται ἐπ'
5 αὐτοφώρῳ μοιχευομένῃ. ἐν δὲ τῷ νόμῳ ἡμῖν Μωυσῆς
ἐνετείλατο τὰς τοιαύτας λιθάζειν· σὺ οὖν τί λέγεις;
6 τοῦτο δὲ ἔλεγον πειράζοντες αὐτόν, ἵνα ἔχωσιν κατηγορεῖν
αὐτοῦ. ὁ δὲ Ἰησοῦς κάτω κύψας τῷ δακτύλῳ κατέγραφεν
7 εἰς τὴν γῆν. ὥς δὲ ἐπέμενον ἐρωτῶντες αὐτόν, ἀνέκνυσεν
καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ὁ ἀναμάρτητος ὑμῶν πρῶτος ἐπ' αὐτὴν
8 βαλέτω λίθον. καὶ πάλιν κατακύψας ἔγραφεν εἰς τὴν
9 γῆν. οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐξήρχοντο εἰς καθ' εἰς, ἀρξάμενοι
ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων ἕως τῶν ἐσχάτων· καὶ κατελείφθη
10 μόνος ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἡ γυνὴ ἐν μέσῳ οὖσα. ἀνακύψας
δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῇ, Γύναι, ποῦ εἰσίν; οὐδεὶς σε κατέ-
11 κρινεν; ἡ δὲ εἶπεν, Οὐδεὶς, Κύριε. εἶπεν δὲ ὁ Ἰησοῦς,
Οὐδὲ ἐγὼ σε κατακρίνω· πορεύου, ἀπὸ τοῦ νῦν μηκέτι
ἀμάρτανε.]
- 12 Πάλιν οὖν αὐτοῖς ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς λέγων, Ἐγὼ εἰμι
τὸ φῶς τοῦ κόσμου· ὁ ἀκολουθῶν μοι οὐ μὴ περιπατήσῃ ἐν
13 τῇ σκοτίᾳ, ἀλλ' ἐξεῖ τὸ φῶς τῆς ζωῆς. εἶπον οὖν αὐτῷ
οἱ Φαρισαῖοι, Σὺ περὶ σεαυτοῦ μαρτυρεῖς· ἡ μαρτυρία σου
14 οὐκ ἔστιν ἀληθής. ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς,

4 λέγουσιν] εἶπον WHm κατείληπται] κατελήφθη E^{rs}E^{lz}: εἵληπται
WHm 5 ἐν δὲ τῷ ν. ἡ. Μ.] Μ. δὲ ἐν τῷ ν. B ἡμῖν] ἡμῶν Csm:
ἡμῖν post M^w. ς: B^o[WH] ἐνετείλατο] ἐκέλευσεν ■ λιθάζειν]
λιθοβολεῖσθαι ς οὖν] δὲ WHm: δὲ νῦν B λέγεις] + περὶ αὐτῆς
WHmR 6 usque ad αὐτοῦ][B][WH] ἔχωσιν]-σι B κατέγρα-
φεν] ἔγρ. ς WHm: E^r γῆν] + μὴ προσποιούμενος ς [B] 7 αὐτόν]
B^o[WH] ἀνέκνυσεν καὶ ἀνακύψας αὐτοῖς] [WH]: πρὸς αὐτούς ς
λήθον] pr τὸν ς [WH]m: ante ἐπ' αὐ. βαλ. ς Tr: ante βαλ. WHm
αὐτὴν]-τῇ ς: E^r 8 κατακύψας] κάτω κύψας ς Tr WHm: E^r: + τῷ δακτύ-
λῳ WHmR 9 ἀκούσαντες] + καὶ ὑπὸ τῆς συνεδήσεως ἐλεγχόμενοι
ς [B] ἕως τῶν ἐσχ.] [Tr][B]WH^o ὁ Ἰησ.] [B]WH^o(n.m.)
οὖσα] ἐστῶσα ς 10 ὁ Ἰησ.] + καὶ μηδένα θεασάμενος πλὴν τῆς γυναι-
κὸς ς [Tr][B] αὐτῇ, Γύναι] τῇ γυναικί WHm γύναι] ἡ γυνή ς
εἰσίν] + ἐκεῖνοι οἱ κατήγοροί σου ς [Tr][B] 11 ἡ δὲ εἰ.] κακέειν εἰ. αὐτῷ
■ εἰ. δὲ] + αὐτῇ ς εἰ. δὲ ὁ Ἰησ.] ὁ δὲ εἰ. B ἀπὸ τοῦ νῦν] καὶ ς
Tr: pr καὶ B 12 ὁ ante Ἰησ.] [Tr][WH] ὁ Ἰησ.] ante αὐ. ἐλάλ. ς
μοι] ἐμοὶ ς TiAB περιπατήσῃ]-σει ς: C ἀλλ'] ἀλλὰ WHa

Κὰν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἐμαυτοῦ, ἀληθὴς ἐστὶν ἡ μαρτυρία μου· ὅτι οἶδα πόθεν ἦλθον καὶ ποῦ ὑπάγω· ὑμεῖς δὲ οὐκ οἶδατε πόθεν ἔρχομαι ἢ ποῦ ὑπάγω. ὑμεῖς κατὰ τὴν 15
σάρκα κρίνετε· ἐγὼ οὐ κρίνω οὐδένα. καὶ ἐὰν κρίνω δὲ 16
ἐγώ, ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ ἀληθινὴ ἐστίν· ὅτι μόνος οὐκ εἰμί, ἀλλ' ἐγὼ καὶ ὁ πέμψας με Πατήρ. καὶ ἐν τῷ νόμῳ δὲ 17
τῷ ὑμετέρῳ γέγραπται ὅτι δύο ἀνθρώπων ἡ μαρτυρία ἀληθὴς ἐστίν. ἐγὼ εἰμι ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμαυτοῦ, καὶ 18
μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὁ πέμψας με Πατήρ. ἔλεγον οὖν 19
αὐτῷ, Ποῦ ἐστὶν ὁ πατήρ σου; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, Οὐτε ἐμὲ οἶδατε οὔτε τὸν Πατέρα μου· εἰ ἐμὲ ᾔδειτε, καὶ τὸν Πατέρα μου ἂν ᾔδειτε. Ταῦτα τὰ ῥήματα ἐλάλησεν ἐν 20
τῷ γαζοφυλακίῳ, διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ· καὶ οὐδεὶς ἐπίασεν αὐτόν, ὅτι οὐπω ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ.

Εἶπεν οὖν πάλιν αὐτοῖς, Ἐγὼ ὑπάγω, καὶ ζητήσετέ με, 21
καὶ ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ ὑμῶν ἀποθανεῖσθε· ὅπου ἐγὼ ὑπάγω ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν. ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι, Μή- 22
τι ἀποκτενεῖ ἑαυτόν, ὅτι λέγει, Ὅπου ἐγὼ ὑπάγω ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν; καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Ὑμεῖς ἐκ τῶν 23
κάτω ἐστέ, ἐγὼ ἐκ τῶν ἄνω εἰμί· ὑμεῖς ἐκ τούτου τοῦ κόσμου ἐστέ, ἐγὼ οὐκ εἰμί ἐκ τοῦ κόσμου τούτου. εἶπον 24
οὖν ὑμῖν ὅτι ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν· ἐὰν γὰρ μὴ πιστεύσητε ὅτι ἐγὼ εἰμι, ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν. ἔλεγον οὖν αὐτῷ, Σὺ τίς εἶ; εἶπεν αὐτοῖς 25
ὁ Ἰησοῦς, Τὴν ἀρχὴν ὃ τι καὶ λαλῶ ὑμῖν. πολλὰ ἔχω 26
περὶ ὑμῶν λαλεῖν καὶ κρίνειν· ἀλλ' ὁ πέμψας με ἀληθὴς ἐστίν, καὶ γὰρ ἃ ἤκουσα παρ' αὐτοῦ, ταῦτα λαλῶ εἰς τὸν

14 ἡ μαρτ. μου] ante ἀληθ. ἐστ. Ln Trm WHm δὲ] Ti B° ἢ καὶ
5 Ln: Csm 16 καὶ ἐὰν] κὰν WHa ἀληθινὴ] ἀληθὴς 5 Bm
Πατὴρ] Ti B [WH] 17 γέγραπται] γεγραμμένον ἐστίν Ti
19 Ἰησοῦς] pr ὁ 5: Er ἂν] post ᾔδειτε 5 20 ἐλάλησεν] + ὁ Ἰη-
σοῦς 5 21 αὐτοῖς] + ὁ Ἰησοῦς 5 23 ἔλεγεν] εἶπεν 5 τούτου
pr.] post τοῦ κόσμ. 5 Ti B 24 ἐγὼ εἰμι] ἐγὼ εἰμί WHm (conf. infra 58
et 9. 9.) 25 εἶπεν] pr καὶ 5 ὃ] [T°] [WH] ὃ τι] ὅτι Cs WH Rm
ὑμῖν.] ὑμῖν; WH(n.m.) Rm 26 λαλῶ] λέγω 5

- 27 κόσμον. οὐκ ἔγνωσαν ὅτι τὸν Πατέρα αὐτοῖς ἔλεγεν.
 28 εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς, Ὅταν ὑψώσῃτε τὸν Υἱὸν τοῦ Ἀνθρώπου, τότε γνώσεσθε ὅτι ἐγὼ εἰμι, καὶ ἀπ' ἐμαντοῦ ποιῶ οὐδέν, ἀλλὰ καθὼς ἐδίδαξέν με ὁ Πατήρ, ταῦτα λαλῶ.
 29 καὶ ὁ πέμψας με μετ' ἐμοῦ ἐστίν· οὐκ ἀφήκέν με μόνον·
 30 ὅτι ἐγὼ τὰ ἀρεστὰ αὐτῷ ποιῶ πάντοτε. ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν.
 31 Ἐλεγεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς πεπιστευκότας αὐτῷ Ἰουδαίους, Ἐὰν ὑμεῖς μείνητε ἐν τῷ λόγῳ τῷ ἐμῷ, ἀληθῶς μαθηταί μου ἐστέ· καὶ γνώσεσθε τὴν ἀλήθειαν,
 32 καὶ ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς. ἀπεκρίθησαν πρὸς αὐτόν, Σπέρμα Ἀβραάμ ἐσμεν, καὶ οὐδενὶ δεδουλεύκαμεν πώποτε· πῶς σὺ λέγεις ὅτι Ἐλεύθεροι γενήσεσθε;
 34 ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς
 35 ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν δοῦλός ἐστιν τῆς ἁμαρτίας. ὁ δὲ δοῦλος οὐ μένει ἐν τῇ οἰκίᾳ εἰς τὸν αἰῶνα· ὁ Υἱὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα,
 36 ἐὰν οὖν ὁ Υἱὸς ὑμᾶς ἐλευθερώσῃ, ὄντως
 37 ἐλεύθεροι ἔσεσθε. οἶδα ὅτι σπέρμα Ἀβραάμ ἐστε· ἀλλὰ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ὅτι ὁ λόγος ὁ ἐμὸς οὐ χωρεῖ ἐν ὑμῖν.
 38 Ἄ ἐγὼ ἐώρακα παρὰ τῷ Πατρὶ λαλῶ· καὶ ὑμεῖς οὖν ἂ ἠκούσατε παρὰ τοῦ πατρὸς ποιεῖτε. ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ, Ὁ πατὴρ ἡμῶν Ἀβραάμ ἐστιν. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Εἰ τέκνα τοῦ Ἀβραάμ ἐστε, τὰ ἔργα τοῦ Ἀβραάμ ἐποιεῖτε.
 40 νῦν δὲ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ἄνθρωπον ὃς τὴν ἀλήθειαν ὑμῖν λελάληκα, ἣν ἤκουσα παρὰ τοῦ Θεοῦ· τοῦτο Ἀβραάμ οὐκ ἐποίησεν.
 41 ὑμεῖς ποιεῖτε τὰ ἔργα τοῦ πατρὸς ὑμῶν. εἶπαν αὐτῷ, Ἡμεῖς ἐκ

28 οὖν] + αὐτοῖς 5 [Tr]_m ἐγὼ εἰμι,] ἐγὼ εἰμί, WH_mR_m: ἐγὼ εἰμι· R_m
 Πατὴρ] + μου 5 29 ἀφήκέν] -κέ WH_a μόνον] + ὁ Πατὴρ 5
 33 πρὸς αὐτόν] αὐτῷ 5 34 ὁ *pri.*] Ln^o[Tr][WH] τῆς ἁμαρτίας]
 [WH] 38 ἂ ἐγὼ] ἐγὼ ὁ 5: ἐγὼ ἂ Tr_mTi σφA WH_m Πατρί] + μου
 5 B_mWH_m λαλῶ] pr ταῦτα [WH]_m ἂ ἡκ. π. τοῦ πατρὸς] ὁ ἐώρα-
 κατε π. τῷ πατρὶ 5 (n.m.) WH_m(sed ἂ): + ὑμῶν 5 [B]WH_m 39 εἶπαν] -ον
 5 ὁ ante Ἰησ.] [Tr][WH] ἐστε] ἦτε 5 B_m ἐποιεῖτε] ποιεῖτε
 B_mWH (n.m.) R_m: + ἂν 5 Ln: CE_r 41 εἶπαν] -ον 5 Ln Tr A: + οὖν 5

πορνείας οὐκ ἐγεννήθημεν· ἓνα Πατέρα ἔχομεν τὸν Θεόν.
εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Εἰ ὁ Θεὸς Πατὴρ ὑμῶν ἦν, ἡγα- 42
πάτε ἂν ἐμέ· ἐγὼ γὰρ ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐξῆλθον καὶ ἤκω· οὐδὲ
γὰρ ἀπ' ἐμαυτοῦ ἐλήλυθα, ἀλλ' ἐκεῖνός με ἀπέστειλεν.
διὰ τί τὴν λαλιὰν τὴν ἐμὴν οὐ γινώσκετε; ὅτι οὐ δύνασθε 43
ἀκούειν τὸν λόγον τὸν ἐμόν. ὑμεῖς ἐκ τοῦ πατρὸς τοῦ 44
διαβόλου ἐστέ, καὶ τὰς ἐπιθυμίας τοῦ πατρὸς ὑμῶν θέλετε
ποιεῖν. ἐκεῖνος ἀνθρωποκτόνος ἦν ἀπ' ἀρχῆς, καὶ ἐν τῇ
ἀληθείᾳ οὐκ ἔστηκεν, ὅτι οὐκ ἔστιν ἀλήθεια ἐν αὐτῷ. ὅταν
λαλῇ τὸ ψεῦδος, ἐκ τῶν ἰδίων λαλεῖ· ὅτι ψεύστης ἐστὶν
καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ. ἐγὼ δὲ ὅτι τὴν ἀλήθειαν λέγω, οὐ 45
πιστεύετέ μοι. τίς ἐξ ὑμῶν ἐλέγχει με περὶ ἁμαρτίας; 46
εἰ ἀλήθειαν λέγω, διὰ τί ὑμεῖς οὐ πιστεύετέ μοι; ὁ ὢν 47
ἐκ τοῦ Θεοῦ τὰ ῥήματα τοῦ Θεοῦ ἀκούει· διὰ τοῦτο ὑμεῖς
οὐκ ἀκούετε, ὅτι ἐκ τοῦ Θεοῦ οὐκ ἐστέ. Ἀπεκρίθησαν 48
οἱ Ἰουδαῖοι καὶ εἶπαν αὐτῷ, Οὐ καλῶς λέγομεν ἡμεῖς
ὅτι Σαμαρείτης εἶ σὺ καὶ δαιμόνιον ἔχεις; ἀπεκρίθη 49
Ἰησοῦς, Ἐγὼ δαιμόνιον οὐκ ἔχω· ἀλλὰ τιμῶ τὸν Πατέρα
μου, καὶ ὑμεῖς ἀτιμάζετέ με. ἐγὼ δὲ οὐ ζητῶ τὴν 50
δόξαν μου· ἐστὶν ὁ ζητῶν καὶ κρίνων. Ἀμὴν ἀμὴν 51
λέγω ὑμῖν, ἐάν τις τὸν ἐμὸν λόγον τηρήσῃ, θάνατον οὐ μὴ
θεωρήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα. εἶπαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι, Νῦν 52
ἐγνώκαμεν ὅτι δαιμόνιον ἔχεις. Ἀβραὰμ ἀπέθανεν καὶ οἱ
προφῆται, καὶ σὺ λέγεις, Ἐάν τις τὸν λόγον μου τηρήσῃ,
οὐ μὴ γεύσῃται θανάτου εἰς τὸν αἰῶνα. μὴ σὺ μείζων 53
εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀβραάμ, ὅστις ἀπέθανεν; καὶ οἱ προ-
φῆται ἀπέθανον· τίνα σεαυτὸν ποιεῖς; ἀπεκρίθη Ἰη- 54
σοῦς, Ἐὰν ἐγὼ δοξάσω ἐμαυτόν, ἢ δόξα μου οὐδέν ἐστιν·

οὐκ ἐγεννήθημεν] οὐ γεγεννήμεθα ς Ti B* WHm 42 εἶπεν] + οὖν ς (n.m.) :
J ὁ πρό.] Ln* [Tr] [WH] πατὴρ] pr ὁ Ln 44 τοῦ πατρὸς]
B* σφ : — τοῦ ς : C οὐκ πρό.] οὐχ ς Ln Tr ARm ἔστηκεν] ἔστ. WHR
(n.m.) : Scr 45 λέγω] + ὑμῖν [Ln] 46 εἰ] + δὲ ς 48 ἀπε-
κρίθησαν] + οὖν ς εἶπαν] -ον ς 51 τὸν ἐμὸν λόγ.] τὸν λόγ. τὸν ἐμ.
ς 52 εἶπαν] -ον ς Ln Tr A : + οὖν ς γεύσῃται] -σεται ς : C
53 σεαυτὸν] + σὺ ς (n.m.) 54 δοξάσω] -άζω ■ Ln m

- ἔστιν ὁ Πατήρ μου ὁ δοξάζων με, ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι Θεὸς
 55 ὑμῶν ἐστίν, καὶ οὐκ ἐγνώκατε αὐτόν· ἐγὼ δὲ οἶδα αὐ-
 τόν, καὶ ἐῖπω ὅτι οὐκ οἶδα αὐτόν, ἔσομαι ὅμοιος ὑμῖν ψεύ-
 στης· ἀλλὰ οἶδα αὐτόν καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ τηρῶ.
 56 Ἀβραὰμ ὁ πατήρ ὑμῶν ἠγαλλιάσατο ἵνα ἴδῃ τὴν ἡμέραν
 57 τὴν ἐμήν· καὶ εἶδεν καὶ ἐχάρη. εἶπαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι
 πρὸς αὐτόν, Πεντήκοντα ἔτη οὐπω ἔχεις, καὶ Ἀβραὰμ ἐώ-
 58 ρακας; εἶπεν αὐτοῖς Ἰησοῦς, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
 59 πρὶν Ἀβραὰμ γενέσθαι ἐγὼ εἰμί. ἦραν οὖν λίθους ἵνα
 βάλωσιν ἐπ' αὐτόν· Ἰησοῦς δὲ ἐκρύβη καὶ ἐξῆλθεν ἐκ
 τοῦ ἱεροῦ.
 9 Καὶ παράγων εἶδεν ἄνθρωπον τυφλὸν ἐκ γενετῆς.
 2 καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες, Ῥαββεί,
 τίς ἡμαρτεν, οὗτος ἢ οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἵνα τυφλὸς γεννηθῇ;
 3 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, Οὔτε οὗτος ἡμαρτεν οὔτε οἱ γονεῖς αὐ-
 τοῦ· ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ ἐν αὐτῷ.
 4 ἡμᾶς δεῖ ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα τοῦ πέμψαντός με ἕως ἡμέρα
 ἐστίν· ἔρχεται νύξ, ὅτε οὐδεὶς δύναται ἐργάζεσθαι.
 5, 6 ὅταν ἐν τῷ κόσμῳ ᾧ, φῶς εἰμὶ τοῦ κόσμου. ταῦτα
 εἰπὼν ἔπτυσεν χαμαὶ καὶ ἐποίησεν πηλὸν ἐκ τοῦ πτύσμα-
 τος, καὶ ἐπέχρισεν αὐτοῦ τὸν πηλὸν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς,
 7 καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ὑπαγε νύψαι εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ
 Σιλωάμ (ὃ ἐρμηνεύεται Ἀπεσταλμένος). ἀπῆλθεν οὖν καὶ
 8 ἐνύψατο, καὶ ἦλθεν βλέπων. Οἱ οὖν γείτονες καὶ οἱ
 θεωροῦντες αὐτόν τὸ πρότερον, ὅτι προσαίτης ἦν, ἔλεγον,
 9 Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ καθήμενος καὶ προσαιτῶν; ἄλλοι

ὑμῶν] ἡμῶν Tr(n m.) TiABmWHm 55 καὶ ἐὰν εA ὑμῖν] ὑμῶν ε
 TmTiA(n. m.) B ἀλλὰ] ἀλλ' ε 56 ἴδῃ] εἶδῃ Ti 57 εἶπαν]
 -ον ε LnTrA ἐώρακας]-κες TrmWHa: ἐώρακέν σε WHm 58 Ἰη-
 σοῦς] pr ὁ ε LnA ἐγὼ εἰμί] ἐγὼ εἰμι ε 59 ἱεροῦ] + διελθὼν διὰ
 μέσου αὐτῶν· καὶ παρήγεν οὕτω ε Bm: καὶ διελθ. διὰ μ. αὐτῶν ἐπορεύετο,
 καὶ παρ. οὐ. Rm 3 Ἰησοῦς] pr ὁ ε: C 4 ἡμᾶς] ἐμὲ ε LnTrmA
 (n. m.) BmScr με] ἡμᾶς TiB(n. m.) ἕως] ὡς TrmWHm 6 ἐπέ-
 χρισεν] ἐπέθηκεν TrmWH(n. m.) αὐτοῦ] ε°[Tr]mB'm ὀφθαλμούς]+
 τοῦ τυφλοῦ ε[Ln]Bm 7 νύψαι] [Ln] 8 προσαιτῆς] τυφλὸς ε(n. m.)
 ■ ἄλλοι sec.] + δὲ ε[Ln]Trm

ἔλεγον ὅτι Οὗτός ἐστιν· ἄλλοι ἔλεγον, Οὐχί, ἀλλ' ὅμοιος
αὐτῷ ἐστίν. ἐκεῖνος ἔλεγεν ὅτι Ἐγώ εἰμι. ἔλεγον οὖν 10
αὐτῷ, Πῶς οὖν ἠνεώχθησάν σου οἱ ὀφθαλμοί; ἀπε- 11
κρίθη ἐκεῖνος, Ὁ ἄνθρωπος ὁ λεγόμενος Ἰησοῦς πηλὸν
ἐποίησεν καὶ ἐπέχρισέν μου τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ εἶπέν
μοι ὅτι Ὑπαγε εἰς τὸν Σιλωὰμ καὶ νύψαι· ἀπελθὼν οὖν
καὶ νυψάμενος ἀνέβλεψα. εἶπαν αὐτῷ, Ποῦ ἐστὶν ἐκεῖ- 12
νος; λέγει, Οὐκ οἶδα.

Ἀγουσιν αὐτὸν πρὸς τοὺς Φαρισαίους, τὸν ποτε τυφλόν. 13
ἦν δὲ σάββατον ἐν ᾗ ἡμέρα τὸν πηλὸν ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς 14
καὶ ἀνέωξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς. πάλιν οὖν ἡρώτων 15
αὐτὸν καὶ οἱ Φαρισαῖοι πῶς ἀνέβλεψεν. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς,
Πηλὸν ἐπέθηκέν μου ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ ἐνιψάμην,
καὶ βλέπω. ἔλεγον οὖν ἐκ τῶν Φαρισαίων τινές, Οὐκ 16
ἔστιν οὗτος παρὰ Θεοῦ ὁ ἄνθρωπος, ὅτι τὸ σάββατον οὐ
τηρεῖ. ἄλλοι ἔλεγον, Πῶς δύναται ἄνθρωπος ἁμαρτωλὸς
τοιαῦτα σημεῖα ποιεῖν; καὶ σχίσμα ἦν ἐν αὐτοῖς.
λέγουσιν οὖν τῷ τυφλῷ πάλιν, Τί σὺ λέγεις περὶ αὐτοῦ, 17
ὅτι ἠνέωξέν σου τοὺς ὀφθαλμούς; ὁ δὲ εἶπεν ὅτι Προφή-
της ἐστίν. Οὐκ ἐπίστευσαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ 18
ὅτι ἦν τυφλὸς καὶ ἀνέβλεψεν, ἕως ὅτου ἐφώνησαν τοὺς
γονεῖς αὐτοῦ τοῦ ἀναβλέψαντος καὶ ἡρώτησαν αὐτοὺς 19
λέγοντες, Οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ὑμῶν, ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι
τυφλὸς ἐγεννήθη; πῶς οὖν βλέπει ἄρτι; ἀπεκρίθησαν 20
[οὖν] οἱ γονεῖς αὐτοῦ καὶ εἶπαν, Οἶδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν

ἔλεγον sec.] 5° (n.m.) Tr^m οὐχί, ἀλλ' [Ln]: ὅτι 5 (n.m.) [Ln]m Tr^m
ἀλλ' ἀλλὰ TiBWH (n.a.) ἐκεῖνος]+ δὲ Ln 10 οὖν sec.] 5° Tr^o [Ln]
[A] [B] [WH] ἠνεώχθησάν] ἀνεψ. 5: Er. σου] σοι ElzLn^m
11 ἐκεῖνος]+ καὶ εἶπεν [Ln] ὁ bis] 5° Ln^o [A] ὅτι] 5° Ln^o A°
τὸν] τὴν κολουμβήθραν τοῦ 5 οὖν] δὲ 5 12 εἶπαν] -ον 5: pr καὶ
[Tr] (n.m.) WHR :+ οὖν 5 [Tr]m 14 ἐν ᾗ ἡμ.] ὅτε 5 ἀνέψει] ἠνέψ.
WH_a 15 μου] post ἐπὶ τοὺς ὀφθ. 5 16 οὐκ usque ad ἄνθρωπος]
οὗτος ὁ ἄνθρ. οὐκ ἔστιν παρὰ Θεοῦ 5 Ln^m Tr^m, sed παρὰ τοῦ Θεοῦ 5
ἄλλοι]+ δὲ [Tr]m [WH] R 17 οὖν] 5°: C τί σὺ] σὺ τί 5 Ln Tr^m Ti
B ἠνέωξέν] ἠνοιξέν 5 Ln TiBWH_a 18 ἦν] post τυφλὸς 5 Ln (n.m.)
Tr^m 19 βλέπει] post ἄρτι 5 Ln^m 20 οὖν] ins Ln Ti [B] WH : 5°
Tr^o A° R° :+ αὐτοῖς 5 [Ln] εἶπαν] -ον 5 Ln

- 21 ὁ υἱὸς ἡμῶν καὶ ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη· πῶς δὲ νῦν βλέπει οὐκ οἶδαμεν· ἢ τίς ἤνοιξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμεῖς οὐκ οἶδαμεν· αὐτὸν ἐρωτήσατε· ἡλικίαν ἔχει· αὐτὸς περὶ ἑαυτοῦ λαλήσει. ταῦτα εἶπον οἱ γονεῖς αὐτοῦ ὅτι ἐφοβοῦντο τοὺς Ἰουδαίους· ἥδη γὰρ συνετέθειντο οἱ Ἰουδαῖοι ἵνα ἐάν τις αὐτὸν ὁμολογήσῃ Χριστόν, ἀποσυνάγωγος γένηται. διὰ τοῦτο οἱ γονεῖς αὐτοῦ εἶπαν ὅτι Ἠλικίαν ἔχει· αὐτὸν ἐρωτήσατε.
- 24 Ἐφώνησαν οὖν τὸν ἄνθρωπον ἐκ δευτέρου ὃς ἦν τυφλός, καὶ εἶπαν αὐτῷ, Δὸς δόξαν τῷ Θεῷ· ἡμεῖς οἶδαμεν ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος ἁμαρτωλός ἐστιν. ἀπεκρίθη οὖν ἐκεῖνος, Εἰ ἁμαρτωλός ἐστιν οὐκ οἶδα· ἐν οἷδα, ὅτι τυφλὸς ὢν ἄρτι βλέπω. εἶπον οὖν αὐτῷ, Τί ἐποίησέν σοι ; πῶς ἤνοιξέν σου τοὺς ὀφθαλμούς ; ἀπεκρίθη αὐτοῖς, Εἶπον ὑμῖν ἥδη καὶ οὐκ ἠκούσατε· τί πάλιν θέλετε ἀκοῦειν ; μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε αὐτοῦ μαθηταὶ γενέσθαι ; ἐλοιδόρησαν αὐτὸν καὶ εἶπαν, Σὺ μαθητῆς εἶ ἐκείνου· ἡμεῖς δὲ τοῦ Μωυσέως ἐσμέν μαθηταί. ἡμεῖς οἶδαμεν ὅτι Μωυσεὶ λελάληκεν ὁ Θεός· τούτον δὲ οὐκ οἶδαμεν πόθεν ἐστίν. ἀπεκρίθη ὁ ἄνθρωπος καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ἐν τούτῳ γὰρ τὸ θαυμαστόν ἐστιν, ὅτι ὑμεῖς οὐκ οἴδατε πόθεν ἐστίν καὶ ἤνοιξέν μου τοὺς ὀφθαλμούς. οἶδαμεν ὅτι ὁ Θεὸς ἁμαρτωλῶν οὐκ ἀκούει· ἀλλ' ἐάν τις θεοσεβῆς ᾗ καὶ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιῇ, τούτου ἀκούει. ἐκ τοῦ αἰῶνος οὐκ ἠκούσθη ὅτι ἤνοιξέν τις ὀφθαλμοὺς τυφλοῦ

21 αὐτὸν ἐρωτ.] post ἡλικ. ἔχει s ἡλικ.] pr αὐτὸς sLⁿ ἑαυτοῦ]
αὐτοῦ sA: αὐτοῦ LⁿTr^m: C 22 εἶπον] -αν WH 23 et 24 εἶπαν]
-ον s 23 ἐρωτ.] ἐπερωτ. TiBWH(n.m.) 24 ἐκ δευτ.] ante τὸν ἄνθρ.
sLⁿm οὗτος] post ὁ ἄνθρ. sTr(n.m.)TiAB 25 ἐκεῖνος]+ καὶ εἶπεν s
ὢν] ἡμῖν καὶ Tr^m 26 εἶπον] -αν WH οὖν] δὲ s: Er αὐτῷ]
+ πάλιν s[Tr]_m 27 τί]+ οὖν WH_m 28 ἐλοιδόρησαν] pr καὶ [Tr]_m
WHR: pr οἱ δὲ Tr: + οὖν s: C εἶπαν] -ον sLⁿTr^A μαθητῆς]
post et s 29 Μωυσεὶ] Μωσῆ s: -σεὶ C 30 γὰρ] ante τούτῳ s
LⁿB_m τὸ] s^oLⁿ^oA^oB^o_m (ubi legitur ἐν γὰρ τοῦτο θαυμαστόν ἐστιν):
Er ἤνοιξέν] -ξέ LⁿWH_a: ἀνέφξε(ν) sA 31 οἶδαμεν]+ δὲ s δ
Θεὸς] post ἁμαρτ. sLⁿmTiB 32 ἤνοιξέν] -ξέ Lⁿ: ἠνέφξεν TrWH(n.a.)

γεγεννημένοι· εἰ μὴ ἦν οὗτος παρὰ Θεοῦ, οὐκ ἠδύνατο 33
ποιεῖν οὐδέν. ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ, Ἐν ἁμαρ- 34
τίαις σὺ ἐγεννήθης ὁλος, καὶ σὺ διδάσκεις ἡμᾶς ; καὶ ἐξέ-
βαλον αὐτὸν ἔξω.

*Ἦκουσεν Ἰησοῦς ὅτι ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω, καὶ εὐρὼν 35
αὐτὸν εἶπεν, Σὺ πιστεύεις εἰς τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ ;
ἀπεκρίθη ἐκείνος καὶ εἶπεν, Καὶ τίς ἐστιν, Κύριε, ἵνα πι- 36
στεύσω εἰς αὐτόν ; εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Καὶ ἑώρακας 37
αὐτὸν καὶ ὁ λαλῶν μετὰ σοῦ ἐκείνός ἐστιν. ὁ δὲ ἔφη, 38
Πιστεύω, Κύριε· καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ. καὶ εἶπεν ὁ 39
Ἰησοῦς, Εἰς κρίμα ἐγὼ εἰς τὸν κόσμον τοῦτον ἦλθον, ἵνα
οἱ μὴ βλέποντες βλέπωσιν καὶ οἱ βλέποντες τυφλοὶ γέ-
νωνται. ἤκουσαν ἐκ τῶν Φαρισαίων ταῦτα οἱ μετ' αὐτοῦ 40
ὄντες, καὶ εἶπαν αὐτῷ, Μὴ καὶ ἡμεῖς τυφλοὶ ἐσμεν ;
εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Εἰ τυφλοὶ ἦτε, οὐκ ἂν εἶχετε ἁμαρ- 41
τίαν· νῦν δὲ λέγετε ὅτι Βλέπομεν· ἡ ἁμαρτία ὑμῶν μένει.

*Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ μὴ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας 10
εἰς τὴν αὐλὴν τῶν προβάτων ἀλλὰ ἀναβαίνων ἀλλαχόθεν,
ἐκείνος κλέπτῃς ἐστὶν καὶ ληστῆς. ὁ δὲ εἰσερχόμενος 2
διὰ τῆς θύρας ποιμὴν ἐστὶν τῶν προβάτων· τούτῳ ὁ 3
θυρωρὸς ἀνοίγει, καὶ τὰ πρόβατα τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούει,
καὶ τὰ ἴδια πρόβατα φωνεῖ κατ' ὄνομα καὶ ἐξάγει αὐτά.
ὅταν τὰ ἴδια πάντα ἐκβάλῃ, ἔμπροσθεν αὐτῶν πορεύεται· 4
καὶ τὰ πρόβατα αὐτῷ ἀκολουθεῖ, ὅτι οἶδασιν τὴν φωνὴν
αὐτοῦ. ἄλλοτρίῳ δὲ οὐ μὴ ἀκολουθήσουσιν, ἀλλὰ φεύ- 5
ξονται ἀπ' αὐτοῦ, ὅτι οὐκ οἶδασιν τῶν ἄλλοτρίων τὴν

34 εἶπαν] -ον 5 35 Ἰησοῦς] pr ὁ 5 Ln[Tr]A εἶπεν] + αὐτῷ 5
Ln[Tr][A] Θεοῦ] ἀνθρώπου TiAmBmWHRm 36 ἀπεκρίθη ἐκεῖ-
νος] WH^m καὶ εἶπεν] Ln^oTr^m[A] [B] [WH]WH^m καὶ sec.] 5°
Ln^o: CErs^m τίς ἐστιν] + , ἔφη, TrmWHm 37 εἶπεν] + δὲ 5
40 ἤκουσαν] pr καὶ 5 Ln ταῦτα] Ti^o[B] ὄντες] ante μετ' αὐ. 5
εἶπαν] -ον 5 LnTrA 41 ὁ ante Ἰησ.] [WH] εἶχετε] -ατε WH^a
ἡ] + οὖν 5 [Ln] ἡ usque ad μένει] αἱ ἁμαρτίαι ὑμῶν μένουσιν Trm
3 φωνεῖ] καλεῖ 5 4 ὅταν] pr καὶ 5 Ln[Tr]m πάντα] πρόβατα 5
οἶδασιν] -σι WH^a 5 ἀκολουθήσουσιν] -σωσιν 5: Er οἶδασιν] -σι
WH

- 6 φωνήν. Ταύτην τὴν παροιμίαν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς·
ἐκεῖνοι δὲ οὐκ ἔγνωσαν τίνα ἦν ἃ ἐλάλει αὐτοῖς.
- 7 Εἶπεν οὖν πάλιν ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐγὼ
8 εἰμι ἡ θύρα τῶν προβάτων· πάντες ὅσοι ἤλθον πρὸ
ἐμοῦ κλέπται εἰσὶν καὶ λησταί· ἀλλ' οὐκ ἤκουσαν αὐτῶν
9 τὰ πρόβατα. ἐγὼ εἰμι ἡ θύρα· δι' ἐμοῦ ἐάν τις εἰσέλθῃ,
σωθήσεται, καὶ εἰσελεύσεται καὶ ἐξελεύσεται καὶ νομὴν
10 εὐρήσει. ὁ κλέπτης οὐκ ἔρχεται εἰ μὴ ἵνα κλέψῃ καὶ
θύσῃ καὶ ἀπολέσῃ· ἐγὼ ἤλθον ἵνα ζωὴν ἔχωσιν καὶ περισ-
11 σὸν ἔχωσιν. Ἐγὼ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός. ὁ ποιμὴν ὁ
καλὸς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθῃσιν ὑπὲρ τῶν προβάτων.
- 12 ὁ μισθωτὸς καὶ οὐκ ὢν ποιμὴν, οὗ οὐκ ἔστιν τὰ πρόβατα
ἴδια, θεωρεῖ τὸν λύκον ἐρχόμενον, καὶ ἀφίησιν τὰ πρόβατα
καὶ φεύγει· καὶ ὁ λύκος ἀρπάζει αὐτὰ καὶ σκορπίζει·
- 13 ὅτι μισθωτός ἐστιν καὶ οὐ μέλει αὐτῷ περὶ τῶν προβάτων.
- 14 Ἐγὼ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός· καὶ γινώσκω τὰ ἐμὰ καὶ γι-
15 νώσκουσί με τὰ ἐμὰ, καθὼς γινώσκει με ὁ Πατὴρ καὶ γὰρ
γινώσκω τὸν Πατέρα· καὶ τὴν ψυχὴν μου τίθῃμι ὑπὲρ τῶν
16 προβάτων. καὶ ἄλλα πρόβατα ἔχω ἃ οὐκ ἔστιν ἐκ τῆς
αὐλῆς ταύτης· κακεῖνα δεῖ με ἀγαγεῖν, καὶ τῆς φωνῆς μου
ἀκούσουσιν· καὶ γενήσονται μία ποίμνη, εἰς ποιμὴν.
- 17 διὰ τοῦτό με ὁ Πατὴρ ἀγαπᾷ ὅτι ἐγὼ τίθῃμι τὴν ψυχὴν
18 μου ἵνα πάλιν λάβω αὐτήν. οὐδεὶς αἶρει αὐτὴν ἀπ'
ἐμοῦ, ἀλλ' ἐγὼ τίθῃμι αὐτὴν ἀπ' ἐμαυτοῦ. ἐξουσίαν ἔχω
θεῖναι αὐτήν, καὶ ἐξουσίαν ἔχω πάλιν λαβεῖν αὐτήν· ταύ-
την τὴν ἐντολὴν ἔλαβον παρὰ τοῦ Πατρὸς μου.
- 19 Σχίσμα πάλιν ἐγένετο ἐν τοῖς Ἰουδαίοις διὰ τοὺς λόγους

6 ἦν] ἡ T^r 7 πάλιν] Tⁱ[B]: pr αὐτοῖς Lⁿ: + αὐτοῖς ε T^r[B]R δ]
[WH] ἐγὼ] pr ὅτι ε at J^c[Lⁿ]Tⁱ[A]B 8 πρὸ ἐμοῦ] ante ἤλθον ε:
Tⁱ[B] ἀλλ' ἀλλὰ WH_a 12 μισθωτὸς] pr δε [T^r]m: + δε ε Lⁿ[T^r]A
ἐστιν] εἰσὶ ε ἀφίησιν] -σι WH_a σκορπίζει] + τὰ πρόβατα ε [Lⁿ]
[T^r]m[A]Bm 13 ὅτι] pr ὁ δε μισθωτὸς φεύγει ε [Lⁿ] [T^r]mBm
14 γινώσκουσιν] -σιν LⁿT^rA γιν. με τὰ ἐμὰ] γινώσκομαι ὑπὸ τῶν
ἐμῶν. ε(n.m.): γιν. μ. τὰ ἐμὰ. A σφ? 16 δεῖ με] με δεῖ ε γενή-
σονται] -σεται ε LⁿTⁱBRm 17 με] post ὁ πατ. ε 18 αἶρει] ἤρεν
WH(n.m.)Rm 19 σχίσμα] + οὖν ε

τούτους. ἔλεγον δὲ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν, Δαιμόνιον ἔχει 20
καὶ μαίνεται· τί αὐτοῦ ἀκούετε; ἄλλοι ἔλεγον, Ταῦτα 21
τὰ ῥήματα οὐκ ἔστιν δαιμονιζομένου· μὴ δαιμόνιον δύνα-
ται τυφλῶν ὀφθαλμοὺς ἀνοίξαι;

Ἐγένετο δὲ τὰ Ἐγκαίνια ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις· χειμὼν 22
ἦν· καὶ περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ ἐν τῇ στοᾷ 23
[τοῦ] Σολομῶνος. ἐκύκλωσαν οὖν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι 24
καὶ ἔλεγον αὐτῷ, Ἔως πότε τὴν ψυχὴν ἡμῶν αἵρεις; εἰ σὺ
εἶ ὁ Χριστός, εἰπὲ ἡμῖν παρρησίᾳ. ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ 25
Ἰησοῦς, Εἶπον ὑμῖν, καὶ οὐ πιστεύετε· τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ
ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Πατρὸς μου, ταῦτα μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ.
ἀλλὰ ὑμεῖς οὐ πιστεύετε, ὅτι οὐκ ἐστὲ ἐκ τῶν προβάτων 26
τῶν ἐμῶν. τὰ πρόβατα τὰ ἐμὰ τῆς φωνῆς μου ἀκούου- 27
σιν, κἀγὼ γινώσκω αὐτά, καὶ ἀκολουθοῦσίν μοι· κἀγὼ 28
δίδωμι αὐτοῖς ζωὴν αἰώνιον, καὶ οὐ μὴ ἀπόλωνται εἰς τὸν
αἰῶνα, καὶ οὐχ ἄρπάσει τις αὐτὰ ἐκ τῆς χειρὸς μου. ὁ 29
Πατήρ μου ὃ δέδωκέν μοι πάντων μείζον ἐστίν, καὶ οὐδεὶς
δύναται ἄρπάξαι ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ Πατρὸς. ἐγὼ καὶ 30
ὁ Πατήρ ἓν ἐσμεν. Ἐβάστασαν πάλιν λίθους οἱ Ἰου- 31
δαῖοι ἵνα λιθάσωσιν αὐτόν. ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, 32
Πολλὰ ἔργα καλὰ ἔδειξα ὑμῖν ἐκ τοῦ Πατρὸς· διὰ ποῖον
αὐτῶν ἔργον ἐμὲ λιθάζετε; ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ 33
Ἰουδαῖοι, Περὶ καλοῦ ἔργου οὐ λιθάζομέν σε, ἀλλὰ περὶ

20 δὲ] οὖν TiB 21 ἀνοίξαι] ἀνοίγειν ς Ln 22 δὲ] τότε Trm WH
Rm; Scr ἐγκαίνια] ἐγκ. ς Ln TrA τοῖς] Ti° (ita vult) B°
χειμῶν] pr καὶ ς Ln 23 ὁ] [Tr] [WH] τοῦ] ins ς Tr WH: Ln° Ti°
A° B° Σολομῶνος] -μῶντος ς: CEr 24 ἐκύκλωσαν] ἐκύκλευσαν
Trm WHm εἰπὲ] εἰπὸν Ti WH(n.a.) παρρησίᾳ] παρη. WHa
25 αὐτοῖς] Ti° B° ὁ] [Tr] [WH] 26 ἀλλὰ] ἀλλ' ς ὅτι οὐκ]
οὐ γὰρ ς Ln(n.m.) TrmA: Er ἐμῶν] + καθὼς εἶπον ὑμῖν ς [Ln] [Tr] m
[A] Bm 27 ἀκούουσιν] ἀκούει ς Ln 28 δίδωμι αὐτ.] post ζωὴν
αἰών. ς Ln Trm 29 μου] Ti° [B] δ...μείζον] δς...μείζων ς Ln B
(n.m.) WHm R(n.m.) ὃ δέδωκέν] ὃ δεδωκώς Bm πάντων] post μείζ.
ς Ln Πατρός] + μου ς Ln [Tr] 31 ἐβάστασαν] + οὖν ς Ln [Tr] A
32 καλὰ] ante ἔργα ς TrA: post ἔδ. ὑμ. WH(n.m.) Πατρός] + μου ς
[Ln] [Tr] ἐμὲ] με ς Ln: post λιθάζ. ς Ln(n.m.) 33 Ἰουδαῖοι] +
λέγοντες ς

- βλασφημίας, καὶ ὅτι σὺ ἄνθρωπος ὢν ποιεῖς σεαυτὸν
 34 Θεόν. ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Οὐκ ἔστιν γεγραμ-
 35 μένον ἐν τῷ νόμῳ ὑμῶν ὅτι Ἐγὼ εἶπα, θεοὶ ἐστέ; εἰ
 ἐκείνους εἶπεν θεοὺς πρὸς οὓς ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἐγένετο
 36 (καὶ οὐ δύναται λυθῆναι ἡ γραφή), ὃν ὁ Πατὴρ ἡγία-
 σεν καὶ ἀπέστειλεν εἰς τὸν κόσμον ὑμεῖς λέγετε ὅτι Βλα-
 37 σφημεῖς, ὅτι εἶπον, Υἱὸς τοῦ Θεοῦ εἰμὶ; εἰ οὐ ποιῶ τὰ
 38 ἔργα τοῦ Πατρὸς μου, μὴ πιστεύετε μοι. εἰ δὲ ποιῶ,
 καὶ ἐμοὶ μὴ πιστεύετε, τοῖς ἔργοις πιστεύετε· ἵνα γνῶτε
 καὶ γινώσκετε ὅτι ἐν ἐμοὶ ὁ Πατὴρ ἀγῶν ἐν τῷ Πατρί.
 39 Ἐξήτουν [οὖν] πάλιν αὐτὸν πιάσαι· καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τῆς
 χειρὸς αὐτῶν.
 40 Καὶ ἀπῆλθεν πάλιν πέραν τοῦ Ἰορδάνου εἰς τὸν τόπον
 ὅπου ἦν Ἰωάννης τὸ πρῶτον βαπτίζων· καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ.
 41 καὶ πολλοὶ ἦλθον πρὸς αὐτόν, καὶ ἔλεγον ὅτι Ἰωάννης μὲν
 σημεῖον ἐποίησεν οὐδέν, πάντα δὲ ὅσα εἶπεν Ἰωάννης περὶ
 42 τούτου ἀληθὴ ἦν. καὶ πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν
 ἐκεῖ.
 11 Ἦν δέ τις ἀσθενῶν, Λάζαρος ἀπὸ Βηθανίας, ἐκ τῆς
 2 κώμης Μαρίας καὶ Μάρθας τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς. ἦν δὲ
 Μαρία ἡ ἀλείψασα τὸν Κύριον μύρῳ καὶ ἐκμάξασα τοὺς
 πόδας αὐτοῦ ταῖς θριξίν αὐτῆς, ἧς ὁ ἀδελφὸς Λάζαρος
 3 ἦσθένει. ἀπέστειλαν οὖν αἱ ἀδελφαὶ πρὸς αὐτὸν λέ-
 4 γουσαι, Κύριε, ἴδε ὃν φιλεῖς ἀσθενεῖ. ἀκούσας δὲ ὁ
 Ἰησοῦς εἶπεν, Αὕτη ἡ ἀσθένεια οὐκ ἔστιν πρὸς θάνατον,
 ἀλλ' ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ, ἵνα δοξασθῇ ὁ Υἱὸς τοῦ
 5 Θεοῦ δι' αὐτῆς. ἡγάπα δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν Μάρθαν καὶ
 6 τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς καὶ τὸν Λάζαρον. Ὡς οὖν ἤκουσεν

34 ὁ] [Tr] [WH] ὅτι] 5° (n.m.) εἶπα] -ον Ln 35 ἐγένετο]
 ante τοῦ Θεοῦ Ti 36 τοῦ] Ti° B° 38 πιστεύετε] -ετε Ti
 πιστεύετε] -σατε 5A γινώσκετε] πιστεύετε 5 B (n.m.) τῷ Πατρί]
 αὐτῷ 5 Ln m 39 οὖν] ins 5 Ln [Tr] Ti [A] [B] [WH]: R° πάλιν] Ti°
 [B] [WH] m: post αὐτὸν [B] WH (n.m.) 40 ἔμεινεν] ἔμενεν Ln Tr m WH
 (n.m.) 42 ἐπίστ.] ante πολλοὶ 5 ἐκεῖ] ante εἰς αὐτόν 5
 1 Μαρίας] pr τῆς Ti [B] 2 Μαρία] -iām Tr WH

ὅτι ἀσθενεῖ, τότε μὲν ἐν ἔμεινεν ἐν ᾧ ἦν τότῳ δύο ἡμέρας.
ἔπειτα μετὰ τοῦτο λέγει τοῖς μαθηταῖς, Ἄγωμεν εἰς τὴν 7
Ἰουδαίαν πάλιν. λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταί, Ῥαββεῖ, 8
νῦν ἐξήτουν σε λιθάσαι οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ πάλιν ὑπάγεις
ἐκεῖ; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, Οὐχὶ δώδεκα ὥραι εἰσιν τῆς 9
ἡμέρας; ἐάν τις περιπατῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ, οὐ προσκόπτει, ὅτι
τὸ φῶς τοῦ κόσμου τούτου βλέπει. ἐὰν δέ τις περιπα- 10
τῇ ἐν τῇ νυκτί, προσκόπτει, ὅτι τὸ φῶς οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ.
ταῦτα εἶπεν, καὶ μετὰ τοῦτο λέγει αὐτοῖς, Λάζαρος ὁ φίλος 11
ἡμῶν κεκοίμηται· ἀλλὰ πορεύομαι ἵνα ἐξυπνίσω αὐτόν.
εἶπον οὖν οἱ μαθηταὶ αὐτῷ, Κύριε, εἰ κεκοίμηται, σωθή- 12
σεται. εἰρήκει δὲ ὁ Ἰησοῦς περὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ· 13
ἐκεῖνοι δὲ ἔδοξαν ὅτι περὶ τῆς κοιμήσεως τοῦ ὑπνου λέγει.
τότε οὖν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς παρρησίᾳ, Λάζαρος ἀπέ- 14
θανεν· καὶ χαίρω δι' ὑμᾶς, ἵνα πιστευσήτε, ὅτι οὐκ 15
ἤμην ἐκεῖ· ἀλλὰ ἄγωμεν πρὸς αὐτόν. εἶπεν οὖν Θωμᾶς 16
ὁ λεγόμενος Δίδυμος τοῖς συνμαθηταῖς, Ἄγωμεν καὶ ἡμεῖς,
ἵνα ἀποθάνωμεν μετ' αὐτοῦ.

Ἐλθὼν οὖν ὁ Ἰησοῦς εὗρεν αὐτὸν τέσσαρας ἤδη ἡμέρας 17
ἔχοντα ἐν τῷ μνημείῳ. ἦν δὲ Βηθανία ἐγγὺς τῶν Ἱερο- 18
σολύμων, ὡς ἀπὸ σταδίων δεκαπέντε· πολλοὶ δὲ ἐκ 19
τῶν Ἰουδαίων ἐληλύθεισαν πρὸς τὴν Μάρθαν καὶ Μαριάμ,
ἵνα παραμυθήσωνται αὐτὰς περὶ τοῦ ἀδελφοῦ. ἡ οὖν 20
Μάρθα ὡς ἤκουσεν ὅτι Ἰησοῦς ἔρχεται, ὑπήντησεν αὐτῷ·
Μαρία δὲ ἐν τῷ οἴκῳ ἐκαθέζετο. εἶπεν οὖν ἡ Μάρθα 21
πρὸς Ἰησοῦν, Κύριε, εἰ ἦς ὧδε, οὐκ ἂν ἀπέθανεν ὁ ἀδελφός

7 μαθηταῖς]+αὐτοῦ [Lⁿ] 9 Ἰησοῦς] pr ὁ ε : C ὥραι] post εἰσιν
ε : C 12 εἶπον] -αν WH οἱ μαθηταί] [A] : post αὐτῷ LⁿTiBR
αὐτῷ] -οῦ ε 14 οὖν] [Lⁿ] παρρη.] παρη. WH_a 15 ἀλλὰ]
ἀλλ' ε : C 16 συνμ.] συμμ. ε LⁿTrA 17 ἐλθὼν...εἰδ.] ἦλθεν...
καὶ εἰ. LⁿTr^m τέσσαρας] -ρες WH_a ἤδη] Ti^o[B] : post ἡμ. ε Lⁿ
(n.m.)Tr^m[B] 18 Βηθ.] pr ἡ ε LⁿTrA 19 πολλοὶ δὲ] καὶ πολλ.
ε (n.m.) τὴν] τὰς περὶ ε TiAmBm : C^m Μαριάμ] Μαρίαν ε
ἀδελφοῦ]+αὐτῶν ε Lⁿ 20 Ἰησοῦς] pr ὁ ε : C Μαρία] -ιάμ WH
(n.m.) 21 ἡ] Lⁿ Ἰησοῦν] pr τὸν ε Lⁿ[Tr]A Κύριε] [Tr]^m
WH^m ἀπέθ.] ἐτεθνήκει ε Tr^mA ὁ ἀδ. μόν] ante οὐκ ἂν ἐτ. ε

- 22 μου. καὶ νῦν οἶδα ὅτι ὅσα ἂν αἰτήσῃ τὸν Θεὸν δώσει
 23 σοι ὁ Θεός. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Ἀναστήσεται ὁ
 24 ἀδελφός σου. λέγει αὐτῷ ἡ Μάρθα, Οἶδα ὅτι ἀναστή-
 25 σεται ἐν τῇ ἀναστάσει ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. εἶπεν
 αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Ἐγὼ εἰμι ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωή. ὁ πι-
 26 στεύων εἰς ἐμὲ καὶ ἀποθάνῃ ζήσεται. καὶ πᾶς ὁ ζῶν
 καὶ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ μὴ ἀποθάνῃ εἰς τὸν αἰῶνα. πι-
 27 στεύεις τοῦτο; λέγει αὐτῷ, Ναί, Κύριε. ἐγὼ πεπίστευ-
 κα ὅτι σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ὁ εἰς τὸν κόσμον
 28 ἐρχόμενος. καὶ τοῦτο εἰποῦσα ἀπῆλθεν καὶ ἐφώνησεν
 29 πᾶρεστιν καὶ φωνεῖ σε. ἐκείνη δὲ ὡς ἤκουσεν, ἡγέρθη
 30 ταχὺ καὶ ἤρχετο πρὸς αὐτόν. οὐπω δὲ ἐληλύθει ὁ Ἰη-
 σοῦς εἰς τὴν κώμην, ἀλλ' ἦν ἔτι ἐν τῷ τόπῳ ὅπου ὑπῆντη-
 31 σεν αὐτῷ ἡ Μάρθα. οἱ οὖν Ἰουδαῖοι οἱ ὄντες μετ'
 αὐτῆς ἐν τῇ οἰκίᾳ καὶ παραμυθούμενοι αὐτήν, ἰδόντες τὴν
 32 Μαριὰμ ὅτι ταχέως ἀνέστη καὶ ἐξῆλθεν, ἠκολούθησαν
 αὐτῇ, δόξαντες ὅτι ὑπάγει εἰς τὸ μνημεῖον ἵνα κλαύσῃ
 33 ἐκεῖ. Ἡ οὖν Μαριὰμ ὡς ἦλθεν ὅπου ἦν Ἰησοῦς, ἰδοῦ-
 σα αὐτὸν ἔπεσεν αὐτοῦ πρὸς τοὺς πόδας λέγουσα αὐτῷ,
 34 Κύριε, εἰ ἦς ὧδε, οὐκ ἂν μου ἀπέθανεν ὁ ἀδελφός. Ἰη-
 σοῦς οὖν ὡς εἶδεν αὐτὴν κλαίονσαν καὶ τοὺς συνελθόντας
 αὐτῇ Ἰουδαίους κλαίοντας, ἐνεβριμήσατο τῷ πνεύματι καὶ
 35 ἐτάραξεν ἑαυτὸν καὶ εἶπεν, Ποῦ τεθείκατε αὐτόν; λέ-
 36 γουσιν αὐτῷ, Κύριε, ἔρχου καὶ ἴδε. ἐδάκρυσεν ὁ Ἰη-
 37 σοῦς. ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι, Ἴδε πῶς ἐφίλει αὐτόν.
 37 τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπον, Οὐκ ἐδύνατο οὗτος ὁ ἀνοίξας τοὺς

22 καὶ] pr ἀλλὰ ς [Ln] [Tr] m Bm ἂν] ἐὰν WH_a 24 ἡ] ς [B]: C
 28 τοῦτο] ταῦτα ς Ln Μαριὰμ] -ίαν ς εἰποῦσα sec.] εἵπασα Tr
 WH 29 δὲ] ς Ln [Tr] m Ti [A] B^o ἡγέρθη] ἐγείρεται ς Ti Bm
 ἤρχετο] ἔρχεται ς Ln (n. m.) Ti Bm 30 ἔτι] ς [Tr] m Ti [A] [B] 31 Μα-
 ριὰμ] -ίαν ς δόξαντες] λέγοντες ς (n. m.) Ln 32 Μαριὰμ] -ία ς Ln
 Ἰησοῦς] pr ὁ ς αὐτοῦ πρὸς τοὺς πόδ.] εἰς τοὺς π. αὐ. ς Ln: Er
 μου] post ἀπέθ. ς Ln 37 εἶπον] -αν WH ἐδύνατο] ἡδύν. ς WH_a

ὀφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ ποιῆσαι ἵνα καὶ οὗτος μὴ ἀποθάνῃ ;
 Ἰησοῦς οὖν πάλιν ἐμβριμώμενος ἐν ἑαυτῷ ἔρχεται εἰς τὸ 38
 μνημεῖον. ἦν δὲ σπήλαιον, καὶ λίθος ἐπέκειτο ἐπ' αὐτῷ.
 λέγει ὁ Ἰησοῦς, Ἄρατε τὸν λίθον. λέγει αὐτῷ ἡ ἀδελφὴ 39
 τοῦ τετελευτηκότος Μάρθα, Κύριε, ἥδη ὄζει· τεταρταῖος
 γάρ ἐστιν. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Οὐκ εἰπὸν σοι ὅτι 40
 ἐὰν πιστεύσῃς ὅψῃ τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ ; ἦραν οὖν τὸν 41
 λίθον. ὁ δὲ Ἰησοῦς ἤρην τοὺς ὀφθαλμοὺς ἄνω καὶ εἶπεν,
 Πάτερ, εὐχαριστῶ σοι ὅτι ἤκουσάς μου. ἐγὼ δὲ ᾔδειν 42
 ὅτι πάντοτέ μου ἀκούεις· ἀλλὰ διὰ τὸν ὄχλον τὸν περι-
 στῶτα εἶπον, ἵνα πιστεῦσωσιν ὅτι σύ με ἀπέστειλας.
 Καὶ ταῦτα εἰπὼν φωνῇ μεγάλῃ ἐκραύγασεν, Λάζαρε, δεῦ- 43
 ρο ἔξω. ἐξῆλθεν ὁ τεθνηκὼς δεδεμένος τοὺς πόδας καὶ 44
 τὰς χεῖρας κειρίαις, καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ σουδαρίῳ περιεδέ-
 δετο. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Λύσατε αὐτόν, καὶ ἄφετε
 αὐτὸν ὑπάγειν.

Πολλοὶ οὖν ἐκ τῶν Ἰουδαίων, οἱ ἐλθόντες πρὸς τὴν 45
 Μαρὶὰμ καὶ θεασάμενοι ὃ ἐποίησεν, ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν.
 τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν ἀπηλθον πρὸς τοὺς Φαρισαίους καὶ εἶπαν 46
 αὐτοῖς ἃ ἐποίησεν Ἰησοῦς.

Συνήγαγον οὖν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι συνέδριον, 47
 καὶ ἔλεγον, Τί ποιούμεν ; ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος πολλὰ
 ποιεῖ σημεῖα. ἐὰν ἀφώμεν αὐτὸν οὕτως, πάντες πιστεύ- 48
 σουσιν εἰς αὐτόν· καὶ ἐλεύσονται οἱ Ῥωμαῖοι καὶ ἀροῦ-
 σιν ἡμῶν καὶ τὸν τόπον καὶ τὸ ἔθνος. εἰς δὲ τις ἐξ 49
 αὐτῶν Καϊάφας, ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, εἶπεν
 αὐτοῖς, Ὑμεῖς οὐκ οἴδατε οὐδέν, οὐδὲ λογίζεσθε ὅτι 50

38 ἐμβριμώμενος] ἐνβρι. WH_a : -μυσάμενος L_{nm} : -μούμενος TiWH_a
 39 δ] L_n^o[Tr] τετελευτηκότος] τελευ. Tr σφ : τεθνηκός σ
 40 ὅψῃ] ὅψει σ 41 λίθον] + οὗ ἦν ὁ τεθνηκὼς κείμενος σ(n.m.)
 44 ἐξῆλθεν] pr καὶ σ Ln ὁ ante Ἰησ.] [Tr]m[WH] αὐτοῖς] post
 ὁ Ἰησοῦς TrmWH αὐτόν sec.] σ^oL_n^o[Tr][B] 45 Μαρὶὰμ] -ίαν σ
 ὁ] ἃ σ Ln Trm TiB(n.m.) WHm Rm ἐποίησεν] + ὁ Ἰησοῦς σ 46 ἀπηλ-
 θον] -αν WH_a εἶπαν] -ον σ L_n Tr A ἃ] ὁ L_n(n.m.) Trm Ἰη-
 σοῦς] pr ὁ σ 47 ποιεῖ] post σημεῖα σ 50 λογίζ.] διαλογίζ. σ

- συμφέρει ὑμῖν ἵνα εἰς ἄνθρωπος ἀποθάνῃ ὑπὲρ τοῦ λαοῦ
 51 καὶ μὴ ὅλον τὸ ἔθνος ἀπόληται. Τοῦτο δὲ ἀφ' ἑαυτοῦ
 οὐκ εἶπεν· ἀλλὰ ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου ἐπρο-
 φήτευσεν ὅτι ἡμελλεν Ἰησοῦς ἀποθνήσκειν ὑπὲρ τοῦ
 52 ἔθνους· καὶ οὐχ ὑπὲρ τοῦ ἔθνους μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ
 τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ τὰ διεσκορπισμένα συναγάγῃ εἰς ἓν.
 53 ἀπ' ἐκείνης οὖν τῆς ἡμέρας ἐβουλευσάντο ἵνα ἀποκτείνω-
 σιν αὐτόν.
 54 Ὁ οὖν Ἰησοῦς οὐκέτι παρρησίᾳ περιεπάτει ἐν τοῖς Ἰου-
 δαίοις, ἀλλὰ ἀπῆλθεν ἐκείθεν εἰς τὴν χώραν ἐγγὺς τῆς
 ἐρήμου, εἰς Ἐφραῖμ λεγομένην πόλιν, κακεῖ ἔμεινεν μετὰ
 55 τῶν μαθητῶν. ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων,
 καὶ ἀνέβησαν πολλοὶ εἰς Ἱεροσόλυμα ἐκ τῆς χώρας πρὸ
 56 τοῦ πάσχα, ἵνα ἀγνίσωσιν ἑαυτούς. ἐζήτουν οὖν τὸν
 Ἰησοῦν, καὶ ἔλεγον μετ' ἀλλήλων ἐν τῷ ἱερῷ ἑστηκότες,
 57 τί δοκεῖ ὑμῖν; ὅτι οὐ μὴ ἔλθῃ εἰς τὴν ἑορτήν; δεδώ-
 κεισαν δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἐντολὰς ἵνα ἐάν
 τις γνῶ ποῦ ἐστὶν μὴνύσῃ, ὅπως πιάσωσιν αὐτόν.
 12 Ὁ οὖν Ἰησοῦς πρὸ ἑξ ἡμερῶν τοῦ πάσχα ἦλθεν εἰς
 Βηθανίαν, ὅπου ἦν Λάζαρος ὃν ἠγειρεν ἐκ νεκρῶν Ἰησοῦς.
 2 ἐποίησαν οὖν αὐτῷ δεῖπνον ἐκεῖ· καὶ ἡ Μάρθα διηκόνει, ὃ
 3 δὲ Λάζαρος εἰς ἦν ἐκ τῶν ἀνακειμένων σὺν αὐτῷ. ἡ
 οὖν Μαρία λαβοῦσα λίτραν μύρου νάρδου πιστικῆς πολυ-
 τίμου ἠλείψεν τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἐξέμαξεν ταῖς
 θριξίν αὐτῆς τοὺς πόδας αὐτοῦ· ἡ δὲ οἰκία ἐπληρώθη ἐκ

ὑμῖν] ἡμῖν 5 Ln Trm Bm 51 ἐπροφήτευσεν] προεφῆτ. 5 ἡμελλεν]
 ἔμελλ. 5 WH(n.a.) Ἰησοῦς] pr ὁ 5 53 ἐβουλευσάντο] συνεβουλ.
 5 Trm A 54 ὁ οὖν Ἰησ.] Ἰησοῦς οὖν 5 Ln Ti B παρρησίᾳ] παρησ.
 WH_a Ἐφραῖμ] -αἴμ 5 TrAR? : -ἐμ 5m ἔμεινεν] διέτριβεν 5 Ln
 Trm Ti B(n.m.) μαθητῶν] + αὐτοῦ 5 Ln 56 ἔλεγον] -αν Ti B
 57 δὲ] + καὶ 5(n.m.) Bm ἐντολὰς] -λὴν 5 Ln Trm 1 Λάζαρος] + ὁ
 τεθυνηκώς 5 [Ln] [Tr] [A] Bm Ἰησοῦς] 5°: E75m : pr ὁ E75m Ln Tr A
 2 ἐκ] 5° Ln° Tr° sed [Tr] m ἀνακειμ. σὺν] συνανακειμ. 5 : CEr
 3 Μαρία] -αἴμ Tr WH τοῦ ante Ἰησ.] [Tr] [WH] ἐπληρώθη]
 ἐπλήσθη Trm

τῆς ὁσμῆς τοῦ μύρου. λέγει δὲ Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης 4
εἰς [ἐκ] τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ὁ μέλλων αὐτὸν παραδιδόναι,
Διὰ τί τοῦτο τὸ μύρον οὐκ ἐπράθη τριακοσίων δηναρίων 5
καὶ ἐδόθη πτωχοῖς; εἶπεν δὲ τοῦτο οὐχ ὅτι περὶ τῶν 6
πτωχῶν ἔμελεν αὐτῷ, ἀλλ' ὅτι κλέπτῃς ἦν καὶ τὸ γλωσσό-
κομον ἔχων τὰ βαλλόμενα ἐβάσταζεν. εἶπεν οὖν ὁ 7
Ἰησοῦς, Ἄφες αὐτήν, ἵνα εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ ἐνταφιασμοῦ
μου τηρήσῃ αὐτό. τοὺς πτωχοὺς γὰρ πάντοτε ἔχετε 8
μεθ' ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε. ἔγνω οὖν ὁ 9
ὄχλος πολὺς ἐκ τῶν Ἰουδαίων ὅτι ἐκεῖ ἐστίν· καὶ ἦλθον
οὐ διὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ τὸν Δάζαρον ἴδωσιν
ὃν ἡγείρειν ἐκ νεκρῶν. ἐβουλεύσαντο δὲ οἱ ἀρχιερεῖς 10
ἵνα καὶ τὸν Δάζαρον ἀποκτείνωσιν· ὅτι πολλοὶ δι' 11
αὐτὸν ὑπῆγον τῶν Ἰουδαίων καὶ ἐπίστευον εἰς τὸν Ἰησοῦν.
Τῇ ἐπαύριον ὄχλος πολὺς ὁ ἐλθὼν εἰς τὴν ἑορτήν, ἀκού- 12
σαντες ὅτι ἔρχεται Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα, ἔλαβον τὰ 13
βαῖτα τῶν φοινίκων καὶ ἐξῆλθον εἰς ὑπάντησιν αὐτῷ, καὶ
ἐκραύγαζον, Ὡσαννά· εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι
Κυρίου καὶ ὁ Βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ. εὐρὼν δὲ ὁ Ἰη- 14
σοῦς ὀνάριον ἐκάθισεν ἐπ' αὐτό, καθὼς ἐστὶν γεγραμμένον,
Μὴ φοβοῦ, θυγάτηρ Σιών· ἰδοὺ ὁ Βασιλεὺς σου ἔρχεται 15
καθήμενος ἐπὶ πῶλον ὄνου. Ταῦτα οὐκ ἔγνωσαν αὐτοῦ 16
οἱ μαθηταὶ τὸ πρῶτον· ἀλλ' ὅτε ἐδοξάσθη Ἰησοῦς, τότε
ἐμνήσθησαν ὅτι ταῦτα ἦν ἐπ' αὐτῷ γεγραμμένα καὶ ταῦτα
ἐποίησαν αὐτῷ. ἐμαρτύρει οὖν ὁ ὄχλος ὁ ὢν μετ' αὐτοῦ 17

4 δὲ] [B] [WH]: οὖν s Ln Tr A ὁ Ἰσκαριώτης] Σίμωνος Ἰσκ. s Ln Tr m
Bm: ἀπο Καρυώτου Bm ἐκ] ins s Ln Ti AB: Tr^o WH^o R^o εἰς ἐ. τ.
μ. αὐτοῦ] ante Ἰουδ. Σιμ. Ἰσκ. s Ln Tr m (sic vult) 6 ἔχων] εἶχεν
καὶ s Ln 7 ἵνα] s^o (n.m.) B^o m τηρήσῃ] τετήρηκεν s (n.m.) Bm
9 ὁ] s^o Ln^o Tr^o sed [Tr] m A^o ἦλθον] -αν WH (n.a.) 12 ὄχλος] pr
ὁ [Tr] m WH R m Ἰησοῦς] pr ὁ s: ante ἔρχεται Ln m 13 ἐκραύγα-
ζον] ἐκραζον s: + λέγοντες [Ln] ὡσαννά] ὡς. Ln Ti B καὶ tert.]
s^o Ln^o [Tr] m 14 ἐστίν] ἐστι WH^a 15 θυγάτηρ] θυγάτερ s
16 ταῦτα] + δὲ s [Ln] αὐτοῦ] post οἱ μαθ. s Ln Tr A Ἰησοῦς] pr
ὁ s Ln: E r

- ὅτε τὸν Δάζαρον ἐφώνησεν ἐκ τοῦ μνημείου καὶ ἡγειρεν
 18 αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. διὰ τοῦτο καὶ ὑπήντησεν αὐτῷ ὁ
 ὄχλος, ὅτι ἤκουσαν τοῦτο αὐτὸν πεποιηκέναι τὸ σημεῖον.
 19 οἱ οὖν Φαρισαῖοι εἶπαν πρὸς ἑαυτούς, Θεωρεῖτε ὅτι οὐκ
 ὠφελεῖτε οὐδέν· ἴδε ὁ κόσμος ὀπίσω αὐτοῦ ἀπῆλθεν.
 20 Ἦσαν δὲ Ἕλληνες τινες ἐκ τῶν ἀναβαινόντων ἵνα προσ-
 21 κινήσωσιν ἐν τῇ ἑορτῇ· οὗτοι οὖν προσῆλθον Φιλίππῳ
 τῷ ἀπὸ Βηθσαϊδᾶ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἡρώτων αὐτὸν λέ-
 22 γοντες, Κύριε, θέλομεν τὸν Ἰησοῦν ἰδεῖν. ἔρχεται ὁ
 Φίλιππος καὶ λέγει τῷ Ἀνδρέᾳ· ἔρχεται Ἀνδρέας καὶ
 23 Φίλιππος καὶ λέγουσιν τῷ Ἰησοῦ. ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπο-
 κρίνεται αὐτοῖς λέγων, Ἐλήλυθεν ἡ ὥρα ἵνα δοξασθῇ ὁ Υἱὸς
 24 τοῦ Ἀνθρώπου. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ ὁ κόκκος
 τοῦ σίτου πεσὼν εἰς τὴν γῆν ἀποθάνῃ, αὐτὸς μόνος μένει·
 25 ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ, πολὺν καρπὸν φέρει. ὁ φιλῶν τὴν
 ψυχὴν αὐτοῦ ἀπολλύει αὐτήν· καὶ ὁ μισῶν τὴν ψυχὴν
 αὐτοῦ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ εἰς ζωὴν αἰώνιον φυλάξει αὐτήν.
 26 ἐὰν ἐμοί τις διακονῇ, ἐμοὶ ἀκολουθεῖτω· καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγώ,
 ἐκεῖ καὶ ὁ διάκονος ὁ ἐμὸς ἔσται· ἐὰν τις ἐμοὶ διακονῇ,
 27 τιμήσει αὐτὸν ὁ Πατήρ. νῦν ἡ ψυχὴ μου τετάραται·
 καὶ τί εἴπω; Πάτερ, σῶσόν με ἐκ τῆς ὥρας ταύτης. ἀλλὰ
 28 διὰ τοῦτο ἦλθον εἰς τὴν ὥραν ταύτην. Πάτερ, δόξασόν
 σου τὸ ὄνομα. ἦλθεν οὖν φωνὴ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, Καὶ ἐδό-
 29 ξασα καὶ πάλιν δοξάσω. ὁ οὖν ὄχλος ὁ ἐστὼς καὶ
 ἀκούσας ἔλεγεν βροντὴν γεγονέναι· ἄλλοι ἔλεγον, Ἀγγε-
 30 λος αὐτῷ λελάληκεν. ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν, Οὐ

17 ὅτε] ὅτι LnTrmTiBm: CEr 18 καὶ] Tr^o at [Tr]_m ἡκου-
 σαν] -σε s: Er 19 εἶπαν] -ον s LnA οὐδέν·] οὐδέν; s LnTrA
 κόσμος] + ὅλος [Tr]_mBm 20 τινες] ante Ἑλλ. s Ln_m προσκινή-
 σωσιν] -σουσιν LnTrA 21 προσῆλθον] -αν WH(n.a.) 22 ὁ] s^o
 Ln^o Ti^oB^o ἔρχεται sec.] καὶ πάλιν s Tr_m καὶ tert.] s^oTr_m
 23 ἀποκρίνεται] ἀπεκρίνατο s LnTrmA 25 ἀπολλύει] ἀπολέσει s Ln
 TrmABm 26 τις] post διάκ. s ἐάν sec.] pr καὶ s 27 ταύ-
 της.] ταύτης; ErLnTrRm 28 πάτερ] πατήρ WHa 29 οὖν] [Ln]
 [Tr] [WH] ἐστὼς] ἐστηκώς Ln καὶ] Ti^oB^o(n.m.) 30 Ἰησοῦς]
 pr ὁ s Ln; C: post καὶ εἶπεν TrmWH

δι' ἐμὲ ἢ φωνὴ αὕτη γέγονεν ἀλλὰ δι' ὑμᾶς. νῦν κρίσις 31
ἐστὶν τοῦ κόσμου τούτου· νῦν ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου
ἐκβληθήσεται ἔξω. καὶ γὰρ ἐὰν ὑψωθῶ ἐκ τῆς γῆς, πάν- 32
τας ἐλκύσω πρὸς ἑμαυτόν. τοῦτο δὲ ἔλεγεν σημαίνων 33
ποῖω θανάτῳ ἡμελλεν ἀποθνήσκειν. ἀπεκρίθη οὖν αὐτῷ 34
ὁ ὄχλος, Ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐκ τοῦ νόμου ὅτι ὁ Χριστὸς
μένει εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ πῶς λέγεις σὺ ὅτι δεῖ ὑψωθῆναι
τὸν Υἱὸν τοῦ Ἀνθρώπου; τίς ἐστὶν οὗτος ὁ Υἱὸς τοῦ Ἀν-
θρώπου; εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἔτι μικρὸν χρό- 35
νον τὸ φῶς ἐν ὑμῖν ἐστίν. περιπατεῖτε ὡς τὸ φῶς ἔχετε,
ἵνα μὴ σκοτία ὑμᾶς καταλάβῃ· καὶ ὁ περιπατῶν ἐν τῇ
σκοτία οὐκ οἶδεν ποῦ ὑπάγει. ὡς τὸ φῶς ἔχετε, πι- 36
στεύετε εἰς τὸ φῶς, ἵνα υἱοὶ φωτὸς γένησθε.

Ταῦτα ἐλάλησεν Ἰησοῦς, καὶ ἀπελθὼν ἐκρύβη ἀπ'
αὐτῶν. Τοσαῦτα δὲ αὐτοῦ σημεῖα πεποιηκότος ἔμ- 37
προσθεν αὐτῶν οὐκ ἐπίστευον εἰς αὐτόν· ἵνα ὁ λόγος 38
Ἡσαίου τοῦ προφήτου πληρωθῇ ὃν εἶπεν, Κύριε, τίς ἐπί-
στευσεν τῇ ἀκοῇ ἡμῶν; καὶ ὁ βραχίον Κυρίου τίνι ἀπεκα-
λύφθη; διὰ τοῦτο οὐκ ἠδύναντο πιστεύειν, ὅτι πάλιν 39
εἶπεν Ἡσαίας, Τετύφλωκεν αὐτῶν τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ 40
ἐπώρωσεν αὐτῶν τὴν καρδίαν, ἵνα μὴ ἴδωσιν τοῖς ὀφθαλ-
μοῖς καὶ νοήσωσιν τῇ καρδίᾳ καὶ στραφῶσιν, καὶ ἰάσομαι
αὐτούς. ταῦτα εἶπεν Ἡσαίας ὅτι εἶδεν τὴν δόξαν αὐτοῦ, 41
καὶ ἐλάλησεν περὶ αὐτοῦ. ὁμῶς μέντοι καὶ ἐκ τῶν ἁρ- 42
χόντων πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν· ἀλλὰ διὰ τοὺς Φαρι-
σαίους οὐχ ὡμολόγουν, ἵνα μὴ ἀποσυνάγωγοι γένωνται·
ἡγάπησαν γὰρ τὴν δόξαν τῶν ἀνθρώπων μᾶλλον ἢ περὶ τὴν 43
δόξαν τοῦ Θεοῦ.

αὕτη] ante ἢ φω. ς 32 ἐὰν] ἀν WH πάντας] πάντα WH_m
34 οὖν] ς^o Lⁿ Tr^o at [Tr]_m ὁ Χριστὸς] — ὁ B (σφ?) σὺ] ante
λέγεις ς Lⁿ Tr_m 35 ἐν ὑμῖν] μεθ' ὑμῶν ς (n.m.) ὡς] ἕως ς B_m
36 ὡς] ἕως ς Ἰησοῦς] pr ὁ ς 40 ἐπώρωσεν] πεπώρωκεν ς Lⁿ
νοήσωσιν] — σι WH_a στραφῶσιν] — σι WH_a : ἐπιστραφῶσι ς ἰάσο-
μαι] — σωμαι ς L_{nm} 41 ὅτι] ὅτε ς Tr_m B_m 43 ἢ περ] ὑπὲρ B_m WH_m

44 Ἰησοῦς δὲ ἔκραξεν καὶ εἶπεν, Ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ
45 πιστεύει εἰς ἐμὲ ἀλλὰ εἰς τὸν πέμψαντά με· καὶ ὁ θεω-
46 ρῶν ἐμὲ θεωρεῖ τὸν πέμψαντά με. ἐγὼ φῶς εἰς τὸν
κόσμον ἐλήλυθα, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ ἐν τῇ σκοτίᾳ
47 μὴ μείνη. καὶ ἐάν τις μου ἀκούσῃ τῶν ῥημάτων καὶ μὴ
φυλάξῃ, ἐγὼ οὐ κρίνω αὐτόν· οὐ γὰρ ἦλθον ἵνα κρίνω τὸν
48 κόσμον, ἀλλ' ἵνα σώσω τὸν κόσμον. ὁ ἀθετῶν ἐμὲ καὶ
μὴ λαμβάνων τὰ ῥήματά μου ἔχει τὸν κρίνοντα αὐτόν· ὁ
λόγος ὃν ἐλάλησα, ἐκείνος κρινεῖ αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ
49 ἡμέρᾳ. ὅτι ἐγὼ ἐξ ἑμαυτοῦ οὐκ ἐλάλησα· ἀλλ' ὁ πέμ-
ψας με Πατὴρ, αὐτός μοι ἐντολὴν δέδωκεν τί εἴπω καὶ τί
50 λαλήσω. καὶ οἶδα ὅτι ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ ζωὴ αἰωνίου
ἐστίν· ἃ οὖν ἐγὼ λαλῶ, καθὼς εἶρηκέν μοι ὁ Πατὴρ, οὕτως
λαλῶ.

13 Πρὸ δὲ τῆς ἑορτῆς τοῦ πάσχα εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἦλθεν
αὐτοῦ ἡ ὥρα ἵνα μεταβῇ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου πρὸς τὸν
Πατέρα, ἀγαπήσας τοὺς ἰδίους τοὺς ἐν τῷ κόσμῳ, εἰς τέλος
2 ἠγάπησεν αὐτούς. καὶ δεῖπνον γινομένου, τοῦ διαβό-
λου ἤδη βεβληκότος εἰς τὴν καρδίαν ἵνα παραδοῖ αὐτόν
3 Ἰούδας Σίμωνος Ἰσκαριώτης, εἰδὼς ὅτι πάντα ἔδωκεν
αὐτῷ ὁ Πατὴρ εἰς τὰς χεῖρας, καὶ ὅτι ἀπὸ Θεοῦ ἐξῆλθεν
4 καὶ πρὸς τὸν Θεὸν ὑπάγει, ἐγείρεται ἐκ τοῦ δεῖπνου
καὶ τίθησιν τὰ ἱμάτια, καὶ λαβὼν λέντιον διέζωσεν ἑαυτόν.
5 εἶτα βάλλει ὕδωρ εἰς τὸν νιπτῆρα, καὶ ἤρξατο νίπτειν
τοὺς πόδας τῶν μαθητῶν καὶ ἐκμάσσειν τῷ λεντίῳ ᾧ ἦν
6 διεζωσμένος. ἔρχεται οὖν πρὸς Σίμωνα Πέτρον. λέγει
7 αὐτῷ, Κύριε, σύ μου νίπτεις τοὺς πόδας; ἀπεκρίθη

44 ἀλλὰ] ἀλλ' ε 47 φυλάξῃ] πιστεύσῃ ε(n.m.) 48 ἐν] Τί' σφ
49 δέδωκεν] ἔδωκε ε 50 ἐγὼ] post λαλῶ ε 1 ἦλθεν] ἐλήλυθεν ε
ἀγαπήσας usque ad αὐτούς,] in parenthesi WHm 2 γινομένου] γεν. ε
(n.m.) LⁿA Ἰούδας Σ. Ἰσκαριώτης] Ἰούδα Σ. Ἰσκαριώτου ε Lⁿ(n.m.):
ante ἵνα παρ. αὐ. ε Lⁿ(n.m.), sed pro παραδοῖ αὐτόν habet αὐτὸν παραδῶ ε
■ εἰδὼς] + ὁ Ἰησοῦς ε[Lⁿ] ἔδωκεν] δέδωκεν ε LⁿA ■ λέγει
αὐτῷ] pr καὶ ε Lⁿ :+ ἐκείνος ε[Tr](n.m.)

Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ὁ ἐγὼ ποιῶ σὺ οὐκ οἶδας ἄρτι, γνώσῃ δὲ μετὰ ταῦτα. λέγει αὐτῷ Πέτρος, Οὐ μὴ 8
νύψῃς μου τοὺς πόδας εἰς τὸν αἰῶνα. ἀπεκρίθη Ἰησοῦς
αὐτῷ, Ἐὰν μὴ νύψω σε, οὐκ ἔχεις μέρος μετ' ἐμοῦ.
λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος, Κύριε, μὴ τοὺς πόδας μου 9
μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰς χεῖρας καὶ τὴν κεφαλὴν. λέγει 10
αὐτῷ [ὁ] Ἰησοῦς, Ὁ λελουμένος οὐκ ἔχει χρείαν εἰ μὴ τοὺς
πόδας νύψασθαι, ἀλλ' ἔστιν καθαρὸς ὅλος· καὶ ὑμεῖς καθα-
ροὶ ἐστέ, ἀλλ' οὐχὶ πάντες. ἤδει γὰρ τὸν παραδιδόντα 11
αὐτόν· διὰ τοῦτο εἶπεν ὅτι Οὐχὶ πάντες καθαροὶ ἐστέ.

Ὅτε οὖν ἔνιψεν τοὺς πόδας αὐτῶν καὶ ἔλαβεν τὰ ἱμάτια 12
αὐτοῦ καὶ ἀνέπεσεν πάλιν, εἶπεν αὐτοῖς, Γινώσκετε τί
πεποιήκα ὑμῖν; ὑμεῖς φωνεῖτέ με, Ὁ διδάσκαλος, καὶ 13
Ὁ κύριος· καὶ καλῶς λέγετε, εἰμὶ γάρ. εἰ οὖν ἐγὼ 14
ἐνίψα ὑμῶν τοὺς πόδας ὁ κύριος καὶ ὁ διδάσκαλος, καὶ
ὑμεῖς ὀφείλετε ἀλλήλων νίπτειν τοὺς πόδας. ὑπόδειγ- 15
μα γὰρ ἔδωκα ὑμῖν ἵνα καθὼς ἐγὼ ἐποίησα ὑμῖν καὶ ὑμεῖς
ποιῆτε. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ ἔστιν δοῦλος μεί- 16
ζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ, οὐδὲ ἀπόστολος μείζων τοῦ πέμψαν-
τος αὐτόν. εἰ ταῦτα οἴδατε, μακάριοι ἐστέ ἐὰν ποιῆτε 17
αὐτά. οὐ περὶ πάντων ὑμῶν λέγω· ἐγὼ οἶδα τίνας 18
ἐξελεξάμην· ἀλλ' ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ, Ὁ τρώγων μου
τὸν ἄρτον ἐπῆρεν ἐπ' ἐμὲ τὴν πτέρναν αὐτοῦ. ἀπ' ἄρτι 19
λέγω ὑμῖν πρὸ τοῦ γενέσθαι, ἵνα πιστεύσητε ὅταν γένηται
ὅτι ἐγὼ εἰμι. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ λαμβάνων ἅν 20
τινα πέμψω ἐμὲ λαμβάνει, ὁ δὲ ἐμὲ λαμβάνων λαμβάνει
τὸν πέμψαντά με.

■ μου] post τοὺς π. ς Ln^m Ἰησ. αὐτῷ] αὐτῷ ὁ Ἰησ. ς ■ Σίμ.
Πέτρ.] Πέτρ. Σίμ. Tr^m 10 ὁ πρό.] ins ς Ln[Tr]A[B]: Ti^oWH^o
οὐκ ἔχει χρ.] οὐ χρ. ἔχ. ς εἰ μὴ] ἡ ς εἰ μὴ τοὺς πόδας] Ti^oB^m
[WH]Rm 11 ὅτι] ς[B] 12 καὶ πρό.] Ln^o[Tr]m καὶ ἀνέπεσεν]
ἀναπεσὼν ς: καὶ ἀναπεσὼν Ln πάλιν,], πάλιν WH(n.m.) 15 ἔδω-
κα] δέδωκα TiBR 16 ἔστιν]-τι WH_a 18 ἐγὼ] + γὰρ [Ln]
τίνας] οὗς ς LnTr^m μου] μετ' ἐμοῦ ς LnTrmTiBRm ἐπῆρεν] ἐπῆρ-
κεν TiB 19 πιστεύσητε]-εὔητε Tr(n.m.)WH: post ὅταν γέν. ς Ln(n.m.)
Trm ἐγὼ εἰμι] ἐγὼ εἰμί WHmRm 20 ἅν] ἐάν ς

- 21 Ταῦτα εἰπὼν Ἰησοῦς ἐταράχθη τῷ πνεύματι καὶ ἐμαρ-
 τύρησεν καὶ εἶπεν, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἰς ἐξ ὑμῶν
 22 παραδώσει με. ἔβλεπον εἰς ἀλλήλους οἱ μαθηταὶ ἀπο-
 23 ρούμενοι περὶ τίνος λέγει. ἦν ἀνακείμενος εἰς ἐκ τῶν
 μαθητῶν αὐτοῦ ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ Ἰησοῦ, ὃν ἡγάπα ὁ Ἰη-
 24 σοῦς. νεύει οὖν τούτῳ Σίμων Πέτρος καὶ λέγει αὐτῷ,
 25 Εἰπὲ τίς ἐστίν περὶ οὗ λέγει. ἀναπεσὼν ἐκείνος οὕτως
 ἐπὶ τὸ στῆθος τοῦ Ἰησοῦ λέγει αὐτῷ, Κύριε, τίς ἐστίν;
 26 ἀποκρίνεται οὖν ὁ Ἰησοῦς, Ἐκεῖνός ἐστιν ᾧ ἐγὼ βάψω τὸ
 ψωμίον καὶ δώσω αὐτῷ. βάψας οὖν τὸ ψωμίον λαμβάνει
 27 καὶ δίδωσιν Ἰούδα Σίμωνος Ἰσκαριώτου. καὶ μετὰ τὸ
 ψωμίον τότε εἰσῆλθεν εἰς ἐκεῖνον ὁ Σατανᾶς. λέγει οὖν
 28 αὐτῷ Ἰησοῦς, Ὁ ποιεῖς ποιήσον τάχιον. τοῦτο δὲ οὐ-
 29 δεῖς ἔγνω τῶν ἀνακειμένων πρὸς τί εἶπεν αὐτῷ. τινὲς
 γὰρ ἐδόκουν, ἐπεὶ τὸ γλωσσόκομον εἶχεν Ἰούδας, ὅτι λέγει
 αὐτῷ Ἰησοῦς, Ἀγόρασον ὧν χρεῖαν ἔχομεν εἰς τὴν ἑορτήν.
 30 ἢ τοῖς πτωχοῖς ἵνα τι δῶ. λαβὼν οὖν τὸ ψωμίον ἐκεῖ-
 νος ἐξῆλθεν εὐθύς. ἦν δὲ νύξ.
 31 Ὅτε οὖν ἐξῆλθεν, λέγει Ἰησοῦς, Νῦν ἐδοξάσθη ὁ Υἱὸς
 32 τοῦ Ἀνθρώπου, καὶ ὁ Θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ. καὶ ὁ
 Θεὸς δοξάσει αὐτὸν ἐν αὐτῷ, καὶ εὐθὺς δοξάσει αὐτόν.
 33 τεκνία, ἔτι μικρὸν μεθ' ὑμῶν εἰμί. ζητήσετέ με· καὶ καθὼς
 εἶπον τοῖς Ἰουδαίοις ὅτι Ὅπου ἐγὼ ὑπάγω ὑμεῖς οὐ δύνα-

21 Ἰησοῦς] pr ὁ ε Lⁿ 22 ἔβλεπον] + οὖν ε Lⁿ[Tr] 23 ἦν] + δὲ
 ε Lⁿ ἐκ] ε° ὁ] [WH] 24 καὶ usque ad ἐστίν] πυθέσθαι τίς
 ἂν εἴη ε(α.μ.)B 25 ἀναπεσὼν] ἐπιπεσὼν ε TiB(α.μ.): + δὲ ε Lⁿ: + οὖν
 [Tr]mTi[B]: Scr οὕτως] ε° Lⁿ[Tr]: Scr 26 οὖν] ε° [Lⁿ]Tr° sed
 [Tr]mTi°B°: Scr ὁ] [Tr][WH] βάψω...καὶ δώσω] βάψας ..ἐπιδώ-
 σω ε Lⁿ (sed ἐμβάψας) B(α.μ.): Scr αὐτῷ] ε° Lⁿ°B°(α.μ.) βάψας
 οὖν] καὶ ἐμβάψας ε Lⁿ(α.μ.): Scr τὸ] [WH] λαμβάνει καὶ] ε° Lⁿ°
 [Tr]m[B]: Scr Ἰσκαριώτου] -τη ε LⁿBm: ἀπὸ Καρυώτου Bm: Scr
 27 Ἰησοῦς] pr ὁ ε Lⁿ τάχιον] -ειον WH 28 δὲ] [WH]
 29 Ἰούδας] pr ὁ ε Ἰησοῦς] pr ὁ ε Lⁿ[Tr] 30 ἐξῆλθεν εὐθύς]
 εὐθέως ἐξ. ε Lⁿm 31 οὖν] ε° (verbis ὅτε ἐξῆλθε cum v. 30 conjunctis):
 Er Elzsm Ἰησοῦς] pr ὁ ε Lⁿ 32 καὶ ὁ Θ.] pr εἰ ὁ Θεὸς ἐδο-
 ξάσθη ἐν αὐτῷ ε [Lⁿ] [Tr] Ti[A] [B] αὐτῷ] ἐαυτῷ ε LⁿTrmAB: αὐτῷ
 TrTi 33 ἐγὼ] post ὑπ. ε

σθε ἔλθειν, καὶ ὑμῖν λέγω ἄρτι. ἐντολὴν καινὴν δίδωμι 34
ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους· καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς ἵνα
καὶ ὑμεῖς ἀγαπᾶτε ἀλλήλους. ἐν τούτῳ γινώσκονται πάν- 35
τες ὅτι ἐμοὶ μαθηταί ἐστε, ἐὰν ἀγάπην ἔχητε ἐν ἀλλή-
λοις. Λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος, Κύριε, ποῦ ὑπάγεις ; 36
ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, Ὅπου ὑπάγω οὐ δύνασάι μοι νῦν ἀκο-
λουθήσαι, ἀκολουθήσεις δὲ ὕστερον· λέγει αὐτῷ Πέ- 37
τρος, Κύριε, διὰ τί οὐ δύναμαί σοι ἀκολουθήσαι ἄρτι ; τὴν
ψυχὴν μου ὑπὲρ σοῦ θήσω. ἀποκρίνεται Ἰησοῦς, Τὴν 38
ψυχὴν σου ὑπὲρ ἐμοῦ θήσεις ; ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ
ἀλέκτωρ φωνήσῃ ἕως οὗ ἀρνήσῃ με τρίς.

Μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδιά· πιστεύετε εἰς τὸν Θεόν, 14
καὶ εἰς ἐμὲ πιστεύετε. ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Πατρός μου 2
μοναὶ πολλαὶ εἰσιν· εἰ δὲ μή, εἶπον ἂν ὑμῖν· ὅτι πορευό-
μαι ἐτοιμάσαι τόπον ὑμῖν. καὶ ἐὰν πορευθῶ καὶ ἐτοι- 3
μάσω τόπον ὑμῖν, πάλιν ἔρχομαι καὶ παραλήμψομαι ὑμᾶς
πρὸς ἐμαυτόν· ἵνα ὅπου εἰμι ἐγὼ καὶ ὑμεῖς ᾗτε. καὶ 4
ὅπου ἐγὼ ὑπάγω οἴδατε τὴν ὁδόν. Λέγει αὐτῷ Θωμᾶς, 5
Κύριε, οὐκ οἶδαμεν ποῦ ὑπάγεις· πῶς οἶδαμεν τὴν ὁδόν ;
λέγει αὐτῷ Ἰησοῦς, Ἐγὼ εἰμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ 6
ζωή· οὐδεὶς ἔρχεται πρὸς τὸν Πατέρα εἰ μὴ δι' ἐμοῦ.
εἰ ἐγνώκετέ με, καὶ τὸν Πατέρα μου ἂν ᾗдите· ἀπ' ἄρτι 7
γινώσκετε αὐτὸν καὶ ἐωράκατε αὐτόν. Λέγει αὐτῷ 8
Φίλιππος, Κύριε, δεῖξον ἡμῖν τὸν Πατέρα, καὶ ἀρκεῖ ἡμῖν.

36 Ἰησοῦς] pr αὐτῷ ὁ 5 ὑπάγω] pr ἐγὼ Τί[Β] ἀκολ. δὲ ὕστ.]
ὕστ. δὲ ἀκολ. μοι 5 37 Πέτρος] pr ὁ 5 [WH]: C Κύριε] WH^m
ἀκολουθήσαι]-θεῖν TrWH 38 ἀποκρίνεται] ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ 5
φωνήσῃ]-σει 5: C ἀρνήσῃ] ἀπαρν. 5 Ln^m 1 πιστεύετε· εἰς τὸν
Θεόν, καὶ] πιστεύετε. εἰς τὸν Θεόν καὶ] WH^m 2 ὅτι] 5° 3 καὶ
sec.] Ln^o[Tr]^m ὑμῖν] ante τόπ. 5 LnTr^m ἐγὼ] [Tr]^m(σφ)
4 ἐγὼ] [Ln][Tr]^m(sic vult) τὴν ὁδόν] pr καὶ 5 [Ln][Tr]^mBmRm: +
οἶδατε 5 [Ln][Tr]^mBmRm 5 πῶς] pr καὶ 5 Ln^mTiAB οἶδαμεν τὴν
ὁδόν] δυνάμεθα τὴν ὁδ. εἰδέναι 5 Ln^mTrmB(n.m.) 6 Ἰησοῦς] pr ὁ 5
LnTrA 7 ἐγνώκετε]-κατε TiB^m με] ἐμέ TiB ἂν ᾗдите]
ἐγνώκετε ἂν 5 Ln: γνώσσεσθε TiB^m ἀπ' ἄρτι] pr καὶ 5 [Ln][Tr]^mTi
B] αὐτόν sec.] [Ln][Tr][A]WH^o(n.m.)

- 9 λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Τοσοῦτον χρόνον μεθ' ὑμῶν εἰμι καὶ οὐκ ἔγνωκάς με, Φίλιππε; ὁ ἑωρακὼς ἐμὲ ἑώρακεν τὸν
 10 Πατέρα· πῶς σὺ λέγεις, Δεῖξον ἡμῖν τὸν Πατέρα; οὐ πιστεύεις ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ Πατρὶ καὶ ὁ Πατὴρ ἐν ἐμοὶ ἐστίν; τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐ λαλῶ· ὁ δὲ
 11 Πατὴρ [ὁ] ἐν ἐμοὶ μένων ποιεῖ τὰ ἔργα αὐτοῦ. πιστεύετε μοι ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ Πατρὶ καὶ ὁ Πατὴρ ἐν ἐμοί· εἰ
 12 δὲ μὴ, διὰ τὰ ἔργα αὐτὰ πιστεύετε [μοι]. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ κακεῖνος ποιήσει, καὶ μείζονα τούτων ποιήσει, ὅτι ἐγὼ πρὸς τὸν
 13 Πατέρα πορεύομαι. καὶ ὁ τι ἂν αἰτήσητε ἐν τῷ ὀνόματί μου, τοῦτο ποιήσω· ἵνα δοξασθῇ ὁ Πατὴρ ἐν τῷ Υἱῷ.
 14 ἔάν τι αἰτήσητέ [με] ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐγὼ ποιήσω.
 15 Ἐὰν ἀγαπᾷτέ με, τὰς ἐντολὰς τὰς ἐμὰς τηρήσετε.
 16 καὶ ἐρωτήσω τὸν Πατέρα, καὶ ἄλλον Παράκλητον δώσει
 17 ὑμῖν ἵνα ᾗ μεθ' ὑμῶν εἰς τὸν αἰῶνα, τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας· ὃ ὁ κόσμος οὐ δύναται λαβεῖν, ὅτι οὐ θεωρεῖ αὐτὸ οὐδὲ γινώσκει αὐτό· ὑμεῖς γινώσκετε αὐτό, ὅτι παρ'
 18 ὑμῖν μένει καὶ ἐν ὑμῖν ἐστίν. οὐκ ἀφήσω ὑμᾶς ὀρφανούς· ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς. ἔτι μικρὸν καὶ ὁ κόσμος με οὐκέτι θεωρεῖ, ὑμεῖς δὲ θεωρεῖτέ με· ὅτι ἐγὼ ζῶ, καὶ ὑμεῖς
 20 ζήσετε. ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὑμεῖς γνώσεσθε ὅτι ἐγὼ
 21 ἐν τῷ Πατρὶ μου καὶ ὑμεῖς ἐν ἐμοὶ καὶ ἐγὼ ἐν ὑμῖν. ὁ ἔχων τὰς ἐντολὰς μου καὶ τηρῶν αὐτάς, ἐκεῖνός ἐστιν ὁ ἀγαπῶν με· ὁ δὲ ἀγαπῶν με ἀγαπηθήσεται ὑπὸ τοῦ

9 ὁ ante Ἰησ.] [WH] τοσοῦτον χρόνον] τοσοῦτ' χρόνῳ LnTrmTiB (a.m.)WHm : πῶς] pr καὶ ε [Tr]A 10 λέγω] λαλῶ ε LnTrmB
 ὁ post Πατὴρ] ins ε [Ln] [Tr]Ti[A]B : WH^oR^o ποιεῖ] pr αὐτὸς ε LnBm
 αὐτοῦ] ε^o [Ln]B^m 11 αὐτὰ] αὐτοῦ WHm μοι sec.] ins ε Ln [Tr]
 AWHmR : Ti^oB^oWH^o 12 Πατέρα]+μου ε πορεύομαι.] πορεύομαι,
 LnTiBWHm 13 αἰτήσητε] αἰτήτε TrmWHm 14 με] ins [Ln] [Tr]m
 Ti[B] [WH]R : ε^oTr^oA^oR^om ἐγὼ] τοῦτο LnTrmWH(a.m.)R
 15 τηρήσετε] -σατε ε LnTrmABm 16 ἀγῶ] καὶ ἐγὼ ε ᾗ] post
 ὑμῶν TiB : post αἰῶνα LnWHm : μένη ε Bm 17 αὐτό sec.] [Ln] [B]WH^o
 ὑμεῖς] + δὲ ε [Ln] [Tr] ἐστίν] ἔσται ε TiBWHmR 19 ζήσετε
 -σεσθε ε Ln 20 ὑμεῖς] [Ln] : post γνώ. ε TiB

Πατρός μου, καὶ γὰρ ἀγαπήσω αὐτὸν καὶ ἐμφανίσω αὐτῷ
ἐμμαντόν.

Λέγει αὐτῷ Ἰούδας (οὐχ ὁ Ἰσκαριώτης), Κύριε, τί γέγο- 22
νεν ὅτι ἡμῖν μέλλεις ἐμφανίζειν σεαυτὸν καὶ οὐχὶ τῷ κό-
σμῳ; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἐάν τις ἀγαπᾷ 23
με, τὸν λόγον μου τηρήσει· καὶ ὁ Πατήρ μου ἀγαπήσει
αὐτόν, καὶ πρὸς αὐτὸν ἐλευσόμεθα καὶ μονὴν παρ' αὐτῷ
ποιησόμεθα· ὁ μὴ ἀγαπῶν με τοὺς λόγους μου οὐ 24
τηρεῖ· καὶ ὁ λόγος ὃν ἀκούετε οὐκ ἔστιν ἐμός, ἀλλὰ τοῦ
πέμψαντός με Πατρός.

Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν παρ' ὑμῖν μένων. ὁ δὲ 25, 26
Παράκλητος, τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἃ πέμψει ὁ Πατήρ ἐν
τῷ ὀνόματί μου, ἐκείνος ὑμᾶς διδάξει πάντα καὶ ὑπομνήσει
ὑμᾶς πάντα ἃ εἶπον ὑμῖν. Εἰρήνην ἀφήμι ὑμῖν, εἰρή- 27
νην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν· οὐ καθὼς ὁ κόσμος δίδωσιν ἐγὼ
δίδωμι ὑμῖν. μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδιά μηδὲ δει-
λιάτω. ἡκούσατε ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν, Ὑπάγω καὶ ἔρ- 28
χομαι πρὸς ὑμᾶς. εἰ ἡγαπατέ με, ἐχάρητε ἂν ὅτι πορεύ-
ομαι πρὸς τὸν Πατέρα· ὅτι ὁ Πατήρ μείζων μου ἐστίν.
καὶ νῦν εἰρηκα ὑμῖν πρὶν γενέσθαι, ἵνα ὅταν γένηται πι- 29
στεύσητε. Οὐκέτι πολλὰ λαλήσω μεθ' ὑμῶν, ἔρχεται 30
γὰρ ὁ τοῦ κόσμου ἄρχων· καὶ ἐν ἐμοὶ οὐκ ἔχει οὐδέν·
ἀλλ' ἵνα γνῶ ὁ κόσμος ὅτι ἀγαπῶ τὸν Πατέρα, καὶ καθὼς 31
ἐντολὴν ἔδωκέν μοι ὁ Πατήρ, οὕτως ποιῶ. Ἐγείρεσθε,
ἄγωμεν ἐντεῦθεν.

Ἐγὼ εἰμι ἡ ἄμπελος ἡ ἀληθινή, καὶ ὁ Πατήρ μου ὁ 15
γεωργός ἐστιν. πᾶν κλήμα ἐν ἐμοὶ μὴ φέρον καρπὸν, 2
αἶρει αὐτό· καὶ πᾶν τὸ καρπὸν φέρον, καθαίρει αὐτὸ ἵνα
καρπὸν πλείονα φέρῃ. ἤδη ὑμεῖς καθαροὶ ἔστε διὰ τὸν 3

21 καὶ γὰρ 5 22 τῇ pr καὶ Ti[A]B(a.m.) 23 Ἰησοῦς] pr ὁ
ς: C ποιησόμεθα] -ήσομεν 5 26 ὑμῖν] + ἐγὼ WH 28 πο-
ρεύομαι] pr εἶπον, 5 Πατήρ] + μου 5 [Ln]: E 30 κόσμου] + τού-
του 5: Csm 31 καὶ [Ln] ἐντολὴν ἔδωκέν] ἐνετείλατο 5 TiAB
ποιῶ.] ποιῶ, Tm 2 καρπὸν tert.] post πλείονα 5

- 4 λόγον ὃν λελάληκα ὑμῖν. μέινετε ἐν ἐμοί, καὶ γὰρ ἐν
 ὑμῖν. καθὼς τὸ κλῆμα οὐ δύναται καρπὸν φέρειν ἂφ'
 ἑαυτοῦ ἐὰν μὴ μένῃ ἐν τῇ ἀμπέλῳ, οὕτως οὐδὲ ὑμεῖς ἐὰν
 5 μὴ ἐν ἐμοὶ μένητε. ἐγὼ εἰμι ἡ ἀμπελος, ὑμεῖς τὰ κλή-
 ματα· ὁ μένων ἐν ἐμοὶ καὶ γὰρ ἐν αὐτῷ, οὗτος φέρει καρπὸν
 6 πολύν· ὅτι χωρὶς ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν. ἐὰν
 μὴ τις μένῃ ἐν ἐμοί, ἐβλήθη ἔξω ὡς τὸ κλῆμα καὶ ἐξη-
 7 ράνθη· καὶ συνάγουσιν αὐτὰ καὶ εἰς τὸ πῦρ βάλλουσιν,
 καὶ καίεται. ἐὰν μένητε ἐν ἐμοὶ καὶ τὰ ῥήματά μου ἐν
 ὑμῖν μένῃ, ὃ ἐὰν θέλητε αἰτήσασθε, καὶ γενήσεται ὑμῖν.
 8 ἐν τούτῳ ἔδοξάσθη ὁ Πατήρ μου, ἵνα καρπὸν πολὺν φέ-
 9 ρητε καὶ γένησθε ἐμοὶ μαθηταί. καθὼς ἠγάπησέν με ὁ
 Πατήρ, καὶ γὰρ ὑμᾶς ἠγάπησα· μέινετε ἐν τῇ ἀγάπῃ τῇ ἐμῇ.
 10 ἐὰν τὰς ἐντολάς μου τηρήσητε, μενεῖτε ἐν τῇ ἀγάπῃ μου·
 καθὼς ἐγὼ τοῦ Πατρὸς [μου] τὰς ἐντολὰς τετήρηκα καὶ
 11 μένω αὐτοῦ ἐν τῇ ἀγάπῃ. Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα
 ἡ χαρὰ ἣ ἐμὴ ἐν ὑμῖν ᾗ καὶ ἡ χαρὰ ὑμῶν πληρωθῇ.
 12 αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ ἣ ἐμὴ, ἵνα ἀγαπάτε ἀλλήλους καθὼς
 13 ἠγάπησα ὑμᾶς. μείζονα ταύτης ἀγάπην οὐδεὶς ἔχει,
 ἵνα τις τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θῇ ὑπὲρ τῶν φίλων αὐτοῦ.
 14 ὑμεῖς φίλοι μου ἐστέ, ἐὰν ποιῇτε ἃ ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν.
 15 οὐκέτι λέγω ὑμᾶς δούλους, ὅτι ὁ δοῦλος οὐκ οἶδεν τί ποιεῖ
 αὐτοῦ ὁ κύριος· ὑμᾶς δὲ εἵρηκα φίλους, ὅτι πάντα ἃ ἤκουσα
 16 παρὰ τοῦ Πατρὸς μου ἐγνώρισα ὑμῖν. οὐχ ὑμεῖς με
 ἐξελέξασθε, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς, καὶ ἔθην ὑμᾶς
 ἵνα ὑμεῖς ὑπάγητε καὶ καρπὸν φέρητε καὶ ὁ καρπὸς ὑμῶν

4 μένη] μένη 5 Ln(n.m.) Tr(n.m.) A μένητε] μένητε 5 ■ μένη]
 μένη 5 αὐτὰ] αὐτὸ TrmTiB τὸ sec.] 5° Ln°: C 7 δ ἐὰν] δ ἂν
 LnWHa αἰτήσασθε] -σεσθε 5 (n.m.) Bm 8 γένησθε] γενήσεσθε 5
 (n.m.) TiB(n.m.) WHmR(n.m.) 9 ὑμᾶς] post ἠγάπ. 5 LnmTiB ἠγά-
 πησα:] ἠγάπησα, WH(n.m.) 10 ἐγὼ] καὶ γὰρ Ti τὰς ἐντολάς] ante
 τοῦ Π. 5 Ln(n.m.) Tr(n.m.) μου tert.] ins 5 Tr(n.m.) TiBWHmR: Ln°
 Tr°mA°WH° 11 ᾗ] μένη 5 (n.m.) Bm 13 τις] Ti°[B] 14 ἃ]
 -όσα 5: ὁ Trm WH(n.m.) 15 ὑμᾶς pri.] ante λέγω 5

μένη, ἵνα ὃ τι ἂν αἰτήσητε τὸν Πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου
δῶ ὑμῖν.

Ταῦτα ἐντέλλομαι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους. 17
εἰ ὁ κόσμος ὑμᾶς μισεῖ, γινώσκετε ὅτι ἐμὲ πρῶτον ὑμῶν 18
μεμίσηκεν. εἰ ἐκ τοῦ κόσμου ἦτε, ὁ κόσμος ἂν τὸ ἴδιον 19
ἐφίλει· ὅτι δὲ ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ ἐστέ, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελε-
ξάμην ὑμᾶς ἐκ τοῦ κόσμου, διὰ τοῦτο μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος.
μνημονεύετε τοῦ λόγου οὗ ἐγὼ εἶπον ὑμῖν, Οὐκ ἔστιν δοῦ- 20
λος μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ. εἰ ἐμὲ ἐδίωξαν, καὶ ὑμᾶς
διώξουσιν· εἰ τὸν λόγον μου ἐτήρησαν, καὶ τὸν ὑμέτερον
τηρήσουσιν. ἀλλὰ ταῦτα πάντα ποιήσουσιν εἰς ὑμᾶς 21
διὰ τὸ ὄνομά μου, ὅτι οὐκ οἶδασιν τὸν πέμψαντά με.
εἰ μὴ ἦλθον καὶ ἐλάλησα αὐτοῖς, ἁμαρτίαν οὐκ εἶχον· 22
νῦν δὲ πρόφασιν οὐκ ἔχουσιν περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτῶν.
ὁ ἐμὲ μισῶν καὶ τὸν Πατέρα μου μισεῖ. εἰ τὰ ἔργα 23, 24
μὴ ἐποίησα ἐν αὐτοῖς ἃ οὐδεὶς ἄλλος ἐποίησεν, ἁμαρτίαν
οὐκ εἶχον· νῦν δὲ καὶ ἐωράκασιν καὶ μεμισήκασιν καὶ
ἐμὲ καὶ τὸν Πατέρα μου. ἀλλ' ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὁ 25
ἐν τῷ νόμῳ αὐτῶν γεγραμμένος ὅτι Ἐμίσησάν με δωρεάν.
Ὅταν ἔλθῃ ὁ Παράκλητος ὃν ἐγὼ πέμψω ὑμῖν παρὰ τοῦ 26
Πατρός, τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας ὃ παρὰ τοῦ Πατρὸς
ἐκπορεύεται, ἐκεῖνος μαρτυρήσει περὶ ἐμοῦ· καὶ ὑμεῖς 27
δὲ μαρτυρεῖτε, ὅτι ἀπ' ἀρχῆς μετ' ἐμοῦ ἐστέ.

Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα μὴ σκανδαλισθῇτε. 16
ἀποσυναγώγους ποιήσουσιν ὑμᾶς· ἀλλ' ἔρχεται ὥρα ἵνα 2
πᾶς ὁ ἀποκτείνας ὑμᾶς δόξῃ λατρεῖαν προσφέρειν τῷ Θεῷ.
καὶ ταῦτα ποιήσουσιν, ὅτι οὐκ ἔγνωσαν τὸν Πατέρα οὐδὲ 3
ἐμέ. ἀλλὰ ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα ὅταν ἔλθῃ ἡ ὥρα 4

16 ἂν] ἐὰν WH_a

18 ὑμῶν] Ti[B]

οἶδασιν]-σι WH_a

εἶχον] εἶχον 5

+ δὲ 5 Lⁿ [Tr] [A] R

σουσιν] + ὑμῖν 5: C⁵ m

αἰτήσητε] αἰτήτε Tr^m WH^m

20 μου] μου Ti B

22 εἶχον] εἶχον 5

25 γεγραμμένος] ante ἐν τῷ ν. αὐ. 5

2 ἄλλ'] ἀλλὰ WH_a

δῶ] δώη Tr^m

21 εἰς ὑμᾶς] ὑμῖν 5 Lⁿ m

24 ἐποίησεν] πεποίηκεν 5

26 ὅταν]

ὑμᾶς] [WH] 3 ποιή-

- αὐτῶν μνημονεύητε αὐτῶν, ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν. ταῦτα δὲ
 5 ὑμῖν ἐξ ἀρχῆς οὐκ εἶπον, ὅτι μεθ' ὑμῶν ἤμην. νῦν δὲ
 ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με, καὶ οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ἐρωτᾷ
 6 με, Ποῦ ὑπάγεις; ἀλλ' ὅτι ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἡ
 7 λύπη πεπλήρωκεν ὑμῶν τὴν καρδίαν. ἀλλ' ἐγὼ τὴν
 ἀλήθειαν λέγω ὑμῖν, συμφέρεи ὑμῖν ἵνα ἐγὼ ἀπέλθω·
 ἐὰν γὰρ μὴ ἀπέλθω, ὁ Παράκλητος οὐκ ἐλεύσεται πρὸς
 8 ὑμᾶς· ἐὰν δὲ πορευθῶ, πέμψω αὐτὸν πρὸς ὑμᾶς. καὶ
 ἐλθὼν ἐκεῖνος ἐλέγξει τὸν κόσμον περὶ ἁμαρτίας καὶ περὶ
 9 δικαιοσύνης καὶ περὶ κρίσεως· περὶ ἁμαρτίας μὲν, ὅτι
 10 οὐ πιστεύουσιν εἰς ἐμέ· περὶ δικαιοσύνης δέ, ὅτι πρὸς
 11 τὸν Πατέρα ὑπάγω καὶ οὐκέτι θεωρεῖτέ με· περὶ δὲ
 12 κρίσεως, ὅτι ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου κέκριται. Ἔτι
 πολλὰ ἔχω ὑμῖν λέγειν, ἀλλ' οὐ δύνασθε βαστάζειν ἄρτι.
 13 ὅταν δὲ ἔλθῃ ἐκεῖνος, τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὁδηγήσει
 ὑμᾶς εἰς τὴν ἀλήθειαν πᾶσαν· οὐ γὰρ λαλήσει ἅψ' ἑαυτοῦ,
 ἀλλ' ὅσα ἀκούσει λαλήσει, καὶ τὰ ἐρχόμενα ἀναγγελεῖ
 14 ὑμῖν. ἐκεῖνος ἐμὲ δοξάσει, ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λήμψεται
 15 καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν. πάντα ὅσα ἔχει ὁ Πατὴρ ἐμά
 ἔστιν· διὰ τοῦτο εἶπον ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λαμβάνει καὶ ἀναγ-
 γελεῖ ὑμῖν.
 16 Μικρὸν καὶ οὐκέτι θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ
 17 ὄψεσθέ με. Εἶπον οὖν ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς
 ἀλλήλους, Τί ἐστιν τοῦτο ὃ λέγει ἡμῖν, Μικρὸν καὶ οὐ
 θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με; καί, Ὅτι
 18 ὑπάγω πρὸς τὸν Πατέρα; ἔλεγον οὖν, Τί ἐστιν τοῦτο

4 αὐτῶν *pri.*] 5° Ti B° αὐτῶν *sec.*] [Tr] 7 γὰρ] + ἐγὼ Lⁿ[A]
 οὐκ ἐλεύσεται] οὐ μὴ ἔλθῃ Tr(u.m.) WH 10 Πατέρα] + μου 5 Lⁿ[A]:
 Er 12 ὑμῖν] post λέγειν 5 Lⁿ(a.m.) Tr^m 13 εἰς τὴν ἀλ. πᾶσαν]
 εἰς πᾶσαν τὴν ἀλ. 5: ἐν τῇ ἀληθείᾳ πάσῃ Ti B(a.m.) WH^m ἀκούσει]
 ἀκούσῃ Lⁿ: ἂν ἀκούσῃ B^m: ἀκούει Ti B^m WH(u.m.): Er 15 λαμ-
 βάνει] λή(μ)ψεται 5 Lⁿm: Csm 16 οὐκέτι] οὐ 5(u.m.) Lⁿm ὄψε-
 σθέ με] + ὅτι (+ ἐγὼ 5) ὑπάγω πρὸς τὸν Πατέρα 5 [Lⁿ] 17 εἶπον]-αν
 WH ἔστιν]-τι WH^a ὑπάγω] pr ἐγὼ 5 18 τί ἐ. τοῦτο] τοῦτο
 τί ἐ. 5 Tr^m Ti B^a ἔστιν]-τι WH^a

ὁ λέγει τὸ μικρόν; οὐκ οἶδαμεν τί λαλεῖ. *Εγὼ 19
σοῦς ὅτι ἤθελον αὐτὸν ἐρωτᾶν, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Περὶ
τούτου ζητεῖτε μετ' ἀλλήλων ὅτι εἶπον, Μικρὸν καὶ οὐ
θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με; ἀμὴν 20
ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι κλαύσετε καὶ θρηνήσετε ὑμεῖς, ὁ δὲ
κόσμος χαρήσεται· ὑμεῖς λυπηθήσεσθε, ἀλλ' ἡ λύπη ὑμῶν
εἰς χαρὰν γενήσεται. ἡ γυνὴ ὅταν τίκτη λύπην ἔχει, 21
ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα αὐτῆς· ὅταν δὲ γεννήσῃ τὸ παιδίον, οὐκέτι
μνημονεύει τῆς θλίψεως διὰ τὴν χαρὰν ὅτι ἐγεννήθη ἄν-
θρωπος εἰς τὸν κόσμον. καὶ ὑμεῖς οὖν νῦν μὲν λύπην 22
ἔχετε· πάλιν δὲ ὄψομαι ὑμᾶς, καὶ χαρήσεται ὑμῶν ἡ καρ-
δία, καὶ τὴν χαρὰν ὑμῶν οὐδεὶς ἀρεῖ ἀφ' ὑμῶν. καὶ ἐν 23
ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐμὲ οὐκ ἐρωτήσετε οὐδέν. ἀμὴν ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, ἂν τι αἰτήσητε τὸν Πατέρα δώσει ὑμῖν ἐν τῷ
ὀνόματί μου. ἕως ἄρτι οὐκ ᾔτήσατε οὐδὲν ἐν τῷ ὀνό- 24
ματί μου· αἰτεῖτε, καὶ λήψεσθε, ἵνα ἡ χαρὰ ὑμῶν ᾖ πε-
πληρωμένη.

Ταῦτα ἐν παροιμίαις λελάληκα ὑμῖν· ἔρχεται ὥρα ὅτε 25
οὐκέτι ἐν παροιμίαις λαλήσω ὑμῖν, ἀλλὰ παρρησίᾳ περὶ
τοῦ Πατρὸς ἀπαγγελῶ ὑμῖν. ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐν τῷ 26
ὀνόματί μου αἰτήσεσθε· καὶ οὐ λέγω ὑμῖν ὅτι ἐγὼ ἐρω-
τήσω τὸν Πατέρα περὶ ὑμῶν· αὐτὸς γὰρ ὁ Πατὴρ φιλεῖ 27
ὑμᾶς, ὅτι ὑμεῖς ἐμὲ πεφιλήκατε, καὶ πεπιστεύκατε ὅτι ἐγὼ
παρὰ τοῦ Πατρὸς ἐξῆλθον. ἐξῆλθον ἐκ τοῦ Πατρὸς καὶ 28
ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον· πάλιν ἀφίημι τὸν κόσμον καὶ
πορεύομαι πρὸς τὸν Πατέρα.

Λέγουσιν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, *Ἴδε νῦν ἐν παρρησίᾳ λα- 29

τὸ] Tr^oA^oWH^o τί λαλεῖ] [WH] 19 *Ἰησοῦς] pr οὖν ὁ s Ln
20 ὑμεῖς sec.] + δὲ ἀλλ' ἀλλὰ TrA WH_a 22 νῦν μὲν λύπην] λ.
μ. νῦν s ἔχετε] ἔξετε Ln(a.m.)Bm ἀρεῖ] αἶρει s Ln_mTr_mTiB(a.m.)
WH_mB 23 ἂν τι] ὅσα ἂν s; ὅ τι ἂν Ln_m: pr ὅτι s [Ln](a.m.) δώ-
σει ὑμ.] post ἐν τῷ ὀνόματί μου s Ln 25 ἔρχεται] pr ἀλλ' s [Ln]: Er
παρρησίᾳ] παρησ. WH_a ἀπαγγελῶ] ἀναγγ. s 27 τοῦ] Ln^o
Πατρὸς] Θεοῦ s LnTr_mTiB(a.m.) 28 ἐκ] παρὰ s Ln_mBm 29 λέ-
γουσιν] + αὐτῷ s [Ln] ἐν] s^o

- 30 λέεις, καὶ παροιμίαν οὐδεμίαν λέγεις. νῦν οἶδαμεν ὅτι οἶδας πάντα καὶ οὐ χρεῖαν ἔχεις ἵνα τίς σε ἐρωτᾷ· ἐν
 31 τούτῳ πιστεύομεν ὅτι ἀπὸ Θεοῦ ἐξήλθες. ἀπεκρίθη
 32 αὐτοῖς Ἰησοῦς, Ἄρτι πιστεύετε; ἰδοὺ ἔρχεται ὥρα καὶ ἐλήλυθεν ἵνα σκορπισθῇτε ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια καὶ μὴ μόνον ἀφήτε· καὶ οὐκ εἰμὶ μόνος, ὅτι ὁ Πατὴρ μετ' ἐμοῦ ἐστίν.
 33 ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα ἐν ἐμοὶ εἰρήνην ἔχητε. ἐν τῷ κόσμῳ θλίψιν ἔχετε· ἀλλὰ θαρσεύετε, ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον.
- 17 Ταῦτα ἐλάλησεν Ἰησοῦς, καὶ ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανὸν εἶπεν, Πάτερ, ἐλήλυθεν ἡ ὥρα· δόξα-
 2 σόν σου τὸν Υἱόν, ἵνα ὁ Υἱὸς δοξάσῃ σε· καθὼς ἔδω-
 3 κας αὐτῷ ἐξουσίαν πάσης σαρκός, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκας αὐτῷ,
 4 δώσῃ αὐτοῖς ζωὴν αἰώνιον. αὕτη δέ ἐστιν ἡ αἰώνιος ζωή, ἵνα γινώσκωσιν σε τὸν μόνον ἀληθινὸν Θεὸν καὶ ὃν
 4 ἀπέστειλας Ἰησοῦν Χριστόν. ἐγὼ σε ἐδόξασα ἐπὶ τῆς γῆς, τὸ ἔργον τελειώσας ὃ δέδωκάς μοι ἵνα ποιήσω·
 5 καὶ νῦν δόξασόν με σύ, Πάτερ, παρὰ σεαυτῷ τῇ δόξῃ ἣ
 6 εἶχον πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι παρὰ σοί. Ἐφανέρωσά σου τὸ ὄνομα τοῖς ἀνθρώποις οὓς ἔδωκάς μοι ἐκ τοῦ κόσμου· σοὶ ἦσαν, καὶ ἐμοὶ αὐτοὺς ἔδωκας· καὶ τὸν λόγον
 7 σου τετήρηκαν. νῦν ἔγνωκαν ὅτι πάντα ὅσα δέδωκάς
 8 μοι παρὰ σοῦ εἰσίν· ὅτι τὰ ῥήματα ἃ ἔδωκάς μοι δέδωκα αὐτοῖς, καὶ αὐτοὶ ἔλαβον, καὶ ἔγνωσαν ἀληθῶς ὅτι παρὰ σοῦ ἐξήλθον, καὶ ἐπίστευσαν ὅτι σύ με ἀπέστειλας.

31 Ἰησοῦς] pr ὁ ε Lⁿ 32 ἐλήλυθεν] pr νῦν ε B^m καὶ ἐμὲ ε Lⁿ 33 ἔχετε] ἔχετε ε Lⁿ: CEr 1 Ἰησοῦς] pr ὁ ε Lⁿ Tr A ἐπάρας...εἶπεν] ἐπῆρε...καὶ εἶπεν ε Lⁿ m ὁ Υἱὸς] pr καὶ ε: + σου ε Lⁿ [A] ■ δώσει] -ση Lⁿ Tr (n. m) Ti B^m: CEr Scr 3 γινώσκωσιν] -ουσιν Tr (n. m) Ti B^m WH^m: -σι WH 4 τελειώσας] ἐτελειώσα ε Tr m B^m 5 Πάτερ] πατὴρ WH_a ἥ] ἦν WH^m 6 ἔδωκάς] *pr*.] δέδωκας ε Tr m A καὶ ἐμοὶ] καὶ μοι Tr WH (n. a.) ἔδωκας *sec*.] δέδωκας ε A τετήρηκαν] τετηρήκασιν ε 7 ἔγνωκαν] ἔγνωκα ε m Tr m: ἔγνων WH^m: C δέδωκάς] ἔδωκάς Lⁿ Tr m WH (n. m.): ἔδωκες Tr m WH_a εἰσίν] ἐστίν ε Lⁿ 8 ἔδωκάς] -κές Tr m WH_a: δέδωκας ε WH^m, καὶ ἔγνωσαν] [Lⁿ]

Ἐγὼ περὶ αὐτῶν ἐρωτῶ· οὐ περὶ τοῦ κόσμου ἐρωτῶ, ἀλλὰ 9
περὶ ὧν δέδωκάς μοι, ὅτι σοί εἰσιν· καὶ τὰ ἐμὰ πάντα 10
σὰ ἐστίν καὶ τὰ σὰ ἐμὰ· καὶ δεδόξασμαι ἐν αὐτοῖς.
καὶ οὐκέτι εἰμὶ ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ οὗτοι ἐν τῷ κόσμῳ εἰσίν, 11
κἀγὼ πρὸς σέ ἔρχομαι. Πάτερ ἅγιε, τήρησον αὐτοὺς ἐν
τῷ ὀνόματί σου ᾧ δέδωκάς μοι, ἵνα ᾧσιν ἐν καθὼς ἡμεῖς.
ὅτε ἤμην μετ' αὐτῶν, ἐγὼ ἐτήρουν αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί 12
σου ᾧ δέδωκάς μοι· καὶ ἐφύλαξα, καὶ οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν
ἀπώλετο εἰ μὴ ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας, ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ.
νῦν δὲ πρὸς σέ ἔρχομαι· καὶ ταῦτα λαλῶ ἐν τῷ κόσμῳ 13
ἵνα ἔχωσιν τὴν χαρὰν τὴν ἐμὴν πεπληρωμένην ἐν ἑαυτοῖς.
ἐγὼ δέδωκα αὐτοῖς τὸν λόγον σου· καὶ ὁ κόσμος ἐμίσησεν 14
αὐτούς, ὅτι οὐκ εἰσιν ἐκ τοῦ κόσμου καθὼς ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ
τοῦ κόσμου. οὐκ ἐρωτῶ ἵνα ἄρῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ κό- 15
σμου, ἀλλ' ἵνα τηρήσῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ πονηροῦ. ἐκ τοῦ 16
κόσμου οὐκ εἰσίν, καθὼς ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου.
ἀγιάσον αὐτοὺς ἐν τῇ ἀληθείᾳ· ὁ λόγος ὁ σὸς ἀλήθειά 17
ἐστίν. καθὼς ἐμὲ ἀπέστειλας εἰς τὸν κόσμον, κἀγὼ 18
ἀπέστειλα αὐτοὺς εἰς τὸν κόσμον. καὶ ὑπὲρ αὐτῶν ἐγὼ 19
ἀγιάζω ἑμαυτόν, ἵνα ᾧσιν καὶ αὐτοὶ ἡγιασμένοι ἐν ἀληθείᾳ.
Οὐ περὶ τούτων δὲ ἐρωτῶ μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν πι- 20
στευόντων διὰ τοῦ λόγου αὐτῶν εἰς ἐμέ, ἵνα πάντες ἐν 21
ᾧσιν, καθὼς σύ, Πατήρ, ἐν ἐμοὶ κἀγὼ ἐν σοί, ἵνα καὶ αὐτοὶ
ἐν ἡμῖν ᾧσιν· ἵνα ὁ κόσμος πιστεύῃ ὅτι σύ με ἀπέστειλας.
κἀγὼ τὴν δόξαν ἣν δέδωκάς μοι δέδωκα αὐτοῖς, ἵνα ᾧσιν 22
ἐν καθὼς ἡμεῖς ἐν· ἐγὼ ἐν αὐτοῖς καὶ σὺ ἐν ἐμοί, ἵνα 23

11 οὗτοι] αὐτοὶ TiBWH(n.m.) καγὼ] καὶ ἐγὼ ς Πάτερ] πατήρ
WH_a ᾧ] οὗς ς Bm: ὁ Bm: C5m καθὼς] + καὶ Tr 12 μετ'
αὐτῶν] + ἐν τῷ κόσμῳ ς ᾧ] · οὗς ς (n.m.) LnB(n.m.): ὁ Bm καὶ]
ς(n.m.) [Lm] B'(n.m.) 13 ἔχωσιν] -σι WH_a ἑαυτοῖς] αὐτοῖς ς Ln
16 οὐκ εἰμὶ] post ἐκ τοῦ κ. ς 17 ἀληθείᾳ] + σου ς Bm 19 ἐγὼ]
[Ln] Ti°B'(n.m.) [WH] ᾧσιν] post καὶ αὐτοὶ ς 20 πιστευόντων]
-σόντων ς: C5m 21 Πατήρ] πάτερ ς LnB ᾧσιν sec.] pr ἐν ς [Ln]
B(n.m.) πιστεύῃ] -ση ς Ln Tr m A 22 καγὼ] καὶ ἐγὼ ς δέδω-
κάς] ἐδ. Ln Tr m ἐν sec.] + ἐσμεν ς LnBm 23 ἵνα sec.] pr καὶ ς

- ὧσιν τετελειωμένοι εἰς ἓν· ἵνα γινώσκῃ ὁ κόσμος ὅτι σύ
 με ἀπέστειλας καὶ ἡγάπησας αὐτοὺς καθὼς ἐμέ ἡγάπησας.
 24 Πατὴρ, ὃ δέδωκάς μοι, θέλω ἵνα ὅπου εἰμὶ ἐγὼ κἀκεῖνοι
 ὧσιν μετ' ἐμοῦ· ἵνα θεωρῶσιν τὴν δόξαν τὴν ἐμήν, ἣν δέ-
 δωκάς μοι ὅτι ἡγάπησάς με πρὸ καταβολῆς κόσμου.
 25 Πατὴρ δίκαιε, καὶ ὁ κόσμος σε οὐκ ἔγνω, ἐγὼ δέ σε ἔγνω, καὶ
 26 καὶ οὗτοι ἔγνωσαν ὅτι σύ με ἀπέστειλας· καὶ ἐγνώρισα
 αὐτοῖς τὸ ὄνομά σου καὶ γνωρίσω· ἵνα ἡ ἀγάπη ἣν ἡγά-
 πησάς με ἐν αὐτοῖς ἦ καὶ ἐν αὐτοῖς.
 18 Ταῦτα εἰπὼν Ἰησοῦς ἐξῆλθεν σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ
 πέραν τοῦ χειμάρρου τῶν Κέδρων, ὅπου ἦν κήπος εἰς ὃν
 2 εἰσῆλθεν αὐτὸς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. ἦδαι δὲ καὶ Ἰού-
 δας ὁ παραδιδούς αὐτὸν τὸν τόπον, ὅτι πολλάκις συνήχθη
 3 Ἰησοῦς ἐκεῖ μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. ὁ οὖν Ἰούδας,
 λαβὼν τὴν σπείραν καὶ ἐκ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν Φαρι-
 σαίων ὑπηρέτας, ἔρχεται ἐκεῖ μετὰ φανῶν καὶ λαμπάδων
 4 καὶ ὄπλων. Ἰησοῦς οὖν εἰδὼς πάντα τὰ ἐρχόμενα ἐπ'
 5 αὐτὸν ἐξῆλθεν καὶ λέγει αὐτοῖς, Τίνα ζητεῖτε; ἀπεκρί-
 θησαν αὐτῷ, Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον. λέγει αὐτοῖς, Ἐγὼ
 εἰμι. εἰστήκει δὲ καὶ Ἰούδας ὁ παραδιδούς αὐτὸν μετ'
 6 αὐτῶν. ὡς οὖν εἶπεν αὐτοῖς, Ἐγὼ εἰμι, ἀπῆλθαν εἰς
 7 τὰ ὀπίσω καὶ ἔπесαν χαμαί. πάλιν οὖν ἐπηρώτησεν
 αὐτούς, Τίνα ζητεῖτε; οἱ δὲ εἶπον, Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον.
 8 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, Εἶπον ὑμῖν ὅτι ἐγὼ εἰμι· εἰ οὖν ἐμέ
 9 ζητεῖτε, ἄφετε τούτους ὑπάγειν· ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος

24 πατήρ] πάτερ εB ὃ] οὓς εLn TrmBmRm δέδωκάς *pri.*] ἔδωκάς
 Ln θεωρῶσιν] -σι WH_a δέδωκάς *sec.*] ἔδωκάς ε TrmWH_m
 25 πατήρ] πάτερ εB 1 Ἰησοῦς] pr ὁ εLn τῶν Κέδρων] τοῦ
 Κεδρών Ln TrmB(n.m.)R(n.m.): τοῦ Κέδρου (s. κέδ) TiBmWH_m 2 Ἰη-
 σοῦς] pr ὁ εLn ἐκεῖ] post μετὰ τῶν μ. αὐ. WH_m 3 τῶν *sec.*] ε"
 [A]: pr ἐκ TiB(WH) 4 οὖν] δὲ Tr(n.m.) ἐξῆλθεν] -θε WH_a
 ἐξ. καὶ λέγει] ἐξεληθὼν εἶπεν ε 5 λέγει αὐτοῖς] + ὁ (-ὁ TiB) Ἰησοῦς ε
 Ln(n.m.)TiBR ἐγὼ εἰμι] + ὁ Ἰησοῦς Ln_m: + Ἰησοῦς WH_m: Scr
 εἰστήκει] ιστ. WH 6 αὐτοῖς] + ὅτι εA ἀπῆλθαν... ἔπесαν] -ον bis
 ε 7 ἐπηρώτησεν] post αὐτ. ε TiB εἶπον] -αν WH 8 Ἰη-
 σοῦς] pr ὁ ε: C

ὃν εἶπεν ὅτι Οὗς δέδωκάς μοι, οὐκ ἀπώλεσα ἐξ αὐτῶν οὐ-
δένα. Σίμων οὖν Πέτρος ἔχων μάχαιραν εἴλκυσεν 10
αὐτήν, καὶ ἔπαισεν τὸν τοῦ ἀρχιερέως δούλον καὶ ἀπέ-
κοψεν αὐτοῦ τὸ ὠτάριον τὸ δεξιόν. ἦν δὲ ὄνομα τῷ δούλῳ
Μάλχος. εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ, Βάλε τὴν 11
μάχαιραν εἰς τὴν θήκην· τὸ ποτήριον ὃ δέδωκέν μοι ὁ
Πατήρ, οὐ μὴ πῶ αὐτό;

Ἦ οὖν σπείρα καὶ ὁ χιλιάρχος καὶ οἱ ὑπηρέται τῶν 12
Ἰουδαίων συνέλαβον τὸν Ἰησοῦν καὶ ἔδησαν αὐτόν,
καὶ ἤγαγον πρὸς Ἀνναν πρῶτον· ἦν γὰρ πεινθερός τοῦ 13
Καϊάφα, ὃς ἦν ἀρχιερεὺς τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου. ἦν δὲ 14
Καϊάφας ὁ συμβουλεύσας τοῖς Ἰουδαίοις ὅτι συμφέρεי ἓνα
ἄνθρωπον ἀποθανεῖν ὑπὲρ τοῦ λαοῦ.

Ἦκολούθει δὲ τῷ Ἰησοῦ Σίμων Πέτρος καὶ ἄλλος 15
μαθητής. ὁ δὲ μαθητής ἐκείνος ἦν γνωστὸς τῷ ἀρχιερεῖ,
καὶ συνεισήλθεν τῷ Ἰησοῦ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως·
ὁ δὲ Πέτρος εἰστήκει πρὸς τῇ θύρᾳ ἔξω. ἐξῆλθεν οὖν ὁ 16
μαθητής ὁ ἄλλος ὁ γνωστὸς τοῦ ἀρχιερέως καὶ εἶπεν τῇ
θυρωρῷ καὶ εἰσῆγαγεν τὸν Πέτρον. λέγει οὖν τῷ Πέ- 17
τρῳ ἡ παιδίσκη ἡ θυρωρός, Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν
εἶ τοῦ ἀνθρώπου τούτου; λέγει ἐκείνος, Οὐκ εἰμί. εἰ- 18
στήκεισαν δὲ οἱ δούλοι καὶ οἱ ὑπηρέται ἀνθρακιὰν πεποιη-
κότες, ὅτι ψυχὸς ἦν, καὶ ἐθερμαίνοντο· ἦν δὲ καὶ ὁ Πέτρος
μετ' αὐτῶν ἐστὼς καὶ θερμαινόμενος.

Ὁ οὖν ἀρχιερεὺς ἠρώτησεν τὸν Ἰησοῦν περὶ τῶν μαθη- 19
τῶν αὐτοῦ καὶ περὶ τῆς διδαχῆς αὐτοῦ. ἀπεκρίθη αὐτῷ 20
Ἰησοῦς, Ἐγὼ παρρησίᾳ λελάληκα τῷ κόσμῳ· ἐγὼ πάν-

10 ἔπαισεν] -σε WH_a ὠτάριον] ὠτίον ς Ln 11 μάχαιράν] + σου
ς: C 13 ἤγαγον] pr ἀπ- ς[A]: + αὐτὸν ς[Ln] Ἀνναν] Ἀνναν WH
14 ἀποθανεῖν] ἀπολέσθαι ς 15 ἄλλος] pr ὁ ς[Tr][A]Bm: Et]
ἦν] post γνω. Ln^mWH^m 16 εἰστήκει] ιστ. WH ὁ γνω. τοῦ ἀρχιε-
ρέως] ὃς ἦν γνω. τῷ ἀρχιερεῖ ς LnBm εἰσῆγαγεν] -γε WH_a 17 τῷ
Πέτρῳ] post ἡ παιδ. ἡ θυρ. ς Ln^m 18 εἰστήκεισαν] ιστ. WH καὶ
ὁ Π. μετ' αὐ.] μετ' αὐ. ὁ Π. ς Ln^m 19 ἠρώτησεν] -σε WH_a
20 αὐτῷ] [Ln] Ἰησοῦς] pr ὁ ς LnA παρρησίᾳ] παρησ. WH_a
λελάληκα] ἐλάλησα ς

- τοτε ἐδίδαξα ἐν συναγωγῇ καὶ ἐν τῷ ἱερῷ, ὅπου πάντες οἱ
 Ἰουδαῖοι συνέρχονται, καὶ ἐν κρυπτῷ ἐλάλησα οὐδέν.
- 21 τί με ἐρωτᾷς; ἐρώτησον τοὺς ἀκηκοῦτας τί ἐλάλησα αὐ-
 22 τοῖς· ἴδε οὗτοι οἶδασιν ἃ εἶπον ἐγώ. ταῦτα δὲ αὐτοῦ
 εἰπόντος εἰς παρεστηκῶς τῶν ὑπηρετῶν ἔδωκεν ράπισμα
 23 τῷ Ἰησοῦ εἰπών, Οὕτως ἀποκρίνη τῷ ἀρχιερεῖ; ἀπε-
 κρίθη αὐτῷ Ἰησοὺς, Εἰ κακῶς ἐλάλησα, μαρτύρησον περὶ
 24 τοῦ κακοῦ· εἰ δὲ καλῶς, τί με δέρεις; ἀπέστειλεν οὖν
 αὐτὸν ὁ Ἄννας δεδεμένον πρὸς Καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα.
- 25 Ἦν δὲ Σίμων Πέτρος ἐστὼς καὶ θερμαινόμενος. εἶπον
 οὖν αὐτῷ, Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶ; ἡρνήσατο
 26 ἐκείνος καὶ εἶπεν, Οὐκ εἰμί. λέγει εἰς ἐκ τῶν δούλων
 τοῦ ἀρχιερέως, συγγενῆς ὢν οὗ ἀπέκοψεν Πέτρος τὸ ὠτίον,
 27 Οὐκ ἐγώ σε εἶδον ἐν τῷ κήπῳ μετ' αὐτοῦ; πάλιν οὖν
 ἡρνήσατο Πέτρος, καὶ εὐθέως ἀλέκτωρ ἐφώνησεν.
- 28 Ἀγουσιν οὖν τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ τοῦ Καϊάφα εἰς τὸ πραι-
 τώριον· ἦν δὲ πρωΐ· καὶ αὐτοὶ οὐκ εἰσῆλθον εἰς τὸ πραιτώ-
 ριον, ἵνα μὴ μιν μολῶσιν ἀλλὰ φάγωσιν τὸ πᾶσχα.
- 29 ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πειλᾶτος ἔξω πρὸς αὐτοὺς καὶ φησιν, Τίνα
 30 κατηγορίαν φέρετε τοῦ ἀνθρώπου τούτου; ἀπεκρίθησαν
 καὶ εἶπαν αὐτῷ, Εἰ μὴ ἦν οὗτος κακὸν ποιῶν, οὐκ ἂν σοι
 31 παρεδώκαμεν αὐτόν. εἶπεν οὖν αὐτοῖς Πειλᾶτος, Λά-
 βετε αὐτὸν ὑμεῖς, καὶ κατὰ τὸν νόμον ὑμῶν κρίνατε αὐτόν.
 εἶπον αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι, Ἡμῖν οὐκ ἔξεστιν ἀποκτείνειν οὐ-
 32 δένα· ἵνα ὁ λόγος τοῦ Ἰησοῦ πληρωθῇ ὃν εἶπεν σημαί-
 νων ποῖω θανάτῳ ἡμελλεν ἀποθνήσκειν.
- 33 Εἰσῆλθεν οὖν πάλιν εἰς τὸ πραιτώριον ὁ Πειλᾶτος, καὶ
 συναγωγῇ] pr τῇς πάντες] πάντοτε s: πάντοθεν Elz: Er 21 ἐρω-
 τᾷς; ἐρώτησον] ἐπερωτᾷς; ἐπερ. s 22 παρεστηκῶς] post τῶν ὑπηρ. s:
 παρεστῶτων post τῶν Ln m Tr m ἔδωκεν] -κε WHa 23 Ἰησοῦς] pr
 ὁ s 24 οὖν] s° [Tr] [B]: Elz Ἄννας] Ἄννας WH 26 ἀπέ-
 κοψεν] -ψε WHa 27 Πέτρος] pr ὁ s 28 πρωΐ] πρωΐα s: C
 ἀλλὰ] ἀλλ' ἵνα s 29 ἔξω] s° φησιν] εἶπεν s Ln τοῦ ἀνθρ.]
 pr κατὰ s Ln Tr A 30 εἶπαν] -ον s κακὸν ποιῶν] κακοποιός s Ln
 (n. m.) Bm 31 οὖν] [Ln] Πειλᾶτος] pr ὁ s Ln Ti B αὐτόν sec.]
 Ti° B° εἶπον] + οὖν s Ti [B] 33 πάλιν] post πραιτώριον s Ti B

ἐφώνησεν τὸν Ἰησοῦν καὶ εἶπεν αὐτῷ, Σὺ εἶ ὁ Βασιλεὺς
τῶν Ἰουδαίων; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, Ἀπὸ σεαυτοῦ σὺ 34
τοῦτο λέγεις, ἢ ἄλλοι εἰπὸν σοι περὶ ἐμοῦ; ἀπεκρίθη 35
ὁ Πειλᾶτος, Μήτι ἐγὼ Ἰουδαῖός εἰμι; τὸ ἔθνος τὸ σὸν καὶ
οἱ ἀρχιερεῖς παρέδωκάν σε ἐμοί· τί ἐποίησας; ἀπε- 36
κρίθη Ἰησοῦς, Ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου
τούτου· εἰ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἦν ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ, οἱ
ὑπηρέται οἱ ἐμοὶ ἠγωνίζοντο ἅν, ἵνα μὴ παραδοθῶ τοῖς
Ἰουδαίοις· νῦν δὲ ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐντεῦθεν.
εἶπεν οὖν αὐτῷ ὁ Πειλᾶτος, Οὐκοῦν βασιλεὺς εἶ σύ; ἀπε- 37
κρίθη ὁ Ἰησοῦς, Σὺ λέγεις ὅτι βασιλεὺς εἰμι. ἐγὼ εἰς
τοῦτο γεγέννημαι καὶ εἰς τοῦτο ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον,
ἵνα μαρτυρήσω τῇ ἀληθείᾳ. πᾶς ὁ ὢν ἐκ τῆς ἀληθείας
ἀκούει μου τῆς φωνῆς. λέγει αὐτῷ ὁ Πειλᾶτος, Τί 38
ἐστὶν ἀλήθεια;

Καὶ τοῦτο εἰπὼν πάλιν ἐξῆλθεν πρὸς τοὺς Ἰουδαίους,
καὶ λέγει αὐτοῖς, Ἐγὼ οὐδεμίαν εὐρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν.
ἔστιν δὲ συνήθεια ὑμῖν ἵνα ἓνα ἀπολύσω ὑμῖν ἐν τῷ 39
πάσχα· βούλεσθε οὖν ἀπολύσω ὑμῖν τὸν Βασιλέα τῶν
Ἰουδαίων; ἐκραύγασαν οὖν πάλιν λέγοντες, Μὴ τοῦ- 40
τον, ἀλλὰ τὸν Βαραββᾶν. ἦν δὲ ὁ Βαραββᾶς ληστής.

Τότε οὖν ἔλαβεν ὁ Πειλᾶτος τὸν Ἰησοῦν καὶ ἑμαστίγω- 19
σεν. καὶ οἱ στρατιῶται πλέξαντες στέφανον ἐξ ἀκαν- 2
θῶν ἐπέθηκαν αὐτοῦ τῇ κεφαλῇ, καὶ ἱμάτιον πορφυροῦν
περιέβαλον αὐτόν· καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν καὶ ἔλεγον, 3
Χαῖρε ὁ Βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων· καὶ ἐδίδοσαν αὐτῷ ῥα-
πίσματα. Καὶ ἐξῆλθεν πάλιν ἕξω ὁ Πειλᾶτος καὶ 4

ἐφώνησεν]-σε WH_a 34 ἀπεκρίθη]+ αὐτῷ ς: Er Ἰησοῦς] pr ὁ ς
ἀπὸ σεαυτοῦ] ἀφ' ἐαυτοῦ ςTiB σοι] ante εἶπ. ςLnTiB 36 Ἰησοῦς]
pr ὁ ς: C ἅν] ante οἱ ἐμ. ἡγ. ςLnTiAB 37 ὁ ante Ἰησ.] [A]
[WH] εἰμι.] εἰμι; WH_m εἰμι]+ ἐγὼ ςLm[Tr]m[A] ἐγὼ] [Ln]
38 αἰτίαν] post οὐδεμίαν ς 39 ὑμῖν bis] ante ἀπολ. ςA ἐν] [WH]
40 πάλιν]+ πάντες ςLnTrA ■ τῇ κεφαλῇ] ἐπὶ τὴν κεφαλὴν Lnm
3 καὶ ἤρχ. πρὸς αὐ.] ς°(n.m.) ἐδίδοσαν]-δουν ς 4 καὶ pr.] ς°Ti°
B°WH_m ἐξῆλθεν]-θε WH_a:+ οὖν ς ἕξω] post ὁ Πειλ. TiBWH_m

- λέγει αὐτοῖς, Ἴδε ἄγω ὑμῖν αὐτὸν ἔξω, ἵνα γνῶτε ὅτι οὐδε-
 5 μίαν αἰτίαν εὐρίσκω ἐν αὐτῷ. ἐξῆλθεν οὖν ὁ Ἰησοῦς
 ἔξω, φορῶν τὸν ἀκάνθινον στέφανον καὶ τὸ πορφυροῦν
 6 ἱμάτιον. καὶ λέγει αὐτοῖς, Ἴδου ὁ ἄνθρωπος. ὅτε οὖν
 εἶδον αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ὑπηρέται, ἐκραύγασαν λέ-
 γοντες, Σταύρωσον, σταύρωσον. λέγει αὐτοῖς ὁ Πειλᾶτος,
 Λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς καὶ σταυρώσατε· ἐγὼ γὰρ οὐχ εὐρίσκω
 7 ἐν αὐτῷ αἰτίαν. ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι, Ἡμεῖς
 νόμον ἔχομεν, καὶ κατὰ τὸν νόμον ὀφείλει ἀποθανεῖν, ὅτι
 8 Υἱὸν Θεοῦ ἑαυτὸν ἐποίησεν. Ὅτε οὖν ἤκουσεν ὁ Πει-
 9 λᾶτος τοῦτον τὸν λόγον, μᾶλλον ἐφοβήθη· καὶ εἰσῆλ-
 θεν εἰς τὸ πραιτώριον πάλιν καὶ λέγει τῷ Ἰησοῦ, Πόθεν
 10 εἶ σύ; ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπόκρισιν οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ. λέγει
 οὖν αὐτῷ ὁ Πειλᾶτος, Ἐμοὶ οὐ λαλεῖς; οὐκ οἶδας ὅτι
 ἐξουσίαν ἔχω ἀπολῦσαι σε καὶ ἐξουσίαν ἔχω σταυρῶσαί
 11 σε; ἀπεκρίθη αὐτῷ Ἰησοῦς, Οὐκ εἶχες ἐξουσίαν κατ'
 ἐμοῦ οὐδεμίαν, εἰ μὴ ἦν δεδομένον σοι ἄνωθεν· διὰ τοῦτο
 12 ὁ παραδούς μέ σοι μείζονα ἁμαρτίαν ἔχει. ἐκ τούτου ὁ
 Πειλᾶτος ἐζήτηί ἀπολῦσαι αὐτόν· οἱ δὲ Ἰουδαῖοι ἐκραύγα-
 ζον λέγοντες, Ἐὰν τοῦτον ἀπολύσῃς, οὐκ εἶ φίλος τοῦ
 Καίσαρος· πᾶς ὁ βασιλέα ἑαυτὸν ποιῶν ἀντιλέγει τῷ
 13 Καίσαρι. Ὁ οὖν Πειλᾶτος ἀκούσας τῶν λόγων τού-
 των ἤγαγεν ἔξω τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ βήματος εἰς
 τόπον λεγόμενον Λιθόστρωτον, Ἑβραϊστὶ δὲ Γαββαθᾶ.

οὐδεμίαν *usque ad* αὐτῷ] ἐν αὐ. οὐδ. αἰτ. εὐρ. 5 : αἰτ. οὐχ εὐρ. TiBm : αἰτ.
 ἐν αὐ. οὐδ. εὐρ. A ■ ὁ ante Ἰησοῦς] [Tr][WH] ἰδου] ἴδε 5 Ln :
 Er 6 εἶδον] ἴδον Ti λέγοντες] Ti°B° σταύρωσον *sec.*] + αὐ-
 τόν Ln[Tr]m 7 αὐτῷ Ti°B° νόμον *sec.*] + ἡμῶν 5 ἑαυτὸν] ante
 Υἱ. Θε. 5 Θεοῦ] pr τοῦ Elz 10 οὖν Ti°[A]B° ἀπολῦσαι σε
 ...σταυρῶσαί σε] σταυρῶσαι σε...ἀπολῦσαι σε 5 Trm 11 αὐτῷ 5°[Ln]
 Ti°[A]B° Ἰησοῦς] pr ὁ 5 : C εἶχες] ἔχεις TiB(n.m.) κατ'
 ἐμοῦ] post οὐδεμίαν 5 σοι] ante δεδομ. 5 παραδούς] παραδιδούς
 5 Tr(n.m.)A 12 ἐζήτηί] ante ὁ Πειλ. 5 ἐκραύγασον] ἔκραζον 5 A :
 ἐκραύγασαν Tr(n.m.)WH ἑαυτὸν] αὐτὸν 5 : C 13 τῶν λόγων
 τούτων] τοῦτον τὸν λόγον 5 βήματος] pr τοῦ 5 Γαββαθᾶ] -θα
 TrAWH

ἦν δὲ παρασκευὴ τοῦ πάσχα· ὥρα ἦν ὡς ἕκτη. καὶ λέγει 14
τοῖς Ἰουδαίοις, Ἴδε ὁ Βασιλεὺς ὑμῶν. ἐκραύγασαν οὖν 15
ἐκεῖνοι, Ἄρον, ἄρον, σταύρωσον αὐτόν. λέγει αὐτοῖς ὁ
Πειλᾶτος, Τὸν Βασιλέα ὑμῶν σταυρώσω; ἀπεκρίθησαν οἱ
ἀρχιερεῖς, Οὐκ ἔχομεν βασιλέα εἰ μὴ Καίσαρα. τότε 16
οὖν παρέδωκεν αὐτὸν αὐτοῖς ἵνα σταυρωθῇ.

Παρέλαβον οὖν τὸν Ἰησοῦν καὶ βαστάζων ἑαυτῷ 17
τὸν σταυρὸν ἐξῆλθεν εἰς τὸν λεγόμενον Κρανίου τόπον, ὃ
λέγεται Ἑβραϊστὶ Γολγοθᾶ· ὅπου αὐτὸν ἐσταύρωσαν, 18
καὶ μετ' αὐτοῦ ἄλλους δύο ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν, μέσον
δὲ τὸν Ἰησοῦν. ἔγραψεν δὲ καὶ τίτλον ὁ Πειλᾶτος καὶ 19
ἔθηκεν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ. ἦν δὲ γεγραμμένον, ΙΗΣΟΥΣ Ο
ΝΑΖΩΡΑΙΟΣ Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΙΟΥΔΑΙΩΝ.

τοῦτον οὖν τὸν τίτλον πολλοὶ ἀνέγνωσαν τῶν Ἰουδαίων, 20
ὅτι ἐγγὺς ἦν ὁ τόπος τῆς πόλεως ὅπου ἐσταυρώθη ὁ
Ἰησοῦς· καὶ ἦν γεγραμμένον Ἑβραϊστί, Ῥωμαϊστί, Ἑλ-
ληνιστί. ἔλεγον οὖν τῷ Πειλᾶτῳ οἱ ἀρχιερεῖς τῶν 21
Ἰουδαίων, Μὴ γράφῃ, Ὁ Βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων· ἀλλ'
ὅτι ἐκεῖνος εἶπεν, Βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων εἰμί. ἀπε- 22
κρίθη ὁ Πειλᾶτος, Ὁ γέγραφα, γέγραφα.

Οἱ οὖν στρατιῶται, ὅτε ἐσταύρωσαν τὸν Ἰησοῦν, ἔλα- 23
βον τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ ἐποίησαν τέσσερα μέρη, ἐκάστω
στρατιώτῃ μέρος, καὶ τὸν χιτῶνα· ἦν δὲ ὁ χιτὼν ἄραφος,
ἐκ τῶν ἄνωθεν ὑφαντὸς δι' ὅλου. εἶπον οὖν πρὸς ἀλ- 24
λήλους, Μὴ σχίσωμεν αὐτόν, ἀλλὰ λάχωμεν περὶ αὐτοῦ
τίνος ἔσται· ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ, Διεμερίσαντο τὰ
ἱμάτιά μου ἑαυτοῖς, καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμόν μου ἔβαλον

14 ἦν sec.] δὲς ὡς] ὡσεὶς Bm ἕκτη] τρίτη Bm: Scr 15 ἐκραύ-
γασαν οὖν ἐκεῖνοι] οἱ δὲ ἐκρ. ς Ln(n.m.) 16 οὖν sec.] δὲ ς
τὸν Ἰησοῦν] + καὶ ἀπήγαγον ς Bm 17 ἑαυτῷ] αὐτῷ Ln Tr A: αὐτῷ
WH(p.a.): αὐτοῦ post τὸν στ. ς ὁ] δς ς Γολγοθᾶ] -γοθᾶ Tr WH:
-γόθ WHm 20 ὁ τόπος] post τῆς πόλ. ς: C Ἑλληνιστί] ante
Ῥωμαϊστί ς Ln 21 εἶπεν] -πε WHa τῶν Ἰουδ. sec.] post εἰμι ς Ln
Ti B 23 τέσσερα] -αρα ς Ln ἄραφος] ἄρρ. ς Ln WHa: Er
24 εἶπον] -αν Ti B WH πληρωθῇ] + ἡ λέγουσα ς Tr AR

- 25 κληρον. οἱ μὲν οὖν στρατιῶται ταῦτα ἐποίησαν. Εἰ-
στήκεισαν δὲ παρὰ τῷ σταυρῷ τοῦ Ἰησοῦ ἡ μήτηρ αὐτοῦ
καὶ ἡ ἀδελφὴ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, Μαρία ἡ τοῦ Κλωπᾶ καὶ
26 Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ. Ἰησοῦς οὖν ἰδὼν τὴν μητέρα
καὶ τὸν μαθητὴν παρεστῶτα ὃν ἠγάπα, λέγει τῇ μητρί,
27 Γύναι, ἴδε ὁ υἱός σου. εἶτα λέγει τῷ μαθητῇ, Ἴδε ἡ
μήτηρ σου. καὶ ἀπ' ἐκείνης τῆς ὥρας ἔλαβεν ὁ μαθητὴς
αὐτὴν εἰς τὰ ἴδια.
- 28 Μετὰ τοῦτο εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἤδη πάντα τετέλεσται,
29 ἵνα τελειωθῇ ἡ γραφή, λέγει, Δαψώ. σκευὸς ἔκειτο
ὄξους μεστόν· σπόγγον οὖν μεστόν τοῦ ὄξους ὑσώπῳ
30 περιθέντες προσήνεγκαν αὐτοῦ τῷ στόματι. ὅτε οὖν
ἔλαβεν τὸ ὄξος ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Τετέλεσται· καὶ κλίνας
τὴν κεφαλὴν παρέδωκεν τὸ πνεῦμα.
- 31 Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι, ἐπεὶ παρασκευὴ ἦν, ἵνα μὴ μείνῃ ἐπὶ
τοῦ σταυροῦ τὰ σώματα ἐν τῷ σαββάτῳ (ἦν γὰρ μεγάλη
ἡ ἡμέρα ἐκείνου τοῦ σαββάτου), ἠρώτησαν τὸν Πειλᾶτον
32 ἵνα κατεαγῶσιν αὐτῶν τὰ σκέλη καὶ ἀρθώσιν. ἦλθον
οὖν οἱ στρατιῶται, καὶ τοῦ μὲν πρώτου κατέαξαν τὰ σκέλη
33 καὶ τοῦ ἄλλου τοῦ συνσταυρωθέντος αὐτῷ. ἐπὶ δὲ τὸν
Ἰησοῦν ἔλθόντες, ὡς εἶδον ἤδη αὐτὸν τεθνηκότα, οὐ κατέ-
34 αξαν αὐτοῦ τὰ σκέλη· ἀλλ' εἰς τῶν στρατιωτῶν λόγχῃ
αὐτοῦ τὴν πλευρὰν ἔνυξεν, καὶ ἐξῆλθεν εὐθὺς αἷμα καὶ
35 ὕδωρ. καὶ ὁ ἑωρακὼς μεμαρτύρηκεν, καὶ ἀληθινὴ αὐ-
τοῦ ἐστὶν ἡ μαρτυρία· καὶ ἐκεῖνος οἶδεν ὅτι ἀληθὴ λέγει,

25 εἰστήκ.] ἰστήκ. WH Μαρία bis] -ιὰμ TiB 26 μητρί]+ αὐτοῦ
ε [Lⁿ][A] ἴδε] ἰδοὺ ε: C 27 ἴδε] ἰδοὺ ε: C ὁ μαθητὴς]
post αὐτὴν ε LⁿTiB: Er 28 εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς] Ἰησ. εἰδὼς LⁿmWH_m
ἤδη] post πάντα ε 29 σκευὸς]+ οὖν ε σπόγγον usque ad ὄξους]
οἱ δὲ πλήσαντες σπόγγ. ὄξ. καὶ ε: — τοῦ TiB ὑσώπῳ] ὑσώπῳ ErLⁿ
30 ὁ] [Tr][WH] ὁ Ἰησοῦς] Ti^oB^o 31 ἐπεὶ παρασκευὴ ἦν] post
σαββάτῳ ε Lⁿ: J ἐκείνου] -νη CErElzWH_m 32 συνσταυρ.]
συσταυρ. ε 33 ἤδη] post αὐτὸν ε LⁿTr_m 34 ἐξῆλθεν] post εὐ-
θὺς ε Lⁿ(n.m.)Tr_m 35 μεμαρτύρηκεν] -κε WH_a καὶ ἐκεῖνος] κά-
κεῖνος ε TiABWH_a

ἵνα καὶ ὑμεῖς πιστεύητε. ἐγένετο γὰρ ταῦτα ἵνα ἡ 36
γραφὴ πληρωθῇ, Ὅστούν οὐ συντριβήσεται αὐτοῦ. καὶ 37
πάλιν ἑτέρα γραφὴ λέγει, Ὅψονται εἰς ὃν ἐξεκέντησαν.

Μετὰ δὲ ταῦτα ἠρώτησεν τὸν Πειλᾶτον Ἰωσήφ ἀπὸ 38
Ἀριμαθαίας, ὃν μαθητὴς τοῦ Ἰησοῦ κεκρυμμένος δὲ διὰ
τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἵνα ἄρῃ τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ
καὶ ἐπέτρεψεν ὁ Πειλᾶτος. ἦλθεν οὖν καὶ ἦρεν τὸ σῶμα
αὐτοῦ. ἦλθεν δὲ καὶ Νικόδημος, ὁ ἐλθὼν πρὸς αὐτὸν 39
νυκτὸς τὸ πρῶτον, φέρων μίγμα σμύρνης καὶ ἀλόης ὡς
λίτρας ἑκατόν. ἔλαβον οὖν τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ καὶ 40
ἔδησαν αὐτὸ ὀθονίοις μετὰ τῶν ἀρωμάτων, καθὼς ἔθος
ἐστὶν τοῖς Ἰουδαίοις ἐνταφιάζειν. ἦν δὲ ἐν τῷ τόπῳ 41
ὅπου ἐσταυρώθη κήπος, καὶ ἐν τῷ κήπῳ μνημεῖον καινόν,
ἐν ᾧ οὐδέπω οὐδεὶς ἐτέθη. ἐκεῖ οὖν διὰ τὴν παρασκευὴν 42
τῶν Ἰουδαίων, ὅτι ἐγγὺς ἦν τὸ μνημεῖον, ἔθηκαν τὸν Ἰη-
σοῦν.

Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ ἔρχεται 20
πρῶτὴ σκοτίας ἔτι οὔσης εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ βλέπει τὸν
λίθον ἠρμένον ἐκ τοῦ μνημείου. τρέχει οὖν καὶ ἔρχεται 2
πρὸς Σίμωνα Πέτρον καὶ πρὸς τὸν ἄλλον μαθητὴν ὃν
ἐφίλει ὁ Ἰησοῦς, καὶ λέγει αὐτοῖς, Ἦραν τὸν Κύριον ἐκ
τοῦ μνημείου, καὶ οὐκ οἶδαμεν ποῦ ἔθηκαν αὐτόν.
ἐξηλθεν οὖν ὁ Πέτρος καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς, καὶ ἤρχοντο 3
εἰς τὸ μνημεῖον. ἔτρεχον δὲ οἱ δύο ὁμοῦ· καὶ ὁ ἄλλος 4
μαθητὴς προέδραμεν τάχιον τοῦ Πέτρου καὶ ἦλθεν πρῶτος
εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ παρακύψας βλέπει κείμενα τὰ 5
ὀθόνια, οὐ μέντοι εἰσῆλθεν. ἔρχεται οὖν καὶ Σίμων 6

ἵνα καὶ] — καὶ ς: Er πιστεύητε] -σητε ς LnTr (sic vult)(n.m.)ABm
38 Ἰωσήφ] pr ὁ ς: C: + ὁ ς Ti[B] Ἀριμ.] Ἀριμ. WH τοῦ πρί.]
[WH] ἦλθεν...ἦρεν] ἦλθον...ἦραν TiB(n.m.) τὸ σῶ. αὐτοῦ] τὸ σῶ.
τοῦ Ἰησοῦ ς Bm: αὐτόν TiB(n.m.) 39 αὐτόν] τὸν Ἰησοῦν ς Trm
μίγμα] ἔλιγμα WH(n.m.)Rm ὡς] ὡσεὶ ς: C. 40 ἐστὶν] ἐστὶ WH_a
41 ἐτέθη] ἦν τεθειμένος WH 1 Μαρία] -ιά TiB 4 καὶ ὁ] ὁ δὲ
Ln τάχιον] τάχειον WH ἦλθεν] -θε WH_a 5 κείμενα] post
τὰ ὀθ. Ln(n.m.) 6 καὶ πρί.] ς° I.m°[Tr]m Ti°B°

- Πέτρος ἀκολουθῶν αὐτῷ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ μνημεῖον·
 7 καὶ θεωρεῖ τὰ ὀθόνια κείμενα, καὶ τὸ σουδάριον, ὃ ἦν
 ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, οὐ μετὰ τῶν ὀθονίων κείμενον,
 8 ἀλλὰ χωρὶς ἐντετυλιγμένον εἰς ἓνα τόπον. τότε οὖν
 εἰσῆλθεν καὶ ὁ ἄλλος μαθητῆς ὁ ἐλθὼν πρῶτος εἰς τὸ
 9 μνημεῖον, καὶ εἶδεν καὶ ἐπίστευσεν. οὐδέπω γὰρ ᾔδει-
 σαν τὴν γραφὴν, ὅτι δεῖ αὐτὸν ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι.
 10 ἀπῆλθον οὖν πάλιν πρὸς ἑαυτοὺς οἱ μαθηταί.
 11 Μαρία δὲ εἰστήκει πρὸς τῷ μνημείῳ ἔξω κλαίουσα· ὡς
 12 οὖν ἔκλαιεν, παρέκυψεν εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ θεωρεῖ
 δύο ἀγγέλους ἐν λευκοῖς καθεζομένους, ἓνα πρὸς τῇ κε-
 φαλῇ καὶ ἓνα πρὸς τοῖς ποσίν, ὅπου ἔκειτο τὸ σῶμα τοῦ
 13 Ἰησοῦ. καὶ λέγουσιν αὐτῇ ἐκεῖνοι, Γύναι, τί κλαίεις;
 λέγει αὐτοῖς, Ὅτι ἦραν τὸν Κύριόν μου, καὶ οὐκ οἶδα ποῦ
 14 ἔθηκαν αὐτόν. ταῦτα εἰπούσα ἐστράφη εἰς τὰ ὀπίσω,
 καὶ θεωρεῖ τὸν Ἰησοῦν ἐστῶτα, καὶ οὐκ ᾔδει ὅτι Ἰησοὺς
 15 ἐστίν. λέγει αὐτῇ Ἰησοὺς, Γύναι, τί κλαίεις; τίνα ζη-
 τεῖς; ἐκείνη, δοκούσα ὅτι ὁ κηπουρός ἐστιν, λέγει αὐτῷ,
 Κύριε, εἰ σὺ ἐβάστασας αὐτόν, εἰπέ μοι ποῦ ἔθηκας αὐτόν,
 16 ἀγῶ αὐτὸν ἀρῶ. λέγει αὐτῇ Ἰησοὺς, Μαριάμ. στρα-
 φεῖσα ἐκείνη λέγει αὐτῷ Ἑβραϊστί, Ῥαββουνί· ὃ λέγεται
 17 Διδάσκαλε. λέγει αὐτῇ Ἰησοὺς, Μή μου ἅπτου, οὐπω
 γὰρ ἀναβέβηκα πρὸς τὸν Πατέρα· πορεύου δὲ πρὸς τοὺς
 ἀδελφούς μου καὶ εἰπὲ αὐτοῖς, Ἀναβαίνω πρὸς τὸν Πατέρα
 μου καὶ Πατέρα ὑμῶν καὶ Θεόν μου καὶ Θεὸν ὑμῶν.
 18 ἔρχεται Μαριάμ ἡ Μαγδαληνὴ ἀγγέλλουσα τοῖς μαθηταῖς
 ὅτι Ἐώρακα τὸν Κύριον, καὶ ταῦτα εἶπεν αὐτῇ.

10 ἑαυτοῖς] αὐτοῖς TrTiB: αὐτοῖς WH 11 Μαρία] -ίαμ TiB
 εἰστήκει] ἰστ. WH τῷ μνημείῳ] τὸ μνημεῖον ς (n.m.) ἔξω] Ln°
 [B]: post κλαίουσα ς 13 καὶ *φρί.*] Ti°B°, Ὅτι ἦραν] ὅτι ἦραν
 LnTiBWH(n.m.) 14 ταῦτα] pr καὶ ς Ἰησοὺς] pr ὁ ς: C
 15 Ἰησοὺς] pr ὁ ς ἐθηκας] post αὐτόν ς: C 16 Ἰησοὺς] pr ὁ ς
 Μαριάμ] -ία ς Ln Ἑβραϊστί] ς°[Ln] Ῥαββουνί] -νεί WH
 17 Ἰησοὺς] pr ὁ ς μου *φρί.*] post ἅπτου TrmWHm Πατέρα *φρί.*
 + μου ς [Ln] [Tr]m 18 Μαριάμ] -ία ς Ln ἀγγέλλουσα] ἀπαγγ. ς
 Ἐώρακα] ἐώρακεν ς Ln(n.m.) TrmBm

Οὕσης οὖν ὀψίας τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῇ μιᾷ σαββάτων, 19
καὶ τῶν θυρῶν κεκλεισμένων ὅπου ἦσαν οἱ μαθηταὶ διὰ
τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔστη εἰς τὸ
μέσον, καὶ λέγει αὐτοῖς, Εἰρήνῃ ὑμῖν. καὶ τοῦτο εἰπὼν 20
ἔδειξεν καὶ τὰς χεῖρας καὶ τὴν πλευρὰν αὐτοῖς. ἐχάρησαν
οὖν οἱ μαθηταὶ ἰδόντες τὸν Κύριον. εἶπεν οὖν αὐτοῖς [ὁ 21
Ἰησοῦς] πάλιν, Εἰρήνῃ ὑμῖν· καθὼς ἀπέσταλκέν με ὁ Πα-
τήρ, καὶ γὰρ πέμπω ὑμᾶς. καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐνεφύσησεν 22
καὶ λέγει αὐτοῖς, Λάβετε Πνεῦμα Ἅγιον. ἂν τινων 23
ἀφῆτε τὰς ἁμαρτίας, ἀφένονται αὐτοῖς· ἂν τινων κρατῆτε,
κεκράτηνται.

Θωμᾶς δὲ εἷς ἐκ τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος Δίδυμος, οὐκ 24
ἦν μετ' αὐτῶν ὅτε ἦλθεν Ἰησοῦς. ἔλεγον οὖν αὐτῷ οἱ 25
ἄλλοι μαθηταί, Ἐωράκαμεν τὸν Κύριον. ὁ δὲ εἶπεν αὐ-
τοῖς, Ἐὰν μὴ ἴδω ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ τὸν τύπον τῶν
ἥλων, καὶ βάλω τὸν δάκτυλόν μου εἰς τὸν τύπον τῶν
ἥλων, καὶ βάλω μου τὴν χεῖρα εἰς τὴν πλευρὰν αὐτοῦ, οὐ
μὴ πιστεύσω. Καὶ μεθ' ἡμέρας ὀκτὼ πάλιν ἦσαν ἔσω 26
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ Θωμᾶς μετ' αὐτῶν. ἔρχεται ὁ Ἰη-
σοῦς τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον καὶ
εἶπεν, Εἰρήνῃ ὑμῖν. εἶτα λέγει τῷ Θωμᾷ, Φέρε τὸν 27
δάκτυλόν σου ὧδε καὶ ἴδε τὰς χεῖράς μου, καὶ φέρε τὴν
χεῖρά σου καὶ βάλε εἰς τὴν πλευράν μου, καὶ μὴ γίνου
ἄπιστος ἀλλὰ πιστός. ἀπεκρίθη Θωμᾶς καὶ εἶπεν 28
αὐτῷ, Ὁ Κύριός μου καὶ ὁ Θεός μου. λέγει αὐτῷ ὁ 29
Ἰησοῦς, Ὅτι ἐώρακάς με, πεπίστευκας· μακάριοι οἱ μὴ
ἰδόντες καὶ πιστεύσαντες.

19 σαββάτων] pr τῶν ς μαθηταὶ]+ συνηγμένοι ς Bm 20 ἔδειξεν]
-ξε WH_a καὶ sec.] ς^o Ti^o B^o R^o πλευρὰν]+ αὐτοῦ ς Trm
αὐ-
τοῖς] post ἔδειξεν ς [Tr]m 21 ὁ Ἰησοῦς] ins ς Ln[A] [WH]R : Tr^o Ti^o B^o
πέμπω] ἀποστέλλω Trm 22 ἐνεφύσησεν] -σε WH_a 23 ἂν bis] ἐάν
Ln τινων bis] τινος Ln m Trm WHm ἀφένονται] ἀφίεντ. ς Ln m Trm A
Bm : ἀφίονται WHm 24 Ἰησοῦς] pr ὁ ς 25 μου *pr.*] ante τὸν δάκτ.
Ti B τύπον sec.] τόπον Ln Trm Ti Bm μου sec.] post τὴν χεῖρά ς Ln
28 ἀπεκρίθη] pr καὶ ς : Er Θωμᾶς] pr ὁ ς : C 29 ὁ] [Tr] [WH]
ἑώρ. με]+ , Θωμᾶς : CScr πεπίστευκας] πεπίστευκας ; ς m Ln WH Rm

- 30 Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα σημεῖα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς ἐνώπιον τῶν μαθητῶν, ἃ οὐκ ἔστιν γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ· ταῦτα δὲ γέγραπται ἵνα πιστεύητε ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ Χριστὸς ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, καὶ ἵνα πιστεύοντες ζωὴν ἔχητε ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.
- 21 Μετὰ ταῦτα ἐφανερώσεν ἑαυτὸν πάλιν Ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς ἐπὶ τῆς θαλάσσης τῆς Τιβεριάδος· ἐφανερώσεν δὲ οὕτως. ἦσαν ὁμοῦ Σίμων Πέτρος καὶ Θωμᾶς ὁ λεγόμενος Δίδυμος καὶ Ναθαναὴλ ὁ ἀπὸ Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας καὶ οἱ τοῦ Ζεβεδαίου καὶ ἄλλοι ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο. λέγει αὐτοῖς Σίμων Πέτρος, Ὑπάγω ἀλιεῦν. λέγουσιν αὐτῷ, Ἐρχόμεθα καὶ ἡμεῖς σὺν σοί. ἐξῆλθον καὶ ἐνέβησαν εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ ἐπίασαν οὐδέν. πρωΐας δὲ ἤδη γινομένης ἔστη Ἰησοῦς εἰς τὸν αἰγιαλόν· οὐ μέντοι ᾗδειςαν οἱ μαθηταὶ ὅτι Ἰησοῦς ἐστίν. λέγει οὖν αὐτοῖς Ἰησοῦς, Παιδιά, μή τι προσφάγιον ἔχετε; ἀπεκρίθησαν αὐτῷ, Οὐ. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Βάλετε εἰς τὰ δεξιὰ μέρη τοῦ πλοίου τὸ δίκτυον, καὶ εὐρήσετε. ἔβαλον οὖν, καὶ οὐκέτι αὐτὸ ἐλκύσαι ἴσχυον ἀπὸ τοῦ πλήθους τῶν ἰχθύων. λέγει οὖν ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος ὃν ἡγάπα ὁ Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ, Ὁ Κύριός ἐστιν. Σίμων οὖν Πέτρος, ἀκούσας ὅτι ὁ Κύριός ἐστιν, τὸν ἐπεנדύτην διεζύσατο (ἦν γὰρ γυμνός), καὶ ἔβαλεν ἑαυτὸν εἰς τὴν θάλασσαν. οἱ δὲ ἄλλοι μαθηταὶ τῷ πλοιαρίῳ ἦλθον (οὐ γὰρ ἦσαν μακρὰν ἀπὸ τῆς γῆς, ἀλλὰ ὡς ἀπὸ πηχῶν διακοσίων), σύροντες τὸ δίκτυον τῶν ἰχθύων. Ὡς οὖν ἀπέβησαν εἰς τὴν γῆν, βλέπουσιν ἀνθρακιὰν κειμένην καὶ ὀψάριον ἐπικείμε-

30 μαθητῶν] + αὐτοῦ ε WH_m31 πιστεύητε] -σητε ε Lⁿ Tr (n.m.) AB_mἸησοῦς] pr ὁ ε: C ζωὴν] + αἰώνιον [Lⁿ] B_m 1 Ἰησοῦς] A^o: pr ὁε Lⁿ 2 Κανᾶ] -νὰ WH τοῦ Ζεβ.] υἱοὶ Ζεβ. Tr_m 3 ἐξῆλθον]-θαν WH(n.a.): pr καὶ [Lⁿ] ἐνέβησαν] ἀνέβ. ε: C πλοίου] +εὐθύς ε B_m 4 γινομένης] γενομ. ε Lⁿ Tr_m AB_m: E_r Ἰησοῦς] prὁ ε εἰς] ἐπὶ Lⁿ Tr_m Ti B WH_m ᾗδειςαν] ἔγνωσαν Tr_m 5 Ἰη-σοῦς] [Lⁿ]: pr ὁ ε [Lⁿ] [Tr] 6 ὁ δὲ εἶπεν] λέγει Ti B ἴσχυον]ἴσχυσαν ε (n.m.) 8 ἀλλὰ] ἀλλ' ε Lⁿ 9 βλέπουσιν] εἶδαν Lⁿ m

νον καὶ ἄρτον. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἐνέγκατε ἀπὸ 10
τῶν ὀψαρίων ὧν ἐπιάσατε νῦν. ἀνέβη οὖν Σίμων Πέ- 11
τρος καὶ εἴλκυσε τὸ δίκτυον εἰς τὴν γῆν μεστὸν ἰχθύων
μεγάλων ἑκατὸν πεντήκοντα τριῶν· καὶ τοσοῦτων ὄντων
οὐκ ἐσχίσθη τὸ δίκτυον. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Δεῦτε 12
ἀριστήσατε. οὐδεὶς δὲ ἐτόλμα τῶν μαθητῶν ἐξετάσαι
αὐτόν, Σὺ τίς εἶ; εἰδότες ὅτι ὁ Κύριός ἐστιν. ἔρχεται 13
Ἰησοῦς καὶ λαμβάνει τὸν ἄρτον καὶ δίδωσιν αὐτοῖς, καὶ
τὸ ὀψάριον ὁμοίως. τοῦτο ἤδη τρίτον ἐφανερώθη Ἰη- 14
σοῦς τοῖς μαθηταῖς ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν.

Ὅτε οὖν ἡρίστησαν, λέγει τῷ Σίμωνι Πέτρῳ ὁ Ἰησοῦς, 15
Σίμων Ἰωάννου, ἀγαπᾷς με πλεόν τούτων; λέγει αὐτῷ,
Ναί, Κύριε· σὺ οἶδας ὅτι φιλῶ σε. λέγει αὐτῷ, Βόσκει τα
ἄρνία μου. λέγει αὐτῷ πάλιν δεύτερον, Σίμων Ἰωάννου, 16
ἀγαπᾷς με; λέγει αὐτῷ, Ναί, Κύριε· σὺ οἶδας ὅτι φιλῶ
σε. λέγει αὐτῷ, Ποίμαινε τὰ πρόβατά μου. λέγει 17
αὐτῷ τὸ τρίτον, Σίμων Ἰωάννου, φιλεῖς με; ἐλυπήθη ὁ
Πέτρος ὅτι εἶπεν αὐτῷ τὸ τρίτον, Φιλεῖς με; καὶ εἶπεν
αὐτῷ, Κύριε, πάντα σὺ οἶδας· σὺ γινώσκεις ὅτι φιλῶ σε.
λέγει αὐτῷ Ἰησοῦς, Βόσκει τὰ προβάτιά μου. ἀμὴν 18
ἀμὴν λέγω σοι, ὅτε ἡς νεώτερος, ἐζῶννυες σεαυτὸν καὶ
περιεπάτεις ὅπου ἤθελες· ὅταν δὲ γηράσῃς, ἐκτενεῖς τὰς
χεῖράς σου, καὶ ἄλλος ζώσκει σε καὶ οἶσει ὅπου οὐ θέλεις.
τοῦτο δὲ εἶπεν σημαίνων ποίῳ θανάτῳ δοξάσει τὸν Θεόν. 19
καὶ τοῦτο εἰπὼν λέγει αὐτῷ, Ἀκολουθεῖ μοι. Ἐπιστρα- 20
φεῖς ὁ Πέτρος βλέπει τὸν μαθητὴν ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς

10 ὁ] [Tr] [WH] 11 οὖν] ς^o Lⁿ [Tr] m Ti^o B^o εἰς τὴν γῆν] ἐπὶ τῆς
γῆς ς ἰχθύων] post μεγάλων Lⁿ (a.m.) Trm 12 ὁ ante Ἰησ.] [Tr]
[WH] δὲ] [Tr] A^o WH^o 13 Ἰησοῦς] pr οὖν ὁ ς 14 Ἰησοῦς]
pr ὁ ς μαθηταῖς]+αὐτοῦ ς 15, 16, 17 Ἰωάννου zer]-ννου TiAB:
Iωvā ς: Ἰωαννᾶ sm 15 πλεόν] πλείον ς 16 πάλιν] ante λέγει αὐ.
Lnm πρόβατά] προβατία Trm TiBm WH (n.m.) 17 καὶ] [Lⁿ] εἶπεν
sec.] λέγει Lnm Trm TiB σὺ pr.] ante πάντα ς Ἰησοῦς] [Tr] Ti^o B^o:
pr ὁ ς προβατία] προβατά ς LnB (n.m.) WHm 18 σε] ante ζώσει ς
Lⁿ Trm TiB οἶσει]+σε [Ln] 20 ἐπιστραφεῖς]+δὲ ς

- ἀκολουθοῦντα, ὃς καὶ ἀνέπεσεν ἐν τῷ δείπνῳ ἐπὶ τὸ στῆθος αὐτοῦ καὶ εἶπεν, Κύριε, τίς ἐστὶν ὁ παραδιδούς σε;
 21 τοῦτον οὖν ἰδὼν ὁ Πέτρος λέγει τῷ Ἰησοῦ, Κύριε, οὗτος δὲ
 22 τί; λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως
 23 ἔρχομαι, τί πρὸς σέ; σύ μοι ἀκολουθεῖ. ἐξῆλθεν οὖν
 οὗτος ὁ λόγος εἰς τοὺς ἀδελφούς ὅτι ὁ μαθητὴς ἐκείνος οὐκ
 ἀποθνήσκει· οὐκ εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ὅτι οὐκ ἀποθνήσκει·
 ἀλλ', Ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως ἔρχομαι, τί πρὸς
 σέ;
 24 Οὗτός ἐστιν ὁ μαθητὴς ὁ μαρτυρῶν περὶ τούτων, καὶ ὁ
 γράψας ταῦτα· καὶ οἶδαμεν ὅτι ἀληθὴς αὐτοῦ ἡ μαρτυρία
 25 ἐστίν. Ἔστιν δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ ἃ ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς,
 ἅτινα ἐὰν γράφηται καθ' ἓν, οὐδ' αὐτὸν οἶμαι τὸν κόσμον
 χωρήσειν τὰ γραφόμενα βιβλία.

21 οὖν] ς^ο 22 μοι] post ἀκολ. ς 23 οὗτος] post ὁ λόγ. ς
 οὐκ εἶπεν δὲ] καὶ οὐκ εἶπεν ς Ln(n.m.) Trm Ti A τί πρὸς σέ;] Ti^ο[B]
 24 μαρτυρῶν] pr καὶ WHm καὶ ὁ] [ὁ] καὶ WHm : —ὁ ς^ο Ti^ο[A] B^ο
 αὐτοῦ usque ad ἐστίν] ἐστὶν ἡ μαρτυρία αὐτοῦ ς Ln v. 25 Ti^ο[B]
 ἃ] ὅσα ς οὐδ'] οὐδὲ ς χωρήσειν] χωρῆσαι ς Ln A βιβλία.]
 † ἀμήν. ς : EΓ : † κατα Ιωαν(ν) η ν. ΓΓΑ

ΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ.

Τὸν μὲν πρῶτον λόγον ἐποιησάμην περὶ πάντων, ὧ 1
Θεοφίλε, ὧν ἤρξατο Ἰησοῦς ποιεῖν τε καὶ διδάσκειν,
ἄχρι ἧς ἡμέρας ἐντειλάμενος τοῖς ἀποστόλοις διὰ Πνεύμα- 2
τος Ἁγίου οὓς ἐξελέξατο ἀνελήμφθῃ· οἷς καὶ παρέ- 3
στησεν ἑαυτὸν ζῶντα μετὰ τὸ παθεῖν αὐτὸν ἐν πολλοῖς
τεκμηρίοις, δι' ἡμερῶν τεσσαράκοντα ὀπτανόμενος αὐτοῖς
καὶ λέγων τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ· καὶ συνα- 4
λιζόμενος παρήγγειλεν αὐτοῖς ἀπὸ Ἱεροσολύμων μὴ χω-
ρίζεσθαι, ἀλλὰ περιμένειν τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ Πατρὸς
ἣν ἠκούσατέ μου· ὅτι Ἰωάννης μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι, 5
ὑμεῖς δὲ ἐν Πνεύματι βαπτισθήσεσθε Ἁγίῳ οὐ μετὰ πολ-
λὰς ταύτας ἡμέρας. Οἱ μὲν οὖν συνελθόντες ἡρώτων 6
αὐτὸν λέγοντες, Κύριε, εἰ ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ ἀποκαθιστά-
νεις τὴν βασιλείαν τῷ Ἰσραήλ; εἶπεν πρὸς αὐτούς, 7
Οὐχ ὑμῶν ἐστὶν γνῶναι χρόνους ἢ καιροὺς οὓς ὁ Πατὴρ
ἔθετο ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ· ἀλλὰ λήμψεσθε δύναμιν 8
ἐπελθόντος τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐφ' ὑμᾶς, καὶ ἔσεσθέ
μου μάρτυρες ἐν τε Ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν πάσῃ τῇ Ἰουδαίᾳ
καὶ Σαμαρείᾳ καὶ ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς. καὶ ταῦτα 9
εἰπὼν βλεπόντων αὐτῶν ἐπήρθη, καὶ νεφέλῃ ὑπέλαβεν
αὐτὸν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν. καὶ ὡς ἀτενίζοντες 10
ἦσαν εἰς τὸν οὐρανὸν πορευομένου αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ ἄνδρες
δύο παρειστήκεισαν αὐτοῖς ἐν ἐσθήσεσι λευκαῖς, οἳ 11
καὶ εἶπαν, Ἄνδρες Γαλιλαῖοι, τί ἐστήκατε βλέποντες εἰς
τὸν οὐρανόν; οὗτος ὁ Ἰησοῦς ὁ ἀναλημφθεὶς ἀφ' ὑμῶν εἰς

Inscr. ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ] Τί'Β°: pr τῶν ἀγίων 5 1 Ἰησοῦς] pr ὁ 5 ΤίΒ
■ τεσσαρ.] τεσσαρ. 5 4 αὐτοῖς] ante παρήγγ. Α ■ ἐν Πν.] post
βαπτ. 5 6 ἡρώτων] ἐπηρώτων 5 7 εἶπεν]+ δὲ 5 Ln A ■ μου]
μοι 5 ἐν sec.] Ln°[Tr][A][WH] τῇ] Α° σφ 10 παρειστή-
κεισαν] παριστ. WH ἐσθήσεσι] -σιν Α ἐσθ. λευκαῖς] ἐσθῇτι
λευκῇ 5 11 εἶπαν] ον 5 βλέποντες] ἐμβλέπ. 5 Ln A

τὸν οὐρανόν οὕτως ἐλεύσεται ὃν τρόπον ἐθεάσασθε αὐτὸν πορευόμενον εἰς τὸν οὐρανόν.

- 12 Τότε ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ ἀπὸ ὄρους τοῦ καλου-
μένου Ἐλαιῶνος, ὃ ἐστὶν ἐγγὺς Ἱερουσαλήμ, σαββάτου
13 ἔχον ὁδόν. καὶ ὅτε εἰσῆλθον, εἰς τὸ ὑπερφῶν ἀνέβησαν
οὐ ᾗσαν καταμένοντες, ὃ τε Πέτρος καὶ Ἰωάννης καὶ Ἰάκω-
βος καὶ Ἀνδρέας, Φίλιππος καὶ Θωμᾶς, Βαρθολομαῖος καὶ
Μαθθαῖος, Ἰάκωβος Ἀλφαίου καὶ Σίμων ὁ Ζηλωτῆς καὶ
14 Ἰούδας Ἰακώβου. οὗτοι πάντες ᾗσαν προσκαρτεροῦν-
τες ὁμοθυμαδὸν τῇ προσευχῇ, σὺν γυναιξίν καὶ Μαριὰμ
τῇ μητρὶ τοῦ Ἰησοῦ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ.
15 Καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἀναστὰς Πέτρος ἐν μέσῳ
τῶν ἀδελφῶν εἶπεν (ἦν τε ὄχλος ὀνομάτων ἐπὶ τὸ αὐτὸ ὡς
16 ἑκατὸν εἴκοσι), "Ἄνδρες ἀδελφοί, ἔδει πληρωθῆναι τὴν
γραφὴν ἣν προεῖπεν τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον διὰ στόματος
Δαυεὶδ περὶ Ἰούδα τοῦ γενομένου ὁδηγοῦ τοῖς συλλαβοῦ-
17 σιν Ἰησοῦν. ὅτι κατηριθμημένος ἦν ἐν ἡμῖν, καὶ ἔλα-
18 χεν τὸν κλῆρον τῆς διακονίας ταύτης. (Οὗτος μὲν οὖν
ἐκτίησατο χωρίον ἐκ μισθοῦ τῆς ἀδικίας, καὶ πρηνὴς γενό-
μενος ἐλάκησεν μέσος, καὶ ἐξεχύθη πάντα τὰ σπλάγχνα
19 αὐτοῦ· καὶ γνωστὸν ἐγένετο πᾶσι τοῖς κατοικοῦσιν
Ἱερουσαλὴμ, ὥστε κληθῆναι τὸ χωρίον ἐκείνο τῇ διαλέκτῳ
20 αὐτῶν Ἀχελδαμάχ, τοῦτ' ἐστὶν Χωρίον αἵματος.) Γέ-
γραπται γὰρ ἐν βίβλῳ Ψαλμῶν, Γενηθήτω ἡ ἔπαυλις αὐτοῦ
ἔρημος, καὶ μὴ ἔστω ὁ κατοικῶν ἐν αὐτῇ· καί, Τὴν ἐπισκο-
21 πὴν αὐτοῦ λαβέτω ἕτερος. δεῖ οὖν τῶν συνελθόντων

13 ἀνέβησαν] ante εἰς τὸ ὑπ. 5 Ἰωάννης καὶ Ἰάκωβος] Ἰάκ. καὶ Ἰω. 5
14 προσευχῇ] + καὶ τῇ δεήσει 5 γυναιξίν] -ξὶ Ln Μαριὰμ] -ία 5
LnA τοῦ] [WH] τοῖς] pr σὺν 5 [Tr]WH 15 ἀδελφῶν] μαθη-
τῶν 5 (n.m.) ὡς] ὡσεὶ TiAmB εἴκοσι] -σιν 5 Tr 16 γραφὴν]
+ ταύτην 5 [A] προεῖπεν] -πε LnWH Ἰησοῦν] pr τὸν 5
17 ἐν] σὺν 5 18 μισθοῦ] pr τοῦ 5 : C 19 καί] pr δ Ti[B]
πᾶσι] -σιν 5 LnTrA τῇ] + ἰδίᾳ 5 Ln[Tr]Ti[A][B] Ἀχελδαμάχ]
Ἀκελδαμά 5 Bm : Ἀκελδαμάχ LnABm : Ἀκελδαμάχ WH : Ἀχελδαμάχ WH.
20 λαβέτω] λάβοι 5 (n.m.)

ἡμῖν ἀνδρῶν ἐν παντὶ χρόνῳ ᾧ εἰσῆλθεν καὶ ἐξῆλθεν ἐφ'
ἡμᾶς ὁ Κύριος Ἰησοῦς, ἀρξάμενος ἀπὸ τοῦ βαπτί- 22
σματος Ἰωάννου ἕως τῆς ἡμέρας ἧς ἀνελήμφθη ἀφ' ἡμῶν,
μάρτυρα τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ σὺν ἡμῖν γενέσθαι ἓνα
τούτων· Καὶ ἔστησαν δύο, Ἰωσήφ τὸν καλούμενον 23
Βαρσαββᾶν, ὃς ἐπεκλήθη Ἰούστος, καὶ Μαθθίαν. καὶ 24
προσευξάμενοι εἶπαν, Σὺ Κύριε καρδιογνώστα πάντων,
ἀνάδειξον ὃν ἐξελέξω ἐκ τούτων τῶν δύο ἓνα λαβεῖν 25
τὸν τόπον τῆς διακονίας ταύτης καὶ ἀποστολῆς, ἀφ' ἧς
παρέβη Ἰούδας πορευθῆναι εἰς τὸν τόπον τὸν ἴδιον.
καὶ ἔδωκαν κλήρους αὐτοῖς, καὶ ἔπεσεν ὁ κλῆρος ἐπὶ Μαθ- 26
θίαν, καὶ συνεκατεψηφίσθη μετὰ τῶν ἑνδεκα ἀποστόλων.

Καὶ ἐν τῷ συνπληροῦσθαι τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς 2
ἦσαν πάντες ὁμοῦ ἐπὶ τὸ αὐτό. καὶ ἐγένετο ἄφνω ἐκ 2
τοῦ οὐρανοῦ ἡχος ὥσπερ φερομένης πνοῆς βιαίας, καὶ
ἐπλήρωσεν ὅλον τὸν οἶκον οὗ ἦσαν καθήμενοι. καὶ 3
ᾤφθησαν αὐτοῖς διαμεριζόμεναι γλῶσσαι ὥσεί πυρός, καὶ
ἐκάθισεν ἐφ' ἓνα ἕκαστον αὐτῶν. καὶ ἐπλήσθησαν 4
πάντες Πνεύματος Ἁγίου, καὶ ἤρξαντο λαλεῖν ἐτέραις
γλώσσαις καθὼς τὸ Πνεῦμα ἐδίδου ἀποφθέγγεσθαι αὐτοῖς.

Ἦσαν δὲ ἐν Ἱερουσαλὴμ κατοικοῦντες Ἰουδαῖοι, ἄνδρες 5
εὐλαβεῖς ἀπὸ παντὸς ἔθνους τῶν ὑπὸ τὸν οὐρανόν.
γενομένης δὲ τῆς φωνῆς ταύτης συνῆλθεν τὸ πλῆθος καὶ 6
συνεχύθη, ὅτι ἤκουον εἰς ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ λα-
λούντων αὐτῶν. ἐξίσταντο δὲ καὶ ἐθαύμαζον λέγοντες, 7

21 ᾧ] pr ἐν ς 22 ἕως] ἄχρι TiB γενέσθαι] ante σὺν ἡμῖν ς
23 Βαρσαββᾶν]-σαβᾶν ς Μαθθίαν] Μαθθ. ς Ln 24 εἶπαν]-ον ς
ὃν ἐξελέξω] post ἓνα ς: CEr 25 τόπον ρητ.] κλήρον ς(n.m.) ἀφ']
ἐξ ς 26 αὐτοῖς] αὐτῶν ς(n.m.) Μαθθ.] Μαθθ. ς Ln συνεκα-
τεψηφίσθη] συγκ. ς LnTrA 1 συνπληροῦσθαι] συμπλ. ς LnTr
πάντες ὁμοῦ] ἅπαντες ὁμοθυμαδὸν ς ■ καθήμενοι] καθεζόμενοι Ln
3 καὶ ἐκάθ.] ἐκάθ. τε ς A: κ. ἐκάθισαν Bm 4 πάντες] ἅπαντες ς A
αὐτοῖς] ante ἀποφθ. ς 5 ἐν] [WH]: εἰς TiB(n.m.) WHm 6 συνῆλ-
θεν] -θε Ln WH ἤκουον] -σεν WH 7 ἐξίστ. δὲ] + πάντες ς[Tr]
Ti[B]R: C λέγοντες]+ πρὸς ἀλλήλους ς

- Οὐχὶ ἰδοὺ ἅπαντες οὗτοί εἰσιν οἱ λαλοῦντες Γαλιλαῖοι;
 8 καὶ πῶς ἡμεῖς ἀκούομεν ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ ἡμῶν
 9 ἐν ᾗ ἐγεννήθημεν; Πάρθοι καὶ Μῆδοι καὶ Ἑλαμίται,
 καὶ οἱ κατοικοῦντες τὴν Μεσοποταμίαν, Ἰουδαίαν τε καὶ
 10 Καππαδοκίαν, Πόντον καὶ τὴν Ἀσίαν, Φρυγίαν τε καὶ
 Παμφυλίαν, Αἴγυπτον καὶ τὰ μέρη τῆς Λιβύης τῆς κατὰ
 11 Κυρήνην, καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες Ῥωμαῖοι, Ἰουδαῖοί τε
 καὶ προσήλυτοι, Κρήτες καὶ Ἀραβες, ἀκούομεν λαλούντων
 αὐτῶν ταῖς ἡμετέραις γλώσσαις τὰ μεγαλεία τοῦ Θεοῦ.
 12 ἐξίσταντο δὲ πάντες καὶ διηποροῦντο, ἄλλος πρὸς ἄλλον
 13 λέγοντες, Τί θέλει τοῦτο εἶναι; ἕτεροι δὲ διαχλευάζον-
 τες ἔλεγον ὅτι Γλεύκους μεμεστωμένοι εἰσίν.
 14 Σταθεῖς δὲ ὁ Πέτρος σὺν τοῖς ἑνδεκα ἐπῆρεν τὴν φωνὴν
 αὐτοῦ καὶ ἀπεφθέγγετο αὐτοῖς, Ἄνδρες Ἰουδαῖοι καὶ οἱ
 κατοικοῦντες Ἱερουσαλὴμ πάντες, τοῦτο ὑμῖν γνωστὸν
 15 ἔστω, καὶ ἐνωτίσασθε τὰ ῥήματά μου. οὐ γὰρ ὥς ὑμεῖς
 ὑπολαμβάνετε οὗτοι μεθύουσιν· ἔστιν γὰρ ὥρα τρίτῃ τῆς
 16 ἡμέρας· ἀλλὰ τοῦτό ἐστιν τὸ εἰρημένον διὰ τοῦ προ-
 17 φήτου Ἰωήλ, Καὶ ἔσται ἐν ταῖς ἐσχάταις ἡμέραις,
 λέγει ὁ Θεός, ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ Πνεύματός μου ἐπὶ πᾶσαν
 σάρκα· καὶ προφητεύσουσιν οἱ υἱοὶ ὑμῶν καὶ αἱ θυγατέρες
 ὑμῶν, καὶ οἱ νεανίσκοι ὑμῶν ὁράσεις ὄψονται, καὶ οἱ πρε-
 18 σβύτεροι ὑμῶν ἐνυπνίοις ἐνυπνιασθήσονται· καί γε ἐπὶ
 τοὺς δούλους μου καὶ ἐπὶ τὰς δούλας μου ἐν ταῖς ἡμέραις
 ἐκείναις ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ Πνεύματός μου, καὶ προφητεύσου-
 19 σιν. καὶ δώσω τέρατα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω καὶ σημεῖα
 20 ἐπὶ τῆς γῆς κάτω, αἷμα καὶ πῦρ καὶ ἀτμίδα καπνοῦ· ὁ
 ἥλιος μεταστραφήσεται εἰς σκότος καὶ ἡ σελήνη εἰς αἷμα,

οὐχὶ] οὐκ ς· οὐχ LnTiBWH_m ἅπαντες] πάντες ς TrWH 9 Ἑλα-
 μίται] -μεῖται TiWH 11 μεγαλεία] μεγάλα WH_a 12 διηπο-
 ροῦντο] -ρουν ς Ln θέλει] ἂν θέλοι ς A 13 διαχλευ.] χλευ. ς
 14 ὁ] ς· πάντες] ἅπαντες ς A 16 Ἰωήλ] A° 17 καὶ ~~φρί.~~
 A° ἐνυπνίοις] ἐνύπνια -: C_{sm}

πρὶν ἔλθειν ἡμέραν Κυρίου τὴν μεγάλην καὶ ἐπιφανή·
καὶ ἔσται, πᾶς ὃς ἐὰν ἐπικαλέσῃται τὸ ὄνομα Κυρίου σω- 21
θήσεται. Ἄνδρες Ἰσραηλείται, ἀκούσατε τοὺς λόγους 22
τούτους· Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον, ἄνδρα ἀποδεδειγμένον
ἀπὸ τοῦ Θεοῦ εἰς ὑμᾶς δυνάμεσι καὶ τέρασι καὶ σημείοις
οἷς ἐποίησεν δι' αὐτοῦ ὁ Θεὸς ἐν μέσῳ ὑμῶν, καθὼς αὐτοὶ
οἴδατε, τοῦτον τῇ ὀρισμένη βουλῇ καὶ προγνώσει τοῦ 23
Θεοῦ ἔκδοτον διὰ χειρὸς ἀνόμων προσπήξαντες ἀνείλατε·
ὃν ὁ Θεὸς ἀνέστησεν λύσας τὰς ὠδύνας τοῦ θανάτου, 24
καθότι οὐκ ἦν δυνατὸν κρατεῖσθαι αὐτὸν ὑπ' αὐτοῦ.
Δαυεὶδ γὰρ λέγει εἰς αὐτόν, Προορώμην τὸν Κύριον ἐνώ- 25
πιόν μου διὰ παντός, ὅτι ἐκ δεξιῶν μου ἐστὶν ἵνα μὴ
σαλευθῶ· διὰ τοῦτο ἠψφράνθη μου ἡ καρδιά καὶ ἡγαλ- 26
λιάσατο ἡ γλῶσσά μου, ἔτι δὲ καὶ ἡ σὰρξ μου κατασκη-
νώσει ἐπ' ἐλπίδι· ὅτι οὐκ ἐγκαταλείψει τὴν ψυχὴν 27
μου εἰς ᾄδην, οὐδὲ δώσεις τὸν Ὅσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν.
ἐγνώρισάς μοι ὁδοὺς ζωῆς· πληρώσεις με εὐφροσύνης μετὰ 28
τοῦ προσώπου σου. Ἄνδρες ἀδελφοί, ἐξὸν εἰπεῖν μετὰ 29
παρρησίας πρὸς ὑμᾶς περὶ τοῦ πατριάρχου Δαυεὶδ, ὅτι
καὶ ἐτελεύτησεν καὶ ἐτάφη, καὶ τὸ μνήμα αὐτοῦ ἐστὶν ἐν
ἡμῖν ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης. προφήτης οὖν ὑπάρχων, 30
καὶ εἰδὼς ὅτι ὄρκῳ ὤμοσεν αὐτῷ ὁ Θεὸς ἐκ καρποῦ τῆς
ὁσφύος αὐτοῦ καθίσαι ἐπὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ, προΐδων 31
ἐλάλησεν περὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ, ὅτι οὔτε ἐν-
κατελείφθη εἰς ᾄδου, οὔτε ἡ σὰρξ αὐτοῦ εἶδεν διαφθοράν.

20 πρὶν] + ἡ ὁ AWHm ἡμέραν] pr τὴν ὁ καὶ ἐπιφανή Ti B* (n.m.)
21 ἐὰν] ἂν ὁ Ln Ti B WHa : Er 22 ἀποδεδ.] post ἀπὸ τοῦ Θ. ὁ Ln (n.m.)
A δυνάμεσι...τέρασι] -σιν bis TrA καθὼς] + καὶ ὁ 23 ἐκδο-
τον] + λαβόντες ὁ χειρὸς] χειρῶν ὁ ἀνείλατε] -ετε ὁ
24 ἀνέστησεν] -σε WHa θανάτου] ᾄδου ὁ m Trm 25 προορώμην]
προωρ. ὁ Κύριόν] + μου Ti B 26 ἠψφράνθη] εὐφρ. ὁ μου
pr i.] post ἡ καρδιά ὁ Ln ἐπ' ἐλπίδι] ἐφ' ἐλπ. Ln : ἐφ' ἐλπ. Ti B WHa
27 ἐγκαταλείψεις] ἐνκ. Ti B WH (n.a.) ᾄδην] ᾄδου ὁ 29 ταύτης.]
ταύτης· WH 30 αὐτοῦ pr i.] + τὸ κατὰ σάρκα ἀναστήσειν τὸν Χρι-
στὸν ὁ : Er τὸν θρόνον] τοῦ θρόνου ὁ 31 οὔτε...οὔτε] οὐ...οὐδὲ ὁ
ἐνκατελείφθη] ἐγκ. ὁ Ln Tr A WHa : κατελ. ὁ : + ἡ ψυχὴ αὐτοῦ ὁ ᾄδου]
ᾄδην Ti B WH

- 32 τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ἀνέστησεν ὁ Θεός, οὐ πάντες ἡμεῖς
 33 ἐσμὲν μάρτυρες. τῇ δεξιᾷ οὖν τοῦ Θεοῦ ὑψωθείς τὴν
 τε ἐπαγγελίαν τοῦ Πνεύματος τοῦ Ἁγίου λαβὼν παρὰ τοῦ
 34 Πατρὸς ἐξέχεεν τοῦτο ὃ ὑμεῖς βλέπετε καὶ ἀκούετε. οὐ
 γὰρ Δαυεὶδ ἀνέβη εἰς τοὺς οὐρανοὺς, λέγει δὲ αὐτός,
 Εἶπεν Κύριος τῷ κυρίῳ μου, Κάθου ἐκ δεξιῶν μου,
 35 ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου.
 36 ἀσφαλῶς οὖν γινωσκέτω πᾶς οἶκος Ἰσραὴλ ὅτι καὶ Κύριον
 αὐτὸν καὶ Χριστὸν ἐποίησεν ὁ Θεός, τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ὃν
 ὑμεῖς ἐσταυρώσατε.
 37 Ἀκούσαντες δὲ κατενύγησαν τὴν καρδίαν, εἰπὼν τε πρὸς
 τὸν Πέτρον καὶ τοὺς λοιποὺς ἀποστόλους, Τί ποιήσωμεν,
 38 ἄνδρες ἀδελφοί; Πέτρος δὲ πρὸς αὐτοὺς, Μετανοή-
 σατε, καὶ βαπτισθῆτω ἕκαστος ὑμῶν ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ
 Χριστοῦ εἰς ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν ὑμῶν· καὶ λήμψεσθε
 39 τὴν δωρεὰν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. ὑμῖν γάρ ἐστιν ἡ
 ἐπαγγελία καὶ τοῖς τέκνοις ὑμῶν, καὶ πᾶσιν τοῖς εἰς
 μακράν, ὅσους ἂν προσκαλέσῃται Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν.
 40 Ἐτέροις τε λόγοις πλείοσιν διεμαρτύρατο, καὶ παρεκάλει
 αὐτοὺς λέγων, Σώθητε ἀπὸ τῆς γενεᾶς τῆς σκολιᾶς ταύτης.
 41 οἱ μὲν οὖν ἀποδεξάμενοι τὸν λόγον αὐτοῦ ἐβαπτίσθησαν·
 καὶ προστετέθησαν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ψυχαὶ ὥσεί τρισχί-
 42 λiai. ἦσαν δὲ προσκαρτεροῦντες τῇ διδαχῇ τῶν ἀπο-
 στόλων καὶ τῇ κοινωνίᾳ, τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου καὶ ταῖς
 προσευχαῖς.

33 Πν. τοῦ Ἁγίου] Ἁγ. Πν. ε:—τοῦ B σφ ὑμεῖς] pr νῦν ε: +καὶ
 [Tr]mTi[A][B][WH] 34 Κύριος] pr ὁ ε Ln 36 οἶκος] pr ὁ Ln
 καὶ φνι.] Elz: J αὐτὸν] post καὶ Χρ. ε ἐποίησεν] post ὁ Θ. ε Ln
 Tr(n.m.)A 37 τὴν καρδίαν] τῇ καρδίᾳ ε εἰπὼν] -άν WH(n.a.)
 ποιήσωμεν] -σομεν ε Ln: C 38 Πέτρ. δὲ] + ἔφη ε: Scr μετα-
 νοήσ.] +, φησὶν Ti[B] ἐν] ἐπὶ ε TiAB(n.m.) τῶν] ε°A° ὑμῶν]
 ε°A° 39 πᾶσιν] -σι LnWH ὅσους] οὓς Ln 40 πλείοσιν]
 -σι Ln διεμαρτύρατο] -ετο ε αὐτοὺς] ε° 41 ἀποδεξ.] pr
 ἀσμένως ε Bm ἐν] ε°[A] 42 τῇ διδαχῇ] pr ἐν [Ln] τῇ κλά-
 σει] pr καὶ ε ἄρτου] ἄρτον, WHm

Ἐγένετο δὲ πάσῃ ψυχῇ φόβος· πολλὰ δὲ τέρατα καὶ 43
σημεῖα διὰ τῶν ἀποστόλων ἐγένετο. πάντες δὲ οἱ πι- 44
στεύοντες ἦσαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ εἶχον ἅπαντα κοινά·
καὶ τὰ κτήματα καὶ τὰς ὑπάρξεις ἐπίπρασκον, καὶ διμερί- 45
ζον αὐτὰ πᾶσιν, καθότι ἄν τις χρεῖαν εἶχεν. καθ' ἡμέ- 46
ραν τε προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν ἐν τῷ ἱερῷ, κλῶντές
τε κατ' οἶκον ἄρτον, μετελάμβανον τροφῆς ἐν ἀγαλλιάσει
καὶ ἀφελότητι καρδίας, αἰνοῦντες τὸν Θεὸν καὶ ἔχοντες 47
χάριν πρὸς ὅλον τὸν λαόν. ὁ δὲ Κύριος προσετίθει τοὺς
σωζομένους καθ' ἡμέραν ἐπὶ τὸ αὐτά. 3

Πέτρος δὲ καὶ Ἰωάννης ἀνέβαινον εἰς τὸ ἱερὸν ἐπὶ τὴν
ᾠραν τῆς προσευχῆς τὴν ἐνάτην. καὶ τις ἀνὴρ χωλὸς 2
ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ ὑπάρχων ἐβαστάζετο, ὃν ἐτίθουν
καθ' ἡμέραν πρὸς τὴν θύραν τοῦ ἱεροῦ τὴν λεγομένην
Ὀρραῖαν, τοῦ αἰτεῖν ἐλεημοσύνην παρὰ τῶν εἰσπορευομένων
εἰς τὸ ἱερὸν· ὃς ἰδὼν Πέτρον καὶ Ἰωάννην μέλλοντας 3
εἰσιέναι εἰς τὸ ἱερὸν ἡρώτα ἐλεημοσύνην λαβεῖν. ἀτε- 4
νίσας δὲ Πέτρος εἰς αὐτὸν σὺν τῷ Ἰωάννῃ εἶπεν, Βλέψον
εἰς ἡμᾶς. ὁ δὲ ἐπεῖχεν αὐτοῖς προσδοκῶν τι παρ' αὐ- 5
τῶν λαβεῖν. εἶπεν δὲ Πέτρος, Ἀργύριον καὶ χρυσίον οὐχ 6
ὑπάρχει μοι· ὃ δὲ ἔχω, τοῦτό σοι δίδωμι. ἐν τῷ ὀνόματι
Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου περιπάτει. καὶ πιάσας 7
αὐτὸν τῆς δεξιᾶς χειρὸς ἤγειρεν αὐτόν. παραχρῆμα δὲ ἔστε-
ρεώθησαν αἱ βάσεις αὐτοῦ καὶ τὰ σφυδρά. καὶ ἐξαλλό- 8
μενος ἔστη καὶ περιεπάτει· καὶ εἰσῆλθεν σὺν αὐτοῖς εἰς
τὸ ἱερὸν περιπατῶν καὶ ἀλλόμενος καὶ αἰνῶν τὸν Θεόν.
καὶ εἶδεν πᾶς ὁ λαὸς αὐτὸν περιπατοῦντα καὶ αἰνοῦντα τὸν 9

43 ἐγένετο *pr̄i*] ἐγένετο *ς* δὲ *sec.*] *τε* *ς* LnTr(n.m.)A ἐγένετο
sec.] ante διὰ τ. ἀπ. Trm :+ ἐν Ἱερουσαλήμ, *ς* mTi[B]Rm : etiam + φόβος *τε*
ἦν μέγας ἐπὶ πάντας *ς* mTiBRm : etiam + αὐτοὺς *ς* m 44 πάντες] *pr̄* καὶ
TiB πιστεύοντες] -σαντες TiBWH ἦσαν et καὶ WH*(n.m.)
47 ἡμέραν]+τῇ ἐκκλησίᾳ *ς* Bm 1 ἐπὶ τὸ αὐτό. Πέτρος δὲ] Ἐπὶ τὸ
αὐτὸ δὲ Πέτρος *ς* (n.m.) ■ λαβεῖν] *ς* m] ■ περιπάτει] *pr̄* ἔγειρε
(-ραι *ς* A) καὶ *ς* Ln[Tr] sed Tr^m[A]Bm 7 αὐτόν *sec.*] *ς* αὐτοῦ]
ante αἱ βάσ. *ς* σφυδρά] σφυρά *ς* LnTrABm 8 καὶ *quint.*] [Ln]
9 αὐτόν] ante πᾶς ὁ λα. *ς*

- 10 Θεόν· ἐπεγίνωσκον δὲ αὐτόν, ὅτι οὗτος ἦν ὁ πρὸς τὴν ἐλεημοσύνην καθήμενος ἐπὶ τῇ Ὠραία πύλῃ τοῦ ἱεροῦ· καὶ ἐπλήσθησαν θάμβους καὶ ἐκστάσεως ἐπὶ τῷ συμβεβηκότι αὐτῷ.
- 11 Κρατοῦντος δὲ αὐτοῦ τὸν Πέτρον καὶ τὸν Ἰωάννην συνέδραμεν πᾶς ὁ λαὸς πρὸς αὐτοὺς ἐπὶ τῇ στοᾷ τῇ καλουμένῃ
- 12 Σολομῶντος ἑκθαμβοί. ἰδὼν δὲ ὁ Πέτρος ἀπεκρίνατο πρὸς τὸν λαόν, Ἄνδρες Ἰσραηλείται, τί θαυμάζετε ἐπὶ τούτῳ, ἢ ἡμῖν τί ἀτενίζετε ὡς ἰδίᾳ δυνάμει ἢ εὐσεβείᾳ πεποιηκόσιν τοῦ περιπατεῖν αὐτόν; ὁ Θεὸς Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ, ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν, ἐδόξασεν τὸν Παῖδα αὐτοῦ Ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖς μὲν παρεδώκατε καὶ ἡρνήσασθε κατὰ πρόσωπον Πειλάτου, κρίναντος ἐκείνου
- 14 ἀπολύειν. ὑμεῖς δὲ τὸν Ἅγιον καὶ Δίκαιον ἡρνήσασθε,
- 15 καὶ ἡτήσασθε ἄνδρα φονέα χαρισθῆναι ὑμῖν, τὸν δὲ Ἀρχηγὸν τῆς Ζωῆς ἀπεκτείνατε, ὃν ὁ Θεὸς ἡγειρεν ἐκ νεκρῶν, οὗ ἡμεῖς μάρτυρές ἐσμεν. καὶ ἐπὶ τῇ πίστει τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ τοῦτον ὃν θεωρεῖτε καὶ οἴδατε ἔστε-ρέωσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ· καὶ ἡ πίστις ἡ δι' αὐτοῦ ἔδωκεν αὐτῷ τὴν ὀλοκληρίαν ταύτην ἀπέναντι πάντων ὑμῶν.
- 17 καὶ νῦν, ἀδελφοί, οἶδα ὅτι κατὰ ἄγνοιαν ἐπράξατε, ὥσπερ
- 18 καὶ οἱ ἄρχοντες ὑμῶν. ὁ δὲ Θεὸς ἃ προκατήγγειλεν διὰ στόματος πάντων τῶν προφητῶν παθεῖν τὸν Χριστὸν αὐτοῦ ἐπλήρωσεν οὕτως. μετανοήσατε οὖν καὶ ἐπιστρέψατε εἰς τὸ ἐξαλειφθῆναι ὑμῶν τὰς ἁμαρτίας, ὅπως ἂν ἔλθωσιν καιροὶ ἀναψύξεως ἀπὸ προσώπου τοῦ Κυρίου, καὶ ἀποστείλῃ τὸν προκεχειρισμένον ὑμῖν Χριστὸν Ἰησοῦν·

10 δὲ] τε ε οὗτος] αὐτὸς LⁿTiB 11 αὐτοῦ] τοῦ ἰαθέντος χωλοῦ
ε : Scr τὸν sec.] ε* πᾶς ὁ λαὸς] post πρ. αὐ. ε Σολομῶντος]
-μῶνος CErTr 12 δ] ε* 13 Ἰσαὰκ et Ἰακώβ] ὅς πρ θεὸς Lⁿ : ὁ
θεὸς Ti[B] μὲν] ε*(n.m.) ἡρνήσασθε] + αὐτὸν ε[Tr][A]
16 ἐπὶ] B^mWH* τὸ ὄν. αὐτοῦ] : τὸ ὄν. αὐτοῦ Lⁿ 18 αὐτοῦ]
post προφητῶν ε 19 εἰς] πρὸς TiBWH ἐξαλειφθ.] ἐξαλειφθ. WH
20 προκεχειρισμένον] προκεκηρυγμένον ε : C^m Χρ. Ἰησ.] Ἰησ. Χρ.
ε LⁿmTrm

ὃν δεῖ οὐρανὸν μὲν δέξασθαι ἄχρι χρόνων ἀποκαταστάσεως 21
πάντων ὧν ἐλάλησεν ὁ Θεὸς διὰ στόματος τῶν ἁγίων ἀπ'
αἰῶνος αὐτοῦ προφητῶν. Μωυσῆς μὲν εἶπεν ὅτι Προ- 22
φήτην ὑμῖν ἀναστήσει Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν ἐκ τῶν ἀδελ-
φῶν ὑμῶν ὡς ἐμέ· αὐτοῦ ἀκούσεσθε κατὰ πάντα ὅσα ἂν
λαλήσῃ πρὸς ὑμᾶς. ἔσται δέ, πᾶσα ψυχὴ ἣτις ἂν μὴ 23
ἀκούσῃ τοῦ προφήτου ἐκείνου ἐξολεθρευθήσεται ἐκ τοῦ
λαοῦ. καὶ πάντες δὲ οἱ προφῆται ἀπὸ Σαμουὴλ καὶ 24
τῶν καθεξῆς, ὅσοι ἐλάλησαν, καὶ κατήγγειλαν τὰς ἡμέρας
ταύτας. ὑμεῖς ἐστέ οἱ υἱοὶ τῶν προφητῶν καὶ τῆς δια- 25
θήκης ἧς διέθετο ὁ Θεὸς πρὸς τοὺς πατέρας ὑμῶν, λέγων
πρὸς Ἀβραάμ, Καὶ ἐν τῷ σπέρματί σου ἐνευλογηθήσον-
ται πᾶσαι αἱ πατριαὶ τῆς γῆς. ὑμῖν πρῶτον ἀναστή- 26
σας ὁ Θεὸς τὸν Παῖδα αὐτοῦ ἀπέστειλεν αὐτὸν εὐλογοῦντα
ὑμᾶς ἐν τῷ ἀποστρέφειν ἕκαστον ἀπὸ τῶν πονηριῶν ὑμῶν.

Λαλούντων δὲ αὐτῶν πρὸς τὸν λαὸν ἐπέστησαν αὐτοῖς 4
οἱ ἱερεῖς καὶ ὁ στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ Σαδδουκαῖοι,
διαπονούμενοι διὰ τὸ διδάσκειν αὐτοὺς τὸν λαὸν καὶ κατ- 2
αγγέλλειν ἐν τῷ Ἰησοῦ τὴν ἀνάστασιν τὴν ἐκ νεκρῶν.
καὶ ἐπέβαλον αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ ἔθεντο εἰς τήρησιν εἰς 3
τὴν αὔριον· ἦν γὰρ ἑσπέρα ἡδὴ. πολλοὶ δὲ τῶν ἀκου- 4
σάντων τὸν λόγον ἐπίστευσαν· καὶ ἐγενήθη ἀριθμὸς τῶν
ἀνδρῶν [ὡς] χιλιάδες πέντε.

Ἐγένετο δὲ ἐπὶ τὴν αὔριον συναχθῆναι αὐτῶν τοὺς ἄρ- 5
χοντας καὶ τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς γραμματεῖς ἐν

21 τῶν] πάντων ς ἀπ' αἰῶνος] post αὐ. προφ. ς 22 Μω. μὲν] +
γὰρ πρὸς τοὺς πατέρας ς ὑμῶν *ἐν τῇ*] ἡμῶν Ti[B]Am: WH* R° ὡς ἐμέ] *ἐξο-*
, ὡς ἐμέ Rm λαλήσῃ] -σει WH_a 23 ἂν] ἐὰν TiABWH_a ἐξο-
λεθρ.] ἐξολοθρ. ς 24 κατήγγειλαν] προκατήγγ. ς: CE_r 25 οἱ]
ς° διέθετο] post ὁ Θεὸς LnTrmWH ὑμῶν] ἡμῶν ςLnTrmTiBWH_m
ἐν] ς°: CE_r ἐνευλογ.] εὐλογ. WH 26 ἀναστήσας] post ὁ Θεὸς ς
LnTr(a.m.) αὐτοῦ] + Ἰησοῦν ς ὑμῶν] [WH]: αὐτῶν Ln
1 ἱερεῖς] ἀρχιερεῖς WH(n.m.)Rm 4 ἀριθμὸς] pr ὁ ■[Tr] ὡς] ins
[Ln][Tr][A][B]WHR: Ti°: ὡσεὶ ς 5 τοὺς *sec. et tert.* ς° ἐν]
eis ς TiB

- 6 Ἱερουσαλὴμ, καὶ Ἄννας ὁ ἀρχιερεὺς καὶ Καϊάφας καὶ
 7 Ἰωάννης καὶ Ἀλέξανδρος καὶ ὅσοι ἦσαν ἐκ γένους ἀρχιε-
 8 ρατικοῦ, καὶ στήσαντες αὐτοὺς ἐν τῷ μέσῳ ἐπυνθάνον-
 9 το, Ἐν ποίᾳ δυνάμει ἢ ἐν ποίῳ ὀνόματι ἐποιήσατε τοῦτο
 10 ὑμεῖς; τότε Πέτρος πλησθεὶς Πνεύματος Ἁγίου εἶπεν
 πρὸς αὐτούς, Ἀρχοντες τοῦ λαοῦ καὶ πρεσβύτεροι,
 9 εἰ ἡμεῖς σήμερον ἀνακρινόμεθα ἐπὶ εὐεργεσίᾳ ἀνθρώπου
 10 ἀσθενοῦς, ἐν τίνι οὗτος σέσωσται, γνωστὸν ἔστω πᾶσιν
 ὑμῖν καὶ παντὶ τῷ λαῷ Ἰσραὴλ ὅτι ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ
 Χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου, ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε, ὃν ὁ Θεὸς
 ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, ἐν τούτῳ οὗτος παρέστηκεν ἐνώπιον
 11 ὑμῶν ὑγιής. οὗτός ἐστιν ὁ λίθος ὁ ἐξουθενηθεὶς ὑφ'
 ὑμῶν τῶν οἰκοδόμων, ὁ γενόμενος εἰς κεφαλὴν γωνίας.
 12 καὶ οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἢ σωτηρία· οὐδὲ γὰρ ὄνομά
 ἐστιν ἕτερον ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τὸ δεδομένον ἐν ἀνθρώποις
 ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς.
 13 Θεωροῦντες δὲ τὴν τοῦ Πέτρου παρρησίαν καὶ Ἰωάννου,
 καὶ καταλαβόμενοι ὅτι ἄνθρωποι ἀγράμματοί εἰσιν καὶ
 14 ἰδιῶται, ἐθαύμαζον, ἐπεγίνωσκόν τε αὐτοὺς ὅτι σὺν τῷ
 Ἰησοῦ ἦσαν· τὸν τε ἄνθρωπον βλέποντες σὺν αὐτοῖς
 ἐστῶτα τὸν τεταραπυμένον, οὐδὲν εἶχον ἀντειπεῖν.
 15 κελεύσαντες δὲ αὐτοὺς ἔξω τοῦ συνεδρίου ἀπελθεῖν συνέ-
 16 βαλλον πρὸς ἀλλήλους λέγοντες, Τί ποιήσωμεν τοῖς
 ἀνθρώποις τούτοις; ὅτι μὲν γὰρ γνωστὸν σημεῖον γέγονεν
 δι' αὐτῶν, πᾶσιν τοῖς κατοικοῦσιν Ἱερουσαλὴμ φανερόν,
 17 καὶ οὐ δυνάμεθα ἀρνεῖσθαι. ἀλλ' ἵνα μὴ ἐπὶ πλείον
 διανεμηθῇ εἰς τὸν λαόν, ἀπειλησώμεθα αὐτοῖς μηκέτι λα-

6 Ἄννας *usque ad* Ἀλέξ.] Ἄνναν τὸν ἀρχιερέα καὶ Καϊάφαν καὶ Ἰωάννην
 καὶ Ἀλέξανδρον 5 Ἄννας] Ἄννας WH 7 τῷ] [A] ἐποιή-
 8 σατε] post τοῦτο TiB 8 πρεσβύτεροι + τοῦ Ἰσραὴλ 5 [A]
 9 σέσωσται] σέσωται Ti 11 οἰκοδόμων] -δομούντων 5 12 οὐδὲ]
 οὔτε 5 A(n.m.) 14 τε] δὲ 5 15 συνέβαλλον] -έβαλον 5
 16 ποιήσωμεν] -σομεν 5 Ln πᾶσιν] -σι WH_a ἀρνεῖσθαι] ἀρνή-
 17 σασθαι 5 17 ἀπειλησώμεθα] pr ἀπειλῇ 5 [A] Bm : Scr

λείν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ μηδενὶ ἀνθρώπων. καὶ κα- 18
λέσαντες αὐτοὺς παρήγγειλαν καθόλου μὴ φθέγγεσθαι
μηδὲ διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ. ὁ δὲ Πέ- 19
τρος καὶ Ἰωάννης ἀποκριθέντες εἶπον πρὸς αὐτοὺς, Εἰ δί-
καιόν ἐστιν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ὑμῶν ἀκούειν μᾶλλον ἢ τοῦ
Θεοῦ, κρίνατε· οὐ δυνάμεθα γὰρ ἡμεῖς ἀ εἶδαμεν καὶ 20
ἠκούσαμεν μὴ λαλεῖν. οἱ δὲ προσαπειλησάμενοι ἀπέ- 21
λυσαν αὐτοὺς, μηδὲν εὐρίσκοντες τὸ πῶς κολάσωνται
αὐτοὺς διὰ τὸν λαόν, ὅτι πάντες ἐδόξαζον τὸν Θεὸν ἐπὶ τῷ
γεγονότι. ἐτῶν γὰρ ἦν πλειόνων τεσσαράκοντα ὁ ἄν- 22
θρωπος ἐφ' ὃν γέγονει τὸ σημεῖον τοῦτο τῆς ἰάσεως.

Ἀπολυθέντες δὲ ἦλθον πρὸς τοὺς ἰδίους καὶ ἀπήγγειλαν 23
ὅσα πρὸς αὐτοὺς οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι εἶπαν.
οἱ δὲ ἀκούσαντες ὁμοθυμαδὸν ἤραν φωνὴν πρὸς τὸν Θεὸν 24
καὶ εἶπαν, Δέσποτα, σὺ ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν
καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς, ὁ τοῦ πα- 25
τρὸς ἡμῶν διὰ Πνεύματος Ἀγίου στόματος Δανεῖδ παιδὸς
σου εἰπών, Ἰνα τί ἐφρύαξαν ἔθνη καὶ λαοὶ ἐμελέτησαν
κενά; παρέστησαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ οἱ ἄρχον- 26
τες συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ κατὰ τοῦ Κυρίου καὶ κατὰ τοῦ
Χριστοῦ αὐτοῦ· συνήχθησαν γὰρ ἐπ' ἀληθείας ἐν τῇ 27
πόλει ταύτῃ ἐπὶ τὸν ἅγιον Παῖδά σου Ἰησοῦν, ὃν ἔχρισας,
Ἡρώδης τε καὶ Πόντιος Πειλᾶτος, σὺν ἔθνεσιν καὶ λαοῖς
Ἰσραὴλ, ποιῆσαι ὅσα ἡ χεὶρ σου καὶ ἡ βουλή σου 28
προώρισεν γενέσθαι. καὶ τὰ νῦν, Κύριε, ἔπιδε ἐπὶ τὰς 29
ἀπειλὰς αὐτῶν, καὶ δὸς τοῖς δούλοις σου μετὰ παρρησίας
πάσης λαλεῖν τὸν λόγον σου, ἐν τῷ τὴν χεῖρα ἐκτεί- 30

18 παρήγγειλαν] + αὐτοῖς ς καθόλου] pr τὸ ς TrA[B] τοῦ] [WH]
19 εἶπον] -αν TrWH: post πρὸς αὐτ. ς 20 δυνάμεθα] -όμεθα WH_a
εἶδαμεν]-ομεν ς 22 τεσσαράκοντα] τεσσαρ. ς Lⁿ γεγόνει] ἐγε-
γόνει ς 23, 24 εἶπαν bis] -ον ς 24 σὺ]+ὁ Θεὸς ς [A]Bm
25 τοῦ πατρὸς ἡμῶν et Πνεύματος Ἀγίου] ς^oB^o(a.m.)Scr^o: dubitat R
παιδός] pr τοῦ ς: Et 27 ἐν τῇ πόλει ταύτῃ] ς^o(a.m.) 28 σου
sec.] Lⁿ[Tr]WH^o 29 ἐπιδε] ἐφίδε LⁿWH_a 30 χεῖρά]+σου ς Ti
ABR?

- νειν σε εἰς ἱασιν, καὶ σημεῖα καὶ τέρατα γίνεσθαι διὰ τοῦ
 31 ὀνόματος τοῦ ἁγίου Παιδός σου Ἰησοῦ. καὶ δεηθέντων
 αὐτῶν ἔσαλεύθη ὁ τόπος ἐν ᾧ ἦσαν συνηγμένοι, καὶ ἐπλή-
 σθησαν ἅπαντες τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, καὶ ἐλάλουν τὸν
 λόγον τοῦ Θεοῦ μετὰ παρρησίας.
- 32 Τοῦ δὲ πλήθους τῶν πιστευσάντων ἦν καρδιά καὶ ψυχὴ
 μία· καὶ οὐδὲ εἰς τι τῶν ὑπαρχόντων αὐτῷ ἔλεγεν ἴδιον
 33 εἶναι, ἀλλ' ἦν αὐτοῖς ἅπαντα κοινά. καὶ δυνάμει μεγά-
 λη ἀπεδίδουν τὸ μαρτύριον οἱ ἀπόστολοι τῆς ἀναστάσεως
 τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ· χάρις τε μεγάλη ἦν ἐπὶ πάντας αὐτούς.
- 34 οὐδὲ γὰρ ἐνδεής τις ἦν ἐν αὐτοῖς· ὅσοι γὰρ κτήτορες
 χωρίων ἢ οἰκιῶν ὑπῆρχον, πωλοῦντες ἔφερον τὰς τιμὰς
 35 τῶν πιπρασκομένων καὶ ἐτίθουν παρὰ τοὺς πόδας τῶν
 ἀποστόλων· διεδίδετο δὲ ἐκάστῳ καθότι ἂν τις χρεῖαν
 εἶχεν.
- 36 Ἰωσήφ δὲ ὁ ἐπικληθεὶς Βαρνάβας ἀπὸ τῶν ἀποστόλων
 (ὃ ἔστιν μεθερμηνεύμενον Υἱὸς Παρακλήσεως), Δευείτης,
 37 Κύπριος τῷ γένει, ὑπάρχοντος αὐτῷ ἀγροῦ πωλήσας
 ἤνεγκεν τὸ χρήμα καὶ ἔθηκεν παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀπο-
 στόλων.
- 5 Ἄνθρωπος δὲ τις Ἀνανίας ὀνόματι σὺν Σαπφείρῃ τῇ γυναικὶ
 2 αὐτοῦ ἐπώλησεν κτῆμα, καὶ ἐνοσφίσατο ἀπὸ τῆς τι-
 μῆς, συνειδυῖς καὶ τῆς γυναικός, καὶ ἐνέγκας μέρος τι
 3 παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων ἔθηκεν. εἶπεν δὲ ὁ
 Πέτρος, Ἀνανία, διὰ τί ἐπλήρωσεν ὁ Σατανᾶς τὴν καρδίαν
 σου, ψεύσασθαί σε τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον καὶ νοσφίσασθαι

σε] [A] 31 τοῦ Ἁγ. Πν.] Πν. Ἁγ. (—τοῦ) 5 32 καρδιά] pr ἡ 5
 ψυχῇ] pr ἡ 5 οὐδὲ] οὐδ' Elz ἅπαντα] πάντα LnTrmWH
 33 δυνάμει] post μεγάλη 5 τοῦ K. Ἰησοῦ] ante τῆς ἀναστ. LnWH: +
 Χριστοῦ [Ln]Rm: Ἰησ. Χρ. τοῦ Κυ. TiB 34 ἦν] ὑπῆρχεν 5 A
 35 διεδίδετο] -οτο 5 36 Ἰωσήφ] Ἰωσήφ 5(u.m.) ἀπὸ] ὑπὸ 5: Er
 Δευείτης] Δευίτης 5 LnTrB: Δευείτης A(σφ?) 37 παρὰ] πρὸς TiB
 1 ὀνόματι] ante Ἁν. LnTrm Σαπφείρῃ] -ρα LnTrWHa ■ συν-
 ειδυῖς] -νίας 5: Scr γυναικός] + αὐτοῦ 5 3 ὁ Πέτρ.] — ὁ 5
 νοσφίσασθαι] + σε [A]

ἀπὸ τῆς τιμῆς τοῦ χωρίου ; οὐχὶ μένον σοὶ ἔμενον, καὶ 4
πραθὲν ἐν τῇ σῇ ἐξουσίᾳ ὑπῆρχεν ; τί ὅτι ἔθου ἐν τῇ καρ-
δίᾳ σου τὸ πρᾶγμα τοῦτο ; οὐκ ἐψεύσω ἀνθρώποις, ἀλλὰ
τῷ Θεῷ. ἀκούων δὲ ὁ Ἀνανίας τοὺς λόγους τούτους 5
πεσὼν ἐξέψυξεν· καὶ ἐγένετο φόβος μέγας ἐπὶ πάντας
τοὺς ἀκούοντας. ἀναστάντες δὲ οἱ νεώτεροι συνέστη- 6
λαν αὐτὸν καὶ ἐξενέγκαντες ἔθαψαν. Ἐγένετο δὲ ὡς 7
ὥρων τριῶν διάστημα καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ μὴ εἰδυῖα τὸ
γεγονὸς εἰσῆλθεν. ἀπεκρίθη δὲ πρὸς αὐτὴν Πέτρος, 8
Εἰπέ μοι, εἰ τοσούτου τὸ χωρίον ἀπέδοσθε ; ἡ δὲ εἶπεν,
Ναί, τοσούτου. ὁ δὲ Πέτρος πρὸς αὐτήν, Τί ὅτι συνε- 9
φωνήθη ὑμῖν πειράσαι τὸ Πνεῦμα Κυρίου ; ἰδοὺ οἱ πόδες
τῶν θαψάντων τὸν ἄνδρα σου ἐπὶ τῇ θύρᾳ καὶ ἐξοίσουσίν
σε. ἔπεσεν δὲ παραχρῆμα πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ 10
ἐξέψυξεν· εἰσελθόντες δὲ οἱ νεανίσκοι εὗρον αὐτὴν νεκράν,
καὶ ἐξενέγκαντες ἔθαψαν πρὸς τὸν ἄνδρα αὐτῆς. καὶ 11
ἐγένετο φόβος μέγας ἐφ' ὅλην τὴν ἐκκλησίαν καὶ ἐπὶ πάν-
τας τοὺς ἀκούοντας ταῦτα.

Διὰ δὲ τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων ἐγίνετο σημεῖα καὶ 12
τέρατα πολλὰ ἐν τῷ λαῷ· καὶ ἦσαν ὁμοθυμαδὸν πάντες ἐν
τῇ στοᾷ Σολομῶντος. τῶν δὲ λοιπῶν οὐδεὶς ἐτόλμα 13
κολλᾶσθαι αὐτοῖς· ἀλλ' ἐμεγάλυνεν αὐτοὺς ὁ λαός,
μᾶλλον δὲ προσετίθεντο πιστεύοντες τῷ Κυρίῳ, πλήθη 14
ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν· ὥστε καὶ εἰς τὰς πλατείας 15
ἐκφέρειν τοὺς ἀσθενεῖς καὶ τιθέναι ἐπὶ κλιναρίων καὶ
κραβάττων, ἵνα ἐρχομένου Πέτρου κἂν ἡ σκιά ἐπισκιάσῃ
τινὶ αὐτῶν. συνήρχετο δὲ καὶ τὸ πλῆθος τῶν πέριξ 16

5 ὁ Ἀναν.] — ὁ ς : C ἀκούοντας] + ταῦτα ς 8 πρὸς αὐτήν]
αὐτῇ ς Πέτρος] pr ὁ ς μοι, εἰ...ἀπέδοσθε ;] μοι εἰ...ἀπέδοσθε. R
9 Πέτρος] + εἶπε ς 10 πρὸς] παρὰ ς ἐξέψυξεν] -χεν Ασφ
εὗρον] -αν Tr WHa 12 ἐγίνετο] ἐγένετο ς : CErs m Elz πολλὰ]
post ἐν τῷ λαῷ ς πάντες] ἅπαντες ς Ti AB Σολομῶντος] -μῶνος
Tr AWHa 14 προσετίθεντο] προσετίθεγτο, Rm 15 καὶ εἰς] κατὰ
ς (n. m.) A κλιναρίων] κλινῶν ς (n. m.) ἐπισκιάσῃ] -σει Tr (n. m.)
WH (n. a.)

- πόλεων Ἱερουσαλήμ, φέροντες ἀσθενεῖς καὶ ὀχλουμένους
ὑπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων· οἷτινες ἐθεραπεύοντο ἅπαντες.
- 17 Ἀναστὰς δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ πάντες οἱ σὺν αὐτῷ (ἡ
οὔσα αἵρεσις τῶν Σαδδουκαίων) ἐπλήσθησαν ζήλου,
18 καὶ ἐπέβαλον τὰς χεῖρας ἐπὶ τοὺς ἀποστόλους καὶ ἔθεντο
19 αὐτοὺς ἐν τηρήσει δημοσίᾳ. ἄγγελος δὲ Κυρίου διὰ
νυκτὸς ἤνοιξεν τὰς θύρας τῆς φυλακῆς, ἐξαγαγὼν τε αὐτοὺς
20 εἶπεν, Πορεύεσθε, καὶ σταθέντες λαλεῖτε ἐν τῷ ἱερῷ
21 τῷ λαῷ πάντα τὰ ῥήματα τῆς ζωῆς ταύτης. ἀκούσαν-
τες δὲ εἰσῆλθον ὑπὸ τὸν ὄρθρον εἰς τὸ ἱερὸν καὶ ἐδίδασκον.
Παραγενόμενος δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ συνεκάλε-
σαν τὸ συνέδριον καὶ πᾶσαν τὴν γερουσίαν τῶν υἱῶν Ἰσρα-
ήλ, καὶ ἀπέστειλαν εἰς τὸ δεσμωτήριον ἀχθῆναι αὐτούς.
- 22 οἱ δὲ παραγενόμενοι ὑπηρέται οὐχ εὗρον αὐτοὺς ἐν τῇ
23 φυλακῇ· ἀναστρέψαντες δὲ ἀπήγγειλαν λέγοντες ὅτι
Τὸ δεσμωτήριον εὗρομεν κεκλεισμένον ἐν πάσῃ ἀσφαλείᾳ
καὶ τοὺς φύλακας ἐστῶτας ἐπὶ τῶν θυρῶν, ἀνοίξαντες δὲ
24 ἔσω οὐδένα εὗρομεν. ὥς δὲ ἤκουσαν τοὺς λόγους τού-
τους ὃ τε στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς, διηπόρουν
25 περὶ αὐτῶν τί ἂν γένοιτο τοῦτο. παραγενόμενος δὲ τις
ἀπήγγειλεν αὐτοῖς ὅτι Ἰδοὺ οἱ ἄνδρες οὓς ἔθεσθε ἐν τῇ
φυλακῇ εἰσὶν ἐν τῷ ἱερῷ ἐστῶτες καὶ διδάσκοντες τὸν
26 λαόν. Τότε ἀπελθὼν ὁ στρατηγὸς σὺν τοῖς ὑπηρέταις
ἤγεν αὐτούς, οὐ μετὰ βίας, ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαόν, μὴ
27 λιθασθῶσιν. ἀγαγόντες δὲ αὐτοὺς ἕστησαν ἐν τῷ
28 συνεδρίῳ· καὶ ἐπηρώτησεν αὐτοὺς ὁ ἀρχιερεὺς λέγων,
Παραγγελία παρηγγείλαμεν ὑμῖν μὴ διδάσκειν ἐπὶ τῷ
ὀνόματι τούτῳ· καὶ ἰδοὺ πεπληρώκατε τὴν Ἱερουσαλήμ

16 Ἱερουσ.] pr εἰς ε [Tr]mBm 17 ζήλου] ζήλους WH_a 18 χεῖρας]
+ αὐτῶν ε 19 νυκτὸς] pr τῆς ε ἠνοιξεν] -ξε WH(n.a.): ἀνοίξας
TiB 22 παραγεν.] post ὑπηρ. ε 23 τὸ] + μὲν ε: Scr εὔρο-
μεν *dis*] -αμεν WH_a ἐστῶτας] pr ἔξω ε: Csm ἐπὶ] πρὸ ε
24 ὃ τε] + ἱερεὺς καὶ ὁ ε Bm 25 ὅτι] pr λέγων ε: Er 26 ἤγεν]
ἤγαγεν ε LⁿTr(n.m.)A μὴ] pr ἵνα ε Ti σφ [A] 28 παραγγελίᾳ]
pr οὐ (sequente τούτῳ;) ε [Tr]mBm

τῆς διδαχῆς ὑμῶν, καὶ βούλεσθε ἐπαγαγεῖν ἐφ' ἡμᾶς τὸ
αἷμα τοῦ ἀνθρώπου τούτου. ἀποκριθεὶς δὲ Πέτρος καὶ 29
οἱ ἀπόστολοι εἶπαν, Πειθαρχεῖν δεῖ Θεῷ μᾶλλον ἢ ἀνθρώ-
ποις. ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν ἡγείρεν Ἰησοῦν, ὃν 30
ὑμεῖς διεχειρίσασθε κρεμάσαντες ἐπὶ ξύλου. τοῦτον ὁ 31
Θεὸς ἀρχηγὸν καὶ σωτῆρα ὑψωσεν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, δοῦναι
μετάνοιαν τῷ Ἰσραὴλ καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. καὶ ἡμεῖς 32
ἐσμὲν μάρτυρες τῶν ῥημάτων τούτων, καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ
Ἅγιον ὃ ἔδωκεν ὁ Θεὸς τοῖς πειθαρχοῦσιν αὐτῷ. Οἱ 33
δὲ ἀκούσαντες διεπρίοντο, καὶ ἐβούλοντο ἀνελεῖν αὐτούς.

Ἀναστὰς δέ τις ἐν τῷ συνεδρίῳ Φαρισαῖος ὀνόματι Γα- 34
μαλιήλ, νομοδιδάσκαλος τίμιος παντὶ τῷ λαῷ, ἐκέλευσεν
ἐξω βραχὺ τοὺς ἀνθρώπους ποιῆσαι. εἶπέν τε πρὸς 35
αὐτούς, Ἄνδρες Ἰσραηλεῖται, προσέχετε ἑαυτοῖς ἐπὶ τοῖς
ἀνθρώποις τούτοις τί μέλλετε πράσσειν. πρὸ γὰρ τού- 36
των τῶν ἡμερῶν ἀνέστη Θεοδᾶς, λέγων εἶναί τινα ἑαυτόν,
ὃ προσεκλήθη ἀνδρῶν ἀριθμὸς ὡς τετρακοσίῳν· ὃς ἀνη-
ρέθη, καὶ πάντες ὅσοι ἐπείθοντο αὐτῷ διελύθησαν καὶ ἐγέ-
νοντο εἰς οὐδέν. μετὰ τοῦτον ἀνέστη Ἰούδας ὁ Γαλι- 37
λαῖος ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς ἀπογραφῆς, καὶ ἀπέστησεν λαὸν
ὀπίσω αὐτοῦ· κακείνος ἀπώλετο, καὶ πάντες ὅσοι ἐπεί-
θοντο αὐτῷ διεσκορπίσθησαν. καὶ τὰ νῦν λέγω ὑμῖν, 38
ἀπόστητε ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων τούτων καὶ ἄφετε αὐτούς·
(ὅτι ἐὰν ἡ ἐξ ἀνθρώπων ἢ βουλὴ αὕτη ἢ τὸ ἔργον τοῦτο,
καταλυθήσεται· εἰ δὲ ἐκ Θεοῦ ἐστίν, οὐ δυνήσεσθε 39
καταλῦσαι αὐτούς·) μὴ ποτε καὶ θεομάχοι εὑρεθῆτε. ἐπεί-
σθησαν δὲ αὐτῷ· καὶ προσκαλεσάμενοι τοὺς ἀποστό- 40

29 Πέτρος] pr ὁ ς: C εἶπαν] -ον ς 31 δοῦναι] pr τοῦ Ti[B]
[WH]R 32 ἐσμὲν μάρτυρες] ἐσμ. αὐτοῦ μάρτ. ς A: ἐν αὐτῷ μάρτ.
ἐσμ. LnRm: ἐν αὐτῷ μάρτ. (—ἐσμὲν) TrmWHm: ἐσμ. αὐτῷ μάρτ. WHm
Πνεῦμα] + δὲ ς [A] δ] WH^mR^m 33 ἐβούλοντο] ἐβουλεύοντο ς
TrmTiAB(n.m.) 34 βραχὺ] + τι ς ἀνθρώ.] ἀποστόλους ς
36 προσεκλήθη ἀνδρῶν ἀρ. ὡς] προσεκολλήθη ἀρ. ἀνδρῶν ὡσεὶ ς
37 ἀπέστησεν] -σε WH λαὸν] + ἱκανὸν ς 38 τὰ] [WH]
ἄφετε] ἐάσατε ς 39 δυνήσεσθε] δύνασθε ς A(n.m.) αὐτούς] αὐτό ς

- λους δείραντες παρήγγειλαν μὴ λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι
 41 τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἀπέλυσαν. οἱ μὲν οὖν ἐπορεύοντο χαί-
 ροντες ἀπὸ προσώπου τοῦ συνεδρίου, ὅτι κατηξιώθησαν
 42 ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος ἀτιμασθῆναι. πᾶσάν τε ἡμέραν ἐν
 τῷ ἱερῷ καὶ κατ' οἶκον οὐκ ἐπαύοντο διδάσκοντες καὶ εὐαγ-
 γελιζόμενοι τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν.
- 6 Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ταύταις πληθυνόντων τῶν μαθητῶν
 ἐγένετο γογγυσμὸς τῶν Ἑλληνιστῶν πρὸς τοὺς Ἑβραίους,
 ὅτι παρεθεωροῦντο ἐν τῇ διακονίᾳ τῇ καθημερινῇ αἱ χῆραι
 2 αὐτῶν. προσκαλεσάμενοι δὲ οἱ δώδεκα τὸ πλῆθος τῶν
 μαθητῶν εἶπαν, Οὐκ ἄρεστόν ἐστιν ἡμᾶς καταλείψαντας
 3 τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ διακονεῖν τραπέζαις. ἐπισκέψασθε
 οὖν, ἀδελφοί, ἄνδρας ἐξ ὑμῶν μαρτυρουμένους ἐπὶ πλή-
 ρεις Πνεύματος καὶ σοφίας, οὓς καταστήσομεν ἐπὶ τῆς
 4 χρείας ταύτης. ἡμεῖς δὲ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ διακονίᾳ
 5 τοῦ λόγου προσκαρτερήσομεν. καὶ ἤρεσεν ὁ λόγος
 ἐνώπιον παντὸς τοῦ πλῆθους· καὶ ἐξελέξαντο Στέφανον,
 ἄνδρα πλήρη πίστεως καὶ Πνεύματος Ἁγίου, καὶ Φίλιπ-
 πον καὶ Πρόχорον καὶ Νικάνορα καὶ Τίμωνα καὶ Παρμε-
 6 νᾶν καὶ Νικόλαον προσήλυτον Ἀντιοχείᾳ· οὓς ἔστησαν
 ἐνώπιον τῶν ἀποστόλων· καὶ προσευξάμενοι ἐπέθηκαν αὐ-
 7 τοῖς τὰς χεῖρας. Καὶ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἠὔξανεν· καὶ
 ἐπληθύνετο ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν ἐν Ἱερουσαλὴμ σφό-
 δρα· πολὺς τε ὄχλος τῶν ἱερέων ὑπήκουον τῇ πίστει.
- 8 Στέφανος δὲ πλήρης χάριτος καὶ δυνάμεως ἐποίει τέ-
 9 ρατα καὶ σημεῖα μεγάλα ἐν τῷ λαῷ. ἀνέστησαν δέ
 τινες τῶν ἐκ τῆς συναγωγῆς τῆς λεγομένης Λιβερτίνων καὶ

40 ἀπέλυσαν] + αὐτοὺς ε Lⁿ 41 ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος] + αὐτοῦ ε:
 C: ante κατηξ. ε: C 42 Ἰησοῦν] ante τὸν Χρ. ε 2 εἶπαν] -ον ε
 3 οὖν] δὴ Lⁿ[WH]m: δὲ TrmTiBWHRm ἀδελφοί] Lⁿ° Πνεύμα-
 τος] + Ἁγίου εBm καταστήσομεν] -σωμεν ElzJ 5 πλήρη] πλήρης
 LⁿWHm 7 ἠὔξανεν] -νε Lⁿ 8 χάριτος] πίστεως ε(n.m.)
 □ τῆς λεγομένης] τῶν λεγομένων TiB(n.m.)

Κυρηναίων καὶ Ἀλεξανδρέων καὶ τῶν ἀπὸ Κιλικίας καὶ
Ἀσίας συνζητοῦντες τῷ Στεφάνῳ. καὶ οὐκ ἴσχυον ἀν- 10
τιστῆναι τῇ σοφίᾳ καὶ τῷ Πνεύματι ᾧ ἐλάλει. τότε 11
ὑπέβαλον ἄνδρας λέγοντας ὅτι Ἀκηκόαμεν αὐτοῦ λαλοῦν-
τος ῥήματα βλάσφημα εἰς Μωυσὴν καὶ τὸν Θεόν.
συνεκίνησάν τε τὸν λαὸν καὶ τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς 12
γραμματεῖς, καὶ ἐπιστάντες συνήρπασαν αὐτὸν καὶ ἤγαγον
εἰς τὸ συνέδριον, ἔστησάν τε μάρτυρας ψευδεῖς λέγον- 13
τας, Ὁ ἄνθρωπος οὗτος οὐ παύεται λαλῶν ῥήματα κατὰ
τοῦ τόπου τοῦ ἁγίου καὶ τοῦ νόμου. ἀκηκόαμεν γὰρ 14
αὐτοῦ λέγοντος ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος οὗτος καταλύσει
τὸν τόπον τοῦτον καὶ ἀλλάξει τὰ ἔθνη ἃ παρέδωκεν ἡμῖν
Μωυσῆς. καὶ ἀπενίσταντες εἰς αὐτὸν πάντες οἱ καθεζό- 15
μενοι ἐν τῷ συνεδρίῳ εἶδον τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὥσπερ
πρόσωπον ἀγγέλου.

Εἶπεν δὲ ὁ ἀρχιερεὺς, Εἰ ταῦτα οὕτως ἔχει ; ὁ δὲ 7 1, 2
ἔφη, Ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀκούσατε. ὁ Θεὸς τῆς
δόξης ὤφθη τῷ πατρὶ ἡμῶν Ἀβραάμ ὄντι ἐν τῇ Μεσοπο-
ταμίᾳ πρὶν ἢ κατοικῆσαι αὐτὸν ἐν Χαρράν, καὶ εἶπεν 3
πρὸς αὐτόν, Ἐξέλθε ἐκ τῆς γῆς σου καὶ [ἐκ] τῆς συγγε-
νείας σου, καὶ δεῦρο εἰς τὴν γῆν ἣν ἄν σοι δείξω. τότε 4
ἐξελθὼν ἐκ γῆς Χαλδαίων κατώκησεν ἐν Χαρράν· κακεῖ-
θεν μετὰ τὸ ἀποθανεῖν τὸν πατέρα αὐτοῦ μετώκισεν αὐτὸν
εἰς τὴν γῆν ταύτην εἰς ἣν ὑμεῖς νῦν κατοικεῖτε· καὶ 5
οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ κληρονομίαν ἐν αὐτῇ οὐδὲ βῆμα ποδός·
καὶ ἐπηγγείλατο δοῦναι αὐτῷ εἰς κατὰσχεσιν αὐτὴν καὶ τῷ
σπέρματι αὐτοῦ μετ' αὐτόν, οὐκ ὄντος αὐτῷ τέκνου.
ἐλάλησεν δὲ οὕτως ὁ Θεός, ὅτι ἔσται τὸ σπέρμα αὐτοῦ 6

καὶ Ἀσίας] Ln[Tr]m συνζητοῦντες] συζητ. 5 11 λέγοντας]-tes
B(n.m.) 13 ῥήματα]+βλάσφημα 5 λαλῶν] post ῥήμ. (βλάσφ.) 5
LnA ἁγίου]+τούτου 5[WH]R : C 15 πάντες] ἅπαντες 5A
εἶδον]-αν TrWH 1 εἰ]+ἄρα 5[A] 3 ἐκ sec.] ins 5 [Ln]Ti[A]B
WHmR: Tr°WH° τὴν] 5° ἄν] ἐὰν WHa 5 δοῦναι] post αὐτῷ
5 : C

- 7 παροικον ἐν γῇ ἄλλοτρίᾳ, καὶ δουλώσουσιν αὐτὸ καὶ κακώ-
 7 σουσιν ἔτη τετρακόσια. καὶ τὸ ἔθνος ᾧ ἂν δουλεύσου-
 σιν κρινῶ ἐγώ, ὁ Θεὸς εἶπεν· καὶ μετὰ ταῦτα ἐξελεύσονται
 8 καὶ λατρεύουσίν μοι ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ. καὶ ἔδωκεν
 αὐτῷ διαθήκην περιτομῆς· καὶ οὕτως ἐγέννησεν τὸν Ἰσαὰκ
 καὶ περιέτεμεν αὐτὸν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ· καὶ Ἰσαὰκ τὸν
 9 Ἰακώβ, καὶ Ἰακώβ τοὺς δώδεκα πατριάρχας. Καὶ οἱ
 πατριάρχαι ζηλώσαντες τὸν Ἰωσήφ ἀπέδοντο εἰς Αἴγυ-
 10 πτον· καὶ ἦν ὁ Θεὸς μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐξείλατο αὐτὸν ἐκ
 πασῶν τῶν θλίψεων αὐτοῦ, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ χάριν καὶ
 σοφίαν ἐναντίον Φαραὼ βασιλέως Αἰγύπτου· καὶ κατέστη-
 11 σεν αὐτὸν ἡγούμενον ἐπ' Αἴγυπτον καὶ ὅλον τὸν οἶκον
 αὐτοῦ. ἦλθεν δὲ λιμὸς ἐφ' ὅλην τὴν Αἴγυπτον καὶ
 Χαναὰν καὶ θλίψις μεγάλη· καὶ οὐχ ἠῤῥισκον χορτάσματα
 12 οἱ πατέρες ἡμῶν. ἀκούσας δὲ Ἰακώβ ὄντα σιτία εἰς
 Αἴγυπτον ἐξαπέστειλεν τοὺς πατέρας ἡμῶν πρῶτον.
 13 καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ ἀνεγνωρίσθη Ἰωσήφ τοῖς ἀδελφοῖς
 αὐτοῦ, καὶ φανερόν ἐγένετο τῷ Φαραὼ τὸ γένος Ἰωσήφ.
 14 ἀποστείλας δὲ Ἰωσήφ μετεκαλέσατο Ἰακώβ τὸν πατέρα
 αὐτοῦ, καὶ πᾶσαν τὴν συγγένειαν ἐν ψυχαῖς ἐβδομήκον-
 15 τα πέντε· καὶ κατέβη Ἰακώβ εἰς Αἴγυπτον. καὶ ἐτε-
 16 λεύτησεν αὐτὸς καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν· καὶ μετετέθησαν
 εἰς Συχέμ καὶ ἐτέθησαν ἐν τῷ μνήματι ᾧ ὠνήσατο Ἀβρα-
 ᾶμ τιμῆς ἀργυρίου παρὰ τῶν υἱῶν Ἑμμὼρ ἐν Συχέμ.
 17 Καθὼς δὲ ἡγγίζεν ὁ χρόνος τῆς ἐπαγγελίας ἧς ὠμολόγη-
 σεν ὁ Θεὸς τῷ Ἀβραάμ, ἠῤῥησεν ὁ λαὸς καὶ ἐπληθύνθη ἐν

7 ἂν] ἐὰν ς TiABWH. δουλεύουσιν] -σωσιν ς LnTrmWH. ὁ
 Θεός] post εἶπεν ς B Ἰσαὰκ sec.] pr ὁ ς Ἰακώβ sec.] pr ὁ ς
 10 ἐξείλατο] -ετο ς ἐναντίον] ἐναντι Ti ὅλον] pr ἐφ' TiBWHm
 11 Αἴγυπτον] γῆν Αἰγύπτου ς ἠῤῥισκον] εῤῥ. ς LnTiBWH.
 12 σιτία] σῖτα ς(n.m.) εἰς Αἴγυπτον] ἐν Αἰγύπτῳ ς 13 ἀνεγνω-
 ρίσθη] ἐγνώ. Tr(n.m.) WH(n.m.) Ἰωσήφ sec.] pr τοῦ ς· αὐτοῦ TrmTiB
 14 Ἰακώβ] post τὸν πατ. αὐτ. ς συγγέν.] + αὐτοῦ ς· Er 15 καὶ
 φρι.] [Tr]m· δε post κατέβη ς WH(n.m.) εἰς Αἴγ.] [WH] 16 φ] ὁ
 ς· C Ἑμμὼρ] -δρ ς· Ἑμμ. WH ἐν] τοῦ ς A· pr τοῦ L.
 17 ὠμολόγησεν] ὡμοσεν ς Bm· ἐπηγγείλατο Bm

Αἰγύπτῳ, ἄχρι οὗ ἀνέστη βασιλεὺς ἕτερος ἐπ' Αἴγυ- 18
πτον, ὃς οὐκ ᾔδει τὸν Ἰωσήφ. οὗτος κατασοφισάμενος 19
τὸ γένος ἡμῶν ἐκάκωσεν τοὺς πατέρας τοῦ ποιεῖν τὰ
βρέφη ἔκθετα αὐτῶν εἰς τὸ μὴ ζωογονεῖσθαι. Ἐν ᾧ 20
καιρῷ ἐγεννήθη Μωυσῆς, καὶ ἦν ἄστειος τῷ Θεῷ· ὃς ἀνε-
τράφη μῆνας τρεῖς ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρός· ἐκτεθέντος 21
δὲ αὐτοῦ ἀνείλατο αὐτὸν ἡ θυγάτηρ Φαραὼ καὶ ἀνεθρέ-
ψατο αὐτὸν ἑαυτῇ εἰς υἱόν. καὶ ἐπαιδεύθη Μωυσῆς ἐν 22
πάσῃ σοφίᾳ Αἰγυπτίων, ἦν δὲ δυνατὸς ἐν λόγοις καὶ ἔρ-
γοις αὐτοῦ. ὥς δὲ ἐπληροῦτο αὐτῷ τεσσαρακονταετῆς 23
χρόνος, ἀνέβη ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτοῦ ἐπισκέψασθαι τοὺς
ἀδελφούς αὐτοῦ τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ. καὶ ἰδὼν τινα 24
ἀδικούμενον ἡμύνατο, καὶ ἐποίησεν ἐκδίκησιν τῷ καταπονου-
μένῳ πατάξας τὸν Αἰγύπτιον. ἐνόμιζεν δὲ συνιέναι 25
τοὺς ἀδελφούς ὅτι ὁ Θεὸς διὰ χειρὸς αὐτοῦ δίδωσιν σωτη-
ρίαν αὐτοῖς· οἱ δὲ οὐ συνῆκαν. τῇ τε ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ 26
ᾧφθη αὐτοῖς μαχομένοις, καὶ συνήλασεν αὐτοὺς εἰς εἰ-
ρήνην εἰπών, Ἄνδρες, ἀδελφοί ἐστε· ἵνα τί ἀδικεῖτε ἀλλή-
λους; ὁ δὲ ἀδικῶν τὸν πλησίον ἀπόωσατο αὐτὸν εἰπών, 27
Τίς σε κατέστησεν ἄρχοντα καὶ δικαστὴν ἐφ' ἡμῶν;
μὴ ἀνελεῖν με σὺ θέλεις ὃν τρόπον ἀνείλες ἐχθρὸς τὸν 28
Αἰγύπτιον; ἔφυγεν δὲ Μωυσῆς ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ, καὶ 29
ἐγένετο πάροικος ἐν γῇ Μαδιάμ· οὐ ἐγέννησεν υἱοὺς δύο.
Καὶ πληρωθέντων ἐτῶν τεσσαράκοντα ᾧφθη αὐτῷ ἐν τῇ 30
ἐρήμῳ τοῦ ὄρους Σινᾶ ἄγγελος ἐν φλογὶ πυρὸς βάτου.
ὁ δὲ Μωυσῆς ἰδὼν ἐθαύμασεν τὸ ὄραμα· προσερχομένου δὲ 31

18 ἄχρι] ἄχρις ς ἐπ' Αἴγ.] ς^ο(n.m.)A^ο 19 πατέρας] + ἡμῶν ς
τὰ βρέφη] post ἔκθετα ς 20 ἄστειος] ἄστιος WH_a πατρός] + αὐ-
τοῦ ς: E_r 21 ἐκτεθέντος δὲ αὐτοῦ] ἐκτεθέντα δὲ αὐτὸν ς (n.m.)
ἀνείλατο] -ετο ς 22 ἐν πρί.] ς^οLn^οWH^ο ἔργοις] pr ἐν ς: C
αὐτοῦ] ς^ο: C 23 τεσσαράκ.] τεσσαράκ. ς Ln 25 ἀδελφούς] +
αὐτοῦ ς Ln [A] δίδωσιν] -σι LnWH_a αὐτοῖς] ante σωτ. ς
26 τε] δὲ Elz συνήλασεν] συνήλασεν ς ABm ἐστε] + ὑμεῖς ς
[A] 27 εἰπών] εἶπας WH_a ἡμῶν] ἡμᾶς ς A 28 ἐχθρὸς] χθρὸς ς
30 τεσσαράκ.] τεσσαράκ. ς Ln Σινᾶ] -νᾶ WH ἄγγελος] + Κυρίου
ς 31 ἐθαύμασεν] -αζεν TiAB

- 32 αὐτοῦ κατανοῆσαι ἐγένετο φωνὴ Κυρίου, Ἐγὼ ὁ Θεὸς τῶν πατέρων σου, ὁ Θεὸς Ἀβραάμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ. ἔντρομος δὲ γενόμενος Μωυσῆς οὐκ ἐτόλμα κατανοῆσαι.
- 33 εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ Κύριος, Λύσον τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν σου· ὁ γὰρ τόπος ἐφ' ᾧ ἔστηκας γῆ ἁγία ἐστίν. ἰδὼν εἶδον τὴν κάκωσιν τοῦ λαοῦ μου τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ τοῦ στεναγμοῦ αὐτοῦ ἤκουσα· καὶ κατέβην ἐξελεῖσθαι αὐτούς·
- 35 καὶ νῦν δεῦρο, ἀποστείλω σε εἰς Αἴγυπτον. Τοῦτον τὸν Μωυσήν ὃν ἡρνήσαντο εἰπόντες, Τίς σε κατέστησεν ἄρχοντα καὶ δικαστήν; τοῦτον ὁ Θεὸς καὶ ἄρχοντα καὶ λυτρωτὴν ἀπέσταλκεν σὺν χειρὶ ἀγγέλου τοῦ ὀφθέντος
- 36 αὐτῷ ἐν τῇ βάτῳ. οὗτος ἐξήγαγεν αὐτοὺς ποιήσας τέρατα καὶ σημεῖα ἐν τῇ Αἰγύπτῳ καὶ ἐν Ἐρυθρᾷ θαλάσῃ
- 37 καὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἔτη τεσσαράκοντα· οὗτός ἐστιν ὁ Μωυσῆς ὁ εἶπας τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, Προφήτην ὑμῖν ἀναστήσει ὁ Θεὸς ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν ὡς ἐμέ. οὗτός ἐστιν ὁ γενόμενος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐν τῇ ἐρήμῳ μετὰ τοῦ ἀγγέλου τοῦ λαλοῦντος αὐτῷ ἐν τῷ ὄρει Σινᾶ καὶ τῶν πατέρων ἡμῶν· ὃς ἐδέξατο λόγια ζῶντα δοῦναι ἡμῖν.
- 39 ᾧ οὐκ ἠθέλησαν ὑπήκοοι γενέσθαι οἱ πατέρες ἡμῶν, ἀλλὰ ἀπώσαντο καὶ ἐστράφησαν ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν εἰς Αἴγυπτον,
- 40 εἰπόντες τῷ Ἀαρών, Ποίησον ἡμῖν θεοὺς οἱ προπορεύονται ἡμῶν· ὁ γὰρ Μωυσῆς οὗτος, ὃς ἐξήγαγεν ἡμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, οὐκ οἶδαμεν τί ἐγένετο αὐτῷ.
- 41 καὶ ἐμοσχοποίησαν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις καὶ ἀνήγαγον θυσίαν τῷ εἰδῶλῳ, καὶ εὐφραίνοντο ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτῶν.
- 42 ἔστρεψεν δὲ ὁ Θεὸς καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς

Κυρίου] + πρὸς αὐτόν ε 32 Ἰσαὰκ] pr ὁ Θεὸς ε Ἰακώβ] pr ὁ Θεὸς ε 33 ἐφ' ἐν ε 34 αὐτοῦ] αὐτῶν ε TrmTiABR? ἀποστείλω] -σελῶ ε 35 καὶ sec.] ε°[Tr] ἀπέσταλκεν] -έστειλεν ε σὺν] ἐν ε(a.m.) 36 τῇ ῥτῇ.] γῆ ε TrmTiAB: Eτ Αἰγύπτῳ] -του ε: CErsu τεσσαρ.] τεσσαρ. ε Ln 37 εἶπας] εἰπὼν ε ὁ Θεὸς] pr Κύριος ε: + ὑμῶν ε ὡς ἐμέ], ὡς ἐμέ Rm: + · αὐτοῦ ἀκούσεσθε ε Bm: CScr 38 Σινᾶ] -νὰ WH ἡμῶν] ὑμῶν B ἡμῖν] ὑμῖν WH(a.m.) 39 ἀλλὰ] ἀλλ' ε ἐν] ε° 40 ἐγένετο] γέγονεν ε Trm

λατρεύειν τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ· καθὼς γέγραπται ἐν
βίβλῳ τῶν προφητῶν, Μὴ σφάγια καὶ θυσίας προσηνέγ-
κατέ μοι ἔτη τεσσαράκοντα ἐν τῇ ἐρήμῳ, οἶκος Ἰσραὴλ ;
καὶ ἀνελάβετε τὴν σκηνὴν τοῦ Μολοχ καὶ τὸ ἄστρον τοῦ 43
θεοῦ Ῥεφάν, τοὺς τύπους οὓς ἐποιήσατε προσκυνεῖν αὐ-
τοῖς· καὶ μετοικιῶ ὑμᾶς ἐπέκεινα Βαβυλῶνος. Ἡ 44
σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου ἦν τοῖς πατράσιν ἡμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ,
καθὼς διετάξατο ὁ λαλὼν τῷ Μωυσῇ ποιῆσαι αὐτὴν κατὰ
τὸν τύπον ὃν ἐώρακει. ἦν καὶ εἰσήγαγον διαδεξάμενοι 45
οἱ πατέρες ἡμῶν μετὰ Ἰησοῦ ἐν τῇ κατασχέσει τῶν ἐθνῶν,
ὧν ἐξῶσεν ὁ Θεὸς ἀπὸ προσώπου τῶν πατέρων ἡμῶν, ἕως
τῶν ἡμερῶν Δαυεὶδ· ὃς εὑρεν χάριν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, 46
καὶ ἡγήσατο εὑρεῖν σκῆνωμα τῷ Θεῷ Ἰακώβ. Σολο- 47
μῶν δὲ ᾠκοδόμησεν αὐτῷ οἶκον. ἀλλ' οὐχ ὁ Ὑψιστος 48
ἐν χειροποιήτοις κατοικεῖ· καθὼς ὁ προφήτης λέγει,
Ὁ οὐρανός μοι θρόνος, ἡ δὲ γῆ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν μου· 49
ποῖον οἶκον οἰκοδομήσετέ μοι, λέγει Κύριος, ἢ τίς τόπος
τῆς καταπαύσεώς μου ; οὐχὶ ἡ χεὶρ μου ἐποίησεν ταῦτα 50
πάντα ; Σκληροτράχηλοι καὶ ἀπερίτμητοι καρδίαις καὶ 51
τοῖς ὡσίν, ὑμεῖς αἰὲν τῷ Πνεύματι τῷ Ἀγίῳ ἀντιπίπτετε·
ὡς οἱ πατέρες ὑμῶν, καὶ ὑμεῖς. τίνα τῶν προφητῶν οὐκ 52
ἐδίωξαν οἱ πατέρες ὑμῶν ; καὶ ἀπέκτειναν τοὺς προκατα-
γείλαντας περὶ τῆς ἐλεύσεως τοῦ Δικαίου, οὗ νῦν ὑμεῖς
προδοῦναι καὶ φονεῖς ἐγένεσθε· οἵτινες ἐλάβετε τὸν 53
νόμον εἰς διαταγὰς ἀγγέλων, καὶ οὐκ ἐφυλάξατε.

Ἀκούοντες δὲ ταῦτα διεπρίοντο ταῖς καρδίαις αὐτῶν, καὶ 54
ἔβρυχον τοὺς ὀδόντας ἐπ' αὐτόν. ὑπάρχων δὲ πλήρης 55

42 τεσσαράκ.] τεσσαράκ. ε Lⁿ 43 θεοῦ] + ὑμῶν ε [B] Ῥεφάν]
Ῥεμφ. ε : Ῥεμφάμ Bm : Ῥομφ. TiB(n.m.) : Ῥαιφ. Bm : Ῥομφά BmWH : C
44 τοῖς] pr ἐν ε : ErJ ἐν] ε^ο σφ 45 διαδεξάμενοι] + ἐν ε σφ
ἐξῶσεν] ἐξω. ε TrB : ἐξέω. Ti 46 Θεῷ] οἴκῳ LnTrmTiAmB(n.m.) : Scr
47 Σολομῶν] Σαλωμῶν TiB ᾠκοδόμησεν] οἰκοδόμ. TrWH(n.m.)
48 χειροποι.] + ναοῖς ε 49 ἡ δὲ] καὶ ἡ WH(n.m.) 51 καρδίαις
τῇ καρδίᾳ ε(n.m.)A : καρδίας WHm ὡς] καθὼς Lⁿ 52 ἐγένεσθε
γ:γένεσθε ε

Πνεύματος Ἁγίου ἀπενίστας εἰς τὸν οὐρανὸν εἶδεν δόξαν
 56 Θεοῦ, καὶ Ἰησοῦν ἐστῶτα ἐκ δεξιῶν τοῦ Θεοῦ, καὶ
 εἶπεν, Ἴδου θεωρῶ τοὺς οὐρανοὺς διηνοιγμένους, καὶ τὸν
 57 Υἱὸν τοῦ Ἀνθρώπου ἐκ δεξιῶν ἐστῶτα τοῦ Θεοῦ. κρά-
 ξαντες δὲ φωνῇ μεγάλῃ συνέσχον τὰ ὦτα αὐτῶν, καὶ
 58 ὤρμησαν ὁμοθυμαδὸν ἐπ' αὐτόν· καὶ ἐκβαλόντες ἔξω
 τῆς πόλεως ἐλιθοβόλουν· καὶ οἱ μάρτυρες ἀπέθεντο τὰ
 ἱμάτια αὐτῶν παρὰ τοὺς πόδας νεανίου καλουμένου Σαύ-
 59 λου. καὶ ἐλιθοβόλουν τὸν Στέφανον, ἐπικαλούμενον
 60 καὶ λέγοντα, Κύριε Ἰησοῦ, δέξαι τὸ πνευμά μου. θεὸς
 δὲ τὰ γόνατα ἔκραξεν φωνῇ μεγάλῃ, Κύριε, μὴ στήσης
 αὐτοῖς ταύτην τὴν ἁμαρτίαν. καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐκοιμήθη.
 8 Σαῦλος δὲ ἦν συνευδοκῶν τῇ ἀναιρέσει αὐτοῦ.
 Ἐγένετο δὲ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ διωγμὸς μέγας ἐπὶ τὴν
 ἐκκλησίαν τὴν ἐν Ἱεροσολύμοις· πάντες δὲ διεσπάρησαν
 κατὰ τὰς χώρας τῆς Ἰουδαίας καὶ Σαμαρείας πλὴν τῶν
 2 ἀποστόλων. συνεκόμισαν δὲ τὸν Στέφανον ἄνδρες εὐ-
 3 λαβεῖς, καὶ ἐποίησαν κοπετὸν μέγαν ἐπ' αὐτῷ. Σαῦλος
 δὲ ἐλυμαίνεται τὴν ἐκκλησίαν κατὰ τοὺς οἴκους εἰσπορευόμε-
 νος, σύρων τε ἄνδρας καὶ γυναῖκας παρεδίδου εἰς φυλακὴν.
 4 Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες διήλθον εὐαγγελιζόμενοι τὸν
 5 λόγον. Φίλιππος δὲ κατελθὼν εἰς τὴν πόλιν τῆς Σαμα-
 6 ρείας ἐκήρυσσε αὐτοῖς τὸν Χριστόν. προσεῖχον δὲ οἱ
 ὄχλοι τοῖς λεγομένοις ὑπὸ τοῦ Φιλίππου ὁμοθυμαδὸν ἐν
 τῷ ἀκούειν αὐτοὺς καὶ βλέπειν τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει.
 7 πολλοὶ γὰρ τῶν ἐχόντων πνεύματα ἀκάθαρτα βοῶντα φωνῇ
 μεγάλῃ ἐξήρχοντο· πολλοὶ δὲ παραλελυμένοι καὶ χωλοὶ
 8 ἐθεραπεύθησαν. ἐγένετο δὲ πολλὴ χαρὰ ἐν τῇ πόλει
 ἐκείνῃ.

56 διηνοιγμένους] ἀνεψγμ. 5 60 ταύτην] post τὴν ἁμαρτίαν 5 TiB
 1 δὲ tert.] τε 5: TiB[WH]: CErsM 2 ἐποίησαν] ἐποίησαντο 5
 5 τὴν] 5° Tr° A° □ δὲ] τε 5 (a.m.) 7 πολλοὶ] πολλῶν 5 Bm: Scr
 μεγάλη] ante φωνῇ 5: CScr: μεγάλη, Rm ἐξήρχοντο] -ετο 5: Scr
 8 ἐγέν. δὲ πολλῇ χ.] καὶ ἐγέν. χ. μεγάλη 5

Ἄνῃρ δέ τις ὀνόματι Σίμων προϋπήρχεν ἐν τῇ πόλει 9
μαγεύων καὶ ἐξιστάνων τὸ ἔθνος τῆς Σαμαρείας, λέγων
εἶναί τινα ἑαυτὸν μέγαν· ᾧ προσεῖχον πάντες ἀπὸ 10
μικροῦ ἕως μεγάλου λέγοντες, Οὗτός ἐστιν ἡ Δύναμις τοῦ
Θεοῦ ἡ καλουμένη Μεγάλη. προσεῖχον δὲ αὐτῷ διὰ τὸ 11
ικανῶ χρόνῳ ταῖς μαγείαις ἐξεστακέσαι αὐτούς. ὅτε δὲ 12
ἐπίστευσαν τῷ Φιλίππῳ εὐαγγελιζομένῳ περὶ τῆς βασι-
λείας τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ ἐνόματος Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐβαπτί-
ζοντο ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες. ὁ δὲ Σίμων καὶ αὐτὸς 13
ἐπίστευσεν, καὶ βαπτισθεὶς ἦν προσκαρτερῶν τῷ Φιλίππῳ·
θεωρῶν τε σημεῖα καὶ δυνάμεις μεγάλας γινομένας ἐξί-
στατο.

Ἀκούσαντες δὲ οἱ ἐν Ἱεροσολύμοις ἀπόστολοι ὅτι δέ- 14
δεκται ἡ Σαμάρεια τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ἀπέστειλαν πρὸς
αὐτοὺς Πέτρον καὶ Ἰωάννην. οἵτινες καταβάντες προσ- 15
ῆζαντο περὶ αὐτῶν ὅπως λάβωσιν Πνεῦμα Ἅγιον·
οὐδέπω γὰρ ἦν ἐπ' οὐδενὶ αὐτῶν ἐπιτεπτωκός· μόνον δὲ 16
βεβαπτισμένοι ὑπήρχον εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ.
τότε ἐπετίθεσαν τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτούς, καὶ ἐλάβανον 17
Πνεῦμα Ἅγιον. Ἰδὼν δὲ ὁ Σίμων ὅτι διὰ τῆς ἐπιθέ- 18
σεως τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων δίδεται τὸ Πνεῦμα, προσ-
ῆνεγκεν αὐτοῖς χρήματα λέγων, Δότε καὶ μοι τὴν ἐξου- 19
σίαν ταύτην ἵνα ᾧ ἂν ἐπιθῶ τὰς χεῖρας λαμβάνῃ Πνεῦμα
Ἅγιον. Πέτρος δὲ εἶπεν πρὸς αὐτόν, Τὸ ἀργύριόν σου 20
σὺν σοὶ εἴη εἰς ἀπώλειαν, ὅτι τὴν δωρεὰν τοῦ Θεοῦ ἐνόμι-
σας διὰ χρημάτων κτᾶσθαι. οὐκ ἔστιν σοι μερὶς οὐδὲ 21
κλῆρος ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ· ἡ γὰρ καρδιά σου οὐκ ἔστιν
εὐθεῖα ἐναντι τοῦ Θεοῦ. μετανόησον οὖν ἀπὸ τῆς κα- 22

9 ἐξιστάνων] ἐξιστῶν 5 10 προσεῖχον] -αν WH^a καλουμένη]
ς^o(n.m.) 11 μαγείαις] μαγίαις TiBWH 12 περὶ] pr τὰ 5
Ἰησοῦ] pr τοῦ 5: C 14 Πέτρον] pr τὸν 5 15 προσῆζαντο]
προσεύξ. WH^a 16 οὐδέπω] οὐπω 5 17 ἐπετίθεσαν] -τίθουν 5
18 ἰδὼν] θεασάμενος 5 Πνεῦμα] + τὸ Ἅγιον 5 Ln[Tr]R(n.m.)
19 ἂν] ἂν 5: CE^oElz 21 ἐναντι] ἐνώπιον 5

- κίας σου ταύτης, καὶ δεήθητι τοῦ Κυρίου, εἰ ἄρα ἀφεθή-
 23 σεται σοι ἡ ἐπίνοια τῆς καρδίας σου. εἰς γὰρ χολὴν
 24 πικρίας καὶ σύνδεσμον ἀδικίας ὀρώ σε ὄντα. ἀποκρι-
 θεὶς δὲ ὁ Σίμων εἶπεν, Δεήθητε ὑμεῖς ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν
 25 Κύριον, ὅπως μηδὲν ἐπέλθῃ ἐπ' ἐμὲ ὧν εἰρήκατε. Οἱ
 μὲν οὖν διαμαρτυράμενοι καὶ λαλήσαντες τὸν λόγον τοῦ
 Κυρίου ὑπέστρεφον εἰς Ἱεροσόλυμα, πολλὰς τε κώμας τῶν
 Σαμαρειτῶν εὐηγγελίζοντο.
 26 Ἄγγελος δὲ Κυρίου ἐλάλησεν πρὸς Φίλιππον λέγων,
 Ἀνάστηθι καὶ πορεύου κατὰ μεσημβρίαν ἐπὶ τὴν ὁδὸν τὴν
 καταβαίνουσαν ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς Γάζαν· αὕτη ἐστὶν
 27 ἔρημος. καὶ ἀναστὰς ἐπορεύθη· καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ Αἰθιοπ
 εὐνοῦχος δυνάστης Κανδάκης βασιλίσσης Αἰθιοπῶν, ὃς ἦν
 ἐπὶ πάσης τῆς γᾶς αὐτῆς, [ὃς] ἐληλύθει προσκυνήσων
 28 εἰς Ἱερουσαλὴμ· ἦν τε ὑποστρέφων καὶ καθήμενος
 ἐπὶ τοῦ ἅρματος αὐτοῦ, καὶ ἀνεγίνωσκεν τὸν προφήτην
 29 Ἡσαΐαν. εἶπεν δὲ τὸ Πνεῦμα τῷ Φιλίππῳ, Πρόσελθε
 30 καὶ κολλήθητι τῷ ἅρματι τούτῳ. προσδραμὼν δὲ ὁ
 Φίλιππος ἤκουσεν αὐτοῦ ἀναγινώσκοντος Ἡσαΐαν τὸν προ-
 φήτην, καὶ εἶπεν, Ἀρά γε γινώσκεις ἃ ἀναγινώσκεις ;
 31 ὁ δὲ εἶπεν, Πῶς γὰρ ἂν δυναίμην, ἐὰν μὴ τις ὁδηγήσῃ με ;
 παρεκάλεσέν τε τὸν Φίλιππον ἀναβάνατα καθίσαι σὺν αὐ-
 32 τῷ. ἡ δὲ περιοχὴ τῆς γραφῆς ἦν ἀνεγίνωσκεν ἦν αὕτη,
 Ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη· καὶ ὥς ἀμνὸς ἐναντίον
 τοῦ κείροντος αὐτὸν ἄφρωνος, οὕτως οὐκ ἀνοίγει τὸ στόμα
 33 αὐτοῦ· ἐν τῇ ταπεινώσει ἡ κρίσις αὐτοῦ ἤρθη· τὴν
 γενεὰν αὐτοῦ τίς διηγῆσεται ; ὅτι αἵρεται ἀπὸ τῆς γῆς ἡ

22 Κυρίου] Θεοῦ s 24 εἰρήκατε] + ὃς πολλὰ κλαίων οὐ διελίμπανεν
 WHm: Scr 25 ὑπέστρεφον] -εψαν s(n.m.) Ἱεροσόλυμα] Ἱερουσα-
 λήμ s εὐηγγελίζοντο] -σαντο s(n.m.) 26 πορεύου] πορεύθητι
 Ln 27 βασιλίσσης] pr τῆς s ὃς sec.] ins s[Tr]ABm[WH]R: Ln
 Ti°B° 28 τε] δὲ TrmWH καὶ sec.] J°[Tr]Ti°B°(n.m.): τε post
 ἀνεγ. Ln 30 Ἡσαΐαν] post τὸν προφ. s 31 ὁδηγήσει] -ση s Ln
 A 32 κείροντος] -αντος TiABWHm 33 ταπεινώσει] + αὐτοῦ s A
 τὴν] + δὲ s[A]

ζωῇ αὐτοῦ. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ εὐνοῦχος τῷ Φιλίππῳ 34
εἶπεν, Δέομαί σου, περὶ τίνος ὁ προφήτης λέγει τοῦτο ;
περὶ ἑαυτοῦ ἢ περὶ ἐτέρου τινός ; ἀνοίξας δὲ ὁ Φίλιπ- 35
πος τὸ στόμα αὐτοῦ καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς γραφῆς ταύ-
της εὐηγγελίσατο αὐτῷ τὸν Ἰησοῦν. Ὡς δὲ ἐπορεύοντο 36
κατὰ τὴν ὁδόν, ἦλθον ἐπὶ τι ὕδωρ· καὶ φησιν ὁ εὐνοῦχος,
Ἰδοὺ ὕδωρ· τί κωλύει με βαπτισθῆναι ; καὶ ἐκέλευσεν 38
στῆναι τὸ ἄρμα· καὶ κατέβησαν ἀμφότεροι εἰς τὸ ὕδωρ, ὃ
τε Φίλιππος καὶ ὁ εὐνοῦχος· καὶ ἐβάπτισεν αὐτόν. ὅτε 39
δὲ ἀνέβησαν ἐκ τοῦ ὕδατος, Πνεῦμα Κυρίου ἤρπασεν τὸν
Φίλιππον· καὶ οὐκ εἶδεν αὐτὸν οὐκέτι ὁ εὐνοῦχος, ἐπορεύετο
γὰρ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ χαίρων. Φίλιππος δὲ εὐρέθη εἰς 40
Ἀζωτον· καὶ διερχόμενος εὐηγγελίζετο τὰς πόλεις πάσας,
ἕως τοῦ ἔλθειν αὐτὸν εἰς Καισάρειαν.

Ὁ δὲ Σαῦλος, ἔτι ἐμπνέων ἀπειλῆς καὶ φόνου εἰς τοὺς 9
μαθητὰς τοῦ Κυρίου, προσελθὼν τῷ ἀρχιερεὶ ἤτήσατο 2
παρ' αὐτοῦ ἐπιστολὰς εἰς Δαμασκὸν πρὸς τὰς συναγωγάς,
ὅπως ἐάν τινες εὕρῃ τῆς Ὁδοῦ ὄντας, ἀνδρας τε καὶ γυναί-
κας, δεδεδεμένους ἀγάγῃ εἰς Ἱερουσαλὴμ. Ἐν δὲ τῷ 3
πορεύεσθαι ἐγένετο αὐτὸν ἐγγίzein τῇ Δαμασκῷ· ἐξαίφνης
τε αὐτὸν περιήστραψεν φῶς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. καὶ πεσὼν 4
ἐπὶ τὴν γῆν ἤκουσεν φωνὴν λέγουσαν αὐτῷ, Σαούλ, Σαούλ,
τί με διώκεις ; εἶπεν δέ, Τίς εἶ, Κύριε ; ὁ δέ, Ἐγώ 5
εἰμι Ἰησοῦς ὃν σὺ διώκεις· ἀλλὰ ἀνάστηθι καὶ ἔσσελ- 6
θε εἰς τὴν πόλιν, καὶ λαληθήσεται σοι ὃ τι σε δεῖ ποιεῖν.

37 + εἶπεν δὲ αὐτῷ (—αὐτῷ 5 B) ὁ Φίλιππος (ὁ Φ. [WH]), Εἰ πιστεύεις ἐξ
ὅλης τῆς καρδίας (+ σου WH), ἔξεστιν (ἐξεστιν [WH]). ἀποκριθεὶς δὲ εἶπεν,
Πιστεύω τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ εἶναι τὸν Ἰησοῦν Χριστόν (Χρ. [WH]). 5[B]
WHmRm: C5mScr 38 ἐκέλευσεν] -σε WHa 40 αὐτόν] Τί'σφ
1 ἐμπνέων] ἐν πν. TiBWH(n.a.) 2 εἰάν] ἂν TiB ὄντας] ante τῆς
ὁδοῦ TrmTiB 3 ἐξαίφνης τε] καὶ ἐξ. 5: ἐξέφνης τε WH(n.a.)
περιήστρ.] περιέστρ. ElzLn: ante αὐτόν 5 ἐκ] ἀπὸ 5 A(n.m.)
5 τίς εἶ]+σύ [A] ὁ δέ]+Κύριος εἶπεν 5: Scr Ἰησοῦς]+ὁ Ναζω-
ραῖος [Ln] διώκεις]+ σκληρόν σοι πρὸς κέντρα λακτίζειν. τρέμων
τε καὶ θαμβῶν εἶπε, Κύριε, τί με θέλεις ποιῆσαι ; καὶ ὁ Κύριος πρὸς αὐτόν,
5 Bm?: CScr 6 ἀλλά] 5: C ὃ τι] τί 5

- 7 οἱ δὲ ἄνδρες οἱ συνοδεύοντες αὐτῷ εἰστήκεισαν ἑνεοί, ἀκού-
 8 οντες μὲν τῆς φωνῆς, μηδένα δὲ θεωροῦντες. ἡγέρθη
 δὲ Σαῦλος ἀπὸ τῆς γῆς· ἀνεωγμένων δὲ τῶν ὀφθαλμῶν
 αὐτοῦ οὐδὲν ἔβλεπεν, χειραγωγοῦντες δὲ αὐτὸν εἰσήγαγον
 9 εἰς Δαμασκόν. καὶ ἦν ἡμέρας τρεῖς μὴ βλέπων, καὶ
 οὐκ ἔφαγεν οὐδὲ ἔπιεν.
- 10 Ἦν δέ τις μαθητὴς ἐν Δαμασκῷ ὀνόματι Ἀνανίας·
 καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν ἐν ὁράματι ὁ Κύριος, Ἀνανία. ὁ δὲ
 11 εἶπεν, Ἴδου ἐγώ, Κύριε. ὁ δὲ Κύριος πρὸς αὐτόν,
 Ἀναστὰς πορεύθητι ἐπὶ τὴν ῥύμην τὴν καλουμένην Εὐ-
 θεΐαν, καὶ ζήτησον ἐν οἰκίᾳ Ἰούδα Σαῦλον ὀνόματι Ταρ-
 12 σέα· ἰδοὺ γὰρ προσεύχεται, καὶ εἶδεν ἄνδρα Ἀνανίαν
 ὀνόματι εἰσελθόντα καὶ ἐπιθέντα αὐτῷ χεῖρας ὅπως ἀνα-
 13 βλέψη. ἀπεκρίθη δὲ Ἀνανίας, Κύριε, ἤκουσα ἀπὸ πολ-
 λῶν περὶ τοῦ ἀνδρὸς τούτου, ὅσα κακὰ τοῖς ἀγίοις σου
 14 ἐποίησεν ἐν Ἱερουσαλὴμ· καὶ ὧδε ἔχει ἐξουσίαν παρὰ
 τῶν ἀρχιερέων δῆσαι πάντας τοὺς ἐπικαλουμένους τὸ ὄνο-
 15 μά σου. εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ Κύριος, Πορεύου, ὅτι
 σκευὸς ἐκλογῆς ἐστίν μοι οὗτος τοῦ βαστάσαι τὸ ὄνομά
 μου ἐνώπιον ἐθνῶν τε καὶ βασιλέων υἱῶν τε Ἰσραὴλ·
 16 ἐγὼ γὰρ ὑποδείξω αὐτῷ ὅσα δεῖ αὐτὸν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματός
 17 μου παθεῖν. Ἀπῆλθεν δὲ Ἀνανίας καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν
 οἰκίαν· καὶ ἐπιθεὶς ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας εἶπεν, Σαοὺλ
 ἀδελφέ, ὁ Κύριος ἀπέσταλκέν με, Ἰησοῦς ὁ ὀφθείς σοι ἐν
 τῇ ὁδῷ ἧ ἥρχου, ὅπως ἀναβλέψῃς καὶ πλησθῇς Πνεύ-
 18 ματος Ἀγίου. καὶ εὐθέως ἀπέπεσαν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν

7 εἰστήκεισαν] ἰστήκ. WH ἑνεοί] ἐνν. 5 8 Σαῦλος] pr ὁ 5
 ἀνεωγμένων] ἠνεωγμ. LnAWH_a: ἠνοιγμ. TiBWH_a οὐδὲν] οὐδένα 5 A
 10 ὁ Κύριος] ante ἐν ὁράμ. 5 11 ἀναστὰς] ἀνάστα LnWH(n.m.)
 12 ἄνδρα] pr ἐν ὁράματι 5 : + ἐν ὁράματι [Tr] (at Tr^m)Bm[WH] ὀνό-
 ματι] ante Ἀν. 5 χεῖρας] χεῖρα 5 A : pr τὰς Ln[WH]R 13 Ἀνα-
 νίας] pr ὁ 5 : CER ἤκουσα] ἀκήκοα 5 ἐποίησεν] ante τοῖς ἀγ. σου
 5 15 μοι] ante ἐστίν 5 ἐθνῶν τε] pr τῶν Ln[WH]R : —τε 5
 18 ἀπέπεσαν] —σον 5 αὐτοῦ] post ἀπὸ τῶν ὀφθ. 5

ὀφθαλμῶν ὡς λεπίδες, ἀνέβλεψέν τε. καὶ ἀναστὰς ἐβα-
πτίσθη, καὶ λαβὼν τροφήν ἐνίσχυσεν. 19

Ἐγένετο δὲ μετὰ τῶν ἐν Δαμασκῷ μαθητῶν ἡμέρας
τινάς. καὶ εὐθέως ἐν ταῖς συναγωγαῖς ἐκήρυσσε τὸν 20

Ἰησοῦν, ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ. ἐξίσταντο 21

δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες καὶ ἔλεγον, Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ πορ-
θήσας ἐν Ἱερουσαλὴμ τοὺς ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομα τοῦ-
το; καὶ ὧδε εἰς τοῦτο ἐληλύθει ἵνα δεδεμένους αὐτοὺς
ἀγάγῃ ἐπὶ τοὺς ἀρχιερεῖς. Σαῦλος δὲ μᾶλλον ἐνεδυνα- 22
μοῦτο, καὶ συνέχυνεν Ἰουδαίους τοὺς κατοικοῦντας ἐν
Δαμασκῷ, συμβιβάζων ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός.

Ὡς δὲ ἐπληροῦντο ἡμέραι ἱκαναί, συνεβουλεύσαντο οἱ 23

Ἰουδαῖοι ἀνελεῖν αὐτόν· ἐγνώσθη δὲ τῷ Σαύλῳ ἡ ἐπι- 24

βουλή αὐτῶν. παρετηροῦντο δὲ καὶ τὰς πύλας ἡμέρας τε

καὶ νυκτὸς ὅπως αὐτὸν ἀνέλωσιν· λαβόντες δὲ οἱ μα- 25

θηταὶ αὐτοῦ νυκτὸς διὰ τοῦ τείχους καθῆκαν αὐτόν, χαλά-
σαντες ἐν σπυρίδι. Παραγενόμενος δὲ εἰς Ἱερουσαλὴμ 26

ἐπείραξεν κολλᾶσθαι τοῖς μαθηταῖς· καὶ πάντες ἐφοβοῦντο

αὐτόν, μὴ πιστεύοντες ὅτι ἐστὶν μαθητής. Βαρνάβας 27

δὲ ἐπιλαβόμενος αὐτὸν ἤγαγεν πρὸς τοὺς ἀποστόλους, καὶ

διηγήσατο αὐτοῖς πῶς ἐν τῇ ὁδῷ εἶδεν τὸν Κύριον, καὶ ὅτι

ἐλάλησεν αὐτῷ, καὶ πῶς ἐν Δαμασκῷ ἐπαρρησιάσατο ἐν

τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ. καὶ ἦν μετ' αὐτῶν εἰσπορευόμενος 28

καὶ ἐκπορευόμενος εἰς Ἱερουσαλὴμ, παρρησιαζόμενος ἐν

τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου· ἐλάλει τε καὶ συνεζήτει πρὸς 29

τοὺς Ἑλληνιστάς· οἱ δὲ ἐπεχείρουν ἀνελεῖν αὐτόν.

ὡς] ὡσεὶ ς A ἀνέβλ. τε] + παραχρῆμα ς: B75m 19 ἐνίσχυσεν]

ἐνίσχυσθη TrmWH ἐγένετο δὲ] + ὁ Σαῦλος ς 20 Ἰησοῦν] Χριστόν ς

21 ἐν] εἰς TiB τοῦτο; καὶ...ἀρχιερεῖς.] τοῦτο, καὶ...ἀρχιερεῖς; ς Ti

BWH 22 συνέχυνεν]-χυνεν ς LnTr(Ln-νε) Ἰουδαίους] pr τοὺς

ς LnTrA συμβιβάζων] συνβιβ. WH 24 παρετηροῦντο δὲ καὶ]

παρετήρουν τε ς 25 οἱ μαθ. αὐτοῦ] αὐτὸν οἱ μαθ. ς καθῆκαν]

ante διὰ τοῦ τείχ. ς αὐτόν] ς σπυρίδι] σφυρ. WH(n.a.)

26 παραγεν. διὰ] + ὁ Σαῦλος ς εἰς] ἐν Ln ἐπείραξεν] -ζε WHa:

ἐπειράτο ς A 27 Ἰησοῦ] pr τοῦ ς 28 εἰς] ἐν ς: CE75m

παρρησ.] pr καὶ ς Κυρίου] + Ἰησοῦ ς 29 ἀνελεῖν] post αὐ. ς

- 30 ἐπιγόνοντες δὲ οἱ ἀδελφοὶ κατήγαγον αὐτὸν εἰς Καισάρειαν καὶ ἐξαπέστειλαν αὐτὸν εἰς Ταρσόν.
- 31 Ἡ μὲν οὖν ἐκκλησία καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας καὶ Γαλιλαίας καὶ Σαμαρείας εἶχεν εἰρήνην οἰκοδομουμένη, καὶ πορευομένη τῷ φόβῳ τοῦ Κυρίου καὶ τῇ παρακλήσει τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐπληθύνετο.
- 32 Ἐγένετο δὲ Πέτρον διερχόμενον διὰ πάντων κατελθεῖν
- 33 καὶ πρὸς τοὺς ἁγίους τοὺς κατοικοῦντας Λύδδα. εὗρεν δὲ ἐκεῖ ἄνθρωπὸν τινα ὀνόματι Αἰνέαν, ἐξ ἐτῶν ὀκτὼ κατακείμενον ἐπὶ κρεβάττου, ὃς ἦν παραλελυμένος. καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Πέτρος, Αἰνέα, ἰαταί σε Ἰησοῦς Χριστός· ἀνάστηθι καὶ στρώσον σεαυτῷ. καὶ εὐθέως ἀνέστη.
- 35 καὶ εἶδαν αὐτὸν πάντες οἱ κατοικοῦντες Λύδδα καὶ τὸν Σαρῶνα, οἵτινες ἐπέστρεψαν ἐπὶ τὸν Κύριον.
- 36 Ἐν Ἰόππῃ δέ τις ἦν μαθήτρια ὀνόματι Ταβιθά, ἣ διερμηνευομένη λέγεται Δορκάς· αὕτη ἦν πλήρης ἔργων ἀγαθῶν καὶ ἐλεημοσυνῶν ὧν ἐποίει· ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἀσθενήσασαν αὐτὴν ἀποθανεῖν· λούσαντες
- 38 δὲ ἔθηκαν αὐτὴν ἐν ὑπερῷῳ. ἐγγὺς δὲ οὔσης Λύδδας τῇ Ἰόππῃ οἱ μαθηταὶ ἀκούσαντες ὅτι Πέτρος ἐστὶν ἐν αὐτῇ ἀπέστειλαν δύο ἄνδρας πρὸς αὐτὸν παρακαλοῦντες,
- 39 Μὴ ὀκνήσῃς διελθεῖν ἕως ἡμῶν. ἀναστὰς δὲ Πέτρος συνήλθεν αὐτοῖς· ὃν παραγενόμενον ἀνήγαγον εἰς τὸ ὑπερῶον· καὶ παρέστησαν αὐτῷ πᾶσαι αἱ χῆραι κλαίουσαι καὶ ἐπιδεικνύμεναι χιτῶνας καὶ ἱμάτια, ὅσα ἐποίει μετ' αὐτῶν οὕσα ἡ Δορκάς. ἐκβαλὼν δὲ ἔξω πάντας ὁ Πέ-

30 αὐτὸν sec.] Lh² 31 ἡ μὲν κτλ.] αἱ . . ἐκκλησίαι . . εἶχον . . οἰκοδομου-
μεναι . . πορευόμεναι . . ἐπληθύνοντο s (n.m.) 32 Λύδδα] -δαν s
33 ὀνόματι] post Αἰν. s κρεβάττου] -ττω s 34 Χριστός] pr ὁ s
A : ErScr 35 εἶδαν] -ον s Λύδδα] -δαν s Σαρῶνα] Σαρωνᾶν
s : Σάρωνα ElzTiAB : Σαρωνᾶ Tr : Ἀσσάρωνα Ertm 36 Ταβιθά]
-ειθά WH (n.a.) ἀγαθῶν] ante ἐργ. sTiAB 37 αὐτὴν sec.] ante
ἐθηκαν sLnA : WH² (n.m.) [B] ὑπερῷῳ] pr τῷ Lh 38 Λύδδας] -δης
s Ln ὀκνήσῃς . . ἡμῶν] ὀκνήσαι . . αὐτῶν s

τρος καὶ θεὶς τὰ γόνατα προσηύξατο· καὶ ἐπιστρέψας πρὸς
τὸ σῶμα εἶπεν, Ταβιθά, ἀνάστηθι. ἡ δὲ ἤνοιξεν τοὺς
ὀφθαλμοὺς αὐτῆς· καὶ ἰδοῦσα τὸν Πέτρον ἀνεκάθισεν.
δοὺς δὲ αὐτῇ χεῖρα ἀνέστησεν αὐτήν· φωνήσας δὲ τοὺς 41
ἀγίους καὶ τὰς χήρας παρέστησεν αὐτὴν ζῶσαν. γνω- 42
στὸν δὲ ἐγένετο καθ' ὅλης τῆς Ἰόππης, καὶ ἐπίστευσαν
πολλοὶ ἐπὶ τὸν Κύριον. ἐγένετο δὲ ἡμέρας ἱκανὰς 43
μεῖναι ἐν Ἰόππῃ παρά τινι Σίμωνι βυρσεῖ.

Ἀνὴρ δέ τις ἐν Καισαρείᾳ ὀνόματι Κορνήλιος, ἑκατον- 10
τάρχης ἐκ σπείρης τῆς καλουμένης Ἰταλικῆς, εὐσεβῆς 2
καὶ φοβούμενος τὸν Θεὸν σὺν παντὶ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, ποιῶν
ἐλεημοσύνας πολλὰς τῷ λαῷ καὶ δεόμενος τοῦ Θεοῦ διὰ
παντός, εἶδεν ἐν ὁράματι φανερώς, ὥσπερ περὶ ὥραν 3
ἐνάτην τῆς ἡμέρας, ἄγγελον τοῦ Θεοῦ εἰσελθόντα πρὸς
αὐτὸν καὶ εἰπόντα αὐτῷ, Κορνήλιε. ὁ δὲ ἀτενίσας αὐτῷ 4
καὶ ἔμβοστος γενόμενος εἶπεν, Τί ἐστίν, Κύριε; εἶπεν δὲ
αὐτῷ, Αἱ προσευχαί σου καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου ἀνέβησαν
εἰς μνημόσυνον ἔμπροσθεν τοῦ Θεοῦ. καὶ νῦν πέμψον 5
ἄνδρας εἰς Ἰόππην καὶ μετάπεμψαι Σίμωνά τινα ὃς ἐπι-
καλεῖται Πέτρος· οὗτος ξενίζεται παρά τινι Σίμωνι 6
βυρσεῖ, ᾧ ἐστὶν οἰκία παρὰ θάλασσαν. ὥς δὲ ἀπήλθεν 7
ὁ ἄγγελος ὁ λαλῶν αὐτῷ, φωνήσας δύο τῶν οἰκετῶν καὶ
στρατιώτην εὐσεβῆ τῶν προσκαρτερούντων αὐτῷ, καὶ 8
ἐξηγησάμενος ἅπαντα αὐτοῖς ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὴν
Ἰόππην.

Τῇ δὲ ἐπαύριον ὁδοιπορούντων ἐκείνων καὶ τῇ πόλει 9
ἐγγιζόντων, ἀνέβη Πέτρος ἐπὶ τὸ δῶμα προσεύξασθαι περὶ

40 καὶ *pri.*] 5° Ταβιθά] -ειθά WH(n.a.) ἤνοιξεν] -ξε WHa
42 τῆς] [Tr]WH° πολλοὶ] ante ἐπίστ. 5 43 ἡμ. ἰκ. μεῖναι] pr
αὐτὸν Ln[Tr]:+ αὐτὸν 5A: R? 1 τις]+ ἦν 5 σπείρης] -ras WHa
2 ποιῶν]+ τε 5 παντός,] παντός. 5R: παντός. Tr 3 περὶ] 5°(n.m.)
4 ἔμπροσθεν] ἐνώπιον 5 5 ἄνδρας] post εἰς Ἰ. 5 τινα] 5°[Tr]m
[B]: C5m ■ θάλασσαν.] + οὗτος λαλήσει σοι τί σε δεῖ ποιεῖν 5: C
7 αὐτῷ] τῷ Κορνηλίῳ 5 οἰκετῶν]+ αὐτοῦ 5 8 αὐτοῖς] ante ἅπ. 5
9 ἐκείνων] αὐτῶν TrmTiB

- 10 ὦραν ἕκτην· ἐγένετο δὲ πρόσπεινος καὶ ἤθελεν γεύσασθαι· παρασκευαζόντων δὲ αὐτῶν ἐγένετο ἐπ' αὐτὸν ἕκστα-
 11 σις, καὶ θεωρεῖ τὸν οὐρανὸν ἀνεωγμένον, καὶ καταβαίνον
 σκευὸς τι ὡς ὀθόνην μεγάλην, τέσσαρσιν ἀρχαῖς καθιέμε-
 12 νον ἐπὶ τῆς γῆς· ἐν ᾧ ὑπῆρχεν πάντα τὰ τετράποδα
 13 καὶ ἔρπετὰ τῆς γῆς καὶ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ. καὶ ἐγένετο
 φωνὴ πρὸς αὐτόν, Ἀναστάς, Πέτρε, θύσον καὶ φάγε.
 14 ὁ δὲ Πέτρος εἶπεν, Μηδαμῶς, Κύριε· ὅτι οὐδέποτε ἔφαγον
 15 πᾶν κοινὸν καὶ ἀκάθαρτον. καὶ φωνὴ πάλιν ἐκ δευτέρου
 πρὸς αὐτόν, Ἄ ὁ Θεὸς ἐκαθάρισεν σὺ μὴ κοίνου.
 16 τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρίς· καὶ εὐθὺς ἀνελήμφθη τὸ σκευὸς
 17 εἰς τὸν οὐρανόν. Ὡς δὲ ἐν ἑαυτῷ διηπόρει ὁ Πέτρος τί
 ἂν εἴη τὸ ὄραμα ὃ εἶδεν, ἰδοὺ οἱ ἄνδρες οἱ ἀπεσταλμένοι
 18 ὑπὸ τοῦ Κορνηλίου, διερωτήσαντες τὴν οἰκίαν τοῦ Σίμωνος,
 ἐπέστησαν ἐπὶ τὸν πυλῶνα, καὶ φωνήσαντες ἐπυνθάνοντο
 εἰ Σίμων ὁ ἐπικαλούμενος Πέτρος ἐνθάδε ξενίζεται.
 19 τοῦ δὲ Πέτρου διενθυμουμένου περὶ τοῦ ὁράματος εἶπεν τὸ
 Πνεῦμα αὐτῷ, Ἰδοὺ, ἄνδρες [τρεῖς] ζητοῦντές σε.
 20 ἀλλὰ ἀναστὰς κατὰβηθι, καὶ πορεύου σὺν αὐτοῖς μηδὲν
 21 διακρινόμενος· ὅτι ἐγὼ ἀπέσταλκα αὐτούς. καταβὰς
 δὲ Πέτρος πρὸς τοὺς ἄνδρας εἶπεν, Ἰδοὺ ἐγὼ εἰμι ὃν
 22 ζητεῖτε· τίς ἡ αἰτία δι' ἣν πάρεστε; οἱ δὲ εἶπαν,
 Κορνήλιος ἑκατοντάρχης, ἀνὴρ δίκαιος καὶ φοβούμενος
 τὸν Θεόν, μαρτυρούμενός τε ὑπὸ ὅλου τοῦ ἔθνους τῶν
 Ἰουδαίων, ἐχρηματίσθη ὑπὸ ἀγγέλου ἁγίου μεταπέμψα-

10 ἤθελεν] -λε WH_a αὐτῶν] ἐκείνων ς ἐγένετο *sec.*] ἐπέπεσεν ς
 11 καταβαίνον] + ἐπ' αὐτὸν ς καθιέμενον] *pr* δεδεμένον καὶ ς [A]
 12 τετράποδα...ἐρπ. τῆς γῆς] *τετρ.* τῆς γῆς...ἐρπ. ς (n.m.) καὶ *pri.*] καὶ
 τὰ θηρία καὶ τὰ ς πετεινὰ] *pr* τὰ ς 14 καὶ] ἡ ς (n.m.)
 15 ἐκαθάρ.] ἐκαθέρ. TrWH_a εὐθὺς] πάλιν ς 17 ἑαυτῷ] αὐ. WH_a
 ἰδοὺ] *pr* καὶ ς [Tr]_m [A] ὑπὸ] ἀπὸ ς LñTr (n.m.) A (n.m.) τοῦ Σίμ.]
 —τοῦ ς 18 ἐπυνθάνοντο] ἐπύθοντο WH (n.m.) 19 διενθυμ.] ἐν-
 θυμ. ς : C αὐτῷ] *ante* τὸ IIν. ς : WH^o (n.m.) τρεῖς] *ins* ς LñTr at
 [Tr]_m Bm [WH]_m R : Er^s ς ^o m Ti^o A^o B^o : δύο Bm WH : Scr ζητοῦντές] -οῦ-
 σιν ς LñTr (n.m.) R 20 ὅτι] διότι ς 21 ἄνδρας] + τοὺς ἀπεσταλ-
 μένους ἀπὸ τοῦ Κορνηλίου πρὸς αὐτὸν ς : Er ς m 22 εἶπαν] -ον ς

σθαί σε εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ καὶ ἀκοῦσαι ῥήματα παρὰ σοῦ.
εἰσκαλεσάμενος οὖν αὐτοὺς ἐξένισεν. 23

Τῇ δὲ ἐπαύριον ἀναστὰς ἐξῆλθεν σὺν αὐτοῖς, καὶ τινες
τῶν ἀδελφῶν τῶν ἀπὸ Ἰόππης συνῆλθον αὐτῷ. τῇ δὲ 24
ἐπαύριον εἰσῆλθεν εἰς τὴν Καισάρειαν. ὁ δὲ Κορνήλιος
ἦν προσδοκῶν αὐτούς, συνκαλεσάμενος τοὺς συγγενεῖς αὐ-
τοῦ καὶ τοὺς ἀναγκαίους φίλους. ὥς δὲ ἐγένετο τοῦ 25
εἰσελθεῖν τὸν Πέτρον, συναντήσας αὐτῷ ὁ Κορνήλιος
πεσὼν ἐπὶ τοὺς πόδας προσεκύνησεν. ὁ δὲ Πέτρος 26
ἤγειρεν αὐτὸν λέγων, Ἀνάστηθι· καὶ ἐγὼ αὐτὸς ἄνθρωπός
εἰμι. καὶ συνομιλῶν αὐτῷ εἰσῆλθεν, καὶ εὗρίσκει συν- 27
εληλυθότας πολλούς, ἔφη τε πρὸς αὐτούς, Ὑμεῖς ἐπί- 28
στασθε ὡς ἀθέμιτόν ἐστιν ἀνδρὶ Ἰουδαίῳ κολλᾶσθαι ἢ
προσέρχεσθαι ἄλλοφύλῳ· κἀμοὶ ὁ Θεὸς ἔδειξεν μηδένα
κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον λέγειν ἄνθρωπον· διὸ καὶ ἀναντιρ- 29
ρήτως ἦλθον μεταπεμφθεῖς. πυνθάνομαι οὖν τίνι λόγῳ
μετεπέμψασθέ με. καὶ ὁ Κορνήλιος ἔφη, Ἀπὸ τετάρ- 30
της ἡμέρας μέχρι ταύτης τῆς ὥρας ἤμην τὴν ἐνάτην προσ-
ευχόμενος ἐν τῷ οἴκῳ μου· καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ἔστη ἐνώπιόν
μου ἐν ἐσθῇτι λαμπρᾷ, καὶ φησιν, Κορνήλιε, εἰσηκού- 31
σθη σου ἢ προσευχῇ καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου ἐμνήσθησαν
ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. πέμψον οὖν εἰς Ἰόππην καὶ μετακά- 32
λεσαι Σίμωνα ὃς ἐπικαλεῖται Πέτρος· οὗτος ξενίζεται ἐν
οἰκίᾳ Σίμωνος βυρσέως παρὰ θάλασσαν. ἐξαυτῆς οὖν 33
ἐπεμψα πρὸς σε, σύ τε καλῶς ἐποίησας παραγενόμενος.
νῦν οὖν πάντες ἡμεῖς ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ πάρεσμεν ἀκοῦσαι
πάντα τὰ προστεταγμένα σοι ὑπὸ τοῦ Κυρίου.

23 ἀναστὰς] ς^ο ἐξῆλθεν] pr ὁ Πέτρος ς Ἰόππης] pr τῆς ς: CEr
συνῆλθον] -αν WH(n.a.) 24 τῇ δὲ] καὶ τῇ ς εἰσῆλθεν] -θον ς A
R(n.m.): -θαν Trm Ti B συνκαλ.] συγκαλ. ς Ln TrA 25 τοῦ] ς^ο:
Er 26 αὐτὸν] ante ἤγειρεν ς: C καὶ ἐγὼ] κἀγὼ ς Ln
28 κἀμοὶ] καὶ ἐμοὶ ς ἔδειξεν] ante ὁ Θ. Trm Ti B 29 ἀναντιρρή-
τως] -τιρήτως WH(n.a.) 30 ἤμην] + νηστεύων καὶ ς [A] B(n.m.)
ἐνάτην] + ὥραν ς 31 φησιν] -σι WH 32 θάλασσαν] + ὃς παρα-
γενόμενος λαλήσει σοι ς [Tr] m [A] Bm 33 ἐνώπ. τοῦ Θεοῦ] ἐνώπ. σου
Trm ὑπὸ] ἀπὸ LnA Κυρίου] Θεοῦ ς A(n.m.)

- 34 Ἀνοίξας δὲ Πέτρος τὸ στόμα εἶπεν, Ἐπ' ἀληθείας κατα-
λαμβάνομαι ὅτι οὐκ ἔστιν προσωπολήπτης ὁ Θεός·
35 ἀλλ' ἐν παντὶ ἔθνει ὁ φοβούμενος αὐτὸν καὶ ἐργαζόμενος
36 δικαιοσύνην δεκτὸς αὐτῷ ἐστίν. τὸν λόγον [δν] ἀπέ-
στειλεν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ εὐαγγελιζόμενος εἰρήνην διὰ
37 Ἰησοῦ Χριστοῦ· οὗτός ἐστιν πάντων Κύριος· ὑμεῖς
οἴδατε τὸ γενόμενον ῥῆμα καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας, ἀρξά-
μενος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας μετὰ τὸ βάπτισμα ὃ ἐκήρυξεν
38 Ἰωάννης, Ἰησοῦν τὸν ἀπὸ Ναζαρέθ, ὡς ἔχρισεν αὐτὸν
ὁ Θεὸς Πνεύματι Ἀγίῳ καὶ δυνάμει· ὃς διήλθεν εὐεργετῶν
καὶ ἰώμενος πάντας τοὺς καταδυναστευομένους ὑπὸ τοῦ
39 διαβόλου, ὅτι ὁ Θεὸς ἦν μετ' αὐτοῦ. καὶ ἡμεῖς μάρ-
τυρες πάντων ὧν ἐποίησεν ἐν τε τῇ χώρᾳ τῶν Ἰουδαίων
καὶ [ἐν] Ἱερουσαλὴμ· ὃν καὶ ἀνείλαν κρεμάσαντες ἐπὶ ξύ-
40 λου. τοῦτον ὁ Θεὸς ἤγειρεν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, καὶ ἔδω-
41 κεν αὐτὸν ἐμφανῇ γενέσθαι, οὐ παντὶ τῷ λαῷ, ἀλλὰ
μάρτυσιν τοῖς προκεχειροτονημένοις ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἡμῖν,
οἵτινες συνεφέγομεν καὶ συνεπίομεν αὐτῷ μετὰ τὸ ἀνα-
42 στήναι αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. καὶ παρήγγειλεν ἡμῖν κηρυ-
ξαι τῷ λαῷ καὶ διαμαρτύρασθαι ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ ὠρι-
43 σμένος ὑπὸ τοῦ Θεοῦ κριτῆς ζώντων καὶ νεκρῶν. τούτῳ
πάντες οἱ προφῆται μαρτυροῦσιν, ἅφεςιν ἁμαρτιῶν λαβεῖν
διὰ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ πάντα τὸν πιστεύοντα εἰς αὐτόν.
44 Ἔτι λαλοῦντος τοῦ Πέτρου τὰ ῥήματα ταῦτα ἐπέπε-
σεν τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας
45 τὸν λόγον. καὶ ἐξέστησαν οἱ ἐκ περιτομῆς πιστοί,
οἳ συνήλθαν τῷ Πέτρῳ, ὅτι καὶ ἐπὶ τὰ ἔθνη ἡ δωρεὰ

36 δν] ins ς [Tr]ATiBWHmR : Ln°B°mWH°R°m 37 ἀρξάμενος] -νον
ς Ln(n.m.)B(n.m.) : + γὰρ [Ln] 38 Ναζαρέθ] -ζαρέτ ς : ErJElz
39 ἡμεῖς]+ ἐσμέν ς ἐν sec.] ins ς [Ln][Tr]mTiA[B]R : Tr°WH°
καὶ tert.] ς°(n.m.) ἀνείλαν] -ον ς 40 τῇ] pr ἐν Ti[B]
41 μάρτυσιν]-σι ς LnWH 42 οὗτος] αὐτός ς LnmTrmTiAB(n.m.)
44 ἐπέπεσεν]-σε WH : ἔπεσε Ln 45 οἳ] οἱ LnWH(n.m.)
συνήλθαν]-ον ς LnA

τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐκκέχυται. ἤκουον γὰρ αὐτῶν 46
λαλούντων γλώσσαις καὶ μεγαλυνόντων τὸν Θεόν. τότε
ἀπεκρίθη Πέτρος, Μήτι τὸ ὕδωρ δύναται κωλύσαι τις 47
τοῦ μὴ βαπτισθῆναι τούτους, οἵτινες τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον
ἔλαβον ὥς καὶ ἡμεῖς; προσέταξεν δὲ αὐτοὺς ἐν τῷ 48
ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ βαπτισθῆναι. τότε ἠρώτησαν
αὐτὸν ἐπιμεῖναι ἡμέρας τινάς.

Ἦκουσαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ οἱ ὄντες κατὰ 11
τὴν Ἰουδαίαν ὅτι καὶ τὰ ἔθνη ἐδέξαντο τὸν λόγον τοῦ
Θεοῦ. ὅτε δὲ ἀνέβη Πέτρος εἰς Ἱερουσαλὴμ, διεκρί- 2
νοντο πρὸς αὐτὸν οἱ ἐκ περιτομῆς λέγοντες ὅτι Εἰς- 3
ῆλθες πρὸς ἄνδρας ἀκροβυστίαν ἔχοντας καὶ συνέφαγες
αὐτοῖς. Ἀρξάμενος δὲ Πέτρος ἐξετίθετο αὐτοῖς καθ- 4
εῖς λέγων, Ἐγὼ ἤμην ἐν πόλει Ἰόππῃ προσευχόμενος· 5
καὶ εἶδον ἐν ἐκστάσει ὄραμα, καταβαῖνον σκευὸς τι, ὥς
ὁθόνην μεγάλην τέσσαρσιν ἀρχαῖς καθιεμένην ἐκ τοῦ οὐ-
ρανοῦ, καὶ ἦλθεν ἄχρι ἐμοῦ· εἰς ἣν ἀτενίσας κατενόουν, 6
καὶ εἶδον τὰ τετράποδα τῆς γῆς καὶ τὰ θηρία καὶ τὰ
ἐρπετὰ καὶ τὰ πετευνὰ τοῦ οὐρανοῦ. ἤκουσα δὲ καὶ 7
φωνῆς λεγούσης μοι, Ἀναστάς, Πέτρε, θύσον καὶ φάγε.
εἶπον δέ, Μηδαμῶς, Κύριε· ὅτι κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον οὐδέ- 8
ποτε εἰσῆλθεν εἰς τὸ στόμα μου. ἀπεκρίθη δὲ φωνὴ ἐκ 9
δευτέρου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, Ἄ ὁ Θεὸς ἐκαθάρισεν σὺ μὴ κοί-
νου. τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρίς· καὶ ἀνεσπάσθη πάλιν 10
ἅπαντα εἰς τὸν οὐρανόν. καὶ ἰδοὺ ἐξαυτῆς τρεῖς ἄνδρες 11
ἐπέστησαν ἐπὶ τὴν οἰκίαν ἐν ᾗ ἤμεν, ἀπεσταλμένοι ἀπὸ

τοῦ Ἁγ. Πν.] τοῦ πν. τοῦ ἁγ. L^πTr^mWH 46 Πέτρος] pr ὁ π
47 δύναται] post κωλύσαι 5 ὥς] καθὼς 5 48 δέ] τε 5 L^πA
αὐτοῖς] αὐτοῖς TiB(n.m.) Ἰησοῦ Χριστοῦ] τοῦ Κυρίου 5 A βα-
πτισθῆναι] ante ἐν τῷ ὄν. 5 2 ὅτε δέ] καὶ ὅτε Ἱερουσαλὴμ] Ἱερο-
σόλυμα 3 εἰσῆλθες et συνέφαγες]-ἦλθεν et-έφαγεν 5 Tr(n.m.) WH(n.m.)
εἰσῆλθες] post ἔχον. 5 4 Πέτρος] pr ὁ 5 5 ἄχρι] ἄχρις 5 L^π
7 καὶ πρί.] 5° ■ εἶπον]-παWH_a κοινὸν] pr πᾶν 5 9 ἀπεκρ. δέ]
+μοι 5 φωνή] post ἐκ δευτ. Tr^mWH(n.m.) ἐκαθάρ.] ἐκαθέρ. Tr
WH_a 10 πάλιν] ante ἀνεσπ. 5 11 ἤμεν] ἡμην 5 Tr^mA(n.m.) B^mWH^m

- 12 Καισαρείας πρὸς με. εἶπεν δὲ τὸ Πνεῦμά μοι συνελ-
θεῖν αὐτοῖς μηδὲν διακρίναντα. ἦλθον δὲ σὺν ἐμοὶ καὶ οἱ ἐξ
ἀδελφοὶ οὗτοι, καὶ εἰσῆλθομεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀνδρός·
13 ἀπήγγειλεν δὲ ἡμῖν πῶς εἶδεν τὸν ἄγγελον ἐν τῷ οἴκῳ
αὐτοῦ σταθέντα καὶ εἰπόντα, Ἀπόστειλον εἰς Ἰόππην καὶ
14 μετάπεμψαι Σίμωνα τὸν ἐπικαλούμενον Πέτρον, ὃς
λαλήσει ῥήματα πρὸς σε ἐν οἷς σωθήσῃ σὺ καὶ πᾶς ὁ
15 οἶκός σου. ἐν δὲ τῷ ἄρξασθαί με λαλεῖν ἐπέπεσεν τὸ
Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἐπ' αὐτούς, ὥσπερ καὶ ἐφ' ἡμᾶς ἐν ἀρχῇ.
16 ἐμνήσθην δὲ τοῦ ῥήματος τοῦ Κυρίου, ὡς ἔλεγεν, Ἰωάννης
μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖς δὲ βαπτισθήσεσθε ἐν Πνεύ-
17 ματι Ἁγίῳ. εἰ οὖν τὴν ἴσῃν δωρεὰν ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ
Θεὸς ὡς καὶ ἡμῖν, πιστεύσασιν ἐπὶ τὸν Κύριον Ἰησοῦν
Χριστόν, ἐγὼ τίς ἤμην δυνατὸς κωλύσαι τὸν Θεόν;
18 Ἀκούσαντες δὲ ταῦτα ἡσύχασαν, καὶ ἐδόξασαν τὸν Θεὸν
λέγοντες, Ἄρα καὶ τοῖς ἔθνεσιν ὁ Θεὸς τὴν μετάνοιαν εἰς
ζωὴν ἔδωκεν.
19 Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες ἀπὸ τῆς θλίψεως τῆς γενομένης
ἐπὶ Στεφάνῳ διῆλθον ἕως Φοινίκης καὶ Κύπρου καὶ Ἀντιο-
χείας, μηδενὶ λαλοῦντες τὸν λόγον εἰ μὴ μόνον Ἰουδαίους.
20 ἦσαν δέ τινες ἐξ αὐτῶν ἄνδρες Κύπριοι καὶ Κυρηναῖοι,
οἵτινες ἐλθόντες εἰς Ἀντιόχειαν ἐλάλουν καὶ πρὸς τοὺς
21 Ἕλληνας εὐαγγελιζόμενοι τὸν Κύριον Ἰησοῦν. καὶ ἦν
χεὶρ Κυρίου μετ' αὐτῶν· πολὺς τε ἀριθμὸς ὁ πιστεύσας
22 ἐπέστρεψεν ἐπὶ τὸν Κύριον. Ἠκούσθη δὲ ὁ λόγος εἰς
τὰ ὦτα τῆς ἐκκλησίας τῆς οὔσης ἐν Ἱερουσαλὴμ περὶ αὐ-
23 τῶν· καὶ ἐξαπέστειλαν Βαρνάβαν ἕως Ἀντιοχείας· ὃς

12 μοι] ante τὸ Πν. 5 μηδὲν διακρίναντα] μηδὲν διακρινόμενον A°
13 δὲ] τε 5A(n.m.) εἰπόντα] + αὐτῷ 5A εἰς Ἰ.] + ἄνδρας 5
15 ἐπέπεσεν] -σε WH₁₄ 16 τοῦ sec.] 5° 17 ἐγὼ] + δὲ 5(n.m.)(A)
18 ἐδόξασαν] -αζον 5A ἄρα] + γε 5[A] ἔδωκεν] ante εἰς ζ. 5
19 Στεφάνῳ] -άνου LnTrm 20 ἐλθόντες] εἰσελθόντες 5 καὶ sec.]
5° Ἕλληνας] Ἑλληνιστὰς 5BmWHRm: Scr 21 ὁ πιστ.] —ὁ 5
22 οὔσης] 5°Ln°[Tr]mA° Ἱερουσαλὴμ] Ἱεροσολύμοις 5 Βαρν.]
+ διελεθεῖν 5A

παραγενόμενος καὶ ἰδὼν τὴν χάριν τὴν τοῦ Θεοῦ ἐχάρη,
καὶ παρεκάλει πάντας τῇ προθέσει τῆς καρδίας προσμένειν
τῷ Κυρίῳ, ὅτι ἦν ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ πλήρης Πνεύματος 24
Ἀγίου καὶ πίστεως· καὶ προστετέθη ὄχλος ἱκανὸς τῷ Κυ-
ρίῳ. ἐξῆλθεν δὲ εἰς Ταρσὸν ἀναζητῆσαι Σαῦλον, 25
καὶ εὗρὼν ἤγαγεν εἰς Ἀντιόχειαν. ἐγένετο δὲ αὐτοῖς καὶ 26
ἐνιαυτὸν ὅλον συναχθῆναι ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ διδάξαι
ὄχλον ἱκανόν, χρηματίζειν τε πρῶτως ἐν Ἀντιοχείᾳ τοὺς
μαθητὰς Χριστιανούς.

Ἐν ταύταις δὲ ταῖς ἡμέραις κατῆλθον ἀπὸ Ἱεροσολύμων 27
προφῆται εἰς Ἀντιόχειαν. ἀναστὰς δὲ εἰς ἐξ αὐτῶν 28
ὀνόματι Ἀγαθος ἐσήμανεν διὰ τοῦ Πνεύματος λιμὸν μεγά-
λην μέλλειν ἔσσεσθαι ἐφ' ὅλην τὴν οἰκουμένην· ἥτις ἐγέ-
νετο ἐπὶ Κλαυδίου. τῶν δὲ μαθητῶν καθὼς εὐπορεῖτό 29
τις, ὥρισαν ἕκαστος αὐτῶν εἰς διακονίαν πέμψαι τοῖς κατοι-
κοῦσιν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ἀδελφοῖς· ὃ καὶ ἐποίησαν, ἀπο- 30
στέιλαντες πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους διὰ χειρὸς Βαρνάβα
καὶ Σαύλου.

Κατ' ἐκεῖνον δὲ τὸν καιρὸν ἐπέβαλεν Ἡρώδης ὁ βασι- 12
λεὺς τὰς χεῖρας κακῶσαί τινας τῶν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας.
ἀνείλεν δὲ Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν Ἰωάννου μαχαίρῃ. 2
ἰδὼν δὲ ὅτι ἀρεστόν ἐστιν τοῖς Ἰουδαίοις προσέθετο συλ- 3
λαβεῖν καὶ Πέτρον· ἦσαν δὲ ἡμέραι τῶν ἀζύμων· ὃν 4
καὶ πιάσας ἔθετο εἰς φυλακὴν, παραδοὺς τέσσαρσιν τετρα-
δίοις στρατιωτῶν φυλάσσειν αὐτόν, βουλόμενος μετὰ τὸ
πάσχα ἀναγαγεῖν αὐτὸν τῷ λαῷ. ὁ μὲν οὖν Πέτρος 5
ἐτηρέετο ἐν τῇ φυλακῇ· προσευχὴ δὲ ἦν ἐκτενῶς γινομένη

23 τὴν sec.] 5* τῷ Κυ.] pr ἐν [WH]Rm 25 Ταρσ.] + ὁ Βαρνάβας
5 26 ἤγαγεν] pr αὐτὸν 5 : + αὐτὸν 5 αὐτοῖς καὶ] αὐτοὺς (— καὶ)
5 πρῶτως] πρῶτον 5 Lⁿ 28 ἐσήμανεν] -αἶνευ Lⁿ WH (p.m.)
μεγάλῃν] μέγαν 5 ἥτις] ὅστις 5 : + καὶ 5 [A] Κλαυδ.] + Καίσαρος
5 29 εὐπορεῖτό] ἡν πορ. 5 : C 1 Ἡρώδ.] post ὁ βασ. Τι
2 μαχαίρῃ] -ρα 5 Lⁿ : Scr ■ ἰδὼν δὲ] καὶ ἰδὼν 5 ἡμέραι] pr αἱ
Lⁿ [Tr]m [A] 5 ἐκτενῶς] ἐκτενῆς 5

- 6 ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας πρὸς τὸν Θεὸν περὶ αὐτοῦ. Ὅτε δὲ
ἤμελλεν προαγαγεῖν αὐτὸν ὁ Ἑρῳδῆς, τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ἦν
ὁ Πέτρος κοιμώμενος μεταξὺ δύο στρατιωτῶν δεδεμένος
ἀλύσεσιν δυσίν· φύλακές τε πρὸ τῆς θύρας ἐτήρουν τὴν
7 φυλακὴν. καὶ ἰδοὺ ἄγγελος Κυρίου ἐπέστη, καὶ φῶς
ἔλαμψεν ἐν τῷ οἰκήματι· πατάξας δὲ τὴν πλευρὰν τοῦ
Πέτρου ἤγειρεν αὐτὸν λέγων, Ἀνάστα ἐν τάχει. καὶ ἐξέ-
8 πεσαν αὐτοῦ αἱ ἀλύσεις ἐκ τῶν χειρῶν. εἶπεν δὲ ὁ
ἄγγελος πρὸς αὐτόν, Ζῶσαι καὶ ὑπόδησαι τὰ σανδάλιά
σου. ἐποίησεν δὲ οὕτως. καὶ λέγει αὐτῷ, Περιβαλοῦ τὸ
9 ἱμάτιόν σου καὶ ἀκολούθει μοι. καὶ ἐξελθὼν ἠκολούθει·
καὶ οὐκ ᾔδει ὅτι ἀληθὲς ἐστὶν τὸ γινόμενον διὰ τοῦ ἀγγέ-
10 λου, ἐδόκει δὲ ὄραμα βλέπειν. διελθόντες δὲ πρώτην
φυλακὴν καὶ δευτέραν ἦλθαν ἐπὶ τὴν πύλην τὴν σιδηρᾶν
τὴν φέρουσαν εἰς τὴν πόλιν, ἣτις αὐτομάτῃ ἠνοίγη αὐτοῖς·
καὶ ἐξελθόντες προῆλθον ῥύμην μίαν, καὶ εὐθὺς ἀπέστη
11 ὁ ἄγγελος ἀπ' αὐτοῦ. καὶ ὁ Πέτρος ἐν ἑαυτῷ γενό-
μενος εἶπεν, Νῦν οἶδα ἀληθῶς ὅτι ἐξαπέστειλεν Κύριος
τὸν ἄγγελον αὐτοῦ, καὶ ἐξείλατό με ἐκ χειρὸς Ἑρῳδοῦ καὶ
12 πάσης τῆς προσδοκίας τοῦ λαοῦ τῶν Ἰουδαίων. Συνι-
δὼν τε ἦλθεν ἐπὶ τὴν οἰκίαν τῆς Μαρίας τῆς μητρὸς Ἰωάν-
νου τοῦ ἐπικαλουμένου Μάρκου, οὗ ἦσαν ἱκανοὶ συνηθροί-
13 σμένοι καὶ προσευχόμενοι. κρούσαντος δὲ αὐτοῦ τὴν
θύραν τοῦ πυλῶνος προσῆλθεν παιδίσκη ὑπακούσαι ὀνό-
14 ματι Ῥόδη· καὶ ἐπιγνοῦσα τὴν φωνὴν τοῦ Πέτρου
ἀπὸ τῆς χαρᾶς οὐκ ᾔνοιξεν τὸν πυλῶνα, εἰσδραμοῦσα δὲ
15 ἀπήγγειλεν ἐστάναι τὸν Πέτρον πρὸ τοῦ πυλῶνος. ὁ

περὶ] ὑπὲρ 5 A(n.m.): C 6 ἤμελλεν] ἔμ. 5 Lⁿ προαγαγεῖν] προσ.
5m WH(n.m.): προάγειν 5 Tr: post αὐτὸν 5 ἀλύσεσιν δυσίν] -σι bis Lⁿ
7 ἐξέπεσαν] -ον 5 8 δὲ p^{ri}.] τε 5 TiAB ζῶσαι] περιζῶσαι 5
9 ἠκολούθει] + αὐτῷ 5 ἐστίν] -τι WH^a 10 ἦλθαν] -ον 5
ἠνοίγη] -χθη 5 11 γενόμενος] ante ἐν ἐ. 5 ἐαυτῷ] αὐ. WH^a
Κύρ.] pr ὁ WH(n.m.) ἐξείλατό] -ετό 5 12 τῆς p^{ri}.] 5°
13 αὐτοῦ] τοῦ Πέτρου 5 προσῆλθεν] -θε WH: προῆλθε WH^m
14 ᾔνοιξεν] -ξε WH^a

δὲ πρὸς αὐτὴν εἶπαν Μαίνη. ἡ δὲ διῴχυρίζετο οὕτως
ἔχειν. οἱ δὲ ἔλεγον, Ὁ ἄγγελός ἐστιν αὐτοῦ. ὁ δὲ 16
Πέτρος ἐπέμενε κρούων· ἀνοίξαντες δὲ εἶδαν αὐτὸν καὶ
ἐξέστησαν. κατασείσας δὲ αὐτοῖς τῇ χειρὶ σιγᾶν διη- 17
γήσατο αὐτοῖς πῶς ὁ Κύριος αὐτὸν ἐξήγαγεν ἐκ τῆς φυ-
λακῆς· εἶπέν τε, Ἀπαγγείλατε Ἰακώβῳ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς
ταῦτα. καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς ἕτερον τόπον.
Γενομένης δὲ ἡμέρας ἦν τάραχος οὐκ ὀλίγος ἐν τοῖς στρα- 18
τιώταις, τί ἄρα ὁ Πέτρος ἐγένετο. Ἡρώδης δὲ ἐπιζη- 19
τήσας αὐτὸν καὶ μὴ εὐρὼν, ἀνακρίνας τοὺς φύλακας ἐκέ-
λευσεν ἀπαχθῆναι· καὶ κατελθὼν ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας εἰς
Καيسάρειαν διέτριβεν.

Ἦν δὲ θυμομαχῶν Τυρίοις καὶ Σιδωνίοις· ὁμοθυμαδὸν 20
δὲ παρήσαν πρὸς αὐτόν, καὶ πείσαντες Βλάστον τὸν ἐπὶ
τοῦ κοιτῶνος τοῦ βασιλέως ἡτοῦντο εἰρήνην, διὰ τὸ τρέ-
φεσθαι αὐτῶν τὴν χώραν ἀπὸ τῆς βασιλικῆς. τακτῇ 21
δὲ ἡμέρᾳ ὁ Ἡρώδης ἐνδυσάμενος ἐσθήτα βασιλικὴν καθί-
σας ἐπὶ τοῦ βήματος ἐδημηγόρει πρὸς αὐτούς. ὁ δὲ 22
δῆμος ἐπεφώνει, Θεοῦ φωνὴ καὶ οὐκ ἀνθρώπου. παρα- 23
χρῆμα δὲ ἐπάταξεν αὐτὸν ἄγγελος Κυρίου ἀνθ' ὧν οὐκ
ἔδωκεν τὴν δόξαν τῷ Θεῷ· καὶ γενόμενος σκωληκόβρωτος
ἐξέψυξεν.

Ὁ δὲ λόγος τοῦ Θεοῦ ἡῤῥαυεν καὶ ἐπληθύνετο. 24
Βαρνάβας δὲ καὶ Σαῦλος ὑπέστρεψαν ἐξ Ἱερουσαλὴμ, 25
πληρώσαντες τὴν διακονίαν, συνπαραλαβόντες Ἰωάννην
τὸν ἐπικληθέντα Μάρκον.

Ἦσαν δὲ ἐν Ἀντιοχείᾳ κατὰ τὴν οὔσαν ἐκκλησίαν προ- 13

15 εἶπαν] -ον ς δὲ tert.] δ' ς: C ἔλεγον] εἶπαν Ln WHm
αὐτοῦ] ante ἐστιν ς 16 ἐπέμενε] -νε WHa εἶδαν] -ον
17 αὐτοῖς] [Ti] Ti B° τε] δὲ ς 18 οὐκ ὀλ.] οὐχ ὀλ. WHa
19 Καيسάρ.] pr τὴν ς Τισφ 20 ἦν δὲ] + ὁ Ἡρώδης ς 21 ὁ] [WH]
καθίσας] pr καὶ ς [Ln] [Ti] A 23 ἔδωκεν] -κε WHa τὴν] Ln°
24 Θεοῦ] κυρίου WH (n.m.) ἡῤῥαυεν] -νε Ln 25 ἐξ] εἰς WH (n.m.)
Rm: Scr συνπαραλαβόντες] συμπ. ς Ln Tr A: + καὶ ς [A] 1 ἦσαν
δε] + τινες ς

- φῆται καὶ διδάσκαλοι, ὃ τε Βαρνάβας καὶ Συμεὼν ὁ καλού-
 2 μενος Νίγερ, καὶ Λούκιος ὁ Κυρηναῖος, Μαναὴν τε Ἡρώ-
 γούντων δὲ αὐτῶν τῷ Κυρίῳ καὶ νηστευόντων εἶπεν τὸ
 Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, Ἀφορίσατε δὴ μοι τὸν Βαρνάβαν καὶ
 3 Σαῦλον εἰς τὸ ἔργον ὃ προσκέκλημαι αὐτούς. τότε
 νηστεύσαντες καὶ προσευξάμενοι καὶ ἐπιθέντες τὰς χεῖρας
 αὐτοῖς ἀπέλυσαν.
 4 Αὐτοὶ μὲν οὖν ἐκπεμφθέντες ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύ-
 ματος κατήλθον εἰς Σελεύκειαν, ἐκεῖθέν τε ἀπέπλευσαν εἰς
 5 Κύπρον. καὶ γενόμενοι ἐν Σαλαμῖνι κατήγγελλον τὸν
 λόγον τοῦ Θεοῦ ἐν ταῖς συναγωγαῖς τῶν Ἰουδαίων· εἶχον
 6 δὲ καὶ Ἰωάννην ὑπηρέτην. Διελθόντες δὲ ὅλην τὴν νῆ-
 σον ἄχρι Πάφου εὑρον ἄνδρα τινὰ μάγον ψευδοπροφήτην
 7 Ἰουδαῖον, ᾧ ὄνομα Βαρισοῦς, ὃς ἦν σὺν τῷ ἀνθυπά-
 τῳ Σεργίῳ Παύλῳ, ἀνδρὶ συνετῷ. οὗτος προσκαλεσάμενος
 Βαρνάβαν καὶ Σαῦλον ἐπεζήτησεν ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ
 8 Θεοῦ. ἀντίστατο δὲ αὐτοῖς Ἑλύμας ὁ μάγος (οὕτως
 γὰρ μεθερμηνεύεται τὸ ὄνομα αὐτοῦ), ζητῶν διαστρέψαι
 9 τὸν ἀνθύπατον ἀπὸ τῆς πίστεως. Σαῦλος δέ, ὁ καὶ
 Παῦλος, πλησθεὶς Πνεύματος Ἁγίου, ἀτενίσας εἰς αὐτὸν
 10 εἶπεν, ὦ πλήρης παντὸς δόλου καὶ πάσης ῥαδιουργίας, υἱὲ
 διαβόλου, ἐχθρὲ πάσης δικαιοσύνης, οὐ παύσῃ διαστρέφων
 11 τὰς ὁδοὺς Κυρίου τὰς εὐθείας; καὶ νῦν ἰδοὺ χεὶρ Κυ-
 ρίου ἐπὶ σέ, καὶ ἔσῃ τυφλὸς μὴ βλέπων τὸν ἥλιον ἄχρι
 καιροῦ. παραχρῆμα δὲ ἔπεσεν ἐπ' αὐτὸν ἀχλὺς καὶ σκό-
 12 τος, καὶ περιάγων ἐζήτει χειραγωγούς. τότε ἰδὼν ὁ ἀν-

2 τόν]+τε ς: CEr Σαῦλον] pr τὸν ς 4 αὐτοῖ] οὗτοι ς τοῦ
 Ἁγίου Πνεύματος] τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου ς Σελεύκειαν] Σελευκίαν
 TiBWH(a.a.): pr τὴν ς Κύπρον] pr τὴν ς 5 Σαλαμῖνι] μίνη WHa
 Ἰωάννην] sic WH 6 ὅλην] ς^(n.m.) εὑρον] -αν WHa ἀνδρα]
 ς^(n.m.) Βαρισοῦς] -σοῦ TiB(n.m.) 9 ἀτενίσας] pr καὶ ς
 10 Κυρ.] pr τοῦ WH(a.m.) 11 Κυρίου] pr τοῦ ς; C δέ] τε TiB
 WHm ἔπεσεν] ἐπέπεσεν ς A

θύπατος τὸ γεγονός ἐπίστευσεν, ἐκπλησσύμενος ἐπὶ τῇ διδαχῇ τοῦ Κυρίου.

Ἀναχθέντες δὲ ἀπὸ τῆς Πάφου οἱ περὶ Παῦλον ἦλθον 13
εἰς Πέργην τῆς Παμφυλίας· Ἰωάννης δὲ ἀποχωρήσας ἀπ' αὐτῶν ὑπέστρεψεν εἰς Ἱεροσόλυμα. αὐτοὶ δὲ διελθόν- 14
τες ἀπὸ τῆς Πέργης παρεγένοντο εἰς Ἀντιόχειαν τὴν Πισι-
δίαν. Καὶ ἐλθόντες εἰς τὴν συναγωγὴν τῇ ἡμέρᾳ τῶν
σαββάτων ἐκάθισαν. μετὰ δὲ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ νό- 15
μου καὶ τῶν προφητῶν ἀπέστειλαν οἱ ἀρχισυνάγωγοι πρὸς
αὐτοὺς λέγοντες, Ἄνδρες ἀδελφοί, εἴ τις ἔστιν ἐν ὑμῖν
λόγος παρακλήσεως πρὸς τὸν λαόν, λέγετε. ἀναστὰς 16
δὲ Παῦλος καὶ κατασείσας τῇ χειρὶ εἶπεν, Ἄνδρες Ἰσρα-
ηλεῖται καὶ οἱ φοβούμενοι τὸν Θεόν, ἀκούσατε. ὁ Θεὸς 17
τοῦ λαοῦ τούτου Ἰσραὴλ ἐξελέξατο τοὺς πατέρας ἡμῶν,
καὶ τὸν λαὸν ὕψωσεν ἐν τῇ παροικίᾳ ἐν γῇ Αἰγύπτου, καὶ
μετὰ βραχίονος ὑψηλοῦ ἐξήγαγεν αὐτοὺς ἐξ αὐτῆς.
καὶ ὡς τεσσαρεκονταετὴ χρόνον ἐτροποφόρησεν αὐτοὺς ἐν 18
τῇ ἐρήμῳ. καὶ καθελὼν ἔθνη ἑπτὰ ἐν γῇ Χαναὰν κατ- 19
εκληρονόμησεν τὴν γῆν αὐτῶν ὡς ἔτεσιν τετρακοσίοις 20
καὶ πεντήκοντα, καὶ μετὰ ταῦτα ἔδωκεν κριτὰς ἕως Σα-
μουὴλ προφῆτου. καὶ ἐκεῖθεν ᾔτήσαντο βασιλέα· καὶ 21
ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ Θεὸς τὸν Σαοὺλ υἱὸν Κεῖς, ἄνδρα ἐκ φυλῆς
Βενιαμὴν, ἔτη τεσσαράκοντα. καὶ μεταστήσας αὐτὸν 22
ἡγείρεν τὸν Δαυεὶδ αὐτοῖς εἰς βασιλέα, ᾧ καὶ εἶπεν μαρ-
τυρήσας, Εὐφρον Δαυεὶδ τὸν τοῦ Ἰεσοαί, ἄνδρα κατὰ τὴν

12 ἐκπλησσο.] ἐκπληττ. TrWH(n.a.) 13 Παῦ.] pr τὸν ς 14 τὴν
Πισιδίαν] τῆς Πισιδίας ς Bm ἐλθόντες] εἰσελθ. ς LnTrmA
15 τις] ς^o(n.m.) λόγος] ante ἐν ὑμῖν ς A 17 Αἰγύπτου] -πτω ς(n.m.)
TiABm 18 τεσσαρεκονταετὴ] τεσσαρ. ς Ln: -έτη LnTiB ἐτρο-
ποφόρησεν] ἐτροφοφ. LnTrmTiABmRmScr: "ἐτροπ. perhaps for ἐτροφ."
Jm 19 καὶ] WH^o(n.m.) κατεκληρονόμησεν] κατεκληροδότησεν ς:
Ersm: + αὐτοῖς ς Ln[A]Bm αὐτῶν] αὐτῶν. ς 20 ὥς ἔτ. τετρ. καὶ
πεντ.] post. καὶ μετὰ ταῦτα ς AB(n.m.; sed μετ. ταῦ. [B]) ἔτεσιν] -σι
LnWH προφῆτου] pr τοῦ ς Ln[A] 21 Σαοὺλ] Σαὺλ B Κεῖς]
Κίς ς B Βενιαμὴν] -μίν ς B τεσσαρ.] τεσσαρ. ς Ln 22 αὐ-
τοῖς] ante τὸν Δα. ς ἄνδρα] [WH]

- 23 καρδίαν μου, ὃς ποιήσει πάντα τὰ θελήματά μου. τού-
του ὁ Θεὸς ἀπὸ τοῦ σπέρματος κατ' ἐπαγγελίαν ἤγαγεν τῷ
24 Ἰσραὴλ σωτῆρα Ἰησοῦν, προκηρύξαντος Ἰωάννου πρὸ
προσώπου τῆς εἰσόδου αὐτοῦ βάπτισμα μετανοίας παντὶ
25 τῷ λαῷ Ἰσραὴλ. ὥς δὲ ἐπλήρου Ἰωάννης τὸν δρόμον,
ἔλεγεν, Τί ἐμὲ ὑπονοεῖτε εἶναι; οὐκ εἰμὶ ἐγώ· ἀλλ' ἰδοὺ
ἔρχεται μετ' ἐμὲ οὗ οὐκ εἰμὶ ἄξιος τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν
26 λῦσαι. Ἄνδρες ἀδελφοί, υἱοὶ γένους Ἀβραὰμ καὶ οἱ
ἐν ὑμῖν φοβούμενοι τὸν Θεόν, ἡμῖν ὁ λόγος τῆς σωτηρίας
27 ταύτης ἐξαπεστάλη. οἱ γὰρ κατοικοῦντες ἐν Ἱερουσα-
λήμ καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτῶν τοῦτον ἀγνοήσαντες καὶ τὰς
φωνὰς τῶν προφητῶν τὰς κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγινω-
28 σκομένας κρίναντες ἐπλήρωσαν καὶ μηδεμίαν αἰτίαν
θανάτου εὐρόντες ᾗτήσαντο Πειλάτον ἀναιρεθῆναι αὐτόν.
29 ὥς δὲ ἐτέλεσαν πάντα τὰ περὶ αὐτοῦ γεγραμμένα, καθελόν-
30 τες ἀπὸ τοῦ ξύλου ἔθηκαν εἰς μνημεῖον. ὁ δὲ Θεὸς
31 ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν· ὃς ὥφθη ἐπὶ ἡμέρας πλείους
τοῖς συναναβᾶσιν αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας εἰς Ἱερουσα-
λήμ, οἵτινες νῦν εἰσὶν μάρτυρες αὐτοῦ πρὸς τὸν λαόν.
32 καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς εὐαγγελιζόμεθα τὴν πρὸς τοὺς πατέρας
33 ἐπαγγελίαν γενομένην, ὅτι ταύτην ὁ Θεὸς ἐκπεπλήρω-
κεν τοῖς τέκνοις ἡμῶν, ἀναστήσας Ἰησοῦν· ὥς καὶ ἐν τῷ
ψαλμῷ γέγραπται τῷ δευτέρῳ, Υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμε-
34 ρον γεγέννηκά σε. ὅτι δὲ ἀνέστησεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν
μηκέτι μέλλοντα ὑποστρέφειν εἰς διαφθοράν, οὕτως εἴρη-
35 κεν ὅτι Δώσω ὑμῖν τὰ ὅσια Δαυεὶδ τὰ πιστά. διότι
καὶ ἐν ἐτέρῳ λέγει, Οὐ δώσεις τὸν Ὅσιόν σου ἰδεῖν διαφθο-

23 ἤγαγεν] ἤγειρεν ε: E^{gsm} 25 Ἰωάννης] pr ὁ ε Ti σφ τί ἐμὲ]
τίνα με ε εἶναι;] εἶναι, WH^m 26 ἡμῖν] ὑμῖν ε Lⁿ Tr(n.m.)
ἐξαπεστ.] ἀπεστ. ε 28 ᾗτήσαντο] ᾗτησαν τὸν WH^m 29 πάντα]
ἅπαντα ε: C γεγραμμένα] ante περὶ αὐ. WH^m 31 νῦν] ε*(n.m.)
[Tr]^m[WH] εἰσὶν]-σὶ WH 33 ἡμῶν] αὐτῶν ἡμῖν ε A(n.m.) B(n.m.):
Scr τῷ ψαλμῷ γέγραπται τῷ δευτέρῳ] γέγρ. post τῷ δευτ. ε Am: τῷ
ψ. γέγρ. τῷ πρώτῳ Lⁿ: τῷ πρώτῳ ψ. γέγρ. TrTiB^m: τῷ ψ. τῷ πρώτῳ
γέγρ. E^r: Scr 35 διότι] διὸ ε

ράν. Δαυεὶδ μὲν γὰρ ἰδίᾳ γενεᾷ ὑπηρετήσας τῇ τοῦ 36
Θεοῦ βουλῇ ἐκοιμήθη, καὶ προστετέθη πρὸς τοὺς πατέρας
αὐτοῦ, καὶ εἶδεν διαφθοράν· ὃν δὲ ὁ Θεὸς ἡγείρεν οὐκ 37
εἶδεν διαφθοράν. Γνωστὸν οὖν ἔστω ὑμῖν, ἄνδρες ἀδελ- 38
φοί, ὅτι διὰ τούτου ὑμῖν ἄφεσις ἁμαρτιῶν καταγγέλλεται,
[καὶ] ἀπὸ πάντων ὧν οὐκ ἠδυνήθητε ἐν νόμῳ Μωυσέως
δικαιωθῆναι, ἐν τούτῳ πᾶς ὁ πιστεύων δικαιούται. 39
βλέπετε οὖν μὴ ἐπέλθῃ τὸ εἰρημένον ἐν τοῖς προφήταις, 40
*Ἴδετε, οἱ καταφρονηταί, καὶ θαυμάσατε καὶ ἀφανίσθητε. 41
ὅτι ἔργον ἐργάζομαι ἐγὼ ἐν ταῖς ἡμέραις ὑμῶν, ἔργον δ' οὐ
μὴ πιστεύσητε ἐάν τις ἐκδιηγῇται ὑμῖν.

*Ἐξιόντων δὲ αὐτῶν παρεκάλουν εἰς τὸ μεταξὺ σάββα- 42
τον λαληθῆναι αὐτοῖς τὰ ῥήματα ταῦτα. λυθείσης δὲ 43
τῆς συναγωγῆς ἠκολούθησαν πολλοὶ τῶν Ἰουδαίων καὶ
τῶν σεβομένων προσηλύτων τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Βαρνάβᾳ·
οἵτινες προσλαλοῦντες αὐτοῖς ἔπειθον αὐτοὺς προσμένειν
τῇ χάριτι τοῦ Θεοῦ.

Τῷ δὲ ἐρχομένῳ σαββάτῳ σχεδὸν πᾶσα ἡ πόλις συνή- 44
χθη ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ Κυρίου. ἰδόντες δὲ οἱ Ἰου- 45
δαῖοι τοὺς ὄχλους ἐπλήσθησαν ζήλου, καὶ ἀντέλεγον τοῖς
ὑπὸ Παύλου λαλουμένοις, βλασφημοῦντες. παρρησια- 46
σάμενοί τε ὁ Παῦλος καὶ ὁ Βαρνάβας εἶπαν, Ὑμῖν ἦν
ἀναγκαῖον πρῶτον λαληθῆναι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. ἐπει-
δὴ ἀπωθεῖσθε αὐτὸν καὶ οὐκ ἀξίους κρίνετε ἑαυτοὺς τῆς
αἰωνίου ζωῆς, ἰδοὺ στρεφόμεθα εἰς τὰ ἔθνη. οὕτως γὰρ 47
ἐντέταλται ἡμῖν ὁ Κύριος, Τέθεικά σε εἰς φῶς ἐθνῶν, τοῦ

38 ὑμῖν sec.] ἡμῖν B σφ? καὶ] ins ς [Tr] [A] [B] WHR : Ln*Ti*
νόμῳ] pr τῷ ς 40 ἐπέλθῃ] + ἐφ' ὑμᾶς ς [Tr] m[A] 41 ἐγὼ] ante
ἐργάζ. ς δ] ᾧ ς : Csm 42 αὐτῶν] ἐκ τῆς συναγωγῆς τῶν Ἰου-
δαίων ς παρεκάλουν] + τὰ ἔθνη ς 43 προσμένειν] ἐπιμένειν ς
44 δὲ] τε WHm ἐρχομένῳ] ἔχομ. LnA WHm Κυρίου] θεοῦ ς Trm A
WH(n.m.) R(n.m.) 45 Παύλου] pr τοῦ ς [A] λαλουμένοις] λεγομ.
ς A βλασφημοῦντες] pr ἀντιλέγοντες καὶ ς (n.m.) Ti[A] [B] 46 τε]
δὲ ς εἶπαν] -ον ς ἐπειδὴ] + δὲ ς A : ἐπεὶ δὲ WHm : Er 47 οὐ-
τως] -τω WH

- 48 εἶναί σε εἰς σωτηρίαν ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς. ἀκούοντα
δὲ τὰ ἔθνη ἔχαιρον καὶ ἐδόξαζον τὸν λόγον τοῦ Κυρίου·
καὶ ἐπίστευσαν ὅσοι ἦσαν τεταγμένοι εἰς ζωὴν αἰώνιον.
- 49 Διεφέρετο δὲ ὁ λόγος τοῦ Κυρίου δι' ὅλης τῆς χώρας.
- 50 οἱ δὲ Ἰουδαῖοι παρώτρυναν τὰς σεβομένας γυναῖκας τὰς
εὐσχήμονας καὶ τοὺς πρῶτους τῆς πόλεως, καὶ ἐπήγει-
ραν διωγμὸν ἐπὶ τὸν Παῦλον καὶ Βαρνάβαν, καὶ ἐξέβα-
51 λον αὐτοὺς ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν. οἱ δὲ ἐκτιναξά-
52 μενοι τὸν κονιορτὸν τῶν ποδῶν ἐπ' αὐτοὺς ἦλθον εἰς
Ἰκόνιον. οἱ τε μαθηταὶ ἐπληροῦντο χαρᾶς καὶ Πνεύ-
ματος Ἀγίου.
- 14 Ἐγένετο δὲ ἐν Ἰκονίῳ κατὰ τὸ αὐτὸ εἰσελθεῖν αὐτοὺς εἰς
τὴν συναγωγὴν τῶν Ἰουδαίων, καὶ λαλῆσαι οὕτως ὥστε
2 πιστεῦσαι Ἰουδαίων τε καὶ Ἑλλήνων πολὺ πλῆθος. οἱ
δὲ ἀπειθήσαντες Ἰουδαῖοι ἐπήγειραν καὶ ἐκάκωσαν τὰς
3 ψυχὰς τῶν ἐθνῶν κατὰ τῶν ἀδελφῶν. ἱκανὸν μὲν οὖν
χρόνον διέτριψαν παρρησιαζόμενοι ἐπὶ τῷ Κυρίῳ τῷ μαρ-
τυροῦντι τῷ λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ, διδόντι σημεῖα καὶ
4 τέρατα γίνεσθαι διὰ τῶν χειρῶν αὐτῶν. ἐσχίσθη δὲ
τὸ πλῆθος τῆς πόλεως· καὶ οἱ μὲν ἦσαν σὺν τοῖς Ἰου-
5 daίοις, οἱ δὲ σὺν τοῖς ἀποστόλοις. ὥς δὲ ἐγένετο ὁρμὴ
τῶν ἐθνῶν τε καὶ Ἰουδαίων σὺν τοῖς ἄρχουσιν αὐτῶν ὑβρί-
6 σαι καὶ λιθοβολῆσαι αὐτούς, συνιδόντες κατέφυνγον
εἰς τὰς πόλεις τῆς Λυκαονίας, Λύστραν καὶ Δέρβην, καὶ
7 τὴν περίχωρον· κακεῖ εὐαγγελιζόμενοι ἦσαν.
- 8 Καί τις ἀνὴρ ἐν Λύστροις ἀδύνατος τοῖς ποσὶν ἐκάθητο,
χωλὸς ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ, ὃς οὐδέποτε περιεπάτησεν.

48 Κυρίου] θεοῦ TrmWH(n.m.)R(n.m.)

49 δι'] καθ' TiB(n.m.)

50 τὰς εὐσχ.] pr καὶ ε

Barn.] pr τὸν ε

51 ποδῶν] + αὐτῶν ε

'Ικόν.] Εἰκόν. WH_a

52 τε] δὲ ε TrmTiBWHm

1 'Ικον.] Εἰκον.

WH_a 2 ἀπειθήσαντες]-θούντες ε (n.m.)

3 τῷ λόγῳ] pr ἐπὶ Ti[B]

διδόντι] pr καὶ ε: CEr; διδόντος TiBm

6 Λύστραν] pr εἰς Ln

7 ἦσαν] ante εὐαγγ. ε

8 ἐν Λύστρ.] post ἀδύν. Ti (sic vult) WH

αὐτοῦ] + ὑπάρχων ε

περιεπάτησεν] -πεπατήκει ε Scr; -επεπατήκει

Elz

οὗτος ἤκουσεν τοῦ Παύλου λαλοῦντος· ὃς ἀτενίσας αὐτῷ 9
καὶ ἰδὼν ὅτι ἔχει πίστιν τοῦ σωθῆναι, εἶπεν μεγάλη 10
φωνῇ, Ἀνάστηθι ἐπὶ τοὺς πόδας σου ὀρθός. καὶ ἤλατο
καὶ περιεπάτει. οἱ τε ὄχλοι, ἰδόντες ὃ ἐποίησεν Παῦ- 11
λος, ἐπήραν τὴν φωνὴν αὐτῶν Λυκαονιστὶ λέγοντες, Οἱ
θεοὶ ὁμοιωθέντες ἀνθρώποις κατέβησαν πρὸς ἡμᾶς.
ἐκάλουν τε τὸν Βαρνάβαν Δία, τὸν δὲ Παῦλον Ἑρμῆν, 12
ἐπειδὴ αὐτὸς ἦν ὁ ἡγούμενος τοῦ λόγου. ὁ τε ἱερεὺς 13
τοῦ Διὸς τοῦ ὄντος πρὸ τῆς πόλεως, ταύρους καὶ στέμματα
ἐπὶ τοὺς πυλῶνας ἐνέγκας, σὺν τοῖς ὄχλοις ἤθελεν θύειν.
Ἀκούσαντες δὲ οἱ ἀπόστολοι Βαρνάβας καὶ Παῦλος, διαρ- 14
ρήξαντες τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἐξεπήδησαν εἰς τὸν ὄχλον, κρά-
ζοντες καὶ λέγοντες, Ἄνδρες, τί ταῦτα ποιεῖτε; καὶ 15
ἡμεῖς ὁμοιοπαθεῖς ἐσμὲν ὑμῖν ἄνθρωποι, εὐαγγελιζόμενοι
ὑμᾶς ἀπὸ τούτων τῶν ματαίων ἐπιστρέφειν ἐπὶ Θεὸν ζῶντα,
ὃς ἐποίησεν τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν
καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς· ὃς ἐν ταῖς παρωχημέναις γε- 16
νεαῖς εἶασεν πάντα τὰ ἔθνη πορεύεσθαι ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν.
καίτοι οὐκ ἁμάρτυρον αὐτὸν ἀφῆκεν ἀγαθουργῶν, οὐρανό- 17
θεν ὑμῖν ὑετοὺς διδοὺς καὶ καιροὺς καρποφόρους, ἐμπιπλῶν
τροφῆς καὶ εὐφροσύνης τὰς καρδίας ὑμῶν. καὶ ταῦτα 18
λέγοντες μόλις κατέπαυσαν τοὺς ὄχλους τοῦ μὴ θύειν
αὐτοῖς.

Ἐπῆλθαν δὲ ἀπὸ Ἀντιοχείας καὶ Ἰκονίου Ἰουδαῖοι, καὶ 19
πείσαντες τοὺς ὄχλους καὶ λιθάσαντες τὸν Παῦλον ἔσυρον
ἔξω τῆς πόλεως, νομίζοντες αὐτὸν τεθνηκέναι. κυκλω- 20

■ ἤκουσεν]-ουεν ς AWH πίστιν] ante ἔχει ς 10 φωνῇ] pr τη ς A:
+ Σοὶ λέγω ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου Ἰησοῦ χριστοῦ Ln ἤλατο] ἤλ-
λετο ς 11 τε] δὲ ς Tr(n.m.) Παῦλος] pr ὁ ς 12 τὸν πρό.] +
μὲν 13 τε] δὲ ς πόλεως] + αὐτῶν ς 14 αὐτῶν] ἐαυτῶν WH
(n.m.) ἐξεπήδησαν] εἰσεπήδ. ς 15 ὑμῖν] ante ἐσμὲν Lnm
Θεὸν] pr τὸν ς : + τὸν ς 17 καίτοι] + -γε ς A αὐτὸν] ἐαυτὸν ς A:
αὐ. LnTrTiB ἀγαθουργῶν] ἀγαθοποιῶν ς ὑμῖν] [Tr]: ἡμῖν ς
ὑμῶν] ἡμῶν ς (n.m.) 19 ἐπῆλθαν]-ον ς Ἰκον.] Εἰκον. WHa
νομίζοντες]-ίσαντες ς τεθνηκέναι] τεθνάναι ς

- πάντων δὲ τῶν μαθητῶν αὐτὸν ἀναστὰς εἰσῆλθεν εἰς τὴν
 πόλιν· καὶ τῇ ἐπαύριον ἐξῆλθεν σὺν τῷ Βαρνάβᾳ εἰς Δέρ-
 21 βην. Εὐαγγελισάμενοί τε τὴν πόλιν ἐκείνην καὶ μαθη-
 τεύσαντες ἱκανούς, ὑπέστρεψαν εἰς τὴν Λύστραν καὶ εἰς
 22 Ἰκόνιον καὶ εἰς Ἀντιόχειαν, ἐπιστηρίζοντες τὰς ψυχὰς
 τῶν μαθητῶν, παρακαλοῦντες ἐμμένειν τῇ πίστει, καὶ ὅτι
 Διὰ πολλῶν θλίψεων δεῖ ἡμᾶς εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν
 23 τοῦ Θεοῦ. χειροτονήσαντες δὲ αὐτοῖς κατ' ἐκκλησίαν
 πρεσβυτέρους, προσευξάμενοι μετὰ νηστειῶν, παρέθεντο
 24 αὐτοὺς τῷ Κυρίῳ εἰς ὃν πεπιστεύκεισαν. Καὶ διελθόν-
 25 τες τὴν Πισιδίαν ἦλθον εἰς τὴν Παμφυλίαν. καὶ λαλή-
 σαντες ἐν Πέργῃ τὸν λόγον κατέβησαν εἰς Ἀττάλειαν·
 26 καὶ ἐκείθεν ἀπέπλευσαν εἰς Ἀντιόχειαν, ὅθεν ἦσαν παραδε-
 δομένοι τῇ χάριτι τοῦ Θεοῦ εἰς τὸ ἔργον ὃ ἐπλήρωσαν.
 27 παραγενόμενοι δὲ καὶ συναγαγόντες τὴν ἐκκλησίαν, ἀνῆγ-
 γελλον ὅσα ἐποίησεν ὁ Θεὸς μετ' αὐτῶν, καὶ ὅτι ἤνοιξεν
 28 τοῖς ἔθνεσιν θύραν πίστεως. διέτριβον δὲ χρόνον οὐκ
 ὀλίγον σὺν τοῖς μαθηταῖς.
 15 Καί τινες κατελθόντες ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας ἐδίδασκον τοὺς
 ἀδελφοὺς ὅτι Ἐὰν μὴ περιτμηθῇτε τῷ ἔθει τῷ Μωυσέως,
 2 οὐ δύνασθε σωθῆναι. γενομένης δὲ στάσεως καὶ ζητή-
 σεως οὐκ ὀλίγης τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Βαρνάβᾳ πρὸς αὐτοὺς,
 ἔταξαν ἀναβαίνειν Παῦλον καὶ Βαρνάβαν καὶ τινὰς ἄλ-
 λους ἐξ αὐτῶν πρὸς τοὺς ἀποστόλους καὶ πρεσβυτέρους
 3 εἰς Ἱερουσαλὴμ περὶ τοῦ ζητήματος τούτου. Οἱ μὲν
 οὖν προπεμφθέντες ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας διήρχοντο τὴν τε

20 αὐτὸν] ante τῶν μαθ. ς

TiB(n.m.)

eis sec.] ς°

21 εὐαγγελισάμενοί] -ιζόμενοί LnTrm

'Ικόν.]

Εἰκόν. WHa

eis tert.] ς°[WH]

23 πρεσβ.] ante κατ' ἐκκλ. ς

24 ἦλθον] -αν WH(n.a.) τὴν sec.]

ς°Ln°A°

25 ἐν Πέργῃ] εἰς τὴν Πέργην TiB(n.m.)WHm

'Αττά-
λειαν] Ἀττάλειαν TiBWH : Ἀττάλειαν Ασφ?

27 ἀνῆγγελλον] -ειλαν ς

28 διέτρ. δὲ] + ἐκεῖ ς οὐκ ὀλ.] οὐχ ὀλ. WHa 1 περιτμηθῇτε]

-τέμνησθε ς(n.m.)

τῷ sec.] ς°

2 δὲ] οὖν ς LnA

ζητήσεως]

συζητ. ς : Csm 3 τὴν τε] —τε ς

Φοινίκην καὶ Σαμάρειαν ἐκδιηγούμενοι τὴν ἐπιστροφὴν
τῶν ἐθνῶν· καὶ ἐποίουν χαρὰν μεγάλην πᾶσιν τοῖς ἀδελ-
φοῖς. παραγενόμενοι δὲ εἰς Ἱερουσαλὴμ παρεδέχθησαν 4
ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας καὶ τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν πρεσβυ-
τέρων, ἀνγγειλάν τε ὅσα ὁ Θεὸς ἐποίησεν μετ' αὐτῶν.
ἐξανέστησαν δέ τινες τῶν ἀπὸ τῆς αἰρέσεως τῶν Φαρι- 5
σαίων πεπιστευκότες, λέγοντες ὅτι Δεῖ περιτέμνειν αὐτούς,
παραγγέλλειν τε τηρεῖν τὸν νόμον Μωυσέως.

Συνήχθησαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἰδεῖν 6
περὶ τοῦ λόγου τούτου. Πολλῆς δὲ ζητήσεως γενομέ- 7
νης ἀναστὰς Πέτρος εἶπεν πρὸς αὐτούς, Ἄνδρες ἀδελφοί,
ὑμεῖς ἐπίστασθε ὅτι ἀφ' ἡμερῶν ἀρχαίων ἐν ὑμῖν ἐξελέξατο
ὁ Θεὸς διὰ τοῦ στόματός μου ἀκοῦσαι τὰ ἔθνη τὸν λόγον
τοῦ εὐαγγελίου καὶ πιστεῦσαι. καὶ ὁ καρδιογνώστης 8
Θεὸς ἐμαρτύρησεν αὐτοῖς, δοὺς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον κα-
θὼς καὶ ἡμῖν· καὶ οὐθὲν διέκρινεν μεταξὺ ἡμῶν τε καὶ 9
αὐτῶν, τῇ πίστει καθάρισας τὰς καρδίας αὐτῶν. νῦν 10
οὖν τί πειράζετε τὸν Θεόν, ἐπιθεῖναι ζυγὸν ἐπὶ τὸν τράχη-
λον τῶν μαθητῶν ὃν οὔτε οἱ πατέρες ἡμῶν οὔτε ἡμεῖς
ἰσχύσαμεν βαστάσαι; ἀλλὰ διὰ τῆς χάριτος τοῦ Κυ- 11
ρίου Ἰησοῦ πιστευόμεν σωθῆναι καθ' ὃν τρόπον κακεῖνοι.
Ἐσίγησεν δὲ πᾶν τὸ πλῆθος, καὶ ἤκουον Βαρνάβαν καὶ 12
Παύλου ἐξηγουμένων ὅσα ἐποίησεν ὁ Θεὸς σημεῖα καὶ
τέρατα ἐν τοῖς ἔθνεσιν δι' αὐτῶν.

Μετὰ δὲ τὸ σιγῆσαι αὐτοὺς ἀπεκρίθη Ἰάκωβος λέγων, 13
Ἄνδρες ἀδελφοί, ἀκούσατέ μου· Συμεὼν ἐξηγήσατο 14
καθὼς πρῶτον ὁ Θεὸς ἐπεσκέψατο λαβεῖν ἐξ ἐθνῶν λαὸν
τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. καὶ τούτῳ συμφωνοῦσιν οἱ λόγοι 15
τῶν προφητῶν, καθὼς γέγραπται, Μετὰ ταῦτα ἀνα- 16

πᾶσιν] -σι WH

δέχθησαν] ἀπεδ. 5

7 ζητήσεως] συζητ. 5: συζητ. Ln Trm A

ἐν ἡμῖν ἐξελ. 5

11 τοῦ] 5: CEr

4 Ἱερουσαλὴμ] Ἱεροσόλυμα Tr(n.m.)WH

ὑπὸ] ἀπὸ Tr(n.m.)WH

■ δοὺς] + αὐτοῖς 5 Ln

■ Ἰησοῦ] + Χριστοῦ 5 Ln

14 τῷ ὀν.] pr ἐπὶ 5

■ δέ] τε Tr(n.m.)AWH

■ ἐν ὑμῖν ἐξελ. ὁ Θεός] ὁ Θεός

■ οὐθὲν] οὐδὲν 5 Ln B WHm

14 τῷ ὀν.] pr ἐπὶ 5

- στρέψω καὶ ἀνοικοδομήσω τὴν σκηνὴν Δαυεὶδ τὴν πεπτω-
κυῖαν· καὶ τὰ κατεστραμμένα αὐτῆς ἀνοικοδομήσω, καὶ
17 ἀνορθώσω αὐτήν· ὅπως ἂν ἐκζητήσωσιν οἱ κατάλοιποι
τῶν ἀνθρώπων τὸν Κύριον, καὶ πάντα τὰ ἔθνη, ἐφ' οὓς
ἐπικέκληται τὸ ὄνομά μου ἐπ' αὐτούς, λέγει Κύριος ποιῶν
18, 19 ταῦτα γνωστὰ ἀπ' αἰῶνος. διὸ ἐγὼ κρίνω μὴ
παρενοχλεῖν τοῖς ἀπὸ τῶν ἐθνῶν ἐπιστρέφουσιν ἐπὶ τὸν
20 Θεόν· ἀλλὰ ἐπιστεῖλαι αὐτοῖς τοῦ ἀπέχεσθαι τῶν ἀλισ-
γημάτων τῶν εἰδώλων καὶ τῆς πορνείας καὶ πνικτοῦ καὶ
21 τοῦ αἵματος. Μωυσῆς γὰρ ἐκ γενεῶν ἀρχαίων κατὰ
πόλιν τοὺς κηρύσσοντας αὐτὸν ἔχει ἐν ταῖς συναγωγαῖς
κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγινωσκόμενος.
22 Τότε ἔδοξε τοῖς ἀποστόλοις καὶ τοῖς πρεσβυτέροις σὺν
ὅλῃ τῇ ἐκκλησίᾳ ἐκλεξαμένους ἄνδρας ἐξ αὐτῶν πέμψαι
εἰς Ἀντιόχειαν σὺν τῷ Παύλῳ καὶ Βαρνάβᾳ, Ἰούδαν τὸν
καλούμενον Βαρσαββᾶν καὶ Σίλαν, ἄνδρας ἡγουμένους ἐν
23 τοῖς ἀδελφοῖς, γράψαντες διὰ χειρὸς αὐτῶν, Οἱ ἀπό-
στολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἀδελφοὶ τοῖς κατὰ τὴν Ἀντιό-
χειαν καὶ Συρίαν καὶ Κιλικίαν ἀδελφοῖς τοῖς ἐξ ἐθνῶν
24 χαίρειν· ἐπειδὴ ἠκούσαμεν ὅτι τινὲς ἐξ ἡμῶν ἐξεληθόν-
τες ἐτάραξαν ὑμᾶς λόγοις, ἀνασκευάζοντες τὰς ψυχὰς
25 ὑμῶν, οἷς οὐ διεστείλαμεθα· ἔδοξεν ἡμῖν γενομένοις
ὁμοθυμαδόν, ἐκλεξαμένοις ἄνδρας πέμψαι πρὸς ὑμᾶς σὺν
26 τοῖς ἀγαπητοῖς ἡμῶν Βαρνάβᾳ καὶ Παύλῳ, ἀνθρώποις
παραδεδωκόσι τὰς ψυχὰς αὐτῶν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ

18 κατεστραμμένα] κατεσκαμμένα ς LnAB(n.m.): κατεστρεμμένα TrWH.

17 ποιῶν] pr ὁ ς A[B] 17, 18 ταῦτα usque ad αἰῶνος.] ταῦτα πάντα.

γνωστὰ ἀπ' αἰῶνός ἐστι τῷ Θεῷ πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ. ς Bm: Scr: ταῦτα.

γνωστὸν ἀπ' αἰῶνος (+ ἐστὶν [WH]) τῷ κυρίῳ (θεῷ WH) τὸ ἔργον αὐτοῦ.

LnWHm 20 ἀλλὰ] ἀλλ' WHa ἀπέχεσθαι] + ἀπὸ ς [A]

πνικτοῦ] pr τοῦ ς TiAB 22 ἔδοξε] -ξεν TrA καλούμενον] ἐπι-

καλούμ. ς Βαρσαββᾶν] -σαβᾶν ς: C 23 αὐτῶν] + τὰδε ς

ἀδελφοῖ] pr καὶ οἱ ς Bm 24 ἐξεληθόντες] [Tr]mWH'R'm ὑμῶν] +

, λέγοντες περιτέμεσθαι καὶ τηρεῖν τὸν νόμον ς Bm 25 ἐκλεξαμένοις]

-νους ς TiABWHm: C 26 παραδεδωκόσι] -σιν LnTrA

Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. ἀπεστάλκαμεν οὖν 27
Ἰούδαν καὶ Σίλαν, καὶ αὐτοὺς διὰ λόγου ἀπαγγέλλοντας
τὰ αὐτά. ἔδοξεν γὰρ τῷ Πνεύματι τῷ Ἁγίῳ καὶ ἡμῖν 28
μηδὲν πλέον ἐπιτίθεσθαι ὑμῖν βάρος πλὴν τούτων τῶν
ἐπάναγκες, ἀπέχεσθαι εἰδωλοθύτων καὶ αἵματος καὶ 29
πνικτῶν καὶ πορνείας· ἐξ ὧν διατηροῦντες ἑαυτοὺς εὖ
πράξετε. ἔρρωσθε.

Οἱ μὲν οὖν ἀπολυθέντες κατῆλθον εἰς Ἀντιόχειαν· καὶ 30
συναγαγόντες τὸ πλῆθος ἐπέδωκαν τὴν ἐπιστολήν.
ἀναγνόντες δὲ ἐχάρησαν ἐπὶ τῇ παρακλήσει. Ἰού- 31, 32
δας τε καὶ Σίλας, καὶ αὐτοὶ προφῆται ὄντες, διὰ λόγου
πολλοῦ παρεκάλεσαν τοὺς ἀδελφοὺς καὶ ἐπεστήριξαν.
ποιήσαντες δὲ χρόνον ἀπελύθησαν μετ' εἰρήνης ἀπὸ τῶν 33
ἀδελφῶν πρὸς τοὺς ἀποστείλαντας αὐτούς. Παῦλος 35
δὲ καὶ Βαρνάβας διέτριβον ἐν Ἀντιοχείᾳ, διδάσκοντες καὶ
εὐαγγελιζόμενοι μετὰ καὶ ἐτέρων πολλῶν τὸν λόγον τοῦ
Κυρίου.

Μετὰ δέ τινας ἡμέρας εἶπεν πρὸς Βαρνάβαν Παῦλος, 36
Ἐπιστρέψαντες δὴ ἐπισκεψώμεθα τοὺς ἀδελφοὺς κατὰ
πόλιν πᾶσαν ἐν αἷς κατηγγείλαμεν τὸν λόγον τοῦ Κυρίου,
πὼς ἔχουσιν. Βαρνάβας δὲ ἐβούλετο συνπαραλαβεῖν 37
καὶ τὸν Ἰωάννην τὸν καλούμενον Μάρκον. Παῦλος δὲ 38
ἠξίου, τὸν ἀποστάντα ἀπ' αὐτῶν ἀπὸ Παμφυλίας καὶ μὴ
συνελθόντα αὐτοῖς εἰς τὸ ἔργον, μὴ συνπαραλαμβάνειν
τοῦτον. ἐγένετο δὲ παροξυσμός, ὥστε ἀποχωρισθῆναι 39

28 τῷ Πν. τῷ Ἁγ.] τῷ ἁγ. πν. ε LⁿA τούτων] post τῶν ἐπ. ε: A°
ἐπάναγκες] ἐπ' ἀνάγκαις WH_a 29 πνικτῶν] -τοῦ ε πράξετε] +
φερόμενοι ἐν τῷ ἁγίῳ πνεύματι WH_m 30 κατῆλθον] ἦλθον ε (n.m.)
32 τε] δὲ Elz ἐπεστήριξαν] -σαν WH_a 33 ἀποστείλαντας αὐ-
τούς] ἀποστόλους ε 34 ἔδοξεν δὲ τῷ Σίλᾳ ἐπιμεῖναι αὐτοῦ. ε [B]WH_m
R_m; Scr: αὐτούς (vel αὐτοῦ) WH_m; + , μόνος δὲ Ἰούδας ἐπορεύθη [WH]_m
36 Παῦλος] ante πρὸς B. ε ἀδελφούς] + ἡμῶν ε (n.m.) πόλ.] post
πᾶσαν ε 37 ἐβούλετο] ἐβουλεύσατο ε (n.m.) συνπαραλαβεῖν]
συμπ. ε Lⁿ Tr καὶ] ε° τὸν ῥτῖ.] Lⁿ A° 38 συνπαραλαμβάνειν]
συμπ. ε Lⁿ Tr: -λαβεῖν ε 39 δὲ] οὖν ε

αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων, τὸν τε Βαρνάβαν παραλαβόντα τὸν Μάρκον ἐκπλεῦσαι εἰς Κύντρον.

- 40 Παῦλος δὲ ἐπιλεξάμενος Σίλαν ἐξήλθεν, παραδοθεὶς τῇ
41 χάριτι τοῦ Κυρίου ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν· διήρχετο δὲ τὴν
16 Συρίαν καὶ Κιλικίαν ἐπιστηρίζων τὰς ἐκκλησίας. Κα-
τήνησεν δὲ [καὶ] εἰς Δέρβην καὶ εἰς Λύστραν· καὶ ἰδοὺ
μαθητὴς τις ἦν ἐκεῖ ὀνόματι Τιμόθεος, υἱὸς γυναικὸς Ἰου-
2 δαίας πιστῆς πατρὸς δὲ Ἑλληνος, ὃς ἐμαρτυρεῖτο ὑπὸ
3 τῶν ἐν Λύστροις καὶ Ἰκονίῳ ἀδελφῶν. τοῦτον ἠθέλη-
σεν ὁ Παῦλος σὺν αὐτῷ ἐξελθεῖν, καὶ λαβὼν περιέτεμεν
αὐτὸν διὰ τοὺς Ἰουδαίους τοὺς ὄντας ἐν τοῖς τόποις ἐκεί-
νοις· ᾗδειςαν γὰρ ἅπαντες ὅτι Ἑλλήν ὁ πατὴρ αὐτοῦ
4 ὑπῆρχεν. Ὡς δὲ διεπορεύοντο τὰς πόλεις, παρεδίδουσαν
αὐτοῖς φυλάσσειν τὰ δόγματα τὰ κεκριμένα ὑπὸ τῶν ἀπο-
5 στόλων καὶ πρεσβυτέρων τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις. αἱ μὲν
οὖν ἐκκλησῖαι ἐστερεοῦντο τῇ πίστει, καὶ ἐπερίσσευον τῷ
ἀριθμῷ καθ' ἡμέραν.
6 Διήλθον δὲ τὴν Φρυγίαν καὶ Γαλατικὴν χώραν, κωλυ-
θέντες ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος λαλήσαι τὸν λόγον ἐν
7 τῇ Ἀσίᾳ· ἐλθόντες δὲ κατὰ τὴν Μυσίαν ἐπείραζον εἰς
τὴν Βιθυνίαν πορευθῆναι, καὶ οὐκ εἴασεν αὐτοὺς τὸ Πνεῦ-
8 μα Ἰησοῦ· παρελθόντες δὲ τὴν Μυσίαν κατέβησαν εἰς
9 Τρωάδα. καὶ ὄραμα διὰ νυκτὸς τῷ Παύλῳ ὤφθη· ἀνὴρ
Μακεδῶν τις ἦν ἐστὼς καὶ παρακαλῶν αὐτὸν καὶ λέγων,
10 Διαβὰς εἰς Μακεδονίαν βοήθησον ἡμῖν. ὥς δὲ τὸ
ὄραμα εἶδεν, εὐθέως ἐξήγησαμεν ἐξελθεῖν εἰς Μακεδονίαν,

40 Κυρίου] θεοῦ ε 41 Κιλικίαν] pr τὴν Ln[WH] 1 καὶ ῥήτ.]
ins smLn[Tr]WHR: εΤι᾽ΑΒ° εἰς sec.] ε᾽Α° γυναικός] + τινος
ε (a.m.) 2 Ἰκον.] Εἰκον. WHs 3 ἅπαντες] πάντες Ln ὅτι
'Ε. ὁ πατὴρ αὐ.] τὸν πατέρα αὐ. ὅτι 'Ε. ε TiAScr 4 παρεδίδουσαν]
-εδίδουν ε πρεσβυτέρων] pr τῶν ε Ἱεροσολύμοις] Ἱερουσαλήμ ε
6 διήλθον] διελθόντες ε Γαλατ.] pr τὴν ε 7 δὲ] ε (a.m.)
εἰς] κατὰ ε (a.m.): J πορευθῆναι] -εὔεσθαι ε Ἰησοῦ] ε (a.m.): Scr
Θ νυκτὸς] pr τῆς ε [A][B] ὤφθη] ante τῷ Π. ε LnTrm Μακ.]
post τις ἦν ε ἦν] Α° καὶ sec.] ε᾽Α° 10 Μακ.] pr τὴν ε Α

συμβιβάζοντες ὅτι προσκέκληται ἡμᾶς ὁ Θεὸς εὐαγγελί-
σασθαι αὐτούς.

Ἀναχθέντες οὖν ἀπὸ Τρῳάδος εὐθυδρομήσαμεν εἰς Σα- 11
μοθράκην, τῇ δὲ ἐπιούσῃ εἰς Νέαν Πόλιν, κακέιθεν εἰς 12
Φιλίππους, ἥτις ἐστὶν πρώτη τῆς μερίδος Μακεδονίας
πόλις, κολωνία· ἡμεν δὲ ἐν ταύτῃ τῇ πόλει διατρίβοντες
ἡμέρας τινάς. Τῇ τε ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων ἐξήλθομεν 13
ἐξω τῆς πύλης παρὰ ποταμόν, οὗ ἐνομίζομεν προσευχὴν
εἶναι, καὶ καθίσαντες ἐλαλοῦμεν ταῖς συνελθούσαις γυναι-
ξίν. καὶ τις γυνὴ ὀνόματι Λυδία, πορφυρόπωλις πό- 14
λεως Θυατείρων σεβομένη τὸν Θεόν, ἤκουεν· ἥς ὁ Κύριος
διήνοιξεν τὴν καρδίαν προσέχειν τοῖς λαλουμένοις ὑπὸ
Παύλου. ὥς δὲ ἐβαπτίσθη καὶ ὁ οἶκος αὐτῆς, παρεκά- 15
λεσεν λέγουσα, Εἰ κεκρίκατέ με πιστὴν τῷ Κυρίῳ εἶναι,
εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶκόν μου μένετε. καὶ παρεβιάσατο
ἡμᾶς.

Ἐγένετο δέ, πορευομένων ἡμῶν εἰς τὴν προσευχήν, 16
παιδίσκην τινὰ ἔχουσαν πνεῦμα πύθωνα ὑπαντῆσαι ἡμῖν,
ἥτις ἐργασίαν πολλὴν παρείχεν τοῖς κυρίοις αὐτῆς μαν-
τευομένη. αὕτη κατακολουθοῦσα τῷ Παύλῳ καὶ ἡμῖν 17
ἔκραζεν λέγουσα, Οὗτοι οἱ ἄνθρωποι δοῦλοι τοῦ Θεοῦ τοῦ
Ὑψίστου εἰσίν, οἵτινες καταγγέλλουσιν ὑμῖν ὁδὸν σωτη-
ρίας. τοῦτο δὲ ἐποίει ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας. διαπονη- 18
θεὶς δὲ Παῦλος καὶ ἐπιστρέψας τῷ πνεύματι εἶπεν, Πάρ-
αγγέλλω σοι ἐν ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐξελθεῖν ἀπ’
αὐτῆς· καὶ ἐξήλθεν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ.

συμβιβάζοντες] συνβ. WH Θεὸς] κύριος ς 11 οὖν] δὲ Tr^mTi^aAB
Τρῳ.] pr τῆς ς δὲ] τε ς Νέαν Πόλιν] Νεάπολιν ς LⁿA
12 κακέιθεν] ἐκεῖθεν τε ς Μακεδ.] pr τῆς ς A 13 πύλης] πόλεως
ς (a.m.) B^m ἐνομίζομεν προσευχὴν] -ζετο -χὴ ς AB^m 14 Παύλου]
pr τοῦ ς LⁿA 15 μένετε] μένате ς A(a.m.) 16 τὴν] ς°
πύθωνα] -νος ς B^m ὑπαντῆσαι] ἀπαντ. ς Lⁿ 17 κατακολουθοῦσα]
-θήσασα ς LⁿA τῷ] [WH] ἔκραζεν] -ζε WH^a ὑμῖν] ἡμῖν
ς (a.m.) LⁿA : Elz 18 Παῦ.] pr ὁ ς LⁿA ὀνόμ.] pr τῷ ς

- 19 Ἰδόντες δὲ οἱ κύριοι αὐτῆς ὅτι ἐξῆλθεν ἡ ἐλπίς τῆς ἐργασίας αὐτῶν, ἐπιλαβόμενοι τὸν Παῦλον καὶ τὸν Σίλαν
 20 εἰλκυσαν εἰς τὴν ἀγορὰν ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας, καὶ προσ-
 αγαγόντες αὐτοὺς τοῖς στρατηγοῖς εἶπαν, Οὗτοι οἱ ἄν-
 θρωποι ἐκταράσσουσιν ἡμῶν τὴν πόλιν Ἰουδαῖοι ὑπάρ-
 21 χοντες, καὶ καταγγέλλουσιν ἔθνη ἃ οὐκ ἔξεστιν ἡμῖν
 22 παραδέχεσθαι οὐδὲ ποιεῖν Ῥωμαίοις οὖσιν. καὶ συνε-
 πέστη ὁ ὄχλος κατ' αὐτῶν· καὶ οἱ στρατηγοὶ περιρῆξαντες
 23 αὐτῶν τὰ ἱμάτια ἐκέλευον ραβδίζειν. πολλὰς τε ἐπι-
 θέντες αὐτοῖς πληγὰς ἔβαλον εἰς φυλακὴν, παραγγείλαντες
 24 τῷ δεσμοφύλακι ἀσφαλῶς τηρεῖν αὐτούς· ὃς παραγ-
 γελίαν τοιαύτην λαβὼν ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν ἐσωτέραν
 φυλακὴν, καὶ τοὺς πόδας ἡσφαλίσατο αὐτῶν εἰς τὸ ξύλον.
 25 Κατὰ δὲ τὸ μεσονύκτιον Παῦλος καὶ Σίλας προσευχόμενοι
 ᾤμουν τὸν Θεόν, ἐπηκροῶντο δὲ αὐτῶν οἱ δέσμοι·
 26 ἄφνω δὲ σεισμὸς ἐγένετο μέγας, ὥστε σαλευθῆναι τὰ
 θεμέλια τοῦ δεσμοτηρίου· ἠνεψύχθησαν δὲ παραχρῆμα αἱ
 27 θύραι πᾶσαι, καὶ πάντων τὰ δεσμὰ ἀνέθη. Ἐξυπνος
 δὲ γενόμενος ὁ δεσμοφύλαξ καὶ ἰδὼν ἀνεωγμένας τὰς
 θύρας τῆς φυλακῆς, σπασάμενος τὴν μάχαιραν ἤμελλεν
 ἑαυτὸν ἀναιρεῖν, νομίζων ἐκπεφευγῆναι τοὺς δεσμίους.
 28 ἐφώνησεν δὲ φωνῇ μεγάλῃ Παῦλος λέγων, Μηδὲν πράξης
 29 σεαυτῷ κακόν, ἅπαντες γάρ ἐσμεν ἐνθάδε. αἰτήσας δὲ
 φῶτα εἰσπηδήσεν, καὶ ἔντρομος γενόμενος προσέπεσεν τῷ
 30 Παύλῳ καὶ Σίλᾳ, καὶ προαγαγὼν αὐτοὺς ἔξω ἔφη,
 31 Κύριοι, τί με δεῖ ποιεῖν ἵνα σωθῶ; οἱ δὲ εἶπαν, Πί-
 στευσον ἐπὶ τὸν Κύριον Ἰησοῦν, καὶ σωθήσῃ σὺ καὶ ὁ

19 ἰδόντες δὲ] καὶ ἰδ. WHm

τὸν Σί.] — τὸν A

20 εἶπαν] -ον 5

22 περιρῆξαντες] περιρρ. 5

23 τε] δὲ WH(n.m.)

24 λαβὼν] εἰ-

ληφὼς 5 αὐτῶν] ante ἡσφαλ. 5

26 ἠνεψύχθησαν] ἀνεψ. 5: ἡνοί.

TiB(n.m.) WHa

δὲ sec.]

τε 5

παραχρῆμα] [WH]

27 τὴν] 5°

Ti°B° ἤμελλεν] ἔμ. 5

28 φω. μεγ.] μεγ. φω. WH: post Παῦλος

LmTrmWH Παῦ.] pr ὁ 5A

29 Σίλα] pr τῷ 5 TiB

31 εἶπαν]

-ον 5 Ἰησ.] + Χριστόν 5: Er

οἶκός σου. καὶ ἐλάλησαν αὐτῷ τὸν λόγον τοῦ Κυρίου 32
σὺν πᾶσιν τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. καὶ παραλαβὼν 33
αὐτοὺς ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τῆς νυκτὸς ἔλουσεν ἀπὸ τῶν
πληγῶν, καὶ ἐβαπτίσθη αὐτὸς καὶ οἱ αὐτοῦ ἅπαντες παρα-
χρήμα. ἀναγαγὼν τε αὐτοὺς εἰς τὸν οἶκον παρέθηκεν 34
τράπεζαν, καὶ ἡγαλλιάσατο πανοικεῖ πεπιστευκῶς τῷ Θεῷ.

Ἡμέρας δὲ γενομένης ἀπέστειλαν οἱ στρατηγοὶ τοὺς 35
ῥαβδούχους λέγοντες, Ἀπόλυσον τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους.
ἀπήγγειλεν δὲ ὁ δεσμοφύλαξ τοὺς λόγους πρὸς τὸν Παῦ- 36
λον ὅτι Ἀπέσταλκαν οἱ στρατηγοὶ ἵνα ἀπολυθῇτε· νῦν
οὖν ἐξελθόντες πορεύεσθε ἐν εἰρήνῃ. ὁ δὲ Παῦλος ἔφη 37
πρὸς αὐτούς, Δείραντες ἡμᾶς δημοσίᾳ ἀκατακρίτους, ἀν-
θρώπους Ῥωμαίους ὑπάρχοντας, ἔβαλαν εἰς φυλακὴν· καὶ
νῦν λάθρα ἡμᾶς ἐκβάλλουσιν; οὐ γάρ, ἀλλὰ ἐλθόντες
αὐτοὶ ἡμᾶς ἐξαγαγέτωσαν. ἀπήγγειλαν δὲ τοῖς στρα- 38
τηγοῖς οἱ ῥαβδούχοι τὰ ῥήματα ταῦτα· ἐφοβήθησαν δὲ
ἀκούσαντες ὅτι Ῥωμαῖοί εἰσιν· καὶ ἐλθόντες παρεκά- 39
λεσαν αὐτούς, καὶ ἐξαγαγόντες ἡρώτων ἀπελθεῖν ἀπὸ τῆς
πόλεως. ἐξελθόντες δὲ ἀπὸ τῆς φυλακῆς εἰσῆλθον 40
πρὸς τὴν Λυδίαν· καὶ ἰδόντες παρεκάλεσαν τοὺς ἀδελφοὺς
καὶ ἐξῆλθαν.

Διοδεύσαντες δὲ τὴν Ἀμφίπολιν καὶ τὴν Ἀπολλωνίαν 17
ἦλθον εἰς Θεσσαλονίκην, ὅπου ἦν συναγωγὴ τῶν Ἰου-
δαίων· κατὰ δὲ τὸ εἰωθὸς τῷ Παύλῳ εἰσῆλθεν πρὸς 2
αὐτούς, καὶ ἐπὶ σάββατα τρία διελέξατο αὐτοῖς ἀπὸ τῶν
γραφῶν, διανοίγων καὶ παρατιθέμενος ὅτι τὸν Χριστὸν 3

32 ἐλάλησαν] -σεν B σφ Κυρίου] θεοῦ WH(n.m.)Rm σὺν] καὶ 5
πᾶσιν] -σι WH 33 ἅπαντες] πάντες 5 LnTr(n.m.)A 34 οἶκον]+
αὐτοῦ 5 [Tr] [B] ἡγαλλιάσατο] -ιάτο A πανοικεῖ] -κι 5 LnTr
36 λόγους]+τούτους 5 TiAB ἀπέσταλκαν] ἀπεστάλκασιν 5
37 ἔβαλαν] -ον 5 WHa 38 ἀπήγγειλαν] ἀνήγγ. 5 δὲ πρὶ.] τε TiB
ἐφοβ. δὲ] καὶ ἐφοβ. 5 39 ἀπελθεῖν ἀπὸ] ἐξελθεῖν (—ἀπὸ) 5
40 ἀπὸ] ἐκ 5 LnTrA εἰσῆλθον] -αν WHa πρὸς] εἰς 5: Csm
παρεκάλ. τοὺς ἀδ.] τοὺς ἀδ. παρεκάλ. αὐτούς 5· ἐξῆλθαν] -ον 5 LnAWH.
1 τὴν sec.] 5^a· συναγ.] pr ἢ 5[A]Bm 2 διελέξατο] -λέγετο 5 A

- ἔδει παθεῖν καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν, καὶ ὅτι Οὗτός ἐστιν
[ὁ] Χριστός, [ὁ] Ἰησοῦς ὃν ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν.
4 καὶ τινες ἐξ αὐτῶν ἐπείσθησαν, καὶ προσεκληρώθησαν τῷ
Παύλῳ καὶ τῷ Σίλῳ, τῶν τε σεβομένων Ἑλλήνων πλήθος
5 πολὺ, γυναικῶν τε τῶν πρώτων οὐκ ὀλίγαι. Ζηλώσαν-
τες δὲ οἱ Ἰουδαῖοι καὶ προσλαβόμενοι τῶν ἀγοραίων ἀνδρας
τινὰς πονηροὺς καὶ ὀχλοποιήσαντες ἐθορύβουν τὴν πόλιν·
καὶ ἐπιστάντες τῇ οἰκίᾳ Ἰάσονος ἐζήτουν αὐτοὺς προαγα-
6 γεῖν εἰς τὸν δῆμον. μὴ εὐρόντες δὲ αὐτοὺς ἔσυρον
Ἰάσονα καὶ τινὰς ἀδελφούς ἐπὶ τοὺς πολιτάρχας, βοῶντες
ὅτι Οἱ τὴν οἰκουμένην ἀναστατώσαντες οὗτοι καὶ ἐνθάδε
7 πάρεσιν· οὓς ὑποδέδεκται Ἰάσων· καὶ οὗτοι πάντες
ἀπέναντι τῶν δογμάτων Καίσαρος πράσσουσιν, βασιλέα
8 ἕτερον λέγοντες εἶναι Ἰησοῦν. ἐτάραξαν δὲ τὸν ὄχλον
9 καὶ τοὺς πολιτάρχας ἀκούοντας ταῦτα· καὶ λαβόντες
τὸ ἱκανὸν παρὰ τοῦ Ἰάσονος καὶ τῶν λοιπῶν ἀπέλυσαν
αὐτούς.
10 Οἱ δὲ ἀδελφοὶ εὐθέως διὰ νυκτὸς ἐξέπεμψαν τὸν τε
Παῦλον καὶ τὸν Σίλαν εἰς Βέροϊαν· οἵτινες παραγενόμενοι
11 εἰς τὴν συναγωγὴν τῶν Ἰουδαίων ἀπήρσαν. οὗτοι δὲ
ἦσαν εὐγενέστεροι τῶν ἐν Θεσσαλονίκῃ, οἵτινες ἐδέξαντο
τὸν λόγον μετὰ πάσης προθυμίας, [τὸ] καθ' ἡμέραν ἀνα-
12 κρίνοντας τὰς γραφὰς εἰ ἔχοι ταῦτα οὕτως. πολλοὶ μὲν
οὖν ἐξ αὐτῶν ἐπίστευσαν, καὶ τῶν Ἑλληνίδων γυναικῶν
13 τῶν εὐσχημόνων καὶ ἀνδρῶν οὐκ ὀλίγοι. Ὡς δὲ ἔγνω-
σαν οἱ ἀπὸ τῆς Θεσσαλονίκης Ἰουδαῖοι ὅτι καὶ ἐν τῇ
Βεροίᾳ κατηγγέλη ὑπὸ τοῦ Παύλου ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ,

3 ὁ ~~prol.~~ ins 5A[B]WH(n.m.)R: Ln^oTr^oTi^o ὁ sec.] ins A[B]WH(n.m.)
R: 5^oLn^oTr^oTi^o , Ἰησοῦς] Ἰησοῦς, 5Ti: J 4 τῷ sec.] [WH]
Ἑλλήνων] pr καὶ Ln[Tr]mBm πολὺ] ante πλήθος 5 οὐκ ὀλ.] οὐχ
ὀλ. WH_a ■ Ἰουδ.] pr ἀπειθοῦντες 5 τινὰς] ante ἀνδρ. 5 TiB
καὶ ἐπιστάντες] ἐπιστ. τε 5 προαγαγεῖν] ἀγαγεῖν 5 6 Ἰάσ.] pr
τὸν 5[A] 7 πράσσουσιν] πράττ. 5: -σι WH ἕτερον] post λέγ. 5
A 10 νυκτὸς] pr τῆς 5 . ἀπήρσαν] ante τῶν Ἰ. A 11 τὸ] ins
5[Tr]mA[B] [WH]: Ln^oTr^oTi^o

ἦλθον καὶ ἐκεῖ σαλεύοντες καὶ ταρασσόντες τοὺς ὄχλους.
εὐθὺς δὲ τότε τὸν Παῦλον ἐξαπέστειλαν οἱ ἀδελφοὶ 14
πορεύεσθαι ἕως ἐπὶ τὴν θάλασσαν· ὑπέμεινάν τε ὁ τε
Σίλας καὶ ὁ Τιμόθεος ἐκεῖ. οἱ δὲ καθιστάνοντες τὸν 15
Παῦλον ἤγαγον ἕως Ἀθηνῶν καὶ λαβόντες ἐντολὴν πρὸς
τὸν Σίλαν καὶ τὸν Τιμόθεον ἵνα ὡς τάχιστα ἔλθωσιν πρὸς
αὐτὸν ἐξήρσαν.

Ἐν δὲ ταῖς Ἀθήναις ἐκδεχομένου αὐτοὺς τοῦ Παύλου, 16
παρωξύνετο τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ θεωροῦντος κατείδω-
λον οὖσαν τὴν πόλιν. διελέγετο μὲν οὖν ἐν τῇ συνα- 17
γωγῇ τοῖς Ἰουδαίοις καὶ τοῖς σεβομένοις, καὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ
κατὰ πᾶσαν ἡμέραν πρὸς τοὺς παρατυγχάνοντας.
τινὲς δὲ καὶ τῶν Ἐπικουρίων καὶ Στωϊκῶν φιλοσόφων 18
συνέβαλλον αὐτῷ. καὶ τινες ἔλεγον, Τί ἂν θέλοι ὁ σπερ-
μολόγος οὗτος λέγειν; οἱ δὲ, Ξένων δαιμονίων δοκεῖ
καταγγελεὺς εἶναι· ὅτι τὸν Ἰησοῦν καὶ τὴν ἀνάστασιν
εὐηγγελίζετο. Ἐπιλαβόμενοί τε αὐτοῦ ἐπὶ τὸν Ἀρείον 19
Πάγον ἤγαγον λέγοντες, Δυνάμεθα γινῶναι τίς ἡ καινὴ
αὕτη ἡ ὑπὸ σοῦ λαλουμένη διδαχὴ; ξενίζοντα γάρ 20
τίνα εἰσφέρεις εἰς τὰς ἀκοὰς ἡμῶν· βουλόμεθα οὖν γινῶναι,
τίνα θέλει ταῦτα εἶναι. (Ἀθηναῖοι δὲ πάντες καὶ οἱ 21
ἐπιδημοῦντες ξένοι εἰς οὐδὲν ἕτερον ἠυκαίρουν ἢ λέγειν τι
ἢ ἀκούειν τι καινότερον.) Σταθεῖς δὲ Παῦλος ἐν μέσῳ 22
τοῦ Ἀρείου Πάγου ἔφη, Ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κατὰ πάντα
ὡς δεισιδαιμονεστέρους ὑμᾶς θεωρῶ. διερχόμενος γὰρ 23
καὶ ἀναθεωρῶν τὰ σεβάσματα ὑμῶν εὗρον καὶ βωμὸν ἐν ᾧ

13 καὶ ταρασσόντες] ε^ο(n.m.) 14 ἕως] ὡς ε A(n.m.)Bm ὑπέμεινάν]
-νέν LⁿA: ὑπέμενον ε τε *pri.*] δὲ ε 15 καθιστάνοντες] -στῶντες
ε ἤγαγον] + αὐτὸν ε τὸν Τιμ.] — τὸν ε LⁿA 16 θεωροῦν-
τος] -ντι ε 18 καὶ *pri.*] ε^ο: C Ἐπικουρίων] -ρειῶν ε LⁿTrA
Στωϊκῶν] *pr* τῶν ε: Στωϊκῶν ε TrWH(n.a.) εὐηγγελ.] *pr* αὐτοῖς ε: +
αὐτοῖς Lⁿ[A]: C 19 τε] δὲ Tr(n.m.)WH Ἀρείον] Ἀρίον TiBWH_a
ἡ *sec.*] Lⁿ[Tr][WH] 20 τίνα θέλει] τί ἂν θέλοι ε A(n.m.) 21 ἠυ-
καίρουν] εὐκ. ε ἡ *sec.*] καὶ ε τι *sec.*] ε^ο[Tr]A 22 Παῦλος
pr ὁ ε A Ἀρείου] Ἀρίον TiBWH_a

- ἐπεγέγραπτο, Ἀγνώστω Θεῷ. ὁ οὖν ἀγνοοῦντες εὖσε-
 24 βείτε, τοῦτο ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν. ὁ Θεὸς ὁ ποιήσας
 τὸν κόσμον καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῷ, οὗτος οὐρανοῦ καὶ γῆς
 ὑπάρχων Κύριος οὐκ ἐν χειροποιήτοις ναοῖς κατοικεῖ.
 25 οὐδὲ ὑπὸ χειρῶν ἀνθρωπίνων θεραπεύεται προσδεόμενός
 τινος, αὐτὸς διδοὺς πᾶσι ζωὴν καὶ πνοὴν καὶ τὰ πάντα.
 26 ἐποίησέν τε ἐξ ἑνὸς πᾶν ἔθνος ἀνθρώπων κατοικεῖν ἐπὶ
 παντὸς προσώπου τῆς γῆς, ὀρίσας προστεταγμένους και-
 27 ροὺς καὶ τὰς ὁροθεσίας τῆς κατοικίας αὐτῶν· ζητεῖν
 τὸν Θεόν, εἰ ἄρα γε ψηλαφήσειαν αὐτὸν καὶ εὔροιεν, καί γε
 28 οὐ μακρὰν ἀπὸ ἑνὸς ἐκάστου ἡμῶν ὑπάρχοντα· ἐν αὐτῷ
 γὰρ ζῶμεν καὶ κινούμεθα καὶ ἐσμέν· ὥς καὶ τινες τῶν καθ'
 ὑμᾶς ποιητῶν εἰρήκασιν, Τοῦ γὰρ καὶ γένος ἐσμέν.
 29 γένος οὖν ὑπάρχοντες τοῦ Θεοῦ οὐκ ὀφείλομεν νομίζεν
 χρυσῷ ἢ ἀργύρῳ ἢ λίθῳ, χαράγματι τέχνης καὶ ἐνθυμή-
 30 σεως ἀνθρώπου, τὸ θεῖον εἶναι ὅμοιον. τοὺς μὲν οὖν
 χρόνους τῆς ἀγνοίας ὑπεριδὼν ὁ Θεὸς τὰ νῦν παραγγέλλει
 31 τοῖς ἀνθρώποις πάντας πανταχοῦ μετανοεῖν· καθότι
 ἔστησεν ἡμέραν ἐν ᾗ μέλλει κρίνειν τὴν οἰκουμένην ἐν
 δικαιοσύνῃ ἐν ἀνδρὶ ᾧ ὥρισεν, πίστιν παρασχὼν πᾶσιν
 32 ἀναστήσας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. Ἀκούσαντες δὲ ἀνάστα-
 σιν νεκρῶν οἱ μὲν ἐχλεύαζον, οἱ δὲ εἶπαν, Ἀκουσόμεθά
 33 σου περὶ τούτου καὶ πάλιν. οὕτως ὁ Παῦλος ἐξῆλθεν
 34 ἐκ μέσου αὐτῶν. τινὲς δὲ ἄνδρες κολληθέντες αὐτῷ
 ἐπίστευσαν· ἐν οἷς καὶ Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης καὶ γυνὴ
 ὀνόματι Δάμαρις καὶ ἕτεροι σὺν αὐτοῖς.

23 δ...τοῦτο] δν...τοῦτον ς Bm 24 ὑπάρχων] post κύρ. ς 25 ἀν-
 θρωπίνων] ἀνθρώπων ς πᾶσι]-σιν ς TrTiB καὶ τὰ] κατὰ ς: 5mJ
 ElzScr 26 ἐνὸς] + αἵματος ς [A] [B] παντὸς προσώπου] πᾶν τὸ
 πρόσωπον ς προστεταγμ.] προτεταγμ. ς: πρὸς τεταγμ. Ln: CEΓsm
 27 Θεόν] κύριον ς καὶ ᾧ.] ἢ LnTrm καί γε] καίτοιγε ς: Er
 28 ὑμᾶς] ἡμᾶς WHm: Scr 30 παραγγέλλει] ἀπαγγ. TrmTiB(n.m.)WHRm
 πάντας] πᾶσι ς 31 καθότι] διότι ς 32 εἶπαν] -ον ς Ln
 32, 33 περὶ usque ad οὕτως] πάλιν περὶ τούτου, καὶ οὕτως ς: περὶ τούτου
 πάλιν, [καὶ] οὕτως Bm 34 ὁ] Ln[Tr] [WH] Ἀρεοπαγίτης] -γεῖ
 της Ti

Μετὰ ταῦτα χωρισθεῖς ἐκ τῶν Ἀθηνῶν ἦλθεν εἰς Κό- 18
ρινθον. καὶ εὐρών τινα Ἰουδαῖον ὀνόματι Ἀκύλαν, 2
Ποντικὸν τῷ γένει, προσφάτως ἐλληλυθότα ἀπὸ τῆς Ἰτα-
λίας, καὶ Πρίσκιλλαν γυναῖκα αὐτοῦ, διὰ τὸ διατεταχέναι
Κλαύδιον χωρίζεσθαι πάντας τοὺς Ἰουδαίους ἀπὸ τῆς
Ῥώμης, προσῆλθεν αὐτοῖς· καὶ διὰ τὸ ὁμοτέχνην εἶναι 3
ἔμμενεν παρ' αὐτοῖς καὶ ἡργάζετο· ἦσαν γὰρ σκηνοποιοὶ
τῇ τέχνῃ. διελέγετο δὲ ἐν τῇ συναγωγῇ κατὰ πᾶν 4
σάββατον, ἔπειθ' ἐν τε Ἰουδαίους καὶ Ἑλλήνας.

Ὡς δὲ κατήλθον ἀπὸ τῆς Μακεδονίας ὁ τε Σίλλας καὶ ὁ 5
Τιμόθεος, συνείχετο τῷ λόγῳ ὁ Παῦλος, διαμαρτυρούμενος 6
τοῖς Ἰουδαίοις εἶναι τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν. ἀντιτασσο-
μένων δὲ αὐτῶν καὶ βλασφημούντων ἐκτιναξάμενος τὰ 7
ἱμάτια εἶπεν πρὸς αὐτούς, Τὸ αἷμα ὑμῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν
ὑμῶν· καθαρὸς ἐγὼ ἀπὸ τοῦ νῦν εἰς τὰ ἔθνη πορεύσομαι.
καὶ μεταβὰς ἐκείθεν ἦλθεν εἰς οἰκίαν τινὸς ὀνόματι Τιτίου 7
Ἰούστου, σεβομένου τὸν Θεόν, οὗ ἡ οἰκία ἦν συνομοροῦσα
τῇ συναγωγῇ. Κρίσπος δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος ἐπίστευ- 8
σεν τῷ Κυρίῳ σὺν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ· καὶ πολλοὶ τῶν
Κορινθίων ἀκούοντες ἐπίστευον καὶ ἐβαπτίζοντο.
Εἶπεν δὲ ὁ Κύριος ἐν νυκτὶ δι' ὁράματος τῷ Παύλῳ, Μὴ 9
φοβοῦ, ἀλλὰ λάλει καὶ μὴ σιωπήσης· διότι ἐγὼ εἰμι 10
μετὰ σοῦ καὶ οὐδεὶς ἐπιθήσεται σοὶ τοῦ κακῶσαί σε· διότι
λαὸς ἐστὶ μοι πολὺς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ. ἐκάθισεν δὲ 11
ἐνιαυτὸν καὶ μῆνας ἕξ διδάσκων ἐν αὐτοῖς τὸν λόγον τοῦ
Θεοῦ.

Γαλλίωνος δὲ ἀνθυπάτου ὄντος τῆς Ἀχαΐας κατεπέστη- 12

1 μετὰ] + δὲ ε[Α] χωρισθεῖς] + ὁ Παῦλος ε [■ διατεταχέναι]
[δία]τεταχέναι Trm: τεταχέναι TiB ἀπὸ] ἐκ ε 3 ἡργάζετο]
εἰργάζετο ε: εἰργάζοντο TiB(n.m.)WH(n.m.)R τῇ τέχνῃ] τὴν τέχνην
ε 5 λόγῳ] πνεύματι εBm εἶναι] ε'(n.m.)A° 6 ἐγὼ] ἐγώ·
JWH(n.m.)R 7 ἦλθεν] εἰσῆλθεν. LnTrmTiB Τιτίου] Τίτου εmBm
R: ε' Ln[Tr]A°B°m 9 ἐν νυκτὶ] post δι' ὁράματος ε 10 ἐστὶ]
ἐστὶν TrTiB 11 δὲ] τε ε 12 ἀνθυπάτου ὄντος] ἀνθυπατεύοντος
ε(n.m.)

- σαν ὁμοθυμαδὸν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ Παύλῳ, καὶ ἤγαγον αὐτὸν
 13 ἐπὶ τὸ βῆμα λέγοντες ὅτι Παρὰ τὸν νόμον ἀναπείθει
 14 οὗτος τοὺς ἀνθρώπους σέβεσθαι τὸν Θεόν. μέλλοντος
 δὲ τοῦ Παύλου ἀνοίγειν τὸ στόμα εἶπεν ὁ Γαλλίων πρὸς
 τοὺς Ἰουδαίους, Εἰ μὲν ἦν ἀδίκημά τι ἢ ῥαδιούργημα
 πονηρόν, ὦ Ἰουδαῖοι, κατὰ λόγον ἂν ἀνεσχόμεν ὑμῶν·
 15 εἰ δὲ ζητήματά ἐστιν περὶ λόγου καὶ ὀνομάτων καὶ νόμου
 τοῦ καθ' ὑμᾶς, ὅψεσθε αὐτοί· κριτὴς ἐγὼ τούτων οὐ βού-
 16 λομαι εἶναι. καὶ ἀπήλασεν αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ βήματος.
 17 ἐπιλαβόμενοι δὲ πάντες Σωσθένην τὸν ἀρχισυνάγωγον
 ἔτυπτον ἔμπροσθεν τοῦ βήματος· καὶ οὐδὲν τούτων τῷ
 Γαλλίῳ ἐμελεν.
 18 Ὁ δὲ Παῦλος ἔτι προσμείνας ἡμέρας ἱκανάς, τοῖς ἀδελ-
 φοῖς ἀποταξάμενος ἐξέπλει εἰς τὴν Συρίαν, καὶ σὺν αὐτῷ
 Πρίσκιλλα καὶ Ἀκύλας, κειράμενος ἐν Κεγχρεαῖς τὴν κε-
 19 φαλήν· εἶχεν γὰρ εὐχήν. κατήντησαν δὲ εἰς Ἔφεσον,
 κακείνους κατέλιπεν αὐτοῦ· αὐτὸς δὲ εἰσελθὼν εἰς τὴν
 20 συναγωγὴν διελέξατο τοῖς Ἰουδαίοις. ἐρωτώντων δὲ
 21 αὐτῶν ἐπὶ πλείονα χρόνον μῆναι οὐκ ἐπένευσεν, ἀλλὰ
 ἀποταξάμενος καὶ εἰπὼν, Πάλιν ἀνακάμψω πρὸς ὑμᾶς τοῦ
 22 Θεοῦ θέλοντος, ἀνήχθη ἀπὸ τῆς Ἐφέσου. καὶ κατελ-
 θὼν εἰς Καισάρειαν, ἀναβὰς καὶ ἀσπασάμενος τὴν ἐκκλη-
 23 σίαν, κατέβη εἰς Ἀντιόχειαν. καὶ ποιήσας χρόνον τινα
 ἐξῆλθεν, διερχόμενος καθεξῆς τὴν Γαλατικὴν χώραν καὶ
 Φρυγίαν, στηρίζων πάντας τοὺς μαθητάς.
 24 Ἰουδαῖος δέ τις Ἀπολλῶς ὀνόματι, Ἀλεξανδρεὺς τῷ

ὁμοθυμ.] post οἱ Ἰουδ. WH(n.m.) 13 οὗτος] ante ἀναπείθει ε
 14 μὲν] + οὖν ε(n.m.)[A] ἀνεσχόμεν] ἤνεσχ. εA 15 ζητήματά]
 ζήτημά ε(n.m.) κριτῆς] + γὰρ ε 17 πάντες] + οἱ Ἕλληνες εBm
 18 Κεγχρεαῖς] Κενχρ. TiBWH(n.a.) ἐν K.] post τὴν κεφ. ε
 19 κατήντησαν] -σε ε κατέλ.] ἀπέλ. Bmσφ? αὐτοῦ] ἐκεῖ LnTrm
 Bm διελέξατο] -λέχθη εA 20 μῆναι] + παρ' αὐτοῖς ε
 21 ἀλλὰ ἀποταξάμενος καὶ] ἀλλ' ἀπετάξατο αὐτοῖς ε εἰπὼν] + Δεῖ με
 πάντως τὴν ἑορτὴν τὴν ἐρχομένην ποιῆσαι εἰς Ἱεροσόλυμα· ε[B]WHm
 πάλιν] + δὲ ε[B]: [et iterum] sic WHm ἀνήχθη] pr καὶ ε 23 στη-
 ρίζων] ἐπιστηρίζων ε

γένει, ἀνὴρ λόγιος, κατήντησεν εἰς Ἐφεσον, δυνατὸς ὢν ἐν ταῖς γραφαῖς. οὗτος ἦν κατηχημένος τὴν ὁδὸν τοῦ Κυρίου· καὶ ζέων τῷ πνεύματι ἐλάλει καὶ ἐδίδασκεν ἀκριβῶς τὰ περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἐπιστάμενος μόνον τὸ βάπτισμα Ἰωάννου· οὗτός τε ἤρξατο παρρησιάζεσθαι ἐν τῇ συναγωγῇ. ἀκούσαντες δὲ αὐτοῦ Πρίσκιλλα καὶ Ἀκύλας προσελάβοντο αὐτόν, καὶ ἀκριβέστερον αὐτῷ ἐξέθεντο τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ. βουλομένου δὲ αὐτοῦ διελθεῖν εἰς τὴν Ἀχαΐαν, προτρεψάμενοι οἱ ἀδελφοὶ ἔγραψαν τοῖς μαθηταῖς ἀποδέξασθαι αὐτόν· ὃς παραγενόμενος συνεβάλετο πολὺ τοῖς πεπιστευκόσιν διὰ τῆς χάριτος· εὐτόνως γὰρ τοῖς Ἰουδαίοις διακατηλέγχετο δημοσίᾳ ἐπιδεικνὺς διὰ τῶν γραφῶν εἶναι τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν.

Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν Ἀπολλῶ εἶναι ἐν Κορίνθῳ Παῦλον διελθόντα τὰ ἀνωτερικὰ μέρη ἐλθεῖν εἰς Ἐφεσον καὶ εὐρεῖν τινὰς μαθητάς· εἶπέν τε πρὸς αὐτούς, Εἰ Πνεῦμα Ἅγιον ἐλάβετε πιστεύσαντες; οἱ δὲ πρὸς αὐτόν, Ἄλλ' οὐδ' εἰ Πνεῦμα Ἅγιον ἔστιν ἠκούσαμεν. εἶπέν τε, Εἰς τί οὖν ἐβαπτίσθητε; οἱ δὲ εἶπαν, Εἰς τὸ Ἰωάννου βάπτισμα. εἶπεν δὲ Παῦλος, Ἰωάννης ἐβάπτισεν βάπτισμα μετανοίας, τῷ λαῷ λέγων εἰς τὸν ἐρχόμενον μετ' αὐτόν, ἵνα πιστεύσωσιν, τοῦτ' ἔστιν εἰς τὸν Ἰησοῦν. ἀκούσαντες δὲ ἐβαπτίσθησαν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ.

25 τοῦ *pr.*] WH^m Ἰησοῦ] Κυρίου 5 26 Πρ. καὶ Ἀκ.] Ἀκ. καὶ Πρ. 5 τοῦ Θεοῦ] ante ὁδόν 5 : C : A° 27 βουλομένου *usque ad* αὐτόν.] ἐν δὲ τῇ Ἐφέσῳ ἐπιδημοῦντές τινες Κορίνθιοι καὶ ἀκούσαντες αὐτοῦ παρεκάλουν διελθεῖν σὺν αὐτοῖς εἰς τὴν πατρίδα αὐτῶν· συνκατανεύσαντος δὲ αὐτοῦ οἱ Ἐφέσιοι ἔγραψαν τοῖς ἐν Κορίνθῳ μαθηταῖς ὅπως ἀποδέξωνται τὸν ἄνδρα· WH^m 1 Ἀπολλῶ]-λλῶν WH^a ἐλθεῖν] κατελθεῖν TrmTiB 1, 2 ἐγένετο δὲ *usque ad* εἶπεν τε] θέλοντος δὲ τοῦ Παύλου κατὰ τὴν ἰδίαν βουλήν πορεύεσθαι εἰς Ἱεροσόλυμα εἶπεν αὐτῷ τὸ πνεῦμα ὑποστρέφειν εἰς τὴν Ἀσίαν· διελθὼν δὲ τὰ ἀνωτερικὰ μέρη ἔρχεται εἰς Ἐφεσον, καὶ εὐρών τινας μαθητὰς εἶπεν WH^m καὶ εὐρεῖν τ. μαθητάς· εἰ. τε] καὶ εὐρών τ. μαθητὰς εἶπε 5 2 οἱ δὲ] +εἶπεν 5 : Scr οὐδ'] οὐδὲ 5 Tr ἅγιον ἔστιν] ἅγιόν ἔστιν 5 TrA 3 εἶπέν τε] ὁ δὲ εἶπεν TrmTiBWH^m :+ πρὸς αὐτούς 5 εἶπαν]-ον 5 4 Ἰωάν.] +μὲν 5 Bm Ἰησ.] pr Χριστὸν 5

- 6 καὶ ἐπιθέντος αὐτοῖς τοῦ Παύλου χεῖρας ἦλθε τὸ Πνεῦμα
τὸ Ἅγιον ἐπ' αὐτούς, ἐλάλουν τε γλώσσαις καὶ ἐπροφή-
7 τευον. ἦσαν δὲ οἱ πάντες ἄνδρες ὡσεὶ δώδεκα.
8 Εἰσελθὼν δὲ εἰς τὴν συναγωγὴν ἐπαρρησιάζετο ἐπὶ μῆ-
νας τρεῖς διαλεγόμενος καὶ πείθων τὰ περὶ τῆς βασιλείας
9 τοῦ Θεοῦ. ὥς δέ τινες ἐσκληρύνοντο καὶ ἠπείθουν κα-
κολογούντες τὴν Ὁδὸν ἐνώπιον τοῦ πλήθους, ἀποστὰς ἀπ'
αὐτῶν ἀφώρισεν τοὺς μαθητάς, καθ' ἡμέραν διαλεγόμενος
10 ἐν τῇ σχολῇ Τυράννου. τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ ἔτη δύο,
ὥστε πάντας τοὺς κατοικοῦντας τὴν Ἀσίαν ἀκοῦσαι τὸν
λόγον τοῦ Κυρίου, Ἰουδαίους τε καὶ Ἕλληνας.
11 Δυνάμεις τε οὐ τὰς τυχούσας ὁ Θεὸς ἐποίει διὰ τῶν χει-
12 ρῶν Παύλου, ὥστε καὶ ἐπὶ τοὺς ἀσθενοῦντας ἀποφέ-
ρεσθαι ἀπὸ τοῦ χρωτὸς αὐτοῦ σουδάρια ἢ σιμικίνθια, καὶ
ἀπαλλάσσεσθαι ἀπ' αὐτῶν τὰς νόσους, τὰ τε πνεύματα τὰ
13 πονηρὰ ἐκπορεύεσθαι. Ἐπεχείρησαν δέ τινες καὶ τῶν
περιερχομένων Ἰουδαίων ἐξορκιστῶν ὀνομάζειν ἐπὶ τοὺς
ἔχοντας τὰ πνεύματα τὰ πονηρὰ τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου
Ἰησοῦ λέγοντες, Ὁρκίζω ὑμᾶς τὸν Ἰησοῦν ὃν Παῦλος
14 κηρύσσει. ἦσαν δέ τινος Σκευᾶ Ἰουδαίου ἀρχιερέως
15 ἑπτὰ υἱοὶ τοῦτο ποιοῦντες. ἀποκριθὲν δὲ τὸ πνεῦμα τὸ
πονηρὸν εἶπεν αὐτοῖς, Τὸν Ἰησοῦν γινώσκω καὶ τὸν Παῦ-
16 λον ἐπίσταμαι· ὑμεῖς δὲ τίνες ἐστέ; καὶ ἐφαλόμενος
ὁ ἄνθρωπος ἐπ' αὐτούς, ἐν ᾧ ἦν τὸ πνεῦμα τὸ πονηρόν,
κατακυριεύσας ἀμφοτέρων ἰσχυρεν κατ' αὐτῶν, ὥστε γυ-

6 χεῖρας] pr τὰς ς ἦλθε] -θεν TrA ἐπροφήτευον] προεφήτ. ς
7 δώδεκα] δεκαδύο ς Am 8 τὰ] Ln^o Tr^o B^o m WH^o: Scr 9 Τυράν-
νου] + τινός ς: + ἀπὸ ὥρας ἑ ἕως δεκάτης WH^m 10 Κυρίου] + Ἰησοῦ ς
11 ἐποίει] ante ὁ θεὸς ς 12 ἀποφέρεσθαι] ἐπιφέρ. ς ἐκπορεύε-
σθαι] ἐξέρχεσθαι ς: + ἀπ' αὐτῶν ς 13 καὶ] ς^o (n.m.) τῶν περι.] pr
ἀπὸ ς ὀρκίζω] -ίζομεν ς Παῦ.] pr ὁ ς 14 τινος] τινες ς Tr^m
TiAB (n.m.) Σκευᾶ] Σκευᾶ A (σφ?) υἱοὶ] ante Σκευ. ς τοῦ-
το] pr οἱ ς [A] 15 αὐτοῖς] ς^o τὸν ʒn.] + μὲν [WH] 16 ἐφα-
λόμ.] ἐφαλλόμ. ς ὁ ἄνθρ.] post ἐπ' αὐτούς ς κατακυρ.] pr καὶ ς
ἀμφοτ.] αὐτῶν ς (n.m.) Bm

μνοὺς καὶ τετραυματισμένους ἐκφυγεῖν ἐκ τοῦ οἴκου ἐκείνου.
τοῦτο δὲ ἐγένετο γνωστὸν πᾶσιν Ἰουδαίοις τε καὶ Ἑλλήσιν 17
τοῖς κατοικοῦσιν τὴν Ἑφεσον· καὶ ἐπέπεσεν φόβος ἐπὶ
πάντας αὐτούς, καὶ ἐμεγαλύνετο τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου
Ἰησοῦ. Πολλοὶ τε τῶν πεπιστευκότων ἤρχοντο ἑξομο- 18
λογούμενοι καὶ ἀναγγέλλοντες τὰς πράξεις αὐτῶν.
ἱκανοὶ δὲ τῶν τὰ περιέργα πραξάντων συνενέγκαντες τὰς 19
βίβλους κατέκαιον ἐνώπιον πάντων· καὶ συνεψήφισαν τὰς
τιμὰς αὐτῶν καὶ εὔρον ἄργυρίου μυριάδας πέντε.
Οὕτως κατὰ κράτος τοῦ Κυρίου ὁ λόγος ἡὔξανε καὶ 20
ἴσχυεν.

Ὡς δὲ ἐπληρώθη ταῦτα, ἔθετο ὁ Παῦλος ἐν τῷ πνεύ- 21
ματι διελθὼν τὴν Μακεδονίαν καὶ Ἀχαΐαν πορεύεσθαι εἰς
Ἱεροσόλυμα, εἰπὼν ὅτι Μετὰ τὸ γενέσθαι με ἐκεῖ δεῖ με
καὶ Ῥώμην ἰδεῖν. ἀποστείλας δὲ εἰς τὴν Μακεδονίαν 22
δύο τῶν διακονούντων αὐτῷ, Τιμόθεον καὶ Ἑραστον, αὐ-
τὸς ἐπέσχεν χρόνον εἰς τὴν Ἀσίαν.

Ἐγένετο δὲ κατὰ τὸν καιρὸν ἐκείνον τάραχος οὐκ ὀλίγος 23
περὶ τῆς Ὀδοῦ. Δημήτριος γάρ τις ὀνόματι, ἄργυρο- 24
κόπος, ποιῶν ναοὺς ἄργυροῦς Ἀρτέμιδος παρείχετο τοῖς
τεχνίταις οὐκ ὀλίγην ἐργασίαν· οὓς συναθροίσας καὶ 25
τοὺς περὶ τὰ τοιαῦτα ἐργάτας εἶπεν, Ἄνδρες, ἐπίστασθε
ὅτι ἐκ ταύτης τῆς ἐργασίας ἡ εὐπορία ἡμῖν ἐστίν· καὶ 26
θεωρεῖτε καὶ ἀκούετε ὅτι οὐ μόνον Ἑφέσου ἀλλὰ σχεδὸν
πάσης τῆς Ἀσίας ὁ Παῦλος οὗτος πείσας μετέστησεν
ικανὸν ὄχλον, λέγων ὅτι οὐκ εἰσὶν θεοὶ οἱ διὰ χειρῶν γινό-
μενοι. οὐ μόνον δὲ τοῦτο κινδυνεύει ἡμῖν τὸ μέρος εἰς 27
ἀπελεγμὸν ἔλθειν, ἀλλὰ καὶ τὸ τῆς μεγάλης θεᾶς Ἀρτέμι-

17 Ἑλλήσιν] -σι WH_a ἐπέπεσεν] ἐπεσεν LnTr 20 ὁ λόγος] ante
τοῦ Κυ. ς ἡὔξανε] -νε Ln 21 διελθὼν] -θεῖν Ln Ἀχαΐαν]
pr τὴν Ln Ἱεροσόλυμα] Ἱερουσαλήμ ς 22 τὴν Μακ.] — τὴν TiB
23 οὐκ ὀλίγος] οὐχ ὄλ. Ln: οὐχ ὄλ. WH_a 24 ἄργυροῦς] [WH]
παρείχετο] -εἶχε Ln οὐκ ὀλίγην] οὐχ ὄλ. WH_a: post ἐργασίαν ς
25 ἡμῖν] ἡμῶν ς 26 ἀλλὰ] + καὶ Ln

- δος ἱερὸν εἰς οὐθὲν λογισθῆναι, μέλλειν τε καὶ καθαιρεῖ-
σθαι τῆς μεγαλειότητος αὐτῆς, ἣν ὅλη ἡ Ἀσία καὶ ἡ οἰκου-
28 μένη σέβεται. ἀκούσαντες δὲ καὶ γενόμενοι πλήρεις
θυμοῦ ἔκραζον λέγοντες, Μεγάλη ἡ Ἄρτεμις Ἐφεσίων.
29 Καὶ ἐπλήσθη ἡ πόλις τῆς συγχύσεως· ὥρμησάν τε ὁμοθυ-
μαδὸν εἰς τὸ θέατρον, συναρπάσαντες Γάϊον καὶ Ἀρίσταρ-
30 χον Μακεδόνας, συνεκδήμους Παύλου. Παύλου δὲ
βουλομένου εἰσελθεῖν εἰς τὸν δῆμον οὐκ εἶων αὐτὸν οἱ
31 μαθηταί. τινὲς δὲ καὶ τῶν Ἀσιαρχῶν, ὄντες αὐτῷ
φίλοι, πέμψαντες πρὸς αὐτὸν παρεκάλουν μὴ δοῦναι ἕαν-
32 τὸν εἰς τὸ θέατρον. ἄλλοι μὲν οὖν ἄλλο τι ἔκραζον·
ἦν γὰρ ἡ ἐκκλησία συγκεχυμένη, καὶ οἱ πλείους οὐκ ᾔδει-
33 σαν τίνος ἕνεκα συνεληλύθεισαν. ἐκ δὲ τοῦ ὄχλου
συνεβίβασαν Ἀλέξανδρον, προβαλόντων αὐτὸν τῶν Ἰου-
δαίων· ὁ δὲ Ἀλέξανδρος κατασείσας τὴν χεῖρα ἤθελεν
34 ἀπολογεῖσθαι τῷ δήμῳ. ἐπιγνόντες δὲ ὅτι Ἰουδαῖός
ἐστίν, φωνὴ ἐγένετο μία ἐκ πάντων ὡς ἐπὶ ὥρας δύο κρα-
35 ζόντων, Μεγάλη ἡ Ἄρτεμις Ἐφεσίων. Καταστεύλας
δὲ ὁ γραμματεὺς τὸν ὄχλον φησίν, Ἄνδρες Ἐφεσίοι, τίς
γάρ ἐστιν ἀνθρώπων ὃς οὐ γινώσκει τὴν Ἐφεσίων πόλιν
νεωκόρον οὔσαν τῆς μεγάλης Ἀρτέμιδος καὶ τοῦ Διοπε-
36 τοῦς; ἀναντιρρήτων οὖν ὄντων τούτων δέον ἐστὶν ὑμᾶς
κατεσταλμένους ὑπάρχειν καὶ μηδὲν προπετὲς πράσσειν.
37 ἡγάγετε γὰρ τοὺς ἄνδρας τούτους οὔτε ἱεροσύλους οὔτε

27 ἱερὸν] ante Ἀρτ. TiAB οὐθὲν] οὐδὲν 5: C λογισθῆναι, μέλ-
λειν] λογισθήσεται, μέλλει Ln τε] δὲ 5: Elz τῆς μεγαλειότητος]
τῆς μεγαλιότη. WHa: τὴν-τητα 5 (n.m.) αὐτῆς] [Tr]m ἡ φρί.] [Tr]
[WH] ἡ sec.] [WH] 28 ἔκραζον] pr δραμόντες εἰς τὸ ἀμφοδον
WHm 29 πόλις] + ὅλη 5 τῆς] 5° Ln°: Er Παύλου] pr τοῦ
5: C 30 Παύλου δὲ] τοῦ δὲ Π. 5 32 συγκεχυμένη] συνκ. TiB
WH(n.a.) ἕνεκα] -κεν 5 33 συνεβίβασαν] προεβίβ. 5 A(n.m.) Bm:
κατεβίβ. Bm προβαλόντων] προβαλλ. Ln 34 ἐπιγνόντες] -ντων
5: CErm ὡς] ὡσεὶ WH(n.m.) κραζόντων] κράζοντες TiBm WHm
Ἐφεσ.] + 'μεγάλη ἡ Ἄρτεμις Ἐφεσίων WHm 35 ὁ γραμμ.] post τὸν
ὄχλον WH ἀνθρώπων] ἄνθρωπος 5 Ἀρτέμιδος] pr θεᾶς 5
36 ἀναντιρρήτων] -τιρήτων WH(n.a.) πράσσειν] -ττειν 5: CEr

βλασφημοῦντας τὴν θεὸν ἡμῶν. εἰ μὲν οὖν Δημήτριος 38
καὶ οἱ σὺν αὐτῷ τεχνῖται ἔχουσι πρὸς τινα λόγον, ἀγοραῖοι
ἄγονται καὶ ἀνθύπατοί εἰσιν· ἐγκαλείτωσαν ἀλλήλοις.
εἰ δέ τι περαιτέρω ἐπιζητεῖτε, ἐν τῇ ἐννόμῃ ἐκκλησίᾳ ἐπι- 39
λυθήσεται. καὶ γὰρ κινδυνεύομεν ἐγκαλεῖσθαι στάσεως 40
περὶ τῆς σήμερον, μηδενὸς αἰτίου ὑπάρχοντος· περὶ οὗ οὐ
δυνησόμεθα ἀποδοῦναι λόγον περὶ τῆς συστροφῆς ταύτης.
καὶ ταῦτα εἰπὼν ἀπέλυσεν τὴν ἐκκλησίαν. 41

Μετὰ δὲ τὸ παύσασθαι τὸν θόρυβον μεταπεμφάμενος 20
ὁ Παῦλος τοὺς μαθητὰς καὶ παρακαλέσας, ἀσπασάμενος
ἐξῆλθεν πορεύεσθαι εἰς Μακεδονίαν. διελθὼν δὲ τὰ 2
μέρη ἐκεῖνα καὶ παρακαλέσας αὐτοὺς λόγῳ πολλῷ ἦλθεν
εἰς τὴν Ἑλλάδα. ποιήσας τε μῆνας τρεῖς, γενομένης 3
ἐπιβουλῆς αὐτῷ ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων μέλλοντι ἀνάγεσθαι εἰς
τὴν Συρίαν, ἐγένετο γνώμης τοῦ ὑποστρέφειν διὰ Μακε-
δονίας. συνείπετο δὲ αὐτῷ [ἄχρι τῆς Ἀσίας] Σώπατρος 4
Πύρρου Βεροιαῖος, Θεσσαλονικέων δὲ Ἀρίσταρχος καὶ
Σεκοῦνδος, καὶ Γάϊος Δερβαῖος καὶ Τιμόθεος, Ἀσιανοὶ δὲ
Τυχικὸς καὶ Τρόφιμος. οὗτοι δὲ προελθόντες ἔμενον 5
ἡμᾶς ἐν Τρωάδι. ἡμεῖς δὲ ἐξεπλεύσαμεν μετὰ τὰς 6
ἡμέρας τῶν ἀζύμων ἀπὸ Φιλίππων, καὶ ἦλθομεν πρὸς αὐ-
τοὺς εἰς τὴν Τρωάδα ἄχρι ἡμερῶν πέντε· οὗ διετρίψαμεν
ἡμέρας ἑπτὰ.

Ἐν δὲ τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων, συνηγμένων ἡμῶν κλά- 7
σαι ἄρτον, ὁ Παῦλος διελέγετο αὐτοῖς μέλλον ἐξιέναι τῇ

37 θεὸν] θεὰν 5: CEr ἡμῶν] ὑμῶν 5 38 ἔχουσι] -σιν TrAWH
(n.a.): post πρὸς τ. λόγ. 5: C ἀγοραῖοι] ἀγόραιοι LnA 39 πε-
ραιτέρω] περὶ ἐτέρων 5(n.m.) TiAB(n.m.)R 40 οὐ] 5° Ln°[A]B°m
περὶ tert.] 5° Ti°σφA°B°m 41 ἀπέλυσεν] -σε WHa 1 μεταπεμφά-
μενος] προσκαλεσάμενος 5 LnA παρακαλ.] 5°(n.m.) ἀσπασάμ.]
pr καὶ [B] πορεύεσθαι] -εὐθῆναι 5 Mak.] pr τὴν 5[A] 3 ἐπι-
βουλῆς] post αὐτῷ 5 A γνώμης] -μη 5 Ln 4 ἄχρι τῆς Ἀσ.] ins 5
Ln[Tr]ABmWHmR: Tr°mTi°B°WH°R°m Πύρρου] 5°: C5m Σε-
κοῦνδος] Σέκουνδος TiWH Τυχικὸς] Τύχικος WH 5 δὲ] 5°[A]
προελθ.] προσελθ. C5mTrBmWH(n.m.)Rm 6 ἄχρι] -ρις 5: CEr οὐ]
ὅπου TrmTiB 7 ἡμῶν] τῶν μαθητῶν 5(n.m.) κλάσαι] pr τοῦ 5: CEr

- ἐπαύριον, παρέτεινέν τε τὸν λόγον μέχρι μεσονυκτίου.
 8 Ἦσαν δὲ λαμπάδες ἱκαναὶ ἐν τῷ ὑπερώῳ οὗ ἦμεν συνηγ-
 9 μένοι. καθεζόμενος δέ τις νεανίας ὀνόματι Εὐτυχος
 ἐπὶ τῆς θυρίδος, καταφερόμενος ὕπνῳ βαθεῖ, διαλεγομένου
 τοῦ Παύλου ἐπὶ πλείον, κατενεχθεὶς ἀπὸ τοῦ ὕπνου ἔπεσεν
 10 ἀπὸ τοῦ τριστέγου κάτω, καὶ ἦρθη νεκρός. καταβὰς δὲ
 ὁ Παῦλος ἐπέπεσεν αὐτῷ, καὶ συνπεριλαβὼν εἶπεν, Μὴ
 11 θορυβεῖσθε· ἡ γὰρ ψυχὴ αὐτοῦ ἐν αὐτῷ ἐστίν. ἀνα-
 βὰς δὲ καὶ κλάσας τὸν ἄρτον καὶ γευσάμενος, ἐφ' ἱκανόν
 12 τε ὁμιλήσας ἄχρι αὐγῆς, οὕτως ἐξῆλθεν. ἡγαγον δὲ
 τὸν παῖδα ζῶντα, καὶ παρεκλήθησαν οὐ μετρίως.
 13 Ἡμεῖς δὲ προελθόντες ἐπὶ τὸ πλοῖον ἀνῆχθημεν ἐπὶ
 τὴν Ἀσσον, ἐκεῖθεν μέλλοντες ἀναλαμβάνειν τὸν Παῦλον·
 οὕτως γὰρ διατεταγμένος ἦν, μέλλων αὐτὸς πεζεύνει.
 14 ὥς δὲ συνέβαλλεν ἡμῖν εἰς τὴν Ἀσσον, ἀναλαβόντες
 15 αὐτὸν ἤλθομεν εἰς Μιτυλήνην· κακείθεν ἀποπλεύσαν-
 τες τῇ ἐπιούσῃ κατηντήσαμεν ἄντικρυς Χίου, τῇ δὲ ἐτέρα
 παρεβάλομεν εἰς Σάμον, τῇ δὲ ἐχομένη ἤλθομεν εἰς Μίλη-
 16 τον. κεκρίκει γὰρ ὁ Παῦλος παραπλεύσαι τὴν Ἐφεσον,
 ὅπως μὴ γένηται αὐτῷ χρονοτριβῆσαι ἐν τῇ Ἀσίᾳ· ἔσπεν-
 ден γάρ, εἰ δυνατόν εἴη αὐτῷ, τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς
 γενέσθαι εἰς Ἱεροσόλυμα.
 17 Ἀπὸ δὲ τῆς Μιλήτου πέμψας εἰς Ἐφεσον μετεκαλέσατο
 18 τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας. ὥς δὲ παρεγένοντο
 πρὸς αὐτόν, εἶπεν αὐτοῖς, Ὑμεῖς ἐπίστασθε, ἀπὸ πρώτης
 ἡμέρας ἀφ' ἧς ἐπέβην εἰς τὴν Ἀσίαν, πῶς μεθ' ὑμῶν τὸν

8 ἦμεν] 5: Csm 9 καθεζόμενος] καθήμενος 5 ἐπὶ πλείον,] ἐπὶ
 πλείον WHm 10 συνπεριλαβὼν] συμπ. 5 LnTrA , Μὴ θορυ-
 βεῖσθε] μὴ θορυβεῖσθαι WHm: Scr 11 καὶ πρὶ.] [WH] τὸν] 5°
 ἄχρι] ἄχρις 5Ln 13 προελθ.] προσελθ. TrWHm ἐπὶ sec.] εἰς 5
 ἦν] ante διατετ. 5 14 συνέβαλλεν] -έβαλεν 5 15 ἄντικρυς] ἀν-
 τικρὺν 5 ἐτέρα] ἐσπέρα WHm τῇ δὲ] καὶ μείναντες ἐν Τρωγυλίῳ
 τῇ 5 (sed Τρωγυλλίῳ) AWHmRm: pr καὶ μείν. ἐν Τρω. [B]σφ? 16 κε-
 κρίκει] ἔκρινε 5 εἴη] ἦν 5 Ἱεροσόλυμα] Ἱερουσαλήμ TiB
 18 εἶπεν] pr ὁμοῦ ὄντων αὐτῶν Ln

πάντα χρόνον ἐγενόμην, δουλεύων τῷ Κυρίῳ μετὰ 19
πάσης ταπεινοφροσύνης καὶ δακρύων καὶ πειρασμῶν τῶν
συμβάντων μοι ἐν ταῖς ἐπιβουλαῖς τῶν Ἰουδαίων· ὥς 20
οὐδὲν ὑπεστειλάμην τῶν συμφερόντων τοῦ μὴ ἀναγγέλλαι
ὑμῖν καὶ διδάξαι ὑμᾶς δημοσίᾳ καὶ κατ' οἴκους, δια- 21
μαρτυρόμενος Ἰουδαίοις τε καὶ Ἑλλήσιν τὴν εἰς Θεὸν
μετάνοιαν καὶ πίστιν εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν [Χρι-
στόν]. καὶ νῦν ἰδοὺ δεδεμένος ἐγὼ τῷ πνεύματι πορεύο- 22
μαι εἰς Ἱερουσαλὴμ, τὰ ἐν αὐτῇ συναντήσοντά μοι μὴ
εἰδώς, πλὴν ὅτι τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον κατὰ πόλιν δια- 23
μαρτύρεταί μοι λέγον ὅτι δεσμὰ καὶ θλίψεις με μένουσιν.
ἀλλ' οὐδενὸς λόγου ποιοῦμαι τὴν ψυχὴν τιμίαν ἐμαντῷ, ὥς 24
τελειῶσαι τὸν δρόμον μου καὶ τὴν διακονίαν ἣν ἔλαβον
παρὰ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, διαμαρτύρασθαι τὸ εὐαγγέλιον
τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ. καὶ νῦν ἰδοὺ ἐγὼ οἶδα ὅτι οὐκέτι 25
ὄψεσθε τὸ πρόσωπόν μου ὑμεῖς πάντες ἐν οἷς διήλθον
κηρύσσων τὴν βασιλείαν. διότι μαρτύρομαι ὑμῖν ἐν 26
τῇ σήμερον ἡμέρᾳ ὅτι καθαρὸς εἰμι ἀπὸ τοῦ αἵματος πάν-
των. οὐ γὰρ ὑπεστειλάμην τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι πᾶσαν 27
τὴν βουλὴν τοῦ Θεοῦ ὑμῖν. προσέχετε ἑαυτοῖς καὶ 28
παντὶ τῷ ποιμνίῳ, ἐν ᾧ ὑμᾶς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἔθετο
ἐπισκόπους, ποιμαίνειν τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ, ἣν περι-
εποιήσατο διὰ τοῦ αἵματος τοῦ ἰδίου. ἐγὼ οἶδα ὅτι 29
εἰσελεύσονται μετὰ τὴν ἄφιξίν μου λύκοι βαρεῖς εἰς ὑμᾶς

19 δακρύων] pr πολλῶν ς 21 Ἑλλήσιν] -σι WHa Θεὸν] pr τὸν
ς Lη πίστιν] + τὴν ς : C Χριστόν] ins ς [Tr] Ti B WHm R : Er° Ln°
A° WH° R° m 22 ἐγὼ] ante δεδεμ. ς μοι] ἐμοι Ti B WH 23 μοι]
ς° (n.m.) λέγον] λέγων A με] ante καὶ θλ. ς 24 λόγου] λόγον
ς Lη Bm ποιοῦμαι] + οὐδὲ ἔχω ς Bm : pr ἔχω οὐδὲ Lη Bm : Scr
ψυχὴν] + μου ς Bm τελειῶσαι] -ώσω WH (n.m.) δρόμ. μου] + μετὰ
χαρὰς ς 25 βασιλείαν] + τοῦ θεοῦ ς 26 διότι] διὸ ς Lη Tr (n.m.) :
Er εἰμι] ἐγὼ ς 27 ὑμῖν] ante πᾶ. τ. βου. τ. θεοῦ ς Lη m
28 προσέχετε] + οὖν ς [Lη] A Θεοῦ] κυρίου Lη Tr (n.m.) Ti Am Bm Rm :
Scr : κυρίου καὶ θεοῦ ς m Bm αἵματος τοῦ ἰδίου] ἰδ. αἴμ. ς : Scr
29 ἐγὼ] + γὰρ ς οἶδα] + τοῦτο ς

- 30 μὴ φειδόμενοι τοῦ ποιμνίου· καὶ ἐξ ὑμῶν αὐτῶν ἀνα-
στήσονται ἄνδρες λαλοῦντες διεστραμμένα τοῦ ἀποσπᾶν
31 τοὺς μαθητὰς ὀπίσω ἑαυτῶν. διὸ γρηγορεῖτε, μνημο-
νεύοντες ὅτι τριετίαν νύκτα καὶ ἡμέραν οὐκ ἐπαυσάμην
32 μετὰ δακρύων νουθετῶν ἕνα ἕκαστον. καὶ τὰ νῦν παρα-
τίθεται ὑμᾶς τῷ Θεῷ καὶ τῷ λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ τῷ
δυναμένῳ οἰκοδομῆσαι καὶ δοῦναι τὴν κληρονομίαν ἐν τοῖς
33 ἁγιασμένοις πᾶσιν. ἀργυρίου ἢ χρυσίου ἢ ἱματισμοῦ
34 οὐδενὸς ἐπεθύμησα. αὐτοὶ γινώσκετε ὅτι ταῖς χρεῖαις
μου καὶ τοῖς οὖσιν μετ' ἐμοῦ ὑπηρέτησαν αἱ χεῖρες αὐταί.
35 πάντα ὑπέδειξα ὑμῖν ὅτι οὕτως κοπιῶντας δεῖ ἀντιλαμ-
βάνεσθαι τῶν ἀσθενούντων, μνημονεύειν τε τῶν λόγων τοῦ
Κυρίου Ἰησοῦ, ὅτι αὐτὸς εἶπεν, Μακάριόν ἐστιν μᾶλλον
36 διδόναι ἢ λαμβάνειν· Καὶ ταῦτα εἰπὼν, θεῖς τὰ γόνατα
37 αὐτοῦ σὺν πᾶσιν αὐτοῖς προσηύξατο. ἱκανὸς δὲ κλαυθ-
μὸς ἐγένετο πάντων· καὶ ἐπιπεσόντες ἐπὶ τὸν τράχηλον
38 τοῦ Παύλου κατεφίλουν αὐτόν, ὀδυνώμενοι μάλιστα
ἐπὶ τῷ λόγῳ ᾧ εἰρήκει, ὅτι οὐκέτι μέλλουσιν τὸ πρόσωπον
αὐτοῦ θεωρεῖν. προέπεμπον δὲ αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον.
21 Ὡς δὲ ἐγένετο ἀναχθῆναι ἡμᾶς ἀποσπασθέντας ἀπ' αὐ-
τῶν, εὐθυδρομήσαντες ἤλθομεν εἰς τὴν Κῶ, τῇ δὲ ἐξῆς εἰς
2 τὴν Ῥόδον, ἀκκέιβεν εἰς Πάταρα· καὶ εὐρόντες πλοῖον
3 διαπερῶν εἰς Φοινίκην ἐπιβάντες ἀνήχθημεν. ἀναφά-
ναντες δὲ τὴν Κύπρον καὶ καταλιπόντες αὐτὴν εὐώνυμον
ἐπλέομεν εἰς Συρίαν, καὶ κατήλθομεν εἰς Τύρον· ἐκεῖσε

30 αὐτῶν] [WH]: Scr ἐαυτῶν] αὐτῶν sLnTrm 32 ὑμᾶς] + , ἀ-
δελφοί, s Θεῷ] κυρίῳ WH(a.m.)Rm οἰκοδομῆσαι] ἐποικ. s
δοῦναι] + ὑμῖν s τὴν] s°Ln° 33 οὐδενὸς] οὐθ. TiB 34 αὐ-
τοῖ] + δὲ s: C οὖσιν] -σι WH 34, 35 αὐταί. πάντα] αὐταί πάν-
τα Ln 35 μᾶλλον] post διδ. s: C 36 εἰπὼν] εἶπας WH_a
προσηύξ.] προσεύξ. WH_a 37 κλαυθμὸς] post ἐγέν. s 38 μέλ-
λουςιν] -σι WH_a 1 ἀποσπασθέντας], ἀποσπασθέντες WH_m Κῶ]
Κῶν s: CEr τὴν Ῥό.] — τὴν Ln Πάταρα: Πάτερα WH_a: + καὶ
Μύρα WH_m: Scr 3 ἀναφάναντες] -φανέντες ElzLnTrAB(a.m.)
κατήλθομεν] -ήχθημεν s

γὰρ τὸ πλοῖον ἦν ἀποφορτιζόμενον τὸν γόμον. ἀνευ- 4
ρόντες δὲ τοὺς μαθητὰς ἐπεμείναμεν αὐτοῦ ἡμέρας ἑπτά·
οἵτινες τῷ Παύλῳ ἔλεγον διὰ τοῦ Πνεύματος μὴ ἐπιβαί-
νειν εἰς Ἱεροσόλυμα. ὅτε δὲ ἐγένετο ἐξαρτίσαι ἡμᾶς 5
τὰς ἡμέρας, ἐξελθόντες ἐπορευόμεθα, προπεμπόντων ἡμᾶς
πάντων σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις ἕως ἔξω τῆς πόλεως· καὶ
θέντες τὰ γόνατα ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν προσευξάμενοι
ἀπησπασάμεθα ἀλλήλους, καὶ ἐνέβημεν εἰς τὸ πλοῖον, 6
ἐκεῖνοι δὲ ὑπέστρεψαν εἰς τὰ ἴδια.

Ἡμεῖς δὲ τὸν πλοῦν διανύσαντες ἀπὸ Τύρου κατηντή- 7
σαμεν εἰς Πτολεμαῖδα, καὶ ἀσπασάμενοι τοὺς ἀδελφούς
ἐμείναμεν ἡμέραν μίαν παρ' αὐτοῖς. τῇ δὲ ἐπαύριον 8
ἐξελθόντες ἤλθομεν εἰς Καισάρειαν· καὶ εἰσελθόντες εἰς
τὸν οἶκον Φιλίππου τοῦ εὐαγγελιστοῦ, ὄντος ἐκ τῶν ἑπτά,
ἐμείναμεν παρ' αὐτῷ. τούτῳ δὲ ἦσαν θυγατέρες τέσ- 9
σαρες παρθένοι προφητεύουσαι. Ἐπιμενόντων δὲ ἡμέ- 10
ρας πλείους κατῆλθén τις ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας προφήτης
ὀνόματι Ἀγαθος· καὶ ἔλθων πρὸς ἡμᾶς καὶ ἄρας τὴν 11
ζώνην τοῦ Παύλου, δῆσας ἑαυτοῦ τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖ-
ρας εἶπεν, Τάδε λέγει τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, Τὸν ἄνδρα οὗ
ἐστὶν ἡ ζώνη αὕτη οὕτως δῆσουσιν ἐν Ἱερουσαλήμ οἱ Ἰου-
δαῖοι καὶ παραδώσουσιν εἰς χεῖρας ἐθνῶν. ὥς δὲ ἤκού- 12
σαμεν ταῦτα, παρεκαλοῦμεν ἡμεῖς τε καὶ οἱ ἐντόπιοι τοῦ
μὴ ἀναβαίνειν αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ. τότε ἀπεκρίθη 13
ὁ Παῦλος, Τί ποιεῖτε κλαίοντες καὶ συνθρύπτοντές μου τὴν
καρδίαν; ἐγὼ γὰρ οὐ μόνον δεθῆναι ἀλλὰ καὶ ἀποθανεῖν

ἦν] ante τὸ πλ. ƒ 4 ἀνευρ. δὲ] καὶ ἀνευρ. ƒ τοὺς] J* αὐτοῦ]
αὐτοῖς Ln ἐπιβαίνειν] ἀναβ. ƒ Ἱεροσόλυμα] Ἱερουσαλήμ ƒ
5 ἡμᾶς ƒ rī.] ante ἐξαρτ. ƒ Ti B WHm γυναιξὶ] -ξιν Tr 5, 6 προσ-
ευξ. ἀπησπ.] προσηυξάμεθα, καὶ ἀσπασάμενοι ƒ 6 καὶ] ƒ ἐνέ-
βημεν] ἐπέβ. ƒ: ἀνέβ. Ti AB 8 ἐξελθόντες] + οἱ περὶ τὸν Παῦλον ƒ
ἤλθομεν] -αμεν Tr WH (n.a.): ἤλθον ƒ: Csm JEIz ὄντος] pr τοῦ ƒ: CEr
9 τέσσ.] post παρθ. ƒ 10 ἐπιμεν. δὲ] + ἡμῶν ƒ 11 δῆσας] + τε ƒ
ἑαυτοῦ] αὐτοῦ ƒ τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας] τὰς χ. καὶ τοὺς π. ƒ: C
13 τότε ἀπεκρίθη] ἀπεκρ. δὲ ƒ ὁ] [WH] Παῦλος] + καὶ εἶπεν Ti [B]

- εἰς Ἱερουσαλήμ ἐτοίμως ἔχω ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ Κυ-
 14 ρίου Ἰησοῦ. μὴ πειθομένου δὲ αὐτοῦ ἡσυχάσαμεν εἰ-
 πόντες, Τοῦ Κυρίου τὸ θέλημα γινέσθω.
 15 Μετὰ δὲ τὰς ἡμέρας ταύτας ἐπισκευασάμενοι ἀνεβαίνο-
 16 μεν εἰς Ἱεροσόλυμα. συνήλθον δὲ καὶ τῶν μαθητῶν
 ἀπὸ Καισαρείας σὺν ἡμῖν, ἄγοντες παρ' ᾧ ξενισθῶμεν
 17 Μνάσωνί τινι Κυπρίῳ, ἀρχαίῳ μαθητῇ. Γενομένων δὲ
 ἡμῶν εἰς Ἱεροσόλυμα ἀσμένως ἀπεδέξαντο ἡμᾶς οἱ ἀδελ-
 φοί.
 18 Τῇ δὲ ἐπιούσῃ εἰσῆει ὁ Παῦλος σὺν ἡμῖν πρὸς Ἰάκω-
 19 βον, πάντες τε παρεγένοντο οἱ πρεσβύτεροι. καὶ ἀσπα-
 σάμενος αὐτοὺς ἐξηγείτο καθ' ἓν ἕκαστον ὧν ἐποίησεν ὁ
 20 Θεὸς ἐν τοῖς ἔθνεσιν διὰ τῆς διακονίας αὐτοῦ. οἱ δὲ
 ἀκούσαντες ἐδόξαζον τὸν Θεόν· εἶπὼν τε αὐτῷ, Θεωρεῖς,
 ἀδελφέ, πόσαι μυριάδες εἰσὶν ἐν τοῖς Ἰουδαίοις τῶν πε-
 πιστευκότων, καὶ πάντες ζηλωταὶ τοῦ νόμου ὑπάρχουσιν·
 21 κατηχήθησαν δὲ περὶ σοῦ ὅτι ἀποστασίαν διδάσκεις ἀπὸ
 Μωυσέως τοὺς κατὰ τὰ ἔθνη πάντας Ἰουδαίους, λέγων μὴ
 περιτέμνειν αὐτοὺς τὰ τέκνα μηδὲ τοῖς ἔθεσιν περιπατεῖν.
 22 τί οὖν ἐστίν; πάντως ἀκούσονται ὅτι ἐλήλυθας.
 23 τοῦτο οὖν ποιήσον ὃ σοι λέγομεν· εἰσὶν ἡμῖν ἄνδρες τέσ-
 24 σαρες εὐχὴν ἔχοντες ἐφ' ἑαυτῶν· τούτους παραλαβὼν
 ἀγνίσθητι σὺν αὐτοῖς, καὶ δαπάνησον ἐπ' αὐτοῖς ἵνα
 ξυρῇσονται τὴν κεφαλὴν, καὶ γνώσονται πάντες ὅτι ὧν
 κατήχηνται περὶ σοῦ οὐδὲν ἔστιν, ἀλλὰ στοιχεῖς καὶ
 25 αὐτὸς φυλάσσων τὸν νόμον. περὶ δὲ τῶν πεπιστευ-

14 τὸ θέλημα] ante τοῦ κυ. **π** γινέσθω] γενέσθω **ς** 15 ἐπισκευ.]
 ἀποσκευ. **ς** : Csm Ἱεροσόλυμα] Ἱερουσαλήμ **ς** 17 ἀπεδέξ.] ἐδέξ.
ς 18 δὲ] τε TiB 20 Θεόν] κύριον **ς** : C εἶπὼν τε] εἰπόν τε
ςA : εἰπόντες Lh ἐν τοῖς Ἰουδαίοις] Ti^h[B] : Ἰουδαίων **ς** 21 πάν-
 τας] Lh^o[Tr] ἔθεσιν] -σι Lh 22 ἀκούσονται] pr δὲ πλήθος
 συνελθεῖν **ς** : pr δὲ συνελθεῖν πλ. LhTiA[B] : + γὰρ **ς** LhTiA[B] ἐλήλυ-
 θας] -θες WHa 23 ἐφ'] ἀφ' WH(n.m.) 24 ξυρῇσονται] -σωνται **ς**
 LhWHa γνώσονται] γνῶσι **ς** φυλάσσω] post τ. νόμ. **ς**

κότων ἐθνῶν ἡμεῖς ἐπεστείλαμεν κρίναντες φυλάσσεσθαι αὐτοὺς τό τε εἰδωλόθυτον καὶ αἷμα καὶ πνικτὸν καὶ πορνεΐαν. Τότε ὁ Παῦλος παραλαβὼν τοὺς ἄνδρας, τῇ 26 ἐχομένῃ ἡμέρᾳ σὺν αὐτοῖς ἀγνισθεῖς εἰσῆει εἰς τὸ ἱερόν, διαγγέλλων τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἡμερῶν τοῦ ἀγνισμοῦ, ἕως οὗ προσηνέχθη ὑπὲρ ἐνὸς ἐκάστου αὐτῶν ἢ προσφορά.

Ὡς δὲ ἔμελλον αἱ ἑπτὰ ἡμέραι συντελεῖσθαι, οἱ ἀπὸ τῆς 27 Ἀσίας Ἰουδαῖοι θεασάμενοι αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ συνέχεον πάντα τὸν ὄχλον, καὶ ἐπέβαλαν ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας κρίζοντες, Ἄνδρες Ἰσραηλῖται, βοηθεῖτε· οὗτός ἐστιν ὁ 28 ἄνθρωπος ὁ κατὰ τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ νόμου καὶ τοῦ τόπου τούτου πάντας πανταχῇ διδάσκων· ἔτι τε καὶ Ἑλλήνας εἰσήγαγεν εἰς τὸ ἱερόν καὶ κεκοίνωκεν τὸν ἅγιον τόπον τοῦτον. ἦσαν γὰρ προεωρακότες Τρόφιμον τὸν Ἐφέσιον 29 ἐν τῇ πόλει σὺν αὐτῷ, ὃν ἐνόμιζον ὅτι εἰς τὸ ἱερόν εἰσήγαγεν ὁ Παῦλος. ἐκινήθη τε ἡ πόλις ὅλη, καὶ ἐγένετο 30 συνδρομὴ τοῦ λαοῦ· καὶ ἐπιλαβόμενοι τοῦ Παύλου εἰλκον αὐτὸν ἔξω τοῦ ἱεροῦ, καὶ εὐθέως ἐκλείσθησαν αἱ θύραι. ζητούντων τε αὐτὸν ἀποκτεῖναι ἀνέβη φάσις τῷ χιλιάρχῳ 31 τῆς σπείρης ὅτι ὅλη συγχύνεται Ἰερουσαλὴμ· ὁς 32 ἐξαυτῆς παραλαβὼν στρατιώτας καὶ ἑκατοντάρχας κατέδραμεν ἐπ' αὐτούς· οἱ δὲ ἰδόντες τὸν χιλιάρχον καὶ τοὺς στρατιώτας ἐπαύσαντο τύπτοντες τὸν Παῦλον. τότε 33 ἐγγίσας ὁ χιλιάρχος ἐπελάβετο αὐτοῦ καὶ ἐκέλευσεν δεθῆναι ἀλύσει δις· καὶ ἐπυνθάνετο τίς εἶη, καὶ τί ἐστιν πεποιηκώς. ἄλλοι δὲ ἄλλο τι ἐπεφώνουν ἐν τῷ ὄχλῳ 34

25 ἐπεστ.] ἀπεστ. LnTr(n.m.)WH(n.m.)Rm κρίναντες] + μηδὲν τοιοῦτον
τηρεῖν αὐτοὺς εἰ μὴ sABm αἷμα] pr τὸ s[A] 26 , τῇ ἐχομένῃ
ἡμέρᾳ] τῇ ἐχ. ἡμέρᾳ, Rm 27 ἔμελλον] ἡμ. WHa συνέχεον] -εαν
Ln ἐπέβαλαν] -ον s LnAWHb ἐπ' αὐτὸν] post τὰς χ. s
28 πανταχῇ] -χοῦ s 31 τε] δὲ s συγχύνεται] συγχ. TiBWH
(n.a.) : συγκεχρται s 32 παραλαβὼν] λαβὼν LnWHm ἑκατοντάρ-
χας] -χους s 33 ἐκέλευσεν] -σε s ἀλύσει δις] -σιν -σίν Tr
LnWH τίς] + ἂν s[A] 34 ἐπεφώνουν] ἐβόων s

- μὴ δυναμένου δὲ αὐτοῦ γινῶναι τὸ ἀσφαλὲς διὰ τὸν θόρυ-
βον, ἐκέλευσεν ἄγεσθαι αὐτὸν εἰς τὴν παρεμβολήν.
- 35 ὅτε δὲ ἐγένετο ἐπὶ τοὺς ἀναβαθμούς, συνέβη βαστάζεσθαι
αὐτὸν ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν διὰ τὴν βίαν τοῦ ὄχλου·
- 36 ἠκολούθει γὰρ τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ κράζοντες, Αἴρ-
αυτόν.
- 37 Μέλλων τε εἰσάγεσθαι εἰς τὴν παρεμβολήν ὁ Παῦλος
λέγει τῷ χιλιάρχῳ, Εἰ ἔξεστίν μοι εἰπεῖν τι πρὸς σε; ὁ δὲ
- 38 ἔφη, Ἑλληνιστὶ γινώσκεις; οὐκ ἄρα σὺ εἶ ὁ Αἰγύπτιος
ὁ πρὸ τούτων τῶν ἡμερῶν ἀναστατώσας καὶ ἐξαγαγὼν εἰς
τὴν ἔρημον τοὺς τετρακισχιλίους ἄνδρας τῶν σικαρίων;
- 39 εἶπεν δὲ ὁ Παῦλος, Ἐγὼ ἄνθρωπος μὲν εἰμι Ἰουδαῖος,
Ταρσεὺς τῆς Κιλικίας, οὐκ ἀσήμου πόλεως πολίτης· δέομαι
- 40 δέ σου, ἐπίτρεψόν μοι λαλήσαι πρὸς τὸν λαόν. ἐπιτρέ-
ψαντος δὲ αὐτοῦ ὁ Παῦλος ἑστὼς ἐπὶ τῶν ἀναβαθμῶν
κατέσεισεν τῇ χειρὶ τῷ λαῷ· πολλῆς δὲ σιγῆς γενομένης
- 22 προσεφώνησεν τῇ Ἑβραϊδὶ διαλέκτῳ λέγων, Ἄνδρες
ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀκούσατέ μου τῆς πρὸς ὑμᾶς νυνὶ
- 2 ἀπολογίας. (Ἀκούσαντες δὲ ὅτι τῇ Ἑβραϊδὶ διαλέκτῳ
προσεφώνει αὐτοῖς μᾶλλον παρέσχον ἡσυχίαν· καὶ φησιν,)
- 3 Ἐγὼ εἰμι ἀνὴρ Ἰουδαῖος, γεγεννημένος ἐν Ταρσῷ τῆς
Κιλικίας, ἀνατεθραμμένος δὲ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, παρὰ τοὺς
πόδας Γαμαλιὴλ πεπαιδευμένος κατὰ ἀκρίβειαν τοῦ πα-
τρῶου νόμου, ζηλωτὴς ὑπάρχων τοῦ Θεοῦ, καθὼς πάντες
- 4 ὑμεῖς ἐστὲ σήμερον· ὅς ταύτην τὴν Ὀδὸν ἐδίωξα ἄχρι
θανάτου, δεσμεύων καὶ παραδιδούς εἰς φυλακὰς ἄνδρας τε
- 5 καὶ γυναῖκας. ὥς καὶ ὁ ἀρχιερεὺς μαρτυρεῖ μοι καὶ πᾶν
τὸ πρεσβυτέριον· παρ' ὧν καὶ ἐπιστολὰς δεξάμενος πρὸς
τοὺς ἀδελφούς εἰς Δαμασκὸν ἐπορευόμην, ἄξων καὶ τοὺς

δυναμένου δὲ αὐτοῦ] δυνάμενος δὲ ε 36 κράζοντες] κράζον ε
40 κατέσεισεν] -σε ε Lⁿ WH σιγῆς] post γεν. WH_m 1 νυνὶ] νῦν
ε: C ■ προσεφώνει] προσφωνεῖ Tr_m ■ ἐγὼ] + μὲν ε κατά]
κατ' WH_a ἀκρίβειαν] ἀκριβίαν WH_a

ἐκεῖσε ὄντας δεδεμένους εἰς Ἱερουσαλὴμ ἵνα τιμωρηθῶσιν.
Ἐγένετο δέ μοι πορευομένῳ καὶ ἐγγίζοντι τῇ Δαμασκῷ 6
περὶ μεσημβρίαν ἐξαίφνης ἐκ τοῦ οὐρανοῦ περιαστράψαι
φῶς ἱκανὸν περὶ ἐμέ. ἔπεσά τε εἰς τὸ ἔδαφος καὶ 7
ἤκουσα φωνῆς λεγούσης μοι, Σαούλ, Σαούλ, τί με διώκεις;
ἐγὼ δὲ ἀπεκρίθην, Τίς εἶ, Κύριε; εἶπέν τε πρὸς ἐμέ, Ἐγώ 8
εἰμι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος ὃν σὺ διώκεις. οἱ δὲ σὺν 9
ἐμοὶ ὄντες τὸ μὲν φῶς ἐθεάσαντο, τὴν δὲ φωνὴν οὐκ ἤκου-
σαν τοῦ λαλοῦντός μοι. εἶπον δέ, Τί ποιήσω, Κύριε; 10
ὁ δὲ Κύριος εἶπεν πρὸς με, Ἀναστὰς πορεύου εἰς Δαμα-
σκόν, κακεῖ σοι λαληθήσεται περὶ πάντων ὧν τέτακταί σοι
ποιῆσαι. ὥς δὲ οὐκ ἐνέβλεπον ἀπὸ τῆς δόξης τοῦ 11
φωτὸς ἐκείνου, χειραγωγούμενος ὑπὸ τῶν συνόντων μοι
ἦλθον εἰς Δαμασκόν. Ἀνανίας δέ τις, ἀνὴρ εὐλαβῆς 12
κατὰ τὸν νόμον, μαρτυρούμενος ὑπὸ πάντων τῶν κατοι-
κούντων Ἰουδαίων, ἔλθων πρὸς ἐμέ καὶ ἐπιστὰς εἶπέν 13
μοι, Σαοὺλ ἀδελφέ, ἀνάβλεψον. καγὼ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἀνέ-
βλεψα εἰς αὐτόν. ὁ δὲ εἶπεν, Ὁ Θεὸς τῶν πατέρων 14
ἡμῶν προεχειρίσατό σε γνῶναι τὸ θέλημα αὐτοῦ, καὶ ἰδεῖν
τὸν Δίκαιον καὶ ἀκοῦσαι φωνὴν ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ.
ὅτι ἔση μάρτυς αὐτῷ πρὸς πάντας ἀνθρώπους ὧν ἐώρακας 15
καὶ ἤκουσας. καὶ νῦν τί μέλλεις; ἀναστὰς βάπτισαι 16
καὶ ἀπόλousαι τὰς ἁμαρτίας σου, ἐπικαλεσάμενος τὸ
ὄνομα αὐτοῦ. Ἐγένετο δέ μοι ὑποστρέψαντι εἰς Ἱερου- 17
σαλὴμ καὶ προσευχομένου μου ἐν τῷ ἱερῷ γενέσθαι με ἐν
ἐκστάσει, καὶ ἰδεῖν αὐτὸν λέγοντά μοι, Σπεῦσον καὶ 18
ἐξέλθε ἐν τάχει ἐξ Ἱερουσαλὴμ· διότι οὐ παραδέξονται
σου μαρτυρίαν περὶ ἐμοῦ. καγὼ εἶπον, Κύριε, αὐτοὶ 19
ἐπίστανται ὅτι ἐγὼ ἤμην φυλακίζων καὶ δέρων κατὰ τὰς

■ ἐξαίφνης] ἐξέφνης WH^a 7 ἔπεσά] -σόν ς: Er 8 ἐμέ] με 5A
9 ἐθεάσαντο] + καὶ ἔμφοβοι ἐγένοντο· ς [A] 10 εἶπον] -πα WH^a
11 οὐκ ἐνέβλεπον] οὐκ ἔβλεπον Tr^m: οὐδὲν ἔβλεπον WH^m 12 εὐλα-
βῆς] εὐσεβῆς ς: C5^m 13 ἐμέ] με ς A 16 αὐτοῦ] τοῦ Κυρίου ς
18 ἰδεῖν] ἰδὼν Ti μαρτυρίαν] pr τὴν ς [A] 19 εἶπον] -πα WH^a

- 20 συναγωγὰς τοὺς πιστεύοντας ἐπὶ σέ· καὶ ὅτε ἐξεχύν-
νετο τὸ αἷμα Στεφάνου τοῦ μάρτυρός σου, καὶ αὐτὸς ἤμην
ἐφεστὼς καὶ συνευδοκῶν, καὶ φυλάσσων τὰ ἱμάτια τῶν
21 ἀναιρούντων αὐτόν. καὶ εἶπεν πρὸς με, Πορεύου, ὅτι
ἐγὼ εἰς ἔθνη μακρὰν ἐξαποστελῶ σε.
22 Ἦκουον δὲ αὐτοῦ ἄχρι τούτου τοῦ λόγου, καὶ ἐπῆραν τὴν
φωνὴν αὐτῶν λέγοντες, Αἶρε ἀπὸ τῆς γῆς τὸν τοιοῦτον· οὐ
23 γὰρ καθῆκεν αὐτὸν ζῆν. κραυγαζόντων τε αὐτῶν καὶ
ρίπτούντων τὰ ἱμάτια καὶ κονιορτὸν βαλλόντων εἰς τὸν
24 ἀέρα, ἐκέλευσεν ὁ χιλιάρχος εἰσάγεσθαι αὐτὸν εἰς τὴν
παρεμβολήν, εἶπας μαστιξιν ἀνετάζεσθαι αὐτόν, ἵνα ἐπι-
25 γνῶ δι' ἣν αἰτίαν οὕτως ἐπεφώνουν αὐτῷ. ὥς δὲ προέτει-
ναν αὐτὸν τοῖς ἱμάσιν, εἶπεν πρὸς τὸν ἐστῶτα ἑκατόνταρχον
ὁ Παῦλος, Εἰ ἄνθρωπον Ῥωμαῖον καὶ ἀκατάκριτον ἔξεστιν
26 ὑμῖν μαστίζειν; ἀκούσας δὲ ὁ ἑκατοντάρχης προσελ-
θὼν τῷ χιλιάρχῳ ἀπήγγειλεν λέγων, Τί μέλλεις ποιεῖν; ὁ
27 γὰρ ἄνθρωπος οὗτος Ῥωμαῖός ἐστιν. προσελθὼν δὲ ὁ
χιλιάρχος εἶπεν αὐτῷ, Λέγε μοι, σὺ Ῥωμαῖός εἶ; ὁ δὲ ἔφη,
28 Ναί. ἀπεκρίθη δὲ ὁ χιλιάρχος, Ἐγὼ πολλοῦ κεφαλαίου
τὴν πολιτείαν ταύτην ἐκτησάμην. ὁ δὲ Παῦλος ἔφη,
29 Ἐγὼ δὲ καὶ γεγέννημαι. εὐθέως οὖν ἀπέστησαν ἀπ'
αὐτοῦ οἱ μέλλοντες αὐτὸν ἀνετάζειν· καὶ ὁ χιλιάρχος δὲ
ἐφοβήθη ἐπιγνοὺς ὅτι Ῥωμαῖός ἐστιν καὶ ὅτι αὐτὸν ἦν
δεδεκώς.
30 Τῇ δὲ ἐπαύριον βουλόμενος γνῶναι τὸ ἀσφαλές, τὸ τί
κατηγορεῖται ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, ἔλυσεν αὐτόν, καὶ ἐκέλευ-

20 ἐξεχύννετο] -χεῖτο ε συνευδοκῶν] + τῇ ἀναιρέσει αὐτοῦ ε
21 ἐξαποστ.] ἀποστ. WH_m 22 καθῆκεν] -κον ε: CE_{gsm} 23 τε]
δὲ ε TiB 24 εἰσάγ.] ἄγ. ε αὐτὸν *φρί.*] ante ὁ χιλ. ἄγ. ε
εἶπας] εἰπὼν ε 25 προέτειναν] -νεν ε: C_{5m}J ὁ Παῦλος] [A]
26 ἑκατοντάρχης] -όνταρχος ε TrA ἀπήγγειλε] ante τῷ χιλ. ε
τί] ὅρα τί ε ποιεῖν:] ποιεῖν. ε 27 σὺ] *pr* ε: C_{5m} 28 δὲ
φρί.] τε ε: A^o πολιτείαν] -τίαν WH_a 29 ἦν] ante αὐτὸν ε
30 ὑπὸ] παρὰ ε ἔλυσεν αὐ.] + ἀπὸ τῶν δεσμῶν ε

σεν συνελθεῖν τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ πᾶν τὸ συνέδριον, καὶ
καταγαγὼν τὸν Παῦλον ἔστησεν εἰς αὐτούς. ἀτεινίσας 23
δὲ τῷ συνεδρίῳ ὁ Παῦλος εἶπεν, Ἄνδρες ἀδελφοί, ἐγὼ
πάσῃ συνειδήσει ἀγαθῇ πεπολίτευμαι τῷ Θεῷ ἄχρι ταύτης
τῆς ἡμέρας. ὁ δὲ ἀρχιερεὺς Ἀνανίας ἐπέταξεν τοῖς 2
παρεστῶσιν αὐτῷ τύπτειν αὐτοῦ τὸ στόμα. τότε ὁ 3
Παῦλος πρὸς αὐτὸν εἶπεν, Τύπτειν σε μέλλει ὁ Θεός, τοί-
χε κεκονιαμένε· καὶ σὺ κάθη κρίνων με κατὰ τὸν νόμον,
καὶ παρανομῶν κελεύεις με τύπτεσθαι; οἱ δὲ παρε- 4
στῶτες εἶπαν, Τὸν ἀρχιερέα τοῦ Θεοῦ λοιδορεῖς; ἔφη τε 5
ὁ Παῦλος, Οὐκ ᾔδην, ἀδελφοί, ὅτι ἐστὶν ἀρχιερεὺς· γέ-
γραπται γὰρ ὅτι Ἄρχοντα τοῦ λαοῦ σου οὐκ ἔρεῖς κακῶς.
Γνοὺς δὲ ὁ Παῦλος ὅτι τὸ ἐν μέρος ἐστὶν Σαδδουκαίων τὸ 6
δὲ ἕτερον Φαρισαίων ἔκραζεν ἐν τῷ συνεδρίῳ, Ἄνδρες
ἀδελφοί, ἐγὼ Φαρισαῖός εἰμι, υἱὸς Φαρισαίων· περὶ ἐλπί-
δος καὶ ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι. τοῦτο δὲ 7
αὐτοῦ εἰπόντος ἐγένετο στάσις τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδ-
δουκαίων, καὶ ἐσχίσθη τὸ πλῆθος. Σαδδουκαῖοι μὲν 8
γὰρ λέγουσιν μὴ εἶναι ἀνάστασιν μήτε ἄγγελον μήτε
πνεῦμα, Φαρισαῖοι δὲ ὁμολογοῦσιν τὰ ἀμφότερα.
ἐγένετο δὲ κραυγὴ μεγάλη· καὶ ἀναστάντες τινὲς τῶν 9
γραμματέων τοῦ μέρους τῶν Φαρισαίων διεμάχοντο λέγον-
τες, Οὐδὲν κακὸν εὐρίσκομεν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ· εἰ δὲ
πνεῦμα ἐλάλησεν αὐτῷ ἢ ἄγγελος; Πολλῆς δὲ γινο- 10
μένης στάσεως φοβηθεὶς ὁ χιλιάρχος μὴ διασπασθῇ ὁ

συνελθεῖν] ἐλθεῖν ε πᾶν] ὅλον ε συνέδριον] + αὐτῶν ε 1 ὁ
Παῦλος] ante τῷ συν. ε A, etiam (— ὁ) WH (n.m.) 2 ἐπέταξεν] ἐπέταξε
WH_a 4 εἶπαν] -ον ε LnA 5 ὅτι sec.] ε Ln^o [A] 6 ἔκραζεν]
-ξεν ε Ln Trm Φαρισαίων] -αίου ε (n.m.) ἐγὼ sec.] [Tr]m WH^o (n.m.)
7 εἰπόντος] λαλήσαντος ε TiAB : λαλῶντος WH (n.m.) ἐγένετο] ἐπέπε-
σεν WH_m Σαδδ.] pr τῶν ε ἐσχίσθη] + μὲν Ln (σφ) ■ μὲν]
Ln^o (σφ ?) [Tr] WH^o (n.m.) μήτε ᾔρι.] μηδὲ ε ■ τινὲς τῶν γραμμα-
τέων] — τῶν γραμμ. Ln : οἱ γραμματεῖς ε (n.m.) τοῦ μέρους] Ln^o
ἄγγελος ;] ἄγγελος —. WH : ἄγγελος, μὴ θεομαχῶμεν ε Bm 10 γινομέ-
νης] γενομ. ε TrA : post στάσεως Ln φοβηθεὶς] εὐλαβηθεὶς ε Am

Παῦλος ὑπ' αὐτῶν, ἐκέλευσεν τὸ στράτευμα καταβὰν ἀρπάσαι αὐτὸν ἐκ μέσου αὐτῶν ἄγειν τε εἰς τὴν παρεμβολήν.

- 11 Τῇ δὲ ἐπιούσῃ νυκτὶ ἐπιστὰς αὐτῷ ὁ Κύριος εἶπεν, Θάρσει· ὥς γὰρ διεμαρτύρω τὰ περὶ ἐμοῦ εἰς Ἱερουσαλήμ,
12 οὕτω σε δεῖ καὶ εἰς Ῥώμην μαρτυρῆσαι. Γενομένης δὲ ἡμέρας ποιήσαντες συστροφὴν οἱ Ἰουδαῖοι ἀνεθεμάτισαν ἑαυτούς, λέγοντες μήτε φαγεῖν μήτε πιεῖν ἕως οὗ ἀποκτείνωσιν τὸν Παῦλον· ἦσαν δὲ πλείους τεσσαράκοντα οἱ
14 ταύτην τὴν συνωμοσίαν ποιησάμενοι· οἷτινες προσελθόντες τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ τοῖς πρεσβυτέροις εἶπαν, Ἀναθέματι ἀνεθεματίσαμεν ἑαυτούς μηδεὶς γεύσασθαι
15 ἕως οὗ ἀποκτείνωμεν τὸν Παῦλον. νῦν οὖν ὑμεῖς ἐμφανίσατε τῷ χιλιάρχῳ σὺν τῷ συνεδρίῳ ὅπως καταγάγῃ αὐτὸν εἰς ὑμᾶς, ὥς μέλλοντας διαγινώσκειν ἀκριβέστερον τὰ περὶ αὐτοῦ· ἡμεῖς δὲ πρὸ τοῦ ἐγγίσει αὐτὸν ἑτοιμοὶ
16 ἔσμεν τοῦ ἀνελεῖν αὐτόν. Ἀκούσας δὲ ὁ υἱὸς τῆς ἀδελφῆς Παύλου τὴν ἐνέδραν, παραγενόμενος καὶ εἰσελθὼν εἰς
17 τὴν παρεμβολὴν ἀπήγγειλεν τῷ Παύλῳ. προσκαλεσάμενος δὲ ὁ Παῦλος ἓνα τῶν ἑκατονταρχῶν ἔφη, Τὸν νεανίαν τοῦτον ἄπαγε πρὸς τὸν χιλιάρχον· ἔχει γὰρ ἀπαγγεῖλαί τι αὐτῷ.
18 ὁ μὲν οὖν παραλαβὼν αὐτὸν ἤγαγεν πρὸς τὸν χιλιάρχον καὶ φησιν, Ὁ δέσμιος Παῦλος προσκαλεσάμενός με ἠρώτησεν τοῦτον τὸν νεανίσκον ἀγαγεῖν πρὸς σε, ἔχοντά τι λαλήσαι σοι. ἐπιλαβόμενος δὲ τῆς χειρὸς αὐτοῦ ὁ χιλιάρχος καὶ ἀναχωρήσας κατ' ἰδίαν ἐπυνθάνετο,

τε] WH^(a.m.) 11 θάρσει]+, Παῦλε ε οὕτω]-ως TrA 12 δὲ]
τε WH^m οἱ Ἰουδ.] τινες τῶν Ἰουδαίων ε : ante συστρ. ε πιεῖν]
πιεῖν WH^(a.a.) 13 τεσσαράκ.] τεσσάρακ. ε Lⁿ ποιησάμενοι] πε-
ποιηκότες ε 14 ἀρχιερεῦσιν]-σι WH^a εἶπαν]-ον ε μηδεὶς]
μηθενὸς A 15 καταγάγῃ] pr αὐριον ε : post αὐτὸν ε : C εἰς] πρὸς ε
16 τὴν ἐνέδραν] τὸ ἐνεδρον ε : Elz^m 17 ἑκατονταρχῶν]-άρχων ε Lⁿ
TrA ἄπαγε] ἀπάγαγε ε Lⁿ Trm AB^m τι] ante ἀπαγγ. ■ TiB
18 ἤγαγεν]-γε WH^a νεανίσκον] νεανίαν ε WH^(a.m.)

Τί ἐστὶν ὃ ἔχεις ἀπαγγεῖλαί μοι ; εἶπεν δὲ ὅτι Οἱ Ἰου- 20
δαῖοι συνέθεντο τοῦ ἐρωτῆσαί σε ὅπως αὐριον τὸν Παῦλον
καταγάγῃς εἰς τὸ συνέδριον, ὡς μέλλον τι ἀκριβέστερον
πυνθάνεσθαι περὶ αὐτοῦ. σὺ οὖν μὴ πεισθῇς αὐτοῖς· 21
ἐνεδρεύουσιν γὰρ αὐτὸν ἐξ αὐτῶν ἄνδρες πλείους τεσσερά-
κοντα, οἵτινες ἀνεθεμάτισαν ἑαυτοὺς μήτε φαγεῖν μήτε
πιεῖν ἕως οὗ ἀνέλωσιν αὐτόν· καὶ νῦν εἰσὶν ἔτοιμοι, προσ-
δεχόμενοι τὴν ἀπὸ σοῦ ἐπαγγελίαν.

Ὁ μὲν οὖν χιλιάρχος ἀπέλυσε τὸν νεανίσκον, παραγγέ- 22
λας μηδεὶ ἐκλαλῆσαι ὅτι ταῦτα ἐνεφάνισας πρὸς ἐμέ.
Καὶ προσκαλεσάμενός τινας δύο τῶν ἑκατονταρχῶν εἶπεν, 23
Ἔτοιμάσατε στρατιώτας διακοσίους ὅπως πορευθῶσιν ἕως
Καισαρείας, καὶ ἱππεῖς ἑβδομήκοντα καὶ δεξιολάβους δια-
κοσίους, ἀπὸ τρίτης ὥρας τῆς νυκτός· κτήνη τε παρα- 24
στῆσαι, ἵνα ἐπιβιβάσαντες τὸν Παῦλον διασώσωσι πρὸς
Φήλिका τὸν ἡγεμόνα· γράψας ἐπιστολὴν ἔχουσιν τὸν 25
τύπον τοῦτον· Κλαύδιος Λυσίας τῷ κρατίστῳ ἡγεμόνι 26
Φήλικι χαίρειν. τὸν ἄνδρα τοῦτον συλλημφθέντα ὑπὸ 27
τῶν Ἰουδαίων καὶ μέλλοντα ἀναιρεῖσθαι ὑπ' αὐτῶν, ἐπι-
στὰς σὺν τῷ στρατεύματι ἐξελάμην, μαθὼν ὅτι Ῥωμαῖός
ἐστίν. βουλόμενός τε ἐπιγνῶναι τὴν αἰτίαν δι' ἣν ἐνε- 28
κάλουν αὐτῷ κατήγαγον [αὐτὸν] εἰς τὸ συνέδριον αὐτῶν.
ὃν εὗρον ἐγκαλούμενον περὶ ζητημάτων τοῦ νόμου αὐτῶν, 29
μηδὲν δὲ ἄξιον θανάτου ἢ δεσμῶν ἔχοντα ἔγκλημα.
μηνυθείσης δέ μοι ἐπιβουλῆς εἰς τὸν ἄνδρα ἔσεσθαι 30

20 τὸν Π. usque ad συνέδριον] εἰς τὸ συνεδρ. καταγ. τὸν Π. ς μέλ-
λων] μέλλοντες ς Bm: μέλλοντα Bm: μέλλον Bm: μελλόντων Bm
21 ἐνεδρεύουσιν] -σι WH_a τεσσεράκ.] τεσσαράκ. ς Ln πιεῖν]
πεῖν WH(n.a.) εἰσιν] post ἔτοιμοί ς 22 ἀπέλυσε] -σεν LnTrA
νεανίσκον] νεανίαν ς ἐμέ] με ς LnA 23 τινὰς] post δύο ς LnA
ἑκατονταρχῶν] -άρχων ς LnTrA δεξιολάβους] δεξιοβόλους Bm
24 διασώσωσι] -σιν TrA 25 ἔχουσιν] pr περι- ς [A] 27 ἐξε-
λάμην] -όμην ς : + αὐτόν ς [A] 28 τε] δὲ ς ἐπιγνῶναι] γνῶναι
ς κατήγαγον usque ad αὐτῶν] [WH]R^m αὐτόν] ins ς Ln[Tr]AR :
Ti^oB^oWH^o 29 ἔχοντα] post ἔγκλ. ς 30 ἔσεσθαι] pr μέλλειν ς :
+ ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων ς

- ἐξαυτῆς ἔπεμψα πρὸς σέ, παραγγείλας καὶ τοῖς κατηγο-
ροῖς λέγειν πρὸς αὐτὸν ἐπὶ σοῦ.
- 31 Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται κατὰ τὸ διατεταγμένον αὐτοῖς
ἀναλαβόντες τὸν Παῦλον ἤγαγον διὰ νυκτὸς εἰς τὴν Ἀντι-
32 πατρίδα. τῇ δὲ ἐπαύριον ἐάσαντες τοὺς ἱππεῖς ἀπέρ-
χεσθαι σὺν αὐτῷ, ὑπέστρεψαν εἰς τὴν παρεμβολήν·
- 33 οἷτινες εἰσελθόντες εἰς τὴν Καισάρειαν καὶ ἀναδόντες τὴν
ἐπιστολὴν τῷ ἡγεμόνι, παρέστησαν καὶ τὸν Παῦλον αὐτῷ.
- 34 ἀναγνοὺς δὲ καὶ ἐπερωτήσας ἐκ ποίας ἐπαρχίας ἐστίν, καὶ
35 πυθόμενος ὅτι ἀπὸ Κιλικίας, Διακούσομαί σου, ἔφη,
ὅταν καὶ οἱ κατήγοροί σου παραγένωνται· κελεύσας ἐν τῷ
πραιτωρίῳ τοῦ Ἡρώδου φυλάσσεσθαι αὐτόν.
- 24 Μετὰ δὲ πέντε ἡμέρας κατέβη ὁ ἀρχιερεὺς Ἀνανίας
μετὰ πρεσβυτέρων τινῶν καὶ ῥήτορος Τερτύλλου τινός·
οἷτινες ἐνεφάνισαν τῷ ἡγεμόνι κατὰ τοῦ Παύλου.
- 2 κληθέντος δὲ αὐτοῦ ἤρξατο κατηγορεῖν ὁ Τέρτυλλος λέγων,
Πολλῆς εἰρήνης τυγχάνοντες διὰ σοῦ καὶ διορθωμάτων
3 γινομένων τῷ ἔθνει τούτῳ διὰ τῆς σῆς προνοίας, πάντη
τε καὶ πανταχοῦ ἀποδεχόμεθα, κράτιστε Φῆλιξ, μετὰ πά-
4 σης εὐχαριστίας. ἵνα δὲ μὴ ἐπὶ πλεῖόν σε ἐνκόπτω,
παρακαλῶ ἀκοῦσαί σε ἡμῶν συντόμως τῇ σῇ ἐπιεικείᾳ.
- 5 εὑρόντες γὰρ τὸν ἄνδρα τοῦτον λοιμὸν καὶ κινούντα στά-
σεις πᾶσιν τοῖς Ἰουδαίοις τοῖς κατὰ τὴν οἰκουμένην πρω-
6 τοστάτην τε τῆς τῶν Ναζωραίων αἰρέσεως· ὃς καὶ τὸ
8 ἱερὸν ἐπέειπεν βεβηλῶσαι· ὃν καὶ ἐκρατήσαμεν. παρ

ἐξαυτῆς] ἐξ αὐτῶν, LⁿTr(n.m.)TiBm πρὸς αὐτὸν] pr τὰ ε A[B]m: αὐ-
τοὺς LⁿTrmTiB(n.m.) ἐπὶ σοῦ.] + ἔρρωσο. ε [B]Rm 31 νυκτὸς]
pr τῆς ε 32 ἀπέρχεσθαι] πορεύεσ. ε 34 ἀναγν. δὲ] + ὁ ἡγεμὼν ε
ἐπαρχίας] -χειας TiBWH(n.a.) 35 κελεύσας] ἐκέλευσέ τε ε τοῦ]
τῷ WHm αὐτὸν] ante ἐν τῷ pr. τ. Ἡρ. ε 1 πρεσβυτέρων τινῶν]
τῶν πρεσβ. ε(n.m.) 2 αὐτοῦ] [WH] διορθωμάτων] κατορθ. ε
4 ἐνκόπτω] ἐγκ. ε LⁿTrA ἐπιεικείᾳ] -κία WH ■ στάσεις] στάσιν
ε(n.m.)A πᾶσιν] -σι LⁿWH 6, 7, 8 ἐκρατήσαμεν] + καὶ κατὰ τὸν
ἡμέτερον νόμον ἠθελήσαμεν κρίναι (κρίνειν ε). παρελθὼν] (κατελθὼν B) δὲ
Δυσίας ὁ χιλιάρχος μετὰ πολλῆς βίας ἐκ τῶν χειρῶν ἡμῶν ἀπήγαγε (-γεν A),
κελεύσας τοὺς κατηγοροὺς αὐτοῦ ἔρχεσθαι ἐπὶ (πρὸς A) σέ· ε [A][B]Rm

οὐ δυνήσῃ αὐτοὺς ἀνακρίνας περὶ πάντων τούτων ἐπιγνῶναι
ὧν ἡμεῖς κατηγοροῦμεν αὐτοῦ. συνεπέθεντο δὲ καὶ οἱ 9
Ἰουδαῖοι φάσκοντες ταῦτα οὕτως ἔχειν.

Ἀπεκρίθη τε ὁ Παῦλος, νεύσαντος αὐτῷ τοῦ ἡγεμόνος 10
λέγειν, Ἐκ πολλῶν ἐτῶν ὄντα σε κριτὴν τῷ ἔθναι τούτῳ
ἐπιστάμενος εὐθύμως τὰ περὶ ἑμαντοῦ ἀπολογοῦμαι,
δυναμένου σου ἐπιγνῶναι ὅτι οὐ πλείους εἰσὶν μοι ἡμέραι 11
δώδεκα ἀφ' ἧς ἀνέβην προσκυνήσων εἰς Ἱερουσαλὴμ·
καὶ οὔτε ἐν τῷ ἱερῷ εὐρόν με πρὸς τινα διαλεγόμενον ἢ 12
ἐπίστασιν ποιοῦντα ὄχλου, οὔτε ἐν ταῖς συναγωγαῖς οὔτε
κατὰ τὴν πόλιν· οὐδὲ παραστήσαι δύνανταί σοι περὶ 13
ὧν νυνὶ κατηγοροῦσίν μου. ὁμολογῶ δὲ τοῦτό σοι, ὅτι 14
κατὰ τὴν ὁδὸν ἣν λέγουσιν αἵρεσιν οὕτως λατρεύω τῷ πα-
τρὶ τῷ Θεῷ, πιστεύων πᾶσι τοῖς κατὰ τὸν νόμον καὶ τοῖς
ἐν τοῖς προφήταις γεγραμμένοις, ἐλπίδα ἔχων εἰς τὸν 15
Θεόν, ἣν καὶ αὐτοὶ οὗτοι προσδέχονται, ἀνάστασιν μέλλειν
ἔσεσθαι δικαίων τε καὶ ἀδίκων. ἐν τούτῳ καὶ αὐτοὺς 16
ἀσκῶ, ἀπρόσκοπον συνείδησιν ἔχειν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ
τοὺς ἀνθρώπους διὰ παντός. Δι' ἐτῶν δὲ πλείονων ἐλε- 17
ημοσύνας ποιήσων εἰς τὸ ἔθνος μου παρεγενόμην καὶ προσ-
φοράς· ἐν αἷς εὐρόν με ἡγνισμένον ἐν τῷ ἱερῷ, οὐ 18
μετὰ ὄχλου οὐδὲ μετὰ θορύβου· τινὲς δὲ ἀπὸ τῆς Ἀσίας
Ἰουδαῖοι, οὓς ἔδει ἐπὶ σοῦ παρῆναι καὶ κατηγορεῖν εἴ 19
τι ἔχοιεν πρὸς ἐμέ. ἢ αὐτοὶ οὗτοι εἰπάτωςαν τί εὔρον 20
ἀδίκημα στάντος μου ἐπὶ τοῦ συνεδρίου, ἢ περὶ μιᾶς 21

9 συνεπέθεντο] συνέθ. 5: Csm 10 τε] δὲ 5: C εὐθύμως] εὐθυμό-
τερον 5(n.m.) 11 ἐπιγνῶναι] γνῶναι 5: ἐπιγνῶναι, WH δώδεκα]
δεκαδύο 5Am: pr ἢ 5: C εἰς] ἐν 5 12 ἐπίστασιν] ἐπισύστασιν
5Bm 13 οὐδὲ] οὔτε 5Tr(n.m.)A παραστ.] + με 5: Elzsm σοι]
5(n.m.) νυνὶ] νῦν 5 14 πᾶσι] -σιν TrA τοῖς ἐν] 5(n.m.)[A]:
ElzJ: — τοῖς Lñ 15 εἰς] πρὸς TiB(n.m.) ἔσεσθαι] + νεκρῶν 5
16 καὶ φρ.] δὲ 5: δὲ καὶ 5m 17 παρεγενόμην] post πλείονων 5
18 αἷς] οἷς 5(n.m.)Am · τινὲς δὲ] τινὲς (— et δὲ) ElzJ 19 ἔδει]
δεῖ 5: 5mJElz ἐμέ] με 5 20 τί] εἴ τι 5(n.m.) εὔρον] + ἐν
ἐμοὶ 5 [Tr] [A]

- ταύτης φωνῆς, ἧς ἐκέκραξα ἐν αὐτοῖς ἐστώς, ὅτι Περὶ
ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι σήμερον ἐφ' ὑμῶν.
- 22 Ἀνεβάλετο δὲ αὐτοὺς ὁ Φῆλιξ, ἀκριβέστερον εἰδὼς τὰ περὶ
τῆς Ὀδοῦ, εἶπας, Ὅταν Λυσίας ὁ χιλιάρχος καταβῇ, δια-
23 γνῶσομαι τὰ καθ' ὑμᾶς· διαταξάμενος τῷ ἑκατοντάρχη
τηρεῖσθαι αὐτὸν ἔχειν τε ἄνεσιν, καὶ μηδένα κωλύειν τῶν
ιδίῳ αὐτοῦ ὑπηρετεῖν αὐτῷ.
- 24 Μετὰ δὲ ἡμέρας τινὰς παραγενόμενος ὁ Φῆλιξ σὺν Δρου-
σίλλῃ τῇ ἰδίᾳ γυναικὶ οὔσῃ Ἰουδαία μετεπέμψατο τὸν
Παῦλον, καὶ ἤκουσεν αὐτοῦ περὶ τῆς εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν
25 πίστεως. διαλεγόμενου δὲ αὐτοῦ περὶ δικαιοσύνης καὶ
ἐγκρατείας καὶ τοῦ κρίματος τοῦ μέλλοντος ἔμφοβος γενό-
μενος ὁ Φῆλιξ ἀπεκρίθη, Τὸ νῦν ἔχον πορεύου· καιρὸν δὲ
26 μεταλαβὼν μετακαλέσομαι σε· ἅμα καὶ ἐλπίζων ὅτι
χρήματα δοθήσεται αὐτῷ ὑπὸ τοῦ Παύλου· διὸ καὶ πυκνό-
27 τερον αὐτὸν μεταπεμπόμενος ὠμίλει αὐτῷ. Διειτίας δὲ
πληρωθείσης ἔλαβεν διάδοχον ὁ Φῆλιξ Πόρκιον Φῆστον·
θέλων τε χάριτα καταθέσθαι τοῖς Ἰουδαίοις ὁ Φῆλιξ κατέ-
λιπε τὸν Παῦλον δεδεμένον.
- 25 Φῆστος οὖν ἐπιβάς τῇ ἐπαρχίᾳ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀνέβη
2 εἰς Ἱεροσόλυμα ἀπὸ Καισαρείας. ἐνεφάνισάν τε αὐτῷ
οἱ ἄρχιερεῖς καὶ οἱ πρῶτοι τῶν Ἰουδαίων κατὰ τοῦ Παύλου·
3 καὶ παρεκάλουν αὐτὸν αἰτούμενοι χάριν κατ' αὐτοῦ,
ὅπως μετεπέμψηται αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ, ἐνέδραν ποι-
4 οῦντες ἀνελεῖν αὐτὸν κατὰ τὴν ὁδόν. ὁ μὲν οὖν Φῆ-
στος ἀπεκρίθη τηρεῖσθαι τὸν Παῦλον εἰς Καισάρειαν, ἑαν-
- 21 ἐκέκραξα] ἐκραξα ε Ln ἐστώς] ante ἐν αὐτοῖς ε ἐφ'] ὑφ' ε
22 ἀνεβάλ. usque ad Φῆ.] ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Φῆ. ἀνεβάλ. αὐτοὺς ε
εἶπας] εἰπών ε 23 διαταξάμενός] + τε ε αὐτὸν] τὸν Παῦλον ε
ὑπηρετεῖν] + ἢ προσέρχεσθαι ε 24 τινας] ante ἡμέρας Ln τῇ
ἰδίᾳ γυναικὶ] τῇ γυν. αὐτοῦ ε Bm: C: τῇ γυν. ABm Ἰησοῦν] ε Tr
scd [Tr]m A°: Csm 25 μέλλοντος] + ἔσεσθαι ε 26 ἅμα] + δὲ ε
αὐτῷ pri.] [WH Παύλου] + ὅπως λύσῃ αὐτόν ε 27 χάριτα]-τας ε:
J: χάριν sm κατέλιπε] -πεν Ln Tr A WHa 1 ἐπαρχία] -χείρα WH
(n.a.): -χείρ Ti WHm 2 τε] δὲ ε (n.m.) οἱ ἄρχιερεῖς] ὁ ἀρχιερεὺς
ε (n.m.) 4 εἰς Καισ.] ἐν Καισαρείᾳ ε

τὸν δὲ μέλλειν ἐν τάχει ἐκπορεύεσθαι. Οἱ οὖν ἐν ὑμῖν, 5
φησὶν, δυνατοὶ συνκαταβάντες, εἴ τι ἐστὶν ἐν τῷ ἀνδρὶ
ἄτοπον, κατηγορεῖτωσαν αὐτοῦ.

Διατρίψας δὲ ἐν αὐτοῖς ἡμέρας οὐ πλείους ὀκτῶ ἢ δέκα, 6
καταβὰς εἰς Καισάρειαν, τῇ ἐπαύριον καθίσας ἐπὶ τοῦ βή-
ματος ἐκέλευσεν τὸν Παῦλον ἀχθῆναι. παραγενομένου 7
δὲ αὐτοῦ περιέστησαν αὐτὸν οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καταβε-
βηκότες Ἰουδαῖοι, πολλὰ καὶ βαρέα αἰτιώματα καταφέρον-
τες ἃ οὐκ ἴσχουν ἀποδείξαι, τοῦ Παύλου ἀπολογουμέ- 8
νου ὅτι Οὐτε εἰς τὸν νόμον τῶν Ἰουδαίων οὔτε εἰς τὸ ἱερὸν
οὔτε εἰς Καίσαρά τι ἤμαρτον. ὁ Φῆστος δὲ θέλων τοῖς 9
Ἰουδαίοις χάριν καταθέσθαι, ἀποκριθεὶς τῷ Παύλῳ εἶπεν,
Θέλεις εἰς Ἱεροσόλυμα ἀναβὰς ἐκεῖ περὶ τούτων κριθῆναι
ἐπ' ἐμοῦ; εἶπεν δὲ ὁ Παῦλος, Ἐστὼς ἐπὶ τοῦ βήματος 10
Καίσαρός εἰμι, οὐ με δεῖ κρίνεσθαι. Ἰουδαίους οὐδὲν ἡδί-
κηκα, ὥς καὶ σὺ κάλλιον ἐπιγινώσκεις. εἰ μὲν οὖν 11
ἀδικῶ καὶ ἄξιον θανάτου πέπραχά τι, οὐ παραιτοῦμαι τὸ
ἀποθανεῖν· εἰ δὲ οὐδὲν ἔστιν ὧν οὗτοι κατηγοροῦσίν μου,
οὐδεὶς με δύναται αὐτοῖς χαρίσασθαι. Καίσαρα ἐπικαλοῦ-
μαι. τότε ὁ Φῆστος συνλαλήσας μετὰ τοῦ συμβουλίου 12
ἀπεκρίθη, Καίσαρα ἐπικέκλησαι, ἐπὶ Καίσαρα πορεύσῃ.

Ἡμερῶν δὲ διαγενομένων τινῶν Ἀγρίππας ὁ βασιλεὺς 13
καὶ Βερνίκη κατήντησαν εἰς Καισάρειαν ἀσπασάμενοι τὸν
Φῆστον. Ὡς δὲ πλείους ἡμέρας διέτριβον ἐκεῖ, ὁ Φῆ- 14
στος τῷ βασιλεῖ ἀνέθετο τὰ κατὰ τὸν Παῦλον λέγων,
Ἀνὴρ τις ἐστὶν καταλελειμμένος ὑπὸ Φήλικος δέσμιος·

5 δυνατοῖ] ante ἐν ὑμ. φη. 5 συνκαταβάντες] συγκ. LηTrA ἀν-
δρὶ]+τούτῳ ■ ἀτοπον] 5°: CJ 6 οὐ πλείους ὀκτῶ ἢ — οὐ et ὀκτῶ
5: 5mJm ἐκέλευσεν] -σε Lη 7 αὐτὸν] 5°(n.m.) αἰτιώματα]
-άματα 5: C5m καταφέρ. φέρ. 5: + κατὰ τοῦ Παύλου 5 8 τοῦ
Π. ἀπολογ.] ἀπολογ. αὐτοῦ 5 9 θέλων] post τοῖς Ἰ. 5 χάριν]
χάρита WH_a κριθῆναι] κρίνεσθαι 5 10 ἐστὼς] post ἐπὶ τοῦ β.
Καίσ. 5 LηTrA ἡδίκηκα] -σα 5 LηTrmA 11 οὖν] γὰρ 5
12 συνλαλήσας] συλλ. 5 LηTrA ἐπικέκλησαι,] -σαι; 5 13 ἀ-
σπασάμενοι] -σόμενοι 5 LηScr

- 15 περὶ οὗ γενομένου μου εἰς Ἱεροσόλυμα ἐνεφάνισαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τῶν Ἰουδαίων, αἰτούμενοι κατ' αὐτοῦ καταδίκην· πρὸς οὓς ἀπεκρίθη ὅτι οὐκ ἔστιν ἔθος Ῥωμαίοις χαρίζεσθαι τινα ἄνθρωπον πρὶν ἢ ὁ κατηγορούμενος κατὰ πρόσωπον ἔχει τοὺς κατηγοροὺς, τόπον
- 17 τε ἀπολογίας λάβοι περὶ τοῦ ἐγκλήματος. συνελθόντων οὖν αὐτῶν ἐνθάδε, ἀναβολὴν μηδεμίαν ποιησάμενος τῇ ἐξῆς καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος ἐκέλευσα ἀχθῆναι τὸν
- 18 ἄνδρα· περὶ οὗ σταθέντες οἱ κατήγοροι οὐδεμίαν αἰτίαν
- 19 ἔφερον ὧν ἐγὼ ὑπενόουν πονηρῶν, ζητήματα δέ τινα περὶ τῆς ἰδίας δεισιδαιμονίας εἶχον πρὸς αὐτόν, καὶ περὶ τίνος Ἰησοῦ τεθνηκότος, ὃν ἔφασκεν ὁ Παῦλος ζῆν.
- 20 ἀπορούμενος δὲ ἐγὼ τὴν περὶ τούτων ζήτησιν ἔλεγον εἰ βούλοιο πορεύεσθαι εἰς Ἱεροσόλυμα κακεῖ κρίνεσθαι περὶ τούτων. τοῦ δὲ Παύλου ἐπικαλεσαμένου τηρηθῆναι αὐτὸν εἰς τὴν τοῦ Σεβαστοῦ διάγνωσιν, ἐκέλευσα τηρεῖσθαι αὐτὸν ἕως οὗ ἀναπέμψω αὐτὸν πρὸς Καίσαρα.
- 22 Ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν Φῆστον, Ἐβουλόμην καὶ αὐτὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀκοῦσαι. Αὔριον, φησίν, ἀκούσῃ αὐτοῦ.
- 23 Τῇ οὖν ἐπαύριον ἐλθόντος τοῦ Ἀγρίππα καὶ τῆς Βερνίκης μετὰ πολλῆς φαντασίας καὶ εἰσελθόντων εἰς τὸ ἀκροατήριον σὺν τε χιλιάρχοις καὶ ἀνδράσιν τοῖς κατ' ἐξοχὴν τῆς πόλεως, καὶ κελεύσαντος τοῦ Φῆστου, ἤχθη ὁ Παῦλος.
- 24 καὶ φησιν ὁ Φῆστος, Ἀγρίππα βασιλεῦ καὶ πάντες οἱ συνπαρόντες ἡμῖν ἄνδρες, θεωρεῖτε τοῦτον περὶ οὗ ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν Ἰουδαίων ἐνέτυχόν μοι ἔν τε Ἱεροσολύμοις καὶ
- 25 ἐνθάδε, βοῶντες μὴ δεῖν αὐτὸν ζῆν μηκέτι. ἐγὼ δὲ

15 καταδίκην] δίκην ε (n.m.) 16 ἄνθρωπον] + εἰς ἀπόλειαν ε (n.m.)
 τε] δὲ Trm WHm 17 αὐτῶν] [A] WH^o 18 ἔφερον] ἐπέφερον ε
 ἐγὼ] post ὑπεν. ε πονηρῶν] -ράν sm Ln Trm Ti [A] B (n.m.) WHm : n^o
 20 τὴν] pr εἰς ε Ln [A] : CEg τούτων] τούτου ε (n.m.) Ἱεροσό-
 λυμα] -ουσαλήμ ε 21 ἀναπέμψω] πέμψω ε (n.m.) 22 Φῆστον]
 + ἔφη ε : Scr αὔριον] pr ὁ δὲ ε 23 χιλιάρχ.] pr τοῖς ε
 ἀνδράσιν] -σι WH_a ἐξοχὴν] + οὔσι ε 24 συνπαρόντες] συμ. ε
 Ln TrA ἅπαν] πᾶν ε (n.m.) ἐνέτυχόν] -χέν WH (n.m.) βοῶν-
 tes] pr ἐπι- ε [A] αὐτὸν] post ζῆν ε

κατελαβόμενῃ μηδὲν ἄξιον αὐτὸν θανάτου πεπραχέναι· αὐ-
τοῦ δὲ τούτου ἐπικαλεσαμένου τὸν Σεβαστόν, ἔκρινα πεμ-
πειν. περὶ οὗ ἀσφαλές τι γράψαι τῷ κυρίῳ οὐκ ἔχω. 26
διὸ προήγαγον αὐτὸν ἐφ' ὑμῶν, καὶ μάλιστα ἐπὶ σοῦ, βα-
σιλεῦ Ἀγρίππα, ὅπως τῆς ἀνακρίσεως γενομένης σχῶ τί
γράψω. ἄλογον γάρ μοι δοκεῖ πέμποντα δέσμιον μὴ 27
καὶ τὰς κατ' αὐτοῦ αἰτίας σημᾶναι.

Ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν Παῦλον ἔφη, Ἐπιτρέπεται σοι 26
περὶ σεαυτοῦ λέγειν. τότε ὁ Παῦλος ἐκτείνας τὴν χεῖρα
ἀπελογεῖτο, Περὶ πάντων ὧν ἐγκαλοῦμαι ὑπὸ Ἰουδαί- 2
ων, βασιλεῦ Ἀγρίππα, ἡγῆμαι ἑμαυτὸν μακάριον ἐπὶ
σοῦ μέλλων σήμερον ἀπολογεῖσθαι, μάλιστα γνώστην 3
ὄντα σε πάντων τῶν κατὰ Ἰουδαίους ἔθων τε καὶ ζητημά-
των· διὸ δέομαι μακροθύμως ἀκοῦσαί μου. Τὴν μὲν 4
οὖν βίωσίν μου ἐκ νεότητος, τὴν ἀπ' ἀρχῆς γενομένην ἐν
τῷ ἔθνει μου ἐν τε Ἱεροσολύμοις, ὕασι πάντες. Ἰουδαῖοι,
προγινώσκοντές με ἄνωθεν, ἐὰν θέλωσι μαρτυρεῖν, ὅτι 5
κατὰ τὴν ἀκριβεστάτην αἵρεσιν τῆς ἡμετέρας θρησκείας
ἔζησα Φαρισαῖος. καὶ νῦν ἐπ' ἐλπίδι τῆς εἰς τοὺς πατέ- 6
ρας ἡμῶν ἐπαγγελίας γενομένης ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἔστηκα
κρινόμενος, εἰς ἣν τὸ δωδεκάφυλον ἡμῶν ἐν ἐκτενεῖα 7
νύκτα καὶ ἡμέραν λατρεῖον ἐλπίζει καταντῆσαι· περὶ ἧς
ἐλπίδος ἐγκαλοῦμαι ὑπὸ Ἰουδαίων, βασιλεῦ. τί ἄπι- 8
στον κρίνεται παρ' ὑμῖν εἰ ὁ Θεὸς νεκροὺς ἐγείρει; ἐγὼ 9
μὲν οὖν ἔδοξα ἑμαυτῷ πρὸς τὸ ὄνομα Ἰησοῦ τοῦ Ναζω-
ραίου δεῖν πολλὰ ἐναντία πράξαι· ὁ καὶ ἐποίησα ἐν 10

25 κατελαβόμενῃ...αὐτοῦ] καταλαβόμενος...καὶ αὐτοῦ ς (n.m.) αὐτὸν]
post θανάτου ς πέμπειν] + αὐτόν 26 τί γράψω] τι γράψαι ς
1 περὶ] ὑπὲρ ς (n.m.) WH (n.m.) ἀπελογ.] ante ἐκτ. τὴν χ. ς 2 ἐπὶ
usque ad ἀπολογεῖσθαι] μέλλων ἀπολ. ἐπὶ σοῦ σῆμ. ς 3 σε] ante
ὄντα TiB ζητημάτων] + ἐπιστάμενος Bm δέομαι] + σου ς
4 ἐκ νεότητος] pr τὴν ς Ln [A] TiB τε] ς ὕασι] -σιν Tr
πάντες] + οἱ ς TiB 5 θέλωσι] -σιν TrA θρησκείας] -κίας TiB
6 εἰς] πρὸς ς ἡμῶν] ς* (n.m.) 7 ἐκτενεῖα] -νία WH_a καταντῆ-
σαι] -τήσιν WH_m ὑπὸ Ἰουδαίων, βασιλεῦ] βασ. Ἀγρίππα, ὑπὸ τῶν
Ἰουδ. ς:— τῶν C ■ τί] τί; Elz

- Ἱεροσολύμοις· καὶ πολλοὺς τε τῶν ἁγίων ἐγὼ ἐν φυλακαῖς
κατέκλεισα τὴν παρὰ τῶν ἀρχιερέων ἐξουσίαν λαβὼν, ἀναι-
11 ρουμένων τε αὐτῶν κατήνεγκα ψῆφον. καὶ κατὰ πάσας
τὰς συναγωγὰς πολλάκις τιμωρῶν αὐτοὺς ἠνάγκαζον βλα-
σφημεῖν· περισσῶς τε ἐμμαινόμενος αὐτοῖς ἐδίωκον ἕως καὶ
12 εἰς τὰς ἔξω πόλεις. Ἐν οἷς πορευόμενος εἰς τὴν Δα-
μασκὸν μετ' ἐξουσίας καὶ ἐπιτροπῆς τῆς τῶν ἀρχιερέων,
13 ἡμέρας μέσης κατὰ τὴν ὁδὸν εἶδον, βασιλεῦ, οὐρανόθεν
ὑπὲρ τὴν λαμπρότητα τοῦ ἡλίου περιλάμψαν με φῶς καὶ
14 τοὺς σὺν ἐμοὶ πορευομένους. πάντων τε καταπεσόντων
ἡμῶν εἰς τὴν γῆν ἤκουσα φωνὴν λέγουσαν πρὸς με τῇ
Ἑβραϊδὶ διαλέκτῳ, Σαούλ, Σαούλ, τί με διώκεις; σκληρόν
15 σοι πρὸς κέντρα λακτίζειν. ἐγὼ δὲ εἶπα, Τίς εἶ, Κύριε;
ὁ δὲ Κύριος εἶπεν, Ἐγὼ εἰμι Ἰησοῦς ὃν σὺ διώκεις.
16 ἀλλὰ ἀνάστηθι καὶ στήθι ἐπὶ τοὺς πόδας σου· εἰς τοῦτο
γὰρ ὤφθην σοι, προχειρίσασθαί σε ὑπηρέτην καὶ μάρτυρα
17 ὧν τε εἶδες ὧν τε ὀφθῆσομαί σοι, ἐξαιρούμενός σε ἐκ
τοῦ λαοῦ καὶ ἐκ τῶν ἐθνῶν, εἰς οὓς ἐγὼ ἀποστέλλω σε
18 ἀνοίξαι ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, τοῦ ἐπιστρέφαι ἀπὸ σκοτόους εἰς
φῶς καὶ τῆς ἐξουσίας τοῦ Σατανᾶ ἐπὶ τὸν Θεόν, τοῦ λα-
βεῖν αὐτοὺς ἀφ' ἐσιν ἁμαρτιῶν καὶ κλῆρον ἐν τοῖς ἡγιασμέ-
19 νοις πίστει τῇ εἰς ἐμέ. Ὅθεν, βασιλεῦ Ἀγρίππα, οὐκ
20 ἐγενόμην ἀπειθῆς τῇ οὐρανίῳ ὀπτασίᾳ· ἀλλὰ τοῖς ἐν
Δαμασκῷ πρῶτόν τε καὶ Ἱεροσολύμοις, πᾶσάν τε τὴν
χώραν τῆς Ἰουδαίας, καὶ τοῖς ἔθνεσιν ἀπήγγελλον μετανο-
εῖν καὶ ἐπιστρέφειν ἐπὶ τὸν Θεόν, ἅξια τῆς μετανοίας ἔργα
21 πράσσοντας. ἕνεκα τούτων με Ἰουδαῖοι συλλαβόμενοι

10 τε *pri.*] ε° WH^m ἐν *sec.*] ε° 12 οἷς] + καὶ ε τῆς] Lⁿ[Tr]:
+ παρὰ ε A 14 τε] δὲ ε λέγουσαν πρὸς με] λαλοῦσαν πρὸς με
καὶ λέγουσαν ε 15 εἶπα] -ον ε Κύριος] ε° 16 εἰδές] + με
WHR(p.m.)Scr 17 ἐκ *sec.*] ε° ἐγὼ ἀποστ. σε] νῦν σε ἀποστ. ε:
ἐ. ἀποστ. σε, TiBR 18 τοῦ *ante* ἐπιστρ.] καὶ Beza J 20 τε
pri.] ε° Ἱερο.] *pr* ἐν Lⁿ πᾶσάν] *pr* εἰς ε[Tr]_m(A)B_m ἀπήγ-
γελον] ἀπαγγέλλων ε: C₅mElz 21 Ἰουδαῖοι] *pr* οἱ ε LⁿA συλ-
λαβ.] + ὄντα Ti[B]

ἐν τῷ ἱερῷ ἐπειρῶντο διαχειρίσασθαι. ἐπικουρίας οὖν 22
τυχὼν τῆς ἀπὸ τοῦ Θεοῦ ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης ἔστηκα
μαρτυρόμενος μικρῷ τε καὶ μεγάλῳ, οὐδὲν ἐκτὸς λέγων ὦν
τε οἱ προφῆται ἐλάλησαν μελλόντων γίνεσθαι καὶ Μωυ-
σῆς, εἰ παθητὸς ὁ Χριστός, εἰ πρῶτος ἐξ ἀναστάσεως 23
νεκρῶν φῶς μέλλει καταγγέλλειν τῷ τε λαῷ καὶ τοῖς ἔθνε-
σιν.

Ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἀπολογουμένου ὁ Φῆστος μεγάλη τῇ 24
φωνῇ φησὶν, Μαίην, Παῦλε· τὰ πολλά σε γράμματα εἰς
μανίαν περιτρέπει. ὁ δὲ Παῦλος, Οὐ μαίνομαι, φησὶν, 25
κράτιστε Φῆστε, ἀλλὰ ἀληθείας καὶ σωφροσύνης ῥήματα
ἀποφθέγγομαι. ἐπίσταται γὰρ περὶ τούτων ὁ βασι- 26
λεύς, πρὸς ὃν καὶ παρρησιαζόμενος λαλῶ· λανθάνειν γὰρ
αὐτόν τι τούτων οὐ πείθομαι οὐθέν· οὐ γάρ ἐστιν ἐν γωνίᾳ
πεπραγμένον τοῦτο. πιστεύεις, βασιλεῦ Ἀγρίππα, τοῖς 27
προφήταις; οἶδα ὅτι πιστεύεις. ὁ δὲ Ἀγρίππας πρὸς 28
τὸν Παῦλον, Ἐν ὀλίγῳ με πείθεις Χριστιανὸν ποιῆσαι.
ὁ δὲ Παῦλος, Εὐξαίμην ἂν τῷ Θεῷ καὶ ἐν ὀλίγῳ καὶ ἐν 29
μεγάλῳ οὐ μόνον σὲ ἀλλὰ καὶ πάντας τοὺς ἀκούοντάς μου
σήμερον γενέσθαι τοιοῦτους ὅποῖος κἀγώ εἰμι, παρεκτὸς
τῶν δεσμῶν τούτων. Ἀνέστη τε ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ 30
ἡγεμὼν ἡ τε Βερνίκη καὶ οἱ συνακαθήμενοι αὐτοῖς· καὶ 31
ἀναχωρήσαντες ἐλάλουν πρὸς ἀλλήλους λέγοντες ὅτι Οὐ-
δὲν θανάτου ἡ δεσμῶν ἄξιον πρᾶσσει ὁ ἄνθρωπος οὗτος.
Ἀγρίππας δὲ τῷ Φῆστῳ ἔφη, Ἀπολεύσθαι ἐδύνατο ὁ 32
ἄνθρωπος οὗτος, εἰ μὴ ἐπεκέκλητο Καίσαρα.

22 ἀπὸ] παρὰ ε μαρτυρόμενος] -ρούμενος ε : C 23 τε] ε°
24 φησὶν] ἔφη ε 25 Παῦλος] ε°A° φησὶν] -σί WH_a ἀλλὰ]
ἀλλ' ε : CE_r 26 καὶ] WH°(n.m.) , τι] WH°(n.m.) οὐθέν] οὐδέν
ε : Lⁿ[Tr] 28 Παῦλος] + εἶπεν ε : Scr πείθεις] πείθη AB_m
ποιῆσαι] γενέσθαι εB_m 29 Παῦλος] + εἶπεν ε : Scr εὐξαίμην]
εὐξαίμην Tⁱ μεγάλῳ] πολλῷ ε(n.m.)B_m κἀγώ] καὶ ἐγώ WH(n.a.)
30 ἀνέστη τε] pr καὶ ταῦτα εἰπόντος αὐτοῦ ε : -τε ε συνακαθ.] συγ-
καθ. ε LⁿTrA 31 ἄξιον] ante ἡ δεσμῶν εA : + τι TⁱBWH_m
32 ἐδύνατο] ἡδύν. Lⁿ ἐπεκέκλητο] ἐπικ. Lⁿ

- 27 Ὡς δὲ ἐκρίθη τοῦ ἀποπλεῖν ἡμᾶς εἰς τὴν Ἰταλίαν, παρε-
 δίδουν τόν τε Παῦλον καὶ τινας ἐτέρους δεσμώτας ἑκατον-
 2 τάρχη ὀνόματι Ἰουλίῳ σπείρης Σεβαστῆς. ἐπιβάντες
 δὲ πλοίῳ Ἀδραμυττηνῷ μέλλοντι πλεῖν εἰς τοὺς κατὰ τὴν
 Ἀσίαν τόπους ἀνήχθημεν, ὄντος σὺν ἡμῖν Ἀριστάρχου
 3 Μακεδόνης Θεσσαλονικέως. τῇ τε ἐτέρᾳ κατήχθημεν
 εἰς Σιδῶνα· φιλανθρώπως τε ὁ Ἰούλιος τῷ Παύλῳ χρησά-
 μενος ἐπέτρεψεν πρὸς τοὺς φίλους πορευθέντι ἐπιμελείας
 4 τυχεῖν. κἀκεῖθεν ἀναχθέντες ὑπεπλεύσαμεν τὴν Κύ-
 5 προν διὰ τὸ τοὺς ἀνέμους εἶναι ἐναντίους. τό τε πέλαγος
 τὸ κατὰ τὴν Κιλικίαν καὶ Παμφυλίαν διαπλεύσαντες
 6 κατήλθαμεν εἰς Μύρρα τῆς Λυκίας. Κἀκεῖ εὐρὼν ὁ
 ἑκατοντάρχης πλοῖον Ἀλεξανδρινὸν πλέον εἰς τὴν Ἰταλίαν
 7 ἐνεβίβασεν ἡμᾶς εἰς αὐτό. ἐν ἱκαναῖς δὲ ἡμέραις βρα-
 δυπλοοῦντες καὶ μόλις γενόμενοι κατὰ τὴν Κνίδον, μὴ
 προσεῶντος ἡμᾶς τοῦ ἀνέμου, ὑπεπλεύσαμεν τὴν Κρήτην
 8 κατὰ Σαλμώνην· μόλις τε παραλεγόμενοι αὐτὴν ἤλθο-
 μεν εἰς τόπον τινὰ καλούμενον Καλοὺς Λιμένας, ᾧ ἐγγὺς
 ἦν πόλις Λασέα.
 9 Ἰκανοῦ δὲ χρόνου διαγενομένου καὶ ὄντος ἤδη ἐπισφα-
 λοῦς τοῦ πλοῦς διὰ τὸ καὶ τὴν νηστείαν ἤδη παρεληλυθέ-
 10 ναι, παρήνει ὁ Παῦλος λέγων αὐτοῖς, ἄνδρες, θεωρῶ
 ὅτι μετὰ ὕβρεως καὶ πολλῆς ζημίας οὐ μόνον τοῦ φορτίου
 καὶ τοῦ πλοίου ἀλλὰ καὶ τῶν ψυχῶν ἡμῶν μέλλειν ἔσσεσθαι
 11 τὸν πλοῦν. ὁ δὲ ἑκατοντάρχης τῷ κυβερνήτῃ καὶ τῷ
 ναυκλήρῳ μᾶλλον ἐπέειθε ἢ τοῖς ὑπὸ Παύλου λεγομένοις.

■ Ἀδραμυττηνῷ Ἀδραμυττηνῷ WH μέλλοντι] -τες ς (n.m.) εἰς]
 ς°[A] 3 ἐπέτρεψεν] -ψε WH_a τοὺς ς°: CErJ πορευθέντι]
 -θέντα ς (n.m.) 5 κατήλθαμεν] -ομεν ς LnA: pr δι' ἡμερῶν δεκάπεντε
 WH_m: Scr Μύρρα] Μύρα ς 6 ἑκατοντάρχης] -όνταρχος ς
 Ἀλεξανδρινὸν] -δρίνον ς LnTrA: Er 8 ἦν] post πόλις TiB Λα-
 σέα] -αία ς TiB(n.m.): Αλασσα LnBm 10 φορτίου] φόρτον ς: C
 11 ἑκατοντάρχης] -όνταρχος ς: C μᾶλλον] post ἐπέειθ. ς Παύλου]
 pr τοῦ ς [A]

ἀνευθέτου δὲ τοῦ λιμένος ὑπάρχοντος πρὸς παραχειμασίαν 12
οἱ πλείονες ἔθεντο βουλὴν ἀναχθῆναι ἐκεῖθεν, εἰ πῶς δύ-
ναιτο κατανητήσαντες εἰς Φοῖνικα παραχειμάσαι, λιμένα
τῆς Κρήτης βλέποντα κατὰ λίβα καὶ κατὰ χώρον.
Ὑποπνεύσαντος δὲ νότου δόξαντες τῆς προθέσεως κεκρατη- 13
κέναι, ἄραντες ἄσσον παρελέγοντο τὴν Κρήτην. μετ' 14
οὐ πολὺ δὲ ἔβαλεν κατ' αὐτῆς ἄνεμος τυφωνικὸς ὃ καλού-
μενος Εὐρακύλων· συναρπασθέντος δὲ τοῦ πλοίου καὶ 15
μὴ δυναμένου ἀντοφθαλμεῖν τῷ ἀνέμῳ, ἐπιδόντες ἐφερό-
μεθα. νησίον δέ τι ὑποδραμόντες καλούμενον Καῦδα, 16
ἰσχύσαμεν μόλις περικρατεῖς γενέσθαι τῆς σκάφης·
ἦν ἄραντες βοηθείαις ἐχρῶντο, ὑποζωννύντες τὸ πλοῖον· 17
φοβούμενοί τε μὴ εἰς τὴν Σύρτιν ἐκπέσωσιν, χαλάσαντες
τὸ σκεῦος οὕτως ἐφέροντο. σφοδρῶς δὲ χειμαζομένων 18
ἡμῶν τῇ ἐξῆς ἐκβολὴν ἐποιούντο· καὶ τῇ τρίτῃ αὐτό- 19
χειρες τὴν σκευὴν τοῦ πλοίου ἔριψαν· μήτε δὲ ἡλίου 20
μήτε ἄστρων ἐπιφαινόντων ἐπὶ πλείονας ἡμέρας, χειμῶνός
τε οὐκ ὀλίγου ἐπικειμένου, λοιπὸν περιηρεῖτο ἑλπίς πᾶσα
τοῦ σώζεσθαι ἡμᾶς. Πολλῆς τε ἀσιτίας ὑπαρχούσης 21
τότε σταθεῖς ὁ Παῦλος ἐν μέσῳ αὐτῶν εἶπεν, ὦ
ἄνδρες, πειθαρχήσαντάς μοι μὴ ἀνάγεσθαι ἀπὸ τῆς Κρή-
της, κερδησαί τε τὴν ὕβριν ταύτην καὶ τὴν ζημίαν.
καὶ τὰ νῦν παραινῶ ὑμᾶς εὐθυμεῖν· ἀποβολὴ γὰρ ψυχῆς 22
οὐδεμία ἔσται ἐξ ὑμῶν, πλὴν τοῦ πλοίου. παρέστη 23
γάρ μοι ταύτῃ τῇ νυκτὶ τοῦ Θεοῦ, οὗ εἰμί, ᾧ καὶ λατρεύω,
ἄγγελος λέγων, Μὴ φοβοῦ, Παῦλε· Καίσαρί σε δεῖ 24
παραστήναι· καὶ ἰδοὺ κεχάρισται σοι ὁ Θεὸς πάντας τοὺς

12 πλείονες] πλείους 5 ἐκεῖθεν] κακεῖθεν 5 κατὰ sec.] J^o
13 ἄσσον] Ἄσσον, 5 : Ἄσσον Elz : J 14 Εὐρακύλων] Εὐροκλύδων 5
Bm 15 δυναμένου] δυνομένου WHa 16 Καῦδα] Κλαῦδα TiB(n.m.)
RmScr : K[λ]αῦδα A : Κλαῦδην 5 Bm μόλις] ante ἰσχύσ. 5
17 Σύρτιν] σύρτ. 5 TrA : Elz : σύρτ. Ln 19 ἔριψαν] ἔρρ- 5 Ln TrA Bm :
-αμεν 5(n.m.) Bm 20 οὐκ ὀλίγου] οὐχ ὀλ. WHa πᾶσα] ante ἑλπίς 5
21 τε ῥηί.] δὲ 5 23 ταύτῃ] post τῇ νυκτὶ 5 : C εἰμί] + ἐγὼ Ln Ti
[A]B ἄγγελος] ante τοῦ θεοῦ 5

- 25 πλέοντας μετὰ σοῦ. διὸ εὐθυμεῖτε, ἄνδρες· πιστεύω
γὰρ τῷ Θεῷ ὅτι οὕτως ἔσται καθ' ὃν τρόπον λελάληταί
26 μοι. εἰς νῆσον δέ τινα δεῖ ἡμᾶς ἐκπεσεῖν.
27 Ὡς δὲ τεσσαρεσκαίδεκάτῃ νύξ ἐγένετο, διαφορομένων
ἡμῶν ἐν τῷ Ἀδρίᾳ, κατὰ μέσον τῆς νυκτὸς ὑπενόουν οἱ
28 ναῦται προσάγειν τινὰ αὐτοῖς χώραν· καὶ βολίσαν-
τες εὗρον ὀργυιᾶς εἴκοσι· βραχὺ δὲ διαστήσαντες καὶ
29 πάλιν βολίσαντες εὗρον ὀργυιᾶς δεκαπέντε. φοβού-
μενοί τε μή που κατὰ τραχεῖς τόπους ἐκπέσωμεν, ἐκ πρύ-
μνης ῥύψαντες ἀγκύρας τέσσαρας εὔχοντο ἡμέραν γενέσθαι.
30 τῶν δὲ ναυτῶν ζητούντων φυγεῖν ἐκ τοῦ πλοίου, καὶ χαλα-
σάντων τὴν σκάφην εἰς τὴν θάλασσαν προφάσει ὥς ἐκ
31 πύργου ἀγκύρας μελλόντων ἐκτείνειν, εἶπεν ὁ Παῦλος
τῷ ἑκατοντάρχῃ καὶ τοῖς στρατιώταις, Ἐὰν μὴ οὗτοι μεί-
32 νωσιν ἐν τῷ πλοίῳ, ὑμεῖς σωθῆναι οὐ δύνασθε. τότε
ἀπέκοψαν οἱ στρατιῶται τὰ σχοινία τῆς σκάφης καὶ εἴα-
33 σαν αὐτὴν ἐκπεσεῖν. ἄχρι δὲ οὗ ἡμέρα ἡμελλεν γίνε-
σθαι, παρεκάλει ὁ Παῦλος ἅπαντας μεταλαβεῖν τροφῆς
λέγων, Τεσσαρεσκαίδεκάτῃν σήμερον ἡμέραν προσδοκῶν-
34 τες ἄσιτοι διατελεῖτε, μηθὲν προσλαβόμενοι. διὸ πα-
ρακαλῶ ὑμᾶς μεταλαβεῖν τροφῆς· τοῦτο γὰρ πρὸς τῆς
ὑμετέρας σωτηρίας ὑπάρχει· οὐδενὸς γὰρ ὑμῶν θρῖξ ἀπὸ
35 τῆς κεφαλῆς ἀπολείται. εἶπας δὲ ταῦτα καὶ λαβὼν
ἄρτον εὐχαρίστησεν τῷ Θεῷ ἐνώπιον πάντων, καὶ κλάσας
36 ἥρξατο ἐσθίειν. εὐθυμοὶ δὲ γενόμενοι πάντες καὶ αὐτοὶ
37 προσελάβοντο τροφῆς. ἡμεθα δὲ αἱ πᾶσαι ψυχαὶ ἐν

27 Ἀδρίᾳ] Ἀδρ. WH προσάγειν] προσαχεῖν WH_m 29 τε] δὲ Tr_m
 πού] πως εἰ: πω Ln κατὰ] εἰς εἰς ἐκπέσωμεν] -σιν εἰ: C₅₂ J
 τέσσαρας] τέσσαρες WH_a εὔχοντο] ἡύχ. εἰ Ln WH (n.a.) 30 πρύ-
 ρης] πρύ. εἰ TrA: -ρας εἰ TrA WH_a ἀγκύρας] post μελλ. εἰ 32 ἀπέ-
 κοψαν] post οἱ στρατ. εἰ 33 ἡμελλεν] ἔμ. εἰ TiB: ante ἡμ. εἰ μη-
 θέν] μηδὲν εἰ B προσλαβόμενοι] προσλαμβάνόμενοι Ln 34 μετα-
 λαβεῖν] προσλαβεῖν εἰ οὐδενὸς] οὐθενὸς Ln ἀπὸ] ἐκ εἰ
 ἀπολείται] πεσείται εἰ 35 εἶπας] εἰπὼν εἰ 37 ἡμεθα] ἡμεν εἰ
 αἱ πᾶ. ψυχαὶ] post ἐν τῷ πλ. εἰ

τῷ πλοίῳ διακόσιαι ἐβδομήκοντα ἑξ. κορεσθέντες δὲ 38
τροφῆς ἐκούφισον τὸ πλοῖον ἐκβαλλόμενοι τὸν σῖτον εἰς
τὴν θάλασσαν. ὅτε δὲ ἡμέρα ἐγένετο, τὴν γῆν οὐκ 39
ἐπεγίνωσκον· κόλπον δέ τινα κατενόουν ἔχοντα αἰγιαλόν,
εἰς ὃν ἐβουλεύοντο εἰ δύναιτο ἐξῶσαι τὸ πλοῖον. καὶ 40
τὰς ἀγκύρας περιελόντες εἷων εἰς τὴν θάλασσαν, ἅμα
ἀνέντες τὰς ζευκτηρίας τῶν πηδαλίων· καὶ ἐπάραντες τὸν
ἀρτέμωνα τῇ πνεύσῃ κατείχον εἰς τὸν αἰγιαλόν.
περιπεσόντες δὲ εἰς τόπον διθάλασσον ἐπέκειλαν τὴν ναῦν· 41
καὶ ἡ μὲν πρῶρα ἐρέισασα ἔμεινεν ἀσάλευτος, ἡ δὲ πρύμνα
ἐλύετο ὑπὸ τῆς βίας. τῶν δὲ στρατιωτῶν βουλὴ ἐγέ- 42
νετο ἵνα τοὺς δεσμώτας ἀποκτείνωσιν, μὴ τις ἐκκολυμβή-
σας διαφύγῃ. ὁ δὲ ἑκατοντάρχης βουλόμενος διασῶσαι 43
τὸν Παῦλον ἐκώλυσεν αὐτοὺς τοῦ βουλήματος· ἐκέλευσέν
τε τοὺς δυναμένους κολυμβᾶν ἀπορίψαντας πρώτους ἐπὶ
τὴν γῆν ἐξιέναι, καὶ τοὺς λοιπούς, οὓς μὲν ἐπὶ σανίσιν, 44
οὓς δὲ ἐπὶ τινων τῶν ἀπὸ τοῦ πλοίου. καὶ οὕτως ἐγένετο
πάντας διασωθῆναι ἐπὶ τὴν γῆν.

Καὶ διασωθέντες τότε ἐπέγνωμεν ὅτι Μελίτη ἡ νῆσος 23
καλεῖται. οἱ τε βάρβαροι παρείχαν οὐ τὴν τυχούσαν 2
φιλανθρωπίαν ἡμῖν· ἄψαντες γὰρ πυρὰν προσελάβοντο
πάντας ἡμᾶς διὰ τὸν ὑετὸν τὸν ἐφεστῶτα καὶ διὰ τὸ ψῦ-
χος. συστρέψαντος δὲ τοῦ Παύλου φρυγάνων τι πλη- 3
θος καὶ ἐπιθέντος ἐπὶ τὴν πυρὰν, ἔχιδνα ἀπὸ τῆς θερμῆς
ἐξελθοῦσα καθήψεν τῆς χειρὸς αὐτοῦ. ὥς δὲ εἶδον οἱ 4
βάρβαροι κρεμάμενον τὸ θηρίον ἐκ τῆς χειρὸς αὐτοῦ, πρὸς
ἀλλήλους ἔλεγον, Πάντως φονεύς ἐστιν ὁ ἄνθρωπος οὗτος,

διακόσιαι] ὡς WH(n.m.)Rm: Scr 39 ἐβουλεύοντο] -εύσαντο s(n.m.)
ἐξῶσαι] ἐκσῶσαι WH(n.m.)Rm: Scr 40 ἀρτέμωνα] -μονα s: C
41 ἐπέκειλαν] ἐπώκειλαν s Bm πρῶρα] πρῶ. sA: πρῶ. Tr βίας]
+ τῶν κυμάτων s [Tr] sed Tr^m[A]Bm 42 διαφύγῃ] -γοι s: C
43 ἑκατοντάρχης] -όνταρχος s ἀπορίψαντας] ἀπορρ. s LnTrA
1 ἐπέγνωμεν] -σαν s Μελίτη] Μελιτήνη WHRm ■ τε] δὲ s
παρείχαν] -ον s ἄψαντες] ἀνάψ. s ψῦχος] ψύχος s TrWH
3 τι] s^o(n.m.) ἀπὸ] ἐκ s(n.m.) ἐξελθ.] διεξελθ. A καθήψεν]
ψε LnWH 4 εἶδον] -αν TrWH ἐλεγον] ante πρὸς ἀλλ. s

- ὃν διασωθέντα ἐκ τῆς θαλάσσης ἡ δίκη ζῆν οὐκ εἶασεν.
 5 ὁ μὲν οὖν ἀποτινάξας τὸ θηρίον εἰς τὸ πῦρ ἔπαθεν οὐδὲν
 6 κακόν. οἱ δὲ προσεδόκων αὐτὸν μέλλειν πίμπρασθαι
 ἢ καταπίπτειν ἄφνω νεκρόν· ἐπὶ πολὺ δὲ αὐτῶν προσδο-
 κώντων, καὶ θεωρούντων μηδὲν ἄτοπον εἰς αὐτὸν γινόμε-
 νον, μεταβαλλόμενοι ἔλεγον αὐτὸν εἶναι θεόν.
 7 Ἐν δὲ τοῖς περὶ τὸν τόπον ἐκείνον ὑπῆρχεν χωρία τῷ
 πρώτῳ τῆς νήσου ὀνόματι Ποπλίῳ· ὃς ἀναδεξάμενος
 8 ἡμᾶς τρεῖς ἡμέρας φιλοφρόνως ἐξένισεν. ἐγένετο δὲ
 τὸν πατέρα τοῦ Ποπλίου πυρετοῖς καὶ δυσεντερίῳ συν-
 εχόμενον κατακεῖσθαι· πρὸς ὃν ὁ Παῦλος εἰσελθὼν καὶ
 προσευξάμενος, ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτῷ ἰάσατο αὐτόν.
 9 τούτου δὲ γενομένου καὶ οἱ λοιποὶ οἱ ἐν τῇ νήσῳ ἔχοντες
 10 ἀσθενείας προσήρχοντο καὶ ἐθεραπεύοντο· οἱ καὶ πολ-
 λαῖς τιμαῖς ἐτίμησαν ἡμᾶς, καὶ ἀναγομένοις ἐπέθεντο τὰ
 πρὸς τὰς χρείας.
 11 Μετὰ δὲ τρεῖς μῆνας ἀνήχθημεν ἐν πλοίῳ παρακεχειμα-
 κότι ἐν τῇ νήσῳ, Ἀλεξανδρινῷ, παρασήμῳ Διοσκούροις.
 12 καὶ καταχθέντες εἰς Συρακούσας ἐπεμείναμεν ἡμέρας τρεῖς.
 13 ὅθεν περιελθόντες κατηντήσαμεν εἰς Ῥήγιον· καὶ μετὰ
 μίαν ἡμέραν ἐπιγενομένου νότου δευτεραῖοι ἤλθομεν εἰς
 14 Ποτιόλους· οὗ εὐρόντες ἀδελφοὺς παρεκλήθημεν παρ'
 αὐτοῖς ἐπιμεῖναι ἡμέρας ἑπτὰ· καὶ οὕτως εἰς τὴν Ῥώμην
 15 ἦλθαμεν. κακεῖθεν οἱ ἀδελφοὶ ἀκούσαντες τὰ περὶ
 ἡμῶν ἦλθαν εἰς ἀπάντησιν ἡμῖν ἄχρι Ἀππίου Φόρου καὶ
 Τριῶν Ταβερνῶν· οὓς ἰδὼν ὁ Παῦλος εὐχαριστήσας τῷ

5 ἀποτινάξας] -αξάμενος Trm 6 πίμπρασθαι] ἐμπιπράσθαι Ti
 μεταβαλλόμενοι] μεταβαλλ. sLnTiB θεὸν] ante αὐτ. εἶν. s 7 ὑπῆρ-
 χεν] ὑπῆρχε WHa τρεῖς] post ἡμέρας AWH(n.m.) 8 δυσεντερίῳ]
 -ρίᾳ s 9 δὲ] οὖν s καὶ φρι.] [WH] ἐν τῇ νήσῳ] post ἔχ.
 ἀσθ. s 10 τὰς χρείας] τὴν χρεῖαν s 11 Ἀλεξανδρινῷ]-δρίνῳ s
 LnTrA 12 ἡμέρας τρεῖς] ἡμέραις τρισίν Ln 13 περιελθόντες]
 περιελόντες WHRm: Scr 14 παρ'] ἐπ' s εἰς τὴν Ῥώ. ἦλθ.] ἦλθ.
 εἰς Ῥώ. LnTrm ἦλθαμεν] -ομεν s 15 ἦλθαν] ἐξῆλθον s: ἦλθον
 Ln ἄχρι] ἄχρις s Ln

Θεῷ ἔλαβε θάρσος. Ὅτε δὲ εἰσῆλθομεν εἰς Ῥώμην, 16
ἐπετράπη τῷ Παύλῳ μένειν καθ' ἑαυτὸν σὺν τῷ φυλάσ-
σοντι αὐτὸν στρατιώτῃ.

Ἐγένετο δὲ μετὰ ἡμέρας τρεῖς συναλῆσαι αὐτὸν 17
τοὺς ὄντας τῶν Ἰουδαίων πρώτους· συνελθόντων δὲ αὐτῶν
ἔλεγεν πρὸς αὐτούς, Ἐγώ, ἄνδρες ἀδελφοί, οὐδὲν ἐναντίον
ποιήσας τῷ λαῷ ἢ τοῖς ἔθεσι τοῖς πατρώοις, δέσμιος ἐξ
Ἱεροσολύμων παρεδόθην εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ῥωμαίων· 18
οἵτινες ἀνακρίναντές με ἐβούλοντο ἀπολῦσαι διὰ τὸ μηδε- 18
μίαν αἰτίαν θανάτου ὑπάρχειν ἐν ἐμοί. ἀντιλεγόντων 19
δὲ τῶν Ἰουδαίων ἠναγκάσθην ἐπικαλέσασθαι Καίσαρα,
οὐχ ὥς τοῦ ἔθνους μου ἔχων τι κατηγορεῖν. διὰ ταύτην 20
οὖν τὴν αἰτίαν παρεκάλεσα ὑμᾶς ἰδεῖν καὶ προσλαλῆσαι·
ἐνεκεν γὰρ τῆς ἐλπίδος τοῦ Ἰσραὴλ τὴν ἄλυσιν ταύτην
περίκειμαι. οἱ δὲ πρὸς αὐτὸν εἶπαν, Ἡμεῖς οὔτε γράμ- 21
ματα περὶ σοῦ ἐδεξάμεθα ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας, οὔτε παραγε-
νόμενός τις τῶν ἀδελφῶν ἀπήγγειλεν ἢ ἐλάλησέν τι περὶ
σοῦ πονηρόν. ἀξιούμεν δὲ παρὰ σοῦ ἀκοῦσαι ἃ φρο- 22
νεῖς· περὶ μὲν γὰρ τῆς αἰρέσεως ταύτης γνωστὸν ἡμῖν
ἐστὶν ὅτι πανταχοῦ ἀντιλέγεται.

Ταξάμενοι δὲ αὐτῷ ἡμέραν ἦλθον πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν 23
ξενίαν πλείονες· οἷς ἐξετίθετο διαμαρτυρόμενος τὴν βασι-
λείαν τοῦ Θεοῦ, πείθων τε αὐτοὺς περὶ τοῦ Ἰησοῦ ἀπὸ τε
τοῦ νόμου Μωυσέως καὶ τῶν προφητῶν, ἀπὸ πρωῒ ἕως
ἑσπέρας· καὶ οἱ μὲν ἐπείθοντο τοῖς λεγομένοις, οἱ δὲ 24
ἠπίστουν. ἀσύμφωνοι δὲ ὄντες πρὸς ἀλλήλους ἀπελύ- 25

ἔλαβε] -βεν TrA 16 εἰσῆλθομεν] ἦλθ. 5 (n.m.): -αμεν TrWH(n.a.)
Ῥώμην] pr τὴν Ti[B] ἐπετράπη τῷ Παύλῳ] pr ὁ ἐκατόνταρχος παρέδω-
κε (-κεν WHm) τοὺς δεσμίους τῷ στρατοπεδάρχῳ· (-χη 5 Am) 5 Am[B]WHm
Rm: τῷ δὲ Παύλῳ ἐπετράπη 5AmBmWHmRm ἑαυτὸν] αὐτὸν WHa: +
ἐξω τῆς παρεμβολῆς WHm: Scr 17 συναλῆσαι] συγκ. 5 LnTrA
αὐτὸν] τὸν Παῦλον 5 ἐγὼ] post ἄνδρ. ἀδ. 5 ἔθεσι] -σιν TrA
19 κατηγορεῖν] -ρῆσαι 5 20 ἐνεκεν] εἵνεκεν TiBWH(n.a.) 21 εἰ-
παν] -ον 5 περὶ σοῦ] post ἐδεξ. Ln 22 ἡμῖν] post ἐστ. 5
23 ἦλθον] -αν WH(n.a.): ἦκον 5 Am περὶ] pr τὰ 5 25 δὲ] τε TiB

- οντο, εἰπόντος τοῦ Παύλου ῥῆμα ἔν, ὅτι Καλῶς τὸ Πνεῦμα
τὸ Ἅγιον ἐλάλησεν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου πρὸς τοὺς
26 πατέρας ὑμῶν λέγων, Πορεύθητι πρὸς τὸν λαὸν τοῦτον
καὶ εἰπόν, Ἀκοῇ ἀκούσετε καὶ οὐ μὴ συνήτε, καὶ βλέπον-
27 τες βλέψετε καὶ οὐ μὴ ἴδητε· ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδιά
τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς ὤσιν βαρέως ἤκουσαν, καὶ τοὺς
ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμνυσαν· μὴ ποτε ἴδωσιν τοῖς ὀφθαλ-
μοῖς καὶ τοῖς ὤσιν ἀκούσωσιν καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσιν καὶ
28 ἐπιστρέψωσιν, καὶ ἰάσομαι αὐτούς. γνωστὸν οὖν ἔστω
ὑμῖν ὅτι τοῖς ἔθνεσιν ἀπεστάλη τούτο τὸ σωτήριον τοῦ
Θεοῦ· αὐτοὶ καὶ ἀκούσονται.
30 Ἐνέμεινεν δὲ διετίαν ὅλην ἐν ἰδίῳ μισθώματι, καὶ ἀπε-
31 δέχετο πάντας τοὺς εἰσπορευομένους πρὸς αὐτόν, κη-
ρύσσων τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, καὶ διδάσκων τὰ περὶ
τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάσης παρρησίας ἀκω-
λύτως.

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΠΑΥΛΟΥ.

ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ.

- 1 Παῦλος δούλος Ἰησοῦ Χριστοῦ, κλητὸς ἀπόστολος,
2 ἀφωρισμένος εἰς εὐαγγέλιον Θεοῦ, ☩ προεπηγγείλατο
3 διὰ τῶν προφητῶν αὐτοῦ ἐν γραφαῖς ἀγίαις περὶ τοῦ
Υἱοῦ αὐτοῦ, τοῦ γενομένου ἐκ σπέρματος Δαυεὶδ κατὰ
4 σάρκα, τοῦ ὀρισθέντος Υἱοῦ Θεοῦ ἐν δυνάμει κατὰ

ὑμῶν] ἡμῶν 5 26 λέγων] λέγον 5 Ln εἰπόν] -πέ 5: CEγ
27 ἐπιστρέψουσιν] -ψουσιν WH_a ἰάσομαι] -σωμαι 5 Ln 28 ὑμῖν]
ante ἔστω AWH τοῦτο] 5° 29 + καὶ ταῦτα αὐτοῦ εἰπόντος,
ἀπῆλθον οἱ Ἰουδαῖοι, πολλὴν ἔχοντες ἐν ἑαυτοῖς συζήτησιν 5 Am[B] Rm:
Scr 30 ἐνέμεινεν] ἔμεινεν 5 Ln δέ] + ὁ Παῦλος 5 31 Χρι-
στοῦ] Ti[B]_m ἀκωλύτως.] + πρᾶξεις ἀποστολῶν. TrA

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΠΑΥΛΟΥ. ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ. — ἐπιστ. Παύ.
TiAB: Παύλου τοῦ ἀποστόλου ἡ πρὸς Ῥωμαίους ἐπιστολή
5 1 Ἰησοῦ Χριστοῦ] Χρ. Ἰησ. Tr(n.m.)TiWH_m

πνεῦμα ἀγιοσύνης ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν, Ἰησοῦ Χριστοῦ
τοῦ Κυρίου ἡμῶν, δι' οὗ ἐλάβομεν χάριν καὶ ἀποστο- 5
λὴν εἰς ὑπακοὴν πίστεως ἐν πάσιν τοῖς ἔθνεσιν ὑπὲρ τοῦ
ὀνόματος αὐτοῦ, ἐν οἷς ἐστέ καὶ ὑμεῖς κλητοὶ Ἰησοῦ 6
Χριστοῦ· πάσιν τοῖς οὖσιν ἐν Ῥώμῃ ἀγαπητοῖς Θεοῦ, 7
κλητοῖς ἁγίοις· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ Πατρὸς
ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Πρῶτον μὲν εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ μου διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ 8
περὶ πάντων ὑμῶν, ὅτι ἡ πίστις ὑμῶν καταγγέλλεται ἐν
ὄλῳ τῷ κόσμῳ. μάρτυς γάρ μου ἐστὶν ὁ Θεός, ᾧ λα- 9
τρεύω ἐν τῷ πνεύματί μου ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Υἱοῦ αὐ-
τοῦ, ὡς ἀδιαλείπτως μνείαν ὑμῶν ποιῶμαι πάντοτε 10
ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου δεόμενος, εἴ πως ἤδη ποτὲ εὐδοθή-
σομαι ἐν τῷ θελήματι τοῦ Θεοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς.
ἐπιποθῶ γὰρ ἰδεῖν ὑμᾶς, ἵνα τι μεταδῶ χάρισμα ὑμῖν 11
πνευματικὸν εἰς τὸ στηριχθῆναι ὑμᾶς, τοῦτο δέ ἐστιν 12
συνπαρακληθῆναι ἐν ὑμῖν διὰ τῆς ἐν ἀλλήλοις πίστεως
ὑμῶν τε καὶ ἐμοῦ. οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, 13
ὅτι πολλάκις προεθέμην ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς (καὶ ἐκωλύθη
ἄχρι τοῦ δεῦρο), ἵνα τινὰ καρπὸν σχῶ καὶ ἐν ὑμῖν καθὼς
καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς ἔθνεσιν. Ἑλλησὶν τε καὶ βαρβά- 14
ροις, σοφοῖς τε καὶ ἀνοήτοις ὀφειλέτης εἰμί. οὕτως τὸ 15
κατ' ἐμὲ πρόθυμον καὶ ὑμῖν τοῖς ἐν Ῥώμῃ εὐαγγελίσασθαι.
οὐ γὰρ ἐπαισχύνομαι τὸ εὐαγγέλιον· δύναμις γὰρ Θεοῦ 16
ἐστὶν εἰς σωτηρίαν παντὶ τῷ πιστεύοντι, Ἰουδαίῳ τε πρῶ-
τον καὶ Ἑλληνι. δικαιοσύνη γὰρ Θεοῦ ἐν αὐτῷ ἀποκα- 17
λύπτεται ἐκ πίστεως εἰς πίστιν· καθὼς γέγραπται, Ὁ δὲ
δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται.

Ἀποκαλύπτεται γὰρ ὀργὴ Θεοῦ ἀπ' οὐρανοῦ ἐπὶ πᾶσαν 18

5, 7 πᾶσιν δις] -σι WH^a 8 περὶ] ὑπὲρ 5 10 δεόμενος,] , δεόμε-
νος 5 Ti WH : , B° 12 τοῦτο δέ ἐστιν] τουτέστιν L^{nm} συνπαρ.]
συνπαρ. 5 Lⁿ Tr 13 τινὰ] post καρπ. 5 : C 15 οὕτως] -τω 5 Lⁿ
WH : C 16 εὐαγγέλιον] + τοῦ Χριστοῦ 5 B^m πρῶτον] [Lⁿ] [Tr] m
[WH]

- ἄσεβειαν καὶ ἀδικίαν ἀνθρώπων τῶν τὴν ἀλήθειαν ἐν ἀδι-
 19 κία κατεχόντων· διότι τὸ γνωστὸν τοῦ Θεοῦ φανερόν.
 20 ἔστιν ἐν αὐτοῖς· ὁ Θεὸς γὰρ αὐτοῖς ἐφάνερωσεν. τὰ
 γὰρ ἀόρατα αὐτοῦ ἀπὸ κτίσεως κόσμου τοῖς ποιήμασιν
 νοούμενα καθοράται, ἢ τε αἰδὶος αὐτοῦ δύναμις καὶ θεϊότης,
 21 εἰς τὸ εἶναι αὐτοὺς ἀναπολογήτους· διότι γνόντες τὸν
 Θεὸν οὐχ ὡς Θεὸν ἐδόξασαν ἢ ἡυχάρισθησαν, ἀλλ' ἔμα-
 ταιώθησαν ἐν τοῖς διαλογισμοῖς αὐτῶν, καὶ ἐσκοτίσθη ἡ
 22 ἀσύνετος αὐτῶν καρδιά. φάσκοντες εἶναι σοφοὶ ἐμω-
 23 ράνθησαν, καὶ ἥλλαξαν τὴν δόξαν τοῦ ἀφθάρτου Θεοῦ
 ἐν ὁμοιώματι εἰκόνης φθαρτοῦ ἀνθρώπου καὶ πετεινῶν καὶ
 τετραπόδων καὶ ἐρπετῶν.
 24 Διὸ παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῶν
 καρδιῶν αὐτῶν εἰς ἀκαθαρσίαν τοῦ ἀτιμάζεσθαι τὰ σώματα
 25 αὐτῶν ἐν αὐτοῖς· οὔτινες μετήλλαξαν τὴν ἀλήθειαν τοῦ
 Θεοῦ ἐν τῷ ψεῦδει, καὶ ἐσεβάσθησαν καὶ ἐλάτρευσαν τῇ
 κτίσει παρὰ τὸν κτίσαντα, ὃς ἔστιν εὐλογητὸς εἰς τοὺς
 26 αἰῶνας· ἀμήν. Διὰ τοῦτο παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς
 εἰς πάθη ἀτιμίας· αἱ τε γὰρ θήλειαι αὐτῶν μετήλλαξαν
 27 τὴν φυσικὴν χρῆσιν εἰς τὴν παρὰ φύσιν· ὁμοίως τε
 καὶ οἱ ἄρσενες, ἀφέντες τὴν φυσικὴν χρῆσιν τῆς θηλείας,
 ἐξεκαύθησαν ἐν τῇ ὀρέξει αὐτῶν εἰς ἀλλήλους, ἄρσενες ἐν
 ἄρσεσιν τὴν ἀσχημοσύνην κατεργαζόμενοι, καὶ τὴν ἀντι-
 μισθίαν ἣν ἔδει τῆς πλάνης αὐτῶν ἐν ἑαυτοῖς ἀπολαμβά-
 28 νοντες. καὶ καθὼς οὐκ ἐδοκίμασαν τὸν Θεὸν ἔχειν ἐν
 ἐπιγνώσει, παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς εἰς ἀδόκιμον νοῦν,
 29 ποιεῖν τὰ μὴ καθήκοντα, πεπληρωμένους πάσῃ ἀδικίᾳ,
 πονηρίᾳ, πλεονεξίᾳ, κακίᾳ· μεστοὺς φθόνου, φόνου, ἔριδος,
 30 δόλου, κακοηθείας· ψιθυριστάς, καταλάλους, θεοστύ-

19 γὰρ] ante Θεὸς 5 21 ἡυχάρισθησαν] εὐχ. 5 WH_a ἀλλ'] ἀλλὰ
 TrWH(n.a.) 24 διὸ] + καὶ 5[A]Bm αὐτοῖς] ἐαυ. 5 27 τε] δὲ
 LnTrm ἄρσ. ter] ἄρρ. ἄρσ. ἄρσ. 5 : ἄρρ. ter TiBWH_a : ErElz ἄρσε-
 σιν] -σι WH_a ἐαυτοῖς] αὐ. WH(n.a.) 29 ἀδικίᾳ] + πορνεία 5Bm
 κακίᾳ] ante πονηρ. LnWH_m : ante πλεον. TiBWH_m κακοηθείας] -θείας WH

γείς, ὑβριστάς, ὑπερηφάνους, ἀλαζόνας, ἐφευρετὰς κακῶν,
γονεῦσιν ἀπειθεῖς, ἄσυνέτους, ἄσυνθέτους, ἀστόργους, 31
ἀνελεήμονας· οἷτινες τὸ δικαίωμα τοῦ Θεοῦ ἐπιγνόντες, 32
ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες ἄξιοι θανάτου εἰσίν, οὐ μό-
νον αὐτὰ ποιοῦσιν, ἀλλὰ καὶ συνευδοκοῦσιν τοῖς πράσσου-
σιν.

Διὸ ἀναπολόγητος εἶ, ■ ἄνθρωπε πᾶς ὁ κρίνων· ἐν ᾧ 2
γὰρ κρίνεις τὸν ἕτερον, σεαυτὸν κατακρίνεις· τὰ γὰρ αὐτὰ
πράσσεις ὁ κρίνων. οἶδαμεν δὲ ὅτι τὸ κρίμα τοῦ Θεοῦ 2
ἐστὶν κατὰ ἀλήθειαν ἐπὶ τοὺς τὰ τοιαῦτα πράσσοντας.
λογίζῃ δὲ τοῦτο, ᾧ ἄνθρωπε ὁ κρίνων τοὺς τὰ τοιαῦτα 3
πράσσοντας καὶ ποιῶν αὐτά, ὅτι σὺ ἐκφεύξῃ τὸ κρίμα τοῦ
Θεοῦ; ἢ τοῦ πλούτου τῆς χρηστότητος αὐτοῦ καὶ τῆς 4
ἀνοχῆς καὶ τῆς μακροθυμίας καταφρονεῖς, ἀγνοῶν ὅτι τὸ
χρηστὸν τοῦ Θεοῦ εἰς μετάνοιάν σε ἄγει; κατὰ δὲ τὴν 5
σκληρότητά σου καὶ ἀμετανόητον καρδίαν θησαυρίζεις
σεαυτῷ ὀργὴν ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς καὶ ἀποκαλύψεως δικαιοκρι-
σίας τοῦ Θεοῦ, ὃς ἀποδώσει ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐ- 6
τοῦ· τοῖς μὲν καθ' ὑπομονὴν ἔργου ἀγαθοῦ δόξαν καὶ 7
τιμὴν καὶ ἀφθαρσίαν ζητοῦσιν, ζωὴν αἰώνιον· τοῖς δὲ 8
ἐξ ἐριθείας, καὶ ἀπειθοῦσι τῇ ἀληθείᾳ πειθομένοις δὲ τῇ
ἀδικίᾳ, ὀργὴ καὶ θυμός, θλίψις καὶ στενοχωρία, ἐπὶ 9
πᾶσαν ψυχὴν ἀνθρώπου τοῦ κατεργαζομένου τὸ κακόν,
Ἰουδαίου τε πρῶτον καὶ Ἑλλήνος· δόξα δὲ καὶ τιμὴ 10
καὶ εἰρήνη παντὶ τῷ ἐργαζομένῳ τὸ ἀγαθόν, Ἰουδαίῳ τε
πρῶτον καὶ Ἑλλήνι· οὐ γὰρ ἐστὶν προσωποληψία 11
παρὰ τῷ Θεῷ.

Ὅσοι γὰρ ἀνόμως ἡμαρτον, ἀνόμως καὶ ἀπολοῦνται· 12
καὶ ὅσοι ἐν νόμῳ ἡμαρτον, διὰ νόμου κριθήσονται· οὐ 13

31 ἀστόργους]+ἀσπόνδους ςBm 32 ἐπιγνόντες] ἐπιγινώσκοντες WHm
ποιοῦσιν...συνευδοκοῦσιν]-οὔντες bis LzmTrm ■ δὲ] γὰρ LnmTrmTi
B(n,m.)WHmRm 4 ἄγει;] ἄγει, LnA 5 Θεοῦ,] θεοῦ; Ln
7 ζητοῦσιν]-σι WH. 8 ἐριθείας]-θείας WH ἀπειθοῦσι]-σιν Tr:
+μὲν ςA ὀργ. κ. θυ.] θυ. κ. ὀργ. ς θυμός,] θυμός. LnTiB

- γὰρ οἱ ἀκροαταὶ νόμου δίκαιοι παρὰ τῷ Θεῷ, ἀλλ' οἱ ποι-
 14 ταὶ νόμον δικαιωθήσονται· ὅταν γὰρ ἔθνη τὰ μὴ νόμον
 ἔχοντα φύσει τὰ τοῦ νόμου ποιῶσιν, οὗτοι νόμον μὴ ἔχον-
 15 τες ἑαυτοῖς εἰσὶν νόμος· οἷτινες ἐνδείκνυνται τὸ ἔργον
 τοῦ νόμου γραπτὸν ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν, συνμάρτυρού-
 σης αὐτῶν τῆς συνειδήσεως, καὶ μεταξὺ ἀλλήλων τῶν
 16 λογισμῶν κατηγορούντων ἢ καὶ ἀπολογουμένων, ἐν
 ἡμέρᾳ ὅτε κρινεῖ ὁ Θεὸς τὰ κρυπτὰ τῶν ἀνθρώπων κατὰ τὸ
 εὐαγγέλιόν μου διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ.
- 17 Εἰ δὲ σὺ Ἰουδαῖος ἐπονομάζῃ καὶ ἐπαναπαύῃ νόμῳ καὶ
 18 καυχᾶσαι ἐν Θεῷ καὶ γινώσκεις τὸ θέλημα καὶ δοκι-
 μάζεις τὰ διαφέροντα, κατηχούμενος ἐκ τοῦ νόμου,
 19 πέποιθάς τε σεαυτὸν ὁδηγὸν εἶναι τυφλῶν, φῶς τῶν ἐν
 20 σκότει, παιδευτὴν ἀφρόνων, διδάσκαλον νηπίων, ἔχον-
 τα τὴν μόρφωσιν τῆς γνώσεως καὶ τῆς ἀληθείας ἐν τῷ
 21 νόμῳ· ὁ οὖν διδάσκων ἕτερον σεαυτὸν οὐ διδάσκεις;
 22 ὁ κηρύσσων μὴ κλέπτειν κλέπτεις; ὁ λέγων μὴ μοι-
 χεύειν μοιχεύεις; ὁ βδελυσσόμενος τὰ εἰδῶλα ἱεροσυλεῖς;
 23 ὃς ἐν νόμῳ καυχᾶσαι, διὰ τῆς παραβάσεως τοῦ νόμου τὸν
 24 Θεὸν ἀτιμάζεις; τὸ γὰρ ὄνομα τοῦ Θεοῦ δι' ὑμᾶς βλα-
 25 σφημεῖται ἐν τοῖς ἔθνεσιν, καθὼς γέγραπται. Περιτομή
 μὲν γὰρ ὠφελεῖ ἐὰν νόμον πράσσης· ἐὰν δὲ παραβάτης
 26 νόμου ᾖ, ἡ περιτομή σου ἀκροβυστία γέγονεν. ἐὰν
 οὖν ἡ ἀκροβυστία τὰ δικαιώματα τοῦ νόμου φυλάσσης, οὐχ
 27 ἡ ἀκροβυστία αὐτοῦ εἰς περιτομὴν λογισθήσεται, καὶ
 κρινεῖ ἡ ἐκ φύσεως ἀκροβυστία τὸν νόμον τελούσα σὲ τὸν
 28 διὰ γράμματος καὶ περιτομῆς παραβάτην νόμου; οὐ
 γὰρ ὁ ἐν τῷ φανερῷ Ἰουδαῖός ἐστιν, οὐδὲ ἡ ἐν τῷ φανερῷ

13 νόμου δις] pr τοῦ ε τῷ [Lⁿ]Tr^ssed[Tr]_m[WH] 14 ποιῶσιν]
 ποιῇ ε οὗτοι] οἱ τοιοῦτοι Lⁿm 15 συναρτ.] συμμαρτ. LⁿTrA
 16 ἡμέρᾳ ὅτε] ἡμ. ἢ LⁿABmWH_m: ἢ ἡμ. TrmBmWH(n.m.) κρινεῖ]
 κρίνει WH(n.m.)Rm Ἰησοῦ Χριστοῦ] Χριστοῦ Ἰησοῦ TrmTiBWH
 (n.m.) 17 εἰ δέ] ἴδε ε Bm: Csm νόμῳ] pr τῷ ε 26 οὐχ]
 οὐχὶ ε A

ἐν σαρκὶ περιτομή· ἀλλ' ὁ ἐν τῷ κρυπτῷ Ἰουδαῖος, καὶ 29
περιτομὴ καρδίας ἐν πνεύματι οὐ γράμματι· οὐδ' ὁ ἔπαινος
οὐκ ἐξ ἀνθρώπων ἀλλ' ἐκ τοῦ Θεοῦ.

Τί οὖν τὸ περισσὸν τοῦ Ἰουδαίου; ἡ τίς ἡ ὠφέλεια 3
τῆς περιτομῆς; πολὺ κατὰ πάντα τρόπον· πρῶτον μὲν 2
[γὰρ] ὅτι ἐπιστεύθησαν τὰ λόγια τοῦ Θεοῦ. τί γὰρ εἰ 3
ἡπίσθησάν τινες; μὴ ἡ ἀπιστία αὐτῶν τὴν πίστιν τοῦ Θεοῦ
καταργήσει; μὴ γένοιτο· γινέσθω δὲ ὁ Θεὸς ἀληθής, 4
πᾶς δὲ ἄνθρωπος ψεύστης, καθάπερ γέγραπται, Ὅπως ἂν
δικαιωθῇς ἐν τοῖς λόγοις σου καὶ νικήσῃς ἐν τῷ κρίνεσθαί
σε. εἰ δὲ ἡ ἀδικία ἡμῶν Θεοῦ δικαιοσύνην συνίστησιν, 5
τί ἐροῦμεν; μὴ ἀδικος ὁ Θεὸς ὁ ἐπιφέρων τὴν ὀργήν;
(κατὰ ἄνθρωπον λέγω.) μὴ γένοιτο· ἐπεὶ πῶς κρινεῖ ὁ 6
Θεὸς τὸν κόσμον; εἰ γὰρ ἡ ἀλήθεια τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ 7
ἐμῷ ψεύσματι ἐπερίσσεισεν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ, τί ἔτι
καγὼ ὡς ἁμαρτωλὸς κρίνομαι; καὶ μὴ (καθὼς βλα- 8
σφημούμεθα, καὶ καθὼς φασίν τινες ἡμᾶς λέγειν ὅτι) Ποιή-
σωμεν τὰ κακὰ ἵνα ἔλθῃ τὰ ἀγαθὰ; ὧν τὸ κρίμα ἔνδικόν
ἐστίν.

Τί οὖν; προεχόμεθα; οὐ πάντως· προητiasάμεθα γὰρ 9
Ἰουδαίους τε καὶ Ἕλληνας πάντας ὑφ' ἁμαρτίαν εἶναι·
καθὼς γέγραπται ὅτι Οὐκ ἔστιν δίκαιος οὐδὲ εἷς, 10
οὐκ ἔστιν [ὁ] συνίων, οὐκ ἔστιν ὁ ἐκζητῶν τὸν Θεόν· 11
πάντες ἐξέκλιναν, ἅμα ἡχρεώθησαν· οὐκ ἔστιν ποιῶν 12
χρηστότητα, οὐκ ἔστιν ἕως ἐνός· τάφος ἀνεωγμένος ὁ 13
λάρυγξ αὐτῶν, ταῖς γλώσσαις αὐτῶν ἐδολιοῦσαν, ἰὸς ἀσπί-
δων ὑπὸ τὰ χεῖλη αὐτῶν· ὧν τὸ στόμα ἀρᾶς καὶ πι- 14

29 ἀλλ' *priz.*] ἀλλὰ Ln(n.m.)Tr ἀλλ' *sec.*] ἀλλὰ TrWH_a ■ γὰρ] ins
ς Ti[A][B][WH]Rm: J°Ln°Tr°R° 3 εἰ ἡ π. τινες;]; εἰ ἡ π. τινες, AWH
4 καθάπερ] καθὼς ς LnA νικήσῃς] -σεις LnTrmTiBWH(a.a.)
7 γὰρ] δὲ TiBmWH(n.m.)R(n.m.) 8 καὶ *sec.*] [Tr]m[WH] 9 ὑφ']
ὑπὸ TrmWH_a 11 ὁ *priz.*] ins ς[Tr]TiABWHm: Ln°Tr°mWH° συν-
ίων] -ίων ςTiB: -ίων A ὁ *sec.*] [Ln] [Tr]mWH°(n.m.) ἐκζητῶν]
ζητῶν TrmWHm 12 ἡχρεώθησαν] ἡχρεώ. ςLn(n.m.)A ποιῶν] pr ὁ
[Tr]mTiBWHm οὐκ ἔστιν *sec.*] WH^m 14 στόμα]+ αὐτῶν[Ln]WHm

- 15 κρίας γέμει· ὁξεῖς οἱ πόδες αὐτῶν ἐκχέαι αἷμα·
 16 σύντριμμα καὶ τάλαιπωρία ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν,
 17, 18 καὶ ὁδὸν εἰρήνης οὐκ ἔγνωσαν· οὐκ ἔστιν φόβος
 19 Θεοῦ ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν. Οἶδαμεν δὲ ὅτι
 ὅσα ὁ νόμος λέγει τοῖς ἐν τῷ νόμῳ λαλεῖ, ἵνα πᾶν στόμα
 φραγῇ καὶ ὑπόδικος γένηται πᾶς ὁ κόσμος τῷ Θεῷ·
 20 διότι ἐξ ἔργων νόμου οὐ δικαιωθήσεται πᾶσα σὰρξ ἐνώ-
 πιον αὐτοῦ· διὰ γὰρ νόμον ἐπίγνωσις ἁμαρτίας.
 21 Νυνὶ δὲ χωρὶς νόμου δικαιοσύνη Θεοῦ πεφανέρωται,
 22 μαρτυρουμένη ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν, δι-
 καιοσύνη δὲ Θεοῦ διὰ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰς πάντας
 23 τοὺς πιστεύοντας· οὐ γάρ ἐστιν διαστολή· πάντες γὰρ
 24 ἡμαρτον καὶ ὑστεροῦνται τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ, δικαιοῦ-
 μενοι δωρεὰν τῇ αὐτοῦ χάριτι διὰ τῆς ἀπολυτρώσεως τῆς
 25 ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· ὃν προέθετο ὁ Θεὸς ἱλαστήριον διὰ
 πίστεως ἐν τῷ αὐτοῦ αἵματι, εἰς ἔνδειξιν τῆς δικαιοσύνης
 αὐτοῦ διὰ τὴν πάρεσιν τῶν προγεγονότων ἁμαρτημάτων
 26 ἐν τῇ ἀνοχῇ τοῦ Θεοῦ· πρὸς τὴν ἔνδειξιν τῆς δικαιοσύνης
 αὐτοῦ ἐν τῷ νῦν καιρῷ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν δίκαιον καὶ
 δικαιῶντα τὸν ἐκ πίστεως Ἰησοῦ.
 27 Ποῦ οὖν ἡ καύχησις; ἐξεκλείσθη. διὰ ποίου νόμου;
 28 τῶν ἔργων; οὐχί, ἀλλὰ διὰ νόμου πίστεως. λογιζό-
 μεθα γὰρ δικαιοῦσθαι πίστει ἄνθρωπον χωρὶς ἔργων νόμου.
 29 ἢ Ἰουδαίων ὁ Θεὸς μόνον; οὐχὶ καὶ ἐθνῶν; ναὶ καὶ ἐθνῶν·
 30 εἴπερ εἰς ὁ Θεὸς ὃς δικαιώσει περιτομὴν ἐκ πίστεως καὶ
 31 ἀκροβυστίαν διὰ τῆς πίστεως. νόμον οὖν καταργοῦμεν
 διὰ τῆς πίστεως; μὴ γένοιτο· ἀλλὰ νόμον ἱστάνομεν.
 4 Τί οὖν ἐροῦμεν εὐρηκέναι Ἀβραὰμ τὸν προπάτορα ἡμῶν

22 Ἰησοῦ] [WH] εἰς πάντας] + καὶ ἐπὶ πάντας ε [A][B]Rm
 25 πίστεως] pr τῆς ε [B]WHm 26 τὴν] ε° 28 γὰρ] οὖν ε (n.m.)
 TrmAmBmWHmR(n.m.) πίστει] ante δικαί. ε 29 μόνον] μόνων
 BmWHm: μόνος Bm οὐχί] + δὲ ε 30 εἴπερ] εἴπερ ε (n.m.)Bm
 ἱστάνομεν] ἱστώμεν ε 1 εὐρηκέναι] [Tr]m[A]WH°(n.m.)R°m: post Ἀβρ.
 τὸν π. ἡμ. ε προπάτορα] πατέρα ε (n.m.)

κατὰ σάρκα; εἰ γὰρ Ἀβραὰμ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ἔχει 2
καύχημα· ἀλλ' οὐ πρὸς Θεόν, τί γὰρ ἡ γραφή λέγει; 3
Ἐπίστευσεν δὲ Ἀβραὰμ τῷ Θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς
δικαιοσύνην. τῷ δὲ ἐργαζομένῳ ὁ μισθὸς οὐ λογίζεται 4
κατὰ χάριν ἀλλὰ κατὰ ὀφείλημα. τῷ δὲ μὴ ἐργαζο- 5
μένῳ, πιστεύοντι δὲ ἐπὶ τὸν δικαιούντα τὸν ἀσεβῆ, λογί-
ζεται ἡ πίστις αὐτοῦ εἰς δικαιοσύνην. καθάπερ καὶ 6
Δαυεὶδ λέγει τὸν μακαρισμὸν τοῦ ἀνθρώπου ᾧ ὁ Θεὸς
λογίζεται δικαιοσύνην χωρὶς ἔργων, Μακάριοι ὧν ἀφέ- 7
θησαν αἱ ἀνομίαι, καὶ ὧν ἐπεκαλύφθησαν αἱ ἁμαρτίαι·
μακάριος ἀνὴρ οὐδ' οὐ μὴ λογίσηται Κύριος ἁμαρτίαν. 8
ὁ μακαρισμὸς οὖν οὗτος ἐπὶ τὴν περιτομήν, ἣ καὶ ἐπὶ τὴν 9
ἀκροβυστίαν; λέγομεν γάρ, Ἐλογίσθη τῷ Ἀβραὰμ ἡ
πίστις εἰς δικαιοσύνην. πῶς οὖν ἐλογίσθη; ἐν περι- 10
τομῇ ὄντι, ἢ ἐν ἀκροβυστίᾳ; οὐκ ἐν περιτομῇ, ἀλλ' ἐν
ἀκροβυστίᾳ· καὶ σημεῖον ἔλαβεν περιτομῆς, σφραγίδα 11
τῆς δικαιοσύνης τῆς πίστεως τῆς ἐν τῇ ἀκροβυστίᾳ· εἰς τὸ
εἶναι αὐτὸν πατέρα πάντων τῶν πιστευνόντων δι' ἀκροβυ-
στίας, εἰς τὸ λογισθῆναι αὐτοῖς τὴν δικαιοσύνην, καὶ 12
πατέρα περιτομῆς, τοῖς οὐκ ἐκ περιτομῆς μόνον, ἀλλὰ καὶ
τοῖς στοιχοῦσιν τοῖς ἔχουσιν τῆς ἐν ἀκροβυστίᾳ πίστεως
τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀβραάμ.

Οὐ γὰρ διὰ νόμου ἡ ἐπαγγελία τῷ Ἀβραὰμ ἢ τῷ σπέρ- 13
ματι αὐτοῦ, τὸ κληρονόμον αὐτὸν εἶναι κόσμου, ἀλλὰ διὰ
δικαιοσύνης πίστεως. εἰ γὰρ οἱ ἐκ νόμου κληρονόμοι, 14
κεκένωται ἡ πίστις καὶ κατήρηται ἡ ἐπαγγελία· ὁ 15
γὰρ νόμος ὀργὴν κατεργάζεται· οὐδὲ οὐκ ἔστιν νόμος,
οὐδὲ παράβασις. διὰ τοῦτο ἐκ πίστεως, ἵνα κατὰ χά- 16
ριν, εἰς τὸ εἶναι βεβαίαν τὴν ἐπαγγελίαν παντὶ τῷ σπέρ-

■ Θεόν] pr τὸν ς 4 ὀφείλημα] pr τὸ ς: CJ 5 ἀσεβῆ] ἀσεβήν
TiB ■ οὐ] ᾧ ς L²(n.m.) A WHm R 9 γὰρ] + ὅτι ς [L²] A
11 περιτομῆς] -μὴν WHm δι' διὰ L²(n.m.) Trm WH² αὐτοῖς] pr.
καὶ ς L²[A][B] τὴν] Ti¹[B][WH]: εἰς L²nm 12 ἀκροβ.] pr τῇ ς
13 κόσμου] pr τοῦ ς 15 δὲ] γὰρ ς (n.m.) Bm

- ματι, οὐ τῷ ἐκ τοῦ νόμου μόνον, ἀλλὰ καὶ τῷ ἐκ πίστεως
- 17 Ἀβραάμ, ὃς ἐστὶν πατὴρ πάντων ἡμῶν (καθὼς γέ-
γραπται ὅτι Πατέρα πολλῶν ἐθνῶν τέθεικά σε) κατέναντι
οὐ ἐπίστευσεν Θεοῦ τοῦ ζωοποιούντος τοὺς νεκροὺς καὶ
- 18 καλοῦντος τὰ μὴ ὄντα ὡς ὄντα. ὃς παρ' ἐλπίδα ἐπ'
ἐλπίδι ἐπίστευσεν, εἰς τὸ γενέσθαι αὐτὸν πατέρα πολλῶν
ἐθνῶν κατὰ τὸ εἰρημένον, Οὕτως ἔσται τὸ σπέρμα σου.
- 19 καὶ μὴ ἀσθενήσας τῇ πίστει κατενόησεν τὸ ἑαυτοῦ σῶμα
[ἤδη] νεκρωμένον (ἐκατονταετῆς που ὑπάρχων), καὶ τὴν
- 20 νέκρωσιν τῆς μητράς Σάρρας· εἰς δὲ τὴν ἐπαγγελίαν
τοῦ Θεοῦ οὐ διεκρίθη τῇ ἀπιστίᾳ, ἀλλ' ἐνεδυναμώθη τῇ
- 21 πίστει, δοὺς δόξαν τῷ Θεῷ καὶ πληροφορηθεὶς ὅτι ὁ
22 ἐπήγγελται δυνατός ἐστὶν καὶ παιῆσαι. διὸ [καὶ] ἐλο-
23 γίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην. οὐκ ἐγράφη δὲ δι' αὐτὸν
- 24 μόνον ὅτι ἐλογίσθη αὐτῷ, ἀλλὰ καὶ δι' ἡμᾶς οἷς μέλ-
λει λογίζεσθαι, τοῖς πιστεύουσιν ἐπὶ τὸν ἐγείραντα Ἰησοῦν
- 25 τὸν Κύριον ἡμῶν ἐκ νεκρῶν, ὃς παρεδόθη διὰ τὰ πα-
ραπτῶματα ἡμῶν καὶ ἠγέρθη διὰ τὴν δικαίωσιν ἡμῶν.
- 5 Δικαιωθέντες οὖν ἐκ πίστεως εἰρήνην ἔχωμεν πρὸς τὸν
- 2 Θεὸν διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ καὶ
τὴν προσαγωγὴν ἐσχήκαμεν [τῇ πίστει] εἰς τὴν χάριν
ταύτην ἐν ᾗ ἐστήκαμεν, καὶ καυχώμεθα ἐπ' ἐλπίδι τῆς
- 3 δόξης τοῦ Θεοῦ. οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ καυχώμεθα ἐν
ταῖς θλίψεσιν, εἰδότες ὅτι ἡ θλίψις ὑπομονὴν κατεργά-
4 ζεται, ἥ δὲ ὑπομονὴ δοκιμὴν, ἥ δὲ δοκιμὴ ἐλπίδα·
- 5 ἥ δὲ ἐλπίς οὐ κατασχύνει, ὅτι ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἐκκέ-
χυται ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν διὰ Πνεύματος Ἁγίου τοῦ
- 6 δοθέντος ἡμῖν. ἔτι γὰρ Χριστὸς ὄντων ἡμῶν ἀσθενῶν

18 ἐπ' ἐλπ.] ἐφ' ἐλπ. Ln : ἐφ' ἐλπ. WHa 19 κατενόησεν] pr οὐ s[A]
Bm ἤδη] ins s [Ln]Tr at [Tr]m[A][B][WH]R : Ti°R°m 20 ἀλλ']
ἀλλὰ TrWH(n.a.) 22 καὶ] ins s [Ln][Tr]Ti[A][B][WH]R 1 ἔχω-
μεν] ἔχομεν s Ln(n.m.)BmRmScr 2 τῇ πίστει] ins s [Ln][Tr]Ti[B]
[WH]R : A°R°m 3 καυχώμεθα] -χώμενοι Tr(n.m.)AWHm 4 . ἔτι
γὰρ] · εἰ γε AWH

ἔτι κατὰ καιρὸν ὑπὲρ ἀσεβῶν ἀπέθανεν. μόλις γὰρ 7
ὑπὲρ δικαίου τις ἀποθανεῖται· ὑπὲρ γὰρ τοῦ ἀγαθοῦ τάχα
τις καὶ τολμᾷ ἀποθανεῖν. συνίστησιν δὲ τὴν ἑαυτοῦ 8
ἀγάπην εἰς ἡμᾶς ὁ Θεός, ὅτι ἔτι ἀμαρτωλῶν ὄντων ἡμῶν
Χριστὸς ὑπὲρ ἡμῶν ἀπέθανεν. πολλῶ οὖν μᾶλλον δι- 9
καιωθέντες νῦν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ σωθησόμεθα δι' αὐτοῦ
ἀπὸ τῆς ὀργῆς. εἰ γὰρ ἐχθροὶ ὄντες κατηλλάγημεν τῷ 10
Θεῷ διὰ τοῦ θανάτου τοῦ Υἱοῦ αὐτοῦ, πολλῶ μᾶλλον κατ-
αλαγέντες σωθησόμεθα ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ. οὐ μόνον 11
δέ, ἀλλὰ καὶ καυχώμενοι ἐν τῷ Θεῷ διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν
Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ νῦν τὴν καταλλαγὴν ἐλάβομεν.

Διὰ τοῦτο ὥσπερ δι' ἐνὸς ἀνθρώπου ἡ ἀμαρτία εἰς τὸν 12
κόσμον εἰσῆλθεν, καὶ διὰ τῆς ἀμαρτίας ὁ θάνατος, καὶ
οὕτως εἰς πάντας ἀνθρώπους ὁ θάνατος διῆλθεν, ἐφ' ᾧ
πάντες ἥμαρτον—. ἄχρι γὰρ νόμου ἀμαρτία ἦν ἐν κό- 13
σμῳ· ἀμαρτία δὲ οὐκ ἐλλογεῖται μὴ ὄντος νόμου.
ἀλλὰ ἐβασίλευσεν ὁ θάνατος ἀπὸ Ἀδὰμ μέχρι Μωυσέως 14
καὶ ἐπὶ τοὺς μὴ ἀμαρτήσαντας ἐπὶ τῷ ὁμοιώματι τῆς πα-
ραβάσεως Ἀδὰμ, ὅς ἐστιν τύπος τοῦ μέλλοντος. Ἀλλ' 15
οὐχ ὡς τὸ παράπτωμα, οὕτως καὶ τὸ χάρισμα. εἰ γὰρ τῷ
τοῦ ἐνὸς παραπτώματι οἱ πολλοὶ ἀπέθανον, πολλῶ μᾶλλον
ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ δωρεὰ ἐν χάριτι τῇ τοῦ ἐνὸς ἀν-
θρώπου Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τοὺς πολλοὺς ἐπερίσσευσεν.
καὶ οὐχ ὡς δι' ἐνὸς ἀμαρτήσαντος τὸ δώρημα· τὸ μὲν γὰρ 16
κρίμα ἐξ ἐνὸς εἰς κατάκριμα, τὸ δὲ χάρισμα ἐκ πολλῶν
παραπτωμάτων εἰς δικαίωμα. εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἐνὸς παρα- 17
πτώματι ὁ θάνατος ἐβασίλευσεν διὰ τοῦ ἐνός, πολλῶ
μᾶλλον οἱ τὴν περισσείαν τῆς χάριτος καὶ τῆς δωρεᾶς τῆς

ἔτι sec.] 5° 8 ὁ Θεός] A° 11 Χριστοῦ] [WH] 12 ὁ θάνατος
sec.] [A] ἥμαρτον—. ἥμαρτον. 5A 13 ἐλλογεῖται] -γάτο Ln^m:
-γάται WH(n.a.) 14 ἀλλὰ] ἀλλ' 5Ln WH^a μέλλοντος.] μέλλοντος,
LnA 15 καὶ πρό.] [WH] 16 ἀμαρτήσαντος] -τήματος Bm 17 τῷ
τοῦ ἐνός] ἐν ἐνὶ Jm Ln^m: ἐν [τῷ] ἐνὶ Bm: ἐν ἐνός WH^m τῆς δωρεᾶς]
[Ln] [Tr]m[WH]R^m

- δικαιοσύνης λαμβάνοντες ἐν ζωῇ βασιλεύουσιν διὰ τοῦ
 8 ἐνὸς Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἄρα οὖν ὡς δι' ἐνὸς παραπτώ-
 ματος εἰς πάντας ἀνθρώπους εἰς κατάκριμα, οὕτως καὶ δι'
 ἐνὸς δικαιώματος εἰς πάντας ἀνθρώπους εἰς δικαίωσιν ζωῆς.
 19 ὥσπερ γὰρ διὰ τῆς παρακοῆς τοῦ ἐνὸς ἀνθρώπου ἁμαρτω-
 λοὶ κατεστάθησαν οἱ πολλοί, οὕτως καὶ διὰ τῆς ὑπακοῆς
 20 τοῦ ἐνὸς δίκαιοι κατασταθήσονται οἱ πολλοί. νόμος δὲ
 παρεισήλθεν ἵνα πλεονάσῃ τὸ παράπτωμα· οὐ δὲ ἐπλεόνα-
 21 σεν ἡ ἁμαρτία, ὑπερεπερίσσευσεν ἡ χάρις· ἵνα ὥσπερ
 ἐβασίλευσεν ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θανάτῳ, οὕτως καὶ ἡ χάρις
 βασιλεύσῃ διὰ δικαιοσύνης εἰς ζωὴν αἰώνιον διὰ Ἰησοῦ
 Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν.
 6 Τί οὖν ἐροῦμεν; ἐπιμένωμεν τῇ ἁμαρτίᾳ, ἵνα ἡ χάρις
 2 πλεονάσῃ; μὴ γένοιτο. οἷτινες ἀπεθάνομεν τῇ ἁμαρ-
 3 τίᾳ, πῶς ἔτι ζήσομεν ἐν αὐτῇ; ἢ ἀγνοεῖτε ὅτι ὅσοι
 ἐβαπτίσθημεν εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν, εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ
 4 ἐβαπτίσθημεν; συνετάφημεν οὖν αὐτῷ διὰ τοῦ βα-
 πτίσματος εἰς τὸν θάνατον· ἵνα ὥσπερ ἡγέρθη Χριστὸς ἐκ
 νεκρῶν διὰ τῆς δόξης τοῦ Πατρός, οὕτως καὶ ἡμεῖς ἐν και-
 5 νότητι ζωῆς περιπατήσωμεν. εἰ γὰρ σύμφυτοι γεγόνα-
 μεν τῷ ὁμοιώματι τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀνα-
 6 στάσεως ἐσόμεθα· τοῦτο γινώσκοντες, ὅτι ὁ παλαιὸς
 ἡμῶν ἄνθρωπος συνεσταυρώθη, ἵνα καταργηθῇ τὸ σῶμα
 τῆς ἁμαρτίας, τοῦ μηκέτι δουλεύειν ἡμᾶς τῇ ἁμαρτίᾳ·
 7, 8 ὁ γὰρ ἀποθανὼν δεδικαίωται ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας. εἰ δὲ
 ἀπεθάνομεν σὺν Χριστῷ, πιστεύομεν ὅτι καὶ συνζήσομεν
 9 αὐτῷ, εἰδότες ὅτι Χριστὸς ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν οὐκέτι
 10 ἀποθνήσκει, θάνατος αὐτοῦ οὐκέτι κυριεύει. ὁ γὰρ
 ἀπέθανεν, τῇ ἁμαρτίᾳ ἀπέθανεν ἐφάπαξ· ὁ δὲ ζῇ, ζῇ τῷ
 11 Θεῷ. οὕτως καὶ ὑμεῖς λογίζεσθε ἑαυτοὺς εἶναι νε-

Χριστοῦ] ante Ἰησοῦ Trm WHm 1 ἐπιμένωμεν] -μενούμεν s
 2 ζήσομεν] -ωμεν L^{am} 3 Ἰησοῦν] [WH] 8 συνζήσομεν] συζ. s
 10 ὁ δὲ Elz 11 εἶναι] Lⁿ [Tr] A [B]: post νεκροὺς μὲν s

κρούς μὲν τῇ ἁμαρτίᾳ ζῶντας δὲ τῷ Θεῷ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

Μὴ οὖν βασιλευέτω ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θνητῷ ὑμῶν σώ- 12
ματι, εἰς τὸ ὑπακούειν ταῖς ἐπιθυμίαις αὐτοῦ· μηδὲ 13
παριστάνετε τὰ μέλη ὑμῶν ὅπλα ἀδικίας τῇ ἁμαρτίᾳ·
ἀλλὰ παραστήσατε ἑαυτοὺς τῷ Θεῷ ὥσπερ ἐκ νεκρῶν ζῶν-
τας, καὶ τὰ μέλη ὑμῶν ὅπλα δικαιοσύνης τῷ Θεῷ.
ἁμαρτία γὰρ ὑμῶν οὐ κυριεύσει· οὐ γὰρ ἐστε ὑπὸ νόμον, 14
ἀλλὰ ὑπὸ χάριν.

Τί οὖν; ἀμαρτήσωμεν, ὅτι οὐκ ἐσμὲν ὑπὸ νόμον ἀλλὰ 15
ὑπὸ χάριν; μὴ γένοιτο. οὐκ οἴδατε ὅτι ᾧ παριστάνετε 16
ἑαυτοὺς δούλους εἰς ὑπακοήν, δοῦλοί ἐστε ᾧ ὑπακούετε,
ἥτοι ἁμαρτίας εἰς θάνατον ἢ ὑπακοῆς εἰς δικαιοσύνην;
χάρις δὲ τῷ Θεῷ ὅτι ἦτε δοῦλοι τῆς ἁμαρτίας, ὑπηκούσατε 17
δὲ ἐκ καρδίας εἰς ὃν παρεδόθητε τύπον διδαχῆς, ἔλευ- 18
θερωθέντες δὲ ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας ἐδουλώθητε τῇ δικαιο-
σύνῃ. ἀνθρώπινον λέγω διὰ τὴν ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς 19
ὑμῶν· ὥσπερ γὰρ παρεστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν δοῦλα τῇ
ἀκαθαρσίᾳ καὶ τῇ ἀνομίᾳ εἰς τὴν ἀνομίαν, οὕτως νῦν παρα-
στήσατε τὰ μέλη ὑμῶν δοῦλα τῇ δικαιοσύνῃ εἰς ἁγιασμόν.
ὅτε γὰρ δοῦλοι ἦτε τῆς ἁμαρτίας, ἐλεύθεροι ἦτε τῇ δικαιο- 20
σύνῃ. τίνα οὖν καρπὸν εἶχετε τότε ἐφ' οἷς νῦν ἐπαι- 21
σχύνεσθε; τὸ γὰρ τέλος ἐκείνων θάνατος. νυνὶ δὲ ἐλευ- 22
θερωθέντες ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας δουλωθέντες δὲ τῷ Θεῷ,
ἔχετε τὸν καρπὸν ὑμῶν εἰς ἁγιασμόν, τὸ δὲ τέλος ζωὴν
αἰώνιον. τὰ γὰρ ὀψώνια τῆς ἁμαρτίας θάνατος, τὸ δὲ 23
χάρισμα τοῦ Θεοῦ ζωὴ αἰώνιος ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ
Κυρίῳ ἡμῶν.

* Ἡ ἀγνοεῖτε, ἀδελφοί, (γινώσκουσιν γὰρ νόμον λαλῶ,) 7

Ἰησοῦ]+τῷ κυρίῳ ἡμῶν ς 12 ὑπακούειν]+αὐτῇ ἐν ς 13 ὥσπερ]
ὡς ς 14, 15 ἀλλὰ bis] ἀλλ' ς 15 ἀμαρτήσωμεν]-σομεν ς
17 διδαχῆς,] διδαχῆς. ς Tr 19 εἰς τὴν ἀνομίαν] [WH] οὕτως]
-τω ς Ln WH 21 τότε...ἐπαισχύνεσθε;] τότε;...ἐπαισχύνεσθε· LnTiA
(sed, pro ·) ■ τὸ]+μὲν Ln[Tr]m A[B]

- ὅτι ὁ νόμος κυριεύει τοῦ ἀνθρώπου ἐφ' ὅσον χρόνον ζῇ ;
 2 ἡ γὰρ ὑπανδρος γυνὴ τῷ ζῶντι ἀνδρὶ δέδεται νόμῳ· ἐὰν δὲ
 ἀποθάνῃ ὁ ἀνὴρ, κατήργηται ἀπὸ τοῦ νόμου τοῦ ἀνδρός.
 3 ἄρα οὖν ζῶντος τοῦ ἀνδρός μοιχαλὶς χρηματίζει ἐὰν γένη-
 ται ἀνδρὶ ἐτέρῳ· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ ὁ ἀνὴρ, ἐλευθέρα ἐστὶν
 ἀπὸ τοῦ νόμου, τοῦ μὴ εἶναι αὐτὴν μοιχαλίδα γενομένην
 4 ἀνδρὶ ἐτέρῳ. ὥστε, ἀδελφοί μου, καὶ ὑμεῖς ἐθανατώ-
 θητε τῷ νόμῳ διὰ τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸ γενέ-
 σθαι ὑμᾶς ἐτέρῳ, τῷ ἐκ νεκρῶν ἐγερθέντι, ἵνα καρποφορή-
 5 σωμεν τῷ Θεῷ. ὅτε γὰρ ἦμεν ἐν τῇ σαρκί, τὰ παθή-
 ματα τῶν ἁμαρτιῶν τὰ διὰ τοῦ νόμου ἐνηργεῖτο ἐν τοῖς
 6 μέλεσιν ἡμῶν εἰς τὸ καρποφορήσαι τῷ θανάτῳ. νυνὶ
 δὲ κατηργήθημεν ἀπὸ τοῦ νόμου, ἀποθανόντες ἐν ᾧ κατει-
 χόμεθα, ὥστε δουλεύειν ἡμᾶς ἐν καινότητι πνεύματος καὶ
 οὐ παλαιότητι γραμματος.
 7 Τί οὖν ἐροῦμεν ; ὁ νόμος ἁμαρτία ; μὴ γένοιτο· ἀλλὰ
 τὴν ἁμαρτίαν οὐκ ἔγνων εἰ μὴ διὰ νόμου· τὴν τε γὰρ ἐπι-
 θυμίαν οὐκ ᾔδειν εἰ μὴ ὁ νόμος ἔλεγεν, Οὐκ ἐπιθυμήσεις·
 8 ἀφορμὴν δὲ λαβοῦσα ἡ ἁμαρτία διὰ τῆς ἐντολῆς κατηργά-
 σατο ἐν ἐμοὶ πᾶσαν ἐπιθυμίαν· χωρὶς γὰρ νόμου ἁμαρτία
 9 νεκρά. ἐγὼ δὲ ἔζων χωρὶς νόμου ποτέ· ἐλθούσης δὲ
 10 τῆς ἐντολῆς ἡ ἁμαρτία ἀνέζησεν, ἐγὼ δὲ ἀπέθανον·
 καὶ εὗρέθη μοι ἡ ἐντολὴ ἡ εἰς ζωὴν, αὕτη εἰς θάνατον·
 11 ἡ γὰρ ἁμαρτία ἀφορμὴν λαβοῦσα διὰ τῆς ἐντολῆς ἐξηπά-
 12 τησέν με, καὶ δι' αὐτῆς ἀπέκτεινεν. ὥστε ὁ μὲν νόμος
 13 ἅγιος, καὶ ἡ ἐντολὴ ἀγία καὶ δικαία καὶ ἀγαθή. τὸ οὖν
 ἀγαθὸν ἐμοὶ ἐγένετο θάνατος ; μὴ γένοιτο. ἀλλὰ ἡ ἁμαρ-
 τία, ἵνα φανῇ ἁμαρτία, διὰ τοῦ ἀγαθοῦ μοι κατεργαζομένη
 θάνατον, ἵνα γένηται καθ' ὑπερβολὴν ἁμαρτωλὸς ἡ ἁμαρ-
 τία διὰ τῆς ἐντολῆς.

2 τοῦ νόμου] Elz^cσφ

6 νόμου ἀποθ. ἐν ᾧ] νόμου τοῦ θανάτου ἐν ᾧ

Bm ἀποθανόντες] -νόμος J(n.m.)Elz ἡμᾶς] [L.n][Tr][WH]

8 κατηργ.] κατειργ. 5 LnWH(n.a.)

■ ἔζων] ἔζην WHa

13 ἐγέ-

νετο] γέγονε 5

ἀλλὰ] ἀλλ' LnA

, post ἁμαρτ. sec.] WH^c

Οἶδαμεν γὰρ ὅτι ὁ νόμος πνευματικός ἐστιν· ἐγὼ δὲ 14
σάρκινός εἰμι, πεπραμένος ὑπὸ τὴν ἁμαρτίαν. ὁ γὰρ 15
κατεργάζομαι οὐ γινώσκω· οὐ γὰρ ὁ θέλω, τοῦτο πράσσω·
ἀλλ' ὁ μισῶ, τοῦτο ποιῶ. εἰ δὲ ὁ οὐ θέλω, τοῦτο ποιῶ, 16
σύνφημι τῷ νόμῳ ὅτι καλός. νυνὶ δὲ οὐκέτι ἐγὼ κατερ- 17
γάζομαι αὐτό, ἀλλὰ ἡ οἰκοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία. οἶδα 18
γὰρ ὅτι οὐκ οἰκεῖ ἐν ἐμοί, τοῦτ' ἔστιν ἐν τῇ σαρκί μου,
ἀγαθόν· τὸ γὰρ θέλειν παράκειται μοι, τὸ δὲ κατεργάζε-
σθαι τὸ καλὸν οὐ. οὐ γὰρ ὁ θέλω ποιῶ ἀγαθόν· ἀλλὰ ὁ 19
οὐ θέλω κακόν, τοῦτο πράσσω. εἰ δὲ ὁ οὐ θέλω, τοῦτο 20
ποιῶ, οὐκέτι ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτό, ἀλλὰ ἡ οἰκοῦσα ἐν
ἐμοὶ ἁμαρτία. Εὐρίσκω ἄρα τὸν νόμον τῷ θέλοντι ἐμοὶ 21
ποιεῖν τὸ καλόν, ὅτι ἐμοὶ τὸ κακὸν παράκειται. συνή- 22
δομαι γὰρ τῷ νόμῳ τοῦ Θεοῦ κατὰ τὸν ἔσω ἄνθρωπον·
βλέπω δὲ ἕτερον νόμον ἐν τοῖς μέλεσίν μου ἀντιστρατευό- 23
μενον τῷ νόμῳ τοῦ νοός μου, καὶ αἰχμαλωτίζοντά με ἐν τῷ
νόμῳ τῆς ἁμαρτίας τῷ ὄντι ἐν τοῖς μέλεσίν μου. τα- 24
λαίπωρος ἐγὼ ἄνθρωπος· τίς με ῥύσεται ἐκ τοῦ σώματος
τοῦ θανάτου τούτου; χάρις τῷ Θεῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ 25
τοῦ Κυρίου ἡμῶν. ἄρα οὖν αὐτὸς ἐγὼ τῷ μὲν νοῒ δουλεύω
νόμῳ Θεοῦ, τῇ δὲ σαρκὶ νόμῳ ἁμαρτίας.

Οὐδὲν ἄρα νῦν κατάκριμα τοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. 8
ὁ γὰρ νόμος τοῦ Πνεύματος τῆς ζωῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ 2
ἡλευθέρωσέν με ἀπὸ τοῦ νόμου τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ
θανάτου. τὸ γὰρ ἀδύνατον τοῦ νόμου, ἐν ᾧ ἡσθένει διὰ 3
τῆς σαρκός, ὁ Θεὸς τὸν ἑαυτοῦ Υἱὸν πέμψας ἐν ὁμοιώματι
σαρκὸς ἁμαρτίας καὶ περὶ ἁμαρτίας κατέκρινεν τὴν ἁμαρ-

14 γὰρ] δὲ LⁿmBm σάρκινός] σαρκικός ς Bm 16 σύνφ.] σύμφ.
ς LⁿTrA 17 ἀλλὰ] ἀλλ' ς οἰκοῦσα] ἐνοικ. TiBWH 18 οὐ]
οὐχ εὐρίσκω ς Bm 19 ἀλλὰ] ἀλλ' ς Lⁿ 20 θέλω] + ἐγὼ ς [Tr]m
Ti[A] [B] WH_m ἀλλὰ] ἀλλ' ς Lⁿ 23 ἐν sec.] ς^o Lⁿ [A] [WH] R^m :
C₅m 25 χάρις] εὐχαριστῶ ς (n.m.) Bm WH_mR (n.m.) : + δὲ ς m [WH] R_m :
ἡ χάρις τοῦ θι οὐ Bm μὲν] Ti [B] 1 Ἰησοῦ] + μὴ κατὰ σάρκα
περιπατοῦσιν ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα ς Bm : Scr ■ με] σε LⁿmTrmTiAm
B (n.m.) WH (n.u.) 3 κατέκρινεν] -νε WH

- 4 **τίαν ἐν τῇ σαρκί, ἵνα τὸ δικαίωμα τοῦ νόμου πληρωθῇ**
ἐν ἡμῖν τοῖς μὴ κατὰ σάρκα περιπατοῦσιν ἀλλὰ κατὰ
5 **πνεῦμα. οἱ γὰρ κατὰ σάρκα ὄντες τὰ τῆς σαρκὸς φρο-**
6 **νοῦσιν, οἱ δὲ κατὰ πνεῦμα τὰ τοῦ πνεύματος. τὸ γὰρ**
φρόνημα τῆς σαρκὸς θάνατος, τὸ δὲ φρόνημα τοῦ πνεύ-
7 **ματος ζωὴ καὶ εἰρήνη· διότι τὸ φρόνημα τῆς σαρκὸς**
ἔχθρα εἰς Θεόν· τῷ γὰρ νόμῳ τοῦ Θεοῦ οὐχ ὑποτάσσεται,
8 **οὐδὲ γὰρ δύναται· οἱ δὲ ἐν σαρκὶ ὄντες Θεῷ ἀρέσαι οὐ**
9 **δύνανται. Ὑμεῖς δὲ οὐκ ἐστὲ ἐν σαρκὶ ἀλλὰ ἐν πνεύ-**
ματι, εἴπερ Πνεῦμα Θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν. εἰ δέ τις Πνεῦμα
10 **Χριστοῦ οὐκ ἔχει, οὗτος οὐκ ἔστιν αὐτοῦ. εἰ δὲ Χρι-**
στὸς ἐν ὑμῖν, τὸ μὲν σῶμα νεκρὸν διὰ ἁμαρτίαν, τὸ δὲ πνεῦ-
11 **μα ζωὴ διὰ δικαιοσύνην. εἰ δὲ τὸ Πνεῦμα τοῦ ἐγείραν-**
τος τὸν Ἰησοῦν ἐκ νεκρῶν οἰκεῖ ἐν ὑμῖν, ὁ ἐγείρας Χριστὸν
[Ἰησοῦν] ἐκ νεκρῶν ζωοποιήσκει καὶ τὰ θνητὰ σώματα ὑμῶν
διὰ τὸ ἐνοικοῦν αὐτοῦ Πνεῦμα ἐν ὑμῖν.
12 **Ἄρα οὖν, ἀδελφοί, ὀφειλέται ἐσμέν, οὐ τῇ σαρκὶ τοῦ**
13 **κατὰ σάρκα ζῆν· εἰ γὰρ κατὰ σάρκα ζῆτε, μέλλετε**
ἀποθνήσκειν· εἰ δὲ πνεύματι τὰς πράξεις τοῦ σώματος
14 **θανατοῦτε, ζήσεσθε. ὅσοι γὰρ Πνεύματι Θεοῦ ἄγονται,**
15 **οὗτοι υἱοὶ εἰσιν Θεοῦ. οὐ γὰρ ἐλάβετε πνεῦμα δουλείας**
πάλιν εἰς φόβον, ἀλλὰ ἐλάβετε πνεῦμα υἱοθεσίας, ἐν ᾧ
16 **κράζομεν, Ἀββᾶ, ὁ Πατήρ. αὐτὸ τὸ Πνεῦμα συνμαρ-**
17 **τυρεῖ τῷ πνεύματι ἡμῶν ὅτι ἐσμέν τέκνα Θεοῦ· εἰ δὲ**
τέκνα, καὶ κληρονόμοι· κληρονόμοι μὲν Θεοῦ, συνκληρονό-
μοι δὲ Χριστοῦ· εἴπερ συνπάσχομεν, ἵνα καὶ συνδοξασθώ-
μεν.

■ ἀλλὰ] ἀλλ' s Ln 10 διὰ] δι' s : Er 11 τὸν] s^o Ln^o [A]
Χριστὸν] pr τὸν s Ἰησοῦν] ins [Ln]Ti[B]WH R : s^o Tr^a A^o ἐκ νε-
κρῶν] post ὁ ἐγείρας TiBWH καὶ] [Tr]m[WH] τὸ ἐνοικοῦν αὐ.
Πνεῦμα] τοῦ ἐνοικοῦντος αὐ. πνεύματος sm (sic vult) TiB(n.m.)WH(n.m.)R
(n.m.): Jm 14 υἱοὶ εἰσιν Θεοῦ] εἰ. υἱ. θε. s : υἱ. θε. εἰ. LnmTrmWH
15 δουλείας] -λίας TiBWH_a ἀλλὰ] ἀλλ' s υἱοθεσίας, ...πατήρ.]
υἱοθεσίας, ...πατήρ, WH_m Ἀββᾶ] -ά WH 16, 17 συνμαρτ....συν-
κληρ....συνπάσχ.] συμμαρτ....συγκληρ....συνπάσχ. s LnTrA

Λογίζομαι γὰρ ὅτι οὐκ ἄξια τὰ παθήματα τοῦ νῦν και- 18
ροῦ πρὸς τὴν μέλλουσαν δόξαν ἀποκαλυφθῆναι εἰς ἡμᾶς.
ἡ γὰρ ἀποκαρδοκία τῆς κτίσεως τὴν ἀποκάλυψιν τῶν 19
υἱῶν τοῦ Θεοῦ ἀπεκδέχεται. τῇ γὰρ ματαιότητι ἡ κτί- 20
σις ὑπετάγη, οὐχ ἐκούσα ἀλλὰ διὰ τὸν ὑποτάξαντα, ἐπ'
ἐλπίδι ὅτι καὶ αὐτὴ ἡ κτίσις ἐλευθερωθήσεται ἀπὸ τῆς 21
δουλείας τῆς φθορᾶς εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῆς δόξης τῶν
τέκνων τοῦ Θεοῦ. Οἶδαμεν γὰρ ὅτι πᾶσα ἡ κτίσις 22
συνσπενάζει καὶ συνωδίνει ἄχρι τοῦ νῦν. οὐ μόνον δέ, 23
ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ τὴν ἀπαρχὴν τοῦ Πνεύματος ἔχοντες ἡμεῖς
καὶ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς στενάζομεν υἰοθεσίαν ἀπεκδεχόμενοι,
τὴν ἀπολύτρωσιν τοῦ σώματος ἡμῶν. τῇ γὰρ ἐλπίδι 24
ἐσώθημεν· ἐλπίς δὲ βλεπομένη οὐκ ἔστιν ἐλπίς· ὁ γὰρ
βλέπει τις, τί ἐλπίζει; εἰ δὲ ὁ οὐ βλέπομεν ἐλπίζομεν, 25
δι' ὑπομονῆς ἀπεκδεχόμεθα.

Ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ Πνεῦμα συναντιλαμβάνεται τῇ 26
ἀσθενείᾳ ἡμῶν· τὸ γὰρ τί προσευξώμεθα καθὼς δεῖ οὐκ οἶ-
δαμεν· ἀλλὰ αὐτὸ τὸ Πνεῦμα ὑπερεντυγχάνει στεναγμοῖς
ἀλαλήτοις· ὁ δὲ ἑραυνῶν τὰς καρδίας οἶδεν τί τὸ 27
φρόνημα τοῦ Πνεύματος, ὅτι κατὰ Θεὸν ἐντυγχάνει ὑπὲρ
ἀγίων. Οἶδαμεν δὲ ὅτι τοῖς ἀγαπῶσιν τὸν Θεὸν πάντα 28
συνεργεῖ εἰς ἀγαθόν, τοῖς κατὰ πρόθεσιν κλητοῖς οὖσιν.
ὅτι οὗς προέγνω, καὶ προώρισεν συμμόρφους τῆς εἰκόνος 29
τοῦ Υἱοῦ αὐτοῦ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν πρωτότοκον ἐν πολλοῖς
ἀδελφοῖς· οὗς δὲ προώρισεν, τούτους καὶ ἐκάλεσεν· 30
καὶ οὗς ἐκάλεσεν, τούτους καὶ ἐδικαίωσεν· οὗς δὲ ἐδικαί-
ωσεν, τούτους καὶ ἐδόξασεν.

20 ἐπ' ἐλπίδι] ἐφ' ἐλπ. Ti: ἐφ' ἐλπ. BWH: Scr: sequente · vel, ς JTrA
Rm 21 ὅτι] διότι TiBm δουλείας] -λίας TiBWH_a 22 συν-
σπεν.] συσπεν. ς LnTr 23 ἡμεῖς] [Ln][Tr][WH]: post καὶ ς
24 τις, τί] τίς WH_(n.m.)R_(n.m.)Scr: + καὶ ς Ti[A]BWHmRm τις, τί
ἐλπίζει] τίς ὑπομένει WHmRm 26 τῇ ἀσθενείᾳ] ταῖς ἀσθενείαις ς(n.m.)
ἀλλὰ] ἀλλ' ς LnA ὑπερεντυγχάνει] + ὑπὲρ ἡμῶν ς Bm 28 ἀγα-
πῶσιν] -σι WH συνεργεῖ] + ὁ θεὸς LnAm[WH]Rm 29 συμμόρ-
φους] συνμ. WH_a

31 Τί οὖν ἐροῦμεν πρὸς ταῦτα; εἰ ὁ Θεὸς ὑπὲρ ἡμῶν, τίς
 32 καθ' ἡμῶν; ὅς γε τοῦ ἰδίου Υἱοῦ οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ
 ὑπὲρ ἡμῶν πάντων παρέδωκεν αὐτόν, πῶς οὐχὶ καὶ σὺν
 33 αὐτῷ τὰ πάντα ἡμῖν χαρίζεται; τίς ἐγκαλέσει κατὰ
 34 ἐκλεκτῶν Θεοῦ; Θεὸς ὁ δικαίων· τίς ὁ κατακρινῶν;
 Χριστὸς [Ἰησοῦς] ὁ ἀποθανών, μᾶλλον δὲ ἐγερθεὶς, ὅς
 [καί] ἐστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ, ὅς καὶ ἐντυγχάνει ὑπὲρ
 35 ἡμῶν. τίς ἡμᾶς χωρίσει ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ;
 θλίψις ἢ στενοχωρία ἢ διωγμὸς ἢ λιμὸς ἢ γυμνότης ἢ κίν-
 36 δυνος ἢ μάχαιρα; καθὼς γέγραπται ὅτι Ἐνεκεν σοῦ
 θανατούμεθα ὅλην τὴν ἡμέραν, ἐλογίσθημεν ὡς πρόβατα
 37 σφαγῆς. ἀλλ' ἐν τούτοις πᾶσιν ὑπερνικῶμεν διὰ τοῦ
 38 ἀγαπήσαντος ἡμᾶς. πέπεισμαι γὰρ ὅτι οὔτε θάνατος
 οὔτε ζωὴ οὔτε ἄγγελοι οὔτε ἀρχαὶ οὔτε ἐνεστῶτα οὔτε μέλ-
 39 λοντα οὔτε δυνάμεις οὔτε ὑψωμα οὔτε βάθος οὔτε τις
 κτίσις ἑτέρα δυνήσεται ἡμᾶς χωρίσαι ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ
 Θεοῦ τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν.

9 Ἀλήθειαν λέγω ἐν Χριστῷ, οὐ ψεύδομαι, συνμαρτυρού-
 2 σης μοι τῆς συνειδήσεώς μου ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ, ὅτι
 λύπη μοί ἐστιν μεγάλη καὶ ἀδιάλειπτος ὁδὸν τῇ καρδίᾳ
 3 μου. ἡυχόμεν γὰρ ἀνάθεμα εἶναι αὐτὸς ἐγὼ ἀπὸ τοῦ
 Χριστοῦ ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν μου, τῶν συγγενῶν μου κατὰ
 4 σάρκα· οἵτινές εἰσιν Ἰσραηλεῖται, ὧν ἡ υἰοθεσία καὶ
 ἡ δόξα καὶ αἱ διαθήκαι καὶ ἡ νομοθεσία καὶ ἡ λατρεία καὶ
 5 αἱ ἐπαγγελίαι, ὧν οἱ πατέρες, καὶ ἐξ ὧν ὁ Χριστὸς
 τὸ κατὰ σάρκα, ὁ ὢν ἐπὶ πάντων Θεὸς εὐλογητὸς εἰς τοὺς
 αἰῶνας· ἀμήν.

32 ἀλλὰ] ἀλλ' 5 οὐχὶ] οὐχ Ασφ 33 δικαίων] δικαίων; LnARn.
 34 κατακρινῶν] -ινων 5 TrATiB Ἰησοῦς] ins [Ln]Ti[B](WH)R: 5°
 Tr°A° μᾶλλον. δε] + καὶ 5 [A] ἐγερθεὶς] + ἐκ νεκρῶν [WH]R
 καὶ φρί.] ins 5 [Ln]TrA[B]: Ti°WH°R° ἡμῶν.] ἡμῶν; LnARm
 35 Χριστοῦ] θεοῦ WHmRm 36 ἔνεκεν] -κα 5 38 οὔτε δυνάμεις]
 ante οὔτε ἐνεστ. οὔτε μέλλ. 5 39 τῷ Κυρίῳ] τοῦ Κυρίου Lnm
 1 συνμαρτ.] συμμαρτ. 5 LnTrA ■ αὐτὸς ἐγὼ] ante ἀνάθ. εἰ. 5
 4 αἱ διαθήκαι] ἡ διαθήκη Ln(n.m.)Trm 5 σάρκα,] σάρκα. LnTiWHm
 Rm πάντων] πάντων, WH(n.m.): πάντων. Rm

Οὐχ οἶον δὲ ὅτι ἐκπέπτωκεν ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ. οὐ γὰρ 6
πάντες οἱ ἐξ Ἰσραὴλ, οὗτοι Ἰσραήλ· οὐδ' ὅτι εἰσὶν 7
σπέρμα Ἀβραάμ, πάντες τέκνα· ἀλλ' Ἐν Ἰσαὰκ κληθή-
σεται σοι σπέρμα. τοῦτ' ἔστιν, οὐ τὰ τέκνα τῆς σαρ- 8
κός, ταῦτα τέκνα τοῦ Θεοῦ· ἀλλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐπαγγελίας
λογίζεται εἰς σπέρμα. ἐπαγγελίας γὰρ ὁ λόγος οὗτος, 9
Κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον ἐλεύσομαι καὶ ἔσται τῇ Σάρρα
υἱός. οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ Ῥεβέκκα ἐξ ἐνὸς κοίτην 10
ἔχουσα, Ἰσαὰκ τοῦ πατρὸς ἡμῶν,— μῆπω γὰρ γεννη- 11
θέντων μηδὲ πραξάντων τι ἀγαθὸν ἢ φαῦλον, ἵνα ἡ κατ'
ἐκλογὴν πρόθεσις τοῦ Θεοῦ μένη, οὐκ ἐξ ἔργων ἀλλ' 12
ἐκ τοῦ καλοῦντος, ἐρρέθη αὐτῇ ὅτι Ὁ μέζων δουλεύσει τῷ
ἐλάσσονι· καθὼς γέγραπται, Τὸν Ἰακώβ ἡγάπησα, 13
τὸν δὲ Ἡσαὺ ἐμίσησα.

Τί οὖν ἐροῦμεν ; μὴ ἀδικία παρὰ τῷ Θεῷ ; μὴ γένοιτο. 14
τῷ Μωυσεῖ γὰρ λέγει, Ἐλεήσω ὃν ἂν ἐλεῶ, καὶ οἰκτειρήσω 15
ὃν ἂν οἰκτείρω. ἄρα οὖν οὐ τοῦ θέλοντος οὐδὲ τοῦ τρέ- 16
χοντος, ἀλλὰ τοῦ ἐλεῶντος Θεοῦ. λέγει γὰρ ἡ γραφὴ 17
τῷ Φαραὼ ὅτι Εἰς αὐτὸ τοῦτο ἐξήγειρά σε, ὅπως ἐνδείξω-
μαι ἐν σοὶ τὴν δύναμίν μου, καὶ ὅπως διαγγελῇ τὸ ὄνομά
μου ἐν πάσῃ τῇ γῇ. ἄρα οὖν ὃν θέλει ἐλεεῖ, ὃν δὲ 18
θέλει σκληρύνει. Ἐρεῖς μοι οὖν, Τί ἔτι μέμφεται ; τῷ 19
γὰρ βουλήματι αὐτοῦ τίς ἀνθέστηκεν ; ὦ ἄνθρωπε, 20
μενοῦνγε σὺ τίς εἶ ὁ ἀνταποκρινόμενος τῷ Θεῷ ; μὴ ἐρεῖ
τὸ πλάσμα τῷ πλάσαντι, Τί με ἐποίησας οὕτως ; ἢ 21
οὐκ ἔχει ἐξουσίαν ὁ κεραμεὺς τοῦ πηλοῦ, ἐκ τοῦ αὐτοῦ
φυράματος ποιῆσαι ὃ μὲν εἰς τιμὴν σκευὸς, ὃ δὲ εἰς ἀτι-
μίαν ; εἰ δὲ θέλων ὁ Θεὸς ἐνδείξασθαι τὴν ὀργὴν καὶ 22

11 φαῦλον] κακόν εBm πρόθεσις] post τοῦ θεοῦ ε : C 12 ἐρρέθη]
ἐρρήθη ε : C 13 καθὼς] καθάπερ WH(n.m.) Ἡσαὺ] Ἡσ. ε TrA :
Elz 15 Μωυσεῖ] Μωσ. ε LnA : C : -σῇ ε Ln(n.m.) AWHa : C : post
γὰρ ε 16 ἐλεῶντος] -οῦντος ε 18 ἐλεεῖ] ἐλεεῖ Am WHa
19 μοι] post οὖν ε τι] + οὖν Ln[Tr]m[A] γὰρ] Elz : J
20 μενοῦνγε] ante ὦ ἄνθρ. ε

- γνωρίσαι τὸ δυνατόν αὐτοῦ ἤνεγκεν ἐν πολλῇ μακροθυμίᾳ
 23 σκευὴ ὀργῆς κατηρτισμένα εἰς ἀπώλειαν, [καὶ] ἵνα
 γνωρίσῃ τὸν πλοῦτον τῆς δόξης αὐτοῦ ἐπὶ σκευῇ ἐλέους ἃ
 24 προητοίμασεν εἰς δόξαν, οὓς καὶ ἐκάλεσεν ἡμᾶς οἱ
 25 μόνον ἐξ Ἰουδαίων ἀλλὰ καὶ ἐξ ἐθνῶν; ὥς καὶ ἐν τῷ
 Ὡσηὲ λέγει, Καλέσω τὸν οὐ λαόν μου λαόν μου, καὶ τὴν
 26 οὐκ ἡγαπημένην ἡγαπημένην· καὶ ἔσται ἐν τῷ τόπῳ οὗ
 ἐρρέθη αὐτοῖς, Οὐ λαός μου ὑμεῖς, ἐκεῖ κληθήσονται υἱοὶ
 27 Θεοῦ ζῶντος. Ἡσαΐας δὲ κράζει ὑπὲρ τοῦ Ἰσραὴλ,
 Ἐὰν ᾗ ὁ ἀριθμὸς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ὡς ἡ ἄμμος τῆς θα-
 28 λάσσης, τὸ ὑπόλειμμα σωθήσεται· λόγον γὰρ συν-
 29 τελῶν καὶ συντέμνων ποιήσει Κύριος ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ
 καθὼς προείρηκεν Ἡσαΐας, Εἰ μὴ Κύριος Σαβαώθ ἐγκατέ-
 λιπεν ἡμῖν σπέρμα, ὡς Σόδομα ἂν ἐγενήθημεν καὶ ὡς
 Γόμορρα ἂν ὠμοιώθημεν.
 30 Τί οὖν ἐροῦμεν; ὅτι ἔβη τὰ μὴ διώκοντα δικαιοσύνην
 κατέλαβεν δικαιοσύνην, δικαιοσύνην δὲ τὴν ἐκ πίστεως·
 31 Ἰσραὴλ δὲ διώκων νόμον δικαιοσύνης εἰς νόμον οὐκ ἔφθα-
 32 σεν. διὰ τί; ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως, ἀλλ' ὡς ἐξ ἔργων.
 33 προσέκοψαν τῷ λίθῳ τοῦ προσκόμματος, καθὼς γέ-
 γραπται, Ἰδοὺ τίθημι ἐν Σιών λίθον προσκόμματος καὶ
 πέτραν σκανδάλου· καὶ ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ οὐ κατα-
 σχυνθήσεται.
 10 Ἀδελφοί, ἡ μὲν εὐδοκία τῆς ἐμῆς καρδίας καὶ ἡ δέησις
 2 πρὸς τὸν Θεὸν ὑπὲρ αὐτῶν εἰς σωτηρίαν. μαρτυρῶ γὰρ
 αὐτοῖς ὅτι ζῆλον Θεοῦ ἔχουσιν, ἀλλ' οὐ κατ' ἐπίγνωσιν.
 3 ἀγνοοῦντες γὰρ τὴν τοῦ Θεοῦ δικαιοσύνην, καὶ τὴν ἰδίαν

23 καὶ] ins ε LnTr at [Tr]mTiABR: ε^οmWH^οR^οm 25 Ὡσηὲ] Ὡσ. ε
 LnWH 26 ἐρρέθη] ἐρρήθη ε: C αὐτοῖς] [Ln]Tr^οsed[Tr]m[WH]
 27 ὑπόλειμμα] -λιμμα WH: κατάλ. ε Bm 28 συντέμνων]+ἐν δικαιο-
 σύνη] ὅτι λόγον συντετμημένον ε [Tr]m[A]Bm 29 ἐγκατ.] ἐνκατ. TiB
 ὠμοιώθημεν] ὁμοιώ. Lnm 31 νόμον sec.] + δικαιοσύνης ε Bm
 32 ἔργων] + νόμου ε [A]Bm: (.) Ln^οA^οWH^οmR^οm προσέκοψαν] +γὰρ
 ε Bm 33 ὁ πιστεύων] pr πᾶς ε 1 ἡ δέησις]+ἡ ε αὐτῶν] τοῦ
 Ἰσραὴλ ε(α.μ.): +ἐστιν ε 3 ἰδίαν]+δικαιοσύνην ε Ti[A][B]

ζητούντες υἱῆσαι, τῇ δικαιοσύνῃ τοῦ Θεοῦ οὐχ ὑπετάγη-
σαν. τέλος γὰρ νόμου Χριστὸς εἰς δικαιοσύνην παντὶ 4
τῷ πιστεύοντι. Μωσῆς γὰρ γράφει ὅτι τὴν δικαιοσύ- 5
νην τὴν ἐκ νόμου ὁ ποιήσας ἄνθρωπος ζήσεται ἐν αὐτῇ.
ἡ δὲ ἐκ πίστεως δικαιοσύνη οὕτως λέγει, Μὴ εἴπῃς ἐν τῇ 6
καρδίᾳ σου, Τίς ἀναβήσεται εἰς τὸν οὐρανόν; (τοῦτ' ἔστιν
Χριστὸν καταγαγεῖν) ἢ Τίς καταβήσεται εἰς τὴν 7
ἄβυσσον; (τοῦτ' ἔστιν Χριστὸν ἐκ νεκρῶν ἀναγαγεῖν.)
ἀλλὰ τί λέγει; Ἐγγύς σου τὸ ῥῆμά ἐστιν, ἐν τῷ στόματί 8
σου καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ σου· τοῦτ' ἔστιν τὸ ῥῆμα τῆς πίστεως
ὃ κηρύσσομεν· ὅτι ἐὰν ὁμολογήσῃς ἐν τῷ στόματί σου 9
Κύριον Ἰησοῦν, καὶ πιστεύσῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου ὅτι ὁ
Θεὸς αὐτὸν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, σωθήσῃ· καρδίᾳ γὰρ 10
πιστεύεται εἰς δικαιοσύνην, στόματι δὲ ὁμολογεῖται εἰς
σωτηρίαν. λέγει γὰρ ἡ γραφή, Πᾶς ὁ πιστεύων ἐπ' 11
αὐτῷ οὐ κατασχυνθήσεται. οὐ γάρ ἐστιν διαστολή 12
Ἰουδαίου τε καὶ Ἑλλήνος· ὁ γὰρ αὐτὸς Κύριος πάντων,
πλουτῶν εἰς πάντας τοὺς ἐπικαλουμένους αὐτόν· Πᾶς 13
γὰρ ὅς ἂν ἐπικαλέσῃται τὸ ὄνομα Κυρίου σωθήσεται.
πῶς οὖν ἐπικαλέσωνται εἰς ὃν οὐκ ἐπίστευσαν; πῶς δὲ 14
πιστεύσωσιν οὗ οὐκ ἤκουσαν; πῶς δὲ ἀκούσωσιν χωρὶς
κηρύσσοντος; πῶς δὲ κηρύξωσιν ἐὰν μὴ ἀποσταλῶσιν; 15
καθὼς γέγραπται, Ὡς ὠραῖοι οἱ πόδες τῶν εὐαγγελιζομένων
ἀγαθά.

Ἀλλ' οὐ πάντες ὑπήκουσαν τῷ εὐαγγελίῳ. Ἡσαΐας 16
γὰρ λέγει, Κύριε, τίς ἐπίστευσεν τῇ ἀκοῇ ἡμῶν; ἄρα 17
ἡ πίστις ἐξ ἀκοῆς, ἡ δὲ ἀκοή διὰ ῥήματος Χριστοῦ.

5 ὅτι] post νόμου ε Lⁿ(n.m.)Tr(n.m.)ABm νόμου] pr τοῦ ε LⁿTrm
ποιήσας]+αὐτὰ ε (n.m.)[Lⁿ](Lⁿm)Tr at [Tr]mABm αὐτῇ] αὐτοῖς ε Bm
9 ὁμολογήσῃς]+τὸ ῥῆμα WH(n.m.)Rm Κύριον Ἰησοῦν] ὅτι κύριος
Ἰησοῦς LⁿmTrmWH(n.m.)Rm 14 ἐπικαλέσωνται] -σονται ε πι-
στεύσωσιν] -σουσιν ε Lⁿm ἀκούσωσιν] -σουσι ε: -σονται TiB
15 κηρύξωσιν] -ουσιν ε καθὼς] καθάπερ WH(n.m.) πόδες]+τῶν
εὐαγγελιζομένων εἰρήνην, ε[Tr]m[A]Bm (at τῶν sec. B^m) ἀγαθά] pr το
ε Ti[B](n.m.) 17 Χριστοῦ] θεοῦ ε(n.m.)

- 18 ἀλλὰ λέγω, μὴ οὐκ ἤκουσαν; μενοῦνγε εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος αὐτῶν, καὶ εἰς τὰ πέρατα τῆς
- 19 οἰκουμένης τὰ ῥήματα αὐτῶν. ἀλλὰ λέγω, μὴ Ἰσραὴλ οὐκ ἔγνω; πρῶτος Μωυσῆς λέγει, Ἐγὼ παραζηλώσω ὑμᾶς ἐπ' οὐκ ἔθνει, ἐπ' ἔθνει ἀσυνέτῳ παροργιῶ ὑμᾶς.
- 20 Ἡσαΐας δὲ ἀποτολμᾷ καὶ λέγει, Εὐρέθην τοῖς ἐμὲ μὴ ζητοῦσιν, ἐμφανὴς ἐγενόμην τοῖς ἐμὲ μὴ ἐπερωτῶσιν.
- 21 πρὸς δὲ τὸν Ἰσραὴλ λέγει, Ὅλην τὴν ἡμέραν ἐξεπέτασα τὰς χεῖράς μου πρὸς λαὸν ἀπειθοῦντα καὶ ἀντιλέγοντα.
- 11 Δέγω οὖν, μὴ ἀπώσατο ὁ Θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ; μὴ γένοιτο. καὶ γὰρ ἐγὼ Ἰσραηλείτης εἰμί, ἐκ σπέρματος
- 2 Ἀβραάμ, φυλῆς Βενιαμείν. οὐκ ἀπώσατο ὁ Θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ ὃν προέγνω. ἢ οὐκ οἶδατε ἐν Ἠλίᾳ τί λέγει ἡ γραφή; ὥς ἐντυγχάνει τῷ Θεῷ κατὰ τοῦ Ἰσραὴλ,
- 3 Κύριε, τοὺς προφῆτας σου ἀπέκτειναν, τὰ θυσιαστήριά σου κατέσκαψαν, καὶ ἐγὼ ὑπελείφθην μόνος καὶ ζητοῦσιν
- 4 τὴν ψυχὴν μου. ἀλλὰ τί λέγει αὐτῷ ὁ χρηματισμός; Κατέλιπον ἐμαυτῷ ἑπτακισχιλίους ἄνδρας, οἵτινες οὐκ
- 5 ἔκαμψαν γόνυ τῇ Βάαλ. οὕτως οὖν καὶ ἐν τῷ νῦν καιρῷ
- 6 λείμμα κατ' ἐκλογὴν χάριτος γέγονεν. εἰ δὲ χάριτι,
- 7 οὐκέτι ἐξ ἔργων· ἐπεὶ ἡ χάρις οὐκέτι γίνεται χάρις. τί οὖν; ὁ ἐπιζητεῖ Ἰσραὴλ, τοῦτο οὐκ ἐπέτυχεν· ἡ δὲ ἐκλογὴ
- 8 ἐπέτυχεν, οἱ δὲ λοιποὶ ἐπωρώθησαν· καθάπερ γέγραπται, Ἐδωκεν αὐτοῖς ὁ Θεὸς πνεῦμα κατανύξεως, ὀφθαλμοὺς τοῦ μὴ βλέπειν καὶ ὦτα τοῦ μὴ ἀκοῦειν, ἕως τῆς σήμερον
- 9 ἡμέρας. καὶ Δαυεὶδ λέγει, Γενηθήτω ἡ τράπεζα αὐτῶν εἰς παγίδα καὶ εἰς θήραν καὶ εἰς σκάνδαλον καὶ εἰς ἀντα-
- 10 πόδομα αὐτοῖς· σκοτισθήτωσαν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν

19 Ἰσραὴλ] post οὐκ ἔγνω ς ἐπ' ἐπὶ ς LnA 20 τοῖς *bis*] pr ἐν [Ln] [Tr] [A] (at ἐν sec. A^o) WH_m 1 αὐτοῦ] + ὃν προέγνω [Ln] Βενιαμείν] -μὴν ς B 2 Ἰσραὴλ] + λέγων ς 3 τὰ θυσι.] pr καὶ ς 5 λείμμα] λίμμα WH 6 χάρις sec.] + εἰ δὲ ἐξ ἔργων, οὐκέτι ἐστὶ (—ἐστὶ A) χάρις· ἐπεὶ τὸ ἔργον οὐκέτι ἐστὶν ἔργον ς [A] [B] 7 τοῦτο] τούτου ς : CEr 8 καθάπερ] καθὼς ς LnA

του μὴ βλέπειν, καὶ τὸν νῶτον αὐτῶν διὰ παντὸς σύνκαμψον. Λέγω οὖν, μὴ ἔπαισαν ἵνα πέσωσιν; μὴ γένοιτο· 11
ἀλλὰ τῷ αὐτῶν παραπτώματι ἡ σωτηρία τοῖς ἔθνεσιν, εἰς
τὸ παραζηλώσαι αὐτούς. εἰ δὲ τὸ παράπτωμα αὐτῶν 12
πλοῦτος κόσμος καὶ τὸ ἥττημα αὐτῶν πλοῦτος ἐθνῶν,
πόσῳ μᾶλλον τὸ πλήρωμα αὐτῶν;

Ὑμῖν δὲ λέγω τοῖς ἔθνεσιν. ἐφ' ὅσον μὲν οὖν εἰμὶ ἐγὼ 13
ἐθνῶν ἀπόστολος, τὴν διακονίαν μου δοξάζω· εἴ πως 14
παραζηλώσω μου τὴν σάρκα καὶ σώσω τινας ἐξ αὐτῶν.
εἰ γὰρ ἡ ἀποβολὴ αὐτῶν καταλλαγὴ κόσμου, τίς ἡ πρόσ- 15
λημψις εἰ μὴ ζωὴ ἐκ νεκρῶν; εἰ δὲ ἡ ἀπαρχὴ ἁγία, 16
καὶ τὸ φύραμα· καὶ εἰ ἡ ρίζα ἁγία, καὶ οἱ κλάδοι. Εἰ 17
δέ τινες τῶν κλάδων ἐξεκλάσθησαν, σὺ δὲ ἀγριέλαιος ὢν
ἐνεκεντρίσθης ἐν αὐτοῖς καὶ συνκοινωνὸς τῆς ρίζης τῆς
πιότητος τῆς ἐλαίας ἐγένου, μὴ κατακαυχῶ τῶν κλά- 18
δων· εἰ δὲ κατακαυχᾶσαι, οὐ σὺ τὴν ρίζαν βαστάξεις ἀλλὰ
ἡ ρίζα σέ. ἐρεῖς οὖν, Ἐξεκλάσθησαν κλάδοι ἵνα ἐγὼ 19
ἐνκεντρισθῶ. καλῶς· τῇ ἀπιστίᾳ ἐξεκλάσθησαν, σὺ δὲ 20
τῇ πίστει ἔστηκας. μὴ ὑψηλὰ φρόνει, ἀλλὰ φοβοῦ· εἰ 21
γὰρ ὁ Θεὸς τῶν κατὰ φύσιν κλάδων οὐκ ἐφείσατο, οὐδέ σου
φείσεται. Ἴδε οὖν χρηστότητα καὶ ἀποτομίαν Θεοῦ· ἐπὶ 22
μὲν τοὺς πεσόντας ἀποτομία, ἐπὶ δὲ σέ χρηστότης Θεοῦ,
ἐὰν ἐπιμένῃς τῇ χρηστότητι· ἐπεὶ καὶ σὺ ἐκκοπήσῃ.
κἀκεῖνοι δέ, ἐὰν μὴ ἐπιμένωσιν τῇ ἀπιστίᾳ, ἐνκεντρισθή- 23
σονται· δυνατὸς γάρ ἐστιν ὁ Θεὸς πάλιν ἐνκεντρίσαι αὐ-
τούς. εἰ γὰρ σὺ ἐκ τῆς κατὰ φύσιν ἐξεκόπης ἀγριε- 24
λαίου καὶ παρὰ φύσιν ἐνεκεντρίσθης εἰς καλλιέλαιον, πόσῳ

10 συνκ.] συγκ. ε Lⁿ Tr A 13 δὲ] γὰρ ε (n.m.) οὖν] ε' [Tr]
17 συνκ.] συγκ. ε Lⁿ Tr A ρίζης] + καὶ ε Lⁿ [Tr] [B] Rm 18 ἀλλὰ]
ἀλλ' ε Lⁿ 19 κλάδοι] pr οἱ ε: C E r ἐνκ.] ἐγκ. ε Lⁿ Tr A
20 ἐξεκλάσθησαν] ἐκλάσθ. Lⁿ Tr ὑψηλὰ φρόνει] ὑψηλοφρόνει ε Lⁿ
(n.m.) A (n.m.) 21 οὐδε] pr μὴ πως ε (n.m.) [A] B m φείσεται] -σηται
ε: C E r m 22 ἀποτομία] -ίαν ε χρηστότης] -τητα ε Θεοῦ] ε'
ἐπιμένῃς] -μείνης ε Lⁿ (n.m.) A 23 κἀκεῖνοί] καὶ ἐκ. ε ἐπιμένῶσιν]
-μείνωσιν ε Lⁿ A: -σι WH 23, 24 ἐνκ. ter] ἐγκ. ε Lⁿ Tr A

- μάλλον οὗτοι οἱ κατὰ φύσιν ἐνκεντρισθήσονται τῇ ἰδίᾳ ἐλαίᾳ;
- 25 Οὐ γὰρ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, τὸ μυστήριον τοῦτο, ἵνα μὴ ᾗτε παρ' ἑαυτοῖς φρόνιμοι, ὅτι πώρως ἀπὸ μέρους τῷ Ἰσραὴλ γέγονεν ἄχρις οὗ τὸ πλήρωμα τῶν
- 26 ἐθνῶν εἰσέλθῃ· καὶ οὕτως πᾶς Ἰσραὴλ σωθήσεται, καθὼς γέγραπται, Ἡξεί ἐκ Σιών ὁ ῥυόμενος, ἀποστρέψει
- 27 ἀσεβείας ἀπὸ Ἰακώβ· καὶ αὕτη αὐτοῖς ἡ παρ' ἐμοῦ
- 28 διαθήκη, ὅταν ἀφέλωμαι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. κατὰ μὲν τὸ εὐαγγέλιον ἐχθροὶ δι' ὑμᾶς· κατὰ δὲ τὴν ἐκλογὴν ἀγα-
- 29 πητοὶ διὰ τοὺς πατέρας. ἀμεταμέλῃτα γὰρ τὰ χαρί-
- 30 σματα καὶ ἡ κλησις τοῦ Θεοῦ. ὥσπερ γὰρ ὑμεῖς ποτὲ ἠπειθήσατε τῷ Θεῷ, νῦν δὲ ἠλεήθητε τῇ τούτων ἀπειθείᾳ,
- 31 οὕτως καὶ οὗτοι νῦν ἠπειθήσαν τῷ ὑμετέρῳ ἐλέει ἵνα καὶ
- 32 αὐτοὶ [νῦν] ἐλεηθῶσιν. συνέκλεισεν γὰρ ὁ Θεὸς τοὺς
- 33 πάντας εἰς ἀπειθειαν, ἵνα τοὺς πάντας ἐλεήσῃ. Ὡ βᾶθος πλούτου καὶ σοφίας καὶ γνώσεως Θεοῦ. ὥς ἀνεξεραύνητα τὰ κρίματα αὐτοῦ καὶ ἀνεξιχνίαστοι αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ.
- 34 τίς γὰρ ἔγνω νοῦν Κυρίου; ἢ τίς σύμβουλος αὐτοῦ ἐγένετο;
- 35 ἢ τίς προέδωκεν αὐτῷ, καὶ ἀνταποδοθήσεται αὐτῷ;
- 36 ὅτι ἐξ αὐτοῦ καὶ δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν τὰ πάντα· αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας· ἀμήν.
- 12 Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τῶν οἰκτιρμῶν τοῦ Θεοῦ, παραστῆσαι τὰ σώματα ὑμῶν θυσίαν ζῶσαν ἁγίαν
- 2 εὐάρεστον τῷ Θεῷ, τὴν λογικὴν λατρείαν ὑμῶν. καὶ μὴ συνσχηματίζεσθε τῷ αἰῶνι τούτῳ, ἀλλὰ μεταμορφοῦσθε τῇ ἀνακαινώσει τοῦ νοός, εἰς τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶς

25 παρ'] ἐν Tr(n.m.) AWH(n.m.) ἄχρις] ἄχρι WH(n.a.) 26 οὕτως] -τω WH_a ἀποστρέψει] pr καὶ 30 ὑμεῖς] pr καὶ 31 ποτε] ante ὑμεῖς Lnm νῦν] νυνὶ WHm ἀπειθεία] -θεία WH 32 ὑμετέρῳ] Elz νῦν] ins [Ln]Ti[B]WHR : 5^cTr^aA^o 32 ἀπειθειαν] ἀπειθίαν WH 33 ὁ] ὁ 5 Ln WH : Elz ἀνεξεραύνητα] -ευνητα 5 Ln 1 τῷ Θεῷ] ante εὐάρ. TiBWH(n.m.) 2 συνσχη.] συσχη. 5 LnTr συνσχηματίζεσθε...μεταμορφοῦσθε] -ματίζεσθαι...-οῦσθαι 5mLnTrmAWHm νοός] + ὑμῶν 5

τί τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ τὸ ἀγαθὸν καὶ εὐάρεστον καὶ τέλειον.

Λέγω γὰρ διὰ τῆς χάριτος τῆς δοθείσης μοι παντὶ τῷ 3
ὄντι ἐν ὑμῖν, μὴ ὑπερφρονεῖν παρ' ὃ δεῖ φρονεῖν, ἀλλὰ
φρονεῖν εἰς τὸ σωφρονεῖν, ἐκάστῳ ὡς ὁ Θεὸς ἐμέρισεν
μέτρον πίστεως· καθάπερ γὰρ ἐν ἐνὶ σώματι πολλὰ 4
μέλη ἔχομεν, τὰ δὲ μέλη πάντα οὐ τὴν αὐτὴν ἔχει πρᾶξιν·
οὕτως οἱ πολλοὶ ἐν σῶμά ἐσμεν ἐν Χριστῷ, τὸ δὲ καθ' εἰς 5
ἀλλήλων μέλη. ἔχοντες δὲ χαρίσματα κατὰ τὴν χάριν 6
τὴν δοθείσαν ἡμῖν διάφορα, εἴτε προφητείαν, κατὰ τὴν
ἀναλογίαν τῆς πίστεως· εἴτε διακονίαν, ἐν τῇ διακονίᾳ· 7
εἴτε ὁ διδάσκων, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ· εἴτε ὁ παρακα- 8
λῶν, ἐν τῇ παρακλήσει· ὁ μεταδιδούς, ἐν ἀπλότητι· ὁ
προϊστάμενος, ἐν σπουδῇ· ὁ ἐλεῶν, ἐν ἰλαρότητι. Ἡ 9
ἀγάπη ἀνυπόκριτος. ἀποστυγοῦντες τὸ πονηρόν, κολλώ-
μενοι τῷ ἀγαθῷ, τῇ φιλαδελφίᾳ εἰς ἀλλήλους φιλό- 10
στοργοι, τῇ τιμῇ ἀλλήλους προηγούμενοι, τῇ σπουδῇ 11
μὴ ὀκηροί, τῷ πνεύματι ζέοντες, τῷ Κυρίῳ δουλεύοντες,
τῇ ἐλπίδι χαίροντες, τῇ θλίψει ὑπομένοντες, τῇ προσευχῇ 12
προσκαρτεροῦντες, ταῖς χρείαις τῶν ἀγίων κοινωνοῦν- 13
τες, τὴν φιλοξενίαν διώκοντες. εὐλογεῖτε τοὺς διώκον- 14
τας ὑμᾶς· εὐλογεῖτε καὶ μὴ καταρᾶσθε. χαίρειν μετὰ 15
χαιρόντων, κλαίειν μετὰ κλαιόντων. τὸ αὐτὸ εἰς ἀλλή- 16
λους φρονοῦντες· μὴ τὰ ὑψηλὰ φρονοῦντες, ἀλλὰ τοῖς
ταπεινοῖς συναπαγόμενοι. μὴ γίνεσθε φρόνιμοι παρ' ἑαυ-
τοῖς. Μηδενὶ κακὸν ἀντὶ κακοῦ ἀποδιδόντες· προνοοῦ- 17
μενοι καλὰ ἐνώπιον πάντων ἀνθρώπων· εἰ δυνατόν, 18
τὸ ἐξ ὑμῶν, μετὰ πάντων ἀνθρώπων εἰρηνεύοντες· μὴ 19
ἑαυτοὺς ἐκδικοῦντες, ἀγαπητοί, ἀλλὰ δότε τόπον τῇ ὀργῇ·
γέγραπται γάρ, Ἐμοὶ ἐκδίκησις, ἐγὼ ἀνταποδώσω, λέγει

Θεοῦ] θεοῦ, T1BWHRm 4 πολλὰ] post μέλη ε WHm 5 τὸ] ὁ ε
11 τῷ Κυρίῳ] τῷ καιρῷ εB(n.m.)Rm: C5mJElzScr: κυρίου (—τῷ) Er
14 ὑμᾶς] WH^o 15 κλαίειν] pr καὶ ε WHm 17 καλὰ] + ἐνώπιον,
τοῦ θεοῦ καὶ [Lm] πάντων] τῶν Lm

- 20 Κύριος. ἀλλὰ Ἐὰν πεινᾷ ὁ ἐχθρός σου, ψώμιζε αὐτόν·
 ἐὰν διψᾷ, πότιζε αὐτόν· τοῦτο γὰρ ποιῶν ἄνθρακας πυρὸς
 21 σωρεύσεις ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. μὴ νικῶ ὑπὸ τοῦ
 κακοῦ, ἀλλὰ νίκα ἐν τῷ ἀγαθῷ τὸ κακόν.
 13 Πᾶσα ψυχὴ ἐξουσίαις ὑπερεχούσαις ὑποτασσέσθω· οὐ
 γὰρ ἔστιν ἐξουσία εἰ μὴ ὑπὸ Θεοῦ, αἱ δὲ οὖσαι ὑπὸ Θεοῦ
 2 τεταγμέναι εἰσίν. ὥστε ὁ ἀντιτασσόμενος τῇ ἐξουσίᾳ
 τῇ τοῦ Θεοῦ διαταγῇ ἀνθέστηκεν· οἱ δὲ ἀνθεστηκότες
 3 ἑαυτοῖς κρίμα λήμψονται. οἱ γὰρ ἄρχοντες οὐκ εἰσὶν
 φόβος τῷ ἀγαθῷ ἔργῳ ἀλλὰ τῷ κακῷ. θέλεις δὲ μὴ φο-
 βεῖσθαι τὴν ἐξουσίαν; τὸ ἀγαθὸν ποιεῖ, καὶ ἔξεις ἔπαινον
 4 ἐξ αὐτῆς· Θεοῦ γὰρ διάκονός ἐστιν σοὶ εἰς τὸ ἀγαθόν.
 ἐὰν δὲ τὸ κακὸν ποιῇς, φοβοῦ· οὐ γὰρ εἰκὴ τὴν μάχαιραν
 φορεῖ· Θεοῦ γὰρ διάκονός ἐστιν, ἔκδικος εἰς ὀργὴν τῷ τὸ
 5 κακὸν πράσσοντι. διὸ ἀνάγκη ὑποτάσσεσθαι, οὐ μόνον
 6 διὰ τὴν ὀργὴν ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν συνείδησιν. Διὰ τοῦτο
 γὰρ καὶ φόρους τελεῖτε· λειτουργοὶ γὰρ Θεοῦ εἰσίν, εἰς
 7 αὐτὸ τοῦτο προσκαρτεροῦντες. ἀπόδοτε πᾶσιν τὰς
 ὀφειλάς· τῷ τὸν φόρον τὸν φόρον, τῷ τὸ τέλος τὸ τέλος,
 τῷ τὸν φόβον τὸν φόβον, τῷ τὴν τιμὴν τὴν τιμὴν.
 8 Μηδενὶ μηδὲν ὀφείλετε, εἰ μὴ τὸ ἀλλήλους ἀγαπᾶν· ὁ
 9 γὰρ ἀγαπῶν τὸν ἕτερον νόμον πεπλήρωκεν. τὸ γὰρ Οὐ
 μοιχεύσεις, Οὐ φονεύσεις, Οὐ κλέψεις, Οὐκ ἐπιθυμήσεις,
 καὶ εἴ τις ἑτέρα ἐντολή, ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ ἀνακεφαλαιού-
 ται, ἐν τῷ Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν.
 10 ἡ ἀγάπη τῷ πλησίον κακὸν οὐκ ἐργάζεται· πλήρωμα οὖν
 νόμου ἡ ἀγάπη.
 11 Καὶ τοῦτο εἰδότες τὸν καιρόν, ὅτι ὥρα ἤδη ὑμᾶς ἐξ

20 ἀλλὰ] s^o(n.m.)[B] ἐὰν *pri.*] + οὖν s (n.m.) 1 ὑπὸ *pri.*] ἀπὸ sA
 (n.m.): C οὖσαι] + ἐξουσίαι s Θεοῦ] pr τοῦ s: Er 3 τῷ ἀγ.
usque ad κακῷ] τῶν ἀγαθῶν ἔργων ἀλλὰ τῶν κακῶν s(n.m.) 5 ὑποτάσσ.]
 προτάσσ. Elz σφ 7 ἀπόδοτε] + οὖν s πᾶσιν] -σι WH ■ ἀλ-
 λήλ.] post ἀγαπ. s 9 κλέψεις] + οὐ ψευδομαρτυρήσεις, sBm: CSer
 τούτῳ] ante τῷ λόγῳ s Lm WHm ἐν τῷ sec.] [Ln] [Tr] [A] [WH]
 σεαυτόν] ἐαυτόν ■ 11 ὑμᾶς] ἡμᾶς s Ln Tr (n.m.) WHm: ante ἤδη s

ὑπνου ἐγερθῆναι· νῦν γὰρ ἐγγύτερον ἡμῶν ἢ σωτηρία ἡ
ὅτε ἐπιστεύσαμεν. ἡ νύξ προέκοψεν, ἡ δὲ ἡμέρα ἡγγι- 12
κεν· ἀποθώμεθα οὖν τὰ ἔργα τοῦ σκότους, ἐνδυσώμεθα δὲ
τὰ ὄπλα τοῦ φωτός. ὡς ἐν ἡμέρᾳ εὐσχημόνως περιπα- 13
τήσωμεν, μὴ κώμοις καὶ μέθαις, μὴ κοίταις καὶ ἀσελγείαις,
μὴ ἔριδι καὶ ζήλῳ· ἀλλὰ ἐνδύσασθε τὸν Κύριον Ἰη- 14
σοῦν Χριστόν, καὶ τῆς σαρκὸς πρόνοιαν μὴ ποιείσθε εἰς
ἐπιθυμίας.

Τὸν δὲ ἀσθενοῦντα τῇ πίστει προσλαμβάνεσθε, μὴ εἰς 14
διακρίσεις διαλογισμῶν. ὃς μὲν πιστεύει φαγεῖν πάν- 2
τα, ὁ δὲ ἀσθενῶν λάχανα ἐσθίει. ὁ ἐσθίων τὸν μὴ ἐσθί- 3
οντα μὴ ἐξουθενείτω, ὁ δὲ μὴ ἐσθίων τὸν ἐσθίοντα μὴ
κρινέτω· ὁ Θεὸς γὰρ αὐτὸν προσελάβετο. σὺ τίς εἶ ὁ 4
κρίνων ἀλλότριον οἰκέτην; τῷ ἰδίῳ κυρίῳ στήκει ἡ πίπτει.
σταθήσεται δέ· δυνατεῖ γὰρ ὁ Κύριος στήσαι αὐτόν.
ὃς μὲν κρίνει ἡμέραν παρ' ἡμέραν, ὃς δὲ κρίνει πᾶσαν ἡμέ- 5
ραν. ἕκαστος ἐν τῷ ἰδίῳ νοὶ πληροφορεῖσθω. ὁ φρο- 6
νῶν τὴν ἡμέραν Κυρίῳ φρονεῖ· καὶ ὁ ἐσθίων Κυρίῳ ἐσθίει,
εὐχαριστεῖ γὰρ τῷ Θεῷ· καὶ ὁ μὴ ἐσθίων Κυρίῳ οὐκ
ἐσθίει, καὶ εὐχαριστεῖ τῷ Θεῷ. Οὐδεὶς γὰρ ἡμῶν ἑαυτῷ 7
ζῇ, καὶ οὐδεὶς ἑαυτῷ ἀποθνήσκει. ἕαν τε γὰρ ζῶμεν, τῷ 8
Κυρίῳ ζῶμεν· ἕαν τε ἀποθνήσκωμεν, τῷ Κυρίῳ ἀποθνήσκο-
μεν· ἕαν τε οὖν ζῶμεν ἕαν τε ἀποθνήσκωμεν, τοῦ Κυρίου
ἐσμέν. εἰς τοῦτο γὰρ Χριστὸς ἀπέθανεν καὶ ἔζησεν, ἵνα 9
καὶ νεκρῶν καὶ ζώντων κυριεύσῃ. Σὺ δὲ τί κρίνεις τὸν 10
ἀδελφόν σου; ἢ καὶ σὺ τί ἐξουθενεῖς τὸν ἀδελφόν σου;
πάντες γὰρ παραστησόμεθα τῷ βήματι τοῦ Θεοῦ. γέ- 11

12 δὲ sec.] καὶ ante ἐνδυσ. ε: [WH] ὄπλα] ἔργα Lnm 13 ἔριδι] -σι
Lnm Trm WHm ζήλῳ] -οις Trm WHm 14 ἀλλὰ] ἀλλ' ε Ln Κυρ.
Ἰησ. Χρ.] χριστὸν Ἰησοῦν WHm 3 ὁ δὲ] καὶ ὁ ε 4 δυνατεῖ γὰρ
ὁ Κύριος] δυνατὸς γὰρ ἐστὶν ὁ θεὸς ε 5 ὃς μὲν] + γὰρ [Ln] Ti [B] [WH]
6 φρονεῖ] + καὶ ὁ μὴ φρονῶν τὴν ἡμέραν Κυρίῳ οὐ φρονεῖ· ε [A] Bm
καὶ φρι.] ε': C 8 ἀποθνήσκωμεν bis] -ομεν Ln 9 ἀπέθανεν] pr
καὶ ε ἔζησεν] ἀνέζησεν ε: Csm: pr ἀνέστη καὶ ε 10 Θεοῦ]
χριστοῦ ε

- γραφται γάρ, Ζῶ ἐγώ, λέγει Κύριος, ὅτι ἐμοὶ κάμψει πᾶν
 12 γόνυ, καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσεται τῷ Θεῷ. ἄρα
 [οὖν] ἕκαστος ἡμῶν περὶ ἑαυτοῦ λόγον δώσει τῷ Θεῷ.
 13 Μηκέτι οὖν ἀλλήλους κρίνωμεν· ἀλλὰ τοῦτο κρίνατε
 μᾶλλον, τὸ μὴ τιθέναι πρόσκομμα τῷ ἀδελφῷ ἢ σκάνδα-
 14 λον. οἶδα καὶ πέπεισμαι ἐν Κυρίῳ Ἰησοῦ ὅτι οὐδὲν
 κοινὸν δι' ἑαυτοῦ· εἰ μὴ τῷ λογιζομένῳ τι κοινὸν εἶναι,
 15 ἐκείνῳ κοινόν. εἰ γὰρ διὰ βρῶμα ὁ ἀδελφός σου λυπεῖ-
 ται, οὐκέτι κατὰ ἀγάπην περιπατεῖς. μὴ τῷ βρώματί σου
 16 ἐκείνον ἀπόλλυε ὑπὲρ οὗ Χριστὸς ἀπέθανεν. μὴ βλα-
 17 σφημείσθω οὖν ὑμῶν τὸ ἀγαθόν· οὐ γάρ ἐστιν ἡ βασι-
 λεῖα τοῦ Θεοῦ βρώσις καὶ πόσις, ἀλλὰ δικαιοσύνη καὶ
 18 εἰρήνη καὶ χαρὰ ἐν Πνεύματι Ἀγίῳ. ὁ γὰρ ἐν τούτῳ
 δουλεύων τῷ Χριστῷ εὐάρεστος τῷ Θεῷ καὶ δόκιμος τοῖς
 19 ἀνθρώποις. Ἄρα οὖν τὰ τῆς εἰρήνης διώκωμεν καὶ τὰ
 20 τῆς οἰκοδομῆς τῆς εἰς ἀλλήλους. μὴ ἔνεκεν βρώματος
 κατάλυε τὸ ἔργον τοῦ Θεοῦ. πάντα μὲν καθαρὰ· ἀλλὰ
 κακὸν τῷ ἀνθρώπῳ τῷ διὰ προσκόμματος ἐσθίοντι.
 21 καλὸν τὸ μὴ φαγεῖν κρέα μηδὲ πιεῖν οἶνον μηδὲ ἐν ᾧ ὁ
 ἀδελφός σου προσκόπτει [ἢ σκανδαλίζεται ἢ ἀσθενεῖ.]
 22 σὺ πίστιν ἣν ἔχεις κατὰ σεαυτὸν ἔχε ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.
 23 μακάριος ὁ μὴ κρίνων ἑαυτὸν ἐν ᾧ δοκιμάζει. ὁ δὲ
 διακρινόμενος ἐὰν φάγῃ κατακέκριται, ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως·
 πᾶν δὲ ὁ οὐκ ἐκ πίστεως ἁμαρτία ἐστίν.
 15 Ὅφείλομεν δὲ ἡμεῖς οἱ δυνατοὶ τὰ ἀσθενήματα τῶν
 2 ἀδυνάτων βαστάζειν, καὶ μὴ ἑαυτοῖς ἀρέσκειν. ἕκαστος

11 ἐξομολ.] ante πᾶσα γλ. LnTr(a.m.) 12 οὖν] ins ς Ti[A]B[WH]R :
 Ln^oTr^o δώσει] pr απο- Ln(a.m.)Tr(a.m.)[A] τῷ Θεῷ] [Ln][WH]
 13 πρόσκομμα et ἢ] WH^m 14 ἑαυτοῦ] αὐτοῦ Ln(a.m.)Tr 15 γὰρ]
 δὲ ς(a.m.) 18 τούτῳ] τούτους ς(a.m.) τῷ *pro*.] Ln^o[Tr] δόκι-
 μος] δοκίμοις Ln^m 19 ἄρα] ἄρα Ln^m διώκωμεν] -ομεν Ln^mTr^m
 TiB(a.m.)WH^mR^m: Scr 21 πιεῖν] πείν WH ἢ σκανδ. ἢ ἀσθενεῖ]
 ins ς LnTr at [Tr]m[A]B[R]^m: Ti^oWH^oR^o 22 ἦν] ς^o[A] ἔχεις]
 ἔχεις; ς: ἔχεις []A σεαυτὸν] σαυτὸν ς: C 23 ἐστίν.] + τῷ δὲ
 δυναμένῳ usque ad εἰς τοὺς αἰῶνας· ἀμήν. (c. xvi. 25-27) BmR^m: Scr
 2 ἕκαστος]+ γὰρ ς: Csm

ἡμῶν τῷ πλησίον ἀρεσκέτω εἰς τὸ ἀγαθὸν πρὸς οἰκοδομήν.
καὶ γὰρ ὁ Χριστὸς οὐχ ἑαυτῷ ἤρεσεν· ἀλλὰ καθὼς γέ 3
γραπται, Οἱ ὀνειδισμοὶ τῶν ὀνειδιζόντων σέ ἐπέπεσαν ἐπ’
ἐμέ. ὅσα γὰρ προεγράφη εἰς τὴν ἡμετέραν διδασκαλίαν 4
ἐγράφη, ἵνα διὰ τῆς ὑπομονῆς καὶ διὰ τῆς παρακλήσεως
τῶν γραφῶν τὴν ἐλπίδα ἔχωμεν. ὁ δὲ Θεὸς τῆς ὑπομο- 5
νῆς καὶ τῆς παρακλήσεως δώῃ ὑμῖν τὸ αὐτὸ φρονεῖν ἐν
ἀλλήλοις κατὰ Χριστὸν Ἰησοῦν· ἵνα ὁμοθυμαδὸν ἐν 6
ἐνὶ στόματι δοξάζητε τὸν Θεὸν καὶ Πατέρα τοῦ Κυρίου
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Διὸ προσλαμβάνεσθε ἀλλήλους, 7
καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς προσελάβετο ὑμᾶς, εἰς δόξαν τοῦ
Θεοῦ. λέγω γὰρ Χριστὸν διάκονον γεγενῆσθαι περι- 8
τομῆς ὑπὲρ ἀληθείας Θεοῦ, εἰς τὸ βεβαιῶσαι τὰς ἐπαγγελ-
ίας τῶν πατέρων, τὰ δὲ ἔθνη ὑπὲρ ἐλέους δοξάσαι 9
τὸν Θεόν, καθὼς γέγραπται, Διὰ τοῦτο ἐξομολογήσομαί
σοι ἐν ἔθνεσιν καὶ τῷ ὀνόματί σου ψαλῶ. καὶ πάλιν 10
λέγει, Εὐφράνθητε, ἔθνη, μετὰ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ. καὶ 11
πάλιν, Αἰνεῖτε, πάντα τὰ ἔθνη, τὸν Κύριον, καὶ ἐπαινεσά-
τωσαν αὐτὸν πάντες οἱ λαοί. καὶ πάλιν Ἡσαΐας λέγει, 12
Ἔσται ἡ ῥίζα τοῦ Ἰεσσαί, καὶ ὁ ἀνιστάμενος ἄρχειν ἐθνῶν·
ἐπ’ αὐτῷ ἔθνη ἐλπιούσιν. ὁ δὲ Θεὸς τῆς ἐλπίδος πλη- 13
ρῶσαι ὑμᾶς πάσης χαρᾶς καὶ εἰρήνης ἐν τῷ πιστεύειν, εἰς
τὸ περισσεύειν ὑμᾶς ἐν τῇ ἐλπίδι ἐν δυνάμει Πνεύματος
Ἁγίου.

Πέπεισμαι δέ, ἀδελφοί μου, καὶ αὐτὸς ἐγὼ περὶ ὑμῶν, 14
ὅτι καὶ αὐτοὶ μεστοὶ ἐστε ἀγαθωσύνης, πεπληρωμένοι πά-
σης [τῆς] γνώσεως, δυνάμενοι καὶ ἀλλήλους νουθετεῖν.

¶ ἐπέπεσαν] -σον 5 4 προεγράφη] ἐγράφη Lm: + πάντα [WH]
ἐγράφη] προεγράφη 5 διὰ sec.] 5°: C ἔχωμεν] + τῆς παρακλήσεως
WHm 5 Χριστόν] post Ἰησ. Tr WHm 7 ὑμᾶς] ἡμᾶς 5 Lm Trm
WH(n.m.) Rm: C τοῦ] 5° 8 γὰρ] δὲ 5(n.m.) Χριστὸν] pr Ἰη-
σοῦν 5 γεγενῆσθαι] γενέσθαι Ln Tr(n.m.) WHm 9 ἔθνεσιν] -σι
WH 11 πάλιν] + λέγει Ln [Tr] m [A] τὸν Κύριον] ante πάντα τὰ
ἔθνη 5 Lm ἐπαινεσάτωσαν] -νέσατε 5 13 πληρῶσαι usque ad εἰ-
ρήνης] πληροφορήσαι ὑμᾶς ἐν πάσῃ χαρᾷ καὶ εἰρήνῃ Ln 14 τῆς]
ins [Tr] m Ti [A] BWH: 5° Ln° Tr° R°

- 15 τολμηρότερον δὲ ἔγραψα ὑμῖν ἀπὸ μέρους, ὡς ἐπαναμιμνή-
σκων ὑμᾶς, διὰ τὴν χάριν τὴν δοθείσάν μοι ἀπὸ τοῦ Θεοῦ
16 εἰς τὸ εἶναί με λειτουργὸν Χριστοῦ Ἰησοῦ εἰς τὰ ἔθνη,
ἱεουργοῦντα τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ, ἵνα γένηται ἡ προσ-
φορὰ τῶν ἐθνῶν εὐπρόσδεκτος, ἡγιασμένη ἐν Πνεύματι
17 Ἀγίῳ. ἔχω οὖν τὴν καύχησιν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τὰ
18 πρὸς τὸν Θεόν. Οὐ γὰρ τολμήσω τι λαλεῖν ὧν οὐ
κατειργάσατο Χριστὸς δι' ἐμοῦ εἰς ὑπακοὴν ἐθνῶν, λόγῳ
19 καὶ ἔργῳ, ἐν δυνάμει σημείων καὶ τεράτων, ἐν δυνάμει
Πνεύματος Ἀγίου· ὥστε με ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ καὶ κύκλῳ
μέχρι τοῦ Ἰλλυρικοῦ πεπληρωκέναι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ
20 Χριστοῦ· οὕτως δὲ φιλοτιμούμενον εὐαγγελίζεσθαι,
οὐχ ὅπου ὠνομάσθη Χριστός, ἵνα μὴ ἐπ' ἀλλότριον θεμέ-
21 lion οἰκοδομῶ· ἀλλὰ καθὼς γέγραπται, Οἷς οὐκ ἀνηγ-
γέλη περὶ αὐτοῦ ὄψονται, καὶ οἱ οὐκ ἀκηκόασιν συνήσου-
σιν.
22 Διὸ καὶ ἐνεκοπτόμην τὰ πολλὰ τοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς.
23 νυνὶ δὲ μηκέτι τόπον ἔχων ἐν τοῖς κλίμασι τούτοις, ἐπιπο-
θίαν δὲ ἔχων τοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν,
24 ὡς ἂν πορεύωμαι εἰς τὴν Σπανίαν (ἐλπίζω γὰρ διαπορευό-
μενος θεάσασθαι ὑμᾶς καὶ ὑφ' ὑμῶν προπεμφθῆναι ἐκεῖ,
25 ἐὰν ὑμῶν πρῶτον ἀπὸ μέρους ἐμπλησθῶ)— νυνὶ δὲ
26 πορεύομαι εἰς Ἱερουσαλὴμ διακονῶν τοῖς ἀγίοις. Ἡυ-
δόκησαν γὰρ Μακεδονία καὶ Ἀχαΐα κοινωνίαν τινὰ ποιή-
σασθαι εἰς τοὺς πτωχοὺς τῶν ἀγίων τῶν ἐν Ἱερουσαλὴμ.

15 τολμηρότερον] -ροτέρως Tr(n.m.)WH ὑμῖν]+, ἀδελφοί, ς [A]
ἀπὸ sec.] ὑπὸ ς Lm A 16 Χριστοῦ] post Ἰησοῦ ς 17 τὴν] ς [B] [WH]
τὸν] ς: CEr 18 τολμήσω] τολμῶ Lm Trm WHm τι] post λαλεῖν
ς κατειργ.] κατηγορ. WHa 19 Ἀγίου] [A] [WH] Rm: θεοῦ ς (n.m.)
Ti B (n.m.) Rm 20 οὕτως] -τω ς A φιλοτιμούμενον] -μοῦμαι Ln Tr
(n.m.) Bm 21 ὄψονται] ante οἷς Trm WH (n.m.) R 22 τὰ πολλὰ]
πολλάκις Jm Ln Trm Bm 23 κλίμασι] -σιν ς Tr A ἐπιποθίαν] -πό-
θειαν WH τοῦ] [Ln] πολλῶν] ἱκανῶν Tr (n.m.) A WH 24 ἂν]
ἐὰν ς Σπανίαν]+, ἐλεύσομαι πρὸς ὑμᾶς: ς Bm ὑφ'] ἀφ' Ln A: ἀπὸ
Trm 26 ἡυδόκησαν] εὐδόκ. ς Ln A WHa: εὐδόκησεν Trm

ἡδύοκῃσαν γάρ, καὶ ὀφειλέται εἰσὶν αὐτῶν. εἰ γὰρ τοῖς 27
πνευματικοῖς αὐτῶν ἐκοινώνησαν τὰ ἔθνη, ὀφείλουσιν καὶ
ἐν τοῖς σαρκικοῖς λειτουργῆσαι αὐτοῖς. τοῦτο οὖν ἐπι- 28
τελέσας, καὶ σφραγισάμενος αὐτοῖς τὸν καρπὸν τοῦτον,
ἀπελεύσομαι δι' ὑμῶν εἰς Σπανίαν. οἶδα δὲ ὅτι ἐρχό- 29
μενος πρὸς ὑμᾶς ἐν πληρώματι εὐλογίας Χριστοῦ ἐλεύσο-
μαι.

Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰη- 30
σοῦ Χριστοῦ καὶ διὰ τῆς ἀγάπης τοῦ Πνεύματος, συναγω-
νίσασθαι μοι ἐν ταῖς προσευχαῖς ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν Θεόν·
ἵνα ῥυσθῶ ἀπὸ τῶν ἀπειθούντων ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, καὶ ἡ 31
διακονία μου ἢ εἰς Ἱερουσαλὴμ εὐπρόσδεκτος τοῖς ἀγίοις
γένηται· ἵνα ἐν χαρᾷ ἔλθω πρὸς ὑμᾶς διὰ θελήματος 32
Θεοῦ συναναπαύσωμαι ὑμῖν. ὁ δὲ Θεὸς τῆς εἰρήνης 33
μετὰ πάντων ὑμῶν· ἀμήν·

Συνίστημι δὲ ὑμῖν Φοίβην τὴν ἀδελφὴν ἡμῶν, οὗσαν 16
διάκονον τῆς ἐκκλησίας τῆς ἐν Κενχρεαῖς· ἵνα προσ- 2
δέξῃσθε αὐτὴν ἐν Κυρίῳ ἀξίως τῶν ἁγίων, καὶ παραστήτε
αὐτῇ ἐν ᾧ ἂν ὑμῶν χρῆζῃ πράγματι· καὶ γὰρ αὐτὴ προ-
στάτις πολλῶν ἐγενήθη, καὶ ἐμοῦ αὐτοῦ.

Ἀσπάσασθε Πρίσκαν καὶ Ἀκύλαν τοὺς συνεργούς μου 3
ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, οἵτινες ὑπὲρ τῆς ψυχῆς μου τὸν
ἑαυτῶν τράχηλον ὑπέθηκαν, οἷς οὐκ ἐγὼ μόνος εὐχαριστῶ
ἀλλὰ καὶ πᾶσαι αἱ ἐκκλησίαι τῶν ἐθνῶν· καὶ τὴν κατ' 5
οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίαν. ἀσπάσασθε Ἐπαίνετον τὸν ἀγα-
πητόν μου, ὅς ἐστιν ἀπαρχὴ τῆς Ἀσίας εἰς Χριστόν.

27 ἡδύοκῃσαν] εὐδόκ. 5 LnAWH_a εἰσὶν] post αὐτῶν 5 28 Σπα-
νίαν] pr τὴν 5 29 Χριστοῦ] pr τοῦ εὐαγγελίου τοῦ 5 30 ἀδε-
φοί,] [A][WH] 31 καὶ] + ἵνα 5 διακονία] δωροφορία LnTrmBm: Scr
eis] ἐν LnTrm γένηται] ante τοῖς ἁγ. 5 32 ἔλθων] ἔλθω 5 LnTr
(n.m.)AWHm: ante ἐν χαρᾷ TiB Θεοῦ] κυρίου Ἰησοῦ LnTrm: + καὶ
5 Tr(n.m.)[A]WHm συναναπ. ὑμῖν] Ln[A] 33 ἀμήν] [Ln][Tr]
1 ἡμῶν] ὑμῶν Ln_m οὗσαν] + καὶ [WH] Κενχρ.] Κεγχρ. 5 LnTrA
■ προσδέξ.] post αὐτὴν 5 TiBWHm αὐτῇ] αὐτῇ 5 Tr ἐμοῦ] post
αὐτοῦ 5 3 Πρίσκαν] Πρίσκιλλαν 5: E_{rs}m ■ Ἐπαίνετον] Ἐπαι-
νετόν 5 TiB Ἀσίας] Ἀχαΐας 5(n.m.)Bm

- 6 ἀσπάσασθε Μαρίαν, ἥτις πολλὰ ἐκοπίασεν εἰς ὑμᾶς.
 7 ἀσπάσασθε Ἀνδρόνικον καὶ Ἰουνίαν τοὺς συγγενεῖς μου
 καὶ συναιχμαλώτους μου, οἵτινές εἰσιν ἐπίσημοι ἐν τοῖς
 ἀποστόλοις, οἱ καὶ πρὸ ἐμοῦ γέγοναν ἐν Χριστῷ.
 8 ἀσπάσασθε Ἀμπλιᾶτον τὸν ἀγαπητόν μου ἐν Κυρίῳ.
 9 ἀσπάσασθε Οὐρβανὸν τὸν συνεργὸν ἡμῶν ἐν Χριστῷ, καὶ
 10 Στάχυν τὸν ἀγαπητόν μου. ἀσπάσασθε Ἀπελλὴν τὸν
 δόκιμον ἐν Χριστῷ. ἀσπάσασθε τοὺς ἐκ τῶν Ἀριστο-
 11 βούλου. ἀσπάσασθε Ἑρῳδίωνα τὸν συγγενὴ μου.
 ἀσπάσασθε τοὺς ἐκ τῶν Ναρκίσσου τοὺς ὄντας ἐν Κυρίῳ.
 12 ἀσπάσασθε Τρύφαιναν καὶ Τρυφῶσαν τὰς κοπιώσας ἐν
 Κυρίῳ. ἀσπάσασθε Περσίδα τὴν ἀγαπητήν, ἥτις πολλὰ
 13 ἐκοπίασεν ἐν Κυρίῳ. ἀσπάσασθε Ροῦφον τὸν ἐκλε-
 14 κτὸν ἐν Κυρίῳ, καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ ἐμοῦ. ἀσπά-
 σασθε Ἀσύγκριτον, Φλέγοντα, Ἑρμῆν, Πατρόβαν, Ἑρμᾶν,
 15 καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς ἀδελφούς. ἀσπάσασθε Φιλόλογον
 καὶ Ἰουλίαν, Νηρέα καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ, καὶ Ὀλυμπᾶν,
 16 καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς πάντας ἁγίους. ἀσπάσασθε ἀλλή-
 λους ἐν φιλήματι ἁγίῳ. ἀσπάζονται ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι
 πᾶσαι τοῦ Χριστοῦ.
 17 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, σκοπεῖν τοὺς τὰς διχο-
 στασίας καὶ τὰ σκάνδαλα παρὰ τὴν διδαχὴν ἣν ὑμεῖς
 18 ἐμάθετε ποιοῦντας· καὶ ἐκκλίνετε ἀπ' αὐτῶν. οἱ γὰρ
 τοιοῦτοι τῷ Κυρίῳ ἡμῶν Χριστῷ οὐ δουλεύουσιν, ἀλλὰ τῇ
 ἐαυτῶν κοιλίᾳ· καὶ διὰ τῆς χρηστολογίας καὶ εὐλογίας
 19 ἐξαπατῶσιν τὰς καρδίας τῶν ἀκάκων. ἡ γὰρ ὑμῶν
 ὑπακοὴ εἰς πάντας ἀφίκετο. ἐφ' ὑμῖν οὖν χαίρω· θέλω δὲ

■ Μαρίαν] -ιάμ 5TiB: -ιάν A(σφ?) ὑμᾶς] ἡμᾶς 5Bm 7 Ἰουνίαν]
 -ιάν A γέγοναν] γεγόνασιν 5 ■ Ἀμπλιᾶτον] -λιάν 5Ln(n.m.):
 -λιᾶτον TiAB 9 Χριστῷ] κυρίῳ Ln 11 Ἑρῳδίωνα] Ἑροδ. 5:
 CEr συγγενῇ] -νήν Tr 12 ἀσπάσ. Περσ. usque ad Κυρίῳ] [Ln]
 14 Ἀσύγκ.] Ἀσύγκ 5 LnTrA Ἑρμ., Π., Ἑρμ.] Ἑρμᾶν, Π., Ἑρμῆν 5
 15 Ἰουλίαν] Ἰουνίαν Lnπm Νηρέα] -έαν Lnπm 16 πᾶσαι] 5(n.m.)
 17 ἐκκλίνετε] -ατε 5 LnABm 18 Χριστῷ] pr Ἰησοῦ 5 ἐξαπατῶ-
 σιν] -σι 5WH 19 ἐφ' ὑμ. οὖν χαί.] χαί. οὖν τὸ ἐφ' ὑμ. 5

ὑμᾶς σοφοὺς εἶναι εἰς τὸ ἀγαθόν, ἀκεραίους δὲ εἰς τὸ κα-
κόν. ὁ δὲ Θεὸς τῆς εἰρήνης συντρίψει τὸν Σατανᾶν ὑπὸ 20
τοὺς πόδας ὑμῶν ἐν τάχει. Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν
Ἰησοῦ [Χριστοῦ] μεθ' ὑμῶν.

Ἀσπάζεται ὑμᾶς Τιμόθεος ὁ συνεργός μου, καὶ Λούκιος 21
καὶ Ἰάσων καὶ Σωσίπατρος οἱ συγγενεῖς μου. ἀσπά- 22
ζομαι ὑμᾶς ἐγὼ Τέρτιος ὁ γράψας τὴν ἐπιστολὴν ἐν Κυρίῳ.
ἀσπάζεται ὑμᾶς Γάιος ὁ ξένος μου καὶ ὅλης τῆς ἐκκλησίας. 23
ἀσπάζεται ὑμᾶς Ἑραστός ὁ οἰκονόμος τῆς πόλεως, καὶ
Κούαρτος ὁ ἀδελφός.

Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑμᾶς στηρίξαι κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου 25
καὶ τὸ κήρυγμα Ἰησοῦ Χριστοῦ, κατὰ ἀποκάλυψιν μυστη-
ρίου χρόνοις αἰωνίοις σεσιγημένου, φανερωθέντος δὲ 26
νῦν διὰ τε γραφῶν προφητικῶν κατ' ἐπιταγὴν τοῦ αἰωνίου
Θεοῦ εἰς ὑπακοὴν πίστεως εἰς πάντα τὰ ἔθνη γνωρισθέντος,
μόνῳ σοφῷ Θεῷ, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς 27
αἰῶνας· ἀμήν.

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Α.

Παῦλος κλητὸς ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήμα- 1
τος Θεοῦ, καὶ Σωσθένης ὁ ἀδελφός, τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ 2
Θεοῦ τῇ οὔσῃ ἐν Κορίνθῳ, ἡγιασμένοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ,

σοφοὺς]+ μὲνς [B] [WH] 20 ἡ χάρις usque ad ὑμῶν] R^m :+ ἀμήν. 5m
JElz Χριστοῦ] ins ς Lⁿ [Tr] [A] WHmR : Ti^b B^o WH^o 21 ἀσπάζ.]
-ονταις μου *pri.*] [WH] 23 ὅλης] post τῆς ἐκκλ. ς 24 + Ἡ
χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν· ἀμήν. ς (n.m.,
sic vult) [A] [B] Rm 25-27 τῷ δὲ δυν. usque ad ἀμήν] R^m (vide annot.
ad c. xiv. 23) 27 ᾧ] J^c [WH] R^m αἰῶνας] + τῶν αἰώνων LnTiB
ἀμήν.] + Πρὸς Ῥωμαίους ἐγράφη ἀπὸ Κορίνθου διὰ Φοίβης τῆς διακόνου τῆς
ἐν Κεγχρεαῖς ἐκκλησίας ς :+ πρὸς Ῥωμαίους TrA

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Α.] ἡ πρὸς τοὺς Κορινθίους ἐπιστολὴ
πρώτη. ς : Παύλου του ἀποστόλου η πρὸς κτλ. Elz 1 κλη-
τὸς] [Ln] [A] Χριστοῦ] post Ἰησοῦ ς WH (n.m.) R 2 τῇ οὔσῃ ἐν Κ.]
post ἡγ. ἐν Χρ. Ἰησ. LnTr (n.m.) ABm

- κλητοῖς ἁγίοις, σὺν πᾶσιν τοῖς ἐπικαλουμένοις τὸ ὄνομα
τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐν παντὶ τόπῳ, αὐτῶν
3 καὶ ἡμῶν· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ Πατρὸς
ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.
- 4 Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ μου πάντοτε περὶ ὑμῶν ἐπὶ τῇ
χάριτι τοῦ Θεοῦ τῇ δοθείσῃ ὑμῖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ,
5 ὅτι ἐν παντὶ ἐπλουτίσθητε ἐν αὐτῷ, ἐν παντὶ λόγῳ καὶ
6 πάσῃ γνώσει, καθὼς τὸ μαρτύριον τοῦ Χριστοῦ ἐβε-
7 βαιώθη ἐν ὑμῖν· ὥστε ὑμᾶς μὴ ὑστερεῖσθαι ἐν μηδενὶ
χαρίσματι, ἀπεκδεχομένους τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ Κυρίου
8 ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὃς καὶ βεβαιώσει ὑμᾶς ἕως
τέλους ἀνεγκλήτους ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
9 Χριστοῦ. πιστὸς ὁ Θεός, δι' οὗ ἐκλήθητε εἰς κοινωνίαν
τοῦ Υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν.
- 10 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ Κυ-
ρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἵνα τὸ αὐτὸ λέγητε πάντες, καὶ
μὴ ᾗ ἐν ὑμῖν σχίσματα, ᾗτε δὲ κατηρτισμένοι ἐν τῷ αὐτῷ
11 νοῖ καὶ ἐν τῇ αὐτῇ γνώμῃ. ἐδηλώθη γάρ μοι περὶ
ὑμῶν, ἀδελφοί μου, ὑπὸ τῶν Χλόης, ὅτι ἐριδες ἐν ὑμῖν
12 εἰσίν. λέγω δὲ τοῦτο, ὅτι ἕκαστος ὑμῶν λέγει, Ἐγὼ
μὲν εἰμι Παύλου, Ἐγὼ δὲ Ἀπολλῶ, Ἐγὼ δὲ Κηφᾶ, Ἐγὼ
13 δὲ Χριστοῦ. μεμέρισται ὁ Χριστός; μὴ Παῦλος ἐσταυ-
ρώθη ὑπὲρ ὑμῶν, ἢ εἰς τὸ ὄνομα Παύλου ἐβαπτίσθητε;
14 εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ ὅτι οὐδένα ὑμῶν ἐβάπτισα εἰ μὴ Κρί-
15 σπον καὶ Γάϊον· ἵνα μή τις εἴπῃ ὅτι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα
16 ἐβαπτίσθητε. ἐβάπτισα δὲ καὶ τὸν Στεφανᾶ οἶκον·
17 λοιπὸν οὐκ οἶδα εἴ τινα ἄλλον ἐβάπτισα. οὐ γὰρ ἀπέ-
στειλέν με Χριστὸς βαπτίζειν, ἀλλὰ εὐαγγελίζεσθαι· οὐκ
ἐν σοφίᾳ λόγου, ἵνα μὴ κενωθῇ ὁ σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ.

πᾶσιν]-σι ε WHa

αὐτῶν]+τε ε [A]

4 μου] [Tr]m WH°R°m

■ Χριστοῦ] [WH]

13 Χριστός;] Χριστός. Ln WH(n.m.)Rm ὑπὲρ]

περὶ Ln(n.m.)Trm WHm

14 τῷ

Θεῷ] [Tr]m Ti°B°(n.m.)WH°(n.m.)R°m

15 ἐβαπτίσθητε] ἐβάπτισα ε (n.m.)Bm

17 Χριστὸς] pr ὁ [Ln][Tr]m

ἀλλὰ] ἀλλ' ε Lx

Ὁ λόγος γὰρ ὁ τοῦ σταυροῦ τοῖς μὲν ἀπολλυμένοις 18
μωρία ἐστίν, τοῖς δὲ σωζομένοις ἡμῖν δύναμις Θεοῦ ἐστίν.
γέγραπται γάρ, Ἀπολῶ τὴν σοφίαν τῶν σοφῶν, καὶ τὴν 19
σύνεσιν τῶν συνετῶν ἀθετήσω. ποῦ σοφός; ποῦ γραμ- 20
ματεὺς; ποῦ συνζητητῆς τοῦ αἰῶνος τούτου; οὐχὶ ἐμώ-
ρανεν ὁ Θεὸς τὴν σοφίαν τοῦ κόσμου; ἐπειδὴ γὰρ ἐν 21
τῇ σοφίᾳ τοῦ Θεοῦ οὐκ ἔγνω ὁ κόσμος διὰ τῆς σοφίας
τὸν Θεόν, εὐδόκησεν ὁ Θεὸς διὰ τῆς μωρίας τοῦ κηρύγ-
ματος σῶσαι τοὺς πιστεύοντας. ἐπειδὴ καὶ Ἰουδαῖοι 22
σημεῖα αἰτοῦσιν καὶ Ἕλληνες σοφίαν ζητοῦσιν, ἡμεῖς 23
δὲ κηρύσσομεν Χριστὸν ἐσταυρωμένον, Ἰουδαίοις μὲν σκάν-
δαλον, ἔθνεσιν δὲ μωρίαν, αὐτοῖς δὲ τοῖς κλητοῖς, Ἰου- 24
δαίοις τε καὶ Ἕλλησιν, Χριστὸν Θεοῦ δύναμιν καὶ Θεοῦ
σοφίαν. ὅτι τὸ μωρὸν τοῦ Θεοῦ σοφώτερον τῶν ἀν- 25
θρώπων ἐστίν, καὶ τὸ ἀσθενὲς τοῦ Θεοῦ ἰσχυρότερον τῶν
ἀνθρώπων.

Βλέπετε γὰρ τὴν κλήσιν ὑμῶν, ἀδελφοί, ὅτι οὐ πολλοὶ 26
σοφοὶ κατὰ σάρκα, οὐ πολλοὶ δυνατοί, οὐ πολλοὶ εὐγενεῖς·
ἀλλὰ τὰ μωρὰ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ Θεός, ἵνα κατα- 27
σχύνη τοὺς σοφούς· καὶ τὰ ἀσθενῆ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο
ὁ Θεός, ἵνα κατασχύνη τὰ ἰσχυρά· καὶ τὰ ἀγενῆ τοῦ 28
κόσμου καὶ τὰ ἐξουθενημένα ἐξελέξατο ὁ Θεός, τὰ μὴ
ὄντα, ἵνα τὰ ὄντα καταργῇ· ὅπως μὴ καυχῆσθαι 29
πάσα σὰρξ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. ἐξ αὐτοῦ δὲ ὑμεῖς ἐστὲ 30
ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὃς ἐγενήθη σοφία ἡμῖν ἀπὸ Θεοῦ, δικαιο-
σύνη τε καὶ ἁγιασμός καὶ ἀπολύτρωσις· ἵνα καθὼς 31
γέγραπται, Ὁ καυχώμενος ἐν Κυρίῳ καυχάσθω.

Κἀγὼ ἐλθὼν πρὸς ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἦλθον οὐ καθ' ὑπερο- 2

20 συνζητ.] συζητ.ς κόσμου]+τούτους 21 εὐδόκ.] ηὐδόκ. WH.
22 σημεῖα] σημείονς 23 ἔθνεσιν] Ἕλλησις (n.m.) 25 ἀνθρώ-
πων sec.] + ἐστίνς LnAR 27 ἵνα *pr. usque ad* Θεός sec.] [Ln]
κατασχύνη] post τοὺς σοφ.ς 28 τὰ μὴ ὄντα] *pr* καὶς Bm[WH]R(n.m.)
29 καυχῆσθαι]-σεται Elz τοῦ Θεοῦ] αὐτοῦς: Csm 30 σοφία]
post ἡμῖνς

- χὴν λόγου ἢ σοφίας καταγγέλλων ὑμῖν τὸ μαρτύριον τοῦ
 2 Θεοῦ. οὐ γὰρ ἔκρινά τι εἰδέναι ἐν ὑμῖν εἰ μὴ Ἰησοῦν
 3 Χριστόν, καὶ τούτον ἐσταυρωμένον. καὶ γὰρ ἐν ἀσθενείᾳ
 καὶ ἐν φόβῳ καὶ ἐν τρόμῳ πολλῷ ἐγενόμην πρὸς ὑμᾶς.
 4 καὶ ὁ λόγος μου καὶ τὸ κήρυγμά μου οὐκ ἐν πειθοῖς σο-
 φίας λόγοις, ἀλλ' ἐν ἀποδείξει Πνεύματος καὶ δυνάμεως.
 5 ἵνα ἡ πίστις ὑμῶν μὴ ᾖ ἐν σοφίᾳ ἀνθρώπων ἀλλ' ἐν δυνά-
 μει Θεοῦ.
 6 Σοφίαν δὲ λαλοῦμεν ἐν τοῖς τελείοις· σοφίαν δὲ οὐ
 τοῦ αἰῶνος τούτου οὐδὲ τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου
 7 τῶν καταργουμένων· ἀλλὰ λαλοῦμεν Θεοῦ σοφίαν ἐν
 μυστηρίῳ, τὴν ἀποκεκρυμμένην, ἣν προώρισεν ὁ Θεὸς πρὸ
 8 τῶν αἰώνων εἰς δόξαν ἡμῶν, ἣν οὐδεὶς τῶν ἀρχόντων
 τοῦ αἰῶνος τούτου ἔγνωκεν· εἰ γὰρ ἔγνωσαν, οὐκ ἂν τὸν Κύ-
 9 ριον τῆς δόξης ἐσταύρωσαν· ἀλλὰ καθὼς γέγραπται,
 Ὁ οὐρανὸς οὐκ εἶδεν καὶ οὐς οὐκ ἤκουσεν καὶ ἐπὶ καρ-
 10 διαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη, ὅσα ἡτοίμασεν ὁ Θεὸς τοῖς
 ἡμῖν δὲ ἀπεκάλυψεν ὁ Θεὸς διὰ τοῦ
 Πνεύματος· τὸ γὰρ Πνεῦμα πάντα ἐραυνᾷ, καὶ τὰ βάθη
 11 τοῦ Θεοῦ. Τίς γὰρ οἶδεν ἀνθρώπων τὰ τοῦ ἀνθρώπου
 εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου τὸ ἐν αὐτῷ; οὕτως καὶ τὰ
 τοῦ Θεοῦ οὐδεὶς ἔγνωκεν εἰ μὴ τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ.
 12 ἡμεῖς δὲ οὐ τὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου ἐλάβομεν, ἀλλὰ τὸ
 πνεῦμα τὸ ἐκ τοῦ Θεοῦ, ἵνα εἰδῶμεν τὰ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ χαρι-
 13 σθέντα ἡμῖν· ἃ καὶ λαλοῦμεν, οὐκ ἐν διδακτοῖς ἀνθρω-
 πίνης σοφίας λόγοις, ἀλλ' ἐν διδακτοῖς Πνεύματος, πνευ-
 14 ματικοῖς πνευματικὰ συνκρίνοντες. ψυχικὸς δὲ ἀνθρω-
 πος οὐ δέχεται τὰ τοῦ Πνεύματος τοῦ Θεοῦ· μωρία γὰρ

1 μαρτύριον] μυστήριον WH(n.m.)R(n.m.) 2 ἔκρινα] + τοῦς(n.m.)
 τι] post εἶδ., ε LⁿmTiB 3 καὶ ἐγὼ ε 4 πειθοῖς] πιθ. WH
 σοφίας] pr ἀνθρωπίνης ε Bm ἀλλ'] ἀλλὰ TrWH_a 5 ἀλλ'] ἀλλὰ
 TrWH_a 7 σοφίαν] ante Θεοῦ ε 9 ὅσα] ἃ ε TrmTiB 10 δὲ]
 γὰρ TrmWH(n.m.)Rm ὁ Θεός] ante ἀπεκάλ. ε Πνεύματος] + αὐ
 τοῦ ε [A] 11 ἔγνωκεν] οἶδεν ε 13 Πνεύματος] + Ἀγίου ε
 πνευματικοῖς] -κὼς WHm συνκρ.] συγκρ. ε LⁿTrA

αὐτῷ ἐστίν, καὶ οὐ δύναται γινῶναι, ὅτι πνευματικῶς ἀνα-
κρίνεται. ὁ δὲ πνευματικὸς ἀνακρίνει [μὲν] πάντα, αὐ- 15
τὸς δὲ ὑπ' οὐδενὸς ἀνακρίνεται. τίς γὰρ ἔγνω νοῦν 16
Κυρίου, ὃς συμβιβάσει αὐτόν; ἡμεῖς δὲ νοῦν Χριστοῦ
ἔχομεν.

Κἀγώ, ἀδελφοί, οὐκ ἠδυνήθην λαλήσαι ὑμῖν ὡς πνευ- 3
ματικοῖς, ἀλλ' ὡς σαρκίνοις, ὡς νηπίοις ἐν Χριστῷ.
γάλα ὑμᾶς ἐπότισα, οὐ βρῶμα· οὐπω γὰρ ἐδύνασθε. ἀλλ' 2
οὐδὲ ἔτι νῦν δύνασθε, ἔτι γὰρ σαρκικοί ἐστε· ὅπου 3
γὰρ ἐν ὑμῖν ζήλος καὶ ἔρις, οὐχὶ σαρκικοί ἐστε καὶ κατὰ
ἄνθρωπον περιπατεῖτε; ὅταν γὰρ λέγῃ τις, Ἐγὼ μὲν 4
εἰμι Παύλου, ἕτερος δέ, Ἐγὼ Ἀπολλῶ, οὐκ ἄνθρωποι ἐστε;
τί οὖν ἐστὶν Ἀπολλῶς; τί δέ ἐστι Παῦλος; διάκονοι δι' 5
ᾧ ἐπιστεύσατε, καὶ ἐκάστῳ ὡς ὁ Κύριος ἔδωκεν. ἐγὼ 6
ἐφύτευσα, Ἀπολλῶς ἐπότισεν, ἀλλὰ ὁ Θεὸς ἤῤῃξεν.
ὥστε οὔτε ὁ φυτεύων ἐστίν τι οὔτε ὁ ποτίζων, ἀλλ' ὁ αὐ- 7
ξάνων Θεός. ὁ φυτεύων δὲ καὶ ὁ ποτίζων ἐν εἰσιν· 8
ἕκαστος δὲ τὸν ἴδιον μισθὸν λήμψεται κατὰ τὸν ἴδιον
κόπον. Θεοῦ γάρ ἐσμεν συνεργοί· Θεοῦ γεώργιον, Θεοῦ 9
οἰκοδομὴ ἐστε.

Κατὰ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι ὡς σοφὸς 10
ἀρχιτέκτων θεμέλιον ἔθηκα· ἄλλος δὲ ἐποικοδομεῖ. ἕκα-
στος δὲ βλεπέτω πῶς ἐποικοδομεῖ. θεμέλιον γὰρ ἄλ- 11
λον οὐδεὶς δύναται θεῖναι παρὰ τὸν κείμενον, ὃς ἐστὶν
Ἰησοῦς Χριστός. εἰ δέ τις ἐποικοδομεῖ ἐπὶ τὸν θεμέ- 12
λιον χρυσίον, ἀργύριον, λίθους τιμίους, ξύλα, χόρτον, κα-

15 μὲν] ins ε [Tr] [A] Bm WH : Ln° Ti° B° WH^m πάντα] pr τὰ [Ln] [Tr] m
Bm [WH] m 16 συμβ.] συνβ. WH Χριστοῦ] κυρίου Ln (n.m.)
1 κἀγώ] καὶ ἐγώ ε σαρκίνοις] -ικοῖς ε Bm 2 οὐ] pr καὶ ε (n.m.)
ἐδύνασθε] ἠδύν. ε : CEr οὐδὲ] οὔτε ε ἔτι] [Ln] [WH] 3 ἔρις]
+ καὶ διχοστασίαι ε 4 οὐκ ἄνθρωποι] οὐχὶ σαρκικοί ε Bm 5 τί
dis] τίς ε Ln m : τί[ε] A τί οὖν usque ad ἔδωκεν.] τίς οὖν ἐστι Παῦλος,
τίς δὲ Ἀπολλῶς, ἀλλ' ἢ διάκονοι δι' ᾧ... ἔδωκεν; ε, malim · καί, ἐκάστῳ...
ἔδωκεν, 6 ἀλλὰ] ἀλλ' ε Ln m 10 ἔθηκα] τέθεικα ε 11 Χρι-
στός] pr ὁ ε : ante Ἰησοῦς Ln 12 θεμέλιον] + τοῦτον ε [A] χρυ-
σίον, ἀργύριον] χρυσόν, ἄργυρον ε Ln A ἀργ.] pr καὶ WH m

- 13 λάμην, ἐκάστου τὸ ἔργον φανερόν γενήσεται· ἡ γὰρ
 ἡμέρα δηλώσει, ὅτι ἐν πυρὶ ἀποκαλύπτεται· καὶ ἐκάστου
 14 τὸ ἔργον ὁποῖόν ἐστιν τὸ πῦρ αὐτὸ δοκιμάσει. εἴ τινος
 15 τὸ ἔργον μενεῖ ὃ ἐποικοδόμησεν μισθὸν λήμψεται. εἴ
 τινος τὸ ἔργον κατακαήσεται, ζημιωθήσεται· αὐτὸς δὲ σω-
 16 θήσεται, οὕτως δὲ ὡς διὰ πυρός. Οὐκ οὔδατε ὅτι ναὸς
 17 Θεοῦ ἐστὲ καὶ τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν; εἴ
 τις τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ φθείρει, φθερεῖ τοῦτον ὁ Θεός· ὁ
 γὰρ ναὸς τοῦ Θεοῦ ἅγιός ἐστιν, οἵτινές ἐστε ὑμεῖς.
 18 Μηδεὶς ἑαυτὸν ἐξαπατάτω· εἴ τις δοκεῖ σοφὸς εἶναι ἐν
 ὑμῖν ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ, μωρὸς γενέσθω, ἵνα γένηται σο-
 19 φός. ἡ γὰρ σοφία τοῦ κόσμου τούτου μωρία παρὰ τῷ
 Θεῷ ἐστίν. γέγραπται γάρ, Ὁ δρασσόμενος τοὺς σοφοὺς
 20 ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτῶν· καὶ πάλιν, Κύριος γινώσκει
 21 τοὺς διαλογισμοὺς τῶν σοφῶν, ὅτι εἰσὶν μάταιοι. ὥστε
 μηδεὶς καυχάσθω ἐν ἀνθρώποις. πάντα γὰρ ὑμῶν ἐστίν,
 22 εἴτε Παῦλος εἴτε Ἀπολλῶς εἴτε Κηφᾶς, εἴτε κόσμος εἴτε
 ζωὴ εἴτε θάνατος, εἴτε ἐνεστῶτα εἴτε μέλλοντα, πάντα
 23 ὑμῶν, ὑμεῖς δὲ Χριστοῦ, Χριστὸς δὲ Θεοῦ.
 4 Οὕτως ἡμᾶς λογιζέσθω ἀνθρωπος ὡς ὑπηρέτας Χριστοῦ
 2 καὶ οἰκονόμους μυστηρίων Θεοῦ. ὧδε λοιπὸν ζητεῖται
 3 ἐν τοῖς οἰκονόμοις ἵνα πιστός τις εὑρεθῇ. ἐμοὶ δὲ εἰς
 ἐλάχιστόν ἐστιν ἵνα ὑφ' ὑμῶν ἀνακριθῶ ἢ ὑπὸ ἀνθρωπίνης
 4 ἡμέρας· ἀλλ' οὐδὲ ἑμαυτὸν ἀνακρίνω. οὐδὲν γὰρ ἑμαν-
 τῷ σύννοια, ἀλλ' οὐκ ἐν τούτῳ δεδικαίωμαι· ὁ δὲ ἀνακρί-
 5 νων με Κύριός ἐστιν. ὥστε μὴ πρὸ καιροῦ τι κρίνετε,
 ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ Κύριος, ὃς καὶ φωτίσει τὰ κρυπτὰ τοῦ σκό-
 τους καὶ φανερώσει τὰς βουλὰς τῶν καρδιῶν· καὶ τότε ὁ
 ἔπαινος γενήσεται ἐκάστῳ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ.
 6 Ταῦτα δέ, ἀδελφοί, μετεσχημάτισα εἰς ἑμαυτὸν καὶ

13 ὁποῖόν ἐστιν], ὅπ. ἐστιν, Rm ἐστιν]-τι WHa αὐτὸ] 5°[Tr]m
 [B] 14 μενεῖ] μένει 5 Tr ἐποικ.] ἐπφκ. 5 Lⁿ 16 ἐν ὑμῖν]
 ante οἰκεῖ TrmWHI(u.m.) 17 τοῦτον] αὐτὸν Lⁿ 19 τῷ] Lⁿ[A]
 22 ὑμῶν]+ἐστιν 5 2. ὧδε] . ὃ δὲ 5 : ὧδε, Lⁿ

Ἀπολλῶν δι' ὑμᾶς, ἵνα ἐν ἡμῖν μάθητε τὸ μὴ ὑπὲρ ἃ
γέγραπται, ἵνα μὴ εἰς ὑπὲρ τοῦ ἐνὸς φυσιοῦσθε κατὰ τοῦ
ἐτέρου. τίς γάρ σε διακρίνει; τί δὲ ἔχεις ὃ οὐκ ἔλαβες; 7
εἰ δὲ καὶ ἔλαβες, τί καυχᾶσαι ὡς μὴ λαβών; ἥδη 8
κεκορεσμένοι ἐστέ, ἥδη ἐπλουτήσατε, χωρὶς ἡμῶν ἐβασι-
λεύσατε· καὶ ὄφελόν γε ἐβασιλεύσατε, ἵνα καὶ ἡμεῖς ὑμῖν
συνβασιλεύσωμεν. Δοκῶ γάρ, ὃ Θεὸς ἡμᾶς τοὺς ἀπο- 9
στόλους ἐσχάτους ἀπέδειξεν ὡς ἐπιθανατίους· ὅτι θεάτρον
ἐγενήθημεν τῷ κόσμῳ καὶ ἀγγέλοις καὶ ἀνθρώποις.
ἡμεῖς μωροὶ διὰ Χριστόν, ὑμεῖς δὲ φρόνιμοι ἐν Χριστῷ· 10
ἡμεῖς ἀσθενεῖς, ὑμεῖς δὲ ἰσχυροί· ὑμεῖς ἔνδοξοι, ἡμεῖς δὲ
ἄτιμοι. ἄχρι τῆς ἄρτι ὥρας καὶ πεινῶμεν καὶ διψῶμεν 11
καὶ γυμνιτεύομεν καὶ κολαφιζόμεθα καὶ ἀστατοῦμεν
καὶ κοπιῶμεν ἐργαζόμενοι ταῖς ἰδίαις χερσίν· λοιδορούμε- 12
νοι εὐλογοῦμεν· διωκόμενοι ἀνεχόμεθα· δυσφημούμενοι 13
παρακαλοῦμεν. ὡς περικαθάρματα τοῦ κόσμου ἐγενήθη-
μεν, πάντων περίψημα ἕως ἄρτι.

Οὐκ ἐντρέπων ὑμᾶς γράφω ταῦτα, ἀλλ' ὡς τέκνα μου 14
ἀγαπητὰ νουθετῶν. ἔὰν γὰρ μυρίους παιδαγωγοὺς ἔχητε 15
ἐν Χριστῷ, ἀλλ' οὐ πολλοὺς πατέρας· ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰη-
σοῦ διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἐγὼ ὑμᾶς ἐγέννησα. παρακαλῶ 16
οὖν ὑμᾶς, μιμηταί μου γίνεσθε. διὰ τοῦτο ἔπεμψα ὑμῖν 17
Τιμόθεον, ὃς ἐστίν μου τέκνον ἀγαπητὸν καὶ πιστὸν ἐν
Κυρίῳ, ὃς ὑμᾶς ἀναμνήσει τὰς ὁδοὺς μου τὰς ἐν Χριστῷ
[Ἰησοῦ,] καθὼς πανταχοῦ ἐν πάσῃ ἐκκλησίᾳ διδάσκω.
Ὡς μὴ ἐρχομένου δέ μου πρὸς ὑμᾶς ἐφυσιώθησάν τινες· 18
ἐλεύσομαι δὲ ταχέως πρὸς ὑμᾶς, ἔὰν ὁ Κύριος θελήσῃ, 19

6 Ἀπολλῶν] -λλῶς LⁿA μὴ] Mⁿ WH ἃ] ὃς B^m γέγρα-
πται]+ φρονεῖν B^m 8 ἐστέ,...ἐπλουτήσατε,...ἐβασιλεύσατε.] ἐστέ;...
ἐπλουτήσατε; ...ἐβασιλεύσατε; WH συνβασ.] συμβασ. LⁿTrA
9 γάρ,] γὰρ ὅτις ἀπέδειξεν] -ξεν, WH^m κόσμῳ] κόσμῳ, R^m
11 γυμνιτ.] γυμνητ.ς: C 13 δυσφημ.] βλασφημ. LⁿTr(n.m.)B^m
14 ἀλλ'] ἀλλὰ TrWH^a νουθετῶν] -τῷς (n.m.)LⁿTr(n.m.)AB^m
17 τοῦτο]+ αὐτὸ Ti[B]WH^m μου πρό.] post τέκνονς Ἰησοῦ] ins
smLnTi[B][WH]:ς Tr^aA^aR^a

καὶ γνώσομαι οὐ τὸν λόγον τῶν πεφυσιωμένων ἀλλὰ τὴν
20 δύναμιν. οὐ γὰρ ἐν λόγῳ ἢ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ ἀλλ'
21 ἐν δυνάμει. τί θέλετε; ἐν ῥάβδῳ ἔλθω πρὸς ὑμᾶς, ἢ ἐν
ἀγάπῃ πνεύματι τε πραΰτητος;

5 Ὅλως ἀκούεται ἐν ὑμῖν πορνεία, καὶ τοιαύτη πορνεία
ἣτις οὐδὲ ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ὥστε γυναῖκά τινα τοῦ πατρὸς
2 ἔχειν. καὶ ὑμεῖς πεφυσιωμένοι ἐστέ, καὶ οὐχὶ μᾶλλον
ἐπενθήσατε, ἵνα ἀρθῇ ἐκ μέσου ὑμῶν ὁ τὸ ἔργον τοῦτο
3 ποιήσας; ἐγὼ μὲν γάρ, ἀπὼν τῷ σώματι παρὼν δὲ τῷ
πνεύματι, ἥδη κέκρικα ὡς παρὼν τὸν οὕτως τοῦτο κατερ-
4 γασάμενον, ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ,
συναχθέντων ὑμῶν καὶ τοῦ ἐμοῦ πνεύματος σὺν τῇ δυνάμει
5 τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ, παραδοῦναι τὸν τοιοῦτον τῷ
Σατανᾷ εἰς ὄλεθρον τῆς σαρκός, ἵνα τὸ πνεῦμα σωθῇ ἐν
6 τῇ ἡμέρᾳ τοῦ Κυρίου [Ἰησοῦ]. Οὐ καλὸν τὸ καύχημα
ὑμῶν. οὐκ οἶδατε ὅτι μικρὰ ζύμη ὅλον τὸ φύραμα ζυμοῖ;
7 ἐκκαθάρατε τὴν παλαιὰν ζύμην, ἵνα ἦτε νέον φύραμα,
καθὼς ἐστε ἄζυμοι. καὶ γὰρ τὸ πάσχα ἡμῶν ἐτύθη Χρι-
8 στός· ὥστε ἐορτάζωμεν μὴ ἐν ζύμῃ παλαιᾷ μηδὲ ἐν
ζύμῃ κακίας καὶ πονηρίας, ἀλλ' ἐν ἄζυμοις εἰλικρινείας καὶ
ἀληθείας.
9 Ἐγραψα ὑμῖν ἐν τῇ ἐπιστολῇ μὴ συναναμίγνυσθαι πόρ-
10 νοις· οὐ πάντως τοῖς πόρνοις τοῦ κόσμου τούτου, ἢ
τοῖς πλεονέκταις καὶ ἄρπαξιν, ἢ εἰδωολάτραις, ἐπεὶ ὡφεί-
11 λετε ἄρα ἐκ τοῦ κόσμου ἐξελθεῖν· νῦν δὲ ἔγραψα ὑμῖν
μὴ συναναμίγνυσθαι, ἕάν τις ἀδελφὸς ὀνομαζόμενος ἢ

21 πραΰτητος] πραότ. ε 1 ἔθνεσιν] + ὀνομάζεται ε(ν.μ.)Bm
2 ἀρθῇ] ἐξαρθῇ ε ποιήσας; TrmTiB(ν.μ.)WH: ποιήσας. ε
R(ν.μ.) 3 ἀπὼν] pr ὡς ε Bm 4 ἡμῶν *pr*.] [Ln]Ti[B] [WH]
Ἰησοῦ *dis*] + Χριστοῦ ε ἡμῶν *sec*.] [Ln] [B] 5 Ἰησοῦ] ins ε [Ln]
TrTiBWHmR: A^oWH^oR^om: pr ἡμῶν [Ln]: + Χριστοῦ [Ln][Tr]m
7 ἐκκαθ.] + οὖν ε(ν.μ.) ἐτύθη] pr ὑπὲρ ἡμῶν ε: ἐθύθη Elz 8 ἐορ-
τάζωμεν] -ζόμεν Lnm μηδὲ], μὴ WHm εἰλικρινείας] εἰλικριν.
WHa: -νίας TiBWH 10 οὐ] pr καὶ ε καὶ] ἢ ε ὡφείλετε]
ὀφείλ. ε Lnm 11 νῦν] νυνὶ ε LnmTiB ἢ] ἢ ε: C5mElz

πόρνος ἢ πλεονέκτης ἢ εἰδωλολάτρης ἢ λοιδόρος ἢ μέθυ-
σος ἢ ἄρπαξ· τῷ τοιούτῳ μηδὲ συνεσθίειν. τί γάρ μοι 12
τοὺς ἔξω κρίνεις; οὐχὶ τοὺς ἔσω ὑμεῖς κρίνετε, τοὺς 13
δὲ ἔξω ὁ Θεὸς κρίνει; ἐξάρατε τὸν πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐ-
τῶν.

Τολμᾷ τις ὑμῶν πρᾶγμα ἔχων πρὸς τὸν ἕτερον κρίνεσθαι 6
ἐπὶ τῶν ἀδίκων, καὶ οὐχὶ ἐπὶ τῶν ἀγίων; ἢ οὐκ οἴδατε 2
ὅτι οἱ ἅγιοι τὸν κόσμον κρινούσιν; καὶ εἰ ἐν ὑμῖν κρίνεται
ὁ κόσμος, ἀνάξιοί ἐστε κριτηρίων ἐλαχίστων; οὐκ οἴ- 3
δατε ὅτι ἀγγέλους κρινοῦμεν; μήτι γε βιωτικά; βιω- 4
τικά μὲν οὖν κριτήρια ἐὰν ἔχητε, τοὺς ἐξουθενημένους ἐν
τῇ ἐκκλησίᾳ, τούτους καθίζετε; πρὸς ἐντροπὴν ὑμῖν 5
λέγω. οὕτως οὐκ ἔνι ἐν ὑμῖν οὐδεὶς σοφός, ὃς δυνήσεται
διακρίναι ἀνὰ μέσον τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ἀλλὰ ἀδελ- 6
φὸς μετὰ ἀδελφοῦ κρίνεται, καὶ τοῦτο ἐπὶ ἀπίστων;
Ἦδη μὲν οὖν ὅλως ἡττημα ὑμῖν ἐστὶν ὅτι κρίματα ἔχετε 7
μεθ' ἑαυτῶν. διὰ τί οὐχὶ μᾶλλον ἀδικεῖσθε; διὰ τί οὐχὶ
μᾶλλον ἀποστερεῖσθε; ἀλλὰ ὑμεῖς ἀδικεῖτε καὶ ἀπο- 8
στερεῖτε, καὶ τοῦτο ἀδελφούς. ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι ἄδικοι 9
Θεοῦ βασιλείαν οὐ κληρονομήσουσιν; Μὴ πλανᾶσθε· οὔτε
πόρνοι οὔτε εἰδωλολάτραι οὔτε μοιχοὶ οὔτε μαλακοὶ οὔτε
ἀρσενοκοῖται οὔτε κλέπται οὔτε πλεονέκται, οὐ μέθυ- 10
σοι, οὐ λοιδόροι, οὐχ ἄρπαγες, βασιλείαν Θεοῦ κληρονομή-
σουσιν. καὶ ταῦτά τινες ἦτε· ἀλλὰ ἀπελούσασθε, ἀλλὰ 11
ἡγιασθήτε, ἀλλὰ ἐδικαιώθητε ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου
Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἐν τῷ Πνεύματι τοῦ Θεοῦ ἡμῶν.

12 μοι] + καὶ ς κρίνετε,] κρίνετε; ς TiAB 13 κρίνει;] κρίνει.
ς A: κρίνει; Ln: κρινεῖ. TiB ἐξάρατε] pr καὶ ς: ἐξαρεῖτε ς(n.m.)
1 ἀγίων;] ἀγίων. Ln 2 ἢ] ς(n.m.) κρινούσιν] κρινουσιν WHm
3 βιωτικά;] βιωτικά. Ln 4 καθίζετε;] καθίζετε. ς Ln Tr ARm
5 λέγω] λαλῶ Ln Trm ἔνι] ἐστίν ς: Csm οὐδεὶς σοφός] σοφός
οὐδὲ εἰς ς 7 οὖν] [Tr] Ti* [B] ὑμῖν] pr ἐν ς: CErs 8 τοῦτο]
ταῦτα ς 9 βασιλείαν] ante Θεοῦ ς 10 οὐ pr.] οὔτε ς Ln Tr(n.m.)
κληρονομ.] pr οὐ ς: Csm 11 ἀλλὰ pr.] ἀλλ' Ln ἀλλὰ tert.] ἀλλ'
ς Ln: Er Κυρίου] + ἡμῶν [Ln] [Tr] m[WH] Χριστοῦ] ς A°

- 12 Πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει. πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐκ ἐγὼ ἐξουσιασθήσομαι ὑπὸ τινος.
- 13 τὰ βρώματα τῇ κοιλίᾳ, καὶ ἡ κοιλία τοῖς βρώμασιν· ὁ δὲ Θεὸς καὶ ταύτην καὶ ταῦτα καταργήσει. τὸ δὲ σῶμα οὐ τῇ πορνείᾳ ἀλλὰ τῷ Κυρίῳ, καὶ ὁ Κύριος τῷ σώματι·
- 14 ὁ δὲ Θεὸς καὶ τὸν Κύριον ἡγείρεν καὶ ἡμᾶς ἐξεγερεῖ διὰ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ. Οὐκ οἶδατε ὅτι τὰ σώματα ὑμῶν μέλη Χριστοῦ ἐστίν; ἅρας οὖν τὰ μέλη τοῦ Χριστοῦ ποιήσω πόρνης μέλη; μὴ γένοιτο. ἢ οὐκ οἶδατε ὅτι ὁ κολλώμενος τῇ πόρνῃ ἐν σῶμά ἐστιν; Ἔσονται γάρ, φησίν, οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν. ὁ δὲ κολλώμενος τῷ Κυρίῳ ἐν πνεύμᾳ ἐστιν. φεύγετε τὴν πορνείαν. πᾶν ἁμάρτημα ὃ ἐὰν ποιήσῃ ἄνθρωπος ἐκτὸς τοῦ σώματός ἐστιν· ὁ δὲ πορνεύων εἰς τὸ ἴδιον σῶμα ἁμαρτάνει. ἢ οὐκ οἶδατε ὅτι τὸ σῶμα ὑμῶν ναὸς τοῦ ἐν ὑμῖν Ἀγίου Πνεύματος ἐστιν, οὗ ἔχετε ἀπὸ Θεοῦ, καὶ οὐκ ἐστὲ ἑαυτῶν; ἡγοράσθητε γὰρ τιμῆς· δοξάσατε δὴ τὸν Θεὸν ἐν τῷ σώματι ὑμῶν.
- 7 Περὶ δὲ ὧν ἐγράψατε, καλὸν ἀνθρώπῳ γυναικὸς μὴ ἄπτεσθαι· διὰ δὲ τὰς πορνείας ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἐχέτω, καὶ ἐκάστη τὸν ἴδιον ἄνδρα ἐχέτω. τῇ γυναικὶ ὁ ἀνὴρ τὴν ὀφειλὴν ἀποδιδότω, ὁμοίως δὲ καὶ ἡ γυνὴ τῷ ἀνδρί. ἡ γυνὴ τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ ἐξουσιάζει, ἀλλὰ ὁ ἀνὴρ· ὁμοίως δὲ καὶ ὁ ἀνὴρ τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ ἐξουσιάζει, ἀλλὰ ἡ γυνή. μὴ ἀποστερεῖτε ἀλλήλους, εἰ μὴ τι ἂν ἐκ συμφώνου πρὸς καιρόν, ἵνα σχολάσῃτε τῇ προσευχῇ καὶ πάλιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἦτε, ἵνα

14 ἡμᾶς] ὑμᾶς Elz

ἐξεγερεῖ] ἐξεγείρει Ln (n.m.) ἐξήγειρεν WHm

16 , φησίν.] [Ln]

19 Πνεύμ.] ante ἀγ. WHm

19, 20 ἐστιν, ..

Θεοῦ, ...ἐαυτῶν;] ἐστιν; ...θεοῦ, ...ἐαυτῶν· Ln : ἐστιν, ...θεοῦ; ...ἐαυτῶν, WH

R 20 ὑμῶν]+ καὶ ἐν τῷ πνεύματι ὑμῶν, ἀτινά ἐστι τοῦ Θεοῦ sBm

1 ἐγράψατέ]+ μοι sLn [Tr] [B]

3 ὀφειλὴν] ὀφειλομένην εὐνοίαν s (n.m.)

Bm ἀποδιδότω] -έτω WHa

δε] [Ln]

4 οὐκ *prí.*] ἐκ s (σφ)ἀλλὰ *dis*] ἀλλ' s

5 ἂν] [WH]

σχολάσῃτε] -ζῇτε s.+τῇ νηστείᾳ

καὶ s (n.m.) Bm

ἦτε] συνέρχσθε s : συνέρχεσθε Elz

μὴ πειράζῃ ὑμᾶς ὁ Σατανᾶς διὰ τὴν ἀκρασίαν ὑμῶν.
τοῦτο δὲ λέγω κατὰ συγγνώμην, οὐ κατ' ἐπιταγὴν. 6
θέλω δὲ πάντας ἀνθρώπους εἶναι ὡς καὶ ἐμαυτόν· ἀλλὰ 7
ἐκαστος ἴδιον ἔχει χάρισμα ἐκ Θεοῦ, ὁ μὲν οὕτως, ὁ δὲ οὕτως.
Λέγω δὲ τοῖς ἀγάμοις καὶ ταῖς χήραις, καλὸν αὐτοῖς 8
εἶναι μέινωσιν ὡς καὶ γώ. εἰ δὲ οὐκ ἐγκρατεύονται, γαμη- 9
σάτωσαν· κρεῖττον γάρ ἐστιν γαμεῖν ἢ πυροῦσθαι.
τοῖς δὲ γεγαμηκόσιν παραγγέλλω, οὐκ ἐγὼ ἀλλὰ ὁ Κύ- 10
ριος, γυναικα ἀπὸ ἀνδρὸς μὴ χωρισθῆναι, (εἰ δὲ καὶ 11
χωρισθῇ, μενέτω ἄγαμος ἢ τῷ ἀνδρὶ καταλλαγῆται), καὶ
ἄνδρα γυναικα μὴ ἀφιέναι. Τοῖς δὲ λοιποῖς λέγω ἐγώ, 12
οὐχ ὁ Κύριος· εἴ τις ἀδελφὸς γυναικα ἔχει ἄπιστον, καὶ
αὕτη συνευδοκεῖ οἰκεῖν μετ' αὐτοῦ, μὴ ἀφιέτω αὐτήν·
καὶ γυνὴ ἣτις ἔχει ἄνδρα ἄπιστον, καὶ οὗτος συνευδοκεῖ 13
οἰκεῖν μετ' αὐτῆς, μὴ ἀφιέτω τὸν ἄνδρα. ἡγίασται γὰρ 14
ὁ ἀνὴρ ὁ ἄπιστος ἐν τῇ γυναικί, καὶ ἡγίασται ἡ γυνὴ ἡ
ἄπιστος ἐν τῷ ἀδελφῷ· ἐπεὶ ἅρα τὰ τέκνα ὑμῶν ἀκάθαρτά
ἐστιν, νῦν δὲ ἁγιά ἐστιν. εἰ δὲ ὁ ἄπιστος χωρίζεται, 15
χωριζέσθω· οὐ δεδούλωται ὁ ἀδελφὸς ἢ ἡ ἀδελφὴ ἐν τοῖς
τοιούτοις· ἐν δὲ εἰρήνῃ κέκληκεν ἡμᾶς ὁ Θεός. τί γὰρ 16
οἶδας, γύναι, εἰ τὸν ἄνδρα σώσεις; ἢ τί οἶδας, ἄνερ, εἰ τὴν
γυναικα σώσεις; Εἰ μὴ ἐκάστῳ ὡς μεμέρικεν ὁ Κύριος, 17
ἐκαστον ὡς κέκληκεν ὁ Θεός, οὕτως περιπατεῖτω. καὶ
οὕτως ἐν ταῖς ἐκκλησίαις πάσαις διατάσσομαι. περι- 18
τετμημένος τις ἐκλήθη; μὴ ἐπισπάσθω. ἐν ἀκροβυστίᾳ
κέκληταί τις; μὴ περιτεμνέσθω. ἢ περιτομὴ οὐδέν 19

ὑμῶν] [WH] 6 συγγνώμην] συγγν. TiB WH(n.m.) 7 δὲ *pr.*] γὰρ 5
Bm Rm ἀλλὰ] ἀλλ' 5 Ln ἔχει] post χάρ. 5 ὁ *bis*] δὲ 5
■ αὐτοῖς]+ἐστιν 5 μείνωσιν] pr οὕτως [Ln] 9 κρεῖττον] -σσον
5 Ln mA γαμεῖν] γαμήσαι 5 Ln Tr(n.m.) A WHm 10 ἀλλὰ] ἀλλ' 5 :
Er χωρισθῆναι] -ίξεσθαι Ln 12 ἐγὼ] ante λέγω 5 αὐτῇ]
αὕτῃ 5 Tr 13 ἣτις] εἰ τις TiB(n.m.) οὗτος] αὐτὸς 5 τὸν ἄν-
δρα] αὐτόν 5 14 ἀδελφῷ] ἀνδρί 5 15 ἡμᾶς] ὑμᾶς TiBm WH(n.m.)
Rm 17 μεμέρικεν] ἐμέρισεν 5 Ln Trm AB(n.m.) WHm Κύριος...
Θεός] Θεός...Κύριος 5 οὕτως *pr.*] -τω 5 WHa : Er 18 κέκληταί]
ἐκλήθη 5 : post τις 5

- ἐστιν, καὶ ἡ ἀκροβυστία οὐδὲν ἐστιν, ἀλλὰ τήρησις ἐντο-
 20 λῶν Θεοῦ. ἕκαστος ἐν τῇ κλήσει ἢ ἐκλήθη, ἐν ταύτῃ
 21 μενέτω. δοῦλος ἐκλήθης; μὴ σοι μελέτω· ἀλλ' εἰ καὶ
 22 δύνασαι ἐλεύθερος γενέσθαι, μᾶλλον χρήσαι. ὁ γὰρ ἐν
 Κυρίῳ κληθεὶς δοῦλος ἀπελεύθερος Κυρίου ἐστίν· ὁμοίως
 23 ὁ ἐλεύθερος κληθεὶς δοῦλός ἐστιν Χριστοῦ. τιμῆς
 24 ἡγοράσθητε· μὴ γίνεσθε δοῦλοι ἀνθρώπων. ἕκαστος
 ἐν ᾧ ἐκλήθη, ἀδελφοί, ἐν τούτῳ μενέτω παρὰ Θεῶ.
 25 Περὶ δὲ τῶν παρθένων ἐπιταγὴν Κυρίου οὐκ ἔχω· γνώ-
 μην δὲ δίδωμι ὡς ἡλεημένος ὑπὸ Κυρίου πιστὸς εἶναι.
 26 νομίζω οὖν τοῦτο καλὸν ὑπάρχειν διὰ τὴν ἐνεστώσαν ἀνάγ-
 27 κην, ὅτι καλὸν ἀνθρώπῳ τὸ οὕτως εἶναι. δέδεσται
 γυναικί; μὴ ζήτηί λύσιν. λέλυσαι ἀπὸ γυναικός; μὴ
 28 ζήτηί γυναῖκα. εἰ δὲ καὶ γαμήσης, οὐχ ἡμαρτες· καὶ
 εἰ γήμη ἢ παρθένος, οὐχ ἡμαρτεν· θλίψιν δὲ τῇ σαρκὶ
 29 ἔξουσιν οἱ τοιοῦτοι, ἐγὼ δὲ ὑμῶν φείδομαι. Τοῦτο δέ
 φημι, ἀδελφοί, ὁ καιρὸς συνεσταλμένος ἐστιν, τὸ λοιπὸν
 30 ἵνα καὶ οἱ ἔχοντες γυναῖκας ὡς μὴ ἔχοντες ᾧσιν, καὶ
 οἱ κλαίοντες ὡς μὴ κλαίοντες, καὶ οἱ χαίροντες ὡς μὴ χαί-
 31 ροντες, καὶ οἱ ἀγοράζοντες ὡς μὴ κατέχοντες, καὶ οἱ
 χρώμενοι τὸν κόσμον ὡς μὴ καταχρώμενοι· παράγει γὰρ
 32 τὸ σχῆμα τοῦ κόσμου τούτου. θέλω δὲ ὑμᾶς ἀμερί-
 μους εἶναι. ὁ ἄγαμος μεριμνᾷ τὰ τοῦ Κυρίου, πῶς ἀρέσῃ
 33 τῷ Κυρίῳ· ὁ δὲ γαμήσας μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου, πῶς
 ἀρέσῃ τῇ γυναικί. Καὶ μεμέρισται καὶ ἡ γυνὴ καὶ ἡ παρ-
 34 θένος. ἡ ἄγαμος μεριμνᾷ τὰ τοῦ Κυρίου, ἵνα ἡ ἀγία

22 ὁμοίως]+καὶ ε 24 Θεῶ] pr τῷ ε : CEr 28 γαμήσης] γήμης
 ε ἢ] [Lⁿ][Tr][A][WH] 29 ὁ καιρὸς] pr ὅτι Elz ἐστίν, τὸ
 λοιπὸν] · τὸ λοιπὸν ἐστίν ε : τὸ λοιπὸν ἐστίν· smElz : ἐστίν τὸ λοιπόν,
 TrAWHmRm ἐστίν] ἐστι WH^a οἱ] Elz^o 31 τὸν κόσμον] τῷ
 κόσμῳ τούτῳ ε 32, 33, 34 ἀρέσῃ ter]-σει ε 33, 34 τῇ γυν.
 usque ad μεριμνᾷ] τῇ γυναικί. μεμέρισται ἡ γυνὴ καὶ ἡ παρθένος. ἡ
 ἄγαμος μεριμνᾷ ε : τῇ γυναικί, καὶ μεμέρισται. καὶ ἡ γυνὴ ἡ ἄγαμος καὶ
 ἡ παρθένος μεριμνᾷ smTrWHRm, sic etiam Lⁿ, sed repetitis verbis ἡ ἄγαμος
 post ἡ παρθένος : τῇ γυναικί, καὶ μεμέρισται. καὶ ἡ γυνὴ καὶ ἡ παρθένος·
 ἡ ἄγαμος μεριμνᾷ Rm

καὶ τῷ σώματι καὶ τῷ πνεύματι· ἡ δὲ γαμήσασα μεριμνᾷ
τὰ τοῦ κόσμου, πῶς ἀρέσῃ τῷ ἀνδρί. τοῦτο δὲ πρὸς τὸ 35
ὑμῶν αὐτῶν σύμφορον λέγω· οὐχ ἵνα βρόχον ὑμῖν ἐπι-
βάλω, ἀλλὰ πρὸς τὸ εὐσχημον καὶ εὐπάρεδρον τῷ Κυρίῳ
ἀπερισπάστως. Εἰ δέ τις ἀσχημονεῖν ἐπὶ τὴν παρθένον 36
αὐτοῦ νομίζει, ἐὰν ᾗ ὑπέρακμος, καὶ οὕτως ὀφείλει γίνε-
σθαι, ὃ θέλει ποιεῖτω· οὐχ ἁμαρτάνει· γαμεῖτωσαν. ὅς 37
δὲ ἔστηκεν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ ἐδραῖος μὴ ἔχων ἀνάγκην,
ἐξουσίαν δὲ ἔχει περὶ τοῦ ἰδίου θελήματος, καὶ τοῦτο κέ-
κρικεν ἐν τῇ ἰδίᾳ καρδίᾳ, τηρεῖν τὴν ἑαυτοῦ παρθένον, κα-
λῶς ποιήσει. ὥστε καὶ ὁ γαμίζων τὴν παρθένον ἑαυ- 38
τοῦ καλῶς ποιεῖ· καὶ ὁ μὴ γαμίζων κρεῖσσον ποιήσει.
Γυνὴ δέδεται ἐφ' ὅσον χρόνον ζῇ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς· ἐὰν δὲ 39
κοιμηθῇ ὁ ἀνὴρ, ἐλευθέρα ἐστὶν ὥς θέλει γαμηθῆναι, μόνον
ἐν Κυρίῳ. μακαριωτέρα δὲ ἐστὶν ἐὰν οὕτως μείνῃ, 40
κατὰ τὴν ἐμὴν γνώμην· δοκῶ δὲ καγὼ Πνεῦμα Θεοῦ ἔχειν.
Περὶ δὲ τῶν εἰδωλοθύτων, οἶδαμεν ὅτι πάντες γινώσκιν 8
ἔχομεν. ἡ γινῶσις φυσιοῖ, ἡ δὲ ἀγάπη οἰκοδομεῖ. εἰ 2
τις δοκεῖ ἐγνωκέναι τι, οὐπω ἔγνω καθὼς δεῖ γινῶναι.
εἰ δέ τις ἀγαπᾷ τὸν Θεόν, οὗτος ἔγνωσται ὑπ' αὐτοῦ. 3
περὶ τῆς βρώσεως οὖν τῶν εἰδωλοθύτων, οἶδαμεν ὅτι οὐδὲν 4
εἶδωλον ἐν κόσμῳ, καὶ ὅτι οὐδεὶς Θεὸς εἰ μὴ εἷς. καὶ 5
γὰρ εἶπερ εἰσὶν λεγόμενοι θεοὶ εἴτε ἐν οὐρανῷ εἴτε ἐπὶ γῆς,
ὥσπερ εἰσὶν θεοὶ πολλοὶ καὶ κύριοι πολλοί, ἀλλ' ἡμῖν 6
εἷς Θεὸς ὁ Πατήρ, ἐξ οὗ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς εἰς αὐτόν, καὶ

34 καὶ *pri.*] [Lⁿ] [Tr] [WH] τῷ *bis*] *ς*^ο 35 σύμφορον] συμμέρον
εὐπάρεδρον] εὐπρόσεδρον *ς*: Csm 37 ἐδραῖος] ante ἐν τῇ κ. *ς*
αὐτοῦ] *ς*^ο ἰδίᾳ] *ς*^ο Lⁿ καρδίᾳ *sec.*] + αὐτοῦ *ς* τηρεῖν] pr τοῦ
ς ποιήσει] ποιεῖ *ς*(n.m.) 38 γαμίζων *bis*] pr ἐκ- *ς* [A] τὴν
παρθ. ἑαυ] *ς*^ο: τὴν ἑαυ. παρθ. Ti[A] BWH(n.m.) ποιεῖ] ποιήσει WH^m
καὶ ὁ] ὁ δὲ *ς* ποιήσει] ποιεῖ *ς*(n.m.) Tr^m 39 δέδεται] + νόμῳ *ς* B^m
ὁ ἀνὴρ *sec.*] + αὐτῆς *ς*: C 40 οὕτως] -τω *ς* Lⁿ δὲ *sec.*] γὰρ Tr^m
WH(n.m.) ■ εἰ] + δέ *ς* ἐγνωκέναι] εἰδέναι *ς* οὐπω ἔγνω] οὐ-
δέπω οὐδὲν ἔγνωκε *ς* 4 Θεὸς] + ἕτερος *ς* ■ γῆς] pr τῆς *ς*
6 ἀλλ'] [Lⁿ] [Tr] [WH]

- εἰς Κύριος Ἰησοῦς Χριστός, δι' οὗ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς δι'
 7 αὐτοῦ. Ἄλλ' οὐκ ἐν πᾶσιν ἡ γνώσις· τινὲς δὲ τῇ συνη-
 θείᾳ ἕως ἄρτι τοῦ εἰδώλου ὡς εἰδωλόθυτον ἐσθίουσιν, καὶ ἡ
 8 συνειδήσις αὐτῶν ἀσθενῆς οὕσα μολύνεται. βρῶμα δὲ
 ἡμᾶς οὐ παραστήσει τῷ Θεῷ· οὔτε ἐὰν μὴ φάγωμεν ὥστε-
 9 ρούμεθα, οὔτε ἐὰν φάγωμεν περισσεύομεν. βλέπετε
 δὲ μή πως ἡ ἐξουσία ὑμῶν αὕτη πρόσκομμα γένηται τοῖς
 10 ἀσθενέσιν. ἐὰν γάρ τις ἴδῃ σε τὸν ἔχοντα γνώσιν ἐν
 εἰδωλείῳ κατακείμενον, οὐχὶ ἡ συνειδήσις αὐτοῦ ἀσθενοῦς
 ὄντος οἰκοδομηθήσεται εἰς τὸ τὰ εἰδωλόθυτα ἐσθίειν ;
 11 ἀπόλλυται γὰρ ὁ ἀσθενῶν ἐν τῇ σῇ γνώσει, ὁ ἀδελφὸς δι'
 12 ὃν Χριστὸς ἀπέθανεν· οὕτως δὲ ἁμαρτάνοντες εἰς τοὺς
 ἀδελφούς καὶ τύποντες αὐτῶν τὴν συνειδήσιν ἀσθενοῦσαν,
 13 εἰς Χριστὸν ἁμαρτάνετε. διόπερ εἰ βρῶμα σκανδαλίζει
 τὸν ἀδελφόν μου, οὐ μὴ φάγω κρέα εἰς τὸν αἰῶνα, ἵνα μὴ
 τὸν ἀδελφόν μου σκανδαλίσω.
- 9 Οὐκ εἰμὶ ἐλεύθερος ; οὐκ εἰμὶ ἀπόστολος ; οὐχὶ Ἰησοῦν
 τὸν Κύριον ἡμῶν ἐώρακα ; οὐ τὸ ἔργον μου ὑμεῖς ἐστὲ ἐν
 2 Κυρίῳ ; εἰ ἄλλοις οὐκ εἰμὶ ἀπόστολος, ἀλλὰ γε ὑμῖν
 εἰμὶ· ἡ γὰρ σφραγὶς μου τῆς ἀποστολῆς ὑμεῖς ἐστὲ ἐν
 3 Κυρίῳ. Ἡ ἐμὴ ἀπολογία τοῖς ἐμὲ ἀνακρίνουσιν ἐστίν
 4 αὕτη· μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν φαγεῖν καὶ πίνειν ;
 5 μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν ἀδελφὴν γυναῖκα περιάγειν, ὡς
 καὶ οἱ λοιποὶ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Κυρίου καὶ

δι' οὗ] δι' ὃν WHm 7 συνηθεία] συνειδήσει 5 A(n.m.)B(n.m.) ἕως
 ἄρτι] post τοῦ εἰδ. 5 8 παραστήσει] παρίστησι 5(n.m.) οὔτε 8 ri.]
 + γὰρ 5 μὴ φάγ...φάγ.] φάγ. ...μὴ φάγ. 5 TrmTiB ὥστε...πε-
 ρισσ.] περισσ....ὥστερ. 5 LnTrmTiB περισσεύομεν] -ευόμεθα Tr
 9 ἀσθενέσιν] -νοῦσιν 5(n.m.) 10 σε] [Ln] [Tr]m[WH] εἰδωλείῳ]
 -λίῳ TiBWH 11 ἀπόλλυται γὰρ] καὶ ἀπόλλ. ABm : ἀπόλλ. οὖν Bm :
 καὶ ἀπολείται 5 Bm ἐν τῇ σῇ γνώσει, ὁ ἀδ.] ἀδ. ἐπὶ τῇ σῇ γν., 5
 ἀπέθανεν.] ἀπέθανεν ; 5A 1 ἐλεύθερος . ἀπόστολος] ἀπόστ....ἐλεύθ.
 5(n.m.) Ἰησοῦν] + Χριστὸν 5 ἐώρακα] ἐόρ. TiBWH(n.a.)
 2 μου τῆς] τῆς ἐμῆς 5 3 αὕτη] ante ἐστ. 5 4 πίνειν] πίνειν 5 Ln
 TrB

Κηφᾶς; ἡ ὁ μόνος ἐγὼ καὶ Βαρνάβας οὐκ ἔχομεν ἐξου- 6
σίαν μὴ ἐργάζεσθαι; Τίς στρατεύεται ἰδίοις ὀψωνίοις 7
ποτέ; τίς φυτεύει ἀμπελῶνα καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ οὐκ
ἐσθίει; [ἡ] τίς ποιμαίνει ποίμνην καὶ ἐκ τοῦ γάλακτος
τῆς ποίμνης οὐκ ἐσθίει; μὴ κατὰ ἄνθρωπον ταῦτα 8
λαλῶ; ἡ καὶ ὁ νόμος ταῦτα οὐ λέγει; ἐν γὰρ τῷ 9
Μωυσέως νόμῳ γέγραπται, Οὐ κημώσεις βοῦν ἀλοῶντα.
μὴ τῶν βοῶν μέλει τῷ Θεῷ; ἡ δι' ἡμᾶς πάντως λέγει; 10
δι' ἡμᾶς γὰρ ἐγράφη, ὅτι ὀφείλει ἐπ' ἐλπίδι ὁ ἀροτριῶν
ἀροτριᾶν, καὶ ὁ ἀλοῶν ἐπ' ἐλπίδι τοῦ μετέχειν.

Εἰ ἡμεῖς ὑμῖν τὰ πνευματικὰ ἐσπεύραμεν, μέγα εἰ ἡμεῖς 11
ὑμῶν τὰ σαρκικά θερίζομεν; εἰ ἄλλοι τῆς ὑμῶν ἐξου- 12
σίας μετέχουσιν, οὐ μᾶλλον ἡμεῖς; ἀλλ' οὐκ ἐχρησάμεθα
τῇ ἐξουσίᾳ ταύτῃ· ἀλλὰ πάντα στέγομεν, ἵνα μὴ τινα
ἐγκοπὴν δώμεν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ. οὐκ οἴδατε 13
ὅτι οἱ τὰ ἱερὰ ἐργαζόμενοι τὰ ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἐσθίουσιν, οἱ τῷ
θυσιαστηρίῳ παρεδρεύοντες τῷ θυσιαστηρίῳ συμμερίζον-
ται; οὕτως καὶ ὁ Κύριος διέταξεν τοῖς τὸ εὐαγγέλιον 14
καταγγέλλουσιν ἐκ τοῦ εὐαγγελίου ζῆν. Ἐγὼ δὲ οὐ 15
κέχρημαι οὐδενὶ τούτων· οὐκ ἔγραψα δὲ ταῦτα ἵνα οὕτως
γένηται ἐν ἐμοί· καλὸν γάρ μοι μᾶλλον ἀποθανεῖν, ἢ τὸ
καύχημά μου οὐδεὶς κενώσῃ. ἐὰν γὰρ εὐαγγελίζωμαι, 16
οὐκ ἔστιν μοι καύχημα· ἀνάγκη γάρ μοι ἐπικείται· οὐαὶ
γάρ μοι ἐστίν, ἐὰν μὴ εὐαγγελίσωμαι. εἰ γὰρ ἐκὼν 17

6 μὴ] pr τοῦ ε[Α] 7 τὸν καρπὸν] ἐκ τοῦ καρποῦ ε ἡ] ins ε[Tr]
TiB[WH]R: Lⁿ A° 8 οὐ] οὐχὶ ante καὶ ὁ ν. ταῦ. ε 9 κημώσεις]
φιμώσ. ε Lⁿ B(n.m.) WH(n.m.) R? ἀλοῶντα] ἀλο. WH_a 10 ὀφείλει
post ἐπ' ἐλπ. ε ἐπ' ἐλπ. bis] ἐφ' ἐλπ. WH_a ἀλοῶν] ἀλο. WH_a
ἐπ' ἐλπ. τοῦ μετέχειν] τῆς ἐλπίδος αὐτοῦ μετέχειν ἐπ' ἐλπίδι ε(n.m.)
11 θερίζομεν] -σωμεν L^{nm} 12 ὑμῶν] post ἐξουσίας ε τινα]
post ἐγκ. ε ἐγκοπὴν] ἐκκ. TiB(n.m.): ἐνκ. WH(n.a.) Bm 13 τὰ sec.]
ε° Lⁿ [A] παρεδρεύοντες] προσεδρ. ε συμμαρ.] συμμαρ. WH(n.a.)
15 οὐ κέχρημαι οὐδενὶ] οὐδενὶ ἐχρησάμην ε ἡ] ἡ — WH(sic)
οὐδεὶς] οὐδεὶς Lⁿ: οὐθεὶς μὴ Bm: τις Bm: ἵνα τις ε A(n.m.) B(n.m.)
κενώσει] -ση ε L^{nm} 16 γάρ tert.] δέ ε(n.m.) εὐαγγελίσωμαι]
-ζωμαι ε L^{nm} TiB WH_m

- τοῦτο πράσσω, μισθὸν ἔχω· εἰ δὲ ἄκων, οἰκονομίαν πεπί-
 18 στευμαι. τίς οὖν μου ἐστὶν ὁ μισθός; ἵνα εὐαγγελιζό-
 μενος ἀδάπανον θήσω τὸ εὐαγγέλιον, εἰς τὸ μὴ καταχρή-
 σασθαι τῇ ἐξουσίᾳ μου ἐν τῷ εὐαγγελίῳ.
- 19 Ἐλεύθερος γὰρ ὢν ἐκ πάντων πᾶσιν ἐμαυτὸν ἐδούλωσα,
 20 ἵνα τοὺς πλείονας κερδήσω. καὶ ἐγενόμην τοῖς Ἰου-
 δαίοις ὡς Ἰουδαίος, ἵνα Ἰουδαίους κερδήσω· τοῖς ὑπὸ
 νόμον ὡς ὑπὸ νόμον, μὴ ὢν αὐτὸς ὑπὸ νόμον, ἵνα τοὺς ὑπὸ
 21 νόμον κερδήσω· τοῖς ἀνόμοις ὡς ἄνομος, μὴ ὢν ἄνομος
 Θεοῦ ἀλλ' ἔννομος Χριστοῦ, ἵνα κερδάνω τοὺς ἀνόμους.
 22 ἐγενόμην τοῖς ἀσθενέσιν ἀσθενής, ἵνα τοὺς ἀσθενεῖς κερ-
 δήσω. τοῖς πᾶσιν γέγονα πάντα, ἵνα πάντως τινὰς σώσω.
 23 πάντα δὲ ποιῶ διὰ τὸ εὐαγγέλιον, ἵνα συνκοινωνὸς αὐτοῦ
 24 γένωμαι. Οὐκ οἶδατε ὅτι οἱ ἐν σταδίῳ τρέχοντες πάντες
 μὲν τρέχουσιν, εἰς δὲ λαμβάνει τὸ βραβεῖον; οὕτως τρέ-
 25 χετε, ἵνα καταλάβητε. πᾶς δὲ ὁ ἀγωνιζόμενος πάντα
 ἐγκρατεύεται. ἐκεῖνοι μὲν οὖν ἵνα φθαρτὸν στέφανον λά-
 26 βωσιν, ἡμεῖς δὲ ἀφθαρτον. ἐγὼ τοίνυν οὕτως τρέχω ὡς
 27 οὐκ ἀδήλως, οὕτως πυκτεύω ὡς οὐκ ἀέρα δέρων· ἀλλ'
 ὑπωπιάζω μου τὸ σῶμα καὶ δουλαγωγῶ, μὴ πως ἄλλοις
 κηρύξας αὐτοὺς ἀδόκιμος γένωμαι.
- 10 Οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὅτι οἱ πατέρες
 ἡμῶν πάντες ὑπὸ τὴν νεφέλην ἦσαν, καὶ πάντες διὰ
 2 τῆς θαλάσσης διήλθον, καὶ πάντες εἰς τὸν Μωυσῆν
 3 ἐβαπτίσθησαν ἐν τῇ νεφέλῃ καὶ ἐν τῇ θαλάσῃ, καὶ
 4 πάντες τὸ αὐτὸ πνευματικὸν βρῶμα ἔφαγον, καὶ πάν-

18 μου ρηί.] μοίς 5 Lⁿ Tr^m τὸ εὐαγγ.] + τοῦ Χριστοῦ 5 20 μὲν
 ὢν αὐτὸς ὑπὸ νόμον.] 5° (n.m.) 21 Θεοῦ] Θεῷ 5 Χριστοῦ] -τῷ 5
 Er κερδάνω] -ήσω 5 : -ανῶ WH τοὺς] 5° 22 ἀσθενής] pr ὡς
 5 [Lⁿ] [Tr]^m πᾶσιν] -σι WH^a πάντα] pr τὰ 5 23 πάντα]
 τοῦτο 5 συνκοι.] συγκοι. 5 Lⁿ Tr^A 27 ἀλλ'] ἀλλὰ Tr WH (n.a.)
 ὑπωπ.] ὑποπ. Bm δουλαγωγῶ] δουλαγωγῶ 5 : Elz 1 γὰρ] δὲ 5 (n.m.)
 2 ἐβαπτίσθησαν] -ίσαντο 5 Tr (n.m.) AWH (n.m.) R ? 1 γὰρ] δὲ 5 (n.m.)
 πνευμ. βρ. ἔφ] βρ. πνευμ. ἔφ. 5 A : πνευμ. ἔφ. βρ. Lⁿ

τες τὸ αὐτὸ πνευματικὸν ἔπιον πόμα· ἔπινον γὰρ ἐκ πνευματικῆς ἀκολουθούσης πέτρας, ἣ πέτρα δὲ ἦν ὁ Χριστὸς· ἀλλ' οὐκ ἐν τοῖς πλείουσιν αὐτῶν ἠυδόκησεν ὁ Θεός· κατεστρώθησαν γὰρ ἐν τῇ ἐρήμῳ. Ταῦτα δὲ τύποι ἡμῶν ἐγενήθησαν, εἰς τὸ μὴ εἶναι ἡμᾶς ἐπιθυμητὰς κακῶν, καθὼς ἀκακεῖνοι ἐπεθύμησαν. μηδὲ εἰδωλολάτραι γίνεσθε, καθὼς τινες αὐτῶν ὥσπερ γέγραπται, Ἐκάθισεν ὁ λαὸς φαγεῖν καὶ πεῖν, καὶ ἀνέστησαν παίξιν. μηδὲ πορνεύωμεν, καθὼς τινες αὐτῶν ἐπόρνευσαν καὶ ἔπεσαν μιᾷ ἡμέρᾳ ἑκοσι τρεῖς χιλιάδες. μηδὲ ἐκπειράζωμεν τὸν Κύριον, καθὼς τινες αὐτῶν ἐπείρασαν καὶ ὑπὸ τῶν ὄφρων ἀπώλλυντο. μηδὲ γογγύζετε, καθάπερ τινὲς αὐτῶν ἐγόγγυσαν, καὶ ἀπώλοντο ὑπὸ τοῦ ὀλοθρευτοῦ. ταῦτα δὲ τυπικῶς συνέβαινεν ἐκείνοις· ἐγράφη δὲ πρὸς νουθεσίαν ἡμῶν, εἰς οὓς τὰ τέλη τῶν αἰώνων κατήντηκεν. Ὡστε ὁ δοκῶν ἐστάναι βλεπέτω μὴ πέσῃ. πειρασμὸς ὑμᾶς οὐκ εἴληφεν εἰ μὴ ἀνθρώπινος· πιστὸς δὲ ὁ Θεός, ὃς οὐκ ἑάσει ὑμᾶς πειρασθῆναι ὑπὲρ ὃ δύνασθε, ἀλλὰ ποιήσει σὺν τῷ πειρασμῷ καὶ τὴν ἔκβασιν, τοῦ δύνασθαι ὑπενεγκεῖν.

Διόπερ, ἀγαπητοί μου, φεύγετε ἀπὸ τῆς εἰδωλολατρείας. ὡς φρονίμοις λέγω· κρίνατε ὑμεῖς ὁ φημι. τὸ ποτήριον τῆς εὐλογίας ὃ εὐλογοῦμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ ἐστίν; τὸν ἄρτον ὃν κλῶμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ ἐστίν; ὅτι εἰς ἄρτος, ἐν σῶμα οἱ πολλοὶ ἐσμεν· οἱ γὰρ πάντες ἐκ τοῦ ἑνὸς ἄρτου μετέχομεν. βλέπετε τὸν Ἰσραὴλ κατὰ σάρκα· οὐχ οἱ

4 πόμα] ante πνευμ. ἔπ. ε δὲ] ante πέτρα ε Lⁿm 5 ἠυδόκησεν] εὐδόκ. ε TiBWH^a 7 ὥσπερ] ὡς ε : C πείν] πειεῖν ε LⁿTrB 8 ἔπεσαν] -σον ε : + ἐν ε [A]WHmR? 9 Κύριον] Χριστόν ε TrmBmRm Scr καθὼς] + καὶ ε ἐπείρασαν] ἐξεπείρασαν LⁿmTiBWHm ἀπώλλυντο] ἀπώλοντο ε LⁿA 10 γογγύζετε] -ζωμεν Trm καθάπερ] καθὼς ε LⁿTrmA ὀλοθρευτοῦ] ὀλ. ε : ὀλεθρ. WH^a 11 ταῦτα δὲ] + πάντα ε [Ln] [A] τυπικῶς] τύποι ε (n.m.)Bm συνέβαινεν] -νον ε (n.m.)LⁿTrmABm κατήντηκεν] -ησεν ε 13 ὑμᾶς sec.] post πειρ. WH^m δύνασθαι] + ὑμᾶς ε 14 εἰδωλολατρείας] -τρίας WH 16 ἐστίν pri.] ante τοῦ αἵ. τοῦ Χρ. TrWH 18 οὐχ] -χὶ ε Tr(n.m.)WHm

- ἐσθίοντες τὰς θυσίας κοινωνοὶ τοῦ θυσιαστηρίου εἰσίν·
 19 τί οὖν φημί; ὅτι εἰδωλόθυτόν τι ἐστίν; ἢ ὅτι εἰδωλόν τι
 20 ἐστίν; ἀλλ' ὅτι ἃ θύουσιν [τὰ ἔθνη], δαιμονίοις καὶ οὐ
 Θεῷ θύουσιν· οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς κοινωνοὺς τῶν δαιμονίων
 21 γίνεσθαι. οὐ δύνασθε ποτήριον Κυρίου πίνειν καὶ
 ποτήριον δαιμονίων· οὐ δύνασθε τραπέζης Κυρίου μετέχειν
 22 καὶ τραπέζης δαιμονίων. ἢ παραζηλοῦμεν τὸν Κύριον;
 μὴ ἰσχυρότεροι αὐτοῦ ἐσμέν;
 23 Πάντα ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει. πάντα ἔξε-
 24 στιν, ἀλλ' οὐ πάντα οἰκοδομεῖ. μηδεὶς τὸ ἑαυτοῦ
 25 ζητεῖτω, ἀλλὰ τὸ τοῦ ἑτέρου. πᾶν τὸ ἐν μακέλλῳ
 πωλούμενον ἐσθίετε μηδὲν ἀνακρίνοντας διὰ τὴν συνείδη-
 26 σιν· Τοῦ Κυρίου γὰρ ἡ γῆ καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς.
 27 εἴ τις καλεῖ ὑμᾶς τῶν ἀπίστων καὶ θέλετε πορεύεσθαι, πᾶν
 τὸ παρατιθέμενον ὑμῖν ἐσθίετε μηδὲν ἀνακρίνοντας διὰ
 28 τὴν συνείδησιν. ἐὰν δέ τις ὑμῖν εἴπῃ, Τοῦτο ἱερόθυτόν
 ἐστίν, μὴ ἐσθίετε δι' ἐκεῖνον τὸν μηνύσαντα καὶ τὴν συν-
 29 εἶδησιν· συνείδησιν δὲ λέγω οὐχὶ τὴν ἑαυτοῦ ἀλλὰ τὴν
 τοῦ ἑτέρου· ἵνα τί γὰρ ἡ ἐλευθερία μου κρίνεται ὑπὸ ἄλλης
 30 συνειδήσεως; εἰ ἐγὼ χάριτι μετέχω, τί βλασφημοῦμαι
 31 ὑπὲρ οὗ ἐγὼ εὐχαριστῶ; Εἴτε οὖν ἐσθίετε εἴτε πίνετε
 32 εἴτε τι ποιεῖτε, πάντα εἰς δόξαν Θεοῦ ποιεῖτε. ἀπρόσ-
 κοποι καὶ Ἰουδαίους γίνεσθε καὶ Ἑλλήσιν καὶ τῇ ἐκκλη-
 33 σίᾳ τοῦ Θεοῦ· καθὼς καὶ γὰρ πάντα πᾶσιν ἀρέσκω, μὴ
 ζητῶν τὸ ἑμαυτοῦ σύμφορον, ἀλλὰ τὸ τῶν πολλῶν, ἵνα
 11 σωθῶσιν. μιμηταὶ μου γίνεσθε, καθὼς καὶ γὰρ Χριστοῦ.
 2 Ἐπαινῶ δὲ ὑμᾶς ὅτι πάντα μου μέμνησθε καὶ καθὼς

19 εἰδωλόθυτόν...εἰδωλόν] εἰδωλόν...εἰδωλόθυτόν 5 20 θύουσιν *prí.*
 θύει 5 τὰ ἔθνη] ins 5 Tr sed [Tr]_mBm[WH]R: Lⁿ Ti^a A^b B^c
 θύουσιν *sec.*] θύει ante καὶ οὐ Θ. 5 23 ἔξεστιν *bis*] *pr* μοι 5
 24 ἑτέρου] + ἕκαστος 5 26 γὰρ] ante Κυρ. 5 27 εἰ] + δέ 5
 28 ἱερόθυτόν] εἰδωλόθυτόν 5 L^m Bm συνείδησιν] + τοῦ γὰρ Κυρίου ἡ
 γῆ καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς 5 (n. m.) 30 εἰ] + δέ 5: C 32 γίνεσθε]
 ante καὶ Ἰουδ. 5 33 σύμφορον] συμφέρ. 5 2 ὑμᾶς] +, ἀδελφοί, 5

παρέδωκα ὑμῖν τὰς παραδόσεις κατέχετε. θέλω δὲ 3
ὑμᾶς εἶδέναι ὅτι παντὸς ἀνδρὸς ἡ κεφαλὴ ὁ Χριστὸς ἐστίν,
κεφαλὴ δὲ γυναικὸς ὁ ἀνὴρ, κεφαλὴ δὲ τοῦ Χριστοῦ ὁ 4
Θεός. πᾶς ἀνὴρ προσευχόμενος ἢ προφητεύων κατὰ 4
κεφαλῆς ἔχων καταισχύνει τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. πᾶσα 5
δὲ γυνὴ προσευχομένη ἢ προφητεύουσα ἀκατακαλύπτῳ τῇ 5
κεφαλῇ καταισχύνει τὴν κεφαλὴν αὐτῆς· ἐν γὰρ ἐστίν 6
καὶ τὸ αὐτὸ τῇ ἐξυρημένῃ. εἰ γὰρ οὐ κατακαλύπτεται 6
γυνή, καὶ κειράσθω· εἰ δὲ αἰσχρὸν γυναικὶ τὸ κείρασθαι ἢ 7
ξυράσθαι, κατακαλυπτέσθω. ἀνὴρ μὲν γὰρ οὐκ ὀφείλει 7
κατακαλύπτεσθαι τὴν κεφαλὴν, εἰκὼν καὶ δόξα Θεοῦ ὑπάρ- 8
χων· ἡ γυνὴ δὲ δόξα ἀνδρός ἐστίν. οὐ γὰρ ἐστίν 8
ἀνὴρ ἐκ γυναικὸς, ἀλλὰ γυνὴ ἐξ ἀνδρός· καὶ γὰρ οὐκ 9
ἐκτίσθη ἀνὴρ διὰ τὴν γυναῖκα, ἀλλὰ γυνὴ διὰ τὸν ἄνδρα· 10
διὰ τοῦτο ὀφείλει ἡ γυνὴ ἐξουσίαν ἔχειν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς 10
διὰ τοὺς ἀγγέλους. πλὴν οὔτε γυνὴ χωρὶς ἀνδρὸς οὔτε 11
ἀνὴρ χωρὶς γυναικὸς ἐν Κυρίῳ. ὥσπερ γὰρ ἡ γυνὴ ἐκ 12
τοῦ ἀνδρός, οὕτως καὶ ὁ ἀνὴρ διὰ τῆς γυναικὸς, τὰ δὲ 13
πάντα ἐκ τοῦ Θεοῦ. ἐν ὑμῖν αὐτοῖς κρίνατε· πρέπον 13
ἐστὶν γυναῖκα ἀκατακάλυπτον τῷ Θεῷ προσεύχεσθαι ;
οὐδὲ ἡ φύσις αὐτὴ διδάσκει ὑμᾶς ὅτι ἀνὴρ μὲν ἐὰν κομᾷ, 14
ἀτιμία αὐτῷ ἐστίν, γυνὴ δὲ ἐὰν κομᾷ, δόξα αὐτῇ ἐστίν ; 15
ὅτι ἡ κόμη ἀντὶ περιβολαίου δέδοται αὐτῇ. εἰ δέ τις 16
δοκεῖ φιλόνεικος εἶναι, ἡμεῖς τοιαύτην συνήθειαν οὐκ ἔχο-
μεν, οὐδὲ αἱ ἐκκλησίαι τοῦ Θεοῦ.

Τοῦτο δὲ παραγγέλλων οὐκ ἐπαινῶ ὅτι οὐκ εἰς τὸ κρεῖσ- 17
σον ἀλλὰ εἰς τὸ ἡσσον συνέρχεσθε. πρῶτον μὲν γὰρ 18
συνερχομένων ὑμῶν ἐν ἐκκλησίᾳ ἀκούω σχίσματα ἐν ὑμῖν

3 ὁ *prí.*] [B]WH^m τοῦ] 5°[Ln] 5 αὐτῆς] εὐατῆς 5 WH^m 7 ἡ
γυνή] — ἡ 5 11 γυνὴ *usque ad* γυναικὸς] ἀνὴρ χω. γυναικὸς οὔτε γυνή
χωρὶς ἀνδρὸς 5 14 οὐδὲ] *pr* ἢ 5 αὐτῇ] *ante* ἡ φύσις 5
14, 15 ἐστίν, ... ἐστίν ;] ἐστίν ; ... ἐστίν· R 15 αὐτῇ] [A]
17 παραγγέλλων οὐκ ἐπαινῶ] -λλω οὐκ -ῶν LnTr(n.m.)ABmWH^m
κρεῖσσον] -ττον 5 ἀλλὰ] ἀλλ' 5 Ln ἡσσον] -ττον 5 18 ἐκ-
κλησίᾳ] *pr* τῇ 5 : C

- 19 ὑπάρχειν· καὶ μέρος τι πιστεύω. δεῖ γὰρ καὶ αἰρέσεις
 ἐν ὑμῖν εἶναι, ἵνα [καὶ] οἱ δόκιμοι φανεροὶ γένωνται ἐν
 20 ὑμῖν. Συνερχομένων οὖν ὑμῶν ἐπὶ τὸ αὐτὸ οὐκ ἔστιν
 21 Κυριακὸν δεῖπνον φαγεῖν· ἕκαστος γὰρ τὸ ἴδιον δεῖπνον
 προλαμβάνει ἐν τῷ φαγεῖν, καὶ ὃς μὲν πεινᾷ ὃς δὲ μεθύει.
 22 μὴ γὰρ οἰκίας οὐκ ἔχετε εἰς τὸ ἐσθίειν καὶ πίνειν; ἢ τῆς
 ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ καταφρονεῖτε, καὶ καταισχύnete τοὺς
 μὴ ἔχοντας; τί εἶπω ὑμῖν; ἐπαινέσω ὑμᾶς ἐν τούτῳ; οὐκ
 ἐπαινῶ.
 23 Ἐγὼ γὰρ παρέλαβον ἀπὸ τοῦ Κυρίου, ὃ καὶ παρέδωκα
 ὑμῖν, ὅτι ὁ Κύριος Ἰησοῦς ἐν τῇ νυκτὶ ἣ παρεδίδετο ἑλα-
 24 βεν ἄρτον, καὶ εὐχαριστήσας ἔκλασεν καὶ εἶπεν, Τοῦτό
 μου ἐστὶν τὸ σῶμα τὸ ὑπὲρ ὑμῶν· τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν
 25 ἐμὴν ἀνάμνησιν. ὡσαύτως καὶ τὸ ποτήριον μετὰ τὸ
 δειπνῆσαι, λέγων, Τοῦτο τὸ ποτήριον ἡ καινὴ διαθήκη
 ἐστὶν ἐν τῷ ἐμῷ αἵματι· τοῦτο ποιεῖτε, ὡσάκις ἔαν πίνητε,
 26 εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. Ὅσάκις γὰρ ἔαν ἐσθίητε τὸν
 ἄρτον τοῦτον καὶ τὸ ποτήριον πίνητε, τὸν θάνατον τοῦ
 27 Κυρίου καταγγέλλετε ἄχρι οὗ ἔλθῃ. ὥστε ὃς ἂν ἐσθίῃ
 τὸν ἄρτον ἢ πίνῃ τὸ ποτήριον τοῦ Κυρίου ἀναξίως, ἔνοχος
 28 ἔσται τοῦ σώματος καὶ τοῦ αἵματος τοῦ Κυρίου. δοκι-
 μαζέτω δὲ ἄνθρωπος ἑαυτόν, καὶ οὕτως ἐκ τοῦ ἄρτου
 29 ἐσθιέτω καὶ ἐκ τοῦ ποτηρίου πινέτω. ὁ γὰρ ἐσθίων καὶ
 πίνων κρίμα ἑαυτῷ ἐσθίει καὶ πίνει, μὴ διακρίνων τὸ σῶμα.
 30 διὰ τοῦτο ἐν ὑμῖν πολλοὶ ἀσθενεῖς καὶ ἄρρωστοι, καὶ κοι-
 31 μῶνται ἱκανοί. εἰ δὲ ἑαυτοὺς διεκρίνομεν, οὐκ ἂν ἐκρινό-
 32 μεθα. κρινόμενοι δὲ ὑπὸ τοῦ Κυρίου παιδευόμεθα, ἵνα

19 καὶ sec.] ins [Lh]Tr[A][WH]: ε°Ti°B°R° 22 εἶπω] post ὑμῖν ε°
 ἐπαινέσω] -νῶ Lh(u.m.)Trm ἐν τούτῳ;] ἐν τούτῳ ErElzTiBWHRm
 23 παρεδίδετο] -οτο ε° 24 τοῦτό *pr.*] *pr* λάβετε, φάγετε· ε° Bm
 ὑμῶν] + κλώμενον ε° [B]Rm 25, 26 ἔαν *bis*] ἂν ε° 26 ποτήριον]
 + τοῦτο ε° ἄχρι] ἄχρις ε° LhTrA οὗ] + ἂν ε° 27 ἄρτον] + τοῦ-
 τον ε° ἢ] καὶ Lh(u.m.) τοῦ αἵμ.] — τοῦ ε°: C 28 ἑαυτὸν] ante
 ἄνθρ. Lh(u.m.) 29 πίνων] + ἀναξίως ε° Bm σῶμα] + τοῦ Κυρίου ε° Bm
 31 δὲ] γὰρ ε° Bm 32 κριν. δὲ] κριν. δέ, ε° R(u.m.) τοῦ] ε° Lh°[A]: C

μὴ σὺν τῷ κόσμῳ κατακριθῶμεν. ὥστε, ἀδελφοί μου, 33
συνερχόμενοι εἰς τὸ φαγεῖν ἀλλήλους ἐκδέχεσθε· εἴ τις 34
πεινᾷ, ἐν οἴκῳ ἐσθιέτω· ἵνα μὴ εἰς κρίμα συνέρχῃσθε. τὰ
δὲ λοιπὰ ὡς ἂν ἔλθω διατάξομαι.

Περὶ δὲ τῶν πνευματικῶν, ἀδελφοί, οὐ θέλω ὑμᾶς ἀ- 12
γνοεῖν. οἴδατε ὅτι ὅτε ἔθνη ἦτε πρὸς τὰ εἰδωλα τὰ 2
ἄφωνα ὡς ἂν ἤγεσθε ἀπαγόμενοι. διὸ γνωρίζω ὑμῖν ὅτι 3
οὐδεὶς ἐν Πνεύματι Θεοῦ λαλῶν λέγει, Ἀνάθεμα Ἰησοῦς·
καὶ οὐδεὶς δύναται εἰπεῖν, Κύριος Ἰησοῦς, εἰ μὴ ἐν Πνεύ-
ματι Ἁγίῳ.

Διαιρέσεις δὲ χαρισμάτων εἰσὶν, τὸ δὲ αὐτὸ Πνεῦμα· 4
καὶ διαιρέσεις διακονιῶν εἰσὶν, καὶ ὁ αὐτὸς Κύριος· 5
καὶ διαιρέσεις ἐνεργημάτων εἰσὶν, ὁ δὲ αὐτὸς Θεὸς ὁ ἐνε- 6
ργῶν τὰ πάντα ἐν πᾶσιν. Ἐκάστῳ δὲ δίδεται ἢ φανέρω- 7
σις τοῦ Πνεύματος πρὸς τὸ συμφέρον. ᾧ μὲν γὰρ διὰ 8
τοῦ Πνεύματος δίδεται λόγος σοφίας, ἄλλῳ δὲ λόγος γνώ-
σεως κατὰ τὸ αὐτὸ Πνεῦμα, ἑτέρῳ πίστις ἐν τῷ αὐτῷ 9
Πνεύματι, ἄλλῳ δὲ χαρίσματα ἱαμάτων ἐν τῷ ἐνὶ Πνεύ-
ματι, ἄλλῳ δὲ ἐνεργήματα δυνάμεων, ἄλλῳ [δὲ] προ- 10
φητεία, ἄλλῳ [δὲ] διακρίσεις πνευμάτων, ἑτέρῳ γένη
γλωσσῶν, ἄλλῳ δὲ ἐρμηνεῖα γλωσσῶν· πάντα δὲ 11
ταῦτα ἐνεργεῖ τὸ ἐν καὶ τὸ αὐτὸ Πνεῦμα διαιροῦν ἰδία
ἐκάστῳ καθὼς βούλεται.

Καθάπερ γὰρ τὸ σῶμα ἔν ἐστιν καὶ μέλη πολλὰ ἔχει, 12
πάντα δὲ τὰ μέλη τοῦ σώματος πολλὰ ὄντα ἔν ἐστιν
σῶμα, οὕτως καὶ ὁ Χριστός. καὶ γὰρ ἐν ἐνὶ Πνεύματι 13
ἡμεῖς πάντες εἰς ἓν σῶμα ἐβαπτίσθημεν, εἴτε Ἰουδαῖοι

34 εἰ] + δέ ε διατάξομαι] -ξομαι L^{nm} 2 ὅτε] ε^o[Lⁿ]: Csm
3 Ἰησοῦς *p^{ri}*.] Ἰησοῦν ε(n.m.) Κύριος Ἰησοῦς] Κύριον Ἰησοῦν ε(n.m.)
4 δέ] δ' WH^a 6 ὁ δὲ] καὶ ὁ Trm^aWH(n.m.) αὐτός]+ἐστι ε
9 ἐτέρῳ]+δὲ ε[Lⁿ][A] ἐνὶ αὐτῷ ε 10 δὲ *sec. et tert.*] ins ε Tⁱ
A[B][WH]R: Lⁿ°Tr° διακρίσεις] διάκρισις Trm^aTiB ἐτέρῳ]+δὲ
εA ἐρμηνεῖα] διερμ. Lⁿ(n.m.): -νία WH 12 πολλά] post ἔχει ε
σώματος]+τοῦ ἐνὸς ε(n.m.)

εἴτε Ἕλληνες, εἴτε δούλοι εἴτε ἐλεύθεροι· καὶ πάντες ἐν
 14 Πνεῦμα ἐποτίσθημεν. Καὶ γὰρ τὸ σῶμα οὐκ ἔστιν ἐν
 15 μέλος ἀλλὰ πολλά. ἐὰν εἴπῃ ὁ πούς, Ὅτι οὐκ εἰμὶ
 χεῖρ, οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος, οὐ παρὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν
 16 ἐκ τοῦ σώματος. καὶ ἐὰν εἴπῃ τὸ ὄψ, Ὅτι οὐκ εἰμὶ
 ὀφθαλμός, οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος, οὐ παρὰ τοῦτο οὐκ
 17 ἔστιν ἐκ τοῦ σώματος. εἰ ὅλον τὸ σῶμα ὀφθαλμός,
 18 ποῦ ἡ ἀκοή; εἰ ὅλον ἀκοή, ποῦ ἡ ὁσφρησις; νῦν δὲ ὁ
 Θεὸς ἔθετο τὰ μέλη ἐν ἑκάστῳ αὐτῶν ἐν τῷ σώματι καθὼς
 19 ἠθέλησεν. εἰ δὲ ἦν τὰ πάντα ἐν μέλος, ποῦ τὸ σῶμα;
 20, 21 νῦν δὲ πολλά μὲν μέλη, ἐν δὲ σῶμα. οὐ δύναται δὲ
 ὁ ὀφθαλμὸς εἰπεῖν τῇ χειρί, Χρεῖαν σου οὐκ ἔχω· ἢ πάλιν
 22 ἡ κεφαλὴ τοῖς ποσίν, Χρεῖαν ὑμῶν οὐκ ἔχω. ἀλλὰ
 πολλῶ μᾶλλον τὰ δοκοῦντα μέλη τοῦ σώματος ἀσθενέ-
 23 στερα ὑπάρχειν ἀναγκαῖά ἐστιν· καὶ ἃ δοκοῦμεν ἀτι-
 μότερα εἶναι τοῦ σώματος, τούτοις τιμὴν περισσοτέραν
 περιτίθεμεν· καὶ τὰ ἀσχήμονα ἡμῶν εὐσχημοσύνην περισ-
 24 σοτέραν ἔχει· τὰ δὲ εὐσχήμονα ἡμῶν οὐ χρεῖαν ἔχει·
 ἀλλὰ ὁ Θεὸς συνεκέρασεν τὸ σῶμα, τῷ ὑστερουμένῳ περισ-
 25 σοτέραν δὸς τιμὴν, ἵνα μὴ ἦ σχίσμα ἐν τῷ σώματι,
 26 ἀλλὰ τὸ αὐτὸ ὑπὲρ ἀλλήλων μεριμνῶσιν τὰ μέλη. καὶ
 εἴτε πάσχει ἐν μέλος, συνπάσχει πάντα τὰ μέλη· εἴτε
 27 δοξάζεται μέλος, συνχαίρει πάντα τὰ μέλη. Ὑμεῖς δὲ
 28 ἐστε σῶμα Χριστοῦ, καὶ μέλη ἐκ μέρους. καὶ οὓς μὲν
 ἔθετο ὁ Θεὸς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ πρῶτον ἀποστόλους, δεύτερον
 προφήτας, τρίτον διδασκάλους, ἔπειτα δυνάμεις, ἔπειτα
 χαρίσματα ἰαμάτων, ἀντιλήμψεις, κυβερνήσεις, γένη γλωσ-

13 ἐν Πν.] pr eis sBm 15, 16 σώματος. *his* σώματος; sTrA
 18 νῦν] νυνὶ s TiBWHm 19 τὰ] [Ln][Tr][A][WH] 20 μὲν]
 [Ln][Tr]WH° (n.m.) 21 δὲ] [Ln][Tr]m[WH] ὁ] s°: CEr
 23 ἀτιμότερα] -μώτερα Elz 24 ἀλλὰ] ἀλλ' s ὑστερουμένῳ]
 -ροῦντι s 25 σχίσμα] σχίσματα TrmTiB(n.m.) μεριμνῶσιν] -σι
 WH 26 εἴτε *pr.*] εἴ τι Ln(n.m.)Tr(n.m.) συνπάσχει] συμπ. s
 LnTr μέλος *sec.*] pr ἐν s Ln[Tr]m[A] συνχαίρει] συγχ. s LnTrA
 28 ἔπειτα *sec.*] εἴτα s

σὼν. μὴ πάντες ἀπόστολοι; μὴ πάντες προφῆται; 29
μὴ πάντες διδάσκαλοι; μὴ πάντες δυνάμεις; μὴ 30
πάντες χαρίσματα ἔχουσιν ἰαμάτων; μὴ πάντες γλώσ-
σαις λαλοῦσιν; μὴ πάντες διερμηνεύουσιν; ζηλοῦτε 31
δὲ τὰ χαρίσματα τὰ μείζονα. καὶ ἔτι καθ' ὑπερβολὴν ὁδὸν
ὑμῖν δείκνυμι.

Ἐὰν ταῖς γλώσσαις τῶν ἀνθρώπων λαλῶ καὶ τῶν ἀγγέ- 13
λων, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, γέγονα χαλκὸς ἢ ἡχῶν ἢ κύμβαλον
ἀλαλάζον. καὶ ἐὰν ἔχω προφητείαν καὶ εἰδῶ τὰ μυστή- 2
ρια πάντα καὶ πᾶσαν τὴν γνῶσιν, καὶ ἐὰν ἔχω πᾶσαν τὴν
πίστιν ὥστε ὄρη μεθιστάναι, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐθέν
εἰμι. καὶ ἐὰν ψωμίσω πάντα τὰ ὑπάρχοντά μου, καὶ 3
ἐὰν παραδῶ τὸ σῶμά μου ἵνα καυθήσωμαι, ἀγάπην δὲ μὴ
ἔχω, οὐδὲν ὠφελοῦμαι. Ἡ ἀγάπη μακροθυμεῖ, χρη- 4
στεύεται, ἡ ἀγάπη οὐ ζηλοῖ, [ἡ ἀγάπη] οὐ περπερεύεται,
οὐ φυσιοῦται, οὐκ ἀσχημονεῖ, οὐ ζητεῖ τὰ ἑαυτῆς, οὐ 5
παροξύνεται, οὐ λογιζεται τὸ κακόν, οὐ χαίρει ἐπὶ τῇ 6
ἀδικίᾳ, συγχαίρει δὲ τῇ ἀληθείᾳ, πάντα στέγει, πάντα 7
πιστεύει, πάντα ἐλπίζει, πάντα ὑπομένει. Ἡ ἀγάπη 8
οὐδέποτε πίπτει· εἴτε δὲ προφητεῖαι, καταργηθήσονται·
εἴτε γλώσσαι, παύσονται· εἴτε γνῶσις, καταργηθήσεται.
ἐκ μέρους γὰρ γινώσκουμεν, καὶ ἐκ μέρους προφητεύομεν 9
ὅταν δὲ ἔλθῃ τὸ τέλειον, τὸ ἐκ μέρους καταργηθήσεται. 10
ὅτε ἡμῖν νήπιος, ἐλάλουν ὡς νήπιος, ἐφρόνουν ὡς νήπιος, 11
ἐλογιζόμεν ὡς νήπιος· ὅτε γέγονα ἀνὴρ, κατήργηκα τὰ τοῦ

31 μείζονα] κρείττονα s(n.m.): κρείσσονα Bm 1 ἀλαλάζον] -ζων Lnm
2, 3 καὶ ἐὰν quater] κᾶν...καὶ ἐὰν...κᾶν...κᾶν Ln: καὶ ἐὰν...κᾶν (n.m.)...
κᾶν...καὶ ἐὰν Tr: κᾶν quater AWH(n.a.) 2 μεθιστάναι] -νειν s A
WH(n.a.) οὐθέν] οὐδέν Elz 3 ψωμίσω] -ίζω Elz καυθήσω-
μαι] -σομαι TiBScr: καυχῆσ. Bm WHRm: Scr οὐδέν] οὐθέν TiB
4 , ἡ ἀγ. οὐ ζηλοῖ, ἡ ἀγ.] ἡ ἀγ., οὐ ζηλοῖ ἡ ἀγ., LnTi ἡ ἀγ. tert.] ins
s[Ln] [Tr]Ti[A]BR: WH° 5 τὰ] τὸ μὴ TrmWHm: Scr 6 συγ-
χαίρει] συγχ. TiBWH(n.a.) 8 πίπτει] ἐκπίπτει s Bm δέ] [Tr]
προφητεῖαι, καταργηθήσονται] -τεία, -σεται WHm γνῶσις, καταργηθή-
σεται] γνῶσις, -σονται LnmTrm 10 τὸ ἐκ μ.] pr τότε s 11 ὡς
νήπιος tert] ante ἐλάλ., ἐφρόν., ἐλογ. s ὅτε sec.] + δὲ s

- 12 νηπίου. βλέπομεν γὰρ ἄρτι δι' ἐσόπτρου ἐν αἰνίγμα-
τι, τότε δὲ πρόσωπον πρὸς πρόσωπον· ἄρτι γινώσκω ἐκ
μέρους, τότε δὲ ἐπιγνώσομαι καθὼς καὶ ἐπεγνώσθην.
- 13 νυνὶ δὲ μένει πίστις, ἐλπίς, ἀγάπη, τὰ τρία ταῦτα· μείζων
δὲ τούτων ἡ ἀγάπη.
- 14 Διώκετε τὴν ἀγάπην· ζηλοῦτε δὲ τὰ πνευματικά, μάλ-
2 λον δὲ ἵνα προφητεύητε. ὁ γὰρ λαλῶν γλώσση οὐκ
ἀνθρώποις λαλεῖ ἀλλὰ Θεῷ· οὐδεὶς γὰρ ἀκούει, πνεύματι
3 δὲ λαλεῖ μυστήρια. ὁ δὲ προφητεύων ἀνθρώποις λαλεῖ
4 οἰκοδομὴν καὶ παράκλησιν καὶ παραμυθίαν. ὁ λαλῶν
γλώσση ἑαυτὸν οἰκοδομεῖ, ὁ δὲ προφητεύων ἐκκλησίαν
5 οἰκοδομεῖ. θέλω δὲ πάντας ὑμᾶς λαλεῖν γλώσσαις,
μᾶλλον δὲ ἵνα προφητεύητε· μείζων δὲ ὁ προφητεύων ἢ ὁ
λαλῶν γλώσσαις, ἐκτὸς εἰ μὴ διερμηνεύῃ, ἵνα ἡ ἐκκλησία
6 οἰκοδομὴν λάβῃ. νῦν δέ, ἀδελφοί, ἐὰν ἔλθω πρὸς ὑμᾶς
γλώσσαις λαλῶν, τί ὑμᾶς ὠφελήσω, ἐὰν μὴ ὑμῖν λαλήσω
ἢ ἐν ἀποκαλύψει ἢ ἐν γνώσει ἢ ἐν προφητείᾳ ἢ ἐν διδαχῇ;
7 Ὅμως τὰ ἄψυχα φωνὴν διδόντα, εἴτε αὐλὸς εἴτε κιθάρα,
ἐὰν διαστολὴν τοῖς φθόγγοις μὴ δῶ, πῶς γνωσθήσεται το
8 αὐλούμενον ἢ τὸ κιθαριζόμενον; καὶ γὰρ ἐὰν ᾄδῃλον
φωνὴν σάλπιγγ' δῶ, τίς παρασκευάζεται εἰς πόλεμον;
9 οὕτως καὶ ὑμεῖς διὰ τῆς γλώσσης ἐὰν μὴ εὔσημον λόγον
δῶτε, πῶς γνωσθήσεται τὸ λαλούμενον; ἔσεσθε γὰρ εἰς
10 ἀέρα λαλοῦντες. Τοσαῦτα, εἰ τύχοι, γένη φωνῶν εἰσὶν
11 ἐν κόσμῳ, καὶ οὐδὲν ἄφωνον. ἐὰν οὖν μὴ εἰδῶ τὴν
δύναμιν τῆς φωνῆς, ἔσομαι τῷ λαλοῦντι βάρβαρος, καὶ ὁ
12 λαλῶν ἐν ἐμοὶ βάρβαρος. οὕτως καὶ ὑμεῖς, ἐπεὶ ζηλω-
ταί ἐστε πνευμάτων, πρὸς τὴν οἰκοδομὴν τῆς ἐκκλησίας
13 ζητεῖτε ἵνα περισσεύητε. Διὸ ὁ λαλῶν γλώσση προσ-

13 , τὰ τρ. ταῦτα·] · τὰ τρ. ταῦ., WH

■ Θεῷ] pr τῷ ε [A]

■ μεί. δὲ] μεί. γὰρ ε Bm 6 νῦν] νυνὶ ε

ἐν *quart.*] [Tr]Ti[B]7 τοῖς φθόγγοις] τοῦ φθόγγου Lⁿ(n.m.)

8 φωνῇ] post σάλπ. TiB

WH(n.m.)

10 εἰσὶν] ἐστίν ε

οὐδὲν] + αὐτῶν ε

13 διὰ]

διόπερ ε

ευχέσθω ἵνα διερμηνεύῃ. ἔαν γὰρ προσεύχωμαι γλώσ- 14
ση, τὸ πνεῦμά μου προσεύχεται, ὁ δὲ νοῦς μου ἄκαρπός
ἐστίν. τί οὖν ἐστίν; προσεύξομαι τῷ πνεύματι, προσ- 15
εύξομαι δὲ καὶ τῷ νοῦ. ψαλῶ τῷ πνεύματι, ψαλῶ δὲ καὶ
τῷ νοῦ. ἐπεὶ ἔαν εὐλογῇς πνεύματι, ὁ ἀναπληρῶν τὸν 16
τόπον τοῦ ἰδιώτου πῶς ἔρεῖ τὸ Ἀμὴν ἐπὶ τῇ σῇ εὐχαρι-
στία ἐπειδὴ τί λέγεις οὐκ οἶδεν; σὺ μὲν γὰρ καλῶς 17
εὐχαριστεῖς, ἀλλ' ὁ ἕτερος οὐκ οἰκοδομεῖται. εὐχαριστῶ 18
τῷ Θεῷ, πάντων ὑμῶν μᾶλλον γλώσση λαλῶ. ἀλλὰ 19
ἐν ἐκκλησίᾳ θέλω πέντε λόγους τῷ νοῦ μου λαλῆσαι, ἵνα
καὶ ἄλλους κατηχήσω, ἢ μυρίους λόγους ἐν γλώσσῃ.

Ἀδελφοί, μὴ παιδία γίνεσθε ταῖς φρεσίν· ἀλλὰ τῇ 20
κακίᾳ νηπιάζετε, ταῖς δὲ φρεσίν τέλειοι γίνεσθε. ἐν τῷ 21
νόμῳ γέγραπται ὅτι Ἐν ἑτερογλώσσοις καὶ ἐν χεῖλεσιν
ἐτέρων λαλήσω τῷ λαῷ τούτῳ, καὶ οὐδ' οὕτως εἰσακούσονται 22
μου, λέγει Κύριος. Ὡστε αἱ γλώσσαι εἰς σημεῖόν 23
εἰσιν οὐ τοῖς πιστεύουσιν ἀλλὰ τοῖς ἀπίστοις· ἡ δὲ προ-
φητεία οὐ τοῖς ἀπίστοις ἀλλὰ τοῖς πιστεύουσιν. ἔαν 24
οὖν συνέλθῃ ἡ ἐκκλησία ὅλη ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ πάντες λα-
λῶσιν γλώσσαις, εἰσέλθωσιν δὲ ἰδιώται ἢ ἄπιστοι, οὐκ
ἐροῦσιν ὅτι μαίνεσθε; ἔαν δὲ πάντες προφητεύωσιν, 25
εἰσέλθῃ δέ τις ἄπιστος ἢ ἰδιώτης, ἐλέγχεται ὑπὸ πάντων,
ἀνακρίνεται ὑπὸ πάντων, τὰ κρυπτὰ τῆς καρδίας αὐτοῦ
φανερὰ γίνεται· καὶ οὕτως πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον προσκυνή-
σει τῷ Θεῷ, ἀπαγγέλλων ὅτι ὄντως ὁ Θεὸς ἐν ὑμῖν ἐστίν.

Τί οὖν ἐστίν, ἀδελφοί; ὅταν συνέρχησθε, ἕκαστος ψαλ- 26
μὸν ἔχει, διδασκῶν ἔχει, ἀποκάλυψιν ἔχει, γλῶσσαν ἔχει,

14 γὰρ] [Ln][Tr][B][WH] 15 προσεύξομαι *dis*] -ξωμαι LnmTrmBm
δὲ *sec.*] Ln[Tr][WH] τῷ νοῦ] — τῷ Elz 16 εὐλογῇς] -γήσης σ
πνεύματι] pr τῷ σ : pr ἐν [WH] 17 ἀλλ'] ἀλλὰ TrWHa 18 Θεῷ]
+ μου σ γλώσσῃ] -σσαις σ TrmBmWH(n.m.)R λαλῶ] λαλῶν σ Bm
19 ἀλλὰ] ἀλλ' σ τῷ νοῦ] διὰ τοῦ νοός σ(n.m.) 21 ἐτέρων] -ροις σ(n.m.)
Bm 23 συνέλθῃ] ἔλθῃ Ln(n.m.) λαλῶσιν] -σι WHa : post γλῶσσ. σ
25 τὰ κρυπτὰ] pr καὶ οὕτω σ(n.m.) ὄντως] post ὁ Θεός σ : ὄντως WH
ὁ] Ti'B' 26 ἕκαστος] + ὑμῶν σ [A] ἀποκ. ἔχει] post γλ. ἔχ. σ

- 27 ἐρμηνείαν ἔχει· πάντα πρὸς οἰκοδομὴν γινέσθω. εἴτε
 γλώσση τις λαλεῖ, κατὰ δύο ἢ τὸ πλείστον τρεῖς, καὶ ἀνὰ
 28 μέρος, καὶ εἰς διερμηνευέτω· ἔαν δὲ μὴ ᾗ διερμηνευτής,
 σιγάτω ἐν ἐκκλησίᾳ, ἑαυτῷ δὲ λαλείτω καὶ τῷ Θεῷ.
 29 Προφῆται δὲ δύο ἢ τρεῖς λαλείτωσαν, καὶ οἱ ἄλλοι διακρι-
 30 νέτωσαν. ἔαν δὲ ἄλλῳ ἀποκαλυφθῇ καθημένῳ, ὁ πρῶ-
 31 τος σιγάτω. δύνασθε γὰρ καθ' ἓνα πάντες προφητεῦν,
 32 ἵνα πάντες μαθάνωσιν καὶ πάντες παρακαλῶνται, καὶ
 33 πνεύματα προφητῶν προφήταις ὑποτάσσεται· οὐ γὰρ
 ἐστὶν ἀκαταστασίας ὁ Θεὸς ἀλλὰ εἰρήνης, ὡς ἐν πάσαις
 ταῖς ἐκκλησίαις τῶν ἁγίων.
 34 Αἱ γυναῖκες ἐν ταῖς ἐκκλησίαις σιγάτωσαν· οὐ γὰρ
 ἐπιτρέπεται αὐταῖς λαλεῖν, ἀλλὰ ὑποτασσέσθωσαν, καθὼς
 35 καὶ ὁ νόμος λέγει. εἰ δέ τι μαθεῖν θέλουσιν, ἐν οἴκῳ
 τοὺς ἰδίους ἄνδρας ἐπερωτάτωσαν· αἰσχρὸν γὰρ ἐστὶν γυ-
 36 ναικὶ λαλεῖν ἐν ἐκκλησίᾳ. ἢ ἀφ' ὧν ὁ λόγος τοῦ
 Θεοῦ ἐξῆλθεν; ἢ εἰς ὑμᾶς μόνους κατήντησεν;
 37 Εἴ τις δοκεῖ προφήτης εἶναι ἢ πνευματικός, ἐπιγινω-
 38 σκέτω ἃ γράφω ὑμῖν ὅτι Κυρίου ἐστὶν ἐντολή. εἰ δέ
 39 τις ἀγνοεῖ, ἀγνοεῖτω. Ὡστε, ἀδελφοί μου, ζηλοῦτε τὸ
 προφητεῦν, καὶ τὸ λαλεῖν μὴ κωλύετε γλώσσαις.
 40 πάντα δὲ εὐσχημόνως καὶ κατὰ τάξιν γινέσθω.
 15 Γνωρίζω δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον ὃ εὐηγγελισά-
 2 μην ὑμῖν, ὃ καὶ παρελάβετε, ἐν ᾧ καὶ ἐστήκατε, δι' οὗ
 καὶ σώζεσθε, τίνι λόγῳ εὐηγγελισάμην ὑμῖν εἰ κατέχετε,

γινέσθω] γεν. 5: CEr 28 διερμηνευτής] ἐρμην. Lⁿ Tr W H m
 33 ἀλλὰ] ἀλλ' 5: C , ὡς...ἐκκλ. τῶν ἁγίων.]. Ὡς...ἐκκλ., τῶν ἁγίων
 I n: . Ὡς...ἐκκλ. τῶν ἁγίων, Ti B W H m 34 γυναῖκες] + ὧν 5 (n. m.)
 B m ἐπιτρέπεται] ἐπιτέτραπται 5 (n. m.) ἀλλὰ] ἀλλ' 5
 ὑποτασσέσθωσαν] -τάσσεσθαι 5 (n. m.) A (n. m.) B m 35 μαθεῖν] μαθάνειν
 W H (n. m.) ἐστὶν] -τι 5 A W H a γυναικὶ] -ξί(ν) 5 B m λαλεῖν] post
 ἐν ἐκκλ. 5 37 Κυρίου] pr τοῦ 5: CEr ἐστὶν ἐντολή] εἰσὶν ἐν-
 τολαί 5 B m: —ἐντολή Ti [A] B m 38 ἀγνοεῖτω] ἀγνοεῖται L n Tr m Ti B m
 W H (n. m.) R m 39 μου] 5° [L n] [A]: C 5 m γλώσσαις] pr ἐν [L n]
 [Tr] m A: ante μὴ κωλ. 5 40 δὲ] 5° (n. m.) 2 εὐγγ.] εὐαγγ. L n
 σφ εἰ pr i.], εἰ 5 L n W H R (n. m.): J

ἐκτὸς εἰ μὴ εἰκῇ ἐπιστεύσατε. Παρέδωκα γὰρ ὑμῖν ἐν 3
πρώτοις ὃ καὶ παρέλαβον, ὅτι Χριστὸς ἀπέθανεν ὑπὲρ
τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν κατὰ τὰς γραφάς· καὶ ὅτι ἐτάφη· 4
καὶ ὅτι ἐγήγερται τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ κατὰ τὰς γραφάς·
καὶ ὅτι ὤφθη Κηφᾶ· εἶτα τοῖς δώδεκα· ἔπειτα ὤφθη 5, 6
ἐπάνω πεντακοσίοις ἀδελφοῖς ἐφάπαξ, ἐξ ὧν οἱ πλείονες
μένουσιν ἕως ἄρτι, τινὲς δὲ ἐκοιμήθησαν· ἔπειτα ὤφθη 7
Ἰακώβ· εἶτα τοῖς ἀποστόλοις πᾶσιν· ἔσχατον δὲ 8
πάντων ὡς περὶ τῷ ἐκτρώματι ὤφθη καί μοι. Ἐγὼ γάρ 9
εἰμι ὁ ἐλάχιστος τῶν ἀποστόλων, ὃς οὐκ εἰμι ἱκανὸς κα-
λεῖσθαι ἀπόστολος, διότι ἐδίωξα τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ.
χάριτι δὲ Θεοῦ εἰμι ὃ εἰμι, καὶ ἡ χάρις αὐτοῦ ἡ εἰς ἐμὲ οὐ 10
κενὴ ἐγενήθη, ἀλλὰ περισσότερον αὐτῶν πάντων ἐκοπίασα·
οὐκ ἐγὼ δέ, ἀλλὰ ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ σὺν ἐμοί. εἴτε οὖν 11
ἐγὼ· εἴτε ἐκεῖνοι, οὕτως κηρύσσομεν καὶ οὕτως ἐπιστεύ-
σατε.

Εἰ δὲ Χριστὸς κηρύσσεται ὅτι ἐκ νεκρῶν ἐγήγερται, πῶς 12
λέγουσιν ἐν ὑμῖν τινὲς ὅτι ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν;
εἰ δὲ ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν, οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται· 13
εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, κενὸν ἄρα [καὶ] τὸ κήρυγμα 14
ἡμῶν, κενὴ καὶ ἡ πίστις ὑμῶν. εὐρισκόμεθα δὲ καὶ 15
ψευδομάρτυρες τοῦ Θεοῦ, ὅτι ἐμαρτυρήσαμεν κατὰ τοῦ
Θεοῦ ὅτι ἡγείρειν τὸν Χριστόν, ὃν οὐκ ἡγείρειν εἶπερ ἄρα
νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται. εἰ γὰρ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, 16
οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται· εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, 17
ματαία ἡ πίστις ὑμῶν, ἔτι ἔστέ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν.
ἄρα καὶ οἱ κοιμηθέντες ἐν Χριστῷ ἀπόλονται. εἰ ἐν 18, 19
τῇ ζωῇ ταύτῃ ἐν Χριστῷ ἡλπικότες ἐσμέν μόνον, ἐλεεινό-

4 τῇ ἡμ. τῇ τρίτῃ] τῇ τρ. ἡμ. 5 5 εἶτα] ἔπειτα TrmTiBWHm
6 πλείονες] πλείους 5 δὲ] + καὶ 5 [A]: Er 7 εἶτα] ἔπειτα Lnm
TrmATiBWHm 10 ἀλλὰ sec.] ἀλλ' 5 σὺν ἐμ.] pr ἡ 5 BmWHm
12 ἐκ νεκ.] ante ὅτι A(n.m.): post ἐγῆγ. Ti σφ τινες] ante ἐν ὑμ. 5
14 καὶ πρί.] ins 5m[Ln] [Tr]mTiABWHm: 5°Tr°WH°R° καὶ sec.] pr δὲ
5 ὑμῶν] ἡμῶν WH(n.m.)Rm 17 ὑμῶν πρί.] + ἐστίν [Ln][WH]
19 ἡλπ. ἐσμέν] ante ἐν Χρ. 5

- 20 ^{τεροι πάντων ἀνθρώπων ἐσμέν.} νυνὶ δὲ Χριστὸς ἐγή-
 γερται ἐκ νεκρῶν, ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων.
 21 Ἐπειδὴ γὰρ δι' ἀνθρώπου θάνατος, καὶ δι' ἀνθρώπου
 22 ἀνάστασις νεκρῶν. ὥσπερ γὰρ ἐν τῷ Ἀδὰμ πάντες
 ἀποθνήσκουσιν, οὕτως καὶ ἐν τῷ Χριστῷ πάντες ζωοποι-
 23 θήσονται. Ἐκαστος δὲ ἐν τῷ ἰδίῳ τάγματι ἀπαρχὴ
 Χριστός, ἔπειτα οἱ τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ.
 24 εἶτα τὸ τέλος, ὅταν παραδιδοῖ τὴν βασιλείαν τῷ Θεῷ καὶ
 Πατρί, ὅταν καταργήσῃ πᾶσαν ἀρχὴν καὶ πᾶσαν ἐξουσίαν
 25 καὶ δύναμιν. δεῖ γὰρ αὐτὸν βασιλεύειν ἄχρι οὗ θῆ
 26 πάντας τοὺς ἐχθροὺς ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ. ἔσχατος
 27 ἐχθρὸς καταργεῖται ἡ θάνατος. Πάντα γὰρ ὑπέταξεν
 ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ. ὅταν δὲ εἴπῃ ὅτι πάντα ὑποτέ-
 τασθαι, δηλὸν ὅτι ἐκτὸς τοῦ ὑποτάξαντος αὐτῷ τὰ πάντα.
 28 ὅταν δὲ ὑποταγῇ αὐτῷ τὰ πάντα, τότε [καὶ] αὐτὸς ὁ Υἱὸς
 ὑποταγήσεται τῷ ὑποτάξαντι αὐτῷ τὰ πάντα, ἵνα ἡ ὁ Θεὸς
 πάντα ἐν πᾶσιν.
 ~ Ἐπεὶ τί ποιήσουσιν οἱ βαπτιζόμενοι ὑπὲρ τῶν νεκρῶν ;
 εἰ ὅλως νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, τί καὶ βαπτίζονται ὑπὲρ
 30 αὐτῶν ; τί καὶ ἡμεῖς κινδυνεύομεν πᾶσαν ὥραν ;
 31 καθ' ἡμέραν ἀποθνήσκω, νῆ τὴν ὑμετέραν καύχησιν, ἀδελ-
 32 φοί, ἣν ἔχω ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν. εἰ κατὰ
 ἀνθρωπὸν ἐθνηριμάχησα ἐν Ἐφέσῳ, τί μοι τὸ ὄφελος ; εἰ
 νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, φάγωμεν καὶ πίνωμεν, αὖριον γὰρ
 33 ἀποθνήσκομεν. μὴ πλανᾶσθε· Φθείρουσιν ἡθὴ χρηστὰ
 34 ὁμιλίας κακαί. ἐκνήψατε δικαίως, καὶ μὴ ἁμαρτάνετε·

20 κεκοι.] + ἐγένετο ε(α.μ.)

21 θάνατος] pr ὁ ε[A]

23 τοῦ] ε° :

C

24 παραδιδοῖ] παραδῶ ε : διδῶ LnmTrmWH

25 ἄχρι] ἄχρις

ε Lⁿ Tr

οὐ] + ἂν ε

ἐχθροὺς] + αὐτοῦ [Lⁿ]27 ὅτι] ὅτι [Lⁿ]WH^m

δηλον...πάντα.] (δηλον...πάντα), Rm

28 καὶ] ins ε [Lⁿ] Ti

[A] [B] [WH] R :

Tr°

πάντα] *tert.*] pr τὰ ε Ti[B]

29 ὑπὲρ τ. νε-

κρῶν ;] :

ὑπὲρ τ. νεκρῶν Tr

αὐτῶν] τῶν νεκρῶν ε(α.μ.)

31 ὑμετέ-

ραν] ἡμετέραν ε

JmBm :

CεmJElz

, ἀδελφοί,] ε°(α.μ.)

32 : εἰ νε-

κροὶ οὐκ ἐγείρ.,]

, εἰ νεκροὶ οὐκ ἐγείρ.,

ε J Rm

33 χρηστὰ] χρηστὸν ε

Lⁿ : E^r

ἀγνωσίαν γὰρ Θεοῦ τινὲς ἔχουσιν· πρὸς ἐντροπὴν ὑμῖν
λαλῶ.

Ἄλλὰ ἐρεῖ τις, Πῶς ἐγείρονται οἱ νεκροί; ποίῳ δὲ σώ- 35
ματι ἔρχονται; ἄφρων, σὺ δὲ σπείρεις οὐ ζωοποιεῖται, 36
ἐὰν μὴ ἀποθάνῃ· καὶ ὁ σπείρεις, οὐ τὸ σῶμα τὸ γε- 37
νησόμενον σπείρεις, ἀλλὰ γυμνὸν κόκκον εἰ τύχοι σίτου ἢ
τινος τῶν λοιπῶν· ὁ δὲ Θεὸς δίδωσιν αὐτῷ σῶμα κα- 38
θὼς ἠθέλησεν, καὶ ἐκάστῳ τῶν σπερμάτων ἴδιον σῶμα.
οὐ πάντα σὰρξ ἡ αὕτῃ σὰρξ· ἀλλὰ ἄλλη μὲν ἀνθρώπων, 39
ἄλλη δὲ σὰρξ κτηνῶν, ἄλλη δὲ σὰρξ πτηνῶν, ἄλλη δὲ
ἰχθύων. καὶ σώματα ἐπουράνια, καὶ σώματα ἐπίγεια· 40
ἀλλὰ ἑτέρα μὲν ἡ τῶν ἐπουρανίων δόξα, ἑτέρα δὲ ἡ τῶν
ἐπιγείων. ἄλλη δόξα ἡλίου, καὶ ἄλλη δόξα σελήνης, 41
καὶ ἄλλη δόξα ἀστέρων· ἀστὴρ γὰρ ἀστέρος διαφέρει
ἐν δόξῃ. Οὕτως καὶ ἡ ἀνάστασις τῶν νεκρῶν. σπείρε- 42
ται ἐν φθορᾷ, ἐγείρεται ἐν ἀφθαρσίᾳ· σπείρεται ἐν ἀτι- 43
μῇ, ἐγείρεται ἐν δόξῃ· σπείρεται ἐν ἀσθενείᾳ, ἐγείρεται
ἐν δυνάμει· σπείρεται σῶμα ψυχικόν, ἐγείρεται σῶμα 44
πνευματικόν. εἰ ἔστιν σῶμα ψυχικόν, ἔστιν καὶ πνευμα-
τικόν. οὕτως καὶ γέγραπται, Ἐγένετο ὁ πρῶτος ἄν- 45
θρωπος Ἀδὰμ εἰς ψυχὴν ζῶσαν· ὁ ἔσχατος Ἀδὰμ εἰς
πνεῦμα ζωοποιοῦν. ἀλλ' οὐ πρῶτον τὸ πνευματικόν, 46
ἀλλὰ τὸ ψυχικόν· ἔπειτα τὸ πνευματικόν. ὁ πρῶτος 47
ἄνθρωπος ἐκ γῆς χοϊκός, ὁ δεύτερος ἄνθρωπος ἐξ οὐ-
ρανοῦ. οἷος ὁ χοϊκός, τοιοῦτοι καὶ οἱ χοϊκοί· καὶ οἷος 48
ὁ ἐπουράνιος, τοιοῦτοι καὶ οἱ ἐπουράνιοι· καὶ καθὼς 49
ἐφορέσαμεν τὴν εἰκόνα τοῦ χοϊκοῦ, φορέσωμεν καὶ τὴν
εἰκόνα τοῦ ἐπουραρίου.

34 λαλῶ] λέγω ς Ln m 35 ἀλλὰ] ἀλλ' ς Ln AWHa 36 ἀφρων]
ἀφρον ς 38 αὐτῷ] ante διδ. ς ἴδιον] pr τὸ ς 39 μὲν] +
σὰρξ ς: C ἄλλη δὲ σὰρξ sec.] — σὰρξ ς [Ln] πτηνῶν... ἰχθύων]
ἰχθύων... πτηνῶν ς 40 ἀλλὰ] ἀλλ' ς 44 εἰ] ς' (a.m.) καὶ]
ante ἔστ. ς (a.m.): + σῶμα ς 45 ἄνθρωπος] [Ln] B'm 47 ἐξ οὐρ.]
pr ὁ Κύριος ς Bm 49 φορέσωμεν] -σομεν ς ABm WHm R (a.m.) Scr: C sm

- 50 Τοῦτο δέ φημι, ἀδελφοί, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα βασιλείαν
 Θεοῦ κληρονομῆσαι οὐ δύναται, οὐδὲ ἡ φθορὰ τὴν ἀφθαρ-
 51 σίαν κληρονομεῖ. ἰδοὺ μυστήριον ὑμῖν λέγω· πάντες
 52 οὐ κοιμηθησόμεθα, πάντες δὲ ἀλλαγησόμεθα, ἐν ἀτό-
 μῳ, ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ, ἐν τῇ ἐσχάτῃ σάλπιγγι· σαλ-
 πίσει γάρ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐγερθήσονται ἄφθαρτοι, καὶ
 53 ἡμεῖς ἀλλαγησόμεθα. δεῖ γὰρ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐν-
 δύσασθαι ἀφθαρσίαν καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι
 54 ἀθανασίαν. ὅταν δὲ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσῃται
 ἀφθαρσίαν καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσῃται ἀθανασίαν, τότε
 γενήσεται ὁ λόγος ὁ γεγραμμένος, Κατεπόθη ὁ θάνατος εἰς
 55 νίκος. Ποῦ σου, θάνατε, τὸ νίκος; ποῦ σου, θάνατε,
 56 τό κέντρον; τὸ δὲ κέντρον τοῦ θανάτου ἡ ἁμαρτία· ἡ
 57 δὲ δύναμις τῆς ἁμαρτίας ὁ νόμος· τῷ δὲ Θεῷ χάρις
 τῷ διδόντι ἡμῖν τὸ νίκος διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
 58 Χριστοῦ. Ὡστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, ἐδραῖοι γίνε-
 σθε, ἀμετακίνητοι, περισσεύοντες ἐν τῷ ἔργῳ τοῦ Κυρίου
 πάντοτε, εἰδότες ὅτι ὁ κόπος ὑμῶν οὐκ ἔστιν κενὸς ἐν
 Κυρίῳ.
- 16 Περὶ δὲ τῆς λογίας τῆς εἰς τοὺς ἀγίους, ὥσπερ διέταξα
 ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Γαλατίας, οὕτως καὶ ὑμεῖς ποιήσατε.
 2 κατὰ μίαν σαββάτου ἕκαστος ὑμῶν παρ' ἐαυτῷ τιθέτω θη-
 σαυρίζων ὃ τι αὐ ἐνδοῶται, ἵνα μὴ ὅταν ἔλθω τότε λογίαι
 3 γίνωνται. ὅταν δὲ παραγένωμαι, οὓς ἐὰν δοκιμάσητε,
 δι' ἐπιστολῶν τούτους πέμψω ἀπενεγκεῖν τὴν χάριν ὑμῶν
 4 εἰς Ἱερουσαλὴμ· ἐὰν δὲ ἄξιον ᾖ τοῦ καμῆ πορεύεσθαι,
 5 σὺν ἐμοὶ πορεύονται. Ἐλεύσομαι δὲ πρὸς ὑμᾶς, ὅταν

50 δύναται] -ανται 5 Lⁿ Tr m A κληρονομεῖ] -μήσει Lⁿ 51 πάν-
 τες φρί.] pr οἱ Bm : + μὲν 5 [Lⁿ] [B] οὐ κοιμ.] κοιμ., οὐ Lⁿ Bm : Scr :
 κοιμ. οὐ, Tr m κοιμηθησ.] ἀναστήσ. Bm 52 ῥιπῇ] ῥοπή Lⁿ m
 ἐγερθήσ.] ἀναστήσ. Lⁿ 54 τὸ φθαρτὸν usque ad καὶ WH^(n.m.) R^m
 ἀθανασίαν] pr τὴν [WH] 55 νίκος...κέντρον] κέντρον...νίκος 5 Lⁿ m
 ABm θάνατε sec.] ἄδη 5 Bm ■ σαββάτου] -των 5 ἀν] ἐὰν
 Tr WH^(n.m.) εὐδοῶται] -ωθῇ WH^m 3 ἐὰν] ἀν Lⁿ Tr WH^a , δε'
 ἐπιστ.] δι' ἐπιστ., 5 WH R^(n.m.) 4 ᾗ] ante ἄξιον 5 Ti B

Μακεδονίαν διέλθω· Μακεδονίαν γὰρ διέρχομαι· πρὸς 6
ὑμᾶς δὲ τυχὸν παραμενῶ ἢ καὶ παραχειμάσω, ἵνα ὑμεῖς
με προπέμψητε οὐ ἐὰν πορεύωμαι. οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶς 7
ἄρτι ἐν παρόδῳ ἰδεῖν, ἐλπίζω γὰρ χρόνον τινὰ ἐπιμεῖναι
πρὸς ὑμᾶς, ἐὰν ὁ Κύριος ἐπιτρέψῃ. ἐπιμενῶ δὲ ἐν 8
Ἐφέσῳ ἕως τῆς Πεντηκοστῆς· θύρα γάρ μοι ἀνέωγεν 9
μεγάλη καὶ ἐνεργής, καὶ ἀντικείμενοι πολλοί.

Ἐὰν δὲ ἔλθῃ Τιμόθεος, βλέπετε ἵνα ἀφόβως γένηται 10
πρὸς ὑμᾶς· τὸ γὰρ ἔργον Κυρίου ἐργάζεται ὡς κἀγώ·
μή τις οὖν αὐτὸν ἐξουθενήσῃ. προπέμψατε δὲ αὐτὸν ἐν 11
εἰρήνῃ, ἵνα ἔλθῃ πρὸς με· ἐκδέχομαι γὰρ αὐτὸν μετὰ τῶν
ἀδελφῶν. Περὶ δὲ Ἀπολλῶ τοῦ ἀδελφοῦ, πολλὰ παρε- 12
κάλεσα αὐτὸν ἵνα ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς μετὰ τῶν ἀδελφῶν· καὶ
πάντως οὐκ ἦν θέλημα ἵνα νῦν ἔλθῃ, ἐλεύσεται δὲ ὅταν
εὐκαιρήσῃ.

Γρηγορεῖτε, στήκετε ἐν τῇ πίστει, ἀνδρίζεσθε, κραταιοῦ- 13
σθε. πάντα ὑμῶν ἐν ἀγάπῃ γινέσθω. Παρακαλῶ 14, 15
δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί· οἴδατε τὴν οἰκίαν Στεφανᾶ, ὅτι ἐστὶν
ἀπαρχὴ τῆς Ἀχαΐας καὶ εἰς διακονίαν τοῖς ἁγίοις ἔταξαν
ἑαυτούς· ἵνα καὶ ὑμεῖς ὑποτάσσησθε τοῖς τοιοῦτοις, 16
καὶ παντὶ τῷ συνεργοῦντι καὶ κοπιῶντι. χαίρω δὲ ἐπὶ 17
τῇ παρουσίᾳ Στεφανᾶ καὶ Φορτουνάτου καὶ Ἀχαϊκοῦ, ὅτι
τὸ ὑμέτερον ὑστέρημα οὗτοι ἀνεπλήρωσαν. ἀνέπαυσαν 18
γὰρ τὸ ἐμὸν πνεῦμα καὶ τὸ ὑμῶν. ἐπιγινώσκετε οὖν τοὺς
τοιούτους.

Ἀσπάζονται ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι τῆς Ἀσίας. ἀσπάζεται 19
ὑμᾶς ἐν Κυρίῳ πολλὰ Ἀκύλας καὶ Πρίσκα σὺν τῇ κατ'
οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίᾳ. ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀδελφοὶ 20
πάντες. ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἁγίῳ.

■ παραμενῶ] καταμ. WH καὶ] WH^(n.m.) 7 γὰρ sec.] δὲ 5
ἐπιτρέψῃ] -τρέψῃ 5 ■ ἐπιμενῶ] -μένω WH 10 κἀγώ] καὶ ἐγώ 5:
ἐγώ WH^(n.m.) 11 με] ἐμέ LnTr 13 κραται.] pr καὶ [Ln]
17 Φορτ.] Φουρτ. 5 ὑμέτερον] ὑμῶν 5 Bm WHm οὗτοι] αὐτοὶ Ln
Tm A 19 ἀσπάζεται] -ονται 5 Ln^(n.m.) Tr^(n.m.) A Πρίσκα] Πρί-
σκιλλα 5 Ln ABm

- 21, 22 Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου. εἴ τις οὐ φιλεῖ
 23 τὸν Κύριον, ἦτω ἀνάθεμα. Μαρὰν ἀθά. ἡ χάρις τοῦ
 24 Κυρίου Ἰησοῦ μεθ' ὑμῶν. ἡ ἀγάπη μου μετὰ πάντων
 ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Β.

- 1 Παῦλος ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος Θεοῦ,
 καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφός, τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ τῇ οὔσῃ
 ἐν Κορίνθῳ σὺν τοῖς ἁγίοις πᾶσιν τοῖς οὔσιν ἐν ὅλῃ τῇ
 2 Ἀχαΐᾳ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ Πατρὸς ἡμῶν
 καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.
 3 Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς καὶ Πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
 Χριστοῦ, ὁ Πατὴρ τῶν οἰκτιρμῶν καὶ Θεὸς πάσης παρα-
 4 κλήσεως, ὁ παρακαλῶν ἡμᾶς ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν,
 εἰς τὸ δύνασθαι ἡμᾶς παρακαλεῖν τοὺς ἐν πάσῃ θλίψει διὰ
 τῆς παρακλήσεως ἧς παρακαλούμεθα αὐτοὶ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ,
 5 ὅτι καθὼς περισσεύει τὰ παθήματα τοῦ Χριστοῦ εἰς ἡμᾶς,
 οὕτως διὰ τοῦ Χριστοῦ περισσεύει καὶ ἡ παράκλησις
 6 ἡμῶν. εἴτε δὲ θλιβόμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλή-
 σεως καὶ σωτηρίας· εἴτε παρακαλούμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν
 παρακλήσεως τῆς ἐνεργουμένης ἐν ὑπομονῇ τῶν αὐτῶν πα-
 7 θημάτων ὧν καὶ ἡμεῖς πάσχομεν· καὶ ἡ ἐλπίς ἡμῶν
 βεβαία ὑπὲρ ὑμῶν· εἰδότες ὅτι ὡς κοινωνοὶ ἐστε τῶν πα-

22 Κύριον]+ Ἰησοῦν Χριστόν ς Bm μαρὰν ἀθά] μαραναθά LnA

23 Ἰησοῦ]+ Χριστοῦ ς LnR 24 Ἰησοῦ.] + ἀμήν. ς [Ln] [A]R : etiam
 + Πρὸς Κορινθίους πρώτη ἐγράφη ἀπὸ Φιλίππων διὰ Στεφανᾶ καὶ Φουρτου-
 νάτου καὶ Ἀχαϊκοῦ καὶ Τιμοθέου. ς : + πρὸς Κορινθίους Α. Α

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Β.] ἡ πρὸς τοὺς Κορινθίους δευτέρα. ς
 1 Χριστοῦ] post Ἰησ. ς Ln πᾶσιν] -σι WH_a 5 διὰ τοῦ] —τοῦ
 ς : C 6 καὶ σωτηρίας] B^oWH^m τῆς ἐνεργ. usque ad πάσχομεν]
 ante εἴτε παρακαλ., ὑπ. τῆς ὑμ. παρακλ. ς παρακλήσεως sec.] + καὶ
 σωτηρίας ς LnTr(n.m.)AB(n.m.)WH_m 6, 7 τῆς ἐνεργ. usque ad ὑπὲρ
 ὑμῶν] ante εἴτε παρακαλ., ὑπ. τῆς ὑμ. παρακλ. CEΓςmLnTr(n.m.)AB(n.m.)
 WH_m 7 ὡς] ὥσπερ ς

θημάτων, οὕτως καὶ τῆς παρακλήσεως. Οὐ γὰρ θέλο- 8
μεν ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, περὶ τῆς θλίψεως ἡμῶν τῆς
γενομένης ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ὅτι καθ' ὑπερβολὴν ὑπὲρ δύναμιν
ἐβαρῆθημεν, ὥστε ἐξαπορηθῆναι ἡμᾶς καὶ τοῦ ζῆν·
ἀλλὰ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς τὸ ἀπόκριμα τοῦ θανάτου ἐσχέκα- 9
μεν, ἵνα μὴ πεποιθότες ὦμεν ἐφ' ἑαυτοῖς, ἀλλ' ἐπὶ τῷ
Θεῷ τῷ ἐγείροντι τοὺς νεκρούς· ὃς ἐκ τηλικούτου 10
θανάτου ἐρρύσατο ἡμᾶς καὶ ῥύσεται· εἰς ὃν ἠλπίκαμεν
ὅτι καὶ ἔτι ῥύσεται, συννυπουργούντων καὶ ὑμῶν ὑπὲρ 11
ἡμῶν τῇ δεήσει, ἵνα ἐκ πολλῶν προσώπων τὸ εἰς ἡμᾶς
χάρισμα διὰ πολλῶν εὐχαριστηθῇ ὑπὲρ ἡμῶν.

Ἡ γὰρ καύχησις ἡμῶν αὕτη ἐστίν, τὸ μαρτύριον τῆς 12
συνειδήσεως ἡμῶν, ὅτι ἐν ἀγιότητι καὶ εἰλικρινείᾳ τοῦ
Θεοῦ, οὐκ ἐν σοφίᾳ σαρκικῇ ἀλλ' ἐν χάριτι Θεοῦ, ἀνεστρά-
φημεν ἐν τῷ κόσμῳ, περισσοτέρως δὲ πρὸς ὑμᾶς. οὐ 13
γὰρ ἄλλα γράφομεν ὑμῖν ἀλλ' ἢ ἃ ἀναγινώσκετε ἢ καὶ
ἐπιγινώσκετε, ἐλπίζω δὲ ὅτι ἕως τέλους ἐπιγινώσεσθε·
καθὼς καὶ ἐπέγνωτε ἡμᾶς ἀπὸ μέρους, ὅτι καύχημα ὑμῶν 14
ἐσμέν, καθάπερ καὶ ὑμεῖς ἡμῶν, ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ Κυρίου
ἡμῶν Ἰησοῦ.

Καὶ ταύτῃ τῇ πεποιθήσει ἐβουλόμην πρότερον πρὸς 15
ὑμᾶς ἐλθεῖν, ἵνα δευτέραν χάριν σχῆτε, καὶ δι' ὑμῶν 16
διελθεῖν εἰς Μακεδονίαν, καὶ πάλιν ἀπὸ Μακεδονίας ἐλθεῖν
πρὸς ὑμᾶς καὶ ὑφ' ὑμῶν προπεμφθῆναι εἰς τὴν Ἰουδαίαν.
τοῦτο οὖν βουλόμενος μήτι ἄρα τῇ ἐλαφρίᾳ ἐχρησάμην· 17
ἢ ἃ βουλευόμαι κατὰ σάρκα βουλευόμαι, ἵνα ἡ παρ' ἐμοὶ

8 περὶ ὑπὲρ 5 A WH(a.m.) γενομένης] + ἡμῖν 5 ἐβαρῆθημεν] ante
ὑπὲρ δύν. 5 9 ἀλλὰ ἀλλ' Ln WHa 10 ἐρρύσατο] ἐρύ. Tr WH(a.m.)
καὶ ῥύσεται καὶ ῥύεται 5 Bm : [Ln] [B] ὅτι [Ln](a.m.) [Tr] B^m [WH] R^m
ἐτι Ln^m 12 ἀγιότητι ἀπλότῃ 5 Bm εἰλικρινείᾳ] εἰλικρ. WHa :
-νίε Ti BWH τοῦ] 5° οὐκ] pr καὶ [WH] 13 ἀλλ' [Ln]
ἕως] pr καὶ 5 14 ἡμῶν sec.] 5° [Ln] Tr^o : C 5m 15 πρότερον] post
πρ. ὑμ. ἐλθ. 5 χάριν] χαρὰν Trm Bm WH(a.m.) Rm σχῆτε] ἐχῆτε
5 Ln 16 διελθεῖν] ἀπελθεῖν Ln(a.m.) 17 βουλόμενος] βουλευό-
μενος 5 Bm

- 18 τὸ Ναὶ ναὶ καὶ τὸ Οὐ οὐ ; πιστὸς δὲ ὁ Θεός, ὅτι ὁ λό-
 19 γος ἡμῶν ὁ πρὸς ὑμᾶς οὐκ ἔστιν Ναὶ καὶ Οὐ. ὁ τοῦ Θεοῦ
 γὰρ Υἱὸς Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ ἐν ὑμῖν δι' ἡμῶν κηρυχθεὶς, δι'
 ἐμοῦ καὶ Σιλουανοῦ καὶ Τιμοθέου, οὐκ ἐγένετο Ναὶ καὶ
 20 Οὐ, ἀλλὰ Ναὶ ἐν αὐτῷ γέγονεν. ὅσαι γὰρ ἐπαγγελίαι
 Θεοῦ, ἐν αὐτῷ τὸ Ναί· διὸ καὶ δι' αὐτοῦ τὸ Ἀμὴν τῷ Θεῷ
 21 πρὸς δόξαν δι' ἡμῶν. ὁ δὲ βεβαιῶν ἡμᾶς σὺν ὑμῖν εἰς
 22 Χριστὸν καὶ χρίσας ἡμᾶς Θεός, ὁ καὶ σφραγισάμενος
 ἡμᾶς καὶ δοὺς τὸν ἀρραβῶνα τοῦ Πνεύματος ἐν ταῖς καρ-
 δίαῖς ἡμῶν.
 23 Ἐγὼ δὲ μάρτυρα τὸν Θεὸν ἐπικαλοῦμαι ἐπὶ τὴν ἐμὴν
 ψυχὴν, ὅτι φειδόμενος ὑμῶν οὐκέτι ἦλθον εἰς Κόρινθον.
 24 οὐχ ὅτι κυριεύομεν ὑμῶν τῆς πίστεως, ἀλλὰ συνεργοί
 2 ἐσμεν τῆς χαρᾶς ὑμῶν· τῇ γὰρ πίστει ἐστήκατε. ἔκρι-
 να δὲ ἑμαυτῷ τοῦτο, τὸ μὴ πάλιν ἐν λύπῃ πρὸς ὑμᾶς
 2 ἐλθεῖν. εἰ γὰρ ἐγὼ λυπῶ ὑμᾶς, καὶ τίς ὁ εὐφραίνων με
 3 εἰ μὴ ὁ λυπούμενος ἐξ ἐμοῦ ; καὶ ἔγραψα τοῦτο αὐτό,
 ἵνα μὴ ἐλθὼν λύπην σχῶ ἀφ' ὧν ἔδει με χαίρειν, πεποιθὼς
 ἐπὶ πάντας ὑμᾶς ὅτι ἡ ἐμὴ χαρὰ πάντων ὑμῶν ἐστίν.
 4 ἐκ γὰρ πολλῆς θλίψεως καὶ συνοχῆς καρδίας ἔγραψα ὑμῖν
 διὰ πολλῶν δακρύων, οὐχ ἵνα λυπηθῇτε, ἀλλὰ τὴν ἀγάπην
 ἵνα γνῶτε ἣν ἔχω περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς.
 5 Εἰ δέ τις λελύπηκεν, οὐκ ἐμὲ λελύπηκεν, ἀλλὰ ἀπὸ μέ-
 6 ρους, ἵνα μὴ ἐπιβαρῶ, πάντας ὑμᾶς. ἱκανὸν τῷ τοιούτῳ
 7 ἡ ἐπιτιμία αὕτη ἡ ὑπὸ τῶν πλειόνων· ὥστε τοῦναντίον
 [μᾶλλον] ὑμᾶς χαρίσασθαι καὶ παρακαλέσαι, μὴ πως τῇ
 8 περισσοτέρᾳ λύπῃ καταποθῇ ὁ τοιοῦτος. διὸ παρακαλῶ
 9 ὑμᾶς κυρῶσαι εἰς αὐτὸν ἀγάπην. εἰς τοῦτο γὰρ καὶ ἔ-

18 ἔστιν] ἐγένετο ς 19 γὰρ] ante τοῦ Θεοῦ ς Ἰησοῦς] post Χρι-
 στὸς TrmTiBWH 20 διὸ καὶ δι' αὐτοῦ] καὶ ἐν αὐτῷ ς(n.m.)
 22 ὁ] [WH]R^o ἀρραβῶνα] ἀραβ. LnTiB 1 δὲ] γὰρ TrmWH(n.m.)
 Rm ἐλθεῖν] ante ἐν λύ. πρ. ὑμᾶς ς : C 2 τίς] + ἐστιν ς
 3 ἔγραψα] + ὑμῖν ς σχῶ] ἔχω ς Ln : C 5 ἀλλὰ] ἀλλ' ς : C
 ἐπιβαρῶ, πάν.] -ρῶ πάν. ς : Elz 7 μᾶλλον] ins ς Ln[Tr]Ti[A]BWHm
 R : Tr^mWH^oR^m

γραψα, ἵνα γνῶ τὴν δοκιμὴν ὑμῶν, εἰ εἰς πάντα ὑπήκοοί
ἐστε. ᾧ δέ τι χαρίζεσθε, κἀγώ· καὶ γὰρ ἐγὼ ὁ κεχάρι- 10
σμαι, εἴ τι κεχάρισμαι, δι' ὑμᾶς ἐν προσώπῳ Χριστοῦ,
ἵνα μὴ πλεονεκτηθῶμεν ὑπὸ τοῦ Σατανᾶ· οὐ γὰρ αὐτοῦ 11
τὰ νοήματα ἀγνοοῦμεν.

Ἐλθὼν δὲ εἰς τὴν Τρωάδα εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χρι- 12
στοῦ, καὶ θύρας μοι ἀνεῳγμένης ἐν Κυρίῳ, οὐκ ἔσχηκα 13
ἄνεσιν τῷ πνεύματί μου τῷ μὴ εὐρεῖν με Τίτον τὸν ἀδελφόν
μου· ἀλλὰ ἀποταξάμενος αὐτοῖς ἐξῆλθον εἰς Μακεδονίαν.
Τῷ δὲ Θεῷ χάρις τῷ πάντοτε θριαμβεύοντι ἡμᾶς ἐν τῷ 14
Χριστῷ, καὶ τὴν ὁσμὴν τῆς γνώσεως αὐτοῦ φανερῶντι δι'
ἡμῶν ἐν παντὶ τόπῳ. ὅτι Χριστοῦ εὐδοκία ἐσμὲν τῷ Θεῷ 15
ἐν τοῖς σωζομένοις καὶ ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις· οἷς μὲν 16
ὁσμὴ ἐκ θανάτου εἰς θάνατον, οἷς δὲ ὁσμὴ ἐκ ζωῆς εἰς ζωὴν.
καὶ πρὸς ταῦτα τίς ἱκανός; οὐ γὰρ ἐσμεν ὡς οἱ πολλοὶ 17
καπηλεύοντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ· ἀλλ' ὡς ἐξ εἰλικρινείας,
ἀλλ' ὡς ἐκ Θεοῦ, κατέναντι Θεοῦ ἐν Χριστῷ λαλοῦμεν.

Ἀρχόμεθα πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάνειν; ἢ μὴ χρήζομεν 3
ὥς τινες συστατικῶν ἐπιστολῶν πρὸς ὑμᾶς ἢ ἐξ ὑμῶν;
ἢ ἐπιστολὴ ἡμῶν ὑμεῖς ἐστέ, ἐνγεγραμμένη ἐν ταῖς καρ- 2
δίαις ἡμῶν, γινωσκομένη καὶ ἀναγινωσκομένη ὑπὸ πάντων
ἀνθρώπων· φανερούμενοι ὅτι ἐστέ ἐπιστολὴ Χριστοῦ 3
διακονθεῖσα ὑφ' ἡμῶν, ἐνγεγραμμένη οὐ μέλανι ἀλλὰ
Πνεύματι Θεοῦ ζῶντος, οὐκ ἐν πλαξὶν λιθίναις ἀλλ' ἐν
πλαξὶν καρδίαις σαρκίναίς. Πειποίθησιν δὲ τοιαύτην 4
ἔχομεν διὰ τοῦ Χριστοῦ πρὸς τὸν Θεόν· οὐχ ὅτι ἀφ' 5
ἑαυτῶν ἱκανοὶ ἐσμεν λογίσασθαί τι ὡς ἐξ ἑαυτῶν, ἀλλ' ἢ

9 εἰ] ἢ WHmRm 10 κἀγώ] καὶ ἐγώ ς δ...εἰ τι] εἴ τι...ᾧ ς
16 ἐκ bis] ς^o(n.m.)B^m 17 ἀλλ' *pr.*] ἀλλὰ TrWHa εἰλικρινείας]
εἰλικρ. WHa: -νίας TiBWH κατέναντι] κατενώπιον ς: + τοῦ ς[A]
1 συνιστάνειν]-ιστᾶν LnTrWHa ἢ *pr.*] εἰ ς(n.m.): J ὡς]+-περ[Ln]
συστ.] συνστ. Tr ὑμῶν]+ συστατικῶν ς 2, 3 ἐνγεγρ. bis] ἐγγεγρ.
ς LnTrA 3 ἐνγεγρ.] pr καὶ WHm ἀλλ'] ἀλλὰ Elz καρδίαις]
καρδίας ς BmScr 4 Θεόν·] θεόν, TiBWHm 5 ἀφ' ἑαυτῶν.] post ικ. ἐσ.
ς: post ικ. ἐσ. λογ. τι LnTrmA ἐσμεν] ἐσμεν, WHm λογίσασθαί]
-ίξεσθαί Ln ἑαυτῶν sec.] αὐτ. LnTr: αὐτ. WH(n.a.)

- 6 ἱκανότης ἡμῶν ἐκ τοῦ Θεοῦ· ὃς καὶ ἱκάνωσεν ἡμᾶς
 διακόνους καινῆς διαθήκης, οὐ γράμματος ἀλλὰ πνεύματος·
 7 τὸ γὰρ γράμμα ἀποκτένει, τὸ δὲ πνεῦμα ζωοποιεῖ. Εἰ
 δὲ ἡ διακονία τοῦ θανάτου ἐν γράμμασιν ἐντετυπωμένη
 λίθοις ἐγενήθη ἐν δόξῃ, ὥστε μὴ δύνασθαι ἀτενίσαι τοὺς
 υἱοὺς Ἰσραὴλ εἰς τὸ πρόσωπον Μωυσέως διὰ τὴν δόξαν
 8 τοῦ προσώπου αὐτοῦ τὴν καταργουμένην, πῶς οὐχὶ
 9 μᾶλλον ἡ διακονία τοῦ πνεύματος ἔσται ἐν δόξῃ; εἰ
 γὰρ τῇ διακονίᾳ τῆς κατακρίσεως δόξα, πολλῶ μᾶλλον
 10 περισσεύει ἡ διακονία τῆς δικαιοσύνης δόξῃ. καὶ γὰρ
 οὐ δεδοξασται τὸ δεδοξασμένον ἐν τούτῳ τῷ μέρει, εἵνεκεν
 11 τῆς ὑπερβαλλούσης δόξης. εἰ γὰρ τὸ καταργούμενον
 διὰ δόξης, πολλῶ μᾶλλον τὸ μένον ἐν δόξῃ.
 12 Ἐχοντες οὖν τοιαύτην ἐλπίδα πολλῇ παρρησίᾳ χρώ-
 13 μεθα, καὶ οὐ καθάπερ Μωυσῆς ἐτίθει κάλυμμα ἐπὶ τὸ
 πρόσωπον αὐτοῦ, πρὸς τὸ μὴ ἀτενίσαι τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ
 14 εἰς τὸ τέλος τοῦ καταργουμένου· ἀλλ' ἐπωρώθη τὰ
 νοήματα αὐτῶν· ἄχρι γὰρ τῆς σήμερον ἡμέρας τὸ αὐτὸ
 κάλυμμα ἐπὶ τῇ ἀναγνώσει τῆς παλαιᾶς διαθήκης μένει,
 μὴ ἀνακαλυπτόμενον ὅτι ἐν Χριστῷ καταργεῖται.
 15 ἀλλ' ἕως σήμερον, ἡνίκα ἂν ἀναγινώσκηται Μωυσῆς, κά-
 16 λυμμα ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῶν κεῖται. ἡνίκα δὲ ἂν ἐπι-
 17 στρέψῃ πρὸς Κύριον, περιαιρεῖται τὸ κάλυμμα. Ὁ δὲ
 Κύριος τὸ Πνεῦμά ἐστιν· οὐ δὲ τὸ Πνεῦμα Κυρίου, ἐλευ-
 18 θερία. ἡμεῖς δὲ πάντες, ἀνακεκαλυμμένῳ προσώπῳ τὴν
 δόξαν Κυρίου κατοπτριζόμενοι, τὴν αὐτὴν εἰκόνα μεταμορ-

6 ἀποκτένει] -κτείνει ε B(n.m.) WH(n.a.): -κταίνει Lⁿ σφ? -κτενεῖ B_m
 7 γράμμασιν] γράμματι Lⁿ(n.m.) Tr(n.m.) A λίθοις] pr ἐν ε 9 τῇ
 διακονίᾳ] ἡ διακονία ε Lⁿm Trm A WH(n.m.) R(n.m.) δόξῃ] pr ἐν ε
 10 οὐ] οὐδὲ ε: CsmJ εἵνεκεν] ἐνεκεν ε Lⁿm 13 αὐτοῦ] ἐαν. ε
 TⁱB 14 ἀλλ'] ἀλλὰ Tr WH(n.a.) ἡμέρας] ε°, μὴ ἀνακ. ὅτι]
 μὴ ἀνακ., ὅ τι] ε WH (ὅτι forsitan more suo pro ὅ τι scripto) R(n.m.): E_r
 15 ἂν ἀναγινώσκηται] ἀναγινώσκεται ε 16 δέ] δ' ε Lⁿ A WH_m ἂν]
 ἐαν TⁱB WH(n.m.) 17 ἐλευθερία] pr ἐκεῖ ε 18 καθάπερ] καθὼς περ
 WH_m

φούμεθα ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν, καθάπερ ἀπὸ Κυρίου Πνεύματος.

Διὰ τοῦτο ἔχοντες τὴν διακονίαν ταύτην, καθὼς ἡλεή- 4
θημεν, οὐκ ἐγκακοῦμεν· ἀλλὰ ἀπειπάμεθα τὰ κρυπτὰ 2
τῆς αἰσχύνης, μὴ περιπατοῦντες ἐν πανουργίᾳ μηδὲ δολοῦν-
τες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ τῇ φανερώσει τῆς ἀληθείας
συνιστάντες ἑαυτοὺς πρὸς πᾶσαν συνείδησιν ἀνθρώπων
ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Εἰ δὲ καὶ ἔστιν κεκαλυμμένον τὸ 3
εὐαγγέλιον ἡμῶν, ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις ἐστὶν κεκαλυμ-
μένον· ἐν οἷς ὁ Θεὸς τοῦ αἰῶνος τούτου ἐτύφλωσεν τὰ 4
νοήματα τῶν ἀπίστων εἰς τὸ μὴ αὐγάσαι τὸν φωτισμὸν
τοῦ εὐαγγελίου τῆς δόξης τοῦ Χριστοῦ, ὅς ἐστιν εἰκὼν τοῦ
Θεοῦ. οὐ γὰρ ἑαυτοὺς κηρύσσομεν ἀλλὰ Χριστὸν Ἰη- 5
σοῦν Κύριον, ἑαυτοὺς δὲ δούλους ὑμῶν διὰ Ἰησοῦν. ὅτι 6
ὁ Θεὸς ὁ εἰπών, Ἐκ σκότους φῶς λάμψει, ὃς ἔλαμψεν ἐν
ταῖς καρδίαις ἡμῶν πρὸς φωτισμὸν τῆς γνώσεως τῆς δόξης
τοῦ Θεοῦ ἐν προσώπῳ Χριστοῦ.

Ἔχομεν δὲ τὸν θησαυρὸν τούτον ἐν ὀστρακίνοις σκεύε- 7
σιν, ἵνα ἡ ὑπερβολὴ τῆς δυνάμεως ἡ τοῦ Θεοῦ καὶ μὴ ἐξ
ἡμῶν· ἐν παντὶ θλιβόμενοι ἀλλ' οὐ στενοχωροῦμενοι, 8
ἀπορούμενοι ἀλλ' οὐκ ἐξαπορούμενοι, διωκόμενοι ἀλλ' 9
οὐκ ἐγκαταλειπόμενοι, καταβαλλόμενοι ἀλλ' οὐκ ἀπολλύ-
μενοι, πάντοτε τὴν νέκρωσιν τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι 10
περιφέροντες, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι ἡμῶν
φανερωθῇ. αἰεὶ γὰρ ἡμεῖς οἱ ζῶντες εἰς θάνατον παρα- 11
διδόμεθα διὰ Ἰησοῦν, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ φανερωθῇ
ἐν τῇ θνητῇ σαρκὶ ἡμῶν. Ὡστε ὁ θάνατος ἐν ἡμῖν 12
ἐνεργεῖται, ἡ δὲ ζωὴ ἐν ὑμῖν. ἔχοντες δὲ τὸ αὐτὸ πνεῦ- 13

1 ἐγκακοῦμεν] ἐκκ. ⲉ Bm : ἐνκ. WHa
-στῶντες ⲉ : -στάνοντες WH
τοῖς ⲉ
■ Χρ. Ἰησ.] Ἰησ. Χρ. Ln Trm WHm
Bm WHm Rm
6 Ἐκ... λάμψει] ἐκ... λάμψαι ⲉ Ln Bm
τοῦ Ln Χριστοῦ] pr Ἰησοῦ ⲉ R
τῷ σώματι sec.] τοῖς σώμασιν Ti

■ ἀλλὰ *pr*.] ἀλλ' ⲉ συνιστάν-
4 αὐγάσαι] καταυγ. Ln Trm : + αὐ-
Ἰησοῦν sec.] -σοῦ Ln
τοῦ Θεοῦ] αὐ-
10 Ἰησοῦ *pr*.] pr Κυρίου ⲉ
12 ὁ] + μέν ⲉ : Scr

- μα τῆς πίστεως, κατὰ τὸ γεγραμμένον, Ἐπίστευσα, διὸ ἐλάλησα, καὶ ἡμεῖς πιστεύομεν, διὸ καὶ λαλοῦμεν·
- 14 εἰδότες ὅτι ὁ ἐγείρας τὸν Κύριον Ἰησοῦν καὶ ἡμᾶς σὺν
15 Ἰησοῦ ἐγερεῖ καὶ παραστήσει σὺν ὑμῖν. τὰ γὰρ πάντα δι' ὑμᾶς, ἵνα ἡ χάρις πλεονάσασα διὰ τῶν πλειόνων τὴν εὐχαριστίαν περισσεύσῃ εἰς τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ.
- 16 Διὸ οὐκ ἐγκακοῦμεν· ἀλλ' εἰ καὶ ὁ ἔξω ἡμῶν ἄνθρωπος διαφθείρεται, ἀλλ' ὁ ἔσω ἡμῶν ἀνακαινοῦται ἡμέρα καὶ ἡμέρα. τὸ γὰρ παραντίκα ἐλαφρὸν τῆς θλίψεως ἡμῶν καθ' ὑπερβολὴν εἰς ὑπερβολὴν αἰώνιον βάρους δόξης κατεργάζεται ἡμῖν, μὴ σκοπούντων ἡμῶν τὰ βλεπόμενα ἀλλὰ τὰ μὴ βλεπόμενα· τὰ γὰρ βλεπόμενα πρόσκαιρα, 5 τὰ δὲ μὴ βλεπόμενα αἰώνια. Οἶδαμεν γὰρ ὅτι ἐὰν ἡ ἐπίγειος ἡμῶν οἰκία τοῦ σκήνους καταλυθῇ, οἰκοδομῇ ἐκ Θεοῦ ἔχομεν, οἰκίαν ἀχειροποίητον αἰώνιον ἐν τοῖς οὐρανοῖς. 2 καὶ γὰρ ἐν τούτῳ στενάζομεν, τὸ οἰκητήριον ἡμῶν τὸ ἐξ οὐρανοῦ ἐπενδύσασθαι ἐπιποθοῦντες· εἴπερ καὶ ἐνδυσάμενοι οὐ γυμνοὶ εὑρεθῶμεθα. καὶ γὰρ οἱ ὄντες ἐν τῷ σκηνί στενάζομεν βαρούμενοι, ἐφ' ᾧ οὐ θέλομεν ἐκδυσασθαι ἀλλ' ἐπενδύσασθαι, ἵνα καταποθῇ τὸ θνητὸν ὑπὸ 5 τῆς ζωῆς. ὁ δὲ κατεργασάμενος ἡμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο Θεός, ὁ δοὺς ἡμῖν τὸν ἀρραβῶνα τοῦ Πνεύματος. Θαρροῦντες οὖν πάντοτε, καὶ εἰδότες ὅτι ἐνδημοῦντες ἐν τῷ 7 σώματι ἐκδημοῦμεν ἀπὸ τοῦ Κυρίου (διὰ πίστεως γὰρ 8 περιπατοῦμεν, οὐ διὰ εἰδους), θαρροῦμεν δὲ καὶ εὐδοκοῦμεν μᾶλλον ἐκδημῆσαι ἐκ τοῦ σώματος καὶ ἐνδημησαί 9 πρὸς τὸν Κύριον. διὸ καὶ φιλοτιμούμεθα, εἴτε ἐνδημοῦντες εἴτε ἐκδημοῦντες, εὐάρεστοι αὐτῷ εἶναι. τοὺς

13 διὸ] + καὶ Ti[B]

14 Κύριον] [Tr][A][WH]R^mσὺν *pr*i*.*] διὰ

C(n.m.)

16 ἐγκακοῦμεν] ἐκκ. εBm: ἐνκ. WH_a

ἔσω]+-θεν ε[A]:

C

ἡμῶν] ε^o17 ἡμῶν] [Tr]mWH^o(n.m.)

3 εἴπερ] εἴγε εTiA

(n.m.)B(n.m.)WH(n.m.)

ἐνδυσάμενοι] ἐκδυσ. Bm

4 ἐφ' ᾧ] ἐπειδή

ε: Cεm]Elz

ἀλλ'] ἀλλὰ TrWH_a

5 δοὺς] pr καὶ ε

ἀρραβῶ-

να] ἀραβ. TiB

γὰρ πάντας ἡμᾶς φανερωθῆναι δεῖ ἔμπροσθεν τοῦ βήματος τοῦ Χριστοῦ, ἵνα κομίσηται ἕκαστος τὰ διὰ τοῦ σώματος, πρὸς ᾧ ἔπραξεν, εἴτε ἀγαθὸν εἴτε φαῦλον.

Εἰδότες οὖν τὸν φόβον τοῦ Κυρίου ἀνθρώπους πείθομεν, 11
Θεῷ δὲ πεφανερώμεθα· ἐλπίζω δὲ καὶ ἐν ταῖς συνειδήσεσιν ὑμῶν πεφανερῶσθαι. οὐ πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάνομεν 12
ὑμῖν, ἀλλὰ ἀφορμὴν διδόντες ὑμῖν καυχήματος ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα ἔχητε πρὸς τοὺς ἐν προσώπῳ καυχωμένους καὶ μὴ ἐν καρδίᾳ. εἴτε γὰρ ἐξέστημεν, Θεῷ· εἴτε σωφρονούμεν, 13
ὑμῖν. ἡ γὰρ ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ συνέχει ἡμᾶς, κρίναν- 14
τας τοῦτο, ὅτι εἰς ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν, ἄρα οἱ πάντες ἀπέθανον· καὶ ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν, ἵνα οἱ ζῶντες 15
μηκέτι ἑαυτοῖς ζῶσιν ἀλλὰ τῷ ὑπὲρ αὐτῶν ἀποθανόντι καὶ ἐγερθέντι. Ὡστε ἡμεῖς ἀπὸ τοῦ νῦν οὐδένα οὔδαμεν 16
κατὰ σάρκα· εἰ καὶ ἐγνώκαμεν κατὰ σάρκα Χριστόν, ἀλλὰ νῦν οὐκέτι γινώσκουμεν. ὥστε εἴ τις ἐν Χριστῷ, καινὴ 17
κτίσις· τὰ ἀρχαῖα παρῆλθεν· ἰδοὺ γέγονεν καινὰ. τὰ 18
δὲ πάντα ἐκ τοῦ Θεοῦ τοῦ καταλλάξαντος ἡμᾶς ἑαυτῷ διὰ Χριστοῦ καὶ δόντος ἡμῖν τὴν διακονίαν τῆς καταλλαγῆς, ὡς ὅτι Θεὸς ἦν ἐν Χριστῷ κόσμον καταλλάσσων ἑαυτῷ, 19
μὴ λογιζόμενος αὐτοῖς τὰ παραπτώματα αὐτῶν, καὶ θέμε-
νος ἐν ἡμῖν τὸν λόγον τῆς καταλλαγῆς.

Ὑπὲρ Χριστοῦ οὖν πρεσβεύομεν, ὡς τοῦ Θεοῦ παρακα- 20
λοῦντος δι' ἡμῶν· δεόμεθα ὑπὲρ Χριστοῦ, καταλλάγητε τῷ Θεῷ. τὸν μὴ γνόντα ἁμαρτίαν ὑπὲρ ἡμῶν ἁμαρτίαν 21
ἐποίησεν, ἵνα ἡμεῖς γενώμεθα δικαιοσύνη Θεοῦ ἐν αὐτῷ. Συνεργοῦντες δὲ καὶ παρακαλοῦμεν μὴ εἰς κενὸν τὴν χάριν 6
τοῦ Θεοῦ δέξασθαι ὑμᾶς (λέγει γάρ, Καιρῷ δεκτῷ ἐπὶ- 2
κουσά σου, καὶ ἐν ἡμέρᾳ σωτηρίας ἐβοήθησά σοι· ἰδοὺ νῦν καιρὸς εὐπρόσδεκτος, ἰδοὺ νῦν ἡμέρα σωτηρίας), μη- 3

10 διὰ] ἴδια CLm: ? ἴδια Trm φαῦλον] κακόν ς LnTrmABm
12 οὐ] + γὰρ ς (n.m.) TισφBm ἡμῶν] ὑμῶν LnmTrm μὴ ἐν] οὐ ς A
14 εἰς] pr εἰ ς (n.m.) Bm 16 εἰ] + δὲ ς 17 καινὰ] + τὰ πάντα ς
18 Χριστοῦ] pr Ἰησοῦ ς 21 τὸν] + γὰρ ς γενώμεθα] γιν. ς: C

- δεμίαν ἐν μηδενὶ διδόντες προσκοπήν, ἵνα μὴ μωμηθῇ ἡ
 4 διακονία· ἀλλ' ἐν παντὶ συνιστάντες ἑαυτοὺς ὡς Θεοῦ
 διάκονοι, ἐν ὑπομονῇ πολλῇ, ἐν θλίψεσιν, ἐν ἀνάγκαις, ἐν
 5 στενοχωρίαις, ἐν πληγαῖς, ἐν φυλακαῖς, ἐν ἀκαταστα-
 6 σίαις, ἐν κόποις, ἐν ἀγρυπνίαις, ἐν νηστείαις, ἐν ἀγνό-
 τητι, ἐν γνώσει, ἐν μακροθυμίᾳ, ἐν χρηστότητι, ἐν Πνεύ-
 7 ματι Ἀγίῳ, ἐν ἀγάπῃ ἀνυποκρίτῳ, ἐν λόγῳ ἀληθείας,
 ἐν δυνάμει Θεοῦ διὰ τῶν ὅπλων τῆς δικαιοσύνης τῶν δε-
 8 ξιῶν καὶ ἀριστερῶν, διὰ δόξης καὶ ἀτιμίας, διὰ δυσφη-
 9 μίας καὶ εὐφημίας· ὡς πλάνοι καὶ ἀληθεῖς, ὡς ἀγνοού-
 μενοι καὶ ἐπιγινωσκόμενοι, ὡς ἀποθνήσκοντες καὶ ἰδοὺ
 10 ζῶμεν, ὡς παιδευόμενοι καὶ μὴ θανατούμενοι, ὡς λυ-
 πούμενοι ἀεὶ δὲ χαίροντες, ὡς πτωχοὶ πολλοὺς δὲ πλουτί-
 ζοντες, ὡς μηδὲν ἔχοντες καὶ πάντα κατέχοντες.
 11 Τὸ στόμα ἡμῶν ἀνέωγεν πρὸς ὑμᾶς, Κορίνθιοι, ἡ καρδία
 12 ἡμῶν πεπλάτνυται. οὐ στενοχωρεῖσθε ἐν ἡμῖν, στενο-
 13 χωρεῖσθε δὲ ἐν τοῖς σπλάγχνοις ὑμῶν. τὴν δὲ αὐτὴν
 ἀντιμισθίαν (ὡς τέκνοις λέγω) πλατύνθητε καὶ ὑμεῖς.
 14 Μὴ γίνεσθε ἑτεροζυγοῦντες ἀπίστοις· τίς γὰρ μετοχὴ
 δικαιοσύνης καὶ ἀνομίας; ἢ τίς κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος;
 15 τίς δὲ συμφώνησις Χριστοῦ πρὸς Βελίαν; ἢ τίς μερὶς
 16 πιστῷ μετὰ ἀπίστου; τίς δὲ συγκατάθεσις ναῶ Θεοῦ
 μετὰ εἰδώλων; ἡμεῖς γὰρ ναὸς Θεοῦ ἐσμὲν ζῶντος· καθὼς
 εἶπεν ὁ Θεὸς ὅτι Ἐνοικήσω ἐν αὐτοῖς καὶ ἐνπεριπατήσω,
 καὶ ἔσομαι αὐτῶν Θεός, καὶ αὐτοὶ ἔσονται μοι λαός.
 17 διὸ Ἐξέλθατε ἐκ μέσου αὐτῶν καὶ ἀφορίσθητε, λέγει Κύ-
 ριος, καὶ ἀκαθάρτου μὴ ἄπτεσθε· κἀγὼ εἰσδέξομαι ὑμᾶς,
 18 καὶ ἔσομαι ὑμῖν εἰς Πατέρα, καὶ ὑμεῖς ἔσεσθέ μοι εἰς υἱοὺς
 7 καὶ θυγατέρας, λέγει Κύριος παντοκράτωρ. ταύτας οὖν

4 συνιστάντες] -ιστῶντες ς : -ιστάνοντες WH(n.a.) 11 ἡμῶν sec.]
 ὑμῶν Bm 14 ἢ τίς] τίς δὲ ς 15 Χριστοῦ] -τῷ ς Βελίαν]
 -ίαλ JElzLnR(n.m.) πιστῷ] -τοῦ WHm 16 συγκατ.] συγκατ. Ti
 BWH(n.a.) ἡμεῖς ... ἐσμὲν] ὑμεῖς ... ἐστὲ ς (n.m.) LnTrmABm ἐν-
 περιπ.] ἐμπεριπ. ς LnTrA: Eρ μου] μοι 5A 17 ἐξέλθατε] -ετε ς

ἔχοντες τὰς ἐπαγγελίας, ἀγαπητοί, καθαρίσωμεν ἑαυτοὺς ἀπὸ παντὸς μολυσμοῦ σαρκὸς καὶ πνεύματος, ἐπιτελοῦντες ἀγιωσύνην ἐν φόβῳ Θεοῦ.

Χωρήσατε ἡμᾶς· οὐδένα ἡδίκησαμεν, οὐδένα ἐφθείραμεν, 2
οὐδένα ἐπλεονεκτήσαμεν. πρὸς κατάκρισιν οὐ λέγω· 3
προεῖρηκα γὰρ ὅτι ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν ἐστὶ εἰς τὸ συνα-
ποθανεῖν καὶ συνζῆν. πολλή μοι παρρησία πρὸς ὑμᾶς, 4
πολλή μοι καύχησις ὑπὲρ ὑμῶν· πεπλήρωμαι τῇ παρα-
κλήσει, ὑπερπερισσεύομαι τῇ χαρᾷ ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει
ἡμῶν.

Καὶ γὰρ ἐλθόντων ἡμῶν εἰς Μακεδονίαν οὐδεμίαν ἔσχη- 5
κεν ἄνεσιν ἢ σὰρξ ἡμῶν, ἀλλ' ἐν παντὶ θλιβόμενοι· ἔξωθεν
μάχαι, ἔσωθεν φόβοι. ἀλλ' ὁ παρακαλῶν τοὺς ταπει- 6
νοὺς παρεκάλεσεν ἡμᾶς ὁ Θεὸς ἐν τῇ παρουσίᾳ Τίτου·
οὐ μόνον δὲ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ παρα- 7
κλήσει ἢ παρεκλήθη ἐφ' ὑμῖν, ἀναγγέλλων ἡμῖν τὴν ὑμῶν
ἐπιπόθησιν, τὸν ὑμῶν ὀδυρμόν, τὸν ὑμῶν ζῆλον ὑπὲρ ἐμοῦ,
ὥστε με μᾶλλον χαρῆναι. Ὅτι εἰ καὶ ἐλύπησα ὑμᾶς ἐν 8
τῇ ἐπιστολῇ, οὐ μεταμέλομαι, εἰ καὶ μετεμελόμην· βλέπω
[γὰρ] ὅτι ἡ ἐπιστολὴ ἐκείνη εἰ καὶ πρὸς ὦραν ἐλύπησεν
ὑμᾶς· νῦν χαίρω, οὐχ ὅτι ἐλυπήθητε, ἀλλ' ὅτι ἐλυπή- 9
θητε εἰς μετάνοιαν· ἐλυπήθητε γὰρ κατὰ Θεόν, ἵνα ἐν
μηδενὶ ζημιωθῇτε ἐξ ἡμῶν. ἡ γὰρ κατὰ Θεὸν λύπη 10
μετάνοιαν εἰς σωτηρίαν ἀμεταμέλητον ἐργάζεται· ἡ δὲ τοῦ
κόσμου λύπη θάνατον κατεργάζεται. ἰδοὺ γὰρ αὐτὸ 11
τοῦτο τὸ κατὰ Θεὸν λυπηθῆναι πόσῃν κατειργάσατο ὑμῖν
σπουδὴν, ἀλλὰ ἀπολογίαν, ἀλλὰ ἀγανάκτησιν, ἀλλὰ φό-
βον, ἀλλὰ ἐπιπόθησιν, ἀλλὰ ζῆλον, ἀλλὰ ἐκδίκησιν. ἐν
παντὶ συνεστήσατε ἑαυτοὺς ἄγνοους εἶναι τῷ πράγματι.

■ οὐ] ante πρὸς κατ. 5 συνζῆν] συζ. 5 ■ ἔσχηκεν] ἔσχεν Ln
(n.m.)Tr(n.m.): post ἄνεσιν Lnm 8 γὰρ] ins 5[Ln][Tr]mTiABR: Tr°
B°mWH°R°m 10 ἐργάζεται] κατεργ. 5 11 λυπηθῆναι] + ὑμᾶς
5[A] κατειργ.] κατηργ. TiBWHa ὑμῖν] pr ἐν [Ln] ἀλλὰ]
σεπί, ἀλλ' 5 τῷ πράγματι.] pr ἐν 5 [Ln]

- 12 ἄρα εἰ καὶ ἔγραψα ὑμῖν, οὐχ ἕνεκεν τοῦ ἀδικήσαντος οὐδὲ ἕνεκεν τοῦ ἀδικηθέντος, ἀλλ' ἕνεκεν τοῦ φανερωθῆναι τὴν σπουδὴν ὑμῶν τὴν ὑπὲρ ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.
- 13 Διὰ τοῦτο παρακεκλήμεθα, ἐπὶ δὲ τῇ παρακλήσει ἡμῶν περισσοτέρως μᾶλλον ἐχάρημεν ἐπὶ τῇ χαρᾷ Τίτου, ὅτι
- 14 ἀναπέπανται τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἀπὸ πάντων ὑμῶν. ὅτι εἴ τι αὐτῷ ὑπὲρ ὑμῶν κεκαύχημαι, οὐ κατησχύνθη· ἀλλ' ὥς πάντα ἐν ἀληθείᾳ ἐλαλήσαμεν ὑμῖν, οὕτως καὶ ἡ καύ-
15 χησις ἡμῶν [ἡ] ἐπὶ Τίτου ἀλήθεια ἐγενήθη. καὶ τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς ἐστὶν ἀναμιμνη-
σκομένου τὴν πάντων ὑμῶν ὑπακοήν, ὥς μετὰ φόβου καὶ
16 τρόμου ἐδέξασθε αὐτόν. χαίρω ὅτι ἐν παντὶ θαρρῶ ἐν ὑμῖν.

- 8 Γνωρίζομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ τὴν
2 δεδομένην ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Μακεδονίας· ὅτι ἐν πολλῇ δοκιμῇ θλίψεως ἢ περισσειᾷ τῆς χαρᾶς αὐτῶν καὶ ἡ κατὰ βάθους πτωχεία αὐτῶν ἐπερίσσεισεν εἰς τὸ πλοῦτος
3 τῆς ἀπλότητος αὐτῶν. ὅτι κατὰ δύναμιν, μαρτυρῶ, καὶ
4 παρὰ δύναμιν, αὐθαίρετοι, μετὰ πολλῆς παρακλήσεως δεόμενοι ἡμῶν τὴν χάριν καὶ τὴν κοινωνίαν τῆς διακονίας
5 τῆς εἰς τοὺς ἁγίους, καὶ οὐ καθὼς ἡλπίσαμεν, ἀλλ' ἑαυτοὺς ἔδωκαν πρῶτον τῷ Κυρίῳ καὶ ἡμῖν διὰ θελήματος
6 Θεοῦ· εἰς τὸ παρακαλέσαι ἡμᾶς Τίτον, ἵνα καθὼς προεηγήξατο, οὕτως καὶ ἐπιτελέσῃ εἰς ὑμᾶς καὶ τὴν χάριν
7 ταύτην. ἀλλ' ὥσπερ ἐν παντὶ περισσεύετε, πίστει καὶ λόγῳ καὶ γνώσει καὶ πάσῃ σπουδῇ καὶ τῇ ἐξ ὑμῶν ἐν ἡμῖν ἀγάπῃ, ἵνα καὶ ἐν ταύτῃ τῇ χάριτι περισσεύητε.

12 οὐχ] οὐκ Ti ἕνεκεν *ter*] εἶν. 5: C οὐδὲ] pr ἀλλ' [WH]

ἀλλ'] ἀλλὰ Tr ὑμῶν...ἡμῶν] ἡμ...ὑμ. 5mJElz: ἡμ...ἡμ. Lnm

13 παρακεκ. *usque ad* μᾶλλον] παρακεκ. ἐπὶ τῇ παρ. ὑμῶν· περισσ. δὲ μάλ-
λον 5 (n.m. — at ὑμῶν pro ἡμῶν 5mσφ?) 14 πάντα] πάντοτε Lnm
ὑμῖν] ante ἐν ἀλ. ἐλαλ. Lnm ἡμῶν] ὑμ. Lna(n.m.) ἡ] ins 5 Ln

[Tr]ABmR WHm: Ti°B°WH°

16 χαίρω] + οὖν 5mJElz

2 πτω-

χεία] -χία? WHa τὸ πλοῦτος] τὸν πλοῦτον 5 3 παρὰ] ὑπὲρ 5

4 ἡμῶν] ἡμῶν, TrWH ἁγίους] + ἐδέξασθαι ἡμᾶς 5(n.m.): Scr

5 ἀλλ'] ἀλλὰ TrTiB 7 ὑμῶν ἐν ἡμῖν] ἡμῶν ἐν ὑμῖν WH(n.m.)Rm

Οὐ κατ' ἐπιταγὴν λέγω, ἀλλὰ διὰ τῆς ἐτέρων σπουδῆς 8
καὶ τὸ τῆς ὑμετέρας ἀγάπης γνήσιον δοκιμάζων. γινώ- 9
σκετε γὰρ τὴν χάριν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅτι
δι' ὑμᾶς ἐπτώχευσεν πλούσιος ὢν, ἵνα ὑμεῖς τῇ ἐκείνου
πτωχείᾳ πλουτήσητε. καὶ γνώμην ἐν τούτῳ δίδωμι. 10
τοῦτο γὰρ ὑμῖν συμφέρει, οἷτινες οὐ μόνον τὸ ποιῆσαι
ἀλλὰ καὶ τὸ θέλαιν προενήρξασθε ἀπὸ πέρυσι. νυνὶ δὲ 11
καὶ τὸ ποιῆσαι ἐπιτελέσατε, ὅπως καθάπερ ἡ προθυμία τοῦ
θέλαιν, οὕτως καὶ τὸ ἐπιτελέσαι ἐκ τοῦ ἔχειν. Εἰ γὰρ ἡ 12
προθυμία πρόκειται, καθὼς ἐὰν ἔχη εὐπρόσδεκτος, οὐ καθὼς
οὐκ ἔχει. οὐ γὰρ ἵνα ἄλλοις ἄνεσις, ὑμῖν θλίψις, ἀλλ' 13
ἐξ ἰσότητος· ἐν τῷ νῦν καιρῷ τὸ ὑμῶν περίσσειμα εἰς 14
τὸ ἐκείνων ὑστέρημα, ἵνα καὶ τὸ ἐκείνων περίσσειμα γένη-
ται εἰς τὸ ὑμῶν ὑστέρημα, ὅπως γένηται ἰσότης· καθὼς 15
γέγραπται, Ὁ τὸ πολὺ οὐκ ἐπλεόνασεν, καὶ ὁ τὸ ὀλίγον
οὐκ ἡλαττόνησεν.

Χάρις δὲ τῷ Θεῷ τῷ διδόντι τὴν αὐτὴν σπουδὴν ὑπὲρ 16
ὑμῶν ἐν τῇ καρδίᾳ Τίτου, ὅτι τὴν μὲν παράκλησιν ἐδέ- 17
ξατο, σπουδαιότερος δὲ ὑπάρχων αὐθαίρετος ἐξῆλθεν πρὸς
ὑμᾶς. συνεπέψαμεν δὲ μετ' αὐτοῦ τὸν ἀδελφὸν οὗ ὁ 18
ἔπαινος ἐν τῷ εὐαγγελίῳ διὰ πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν· οὐ 19
μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ χειροτονηθεὶς ὑπὸ τῶν ἐκκλησιῶν συν-
έκδημος ἡμῶν ἐν τῇ χάριτι ταύτῃ τῇ διακονουμένῃ ὑφ'
ἡμῶν πρὸς τὴν τοῦ Κυρίου δόξαν καὶ προθυμίαν ἡμῶν·
στελλόμενοι τοῦτο, μή τις ἡμᾶς μωμῆσῃται ἐν τῇ ἀδρότητι 20
ταύτῃ τῇ διακονουμένῃ ὑφ' ἡμῶν· προνοοῦμεν γὰρ καλὰ 21
οὐ μόνον ἐνώπιον Κυρίου ἀλλὰ καὶ ἐνώπιον ἀνθρώπων.
Συνεπέψαμεν δὲ αὐτοῖς τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν, ὃν ἐδοκιμά- 22
σαμεν ἐν πολλοῖς πολλαῖς σπουδαῖον ὄντα, νυνὶ δὲ πολὺ

8 ὑμετέρας] ἡμ. Elz 9 Χριστοῦ] [WH] πτωχείᾳ] -χίᾳ WHa
12 ἐὰν] ἂν TiB ἔχη] + τις 5 (n.m.) 13 ὑμῖν] + δὲ 5 [A] , ἀλλ'
ἐξ ἰσότητος.] · ἀλλ' ἐξ ἰσότητος WH(n.m.) 18 μετ' αὐτ.] post τὸν ἀδ.
TiBR 19 ἐν] σὺν 5 (n.m.) TiB(n.m.) τῇ πρῶτ.] [B]m τοῦ Κυ.] pr
αὐτοῦ 5 Ti[B] ἡμῶν tert.] ὑμῶν 5: Emsm 20 ἀδρότητι] ἀδρ. 5
21 προνοοῦμεν γὰρ] προνοοῦμενοι 5 (n.m.)

- 23 σπουδαιότερον πεποιθήσει πολλῇ τῇ εἰς ὑμᾶς. εἴτε ὑπὲρ Τίτου, κοινωνὸς ἐμὸς καὶ εἰς ὑμᾶς συνεργός· εἴτε ἀδελφοὶ ἡμῶν, ἀπόστολοι ἐκκλησιῶν, δόξα Χριστοῦ.
- 24 τὴν οὖν ἐνδείξιν τῆς ἀγάπης ὑμῶν καὶ ἡμῶν καυχήσεως ὑπὲρ ὑμῶν εἰς αὐτοὺς ἐνδεικνύμενοι εἰς πρόσωπον τῶν ἐκκλησιῶν.
- 9 Περὶ μὲν γὰρ τῆς διακονίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους περισ-
 2 σόν μοί ἐστιν τὸ γράφειν ὑμῖν· οἶδα γὰρ τὴν προθυ-
 μίαν ὑμῶν ἣν ὑπὲρ ὑμῶν καυχῶμαι Μακεδόσιν, ὅτι Ἀχαΐα
 παρесеκείσται ἀπὸ πέρυσι· καὶ τὸ ὑμῶν ζῆλος ἡρέθισεν
 3 τοὺς πλείονας. ἔπεμψα δὲ τοὺς ἀδελφούς, ἵνα μὴ τὸ
 καύχημα ἡμῶν τὸ ὑπὲρ ὑμῶν κενωθῇ ἐν τῷ μέρει τούτῳ·
 4 ἵνα καθὼς ἔλεγον παρесеκυσμένοι ᾤτε· μὴ πως, ἐὰν
 ἔλθωσιν σὺν ἐμοὶ Μακεδόνες καὶ εὗρωσιν ὑμᾶς ἀπαρα-
 σκευάστους, κατασχυνθῶμεν ἡμεῖς (ἵνα μὴ λέγωμεν ὑμεῖς)
 5 ἐν τῇ ὑποστάσει ταύτῃ. ἀναγκαῖον οὖν ἡγησάμεν
 παρακαλέσαι τοὺς ἀδελφούς ἵνα προέλθωσιν εἰς ὑμᾶς καὶ
 προκαταρτίσωσιν τὴν προεπηγγελμένην εὐλογίαν ὑμῶν,
 ταύτην ἐτοίμην εἶναι οὕτως ὡς εὐλογίαν καὶ μὴ ὡς πλεο-
 νεξίαν.
- 6 Τοῦτο δέ, ὁ σπείρων φειδομένως φειδομένως καὶ θερίσει,
 καὶ ὁ σπείρων ἐπ' εὐλογίαις ἐπ' εὐλογίαις καὶ θερίσει.
- 7 ἕκαστος καθὼς προήρηται τῇ καρδίᾳ, μὴ ἐκ λύπης ἢ ἐξ
 8 ἀνάγκης· Ἰλαρὸν γὰρ δότην ἀγαπᾷ ὁ Θεός. δυνατεῖ δὲ
 ὁ Θεὸς πᾶσαν χάριν περισσεύσαι εἰς ὑμᾶς, ἵνα ἐν παντὶ
 πάντοτε πᾶσαν αὐτάρκειαν ἔχοντες περισσεύητε εἰς πᾶν
 9 ἔργον ἀγαθόν· καθὼς γέγραπται, Ἐσκόρπισεν, ἔδωκεν
 τοῖς πένησιν· ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα.

24 ἐνδεικνύμενοι] ἐνδείξασθε ε TrmBmWH(a.m.)R: + καὶ ε: Csm

■ τὸ ε LⁿA :+ ἐξ ε[A] ἡρέθισεν] -σε WH 4 ταύτῃ]+τῆς καυχήσεως ε Bm ■ εἰς] πρὸς LⁿTr προκαταρτ.] -σι WH προεπηγγελμένην] προκατηγγ. ε καὶ μὴ] —καὶ Ti[B] ὡς sec.] ὥσπερ

ε: C ■ ὁ σπείρων φρί. usque ad θερίσει.] (ὁ σπείρων...θερίσει) Lⁿ

7 προήρηται] προαιρεῖται ε 8 δυνατεῖ] δυνατὸς ε

ὁ δὲ ἐπιχορηγῶν σπέρμα τῷ σπείροντι καὶ ἄρτον εἰς βρῶ- 10
σιν χορηγήσει καὶ πληθυνεῖ τὸν σπóρον ὑμῶν, καὶ αὐξήσει
τὰ γενήματα τῆς δικαιοσύνης ὑμῶν· ἐν παντὶ πλουτιζό- 11
μενοι εἰς πᾶσαν ἀπλότητα, ἥτις κατεργάζεται δι' ἡμῶν
εὐχαριστίαν τῷ Θεῷ· ὅτι ἡ διακονία τῆς λειτουργίας 12
ταύτης οὐ μόνον ἐστὶν προσαναπληροῦσα τὰ ὑστερήματα
τῶν ἁγίων, ἀλλὰ καὶ περισσεύουσα διὰ πολλῶν εὐχαρι-
στιῶν τῷ Θεῷ· διὰ τῆς δοκιμῆς τῆς διακονίας ταύτης 13
δοξάζοντες τὸν Θεὸν ἐπὶ τῇ ὑποταγῇ τῆς ὁμολογίας ὑμῶν
εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ καὶ ἀπλότητι τῆς κοινωνίας
εἰς αὐτοὺς καὶ εἰς πάντας, καὶ αὐτῶν δεήσει ὑπὲρ ὑμῶν 14
ἐπιποθούντων ὑμᾶς διὰ τὴν ὑπερβάλλουσαν χάριν τοῦ
Θεοῦ ἐφ' ὑμῖν. χάρις τῷ Θεῷ ἐπὶ τῇ ἀνεκδιηγῇ αὐ- 15
τοῦ δωρεᾷ.

Αὐτὸς δὲ ἐγὼ Παῦλος παρακαλῶ ὑμᾶς διὰ τῆςπραύτη- 10
τος καὶ ἐπιεικείας τοῦ Χριστοῦ, ὃς κατὰ πρόσωπον μὲν
ταπεινὸς ἐν ὑμῖν ἀπὼν δὲ θαρρῶ εἰς ὑμᾶς· δέομαι δὲ τὸ 2
μὴ παρὼν θαρρῆσαι τῇ πεποισθήσει ἢ λογιζομαι τολμῆσαι
ἐπὶ τινας τοὺς λογιζομένους ἡμᾶς ὡς κατὰ σάρκα περιπα-
τοῦντας. Ἐν σαρκὶ γὰρ περιπατοῦντες οὐ κατὰ σάρκα 3
στρατεούμεθα (τὰ γὰρ ὅπλα τῆς στρατείας ἡμῶν οὐ 4
σαρκικά, ἀλλὰ δυνατὰ τῷ Θεῷ πρὸς καθαίρεσιν ὀχυρωμά-
των), λογισμοὺς καθαιροῦντες καὶ πᾶν ὕψωμα ἐπαιρό- 5
μενον κατὰ τῆς γνώσεως τοῦ Θεοῦ, καὶ αἰχμαλωτίζοντες
πᾶν νόημα εἰς τὴν ὑπακοὴν τοῦ Χριστοῦ, καὶ ἐν ἐτοί- 6
μῳ ἔχοντες ἐκδικῆσαι πᾶσαν παρακοήν, ὅταν πληρωθῇ
ὑμῶν ἡ ὑπακοή.

Τὰ κατὰ πρόσωπον βλέπετε; εἴ τις πέποιθεν ἑαυτῷ 7
Χριστοῦ εἶναι, τοῦτο λογιζέσθω πάλιν ἐφ' ἑαυτοῦ, ὅτι

10 σπέρμα] σπóρον LⁿTr χορηγήσει...πληθυνεῖ...αὐξήσει] -ήσαι...
-ύναι...-ήσαι ε (a.m.) πληθυνεῖ] -ύνει Tr σφ γενήματα] γενν. ε: C
11 τῷ] [Lⁿ]WH^m Θεῷ] -οῦ WH^m 13 διὰ] pr καὶ B^m
15 χάρις]+ δὲ ε 1 πρᾶυτ.] πρᾶότ. ε ἐπιεικείας] -κίας WH
4 στρατείας] -τίας TiBWH. ■, ὅταν...ὑπακοή.] . ὅταν...ὑπακοή, Lⁿ
7 βλέπετε;] βλέπετε. LⁿWHR(a.m.) ἐφ'] ἀφ' ε LⁿAB^m

- 8 καθὼς αὐτὸς Χριστοῦ οὕτως καὶ ἡμεῖς. εἰάν τε γὰρ
περισσότερόν τι καυχῆσωμαι περὶ τῆς ἐξουσίας ἡμῶν (ἥς
9 ἔδωκεν ὁ Κύριος εἰς οἰκοδομὴν καὶ οὐκ εἰς καθαίρεσιν
10 ὑμῶν), οὐκ αἰσχυνθήσομαι· ἵνα μὴ δόξω ὡς ἂν ἐκφο-
βεῖν ὑμᾶς διὰ τῶν ἐπιστολῶν. ὅτι, Αἱ ἐπιστολαὶ μὲν,
φησὶν, βαρεῖαι καὶ ἰσχυραί, ἡ δὲ παρουσία τοῦ σώματος
11 ἀσθενὴς καὶ ὁ λόγος ἐξουθενημένος. τοῦτο λογιζέσθω
ὁ τοιοῦτος, ὅτι οἱοί ἐσμεν τῷ λόγῳ δι' ἐπιστολῶν ἀπόντες,
12 τοιοῦτοι καὶ παρόντες τῷ ἔργῳ. Οὐ γὰρ τολμῶμεν
ἐγκρίναι ἢ συγκρίναι ἑαυτοὺς τισιν τῶν ἑαυτοὺς συνιστα-
νόντων· ἀλλὰ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς ἑαυτοὺς μετροῦντες καὶ
13 συγκρίνοντες ἑαυτοὺς ἑαυτοῖς οὐ συνιᾶσιν. ἡμεῖς δὲ
οὐκ εἰς τὰ ἄμετρα καυχησόμεθα, ἀλλὰ κατὰ τὸ μέτρον τοῦ
κανόνος οὗ ἐμέρισεν ἡμῖν ὁ Θεὸς μέτρου ἐφικέσθαι ἄχρι
14 καὶ ὑμῶν. οὐ γὰρ ὡς μὴ ἐφικνούμενοι εἰς ὑμᾶς ὑπερεκ-
τείνομεν ἑαυτοὺς· ἄχρι γὰρ καὶ ὑμῶν ἐφθάσαμεν ἐν τῷ
15 εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ· οὐκ εἰς τὰ ἄμετρα καυχώμενοι
ἐν ἄλλοτρίοις κόποις, ἐλπίδα δὲ ἔχοντες, αὐξανομένης τῆς
πίστεως ὑμῶν, ἐν ὑμῖν μεγαλυνθῆναι κατὰ τὸν κανόνα ἡμῶν
16 εἰς περισσεῖαν, εἰς τὰ ὑπερέκεινα ὑμῶν εὐαγγελίσα-
σθαι, οὐκ ἐν ἄλλοτρίῳ κανόνι εἰς τὰ ἔτοιμα καυχῆσασθαι.
17, 18 ὁ δὲ καυχώμενος ἐν Κυρίῳ καυχάσθω· οὐ γὰρ ὁ ἑαυ-
τὸν συνιστάνων, ἐκείνός ἐστιν δόκιμος, ἀλλ' ὃν ὁ Κύριος
συνίστησιν.
- 11 Ὁφελον ἀνέχεσθέ μου μικρόν τι ἀφροσύνης· ἀλλὰ καὶ
2 ἀνέχεσθέ μου. ζηλῶ γὰρ ὑμᾶς Θεοῦ ζήλῳ· ἡρμοσάμην
γὰρ ὑμᾶς ἐνὶ ἀνδρὶ παρθένον ἀγνὴν παραστήσαι τῷ Χρι-

ἡμεῖς]+Χριστοῦ εBm τε] [Lⁿ]Tr²[A]WH^m γὰρ]+καὶ ε
καυχῆσωμαι]-σομαι Ti ὁ Κύρ.] + ἡμῖν ε 10 μὲν] ante ἐπιστ. εA
φησὶν] φασὶν LⁿTr^mBmWH^m ἐξουθενημένος] ἐξουθενημένος Lⁿ
12 ἐγκρ.] ἐνκρ. TiBWH συγκρ. δις] συνκρ. TiBWH(n.a.) συνιᾶ-
σιν]-ιοῦσιν ε(a.m.)Bm: -ίσασιν Bm 12, 13 οὐ συν. ἡμεῖς δὲ] B^m
13 οὐκ] οὐχί ε 14 οὐ γὰρ ὡς...ἑαυτοῦς·] ὡς γὰρ...ἑαυτοῦς; LⁿWH^m
18 συνιστάνων]-τῶν ε ἀλλ'] ἀλλὰ LⁿTrWH(n.a.) 1 ἀνέχεσθέ]
ἡνείχ. Elz τι ἀφροσύνης] τῇ ἀφροσύνῃ ε: τι τῆς ἀφρ. εmElz

στῶ. φοβοῦμαι δὲ μή πως, ὥς ὁ ὄφεις ἐξηπάτησεν 3
Εὐαν ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτοῦ, φθαρῇ τὰ νοήματα ὑμῶν ἀπὸ
τῆς ἀπλότητος καὶ τῆς ἀγνότητος τῆς εἰς τὸν Χριστόν.
εἰ μὲν γὰρ ὁ ἐρχόμενος ἄλλον Ἰησοῦν κηρύσσει ὃν οὐκ 4
ἐκηρύξαμεν, ἢ πνεῦμα ἕτερον λαμβάνετε ὃ οὐκ ἐλάβετε, ἢ
εὐαγγέλιον ἕτερον ὃ οὐκ ἐδέξασθε, καλῶς ἀνέχεσθε.
λογίζομαι γὰρ μηδὲν ὑστερηκεῖν τῶν ὑπερλίαν ἀποστό- 5
λων. εἰ δὲ καὶ ἰδιώτης τῷ λόγῳ, ἀλλ' οὐ τῇ γνώσει· 6
ἀλλ' ἐν παντὶ φανερώσαντες ἐν πᾶσιν εἰς ὑμᾶς.

*Ἡ ἀμαρτίαν ἐποίησα ἑμαυτὸν ταπεινῶν ἵνα ὑμεῖς ὑψω- 7
θῆτε, ὅτι δωρεὰν τὸ τοῦ Θεοῦ εὐαγγέλιον εὐηγγελισάμην
ὑμῖν; ἄλλας ἐκκλησίας ἐσύλησα λαβὼν ὀψώνιον πρὸς 8
τὴν ὑμῶν διακονίαν· καὶ παρὼν πρὸς ὑμᾶς καὶ ὑστερη- 9
θεὶς οὐ κατενάρκησα οὐθενός, (τὸ γὰρ ὑστέρημά μου
προσανεπλήρωσαν οἱ ἀδελφοὶ ἐλθόντες ἀπὸ Μακεδονίας)·
καὶ ἐν παντὶ ἀβαρῇ ἑμαυτὸν ὑμῖν ἐτήρησα καὶ τηρήσω.
ἔστιν ἀλήθεια Χριστοῦ ἐν ἐμοὶ ὅτι ἡ καύχησις αὕτη οὐ 10
φραγήσεται εἰς ἐμὲ ἐν τοῖς κλίμασιν τῆς Ἀχαΐας. διὰ 11
τί; ὅτι οὐκ ἀγαπῶ ὑμᾶς; ὁ Θεὸς οἶδεν. Ὁ δὲ ποιῶ καὶ 12
ποιήσω, ἵνα ἐκκόψω τὴν ἀφορμὴν τῶν θελόντων ἀφορμῇ,
ἵνα ἐν ᾧ καυχῶνται εὐρεθῶσιν καθὼς καὶ ἡμεῖς. οἱ γὰρ 13
τοιούτοι ψευδαπόστολοι, ἐργάται δόλιοι, μετασχηματιζό-
μενοι εἰς ἀποστόλους Χριστοῦ. καὶ οὐ θαῦμα· αὐτὸς 14
γὰρ ὁ Σατανᾶς μετασχηματίζεται εἰς ἄγγελον φωτός.
οὐ μέγα οὖν εἰ καὶ οἱ διάκονοι αὐτοῦ μετασχηματίζονται 15
ὥς διάκονοι δικαιοσύνης· ὧν τὸ τέλος ἔσται κατὰ τὰ ἔργα
αὐτῶν.

Πάλιν λέγω, μή τίς με δόξῃ ἄφρονα εἶναι· εἰ δὲ μήγε, 16
καὶ ὥς ἄφρονα δέξασθέ με, ἵνα καὶ γὰρ μικρόν τι καυχήσω-

3 Εὐαν] ante ἐξῆπ. ς: Εὐ. Α: Εὐ. WH φθαρῇ] pr οὕτω ς κ. τ.
ἀγν.] ς: [Tr]m Ti B (n.m.) [WH] ἀπλ... ἀγν.] ἀγν... ἀπλ. Bm τὸν] Ti
[B] WH^m 4 ἀνέχεσθε] ἡνείχ. ς: ἀνείχ. Tr Ti B (n.m.) WH^m 5 γὰρ]
δὲ Ln Tr m Bm 6 φανερώσαντες] -ρωθέντες ς Bm 9 οὐθενός] οὐδ. ς
ὑμῖν] ante ἐμ. ς 10 φραγήσεται] σφραγίσ. ς: Er JElz κλίμασιν]
= φρ. WH 14 θαῦμα] θαυμαστόν ς 16 καὶ γὰρ] post με. τι ς: C

- 17 **μαι.** ὁ λαλῶ, οὐ κατὰ Κύριον λαλῶ, ἀλλ' ὡς ἐν ἀφρο-
 18 σύνῃ, ἐν ταύτῃ τῇ ὑποστάσει τῆς καυχήσεως. ἐπεὶ
 πολλοὶ καυχῶνται κατὰ [τὴν] σάρκα, καγὼ καυχήσομαι.
 19 ἡδέως γὰρ ἀνέχεσθε τῶν ἀφρόνων φρόνιμοι ὄντες·
 20 ἀνέχεσθε γὰρ εἴ τις ὑμᾶς καταδουλοῖ, εἴ τις κατεσθίει, εἴ
 τις λαμβάνει, εἴ τις ἐπαίρεται, εἴ τις εἰς πρόσωπον ὑμᾶς
 21 δέρει. Κατὰ ἀτιμίαν λέγω ὡς ὅτι ἡμεῖς ἡσθενήκαμεν.
 ἐν ᾧ δ' ἂν τις τολμᾷ, (ἐν ἀφροσύνῃ λέγω) τολμῶ καγὼ.
 22 Ἑβραῖοί εἰσιν; καγώ. Ἰσραηλεῖται εἰσιν; καγώ. σπέρμα
 23 Ἀβραάμ εἰσιν; καγώ. διάκονοι Χριστοῦ εἰσίν; (πα-
 ραφρονῶν λαλῶ) ὑπὲρ ἐγώ· ἐν κόποις περισσοτέρως, ἐν
 φυλακαῖς περισσοτέρως, ἐν πληγαῖς υπερβαλλόντως, ἐν
 24 θανάτοις πολλάκις. ὑπὸ Ἰουδαίων πεντάκις τεσσαερά-
 25 κοντα παρὰ μίαν ἔλαβον, τρις ἐραβδίσθην, ἅπαξ ἐλι-
 θάσθην, τρις ἐνανάγησα, νυχθήμερον ἐν τῷ βυθῷ πεποίηκα·
 26 ὁδοιπορίαις πολλάκις, κινδύνους ποταμῶν, κινδύνους λη-
 στῶν, κινδύνους ἐκ γένους, κινδύνους ἐξ ἐθνῶν, κινδύνους ἐν
 πόλει, κινδύνους ἐν ἐρημίᾳ, κινδύνους ἐν θαλάσῃ, κινδύνους
 27 ἐν ψευδαδέλφοις, κόπῳ καὶ μόχθῳ, ἐν ἀγρυπνίαις πολ-
 λάκις, ἐν λιμῷ καὶ δίψει, ἐν νηστείαις πολλάκις, ἐν ψύχει
 28 καὶ γυμνότητι· χωρὶς τῶν παρεκτός, ἣ ἐπίστασίς μοι ἦ
 29 καθ' ἡμέραν, ἣ μέριμνα πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν. τίς
 ἀσθενεῖ, καὶ οὐκ ἀσθενῶ; τίς σκανδαλίζεται, καὶ οὐκ ἐγὼ
 30 πυροῦμαι; Εἰ καυχᾶσθαι δεῖ, τὰ τῆς ἀσθενείας μου
 31 καυχήσομαι· ὁ Θεὸς καὶ Πατὴρ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ
 οἶδεν, ὁ ὢν εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας, ὅτι οὐ ψεύδομαι.
 32 ἐν Δαμασκῷ ὁ ἐθνάρχης Ἀρέτα τοῦ βασιλέως ἐφφούρει

17 λαλῶ sec.] ante κατὰ Κυ. 5

18 τὴν] ins 5 LnA[B] [WH]R: Tr*Ti*

20 ὑμᾶς sec.] ante εἰς πρόσ. 5

21 ἡσθενήκαμεν] -σαμεν 5 A

22, 23 εἰσιν; quater.] εἰσιν, 5(a.m.)

23 φυλακαῖς...πληγαῖς] πληγ.

..φυλ. 5 TiB

περισσ. sec...ὑπερβ.] ὑπερβ....περισσ. 5

24 τεσ-

σεράκ.] τεσσαράκ. 5

25 ἐραβδίσθ.] ἐραβδίσθ. 5

27 κόπῳ] pr

ἐν 5

δίψει] δίψη WHa

28 ἐπίστασίς μοι] ἐπισύστασίς μου 5

30 μου] [WH]

31 Κυρίου] + ἡμῶν 5: CE

'Ιησοῦ]+Χριστοῦ 5

32 Ἀρέτα] Ἀρέτα WH

τὴν πόλιν Δαμασκηνῶν πιάσαι με· καὶ διὰ θυρίδος ἐν 33
σαργάνῃ ἐχαλάσθην διὰ τοῦ τείχους καὶ ἐξέφυγον τὰς
χεῖρας αὐτοῦ.

Καυχᾶσθαι δεῖ, οὐ συμφέρον μὲν, ἐλεύσομαι δὲ εἰς 12
ὀπτασίας καὶ ἀποκαλύψεις Κυρίου. οἶδα ἄνθρωπον ἐν 2
Χριστῷ πρὸ ἐτῶν δεκατεσσάρων (εἴτε ἐν σώματι οὐκ οἶδα,
εἴτε ἐκτὸς τοῦ σώματος οὐκ οἶδα, ἢ Θεὸς οἶδεν), ἀρπαγέντα
τὸν τοιοῦτον ἕως τρίτου οὐρανοῦ. καὶ οἶδα τὸν τοιοῦτον 3
ἄνθρωπον (εἴτε ἐν σώματι εἴτε χωρὶς τοῦ σώματος οὐκ
οἶδα, ὁ Θεὸς οἶδεν), ὅτι ἡρπάγη εἰς τὸν παράδεισον 4
καὶ ἤκουσεν ἄρρητα ῥήματα ἃ οὐκ ἐξὸν ἀνθρώπῳ λαλήσαι.
ὑπὲρ τοῦ τοιούτου καυχῆσομαι· ὑπὲρ δὲ ἐμάντοῦ οὐ καυ- 5
χήσομαι, εἰ μὴ ἐν ταῖς ἀσθενείαις. ἐὰν γὰρ θελήσω 6
καυχῆσασθαι, οὐκ ἔσομαι ἄφρων, ἀλήθειαν γὰρ ἐρῶ· φεί-
δομαι δέ, μή τις εἰς ἐμὲ λογίσηται ὑπὲρ ὃ βλέπει με ἢ
ἀκούει ἐξ ἐμοῦ. καὶ τῇ ὑπερβολῇ τῶν ἀποκαλύψεων— 7
διὸ ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι, ἐδόθη μοι σκόλοψ τῇ σαρκί,
ἄγγελος Σατανᾶ ἵνα με κολαφίζῃ, ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι.
ὑπὲρ τούτου τρίς τὸν Κύριον παρεκάλεσα, ἵνα ἀποστηῇ ἀπ’ 8
ἐμοῦ. καὶ εἴρηκέν μοι, Ἀρκεῖ σοι ἡ χάρις μου· ἡ γὰρ 9
δύναμις ἐν ἀσθενείᾳ τελεῖται. ἥδιστα οὖν μᾶλλον καυχῆ-
σομαι ἐν ταῖς ἀσθενείαις μου, ἵνα ἐπισκηνώσῃ ἐπ’ ἐμὲ ἡ
δύναμις τοῦ Χριστοῦ. διὸ εὐδοκῶ ἐν ἀσθενείαις, ἐν 10
ὑβρεσιν, ἐν ἀνάγκαις, ἐν διωγμοῖς, ἐν στενοχωρίαις, ὑπὲρ
Χριστοῦ· ὅταν γὰρ ἀσθενῶ, τότε δυνατός εἰμι.

πόλιν] post Δαμ. 5 πιάσαι με] + θέλων 5[A]Bm 1 δεῖ,] δὴ 5
A(n.m.)Bm: δὲ BmWHmRm συμφέρον] -ρει 5 A(n.m.)Bm μὲν] μοι
5 A(n.m.)[B]m δὲ] γὰρ 5 A(n.m.)Bm: + καὶ Ln 3 του] Ln° 3 χω-
ρις] ἐκτὸς 5 οὐκ οἶδα,] Ln°[WH] 5, 6, 7 ἀσθενείαις. ἐὰν γὰρ...
ἐξ ἐμοῦ. καὶ... ἀποκαλύψεων —διὸ] sic R 5 ἀσθενείαις] + μου 5 Ti[A]
[B] 6 . ἐὰν γὰρ... ἐξ ἐμοῦ.] (ἐὰν γὰρ .. ἐξ ἐμοῦ) Ln ἀκούει] + τι 5
[A]Bm ἐμοῦ.] ἐμοῦ, WH 7 ἀποκαλύψεων] ἀποκαλύψεων. LnWH
—διὸ] sic R: 5° Ti° B°: διὸ LnTr[A]BmWH . Σατανᾶ] σατᾶν 5 , ἵνα
μὴ ὑπεραίρωμαι sec.] [Ln]Tr° at[Tr]m[A] [B] 8 ὑπὲρ] pr καὶ [Ln]
9 δύναμις] + μου 5 Bm τελεῖται] τελειοῦται 5 Bm μου sec.] [Tr]
WH° 10 , ἐν στενοχ.] καὶ στεν. TiBWH(n.m.)

- 11 Γέγονα ἄφρων· ὑμεῖς με ἠναγκάσατε. ἐγὼ γὰρ ὥφει-
 12 λον ὑφ' ὑμῶν συνίστασθαι· οὐδὲν γὰρ ὑστέρησα τῶν ὑπερ-
 12 λίαν ἀποστόλων, εἰ καὶ οὐδὲν εἰμι. τὰ μὲν σημεῖα τοῦ
 ἀποστόλου κατειργάσθη ἐν ὑμῖν ἐν πάσῃ ὑπομονῇ, σημεῖ-
 13 οῖς [τε] καὶ τέρασιν καὶ δυνάμεσιν. τί γὰρ ἐστὶν ὃ ἡσ-
 σώθητε ὑπὲρ τὰς λοιπὰς ἐκκλησίας, εἰ μὴ ὅτι αὐτοὺς ἐγὼ
 οὐ κατενάρκησα ὑμῶν; χαρίσασθέ μοι τὴν ἀδικίαν ταύτην.
 14 Ἴδου τρίτον τοῦτο ἐτοίμως ἔχω ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ
 οὐ καταναρκήσω· οὐ γὰρ ζητῶ τὰ ὑμῶν ἀλλὰ ὑμᾶς· οὐ
 γὰρ ὀφείλει τὰ τέκνα τοῖς γονεῦσιν θησαυρίζειν, ἀλλὰ οἱ
 15 γονεῖς τοῖς τέκνοις· ἐγὼ δὲ ἥδιστα δαπανήσω καὶ ἐκ-
 δαπανηθήσομαι ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν, εἰ περισσοτέρως
 16 ὑμᾶς ἀγαπῶν ἥσσον ἀγαπῶμαι. Ἔστω δέ, ἐγὼ οὐ
 κατεβάρησα ὑμᾶς, ἀλλὰ ὑπάρχων πανοῦργος δόλω ὑμᾶς
 17 ἔλαβον. μή τινα ὦν ἀπέσταλκα πρὸς ὑμᾶς, δι' αὐτοῦ
 18 ἐπλεονέκτησα ὑμᾶς; παρεκάλεσα Τίτον, καὶ συναπέ-
 στεῖλα τὸν ἀδελφόν· μή τι ἐπλεονέκτησεν ὑμᾶς Τίτος;
 οὐ τῷ αὐτῷ Πνεύματι περιεπατήσαμεν; οὐ τοῖς αὐτοῖς
 ἴχνεσιν;
 19 Πάλαι δοκεῖτε ὅτι ὑμῖν ἀπολογούμεθα. κατέναντι Θεοῦ
 ἐν Χριστῷ λαλοῦμεν· τὰ δὲ πάντα, ἀγαπητοί, ὑπὲρ τῆς
 20 ὑμῶν οἰκοδομῆς. φοβοῦμαι γὰρ μή πως ἐλθὼν οἷχ
 οἶους θέλω εὐρῶ ὑμᾶς, κἀγὼ εὐρεθῶ ὑμῖν οἷον οὐ θέλετε·
 μή πως ἔρις, ζῆλος, θυμοί, ἐριθείαι, καταλαλῖαι, ψιθυρι-
 21 σμοί, φυσιώσεις, ἀκαταστασίαι· μή πάλιν ἐλθόντος μου

11 ἄφρων] + καυχώμενος s(n.m.) γὰρ sec.] γάρ τι WH_m 12 κα-
 τεργ.] κατηργ. TiBWH_a σημείοις] pr ἐν s τε] ins TiAB[WH]
 R: s°Ln°Tr° τέρασιν] -σι WH_a 13 ἡσώθητε] ἡττήθ. s
 14 τοῦτο] s°[A]: Csm καταναρκήσω] + ὑμῶν s ἀλλὰ pr.] ἀλλ' s: C
 γονεῦσιν] -σι WH_a ἀλλὰ sec.] ἀλλ' s LnAWH_a 15 ,εἰ...ἀγαπῶν
 ...ἀγαπῶμαι.] ,εἰ...ἀγαπῶ,...ἀγαπῶμαι; TiBmWH(n.m.)R εἰ] + καὶ s Bm
 ἥσσον] ἥττον s Tισφ 16 ἀλλὰ] ἀλλ' s 19 πάλαι] πάλιν s Bm
 ἀπολογούμεθα.] -μεθα; s WHRm κατέναντι] κατενώπιον τοῦ s
 20 ἔρις] ἔρεις s Tr(n.m.)A: CEr ζῆλος] ζῆλοι s ἐριθείαι] -θείαι
 WH 21 ἐλθόντος μου ταπ. με] ἐλθόντα με ταπ. s

ταπεινώσει με ὁ Θεός μου πρὸς ὑμᾶς, καὶ πενήθσω πολλοὺς τῶν προσημαρτηκότων καὶ μὴ μετανοησάντων ἐπὶ τῇ ἀκαθαρσίᾳ καὶ πορνείᾳ καὶ ἀσελγείᾳ ἣ ἔπραξαν.

Τρίτον τοῦτο ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς. ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων καὶ τριῶν σταθήσεται πᾶν ῥῆμα. προείρηκα καὶ προλέγω, ὥς παρὼν τὸ δεύτερον καὶ ἀπὼν νῦν, τοῖς προσημαρτηκόσιν καὶ τοῖς λοιποῖς πᾶσιν, ὅτι ἐὰν ἔλθω εἰς τὸ πάλιν οὐ φείσομαι· ἐπεὶ δοκιμὴν ζητεῖτε τοῦ ἐν ἐμοὶ λαλοῦντος Χριστοῦ, ὃς εἰς ὑμᾶς οὐκ ἀσθενεῖ ἀλλὰ δυνατεῖ ἐν ὑμῖν. καὶ γὰρ ἐσταυρώθη ἐξ ἀσθενείας, ἀλλὰ ζῇ ἐκ δυνάμεως Θεοῦ. καὶ γὰρ ἡμεῖς ἀσθενούμεν ἐν αὐτῷ, ἀλλὰ ζήσομεν σὺν αὐτῷ ἐκ δυνάμεως Θεοῦ εἰς ὑμᾶς. Ἐαυτοὺς πειράζετε εἰ ἐστὲ ἐν τῇ πίστει, ἑαυτοὺς δοκιμάζετε. ἢ οὐκ ἐπιγινώσκετε ἑαυτούς, ὅτι Ἰησοῦς Χριστὸς ἐν ὑμῖν; εἰ μή τι ἀδόκιμοί ἐστε. ἐλπίζω δὲ ὅτι γνώσεσθε ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἐσμέν ἀδόκιμοι. εὐχόμεθα δὲ πρὸς τὸν Θεὸν μὴ ποιῆσαι ὑμᾶς κακὸν μηδέν, οὐχ ἵνα ἡμεῖς δόκιμοι φανώμεν, ἀλλ' ἵνα ὑμεῖς τὸ καλὸν ποιῇτε, ἡμεῖς δὲ ὥς ἀδόκιμοι ὦμεν. οὐ γὰρ δυνάμεθά τι κατὰ τῆς ἀληθείας, ἀλλὰ ὑπὲρ τῆς ἀληθείας. χαίρομεν γὰρ ὅταν ἡμεῖς ἀσθενώμεν ὑμεῖς δὲ δυνατοὶ ᾗτε· τοῦτο καὶ εὐχόμεθα, τὴν ὑμῶν κατάρτισιν. διὰ τοῦτο ταῦτα ἀπὼν γράφω, ἵνα παρὼν μὴ ἀποτόμως χρῆσωμαι κατὰ τὴν ἐξουσίαν ἣν ὁ Κύριος ἔδωκέν μοι εἰς οἰκοδομὴν καὶ οὐκ εἰς καθαίρεσιν.

Λοιπόν, ἀδελφοί, χαίρετε, καταρτίζεσθε, παρακαλεῖσθε, τὸ αὐτὸ φρονεῖτε, εἰρηνεύετε· καὶ ὁ Θεὸς τῆς ἀγάπης καὶ εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν. ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν ἀγίῳ φιλήματι. ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἅγιοι πάντες.

ταπεινώσει]-σης Lm WH (n.a.): C ἐπραξαν.] -ξαν; Ln 2 καὶ ἀπὼν νῦν,], καὶ ἀπ. νῦν γράφω ε: Scr 4 ἐσταυρώθη] pr εἰς [Ln] καὶ γὰρ sec.] + καὶ Elz ἐν] σὺν Jm Lm Trm Bm WHm Rm ζήσομεν] ζησόμεθα ε εἰς ὑμᾶς] [A] B' m [WH] 5 Ἰησ. Χρ.] Χρ. Ἰησ. Lm Tr Ti B WHm ἐν ὑμῖν] + ἐστίν ε [Ln] [A] R? 7 εὐχόμεθα] εὐχομαι ε (n.m.) 8 ἀλλὰ] ἀλλ' ε Ln WHa 9 τοῦτο] + δὲ ε 10 ὁ Κύρ.] post ἔδω. μοι ε 11 χαίρετε,] χαίρετε JR (n.m.) 12 ἀγίῳ] post φιλήμ. Ln m

- 13 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ κοινωνία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος μετὰ πάντων ὑμῶν.

ε Ln Tr Ti Li E
A B WH R

ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ.

- 1 Παῦλος ἀπόστολος, οὐκ ἀπ' ἀνθρώπων οὐδὲ δι' ἀνθρώπου ἀλλὰ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ Θεοῦ Πατρὸς τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ πάντες ἀδελφοί, ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Γαλατίας· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ Πατρὸς καὶ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ δόντος ἑαυτὸν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, ὅπως ἐξέλθαι ἡμᾶς ἐκ τοῦ αἵωνος τοῦ ἐνεστῶτος πονηροῦ κατὰ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὸς ἡμῶν· ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν.
- 6 Θαυμάζω ὅτι οὕτως ταχέως μετατίθεσθε ἀπὸ τοῦ καλέσαντος ὑμᾶς ἐν χάριτι Χριστοῦ εἰς ἕτερον εὐαγγέλιον, ὃ οὐκ ἔστιν ἄλλο, εἰ μὴ τινὲς εἰσιν οἱ ταρασσοντες ὑμᾶς καὶ θέλοντες μεταστρέψαι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ.
- 8 ἀλλὰ καὶ ἐὰν ἡμεῖς ἢ ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ εὐαγγελίζηται [ὑμῖν] παρ' ὃ εὐηγγελισάμεθα ὑμῖν, ἀνάθεμα ἔστω. ὥς προειρήκαμεν, καὶ ἄρτι πάλιν λέγω, εἴ τις ὑμᾶς εὐαγγελί-
10 ζεται παρ' ὃ παρελάβετε, ἀνάθεμα ἔστω. ἄρτι γὰρ ἀνθρώπους πείθω ἢ τὸν Θεόν; ἢ ζητῶ ἀνθρώποις ἀρέσκειν; εἰ ἔτι ἀνθρώποις ἤρεσκον, Χριστοῦ δοῦλος οὐκ ἂν ἤμην.

13 Χριστοῦ] [WH] ὑμῶν.] + ἀμήν. ε: etiam + πρὸς Κορινθίους δευτέρα ἐγράφη ἀπὸ Φιλίππων τῆς Μακεδονίας, διὰ Τίτου καὶ Δουκᾶ. ε: + πρὸς Κορινθίους B. TrA

ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ] ἡ πρὸς Γαλάτας ἐπιστολὴ Παύλου ε
3 ἡμῶν] ante καὶ Κυρίου TrmWH(n.m.)Rm: [WH]m 4 περὶ] ὑπὲρ ε
LimWH(n.m.): C αἱ. τοῦ ἐνεστ.] ἐνεστ. αἱ. εE ■ καὶ ἐὰν] καὶ
WHa εὐαγγελίζηται] -σηται LnmTiB(n.m.)WHR ὑμῖν] ins ε Ln
Tr sed [Tr]m[Li]EABm[WH]R: Ti'B'R'm: ante εὐαγγ. TrmBm: ὑμᾶς Bm
10 εἰ] + γὰρ ε

Γνωρίζω γὰρ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον τὸ εὐαγγε- 11
λισθέν ὑπ' ἐμοῦ, ὅτι οὐκ ἔστιν κατὰ ἄνθρωπον. οὐδὲ 12
γὰρ ἐγὼ παρὰ ἀνθρώπου παρέλαβον αὐτὸ οὔτε ἐδιδάχθην,
ἀλλὰ δι' ἀποκαλύψεως Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἐκούσατε γὰρ 13
τὴν ἐμὴν ἀναστροφὴν ποτε ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ, ὅτι καθ'
ὑπερβολὴν ἐδίωκον τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ καὶ ἐπόρθουν
αὐτήν· καὶ προέκοπτον ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ ὑπὲρ πολλοὺς 14
συνηλικιώτας ἐν τῷ γένει μου, περισσοτέρως ζηλωτῆς
ὑπάρχων τῶν πατρικῶν μου παραδόσεων. ὅτε δὲ εὐδό- 15
κησεν [ὁ Θεὸς] ὁ ἀφορίσας με ἐκ κοιλίας μητρός μου καὶ
καλέσας διὰ τῆς χάριτος αὐτοῦ ἀποκαλύψαι τὸν Υἱὸν 16
αὐτοῦ ἐν ἐμοί, ἵνα εὐαγγελίζωμαι αὐτὸν ἐν τοῖς ἔθνεσιν, εὐ-
θέως οὐ προσανέθην σαρκὶ καὶ αἵματι· οὐδὲ ἀνῆλθον 17
εἰς Ἱεροσόλυμα πρὸς τοὺς πρὸ ἐμοῦ ἀποστόλους, ἀλλὰ
ἀπῆλθον εἰς Ἀραβίαν, καὶ πάλιν ὑπέστρεψα εἰς Δαμα-
σκόν.

Ἐπειτα μετὰ ἔτη τρία ἀνῆλθον εἰς Ἱεροσόλυμα ἱστορη- 18
σαι Κηφᾶν, καὶ ἐπέμεινα πρὸς αὐτὸν ἡμέρας δεκαπέντε.
ἕτερον δὲ τῶν ἀποστόλων οὐκ εἶδον, εἰ μὴ Ἰάκωβον τὸν 19
ἀδελφὸν τοῦ Κυρίου. ἃ δὲ γράφω ὑμῖν, ἰδοὺ ἐνώπιον 20
τοῦ Θεοῦ ὅτι οὐ ψεύδομαι. Ἐπειτα ἦλθον εἰς τὰ κλίματα 21
τῆς Συρίας καὶ τῆς Κιλικίας. ἤμην δὲ ἀγνοούμενος τῷ 22
προσώπῳ ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Ἰουδαίας ταῖς ἐν Χριστῷ·
μόνον δὲ ἀκούοντες ἦσαν ὅτι Ὁ διώκων ἡμᾶς ποτὲ νῦν 23
εὐαγγελίζεται τὴν πίστιν ἣν ποτε ἐπόρθει, καὶ ἐδόξα- 24
ζον ἐν ἐμοὶ τὸν Θεόν.

Ἐπειτα διὰ δεκατεσσάρων ἐτῶν πάλιν ἀνέβην εἰς Ἱερο- 2
σόλυμα μετὰ Βαρνάβα, συνπαλαβὼν καὶ Τίτον.

11 γὰρ] δὲ ς LnTiLi(a.m.)EB(a.m.)WH_m 12 οὐτε] οὐδὲ LnTrLimB_m
WH_m 15 εὐδόκησεν] ηὐδόκ. WH_a ὁ Θεός] ins ς [Ln]Tr sed [Tr]_m
EB_m[WH]R: TⁱLi^aA^b 17 ἀνῆλθον] ἀπῆλθον LnTrmLimEAB_m
ἀλλὰ] ἀλλ' ς: Er 18 τρία] ante ἔτη TiLimBWH Kηφᾶν] Πέ-
τρον ς 19 οὐκ εἶδον] οὐχ εἶδον WH_a 21 τῆς sec.] [WH]
1 συνπαρ.] συμπαρ. ς L^aTr

- 2 ἀνέβην δὲ κατὰ ἀποκάλυψιν· καὶ ἀνεθέμην αὐτοῖς τὸ εὐαγγέλιον ὃ κηρύσσω ἐν τοῖς ἔθνεσιν, κατ' ἰδίαν δὲ τοῖς δοκοῦ-
 3 σιν, μή πως εἰς κενὸν τρέχω ἢ ἔδραμον. ἀλλ' οὐδὲ Τίτος ὁ σὺν ἐμοί, Ἑλλήν ὢν, ἠναγκάσθη περιτμηθῆναι·
 4 διὰ δὲ τοὺς παρεισάκτους ψευδαδέλφους, οἵτινες παρεισηλ-
 5 θον κατασκοπῆσαι τὴν ἐλευθερίαν ἡμῶν ἣν ἔχομεν ἐν Χρι-
 6 στῷ Ἰησοῦ, ἵνα ἡμᾶς καταδουλώσουσιν· οἷς οὐδὲ πρὸς ὦραν εἴξαμεν τῇ ὑποταγῇ, ἵνα ἡ ἀλήθεια τοῦ εὐαγγελίου
 6 διαμείνῃ πρὸς ὑμᾶς. Ἀπὸ δὲ τῶν δοκούντων εἶναι τι (ὁποῖοί ποτε ἦσαν οὐδέν μοι διαφέρει, πρόσωπον Θεοῦ ἀνθρώπου οὐ λαμβάνει)—ἐμοὶ γὰρ οἱ δοκούντες οὐδέν
 7 προσανέθεντο· ἀλλὰ τοῦναντίον, ἰδόντες ὅτι πεπίστευ-
 8 μαί τὸ εὐαγγέλιον τῆς ἀκροβυστίας καθὼς Πέτρος τῆς
 8 περιτομῆς (ὃ γὰρ ἐνεργήσας Πέτρῳ εἰς ἀποστολὴν
 9 τῆς περιτομῆς ἐνήργησεν καὶ ἐμοὶ εἰς τὰ ἔθνη), καὶ γνόντες τὴν χάριν τὴν δοθεῖσάν μοι, Ἰάκωβος καὶ Κηφᾶς καὶ Ἰωάννης, οἱ δοκούντες στύλοι εἶναι, δεξιὰς ἔδωκαν ἐμοὶ καὶ Βαρνάβᾳ κοινωνίας, ἵνα ἡμεῖς εἰς τὰ ἔθνη αὐτοὶ δὲ εἰς
 10 τὴν περιτομήν· μόνον τῶν πτωχῶν ἵνα μνημονεύωμεν, ὃ καὶ ἐσπούδασα αὐτὸ τοῦτο ποιῆσαι.
 11 Ὅτε δὲ ἦλθεν Κηφᾶς εἰς Ἀντιόχειαν, κατὰ πρόσωπον
 12 αὐτῷ ἀντέστην, ὅτι κατεγνωσμένος ἦν. πρὸ τοῦ γὰρ ἐλθεῖν τινὰς ἀπὸ Ἰακώβου μετὰ τῶν ἐθνῶν συνήσθιν· ὅτε δὲ ἦλθον, ὑπέστειλλεν καὶ ἀφώριζεν ἑαυτὸν φοβούμενος
 13 τοὺς ἐκ περιτομῆς. καὶ συνυπεκρίθησαν αὐτῷ καὶ οἱ λοιποὶ Ἰουδαῖοι, ὥστε καὶ Βαρνάβας συναπήχθη αὐτῶν τῇ
 14 ὑποκρίσει. Ἀλλ' ὅτε εἶδον ὅτι οὐκ ὀρθοποδοῦσιν πρὸς τὴν ἀλήθειαν τοῦ εὐαγγελίου, εἶπον τῷ Κηφᾷ ἔμπροσθεν

4 καταδουλώσουσιν] -σονται ε 5 οἷς οὐδὲ] B^m διαμείνῃ] -μένη
 L^{na} 6 Θεός] pr ὁ Ti[B][WH] 8 καὶ ἐμοὶ] καὶ μοι LⁿTrEWH^a
 9 Ἰάκ. καὶ Κη.] Πέτρος καὶ Ἰάκ. B^m ἡμεῖς] + μὲν [Lⁿ] 11 Κη-
 φᾶς] Πέτρος ε(n.m.)B^m 12 ἦλθον] ἦλθεν LnTr(n.m.)LimB^m
 13 καὶ sec.] [Li][WH] 14 ὀρθοποδοῦσιν] -σι WH^a Κηφᾶ] Πέτρῳ
 ε(n.m.)B^m

πάντων, Εἰ σὺ Ἰουδαῖος ὑπάρχων ἐθνικῶς καὶ οὐκ Ἰουδαϊ-
κῶς ζῇς, πῶς τὰ ἔθνη ἀναγκάζεις Ἰουδαΐζειν; ἡμεῖς 15
φύσει Ἰουδαῖοι καὶ οὐκ ἐξ ἐθνῶν ἁμαρτωλοί, εἰδότες 16
δὲ ὅτι οὐ δικαιοῦται ἄνθρωπος ἐξ ἔργων νόμου, ἐὰν μὴ διὰ
πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἡμεῖς εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν
ἐπιστεῦσαμεν, ἵνα δικαιωθῶμεν ἐκ πίστεως Χριστοῦ καὶ
οὐκ ἐξ ἔργων νόμου· ὅτι ἐξ ἔργων νόμου οὐ δικαιωθήσεται
πᾶσα σὰρξ. εἰ δὲ ζητοῦντες δικαιωθῆναι ἐν Χριστῷ 17
εὐρέθημεν καὶ αὐτοὶ ἁμαρτωλοί, ἄρα Χριστὸς ἁμαρτίας
διάκονος; μὴ γένοιτο. εἰ γὰρ ἂ κατέλυσα ταῦτα πάλιν 18
οἰκοδομῶ, παραβάτην ἐμαυτὸν συνιστάνω. ἐγὼ γὰρ 19
διὰ νόμου νόμῳ ἀπέθανον, ἵνα Θεῷ ζήσω. Χριστῷ συνε-
σταύρωμαι· ζῶ δὲ οὐκέτι ἐγώ, ζῇ δὲ ἐν ἐμοὶ Χριστός· 20
ὃ δὲ νῦν ζῶ ἐν σαρκί, ἐν πίστει ζῶ τῇ τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ
τοῦ ἀγαπήσαντός με καὶ παραδόντος ἑαυτὸν ὑπὲρ ἐμοῦ.
οὐκ ἄθετῶ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ· εἰ γὰρ διὰ νόμου δικαιο- 21
σύνη, ἄρα Χριστὸς δωρεὰν ἀπέθανεν.

Ὡ ἀνόητοι Γαλάται, τίς ὑμᾶς ἐβάσκανεν, οἷς κατ' ὁ- 3
φθαλμοὺς Ἰησοῦς Χριστὸς προεγράφη ἐσταυρωμένος;
τοῦτο μόνον θέλω μαθεῖν ἀφ' ὑμῶν, ἐξ ἔργων νόμου τὸ 2
Πνεῦμα ἐλάβετε ἢ ἐξ ἀκοῆς πίστεως; οὕτως ἀνόητοί 3
ἐστε; ἐναρξάμενοι Πνεύματι νῦν σαρκὶ ἐπιτελείσθε;
τοσαῦτα ἐπάθετε εἰκῇ; εἰ γε καὶ εἰκῇ. ὁ οὖν ἐπιχορη- 4, 5
γῶν ὑμῖν τὸ Πνεῦμα καὶ ἐνεργῶν δυνάμεις ἐν ὑμῖν, ἐξ
ἔργων νόμου ἢ ἐξ ἀκοῆς πίστεως; καθὼς Ἀβραὰμ ἐπί- 6
στευσεν τῷ Θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην.
Γινώσχετε ἄρα ὅτι οἱ ἐκ πίστεως, οὗτοι υἱοὶ εἰσιν Ἀβραάμ. 7

ζῇς] ante καὶ οὐκ Ἰουδ. 5 οὐκ] οὐχ LnTiLiBWHm πῶς] τί 5
16 δὲ] 5^(n.m.) Ἰησοῦ] post Χριστοῦ Tr(n.m.)TiLimBWH Χρι-
στον] post Ἰησοῦν LnWHm ὅτι] διότι 5E ἐξ ἔργ. νόμου] post οὐ
δικαι. 5 17 ἄρα...διάκονος;] ἄρα...διάκονος. Ln 18 συνιστάνω]
συνίστημι 5 20 ζῶ δὲ] ζῶ δέ, R(n.m.): ζῶ δέ, 5 σφ Υἱοῦ τοῦ
Θεοῦ] θεοῦ καὶ χριστοῦ LnTr(n.m.)LimBm 1 ἐβάσκανεν] + τῇ ἀληθείᾳ
μὴ πείθεσθαι 5Bm: Scr προεγράφη] + ἐν ὑμῖν 5EBm 7 υἱοὶ εἰσιν]
εἰς. υἱ 5 LnMTrLimEA

- 8 προΐδουσα δὲ ἡ γραφὴ ὅτι ἐκ πίστεως δικαιοὶ τὰ ἔθνη ὁ
 Θεός, προευγγελίσαστο τῷ Ἀβραάμ ὅτι Ἐνευλογηθήσονται
 9 ἐν σοὶ πάντα τὰ ἔθνη. ὥστε οἱ ἐκ πίστεως εὐλο-
 10 γούνται σὺν τῷ πιστῷ Ἀβραάμ. Ὅσοι γὰρ ἐξ ἔργων
 νόμου εἰσὶν, ὑπὸ κατάραν εἰσὶν· γέγραπται γὰρ ὅτι Ἐπι-
 11 κατάρατος πᾶς ὃς οὐκ ἐμμένει πᾶσιν τοῖς γεγραμμένοις ἐν
 τῷ βιβλίῳ τοῦ νόμου τοῦ ποιῆσαι αὐτά. ὅτι δὲ ἐν
 12 νόμῳ οὐδεὶς δικαιούται παρὰ τῷ Θεῷ δῆλον· ὅτι Ὁ δίκαιος
 13 ἀλλ' Ὁ ποιήσας αὐτὰ ζήσεται ἐν αὐτοῖς. Χριστὸς
 ἡμᾶς ἐξηγόρασεν ἐκ τῆς κατάρας τοῦ νόμου γενόμενος
 ὑπὲρ ἡμῶν κατάρα· ὅτι γέγραπται, Ἐπικατάρατος πᾶς ὁ
 14 κρεμύμενος ἐπὶ ξύλου· ἵνα εἰς τὰ ἔθνη ἡ εὐλογία τοῦ
 Ἀβραάμ γένηται ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα τὴν ἐπαγγελίαν
 τοῦ Πνεύματος λάβωμεν διὰ τῆς πίστεως.
 15 Ἀδελφοί, κατὰ ἄνθρωπον λέγω· ὁμως ἀνθρώπου κεκυ-
 16 ρωμένην διαθήκην οὐδεὶς ἀθετεῖ ἢ ἐπιδιατάσσεται. τῷ
 δὲ Ἀβραάμ ἐρρέθησαν αἱ ἐπαγγελίαι, καὶ τῷ σπέρματι
 αὐτοῦ. οὐ λέγει, Καὶ τοῖς σπέρμασιν, ὡς ἐπὶ πολλῶν, ἀλλ'
 ὡς ἐφ' ἐνός, Καὶ τῷ σπέρματί σου, ὃς ἔστιν Χριστός.
 17 τοῦτο δὲ λέγω· διαθήκην προκεκυρωμένην ὑπὸ τοῦ Θεοῦ
 ὁ μετὰ τετρακόσια καὶ τριάκοντα ἔτη γεγονὼς νόμος οὐκ
 18 ἀκυροῖ εἰς τὸ καταργῆσαι τὴν ἐπαγγελίαν. εἰ γὰρ ἐκ
 νόμου ἡ κληρονομία, οὐκέτι ἐξ ἐπαγγελίας· τῷ δὲ Ἀβραάμ
 19 δι' ἐπαγγελίας κεχάρισται ὁ Θεός. Τί οὖν ὁ νόμος;
 τῶν παραβάσεων χάριν προστετέθη, ἄχρις οὗ ἔλθῃ τὸ
 σπέρμα ᾧ ἐπήγγελται, διαταγεὶς δι' ἀγγέλων ἐν χειρὶ
 20 μεσίτου. ὁ δὲ μεσίτης ἐνός οὐκ ἔστιν, ὁ δὲ Θεὸς εἰς

8 ἐνευλογ.] εὐλογ. Elz 10 ὅτι] ε^ο πᾶσιν] pr ἐν εL^a[Tr]_mEA :
 -σι WH_a 12 ἀλλ'] ἀλλὰ TrTiBWH_a αὐτὰ] + ἄνθρωπος ε
 13 ὅτι γέγραπται] γέγρα. γὰρ ε 14 Χρ. Ἰησ.] Ἰησ. Χρ. Tr(n.m.)Lim
 WH(n.m.) 16 ἐρρέθησαν] ἐρρήθ. ε : CE_r ἀλλ'] ἀλλὰ TrWH_a
 17 Θεοῦ] + εἰς Χριστὸν ε [E]B_m ἔτη] ante τετρ. καὶ τριά. ε
 19 οὐ] ἂν WH(n.m.)

ἐστίν. ὁ οὖν νόμος κατὰ τῶν ἐπαγγελιῶν τοῦ Θεοῦ; 21
μὴ γένοιτο. εἰ γὰρ ἐδόθη νόμος ὁ δυνάμενος ζωοποιῆσαι,
ὄντως ἐκ νόμου ἂν ἦν ἡ δικαιοσύνη. ἀλλὰ συνέκλεισεν 22
ἡ γραφή τὰ πάντα ὑπὸ ἁμαρτίαν, ἵνα ἡ ἐπαγγελία ἐκ πί-
στεως Ἰησοῦ Χριστοῦ δοθῇ τοῖς πιστεύουσιν.

Πρὸ τοῦ δὲ ἐλθεῖν τὴν πίστιν ὑπὸ νόμον ἐφρουρούμεθα 23
συνκλειόμενοι εἰς τὴν μέλλουσαν πίστιν ἀποκαλυφθῆναι.
ὥστε ὁ νόμος παιδαγωγὸς ἡμῶν γέγονεν εἰς Χριστόν, ἵνα 24
ἐκ πίστεως δικαιωθῶμεν. ἐλθούσης δὲ τῆς πίστεως 25
οὐκέτι ὑπὸ παιδαγωγόν ἐσμεν. Πάντες γὰρ υἱοὶ Θεοῦ 26
ἐστὲ διὰ τῆς πίστεως ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. ὅσοι γὰρ εἰς 27
Χριστὸν ἐβαπτίσθητε, Χριστὸν ἐνεδύσασθε. οὐκ ἐνι 28
Ἰουδαίῳ οὐδὲ Ἑλλήν, οὐκ ἐνι δοῦλος οὐδὲ ἐλεύθερος, οὐκ
ἐνι ἄρσεν καὶ θήλυ· πάντες γὰρ ὑμεῖς εἰς ἐστὲ ἐν Χριστῷ
Ἰησοῦ. εἰ δὲ ὑμεῖς Χριστοῦ, ἄρα τοῦ Ἀβραὰμ σπέρμα 29
ἐστέ, κατ' ἐπαγγελίαν κληρονόμοι.

Λέγω δέ, ἐφ' ὅσον χρόνον ὁ κληρονόμος νήπιός ἐστιν, 4
οὐδὲν διαφέρει δούλου κύριος πάντων ὢν, ἀλλὰ ὑπὸ 2
ἐπιτρόπους ἐστὶν καὶ οἰκονόμους ἄχρι τῆς προθεσμίας τοῦ
πατρὸς. οὕτως καὶ ἡμεῖς, ὅτε ἦμεν νήπιοι, ὑπὸ τὰ 3
στοιχεῖα τοῦ κόσμου ἦμεν δεδουλωμένοι· ὅτε δὲ ἦλθεν 4
τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἐξαπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν Υἱὸν
αὐτοῦ, γενόμενον ἐκ γυναικός, γενόμενον ὑπὸ νόμον,
ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον ἐξαγοράσῃ, ἵνα τὴν υἰοθεσίαν ἀπολά- 5
βωμεν. Ὅτι δὲ ἐστε υἱοί, ἐξαπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸ 6
Πνεῦμα τοῦ Υἱοῦ αὐτοῦ εἰς τὰς καρδίας ἡμῶν κράζον,
Ἀββὰ ὁ Πατήρ. ὥστε οὐκέτι εἰ δοῦλος, ἀλλὰ υἱός· 7
εἰ δὲ υἱός, καὶ κληρονόμος διὰ Θεοῦ.

21 τοῦ Θεοῦ] [Lⁿ] [Li] [WH] ἐκ νόμου] ἐν νόμῳ WH(n.m.) ἂν]
[Li]: ante ἐκ νόμου ε: post ἦν TiB[WH]_m 22 ὑπὸ] ὑφ' LⁿWH_a
23 συνκλειόμενοι] συγκ. εLⁿTrA: -κεκλεισμένοι εE 28 ἄρσεν] ἄρρ.
WH_a πάντες] ἅπαντ. TrTiLi_mAB 29 κατ'] pr καὶ ε: C: κατὰ TiB
2 ἐστίν] ἐστὶ WH 3 στοιχεῖα] -ία WH_a ἦμεν sec.] ἦμεθα TrmTiB
WH 6 ἡμῶν] ἡμ. ε B_m κράζον] κρά. ε EA Ἀββὰ] -βὰ WH
7 ἀλλὰ] ἀλλ ε: CScr διὰ Θεοῦ] Θεοῦ διὰ Χριστοῦ ε B_m

- 8 Ἀλλὰ τότε μὲν οὐκ εἰδότες Θεὸν ἐδουλεύσατε τοῖς
9 φύσει μὴ οὖσιν θεοῖς· νῦν δὲ γνόντες Θεόν, μᾶλλον
δὲ γνωσθέντες ὑπὸ Θεοῦ, πῶς ἐπιστρέφετε πάλιν ἐπὶ τὰ
ἀσθενῆ καὶ πτωχὰ στοιχεῖα, οἷς πάλιν ἄνωθεν δουλεύσαι
10 θέλετε; ἡμέρας παρατηρεῖσθε καὶ μῆνας καὶ καιροὺς
11 καὶ ἑνιαυτούς. φοβοῦμαι ὑμᾶς μὴ πως εἰκῇ κεκοπίακα
εἰς ὑμᾶς.
12 Γίνεσθε ὡς ἐγώ, ὅτι καὶ γὰρ ὡς ὑμεῖς, ἀδελφοί, δέομαι
13 ὑμῶν. οὐδὲν με ἡδικήσατε· οἴδατε δὲ ὅτι δι' ἀσθένειαν
14 τῆς σαρκὸς εὐηγγελισάμην ὑμῖν τὸ πρότερον, καὶ τὸν
πειρασμὸν ὑμῶν ἐν τῇ σαρκί μου οὐκ ἐξουθενήσατε οὐδὲ
ἐξεπτύσατε, ἀλλὰ ὡς ἄγγελον Θεοῦ ἐδέξασθέ με, ὡς Χρι-
15 στὸν Ἰησοῦν. ποῦ οὖν ὁ μακαρισμὸς ὑμῶν; μαρτυρῶ
γὰρ ὑμῖν ὅτι εἰ δυνατὸν τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν ἐξορύξαντες
16 ἐδώκατέ μοι. ὥστε ἐχθρὸς ὑμῶν γέγονα ἀληθεύων
17 ὑμῖν; Ζηλοῦσιν ὑμᾶς οὐ καλῶς, ἀλλὰ ἐκκλείσαι ὑμᾶς
18 θέλουσιν, ἵνα αὐτοὺς ζηλοῦτε. καλὸν δὲ ζηλοῦσθαι ἐν
καλῷ πάντοτε, καὶ μὴ μόνον ἐν τῷ παρεῖναί με πρὸς ὑμᾶς.
19 τέκνα μου, οὓς πάλιν ὠδίνω μέχρις οὗ μορφωθῇ Χριστὸς
20 ἐν ὑμῖν· ἤθελον δὲ παρεῖναι πρὸς ὑμᾶς ἄρτι καὶ ἀλ-
λάξαι τὴν φωνήν μου, ὅτι ἀποροῦμαι ἐν ὑμῖν.
21 Λέγετέ μοι, οἱ ὑπὸ νόμον θέλοντες εἶναι, τὸν νόμον οὐκ
22 ἀκούετε; γέγραπται γὰρ ὅτι Ἀβραὰμ δύο υἱοὺς ἔσχεν,
23 ἓνα ἐκ τῆς παιδίσκης καὶ ἓνα ἐκ τῆς ἐλευθέρας. ἀλλ' ὁ
μὲν ἐκ τῆς παιδίσκης κατὰ σάρκα γεγέννηται, ὁ δὲ ἐκ τῆς
24 ἐλευθέρας διὰ τῆς ἐπαγγελίας. αἰνὰ ἐστὶν ἀλληγο-

8 φύ. μὴ] μὴ φύ. ς οὖσιν] -σι LnWH ■ στοιχεῖα] -ία WH_a
δουλεύσαι] -εύειν ς Ln Tr m Li E A WH m R 10 ἑνιαυτούς.] ἑνιαυτούς; Ln
Ti Li B 12 ὑμεῖς,] ὑμεῖς. Tr 14 ὑμῶν] μου τὸν ς Bm μου]
μου. Ln σφ ἀλλὰ] ἀλλ' ς 15 ποῦ] τίς ς (n.m.) Lim EBm: J (n.m.)
οὖν] + ἦν ς (n.m.) Bm ἐδώκατε] pr ἂν ς 17 ὑμᾶς sec.] ἡμᾶς Elz J m
18 ζηλοῦσθαι] -σθε Tr m: pr τὸ ς E ὑμᾶς.] ὑμᾶς, Ln Tr Li WH
19 τέκνα] τεκνία ς Ln Li (n.m.) E A B m WH (n.m.) R μέχρις] ἄχρις ς Ln Lim
EA 21 ἀκούετε] ἀναγινώσκετε L m 23 ἀλλ'] ἀλλὰ Tr
μὲν] [Ln] [Tr] m [Li] [WH] διὰ τῆς ἐπ.] δι' ἐπ. Tr WH (n.m.) R

ρούμενα· αὐται γάρ εἰσιν δύο διαθήκαι· μία μὲν ἀπὸ ὅρους
Σινᾶ, εἰς δουλείαν γεννώσα, ἣτις ἐστὶν Ἄγαρ. τὸ γὰρ 25
[Ἄγαρ] Σινᾶ ὅρος ἐστὶν ἐν τῇ Ἀραβίᾳ, συνστοιχεῖ δὲ τῇ
νῦν Ἱερουσαλήμ· δουλεύει γὰρ μετὰ τῶν τέκνων αὐτῆς.
ἡ δὲ ἄνω Ἱερουσαλήμ ἐλευθέρα ἐστίν, ἣτις ἐστὶν μήτηρ 26
ἡμῶν. γέγραπται γάρ, Εὐφράνθητι, στεῖρα ἡ οὐ τί- 27
κτουσα, ῥῆξον καὶ βόησον, ἡ οὐκ ὠδίνουσα· ὅτι πολλὰ τὰ
τέκνα τῆς ἐρήμου μᾶλλον ἢ τῆς ἐχούσης τὸν ἄνδρα.
Ἑμεῖς δέ, ἀδελφοί, κατὰ Ἰσαὰκ ἐπαγγελίας τέκνα ἐστέ. 28
ἀλλ' ὥσπερ τότε ὁ κατὰ σάρκα γεννηθεὶς ἐδίωκεν τὸν κατὰ 29
Πνεῦμα, οὕτως καὶ νῦν. ἀλλὰ τί λέγει ἡ γραφή; Ἐκ- 30
βαλε τὴν παιδίσκην καὶ τὸν υἱὸν αὐτῆς, οὐ γὰρ μὴ κληρο-
νομήσει ὁ υἱὸς τῆς παιδίσκης μετὰ τοῦ υἱοῦ τῆς ἐλευθέρας.
διό, ἀδελφοί, οὐκ ἐσμεν παιδίσκης τέκνα ἀλλὰ τῆς ἐλευ- 31
θέρας. τῇ ἐλευθερίᾳ ἡμᾶς Χριστὸς ἡλευθέρωσεν· στή- 5
κετε οὖν, καὶ μὴ πάλιν ζυγῷ δουλείας ἐνέχεσθε.

Ἴδε ἐγὼ Παῦλος λέγω ὑμῖν ὅτι ἐὰν περιτέμνησθε 2
Χριστὸς ὑμᾶς οὐδὲν ὠφελήσει. μαρτύρομαι δὲ πάλιν 3
παντὶ ἀνθρώπῳ περιτεμνομένῳ ὅτι ὀφειλέτης ἐστὶν ὅλον
τὸν νόμον ποιῆσαι. κατηργήθητε ἀπὸ Χριστοῦ οἵτινες 4
ἐν νόμῳ δικαιοῦσθε· τῆς χάριτος ἐξεπέσατε. ἡμεῖς γὰρ 5
Πνεύματι ἐκ πίστεως ἐλπίδα δικαιοσύνης ἀπεκδεχόμεθα.
ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ οὔτε περιτομή τι ἰσχύει οὔτε ἀκρο- 6
βυστία, ἀλλὰ πίστις δι' ἀγάπης ἐνεργουμένη. Ἐτρέ- 7
χετε καλῶς· τίς ὑμᾶς ἐνέκοψεν ἀληθείᾳ μὴ πείθεσθαι;

24 δύο] pr αἱ 5: E^r δουλείαν] -λίαν TiBWH^a 24, 25 Σινᾶ bis]
-νὰ WH Ἄγαρ bis] Ἄγ. WH 25 γὰρ pri.] δὲ L^{nm}TrmAmBm
WH(a.m.)R(a.m.) Ἄγαρ] ins 5 L^{nm}[Tr]EABmWHR: Ln°Ti°Li°B°WH°m
R°m συνστ.] συνστ. 5 LnTrA γὰρ sec.] δὲ 5(a.m.) 26 ἡμῶν]
pr πάντων 5 (a.m.)[L^{nm}Bm 28 ἡμεῖς...ἐστέ] ἡμεῖς...ἐσμέν 5(a.m.)Trm
LimBmWH(a.m.)R(a.m.) 29 ἐδίωκεν]-κε WH 30 κληρονομ.] -ση
5 L^{nm}A 31 διό] ἄρα 5Bm: ἄρα οὖν Bm: ἡμεῖς δέ Bm ἐλευθέρας.]
ἐλευθέρας Li(a.m.) 1 τῇ ἐλευθ.] + οὖν 5(a.m.)[Bm: etiam + ἡ 5(a.m.)
Li(a.m.)EBm ἡμᾶς] post Χριστὸς 5 στήκετε] στήκετε E οὖν]
5°(a.m.)B°m δουλείας]-λίας TiBWH^a 4 Χριστοῦ] pr τοῦ 5 E[A]
6 Ἰησοῦ] [Li][WH] 7 καλῶς]-ὦν Ln σφ ἐνέκοψεν] ἀνέκοψε
5 Jm: C5mJ ἀληθείᾳ] pr τῇ 5 LnE[A]R

- 8, 9 ἡ πεισμονὴ οὐκ ἐκ τοῦ καλοῦντος ὑμᾶς. μικρὰ ζύμη
10 ὅλον τὸ φύραμα ζυμοῦ. ἐγὼ πέποιθα εἰς ὑμᾶς ἐν Κυρίῳ
ὅτι οὐδὲν ἄλλο φρονήσετε· ὁ δὲ ταρασσὼν ὑμᾶς βαστάσει
11 τὸ κρίμα, ὅστις ἐὰν ᾖ. ἐγὼ δέ, ἀδελφοί, εἰ περιτομὴν
ἔτι κηρύσσω, τί ἔτι διώκομαι; ἄρα κατήργηται τὸ σκάν-
12 δαλον τοῦ σταυροῦ. ὄφελον καὶ ἀποκόψονται οἱ ἀνα-
στατοῦντες ὑμᾶς.
13 Ὑμεῖς γὰρ ἐπ' ἐλευθερίᾳ ἐκλήθητε, ἀδελφοί· μόνον μὴ
τὴν ἐλευθερίαν εἰς ἀφορμὴν τῇ σαρκί, ἀλλὰ διὰ τῆς ἀγά-
14 πης δουλεύετε ἀλλήλοις. ὁ γὰρ πᾶς νόμος ἐν ἐνὶ λόγῳ
πεπλήρωται, ἐν τῷ Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυ-
15 τόν. εἰ δὲ ἀλλήλους δάκνετε καὶ κατεσθίετε, βλέπετε
μὴ ὑπ' ἀλλήλων ἀναλωθῇτε.
16 Λέγω δέ, Πνεύματι περιπατεῖτε, καὶ ἐπιθυμίαν σαρκὸς
17 οὐ μὴ τελέσητε. ἡ γὰρ σὰρξ ἐπιθυμεῖ κατὰ τοῦ Πνεύ-
ματος τὸ δὲ Πνεῦμα κατὰ τῆς σαρκὸς, ταῦτα γὰρ ἀλλήλοις
18 ἀντίκειται, ἵνα μὴ ᾧ ἐὰν θέλητε ταῦτα ποιῇτε. εἰ δὲ
19 Πνεύματι ἄγεσθε, οὐκ ἐστὲ ὑπὸ νόμον. Φανερὰ δέ
ἐστὶν τὰ ἔργα τῆς σαρκὸς, ἅτινα ἐστὶν πορνεία, ἀκαθαρσία,
20 ἀσέλγεια, εἰδωλολατρεία, φαρμακεία, ἔχθραι, ἔρις,
21 ζῆλος, θυμοί, ἐριθείαι, διχοστασίαι, αἰρέσεις, φθόνοι,
[φόνοι,] μέθαι, κῶμοι, καὶ τὰ ὅμοια τούτοις· ᾧ προλέγω
ὑμῖν, καθὼς προεῖπον, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες βα-
22 σιλείαν Θεοῦ οὐ κληρονομήσουσιν. Ὁ δὲ καρπὸς τοῦ
Πνεύματος ἐστὶν ἀγάπη, χαρά, εἰρήνη, μακροθυμία, χρη-
23 στότης, ἀγαθωσύνη, πίστις, πραύτης, ἐγκράτεια· κατὰ
24 τῶν τοιούτων οὐκ ἐστὶν νόμος. οἱ δὲ τοῦ Χριστοῦ Ἰη-
σοῦ τὴν σάρκα ἐσταύρωσαν σὺν τοῖς παθήμασιν καὶ ταῖς

10 ἐγὼ] + δὲ [Ln] ἐὰν] ἂν ς LnE 14 πεπλήρωται] πληροῦται ς
σεαυτὸν] ἐαν. ς 15 ὑπ'] ὑπὸ ς EA 17 γὰρ sec.] δὲ ς ἀλλή-
λοις] post ἀντίκ. ς ἐὰν] [Ln]: ἂν ς EWH_a 19 πορνεία] pr μοι-
χεία, ς Bm 20 εἰδωλολατρεία] -τρία WH φαρμακεία] -κία WH
ἐρις] ἔρεις ς Lim WHm: ErJ ζῆλος] ζῆλοι ς WHmR ἐριθείαι] -θείαι WH
21 φόνοι] ins ς [Ln] [Tr] [Li] E[A] [B]: Ti^o WH^o R^o καθὼς] + καὶ ς [Ln]
[Li] EA[B] WHm 24 Ἰησοῦ] ς [Ln] E^o παθήμασιν] -σι WH_a

ἐπιθυμίαις. Εἰ ζῶμεν Πνεύματι, Πνεύματι καὶ στοι- 25
χῶμεν. μὴ γινώμεθα κενόδοξοι, ἀλλήλους προκαλού- 26
μενοι, ἀλλήλοις φθονοῦντες.

Ἀδελφοί, ἐὰν καὶ προλημφθῇ ἄνθρωπος ἐν τινι παρα- 1
πτώματι, ὑμεῖς οἱ πνευματικοὶ καταρτίζετε τὸν τοιοῦτον ἐν
πνεύματι πραΰτητος, σκοπῶν σεαυτὸν μὴ καὶ σὺ πειρα-
σθῆς. ἀλλήλων τὰ βάρη βαστάζετε, καὶ οὕτως ἀνα- 2
πληρώσατε τὸν νόμον τοῦ Χριστοῦ. εἰ γὰρ δοκεῖ τις 3
εἶναι τι μὴδὲν ὦν, φρεναπατᾷ ἑαυτόν. τὸ δὲ ἔργον 4
ἑαυτοῦ δοκιμαζέτω ἕκαστος, καὶ τότε εἰς ἑαυτὸν μόνον τὸ
καύχημα ἔξει, καὶ οὐκ εἰς τὸν ἕτερον. ἕκαστος γὰρ τὸ 5
ἴδιον φορτίον βαστάσει. κοινωνεῖτω δὲ ὁ κατηχούμενος 6
τὸν λόγον τῷ κατηχούντι ἐν πάσιν ἀγαθοῖς. Μὴ πλα- 7
νᾷσθε· Θεὸς οὐ μυκτηρίζεται. ὁ γὰρ ἐὰν σπείρῃ ἄνθρωπος,
τοῦτο καὶ θερίσει. ὅτι ὁ σπείρων εἰς τὴν σάρκα ἑαυτοῦ 8
ἐκ τῆς σαρκὸς θερίσει φθοράν, ὁ δὲ σπείρων εἰς τὸ Πνεῦμα
ἐκ τοῦ Πνεύματος θερίσει ζωὴν αἰώνιον. τὸ δὲ καλὸν 9
ποιοῦντες μὴ ἐγκακῶμεν· καιρῷ γὰρ ἰδίῳ θερίσομεν μὴ
ἐκλυόμενοι. ἄρα οὖν ὡς καιρὸν ἔχομεν, ἐργαζόμεθα τὸ 10
ἀγαθὸν πρὸς πάντας, μάλιστα δὲ πρὸς τοὺς οἰκείους τῆς
πίστεως.

Ἴδετε πηλίκους ὑμῖν γράμμασιν ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρί. 11
ὅσοι θέλουσιν εὐπροσωπῆσαι ἐν σαρκί, οὗτοι ἀναγκάζουσιν 12
ὑμᾶς περιτέμνεσθαι, μόνον ἵνα τῷ σταυρῷ τοῦ Χριστοῦ
μὴ διώκωνται. οὐδὲ γὰρ οἱ περιτεμνόμενοι αὐτοὶ νόμον 13
φυλάσσουσιν· ἀλλὰ θέλουσιν ὑμᾶς περιτέμνεσθαι ἵνα ἐν
τῇ ὑμετέρα σαρκὶ καυχῆσωνται. ἐμοὶ δὲ μὴ γένοιτο 14
καυχᾶσθαι εἰ μὴ ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ

26 ἀλλήλοις] -λους Ln(n.m.) Trm Li(n.m.) WHm 2 ἀναπληρώσατε] -σετε
Ln(n.m.) Trm Ti Li(n.m.) EB(n.m.) 3 ἑαυτόν] ante φρεναπ. 5 4 ἕκα-
στος] [WH] 7 ἐὰν] ἂν Ln Tr WHa 9 ἐγκακῶμεν] ἐκκ. 5 Bm: ἐνκ.
Ti EB WH(n.a.) 10 ἔχομεν] ἔχω. Ti Bm WH ἐργαζόμεθα] -όμεθα Bm
11 πηλίκους] ἡλίκ. WHm 12 μὴ] ante τῷ στ. τοῦ Χρ. 5 Χριστοῦ] +
[Ἰησοῦ] — (sic) WH διώκωνται] -κοντ. Ln m Ti Bm WHa 13 περιτε-
μνόμενοι] -τετμημέ. Ln(n.m.) Trm Bm WHm Rm 14 καυχᾶσθαι] -ήσασ. Ln m

- Χριστοῦ, δι' οὗ ἐμοὶ κόσμος ἐσταύρωται, καὶ γὰρ κόσμῳ.
 15 οὔτε γὰρ περιτομή τι ἔστιν οὔτε ἀκροβυστία, ἀλλὰ καινὴ
 16 κτίσις. καὶ ὅσοι τῷ κανόνι τούτῳ στοιχήσουσιν, εἰρήνην
 ἐπ' αὐτοὺς καὶ ἔλεος, καὶ ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ τοῦ Θεοῦ.
 17 Τοῦ λοιποῦ κόπους μοι μηδεὶς παρεχέτω· ἐγὼ γὰρ τὰ
 στίγματα τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματί μου βαστάζω.
 18 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ
 πνεύματος ὑμῶν, ἀδελφοί· ἀμήν.

ς Ln Tr Ti E
A B WH R

ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ.

- 1 Παῦλος ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος Θεοῦ
 τοῖς ἀγίοις τοῖς οὖσιν [ἐν Ἐφέσῳ] καὶ πιστοῖς ἐν Χριστῷ
 2 Ἰησοῦ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ Πατρὸς ἡμῶν
 καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.
 3 Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς καὶ Πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
 Χριστοῦ, ὁ εὐλογήσας ἡμᾶς ἐν πάσῃ εὐλογίᾳ πνευματικῇ
 4 ἐν τοῖς ἐπουρανίοις ἐν Χριστῷ, καθὼς ἐξελέξατο ἡμᾶς
 ἐν αὐτῷ πρὸ καταβολῆς κόσμου, εἶναι ἡμᾶς ἁγίους καὶ
 5 ἀμώμους κατενώπιον αὐτοῦ ἐν ἀγάπῃ, προορίσας ἡμᾶς
 εἰς υἱοθεσίαν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς αὐτόν, κατὰ τὴν εὐ-
 6 δοκίαν τοῦ θελήματος αὐτοῦ, εἰς ἔπαινον δόξης τῆς
 χάριτος αὐτοῦ ἧς ἐχαρίτωσεν ἡμᾶς ἐν τῷ Ἅγαπηνμένῳ·
 7 ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ, τὴν
 ἄφεσιν τῶν παραπτωμάτων, κατὰ τὸ πλοῦτος τῆς χάριτος

κόσμῳ] pr τῷ ς 15 οὔτε γὰρ] ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ οὔτε ς Ln Tr m Bm
 ἔστιν] ισχύει ς 16 στοιχήσουσιν] -χοῦσιν L m E 17 Ἰησοῦ] pr
 Κυρίου ς 18 ἡμῶν] [WH] ἀμήν.] + πρὸς Γαλάτας ἐγράφη ἀπὸ
 Ῥώμης. ς: + πρὸς Γαλάτας. Tr A

ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ] + ἐπιστολὴ Παύλου ς 1 Χριστοῦ] post
 Ἰησοῦ ς L m ἐν Ἐφέσῳ] ins ς Ln Tr sed [Tr] m [Ti] [E] [A] [B] [WH]:
 B^m R^m 3 ἐν Χριστῷ] — ἐν ς: ς m CE Lz 4 ἐν ἀγάπῃ.] , ἐν ἀγάπῃ
 Ln Tr m Ti E B R m □ ἧς] ἐν ἧ ς (a. m.) E B m 7 τὸ πλοῦτος] τὸν
 πλοῦτον ς

αὐτοῦ, ἥς ἐπερίσσευσεν εἰς ἡμᾶς ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ 8
φρονήσει, γνωρίσας ἡμῖν τὸ μυστήριον τοῦ θελήματος 9
αὐτοῦ, κατὰ τὴν εὐδοκίαν αὐτοῦ, ἣν προέθετο ἐν αὐτῷ
εἰς οἰκονομίαν τοῦ πληρώματος τῶν καιρῶν, ἀνακεφαλαιώ- 10
σασθαι τὰ πάντα ἐν τῷ Χριστῷ, τὰ ἐπὶ τοῖς οὐρανοῖς καὶ
τὰ ἐπὶ τῆς γῆς· ἐν αὐτῷ, ἐν ᾧ καὶ ἐκληρώθημεν, προ- 11
ορισθέντες κατὰ πρόθεσιν τοῦ τὰ πάντα ἐνεργοῦντος κατὰ
τὴν βουλὴν τοῦ θελήματος αὐτοῦ, εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς 12
εἰς ἔπαινον δόξης αὐτοῦ τοὺς προηλπικότας ἐν τῷ Χριστῷ·
ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖς, ἀκούσαντες τὸν λόγον τῆς ἀληθείας, τὸ 13
εὐαγγέλιον τῆς σωτηρίας ὑμῶν,—ἐν ᾧ καὶ πιστεύσαντες
ἐσφραγίσθητε τῷ Πνεύματι τῆς ἐπαγγελίας τῷ Ἀγίῳ,
ὃ ἐστὶν ἄρραβὼν τῆς κληρονομίας ἡμῶν, εἰς ἀπολύτρωσιν 14
τῆς περιποιήσεως, εἰς ἔπαινον τῆς δόξης αὐτοῦ.

Διὰ τοῦτο καὶ γὰρ, ἀκούσας τὴν καθ' ὑμᾶς πίστιν ἐν τῷ 15
Κυρίῳ Ἰησοῦ καὶ [τὴν ἀγάπην] τὴν εἰς πάντας τοὺς
ἀγίους, οὐ παύομαι εὐχαριστῶν ὑπὲρ ὑμῶν, μνεῖαν 16
ποιούμενος ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου, ἵνα ὁ Θεὸς τοῦ 17
Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ Πατὴρ τῆς δόξης, δώῃ
ὑμῖν πνεῦμα σοφίας καὶ ἀποκαλύψεως ἐν ἐπιγνώσει αὐτοῦ,
πε φωτισμένους τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς καρδίας ὑμῶν, εἰς τὸ 18
εἰδέναι ὑμᾶς τίς ἐστὶν ἡ ἐλπίς τῆς κλήσεως αὐτοῦ, τίς ὁ
πλοῦτος τῆς δόξης τῆς κληρονομίας αὐτοῦ ἐν τοῖς ἀγίοις,
καὶ τί τὸ ὑπερβάλλον μέγεθος τῆς δυνάμεως αὐτοῦ εἰς 19
ἡμᾶς τοὺς πιστεύοντας κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ κράτους
τῆς ἰσχύος αὐτοῦ, ἣν ἐνήργησεν ἐν τῷ Χριστῷ ἐγείρας 20
αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, καὶ καθίσας ἐν δεξιᾷ αὐτοῦ ἐν τοῖς ἐπου-
ρανίοις ὑπεράνω πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας καὶ δυνά- 21

9 αὐτῷ] αὐ. EA 10 τά sec.] + τε ε: CEr ἐπὶ πρὶ.] ἐν ε Ln m E
11 ἐκληρώθημεν] ἐκλήθημεν Ln Bm 12 δόξης] pr τῆς ε: C 14 ὅ]
ὅς ε Tr(n.m.) Ti EB(n.m.) WHm 15 τὴν ἀγάπην] ins ε Tr sed [Tr]m Ti E[A]
BRm: Ln° B° m WH° R° 16 μνεῖαν] + ὑμῶν ε E 17 δώῃ] δώῃ Ln
WHm: δῶ WHm 18 καρδίας] διανοίας ε: C sm ὑμῶν] [WH]
τίς sec.] pr καὶ ε E 20 ἐνήργησεν] -κεν Ln Tr m Ti A WH(n.m.) κα-
θίσας] ἐκάθισεν ε(n.m.) E : + αὐτὸν Ti[B] ἐπουρανοῖς] οὐρανοῖς Ln(n.m.)

- μεως καὶ κυριότητος καὶ παντὸς ὀνόματος ὀνομαζομένου οὐ
μόνον ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι·
- 22 καὶ πάντα ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ αὐτὸν ἔδω-
- 23 κεν κεφαλὴν ὑπὲρ πάντα τῇ ἐκκλησίᾳ, ἣτις ἐστὶν τὸ
σῶμα αὐτοῦ, τὸ πλήρωμα τοῦ τὰ πάντα ἐν πᾶσιν πληρου-
μένου.
- 2 Καὶ ὑμᾶς ὄντας νεκροὺς τοῖς παραπτώμασιν καὶ ταῖς
2 ἁμαρτίαις ὑμῶν, ἐν αἷς ποτὲ περιεπατήσατε κατὰ τὸν
αἰῶνα τοῦ κόσμου τούτου, κατὰ τὸν ἄρχοντα τῆς ἐξουσίας
τοῦ αἵματος, τοῦ πνεύματος τοῦ νῦν ἐνεργούντος ἐν τοῖς υἱοῖς
3 τῆς ἀπειθείας· ἐν οἷς καὶ ἡμεῖς πάντες ἀνεστράφημέν
ποτε ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῆς σαρκὸς ἡμῶν, ποιοῦντες τὰ
θελήματα τῆς σαρκὸς καὶ τῶν διανοιῶν, καὶ ἡμεθα τέκνα
4 φύσει ὀργῆς, ὥς καὶ οἱ λοιποί·— ὁ δὲ Θεός, πλούσιος
ὢν ἐν ἐλέει, διὰ τὴν πολλὴν ἀγάπην αὐτοῦ ἦν ἡγάπησεν
5 ἡμᾶς, καὶ ὄντας ἡμᾶς νεκροὺς τοῖς παραπτώμασιν
συνεζωοποίησεν τῷ Χριστῷ (χάριτί ἐστε σεσωσμένοι),
6 καὶ συνήγειρεν καὶ συνεκάθισεν ἐν τοῖς ἐπουρανίοις ἐν
7 Χριστῷ Ἰησοῦ· ἵνα ἐνδείξῃται ἐν τοῖς αἰῶσιν τοῖς
ἐπερχομένοις τὸ ὑπερβάλλον πλοῦτος τῆς χάριτος αὐτοῦ
8 ἐν χρηστότητι ἐφ' ἡμᾶς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. τῇ γὰρ
χάριτί ἐστε σεσωσμένοι διὰ πίστεως· καὶ τοῦτο οὐκ ἐξ
9 ὑμῶν, Θεοῦ τὸ δῶρον· οὐκ ἐξ ἔργων, ἵνα μὴ τις καυχῇ-
10 σται. αὐτοῦ γὰρ ἐσμεν ποίημα, κτισθέντες ἐν Χρι-
στῷ Ἰησοῦ ἐπὶ ἔργοις ἀγαθοῖς, οἷς προητοίμασεν ὁ Θεὸς
ἵνα ἐν αὐτοῖς περιπατήσωμεν.
- 11 Διὸ μνημονεύετε ὅτι ποτὲ ὑμεῖς τὰ ἔθνη ἐν σαρκί, οἱ
λεγόμενοι ἀκροβυστία ὑπὸ τῆς λεγομένης περιτομῆς ἐν
12 σαρκὶ χείροποίητον, ὅτι ἦτε τῷ καιρῷ ἐκείνῳ χωρὶς
22 ἔδωκεν] -κε WH_a 23 τὰ] ε': C πᾶσιν] -σι WH_a πλη-
ρουμένου.] -μένου, Ln 1 ὑμῶν] ε'(n.m.)(A) 2 ἀπειθείας] -θείας
WH 3 ἡμεθα] ἡμεν L^hE τέκνα] post φύσει LnTrm 5 τῷ
Χρ.] pr ἐν [Ln]W^mRm 7 τὸ ὑπ. πλοῦτος] τὸν ὑπερβάλλοντα πλοῦ-
τον ε 8 πίστεως] pr τῆς ε[A] 11 ποτὲ] post ὑμεῖς ε 12 τῷ
καιρῷ] pr ἐν ε

Χριστοῦ, ἀπηλλοτριωμένοι τῆς πολιτείας τοῦ Ἰσραὴλ καὶ
ξένοι τῶν διαθηκῶν τῆς ἐπαγγελίας, ἐλπίδα μὴ ἔχοντες
καὶ ἄθεοι ἐν τῷ κόσμῳ. νυνὶ δὲ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ 13
ὑμεῖς οἱ ποτε ὄντες μακρὰν ἐγενήθητε ἐγγὺς ἐν τῷ αἵματι
τοῦ Χριστοῦ. Αὐτὸς γάρ ἐστιν ἡ εἰρήνη ἡμῶν, ὁ ποιή- 14
σας τὰ ἀμφότερα ἐν καὶ τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ
λύσας, τὴν ἔχθραν ἐν τῇ σαρκὶ αὐτοῦ τὸν νόμον τῶν 15
ἐντολῶν ἐν δόγμασιν καταργήσας· ἵνα τοὺς δύο κτίσῃ ἐν
αὐτῷ εἰς ἓνα καινὸν ἄνθρωπον, ποιῶν εἰρήνην, καὶ ἀπο- 16
καταλλάξῃ τοὺς ἀμφοτέρους ἐν ἐνὶ σώματι τῷ Θεῷ διὰ
τοῦ σταυροῦ, ἀποκτείνας τὴν ἔχθραν ἐν αὐτῷ· καὶ ἐλ- 17
θὼν εὐηγγελίσατο εἰρήνην ὑμῖν τοῖς μακρὰν καὶ εἰρήνην
τοῖς ἐγγύς· ὅτι δι' αὐτοῦ ἔχομεν τὴν προσαγωγὴν οἱ 18
ἀμφότεροι ἐν ἐνὶ Πνεύματι πρὸς τὸν Πατέρα. Ἄρα οὖν 19
οὐκέτι ἐστὲ ξένοι καὶ πάροικοι, ἀλλὰ ἐστε συνπολίται τῶν
ἁγίων καὶ οἰκέοι τοῦ Θεοῦ, ἐποικοδομηθέντες ἐπὶ τῷ 20
θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων καὶ προφητῶν, ὄντος ἀκρογω-
νιαίου αὐτοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ, ἐν ᾧ πᾶσα οἰκοδομὴ 21
συναρμολογουμένη αὖξαι εἰς ναὸν ἅγιον ἐν Κυρίῳ, ἐν 22
ᾧ καὶ ὑμεῖς συνοικοδομεῖσθε εἰς κατοικητήριον τοῦ Θεοῦ
ἐν Πνεύματι.

Τούτου χάριν ἐγὼ Παῦλος ὁ δέσμιος τοῦ Χριστοῦ Ἰη- 3
σοῦ ὑπὲρ ὑμῶν τῶν ἐθνῶν— εἴ γε ἡκούσατε τὴν οἰκο- 2
νομίαν τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ τῆς δοθείσης μοι εἰς ὑμᾶς,
ὅτι κατὰ ἀποκάλυψιν ἐγνωρίσθη μοι τὸ μυστήριον, καθὼς 3
προέγραψα ἐν ὀλίγῳ, πρὸς ὃ δύνασθε ἀναγινώσκοντες 4
νοῆσαι τὴν σύνεσίν μου ἐν τῷ μυστηρίῳ τοῦ Χριστοῦ,
ὃ ἐτέrais γενεαῖς οὐκ ἐγνωρίσθη τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων, 5

πολιτείας] -τίας WH^a 13 ἐγγύς] ante ἐγεν. ς E 14 ἔχθραν] ἔχ-
θραν, TrTiEAB 15 αὐτῷ] ἐαυτῷ ς JmEB(sic vult): αὐ. WH
17 εἰρήνην sec.] ς° 19 ἀλλά] ἀλλ' LⁿEWH^a ἐστε] ς° συν-
πολίται] συμπ. ς LⁿTr 20 Χριστοῦ] post Ἰησοῦ ς E 21 οἰκοδο-
μῇ] pr ἡ ς Bm: CEr 1 Ἰησοῦ] Ti[A]B° 3 ὅτι] [Lⁿ][WH]
ἐγνωρίσθη] ἐγνώρισε ς(n.m.) 5 ἐτέrais] pr ἐν ς: CErsm

- ὥς νῦν ἀπεκαλύφθη τοῖς ἁγίοις ἀποστόλοις αὐτοῦ καὶ
 6 προφήταις ἐν Πνεύματι· εἶναι τὰ ἔθνη συνκληρονόμα
 καὶ σύνσωμα καὶ συνμέτοχα τῆς ἐπαγγελίας ἐν Χριστῷ
 7 Ἰησοῦ διὰ τοῦ εὐαγγελίου, οὗ ἐγενήθη διáκονος κατὰ
 τὴν δωρεὰν τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ τῆς δοθείσης μοι κατὰ
 8 τὴν ἐνέργειαν τῆς δυνάμεως αὐτοῦ. ἐμοὶ τῷ ἐλαχιστο-
 τέρῳ πάντων ἁγίων ἐδόθη ἡ χάρις αὕτη, τοῖς ἔθνεσιν εὐαγ-
 γελίσασθαι τὸ ἀνεξιχνίαστον πλοῦτος τοῦ Χριστοῦ,
 9 καὶ φωτίσαι [πάντας] τίς ἡ οἰκονομία τοῦ μυστηρίου τοῦ
 ἀποκεκρυμμένου ἀπὸ τῶν αἰώνων ἐν τῷ Θεῷ τῷ τὰ πάντα
 10 κτίσαντι, ἵνα γνωρισθῇ νῦν ταῖς ἀρχαῖς καὶ ταῖς ἐξου-
 σίαις ἐν τοῖς ἐπουρανίοις διὰ τῆς ἐκκλησίας ἡ πολυποί-
 11 κλος σοφία τοῦ Θεοῦ, κατὰ πρόθεσιν τῶν αἰώνων ἣν
 12 ἐποίησεν ἐν τῷ Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, ἐν ᾧ
 ἔχομεν τὴν παρρησίαν καὶ προσαγωγὴν ἐν πεποιθήσει διὰ
 13 τῆς πίστεως αὐτοῦ. διὸ αἰτοῦμαι μὴ ἐνκακεῖν ἐν ταῖς
 θλίψεσίν μου ὑπὲρ ὑμῶν, ἧτις ἐστὶν δόξα ὑμῶν.
 14 Τοῦτου χάριν κάμπτω τὰ γόνατά μου πρὸς τὸν Πατέρα,
 15 ἐξ οὗ πᾶσα πατριὰ ἐν οὐρανοῖς καὶ ἐπὶ γῆς ὀνομάζεται,
 16 ἵνα δῶ ὑμῖν κατὰ τὸ πλοῦτος τῆς δόξης αὐτοῦ δυνάμει
 κραταιωθῆναι διὰ τοῦ Πνεύματος αὐτοῦ εἰς τὸν ἔσω ἄνθρω-
 17 πον, κατοικῆσαι τὸν Χριστὸν διὰ τῆς πίστεως ἐν ταῖς
 καρδίαις ὑμῶν· ἐν ἀγάπῃ ἐρριζωμένοι καὶ τεθεμελιωμένοι
 18 ἵνα ἐξισχύσητε καταλαβέσθαι σὺν πᾶσιν τοῖς ἁγίοις τί τὸ
 19 πλάτος καὶ μῆκος καὶ ὕψος καὶ βάθος, γινῶναι τε τὴν

■ συνκλ.] συγκλ. 5 Ln Tr A σύνσ.] σύσσ. 5 συνμέτ.] συμμέτ. 5 Ln Tr A ἐπαγγελίας] + αὐτοῦ 5 Χρ. Ἰησ.] τῷ Χρ. 5 7 ἐγε-
 νήθη] ἐγενόμην 5 τῆς δοθείσης] τὴν δοθείσαν 5 (n.m.) 8 . ἐμοὶ
 ...αὕτη,] —ἐμοὶ...αὕτη — WH ἁγίων] pr τῶν 5 : E_g τοῖς ἔθν.] pr
 ἐν 5 E τὸ ἀνεξ. πλοῦτος] τὸν ἀνεξ. πλοῦτον 5 9 πάντας] ins 5 [Ln]
 Tr EA [B] WH m R : Ti^o WH^o R^m οἰκονομία] κοινωνία 5 : C_{5m} κτί-
 σαντι] + διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ 5 11 τῷ Χρ.] —τῷ 5 E [B] 12 προσ-
 αγωγὴν] pr τὴν 5 E [A] 13 ἐνκακεῖν] ἐκκ. 5 B_m : ἐγκ. Ln Tr A WH_a
 14 Πατέρα] + τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ 5 B_m 16 δῶ] δόψ 5
 τὸ πλοῦτος] τὸν πλοῦτον 5 17 . ἐν ἀγάπῃ] ἐν ἀγάπῃ· WH
 18 πᾶσιν] -σι WH_a ὕψος καὶ βάθος] βάθ. καὶ ὕψ. 5 Tr m Ti E B WH_m

ὑπερβάλλουσιν τῆς γνώσεως ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ, ἵνα πληρωθῆτε εἰς πᾶν τὸ πλήρωμα τοῦ Θεοῦ.

Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑπὲρ πάντα ποιῆσαι ὑπερεκπερισσοῦ 20
ὧν αἰτούμεθα ἢ νοοῦμεν κατὰ τὴν δύναμιν τὴν ἐνεργουμέ-
νην ἐν ἡμῖν, αὐτῷ ἢ δόξα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ ἐν Χρι- 21
στῷ Ἰησοῦ εἰς πάσας τὰς γενεὰς τοῦ αἰῶνος τῶν αἰώνων·
ἀμήν.

Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς ἐγὼ ὁ δέσμιος ἐν Κυρίῳ ἀξίως 4
περιπατῆσαι τῆς κλήσεως ἧς ἐκλήθητε, μετὰ πάσης 2
ταπεινοφροσύνης καὶ πραΰτητος, μετὰ μακροθυμίας, ἀνε-
χόμενοι ἀλλήλων ἐν ἀγάπῃ, σπουδάζοντες τηρεῖν τὴν 3
ἐνότητα τοῦ Πνεύματος ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης.
ἐν σῶμα καὶ ἐν Πνεύμα, καθὼς καὶ ἐκλήθητε ἐν μιᾷ ἐλπίδι 4
τῆς κλήσεως ὑμῶν, εἰς Κύριος, μία πίστις, ἐν βά- 5
πτισμα, εἰς Θεὸς καὶ Πατὴρ πάντων, ὁ ἐπὶ πάντων καὶ 6
διὰ πάντων καὶ ἐν πᾶσιν. Ἐνὶ δὲ ἐκάστῳ ἡμῶν ἐδόθη 7
[ἡ] χάρις κατὰ τὸ μέτρον τῆς δωρεᾶς τοῦ Χριστοῦ. διὸ 8
λέγει, Ἀναβὰς εἰς ὕψος ἡχμαλώτευσεν αἰχμαλωσίαν, [καὶ]
ἔδωκεν δόματα τοῖς ἀνθρώποις. (τὸ δὲ Ἀνέβη τί ἐστιν 9
εἰ μὴ ὅτι καὶ κατέβη εἰς τὰ κατώτερα μέρη τῆς γῆς; ὁ 10
καταβὰς αὐτός ἐστιν καὶ ὁ ἀναβὰς ὑπεράνω πάντων τῶν
οὐρανῶν, ἵνα πληρώσῃ τὰ πάντα.) καὶ αὐτὸς ἔδωκεν 11
τοὺς μὲν ἀποστόλους, τοὺς δὲ προφήτας, τοὺς δὲ εὐαγγελι-
στάς, τοὺς δὲ ποιμένας καὶ διδασκάλους, πρὸς τὸν 12
καταρτισμὸν τῶν ἁγίων εἰς ἔργον διακονίας, εἰς οἰκοδομὴν
τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ· μέχρι καταστήσωμεν οἱ 13
πάντες εἰς τὴν ἐνότητα τῆς πίστεως καὶ τῆς ἐπιγνώσεως
τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, εἰς ἄνδρα τέλειον, εἰς μέτρον ἡλικίας
τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ· ἵνα μηκέτι ὦμεν νήπιοι, 14

19 πληρωθῆτε εἰς] πληρωθῆ WHm 21 καὶ] 5°[A] 2 ἐν ἀγάπῃ,
, ἐν ἀγ. LnTrm 3 ἐν τῷ...εἰρήνης.] , ἐν τῷ...εἰρήνης Ln 4 καὶ
sec.] [Tr]m[WH] 6 πᾶσιν] + ὑμῖν 5 7 ἡ] ins 5TiE[A][B][WH]
R: Ln°Tr° 8 καὶ] ins 5TrA[WH]R: Ln°Ti°E°B° 9 κατέβη]
+ πρῶτον 5BmWHmRm μέρη] E°B°m 12 ἁγίων] ἁγίων, EAR

- κλυδωνιζόμενοι καὶ περιφερόμενοι παντὶ ἀνέμῳ τῆς διδασκαλίας ἐν τῇ κυβείᾳ τῶν ἀνθρώπων, ἐν πανουργίᾳ, πρὸς
- 15 τὴν μεθοδείαν τῆς πλάνης, ἀληθεύοντες δὲ ἐν ἀγάπῃ αὐξήσωμεν εἰς αὐτὸν τὰ πάντα, ὅς ἐστιν ἡ κεφαλὴ, Χριστός,
- 16 ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα συναρμολογούμενον καὶ συνβιβαζόμενον διὰ πάσης ἀφῆς τῆς ἐπιχορηγίας κατ' ἐνέργειαν ἐν μέτρῳ ἑνὸς ἐκάστου μέρους τὴν αὐξησιν τοῦ σώματος ποιεῖται εἰς οἰκοδομὴν ἑαυτοῦ ἐν ἀγάπῃ.
- 17 Τοῦτο οὖν λέγω καὶ μαρτύρομαι ἐν Κυρίῳ, μηκέτι ὑμᾶς περιπατεῖν καθὼς καὶ τὰ ἔθνη περιπατεῖ ἐν ματαιότητι τοῦ νοὸς αὐτῶν, ἐσκοτωμένοι τῇ διανοίᾳ ὄντες, ἀπηλλοτριωμένοι τῆς ζωῆς τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν ἄγνοιαν τὴν οὔσαν
- 19 ἐν αὐτοῖς, διὰ τὴν πώρωσιν τῆς καρδίας αὐτῶν· οἵτινες ἀπηλγῆκοτες ἑαυτοὺς παρέδωκαν τῇ ἀσελγείᾳ εἰς ἐργασίαν
- 20 ἀκαθαρσίας πάσης ἐν πλεονεξίᾳ. Ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως
- 21 ἐμάθετε τὸν Χριστόν· εἴ γε αὐτὸν ἠκούσατε καὶ ἐν αὐτῷ ἐδιδάχθητε, καθὼς ἐστιν ἀλήθεια ἐν τῷ Ἰησοῦ,
- 22 ἀποθέσθαι ὑμᾶς κατὰ τὴν προτέραν ἀναστροφὴν τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον τὸν φθειρόμενον κατὰ τὰς ἐπιθυμίας τῆς ἀπάτης,
- 23 ἀνανεοῦσθαι δὲ τῷ πνεύματι τοῦ νοὸς ὑμῶν, καὶ ἐνδύσασθαι τὸν καινὸν ἄνθρωπον τὸν κατὰ Θεὸν κτισθέντα ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ὁσιότητι τῆς ἀληθείας.
- 25 Διὸ ἀποθέμενοι τὸ ψεῦδος λαλεῖτε ἀλήθειαν ἕκαστος μετὰ τοῦ πλησίον αὐτοῦ· ὅτι ἐσμὲν ἀλλήλων μέλη.
- 26 ὀργίζεσθε καὶ μὴ ἁμαρτάνετε· ὁ ἥλιος μὴ ἐπιδυέτω ἐπὶ παροργισμῷ ὑμῶν, μηδὲ δίδοτε τόπον τῷ διαβόλῳ.
- 28 ὁ κλέπτων μηκέτι κλεπτέτω, μᾶλλον δὲ κοπιάτω ἐργαζό-

14 κυβείᾳ] κυβίᾳ TiBWH μεθοδείαν] -δίαν TiBWH 15 Χριστός] pr ὁ ε 16 συνβιβ.] συμβιβ. ε Lⁿ Tr A μέρους] μέλους Bm WH_m ἑαυτοῦ] αὐ. TiB(n.m.) 17 ἔθνη] pr λοιπὰ ε 18 ἐσκοτωμένοι] -τισμένοι ε E ὄντες,] , ὄντες ε 21 καθὼς ἐστιν] καθὼς ἐστιν WH(n.m.): at ἀληθείᾳ, WH_m 22 ἀπάτης] ἀπάτης. Lⁿm 23 ἀνανεοῦσθαι] -σθε Lⁿm Tr_m δὲ] [Lⁿ] πνεύματι] Πν. E 24 ἐνδύσασθαι] -σασθε Lⁿm Tr_m 25 ἀλλήλων] -λήλοις ε σφ 26 παροργισμῷ] pr τῷ ε E[A] 27 μηδὲ] μήτε ε: CE_g

μενος ταῖς [ιδίαις] χερσὶν τὸ ἀγαθόν, ἵνα ἔχη μεταδιδόναι
τῷ χρεῖαν ἔχοντι. πᾶς λόγος σαπρὸς ἐκ τοῦ στόματος 29
ὑμῶν μὴ ἐκπορευέσθω, ἀλλὰ εἴ τις ἀγαθὸς πρὸς οἰκοδομὴν
τῆς χρείας, ἵνα δῶ χάριν τοῖς ἀκούουσιν. καὶ μὴ λυ- 30
πεῖτε τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον τοῦ Θεοῦ, ἐν ᾧ ἐσφραγίσθητε
εἰς ἡμέραν ἀπολυτρώσεως. πᾶσα πικρία καὶ θυμὸς καὶ 31
ὀργὴ καὶ κραυγὴ καὶ βλασφημία ἀρθήτω ἀφ' ὑμῶν σὺν
πάσῃ κακίᾳ· γίνεσθε δὲ εἰς ἀλλήλους χρηστοί, εὖ- 32
σπλαγχνοι, χαριζόμενοι ἑαυτοῖς, καθὼς καὶ ὁ Θεὸς ἐν Χρι-
στῷ ἐχαρίσατο ὑμῖν.

Γίνεσθε οὖν μιμηταὶ τοῦ Θεοῦ, ὡς τέκνα ἀγαπητά· 5
καὶ περιπατεῖτε ἐν ἀγάπῃ, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἠγάπησεν 2
ὑμᾶς, καὶ παρέδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν προσφορὰν καὶ
θυσίαν τῷ Θεῷ εἰς ὁσμὴν εὐωδίας. Πορνεία δὲ καὶ 3
ἀκαθαρσία πᾶσα ἢ πλεονεξία μὴδὲ ὀνομαζέσθω ἐν ὑμῖν,
καθὼς πρέπει ἁγίοις, καὶ αἰσχύρης καὶ μωρολογίας ἢ 4
εὐτραπείας, ἃ οὐκ ἀνήκειν, ἀλλὰ μᾶλλον εὐχαριστίας.
τοῦτο γὰρ ἴστε γινώσκοντες, ὅτι πᾶς πόρνος ἢ ἀκάθαρτος 5
ἢ πλεονέκτης, ὃ ἐστὶν εἰδωλολάτρης, οὐκ ἔχει κληρονομίαν
ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Χριστοῦ καὶ Θεοῦ. Μηδεὶς ὑμᾶς 6
ἀπατάτω κενοῖς λόγοις· διὰ ταῦτα γὰρ ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ
Θεοῦ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς ἀπειθείας. μὴ οὖν γίνεσθε 7
συνμέτοχοι αὐτῶν· ἦτε γὰρ ποτε σκότος, νῦν δὲ φῶς 8
ἐν Κυρίῳ· ὡς τέκνα φωτὸς περιπατεῖτε (ὃ γὰρ καρπὸς 9
τοῦ φωτὸς ἐν πάσῃ ἀγαθῶσύνῃ καὶ δικαιοσύνῃ καὶ ἀλη-
θείᾳ), δοκιμάζοντες τί ἐστὶν εὐάρεστον τῷ Κυρίῳ· 10
καὶ μὴ συνκοινωνεῖτε τοῖς ἔργοις τοῖς ἀκάρποις τοῦ σκό- 11

28 ιδίαις] ins C5mLnTrTiEBWHm : 5° A° WH° R° τὸ ἀγ.] ante ταῖς χ.
5 29 ἀλλὰ] ἀλλ' 5 LnmA WHa χρείας] πίστεως Bm 32 δέ]
Ln° [Tr]m [B] [WH] ὑμῖν] ἡμῖν Ln(n.m.) TrmAmBm WHmRm 2 ὑμᾶς]
ἡμᾶς 5 LnE ἡμῶν] ὑμῶν AWH(n.m.) Rm 3 πᾶσα] ante ἀκαθ. 5
4 καὶ φρί.] ἢ Ln καὶ sec.] ἢ LnTiB εὐτραπείας] -πέλεια WHa
ἃ οὐκ ἀνήκειν] τὰ οὐκ ἀνήκοντα 5 E 5 ἴστε] ἴστε 5 ὃ] ὅς 5 EBm
6 ἀπειθείας] -θείας WH 7 συνμ.] συμμ. 5 LnTr 9 φωτὸς] πνεύ-
ματος 5 (n.m.) 11 συνκ.] συγκ. 5 LnTrA

- 12 τοὺς, μᾶλλον δὲ καὶ ἐλέγχετε, τὰ γὰρ κρυφῇ γινόμενα
 13 ὑπ' αὐτῶν αἰσχρόν ἐστιν καὶ λέγειν. τὰ δὲ πάντα
 ἐλεγχόμενα ὑπὸ τοῦ φωτὸς φανεροῦνται· πᾶν γὰρ τὸ φανε-
 14 ρούμενον φῶς ἐστίν. διὸ λέγει, Ἐγειρε, ὁ καθεύδων,
 καὶ ἀνάστα ἐκ τῶν νεκρῶν, καὶ ἐπιφαύσει σοι ὁ Χριστός.
 15 Βλέπετε οὖν ἀκριβῶς πῶς περιπατεῖτε, μὴ ὡς ἄσοφοι
 16 ἀλλ' ὡς σοφοί, ἐξαγοραζόμενοι τὸν καιρόν, ὅτι αἱ
 17 ἡμέραι πονηραὶ εἰσιν. διὰ τοῦτο μὴ γίνεσθε ἄφρονες,
 18 ἀλλὰ συνιέτε τί τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου. καὶ μὴ μεθύ-
 σκεσθε οἶνῳ, ἐν ᾧ ἐστὶν ἀσωτία, ἀλλὰ πληροῦσθε ἐν
 19 Πνεύματι, λαλοῦντες ἑαυτοῖς ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις καὶ
 ᾠδαῖς πνευματικαῖς, ᾄδοντες καὶ ψάλλοντες [ἐν] τῇ καρδίᾳ
 20 ὑμῶν τῷ Κυρίῳ, εὐχαριστοῦντες πάντοτε ὑπὲρ πάντων
 ἐν ὀνόματι τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τῷ Θεῷ καὶ
 21 Πατρί, ὑποτασσόμενοι ἀλλήλοις ἐν φόβῳ Χριστοῦ.
 22 Αἱ γυναῖκες τοῖς ἰδίῳις ἀνδράσιν ὡς τῷ Κυρίῳ·
 23 ὅτι ἀνὴρ ἐστὶν κεφαλὴ τῆς γυναικὸς ὡς καὶ ὁ Χριστὸς κε-
 24 φαλὴ τῆς ἐκκλησίας, αὐτὸς σωτὴρ τοῦ σώματος. ἀλλὰ
 ὡς ἡ ἐκκλησία ὑποτάσσεται τῷ Χριστῷ, οὕτως καὶ αἱ
 25 γυναῖκες τοῖς ἀνδράσιν ἐν παντί. Οἱ ἄνδρες, ἀγαπάτε
 τὰς γυναῖκας, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἠγάπησεν τὴν ἐκκλη-
 26 σίαν καὶ ἑαυτὸν παρέδωκεν ὑπὲρ αὐτῆς· ἵνα αὐτὴν
 ἀγιάσῃ καθαρίσας τῷ λουτρῷ τοῦ ὕδατος ἐν ῥήματι,
 27 ἵνα παραστήσῃ αὐτὸς ἑαυτῷ ἕνδοξον τὴν ἐκκλησίαν, μὴ
 ἔχουσαν σπίλον ἢ ρυτίδα ἢ τι τῶν τοιούτων, ἀλλ' ἵνα ᾗ
 28 ἁγία καὶ ἄμωμος. οὕτως ὀφείλουσιν καὶ οἱ ἄνδρες

14 ἔγειρε]-ραι ς 15 πῶς] ante ἀκριβῶς ς LnTr(n.m.)EA 17 συν-
 ιέτε] συνιέντες ς E Κυρίου] θεοῦ Ln^m 19 ψαλμοῖς] pr ἐν [Ln]
 [Tr]^m[A]WH^m πνευματικαῖς] [Ln][A] ἐν] ins ς Ln[Tr]E[A]Bm:
 Ti^oB^oWH^oR^o τῇ καρδίᾳ] ταῖς καρδίαις LnBm 21 Χριστοῦ] Θεοῦ
 ς: C^m 22 ἀνδράσιν]+ ὑποτάσσεσθε ς Bm :+ -σέσθωσαν LnTrat[Tr]^m
 BmWH^m: Scr 23 ἀνὴρ] pr ὁ ς: CEr ἐστίν] post κεφαλὴ WH^m
 αὐτὸς] pr καὶ ς: + ἐστι ς 24 ἀλλὰ] ἀλλ' ς Ln^m ὡς] ὥσπερ ς
 ἀνδράσιν] pr ἰδίους ς 25 γυναῖκας]+ ἐαυτῶν ς 27 αὐτὸς] αὐ-
 τὴν ς (n.m.) 28 καὶ] ς^oTi^oE^o[B][WH] καὶ οἱ ἄν.] ante ὀφείλ. Ln

ἀγαπᾶν τὰς ἑαυτῶν γυναῖκας ὡς τὰ ἑαυτῶν σώματα. ὁ
ἀγαπῶν τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἑαυτὸν ἀγαπᾷ. οὐδεὶς γάρ 29
ποτε τὴν ἑαυτοῦ σάρκα ἐμίσησεν, ἀλλὰ ἐκτρέφει καὶ θάλ-
πει αὐτήν· καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς τὴν ἐκκλησίαν, ὅτι 30
μέλη ἐσμὲν τοῦ σώματος αὐτοῦ. Ἀντὶ τούτου κατα- 31
λείπει ἄνθρωπος πατέρα καὶ μητέρα, καὶ προσκολληθή-
σεται τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν.
τὸ μυστήριον τοῦτο μέγα ἐστίν· ἐγὼ δὲ λέγω εἰς Χριστὸν 32
καὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν. πλὴν καὶ ὑμεῖς οἱ καθ' ἓνα 33
ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα οὕτως ἀγαπάτω ὡς ἑαυτόν, ἡ
δὲ γυνὴ ἵνα φοβῇται τὸν ἄνδρα.

Τὰ τέκνα, ὑπακούετε τοῖς γονεῦσιν ὑμῶν ἐν Κυρίῳ· 6
τοῦτο γάρ ἐστιν δίκαιον. Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν 2
μητέρα (ἣτις ἐστὶν ἐντολὴ πρώτη ἐν ἐπαγγελίᾳ), ἵνα 3
εὖ σοι γένηται καὶ ἔσῃ μακροχρόνιος ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ 4
οἱ πατέρες, μὴ παροργίζετε τὰ τέκνα ὑμῶν, ἀλλὰ ἐκτρέ-
φετε αὐτὰ ἐν παιδείᾳ καὶ νοουθεσίᾳ Κυρίου.

Οἱ δοῦλοι, ὑπακούετε τοῖς κατὰ σάρκα κυρίοις μετὰ 5
φόβου καὶ τρόμου ἐν ἀπλότητι τῆς καρδίας ὑμῶν ὡς τῷ
Χριστῷ, μὴ κατ' ὀφθαλμοδουλείαν ὡς ἀνθρωπάρε- 6
σκοι, ἀλλ' ὡς δοῦλοι Χριστοῦ ποιοῦντες τὸ θέλημα τοῦ
Θεοῦ ἐκ ψυχῆς, μετ' εὐνοίας δουλεύοντες ὡς τῷ Κυρίῳ 7
καὶ οὐκ ἀνθρώποις, εἰδότες ὅτι ἕκαστος ἐάν τι ποιήσῃ 8
ἀγαθόν, τοῦτο κομίζεται παρὰ Κυρίου, εἴτε δούλος εἴτε
ἐλεύθερος. Καὶ οἱ κύριοι, τὰ αὐτὰ ποιεῖτε πρὸς αὐτοὺς 9

29 ἀλλὰ] ἀλλ' 5: C Χριστὸς] Κύριος 5(n.m.) 30 αὐτοῦ] + , ἐκ
τῆς σαρκὸς αὐτοῦ καὶ ἐκ τῶν ὀστέων αὐτοῦ 5 [Tr]mE[A][B] 31 πατέ-
ρα...μητέρα] pr τὸν...τὴν 5 Ti[B][WH]R πατέρα] + αὐτοῦ 5 τῇ
γυναικὶ] πρὸς τὴν γυναῖκα 5 EAWH(n.m.)R? αὐτοῦ] Ti'[B]
32 εἰς sec.] [Ln][A][WH] 1 ἐν Κυρίῳ] Ln°[Tr][A][WH] ■ ἐν
ἐπαγγελίᾳ,] , ἐν ἐπαγγελίᾳ WHm 4 ἀλλὰ] ἀλλ' 5 παιδείᾳ]-δίᾳ
Ti'WHa 5 κυρίοις] ante κατὰ σάρκα 5 EA τῆς] Ti'[B]
6 ὀφθαλμοδουλείαν]-λίαν TiBWH Χριστοῦ] pr τοῦ 5 ἐκ ψυχῆς,]
, ἐκ ψυχῆς LnTrAWH 7 ὡς] 5°: CsmJ 8 ἐάν τι] pr δ 5 EBm: δ ἐάν
Ln(n.m.)BmR: δ τι ἐάν Bm: δ ἂν Tr: ante ἐκ. 5 E κομίζεται] κομιέται
■ Κυρίου] pr τοῦ 5

ἀνιέντες τὴν ἀπειλήν, εἰδότες ὅτι καὶ αὐτῶν καὶ ὑμῶν ὁ Κύριός ἐστιν ἐν οὐρανοῖς, καὶ προσωπολημφία οὐκ ἔστιν παρ' αὐτῷ.

- 10 Τοῦ λοιποῦ ἐνδυναμοῦσθε ἐν Κυρίῳ καὶ ἐν τῷ κράτει
11 τῆς ἰσχύος αὐτοῦ. ἐνδύσασθε τὴν πανοπλίαν τοῦ Θεοῦ
πρὸς τὸ δύνασθαι ὑμᾶς στήναι πρὸς τὰς μεθοδείας τοῦ
12 διαβόλου. ὅτι οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἡ πάλῃ πρὸς αἷμα καὶ
σάρκα, ἀλλὰ πρὸς τὰς ἀρχάς, πρὸς τὰς ἐξουσίας, πρὸς
τοὺς κοσμοκράτορας τοῦ σκότους τούτου, πρὸς τὰ πνευ-
13 ματικά τῆς πονηρίας ἐν τοῖς ἐπουρανίοις. διὰ τοῦτο
ἀναλάβετε τὴν πανοπλίαν τοῦ Θεοῦ, ἵνα δυνηθῆτε ἀντι-
στήναι ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ πονηρᾷ καὶ ἅπαντα κατεργασά-
14 μνοι στήναι. στήτε οὖν περιζωσάμενοι τὴν ὀσφὺν
ὑμῶν ἐν ἀληθείᾳ, καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν θώρακα τῆς δικαιο-
15 σύνης, καὶ ὑποδησάμενοι τοὺς πόδας ἐν ἐτοιμασίᾳ τοῦ
16 εὐαγγελίου τῆς εἰρήνης, ἐν πᾶσιν ἀναλαβόντες τὸν
θυρεὸν τῆς πίστεως, ἐν ᾧ δυνησέσθε πάντα τὰ βέλη τοῦ
17 πονηροῦ τὰ πεπυρωμένα σβέσαι. καὶ τὴν περικεφα-
λαίαν τοῦ σωτηρίου δέξασθε, καὶ τὴν μάχαιραν τοῦ Πνεύ-
18 ματος, ὃ ἐστιν ῥῆμα Θεοῦ, διὰ πάσης προσευχῆς καὶ
δεήσεως προσευχόμενοι ἐν παντὶ καιρῷ ἐν Πνεύματι, καὶ
εἰς αὐτὸ ἀγρυπνοῦντες ἐν πάσῃ προσκαρτερήσει καὶ δεήσει
19 περὶ πάντων τῶν ἁγίων, καὶ ὑπὲρ ἐμοῦ, ἵνα μοι δοθῇ
λόγος ἐν ἀνοίξει τοῦ στόματός μου ἐν παρρησίᾳ γνωρίσαι
20 τὸ μυστήριον τοῦ εὐαγγελίου ὑπὲρ οὗ πρεσβεύω ἐν
ἀλύσει, ἵνα ἐν αὐτῷ παρρησιάσωμαι ὡς δεῖ με λαλῆσαι.
21 Ἵνα δὲ καὶ ὑμεῖς εἰδῆτε τὰ κατ' ἐμέ, τί πράσσω, πάντα

9 αὐτῶν καὶ ὑμῶν] ὑμῶν αὐτῶν 5: Jm 10 τοῦ λοιποῦ] τὸ λοιπόν 5E: +, ἀδελφοί μου, 5 ἐνδυναμοῦσθε] δυναμοῦσθε WHm 11 μεθοδείας] -δίας TiBWH 12 ἡμῖν] ὑμῖν Ln(n.m.)TrmAmBm WHm σκότους]+ τοῦ αἰῶνος 5Bm 16 ἐν πρῆ.] ἐπὶ 5LnmEA(n.m.)Bm τὰ πεπυρωμέ- να] —τὰ Ln[Tr][A][WH] 18 αὐτὸ]+ τοῦτο 5 19 δοθῇ] δοθείη 5: C ἐν παρρ.], ἐν παρρ. 5 LnTiEBWHR: ἐν παρρ., JRm παρ- ρησίᾳ] παρρ. WHa τοῦ εὐαγγελίου] [Ln][WH] 21 εἰδῆτε] ἴδῃτε Lnm: ante καὶ ὑ. 5AWH(n.m.)R?

γνωρίσει ὑμῖν Τυχικὸς ὁ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς καὶ πιστὸς
διάκονος ἐν Κυρίῳ· ὃν ἔπεμψα πρὸς ὑμᾶς εἰς αὐτὸ 22
τοῦτο, ἵνα γνῶτε τὰ περὶ ἡμῶν, καὶ παρακαλέσῃ τὰς καρ-
δίας ὑμῶν.

Εἰρήνη τοῖς ἀδελφοῖς καὶ ἀγάπη μετὰ πίστεως ἀπὸ 23
Θεοῦ Πατρὸς καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. ἡ χάρις 24
μετὰ πάντων τῶν ἀγαπώντων τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν
Χριστὸν ἐν ἀφθαρσίᾳ.

ς Ln Tr Ti Li ■
A B WH R

ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ.

Παῦλος καὶ Τιμόθεος δούλοι Χριστοῦ Ἰησοῦ πᾶσιν τοῖς 1
ἁγίοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τοῖς οὖσιν ἐν Φιλίπποις σὺν ἐπι-
σκόποις καὶ διακόνους· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ 2
Πατρὸς ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ μου ἐπὶ πάσῃ τῇ μνεΐᾳ ὑμῶν, 3
πάντοτε ἐν πάσῃ δεῖξαι μου ὑπὲρ πάντων ὑμῶν μετὰ 4
χαρᾶς τὴν δέξιν ποιούμενος, ἐπὶ τῇ κοινωνίᾳ ὑμῶν 5
εἰς τὸ εὐαγγέλιον ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας ἄχρι τοῦ νῦν,
πεποιθὼς αὐτὸ τοῦτο, ὅτι ὁ ἐναρξάμενος ἐν ὑμῖν ἔργον 6
ἀγαθὸν ἐπιτελέσει ἄχρι ἡμέρας Χριστοῦ Ἰησοῦ· κα- 7
θὼς ἔστιν δίκαιον ἐμοὶ τοῦτο φρονεῖν ὑπὲρ πάντων ὑμῶν,
διὰ τὸ ἔχειν με ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμᾶς, ἔν τε τοῖς δεσμοῖς μου
καὶ ἐν τῇ ἀπολογίᾳ καὶ βεβαιώσει τοῦ εὐαγγελίου συν-
κοινωνοὺς μου τῆς χάριτος πάντας ὑμᾶς ὄντας. μάρτυς 8
γάρ μου ὁ Θεός, ὡς ἐπιποθῶ παντας ὑμᾶς ἐν σπλάγχνοις

ὑμῖν] ante γνω. 5EA 24 ἀφθαρσίᾳ.] + ἀμὴν. 5 : etiam + πρὸς Ἐφε-
σίους ἐγγράφη ἀπὸ Ῥώμης διὰ Τυχικοῦ. 5 : + πρὸς Εφεσίους. TrA

ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ] ἡ πρὸς τοὺς Φιλιππησίους ἐπι-
στολή 5 1 Χριστοῦ] post Ἰησοῦ 5 Ln m : C πᾶσιν] -σι WH_a
5 τῆς] 5° Ti° σφ[Li]E° ■ ἄχρι] ἄχρις 5 Tr E : ἄχρι[s] Li Χριστοῦ]
post Ἰησοῦ 5 Ln m Li (n. m.) WH (n. m.) R 7 ἐν tert.] 5° [Ln] : CEΓ
συνκ.] συγκ. 5 Ln Tr A ■ μου] + ἐστίν 5 [Ln] E

- 9 Χριστοῦ Ἰησοῦ. Καὶ τοῦτο προσεύχομαι, ἵνα ἡ ἀγάπη
 ὑμῶν ἔτι μᾶλλον καὶ μᾶλλον περισσεύῃ ἐν ἐπιγνώσει καὶ
 10 πάσῃ αἰσθήσει, εἰς τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶς τὰ διαφέροντα,
 ἵνα ᾗτε εἰλικρινεῖς καὶ ἀπρόσκοποι εἰς ἡμέραν Χριστοῦ,
 11 πεπληρωμένοι καρπὸν δικαιοσύνης τὸν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ,
 εἰς δόξαν καὶ ἔπαινον Θεοῦ.
 12 Γινώσκειν δὲ ὑμᾶς βούλομαι, ἀδελφοί, ὅτι τὰ κατ' ἐμὲ
 13 μᾶλλον εἰς προκοπὴν τοῦ εὐαγγελίου ἐλήλυθεν, ὥστε
 τοὺς δεσμούς μου φανεροὺς ἐν Χριστῷ γενέσθαι ἐν ὅλῳ τῷ
 14 πραιτωρίῳ καὶ τοῖς λοιποῖς πᾶσιν, καὶ τοὺς πλείονας
 τῶν ἀδελφῶν ἐν Κυρίῳ πεποιθότας τοῖς δεσμοῖς μου
 περισσοτέρως τολμᾶν ἀφόβως τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ λαλεῖν.
 15 Τινὲς μὲν καὶ διὰ φθόνον καὶ ἔριν, τινὲς δὲ καὶ δι' εὐδοκίαν
 16 τὸν Χριστὸν κηρύσσουσιν· οἱ μὲν ἐξ ἀγάπης, εἰδότες
 17 ὅτι εἰς ἀπολογίαὶν τοῦ εὐαγγελίου κείμε· οἱ δὲ ἐξ
 ἐριθείας [τὸν] Χριστὸν καταγγέλλουσιν, οὐχ ἄγνως, οἰό-
 18 μενοι θλίψιν ἐγείρειν τοῖς δεσμοῖς μου. τί γάρ; πλὴν
 ὅτι παντὶ τρόπῳ, εἴτε προφάσει εἴτε ἀληθείᾳ, Χριστὸς
 καταγγέλλεται· καὶ ἐν τούτῳ χαίρω, ἀλλὰ καὶ χαρήσομαι.
 19 οἶδα γὰρ ὅτι τοῦτό μοι ἀποβήσεται εἰς σωτηρίαν διὰ τῆς
 ὑμῶν δεήσεως καὶ ἐπιχορηγίας τοῦ Πνεύματος Ἰησοῦ Χρι-
 20 στοῦ, κατὰ τὴν ἀποκαταδοκίαν καὶ ἐλπίδα μου ὅτι ἐν
 οὐδενὶ αἰσχυνηθήσομαι, ἀλλ' ἐν πάσῃ παρρησίᾳ ὡς πάντοτε
 καὶ νῦν μεγαλυνθήσεται Χριστὸς ἐν τῷ σώματί μου, εἴτε
 21 διὰ ζωῆς εἴτε διὰ θανάτου. Ἐμοὶ γὰρ τὸ ζῆν Χριστὸς
 22 καὶ τὸ ἀποθανεῖν κέρδος. εἰ δὲ τὸ ζῆν ἐν σαρκί, τοῦτό
 23 μοι καρπὸς ἔργου, καὶ τί αἰρήσομαι οὐ γνωρίζω. συνέ-

Χριστοῦ] post Ἰησοῦ 5

10 εἰλικρινεῖς] εἰλ. WH^m14 τοῦ Θεοῦ] 5^o(n.m.)E^o17 ἐριθείας] -θείας WH^m22 αἰρήσομαι] αἰρήσομαι; WH^mR^m■ περισσεύῃ] -εὐση L^h(n.m.)Tr^mLimWH^m11 καρπὸν] -πῶν 5 τὸν τῶν 5: [L^h]

16, 17 οἱ μὲν ἐξ ἐριθείας τὸν Χριστὸν κατ-

αγγέλλουσιν, οὐχ ἄγνως, οἰόμενοι θλίψιν ἐπιφέρειν τοῖς δεσμοῖς μου·

οἱ δὲ ἐξ ἀγάπης, εἰδότες ὅτι εἰς ἀπολογίαὶν τοῦ εὐαγγελίου κείμε. 5

17 ἐριθείας] -θείας WH^m τὸν] ins 5 [L^h] [Trⁱ] Tiⁱ [Liⁱ] E[A] BWH^m R^m ? : WH^m18 ὅτι] 5^oE^o19 γὰρ] δὲ LimWH^m

χομαι δὲ ἐκ τῶν δύο, τὴν ἐπιθυμίαν ἔχων εἰς τὸ ἀναλῦσαι
καὶ σὺν Χριστῷ εἶναι, πολλῶ γὰρ μᾶλλον κρείσσον·
τὸ δὲ ἐπιμένειν [ἐν] τῇ σαρκὶ ἀναγκαιότερον δι' ὑμᾶς. 24
καὶ τοῦτο πεποιθῶς οἶδα ὅτι μενῶ καὶ παραμενῶ πᾶσιν 25
ὑμῖν εἰς τὴν ὑμῶν προκοπὴν καὶ χαρὰν τῆς πίστεως,
ἵνα τὸ καύχημα ὑμῶν περισσεύῃ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἐν ἐμοὶ 26
διὰ τῆς ἐμῆς παρουσίας πάλιν πρὸς ὑμᾶς.

Μόνον ἀξίως τοῦ εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ πολιτεύεσθε, 27
ἵνα εἴτε ἐλθὼν καὶ ἰδὼν ὑμᾶς εἴτε ἀπὸν ἀκούω τὰ περὶ
ὑμῶν, ὅτι στήκετε ἐν ἐνὶ πνεύματι, μιᾷ ψυχῇ συναθρούν-
τες τῇ πίστει τοῦ εὐαγγελίου, καὶ μὴ πτυρόμενοι ἐν 28
μηδενὶ ὑπὸ τῶν ἀντικειμένων· ἥτις ἐστὶν αὐτοῖς ἔνδειξις
ἀπωλείας, ὑμῶν δὲ σωτηρίας, καὶ τοῦτο ἀπὸ Θεοῦ· ὅτι 29
ὑμῖν ἐχαρίσθη τὸ ὑπὲρ Χριστοῦ, οὐ μόνον τὸ εἰς αὐτὸν
πιστεύειν, ἀλλὰ καὶ τὸ ὑπὲρ αὐτοῦ πάσχειν· τὸν αὐ- 30
τὸν ἀγῶνα ἔχοντες οἷον εἶδετε ἐν ἐμοὶ καὶ νῦν ἀκούετε ἐν
ἐμοί.

Εἴ τις οὖν παράκλησις ἐν Χριστῷ, εἴ τι παραμύθιον 2
ἀγάπης, εἴ τις κοινωνία Πνεύματος, εἴ τις σπλάγχνα καὶ
οἰκτιρμοί, πληρώσατέ μου τὴν χαρὰν ἵνα τὸ αὐτὸ φρο- 2
νῆτε, τὴν αὐτὴν ἀγάπην ἔχοντες, σύνψυχοι, τὸ ἐν φρονοῦν-
τες· μηδὲν κατ' ἐριθείαν μηδὲ κατὰ κενοδοξίαν, ἀλλὰ 3
τῇ ταπεινοφροσύνῃ ἀλλήλους ἡγούμενοι ὑπερέχοντας ἑαυ-
τῶν· μὴ τὰ ἑαυτῶν ἕκαστοι σκοποῦντες, ἀλλὰ καὶ τὰ 4
ἐτέρων ἕκαστοι. Τοῦτο φρονεῖτε ἐν ὑμῖν ὃ καὶ ἐν Χρι- 5
στῷ Ἰησοῦ, ὃς ἐν μορφῇ Θεοῦ ὑπάρχων οὐχ ἄρπαγμόν 6

23 δὲ] γὰρ ς: Csm γὰρ] ς*[Tr]m[Li][B]: smElz 24 ἐπιμένειν]
-μεῖναι WHm ἐν] ins ς LnTr[Li]EA: Ti*B*WH*R* 25 παραμε-
νῶ] συμπαρ. ς 27 ἀκούω]-οὔσω ς LnmlimEA(n.m.) 28 ἐστὶν
αὐτοῖς] αὐτ. μὲν ἐστὶν ς ὑμῶν] ὑμῖν ς 30 εἶδετε] ἴδετε ς: CEr
1 τις σπλάγχνα] τινα σπλ. ς EScr: Er 2 συνψ.] συμψ. ς LnTrA
ἐν] αὐτὸ WHmRm ■ κατ'] κατὰ ■ LnE ἐριθείαν]-θείαν WH
μηδὲ κατὰ] ἡ ς 4 ἕκαστοι pti.] -τος ς TrmLimB(n.m.) WHm σκο-
ποῦντες] σκοπεῖτε ς(a.m.) ἕκαστοι. sec.] -τος. ς: . ἕκαστοι LimWHm
5 τοῦτο]+γὰρ ς E φρονεῖτε]-νεῖσθω ς Bm

- 7 ἡγήσατο τὸ εἶναι ἴσα Θεῷ, ἀλλὰ ἑαυτὸν ἐκένωσεν
μορφὴν δούλου λαβὼν, ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος·
8 καὶ σχήματι εὐρεθεὶς ὡς ἄνθρωπος ἐταπείνωσεν ἑαυ-
τόν, γενόμενος ὑπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυ-
9 ροῦ. διὸ καὶ ὁ Θεὸς αὐτὸν ὑπερύψωσεν, καὶ ἐχαρίσατο
10 αὐτῷ τὸ ὄνομα τὸ ὑπὲρ πάντων ὀνομα· ἵνα ἐν τῷ ὀνόματι
Ἰησοῦ πάντων γόνυ κάμψῃ ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων καὶ
11 καταχθονίων, καὶ πάντα γλώσσαις ἐξομολογήσεται ὅτι
Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς εἰς δόξαν Θεοῦ Πατρὸς.
12 Ὡστε, ἀγαπητοί μου, καθὼς πάντοτε ὑπηκούσατε, μὴ
ὡς ἐν τῇ παρουσίᾳ μου μόνον ἀλλὰ νῦν πολλῷ μᾶλλον ἐν
τῇ ἀπουσίᾳ μου, μετὰ φόβου καὶ τρόμου τὴν ἑαυτῶν σω-
13 τηρίαν κατεργάζεσθε· Θεὸς γάρ ἐστιν ὁ ἐνεργῶν ἐν
ὑμῖν καὶ τὸ θέλει καὶ τὸ ἐνεργεῖν ὑπὲρ τῆς εὐδοκίας.
14 πάντα ποιεῖτε χωρὶς γογγυσμῶν καὶ διαλογισμῶν,
15 ἵνα γένησθε ἄμεμπτοι καὶ ἀκέραιοι, τέκνα Θεοῦ ἁμωμα
μέσον γενεᾶς σκολιᾶς καὶ διεστραμμένης, ἐν οἷς φαίνεσθε
16 ὡς φωστῆρες ἐν κόσμῳ, λόγον ζωῆς ἐπέχοντες, εἰς
καύχημα ἑμοὶ εἰς ἡμέραν Χριστοῦ, ὅτι οὐκ εἰς κενὸν ἔδρα-
17 μον οὐδὲ εἰς κενὸν ἐκοπίασα. ἀλλὰ εἰ καὶ σπένδομαι
ἐπὶ τῇ θυσίᾳ καὶ λειτουργίᾳ τῆς πίστεως ὑμῶν, χαίρω καὶ
18 συνχαίρω πᾶσιν ὑμῖν· τὸ δὲ αὐτὸ καὶ ὑμεῖς χαίρετε
καὶ συνχαίρετέ μοι.
19 Ἐλπίζω δὲ ἐν Κυρίῳ Ἰησοῦ Τιμόθεον ταχέως πέμψαι
20 ὑμῖν, ἵνα κἀγὼ εὐψυχῶ γνοὺς τὰ περὶ ὑμῶν. οὐδένα
γὰρ ἔχω ἰσόψυχον, ὅστις γνησίως τὰ περὶ ὑμῶν μεριμνή-
21 σει· οἱ πάντες γὰρ τὰ ἑαυτῶν ζητοῦσιν, οὐ τὰ Ἰησοῦ
22 Χριστοῦ. τὴν δὲ δοκιμὴν αὐτοῦ γινώσκετε, ὅτι ὡς

7 ἀλλὰ] ἀλλ' s Ln^m 9 τὸ πρό.] s^cE^c[A]B^m 11 ἐξομολογήσεται]
-λογησεται s Ln(a.m.)Tr(a.m.)WH(a.m.)R: Er 12 ὡς] [WH]R^m
13 Θεὸς] pr ὁ s 15 γένησθε] ἦτε LnTr^m ἁμωμα] ἀμώμητα s E
μέσον] ἐν μέσῳ s 17 ἀλλὰ] ἀλλ' s WH^a συγχ.] συγχ. s LnTrLiA
18 δὲ] δ' s LnEA: C συγχ.] συγχ. s LnTrLiA 19 Κυρίῳ]
χριστῷ Ln 21 Ἰησοῦ] pr τοῦ s: C: post Χριστοῦ sTiLimBWH(a.m.)

πατρὶ τέκνον σὺν ἐμοὶ ἐδούλευσεν εἰς τὸ εὐαγγέλιον.
 τοῦτον μὲν οὖν ἐλπίζω πέμψαι, ὡς ἂν ἀφίδω τὰ περὶ ἐμέ, 23
 ἐξ αὐτῆς· πέποιθα δὲ ἐν Κυρίῳ ὅτι καὶ αὐτὸς ταχέως 24
 ἐλεύσομαι. Ἀναγκαῖον δὲ ἡγησάμην Ἐπαφρόδιτον 25
 τὸν ἀδελφὸν καὶ συνεργὸν καὶ συνστρατιῶτην μου, ὑμῶν
 δὲ ἀπόστολον καὶ λειτουργὸν τῆς χρείας μου, πέμψαι πρὸς
 ὑμᾶς· ἐπειδὴ ἐπιποθῶν ἦν πάντας ὑμᾶς, καὶ ἀδημονῶν 26
 διότι ἠκούσατε ὅτι ἡσθένησεν· καὶ γὰρ ἡσθένησεν 27
 παραπλήσιον θανάτῳ· ἀλλὰ ὁ Θεὸς ἡλέησεν αὐτόν, οὐκ
 αὐτὸν δὲ μόνον ἀλλὰ καὶ ἐμέ, ἵνα μὴ λύπην ἐπὶ λύπην
 σχῶ. σπουδαιότερως οὖν ἔπεμψα αὐτόν, ἵνα ἰδόντες 28
 αὐτὸν πάλιν χαρήτε ἀγῶ ἀλυπότερος ὢ. προσδέχεσθε 29
 οὖν αὐτὸν ἐν Κυρίῳ μετὰ πάσης χαρᾶς, καὶ τοὺς τοιούτους
 ἐντίμους ἔχετε· ὅτι διὰ τὸ ἔργον Χριστοῦ μέχρι θανά- 30
 του ἡγγισεν, παραβολευσάμενος τῇ ψυχῇ ἵνα ἀναπληρώσῃ
 τὸ ὑμῶν ὑστέρημα τῆς πρὸς με λειτουργίας.

Τὸ λοιπόν, ἀδελφοί μου, χαίρετε ἐν Κυρίῳ. τὰ αὐτὰ 3
 γράφειν ὑμῖν ἐμοὶ μὲν οὐκ ὀκνηρόν, ὑμῖν δὲ ἀσφαλές.
 Βλέπετε τοὺς κύνας, βλέπετε τοὺς κακοὺς ἐργάτας, βλέ- 2
 πετε τὴν κατατομήν· ἡμεῖς γὰρ ἐσμεν ἡ περιτομή, οἱ 3
 Πνεύματι Θεοῦ λατρεύοντες καὶ καυχώμενοι ἐν Χριστῷ
 Ἰησοῦ καὶ οὐκ ἐν σαρκὶ πεποιθότες, καίπερ ἐγὼ ἔχων 4
 πεποιθήσιν καὶ ἐν σαρκί. εἴ τις δοκεῖ ἄλλος πεποιθέναι
 ἐν σαρκί, ἐγὼ μᾶλλον· περιτομῇ ὀκταήμερος, ἐκ γέ- 5
 νους Ἰσραὴλ, φυλῆς Βενιαμὴν, Ἑβραῖος ἐξ Ἑβραίων,
 κατὰ νόμον Φαρισαῖος, κατὰ ζῆλος διώκων τὴν ἐκκλη- 6
 σίαν, κατὰ δικαιοσύνην τὴν ἐν νόμῳ γενόμενος ἄμεμπτος.

23 ἀφίδω] ἀπίδω ε 24 ἐλεύσομαι]+πρὸς ὑμᾶς [Li]Bm 25 συν-
 στρατ.] συστρατ. ε 26 πάντας ὑμ.] ὑμ. πάντας WHm :+ιδεῖν [Ln] [B]
 [WH]Rm 27 θανάτῳ]-του WH ἀλλὰ *pri.*] ἀλλ' ε : C αὐτόν]
 ante ἡλέ. ε λύπην *sec.*] λύπη ε 30 Χριστοῦ] Li'A°: pr τοῦ ε E :
 Κυρίου TrmWH(u.m.)Rm παραβολ.] παραβουλ. ε ■ Θεοῦ] Θεῶ
 εBm : Csm πεποιθότες,] πεποιθότες. Li ■ περιτομῇ]-μὴ ε
 Βενιαμὴν]-μὴν ε AB 6 ζῆλος]-λον ε

- 7 [Ἀλλὰ] ἄτινα ἦν μοι κέρδη, ταῦτα ἡγῆμαι διὰ τὸν Χριστὸν
8 ζημίαν. ἀλλὰ μὲν οὖν καὶ ἡγοῦμαι πάντα ζημίαν εἶναι
διὰ τὸ ὑπερέχον τῆς γνώσεως Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ Κυρίου
μου· δι' ὃν τὰ πάντα ἐζημιώθην, καὶ ἡγοῦμαι σκύβαλα,
9 ἵνα Χριστὸν κερδήσω καὶ εὕρεθῶ ἐν αὐτῷ, μὴ ἔχων
ἐμὴν δικαιοσύνην τὴν ἐκ νόμου, ἀλλὰ τὴν διὰ πίστεως
10 Χριστοῦ, τὴν ἐκ Θεοῦ δικαιοσύνην ἐπὶ τῇ πίστει· τοῦ
γινῶναι αὐτόν, καὶ τὴν δύναμιν τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ, καὶ
κοινωνίαν [τῶν] παθημάτων αὐτοῦ, συμμορφιζόμενος τῷ
11 θανάτῳ αὐτοῦ, εἴ πως καταντήσω εἰς τὴν ἐξανάστασιν
12 τὴν ἐκ νεκρῶν. Οὐχ ὅτι ἤδη ἔλαβον ἢ ἤδη τετελείωμαι·
διώκω δὲ εἰ καὶ καταλάβω ἐφ' ᾧ καὶ κατελήμφθην ὑπὸ
13 Χριστοῦ. ἀδελφοί, ἐγὼ ἐμυττὸν οὐ λογιζομαι κατελ-
φέναι· ἐν δέ, τὰ μὲν ὀπίσω ἐπιλανθανόμενος τοῖς δὲ
14 ἔμπροσθεν ἐπεκτεινόμενος κατὰ σκοπὸν διώκω εἰς τὸ
βραβεῖον τῆς ἄνω κλήσεως τοῦ Θεοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.
15 ὅσοι οὖν τέλειοι, τοῦτο φρονῶμεν· καὶ εἴ τι ἐτέρως φρο-
16 νεῖτε, καὶ τοῦτο ὁ Θεὸς ὑμῖν ἀποκαλύψει· πλὴν εἰς ὃ
ἐφθάσαμεν, τῷ αὐτῷ στοιχεῖν.
17 Συνμμηταί μου γίνεσθε, ἀδελφοί, καὶ σκοπεῖτε τοὺς
18 οὕτω περιπατοῦντας καθὼς ἔχετε τύπον ἡμᾶς. πολλοὶ
γὰρ περιπατοῦσιν οὓς πολλάκις ἔλεγον ὑμῖν, νῦν δὲ καὶ
κλαίων λέγω, τοὺς ἐχθροὺς τοῦ σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ·
19 ὧν τὸ τέλος ἀπώλεια, ὧν ὁ θεὸς ἡ κοιλία καὶ ἡ δόξα ἐν τῇ
20 αἰσχύνῃ αὐτῶν, οἱ τὰ ἐπίγεια φρονούντες. ἡμῶν γὰρ

7 ἀλλὰ] ἀλλ' 5 WHa: ins 5[Ln]Tr at [Tr]m[Li]E[A] [B]WHR: Ti° ἦν
μοι] μοι ἦν Ln(n.m.)TrmLim 8 μὲν οὖν] μενοῦνγε 5 TiLimBWHR: Er
καὶ πρό.] [Li] Χριστοῦ] pr τοῦ Ln μου] ἡμῶν Lnμ σκύ-
βαλα]+εἶναι 5EA 10 κοινωνίαν] pr τὴν 5E[A] τῶν] ins 5Ln[Li]
EAR: Tr°Ti°B°WH° συμμορφιζόμενος] συνμορ. TiEBWHa: -φού-
μενος 5 11 τὴν ἐκ] τῶν 5 12 καὶ πρό.] Ti°B° Χριστοῦ] pr τοῦ
5: +Ἰησοῦ 5Ti[B][WH]R 13 οὐ] οὐπω LnμTrmTiBWH(n.m.)R(n.m.)
14 εἰς] ἐπὶ 5E 15 φρονῶμεν]-οῦμεν LimBm 16 στοιχεῖν]+κα-
νόνη, τὸ αὐτὸ φρονεῖν 5Bm 17 συνμ.] συμμ. 5 LnTrA καὶ]
B°σφ? οὕτω]-ως TrTi σφ EA 20 γὰρ] δὲ Lim

τὸ πολίτευμα ἐν οὐρανοῖς ὑπάρχει, ἐξ οὗ καὶ Σωτῆρα
ἀπεκδεχόμεθα Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, ὃς μετασχη- 21
ματίζει τὸ σῶμα τῆς ταπεινώσεως ἡμῶν σύμμορφον τῷ
σώματι τῆς δόξης αὐτοῦ, κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ δύνασθαι
αὐτὸν καὶ ὑποτάξαι αὐτῷ τὰ πάντα. Ὡστε, ἀδελφοί 4
μου ἀγαπητοὶ καὶ ἐπιπόθητοι, χαρὰ καὶ στέφανός μου,
οὕτως στήκετε ἐν Κυρίῳ, ἀγαπητοί.

Εὐδοκίαν παρακαλῶ καὶ Συντύχην παρακαλῶ τὸ αὐτὸ 2
φρονεῖν ἐν Κυρίῳ. ναὶ ἐρωτῶ καὶ σέ, γνήσιε σύνζυγε, 3
συνλαμβάνου αὐταῖς, αἵτινες ἐν τῷ εὐαγγελίῳ συνήθλησάν
μοι μετὰ καὶ Κλήμεντος καὶ τῶν λοιπῶν συνεργῶν μου, ὧν
τὰ ὀνόματα ἐν βίβλῳ ζωῆς.

Χαίρετε ἐν Κυρίῳ πάντοτε· πάλιν ἐρῶ, χαίρετε· τὸ 4, 5
ἐπικεκῆς ὑμῶν γνωσθήτω πᾶσιν ἀνθρώποις. ὁ Κύριος ἐγ-
γύς. μηδὲν μεριμνᾶτε, ἀλλ' ἐν παντὶ τῇ προσευχῇ καὶ 6
τῇ δεήσει μετὰ εὐχαριστίας τὰ αἰτήματα ὑμῶν γνωρίζεσθω
πρὸς τὸν Θεόν. καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ Θεοῦ ἡ ὑπερέχουσα 7
πάντα νοῦν φρουρήσει τὰς καρδίας ὑμῶν καὶ τὰ νοήματα
ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

Τὸ λοιπόν, ἀδελφοί, ὅσα ἐστὶν ἀληθῆ, ὅσα σεμνά, ὅσα 8
δίκαια, ὅσα ἀγνά, ὅσα προσφιλῆ, ὅσα εὐφρημα, εἴ τις ἀρετὴ
καὶ εἴ τις ἔπαινος, ταῦτα λογίζεσθε· ἃ καὶ ἐμάθετε καὶ 9
παρελάβετε καὶ ἠκούσατε καὶ εἶδετε ἐν ἐμοί, ταῦτα πράσ-
σετε· καὶ ὁ Θεὸς τῆς εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν.

Ἐχάρην δὲ ἐν Κυρίῳ μεγάλως ὅτι ἤδη ποτὲ ἀνεθάλετε 10
τὸ ὑπὲρ ἐμοῦ φρονεῖν· ἐφ' ᾧ καὶ ἐφρονεῖτε, ἡκαιρεῖσθε δέ.
οὐχ ὅτι καθ' ὑστέρησιν λέγω· ἐγὼ γὰρ ἔμαθον ἐν οἷς εἰμι 11
αὐτάρκης εἶναι. οἶδα καὶ ταπεινούσθαι, οἶδα καὶ πε- 12

21 σύμμορφον] σύνμ. TiBWHa: pr εἰς τὸ γενέσθαι αὐτὸς αὐτῷ] ἐαυτῷ
ς: αὐτῷ WH 1 οὕτως] -τω WHa ἀγαπητοί] + μου WHm
2 Εὐδοκίαν] Εὐδ. ς: CErElz Συντύχην] -τυχὴν TiB 3 ναὶ] καὶ
ς: CEr σύνζυγε] σύζ. ς WHa: Σύνζ. WHm: ante γνή. ς συν-
λαμβ.] συλλαμβ. ς Ln 6 μετὰ] μετ' LiWH(u.a.) 9 , ταῦ. πράσ-
σετε.] . ταῦ. πράσσετε, Ln 12 καὶ ~~pr~~.] δὲ ς: CErJ

- ρισσεύειν. ἐν παντὶ καὶ ἐν πάσιν μεμύημαι καὶ χορτάζεσθαι καὶ πεινᾶν, καὶ περισσεύειν καὶ ὑστερεῖσθαι.
- 13, 14 πάντα ἰσχύω ἐν τῷ ἐνδυναμοῦντί με. πλὴν καλῶς
- 15 ἐποιήσατε συνκοινωνήσαντές μου τῇ θλίψει. Οἴδατε δὲ καὶ ὑμεῖς, Φιλιππησίοι, ὅτι ἐν ἀρχῇ τοῦ εὐαγγελίου, ὅτε ἐξῆλθον ἀπὸ Μακεδονίας, οὐδεμία μοι ἐκκλησία ἐκοινώνησεν εἰς λόγον δόσεως καὶ λήμψεως, εἰ μὴ ὑμεῖς μόνοι·
- 16 ὅτι καὶ ἐν Θεσσαλονίκῃ καὶ ἅπαξ καὶ δις εἰς τὴν χρεῖαν
- 17 μοι ἐπέμψατε. Οὐχ ὅτι ἐπιζητῶ τὸ δόμα, ἀλλὰ ἐπιζητῶ
- 18 τὸν καρπὸν τὸν πλεονάζοντα εἰς λόγον ὑμῶν. ἀπέχω δὲ πάντα καὶ περισσεύω· πεπλήρωμαι δεξάμενος παρὰ Ἐπαφροδίτου τὰ παρ' ὑμῶν, ὁσμὴν εὐωδίας, θυσίαν δε-
- 19 κτήν, εὐάρεστον τῷ Θεῷ. ὁ δὲ Θεός μου πληρώσει πάσαν χρεῖαν ὑμῶν κατὰ τὸ πλοῦτος αὐτοῦ ἐν δόξῃ ἐν
- 20 Χριστῷ Ἰησοῦ. τῷ δὲ Θεῷ καὶ Πατρὶ ἡμῶν ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν.
- 21 Ἀσπάσασθε πάντα ἅγιον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. ἀσπά-
- 22 ζονται ὑμᾶς οἱ σὺν ἐμοὶ ἀδελφοί. ἀσπάζονται ὑμᾶς πάντες οἱ ἅγιοι, μάλιστα δὲ οἱ ἐκ τῆς Καίσαρος οἰκίας.
- 23 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος ὑμῶν.

13 με] + Χριστῷ ς Bm 14 συνκοι.] συγκοι. ς LnTrA 16 εἰς] [Ln] [Li] 17 ἀλλὰ] ἀλλ' ς 19 τὸ πλοῦτος] τὸν πλοῦτον ς 23 Κυρίου] + ἡμῶν ς : C τοῦ πνεύματος] πάντων ς (n.m.) ὑμῶν.] + ἀμήν. ς [Ln] [Li] [E] [A]: etiam + Πρὸς Φιλιππησίους ἐγγράφη ἀπὸ Ῥώμης δι' Ἐπαφροδίτου. ς : + πρὸς Φιλιππησίους. TrA

ΠΡΟΣ ΚΟΛΑΣΣΑΕΙΣ.

Παῦλος ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος Θεοῦ, 1
καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφός, τοῖς ἐν Κολοσσαῖς ἁγίοις 2
καὶ πιστοῖς ἀδελφοῖς ἐν Χριστῷ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη
ἀπὸ Θεοῦ Πατρὸς ἡμῶν.

Εὐχαριστοῦμεν τῷ Θεῷ Πατρὶ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ 3
Χριστοῦ πάντοτε περὶ ὑμῶν προσευχόμενοι, ἀκούσαν- 4
τες τὴν πίστιν ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ καὶ τὴν ἀγάπην
ἣν ἔχετε εἰς πάντας τοὺς ἁγίους διὰ τὴν ἐλπίδα τὴν 5
ἀποκειμένην ὑμῖν ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἣν προηκούσατε ἐν τῷ
λόγῳ τῆς ἀληθείας τοῦ εὐαγγελίου τοῦ παρόντος εἰς 6
ὑμᾶς, καθὼς καὶ ἐν παντὶ τῷ κόσμῳ ἐστὶν καρποφορούμε-
νον καὶ αὐξανόμενον καθὼς καὶ ἐν ὑμῖν, ἀφ' ἧς ἡμέρας
ἠκούσατε καὶ ἐπέγνωτε τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ·
καθὼς ἐμάθετε ἀπὸ Ἑπαφρᾶ τοῦ ἀγαπητοῦ συνδούλου 7
ἡμῶν, ὅς ἐστιν πιστὸς ὑπὲρ ἡμῶν διάκονος τοῦ Χριστοῦ,
ὁ καὶ δηλώσας ἡμῖν τὴν ὑμῶν ἀγάπην ἐν Πνεύματι. 8

Διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἠκούσαμεν, οὐ 9
πανόμεθα ὑπὲρ ὑμῶν προσευχόμενοι, καὶ αἰτούμενοι ἵνα
πληρωθῇτε τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ θελήματος αὐτοῦ ἐν πάσῃ
σοφίᾳ καὶ συνέσει πνευματικῇ, περιπατῆσαι ἀξίως 10
τοῦ Κυρίου εἰς πάσαν ἀρέσκειαν, ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ
καρποφοροῦντες καὶ αὐξανόμενοι τῇ ἐπιγνώσει τοῦ Θεοῦ·

ΠΡΟΣ ΚΟΛΑΣΣΑΕΙΣ] ἡ πρὸς Κολασσαεῖς ἐπιστολὴ Παύ-
λου 5: πρὸς Κολοσσ. TiEB 1 Χριστοῦ] post Ἰησοῦ 2 Κο-
λοσσαῖς] Κολασσ. 5 Lⁿ Trⁱ EB^m: C^{5m} Elz Χριστῷ] + Ἰησοῦ Lⁿ
ἡμῶν] + καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ 5 [Lⁿ] [E] [B] 3 Πατρὶ] pr καὶ 5
Trⁱ Tiⁱ [Li] [B] Χριστοῦ] [WH] περὶ ὑπὲρ Lⁿ Trⁱ Am^{WHm}
4 ἣν ἔχετε] τὴν 5: [Li] [WH] ἁγίους] ἁγίους, 5 Trⁱ Li^r 6 ἐστὶν]
pr, καὶ 5: ἐστὶ WH^a: ἐστὶν, Tiⁱ B: ἐστὶν E καὶ αὐξανόμενον] 5: C^{5m}
7 καθὼς] + καὶ 5: C ὑπὲρ ἡμῶν] ὑπ. ὑμῶν 5 Lⁿ Trⁱ m^{WHm} TiEB(n.m.) WH^m R^m
10 περιπατ.] + ὑμᾶς 5 ἀρέσκειαν] ἀρεσκίαν TiBWH τῇ ἐπιγνώ-
σει] εἰς τὴν ἐπίγνωσιν 5: ἐν τῇ ἐπιγνώσει 5m

- 11 ἐν πάσῃ δυνάμει δυναμούμενοι κατὰ τὸ κράτος τῆς δόξης
 αὐτοῦ εἰς πᾶσαν ὑπομονὴν καὶ μακροθυμίαν μετὰ χαρᾶς·
 12 εὐχαριστοῦντες τῷ Πατρὶ τῷ ἱκανώσαντι ἡμᾶς εἰς τὴν
 13 μερίδα τοῦ κλήρου τῶν ἁγίων ἐν τῷ φωτί· ὃς ἐρύσατο
 ἡμᾶς ἐκ τῆς ἐξουσίας τοῦ σκοτούς, καὶ μετέστησεν εἰς τὴν
 14 βασιλείαν τοῦ Υἱοῦ τῆς ἀγάπης αὐτοῦ, ἐν ᾧ ἔχομεν
 15 τὴν ἀπολύτρωσιν, τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν, ὃς ἐστὶν
 εἰκὼν τοῦ Θεοῦ τοῦ ἀοράτου, πρωτότοκος πάσης κτίσεως·
 16 ὅτι ἐν αὐτῷ ἐκτίσθη τὰ πάντα ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ [τὰ]
 ἐπὶ τῆς γῆς, τὰ ὁρατὰ καὶ τὰ ἀόρατα, εἴτε θρόνοι εἴτε
 κυριότητες εἴτε ἀρχαὶ εἴτε ἐξουσίαι· τὰ πάντα δι' αὐτοῦ
 17 καὶ εἰς αὐτὸν ἔκτισται· καὶ αὐτός ἐστιν πρὸ πάντων,
 18 καὶ τὰ πάντα ἐν αὐτῷ συνέστηκεν. Καὶ αὐτός ἐστιν
 ἡ κεφαλὴ τοῦ σώματος, τῆς ἐκκλησίας· ὃς ἐστὶν ἀρχή,
 πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν, ἵνα γένηται ἐν πᾶσιν αὐτὸς
 19 πρωτεύων. ὅτι ἐν αὐτῷ εὐδόκησεν πᾶν τὸ πλήρωμα
 20 κατοικῆσαι, καὶ δι' αὐτοῦ ἀποκαταλλάξαι τὰ πάντα
 εἰς αὐτόν, εἰρηνοποιήσας διὰ τοῦ αἵματος τοῦ σταυροῦ
 αὐτοῦ, [δι' αὐτοῦ] εἴτε τὰ ἐπὶ τῆς γῆς εἴτε τὰ ἐν τοῖς οὐ-
 21 ρανοῖς. Καὶ ὑμᾶς ποτὲ ὄντας ἀπηλλοτριωμένους καὶ
 22 ἐχθροὺς τῇ διανοίᾳ ἐν τοῖς ἔργοις τοῖς πονηροῖς, νυνὶ
 δὲ ἀποκατήλλαξεν ἐν τῷ σώματι τῆς σαρκὸς αὐτοῦ διὰ
 τοῦ θανάτου, παραστήσας ὑμᾶς ἁγίους καὶ ἀμώμους καὶ
 23 ἀνεγκλήτους κατενώπιον αὐτοῦ· εἴ γε ἐπιμένετε τῇ
 πίστει τεθεμελιωμένοι καὶ ἐδραῖοι, καὶ μὴ μετακινούμενοι
 ἀπὸ τῆς ἐλπίδος τοῦ εὐαγγελίου οὗ ἠκούσατε, τοῦ κηρυ-

11 μετὰ χαρᾶς·], μετὰ χαρᾶς LnTiEB 12 Πατρὶ] pr θεῷ WH_m
 ἱκανώσαντι] pr καλέσαντι καὶ Ln ἡμᾶς] ὑμᾶς TrmTiLimB(a.m.)WH(a.m.)
 R_m 13 ἐρύσατο] ἐρρύ. ε LnEAWH_a 14 ἔχομεν] ἐσχομεν Lim
 WH_m ἀπολύτρωσιν] + διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ ε: C_{5m} 16 πάντα
~~ἡμῶν~~] + τὰ ε [Li]EA τὰ sec.] ins ε [Ln][Tr][Li]EA: Ti^oB^oWH^oR^o
 17 αὐτός ἐστιν] αὐτὸς ἐστὶν LiWH: αὐτὸς ἐστὶν A 18 ἀρχή] pr ἡ
 [WH] 19 εὐδόκησεν] ἡδὺ. LnWH_a 20 δι' αὐτοῦ sec.] ins ε Ti
 LiEA[B][WH]R: ε^mLn^oTr^o 22 ἀποκατήλλαξεν] -ηλλάγητε LnTrm
 Li(a.m.)WH_mR_m θανάτου] + αὐτοῦ [Ln][Li]

χθέντος ἐν πάσῃ κτίσει τῇ ὑπὸ τὸν οὐρανόν, οὗ ἐγενόμην
ἐγὼ Παῦλος διάκονος.

Νῦν χαίρω ἐν τοῖς παθήμασιν ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ ἀντανα- 24
πληρῶ τὰ ὑστερήματα τῶν θλίψεων τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ
σαρκί μου ὑπὲρ τοῦ σώματος αὐτοῦ, ὃ ἐστὶν ἡ ἐκκλησία·
ἣς ἐγενόμην ἐγὼ διάκονος κατὰ τὴν οἰκονομίαν τοῦ Θεοῦ 25
τὴν δοθεῖσάν μοι εἰς ὑμᾶς, πληρῶσαι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ,
τὸ μυστήριον τὸ ἀποκεκρυμμένον ἀπὸ τῶν αἰώνων καὶ ἀπὸ 26
τῶν γενεῶν· νῦν δὲ ἐφανερώθη τοῖς ἀγίοις αὐτοῦ, οἷς 27
ἠθέλησεν ὁ Θεὸς γνωρίσαι τί τὸ πλοῦτος τῆς δόξης τοῦ
μυστηρίου τούτου ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ὃ ἐστὶν Χριστὸς ἐν ὑμῖν,
ἡ ἐλπίς τῆς δόξης· ὃν ἡμεῖς καταγγέλλομεν, νουθε- 28
τοῦντες πάντα ἄνθρωπον καὶ διδάσκοντες πάντα ἄνθρωπον
ἐν πάσῃ σοφίᾳ, ἵνα παραστήσωμεν πάντα ἄνθρωπον τέ-
λειον ἐν Χριστῷ· εἰς ὃ καὶ κοπιῶ ἀγωνιζόμενος κατὰ 29
τὴν ἐνέργειαν αὐτοῦ τὴν ἐνεργομένην ἐν ἐμοὶ ἐν δυνάμει.

Θέλω γὰρ ὑμᾶς εἰδέναι ἡλίκον ἀγῶνα ἔχω ὑπὲρ ὑμῶν 2
καὶ τῶν ἐν Λαοδικείᾳ, καὶ ὅσοι οὐχ ἐώρακαν τὸ πρόσωπόν
μου ἐν σαρκί, ἵνα παρακληθῶσιν αἱ καρδίαι αὐτῶν, 2
συμβιβασθέντες ἐν ἀγάπῃ καὶ εἰς πᾶν πλοῦτος τῆς πλη-
ροφορίας τῆς συνέσεως, εἰς ἐπίγνωσιν τοῦ μυστηρίου τοῦ
Θεοῦ, Χριστοῦ, ἐν ᾧ εἰσὶν πάντες οἱ θησαυροὶ τῆς 3
σοφίας καὶ γνώσεως ἀπόκρυφοι. Τοῦτο λέγω, ἵνα μη- 4
δεὶς ὑμᾶς παραλογίζεται ἐν πιθανολογίᾳ. εἰ γὰρ καὶ 5
τῇ σαρκὶ ἀπειμι, ἀλλὰ τῷ πνεύματι σὺν ὑμῖν εἰμί, χαίρων

23 κτίσει] pr τῇ ς 24 νῦν] pr δς J παθήμασι] + μου ς δ]
ὅς Lnm 26 νῦν] νυνὶ ς(n.m.) Lnm 27 τί τὸ] τίς ὁ ς ὃ ἐστ.]
ὅς ἐστ. ς Lnm Ti Li m EB(n.m.) WHm 28 Χριστῷ] + Ἰησοῦ ς 1 ὑπὲρ]
περί ς Λαοδικείᾳ] - κίᾳ Ti Li BWH ἐώρακαν] ἐόρ. Ti BWH(n.a.):
ἐώρακασιν ς ■ συμβιβασθέντες] συνβ. EWH: -θέντων ς(n.m.)
πᾶν πλοῦτος] πάντα πλοῦτον ς πλοῦτος] pr τὸ Ln[Tr]E Χρι-
στοῦ] A°(n.m.): καὶ πατὴρ καὶ τοῦ Χρ. ς Am: πατὴρ καὶ τοῦ Χρ. Am:
πατὴρ τοῦ Χρ. Am Bm Scr?: πατὴρ Χρ. Am Bm: ὃ ἐστὶν Χριστὸς Am Bm:
Rm? 3 γνώσεως] pr τῆς ς E 4 τοῦτο] + δὲ ς Ln[Tr] E[A]
μηδεὶς] μή τις ς

καὶ βλέπων ὑμῶν τὴν τάξιν καὶ τὸ στερέωμα τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως ὑμῶν.

- 6 Ὡς οὖν παρελάβετε τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν τὸν Κύριον, ἐν
7 αὐτῷ περιπατεῖτε, ἐρριζωμένοι καὶ ἐποικοδομούμενοι
ἐν αὐτῷ, καὶ βεβαιούμενοι τῇ πίστει καθὼς ἐδιδάχθητε,
8 περισσεύοντες [ἐν αὐτῇ] ἐν εὐχαριστίᾳ. Βλέπετε μὴ
τις ὑμᾶς ἔσται ὁ συλαγωγῶν διὰ τῆς φιλοσοφίας καὶ
κενῆς ἀπάτης κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων, κατὰ τὰ
9 στοιχεῖα τοῦ κόσμου καὶ οὐ κατὰ Χριστόν· ὅτι ἐν
αὐτῷ κατοικεῖ πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος σωματικῶς,
10 καὶ ἔστὲ ἐν αὐτῷ πεπληρωμένοι, ὃς ἐστὶν ἡ κεφαλὴ πάσης
11 ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας· ἐν ᾧ καὶ περιετμήθητε περιτομῇ
ἀχειροποιήτῳ ἐν τῇ ἀπεκδύσει τοῦ σώματος τῆς σαρκὸς
12 ἐν τῇ περιτομῇ τοῦ Χριστοῦ, συνταφέντες αὐτῷ ἐν τῷ
βαπτίσματι, ἐν ᾧ καὶ συνηγέρθητε διὰ τῆς πίστεως τῆς
ἐνεργείας τοῦ Θεοῦ τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ [τῶν] νεκρῶν.
13 καὶ ὑμᾶς νεκροὺς ὄντας τοῖς παραπτώμασιν καὶ τῇ ἀκρο-
βυστίᾳ τῆς σαρκὸς ὑμῶν, συνεζωοποίησεν ὑμᾶς σὺν αὐτῷ,
14 χαρισάμενος ἡμῖν πάντα τὰ παραπτώματα, ἐξαλείψας
τὸ καθ' ἡμῶν χειρόγραφον τοῖς δόγμασιν ὃ ἦν ὑπεναντίον
ἡμῖν· καὶ αὐτὸ ἤρκεν ἐκ τοῦ μέσου, προσηλώσας αὐτὸ τῷ
15 σταυρῷ· ἀπεκδυσάμενος τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας
ἐδειγμάτισεν ἐν παρρησίᾳ, θριαμβεύσας αὐτοὺς ἐν αὐτῷ.
16 Μὴ οὖν τις ὑμᾶς κρινέτω ἐν βρώσει ἢ ἐν πόσει, ἢ ἐν
17 μέρει ἑορτῆς ἢ νουμηνίας ἢ σαββάτων· ᾧ ἐστὶν σκιὰ
18 τῶν μελλόντων, τὸ δὲ σῶμα τοῦ Χριστοῦ. μηδεὶς ὑμᾶς

7 τῇ πίστ.] pr ἐν s[A] ἐν αὐτῇ] ins s Ln[Tr]mLiE[A][WH]Rm : Tr°
Ti°B°R° 8 ὑμᾶς] post ἔσται LnLimWHm στοιχεῖα] -χία WHa
10 ὃς ἐστὶν] ὃ ἐ. Ln(u.m.)TrmAmBm 11 σώματος] + τῶν ἀμαρτιῶν s
12 βαπτίσματι] -τισμῷ LnmTrLi(n.m.)A συνηγέρθητε] -θημεν Lnm
τῶν] ins s LnTr[Li]E[A]R : C°Ti°B°WH° 13 τοῖς παραπτ.] pr ἐν s Ln
EABm : Er συνεζωοπ.] συνεζωοπ. s ὑμᾶς sec.] s° : ἡμᾶς WHm :
CEr αὐτῷ] αὐ. E ἡμῖν] ὑμ. sm]ElzLnm 15 ἐν αὐτῷ] ἐν αὐτῷ
s Jm 16 ἡ pri.] καὶ TrmLi(n.m.)A(n.m.)WH(n.m.) νουμηνίας] νεομ.
Ln(n.m.)TrLiWH(n.a.) 17 αἰ] ὃ Ln(n.m.)TrmLimA(n.m.)WHm τοῦ] E°

καταβραβενέτω θέλων ἐν ταπεινοφροσύνῃ καὶ θρησκείᾳ
τῶν ἀγγέλων, ἃ ἐόρακεν ἐμβατεύων, εἰκὴ φυσιοῦμενος ὑπὸ
τοῦ νοὸς τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, καὶ οὐ κρατῶν τὴν κεφα- 19
λήν, ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα διὰ τῶν ἀφῶν καὶ συνδέσμων
ἐπιχορηγούμενον καὶ συνβιβαζόμενον αὔξει τὴν αὔξησιν
τοῦ Θεοῦ.

Εἰ ἀπεθάνετε σὺν Χριστῷ ἀπὸ τῶν στοιχείων τοῦ κό- 20
σμου, τί ὡς ζῶντες ἐν κόσμῳ δογματίζεσθε, Μὴ ἄψῃ 21
μηδὲ γέυσῃ μηδὲ θίγῃς (ἃ ἐστὶν πάντα εἰς φθορὰν τῇ 22
ἀποχρήσει), κατὰ τὰ ἐντάλματα καὶ διδασκαλίας τῶν ἀν-
θρώπων; ἅτινά ἐστιν λόγον μὲν ἔχοντα σοφίας ἐν 23
ἐθελοθρησκείᾳ καὶ ταπεινοφροσύνῃ καὶ ἀφειδία σώματος,
οὐκ ἐν τιμῇ τινὶ πρὸς πλησμονὴν τῆς σαρκός.

Εἰ οὖν συνηγέρθητε τῷ Χριστῷ, τὰ ἄνω ζητεῖτε, οὗ ὁ 3
Χριστὸς ἐστὶν ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ καθήμενος. τὰ ἄνω 2
φρονεῖτε, μὴ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς. ἀπεθάνετε γάρ, καὶ ἡ 3
ζωὴ ὑμῶν κέκρυπται σὺν τῷ Χριστῷ ἐν τῷ Θεῷ. ὅταν 4
ὁ Χριστὸς φανερωθῇ, ἡ ζωὴ ἡμῶν, τότε καὶ ὑμεῖς σὺν
αὐτῷ φανερωθήσεσθε ἐν δόξῃ.

Νεκρώσατε οὖν τὰ μέλη τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, πορνείαν, ἀκα- 5
θαρσίαν, πάθος, ἐπιθυμίαν κακὴν, καὶ τὴν πλεονεξίαν,
ἣτις ἐστὶν εἰδωλολατρεία, δι' ἃ ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ 6
Θεοῦ ἐν οἷς καὶ ὑμεῖς περιεπατήσατέ ποτε, ὅτε ἐζήτε 7
ἐν τούτοις. νυνὶ δὲ ἀπόθεσθε καὶ ὑμεῖς τὰ πάντα, ὀρ- 8
γὴν, θυμόν, κακίαν, βλασφημίαν, αἰσχρολογίαν ἐκ τοῦ
στόματος ὑμῶν μὴ ψεύδεσθε εἰς ἀλλήλους, ἀπεκδυ- 9
σάμενοι τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον σὺν ταῖς πράξεσιν αὐτοῦ,

18 θρησκεία] -κία TiB ἐόρακεν] ἐώρ. s LnTr: pr μὴ s [Ln]EBmRm
19 συνβιβ.] συμβιβ. s LnTr 20 εἰ] + οὖν s (n.m.) Χριστῷ] pr
τῷ s: Er στοιχείων] -ίων WHa 23 ἐθελοθρησκεία] -κία TiBWH
καὶ sec.] [Ln] [Li] [WH] ἀφειδία] -δεία LnLi 4 ἡμῶν] ὑμῶν LnM
Tr(n.m.)TiLimBWHmRm 5 μέλη] + ὑμῶν s LnE εἰδωλολατρεία]
-τρία WH ■ δι' ἃ] διὰ LnM: δι' ὁ A ἡ] [Ln] Θεοῦ] + ἐπὶ
τοὺς υἱοὺς τῆς ἀπειθείας (cf. Eph. v. 6) s [Ln]EBR(n.m.): Scr 7 τού-
τοις] αὐτοῖς s

- 10 καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν νέον τὸν ἀνακαινούμενον εἰς ἐπίγνω-
 11 σιν κατ' εἰκόνα τοῦ κτίσαντος αὐτόν· ὅπου οὐκ ἔστι
 Ἕλλην καὶ Ἰουδαῖος, περιτομή καὶ ἀκροβυστία, βάρβαρος,
 Σκύθης, δούλος, ἐλεύθερος, ἀλλὰ τὰ πάντα καὶ ἐν πᾶσιν
 Χριστός.
 12 Ἐνδύσασθε οὖν, ὡς ἐκλεκτοὶ τοῦ Θεοῦ ἅγιοι καὶ ἡγαπη-
 μένοι, σπλάγχνα οἰκτιρμοῦ, χρηστότητα, ταπεινοφροσύ-
 13 νην, πραῖτητα, μακροθυμίαν· ἀνεχόμενοι ἀλλήλων,
 καὶ χαριζόμενοι ἑαυτοῖς, ἕαν τις πρὸς τινα ἔχη μομφήν·
 καθὼς καὶ ὁ Κύριος ἐχαρίσατο ὑμῖν, οὕτως καὶ ὑμεῖς·
 14 ἐπὶ πᾶσιν δὲ τούτοις τὴν ἀγάπην, ὅ ἐστιν σύνδεσμος τῆς
 15 τελειότητος. καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ Χριστοῦ βραβευέτω ἐν
 ταῖς καρδίαις ὑμῶν, εἰς ἣν καὶ ἐκλήθητε ἐν ἐνὶ σώματι·
 16 καὶ εὐχάριστοι γίνεσθε. Ὁ λόγος τοῦ Χριστοῦ ἐνοι-
 κείτω ἐν ὑμῖν πλουσίως ἐν πάσῃ σοφίᾳ· διδάσκοντες καὶ
 νουθετοῦντες ἑαυτοὺς ψαλμοῖς, ὕμνοις, ᾠδαῖς πνευματικαῖς,
 ἐν τῇ χάριτι ᾄδοντες ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν τῷ Θεῷ·
 17 καὶ πᾶν ὃ τι ἐὰν ποιῇτε ἐν λόγῳ ἢ ἐν ἔργῳ, πάντα ἐν ὀνό-
 ματι Κυρίου Ἰησοῦ, εὐχαριστοῦντες τῷ Θεῷ Πατρὶ δι'
 αὐτοῦ.
 18 Αἱ γυναῖκες, ὑποτάσσεσθε τοῖς ἀνδράσιν, ὡς ἀνῆκεν ἐν
 19 Κυρίῳ. Οἱ ἄνδρες, ἀγαπάτε τὰς γυναῖκας καὶ μὴ πι-
 20 κραίνεσθε πρὸς αὐτάς. Τὰ τέκνα, ὑπακούετε τοῖς γονεῦ-
 σιν κατὰ πάντα, τοῦτο γὰρ εὐάρεστόν ἐστιν ἐν Κυρίῳ.
 21 Οἱ πατέρες, μὴ ἐρεθίζετε τὰ τέκνα ὑμῶν, ἵνα μὴ ἀθυμῶσιν.

11 δούλος] + καὶ Ln τὰ] Ti°(sic vult)B°WH° 12 τοῦ] Ln°
 καὶ] [Li]WH°m οἰκτιρμοῦ] -μῶν s: Csm 13 Κύριος] Χριστὸς s
 TiEBmWHmRm: θεὸς Bm 14 πᾶσιν]-σι LnWH δ] ἥτις s
 15 Χριστοῦ] Θεοῦ s(n.m.) ἐν] [WH] 16 Χριστοῦ] κυρίου WHm
 Rm: Θεοῦ Rm σοφία]-φίλ LnTiEAB ψαλ., ὕμν.] ψαλ. καὶ ὕμν.
 καὶ s τῇ] s°[B]WH°(n.m.)R°? ταῖς καρδίαις] τῇ καρδίᾳ s
 Θεῷ] Κυρίῳ s 17 ἐὰν] ἂν s LnTiABWHa Κυρ. Ἰησ.] Ἰησ.
 Χριστοῦ LnE Πατρὶ] pr καὶ s 18 ἀνδράσιν] pr ἰδίῳ s: C
 19 γυναῖκας] + ὑμῶν Ln 20 ἐστιν] ante εὐάρ s° ἐν] τῷ: C
 21 ἐρεθίζετε] παροργίζετε smLnBm

Οἱ δοῦλοι, ὑπακούετε κατὰ πάντα τοῖς κατὰ σάρκα κυ- 22
ρίοις, μὴ ἐν ὀφθαλμοδουλείαις ὡς ἀνθρώπαρεςκοι, ἀλλ' ἐν 23
ἀπλότῃ καρδίας, φοβούμενοι τὸν Κύριον· ὁ ἐὰν 23
ποιῇτε, ἐκ ψυχῆς ἐργάζεσθε ὡς τῷ Κυρίῳ καὶ οὐκ ἀνθρώ-
ποις, εἰδότες ὅτι ἀπὸ Κυρίου ἀπολήμψεσθε τὴν ἀντα- 24
πόδοσιν τῆς κληρονομίας· τῷ Κυρίῳ Χριστῷ δουλεύετε.
ὁ γὰρ ἀδικῶν κομίζεται ὁ ἠδίκησεν, καὶ οὐκ ἔστιν προσω- 25
πολημψία. Οἱ κύριοι, τὸ δίκαιον καὶ τὴν ἰσότητα τοῖς 4
δούλοις παρέχεσθε, εἰδότες ὅτι καὶ ὑμεῖς ἔχετε Κύριον ἐν
οὐρανῷ.

Τῇ προσευχῇ προσκαρτερεῖτε, γρηγοροῦντες ἐν αὐτῇ ἐν 2
εὐχαριστίᾳ, προσευχόμενοι ἅμα καὶ περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ 3
Θεὸς ἀνοίξῃ ἡμῖν θύραν τοῦ λόγου, λαλήσαι τὸ μυστήριον
τοῦ Χριστοῦ, δι' ὃ καὶ δέδεμαι, ἵνα φανερώσω αὐτὸ 4
ὡς δεῖ με λαλήσαι. Ἐν σοφίᾳ περιπατεῖτε πρὸς τοὺς 5
ἔξω, τὸν καιρὸν ἐξαγοραζόμενοι. ὁ λόγος ὑμῶν πάν- 6
τοτε ἐν χάριτι, ἅλατι ἡρτυμένους, εἰδέναι πῶς δεῖ ὑμᾶς ἐνὶ
ἐκάστῳ ἀποκρίνεσθαι.

Τὰ κατ' ἐμὲ πάντα γνωρίσει ὑμῖν Τυχικὸς ὁ ἀγαπητὸς 7
ἀδελφὸς καὶ πιστὸς διάκονος καὶ σύνδουλος ἐν Κυρίῳ·
ὃν ἔπεμψα πρὸς ὑμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο, ἵνα γνῶτε τὰ περὶ 8
ἡμῶν καὶ παρακαλέσῃ τὰς καρδίας ὑμῶν, σὺν Ὁνησί- 9
μῳ τῷ πιστῷ καὶ ἀγαπητῷ ἀδελφῷ ὅς ἐστιν ἐξ ὑμῶν.
πάντα ὑμῖν γνωριοῦσιν τὰ ὧδε.

Ἀσπάζεταιται ὑμᾶς Ἀρίσταρχος ὁ συναιχμάλωτός μου, 10
καὶ Μάρκος ὁ ἀνεψιὸς Βαρνάβα (περὶ οὗ ἐλάβετε ἐντολὰς·
ἐὰν ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς, δέξασθε αὐτόν), καὶ Ἰησοῦς ὁ 11
λεγόμενος Ἰούστος, οἱ ὄντες ἐκ περιτομῆς· οὗτοι μόνου

22 ὀφθαλμοδουλείαις] -λί- TiBWH : -α LnLi(n.m.)WHm ἀλλ' ἀλλὰ
TrWH_a Κύριον Θεόν ε 23 δ] καὶ πᾶν ὅ τι ε 24 τῆς κλη-
ρονομίας]. τῆς κληρονομίας Ln τῷ] + γὰρ ε 25 γὰρ] δὲ ε
κομίζεται] κομίζεται Ln(n.m.)LiWH(n.a.) 1 οὐρανῷ] -νοῖς ε 3 δι'
δ] δι' ὃν Ln(n.m.)Trm 6 ὑμᾶς] ante πῶς δεῖ Li 8 γνῶτε...ἡμῶν]
γνῶ...ὑμῶν ε(n.m.)EABm 9 γνωριοῦσιν] -ἰσουσιν LnLiWH(n.a.)
10 Βαρνάβα] -βα J 11 περιτομῆς] περιτομῆς LnTiAB

- συνεργοὶ εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, οἵτινες ἐγενήθησάν
 12 μοι παρηγορία. ἀσπάζεται ὑμᾶς Ἐπαφρᾶς ὁ ἐξ ὑμῶν,
 δοῦλος Χριστοῦ Ἰησοῦ, πάντοτε ἀγωνιζόμενος ὑπὲρ ὑμῶν
 ἐν ταῖς προσευχαῖς, ἵνα σταθῇτε τέλειοι καὶ πεπληροφο-
 13 ρημένοι ἐν παντὶ θελήματι τοῦ Θεοῦ. μαρτυρῶ γὰρ
 αὐτῷ ὅτι ἔχει πολὺν πόνον ὑπὲρ ὑμῶν καὶ τῶν ἐν Λαοδι-
 14 κείᾳ καὶ τῶν ἐν Ἱεραπόλει. ἀσπάζεται ὑμᾶς Λουκᾶς
 15 ὁ ἰατρὸς ὁ ἀγαπητός, καὶ Δημᾶς. Ἀσπασασθε τοὺς
 ἐν Λαοδικείᾳ ἀδελφούς, καὶ Νυμφᾶν, καὶ τὴν κατ' οἶκον
 16 αὐτῶν ἐκκλησίαν. καὶ ὅταν ἀναγνωσθῇ παρ' ὑμῖν ἡ
 ἐπιστολή, ποιήσατε ἵνα καὶ ἐν τῇ Λαοδικέῳ ἐκκλησίᾳ
 ἀναγνωσθῇ, καὶ τὴν ἐκ Λαοδικείας ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀνα-
 17 γνῶτε. καὶ εἶπατε Ἀρχίππῳ, Βλέπε τὴν διακονίαν ἣν
 παρέλαβες ἐν Κυρίῳ, ἵνα αὐτὴν πληροῖς.
 18 Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου. μνημονεύετέ μου
 τῶν δεσμῶν. ἡ χάρις μεθ' ὑμῶν.

ς Ln Tr Ti E
A B WH R

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Α.

- 1 Παῦλος καὶ Σιλουανὸς καὶ Τιμόθεος τῇ ἐκκλησίᾳ Θεσ-
 σαλονικέων ἐν Θεῷ Πατρὶ καὶ Κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ·
 χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη.
 2 Εὐχαριστοῦμεν τῷ Θεῷ πάντοτε περὶ πάντων ὑμῶν

12 Ἰησοῦ] ς* σταθῇτε] στῆτε ς LnEA πεπληροφ.] πεπληρωμέ-
 νοι ς(n.m.)Jm 13 πολὺν πόνον] ζῆλον πολὺν ς Λαοδικείᾳ] -κίᾳ
 TiLiBWH Ἱεραπ.] Ἱερᾶ Πόλει WH 15 Λαοδικείᾳ] -κίᾳ TiLiB
 WH Νυμφᾶν] Νύμφαν LnTrmEWHRm αὐτῶν] αὐτοῦ ς(n.m.)E:
 αὐτῆς LnTrmWHRm 16 Λαοδικείας] -κίας TiLiBWH 18 ὑμῶν]
 +ἀμήν. Πρὸς Κολασσαεῖς ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης διὰ Τυχικοῦ καὶ Ὀνησίμου.
 ς: +πρὸς Κολασσαεῖς. TrA

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣ. Α.] ἡ πρὸς Θεσσαλονικεῖς ἐπιστολὴ Παύλου
 πρώτη ς 1 εἰρήνη] + ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χρι-
 στοῦ ς [Ln]Bm(sed [ἡμῶν] B)

μνείαν ποιούμενοι ἐπὶ τῶν προσευχῶν ἡμῶν, ἀδιαλείπτως
μνημονεύοντες ὑμῶν τοῦ ἔργου τῆς πίστεως καὶ τοῦ κόπου 3
τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ὑπομονῆς τῆς ἐλπίδος τοῦ Κυρίου
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἔμπροσθεν τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὸς
ἡμῶν, εἰδότες, ἀδελφοί ἡγαπημένοι ὑπὸ Θεοῦ, τὴν 4
ἐκλογὴν ὑμῶν· ὅτι τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν οὐκ ἐγενήθη 5
εἰς ὑμᾶς ἐν λόγῳ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν δυνάμει καὶ ἐν
Πνεύματι Ἁγίῳ καὶ πληροφορίᾳ πολλῇ, καθὼς οἴδατε
οἱ ἐγενήθημεν ἐν ὑμῖν δι' ὑμᾶς. καὶ ὑμεῖς μιμηταὶ 6
ἡμῶν ἐγενήθητε καὶ τοῦ Κυρίου, δεξάμενοι τὸν λόγον ἐν
θλίψει πολλῇ μετὰ χαρᾶς Πνεύματος Ἁγίου, ὥστε 7
γενέσθαι ὑμᾶς τύπον πᾶσιν τοῖς πιστεύουσιν ἐν τῇ Μακε-
δονίᾳ καὶ ἐν τῇ Ἀχαΐᾳ. ἀφ' ὑμῶν γὰρ ἐξήχηται ὁ 8
λόγος τοῦ Κυρίου οὐ μόνον ἐν τῇ Μακεδονίᾳ καὶ Ἀχαΐᾳ,
ἀλλ' ἐν παντὶ τόπῳ ἡ πίστις ὑμῶν ἡ πρὸς τὸν Θεὸν ἐξε-
λήλυθεν, ὥστε μὴ χρειᾶν ἔχειν ἡμᾶς λαλεῖν τι. αὐτοὶ 9
γὰρ περὶ ἡμῶν ἀπαγγέλλουσιν ὅποιαν εἰσοδὸν ἔσχομεν
πρὸς ὑμᾶς, καὶ πῶς ἐπεστρέψατε πρὸς τὸν Θεὸν ἀπὸ τῶν
εἰδώλων δουλεύειν Θεῷ ζῶντι καὶ ἀληθινῷ, καὶ ἀναμέ- 10
νειν τὸν Υἱὸν αὐτοῦ ἐκ τῶν οὐρανῶν, ὃν ἡγείρεν ἐκ τῶν
νεκρῶν, Ἰησοῦν τὸν ῥυόμενον ἡμᾶς ἐκ τῆς ὀργῆς τῆς ἐρ-
χομένης.

Αὐτοὶ γὰρ οἴδατε, ἀδελφοί, τὴν εἰσοδὸν ἡμῶν τὴν πρὸς 2
ὑμᾶς, ὅτι οὐ κενὴ γέγονεν· ἀλλὰ προπαθόντες καὶ 2
ὑβρισθέντες καθὼς οἴδατε ἐν Φιλίπποις ἐπαρρησιασάμεθα
ἐν τῷ Θεῷ ἡμῶν λαλῆσαι πρὸς ὑμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ
Θεοῦ ἐν πολλῷ ἀγῶνι. ἡ γὰρ παράκλησις ἡμῶν οὐκ 3

2 μνείαν] + ὑμῶν ς E[A] 4 Θεοῦ] pr τοῦ TiB[WH] ὑπὸ Θεοῦ,
, ὑπὸ Θεοῦ ς: Jm 5 εἰς ὑμᾶς] πρὸς ὑμ. Ln πληροφορίᾳ] pr ἐν
ς Ln[Tr]EA ἐν quart.] [Tr]WH^(n.m.)R^o 7 τύπον] τύπους ς(n.m.)
LnBmWHm ἐν sec.] ς^o: C 8 Ἀχαΐᾳ] pr ἐν τῇ Ln[Tr]mTiB
ἀλλ'] ἀλλὰ TrTiBWHa: + καὶ ς ἐχειν] post ἡμ. ς: C 9 ἡμῶν]
ὑμῶν WHm ἔσχομεν] ἔχομεν ς: CEg 10 τῶν sec.] ς^o[WH]: Eg
ἐκ] ἀπὸ ς LnEA ■ ἀλλὰ] + καὶ ς: C ἐπαρρησ.] ἐπαρρησ. WHa

- 4 ἐκ πλάνης οὐδὲ ἐξ ἀκαθαρσίας οὐδὲ ἐν δόλῳ· ἀλλὰ
καθὼς δεδοκιμάσμεθα ὑπὸ τοῦ Θεοῦ πιστευθῆναι τὸ εὐαγ-
γέλιον, οὕτως λαλοῦμεν, οὐχ ὡς ἄνθρωποις ἀρέσκοντες,
5 ἀλλὰ Θεῷ τῷ δοκιμάζοντι τὰς καρδίας ἡμῶν. Οὔτε γάρ
ποτε ἐν λόγῳ κολακείας ἐγενήθημεν, καθὼς οἴδατε, οὔτε
6 ἐν προφάσει πλεονεξίας, Θεὸς μάρτυς, οὔτε ζητοῦντες
ἐξ ἀνθρώπων δόξαν, οὔτε ἀφ' ὑμῶν οὔτε ἀπ' ἄλλων,
7 δυνάμενοι ἐν βάρει εἶναι ὡς Χριστοῦ ἀπόστολοι· ἀλλ'
ἐγενήθημεν ἥπιοι ἐν μέσῳ ὑμῶν, ὡς ἐὰν τροφὸς θάλην τὰ
8 ἑαυτῆς τέκνα· οὕτως ὁμειρόμενοι ὑμῶν εὐδοκοῦμεν με-
ταδοῦναι ὑμῖν οὐ μόνον τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ ἀλλὰ καὶ
τὰς ἑαυτῶν ψυχάς, διότι ἀγαπητοὶ ἡμῖν ἐγενήθητε.
9 Μνημονεύετε γάρ, ἀδελφοί, τὸν κόπον ἡμῶν καὶ τὸν μό-
χθον· νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐργαζόμενοι, πρὸς τὸ μὴ ἐπιβα-
ρῆσαι τινα ὑμῶν, ἐκηρύξαμεν εἰς ὑμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ
10 Θεοῦ. ὑμεῖς μάρτυρες καὶ ὁ Θεός, ὡς ὁσίως καὶ δικαίως
καὶ ἀμέμπτως ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν ἐγενήθημεν,
11 καθάπερ οἴδατε, ὡς ἓνα ἕκαστον ὑμῶν ὡς πατὴρ τέκνα
12 ἑαυτοῦ παρακαλοῦντες ὑμᾶς καὶ παραμυθούμενοι, καὶ
μαρτυρόμενοι εἰς τὸ περιπατεῖν ὑμᾶς ἀξίως τοῦ Θεοῦ τοῦ
καλοῦντος ὑμᾶς εἰς τὴν ἑαυτοῦ βασιλείαν καὶ δόξαν.
13 Καὶ διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς εὐχαριστοῦμεν τῷ Θεῷ ἀδια-
λείπτως, ὅτι παραλαβόντες λόγον ἀκοῆς παρ' ἡμῶν τοῦ
Θεοῦ ἐδέξασθε οὐ λόγον ἀνθρώπων, ἀλλὰ (καθὼς ἐστὶν
ἀληθῶς) λόγον Θεοῦ, ὃς καὶ ἐνεργεῖται ἐν ὑμῖν τοῖς πι-
14 στεύουσιν. ὑμεῖς γὰρ μιμηταὶ ἐγενήθητε, ἀδελφοί,
τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ Θεοῦ τῶν οὐσῶν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ἐν

3 οὐδὲ sec.] οὔτε 5 4 Θεῷ pr τῷ 5 [Ln] 5 κολακείας] -κίας TiB
WH ἐν προφάσει] —ἐν WH 6 ἀπ' ἀπὸ E 7 ἀλλ'] ἀλλὰ Tr
TiBWH(n.a.) ἥπιοι νήπιοι 5mLnAmBmWHRm: Scr ἐὰν] ἂν 5
8 ὁμειρόμενοι] ἱμερ. 5: ὁμειρ. WH(n.a.): Er εὐδοκοῦμεν] ηὐδοκ.
WH(n.a.) ἐγενήθητε] γεγένησθε 5 9 νυκτὸς] + γὰρ 5 10 ὁ]
Α°σφ? 11 οἴδατε,] οἴδατε TiBWH 12 μαρτυρόμενοι] -ρούμενοι 5
Ln: CEr περιπατεῖν] -τῆσαι 5 καλοῦντος] καλέσαντος TrmWHm
Rm 13 καὶ πρό.] 5° E° ἐστίν] post ἀληθῶς TrmWH

Χριστῷ Ἰησοῦ· ὅτι τὰ αὐτὰ ἐπάθετε καὶ ὑμεῖς ὑπὸ τῶν
ιδίῳν συμφυλετῶν, καθὼς καὶ αὐτοὶ ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων,
τῶν καὶ τὸν Κύριον ἀποκτεινάντων Ἰησοῦν καὶ τοὺς προ- 15
φήτας, καὶ ἡμᾶς ἐκδιωξάντων, καὶ Θεῷ μὴ ἀρεσκόντων,
καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις ἐναντίων, κωλυνόντων ἡμᾶς τοῖς 16
ἔθνεσιν λαλῆσαι ἵνα σωθῶσιν, εἰς τὸ ἀναπληρῶσαι αὐτῶν
τὰς ἀμαρτίας πάντοτε· ἔφθασεν δὲ ἐπ' αὐτοὺς ἡ ὀργὴ εἰς
τέλος.

Ἡμεῖς δέ, ἀδελφοί, ἀπορφανισθέντες ἀφ' ὑμῶν πρὸς 17
καιρὸν ὥρας προσώπῳ οὐ καρδίᾳ, περισσοτέρως ἐσπουδά-
σαμεν τὸ πρόσωπον ὑμῶν ἰδεῖν ἐν πολλῇ ἐπιθυμίᾳ·
διότι ἠθελήσαμεν ἔλθειν πρὸς ὑμᾶς, ἐγὼ μὲν Παῦλος καὶ 18
ἄπαξ καὶ δῖς, καὶ ἐνέκοψεν ἡμᾶς ὁ Σατανᾶς. τίς γὰρ 19
ἡμῶν ἐλπίς ἢ χαρὰ ἢ στέφανος καυχήσεως; ἢ οὐχὶ καὶ
ὑμεῖς ἔμπροσθεν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ ἐν τῇ αὐτοῦ
παρουσίᾳ; ὑμεῖς γάρ ἐστε ἡ δόξα ἡμῶν καὶ ἡ χαρὰ. 20

Διὸ μηκέτι στέγοντες ἠὐδοκήσαμεν καταλειφθῆναι ἐν 3
Ἀθήναις μόνοι, καὶ ἐπέμψαμεν Τιμόθεον τὸν ἀδελφὸν 2
ἡμῶν καὶ διάκονον τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ
εἰς τὸ στηρίξαι ὑμᾶς καὶ παρακαλέσαι ὑπὲρ τῆς πίστεως
ὑμῶν, τὸ μηδένα σαίνεισθαι ἐν ταῖς θλίψεσιν ταύταις· 3
αὐτοὶ γὰρ οἶδατε ὅτι εἰς τοῦτο κείμεθα. καὶ γὰρ ὅτε 4
πρὸς ὑμᾶς ἦμεν, προελέγομεν ὑμῖν ὅτι μέλλομεν θλίβε-
σθαι, καθὼς καὶ ἐγένετο καὶ οἶδατε. διὰ τοῦτο ἀγῶ 5
μηκέτι στέγων ἐπεμψα εἰς τὸ γνῶναι τὴν πίστιν ὑμῶν, μή
πως ἐπείρασεν ὑμᾶς ὁ πειράζων καὶ εἰς κενὸν γένηται ὁ 6
κόπος ἡμῶν. Ἄρτι δὲ ἐλθόντος Τιμοθέου πρὸς ὑμᾶς
ἀφ' ὑμῶν καὶ εὐαγγελισαμένου ἡμῖν τὴν πίστιν καὶ τὴν

14 τὰ αὐτὰ] ταὐτὰ ς L^{nm} 15 προφήτας] pr ιδίους ς Scr ἡμᾶς]
ὑμᾶς ς: CE^rJEIz 16 ἔφθασεν] -κεν Lⁿ(n.m.)WH^m 18 διότι] διὸ
ς 19 Ἰησ.] + Χριστοῦ ς: Scr 1 ἠὐδοκ.] εὐδοκ. ς LⁿEAWH^a
2 διάκονον] συνεργὸν Lⁿ(n.m.)EAB^mWH^mR^m τοῦ Θεοῦ] B^m[WH]^m:
+ καὶ συνεργὸν ἡμῶν ς παρακαλέσαι]+ ὑμᾶς ς ὑπὲρ] περὶ ς
3 τὸ] τῷ ς: C μηδένα σαίνεισθαι] μηδὲν ἀσαίνεισθαι Lⁿ 5 πίστιν]
post ὑμῶν WH^m

- ἀγάπην ὑμῶν, καὶ ὅτι ἔχετε μνείαν ἡμῶν ἀγαθὴν πάντοτε,
 7 ἐπιποθοῦντες ἡμᾶς ἰδεῖν καθάπερ καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς, διὰ
 τοῦτο παρεκλήθημεν, ἀδελφοί, ἐφ' ὑμῖν ἐπὶ πάσῃ τῇ
 8 ἀνάγκῃ καὶ θλίψει ἡμῶν διὰ τῆς ὑμῶν πίστεως· ὅτι
 9 νῦν ζῶμεν, ἐὰν ὑμεῖς στήκετε ἐν Κυρίῳ. τίνα γὰρ εὐ-
 χαριστίαν δυνάμεθα τῷ Θεῷ ἀνταποδοῦναι περὶ ὑμῶν ἐπὶ
 πάσῃ τῇ χαρᾷ ἣ χαίρομεν δι' ὑμᾶς ἔμπροσθεν τοῦ Θεοῦ
 10 ἡμῶν, νυκτὸς καὶ ἡμέρας ὑπερεκπερισσοῦ δεόμενοι εἰς
 τὸ ἰδεῖν ὑμῶν τὸ πρόσωπον καὶ καταρτίσαι τὰ ὑστερή-
 ματα τῆς πίστεως ὑμῶν ;
 11 Αὐτὸς δὲ ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ ἡμῶν καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν
 12 Ἰησοῦς κατευθύνει τὴν ὁδὸν ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς· ὑμᾶς δὲ
 ὁ Κύριος πλεονάσαι καὶ περισσεύσαι τῇ ἀγάπῃ εἰς ἀλλή-
 13 λους καὶ εἰς πάντας, καθάπερ καὶ ἡμεῖς εἰς ὑμᾶς, εἰς
 τὸ στήριξαι ὑμῶν τὰς καρδίας ἀμέμπτους ἐν ἀγιωσύνῃ
 ἔμπροσθεν τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ
 Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ μετὰ πάντων τῶν ἁγίων αὐτοῦ.
 4 Λοιπὸν οὖν, ἀδελφοί, ἐρωτῶμεν ὑμᾶς καὶ παρακαλοῦ-
 μεν ἐν Κυρίῳ Ἰησοῦ, ἵνα καθὼς παρελάβετε παρ' ἡμῶν τὸ
 πῶς δεῖ ὑμᾶς περιπατεῖν καὶ ἀρέσκειν Θεῷ, καθὼς καὶ
 2 περιπατεῖτε, ἵνα περισσεύητε μᾶλλον. οἶδατε γὰρ
 τίνας παραγγελίας ἐδώκαμεν ὑμῖν διὰ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ.
 3 Τοῦτο γάρ ἐστιν θέλημα τοῦ Θεοῦ, ὁ ἁγιασμὸς ὑμῶν, ἀπέ-
 4 χεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ τῆς πορνείας· εἰδέναι ἕκαστον ὑμῶν
 5 τὸ ἑαυτοῦ σκεῦδος κτᾶσθαι ἐν ἁγιασμῷ καὶ τιμῇ, μὴ
 ἐν πάθει ἐπιθυμίας, καθάπερ καὶ τὰ ἔθνη τὰ μὴ εἰδότα τὸν
 6 Θεόν· τὸ μὴ ὑπερβαίνειν καὶ πλεονεκτεῖν ἐν τῷ πράγ-
 ματι τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ· διότι ἔκδικος Κύριος περὶ πάν-

7 ἀνάγκῃ καὶ θλ.] θλ. καὶ ἀν. ^ςWH_a: E^g 11 Ἰησ.] + Χριστὸς ^ςἸησ.] + Χριστοῦ ^ς: Scr αὐτοῦ.] + ἀμὴν. [Ln]Ti[B]WHmRm1 λοιπὸν] pr τὸ ^ς οὖν] WH²(n.m.)καὶ περιπατεῖτε] ^ς(n.m.)L^{nm} ■ ἐν τῷ] ἐν τῷ J(n.m.)8 στήκετε] -ητε ^ς Ln Tr m EB(n.m.)

13 ἀμέμπτους] -τως WHm

[Ln]Ti[B]WHmRm

ἵνα pr.] ^ς[B] [WH]

3 θέλημα] pr τὸ [Ln]

4 ἕκαστον]-στος

Κύριος] pr ὁ ^ς

των τούτων, καθὼς καὶ προείπαμεν ὑμῖν καὶ διεμαρτυρά-
μεθα. οὐ γὰρ ἐκάλεσεν ἡμᾶς ὁ Θεὸς ἐπὶ ἀκαθαρσία, 7
ἀλλ' ἐν ἁγιασμῷ. τοιγαρὺν ὁ ἀθετῶν οὐκ ἄνθρωπον 8
ἀθετεῖ, ἀλλὰ τὸν Θεὸν τὸν διδόντα τὸ Πνεῦμα αὐτοῦ τὸ
Ἅγιον εἰς ὑμᾶς.

Περὶ δὲ τῆς φιλαδελφίας οὐ χρεῖαν ἔχετε γράφειν ὑμῖν· 9
αὐτοὶ γὰρ ὑμεῖς θεοδίδακτοὶ ἐστε εἰς τὸ ἀγαπᾶν ἀλλήλους·
καὶ γὰρ ποιεῖτε αὐτὸ εἰς πάντας τοὺς ἀδελφούς ἐν ὅλῃ 10
τῇ Μακεδονίᾳ. παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, περισ-
σεύειν μᾶλλον, καὶ φιλοτιμεῖσθαι ἡσυχάζειν καὶ πράσ- 11
σειν τὰ ἴδια καὶ ἐργάζεσθαι ταῖς χερσὶν ὑμῶν, καθὼς ὑμῖν
παρηγγείλαμεν· ἵνα περιπατῇτε εὐσχημόνως πρὸς τοὺς 12
ἔξω καὶ μηδενὸς χρεῖαν ἔχητε.

Οὐ θέλομεν δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, περὶ τῶν κοιμώ- 13
μένων, ἵνα μὴ λυπῆσθε καθὼς καὶ οἱ λοιποὶ οἱ μὴ ἔχον-
τες ἐλπίδα. εἰ γὰρ πιστεύομεν ὅτι Ἰησοῦς ἀπέθανεν 14
καὶ ἀνέστη, οὕτως καὶ ὁ Θεὸς τοὺς κοιμηθέντας διὰ τοῦ
Ἰησοῦ ἄξει σὺν αὐτῷ. Τοῦτο γὰρ ὑμῖν λέγομεν ἐν 15
λόγῳ Κυρίου, ὅτι ἡμεῖς οἱ ζῶντες οἱ περιλειπόμενοι εἰς
τὴν παρουσίαν τοῦ Κυρίου οὐ μὴ φθάσωμεν τοὺς κοιμη-
θέντας. ὅτι αὐτὸς ὁ Κύριος ἐν κελεύσματι, ἐν φωνῇ 16
ἀρχαγγέλου καὶ ἐν σάλπιγγι Θεοῦ, καταβήσεται ἀπ' οὐ-
ρανοῦ· καὶ οἱ νεκροὶ ἐν Χριστῷ ἀναστήσονται πρῶτον·
ἔπειτα ἡμεῖς οἱ ζῶντες οἱ περιλειπόμενοι ἅμα σὺν αὐτοῖς 17
ἄρπαγησόμεθα ἐν νεφέλαις εἰς ἀπάντησιν τοῦ Κυρίου εἰς
ἀέρα· καὶ οὕτως πάντοτε σὺν Κυρίῳ ἐσόμεθα. ὥστε 18
παρακαλεῖτε ἀλλήλους ἐν τοῖς λόγοις τούτοις.

Περὶ δὲ τῶν χρόνων καὶ τῶν καιρῶν, ἀδελφοί, οὐ χρεῖαν 5

7 ἀλλ' ἀλλὰ TrTiEB ■ διδόντα] δόντα ς Ln m EA: Er: pr καὶ ς Ti
E[A][B]: Er αὐτοῦ] ante τὸ πνεῦμα Ln ὑμᾶς] ἡμᾶς ς: E r m
9 ἔχετε] ἔχομεν Ln Tr m Bm: εἶχομεν Tr m Bm 10 ἀδελφούς] + τοὺς ς:
[Tr] EA[WH] R 11 χερσὶν] pr ἰδίαις ς Bm 13 θέλομεν] θέλω ς:
C 5 m κοιμωμένων] κεκοιμημένων ς (a. m.) λυπῆσθε] -εἴσθε Ln m
14 ὁ Θεός] ante καὶ Tr m

- 2 ἔχετε ὑμῖν γράφεσθαι. αὐτοὶ γὰρ ἀκριβῶς οἶδατε ὅτι
 ἡμέρα Κυρίου ὡς κλέπτῃς ἐν νυκτὶ οὕτως ἔρχεται.
 3 ὅταν λέγωσιν, Εἰρήνη καὶ ἀσφάλεια, τότε αἰφνίδιος αὐ-
 τοῖς ἐπίσταται ὀλεθρος ὥσπερ ἡ ὥδιν τῇ ἐν γαστρὶ ἐχού-
 4 σῃ, καὶ οὐ μὴ ἐκφύγῃσιν. ὑμεῖς δέ, ἀδελφοί, οὐκ
 ἐστὲ ἐν σκότει, ἵνα ἡ ἡμέρα ὑμᾶς ὡς κλέπτῃς καταλάβῃ·
 5 πάντες γὰρ ὑμεῖς υἱοὶ φωτός ἐστε καὶ υἱοὶ ἡμέρας· οὐκ
 6 ἐσμὲν νυκτὸς οὐδὲ σκότους. *Ἄρα οὖν μὴ καθεύδωμεν
 7 ὡς οἱ λοιποί, ἀλλὰ γρηγορῶμεν καὶ νήφωμεν. οἱ γὰρ
 καθεύδοντες νυκτὸς καθεύδουσιν, καὶ οἱ μεθυσκόμενοι νυ-
 8 κτὸς μεθύουσιν. ἡμεῖς δὲ ἡμέρας ὄντες νήφωμεν, ἐν-
 δυσάμενοι θώρακα πίστεως καὶ ἀγάπης καὶ περικεφαλαίαν
 9 ἑλπίδα σωτηρίας. ὅτι οὐκ ἔθετο ἡμᾶς ὁ Θεὸς εἰς ὀρ-
 γήν, ἀλλὰ εἰς περιποίησιν σωτηρίας διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν
 10 Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ ἀποθανόντος περὶ ἡμῶν, ἵνα εἴτε
 γρηγορῶμεν εἴτε καθεύδωμεν ἅμα σὺν αὐτῷ ζήσωμεν.
 11 διὸ παρακαλεῖτε ἀλλήλους καὶ οἰκοδομεῖτε εἰς τὸν ἕνα,
 καθὼς καὶ ποιεῖτε.
 12 Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, εἰδέναι τοὺς κοπιῶντας ἐν
 ὑμῖν καὶ προΐσταμένους ὑμῶν ἐν Κυρίῳ καὶ νουθετοῦντας
 13 ὑμᾶς, καὶ ἡγείσθαι αὐτοὺς ὑπερεκπερισσῶς ἐν ἀγάπῃ
 14 διὰ τὸ ἔργον αὐτῶν. εἰρηνεύετε ἐν ἑαυτοῖς. Παρα-
 καλοῦμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, νουθετεῖτε τοὺς ἀτάκτους, πα-
 ραμυθεῖσθε τοὺς ὀλιγοψύχους, ἀντέχεσθε τῶν ἀσθενῶν,
 15 μακροθυμεῖτε πρὸς πάντας. ὁρᾶτε μὴ τις κακὸν ἀντὶ
 κακοῦ τινὶ ἀποδῶ· ἀλλὰ πάντοτε τὸ ἀγαθὸν διώκετε εἰς
 16, 17 ἀλλήλους καὶ εἰς πάντας. πάντοτε χαίρετε· ἀδι-

■ ἡμέρα] pr ἡ 5[A] ■ ὅταν] + γὰρ 5 : + δὲ [Lⁿ] Tr^m WH^m αἰφνί-
 διος] ἐφν. WH^a ἐπίσταται] ἐφίστ. 5 Lⁿ EA 4 ἡ ἡμέρα] post ὑμᾶς
 Lⁿ Tr^m E κλέπτῃς] -τας Lⁿ WH(n.m.) Rm : Scr 5 γὰρ] 5°
 6 ὡς] + καὶ 5 E[A] 9 ὁ Θεός] ante ἡμᾶς WH^m ἀλλὰ] ἀλλ' 5 Lⁿ
 Χριστοῦ] [WH] 10 περὶ] ὑπὲρ 5 Lⁿ EA(n.m.) WH^m R 13 ὑπερεκ-
 περισσῶς] -ρισσοῦ 5 WH(n.m.) R? ἑαυτοῖς] αὐτοῖς Trⁱ Ti B^m
 15 ἀποδῶ] -δοί Ti B διώκετε] + καὶ 5 A WH^m

αλείπτως προσεύχεσθε· ἐν παντὶ εὐχαριστεῖτε, τοῦ- 18
το γὰρ θέλημα Θεοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ εἰς ὑμᾶς· τὸ 19
Πνεῦμα μὴ σβέννυτε· προφητείας μὴ ἐξουθενεῖτε· 20
πάντα δὲ δοκιμάζετε, τὸ καλὸν κατέχετε. ἀπὸ παν- 21, 22
τὸς εἶδους πονηροῦ ἀπέχεσθε.

Αὐτὸς δὲ ὁ Θεὸς τῆς εἰρήνης ἀγιάσαι ὑμᾶς ὁλοτελεῖς, 23
καὶ ὁλόκληρον ὑμῶν τὸ πνεῦμα καὶ ἡ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα
ἀμέμπτως ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ τηρηθείη. πιστὸς ὁ καλὼν ὑμᾶς, ὃς καὶ ποιήσῃ. 24

Ἀδελφοί, προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν. Ἀσπάσασθε 25, 26
τοὺς ἀδελφούς πάντας ἐν φιλήματι ἀγίῳ. ἐνορκίζω 27
ὑμᾶς τὸν Κύριον ἀναγνωσθῆναι τὴν ἐπιστολὴν πᾶσιν τοῖς
ἀδελφοῖς.

Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μεθ' ὑμῶν. 28

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Β.

Παῦλος καὶ Σιλουανὸς καὶ Τιμόθεος τῇ ἐκκλησίᾳ Θεσ- 1
σαλονικέων ἐν Θεῷ Πατρὶ ἡμῶν καὶ Κυρίῳ Ἰησοῦ Χρι-
στῷ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ Πατρὸς [ἡμῶν] 2
καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Εὐχαριστεῖν ὀφείλομεν τῷ Θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἀ- 3
δελφοί, καθὼς ἄξιόν ἐστιν, ὅτι ὑπεραυξάνει ἡ πίστις ὑμῶν,
καὶ πλεονάζει ἡ ἀγάπη ἐνὸς ἐκάστου πάντων ὑμῶν εἰς 4
ἰλλήλους, ὥστε αὐτοὺς ἡμᾶς ἐν ὑμῖν ἐνκαυχᾶσθαι ἐν

18 τοῦτο γάρ] + ἐστιν Ln 19 σβέννυτε] ζβένν. TiB 21 δὲ] ς^ο
[B][WH]R^(a.m.) 25 προσεύχεσθε] + καὶ [Ln][Tr]m[WH]Rm
27 ἐνορκίζω] ὀρκίζω ς πᾶσιν] -σι WHa ἀδελφοῖς] pr ἀγίοις ς
[Tr]m[E]WHmRm 28 ὑμῶν.] + ἀμήν. Πρὸς Θεσσαλονικεῖς πρώτη
ἐγράφη ἀπὸ Ἀθηνῶν ς: + πρὸς Θεσσαλονικεῖς Α. TrA

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣ. Β.] ἡ πρὸς Θεσσαλονικεῖς ἐπιστολὴ δευτέρα ς
2 ἡμῶν] ins ς [Ln][Tr]TiEB: A^οWH^οR^ο 4 αὐτοὺς] post ἡμᾶς ς LnE
ἐνκαυχᾶσθαι] ἐγκ. LnTrA: καυχ. ς

ταῖς ἐκκλησίαις τοῦ Θεοῦ ὑπὲρ τῆς ὑπομονῆς ὑμῶν καὶ
πίστεως ἐν πάσιν τοῖς διωγμοῖς ὑμῶν καὶ ταῖς θλίψεσιν
5 αἷς ἀνέχεσθε, ἔνδειγμα τῆς δικαίας κρίσεως τοῦ Θεοῦ,
εἰς τὸ καταξιωθῆναι ὑμᾶς τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, ὑπὲρ
6 ἧς καὶ πάσχετε· εἴπερ δίκαιον παρὰ Θεῷ ἀνταποδοῦ-
7 ναι τοῖς θλίβουσιν ὑμᾶς θλίψιν, καὶ ὑμῖν τοῖς θλιβο-
μένοις ἄνεσιν μεθ' ἡμῶν, ἐν τῇ ἀποκαλύψει τοῦ Κυρίου
8 Ἰησοῦ ἀπ' οὐρανοῦ μετ' ἀγγέλων δυνάμεως αὐτοῦ ἐν
πυρὶ φλογὸς διδόντος ἐκδίκησιν τοῖς μὴ εἰδόσιν Θεὸν καὶ
τοῖς μὴ ὑπακούουσιν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰη-
9 σοῦ· οἵτινες δίκην τίσουσιν ὄλεθρον αἰώνιον ἀπὸ προσ-
ώπου τοῦ Κυρίου καὶ ἀπὸ τῆς δόξης τῆς ἰσχύος αὐτοῦ,
10 ὅταν ἔλθῃ ἐνδοξασθῆναι ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ καὶ θαυμα-
σθῆναι ἐν πάσιν τοῖς πιστεύσασιν (ὅτι ἐπιστεύθη τὸ μαρ-
11 τύριον ἡμῶν ἐφ' ὑμᾶς) ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. Εἰς δὲ καὶ
προσευχόμεθα πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἵνα ὑμᾶς ἀξιώσῃ τῆς
κλήσεως ὁ Θεὸς ἡμῶν, καὶ πληρώσῃ πάσαν εὐδοκίαν ἀγα-
12 θωσύνης καὶ ἔργον πίστεως ἐν δυνάμει· ὅπως ἐνδοξα-
σθῇ τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ ἐν ὑμῖν, καὶ ὑμεῖς
ἐν αὐτῷ, κατὰ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰη-
σοῦ Χριστοῦ.

2 Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ὑπὲρ τῆς παρουσίας τοῦ
Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡμῶν ἐπισυναγωγῆς ἐπ'
2 αὐτόν, εἰς τὸ μὴ ταχέως σαλευθῆναι ὑμᾶς ἀπὸ τοῦ
νοὸς μηδὲ θροεῖσθαι, μήτε διὰ πνεύματος μήτε διὰ λόγου
μήτε δι' ἐπιστολῆς ὡς δι' ἡμῶν, ὡς ὅτι ἐνέστηκεν ἡ ἡμέρα
3 τοῦ Κυρίου. Μὴ τις ὑμᾶς ἐξαπατήσῃ κατὰ μηδένα
τρόπον· ὅτι ἐὰν μὴ ἔλθῃ ἡ ἀποστασία πρῶτον, καὶ ἀπο-

πάσιν] -σι WH^a ἀνέχεσθε] ἐνέχ. WH^m 8 πυρὶ φλογὸς] φλογι
πυρὸς Lⁿ(a.m.) Tr(a.m.) E B^m εἰδόσιν] -σι Lⁿ WH^a Ἰησ.] + Χριστοῦ
ς [Lⁿ]: Scr 9 ὄλεθρον] ὀλέθριον Lⁿ(a.m.) 10 πάσιν] -σι WH^a
πιστεύσασιν] -τεύουσιν ς: C⁵ m 12 Ἰησοῦ *ῥτζ.*] + Χριστοῦ ς [Lⁿ]: Scr
1 ἡμῶν] [WH] 2 μηδὲ] μήτε ς Κυρίου] Χριστοῦ ς

καλυφθῇ ὁ ἄνθρωπος τῆς ἁμαρτίας, ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας,
ὁ ἀντικείμενος καὶ ὑπεραιρόμενος ἐπὶ πάντα λεγόμενον 4
Θεὸν ἢ σέβασμα, ὥστε αὐτὸν εἰς τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ καθίσαι,
ἀποδεικνύντα ἑαυτὸν ὅτι ἐστὶν Θεός. Οὐ μνημονεύετε 5
ὅτι ἔτι ὦν πρὸς ὑμᾶς ταῦτα ἔλεγον ὑμῖν ; καὶ νῦν τὸ 6
κατέχον οἴδατε, εἰς τὸ ἀποκαλυφθῆναι αὐτὸν ἐν τῷ αὐτοῦ
καιρῷ. τὸ γὰρ μυστήριον ἤδη ἐνεργεῖται τῆς ἀνομίας· 7
μόνον ὁ κατέχων ἄρτι ἕως ἐκ μέσου γένηται· καὶ τότε 8
ἀποκαλυφθήσεται ὁ ἄνομος, ὃν ὁ Κύριος Ἰησοῦς ἀνελεί
τῷ πνεύματι τοῦ στόματος αὐτοῦ καὶ καταργήσει τῇ ἐπι-
φανείᾳ τῆς παρουσίας αὐτοῦ· οὗ ἐστὶν ἡ παρουσία 9
κατ' ἐνέργειαν τοῦ Σατανᾶ ἐν πάσῃ δυνάμει καὶ σημείοις
καὶ τέρασιν ψεύδους, καὶ ἐν πάσῃ ἀπάτῃ ἀδικίας τοῖς 10
ἀπολλυμένοις, ἀνθ' ὧν τὴν ἀγάπην τῆς ἀληθείας οὐκ ἐδέ-
ξαντο εἰς τὸ σωθῆναι αὐτοὺς. καὶ διὰ τοῦτο πέμπει 11
αὐτοῖς ὁ Θεὸς ἐνέργειαν πλάνης εἰς τὸ πιστεῦσαι αὐτοὺς
τῷ ψεύδει, ἵνα κριθῶσιν ἅπαντες οἱ μὴ πιστεῦσαντες 12
τῇ ἀληθείᾳ ἀλλὰ εὐδοκήσαντες τῇ ἀδικίᾳ.

Ἡμεῖς δὲ ὀφείλομεν εὐχαριστεῖν τῷ Θεῷ πάντοτε περὶ 13
ὑμῶν, ἀδελφοὶ ἡγαπημένοι ὑπὸ Κυρίου, ὅτι εἴλατο ὑμᾶς ὁ
Θεὸς ἀπ' ἀρχῆς εἰς σωτηρίαν ἐν ἁγιασμῷ Πνεύματος καὶ
πίστει ἀληθείας· εἰς ὃ ἐκάλεσεν ὑμᾶς διὰ τοῦ εὐαγγε- 14
λίου ἡμῶν, εἰς περιποίησιν δόξης τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ. Ἄρα οὖν, ἀδελφοί, στήκετε, καὶ κρατεῖτε 15
τὰς παραδόσεις ἃς ἐδιδάχθητε εἴτε διὰ λόγου εἴτε δι' ἐπι-
στολῆς ἡμῶν. αὐτὸς δὲ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χρι- 16
στός, καὶ ὁ Θεὸς ὁ Πατὴρ ἡμῶν ὁ ἀγαπήσας ἡμᾶς καὶ

3 ἁμαρτίας] ἀνομίας 5mTr(n.m.)TiBmWH(n.m.)Rm 4 πάντα] pân τὸ C
(Lat.)J καθίσαι] pr ὡς Θεὸν 5(a.m.)Bm ἀποδεικνύντα] -δειγνύον-
τα Lnm 6 αὐτοῦ] ἑαυτοῦ 5 LnEAWH 8 Ἰησοῦς] 5[WH]Rm
ἀνελεί] ἀναλώσει 5 AmRm : ἀναλοῖ WHm 10 ἀδικίας] pr τῆς 5 : + ἐν 5
11 πέμπει] πεμψει 5 12 ἅπαντες] πάντες 5 Ln(n.m.)WH(a.m.)
ἀλλὰ] ἀλλ' 5 LnEAWH 13 τῇ ἀδικίᾳ] pr ἐν 5 [Ln][E][A] : Er
13 εἴλατο] -ετο 5 ἀπ' ἀρχῆς] ἀπαρχὴν LnTrmBmWHmRm 14 εἰς
δ] + καὶ Ti[B] ὑμᾶς] ἡμᾶς LnTrm 16 Χριστός] pr ὁ Ln
ὁ ante Θεός] [Ln] Tr*(a.m.)[WH] ὁ ante Πατὴρ] καὶ 5 Lnm

δοὺς παράκλησιν αἰώνιαν καὶ ἐλπίδα ἀγαθὴν ἐν χάριτι,
17 παρακαλέσαι ὑμῶν τὰς καρδίας καὶ στηρίξαι ἐν παντὶ
ἔργῳ καὶ λόγῳ ἀγαθῷ.

3 Τὸ λοιπὸν προσεύχεσθε, ἀδελφοί, περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ
λόγος τοῦ Κυρίου τρέχῃ καὶ δοξάζεται καθὼς καὶ πρὸς
2 ὑμᾶς, καὶ ἵνα ῥυσθῶμεν ἀπὸ τῶν ἀτόπων καὶ πονηρῶν
3 ἀνθρώπων· οὐ γὰρ πάντων ἡ πίστις. πιστὸς δέ ἐστιν
ὁ Κύριος, ὃς στηρίξει ὑμᾶς καὶ φυλάξει ἀπὸ τοῦ πονηροῦ.
4 πεποίθαμεν δὲ ἐν Κυρίῳ ἐφ' ὑμᾶς, ὅτι ἂ παραγγέλλομεν
5 [καὶ] ποιεῖτε καὶ ποιήσετε. ὁ δὲ Κύριος κατευθύναι
ὑμῶν τὰς καρδίας εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ καὶ εἰς τὴν
ὑπομονὴν τοῦ Χριστοῦ.

6 Παραγγέλλομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, ἐν ὀνόματι τοῦ Κυ-
ρίου [ἡμῶν] Ἰησοῦ Χριστοῦ, στέλλεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ παντὸς
ἀδελφοῦ ἀτάκτως περιπατοῦντος καὶ μὴ κατὰ τὴν παρά-
7 δοσιν ἣν παρελάβοσαν παρ' ἡμῶν. αὐτοὶ γὰρ οἶδατε
πῶς δεῖ μιμεῖσθαι ἡμᾶς· ὅτι οὐκ ἡτακτήσαμεν ἐν ὑμῖν,
8 οὐδὲ δωρεὰν ἄρτον ἐφάγομεν παρά τινος, ἀλλ' ἐν κόπῳ
καὶ μόχθῳ νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐργαζόμενοι πρὸς τὸ μὴ
9 ἐπιβαρῆσαι τίνα ὑμῶν· οὐχ ὅτι οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν,
ἀλλ' ἵνα ἑαυτοὺς τύπον δῶμεν ὑμῖν εἰς τὸ μιμεῖσθαι ἡμᾶς.
10 καὶ γὰρ ὅτε ἤμεν πρὸς ὑμᾶς, τοῦτο παρηγγέλλομεν ὑμῖν,
11 ὅτι Εἴ τις οὐ θέλει ἐργάζεσθαι, μηδὲ ἐσθιέτω. ἀκούο-
μεν γάρ τινας περιπατοῦντας ἐν ὑμῖν ἀτάκτως, μηδὲν ἐρ-
12 γαζομένους ἀλλὰ περιεργαζομένους. τοῖς δὲ τοιούτοις
παραγγέλλομεν, καὶ παρακαλοῦμεν ἐν Κυρίῳ Ἰησοῦ Χρι-
στῷ, ἵνα μετὰ ἡσυχίας ἐργαζόμενοι τὸν ἑαυτῶν ἄρτον

17 στηρίξαι] + ὑμᾶς 5 ἔργῳ κ. λόγῳ] λόγῳ κ. ἔργῳ 5 3 Κύριος]
θεός LnTrm στηρίξει] -σει WH_a 4 παραγγέλλομεν] + ὑμῖν 5
[Ln]: + καὶ ἐποιήσατε [Ln] καὶ *πί.*] ins 5 [Ln] [Tr] EA[WH]R: Ti² B²
5 τὴν sec.] 5°: CE_g 6 ἡμῶν *πί.*] ins 5 [Ln] Tr sed [Tr]_m Ti B WH_m R: E²
A² WH² παρελάβοσαν] -έλαβε 5: -έλαβον CE_{gsm}: -ελάβετε Ln(n.m.)
Tr(n.m.) WH(n.m.) R_m 8 ἀλλ'] ἀλλὰ Tr WH_a νυκτὸς κ. ἡμέρας]
νύκτα κ. ἡμέραν 5 Ln_m EA 12 ἐν Κυρίῳ Ἰησ. Χρ.] διὰ τοῦ Κυρίου
ἡμῶν Ἰησ. Χριστοῦ 5

ἐσθίωσιν. Ὑμεῖς δέ, ἀδελφοί, μὴ ἐγκαθήσητε καλο- 13
ποιούντες. εἰ δέ τις οὐχ ὑπακούει τῷ λόγῳ ἡμῶν διὰ 14
τῆς ἐπιστολῆς, τοῦτον σημειοῦσθε μὴ συναναμίσγυσθαι
αὐτῷ, ἵνα ἐντραπῇ. καὶ μὴ ὡς ἐχθρὸν ἡγείσθε, ἀλλὰ 15
νουθετεῖτε ὡς ἀδελφόν. αὐτὸς δὲ ὁ Κύριος τῆς εἰρήνης 16
δῶκε ὑμῖν τὴν εἰρήνην διὰ παντὸς ἐν παντὶ τρόπῳ. ὁ
Κύριος μετὰ πάντων ὑμῶν.

Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου, ὃ ἐστὶν σημεῖον ἐν 17
πάσῃ ἐπιστολῇ· οὕτως γράφω. ἡ χάρις τοῦ Κυρίου 18
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Α.

Παῦλος ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ κατ' ἐπιταγὴν Θεοῦ 1
Σωτῆρος ἡμῶν καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τῆς ἐλπίδος ἡμῶν,
Τιμοθέε γνησίῳ τέκνῳ ἐν πίστει· χάρις, ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ 2
Θεοῦ Πατρὸς καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν.

Καθὼς παρεκάλεσά σε προσμεῖναι ἐν Ἐφέσῳ πορευό- 3
μενος εἰς Μακεδονίαν, ἵνα παραγγείλῃς τισὶν μὴ ἑτεροδι-
δασκαλεῖν, μηδὲ προσέχειν μύθοις καὶ γενεαλογίαις ἀ- 4
περάντοις, αἵτινες ἐκζητήσεις παρέχουσιν μᾶλλον ἢ οἰκονο-
μίαν Θεοῦ τὴν ἐν πίστει, — τὸ δὲ τέλος τῆς παραγγε- 5
λίας ἐστὶν ἀγάπη ἐκ καθαρᾶς καρδίας καὶ συνειδήσεως
ἀγαθῆς καὶ πίστεως ἀνυποκρίτου· ὧν τινὲς ἀστοχή- 6
σαντες ἐξετράπησαν εἰς ματαιολογίαν, θέλοντες εἶναι 7
νομοδιδάσκαλοι, μὴ νοοῦντες μήτε ἂ λέγουσιν μήτε περὶ

13 ἐγκακ.] ἐκκακ. 5 Bm: ἐνκακ. EWH(n.a.) 14 μὴ] καὶ μὴ 5 E: · μὴ
TiB συναναμίσγυσθαι] -νυσθε 5 TiEB(n.m.) 16 τρόπῳ] τόπῳ Ln
Bm 18 ὑμῶν.] + ἀμὴν. 5 Ln[E]: etiam + Πρὸς Θεσσαλονικεῖς δευτέρα
ἐγράφη ἀπὸ Ἀθηνῶν 5: + πρὸς Θεσσαλονικεῖς Β. TrA

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Α.] ἡ πρὸς Τιμόθεον ἐπιστολὴ πρώτη 5
1 Χρ. Ἰησ. φηζ.] Ἰησ. Χρ. 5 Ln Χρ. Ἰησ. sec.] Κυρίου Ἰησ. Χρ. 5
2 Πατρὸς] + ἡμῶν 5 4 ἐκζητήσεις] ζητήσεις 5 LnEA παρέχουσιν]
σι WH(n.a.) οἰκονομίαν] οἰκοδομίαν ErJElz: οἰκοδομῆν Bm: Scr

- 8 τίνων διαβεβαιούνται. Οἶδαμεν δὲ ὅτι καλὸς ὁ νόμος,
 9 ἐάν τις αὐτῷ νομίμως χρῆται, εἰδὼς τοῦτο, ὅτι δικαίῳ
 νόμος οὐ κείται, ἀνόμοις δὲ καὶ ἀνυποτάκτοις, ἀσεβέσι καὶ
 ἁμαρτωλοῖς, ἀνοσίοις καὶ βεβήλοις, πατρολώαις καὶ μη-
 10 τρολώαις, ἀνδροφόνοις, πόρνοις, ἀρσενικοῖταις, ἀνδρα-
 ποδισταῖς, ψεύσταις, ἐπιόρκοις, καὶ εἴ τι ἕτερον τῇ ὑγίαι-
 11 νούσῃ διδασκαλίᾳ ἀντίκειται, κατὰ τὸ εὐαγγέλιον τῆς
 δόξης τοῦ μακαρίου Θεοῦ, ὃ ἐπιστεύθη ἐγώ.
 12 Χάριν ἔχω τῷ ἐνδυναμώσαντί με Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ
 Κυρίῳ ἡμῶν, ὅτι πιστόν με ἡγήσατο, θέμενος εἰς διακο-
 13 νίαν, τὸ πρότερον ὄντα βλάσφημον καὶ διώκτην καὶ
 ὑβριστήν· ἀλλὰ ἡλεήθη ὅτι ἀγνοῶν ἐποίησα ἐν ἀπιστίᾳ,
 14 ὑπερεπλεόνασεν δὲ ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν μετὰ πίστεως
 15 καὶ ἀγάπης τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Πιστὸς ὁ λόγος
 καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄξιος, ὅτι Χριστὸς Ἰησοῦς ἦλθεν εἰς
 τὸν κόσμον ἁμαρτωλοὺς σῶσαι· ὧν πρῶτός εἰμι ἐγώ·
 16 ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἡλεήθη, ἵνα ἐμοὶ πρῶτῳ ἐνδείξῃται
 Χριστὸς Ἰησοῦς τὴν ἅπασαν μακροθυμίαν πρὸς ὑποτύπω-
 σιν τῶν μελλόντων πιστεῦειν ἐπ' αὐτῷ εἰς ζωὴν αἰώνιον.
 17 Τῷ δὲ Βασιλεῖ τῶν αἰώνων, ἀφθάρτῳ, ἀοράτῳ, μόνῳ Θεῷ,
 τιμῇ καὶ δόξᾳ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν.
 18 Ταύτην τὴν παραγγελίαν παρατίθεμαί σοι, τέκνον Τι-
 μόθεε, κατὰ τὰς προαγούσας ἐπὶ σὲ προφητείας, ἵνα στρα-
 19 τεύῃ ἐν αὐταῖς τὴν καλὴν στρατείαν ἔχων πίστιν καὶ
 ἀγαθὴν συνείδησιν, ἣν τινες ἀπωσάμενοι περὶ τὴν πίστιν
 20 ἐनावάγησαν· ὧν ἐστὶν Ὑμέναιος καὶ Ἀλέξανδρος, οὓς
 παρέδωκα τῷ Σατανᾷ, ἵνα παιδευθῶσιν μὴ βλασφημεῖν.
 2 Παρακαλῶ οὖν πρῶτον πάντων ποιεῖσθαι δεήσεις, προσ-

■ χρῆται] χρήσεται Lh
 πατρα...μητρα-ς : CEr
 -μοῦντί smWHmRm
 13 τὸν 5
 16 Χρ. Ἰησ. 5
 17 μόνῳ] + σοφῷ 5 Bm
 στρατείαν] -τίαν WHa

9 ἀσεβέσι] -σιν TrEA
 12 χάριν] pr καὶ 5E
 13 τὸν 5 ὄντα] + με Lh
 16 Χρ. 5 TiBWHmR
 18 στρατεύῃ] -εύσῃ Tr(n.m.)TiBWHm
 20 παιδευθῶσιν] -ῶσι AWH(n.a.)

πατρο...μητρο-]
 ἐνδυναμώσαντί]
 ἀλλὰ] ἀλλ'
 ἅπασαν] πᾶσαν 5

ευχάς, ἐντεύξεις, εὐχαριστίας, ὑπὲρ πάντων ἀνθρώπων·
ὑπὲρ βασιλέων καὶ πάντων τῶν ἐν ὑπεροχῇ ὄντων, ἵνα 2
ἡρεμον καὶ ἡσύχιον βίον διάγωμεν ἐν πάσῃ εὐσεβείᾳ
καὶ σεμνότητι. τοῦτο καλὸν καὶ ἀπόδεκτον ἐνώπιον 3
τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Θεοῦ, ὃς πάντας ἀνθρώπους θέλει 4
σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν. Εἰς γὰρ 5
Θεός, εἰς καὶ μεσίτης Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων ἄνθρωπος Χρι-
στὸς Ἰησοῦς, ὁ δοὺς ἑαυτὸν ἀντίλυτρον ὑπὲρ πάντων, 6
τὸ μαρτύριον καιροῖς ἰδίους, εἰς ὃ ἐτέθην ἐγὼ κήρυξ 7
καὶ ἀπόστολος (ἀληθεῖαν λέγω, οὐ ψεύδομαι), διδάσκαλος
ἐθνῶν ἐν πίστει καὶ ἀληθείᾳ.

Βούλομαι οὖν προσεύχεσθαι τοὺς ἄνδρας ἐν παντὶ τό- 8
πῳ, ἐπαίροντας ὁσίους χεῖρας χωρὶς ὀργῆς καὶ διαλογι-
σμοῦ· ὡσαύτως γυναῖκας ἐν καταστολῇ κοσμίῳ μετὰ 9
αἰδοῦς καὶ σωφροσύνης κοσμεῖν ἑαυτάς, μὴ ἐν πλέγμασιν
καὶ χρυσῷ ἢ μαργαρίταις ἢ ἱματισμῷ πολυτελεῖ, ἀλλ' 10
(ὃ πρέπει γυναῖξιν ἐπαγγελιομέναις θεοσέβειαν) δι' ἔργων
ἀγαθῶν. Γυνὴ ἐν ἡσυχίᾳ μανθανέτω ἐν πάσῃ ὑποταγῇ. 11
διδάσκειν δὲ γυναικὶ οὐκ ἐπιτρέπω, οὐδὲ αὐθεντεῖν ἀνδρός, 12
ἀλλ' εἶναι ἐν ἡσυχίᾳ. Ἀδὰμ γὰρ πρῶτος ἐπλάσθη, 13
εἶτα Εὕα· καὶ Ἀδὰμ οὐκ ἡπατήθη, ἡ δὲ γυνὴ ἐξαπα- 14
τηθεῖσα ἐν παραβάσει γέγονεν· σωθήσεται δὲ διὰ τῆς 15
τεκνογονίας, ἐὰν μείνωσιν ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ καὶ ἀγια-
σμῷ μετὰ σωφροσύνης.

Πιστὸς ὁ λόγος, εἴ τις ἐπισκοπῆς ὀρέγεται, καλοῦ ἔρ- 3
γου ἐπιθυμεῖ. δεῖ οὖν τὸν ἐπίσκοπον ἀνεπίλημπτον 2
εἶναι, μῖας γυναικὸς ἄνδρα, νηφάλιον, σῶφρονα, κόσμιον,

3 τοῦτο]+γὰρ ς[Tr]_mEA 6 τὸ μαρτύριον] Lⁿ: Scr 7 κήρυξ]
κήρυξ LⁿWH λέγω]+ἐν Χριστῷ ς(n.m.)B_m ■ διαλογισμοῦ]-μῶν
WH(n.m.) 9 ὡσαύτως]+καὶ ς[Tr]Ti σφ EA[B] γυναῖκας] pr τὰς ς
κοσμίῳ]-ῶς WH_m καὶ sec.] ἢ ς χρυσῷ] χρυσίῳ LⁿWH(n.m.)R
12 διδάσκειν δὲ γυν.] γυν. δὲ διδ. ς ἀλλ'] ἀλλὰ LⁿTr 13 Εὕα]
Εὕα ς: Εὕα TrEA: Εὕα WH 14 ἐξαπατ.] ἀπατ. ς 15, 3. 1 σω-
φροσύνης....λόγος,] σωφροσύνης...λόγος. WHR_m ■ νηφάλιον] -εον
ς: CErElz

- 3 φιλόξενον, διδακτικόν· μὴ πάροινον, μὴ πλήκτην,
 4 ἀλλὰ ἐπιεικῇ, ἄμαχον, ἀφιλάργυρον· τοῦ ἰδίου οἴκου
 καλῶς προϊστάμενον, τέκνα ἔχοντα ἐν ὑποταγῇ μετὰ πά-
 5 σης σεμνότητος· (εἰ δέ τις τοῦ ἰδίου οἴκου προστῆναι
 6 οὐκ οἶδεν, πῶς ἐκκλησίας Θεοῦ ἐπιμελήσεται·) μὴ
 νεόφυτον, ἵνα μὴ τυφωθεὶς εἰς κρίμα ἐμπέσῃ τοῦ διαβό-
 7 λου. δεῖ δὲ καὶ μαρτυρίαν καλὴν ἔχειν ἀπὸ τῶν ἑξω-
 8 θεν, ἵνα μὴ εἰς ὀνειδισμὸν ἐμπέσῃ καὶ παγίδα τοῦ διαβό-
 9 λου. Διακόνους ὡσαύτως σεμνοὺς, μὴ διλόγους, μὴ
 10 οἶνῳ πολλῷ προσέχοντας, μὴ αἰσχροκερδεῖς, ἔχοντας
 τὸ μυστήριον τῆς πίστεως ἐν καθαρᾷ συνειδήσει. καὶ
 οὗτοι δὲ δοκιμαζέσθωσαν πρῶτον, εἴτα διακονείτωσαν
 11 ἀνέγκλητοι ὄντες. γυναῖκας ὡσαύτως σεμνάς, μὴ δια-
 12 βόλους, νηφαλίους, πιστὰς ἐν πᾶσιν. διάκονοι ἔστω-
 σαν μιᾷς γυναικὸς ἄνδρες, τέκνων καλῶς προϊστάμενοι καὶ
 13 τῶν ἰδίων οἴκων. οἱ γὰρ καλῶς διακονήσαντες βαθμὸν
 ἑαυτοῖς καλὸν περιποιῶνται, καὶ πολλὴν παρρησίαν ἐν
 πίστει τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.
 14 Ταῦτά σοι γράφω ἐλπίζων ἔλθειν πρὸς σε ἐν τάχει·
 15 ἐὰν δὲ βραδύνω, ἵνα εἰδῇς πῶς δεῖ ἐν οἴκῳ Θεοῦ ἀναστρέ-
 φεσθαι, ἣτις ἐστὶν ἐκκλησία Θεοῦ ζῶντος, στῦλος καὶ ἐ-
 16 δραίωμα τῆς ἀληθείας. καὶ ὁμολογουμένως μέγα ἐστὶν
 τὸ τῆς εὐσεβείας μυστήριον· ὃς ἐφανερώθη ἐν σαρκί, ἐδι-
 καιώθη ἐν πνεύματι, ὤφθη ἀγγέλοις, ἐκηρύχθη ἐν ἔθνεσιν,
 ἐπιστεύθη ἐν κόσμῳ, ἀνελήμφθη ἐν δόξῃ.
 4 Τὸ δὲ Πνεῦμα ῥητῶς λέγει ὅτι ἐν ὑστέροις καιροῖς ἀπο-
 στήσονται τινες τῆς πίστεως, προσέχοντες πνεύμασιν
 2 πλάνοις καὶ διδασκαλίαις δαιμονίων, ἐν ὑποκρίσει
 ψευδολόγων, κεκαυστηριασμένων τὴν ἰδίαν συνειδήσιν,
 3 κωλυνόντων γαμεῖν, ἀπέχεσθαι βρωμάτων, ἃ ὁ Θεὸς ἔκτισεν

3 μὴ πλήκτην,] + μὴ αἰσχροκερδῆ, 5(n.m.) Bm ἀλλὰ] ἀλλ' 5 EA 7 δεῖ
 δε] + αὐτὸν 5 11 νηφαλίους] -έους 5 : CE12 14 πρὸς σε] [WH]
 ἐν τάχει] τάχιον 5 TiEAB 16 ὃς] Θεὸς 5 Bm : Scr : ὁ Bm Rm
 1 πνεύμασιν] -σι Ln WH ■ κεκαυστ.] κεκαυτ. 5 Ln EA

εἰς μετάλημψιν μετὰ εὐχαριστίας τοῖς πιστοῖς καὶ ἐπεγνω-
κόσιν τὴν ἀλήθειαν. ὅτι πᾶν κτίσμα Θεοῦ καλόν, καὶ 4
οὐδὲν ἀπόβλητον μετὰ εὐχαριστίας λαμβανόμενον·
ἀγιάζεται γὰρ διὰ λόγου Θεοῦ καὶ ἐντεύξεως. 5

Ταῦτα ὑποτιθέμενος τοῖς ἀδελφοῖς καλὸς ἔσῃ διάκονος 6
Χριστοῦ Ἰησοῦ, ἐντρεφόμενος τοῖς λόγοις τῆς πίστεως
καὶ τῆς καλῆς διδασκαλίας ἧ παρηκολούθηκας· τοὺς 7
δὲ βεβήλους καὶ γραῶδεις μύθους παραιτοῦ. γύμναζε δὲ
σεαυτὸν πρὸς εὐσέβειαν· ἡ γὰρ σωματικὴ γυμνασία 8
πρὸς ὀλίγον ἐστὶν ὠφέλιμος· ἡ δὲ εὐσέβεια πρὸς πάντα
ὠφέλιμός ἐστιν, ἐπαγγελίαν ἔχουσα ζωῆς τῆς νῦν καὶ τῆς
μελλούσης. πιστὸς ὁ λόγος καὶ πάσης ἀποδοχῆς 9
ἄξιος· εἰς τοῦτο γὰρ κοπιῶμεν καὶ ἀγωνιζόμεθα, ὅτι 10
ἠλπίκαμεν ἐπὶ Θεῷ ζῶντι, ὃς ἐστὶν Σωτὴρ πάντων ἀν-
θρώπων, μάλιστα πιστῶν.

Παράγγελλε ταῦτα καὶ δίδασκε. μηδεὶς σου τῆς 11, 12
νεότητος καταφρονεῖτω, ἀλλὰ τύπος γίνου τῶν πιστῶν ἐν
λόγῳ, ἐν ἀναστροφῇ, ἐν ἀγάπῃ, ἐν πίστει, ἐν ἀγνείᾳ.
ἕως ἔρχομαι, πρόσεχε τῇ ἀναγνώσει, τῇ παρακλήσει, τῇ 13
διδασκαλίᾳ. μὴ ἀμέλει τοῦ ἐν σοὶ χαρίσματος, ὃ 14
ἐδόθη σοι διὰ προφητείας μετὰ ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τοῦ
πρεσβυτερίου. ταῦτα μελέτα, ἐν τούτοις ἵσθι, ἵνα σου 15
ἡ προκοπὴ φανερὰ ᾖ πᾶσιν. ἔπεχε σεαυτῷ καὶ τῇ 16
διδασκαλίᾳ. ἐπίμενε αὐτοῖς· τοῦτο γὰρ ποιῶν καὶ σεαυ-
τὸν σώσεις καὶ τοὺς ἀκούοντάς σου.

Πρεσβυτέρῳ μὴ ἐπιπλήξῃς, ἀλλὰ παρακάλει ὡς πατέρα, 5
νεωτέρους ὡς ἀδελφούς, πρεσβυτέρας ὡς μητέρας, νεω- 2
τέρας ὡς ἀδελφὰς ἐν πάσῃ ἀγνείᾳ. Χήρας τίμα τὰς 3
ὄντως χήρας. εἰ δέ τις χήρα τέκνα ἢ ἔκγονα ἔχει, μαν- 4

3 ἐπεγνωκόσιν] -σι TiBWH

■ Χρ. Ἰησ.] Ἰησ. Χρ. 5: C

παρη-

κολούθηκας] -σας LnmWHm

10 κοπιῶμεν] pr καὶ 5 [A]

ἀγωνιζό-

μεθα] ὀνειδιζόμεθα 5 TrmEA(n.m.)BmWHm

ἠλπίκαμεν] -ίσαμεν WHm

12 ἐν ἀγάπῃ,] + ἐν πνεύματι, 5 Bm

ἀγνείᾳ] -νίᾳ WH(n.a.)

15 πᾶ-

σιν] pr ἐν 5: J(n.m.)

2 ἀγνείᾳ] -νίᾳ WH(n.a.)

- θανέτωσαν πρῶτον τὸν ἴδιον οἶκον εὖσεβεῖν καὶ ἀμοιβὰς
ἀποδιδόναι τοῖς προγόνοις· τοῦτο γὰρ ἐστὶν ἀπόδεκτον
5 ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. ἡ δὲ ὄντως χήρα καὶ μεμονωμένη
ἤλπικεν ἐπὶ [τὸν] Θεὸν καὶ προσμένει ταῖς δεήσεσιν καὶ
6 ταῖς προσευχαῖς νυκτὸς καὶ ἡμέρας. ἡ δὲ σπαταλῶσα
7 ζῶσα τέθνηκεν. καὶ ταῦτα παράγγελλε, ἵνα ἀνεπί-
8 λημπτοι ᾖσιν. εἰ δέ τις τῶν ἰδίων καὶ μάλιστα οἰκείων
οὐ προνοεῖται, τὴν πίστιν ἥρνηται καὶ ἐστὶν ἀπίστου χεί-
9 ρων. Χήρα καταλεγέσθω μὴ ἑλαττον ἐτῶν ἐξήκοντα
10 γεγονυῖα, ἐνὸς ἀνδρὸς γυνή, ἐν ἔργοις καλοῖς μαρτυ-
ρουμένη, εἰ ἐτεκνοτρόφησεν, εἰ ἐξενοδόχησεν, εἰ ἀγίων
πόδας ἔνιψεν, εἰ θλιβομένοις ἐπήκεσεν, εἰ παντὶ ἔργῳ
11 ἀγαθῷ ἐπηκολούθησεν. νεωτέρας δὲ χήρας παραιτοῦ·
ὅταν γὰρ καταστρηνιάσωσιν τοῦ Χριστοῦ, γαμεῖν θέλου-
12 σιν, ἔχουσαι κρίμα ὅτι τὴν πρώτην πίστιν ἠθέτησαν.
13 ἅμα δὲ καὶ ἀργαὶ μανθάνουσιν, περιερχόμεναι τὰς οἰκίας,
οὐ μόνον δὲ ἀργαὶ ἀλλὰ καὶ φλύαροι καὶ περίεργοι, λα-
14 λούσαι τὰ μὴ δέοντα. βούλομαι οὖν νεωτέρας γαμεῖν,
τεκνογονεῖν, οἰκοδεσποτεῖν, μηδεμίαν ἀφορμὴν διδόναι τῷ
15 ἀντικειμένῳ λοιδορίας χάριν· ἥδη γὰρ τινες ἐξετράπη-
16 σαν ὀπίσω τοῦ Σατανᾶ. εἴ τις πιστὴ ἔχει χήρας, ἐπαρ-
κείσθω αὐταῖς, καὶ μὴ βαρεῖσθω ἢ ἐκκλησίᾳ· ἵνα ταῖς
ὄντως χήραις ἐπαρκέσῃ.
- 17 Οἱ καλῶς προεστώτες πρεσβύτεροι διπλῆς τιμῆς ἀξιού-
σθωσαν, μάλιστα οἱ κοπιῶντες ἐν λόγῳ καὶ διδασκαλίᾳ.
18 λέγει γὰρ ἡ γραφή, Βοῦν ἀλοῶντα οὐ φιμώσεις· καί,
19 Ἄξιος ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ. κατὰ πρεσβυτέ-
ρου κατηγορίαν μὴ παραδέχου ἔκτος εἰ μὴ ἐπὶ δύο ἢ τριῶν

4 ἀποδεκτὸν] pr καλὸν καὶ εἰς (n.m.)

τὸν Θεὸν] Κύριον WH^m-νοεῖ εἰς Lⁿ Tr^m EA^{WH} (n.m.) R?16 πιστὴ] pr πιστὸς ἢ εἰς [A] B^mR 18 ἀλοῶντα] ἀλο. WH^a5 τὸν] ins εἰς [Lⁿ] Tr^{EA} [WH] : Ti^B R^o

■ οἰκείων] pr τῶν εἰς [A] προνοεῖται]

9 γεγονυῖα], γεγον. εἰς

15 τινες] post ἐξετράπ. Lⁿ (n.m.)ἐπαρκείσθω] -κεῖτω εἰς Lⁿ m EA^{WH} (n.m.)βοῦν ἀλο.] post οὐ φιμ. Lⁿ

μαρτύρων. τοὺς ἀμαρτάνοντας ἐνώπιον πάντων ἔλεγε, 20
ἵνα καὶ οἱ λοιποὶ φόβον ἔχωσιν. Διαμαρτύρομαι ἐνώ- 21
πιον τοῦ Θεοῦ καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ καὶ τῶν ἐκλεκτῶν ἀγ-
γέλων, ἵνα ταῦτα φυλάξῃς χωρὶς προκρίματος μηδὲν ποιῶν
κατὰ πρόσκλισιν. Χεῖρας ταχέως μηδενὶ ἐπιτίθει, μηδὲ 22
κοινωνεῖ ἀμαρτίαις ἄλλοτρίαις· σεαυτὸν ἄγνον τήρει.

μηκέτι ὑδροπότει, ἀλλὰ οἶνῳ ὀλίγῳ χρῶ διὰ τὸν στόμαχον 23
καὶ τὰς πυκνάς σου ἀσθενείας. τινῶν ἀνθρώπων αἱ 24
ἀμαρτίαι πρόδηλοί εἰσιν, προάγουσαι εἰς κρίσιν, τισὶν δὲ
καὶ ἐπακολουθοῦσιν. ὡσαύτως καὶ τὰ ἔργα τὰ καλὰ 25
πρόδηλα, καὶ τὰ ἄλλως ἔχοντα κρυβῆναι οὐ δύνανται.

Ὅσοι εἰσὶν ὑπὸ ζυγὸν δοῦλοι τοὺς ἰδίους δεσπότης πά- 6
σης τιμῆς ἀξίους ἡγείσθωσαν, ἵνα μὴ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ
καὶ ἡ διδασκαλία βλασφημῇται. οἱ δὲ πιστοὺς ἔχον- 2
τες δεσπότης μὴ καταφρονεῖτωσαν, ὅτι ἀδελφοί εἰσιν·
ἀλλὰ μᾶλλον δουλευέτωσαν, ὅτι πιστοὶ εἰσιν καὶ ἀγαπη-
τοὶ οἱ τῆς εὐεργεσίας ἀντιλαμβανόμενοι.

Ταῦτα δίδασκε καὶ παρακάλει. εἴ τις ἑτεροδιδασκαλεῖ 3
καὶ μὴ προσέρχεται ὑγιαίνουσιν λόγοις, τοῖς τοῦ Κυρίου
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ τῇ κατ' εὐσέβειαν διδασκαλίᾳ,
τετύφωται, μηδὲν ἐπιστάμενος, ἀλλὰ νοσῶν περὶ ζητή- 4
σεις καὶ λογομαχίας, ἐξ ὧν γίνεται φθόνος, ἔρις, βλασφη-
μίαι, ὑπόνοιαι πονηραί, διαπαραιτριβαὶ διεφθαρμένων 5
ἀνθρώπων τὸν νοῦν καὶ ἀπεστερημένων τῆς ἀληθείας,
νομιζόντων πορισμὸν εἶναι τὴν εὐσέβειαν. Ἔστιν δὲ 6
πορισμὸς μέγας ἡ εὐσέβεια μετὰ αὐταρκείας· οὐδὲν 7
γὰρ εἰσηνέγκαμεν εἰς τὸν κόσμον, ὅτι οὐδὲ ἐξενεγκεῖν τι

20 τοὺς] + δὲ Ln[A][WH] 21 Χρ. Ἰησ.] Κυρίου Ἰησ. Χρ. ς
πρόσκλισιν] πρόσκλησιν LnTrmBm 23 ἀλλὰ] ἀλλ' ς στόμαχόν]
+ σου ςE 25 ὡσαύτως] + δὲ Ln τὰ ε. τὰ κα.] τὰ κα. ε. ς
πρόδ.] + ἐστι ς δύνανται] -αται ς : EΓ 2 ἀγαπητοί] ἀγαπητοί, J
WHm 3 προσέρχεται] -έχεται TiBm ὑγιαίνουσιν] -σι WH(n.a.)
4 ἔρις] -εις E 5 διαπαραιτριβαί] παραδιατρ. ς : CEΓsmJm εὐσέ-
θειαν.] + ἀφίστασο ἀπὸ τῶν τοιούτων. ςBm 7 ὅτι] pr δῆλον ς EBm

- 8 δυνάμεθα· ἔχοντες δὲ διατροφὰς καὶ σκεπάσματα, τοῦ-
 9 τοις ἀρκεσθῆσόμεθα. οἱ δὲ βουλούμενοι πλουτεῖν ἐμ-
 πίπτουσιν εἰς πειρασμὸν καὶ παγίδα καὶ ἐπιθυμίας πολλὰς
 ἀνοήτους καὶ βλαβεράς, αἵτινες βυθίζουσιν τοὺς ἀνθρώ-
 10 πους εἰς ὄλεθρον καὶ ἀπώλειαν. ῥίζα γὰρ πάντων τῶν
 κακῶν ἐστὶν ἡ φιλαργυρία· ἧς τινὲς ὀρεγόμενοι ἀπεπλανή-
 θησαν ἀπὸ τῆς πίστεως καὶ ἑαυτοὺς περιέπειραν ὀδύνας
 πολλὰς.
 11 Σὺ δέ, ὦ ἄνθρωπε Θεοῦ, ταῦτα φεῦγε· δίδωκε δὲ δικαι-
 οσύνην, εὐσέβειαν, πίστιν, ἀγάπην, ὑπομονήν, πραῦπά-
 12 θειαν. ἀγωνίζου τὸν καλὸν ἀγῶνα τῆς πίστεως, ἐπιλα-
 βοῦ τῆς αἰωνίου ζωῆς, εἰς ἣν ἐκλήθης, καὶ ὡμολόγησας
 13 τὴν καλὴν ὁμολογίαν ἐνώπιον πολλῶν μαρτύρων. Παρ-
 αγγέλλω σοι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ τοῦ ζωογονούντος τὰ
 πάντα καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ μαρτυρήσαντος ἐπὶ Ποντίου
 14 Πειλάτου τὴν καλὴν ὁμολογίαν, τηρῆσαί σε τὴν ἐν-
 τολὴν ἄσπιλον ἀνεπίλημπτον μέχρι τῆς ἐπιφανείας τοῦ
 15 Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· ἦν καιροῖς ἰδιοῖς δείξει
 ὁ μακάριος καὶ μόνος Δυνάστης, ὁ Βασιλεὺς τῶν βασι-
 16 λευόντων καὶ Κύριος τῶν κυριευόντων, ὁ μόνος ἔχων
 ἀθανασίαν, φῶς οἰκῶν ἀπρόσιτον, ὃν εἶδεν οὐδεὶς ἀνθρώ-
 πων οὐδὲ ἰδεῖν δύναται· ὃ τιμὴ καὶ κράτος αἰώνιον·
 ἀμήν.
 17 Τοῖς πλουσίοις ἐν τῷ νῦν αἰῶνι παράγγελλε μὴ ὑψηλο-
 φρονεῖν, μηδὲ ἡλπικένοι ἐπὶ πλούτου ἀδηλόγητι, ἀλλ' ἐπὶ
 Θεῷ τῷ παρέχοντι ἡμῖν πάντα πλουσίως εἰς ἀπόλαυσιν·
 18 ἀγαθοεργεῖν, πλουτεῖν ἐν ἔργοις καλοῖς, εὐμεταδότους

8 διατροφὰς] -φήν WHm

9 βυθίζουσιν] -σι WH(n.a.)

11 Θεοῦ]

pr τοῦ 5 E[A]WHm

πραῦπάθειαν] -παθίαν TiBWH : πράγματα 5

12 ἦν] + καὶ 5 : C

13 σοι] Ti°B°

τοῦ *pr.*] Ti°[B]

ζωογο-

νούντος] ζωοποιούντος 5

Χρ. Ἰησ.] Ἰησ. Χρ. TrmWHm

17 ὑψη-

λοφρονεῖν] ὑψηλὰ φρονεῖν TiBmWHm

ἐπὶ *sec.*] ἐν 5EA(n.m.)

Θεῷ]

pr τῷ 5LnEAWHm : + τῷ ζῶντι 5 : + [τῷ] ζῶντι Bm

πάντα] pr τὰ Ln :

post πλουσ., 5 : C

εἶναι, κοινωνικούς, ἀποθησαυρίζοντας ἑαυτοῖς θεμέλιον 19
καλὸν εἰς τὸ μέλλον, ἵνα ἐπιλάβωνται τῆς ὄντως ζωῆς.

ὦ Τιμόθεε, τὴν παραθήκην φύλαξον, ἐκτρεπόμενος τὰς 20
βεβήλους κενοφωνίας καὶ ἀντιθέσεις τῆς ψευδωνύμου γνώ-
σεως, ἣν τινες ἐπαγγελλόμενοι περὶ τὴν πίστιν ἡστό- 21
χησαν.

Ἡ χάρις μεθ' ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Β.

Παῦλος ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος Θεοῦ 1
κατ' ἐπαγγελίαν ζωῆς τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ Τιμοθέῳ 2
ἀγαπητῷ τέκνῳ· χάρις, ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ Πατρὸς
καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν.

Χάριν ἔχω τῷ Θεῷ, ᾧ λατρεύω ἀπὸ προγόνων ἐν καθα- 3
ρᾷ συνειδήσει, ὡς ἀδιάλειπτον ἔχω τὴν περὶ σοῦ μνηίαν ἐν 4
ταῖς δεήσεσίν μου, νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐπιποθῶν σε 4
ἰδεῖν, μεμνημένος σου τῶν δακρύων, ἵνα χαρὰς πληρωθῶ·
ὑπόμνησιν λαβὼν τῆς ἐν σοὶ ἀνυποκρίτου πίστεως, ἣτις 5
ἐνώκησεν πρῶτον ἐν τῇ μάμμῃ σου Λαῶδι καὶ τῇ μητρὶ
σου Εὐνίκῃ, πέπεισμαι δὲ ὅτι καὶ ἐν σοί. Δι' ἣν αἰτίαν 6
ἀναμνησκω σε ἀναζωπυρεῖν τὸ χάρισμα τοῦ Θεοῦ, ὃ
ἐστίν ἐν σοὶ διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν μου. οὐ 7
γὰρ ἔδωκεν ἡμῖν ὁ Θεὸς πνεῦμα δειλίας, ἀλλὰ δυνάμεως
καὶ ἀγάπης καὶ σωφρονισμοῦ. Μὴ οὖν ἐπαισχυνθῇς τὸ 8

19 ὄντως] αἰωνίου ς (u.m.) 20 παραθήκην] παρακαταθήκην ς
21 μεθ' ὑμῶν.] μετὰ σοῦ. ς Trm EABm : + ἀμήν. Πρὸς Τιμόθεον πρώτη ἐγράφη
ἀπὸ Λαοδικείας, ἣτις ἐστὶ μητρόπολις Φρυγίας τῆς Πακατιανῆς. ς : + πρὸς
Τιμοθεον Α. TrA

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Β.] ἡ πρὸς Τιμόθεον ἐπιστολὴ δευτέρα ς
1 Χρ. Ἰησ.] Ἰησ. Χρ. ς Ln 2 Χριστοῦ] Κυρίου Trm WHm Ἰησ.]
+ Χριστοῦ Trm 3, νυκτ. κ. ἡμ.] νυκτ. κ. ἡμ., ς Ti EAB 4 πληρω-
θῶ.] πληρωθῶ WHRm ■ λαβὼν] λαμβάνων ς Bm Εὐνίκῃ] -νείκῃ
ς : CEr Elz

- μαρτύριον τοῦ Κυρίου ἡμῶν μηδὲ ἐμὲ τὸν δέσμιον αὐτοῦ·
 ἀλλὰ συνκακοπάθησον τῷ εὐαγγελίῳ κατὰ δύναμιν Θεοῦ
 9 τοῦ σώσαντος ἡμᾶς καὶ καλέσαντος κλήσει ἁγία, οὐ κατὰ
 τὰ ἔργα ἡμῶν, ἀλλὰ κατὰ ἰδίαν πρόθεσιν καὶ χάριν τὴν
 δοθεῖσαν ἡμῖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ πρὸ χρόνων αἰωνίων
 10 φανερωθεῖσαν δὲ νῦν διὰ τῆς ἐπιφανείας τοῦ Σωτῆρος
 ἡμῶν Χριστοῦ Ἰησοῦ, καταργήσαντος μὲν τὸν θάνατον
 φωτίσαντος δὲ ζῶν καὶ ἀφθαρσίαν διὰ τοῦ εὐαγγελίου,
 11 εἰς ὃ ἐτέθη ἐγὼ κήρυξ καὶ ἀπόστολος καὶ διδάσκαλος
 12 [ἐθνῶν]. δι' ἣν αἰτίαν καὶ ταῦτα πάσχω· ἀλλ' οὐκ
 ἐπαισχύνομαι, οἶδα γὰρ ᾧ πεπίστευκα, καὶ πέπεισμαι ὅτι
 δυνατός ἐστιν τὴν παραθήκην μου φυλάξαι εἰς ἐκείνην τὴν
 13 ἡμέραν. ὑποτύπωσιν ἔχε ὑγιαίνοντων λόγων, ὧν παρ'
 ἐμοῦ ἤκουσας, ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.
 14 τὴν καλὴν παραθήκην φύλαξον διὰ Πνεύματος Ἁγίου τοῦ
 ἐνοικοῦντος ἐν ἡμῖν.
 15 Οἶδας τοῦτο, ὅτι ἀπεστράφησάν με πάντες οἱ ἐν τῇ
 16 Ἀσίᾳ· ὧν ἐστὶν Φύγελος καὶ Ἑρμογένης. δῶν ἔλεος ὁ
 Κύριος τῷ Ὀνησιφόρου οἴκῳ· ὅτι πολλάκις με ἀνέψυξεν
 17 καὶ τὴν αἰσίν μου οὐκ ἐπαισχύνθη, ἀλλὰ γενόμενος
 18 ἐν Ῥώμῃ σπουδαίως ἐζήτησέν με καὶ εὔρεν (δῶν αὐτῷ
 ὁ Κύριος εὔρεῖν ἔλεος παρὰ Κυρίου ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ).
 καὶ ὅσα ἐν Ἐφέσῳ διηκόνησεν, βέλτιον σὺ γινώσκεις.
 2 Σὺ οὖν, τέκνον μου, ἐνδυναμοῦ ἐν τῇ χάριτι τῇ ἐν Χρι-
 2 στῷ Ἰησοῦ. καὶ ᾧ ἤκουσας παρ' ἐμοῦ διὰ πολλῶν
 μαρτύρων, ταῦτα παράθου πιστοῖς ἀνθρώποις, οἵτινες ἱκα-
 3 νοὶ ἔσονται καὶ ἐτέρους διδάξαι. συνκακοπάθησον ὡς
 4 καλὸς στρατιώτης Χριστοῦ Ἰησοῦ. οὐδεὶς στρατευό-

8 συνκ.] συγκ. ε Lⁿ Tr A 9 κατὰ sec.] κατ' ε 10 Χρ. Ἰησ.] Ἰησ.
 Χρ. Lⁿ Tr A E 11 ἐθνῶν] ins ε Lⁿ Tr E A [B]: Ti^{*} WH^{*} R^{*} 12 παρα-
 θήκην] παρακαταθήκην CE ε⁵ m Elz 14 παραθήκην] παρακαταθήκην ε: C
 15 Φύγελος] -λλος ε: E ε Ἑρμογ.] Ἑρμογ. Ti B 16 ἐπαισχ.]
 ἐπῆσχ. ε: CE 17 σπουδαίως] -αιότερον ε E A B m: -αιότερως B n
 3 συνκακοπάθησον] συγκ. Lⁿ Tr A: σὺ οὖν κακοπάθησον ε Χρ. Ἰησ.]
 Ἰησ. Χρ. ε

μενος ἐμπλέκεται ταῖς τοῦ βίου πραγματείαις, ἵνα τῷ
στρατολογήσαντι ἀρέσῃ. ἐὰν δὲ καὶ ἀθλήῃ τις, οὐ 5
στεφανοῦται ἐὰν μὴ νομίμως ἀθλήσῃ. τὸν κοπιῶντα 6
γεωργὸν δεῖ πρῶτον τῶν καρπῶν μεταλαμβάνειν. νόει 7
ὁ λέγων· δώσει γάρ σοι ὁ Κύριος σύνεσιν ἐν πάσιν. Μνη- 8
μόνευε Ἰησοῦν Χριστὸν ἐγγεγερμένον ἐκ νεκρῶν ἐκ σπέρ-
ματος Δαυεὶδ κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου· ἐν ᾧ κακοπαθῶ 9
μέχρι δεσμῶν ὡς κακοῦργος, ἀλλὰ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ οὐ
δέδεται. διὰ τοῦτο πάντα ὑπομένω διὰ τοὺς ἐκλεκτούς, 10
ἵνα καὶ αὐτοὶ σωτηρίας τύχωσιν τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ
μετὰ δόξης αἰωνίου. Πιστὸς ὁ λόγος· εἰ γὰρ συναπε- 11
θάνομεν, καὶ συνζήσομεν· εἰ ὑπομένομεν, καὶ συμβα- 12
σιλεύσομεν· εἰ ἀρνησόμεθα, κάκεινος ἀρνήσεται ἡμᾶς·
εἰ ἀπιστοῦμεν, ἐκεῖνος πιστὸς μένει· ἀρνήσασθαι γὰρ ἐαν- 13
τὸν οὐ δύναται.

Ταῦτα ὑπομύμνησκε, διαμαρτυρόμενος ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ 14
μὴ λογομαχεῖν ἐπ' οὐδὲν χρήσιμον ἐπὶ καταστροφῇ τῶν
ἀκουόντων. σπουδάσον σεαυτὸν δόκιμον παραστήσαι 15
τῷ Θεῷ, ἐργάτην ἀνεπαίσχυντον, ὀρθοτομοῦντα τὸν λόγον
τῆς ἀληθείας. τὰς δὲ βεβήλους κενοφωνίας περιῖστα- 16
σο· ἐπὶ πλείον γὰρ προκόψουσιν ἀσεβείας, καὶ ὁ λό- 17
γος αὐτῶν ὡς γάγγραινα νομὴν ἔξει· ὣν ἐστὶν Ὑμέναιος
καὶ Φιλητός, οἵτινες περὶ τὴν ἀλήθειαν ἡστόχησαν, 18
λέγοντες [τὴν] ἀνάστασιν ἤδη γεγονέναι, καὶ ἀνατρέπουσιν
τὴν τινων πίστιν. Ὁ μέντοι στερεὸς θεμέλιος τοῦ Θεοῦ 19
ἔστηκεν, ἔχων τὴν σφραγίδα ταύτην, Ἔγνω Κύριος τοὺς
ὄντας αὐτοῦ, καὶ Ἀποστήτω ἀπὸ ἀδικίας πᾶς ὁ ὀνομάζων
τὸ ὄνομα Κυρίου. ἐν μεγάλῃ δὲ οἰκίᾳ οὐκ ἔστιν μόνον 20

4 πραγματείας] -τίας ς TiBWH 7 δ] & ς δώσει] δῶξ ς
9 ἀλλὰ] ἀλλ' ς 10 τύχωσιν] -σι WHa 11 · εἰ] , Εἰ JR(n.m.)
συνζ.] συζ. ς 12 συμβασ.] συνβασ. TiEB ἀρνησόμεθα] ἀρνούμε-
θα ς 13 γὰρ] ς*(n.m.) 14 Θεοῦ] Κυρίου ς Ln(n.m.) TrmEAWHm
R(n.m.) μὴ λογομαχεῖν] . μὴ λογομάχει LnBm ἐπ'] εἰς ς
17 Φιλητός] Φίλητος AWH 18 τὴν sec.] ins ς Ln[Tr]mE[A][B] WHmR :
Tr*Ti*WH*Rm 19 Κυρίου] Χριστοῦ ς : Csm

- σκεύη χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ, ἀλλὰ καὶ ξύλινα καὶ ὀστράκινα,
 21 καὶ ἃ μὲν εἰς τιμὴν ἃ δὲ εἰς ἀτιμίαν. ἔαν οὖν τις
 ἐκκαθάρῃ ἑαυτὸν ἀπὸ τούτων, ἔσται σκεύος εἰς τιμὴν,
 ἡγιασμένον, εὐχρηστον τῷ δεσπότῃ, εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν
 22 ἡτοιμασμένον. Τὰς δὲ νεωτερικὰς ἐπιθυμίας φεύγε,
 δίδωκε δὲ δικαιοσύνην, πίστιν, ἀγάπην, εἰρήνην, μετὰ τῶν
 23 ἐπικαλουμένων τὸν Κύριον ἐκ καθαρᾶς καρδίας. τὰς
 δὲ μωρὰς καὶ ἀπαιδεύτους ζητήσεις παραιτοῦ, εἰδὼς ὅτι
 24 γεννῶσιν μάχας. δοῦλον δὲ Κυρίου οὐ δεῖ μάχεσθαι,
 ἀλλὰ ἡπιον εἶναι πρὸς πάντας, διδακτικόν, ἀνεξίκακον,
 25 ἐν πραύτητι παιδεύοντα τοὺς ἀντιδιατιθεμένους· μὴ ποτε
 δόξῃ αὐτοῖς ὁ Θεὸς μετάνοιαν εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας,
 26 καὶ ἀνανήψωσιν ἐκ τῆς τοῦ διαβόλου παγίδος, ἐξωγρημέ-
 νοι ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὸ ἐκείνου θέλημα.
 3 Τοῦτο δὲ γίνωσκε, ὅτι ἐν ἐσχάταις ἡμέραις ἐνστήσον-
 2 ται καιροὶ χαλεποί· ἔσονται γὰρ οἱ ἄνθρωποι φίλου-
 τοι, φιλάργυροι, ἀλαζόνες, ὑπερήφανοι, βλάσφημοι, γο-
 3 νεῦσιν ἀπειθεῖς, ἀχάριστοι, ἀνόσιοι, ἄστοργοι, ἄσπον-
 4 δοι, διάβολοι, ἀκρατεῖς, ἀνήμεροι, ἀφιλάγαθοι, προδό-
 ται, προπετεῖς, τετυφωμένοι, φιλήδονοι μᾶλλον ἢ φιλό-
 5 θεοι, ἔχοντες μόρφωσιν εὐσεβείας τὴν δὲ δύναμιν
 6 αὐτῆς ἡρνημένοι· καὶ τούτους ἀποτρέπον. ἐκ τούτων
 γὰρ εἰσιν οἱ ἐνδύνοντες εἰς τὰς οἰκίας καὶ αἰχμαλωτίζοντες
 γυναικάρια σεσωρευμένα ἁμαρτίαις, ἀγόμενα ἐπιθυμίαις
 7 ποικίλαις, πάντοτε μαθάνοντα καὶ μηδέποτε εἰς ἐ-
 8 πίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν δυνάμενα. ὃν τρόπον δὲ
 Ἰαννῆς καὶ Ἰαμβρῆς ἀντέστησαν Μωυσεῖ, οὕτως καὶ οὗτοι
 ἀνθίστανται τῇ ἀληθείᾳ, ἄνθρωποι κατεφθαρμένοι τὸν
 9 νοῦν, ἀδόκιμοι περὶ τὴν πίστιν. ἀλλ' οὐ προκόψουσιν

21 εὐχρηστον] pr καὶ ε : EΓ

22 μετὰ] + πάντων L_h[Tr]_m WH_m23 γεννῶσιν] -σι L_u WH

24 ἀλλὰ] ἀλλ' ε

25 δόξῃ] δῶ ε : δώη

L_n WH_m1 γίνωσκε] γινώσκετε L_h(a.m.)

6 αἰχμαλωτίζοντες]

-λωτεύοντες ε : CEr

γυναικ.] pr τὰ ε : C

8 οὕτως] -τω ε CEr

Elz

ἐπὶ πλείον· ἡ γὰρ ἄνοια αὐτῶν ἐκδηλος ἔσται πᾶσιν, ὡς
καὶ ἡ ἐκεῖνων ἐγένετο. Σὺ δὲ παρηκολούθησάς μου τῇ 10
διδασκαλίᾳ, τῇ ἀγωγῇ, τῇ προθέσει, τῇ πίστει, τῇ μακρο-
θυμίᾳ, τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ, τοῖς διωγμοῖς, τοῖς 11
παθήμασιν, οἷά μοι ἐγένετο ἐν Ἀντιοχείᾳ, ἐν Ἰκονίῳ, ἐν
Λύστροις· οἷους διωγμοὺς ὑπήνεγκα, καὶ ἐκ πάντων με
ἐρύσατο ὁ Κύριος. καὶ πάντες δὲ οἱ θέλοντες εὐσεβῶς 12
ζῆν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ διωχθήσονται. πονηροὶ δὲ ἄν- 13
θρωποι καὶ γόητες προκόψουσιν ἐπὶ τὸ χεῖρον, πλανῶντες
καὶ πλανώμενοι. Σὺ δὲ μένε ἐν οἷς ἔμαθες καὶ ἐπιστώ- 14
θης, εἰδὼς παρὰ τίνων ἔμαθες, καὶ ὅτι ἀπὸ βρέφους 15
[τὰ] ἱερὰ γράμματα οἶδας τὰ δυνάμενά σε σοφίσει εἰς
σωτηρίαν διὰ πίστεως τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. πᾶσα 16
γραφὴ θεόπνευστος καὶ ὠφέλιμος πρὸς διδασκαλίαν, πρὸς
ἐλεγμὸν, πρὸς ἐπανόρθωσιν, πρὸς παιδείαν τὴν ἐν δικαιο-
σύνῃ· ἵνα ἄρτιος ᾦ ὁ τοῦ Θεοῦ ἄνθρωπος, πρὸς πᾶν 17
ἔργον ἀγαθὸν ἐξηρτισμένος.

Διαμαρτύρομαι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ 4
τοῦ μέλλοντος κρίνειν ζῶντας καὶ νεκρούς, καὶ τὴν ἐπιφά-
νειαν αὐτοῦ καὶ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ, κήρυξον τὸν 2
λόγον, ἐπίστηθι εὐκαίρως ἀκαίρως, ἔλεγξον, ἐπιτίμησον,
παρακάλεσον, ἐν πάσῃ μακροθυμίᾳ καὶ διδαχῇ. ἔσται 3
γὰρ καιρὸς ὅτε τῆς ὑγιαίνουσας διδασκαλίας οὐκ ἀνέξον-
ται, ἀλλὰ κατὰ τὰς ἰδίας ἐπιθυμίας ἑαυτοῖς ἐπισωρεύσου-
σιν διδασκάλους κνηθόμενοι τὴν ἀκοήν, καὶ ἀπὸ μὲν 4
τῆς ἀληθείας τὴν ἀκοήν ἀποστρέψουσιν, ἐπὶ δὲ τοὺς μύ-
θους ἐκτραπήσονται. σὺ δὲ νῆφε ἐν πᾶσιν, κακοπάθη- 5

10 παρηκολούθησάς] -κάς 5 WHm 11 Ἰκονίῳ] Εἰκ. WHa ἐρύσατο]
ἐρρ. 5 Ln m E A W H a 12 ζῆν] ante εὐσ. Tr Ti B W H 14 τίνων] τίνος
5 B m 15 τὰ φησὶ.] ins 5 [Ln] [Tr] E [A] [B]: Ti° WH° R° 16 ἐλεγμὸν]
ἐλεγχον 5 παιδείαν] -δίαν Ti B W H a 1 διαμαρτ.] + οὖν ἐγὼ 5
Χρ. Ἰησ.] τοῦ Κυρίου Ἰησ. Χρ. 5 κρίνειν] κρίναι WHm , καὶ τὴν
ἐπιφ.] κατὰ τ. ἐ. 5 B m αὐτοῦ.] αὐτοῦ· WH R m ■ ἐπιτίμ.,] post
παρακάλ., Ti B W H m ■ ἰδίας ἐπ.,] ἐπ. τὰς ἰδ. 5

- σον, ἔργον ποιήσον εὐαγγελιστοῦ, τὴν διακονίαν σου πλη-
 6 ροφόρησον. Ἐγὼ γὰρ ἤδη σπένδομαι, καὶ ὁ καιρὸς τῆς
 7 ἀναλύσεώς μου ἐφέστηκεν. τὸν καλὸν ἀγῶνα ἡγώνι-
 σμαι, τὸν δρόμον τετέλεκα, τὴν πίστιν τετήρηκα.
 8 λοιπὸν ἀπόκειται μοι ὁ τῆς δικαιοσύνης στέφανος, ὃν ἀπο-
 δώσει μοι ὁ Κύριος ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὁ δίκαιος κριτής·
 οὐ μόνον δὲ ἐμοί, ἀλλὰ καὶ πᾶσιν τοῖς ἡγαπηκόσιν τὴν
 ἐπιφάνειαν αὐτοῦ.
 9, 10 Σπούδασον ἐλθεῖν πρὸς με ταχέως. Δημᾶς γάρ με
 ἐγκατέλιπεν ἀγαπήσας τὸν νῦν αἰῶνα, καὶ ἐπορεύθη εἰς
 Θεσσαλονίκην, Κρήσκης εἰς Γαλατίαν, Τίτος εἰς Δαλμα-
 11 τίαν. Λουκᾶς ἐστὶν μόνος μετ' ἐμοῦ. Μάρκον ἀναλα-
 βὼν ἄγε μετὰ σεαυτοῦ· ἐστὶν γάρ μοι εὐχρηστος εἰς
 12 διακονίαν. Τυχικὸν δὲ ἀπέστειλα εἰς Ἑφεσον.
 13 τὸν φελόνην ὃν ἀπέλιπον ἐν Τρωάδι παρὰ Κάρπῳ ἐρ-
 χόμενος φέρε, καὶ τὰ βιβλία, μάλιστα τὰς μεμβράνας.
 14 Ἀλέξανδρος ὁ χαλκεὺς πολλὰ μοι κακὰ ἐνεδείξατο· ἀπο-
 15 δώσει αὐτῷ ὁ Κύριος κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ· ὃν καὶ σὺ
 φυλάσσου, λίαν γὰρ ἀντέστη τοῖς ἡμετέροις λόγοις.
 16 Ἐν τῇ πρώτῃ μου ἀπολογία οὐδεὶς μοι παρεγένετο, ἀλλὰ
 17 πάντες με ἐγκατέλιπον· μὴ αὐτοῖς λογισθεῖν. ὁ δὲ
 Κύριός μοι παρέστη καὶ ἐνεδυνάμωσέν με, ἵνα δι' ἐμοῦ τὸ
 κήρυγμα πληροφορηθῇ καὶ ἀκούσωσιν πάντα τὰ ἔθνη· καὶ
 18 ἐρύσθην ἐκ στόματος λέοντος. ῥύσεται με ὁ Κύριος
 ἀπὸ παντὸς ἔργου πονηροῦ καὶ σώσει εἰς τὴν βασιλείαν
 αὐτοῦ τὴν ἐπουράνιον· ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώ-
 νων· ἀμήν.

6 ἀναλύσεώς μου] ἐμῆς ἀναλ. ε AR? 7 καλὸν ἀγῶνα] ἀγ. τὸν κα. ε A
 8 πᾶσιν]-σι TiBWH_a ἡγαπηκόσιν]-σι TiBWH 10 ἐγκατέλιπεν]
 -λειπεν WH(a.m.) Γαλατίαν] Γαλλίαν TrmTiB(a.m.) Δαλμ.] Δελμ.
 LnWH_a 13 φελόνην] φαίλ. ε: CEIz ἀπέλιπον]-λειπον WH(a.m.)
 14 ἀποδώσει]-δῶη ε(a.m.) 15 ἀντέστη] ἀνθέστηκεν ε 16 παρε-
 γένητο] συμπαρ. ε: συμπαρ. A ἐγκατέλιπον]-λειπον WH(a.m.)
 17 ἀκούσωσιν]-ση ε ἐρύσθην] ἐρρ. ε EWH_a 18 ῥύσεται] ργ καὶ ε

***Ἀσπασαι** Πρίσκαν καὶ Ἀκύλαν καὶ τὸν Ὀνησιφόρου 19
οἶκον. ***Εραστος** ἔμεινεν ἐν Κορίνθῳ· Τρόφιμον δὲ 20
ἀπέλειπον ἐν Μιλήτῳ ἀσθενοῦντα. σπούδαςον πρὸ χει- 21
μῶνος ἐλθεῖν. ἀσπάζεται σε **Εὐβουλος** καὶ **Πούδης** καὶ
Λίνος καὶ **Κλαυδία** καὶ οἱ ἀδελφοὶ πάντες.

***Ὁ Κύριος** μετὰ τοῦ πνεύματός σου. ἡ χάρις μεθ' ὑμῶν. 22

ΠΡΟΣ ΤΙΤΟΝ.

Παῦλος δοῦλος Θεοῦ, ἀπόστολος δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ 1
κατὰ πίστιν ἐκλεκτῶν Θεοῦ καὶ ἐπίγνωσιν ἀληθείας τῆς
κατ' εὐσέβειαν ἐπ' ἐλπίδι ζωῆς αἰωνίου, ἣν ἐπηγγεί- 2
λατο ὁ ἀψευδὴς Θεὸς πρὸ χρόνων αἰώνιων, ἐφάνέρωσεν 3
δὲ καιροῖς ἰδίους τὸν λόγον αὐτοῦ ἐν κηρύγματι ὃ ἐπιστεύ-
θην ἐγὼ κατ' ἐπιταγὴν τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Θεοῦ, Τίτῳ 4
γενναίῳ τέκνῳ κατὰ κοινὴν πίστιν· χάρις καὶ εἰρήνη ἀπὸ
Θεοῦ Πατρὸς καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν.

Τούτου χάριν ἀπέλιπόν σε ἐν Κρήτῃ, ἵνα τὰ λείποντα 5
ἐπιδιορθώσῃ, καὶ καταστήσῃς κατὰ πόλιν πρεσβυτέρους,
ὡς ἐγὼ σοι διαταξάμην· εἴ τις ἐστὶν ἀνέγκλητος, μιᾶς 6
γυναικὸς ἀνὴρ, τέκνα ἔχων πιστά, μὴ ἐν κατηγορίᾳ ἀσω-
τίας ἢ ἀνυπότακτα. δεῖ γὰρ τὸν ἐπίσκοπον ἀνέγκλητον 7
εἶναι ὡς Θεοῦ οἰκονόμον, μὴ αὐθάδη, μὴ ὀργίλον, μὴ πάρ-
οιον, μὴ πλήκτην, μὴ αἰσχροκερδῆ, ἀλλὰ φιλόξενον, 8

20 ἀπέλειπον] -λειπον WH(n.m.) 21 Λίνος] Δι. εTrA πάντες]
[WH] 22 Κύριος]+ Ἰησοῦς LⁿBmWH^m : + Ἰησοῦς Χριστὸς εE[A]Bm
ὑμῶν.] + ἀμην. Πρὸς Τιμόθεον δευτέρα τῆς Ἐφεσίων ἐκκλησίας πρῶτον ἐπί-
σκοπον χειροτονηθέντα, ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης, ὅτε ἐκ δευτέρου παρέστη Παῦ-
λος τῷ Καίσαρι Νέρωνι. ε : + πρὸς Τιμοθεον Β. Tr : + πρὸς Τιμο-
θεον Α

ΠΡΟΣ ΤΙΤΟΝ] ἡ πρὸς Τίτον ἐπιστολὴ Παύλου ε 1 Ἰησοῦ]
post Χρ. [WH]^m ■ ἐπ' ἐλπ.] ἐφ' ἐλπ. WH^a 4 καὶ εἰρ.), ἔλεος,
εἰρ. εLⁿ Χρ. Ἰησ.] Κυρίου Ἰησ. Χρ. ε 5 ἀπέλιπόν] κατέλ. ε :
ἀπέλειπον WH(n.m.) ἐπιδιορθώσῃ] -σῃς Lⁿ

- 9 φιλάγαθον, σώφρονα, δίκαιον, ὅσιον, ἐγκρατῆ, ἀντεχόμενον τοῦ κατὰ τὴν διδασχὴν πιστοῦ λόγου, ἵνα δυνατὸς ᾗ καὶ παρακαλεῖν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῇ ὑγιανούσῃ καὶ τοὺς ἀντιλέγοντας ἐλέγχειν.
- 10 Εἰσὶν γὰρ πολλοὶ ἀνυπότακτοι, ματαιολόγοι καὶ φρενα-
11 πάται, μάλιστα οἱ ἐκ τῆς περιτομῆς, οὓς δεῖ ἐπιστομίζειν· οἵτινες ὅλους οἴκους ἀνατρέπουσιν διδάσκοντες ἅ μὴ
12 δεῖ αἰσχροῦ κέρδους χάριν. εἶπέν τις ἐξ αὐτῶν ἴδιος αὐτῶν προφήτης, Κρήτες αἰεὶ ψεύσται, κακὰ θηρία, γαστέ-
13 ρες ἀργαί. ἡ μαρτυρία αὕτη ἐστὶν ἀληθής. δι' ἣν αἰτίαν ἔλεγχε αὐτοὺς ἀποτόμως, ἵνα ὑγιαίνωσιν ἐν τῇ πίστει,
14 μὴ προσέχοντες Ἰουδαϊκοῖς μύθοις καὶ ἐντολαῖς ἀνθρώπων
15 ἀποστρεφόμενων τὴν ἀλήθειαν. πάντα καθαρὰ τοῖς καθαροῖς· τοῖς δὲ μεμιαμμένοις καὶ ἀπίστοις οὐδὲν καθαρὸν, ἀλλὰ μεμιάνται αὐτῶν καὶ ὁ νοῦς καὶ ἡ συνείδησις.
16 Θεὸν ὁμολογοῦσιν εἶδέναι, τοῖς δὲ ἔργοις ἀρνοῦνται, βδελυκτοὶ ὄντες καὶ ἀπειθεῖς καὶ πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἀδόκιμοι.
- 2 Σὺ δὲ λάλει ἅ πρέπει τῇ ὑγιαίνουσῃ διδασκαλίᾳ·
2 πρεσβύτας νηφαλίους εἶναι, σεμνοὺς, σώφρονας, ὑγιαί-
3 νοντας τῇ πίστει, τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ· πρεσβύτιδας ὡσαύτως ἐν καταστήματι ἱεροπρεπεῖς, μὴ διαβόλους, μηδὲ
4 οἶνῳ πολλῷ δεδουλωμένας, καλοδιδασκάλους, ἵνα σωφρονίζουσιν τὰς νέας φιλάνδρους εἶναι, φιλοτέκνους,
5 σώφρονας, ἀγνάς, οἰκουργοὺς, ἀγαθὰς, ὑποτασσομένας τοῖς ἰδίους ἀνδράσιν, ἵνα μὴ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ βλασφημη-
6 ται· τοὺς νεωτέρους ὡσαύτως παρακάλει σωφρονεῖν·
7 περὶ πάντα σεαυτὸν παρεχόμενος τύπον καλῶν ἔργων, ἐν

10 ἀνυπότ.] pr καὶ 5E[A]: E75m μάλιστα]+ δὲ [Lπ] τῆς] 5° Lπ° E° A°
13 ἐν] [WH] 15 πάντα]+ μὲν 5 μεμιαμμένοις] μεμιασμ. 5: με-
μιαμένοις CA 3 ἱεροπρεπεῖς]-πεῖ Lπm μηδὲ] μὴ 5 Lπ° Ti σφ E WHm
4 σωφρονίζουσιν]-ωσιν 5 Lπ(n.m.) E Bm WH(n.a.) R?: -σι WH 5 οἰκουρ-
γούς] οἰκουρούς 5 Bm , ἀγαθ.] ἀγαθ. Ln Tr 7· περὶ π.] περὶ π.,
Ti B

τῇ διδασκαλίᾳ ἀφθορίαν, σεμνότητα, λόγον ὑγιῆ ἀκα- 8
τάγνωστον, ἵνα ὁ ἐξ ἐναντίας ἐντραπῇ μὴδὲν ἔχων λέγειν
περὶ ἡμῶν φαῦλον. δούλους ἰδίους δεσπόταις ὑποτάσ- 9
σεσθαι, ἐν πᾶσιν εὐαρέστους εἶναι, μὴ ἀντιλέγοντας,
μὴ νοσφιζομένους, ἀλλὰ πᾶσαν πίστιν ἐνδεικνυμένους ἀγα- 10
θὴν, ἵνα τὴν διδασκαλίαν τὴν τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Θεοῦ
κοσμῶσιν ἐν πᾶσιν.

Ἐπεφάνη γὰρ ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ σωτήριος πᾶσιν ἀνθρώ- 11
ποις, παιδεύουσα ἡμᾶς, ἵνα ἀρνησάμενοι τὴν ἀσέβειαν 12
καὶ τὰς κοσμικὰς ἐπιθυμίας σωφρόνως καὶ δικαίως καὶ
εὐσεβῶς ζήσωμεν ἐν τῷ νῦν αἰῶνι, προσδεχόμενοι τὴν 13
μακαρίαν ἐλπίδα καὶ ἐπιφάνειαν τῆς δόξης τοῦ μεγάλου
Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὃς ἔδωκεν 14
ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα λυτρώσῃται ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀνο-
μίας, καὶ καθάρισῃ ἑαυτῷ λαὸν περιούσιον, ζηλωτὴν κα-
λῶν ἔργων. Ταῦτα λάλει καὶ παρακάλει καὶ ἔλεγχε 15
μετὰ πάσης ἐπιταγῆς. μὴδεὶς σου περιφρονεῖτω.

Ὑπομύνησκε αὐτοὺς ἀρχαῖς ἐξουσίαις ὑποτάσσεσθαι, 3
πειθαρχεῖν, πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἐτοιμους εἶναι, μὴ 2
δένα βλασφημεῖν, ἀμάχους εἶναι, ἐπικεῖς, πᾶσαν ἐνδει-
κνυμένους πραῦτητα πρὸς πάντας ἀνθρώπους. ἦμεν γάρ 3
ποτε καὶ ἡμεῖς ἀνόητοι, ἀπειθεῖς, πλανώμενοι, δουλεύοντες
ἐπιθυμίαις καὶ ἡδοναῖς ποικίλαις, ἐν κακίᾳ καὶ φθόνῳ διά-
γοντες, στυγητοί, μισοῦντες ἀλλήλους. ὅτε δὲ ἡ χρη- 4
στότης καὶ ἡ φιλανθρωπία ἐπεφάνη τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν
Θεοῦ, οὐκ ἐξ ἔργων τῶν ἐν δικαιοσύνῃ ἃ ἐποιήσαμεν 5
ἡμεῖς ἀλλὰ κατὰ τὸ αὐτοῦ ἔλεος ἔσωσεν ἡμᾶς διὰ λουτροῦ
παλινγενεσίας καὶ ἀνακαινώσεως Πνεύματος Ἁγίου,

ἀφθορίαν] ἀδιαφθο. ς σεμνότητα,] + ἀφθαρσίαν, ς : ErElz 8 περὶ
ἡμῶν] π. ὑμῶν ς : CEr : ante λέγειν ς 9 ἰδίους] post δεσπ. Ln(n.m.)
, ἐν πᾶσιν] ἐν πᾶσιν, WH 10 μὴ] μὴδὲ WHm πίστιν] ante πᾶσαν
ς : WH^m ἀγάπην pro ἀγαθὴν legentes τὴν τοῦ]—τὴν ς ἡμῶν] ὑμ.
ς : CErJElz 11 σωτήριος] pr ἡ ς 13 Ἰησ. Χρ.] Χρ. Ἰησ. TrTiB
WH(n.m.) 1 ἐξουσίαις]-ίας Trsf : pr καὶ ς Bm , πειθαρχ.] πειθ. LnWH
5 ἃ] ὧν ς τὸ αὐ. ἔλεος] τὸν αὐ. ἔλεον ς παλινγ.] παλιγγ. ς LnTrA

- 6 οὐ ἐξέχεεν ἐφ' ἡμᾶς πλουσίως διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ
 7 Σωτῆρος ἡμῶν, ἵνα δικαιωθέντες τῇ ἐκείνου χάριτι
 8 κληρονόμοι γενηθῶμεν κατ' ἐλπίδα ζωῆς αἰωνίου. Πι-
 στός ὁ λόγος, καὶ περὶ τούτων βούλομαί σε διαβεβαιοῦσθαι,
 ἵνα φροντίζωσιν καλῶν ἔργων προΐστασθαι οἱ πεπιστευ-
 9 κότες Θεῷ. ταῦτά ἐστιν καλὰ καὶ ὠφέλιμα τοῖς ἀνθρώ-
 10 ποις· μωρὰς δὲ ζητήσεις καὶ γενεαλογίας καὶ ἔρεις καὶ μά-
 11 χας νομικὰς περιύστασο· εἰσὶν γὰρ ἀνωφελεῖς καὶ μά-
 12 ταιοι. αἵρετικὸν ἄνθρωπον μετὰ μίαν καὶ δευτέραν νο-
 13 θεσίαν παραιτοῦ, εἰδὼς ὅτι ἐξέστραπται ὁ τοιοῦτος καὶ
 ἁμαρτάνει ὢν αὐτοκατάκριτος.
 14 Ὅταν πέμψω Ἀρτεμᾶν πρὸς σε ἢ Τυχικόν, σπούδασον
 ἐλθεῖν πρὸς με εἰς Ν κόπολιν· ἐκεῖ γὰρ κέκρικα παραχει-
 15 μάσαι. Ζητᾶν τὸν νομικὸν καὶ Ἀπολλῶ σπουδαίως
 16 πρόπεμψον, ἵνα μηδὲν αὐτοῖς λείπῃ· μανθανέτωσαν δὲ
 καὶ οἱ ἡμέτεροι καλῶν ἔργων προΐστασθαι εἰς τὰς ἀναγ-
 καίας χρείας, ἵνα μὴ ᾤσιν ἄκαρποι.
 17 Ἀσπάζονται σε οἱ μετ' ἐμοῦ πάντες. ἄσπασαι τοὺς
 φιλοῦντας ἡμᾶς ἐν πίστει.
 Ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν.

ε L^a Tr Ti Li E
A B WH R

ΠΡΟΣ ΦΙΛΗΜΟΝΑ.

- 1 Παῦλος δέσμιος Χριστοῦ Ἰησοῦ καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελ-
 2 φὸς Φιλήμονι τῷ ἀγαπητῷ καὶ συνεργῷ ἡμῶν καὶ
 Ἀπφία τῇ ἀδελφῇ καὶ Ἀρχίππῳ τῷ συνστρατιώτῃ ἡμῶν
 3 γενηθῶμεν] γενώμεθα ε κατ' ἐλπ.] καθ' ἐλπ. WH_a 8 Θεῷ] pr τῷ
 ε: C καλὰ] pr τὰ ε 9 ἔρεις] ἔριν TiB(n.m.)WH 12 Τυχι-
 κόν] Τύχικον EWH 13 Ἀπολλῶ] -λλών TiB(n.m.)WH λείπῃ] λίπ.
 TiB(n.m.)WHm 15 ὑμῶν.] + ἀμήν. ε [Lⁿ]: etiam + Πρὸς Τίτον τῆς
 Κρητῶν ἐκκλησίας πρῶτον ἐπίσκοπον χειροτονηθέντα ἐγράφη ἀπὸ Νικοπό-
 λεως τῆς Μακεδονίας. ε: + πρὸς Τίτον TrA
 ΠΡΟΣ ΦΙΛΗΜΟΝΑ] ἡ πρὸς Φιλήμονα ἐπιστολὴ Παύλου ε
 2 ἀδελφῇ] ἀγαπητῇ ε συνστρατ.] συνστρατ. ε

καὶ τῇ κατ' οἶκόν σου ἐκκλησίᾳ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη
ἀπὸ Θεοῦ Πατρὸς ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ μου πάντοτε μνεῖαν σου ποιούμενος
ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου, ἀκούων σου τὴν ἀγάπην καὶ
τὴν πίστιν ἣν ἔχεις πρὸς τὸν Κύριον Ἰησοῦν καὶ εἰς πάν-
τας τοὺς ἁγίους, ὅπως ἡ κοινωνία τῆς πίστεώς σου
ἐνεργῆς γένηται ἐν ἐπιγνώσει παντὸς ἀγαθοῦ τοῦ ἐν ἡμῖν
εἰς Χριστόν. χαρὰν γὰρ πολλὴν ἔσχον καὶ παράκλη-
σιν ἐπὶ τῇ ἀγάπῃ σου, ὅτι τὰ σπλάγχνα τῶν ἁγίων ἀνα-
πέπαιται διὰ σοῦ, ἀδελφέ.

Διὸ πολλὴν ἐν Χριστῷ παρρησίαν ἔχων ἐπιτάσσειν σοι
τὸ ἀνῆκον, διὰ τὴν ἀγάπην μᾶλλον παρακαλῶ, τοιοῦ-
τος ὢν ὡς Παῦλος πρεσβύτης, νυνὶ δὲ καὶ δέσμιος Χρι-
στοῦ Ἰησοῦ· παρακαλῶ σε περὶ τοῦ ἐμοῦ τέκνου, ὃν
ἐγέννησα ἐν τοῖς δεσμοῖς, Ὀνήσιμον, τόν ποτέ σοι
ἄχρηστον νυνὶ δὲ σοὶ καὶ ἐμοὶ εὐχρηστον, ὃν ἀνέπεμ-
ψά σοι· αὐτόν, τοῦτ' ἔστιν τὰ ἐμὰ σπλάγχνα· ὃν ἐγὼ
ἐβουλόμην πρὸς ἐμαυτὸν κατέχειν, ἵνα ὑπὲρ σοῦ μοι δια-
κονῇ ἐν τοῖς δεσμοῖς τοῦ εὐαγγελίου· χωρὶς δὲ τῆς σῆς
γνώμης οὐδὲν ἠθέλησα ποιῆσαι, ἵνα μὴ ὡς κατὰ ἀνάγκην
τὸ ἀγαθόν σου ᾗ ἀλλὰ κατὰ ἐκούσιον. τάχα γὰρ διὰ
τοῦτο ἐχωρίσθη πρὸς ὦραν, ἵνα αἰώνιον αὐτὸν ἀπέχῃς·
οὐκέτι ὡς δοῦλον, ἀλλὰ ὑπὲρ δοῦλον, ἀδελφὸν ἀγαπητόν,
μάλιστα ἐμοί, πόσω δὲ μᾶλλον σοὶ καὶ ἐν σαρκὶ καὶ ἐν
Κυρίῳ. εἰ οὖν με ἔχεις κοινωνόν, προσλαβοῦ αὐτόν
ὡς ἐμέ. εἰ δέ τι ἡδίκησέν σε ἢ ὀφείλει, τοῦτο ἐμοὶ

5 ἀγάπην] ἀγάπην, R(n.m.) πρὸς] εἰς LηTrAWH(n.m.) 6 τοῦ]
LηTr[WH] ἡμῖν] ὑμ. 5TrmTiLimB(n.m.)WHmR(n.m.): C5m Χρι-
στοῦν]+ Ἰησοῦν 5 E[A] 7 χαρὰν] χάριν 5: CJEIz πολλ. ἔσχον]
ἔχομεν πολλ. 5 9 ὡς Π.] (ὡς Παῦλος) Lη νυνὶ] νῦν LimWHm
Χρ. Ἰησ.] Ἰησ. Χρ. 5E 10 ὃν]+ ἐγὼ [Li] δεσμοῖς]+ μου 5
11 σοὶ sec.] pr καὶ Ti[Li]BWHm 12 σοι·] · σὺ δὲ 5 Trm?: + σὺ δὲ
Trm? E[B]: σοι WHR σπλάγχνα]+ προσλαβοῦ 5[Tr]m[B]: Scr
13 μοι] post διακονῇ 5 16 ἀλλὰ] ἀλλ' 5 LηEAWH 17 με]
ἐμὰ 5

- 19 ἐλλόγα· ἐγὼ Παῦλος ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρί, ἐγὼ ἀπο-
τίσω· ἵνα μὴ λέγω σοι ὅτι καὶ σεαυτὸν μοι προσοφεί-
20 λεις. ναί, ἀδελφέ, ἐγὼ σου ὀφείμην ἐν Κυρίῳ· ἀνά-
21 παυσὸν μου τὰ σπλάγχνα ἐν Χριστῷ. Πεποιθὼς τῇ
ὑπακοῇ σου ἔγραψά σοι, εἰδὼς ὅτι καὶ ὑπὲρ αὐτὸ λέγω ποιή-
22 σεις. ἅμα δὲ καὶ ἐτοιμαζέ μοι ξενίαν· ἐλπίζω γὰρ ὅτι
διὰ τῶν προσευχῶν ὑμῶν χαρισθήσομαι ὑμῖν.
23 Ἀσπάζεται σε Ἐπαφρᾶς ὁ συναιχμαλώτός μου ἐν Χρι-
24 στῷ Ἰησοῦ, Μάρκος, Ἀρίσταρχος, Δημᾶς, Λουκᾶς, οἱ
συνεργοί μου.
25 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ
πνεύματος ὑμῶν.

ς Ln Tr Ti A
B WH R

ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ.

- 1 Πολυμερῶς καὶ πολυτρόπως πάλαι ὁ Θεὸς λαλήσας τοῖς
2 πατράσιν ἐν τοῖς προφήταις ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν
τούτων ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν Υἱῷ, ὃν ἔθηκεν κληρονόμον πάν-
3 των, δι' οὗ καὶ ἐποίησεν τοὺς αἰῶνας· ὃς ὢν ἀπαύγα-
σμα τῆς δόξης καὶ χαρακτὴρ τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ,
φέρων τε τὰ πάντα τῷ ῥήματι τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, καθα-
ρισμὸν τῶν ἁμαρτιῶν ποιησάμενος ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τῆς
4 Μεγαλωσύνης ἐν ὑψηλοῖς, τοσούτῳ κρείττων γενόμενος
τῶν ἀγγέλων ὅσῳ διαφορώτερον παρ' αὐτοὺς κεκληρονό-
5 μηκεν ὄνομα. Τίνι γὰρ εἰπέν ποτε τῶν ἀγγέλων, Υἱὸς
μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε; καὶ πάλιν, Ἐγὼ

18 ἐλλόγα] -γει ς 20 Χριστῷ Κυρίῳ ς(n.m.) 21 α] δ ς
23 ἀσπάζεται] -ζονται ς : Er 25 ἡμῶν] Τι[Li]B*WH'(n.m.)R'm
ὑμῶν.] + ἀμήν. ς[E]R(n.m.): etiam + Πρὸς Φιλήμονα ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης διὰ
᾽Ονησίμου οἰκέτου ς : + πρὸς Φιλήμονα TrA
ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ] ἡ πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολὴ Παύλου ς
■ ἐσχάτου] -των ς : Csm ἐποίησεν] post τοὺς αἰ. ς 3 καθαρ.] pr
δι' αὐτοῦ ςBm τῶν ἁμαρτ.] post ποιησ. ς : + ἡμῶν ς

ἔσομαι αὐτῷ εἰς πατέρα, καὶ αὐτὸς ἔσται μοι εἰς υἱόν ;
 ὅταν δὲ πάλιν εἰσαγάγῃ τὸν πρωτότοκον εἰς τὴν οἰκουμέ- 6
 νην λέγει, Καὶ προσκυνησάτωσαν αὐτῷ πάντες ἄγγελοι
 Θεοῦ. καὶ πρὸς μὲν τοὺς ἀγγέλους λέγει, Ὁ ποιῶν 7
 τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματα, καὶ τοὺς λειτουργοὺς αὐ-
 τοῦ πυρὸς φλόγα· πρὸς δὲ τὸν Υἱόν, Ὁ θρόνος σου, 8
 ὁ Θεός, εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος, καὶ ἡ ῥάβδος τῆς εὐθύ-
 τητος ῥάβδος τῆς βασιλείας σου. ἡγάπησας δικαιοσύ- 9
 νην καὶ ἐμίσησας ἀνομίαν· διὰ τοῦτο ἔχρισέν σε ὁ Θεός,
 ὁ Θεός σου, ἔλαιον ἀγαλλιάσεως παρὰ τοὺς μετόχους σου.
 καὶ, Σὺ κατ' ἀρχάς, Κύριε, τὴν γῆν ἐθεμελίωσας, καὶ ἔργα 10
 τῶν χειρῶν σου εἰσὶν οἱ οὐρανοί· αὐτοὶ ἀπολούνται, 11
 σὺ δὲ διαμένεις· καὶ πάντες ὡς ἱμάτιον παλαιωθήσονται,
 καὶ ὥσει περιβόλαιον ἐλίξεις αὐτούς [, ὡς ἱμάτιον,] καὶ 12
 ἀλλαγήσονται· σὺ δὲ ὁ αὐτὸς εἶ, καὶ τὰ ἔτη σου οὐκ ἐκ-
 λείψουσιν. πρὸς τίνα δὲ τῶν ἀγγέλων εἶρηκέν ποτε, 13
 Κάθου ἐκ δεξιῶν μου ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπό-
 διον τῶν ποδῶν σου ; οὐχὶ πάντες εἰσὶν λειτουργικά 14
 πνεύματα εἰς διακονίαν ἀποστελλόμενα διὰ τοὺς μέλλοντας
 κληρονομεῖν σωτηρίαν ;

Διὰ τοῦτο δεῖ περισσοτέρως προσέχειν ἡμᾶς τοῖς ἀκου- 2
 σθεῖσιν, μὴ ποτε παραρνώμεν. εἰ γὰρ ὁ δι' ἀγγέλων 2
 λαληθεὶς λόγος ἐγένετο βέβαιος, καὶ πᾶσα παράβασις καὶ
 παρακοή ἔλαβεν ἔνδικον μισθαποδοσίαν, πῶς ἡμεῖς 3
 ἐκφευξόμεθα τηλικαύτης ἀμελήσαντες σωτηρίας ; ἦτις,
 ἀρχὴν λαβοῦσα λαλεῖσθαι διὰ τοῦ Κυρίου, ὑπὸ τῶν ἀκου-
 σάντων εἰς ἡμᾶς ἐβεβαιώθη, συνεπιμαρτυροῦντος τοῦ 4
 Θεοῦ σημείους τε καὶ τέρασιν καὶ ποικίλαις δυνάμεσιν καὶ
 Πνεύματος Ἁγίου μερισμοῖς κατὰ τὴν αὐτοῦ θέλησιν.

8, ὁ Θεός,] ὁ θεὸς WH(n.m.) τοῦ αἰῶνος] [WH] καὶ ἡ] 5°B°m :— ἡ
 Ln : καὶ, ἡ Tr τῆς *pri.*] 5°A°B°m ῥάβδος *sec.*] pr ἡ 5ABm : Et
 σου *sec.*] αὐτοῦ WH(n.m.) Rm 9 ἀνομίαν] ἀδικίαν TiB(n.m.) 12 ἐλί-
 ξεις] ἐλ. 5 : ἀλλάξεις TrmTiB(n.m.) , ὡς ἱμάτιον,] ins Ln[Tr]BWHR :
 5°Ti°A° 14 εἰσὶν] εἰσὶ WH_a 1 προσέχειν] post ἡμᾶς 5
 ἀκουσθεῖσιν] -σι WH_a παραρν.] παραρρ. 5 4 τέρασιν] -σι WH_a

- 5 Οὐ γὰρ ἀγγέλοις ὑπέταξεν τὴν οἰκουμένην τὴν μέλλου-
 6 σαν, περὶ ἧς λαλοῦμεν. διεμαρτύρατο δὲ πού τις λέ-
 7 γων, Τί ἐστὶν ἄνθρωπος ὅτι μμνήσκη αὐτοῦ, ἢ υἱὸς ἄν-
 8 θρώπου ὅτι ἐπισκέπτη αὐτόν; ἡλάττωσας αὐτόν βρα-
 9 χύ τι παρ' ἀγγέλους· δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφάνωσας αὐτόν·
 10 πάντα ὑπέταξας ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτοῦ. ἐν τῷ γὰρ
 11 ὑποτάξαι αὐτῷ τὰ πάντα οὐδὲν ἀφήκεν αὐτῷ ἀνυπότακτον.
 12 νῦν δὲ οὕτω ὀρώμεν αὐτῷ τὰ πάντα ὑποτεταγμένα. τὸν
 13 δὲ βραχύ τι παρ' ἀγγέλους ἡλαττωμένον βλέπομεν Ἰησοῦν
 14 διὰ τὸ πάθημα τοῦ θανάτου δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφανωμέ-
 15 νον, ὅπως χάριτι Θεοῦ ὑπὲρ παντὸς γεύσῃται θανάτου.
 16 *Ἐπρεπεν γὰρ αὐτῷ, δι' ὃν τὰ πάντα καὶ δι' οὗ τὰ πάντα,
 17 πολλοὺς υἱοὺς εἰς δόξαν ἀγαγόντα, τὸν ἀρχηγὸν τῆς σωτη-
 18 ρίας αὐτῶν διὰ παθημάτων τελειῶσαι. ὁ τε γὰρ ἀγιά-
 19 ζων καὶ οἱ ἀγιαζόμενοι ἐξ ἑνὸς πάντες· δι' ἣν αἰτίαν οὐκ
 20 ἐπαισχύνεται ἀδελφοὺς αὐτοὺς καλεῖν λέγων, Ἀπαγ-
 21 γελῶ τὸ ὄνομά σου τοῖς ἀδελφοῖς μου, ἐν μέσῳ ἐκκλησίας
 22 ὑμνήσω σε. καὶ πάλιν, Ἐγὼ ἔσομαι πεποιοῦς ἐπ' αὐ-
 23 τῷ. καὶ πάλιν, Ἰδοὺ ἐγὼ καὶ τὰ παιδιά ἃ μοι ἔδωκεν ὁ
 24 Θεός. ἐπεὶ οὖν τὰ παιδιά κεκοίνωνηκεν αἵματος καὶ
 25 σαρκός, καὶ αὐτὸς παραπλησίως μετέσχευεν τῶν αὐτῶν, ἵνα
 26 διὰ τοῦ θανάτου καταργήσῃ τὸν τὸ κράτος ἔχοντα τοῦ
 27 θανάτου, τοῦτ' ἐστὶν τὸν διάβολον, καὶ ἀπαλλάξῃ τού-
 28 τους, ὅσοι φόβῳ θανάτου διὰ παντὸς τοῦ ζῆν ἔνοχοι ἦσαν
 29 δουλείας. οὐ γὰρ δήπου ἀγγέλων ἐπιλαμβάνεται, ἀλλὰ
 30 σπέρματος Ἀβραάμ ἐπιλαμβάνεται. ὅθεν ὥφειλεν
 31 κατὰ πάντα τοῖς ἀδελφοῖς ὁμοιωθῆναι, ἵνα ἐλεήμων γένη-
 32 ται καὶ πιστὸς ἀρχιερεὺς τὰ πρὸς τὸν Θεόν, εἰς τὸ ἱλάσκε-
 33 σθαι τὰς ἁμαρτίας τοῦ λαοῦ. ἐν ᾧ γὰρ πέπονθεν αὐτὸς
 34 πειρασθεῖς, δύναται τοῖς πειραζομένοις βοηθῆσαι.

■ τί] τίς L^{nm} 7 ἐστεφ. αὐτόν] +, καὶ κατέστησας αὐτόν ἐπὶ τὰ ἔργα
 τῶν χειρῶν σου ε [Ln] [Tr] [B] [WH] R (a.m.) : Scr 8 τῷ γὰρ] γὰρ τῷ ε
 αὐτῷ [Ln] [WH] 9 χάριτι Θεοῦ] χωρὶς θε. Tr^m 14 αἵμ. κ. σαρκ.]
 σαρκ. κ. αἵμ. ε ἔστιν] -τι WH 15 δουλείας] -λίας TiBWH^a

Ὅθεν, ἀδελφοὶ ἅγιοι, κλήσεως ἐπουρανίου μέτοχοι, κατα- 3
νοήσατε τὸν ἀπόστολον καὶ ἀρχιερέα τῆς ὁμολογίας ἡμῶν
Ἰησοῦν, πιστὸν ὄντα τῷ ποιήσαντι αὐτόν, ὡς καὶ 2
Μωυσῆς ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. πλείονος γὰρ οὗτος 3
δόξης παρὰ Μωυσῆν ἡξίωται, καθ' ὅσον πλείονα τιμὴν
ἔχει τοῦ οἴκου ὁ κατασκευάσας αὐτόν. πᾶς γὰρ οἶκος 4
κατασκευάζεται ὑπὸ τινός· ὁ δὲ πάντα κατασκευάσας
Θεός. καὶ Μωυσῆς μὲν πιστὸς ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ 5
ὡς θεράπων, εἰς μαρτύριον τῶν λαληθησομένων· Χρι- 6
στὸς δὲ ὡς υἱὸς ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ· οὗ οἶκός ἐσμεν
ἡμεῖς, ἐὰν τὴν παρρησίαν καὶ τὸ καύχημα τῆς ἐλπίδος
μέχρι τέλους βεβαίαν κατάσχωμεν.

Διό, καθὼς λέγει τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, Σήμερον ἐὰν τῆς 7
φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ σκληρύνητε τὰς καρδίας 8
ὑμῶν ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ πει-
ρασμοῦ ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὐ ἐπείρασαν οἱ πατέρες ὑμῶν 9
ἐν δοκιμασίᾳ καὶ εἶδον τὰ ἔργα μου τεσσεράκοντα 10
ἔτη. διὸ προσώχθισα τῇ γενεᾷ ταύτῃ καὶ εἶπον, Ἄει πλα-
νῶνται τῇ καρδίᾳ· αὐτοὶ δὲ οὐκ ἔγνωσαν τὰς ὁδοὺς μου·
ὡς ὤμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου, Εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατά- 11
παυσίν μου. βλέπετε, ἀδελφοί, μή ποτε ἔσται ἐν τινι 12
ὑμῶν καρδιά πονηρὰ ἀπιστίας ἐν τῷ ἀποστῆναι ἀπὸ Θεοῦ
ζώντος· ἀλλὰ παρακαλεῖτε ἑαυτοὺς καθ' ἐκάστην ἡμέ- 13
ραν, ἄχρις οὗ τὸ Σήμερον καλεῖται, ἵνα μὴ σκληρυνθῇ τις
ἐξ ὑμῶν ἀπάτῃ τῆς ἁμαρτίας· μέτοχοι γὰρ τοῦ Χρι- 14
στοῦ γεγόναμεν, ἐάνπερ τὴν ἀρχὴν τῆς ὑποστάσεως μέχρι
τέλους βεβαίαν κατάσχωμεν· ἐν τῷ λέγεσθαι, Σήμε- 15
ρον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ σκληρύνητε τὰς

1 Ἰησοῦν] pr Χριστὸν ς 2 ὅλῳ] [Tr]m[WH] 3 οὗτος] post δόξης ς
4 πάντα] pr τὰ ς ■ ἐάν] + περ ς [Lⁿ] μέχρι τέλ. βεβ.] [Tr]m A²
[WH] 9 ἐπείρ.] + με ς Bm ἐν δοκιμασίᾳ], ἐδοκίμασάν με ς Bm
10 τεσσεράκ.] τεσσαράκ. ς Lⁿ ταύτῃ] ἐκείνῃ ς (n.m.) εἶπον] -πα
Lⁿ WH^a 13 ἄχρις] -ρι WH^a τις] post ἐξ ὑμ. Lⁿ (n.m.) Trm AWHm
14 γεγόναμεν] ante τοῦ Χρ. ς 15 ἀκούσητε, μὴ] ἀκούσητε, —μὴ WHm

- 16 καρδίας ὑμῶν ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ. τίνες γὰρ ἀκούσαντες παρεπίκραναν; ἀλλ' οὐ πάντες οἱ ἐξεληθόντες
- 17 ἐξ Αἰγύπτου διὰ Μωυσέως; τίσιν δὲ προσώχθισεν τεσσεράκοντα ἔτη; οὐχὶ τοῖς ἀμαρτήσασιν, ὧν τὰ κῶλα
- 18 ἔπεσεν ἐν τῇ ἐρήμῳ; τίσιν δὲ ὤμοσεν μὴ εἰσελεύσασθαι εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ εἰ μὴ τοῖς ἀπειθήσασιν;
- 19 καὶ βλέπομεν ὅτι οὐκ ἡδυνήθησαν εἰσελθεῖν δι' ἀπιστίας.
- 4 Φοβηθῶμεν οὖν μὴ ποτε καταλειπομένης ἐπαγγελίας εἰσελθεῖν εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ, δοκῇ τις ἐξ ὑμῶν
- 2 ὑστερηκεῖν. καὶ γὰρ ἔσμεν εὐηγγελισμένοι καθάπερ κἀκεῖνοι· ἀλλ' οὐκ ὠφέλησεν ὁ λόγος τῆς ἀκοῆς ἐκείνους μὴ συνκεκρασμένους τῇ πίστει τοῖς ἀκούσασιν.
- 3 Εἰσερχόμεθα γὰρ εἰς τὴν κατάπαυσιν οἱ πιστεύσαντες, καθὼς εἶρηκεν, Ὡς ὤμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου, Εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου, καίτοι τῶν ἔργων ἀπὸ κατα-
- 4 βολῆς κόσμου γενηθέντων. εἶρηκεν γάρ που περὶ τῆς ἐβδόμης οὕτως, Καὶ κατέπαυσεν ὁ Θεὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ
- 5 ἐβδόμῃ ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ· καὶ ἐν τούτῳ πάλιν, Εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου.
- 6 ἐπεὶ οὖν ἀπολείπεται τινὰς εἰσελθεῖν εἰς αὐτήν, καὶ οἱ πρότερον εὐαγγελισθέντες οὐκ εἰσῆλθον δι' ἀπειθείαν,
- 7 πάλιν τινὰ ὀρίζει ἡμέραν, Σήμερον, ἐν Δαυεὶδ λέγων μετὰ τοσοῦτον χρόνον, καθὼς προεΐρηται, Σήμερον ἔαν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ σκληρύνητε τὰς καρδίας
- 8 ὑμῶν. εἰ γὰρ αὐτοὺς Ἰησοὺς κατέπαυσεν, οὐκ ἂν περὶ
- 9 ἄλλης ἐλάλει μετὰ ταῦτα ἡμέρας. ἄρα ἀπολείπεται

16 τίνες...παρεπίκραναν;] τινὲς...παρεπίκραναν, *ς* Μωυσέως;]-έως.
ς 17 τίσιν δὲ] +καὶ [*Ln*] τεσσεράκ.] τεσσαράκ. *ς Ln*
 19 δι'] διὰ *WHa* 2 συνκεκρασμένους] συγκ. *ς LnTrA*:-κεκραμέν. *ς*:-
 μένος *ς TiB(n.m.)WHmRm*: *CsmJm* 3 εἰσερχόμεθα]-όμεθα *Bm*
 γὰρ] οὖν *TrmBmWHmRm* τὴν *φρι.*] [*Tr*][*WH*] 6 δι'] διὰ *AWHa*
 ἀπειθείαν] ἀπειθίαν *WHa* 7 σήμερον, *φρι.*] σήμερον *AR(n.m.)*
 προεΐρηται] εἶρηται *ς*: προεΐρηκεν *WHm*

σαββατισμὸς τῷ λαῷ τοῦ Θεοῦ. ὁ γὰρ εἰσελθὼν εἰς 10
τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ καὶ αὐτὸς κατέπαυσεν ἀπὸ τῶν
ἔργων αὐτοῦ, ὥσπερ ἀπὸ τῶν ἰδίων ὁ Θεός.

Σπουδάζωμεν οὖν εἰσελθεῖν εἰς ἐκείνην τὴν κατάπαυσιν, 11
ἵνα μὴ ἐν τῷ αὐτῷ τις ὑποδείγματι πέσῃ τῆς ἀπειθείας.
ζῶν γὰρ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ καὶ ἐνεργής, καὶ τομώτερος 12
ὑπὲρ πᾶσαν μάχαιραν δίστομον, καὶ διῆκνούμενος ἄχρι
μερισμοῦ ψυχῆς καὶ πνεύματος, ἁρμῶν τε καὶ μυελῶν, καὶ
κριτικὸς ἐνθυμήσεων καὶ ἐννοιῶν καρδίας· καὶ οὐκ 13
ἔστιν κτίσις ἀφανὴς ἐνώπιον αὐτοῦ, πάντα δὲ γυμνὰ καὶ
τετραχληλισμένα τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ πρὸς ὃν ἡμῖν ὁ
λόγος.

*Ἐχόντες οὖν ἀρχιερέα μέγαν διεληλυθότα τοὺς οὐρα- 14
νοὺς, Ἰησοῦν τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ, κρατῶμεν τῆς ὁμολογίας.
οὐ γὰρ ἔχομεν ἀρχιερέα μὴ δυνάμενον συνπαθῆσαι ταῖς 15
ἀσθενείαις ἡμῶν, πεπειρασμένον δὲ κατὰ πάντα καθ' ὁ-
μοιότητα χωρὶς ἁμαρτίας. προσερχώμεθα οὖν μετὰ 16
παρρησίας τῷ θρόνῳ τῆς χάριτος, ἵνα λάβωμεν ἔλεος καὶ
χάριν εὐρωμεν εἰς εὐκαιρον βοήθειαν.

Πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς ἐξ ἀνθρώπων λαμβανόμενος ὑπὲρ 5
ἀνθρώπων καθίσταται τὰ πρὸς τὸν Θεόν, ἵνα προσφέρῃ
δῶρά τε καὶ θυσίας ὑπὲρ ἁμαρτιῶν, μετριοπαθεῖν δυ- 2
νάμενος τοῖς ἀγνοοῦσιν καὶ πλανωμένοις, ἐπεὶ καὶ αὐτὸς
περίκειται ἀσθένειαν· καὶ δι' αὐτὴν ὀφείλει καθὼς περὶ 3
τοῦ λαοῦ οὕτως καὶ περὶ ἑαυτοῦ προσφέρειν περὶ ἁμαρτιῶν.
Καὶ οὐχ ἑαυτῷ τις λαμβάνει τὴν τιμὴν, ἀλλὰ καλούμενος 4
ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, καθὼς περ καὶ Ἀαρών. οὕτως καὶ ὁ 5
Χριστὸς οὐχ ἑαυτὸν ἐδόξασεν γεννηθῆναι ἀρχιερέα, ἀλλ' ὁ

11 ἀπειθείας] -θείας WH^a

ἐνθυμήσεων] -σεως L^{nm}

ρασμένον] -ραμένον 5: Elz

[WH] 2 ἀγνοοῦσιν] -σι WH

αὐτοῦ] αὐτοῦ Lⁿ Tr^m

καθὼς περ] καθάπερ 5: καθὼς Lⁿ

12 ἐνεργής] ἐναργής B^m

15 συνπαθῆσαι] συμμ. 5 Lⁿ Tr

16 ἔλεος] ἔλεον 5

3 δι' αὐτὴν] διὰ ταύτην 5

Ἀαρών] pr ὁ 5: C

καθὼς περ] καθάπερ 5: καθὼς Lⁿ

ψυχῆς] + τε 5

1 τε] Lⁿ [Tr]

4 καλούμενος] pr ὁ 5: C

5

2 N

- 6 λαλήσας πρὸς αὐτόν, Υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέν-
 6 νηκά σε· καθὼς καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει, Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν
 7 αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ. Ὃς ἐν ταῖς ἡμέραις
 τῆς σαρκὸς αὐτοῦ δεήσεις τε καὶ ἱκετηρίας πρὸς τὸν δυνά-
 μενον σώζειν αὐτὸν ἐκ θανάτου μετὰ κραυγῆς ἰσχυρᾶς καὶ
 8 βείας, καίπερ ὢν Υἱός, ἔμαθεν ἀφ' ὧν ἔπαθεν τὴν
 9 ὑπακοήν, καὶ τελειωθείς ἐγένετο πᾶσιν τοῖς ὑπακούου-
 10 σιν αὐτῷ αἷτιος σωτηρίας αἰωνίου, προσαγορευθεὶς
 ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἀρχιερεὺς κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ.
 11 Περὶ οὗ πολλὸς ἡμῖν ὁ λόγος καὶ δυσερμήνευτος λέγειν,
 12 ἐπεὶ νωθοὶ γεγόνατε ταῖς ἀκοαῖς. καὶ γὰρ ὀφείλοντες
 εἶναι διδάσκαλοι διὰ τὸν χρόνον πάλιν χρεῖαν ἔχετε τοῦ
 διδάσκειν ὑμᾶς τινὰ τὰ στοιχεῖα τῆς ἀρχῆς τῶν λογίων
 τοῦ Θεοῦ, καὶ γεγόνατε χρεῖαν ἔχοντες γάλακτος, [καὶ] οὐ
 13 στερεᾶς τροφῆς. πᾶς γὰρ ὁ μετέχων γάλακτος ἄπει-
 14 ρος λόγου δικαιοσύνης· νήπιος γὰρ ἐστίν· τελειῶν δέ
 ἐστίν ἢ στερεὰ τροφή, τῶν διὰ τὴν ἔξιν τὰ αἰσθητήρια
 γεγυμνασμένα ἐχόντων πρὸς διάκρισιν καλοῦ τε καὶ
 κακοῦ.
 6 Διὸ ἀφέντες τὸν τῆς ἀρχῆς τοῦ Χριστοῦ λόγον ἐπὶ τὴν
 τελειότητα φερώμεθα, μὴ πάλιν θεμέλιον καταβαλλόμενοι
 μετανοίας ἀπὸ νεκρῶν ἔργων, καὶ πίστεως ἐπὶ Θεόν,
 2 βαπτισμῶν διδαχῆς ἐπιθέσεώς τε χειρῶν ἀναστάσεώς τε
 3 νεκρῶν καὶ κρίματος αἰωνίου. καὶ τοῦτο ποιήσομεν
 4 ἐάνπερ ἐπιτρέπη ὁ Θεός. Ἀδύνατον γὰρ τοὺς ἄπαξ
 φωτισθέντας γευσάμενους τε τῆς δωρεᾶς τῆς ἐπουρα-
 5 νίου καὶ μετόχους γενηθέντας Πνεύματος Ἁγίου καὶ
 καλὸν γευσάμενους Θεοῦ ῥῆμα δυνάμεις τε μέλλοντος
 6 αἰῶνος, καὶ παραπεσόντας, πάλιν ἀνακαινίζειν εἰς με-

9 πᾶσιν] post τοῖς ὑπ. αὐ. 5 12 τινὰ] τίνα ς TrTtBRm στοι-
 χεῖα] στοιχεῖα WHa καὶ tert.] ins ς Ln[Tr]A[B]WHmR : Tt*WH*
 2 διδαχῆς] -χὴν Ln(n.m.)BmWH(n.m.)Rm τε sec.] [Tr]B^mWH^o(n.m.)
 3 ποιήσομεν] -σωμεν LnAmBm 4 φωτισθέντας] -θέντας, WHmRm

τάνοιαν, ἀνασταυροῦντας ἑαυτοῖς τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ καὶ
 παραδειγματίζοντας. γῇ γὰρ ἡ πιούσα τὸν ἐπ' αὐτῆς 7
 ἐρχόμενον πολλάκις ὑετόν, καὶ τίκτουσα βοτάνην εὐθετον
 ἐκείνοις δι' οὓς καὶ γεωργεῖται, μεταλαμβάνει εὐλογίας
 ἀπὸ τοῦ Θεοῦ· ἐκφέρουσα δὲ ἀκάνθας καὶ τριβόλους 8
 ἀδόκιμος καὶ κατάρas ἐγγύς, ἥς τὸ τέλος εἰς καῦσιν.

Πεπείσμεθα δὲ περὶ ὑμῶν, ἀγαπητοί, τὰ κρείσσονα καὶ 9
 ἐχόμενα σωτηρίας, εἰ καὶ οὕτως λαλοῦμεν· οὐ γὰρ 10
 ἄδικος ὁ Θεὸς ἐπιλαθέσθαι τοῦ ἔργου ὑμῶν, καὶ τῆς ἀγά-
 πης ἥς ἐνεδείξασθε εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, διακονήσαντες
 τοῖς ἀγίοις καὶ διακονοῦντες. ἐπιθυμοῦμεν δὲ ἕκαστον 11
 ὑμῶν τὴν αὐτὴν ἐνδείκνυσθαι σπουδὴν πρὸς τὴν πληροφο-
 ρίαν τῆς ἐλπίδος ἄχρι τέλους· ἵνα μὴ νωθοὶ γένη- 12
 σθε, μιμηταὶ δὲ τῶν διὰ πίστεως καὶ μακροθυμίας κληρονο-
 μούντων τὰς ἐπαγγελίας.

Τῷ γὰρ Ἀβραὰμ ἐπαγγειλάμενος ὁ Θεός, ἐπεὶ κατ' 13
 οὐδενὸς εἶχεν μείζονος ὁμόσαι, ὥμοσεν καθ' ἑαυτοῦ
 λέγων, Εἰ μὴν εὐλογῶν εὐλογήσω σε καὶ πληθύνων πλη- 14
 θυνῶ σε. καὶ οὕτως μακροθυμήσας ἐπέτυχεν τῆς ἐπαγ- 15
 γελίας. ἄνθρωποι γὰρ κατὰ τοῦ μείζονος ὁμνύουσιν· 16
 καὶ πάσης αὐτοῖς ἀντιλογίας πέρας εἰς βεβαίωσιν ὁ ὅρκος.
 ἐν ᾧ περισσότερον βουλόμενος ὁ Θεὸς ἐπιδείξει τοῖς κλη- 17
 ρονόμοις τῆς ἐπαγγελίας τὸ ἀμετάθετον τῆς βουλῆς αὐτοῦ
 ἐμεσίτευσεν ὅρκῳ, ἵνα διὰ δύο πραγμάτων ἀμεταθέ- 18
 των, ἐν οἷς ἀδύνατον ψεύσασθαι Θεόν, ἰσχυρὰν παράκλη-
 σιν ἔχωμεν οἱ καταφυγόντες κρατῆσαι τῆς προκειμένης
 ἐλπίδος· ἣν ὡς ἄγκυραν ἔχομεν τῆς ψυχῆς ἀσφαλῇ τε 19
 καὶ βεβαίαν καὶ εἰσερχομένην εἰς τὸ ἐσώτερον τοῦ κατα-
 πετάσματος, ὅπου πρόδρομος ὑπὲρ ἡμῶν εἰσῆλθεν 20
 Ἰησοῦς, κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ ἀρχιερεὺς γενόμενος
 εἰς τὸν αἰῶνα.

7 πολλάκις] ante ἐρχόμ. 5 ■ κρείσσονα] κρείττ. 5: C 10 τῆς
 ἀγάπης] pr τοῦ κόπου 5(a.m.) Bm 14 εἰ] ἡ 5 16 γὰρ] ■ μὲν 5[A]:
 Scr 18 Θεόν] pr τὸν Ti[B] WHm 19 ἀσφαλῇ] -λήν Lⁿ Tr

- 7 Οὗτος γὰρ ὁ Μελχισεδέκ, βασιλεὺς Σαλήμ, ἱερεὺς τοῦ Θεοῦ τοῦ Ὑψίστου, ὁ συναντήσας Ἀβραάμ ὑποστρέφοντι ἀπὸ τῆς κοπῆς τῶν βασιλέων καὶ εὐλογῆσας αὐτόν,
- 2 ᾧ καὶ δεκάτην ἀπὸ πάντων ἐμέρισεν Ἀβραάμ (πρῶτον μὲν ἑρμηνεύομενος Βασιλεὺς Δικαιοσύνης, ἔπειτα δὲ καὶ
- 3 βασιλεὺς Σαλήμ, ὃ ἐστὶν Βασιλεὺς Εἰρήνης, ἀπάτωρ, ἀμήτωρ, ἀγενεαλόγητος, μήτε ἀρχὴν ἡμερῶν μήτε ζωῆς τέλος ἔχων, ἀφωμοιωμένος δὲ τῷ Υἱῷ τοῦ Θεοῦ), μένει ἱερεὺς εἰς τὸ διηνεκές.
- 4 Θεωρεῖτε δὲ πηλίκος οὗτος, ᾧ δεκάτην Ἀβραάμ ἔδωκεν
- 5 ἐκ τῶν ἀκροθινίων ὁ πατριάρχης. καὶ οἱ μὲν ἐκ τῶν υἱῶν Λευεὶ τὴν ἱερατείαν λαμβάνοντες ἐντολὴν ἔχουσιν ἀποδεκατοῦν τὸν λαὸν κατὰ τὸν νόμον, τοῦτ' ἐστὶν τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῶν, καίπερ ἐξεληλυθότας ἐκ τῆς ὁσφύος
- 6 Ἀβραάμ· ὁ δὲ μὴ γενεαλογούμενος ἐξ αὐτῶν δεδεκάτωκεν Ἀβραάμ, καὶ τὸν ἔχοντα τὰς ἐπαγγελίας εὐλόγη-
- 7 κεν. χωρὶς δὲ πάσης ἀντιλογίας τὸ ἔλαττον ὑπὸ τοῦ
- 8 κρείττονος εὐλογεῖται. καὶ ὧδε μὲν δεκάτας ἀποθνήσκοντες ἄνθρωποι λαμβάνουσιν, ἐκεῖ δὲ μαρτυρούμενος
- 9 ὅτι ζῇ. καὶ ὡς ἔπος εἰπεῖν δι' Ἀβραάμ καὶ Λευεὶς ὁ
- 10 δεκάτας λαμβάνων δεδεκάτῳται· ἔτι γὰρ ἐν τῇ ὁσφύϊ τοῦ πατρὸς ἦν ὅτε συνήντησεν αὐτῷ Μελχισεδέκ.
- 11 Εἰ μὲν οὖν τελείωσις διὰ τῆς Λευειτικῆς ἱερωσύνης ἦν (ὁ λαὸς γὰρ ἐπ' αὐτῆς νενομοθέτηται), τίς ἔτι χρεῖα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ ἕτερον ἀνίστασθαι ἱερέα, καὶ οὐ κατὰ
- 12 τὴν τάξιν Ἀαρὼν λέγεσθαι; μετατιθεμένης γὰρ τῆς ἱερωσύνης ἐξ ἀνάγκης καὶ νόμου μετάθεσις γίνεται.
- 13 ἐφ' ὃν γὰρ λέγεται ταῦτα φυλῆς ἐτέρας μετέσχηκεν, ἀφ'

1 τοῦ sec.] Elz^o ὁ sec.] δς Lⁿ Trⁱ AB^m WH^m : Scr 4 ᾧ] + καὶ 5 Tiⁱ A
[B] WH^m 5 υἱῶν] Lⁿ σφ Λευεὶ] Δευτ 5 Lⁿ B ἱερατείαν] -τίαν
WH ἀποδεκατοῦν] -τοῦν 5 Lⁿ 6 Ἀβραάμ] pr τὸν 5 εὐλόγη-
κεν] ἡλ. Lⁿ 9 εἰπεῖν] εἶπεν, Lⁿ m δι'] διὰ 5 Tiⁱ σφ Δευεῖς] Δευτ 5 : -ῖς Lⁿ B 10 Μελχ.] pr ὁ 5 Tiⁱ σφ 11 Δευεῖτ.] Δευτ. 5
Lⁿ Trⁱ B αὐτῆς] -ῇ 5 νενομοθέτηται] -τητο 5

ἥς οὐδεὶς προσέσχηκεν τῷ θυσιαστηρίῳ. πρόδηλον 14
γὰρ ὅτι ἐξ Ἰουδα ἀνατέταλκεν ὁ Κύριος ἡμῶν, εἰς ἣν φυ-
λὴν περὶ ἱερέων οὐδὲν Μωυσῆς ἐλάλησεν. καὶ περισ- 15
σότερον ἔτι κατάδηλόν ἐστιν, εἰ κατὰ τὴν ὁμοιότητα Μελ-
χισεδέκ ἀνίσταται ἱερεὺς ἕτερος, ὃς οὐ κατὰ νόμον 16
ἐντολῆς σαρκίνης γέγονεν ἀλλὰ κατὰ δύνามιν ζωῆς ἀκα-
ταλύτου· μαρτυρεῖται γὰρ ὅτι Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα 17
κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ.

Ἀθέτησις μὲν γὰρ γίνεται προαγωγῆς ἐντολῆς διὰ τὸ 18
αὐτῆς ἀσθενὲς καὶ ἀνωφελές, οὐδὲν γὰρ ἐτελείωσεν ὁ 19
νόμος, ἐπεισαγωγὴ δὲ κρείττονος ἐλπίδος, δι' ἥς ἐγγίζομεν
τῷ Θεῷ. Καὶ καθ' ὅσον οὐ χωρὶς ὀρκωμοσίας (οἱ μὲν 20
γὰρ χωρὶς ὀρκωμοσίας εἰσὶν ἱερεῖς γεγονότες, ὁ δὲ μετὰ 21
ὀρκωμοσίας διὰ τοῦ λέγοντος πρὸς αὐτόν, Ὡμοσεν Κύριος
καὶ οὐ μεταμεληθήσεται, Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα),
κατὰ τοσοῦτο καὶ κρείττονος διαθήκης γέγονεν ἔγγυος 22
Ἰησοῦς. Καὶ οἱ μὲν πλείονές εἰσιν γεγονότες ἱερεῖς 23
διὰ τὸ θανάτῳ κωλύεσθαι παραμένειν· ὁ δὲ διὰ τὸ 24
μένειν αὐτὸν εἰς τὸν αἰῶνα ἀπαράβατον ἔχει τὴν ἱερωσύ-
νην. ὅθεν καὶ σώζειν εἰς τὸ παντελὲς δύναται τοὺς 25
προσερχομένους δι' αὐτοῦ τῷ Θεῷ, πάντοτε ζῶν εἰς τὸ ἐν-
τυγχάνειν ὑπὲρ αὐτῶν.

Τοιοῦτος γὰρ ἡμῖν [καὶ] ἔπρεπεν ἀρχιερεύς, ὅσιος, ἄκα- 26
κος, ἀμίαντος, κεχωρισμένος ἀπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν, καὶ ὑψη-
λότερος τῶν οὐρανῶν γερόμενος· ὃς οὐκ ἔχει καθ' ἡμέ- 27
ραν ἀνάγκην, ὥσπερ οἱ ἀρχιερεῖς, πρότερον ὑπὲρ τῶν ἰδίων
ἁμαρτιῶν θυσίας ἀναφέρειν, ἔπειτα τῶν τοῦ λαοῦ· τοῦτο
γὰρ ἐποίησεν ἐφάπαξ ἑαυτὸν ἀνενέγκας. ὁ νόμος γὰρ 28

14 οὐδὲν] ante περὶ ἱερωσύνης ς 16 σαρκίνης]-ικῆς ς Bm 17 μαρ-
τυρεῖται]-ρεῖ ς 18 ἀνωφελές,]-λές· ς Tr 21 μετὰ] μεθ' Ln WHm :
μετ' WHm αἰῶνα]+κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ ς Ln Bm 22 το-
σοῦτο]-τον ς καὶ] ς Ln Tr at [Tr]m 23 γεγον.] post ἱερ. Ln
Trm A 26 ἡμῖν] ὑμῖν Tισφ καὶ πρό.] ins [Ln] Tr Ti A [B] [WH] : ς R°
27 ἀνενέγκας] προσενέγκας Trm Ti B (n.m.) WHm

ἀνθρώπους καθίστησιν ἀρχιερεῖς ἔχοντας ἀσθένειαν, ■
λόγος δὲ τῆς ὀρκωμοσίας τῆς μετὰ τὸν νόμον Υἱὸν εἰς τὸν
αἰῶνα τετελειωμένον.

- 8 Κεφάλαιον δὲ ἐπὶ τοῖς λεγομένοις, τοιοῦτον ἔχομεν ἀρ-
χιερέα, ὃς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου τῆς μεγαλωσύνης
2 ἐν τοῖς οὐρανοῖς, τῶν ἁγίων λειτουργὸς καὶ τῆς σκη-
νῆς τῆς ἀληθινῆς, ἣν ἔπηξεν ὁ Κύριος, οὐκ ἄνθρωπος.
3 πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς εἰς τὸ προσφέρειν δῶρά τε καὶ θυσίας
καθίσταται· ὅθεν ἀναγκαῖον ἔχειν τι καὶ τοῦτον ὃ προσε-
4 νέγκη. εἰ μὲν οὖν ἦν ἐπὶ γῆς, οὐδ' ἂν ἦν ἱερεὺς, ὄντων
5 τῶν προσφερόντων κατὰ νόμον τὰ δῶρα, οἷτινες ὑπο-
δείγματι καὶ σκιᾷ λατρεύουσιν τῶν ἐπουρανίων, καθὼς
κεκρημάτισται Μωυσῆς μέλλων ἐπιτελεῖν τὴν σκηνήν·
Ὅρα, γὰρ φησιν, ποιήσεις πάντα κατὰ τὸν τύπον τὸν
6 δειχθέντα σοι ἐν τῷ ὄρει. νυνὶ δὲ διαφορωτέρας τέτυ-
χεν λειτουργίας, ὅσῳ καὶ κρείττονός ἐστιν διαθήκης μεσί-
της, ἥτις ἐπὶ κρείττοσιν ἐπαγγελίαις νενομοθέτηται.
7 Εἰ γὰρ ἡ πρώτη ἐκείνη ἦν ἄμεμπτος, οὐκ ἂν δευτέρας
8 ἐξῆτετο τόπος. μεμφόμενος γὰρ αὐτοὺς λέγει, Ἴδού
ἡμέραι ἔρχονται, λέγει Κύριος, καὶ συντελέσω ἐπὶ τὸν
οἶκον Ἰσραὴλ καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰούδα διαθήκην καινὴν·
9 οὐ κατὰ τὴν διαθήκην ἣν ἐποίησα τοῖς πατράσιν αὐτῶν ἐν
ἡμέρᾳ ἐπιλαβομένου μου τῆς χειρὸς αὐτῶν ἐξαγαγεῖν αὐ-
τοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου· ὅτι αὐτοὶ οὐκ ἐνέμειναν ἐν τῇ δια-
10 θήκῃ μου, καὶ γὰρ ἡμέλησα αὐτῶν, λέγει Κύριος. ὅτι
αὕτη ἡ διαθήκη ἦν διαθήσομαι τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ μετὰ τὰς
ἡμέρας ἐκείνας, λέγει Κύριος· διδοὺς νόμους μου εἰς τὴν
διάνοιαν αὐτῶν καὶ ἐπὶ καρδίας αὐτῶν ἐπιγράψω αὐτούς·
καὶ ἔσομαι αὐτοῖς εἰς Θεόν, καὶ αὐτοὶ ἔσονται μοι εἰς λαόν·

■ οὐκ ἄνθρ.] pr καὶ s 4 οὖν] γὰρ s ὄντων] + τῶν ἱερέων s
νόμῳ] pr τὸν s 5 ποιήσεις] -σης s : CEr 6 νυνὶ] νῦν LnTrm
WH(n.m.) τέτυχεν] τέτευχ. s Tr(n.m.) : -χε WHs 8 αὐτοὺς] αὐ-
τοῖς s Tr(n.m.) ABmWHm 9 μου pr.] Elz' 10 διαθήκη] + μου [Ln]
καρδίας αὐ.] καρδίαν αὐ. TiB(n.m.) WHm : -δίᾳ εἰν. Bm

καὶ οὐ μὴ διδάξωσιν ἕκαστος τὸν πολίτην αὐτοῦ καὶ ἕκα- 11
στος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ λέγων, Γινῶθι τὸν Κύριον· ὅτι
πάντες εἰδήσουσίν με ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου αὐτῶν·
ὅτι ἴλεως ἔσομαι ταῖς ἀδικίαις αὐτῶν, καὶ τῶν ἁμαρτιῶν 12
αὐτῶν οὐ μὴ μνησθῶ ἔτι. ἐν τῷ λέγειν Καινήν, πεπα- 13
λαίωκεν τὴν πρώτην· τὸ δὲ παλαιούμενον καὶ γηράσκον
ἐγγὺς ἀφανισμού.

Εἶχεν μὲν οὖν καὶ ἡ πρώτη δικαιοῦματα λατρείας τό τε 9
ἅγιον κοσμικόν. σκηνὴ γὰρ κατεσκευάσθη ἡ πρώτη, 2
ἐν ᾗ ἡ τε λυχνία καὶ ἡ τράπεζα καὶ ἡ πρόθεσις τῶν ἄρτων,
ἣτις λέγεται Ἁγία. μετὰ δὲ τὸ δεύτερον καταπέτασμα 3
σκηνὴ ἡ λεγομένη Ἁγία Ἀγίων, χρυσοῦν ἔχουσα θυ- 4
μιατήριον καὶ τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης περικεκαλυμμένην
πάντοθεν χρυσίῳ, ἐν ᾗ στάμνος χρυσῇ ἔχουσα τὸ μάννα
καὶ ἡ ῥάβδος Ἀαρὼν ἡ βλαστήσασα καὶ αἱ πλάκες τῆς
διαθήκης, ὑπεράνω δὲ αὐτῆς Χερουβεὶν δόξης κατα- 5
σκιάζοντα τὸ ἱλαστήριον· περὶ ὧν οὐκ ἔστιν νῦν λέγειν
κατὰ μέρος. Τούτων δὲ οὕτως κατεσκευασμένων εἰς 6
μὲν τὴν πρώτην σκηνὴν διὰ παντὸς εἰσίσιασιν οἱ ἱερεῖς τὰς
λατρείας ἐπιτελοῦντες, εἰς δὲ τὴν δευτέραν ἅπαξ τοῦ 7
ἐνιαυτοῦ μόνος ὁ ἀρχιερεὺς, οὐ χωρὶς αἵματος, ὃ προσφέ-
ρει ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τῶν τοῦ λαοῦ ἀγνοημάτων· τοῦτο 8
δηλοῦντος τοῦ Πνεύματος τοῦ Ἁγίου, μήπω πεφανερῶσθαι
τὴν τῶν ἁγίων ὁδὸν ἔτι τῆς πρώτης σκηνῆς ἐχούσης στά-
σιν· ἣτις παραβολὴ εἰς τὸν καιρὸν τὸν ἐνεστηκότα, 9
καθ' ἣν δῶρά τε καὶ θυσίαι προσφέρονται μὴ δυνάμεναι
κατὰ συνείδησιν τελειῶσαι τὸν λατρεύοντα, μόνον 10

11 πολίτην] πλησίον ε: Csm μικροῦ] + αὐτῶν ε 12 ἁμαρτ. αὐ.]
+ καὶ τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν ε Lh Bm 13 πεπαλαίωκεν] -κε WHa
1 εἶχεν] -χε Ti BWH καὶ] [Tr] [WH] πρώτη] + σκηνὴ ε: ErJ
2 ἄρτων] + καὶ τὸ χρυσοῦν θυμιατήριον [Tr]m ἅγια] ἁγία ε Jm: CErJ
Elz: ἅγια. ἁγίων. (sic) Ln: pr τὰ WHm 3 ἅγια ἁγίων] τὰ ἅγια
τῶν ἁγίων TrWHm 4 χρυσοῦν ἐξ θυμιατήριον καὶ] [Tr]m 5 Χε-
ρουβεὶν] -βιμ ε: -βιν AB ἔστιν] -τι WHa 9 καθ' ἣν] καθ' ὃν ε

- ἐπὶ βρώμασιν καὶ πόμασιν καὶ διαφόροις βαπτισμοῖς, δικαιώματα σαρκὸς μέχρι καιροῦ διορθώσεως ἐπικείμενα.
- 11 Χριστὸς δὲ παραγενόμενος ἀρχιερεὺς τῶν μελλόντων ἀγαθῶν διὰ τῆς μείζονος καὶ τελειοτέρας σκηνῆς οὐ χειροποιήτου, τοῦτ' ἔστιν οὐ ταύτης τῆς κτίσεως, οὐδὲ δι' αἵματος τράγων καὶ μόσχων, διὰ δὲ τοῦ ἰδίου αἵματος, εἰσηλθεν ἐφάπαξ εἰς τὰ ἅγια, αἰωνίαν λύτρωσιν εὐράμενος.
- 13 εἰ γὰρ τὸ αἷμα τράγων καὶ ταύρων καὶ σποδὸς δαμάλεως ραντίζουσα τοὺς κεκοινωμένους ἀγιάζει πρὸς τὴν τῆς σαρκὸς καθαρότητα, πόσῳ μᾶλλον τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ, ὃς διὰ Πνεύματος αἰωνίου ἑαυτὸν προσήνεγκεν ἁμωμον τῷ Θεῷ, καθαρῇ τὴν συνείδησιν ὑμῶν ἀπὸ νεκρῶν ἔργων εἰς τὸ λατρεύειν Θεῷ ζῶντι;
- 15 Καὶ διὰ τοῦτο διαθήκης καινῆς μεσίτης ἐστίν, ὅπως, θανάτου γενομένου εἰς ἀπολύτρωσιν τῶν ἐπὶ τῇ πρώτῃ διαθήκῃ παραβάσεων, τὴν ἐπαγγελίαν λάβωσιν οἱ κεκλημένοι τῆς αἰωνίου κληρονομίας. ὅπου γὰρ διαθήκη, θάνατον ἀνάγκη φέρεσθαι τοῦ διαθεμένου. διαθήκη γὰρ ἐπὶ νεκροῖς βεβαία, ἐπεὶ μή ποτε ἰσχύει ὅτε ζῇ ἢ
- 18 διαθέμενος. Ὅθεν οὐδὲ ἡ πρώτη χωρὶς αἵματος ἐνκεκαίνισται. λαληθείσης γὰρ πάσης ἐντολῆς κατὰ τὸν νόμον ὑπὸ Μωυσέως παντὶ τῷ λαῷ, λαβὼν τὸ αἷμα τῶν μόσχων καὶ τῶν τράγων μετὰ ὕδατος καὶ ἐρίου κοκκίνου καὶ ὑσσώπου, αὐτό τε τὸ βιβλίον καὶ πάντα τὸν λαὸν
- 20 ἐράντισεν λέγων, Τοῦτο τὸ αἷμα τῆς διαθήκης ἧς
- 21 ἐνετείλατο πρὸς ὑμᾶς ὁ Θεός. καὶ τὴν σκηνὴν δὲ καὶ

10 ἐπὶ...βαπτισμοῖς,] (ἐπὶ...βαπτισμοῖς) R βρώμασιν...πόμασιν] -σι bis Ln δικαιώ.] pr καὶ ε [Tr] WHm: -μασι ε(n.m.) 11 μελλόντων] γενομένων Ln Trm Bm WH(n.m.) Rm 13 τράγων καὶ ταύρων] ταύ. κ. τρ. ε 14 ὑμῶν] ἡμῶν Csm Ln Trm ABm WH(n.m.) Rm ζῶντι.] + καὶ ἀληθινῷ Ln 17 μή ποτε] μὴ τότε Bm WH(n.m.) διαθέμενος.] -μενος; Ln WHm R(n.m.) 18 οὐδὲ] οὐδ' ε Ti B WHa ἐνκεκ.] ἐγκεκ. ε Ln Tr A 19 τὸν νόμον] — τὸν ε Ti B τῶν τράγ.] — τῶν ε ὑσσώ.] ὑσσώ. WHa ἐράντισεν] ἐρρ. ε

πάντα τὰ σκεύη τῆς λειτουργίας τῷ αἵματι ὁμοίως ἐράν-
τισεν. καὶ σχεδὸν ἐν αἵματι πάντα καθαρίζεται κατὰ 22
τὸν νόμον, καὶ χωρὶς αἱματεκχυσίας οὐ γίνεται ἄφεσις.

Ἀνάγκη οὖν τὰ μὲν ὑποδείγματα τῶν ἐν τοῖς οὐρανοῖς 23
τούτοις καθαρίζεσθαι, αὐτὰ δὲ τὰ ἐπουράνια κρείττοσιν θυ-
σίαις παρὰ ταύτας. οὐ γὰρ εἰς χειροποίητα εἰσῆλθεν 24
ἅγια Χριστὸς ἀντίτυπα τῶν ἀληθινῶν, ἀλλ' εἰς αὐτὸν τὸν
οὐρανόν, νῦν ἐμφανισθῆναι τῷ προσώπῳ τοῦ Θεοῦ ὑπὲρ
ἡμῶν· οὐδ' ἵνα πολλάκις προσφέρῃ ἑαυτόν, ὥσπερ ὁ 25
ἀρχιερεὺς εἰσέρχεται εἰς τὰ ἅγια κατ' ἐνιαυτὸν ἐν αἵματι
ἀλλοτρίῳ· ἐπεὶ ἔδει αὐτὸν πολλάκις παθεῖν ἀπὸ κατα- 26
βολῆς κόσμου· νυνὶ δὲ ἅπαξ ἐπὶ συντελείᾳ τῶν αἰώνων εἰς
ἀθέτησιν τῆς ἁμαρτίας διὰ τῆς θυσίας αὐτοῦ πεφανέρωται.
καὶ καθ' ὅσον ἀπόκειται τοῖς ἀνθρώποις ἅπαξ ἀποθανεῖν 27
μετὰ δὲ τοῦτο κρίσις, οὕτως καὶ ὁ Χριστὸς, ἅπαξ 28
προσενεχθεὶς εἰς τὸ πολλῶν ἀνενεγκεῖν ἁμαρτίας, ἐκ δευτέ-
ρου χωρὶς ἁμαρτίας ὀφθήσεται τοῖς αὐτὸν ἀπεκδεχομένοις
εἰς σωτηρίαν.

Σκιὰν γὰρ ἔχων ὁ νόμος τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, οὐκ 10
αὐτὴν τὴν εἰκόνα τῶν πραγμάτων, κατ' ἐνιαυτὸν ταῖς αὐ-
ταῖς θυσίαις ἃς προσφέρουσιν εἰς τὸ διηνεκὲς οὐδέποτε
δύνανται τοὺς προσερχομένους τελειῶσαι. ἐπεὶ οὐκ ἂν 2
ἐπαύσαντο προσφερόμεναι, διὰ τὸ μηδεμίαν ἔχειν ἔτι συν-
εἶδησιν ἁμαρτιῶν τοὺς λατρεύοντας ἅπαξ κεκαθαρισμέ-
νους ; ἀλλ' ἐν αὐταῖς ἀνάμνησις ἁμαρτιῶν κατ' ἐνιαυ- 3
τόν· ἀδύνατον γὰρ αἷμα ταύρων καὶ τράγων ἀφαιρεῖν 4
ἁμαρτίας. Διὸ εἰσερχόμενος εἰς τὸν κόσμον λέγει, Θυ- 5
σίαν καὶ προσφορὰν οὐκ ἠθέλησας, σῶμα δὲ κατηρτίσω

21 ἐράντισεν] ἔρρ. ς 23 κρείττοσιν] -σι WH 24 ἅγια] ante
εἰσῆλθεν ς Ln Χριστὸς] pr ὁ ς 26 νυνὶ] νῦν ς τῆς ἁμαρτ.]
— τῆς ς Ti σφ A 28 καὶ] ς^ο: CEΓ σωτηρίαν] + διὰ πίστεως Bm
1 πραγμάτων,] πραγμάτων. Ln θυσίας] + αὐτῶν WHm ἃς] αἷς
TiAB δύνανται] δύναται ς (n.m.) TiAB (n.m.) Rm 2 οὐκ] C^o Elz^o
κεκαθαρισμένους] κεκαθ. Ln WHm: -θαρμένους ς 4 ταύρ. κ. τράγ.]
τράγ. κ. ταύρ. WHm

- 6 μοι ὀλοκαυτώματα καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ ἠδόκησας·
 7 τότε εἶπον, Ἴδου ἤκω (ἐν κεφαλίδι βιβλίου γέγραπται
 8 περὶ ἐμοῦ) τοῦ ποιῆσαι, ὁ Θεός, τὸ θέλημά σου. ἀνώ-
 9 τερον λέγων ὅτι Θυσίας καὶ προσφορὰς καὶ ὀλοκαυτώματα
 10 καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ ἠθέλησας οὐδὲ ἠδόκησας (αἵτινες
 11 κατὰ νόμον προσφέρονται), τότε εἶρηκεν, Ἴδου ἤκω
 12 τοῦ ποιῆσαι τὸ θέλημά σου· ἀναιρεῖ τὸ πρῶτον, ἵνα τὸ
 13 δεῦτερον στήσῃ. ἐν ᾧ θελήματι ἡγιασμένοι ἐσμεν διὰ
 14 τῆς προσφορᾶς τοῦ σώματος Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐφάπαξ.
 15 Καὶ πᾶς μὲν ἱερεὺς ἕστηκεν καθ' ἡμέραν λειτουργῶν
 16 καὶ τὰς αὐτὰς πολλάκις προσφέρων θυσίας, αἵτινες οὐδέ-
 17 ποτε δύνανται περιελεῖν ἁμαρτίας· οὗτος δὲ μίαν ὑπὲρ
 18 ἁμαρτιῶν προσενέγκας θυσίαν εἰς τὸ διηνεκὲς ἐκάθισεν ἐν
 19 δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ, τὸ λοιπὸν ἐκδεχόμενος ἕως τεθῶσιν
 20 οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν αὐτοῦ. μᾶ γὰρ
 21 προσφορᾷ τετελείωκεν εἰς τὸ διηνεκὲς τοὺς ἀγιαζομένους.
 22 Μαρτυρεῖ δὲ ἡμῖν καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον· μετὰ γὰρ τὸ
 23 εἰρηκέναι, Αὕτη ἡ διαθήκη ἦν διαθήσομαι πρὸς αὐτοὺς
 24 μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκεῖνας, λέγει Κύριος· διδοὺς νόμους μου
 25 ἐπὶ καρδίας αὐτῶν καὶ ἐπὶ τὴν διάνοιαν αὐτῶν ἐπιγράψω
 26 αὐτούς·— καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἀνομιῶν
 27 αὐτῶν οὐ μὴ μνησθήσομαι ἔτι. ὅπου δὲ ἄφεσις τού-
 28 των, οὐκέτι προσφορὰ περὶ ἁμαρτίας.
 29 Ἔχοντες οὖν, ἀδελφοί, παρρησίαν εἰς τὴν εἴσοδον τῶν
 30 ἁγίων ἐν τῷ αἵματι Ἰησοῦ, ἣν ἐνεκαίνισεν ἡμῖν ὁδὸν
 31 πρόσφατον καὶ ζῶσαν, διὰ τοῦ καταπετάσματος, τοῦτ'
 32 ἔστιν τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, καὶ ἱερέα μέγαν ἐπὶ τὸν
 33 οἶκον τοῦ Θεοῦ, προσερχώμεθα μετὰ ἀληθινῆς καρδίας

6 ἠδόκησας] εὐδ. 5 WH(a.a.)

ἠδόκησας] εὐδ. 5 AWH(a.a.)

, ὁ Θεός, 5 στήσῃ.] στήσῃ, TiB

Ἰησοῦ] pr τοῦ 5: C

12 οὗτος] αὐτός 5: J

νοίαν] τῶν διανοιών 5

■ θυσίας...προσφορὰς]-αν...-ἀν 5

νόμον] pr τὸν 5 [A] 9 ποιῆσαι] +

10 διὰ] pr οἱ 5: 5m JEIz

11 ἱερεὺς] ἀρχιερεὺς C5m Ln Trm ABm WHm Rm

15 εἰρηκέναι] προειρηκ. 5

16 τὴν διὰ-

ἐν πληροφορίᾳ πίστεως, ῥεραντισμένοι τὰς καρδίας ἀπὸ
συνειδήσεως πονηρᾶς καὶ λελουσμένοι τὸ σῶμα ὕδατι κα-
θαρῷ· κατέχωμεν τὴν ὁμολογίαν τῆς ἐλπίδος ἀκλινῇ, 23
πιστὸς γὰρ ὁ ἐπαγγειλάμενος· καὶ κατανοῶμεν ἀλλή- 24
λους εἰς παροξυσμὸν ἀγάπης καὶ καλῶν ἔργων, μὴ 25
ἐγκαταλείποντες τὴν ἐπισυναγωγὴν ἑαυτῶν, καθὼς ἔθος
τισίν, ἀλλὰ παρακαλοῦντες, καὶ τοσοῦτῃ μᾶλλον ὅσῳ
βλέπετε ἐγγίζουσιν τὴν ἡμέραν.

Ἐκουσίως γὰρ ἀμαρτανόντων ἡμῶν μετὰ τὸ λαβεῖν τὴν 26
ἐπίγνωσιν τῆς ἀληθείας, οὐκέτι περὶ ἀμαρτιῶν ἀπολείπε-
ται θυσία, φοβερὰ δέ τις ἐκδοχὴ κρίσεως, καὶ πυρὸς 27
ζῆλος ἐσθίειν μέλλοντος τοὺς ὑπεναντίους. ἀθετήσας 28
τις νόμον Μωυσέως χωρὶς οἰκτιρμῶν ἐπὶ δυσὶν ἢ τρισὶν
μάρτυσιν ἀποθνήσκει· πόσῳ δοκεῖτε χείρονος ἀξιωθή- 29
σεται τιμωρίας ὁ τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ καταπατήσας, καὶ τὸ
αἷμα τῆς διαθήκης κοινὸν ἡγησάμενος ἐν ᾧ ἡγιασθή, καὶ
τὸ Πνεῦμα τῆς χάριτος ἐνυβρίσας; οἶδαμεν γὰρ τὸν 30
εἰπόντα, Ἐμοὶ ἐκδίκησις, ἐγὼ ἀνταποδώσω· καὶ πάλιν,
Κρινεῖ Κύριος τὸν λαὸν αὐτοῦ. φοβερὸν τὸ ἐμπεσεῖν 31
εἰς χεῖρας Θεοῦ ζῶντος.

Ἀναμιμνήσκεσθε δὲ τὰς πρότερον ἡμέρας, ἐν αἷς φω- 32
τισθέντες πολλὴν ἀθλησιν ὑπεμείνατε παθημάτων,
τοῦτο μὲν ὀνειδισμοῖς τε καὶ θλίψεσιν θεατριζόμενοι, τοῦ- 33
το δὲ κοινωνοὶ τῶν οὕτως ἀναστρεφόμενων γεννηθέντες.
καὶ γὰρ τοῖς δεσμίοις συνεπαθήσατε, καὶ τὴν ἀρπαγὴν τῶν 34
ὑπαρχόντων ὑμῶν μετὰ χαρᾶς προσεδέξασθε, γινώσκοντες
ἔχειν ἑαυτοὺς κρείσσονα ὑπαρξίν καὶ μένουσαν. Μὴ 35
ἀποβάλητε οὖν τὴν παρρησίαν ὑμῶν, ἥτις ἔχει μεγάλην
μισθαποδοσίαν. ὑπομονῆς γὰρ ἔχετε χρεῖαν ἵνα τὸ 36

22 ῥεραντισμένοι] ῥεραντ. ⲥ: ῥεραντ. TiAB πονηρᾶς...καθαρῷ] πο-
νηρᾶς...καθαρῷ Rm λελουσμένοι] λελουμένοι ⲥ Lⁿ TrA 30 ἀν-
ταποδώσω] +, λέγει Κύριος ⲥ Lⁿ A Κύριος] ante κρινεῖ ⲥ 34 δε-
σμίοις] δεσμοῖς μου ⲥ TrmBm ἑαυτοὺς] ἐν ἑαυτοῖς ⲥ: ἑαυτοῖς CE² mA
Rm κρείσσονα] κρείττ. ⲥ WH^a ὑπαρξίν] + ἐν οὐρανοῖς ⲥ Bm
35 μεγάλην] post μισθ. ⲥ

- θέλημα τοῦ Θεοῦ ποιήσαντες κομίσθητε τὴν ἐπαγγελίαν.
 37 ἔτι γὰρ μικρὸν ὅσον ὅσον Ὁ ἐρχόμενος ἤξει καὶ οὐ χρο-
 38 νίσει. ὁ δὲ δίκαιός μου ἐκ πίστεως ζήσεται· καὶ ἐὰν
 39 ὑποστείλῃται, οὐκ εὐδοκεῖ ἡ ψυχὴ μου ἐν αὐτῷ. ἡμεῖς
 δὲ οὐκ ἔσμεν ὑποστολῆς εἰς ἀπώλειαν, ἀλλὰ πίστεως εἰς
 περιποίησιν ψυχῆς.
- 11 Ἔστιν δὲ πίστις ἐλπίζομένων ὑπόστασις, πραγμάτων
 2 ἔλεγχος οὐ βλεπομένων. ἐν ταύτῃ γὰρ ἐμαρτυρήθησαν
 3 οἱ πρεσβύτεροι. Πίστει νοοῦμεν κατηρτίσθαι τοὺς
 αἰῶνας ῥήματι Θεοῦ, εἰς τὸ μὴ ἐκ φαινομένων τὸ βλεπό-
 4 μενον γεγονέναι. Πίστει πλείονα θυσίαν Ἀβελ παρὰ
 Κάιν προσήνεγκεν τῷ Θεῷ, δι' ἧς ἐμαρτυρήθη εἶναι δίκ-
 5 αιος, μαρτυροῦντος ἐπὶ τοῖς δώροις αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ· καὶ
 δι' αὐτῆς ἀποθανὼν ἔτι λαλεῖ. Πίστει Ἐνὼχ μετέτεθη
 τοῦ μὴ ἰδεῖν θάνατον, καὶ οὐχ ἠύρίσκετο, διότι μετέθηκεν
 αὐτὸν ὁ Θεός· πρὸ γὰρ τῆς μεταθέσεως μεμαρτύρηται
 6 εὐηρεστηκέναι τῷ Θεῷ· χωρὶς δὲ πίστεως ἀδύνατον
 εὐαρεσθῆσαι· πιστεῦσαι γὰρ δεῖ τὸν προσερχόμενον [τῷ]
 Θεῷ ὅτι ἔστιν καὶ τοῖς ἐκζητοῦσιν αὐτὸν μισθαποδότης
 7 γίνεται. Πίστει χρηματισθεὶς Νῶε περὶ τῶν μηδέπω
 βλεπομένων εὐλαβηθεὶς κατεσκεύασεν κιβωτὸν εἰς σωτη-
 ρίαν τοῦ οἴκου αὐτοῦ· δι' ἧς κατέκρινεν τὸν κόσμον, καὶ
 τῆς κατὰ πίστιν δικαιοσύνης ἐγένετο κληρονόμος.
- 8 Πίστει καλούμενος Ἀβραὰμ ὑπήκουσεν ἐξελθεῖν εἰς τόπον
 ὃν ἡμέλλεν λαμβάνειν εἰς κληρονομίαν, καὶ ἐξῆλθεν μὴ
 9 ἐπιστάμενος ποῦ ἔρχεται. Πίστει παρώκησεν εἰς γῆν

37 χρονίσει] -ιέ ε LnTrmAWHs

38 μου *φτ.*] ε' B'm [WH] R'm

πίστεως] + μου Bm

1, πραγμάτων] πρ., WHm

3 τὸ βλεπόμενον]

τὰ βλεπόμενα ε

4 Ἀβελ] Ἀβ. WH

Καῖν] Καῖν WH

τοῦ

Θεοῦ] τῷ Θεῷ LnTrBmRm

λαλεῖ]

λαλεῖται ε Jm: ErtmJ

5 Ἐνὼχ]

Ἐν. WH

ἠύρίσκετο]

εὐρ. ε WHs

μεταθέσεως] + αὐτοῦ ε

εὐηρεστηκέναι] εὐαρ. LnAWH(n.a.)

6 τῷ]

ins ε Ln[Tr]A[B] [WH]:

Ti°

7 κατέκρινεν] -νε WHs

8 καλούμενος] pr ὁ Ln[Tr]

τόπον] pr τὸν ε: J

ἡμέλλεν] ἔμ. LnAWHs

■ γῆν] pr τὴν ε:

Et

τῆς ἐπαγγελίας ὡς ἄλλοτρίαν, ἐν σκηναῖς κατοικήσας
μετὰ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ τῶν συνκληρονόμων τῆς ἐπαγγε-
λίας τῆς αὐτῆς· ἐξεδέχετο γὰρ τὴν τοὺς θεμελίου 10
ἔχουσαν πόλιν, ἧς τεχνίτης καὶ δημιουργὸς ὁ Θεός.
Πίστει καὶ αὐτὴ Σάρρα δύναμιν εἰς καταβολὴν σπέρματος 11
ἔλαβεν καὶ παρὰ καιρὸν ἡλικίας, ἐπεὶ πιστὸν ἡγήσατο τὸν
ἐπαγγελιάμενον· διὸ καὶ ἀφ' ἐνὸς ἐγεννήθησαν, καὶ 12
ταῦτα νενεκρωμένου, καθὼς τὰ ἄστροι τοῦ οὐρανοῦ τῷ πλή-
θει, καὶ ὡς ἡ ἄμμος ἢ παρὰ τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης ἢ
ἀναρίθμητος.

Κατὰ πίστιν ἀπέθανον οὗτοι πάντες, μὴ κομισάμενοι 13
τὰς ἐπαγγελίας, ἀλλὰ πόρρωθεν αὐτὰς ἰδόντες καὶ ἀσπα-
σάμενοι, καὶ ὁμολογήσαντες ὅτι ξένοι καὶ παρεπίδημοί
εἰσιν ἐπὶ τῆς γῆς. οἱ γὰρ τοιαῦτα λέγοντες ἐμφανί- 14
ζουσιν ὅτι πατρίδα ἐπιζητοῦσιν. καὶ εἰ μὲν ἐκείνης ἐμ- 15
νημόνεον ἀφ' ἧς ἐξέβησαν, εἶχον ἂν καιρὸν ἀνακάμψαι.
νῦν δὲ κρείττονος ὀρέγονται, τοῦτ' ἔστιν ἐπουρανίου· διὸ 16
οὐκ ἐπαισχύνεται αὐτοὺς ὁ Θεὸς Θεὸς ἐπικαλεῖσθαι αὐτῶν·
ἡτοίμασεν γὰρ αὐτοῖς πόλιν.

Πίστει προσενηνόχεν Ἀβραὰμ τὸν Ἰσαὰκ πειραζό- 17
μενος· καὶ τὸν μονογενῆ προσέφερεν ὁ τὰς ἐπαγγελίας
ἀναδεξάμενος, πρὸς ὃν ἐλαλήθη ὅτι Ἐν Ἰσαὰκ κλη- 18
θήσεται σοι σπέρμα· λογισάμενος ὅτι καὶ ἐκ νεκρῶν 19
ἐγείρειν δυνατὸς ὁ Θεός. ὅθεν αὐτὸν καὶ ἐν παραβολῇ
ἐκομίσατο. Πίστει [καὶ] περὶ μελλόντων εὐλόγησεν 20
Ἰσαὰκ τὸν Ἰακώβ καὶ τὸν Ἡσαῦ. Πίστει Ἰακώβ 21
ἀποθνήσκων ἕκαστον τῶν υἱῶν Ἰωσήφ εὐλόγησεν, καὶ

συνκλ.] συγκλ. ς Ln Tr A 11 αὐτὴ Σάρρα] αὐτὴ Σάρρα WHm ἡλι-
κίας] + ἔτεκεν ς Bm 12 ἐγεννήθησαν] ἐγενή. Ln A WHm ὡς ἡ]
ὡσεὶ ς: C 13 κομισάμενοι] λαβόντες ς A: προσδεξάμενοι Ln
ἰδόντες] + καὶ πεισθέντες ς: C Scr 15 ἐμνημόνεον] μνημονεύουσιν
Tr Ti B ἐξέβησαν] ἐξῆλθον ς 16 νῦν] νυνὶ ς: Er 19 ἐγεί-
ρειν δυνατὸς] ἐγείρει δύναται Ln 20 καὶ pti.] ins Ln [Tr] A WHR: ς°
Ti B° εὐλόγησεν] ἡλ. Ln A Ἡσαῦ] Ἡσ. Er Elz A 21 εὐλό-
γησεν] ἡλ. Ln A

- 22 προσεκύνησεν ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς ῥάβδου αὐτοῦ. Πίστει
 Ἰωσήφ τελευτῶν περὶ τῆς ἐξόδου τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐμνη-
 μόνευσεν καὶ περὶ τῶν ὀστέων αὐτοῦ ἐνετείλατο.
- 23 Πίστει Μωυσῆς γεννηθεὶς ἐκρύβη τρίμηνον ὑπὸ τῶν
 πατέρων αὐτοῦ, διότι εἶδον ἀστείον τὸ παιδίον· καὶ οὐκ
- 24 ἐφοβήθησαν τὸ διάταγμα τοῦ βασιλέως. πίστει Μω-
 σῆς μέγας γενόμενος ἠρνήσατο λέγεσθαι υἱὸς θυγατρὸς
- 25 Φαραώ, μᾶλλον ἐλόμενος συνκακουχεῖσθαι τῷ λαῷ
 τοῦ Θεοῦ ἢ πρόσκαιρον ἔχειν ἁμαρτίας ἀπόλαυσιν,
- 26 μείζονα πλοῦτον ἡγησάμενος τῶν Αἰγύπτου θησαυρῶν τὸν
 ὀνειδισμόν τοῦ Χριστοῦ· ἀπέβλεπεν γὰρ εἰς τὴν μισθαπο-
 27 δοσίαν. πίστει κατέλιπεν Αἴγυπτον μὴ φοβηθεὶς τὸν
 θυμὸν τοῦ βασιλέως· τὸν γὰρ ἀόρατον ὡς ὄρων ἐκαρτέρη-
 28 σεν. πίστει πεποίηκεν τὸ πάσχα καὶ τὴν πρόσχυσιν
 τοῦ αἵματος, ἵνα μὴ ὁ ὀλοθρεύων τὰ πρωτότοκα θίγῃ
- 29 αὐτῶν. πίστει διέβησαν τὴν Ἐρυθρὰν Θάλασσαν ὡς
 διὰ ξηρᾶς γῆς· ἥς πείραν λαβόντες οἱ Αἰγύπτιοι κατεπό-
 30 θησαν. πίστει τὰ τείχη Ἱεριχὼ ἔπεσαν, κυκλωθέντα
- 31 ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρας. πίστει Ῥαὰβ ἡ πόρνη οὐ συναπώ-
 λετο τοῖς ἀπειθήσασιν, δεξαμένη τοὺς κατασκόπους μετ'
 εἰρήνης.
- 32 Καὶ τί ἔτι λέγω; ἐπιλείψει με γὰρ διηγούμενον ὁ χρό-
 νος περὶ Γεδεὼν, Βαράκ, Σαμψών, Ἰεφθάε, Δαυεὶδ τε καὶ
- 33 Σαμουὴλ καὶ τῶν προφητῶν· οἱ διὰ πίστεως κατηγω-
 νίσαντο βασιλείας, ἡργάσαντο δικαιοσύνην, ἐπέτυχον
- 34 ἐπαγγελιῶν, ἔφραξαν στόματα λεόντων, ἔσβεσαν δύ-
 ναμιν πυρός, ἔφυγον στόματα μαχαίρης, ἐδυναμώθησαν
 ἀπὸ ἀσθενείας, ἐγενήθησαν ἰσχυροὶ ἐν πολέμῳ, παρεμ-

23 ἀστείον] ἄστιον WH_a διάταγμα] δόγμα Ln 25 συνκακ.]
 συγκακ. 5 LnTrA 26 Αἰγύπτου] pr ἐν Ln: ἐν Αἰγύπτῳ 5: C
 28 ὀλοθρ.] ὀλεθρ. LnAWH_a 29 γῆς] 5° 30 ἔπεσαν] -σε 5
 32 με γὰρ] γὰρ με 5 Βαράκ, Σαμψών,] B. τε καὶ Σ. καὶ 5A
 33 ἡργάσαντο] εἰργ. 5 LnA 34 μαχαίρης] -ρας 5: Scr ἐδυνα-
 μώθησαν] ἐνεδυν. 5A

βολὰς ἐκλιναν ἀλλοτρίων. ἔλαβον γυναῖκες ἐξ ἀνα- 35
στάσεως τοὺς νεκροὺς αὐτῶν· ἄλλοι δὲ ἐτυμπανίσθησαν,
οὐ προσδεξάμενοι τὴν ἀπολύτρωσιν, ἵνα κρείττονος ἀνα-
στάσεως τύχωσιν. ἕτεροι δὲ ἐμπαυγμῶν καὶ μαστίγων 36
πεῖραν ἔλαβον, ἔτι δὲ δεσμῶν καὶ φυλακῆς. ἐλιθάσθη- 37
σαν, ἐπρίσθησαν, ἐπειράσθησαν, ἐν φόνῳ μαχαίρης ἀπέ-
θανον· περιῆλθον ἐν μηλωταῖς, ἐν αἰγείοις δέρμασιν, ὥστε-
ρούμενοι, θλιβόμενοι, κακουχούμενοι (ὧν οὐκ ἦν ἄξιος 38
ὁ κόσμος), ἐπὶ ἐρημίαις πλανώμενοι καὶ ὄρεσιν καὶ σπη-
λαίοις καὶ ταῖς ὁπαῖς τῆς γῆς. Καὶ οὗτοι πάντες μαρ- 39
τυρηθέντες διὰ τῆς πίστεως οὐκ ἐκομίσαντο τὴν ἐπαγγε-
λίαν, τοῦ Θεοῦ περὶ ἡμῶν κρείττόν τι προβλεψαμέ- 40
νου, ἵνα μὴ χωρὶς ἡμῶν τελειωθῶσιν.

Τοιγαροῦν καὶ ἡμεῖς, τοσοῦτον ἔχοντες περικείμενον 12
ἡμῖν νέφος μαρτύρων, ὄγκον ἀποθέμενοι πάντα καὶ τὴν
εὐπερίστατον ἁμαρτίαν δι' ὑπομονῆς τρέχωμεν τὸν προκεί-
μενον ἡμῖν ἀγῶνα, ἀφορῶντες εἰς τὸν τῆς πίστεως 2
ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν Ἰησοῦν, ὃς ἀντὶ τῆς προκειμένης
αὐτῷ χαρᾶς ὑπέμεινεν σταυρόν, αἰσχύνῃς καταφρονήσας,
ἐν δεξιᾷ τε τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ κεκάθικεν. ἀναλογί- 3
σασθε γὰρ τὸν τοιαύτην ὑπομεμενηκότα ὑπὸ τῶν ἁμαρ-
τωλῶν εἰς ἑαυτὸν ἀντιλογίαν, ἵνα μὴ κάμῃτε ταῖς ψυχαῖς
ὑμῶν ἐκλυόμενοι.

Οὕτω μέχρις αἵματος ἀντικατέστητε πρὸς τὴν ἁμαρτίαν 4
ἀνταγωνιζόμενοι· καὶ ἐκλέλυσθε τῆς παρακλήσεως, 5
ἥτις ὑμῖν ὡς υἱοῖς διαλέγεται, Υἱέ μου, μὴ ὀλιγῶρει παι-
δείας Κυρίου, μηδὲ ἐκλύου ὑπ' αὐτοῦ ἐλεγχόμενος· ὃν 6
γὰρ ἀγαπᾷ Κύριος παιδεύει, μαστιγοῖ δὲ πάντα υἱὸν ὃν

35 γυναῖκες] -κας LnWHm 37 ἐπρίσθ.,] post ἐπειράσθ., TrmTiB
WH(n.m.) μαχαίρης] -ρας ς: Scr αἰγείοις] αἰγίοις WH
38 ἐπὶ] ἐν ς WHm ὄρεσιν] -σι WH 39 τὴν ἐπαγγελίαν] τὰς
ἐπαγγελίας Ln 2 κεκάθικεν] ἐκάθισεν ς: CJ 3 εἑαυτὸν] αὐτὸν
ς: -τοὺς BmWH(n.m.)R(n.m.) 4 μέχρις] μέχρι WH_a ἀντικατέ-
στητε] ἀντεκατέστ. WH_a 5, 7, 8, 11 παιδείας...-αν...-ας...-α] παιδί-
TiBWH_a

- 7 παραδέχεται. εἰς παιδείαν ὑπομένετε· ὡς υἱοῖς ὑμῖν
προσφέρεται ὁ Θεός· τίς γὰρ υἱὸς ὃν οὐ παιδεύει πατὴρ ;
8 εἰ δὲ χωρὶς ἔστε παιδείας, ἧς μέτοχοι γεγόνασιν πάντες,
9 ἄρα νόθοι καὶ οὐχ υἱοὶ ἔστε. εἴτα τοὺς μὲν τῆς σαρκὸς
ἡμῶν πατέρας εἶχομεν παιδευτὰς καὶ ἐνετρεπόμεθα· οὐ
πολὺ μᾶλλον ὑποταγησόμεθα τῷ Πατρὶ τῶν πνευμάτων
10 καὶ ζήσομεν ; οἱ μὲν γὰρ πρὸς ὀλίγας ἡμέρας κατὰ
τὸ δοκοῦν αὐτοῖς ἐπαίδευον· ὁ δὲ ἐπὶ τὸ συμφέρον εἰς τὸ
11 μεταλαβεῖν τῆς ἀγιότητος αὐτοῦ. πᾶσα μὲν παιδεία
πρὸς μὲν τὸ παρὸν οὐ δοκεῖ χαρὰς εἶναι ἀλλὰ λύπης·
ὑστερον δὲ καρπὸν εἰρηνικὸν τοῖς δι' αὐτῆς γεγυμνασμέ-
12 νοις ἀποδίδωσιν δικαιοσύνης. Διὸ τὰς παρειμένας χεῖ-
13 ρας καὶ τὰ παραλελυμένα γόνατα ἀνορθώσατε, καὶ
τροχιάς ὀρθὰς ποιεῖτε τοῖς ποσὶν ὑμῶν, ἵνα μὴ τὸ χωλὸν
ἐκτραπῇ, ἰαθῇ δὲ μᾶλλον.
14 Εἰρήνην διώκετε μετὰ πάντων, καὶ τὸν ἀγιασμὸν οὗ
15 χωρὶς οὐδεὶς ὄψεται τὸν Κύριον· ἐπισκοποῦντες μὴ
τις ὑστερῶν ἀπὸ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ, μὴ τις ῥίζα πικρίας
ἄνω φύουσα ἐνοχλῇ, καὶ διὰ ταύτης μianθῶσιν οἱ πολλοί,
16 μὴ τις πόρνος ἢ βέβηλος ὡς Ἡσαῦ, ὃς ἀντὶ βρώσεως
17 μιᾶς ἀπέδοτο τὰ πρωτοτόκια ἑαυτοῦ. ἴστε γὰρ ὅτι καὶ
μετέπειτα θέλων κληρονομήσαι τὴν εὐλογίαν ἀπεδοκιμά-
σθη, μετανοίας γὰρ τόπον οὐχ εὑρεν, καίπερ μετὰ δακρύων
ἐκζητήσας αὐτήν.
18 Οὐ γὰρ προσεληλύθατε ψηλαφωμένῳ καὶ κεκαυμένῳ
19 πυρὶ καὶ γνώφῳ καὶ ζόφῳ καὶ θυέλλῃ καὶ σάλπιγγος
ἤχῳ καὶ φωνῇ ῥημάτων, ἧς οἱ ἀκούσαντες παρητήσαντο
20 μὴ προστεθῆναι αὐτοῖς λόγον· οὐκ ἔφερον γὰρ τὸ δια-

7 εἰς] εἰς υἱὸς] pr ἔστιν ε[Α] 8 γεγόνασιν]-σι ε Lⁿ WH
ἐστὲ] ante καὶ οὐχ υἱ. ε 9 πολὺ] πολλῶ ε 11 μὲν] δὲ ε Lⁿ
Tr(a.m.) AWH_m 13 ποιεῖτε] ποιήσατε ε Lⁿ AWH_m 15 διὰ ταύτης]
δι' αὐτῆς Lⁿ Tr_m WH(a.m.) οἱ] ε 16 Ἡσαῦ] Ἡσ. ε ErA (aliter xi.
20) ἀπέδοτο] -ετο Lⁿ AWH ἑαυτοῦ] αὐ. ε 18 ψηλαφωμέ-
νῳ] + ὄρει ε B_m ζόφῳ] σκότῳ ε 19 μὴ] WH^o(a.m.)

στελλόμενον, Κἂν θηρίον θίγῃ τοῦ ὄρους, λιθοβοληθήσεται· καὶ οὕτω φοβερὸν ἦν τὸ φανταζόμενον, Μωυσῆς 21
εἶπεν, Ἐκφοβός εἰμι καὶ ἔντρομος· ἀλλὰ προσεληλύ- 22
θατε Σιών ὄρει, καὶ πόλει Θεοῦ ζῶντος, Ἱερουσαλήμ ἐπου-
ρανίῳ, καὶ μυριάσιν ἀγγέλων, πανηγύρει καὶ ἐκκλη- 23
σίᾳ πρωτοτόκων ἀπογεγραμμένων ἐν οὐρανοῖς, καὶ κριτῇ
Θεῷ πάντων, καὶ πνεύμασι δικαίων τετελειωμένων,
καὶ διαθήκης νέας μεσίτῃ Ἰησοῦ, καὶ αἵματι ῥαντισμοῦ 24
κρείττον λαλοῦντι παρὰ τὸν Ἀβελ. Βλέπετε μὴ πα- 25
ραιτήσησθε τὸν λαλοῦντα. εἰ γὰρ ἐκείνοι οὐκ ἐξέφυγον
ἐπὶ γῆς παραιτησάμενοι τὸν χρηματίζοντα, πολὺ μᾶλλον
ἡμεῖς οἱ τὸν ἀπ' οὐρανῶν ἀποστρεφόμενοι· οὐ ἡ φωνὴ 26
τὴν γῆν ἐσάλευσεν τότε, νῦν δὲ ἐπήγγελλται λέγων, Ἐτι
ἅπαξ ἐγὼ σείσω οὐ μόνον τὴν γῆν ἀλλὰ καὶ τὸν οὐρανόν.
τὸ δὲ Ἐτι ἅπαξ δηλοῖ τὴν τῶν σαλευομένων μετάθεσιν 27
ὡς πεποιημένων, ἵνα μείνῃ τὰ μὴ σαλευόμενα. Διὸ 28
βασιλείαν ἀσάλευτον παραλαμβάνοντες ἔχωμεν χάριν,
δι' ἧς λατρεύομεν εὐαρέστως τῷ Θεῷ μετὰ εὐλαβείας καὶ
δέους· καὶ γὰρ ὁ Θεὸς ἡμῶν πῦρ καταναλίσκων. 29
Ἡ φιλαδελφία μενέτω. τῆς φιλοξενίας μὴ ἐπι- 13 1, 2
λανθάνεσθε· διὰ ταύτης γὰρ ἔλαθόν τινες ξενίσαντες ἀγ-
γέλους. μιμνήσκεσθε τῶν δεσμίῳ ὡς συνδεδεμένοι, 3
τῶν κακочουμένων ὡς καὶ αὐτοὶ ὄντες ἐν σώματι.
τίμιος ὁ γάμος ἐν πᾶσιν καὶ ἡ κοίτη ἀμίαντος· πόρνους 4
γὰρ καὶ μοιχοὺς κρινεῖ ὁ Θεός. ἀφιλάργυρος ὁ τρόπος· 5
ἀρκούμενοι τοῖς παροῦσιν· αὐτὸς γὰρ εἶρηκεν, Οὐ μὴ σε

20 λιθοβολ.] + ἡ βολίδι κατατοξευθήσεται ς : CScr 21 οὕτω] -τως
TrA ἔντρομος] ἔκτρ. TrmWHm 22 ἀγγέλων,] , ἀγγ. LmTrA
Rm 23 ἀπογεγρ.] post ἐν οὐρ. ς πνεύμασι] -σιν TrA
24 κρείττον] κρείττονα ς : Csm Ἀβελ] Ἀβ. WH 25 ἐξέφυγον]
ἐφυγον ς γῆς] pr τῆς ς : CEr τὸν sec.] ante ἐπὶ τ. γ. παραιτ. ς
πολὺ] πολλῶ ς οὐρανῶν] -νοῦ WHm 26 σείσω] σείω ς (n.m.)
27 τὴν] post τῶν σαλ. ς : [WH] 28 ἔχωμεν] -ομεν Bm : Scr λα-
τρεύομεν] -ομεν Bm εὐλαβείας καὶ δέους] αἰδοῦς καὶ εὐλ. ς 4 γὰρ]
δὲ ς

- 6 ἀνῶ, οὐδ' οὐ μή σε ἐγκαταλίπω· ὥστε θαρροῦντας ἡμᾶς
λέγειν, Κύριος ἐμοὶ βοηθός, οὐ φοβηθήσομαι· τί ποιήσει
μοι ἄνθρωπος ;
- 7 Μνημονεύετε τῶν ἡγουμένων ὑμῶν, οἵτινες ἐλάλησαν
ὑμῖν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ· ὧν ἀναθεωροῦντες τὴν ἔκβασιν
8 τῆς ἀναστροφῆς μιμῆσθε τὴν πίστιν. Ἰησοῦς Χριστὸς
9 ἐχθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτός, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας.
διδασκαίς ποικίλαις καὶ ξέναις μὴ παραφέρεσθε· καλὸν
γὰρ χάριτι βεβαιοῦσθαι τὴν καρδίαν, οὐ βρώμασιν, ἐν οἷς
10 οὐκ ὠφελήθησαν οἱ περιπατοῦντες. Ἐχομεν θυσιαστή-
ριον ἐξ οὗ φαγεῖν οὐκ ἔχουσιν ἐξουσίαν οἱ τῇ σκηνῇ
11 λατρεύοντες. ὧν γὰρ εἰσφέρεται ζώων τὸ αἷμα περὶ
ἀμαρτίας εἰς τὰ ἅγια διὰ τοῦ ἀρχιερέως, τούτων τὰ σώ-
12 ματα κατακαίεται ἔξω τῆς παρεμβολῆς. διὸ καὶ Ἰη-
σοῦς, ἵνα ἁγιάσῃ διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος τὸν λαόν, ἔξω
13 τῆς πύλης ἔπαθεν. τοίνυν ἐξερχώμεθα πρὸς αὐτὸν ἔξω
14 τῆς παρεμβολῆς τὸν ὀνειδισμόν αὐτοῦ φέροντες. οὐ
γὰρ ἔχομεν ὧδε μένουσαν πόλιν, ἀλλὰ τὴν μέλλουσαν
15 ἐπιζητοῦμεν. δι' αὐτοῦ [οὗν] ἀναφέρωμεν θυσίαν αἰνέ-
σεως διὰ παντὸς τῷ Θεῷ, τοῦτ' ἔστιν καρπὸν χειλέων ὁ-
16 μολογούντων τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. τῆς δὲ εὐποιίας καὶ
κοινωνίας μὴ ἐπιλανθάνεσθε· τοιαύταις γὰρ θυσίαις εὐаре-
17 στεῖται ὁ Θεός. Πείθεσθε τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν καὶ
ὑπέκτετε· αὐτοὶ γὰρ ἀγρυπνοῦσιν ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν ὡς
λόγον ἀποδώσοντες· ἵνα μετὰ χαρᾶς τοῦτο ποιῶσιν καὶ μὴ
στενάζοντες, ἀλυσιτελὲς γὰρ ὑμῖν τοῦτο.
- 18 Προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν· πειθόμεθα γὰρ ὅτι καλὴν συν-
εἶδησιν ἔχομεν, ἐν πᾶσιν καλῶς θέλοντες ἀναστρέφεσθαι.
19 περισσοτέρως δὲ παρακαλῶ τοῦτο ποιῆσαι, ἵνα τάχιον

5 ἐγκαταλίπω] -λείπω TiAB

6 οὐ] pr καὶ ε [L^a][Tr][A] · τί...

ἄνθρωπος ;] τί...ἄνθρωπος. ε

8 ἐχθες] χθες ε

9 παραφέρεσθε]

10 ἐξου-
σίαν] [WH]11 περὶ ἁμ.] post εἰς τ. ἁγ. L^a : A°

15 οὗν] ins ε

L^a[Tr]TiA[B]WH^mR : WH°R°m

18 πειθόμεθα] πεποιθάμεν ε

19 τάχιον] -ειον WH

ἀποκατασταθῶ ὑμῖν. Ὁ δὲ Θεὸς τῆς εἰρήνης, ὁ ἀναγα- 20
γὼν ἐκ νεκρῶν τὸν ποιμένα τῶν προβάτων τὸν μέγαν ἐν
αἵματι διαθήκης αἰωνίου, τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν,
καταρτίσαι ὑμᾶς ἐν παντὶ [ἔργῳ] ἀγαθῷ εἰς τὸ ποιῆσαι τὸ 21
θέλημα αὐτοῦ, ποιῶν ἐν ἡμῖν τὸ εὐάρεστον ἐνώπιον αὐτοῦ
διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ· ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώ-
νων· ἀμήν.

Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἀνέχεσθε τοῦ λόγου τῆς 22
παρακλήσεως· καὶ γὰρ διὰ βραχέων ἐπέστειλα ὑμῖν.
Γινώσκετε τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν Τιμόθεον ἀπολελυμένον, 23
μεθ' οὗ, ἐὰν τάχιον ἔρχεται, ὄψομαι ὑμᾶς. Ἀσπάσα- 24
σθε πάντας τοὺς ἡγουμένους ὑμῶν καὶ πάντας τοὺς ἀγίους.
ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀπὸ τῆς Ἰταλίας.

Ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν· ἀμήν. 25

ΙΑΚΩΒΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

Ἰάκωβος Θεοῦ καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ δοῦλος ταῖς 1
δώδεκα φυλαῖς ταῖς ἐν τῇ διασπορᾷ χαίρειν.

Πᾶσαν χαρὰν ἡγήσασθε, ἀδελφοί μου, ὅταν πειρασμοῖς 2
περιπέσητε ποικίλοις, γινώσκοντες ὅτι τὸ δοκίμιον 3
ὑμῶν τῆς πίστεως κατεργάζεται ὑπομονήν. ἡ δὲ ὑπο- 4
μονὴ ἔργον τέλειον ἐχέτω, ἵνα ᾗτε τέλειοι καὶ ὁλόκληροι,
ἐν μηδενὶ λειπόμενοι. Εἰ δέ τις ὑμῶν λείπεται σοφίας, 5
αἰτεῖτω παρὰ τοῦ διδόντος Θεοῦ πᾶσιν ἀπλῶς καὶ μὴ
ὀνειδίζοντος, καὶ δοθήσεται αὐτῷ. αἰτεῖτω δὲ ἐν πί- 6

21 ἔργῳ] ins ς Lⁿ Tr A B^m R^m : Ti° B° WH° R° : ἔργῳ καὶ λόγῳ B^m ποιῶν]
pr αὐτῷ Lⁿ B^m WH^m ἡμῖν] ὑμῖν ς Lⁿ Tr (a. m.) A B^m R^m 22 ἀνέ-
χεσθε] -σθαι Lⁿ WH^m 23 ἡμῶν] ς° τάχιον] -ειον WH
25 ἀμήν.] Ti° [B] WH° (a. m.) : + Πρὸς Ἑβραίους ἐγράφη ἀπὸ τῆς Ἰταλίας διὰ
Τιμοθέου. ς : + πρὸς Ἑβραίους Tr A

ΙΑΚΩΒΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ] pr καθολικαὶ. Lⁿ : pr ἐπιστολαὶ καθο-
λικαὶ. WH : + καθολικὴ ς : — ἐπιστολὴ WH

- στει μηδὲν διακρινόμενος· ὁ γὰρ διακρινόμενος ἔοικεν κλύ-
 7 δωνι θαλάσσης ἀνεμιζομένῳ καὶ ῥιπιζομένῳ. μὴ γὰρ
 οἰέσθω ὁ ἄνθρωπος ἐκείνος ὅτι λήμψεται τι παρὰ τοῦ
 8 Κυρίου, ἀνὴρ δίψυχος, ἀκατάστατος ἐν πάσαις ταῖς
 9 ὁδοῖς αὐτοῦ. Καυχάσθω δὲ ὁ ἀδελφὸς ὁ ταπεινὸς ἐν
 10 τῷ ὕψει αὐτοῦ· ὁ δὲ πλούσιος ἐν τῇ ταπεινώσει αὐτοῦ·
 11 ὅτι ὡς ἄνθος χόρτου παρελεύσεται. ἀνέτειλεν γὰρ ὁ
 ἥλιος σὺν τῷ καύσωνι καὶ ἐξήρανε τὸν χόρτον, καὶ τὸ
 ἄνθος αὐτοῦ ἐξέπεσεν καὶ ἡ εὐπρέπεια τοῦ προσώπου αὐ-
 τοῦ ἀπώλετο· οὕτως καὶ ὁ πλούσιος ἐν ταῖς πορείαις αὐ-
 τοῦ μαρανθήσεται.
 12 Μακάριος ἀνὴρ ὃς ὑπομένει πειρασμόν· ὅτι δόκιμος γενό-
 μενος λήμψεται τὸν στέφανον τῆς ζωῆς, ὃν ἐπηγγείλατο
 13 τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν. μηδεὶς πειραζόμενος λεγέτω ὅτι
 Ἀπὸ Θεοῦ πειράζομαι· ὁ γὰρ Θεὸς ἀπειράστος ἐστὶν κα-
 14 κῶν, πειράζει δὲ αὐτὸς οὐδένα· ἕκαστος δὲ πειράζεται
 ὑπὸ τῆς ἰδίας ἐπιθυμίας ἐξελκόμενος καὶ δελεαζόμενος.
 15 εἴτα ἡ ἐπιθυμία συλλαβοῦσα τίκει ἀμαρτίαν· ἡ δὲ
 16 ἀμαρτία ἀποτελεσθεῖσα ἀποκνέει θάνατον. Μὴ πλανᾷ-
 17 σθε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί. πᾶσα δόσις ἀγαθὴ καὶ
 πᾶν δώρημα τέλειον ἄνωθέν ἐστὶν καταβαῖνον ἀπὸ τοῦ
 Πατρὸς τῶν φώτων, παρ' ᾧ οὐκ ἔστι παραλλαγή ἢ τροπῆς
 18 ἀποσκίασμα. βουλευθεὶς ἀπεκύησεν ἡμᾶς λόγῳ ἀλη-
 θείας, εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς ἀπαρχὴν τινα τῶν αὐτοῦ κτισμά-
 των.
 19 Ἴστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί. ἔστω δὲ πᾶς ἄνθρωπος
 ταχὺς εἰς τὸ ἀκοῦσαι, βραδὺς εἰς τὸ λαλήσαι, βραδὺς εἰς
 20 ὀργήν· ὀργὴ γὰρ ἀνδρὸς δικαιοσύνην Θεοῦ οὐκ ἐργά-
 21 ζεται. διὸ ἀποθέμενοι πᾶσαν ῥυπαρίαν καὶ περισσείαν

6 ἔοικεν] -κε WH_a 7 Κυρίου,] Κυρίου. 5 TrA: Κυρίου WH(n.m.)Rm
 8 , ἀκατάστ.] ἀκατάστ. J ■ ὁ πρὶ.] [WH] 11 ἐξήρανε] -νε WH_a
 πορείαις] -ρίαις WH_a 12 ἐπηγγείλατο]+ὁ Κύριος 5 13 Θεοῦ] pr
 τοῦ 5: CEr 17 ἐστίν] ἐστίν, 5 WHR 18 αὐτοῦ] ἐαυτοῦ WHm
 19 ἴστε,... ἔστω δὲ] ὥστε,..., ἔστω 5 Bm 20 οὐκ ἐργ.] οὐ κατεργ. 5

κακίας ἐν πραύτητι δέξασθε τὸν ἔμφυτον λόγον τὸν δυνά-
μενον σώσαι τὰς ψυχὰς ὑμῶν. Γίνεσθε δὲ ποιηταὶ 22
λόγου, καὶ μὴ ἀκροαταὶ μόνον παραλογιζόμενοι ἑαυτοὺς.
ὅτι εἴ τις ἀκροατὴς λόγου ἐστὶν καὶ οὐ ποιητής, οὗτος 23
ἔοικεν ἀνδρὶ κατανοοῦντι τὸ πρόσωπον τῆς γενέσεως αὐτοῦ
ἐν ἑσώπτρῳ· κατενόησεν γὰρ ἑαυτὸν καὶ ἀπελήλυθεν, 24
καὶ εὐθέως ἐπελάθετο ὁποῖος ἦν. ὁ δὲ παρακύψας εἰς 25
νόμον τέλειον τὸν τῆς ἐλευθερίας καὶ παραμείνας, οὐκ ἀ-
κροατὴς ἐπιλησμονῆς γενόμενος ἀλλὰ ποιητὴς ἔργου, οὗτος
μακάριος ἐν τῇ ποιήσει αὐτοῦ ἔσται. Εἴ τις δοκεῖ 26
θρησκός εἶναι, μὴ χαλιναγωγῶν γλῶσσαν αὐτοῦ ἀλλὰ
ἀπατῶν καρδίαν αὐτοῦ, τούτου μάταιος ἡ θρησκεία.
θρησκεία καθαρὰ καὶ ἀμίαντος παρὰ τῷ Θεῷ καὶ Πατρὶ 27
αὕτη ἐστίν, ἐπισκέπτεσθαι ὀρφανοὺς καὶ χήρας ἐν τῇ θλί-
ψει αὐτῶν, ἄσπιλον ἑαυτὸν τηρεῖν ἀπὸ τοῦ κόσμου.

Ἀδελφοί μου, μὴ ἐν προσωπολημψίαις ἔχετε τὴν πί- 2
στιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τῆς δόξης. ἐὰν 2
γὰρ εἰσέλθῃ εἰς συναγωγὴν ὑμῶν ἀνὴρ χρυσοδακτύλιος ἐν
ἐσθῇτι λαμπρᾷ, εἰσέλθῃ δὲ καὶ πτωχὸς ἐν ῥυπαρᾷ ἐσθῇτι,
καὶ ἐπιβλέψῃτε ἐπὶ τὸν φοροῦντα τὴν ἐσθῆτα τὴν λαμ- 3
πράν, καὶ εἴπητε, Σὺ κάθου ὧδε καλῶς, καὶ τῷ πτωχῷ
εἴπητε, Σὺ στῆθι ἐκεῖ, ἢ κάθου ὑπὸ τὸ ὑποπόδιόν μου,
οὐ διεκρίθητε ἐν ἑαυτοῖς καὶ ἐγένεσθε κριταὶ διαλογισμῶν 4
πονηρῶν ;

Ἀκούσατε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί· οὐχ ὁ Θεὸς ἐξελέ- 5
ξατο τοὺς πτωχοὺς τῷ κόσμῳ πλουσίους ἐν πίστει καὶ
κληρονόμους τῆς βασιλείας ἧς ἐπηγγέλατο τοῖς ἀγαπῶ-

22 μόνον] ante ἀκρο. ε Trm Ti B : J 25 οὐκ] pr οὗτος ε 26 εἰ]
+ δέ Lm [Tr]m εἶναι] + ἐν ὑμῖν ε αὐτοῦ *pr*.] ἑαυτοῦ WH (n.m.)
ἀλλὰ] ἀλλ' ε : CEr αὐτοῦ *sec*.] ἑαυτοῦ Lm WH (n.m.) 26, 27 θρη-
σκεία *bis*] -κία Ti 27 τῷ] Ti [B] 1 δόξης.] δόξης ; WH Rm
■ συναγωγὴν] pr τὴν ε 3 καὶ ἐπιβλ.] ἐπιβλ. δέ Trm A WH εἴπητε]
+ αὐτῷ ε ἐκεῖ] post ἢ κάθου WH (n.m.) κάθου *sec*.] + ὧδε ε
4 οὐ διεκρ....πονηρῶν ;] pr καὶ ε Bm : Scr : διεκρ....πονηρῶν. WHm
5 τῷ κόσμῳ] τοῦ κόσμου ε · etiam + τούτου ε : C

- 6 σιν αὐτόν; ὑμεῖς δὲ ἡτιμάσατε τὸν πτωχόν. οὐχ οἱ
 πλούσιοι καταδυναστεύουσιν ὑμῶν, καὶ αὐτοὶ ἔλκουσιν
 7 ὑμᾶς εἰς κριτήρια; οὐκ αὐτοὶ βλασφημοῦσιν τὸ καλὸν
 8 ὄνομα τὸ ἐπικληθὲν ἐφ' ὑμᾶς; εἰ μέντοι νόμον τελεῖτε
 βασιλικὸν κατὰ τὴν γραφήν, Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου
 9 ὡς σεαυτόν, καλῶς ποιεῖτε· εἰ δὲ προσωπολημπτεῖτε,
 ἀμαρτίαν ἐργάζεσθε, ἐλεγχόμενοι ὑπὸ τοῦ νόμου ὡς παρα-
 10 βάται. Ὅστις γὰρ ὅλον τὸν νόμον τηρήσῃ, πταίσῃ δὲ
 11 ἐν ἐνί, γέγονεν πάντων ἐνοχος. ὁ γὰρ εἰπὼν, Μὴ μοι-
 χεύσης, εἶπεν καὶ, Μὴ φονεύσης. εἰ δὲ οὐ μοιχεύεις, φο-
 12 νέυεις δέ, γέγονας παραβάτης νόμου. οὕτως λαλεῖτε
 καὶ οὕτως ποιεῖτε ὡς διὰ νόμου ἐλευθερίας μέλλοντες κρί-
 13 νεσθαι. ἡ γὰρ κρίσις ἀνέλεος τῷ μὴ ποιήσαντι ἔλεος·
 κατακαυχᾶται ἔλεος κρίσεως.
 14 Τί τὸ ὄφελος, ἀδελφοί μου, ἐὰν πίστιν λέγῃ τις ἔχειν
 ἔργα δὲ μὴ ἔχῃ; μὴ δύναται ἡ πίστις σῶσαι αὐτόν;
 15 ἐὰν ἀδελφὸς ἢ ἀδελφὴ γυμνοὶ ὑπάρχωσιν καὶ λειπόμενοι
 16 τῆς ἡμετέρας τροφῆς, εἴπῃ δὲ τις αὐτοῖς ἐξ ὑμῶν,
 Ὑπάγετε ἐν εἰρήνῃ, θερμαίνεσθε καὶ χορτάζεσθε, μὴ δῶτε
 δὲ αὐτοῖς τὰ ἐπιτήδεια τοῦ σώματος, τί τὸ ὄφελος;
 17 οὕτως καὶ ἡ πίστις, ἐὰν μὴ ἔχῃ ἔργα, νεκρά ἐστίν καθ'
 18 ἑαυτήν. ἀλλ' ἐρεῖ τις, Σὺ πίστιν ἔχεις, κἀγὼ ἔργα ἔχω·
 δείξόν μοι τὴν πίστιν σου χωρὶς τῶν ἔργων, κἀγὼ σοι
 19 δείξω ἐκ τῶν ἔργων μου τὴν πίστιν. σὺ πιστεύεις ὅτι
 εἰς ἐστὶν ὁ Θεός· καλῶς ποιεῖς· καὶ τὰ δαιμόνια πιστεύ-

■ οὐχ] οὐχὶ Lⁿ ὑμῶν] ὑμᾶς TiBm 10 τηρήσῃ, πταίσῃ] -σει
 bis 5 11 εἰπὼν] εἶπας WH^a μοιχεύεις, φονεύεις] -σεις bis 5
 12 οὕτως bis?] -τω WH^a 13 ἀνέλεος] ἀνίλεως 5 κατακαυχ.] pr
 καὶ 5: CScr 14 τὸ] Lⁿ[Tr]^mWH^o τις] ante λέγῃ LⁿTrm
 15 ἐὰν] +δὲ 5 LⁿA λειπόμε.] + ὧσιν 5 Lⁿ 16 ἐπιτήδεια] -δια WH^a
 τὸ] Lⁿ[Tr]^mWH^o 17 ἔχῃ] post ἔργα 5 18 ἀλλ' ἀλλὰ WH^a
 ἔχεις,] ἔχεις; WH^m χωρὶς] ἐκ 5(n.m.)] mBm ἔργων pr.] + σου 5 Bm
 σοι] post δείξω 5 LⁿTrmA πίστιν tert.] + μου 5 LⁿBm 19 εἰς
 ἐστὶν ὁ Θεός·] ὁ Θ. εἰς ἐστι· 5: εἰς θεὸς ἐστίν. Trm: εἰς ἁ. ὁ θεός; TiB:
 εἰς ὁ θεός ἐστίν. AWH^m (at ἐστίν; WH^m): εἰς θεὸς ἐστίν; WHR^m sed:
 pro;posito Rm)

ουσιν καὶ φρίσσουσιν. θέλεις δὲ γινῶναι, ὦ ἄνθρωπε 20
κενέ, ὅτι ἡ πίστις χωρὶς τῶν ἔργων ἀργή ἐστιν; Ἄ- 21
βραὰμ ὁ πατὴρ ἡμῶν οὐκ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη ἀνενέγκας
Ἰσαὰκ τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον; βλέπεις 22
ὅτι ἡ πίστις συνήργει τοῖς ἔργοις αὐτοῦ, καὶ ἐκ τῶν ἔργων
ἡ πίστις ἐτελειώθη, καὶ ἐπληρώθη ἡ γραφὴ ἡ λέγου- 23
σα, Ἐπίστευσεν δὲ Ἀβραὰμ τῷ Θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ
εἰς δικαιοσύνην, καὶ φίλος Θεοῦ ἐκλήθη. ὁράτε ὅτι ἐξ 24
ἔργων δικαιοῦται ἄνθρωπος, καὶ οὐκ ἐκ πίστεως μόνον.
ὁμοίως δὲ καὶ Ῥαὰβ ἡ πόρνη οὐκ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη ὑπο- 25
δεξαμένη τοὺς ἀγγέλους καὶ ἐτέρα ὁδῷ ἐκβαλοῦσα;
ὥσπερ γὰρ τὸ σῶμα χωρὶς πνεύματος νεκρόν ἐστιν, οὕτως 26
καὶ ἡ πίστις χωρὶς ἔργων νεκρά ἐστιν.

Μὴ πολλοὶ διδάσκαλοι γίνεσθε, ἀδελφοί μου, εἰδότες 3
ὅτι μείζον κρίμα λημψόμεθα· πολλὰ γὰρ πταίομεν 2
ἅπαντες. εἴ τις ἐν λόγῳ οὐ πταίει, οὗτος τέλειος ἀνὴρ,
δυνατὸς χαλιναγωγῆσαι καὶ ὅλον τὸ σῶμα. εἰ δὲ τῶν 3
ἵππων τοὺς χαλινούς εἰς τὰ στόματα βάλλομεν εἰς τὸ πεί-
θεσθαι αὐτοὺς ἡμῖν, καὶ ὅλον τὸ σῶμα αὐτῶν μεταάγομεν.
ἰδοὺ καὶ τὰ πλοῖα, τηλικαῦτα ὄντα καὶ ὑπὸ ἀνέμων σκλη- 4
ρῶν ἐλαυνόμενα, μετάγεται ὑπὸ ἐλαχίστου πηδαλίου, ὅπου
ἡ ὀρμὴ τοῦ εὐθύνοντος βούλεται. οὕτως καὶ ἡ γλῶσσα 5
μικρὸν μέλος ἐστὶν καὶ μεγάλα αὐχεῖ. ἰδοὺ ἡλίκον πῦρ
ἡλίκην ὕλην ἀνάπτει. καὶ ἡ γλῶσσα πῦρ, ὃ κόσμος 6
τῆς ἀδικίας ἡ γλῶσσα καθίσταται ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν,
ἡ σπιλοῦσα ὅλον τὸ σῶμα καὶ φλογίζουσα τὸν τροχὸν
τῆς γενέσεως καὶ φλογιζομένη ὑπὸ τῆς γεέννης. πᾶσα 7

20 ἀργή] νεκρά ς Bm 22 συνήργει] συνεργεῖ Tr(n.m.)TiBm ἐτε-
λειώθη,] -ώθη; ς LnTrRm: Jm 24 ὁράτε] + τοῖνυν ς μόνον.]
μόνον; ς LnTr 26 γάρ] WH(n.m) ἔργων] pr τῶν ς Ln[Tr]A
3 εἰ δὲ] ἰδοὺ, ς(n.m.): ιδέ, Csm εἰς sec.] πρὸς ς ἡμῖν] ante αὐτ. Trm
A 4 ἀνέμων] post σκληρῶν ς ὅπου] + ἂν ς Ln[Tr]mA βού-
λεται] -ηται ς LnA 5 μεγάλα αὐχεῖ] μεγαλαυχεῖ ς ἡλίκον] ὀλί-
γος Bm 6 . καὶ ἡ γλῶσσα] ἡ γλῶσσα. Ti ἀδικίας] ἀδικία. ς
TrARm: + οὕτως ς ἡ σπιλ.] καὶ σπιλ. Ti

- γὰρ φύσις θηρίων τε καὶ πετεινῶν, ἐρπετῶν τε καὶ ἐναλίων,
δαμάζεται καὶ δεδάμασται τῇ φύσει τῇ ἀνθρωπίνῃ·
8 τὴν δὲ γλῶσσαν οὐδεὶς δαμάσαι δύναται ἀνθρώπων· ἀκα-
9 τάστατον κακόν, μεστή τοῦ θανατηφόρου. ἐν αὐτῇ εὐ-
λογοῦμεν τὸν Κύριον καὶ Πατέρα, καὶ ἐν αὐτῇ καταρώ-
μεθα τοὺς ἀνθρώπους τοὺς καθ' ὁμοίωσιν Θεοῦ γεγονότας·
10 ἐκ τοῦ αὐτοῦ στόματος ἐξέρχεται εὐλογία καὶ κατάρα. οὐ
11 χρή, ἀδελφοί μου, ταῦτα οὕτως γίνεσθαι. μήτι ἡ πηγὴ
12 ἐκ τῆς αὐτῆς ὁπῆς βρῦει τὸ γλυκὺ καὶ τὸ πικρὸν; μὴ
δύναται, ἀδελφοί μου, συκῇ ἐλαίας ποιῆσαι ἢ ἄμπελος
σῦκα; οὔτε ἄλυκόν γλυκὺ ποιῆσαι ὕδωρ.
13 Τίς σοφὸς καὶ ἐπιστήμων ἐν ὑμῖν; δεῖξάτω ἐκ τῆς καλῆς
14 ἀναστροφῆς τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐν πραύτητι σοφίας. εἰ δὲ
ζῆλον πικρὸν ἔχετε καὶ ἐριθείαν ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν, μὴ
15 κατακαυχᾶσθε καὶ ψεύδεσθε κατὰ τῆς ἀληθείας. οὐκ
ἔστιν αὕτη ἡ σοφία ἄνωθεν κατερχομένη, ἀλλὰ ἐπίγειος,
16 ψυχικὴ, δαιμονιώδης. ὅπου γὰρ ζῆλος καὶ ἐριθεία,
17 ἐκεῖ ἀκαταστασία καὶ πᾶν φαῦλον πρῶγμα. ἡ δὲ ἄνω-
θεν σοφία πρῶτον μὲν ἀγνή ἐστιν, ἔπειτα εἰρηνικὴ, ἐπιει-
κὴς, εὐπειθής, μεστή ἐλέους καὶ καρπῶν ἀγαθῶν, ἀδιάκρι-
18 τος, ἀνυπόκριτος. καρπὸς δὲ δικαιοσύνης ἐν εἰρήνῃ
σπεύρεται τοῖς ποιοῦσιν εἰρήνην.
4 Πόθεν πόλεμοι καὶ πόθεν μάχαι ἐν ὑμῖν; οὐκ ἐντεῦθεν,
ἐκ τῶν ἡδονῶν ὑμῶν τῶν στρατευομένων ἐν τοῖς μέλεσιν
2 ὑμῶν; ἐπιθυμεῖτε, καὶ οὐκ ἔχετε· φονεύετε καὶ ζη-
λοῦτε, καὶ οὐ δύνασθε ἐπιτυχεῖν· μάχεσθε καὶ πολεμεῖτε·
3 οὐκ ἔχετε διὰ τὸ μὴ αἰτεῖσθαι ὑμᾶς· αἰτεῖτε, καὶ οὐ

8 δαμ. δύν. ἀνθρ.] δύν. ἀνθρ. δαμ. ε Ti σφ: δύν. δαμ. ἀνθρ. TrmTi (sic
vult) B ἀκατάστατον] ἀκατάσχετον ε(n.m.) 9 Κύριον] Θεὸν ε
12 οὔτε ἄλυκόν] οὕτως οὐδεμία πηγὴ ἄλυκόν καὶ ε Bm: Scr 14 ἐρι-
θείαν] -θείαν WH καὶ ψεύδ. κατὰ τῆς ἀλ.] τῆς ἀλ. καὶ ψεύδ. Ti
15 ἀλλὰ] ἀλλ' ε LñA 16 ἐριθεία] -θεία WH 17 ἀνυπόκριτος] pr
καὶ ε: Scr 18 δικαιοσύνης] pr τῆς ε 1 πόθεν sec.] ε°
■ φονεύετε] φονεύετε. WHm οὐκ ἔχετε sec.] pr καὶ TiBm: + δὲ ε: ■
ErScr

λαμβάνετε, διότι κακῶς αἰτεῖσθε, ἵνα ἐν ταῖς ἡδοναῖς ὑμῶν
δαπανήσχη. μοιχαλίδες, οὐκ οἶδατε ὅτι ἡ φιλία τοῦ 4
κόσμου ἔχθρα τοῦ Θεοῦ ἐστίν; ὃς ἐὰν οὖν βουληθῇ φίλος
εἶναι τοῦ κόσμου, ἐχθρὸς τοῦ Θεοῦ καθίσταται. ἡ δο- 5
κεῖτε ὅτι κενῶς ἡ γραφὴ λέγει, Πρὸς φθόνον ἐπιποθεῖ τὸ
πνεῦμα ὃ κατώκισεν ἐν ἡμῖν; μείζονα δὲ δίδωσιν χά- 6
ριν· διὸ λέγει, Ὁ Θεὸς ὑπερηφάνους ἀντιτάσσεται, ταπει-
νοῖς δὲ δίδωσιν χάριν. Ὑποτάγητε οὖν τῷ Θεῷ· ἀν- 7
τίστητε δὲ τῷ διαβόλῳ, καὶ φεύζεται ἀφ' ὑμῶν. ἐγ- 8
γίσατε τῷ Θεῷ καὶ ἐγγιεῖ ὑμῖν. καθαρίσατε χεῖρας, ἀμαρ-
τωλοί, καὶ ἀγνίστατε καρδίας, δίψυχοι. ταλαιπωρήσατε 9
καὶ πενήθησατε καὶ κλαύσατε· ὁ γέλως ὑμῶν εἰς πένθος
μεταστραφήτω, καὶ ἡ χαρὰ εἰς κατήφειαν. ταπεινώ- 10
θητε ἐνώπιον Κυρίου, καὶ ὑψώσει ὑμᾶς.

Μὴ καταλαλεῖτε ἀλλήλων, ἀδελφοί. ὁ καταλαλῶν ἁ- 11
δελφοῦ ἢ κρίνων τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ καταλαλεῖ νόμου καὶ
κρίνει νόμον· εἰ δὲ νόμον κρίνεις, οὐκ εἶ ποιητῆς νόμου
ἀλλὰ κριτῆς. εἰς ἐστὶν ὁ νομοθέτης καὶ κριτῆς, ὁ δυνά- 12
μενος σῶσαι καὶ ἀπολέσαι· σὺ δὲ τίς εἶ ὁ κρίνων τὸν
πλησίον;

* Ἀγε νῦν οἱ λέγοντες, Σήμερον ἢ αὔριον πορευσόμεθα 13
εἰς τήνδε τὴν πόλιν, καὶ ποιήσομεν ἐκεῖ ἐνιαυτὸν καὶ
ἐμπορευσόμεθα, καὶ κερδήσομεν· οἷτινες οὐκ ἐπίστα- 14
σθε τὸ τῆς αὔριον ποία [γὰρ] ἡ ζωὴ ὑμῶν; ἀτμὶς γάρ

4 μοιχαλίδες] pr μοιχοὶ καὶ s Bm: Scr ἐχθρα] ἐχθρὰ Ln τοῦ
Θεοῦ ἐστίν] ἐστὶν τῷ Θεῷ Ti ἐὰν] ἂν s Tr AWH_a 5 λέγει, ... ἡμῖν;]
λέγει; ... ἡμῖν; Tr WH_m R: λέγει; ... ἡμῖν, Ti BWH_m: λέγει; ... ἡμῖν. Rm
κατώκισεν] - κησεν s Rm Scr 7 δέ] s° 8 ἐγγιεῖ] ἐγγίσει WH (n.a.)
9 καὶ κλαύ.] — καὶ Ti [B] μεταστραφήτω] μετατραπήτω WH (n.m.)
10 Κυρίου] pr τοῦ s 11 ἡ] καὶ s (n.m.) 12 ἐστὶν ὁ] - τιν [δ] B: ἐστὶν
WH (n.m.) καὶ κριτῆς] s° (n.m.) δέ] s°: Csm ὁ κρίνων τὸν πλη-
σίον] ὃς κρίνεις τὸν ἕτερον s (n.m.) 13 ἡ] καὶ s A: sm] Elz πορευ-
σόμεθα... ποιήσομεν... ἐμπορευσόμεθα... κερδήσομεν] - σόμεθα... σωμεν... σά-
μεθα... σωμεν s, et Tr ποιήσωμεν: sm] Elz ἐνιαυτὸν] + ἕνα s A
14 τὸ] WH°: τὰ sm Ln [Tr] m WH_m αὔριον... ὑμῶν;] αὔριον... ὑμῶν.
WH (n.m.) γὰρ pr.] ins s Ln [Tr] Ti A [B] WH_m: WH° R° γὰρ sec.]
Ln° WH°.

- ἐστε ἡ πρὸς ὀλίγον φαινομένη, ἔπειτα καὶ ἀφανιζομένη.
 15 ἀντὶ τοῦ λέγειν ὑμᾶς, Ἐὰν ὁ Κύριος θελήσῃ, καὶ ζήσομεν
 16 καὶ ποιήσομεν τοῦτο ἡ ἐκεῖνο. νῦν δὲ καυχᾶσθε ἐν
 ταῖς ἀλαζονείαις ὑμῶν· πᾶσα καύχησις τοιαύτη πονηρά
 17 ἐστίν. εἰδότες οὖν καλὸν ποιεῖν καὶ μὴ ποιοῦντι, ἁμαρ-
 τία αὐτῷ ἐστίν.
 5 Ἄγε νῦν οἱ πλούσιοι, κλαύσατε ὁλολύζοντες ἐπὶ ταῖς
 2 ταλαιπωρίαις ὑμῶν ταῖς ἐπερχομέναις. ὁ πλοῦτος ὑμῶν
 3 σέσηπεν, καὶ τὰ ἱμάτια ὑμῶν σητόβρωτα γέγονεν· ὁ
 χρυσὸς ὑμῶν καὶ ὁ ἄργυρος κατίωται, καὶ ὁ ἰὸς αὐτῶν εἰς
 μαρτύριον ὑμῖν ἔσται, καὶ φάγεται τὰς σάρκας ὑμῶν ὡς
 4 πῦρ. ἐθησανρίσατε ἐν ἐσχάταις ἡμέραις. ἰδοὺ ὁ μι-
 σθὸς τῶν ἐργατῶν τῶν ἀμνησάντων τὰς χώρας ὑμῶν ὁ ἀφυ-
 στερημένος ἀφ' ὑμῶν κράζει· καὶ αἱ βοαὶ τῶν θερισάντων
 5 εἰς τὰ ὄτα Κυρίου Σαβαὼθ εἰσελήλυθαν. ἐτρυφήσατε
 ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐσπαταλήσατε· ἐθρέψατε τὰς καρδίας
 6 ὑμῶν ἐν ἡμέρᾳ σφαγῆς. κατεδικάσατε, ἐφονεύσατε τὸν
 δίκαιον· οὐκ ἀντιτάσσεται ὑμῖν.
 7 Μακροθυμήσατε οὖν, ἀδελφοί, ἕως τῆς παρουσίας τοῦ
 Κυρίου. ἰδοὺ ὁ γεωργὸς ἐκδέχεται τὸν τίμον καρπὸν τῆς
 γῆς, μακροθυμῶν ἐπ' αὐτῷ ἕως λάβῃ πρόϊμον καὶ ὄψιμον.
 8 μακροθυμήσατε καὶ ὑμεῖς, στηρίξατε τὰς καρδίας ὑμῶν,
 9 ὅτι ἡ παρουσία τοῦ Κυρίου ἤγγικεν. μὴ στενάζετε,
 ἀδελφοί, κατ' ἀλλήλων, ἵνα μὴ κριθῆτε· ἰδοὺ ὁ κριτὴς πρὸ
 10 τῶν θυρῶν ἔστηκεν. ὑπόδειγμα λάβετε, ἀδελφοί, τῆς
 κακοπαθείας καὶ τῆς μακροθυμίας τοὺς προφήτας οἱ ἐλά-

ἐστε] ἐστίν ε ἡ] WH^o(n.m.) καὶ] δὲ ε 15 θελήσῃ] θέλῃ Trm
 WH(n.m.) ζήσομεν]-σωμεν ε : ε m J ποιήσομεν]-σωμεν ε : ε m J Elz
 16 ἀλαζονείαις]-νίαις TiBWH 3 ὡς πῦρ.] ὡς πῦρ WH(n.m.)
 4 ἀφυστερημένος] ἀπεστερ. ε L^aABmR εἰσελήλυθαν] -ηλύθασιν ε
 5 ἐν ἡμ.] pr ὡς ε □ ὑμῖν.] ὑμῖν; WH(n.m.) 7 ἕως] + ἂν ε L^a :
 Er λάβῃ] + ὑετὸν ε(n.m.)BmR πρόϊμον] πρῶϊμον ε L^aA
 9 ἀδελφοί] post κατ' ἄλλ. ε TiB κριθῆτε] κατακριθῆτε ε : CEε m
 ὁ] ε^o : CEε 10 ἀδελφοί] + μου ε : post τῆς κακ. ε : C κακοπα-
 θείας]-θείας WH

λησαν ἐν τῷ ὀνόματι Κυρίου. ἰδοὺ μακαρίζομεν τοὺς 11
ὑπομείναντας· τὴν ὑπομονὴν Ἰωβ ἤκούσατε, καὶ τὸ τέλος
Κυρίου εἶδετε, ὅτι πολὺσπλαγχνός ἐστιν ὁ Κύριος καὶ
οἰκτίρμων. Πρὸ πάντων δέ, ἀδελφοί μου, μὴ ὀμνύετε, 12
μήτε τὸν οὐρανὸν μήτε τὴν γῆν μήτε ἄλλον τινὰ ὄρκον·
ἦτω δὲ ὑμῶν τὸ ναὶ ναί, καὶ τὸ οὐ οὐ· ἵνα μὴ ὑπὸ κρίσιν
πέσῃτε.

Κακοπαθεῖ τις ἐν ὑμῖν ; προσευχέσθω. εὐθυμεῖ τις ; 13
ψαλλέτω. ἀσθενεῖ τις ἐν ὑμῖν ; προσκαλεσάσθω τοὺς 14
πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας, καὶ προσευξάσθωσαν ἐπ’
αὐτὸν ἀλείψαντες αὐτὸν ἐλαίῳ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου
καὶ ἡ εὐχὴ τῆς πίστεως σώσει τὸν κάμνοντα, καὶ ἐγερεῖ 15
αὐτὸν ὁ Κύριος· καὶ ἁμαρτίας ἢ πεποιηκώς, ἀφεθήσεται
αὐτῷ. ἐξομολογεῖσθε οὖν ἀλλήλοις τὰς ἁμαρτίας, καὶ 16
εὐχεσθε ὑπὲρ ἀλλήλων, ὅπως ἰαθῇτε. πολὺ ἰσχύει δέσσις
δικαίου ἐνεργουμένη. Ἦλίας ἄνθρωπος ἦν ὁμοιοπαθὴς 17
ἡμῖν, καὶ προσευχῇ προσηύξατο τοῦ μὴ βρέξαι· καὶ οὐκ
ἔβρεξεν ἐπὶ τῆς γῆς ἐνιαυτοὺς τρεῖς καὶ μῆνας ἕξ. καὶ 18
πάλιν προσηύξατο· καὶ ὁ οὐρανὸς ἔδωκεν ὑετὸν καὶ ἡ γῆ
ἐβλάστησεν τὸν καρπὸν αὐτῆς.

Ἀδελφοί μου, εἰάν τις ἐν ὑμῖν πλανηθῇ ἀπὸ τῆς ἀλη- 19
θείας καὶ ἐπιστρέψῃ τις αὐτόν, γινωσκέτω ὅτι ὁ ἐπι- 20
στρέψας ἁμαρτωλὸν ἐκ πλάνης ὁδοῦ αὐτοῦ σώσει ψυχὴν
[αὐτοῦ] ἐκ θανάτου, καὶ καλύψει πλῆθος ἁμαρτιῶν.

ἐν] ⲥ°Ⲁ° 11 ὑπομείναντας] -μένοντας ⲥ(n.m.) εἶδετε] ἴδετε A
ὁ] WH°m 12 ὑπὸ κρίσιν] εἰς ὑπόκρισιν ⲥBm : ⲥm] Elz 14 αὐτὸν
sec.] Tl°[B]WH° τοῦ Κυρίου] [WH] : — τοῦ Ln [Tr]A 16 οὖν]
ⲥ°(n.m.) τὰς ἁμαρτίας] τὰ παραπτώματα ⲥA(n.m.) εὐχεσθε] προσ-
εύχεσθε LnTrmWH(n.m.) 18 ὑετὸν] ante ἔδωκεν ⲥTrmAWH(n.m.)
19 μου] ⲥ°(n.m.) 20 γινωσκέτω] γινώσκετε TrmAWH(n.m.)Rm
αὐτοῦ sec.] ins Ln[Tr]mTiBWH : ⲥ°Tr°A° : post ἐκ θαν. WHm Subscr.
Iακωβου TrA

ΠΕΤΡΟΥ Α.

- 1 Πέτρος ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκλεκτοῖς παρεπιδή-
μοις διασπορᾶς Πόντου, Γαλατίας, Καπποδοκίας, Ἀσίας,
2 καὶ Βιθυνίας, κατὰ πρόγνωσιν Θεοῦ Πατρός, ἐν ἀγια-
σμῷ Πνεύματος, εἰς ὑπακοὴν καὶ ῥαντισμὸν αἵματος Ἰη-
σοῦ Χριστοῦ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη πληθυνθείη.
3 Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς καὶ Πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ, ὁ κατὰ τὸ πολὺ αὐτοῦ ἔλεος ἀναγεννήσας ἡμᾶς
εἰς ἐλπίδα ζώσαν δι' ἀναστάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκ νε-
4 κρῶν, εἰς κληρονομίαν ἀφθαρτον καὶ ἀμίαντον καὶ ἀ-
5 μάραντον, τετηρημένην ἐν οὐρανοῖς εἰς ὑμᾶς τοὺς ἐν
δυνάμει Θεοῦ φρουρουμένους διὰ πίστεως εἰς σωτηρίαν
6 ἐτοίμην ἀποκαλυφθῆναι ἐν καιρῷ ἐσχάτῳ. ἐν ᾧ ἀγαλ-
λιᾶσθε, ὀλίγον ἄρτι, εἰ δέον, λυπηθέντες ἐν ποικίλοις πει-
7 ρασμοῖς, ἵνα τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆς πίστεως πολυτιμό-
τερον χρυσίου τοῦ ἀπολλυμένου, διὰ πυρὸς δὲ δοκιμαζο-
μένου, εὑρεθῇ εἰς ἔπαινον καὶ δόξαν καὶ τιμὴν ἐν ἀποκαλύ-
8 ψει Ἰησοῦ Χριστοῦ· ὃν οὐκ ἰδόντες ἀγαπᾶτε, εἰς ὃν
ἄρτι μὴ ὁρῶντες πιστεύοντες δὲ ἀγαλλιᾶσθε χαρᾷ ἀνεκλα-
9 λήτῳ καὶ δεδοξασμένῳ, κομιζόμενοι τὸ τέλος τῆς πί-
10 στεως ὑμῶν, σωτηρίαν ψυχῶν. Περὶ ἧς σωτηρίας ἐξε-
ζήτησαν καὶ ἐξηραύνησαν προφῆται οἱ περὶ τῆς εἰς ὑμᾶς
11 χάριτος προφητεύσαντες, ἔραυνῶντες εἰς τίνα ἢ ποῖον
καιρὸν ἐδήλου τὸ ἐν αὐτοῖς Πνεῦμα Χριστοῦ, προμαρτυρό-
μενον τὰ εἰς Χριστὸν παθήματα καὶ τὰς μετὰ ταῦτα δόξας.
12 οἷς ἀπεκαλύφθη ὅτι οὐχ ἑαυτοῖς ὑμῖν δὲ διηκόνουν αὐτά,

ΠΕΤΡΟΥ Α.] Πέτρον καθολικὴ ἐπιστολὴ πρώτη ε: Πετρον
επιστολη Α. Tr 3 ἡμᾶς] ὑμᾶς Elz 4 ὑμᾶς] ἡμᾶς ε Jm: CERJ
6 δέον] + ἐστίν ε [Tr]mAR 7 πολυτιμότερον] πολὺ τιμώτερον ε
δόξαν καὶ τιμὴν] τι. κ. δόξ. ε: Er 8 οὐκ ἰδ.] οὐχ ἰδ. WHa
ἰδόντες] εἰδότες ε: smJ ἀγαλλιᾶσθε] -ᾶτε TrmWH(n.a.) ■ ὑμῶν]
WH^o 11 ἐδήλου τὸ] ἐδηλοῦτο WHm 12 ὑμῖν] ἡμῖν ε: Csm
αὐτά,] αὐτὰ WHm

ἃ νῦν ἀνηγγέλη ὑμῖν διὰ τῶν εὐαγγελισαμένων ὑμᾶς Πνεύ-
ματι Ἀγίῳ ἀποσταλέντι ἀπ' οὐρανοῦ· εἰς ἃ ἐπιθυμοῦσιν
ἄγγελοι παρακύψαι.

Διὸ ἀναζωσάμενοι τὰς ὁσφύας τῆς διανοίας ὑμῶν, νή- 13
φοντες, τελείως ἐλπίζατε ἐπὶ τὴν φερομένην ὑμῖν χάριν
ἐν ἀποκαλύψει Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὡς τέκνα ὑπακοῆς μὴ 14
συσχηματιζόμενοι ταῖς πρότερον ἐν τῇ ἀγνοίᾳ ὑμῶν ἐπι-
θυμίαις· ἀλλὰ κατὰ τὸν καλέσαντα ὑμᾶς ἅγιον καὶ 15
αὐτοὶ ἅγιοι ἐν πάσῃ ἀναστροφῇ γενήθητε· διότι γέ- 16
γραπται, Ἅγιοι ἔσεσθε, ὅτι ἐγὼ ἅγιος. Καὶ εἰ Πατέρα 17
ἐπικαλεῖσθε τὸν ἀπροσωπολήμπτως κρίνοντα κατὰ τὸ ἐκά-
στου ἔργον, ἐν φόβῳ τὸν τῆς παροικίας ὑμῶν χρόνον ἀνα-
στράφητε, εἰδότες ὅτι οὐ φθαρτοῖς, ἀργυρίῳ ἢ χρυσίῳ, 18
ἐλυτρώθητε ἐκ τῆς ματαίας ὑμῶν ἀναστροφῆς πατροπαρα-
δότου, ἀλλὰ τιμίῳ αἵματι ὡς ἀμνοῦ ἀμώμου καὶ ἀσπί- 19
λου Χριστοῦ, προεγνωσμένου μὲν πρὸ καταβολῆς κό- 20
σμου φανερωθέντος δὲ ἐπ' ἐσχάτου τῶν χρόνων δι' ὑμᾶς
τοὺς δι' αὐτοῦ πιστοὺς εἰς Θεὸν τὸν ἐγείραντα αὐτὸν ἐκ 21
νεκρῶν καὶ δόξαν αὐτῷ δόντα, ὥστε τὴν πίστιν ὑμῶν καὶ
ἐλπίδα εἶναι εἰς Θεόν.

Τὰς ψυχὰς ὑμῶν ἡγνικότες ἐν τῇ ὑπακοῇ τῆς ἀληθείας 22
εἰς φιλαδελφίαν ἀνυπόκριτον, ἐκ καρδίας ἀλλήλους ἀγαπή-
σατε ἐκτενῶς, ἀναγεγεννημένοι οὐκ ἐκ σποράς φθαρτῆς 23
ἀλλὰ ἀφθάρτου διὰ λόγου ζώντος Θεοῦ καὶ μένοντος.
διότι Πᾶσα σὰρξ ὡς χόρτος, καὶ πᾶσα δόξα αὐτῆς ὡς 24
ἄνθος χόρτου. ἐξηράνθη ὁ χόρτος, καὶ τὸ ἄνθος ἐξέπεσεν·
τὸ δὲ ῥῆμα Κυρίου μένει εἰς τὸν αἰῶνα. τοῦτο δὲ ἐστὶν τὸ 25
ῥῆμα τὸ εὐαγγελισθὲν εἰς ὑμᾶς.

Πν. Ἀγ.] pr ἐν 5Ti(B)R 13, τελείως] τελείως, WH 14 συσχημ.]
συσχημ. TrAWH(a.n.) 16 γέγραπται] + ὅτι [WH] ἔσεσθε] γέ-
νεσθε 5(a.m.) ὅτι] διότι Ti ἅγιός] + εἰμι 5 20 ἐσχάτου] των
5 21 πιστοὺς] πιστευόντας 5(a.m.)TrmBm 22 ἀληθείας] + διὰ
Πνεύματος 5 καρδίας] pr καθαρὰς 5[B]Rm 23 μένοντος] + εἰς τὸν
αἰῶνα 5 24 ὡς φρί.] Ln^o αὐτῆς] ἀνθρώπου 5(a.m.) ἄνθος
sec.] + αὐτοῦ 5 [Tr]m[A]: Eγ

- 2 Ἀποθέμενοι οὖν πᾶσαν κακίαν καὶ πάντα δόλον καὶ
 2 ὑποκρίσεις καὶ φθόνους καὶ πάσας καταλαλιάς, ὡς
 ἀρτιγέννητα βρέφη τὸ λογικὸν ἄδολον γάλα ἐπιποθήσατε,
 3 ἵνα ἐν αὐτῷ αὐξηθῆτε εἰς σωτηρίαν, εἰ ἐγενύσασθε ὅτι
 4 χρηστὸς ὁ Κύριος. Πρὸς ὃν προσερχόμενοι, λίθον
 ζῶντα, ὑπὸ ἀνθρώπων μὲν ἀποδοκιμασμένον παρὰ δὲ
 5 Θεῷ ἐκλεκτὸν ἔντιμον, καὶ αὐτοὶ ὡς λίθοι ζῶντες οἰκο-
 δομεῖσθε οἶκος πνευματικὸς εἰς ἱεράτευμα ἅγιον, ἀνενέγ-
 και πνευματικὰς θυσίας εὐπροσδέκτους Θεῷ διὰ Ἰησοῦ
 6 Χριστοῦ. διότι περιέχει ἐν γραφῇ, Ἰδοὺ τίθημι ἐν
 Σιών λίθον ἀκρογωνιαίον ἐκλεκτὸν ἔντιμον· καὶ ὁ πι-
 7 στεύων ἐπ' αὐτῷ οὐ μὴ κατασχυρθῇ. Ὑμῖν οὖν ἡ τιμὴ
 τοῖς πιστεύουσιν· ἀπιστοῦσιν δὲ λίθος ὃν ἀπεδοκίμασαν
 οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας
 8 καὶ λίθος προσκόμματος καὶ πέτρα σκανδάλου, οἱ προσ-
 κόπτουσιν τῷ λόγῳ ἀπειθοῦντες, εἰς ὃ καὶ ἐτέθησαν.
 9 ὑμεῖς δὲ γένος ἐκλεκτόν, βασίλειον ἱεράτευμα, ἔθνος ἅγιον,
 λαὸς εἰς περιποίησιν, ὅπως τὰς ἀρετὰς ἐξαγγείλητε τοῦ ἐκ
 σκότους ὑμᾶς καλέσαντος εἰς τὸ θαυμαστὸν αὐτοῦ φῶς,
 10 οἱ ποτὲ οὐ λαός, νῦν δὲ λαὸς Θεοῦ, οἱ οὐκ ἡλεημένοι, νῦν
 δὲ ἐλεηθέντες.
 11 Ἀγαπητοί, παρακαλῶ ὡς παροίκους καὶ παρεπιδήμους
 ἀπέχεσθαι τῶν σαρκικῶν ἐπιθυμιῶν, αἵτινες στρατεύονται
 12 κατὰ τῆς ψυχῆς· τὴν ἀναστροφὴν ὑμῶν ἐν τοῖς ἔθνε-
 σιν ἔχοντες καλήν, ἵνα ἐν ᾧ καταλαλοῦσιν ὑμῶν ὡς κακο-
 ποιῶν, ἐκ τῶν καλῶν ἔργων ἐποπτεύοντες δοξάσωσιν τὸν
 Θεὸν ἐν ἡμέρᾳ ἐπισκοπῆς.

1 ὑποκρίσεις] ὑπόκρισιν WH(n.m.)

■ εἰς σωτηρίαν] σ*(n.m.)

3 εἰ]

εἶπερ s A

4 ὑπὸ] ὑπ' WH_a

■ οἰκοδομεῖσθε] ἐποικοδ. TiB

εἰς] s*(n.m.)

Θεῷ] pr τῷ s

6 διότι] διὰ καὶ s : C

ἐν γραφῇ]

ἐν τῇ γρ. s : ἡ γραφή Ln

ἐκλεκτὸν] ante ἀκρογων. WH

7 ἀπι-

στοῦσιν] ἀπειθοῦσιν s LnA

λίθος] λίθον s(n.m.) TiB(n.m.)

11 ἀπέ-

χεσθαι] -σθε ErBm : + ὑμᾶς Ln

12 ἔχοντες] B^m

ἐποπτεύοντες]

εὐσαντες s : Er

δοξάσωσιν] -σι s LnWH

Ὑποτάγητε πάσῃ ἀνθρωπίνῃ κτίσει διὰ τὸν Κύριον, 13
εἴτε βασιλεῖ ὡς ὑπερέχοντι, εἴτε ἡγεμόσιν ὡς δι' 14
αὐτοῦ πεμπομένοις εἰς ἐκδίκησιν κακοποιῶν ἔπαινον δὲ
ἀγαθοποιῶν· ὅτι οὕτως ἐστὶν τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, 15
ἀγαθοποιούντας φιμοῦν τὴν τῶν ἀφρόνων ἀνθρώπων ἀγνω-
σίαν· ὡς ἐλεύθεροι, καὶ μὴ ὡς ἐπικάλυμμα ἔχοντες τῆς 16
κακίας τὴν ἐλευθερίαν, ἀλλ' ὡς Θεοῦ δοῦλοι. πάντας 17
τιμῆσατε· τὴν ἀδελφότητα ἀγαπάτε, τὸν Θεὸν φοβεῖσθε,
τὸν βασιλέα τιμᾶτε.

Οἱ οἰκέται, ὑποτασσόμενοι ἐν παντὶ φόβῳ τοῖς δεσπό- 18
ταις, οὐ μόνον τοῖς ἀγαθοῖς καὶ ἐπιεικέσιν, ἀλλὰ καὶ τοῖς
σκολιοῖς. τοῦτο γὰρ χάρις εἰ διὰ συνείδησιν Θεοῦ 19
ὑποφέρει τις λύπας πάσχων ἀδίκως. ποῖον γὰρ κλέος 20
εἰ ἁμαρτάνοντες καὶ κολαφιζόμενοι ὑπομενεῖτε; ἀλλ' εἰ
ἀγαθοποιούντες καὶ πάσχοντες ὑπομενεῖτε, τοῦτο χάρις
παρὰ Θεῷ. Εἰς τοῦτο γὰρ ἐκλήθητε, ὅτι καὶ Χριστὸς 21
ἔπαθεν ὑπὲρ ὑμῶν, ὑμῖν ὑπολιμπάνων ὑπογραμμὸν ἵνα
ἐπακολουθήσητε τοῖς ἴχνεσιν αὐτοῦ· ὃς ἁμαρτίαν οὐκ 22
ἐποίησεν, οὐδὲ εὑρέθη δόλος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ· ὃς 23
λοιδορούμενος οὐκ ἀντελοιδόρει, πάσχων οὐκ ἠπείλει, παρε-
δίδου δὲ τῷ κρίνοντι δικαίως· ὃς τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν 24
αὐτὸς ἀνήνεγκεν ἐν τῷ σώματι αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ξύλον, ἵνα ταῖς
ἁμαρτίαις ἀπογενόμενοι τῇ δικαιοσύνῃ ζήσωμεν· οὐ τῷ
μώλωπι ἰάθητε. ἦτε γὰρ ὡς πρόβατα πλανώμενοι, 25
ἀλλ' ἐπεστράφητε νῦν ἐπὶ τὸν ποιμένα καὶ ἐπίσκοπον τῶν
ψυχῶν ὑμῶν.

Ὅμοιως γυναῖκες, ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίῳ ἀνδράσιν, 3
ἵνα καὶ εἴ τινες ἀπειθοῦσιν τῷ λόγῳ, διὰ τῆς τῶν γυναικῶν

13 ὑποτάγητε]+οὖν ς 14 ἐκδίκησιν]+μὲν ς 15 φιμοῦν] φιμοῖν
WH 16 Θεοῦ] post δοῦ. ς Ln: . Ln^oB^o 20 τοῦτο]+ γὰρ LnA
21 ὑμῶν, ὑμῖν] ἡμῶν, ἡμῖν ς: ςmElz: ὑμῶν, ἡμῖν Jm σφ? 24 ἡμῶν]
ὑμῶν WHm μώλωπι]+ αὐτοῦ ς(n.m.)(Tr)mTi[A][B]: Scr 25 πλα-
νόμενοι]-μενα ς(n.m.)Bm ἀλλ'] ἀλλὰ WH(n.a.)Scr 1 γυναῖκες] pr
ai ς [A] καὶ] [B]WH^o(n.m.)

- 2 ἀναστροφῆς ἄνευ λόγου κερδηθήσονται, ἐποπτεύσαντες
 3 τὴν ἐν φόβῳ ἄγνην ἀναστροφὴν ὑμῶν. ὧν ἔστω οὐχ ὁ
 4 ἔξωθεν ἐμπλοκῆς τριχῶν καὶ περιθέσεως χρυσίων ἢ ἐνδύ-
 5 σεως ἱματίων κόσμος, ἀλλ' ὁ κρυπτός τῆς καρδίας
 6 ἀνθρωπος, ἐν τῷ ἀφθάρτῳ τοῦ πραέως καὶ ἡσυχίου πνεύ-
 7 ματος, ὃ ἐστὶν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ πολυτελής. οὕτως
 8 γὰρ ποτε καὶ αἱ ἁγαί γυναῖκες αἱ ἐλπίζουσαι εἰς Θεὸν
 9 ἐκόσμου ἐαυτάς, ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν·
 10 ὡς Σάρρα ὑπήκουσεν τῷ Ἀβραάμ κύριον αὐτὸν καλοῦσα,
 11 ἧς ἐγενήθητε τέκνα, ἀγαθοποιοῦσαι καὶ μὴ φοβούμεναι
 12 μηδεμίαν πτόησιν.
 13 Οἱ ἄνδρες ὁμοίως, συνοικούντες κατὰ γνώσιν ὡς ἀσθε-
 14 νεστέρῳ σκεύει τῷ γυναικείῳ, ἀπονέμοντες τιμὴν ὡς καὶ
 15 συνκληρονόμοι χάριτος ζωῆς, εἰς τὸ μὴ ἐγκόπτεσθαι τὰς
 16 προσευχὰς ὑμῶν.
 17 Τὸ δὲ τέλος πάντες ὁμόφρονες, συμπαθεῖς, φιλάδελφοι,
 18 εὖσπλαγχνοι, ταπεινόφρονες, μὴ ἀποδιδόντες κακὸν
 19 ἀντὶ κακοῦ ἢ λοιδορίαν ἀντὶ λοιδορίας, τοῦναντίον δὲ εὐλο-
 20 γοῦντες, ὅτι εἰς τοῦτο ἐκλήθητε ἵνα εὐλογίαν κληρονομή-
 21 σῃτε. Ὁ γὰρ θέλων ζῶν ἀγαπᾶν καὶ ἰδεῖν ἡμέρας
 22 ἀγαθὰς παυσάτω τὴν γλῶσσαν ἀπὸ κακοῦ καὶ χεῖλη τοῦ
 23 μὴ λαλῆσαι δόλον· ἐκκλινάτω δὲ ἀπὸ κακοῦ καὶ ποιη-
 24 σάτω ἀγαθόν· ζητησάτω εἰρήνην καὶ διωξάτω αὐτήν·
 25 ὅτι ὀφθαλμοὶ Κυρίου ἐπὶ δικαίους καὶ ὤτα αὐτοῦ εἰς δέησιν
 26 αὐτῶν· πρόσωπον δὲ Κυρίου ἐπὶ ποιούντας κακά.
 27 Καὶ τίς ὁ κακώσων ὑμᾶς, εἰς τὸ ἀγαθοῦ ζηλωταὶ γέ-

κερδηθήσονται] -σονται ε: CScr 3 τριχῶν] Lⁿ καὶ] ἢ Lⁿ
 4 πρα. καὶ ἡσ.] ἡσ. καὶ πρα. LⁿWH(n.m.) πραέως] -ος LⁿA
 ■ εἰς] ἐπὶ τὸν ε 8 ὡς...τέκνα] (ὡς...τέκνα) WHmRm ὑπήκουσεν]
 -ουεν LⁿTrmWH 7 συνκληρονόμοι] συγκλ. εLⁿTrA: -μοις 5mTr(n.m.)
 TiAB(n.m.)WHm: "-μοι (i.e. -μφ)" Trm ἐγκόπτ.] ἐκκόπτ. ε: ἐνκόπτ.
 TiBWH^a: C5m τὰς προσευχὰς] ταῖς προσευχαῖς WHm 8 συμπα-
 θεῖς] συνπ. WH^a ταπεινόφρονες] φιλόφρονες ε(n.m.) 9 ὅτι] pr εἰ-
 δότες ε 10 γλῶσσαν] + αὐτοῦ ε χεῖλη] + αὐτοῦ ε 11 δὲ]
 ε[Tr]mTi^aB^a ἀγαθόν] ζητησάτω] ε^oσφ: JEIz 12 ὀφθαλμοὶ] pr
 οἱ ε: C 13 ζηλωταὶ] μιμηταὶ ε(n.m.)

νησθε; ἀλλ' εἰ καὶ πάσχετε διὰ δικαιοσύνην, μακά- 14
ριοι. Τὸν δὲ φόβον αὐτῶν μὴ φοβηθῆτε μηδὲ ταραχθῆτε,
Κύριον δὲ τὸν Χριστὸν ἀγιάσατε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν. 15
ἔτοιμοι αἰεὶ πρὸς ἀπολογίαν παντὶ τῷ αἰτοῦντι ὑμᾶς λόγον
περὶ τῆς ἐν ὑμῖν ἐλπίδος, ἀλλὰ μετὰ πραύτητος καὶ 16
φόβου· συνειδήσιν ἔχοντες ἀγαθὴν, ἵνα ἐν ᾧ καταλαλεῖσθε
καταισχυνθῶσιν οἱ ἐπηρεάζοντες ὑμῶν τὴν ἀγαθὴν ἐν
Χριστῷ ἀναστροφὴν. Κρεῖττον γὰρ ἀγαθοποιούντας, εἰ 17
θέλοι τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, πάσχειν ἢ κακοποιούντας.
ὅτι καὶ Χριστὸς ἅπαξ περὶ ἁμαρτιῶν ἀπέθανεν, δίκαιος 18
ὑπὲρ ἀδίκων, ἵνα ἡμᾶς προσαγάγῃ τῷ Θεῷ, θανατωθεὶς μὲν
σαρκὶ ζωοποιηθεὶς δὲ πνεύματι, ἐν ᾧ καὶ τοῖς ἐν 19
φυλακῇ πνεύμασιν πορευθεὶς ἐκήρυξεν, ἀπειθήσασιν 20
ποτε, ὅτε ἀπεξεδέχετο ἡ τοῦ Θεοῦ μακροθυμία ἐν ἡμέραις
Νῶε κατασκευαζομένης κιβωτοῦ, εἰς ἣν ὀλίγοι, τοῦτ' ἐστὶν
ὁκτὼ ψυχαί, διεσώθησαν δι' ὕδατος· ὁ καὶ ὑμᾶς ἀντί- 21
τυπον νῦν σώζει βάπτισμα, οὐ σαρκὸς ἀπόθεσις ῥύπου
ἀλλὰ συνειδήσεως ἀγαθῆς ἐπερώτημα εἰς Θεόν, δι' ἀνα-
στάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅς ἐστιν ἐν δεξιᾷ Θεοῦ, 22
πορευθεὶς εἰς οὐρανόν, ὑποταγέντων αὐτῷ ἀγγέλων καὶ
ἐξουσιῶν καὶ δυνάμεων.

Χριστοῦ οὖν παθόντος σαρκὶ καὶ ὑμεῖς τὴν αὐτὴν ἔν- 4
νοιαν ὀπλίσασθε, ὅτι ὁ παθὼν σαρκὶ πέπανται ἁμαρτίας,
εἰς τὸ μηκέτι ἀνθρώπων ἐπιθυμίαις ἀλλὰ θελήματι Θεοῦ 2
τὸν ἐπίλοιπον ἐν σαρκὶ βιώσαι χρόνον. ἀρκετὸς γὰρ 3

14 ἀλλ' ἀλλὰ WH_a 15 Χριστὸν] Θεὸν 5(n.m.)Bm: Scr ἔτοιμοι]
+ δὲ 5 [A] 16 ἀλλὰ] 5°(n.m.) καταλαλεῖσθε] καταλαλῶσιν (-λου-
σιν LnTr) ὑμῶν ὡς κακοποιῶν 5 LnTr(n.m.)B(n.m.) 17 θέλοι] θέλει 5:
CEr 18 ἁμαρτιῶν] + ἡμῶν Bm: + ὑπὲρ ἡμῶν Bm: + ὑπὲρ ὑμῶν Bm
ἀπέθανεν] ἔπαθεν 5(n.m.)AB(n.m.)WHmR(n.m.) ἡμᾶς] ὑμᾶς WHScr
πνεύματι] pr τῷ 5: C 20 ἀπεξεδέχετο] ἅπαξ ἐξεδέχετο 5: C5m
ὀλίγοι] ὀλίγοι 5(n.m.)Bm 21 ὁ] ᾧ JElz ὑμᾶς] ἡμᾶς 5
22 Θεοῦ] pr τοῦ 5 Ln[A] 1 παθόντος] + ὑπὲρ ἡμῶν 5 Bm
σαρκὶ] pr ἐν 5 ἁμαρτίας] ἁμαρτίαις WH(u.m.)Rm 3 γὰρ] + ἡμῖν
5 Bm: + ὑμῖν Bm

- ὁ παρεληλυθὼς χρόνος τὸ βούλημα τῶν ἐθνῶν κατειργάσθαι, πεπορευμένους ἐν ἀσελείαις, ἐπιθυμίαις, οἰνοφλυγίαις, κόμοις, πότοις, καὶ ἀθεμίτοις εἰδωλολατρείαις·
- 4 ἐν ᾧ ξενίζονται μὴ συντρεχόντων ὑμῶν εἰς τὴν αὐτὴν τῆς
5 ἀσωτίας ἀνάχυσιν, βλασφημοῦντες· οἱ ἀποδώσουσιν λόγον τῷ ἐτοίμως ἔχοντι κρίναι ζῶντας καὶ νεκρούς.
- 6 εἰς τοῦτο γὰρ καὶ νεκροῖς εὐηγγελίσθη, ἵνα κριθῶσι μὲν κατὰ ἀνθρώπους σαρκί, ζῶσι δὲ κατὰ Θεὸν πνεύματι.
- 7 Πάντων δὲ τὸ τέλος ἤγγικεν· σωφρονήσατε οὖν καὶ
8 νήψατε εἰς προσευχάς· πρὸ πάντων τὴν εἰς ἑαυτοὺς ἀγάπην ἔκτενῇ ἔχοντες, ὅτι ἀγάπη καλύπτει πλῆθος ἁμαρτιῶν· φιλόξενοι εἰς ἀλλήλους ἄνευ γογγυσμοῦ·
- 10 ἕκαστος καθὼς ἔλαβεν χάρισμα, εἰς ἑαυτοὺς αὐτὸ διακο-
11 νοῦντες ὡς καλοὶ οἰκονόμοι ποικίλης χάριτος Θεοῦ· εἴ τις λαλεῖ, ὡς λόγια Θεοῦ· εἴ τις διακονεῖ, ὡς ἐξ ἰσχύος ἧς χορηγεῖ ὁ Θεός· ἵνα ἐν πᾶσιν δοξάζεται ὁ Θεὸς διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἐστὶν ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν.
- 12 Ἀγαπητοί, μὴ ξενίζεσθε τῇ ἐν ὑμῖν πυρώσει πρὸς πειρασμὸν ὑμῖν γινομένη, ὡς ξένου ὑμῖν συμβαίνοντος·
- 13 ἀλλὰ καθὸ κοινωνεῖτε τοῖς τοῦ Χριστοῦ παθήμασιν χαίρετε, ἵνα καὶ ἐν τῇ ἀποκαλύψει τῆς δόξης αὐτοῦ χαρῇτε
- 14 ἀγαλλιώμενοι. Εἰ ὀνειδίξεσθε ἐν ὀνόματι Χριστοῦ, μακάριοι· ὅτι τὸ τῆς δόξης καὶ τοῦ τοῦ Θεοῦ Πνεῦμα ἐφ' ὑμᾶς ἀναπαύεται. μὴ γάρ τις ὑμῶν πασχέτω ὡς φονεὺς
- 16 ἢ κλέπτης ἢ κακοποιὸς ἢ ὡς ἄλλοτριεπίσκοπος· εἰ δὲ ὡς Χριστιανός, μὴ αἰσχυνέσθω, δοξαζέτω δὲ τὸν Θεὸν ἐν

χρόνος]+τοῦ βίου ε βούλημα]+θέλημα ε κατειργάσθαι]-εργάσασθαι ε εἰδωλολατρείαις]-τρίαις WH ■ ἀποδώσουσιν]-σι WHa ἔχοντι κρίναι]+κρίνοντι WH: Scr 6 κριθῶσι]-σιν LhTrA ζῶσι]-σιν TrA 7 προσευχάς] pr τὰς ε ■ πάντων]+δὲ ε Lh ἀγάπην] pr ἡ Elz καλύπτει]-ψει ε (n.m.) ■ γογγυσμοῦ]-μῶν ε (n.m.) 13 καθὸ] καθὼς Elz 14 δόξης]+καὶ δυνάμει ε Lh ἀναπαύεται.]+κατὰ μὲν αὐτοὺς βλασφημεῖται, κατὰ δὲ ὑμᾶς δοξάζεται. ε Bm 15 ἄλλοτριεπίσκοπος]+ἄλλοτριεπισ. ε A

τῷ ὀνόματι τούτῳ. Ὅτι ὁ καιρὸς τοῦ ἄρξασθαι τὸ κρί- 17
μα ἀπὸ τοῦ οἴκου τοῦ Θεοῦ· εἰ δὲ πρῶτον ἀφ' ἡμῶν, τί τὸ
τέλος τῶν ἀπειθούντων τῷ τοῦ Θεοῦ εὐαγγελίῳ; καὶ 18
Εἰ ὁ δίκαιος μόλις σώζεται, ὁ ἀσεβὴς καὶ ἁμαρτωλὸς ποῦ
φανεῖται; ὥστε καὶ οἱ πάσχοντες κατὰ τὸ θέλημα τοῦ 19
Θεοῦ πιστῷ κτίστῃ παρατιθέσθωσαν τὰς ψυχὰς αὐτῶν ἐν
ἀγαθοποιίᾳ.

Πρεσβυτέρους οὖν ἐν ὑμῖν παρακαλῶ ὁ συμπρεσβύτε- 5
ρος καὶ μάρτυς τῶν τοῦ Χριστοῦ παθημάτων, ὁ καὶ τῆς
μελλούσης ἀποκαλύπτεσθαι δόξης κοινωνός· ποιμά- 2
νατε τὸ ἐν ὑμῖν ποίμνιον τοῦ Θεοῦ, [ἐπισκοποῦντες] μὴ
ἀναγκαστῶς ἀλλὰ ἐκουσίως [κατὰ Θεόν], μὴδὲ αἰσχροκερ-
δῶς ἀλλὰ προθύμως, μὴδ' ὡς κατακυριεύοντες τῶν 3
κλήρων ἀλλὰ τύποι γινόμενοι τοῦ ποιμνίου. καὶ φανε- 4
ρωθέντος τοῦ ἀρχιποίμενος κομείσθε τὸν ἁμαράντινον τῆς
δόξης στέφανον. Ὅμοιως, νεώτεροι, ὑποτάγητε πρε- 5
σβυτέροις· πάντες δὲ ἀλλήλοις τὴν ταπεινοφροσύνην ἐγκομ-
βώσασθε· ὅτι Ὁ Θεὸς ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται, ταπει-
νοῖς δὲ δίδωσιν χάριν. Ταπεινώθητε οὖν ὑπὸ τὴν κρα- 6
ταιὰν χεῖρα τοῦ Θεοῦ, ἵνα ὑμᾶς ὑψώσῃ ἐν καιρῷ, πᾶ- 7
σαν τὴν μέριμναν ὑμῶν ἐπιρίψαντες ἐπ' αὐτόν, ὅτι αὐτῷ
μέλει περὶ ὑμῶν.

Νήψατε, γρηγορήσατε· ὁ ἀντίδικος ὑμῶν διάβολος ὡς 8
λέων ὠρυόμενος περιπατεῖ ζητῶν τίνα καταπιεῖν· ὃ 9
ἀντίστητε στερεοὶ τῇ πίστει, εἰδότες τὰ αὐτὰ τῶν παθη-

16 ὀνόματι] μέρει ς (n.m.) Bm 17 ὃ] Ti* [B] [WH] 18 ὁ sec.] + δὲ
[WH] ἁμαρτωλὸς] pr ὃ Ti [B] WHm 19 πιστῷ] pr ὡς ς (n.m.)
αὐτῶν] WH* (n.m.): ἐαυτῶν ς: CEr ἀγαθοποιίᾳ] -ίαις Ln Trm
1 οὖν] τοὺς ς: + τοὺς TiB συμπρεσβύτερος] συνπ. Ti B WH (n.a.)
■ ἐπισκοποῦντες] ins ς Ln Tr [A] Bm R: Ti* B* WH* R* m ἀλλὰ] ἀλλ' ς Ln
κατὰ Θεόν] ins ς m Ln Tr at [Tr] m Ti BR: ς* A* WH* R* m 5 ἀλλήλοις]
+ ὑποτασσόμενοι ς Bm: ἀλλήλοις. Ln Rm ἐγκομβώσασθε] ἐνκ. WHa
ὃ] [WH] ■ χεῖρα] -ραν TiB καιρῷ] + ἐπισκοπῆς Ln 7 ἐπι-
ρίψαντες] ἐπιρρ. ς 8 ὁ ἀντ.] pr ὅτι ς: C τίνα] τινὰ Ln (n.m.)
WHm: WH* καταπιεῖν] -πῆγ ς (n.m.) Lm: -πεῖν WHa

- μάτων τῇ ἐν τῷ κόσμῳ ὑμῶν ἀδελφότητι ἐπιτελεῖσθαι.
 10 Ὁ δὲ Θεὸς πάσης χάριτος, ὁ καλέσας ὑμᾶς εἰς τὴν αἰώ-
 νιον αὐτοῦ δόξαν ἐν Χριστῷ, ὀλίγον παθόντας αὐτὸς κα-
 11 ταρτίσει, στηρίξει, σθενώσει· αὐτῷ τὸ κράτος εἰς τοὺς
 αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν.
 12 Διὰ Σιλουανοῦ ὑμῖν τοῦ πιστοῦ ἀδελφοῦ, ὡς λογίζομαι,
 δι' ὀλίγων ἔγραψα, παρακαλῶν καὶ ἐπιμαρτυρῶν ταύτην
 13 εἶναι ἀληθῆ χάριν τοῦ Θεοῦ· εἰς ἣν στῆτε. ἀσπάζεται
 ὑμᾶς ἡ ἐν Βαβυλῶνι συνεκλεκτή, καὶ Μάρκος ὁ υἱὸς μου.
 14 ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἀγάπης.
 Εἰρήνῃ ὑμῖν πᾶσιν τοῖς ἐν Χριστῷ.

ΠΕΤΡΟΥ Β.

- 1 Συμεὼν Πέτρος δοῦλος καὶ ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ
 τοῖς ἰσοτίμοις ἡμῖν λαχοῦσιν πίστιν ἐν δικαιοσύνῃ τοῦ
 2 Θεοῦ ἡμῶν καὶ Σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ· χάρις ὑμῖν
 καὶ εἰρήνῃ πληθυνθείῃ ἐν ἐπιγνώσει τοῦ Θεοῦ καὶ Ἰησοῦ
 3 τοῦ Κυρίου ἡμῶν, ὡς πάντα ἡμῖν τῆς θείας δυνάμεως
 αὐτοῦ τὰ πρὸς ζωὴν καὶ εὐσέβειαν δεδορμένης διὰ τῆς
 ἐπιγνώσεως τοῦ καλέσαντος ἡμᾶς ἰδίᾳ δόξῃ καὶ ἀρετῇ·
 4 δι' ὧν τὰ τίμια ἡμῖν καὶ μέγιστα ἐπαγγέλματα δεδορήται,

9 τῷ] 5° Ln° A° 10 ὑμᾶς] ἡμᾶς 5: CScr Χριστῷ] pr τῷ WHm:
 + Ἰησοῦ 5 Ln [Tr] A καταρτίσει, στηρίξει, σθενώσει] -σαι, -ξαι, -σαι
 5 (n.m.): + θεμελιώσαι 5: + θεμελιώσει [Tr] m Ti A B R m καταρτ.] + ὑμᾶς 5
 11 αὐτῷ] + ἡ δόξα καὶ 5 B m: Scr τῶν αἰώνων] WH° 12 τοῦ πιστ.]
 —τοῦ Ln στῆτε] ἐστήκατε 5 (n.m.) B m 14 Χριστῷ] + Ἰησοῦ. ἀμήν.
 5: Scr: + Πέτρου Α. Tr A

ΠΕΤΡΟΥ Β.] ἐπιστολὴ Πέτρου καθολικῇ δευτέρᾳ 5: Πέτρον
 ἐπιστολῇ Β. Tr 1 Συμεὼν] Σίμων J (n.m.) Ln WH (n.m.) R (n.m.)
 λαχοῦσιν] -σι 5 Ln σωτήρος] + ἡμῶν Elz 2 ἡμῶν,] ἡμῶν. 5 Tr Ti
 AB ■ πάντα] pr τὰ [Tr] m Ti [B] ἰδίᾳ δόξῃ καὶ ἀρετῇ] διὰ δόξης
 καὶ ἀρετῆς 5 J m B m WH (n.m.) R m: —ιδίᾳ J 4 τίμ. ἡμ. κ. μέγ.] μέγ. ἡμ.
 κ. τίμ. 5: μέγ. κ. τίμ. ἡμ. Ln Tr A: τίμ. κ. μέγ. ἡμ. WH (n.m.)

ἵνα διὰ τούτων γένησθε θείας κοινωνοὶ φύσεως, ἀποφυγόν-
τες τῆς ἐν τῷ κόσμῳ ἐν ἐπιθυμίᾳ φθορᾶς. καὶ αὐτὸ 5
τοῦτο δὲ σπουδὴν πᾶσαν παρεισενέγκαντες ἐπιχορηγήσατε
ἐν τῇ πίστει ὑμῶν τὴν ἀρετὴν, ἐν δὲ τῇ ἀρετῇ τὴν γνῶσιν,
ἐν δὲ τῇ γνῶσει τὴν ἐγκράτειαν, ἐν δὲ τῇ ἐγκρατείᾳ τὴν 6
ὑπομονήν, ἐν δὲ τῇ ὑπομονῇ τὴν εὐσέβειαν, ἐν δὲ τῇ 7
εὐσεβείᾳ τὴν φιλαδελφίαν, ἐν δὲ τῇ φιλαδελφίᾳ τὴν ἀγά-
πην. ταῦτα γὰρ ὑμῖν ὑπάρχοντα καὶ πλεονάζοντα οὐκ 8
ἀργοὺς οὐδὲ ἀκάρπους καθίστησιν εἰς τὴν τοῦ Κυρίου ἡμῶν
Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπίγνωσιν. ᾧ γὰρ μὴ πάρεστιν ταῦτα 9
τυφλὸς ἐστὶν μυωπάζων, λήθην λαβὼν τοῦ καθαρισμοῦ
τῶν πάλαι αὐτοῦ ἁμαρτιῶν. Διὸ μᾶλλον, ἀδελφοί, 10
σπουδάσατε βεβαίαν ὑμῶν τὴν κλήσιν καὶ ἐκλογὴν ποιεῖ-
σθαι· ταῦτα γὰρ ποιοῦντες οὐ μὴ πταισῆτέ ποτε·
οὕτως γὰρ πλουσιώσῃ ἐπιχορηγηθήσεται ὑμῖν ἡ εἰσοδος εἰς 11
τὴν αἰώνιον βασιλείαν τοῦ Κυρίου ἡμῶν καὶ Σωτῆρος
Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Διὸ μελλήσω ἀεὶ ὑμᾶς ὑπομιμνήσκειν περὶ τούτων, 12
καίπερ εἰδότας καὶ ἐστηριγμένους ἐν τῇ παρούσῃ ἀληθείᾳ.
δίκαιον δὲ ἡγοῦμαι, ἐφ' ὅσον εἰμὶ ἐν τούτῳ τῷ σκηνώματι, 13
διεγείρειν ὑμᾶς ἐν ὑπομνήσει, εἰδὼς ὅτι ταχινή ἐστὶν 14
ἡ ἀπόθεσις τοῦ σκηνώματός μου, καθὼς καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν
Ἰησοῦς Χριστὸς ἐδήλωσέν μοι· σπουδάσω δὲ καὶ ἐκά- 15
στοτε ἔχειν ὑμᾶς μετὰ τὴν ἐμὴν ἔξοδον τὴν τούτων μνή-
μην ποιεῖσθαι. Οὐ γὰρ σεσοφισμένοις μύθοις ἑξακο- 16
λουθήσαντες ἐγνωρίσαμεν ὑμῖν τὴν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰη-
σοῦ Χριστοῦ δύναμιν καὶ παρουσίαν, ἀλλ' ἐπόπται γενη-
θέντες τῆς ἐκείνου μεγαλειότητος· λαβὼν γὰρ παρὰ 17
Θεοῦ Πατρὸς τιμὴν καὶ δόξαν, φωνῆς ἐνεχθείσης αὐτῷ

τῷ] ε*Α* 5 αὐτὸ τοῦτο] αὐτοὶ Lη 8 ὑπάρχοντα] παρόντα Lη
9 ἐστὶν] ἐστι WH_a ἁμαρτιῶν] -τημάτων Tr(n.m.)TiB(n.m.)WH_m
10 σπουδάσατε...ποιεῖσθαι] + ἵνα διὰ τῶν καλῶν ὑμῶν ἔργων...ποιεῖσθε
Lη 12 μελλήσω] οὐκ ἀμελήσω ε ἀεὶ] post ὑμ. ε Lη
16 μεγαλειότης.] -λιότη. WH_a

- τοιᾶσδε ὑπὸ τῆς μεγαλοπρεποῦς δόξης, Οὗτός ἐστιν ὁ
 18 Υἱός μου ὁ ἀγαπητός, εἰς ὃν ἐγὼ εὐδόκησα· καὶ ταύτην
 τὴν φωνὴν ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐξ οὐρανοῦ ἐνεχθεῖσαν σὺν
 19 αὐτῷ ὄντες ἐν τῷ ὄρει τῷ ἁγίῳ. Καὶ ἔχομεν βεβαιότε-
 ρον τὸν προφητικὸν λόγον, ᾧ καλῶς ποιεῖτε προσέχοντες
 ὡς λύχνῳ φαίνοντι ἐν αὐχμηρῷ τόπῳ, ἕως οὗ ἡμέρα διαυ-
 γάσῃ καὶ φωσφόρος ἀνατείλῃ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν·
 20 τοῦτο πρῶτον γινώσκοντες, ὅτι πᾶσα προφητεία γραφῆς
 21 ἰδίας ἐπιλύσεως οὐ γίνεται· οὐ γὰρ θελήματι ἀνθρώπου
 ἠνέχθη προφητεία ποτέ, ἀλλὰ ὑπὸ Πνεύματος Ἁγίου φε-
 ρόμενοι ἐλάλησαν ἀπὸ Θεοῦ ἀνθρώποι.
 2 Ἐγένοντο δὲ καὶ ψευδοπροφῆται ἐν τῷ λαῷ, ὡς καὶ ἐν
 ὑμῖν ἔσονται ψευδοδιδάσκαλοι, οἵτινες παρεισάξουσιν αἰρέ-
 σεις ἀπωλείας, καὶ τὸν ἀγοράσαντα αὐτοὺς δεσπότην ἀρ-
 2 νούμενοι, ἐπάγοντες ἑαυτοῖς ταχυνὴν ἀπώλειαν. καὶ
 πολλοὶ ἐξακολουθήσουσιν αὐτῶν ταῖς ἀσελγείαις, δι' οὓς
 3 ἡ ὁδὸς τῆς ἀληθείας βλασφημηθήσεται· καὶ ἐν πλεο-
 νεξίᾳ πλαστοῖς λόγοις ὑμᾶς ἐμπορεύσονται· οἷς τὸ κρίμα
 ἐκπαλαι οὐκ ἄργεῖ, καὶ ἡ ἀπώλεια αὐτῶν οὐ νυστάζει.
 4 Εἰ γὰρ ὁ Θεὸς ἀγγέλων ἀμαρτησάντων οὐκ ἐφέισατο,
 ἀλλὰ σειροῖς ζόφου ταρταρώσας παρέδωκεν εἰς κρίσιν τη-
 5 ρουμένους· καὶ ἀρχαίου κόσμου οὐκ ἐφέισατο, ἀλλὰ
 ὄγδοον Νῶε δικαιοσύνης κήρυκα ἐφύλαξεν, κατακλυσμὸν
 6 κόσμῳ ἀσεβῶν ἐπάξας· καὶ πόλεις Σοδόμων καὶ Γο-
 μόρρας τεφρώσας καταστροφῇ κατέκρινεν, ὑπόδειγμα μελ-
 7 λόντων ἀσεβεῖν τεθεικώς, καὶ δίκαιον Ἄντ καταπο-
 νούμενον ὑπὸ τῆς τῶν ἀθέσμων ἐν ἀσελγείᾳ ἀναστροφῆς

17 οὗτός ἐστιν] post ὁ υἱ. μου ὁ ἀγαπ. μου TrmAWH εὐδόκησα] ηὐδ.
 WH_a 18 ὅρει τῷ ἁγίῳ] ἀγ. ὄρ. TrAWH 19 ὡς... ἀνατείλῃ] (ὡς...
 ἀνατείλῃ) Tr 21 ποτέ] ante προφητ. ε Ln Trm Ti B ἀλλὰ] ἀλλ' ε
 Ln : C ἀπὸ Θεοῦ] οἱ ἅγιοι Θεοῦ ε : ἅγιοι τοῦ Θεοῦ Ln Bm (sed [τοῦ]) : ἅγιοι
 Θεοῦ Tr (n.m.) : + ἅγιοι Bm 1 ἑαυτοῖς] αὐ. WH_a 2 ἀσελγείαις] ἀπω-
 λείαις ε : C₅m Jm 4 σειροῖς] σειραῖς ε Bm Rm : σιροῖς Ln Ti B (n.m.)
 τηρουμένους] τετηρημένους ε : C₅m : κολαζομένους τηρεῖν Ln 5 ἀλλὰ]
 ἀλλ' ε Ln : C₅Er 6 καταστροφῇ] [Tr]m WH^o ἀσεβεῖν] ἀσεβέσιν WH

ἐρρύσατο (βλέμματι γὰρ καὶ ἀκοῇ ὁ δίκαιος ἐγκατοι- 8
κῶν ἐν αὐτοῖς ἡμέραν ἐξ ἡμέρας ψυχὴν δικαίαν ἀνόμοις
ἔργοις ἐβασάνιζεν). οἶδεν Κύριος εὐσεβεῖς ἐκ πειρα- 9
σμοῦ ῥύεσθαι, ἀδίκους δὲ εἰς ἡμέραν κρίσεως κολαζομένους
τηρεῖν, μάλιστα δὲ τοὺς ὀπίσω σαρκὸς ἐν ἐπιθυμίᾳ 10
μισμοῦ πορευομένους καὶ κυριότητος καταφρονοῦντας.

Τολμηταί, αὐθάδεις, δόξας οὐ τρέμουνσιν βλασφημοῦν-
τες· ὅπου ἄγγελοι ἰσχυροὶ καὶ δυνάμει μείζονες ὄντες 11
οὐ φέρουσιν κατ' αὐτῶν παρὰ Κυρίῳ βλάσφημον κρίσιν.
οὗτοι δέ, ὡς ἄλογα ζῶα γεγεννημένα φυσικὰ εἰς ἄλωσιν 12
καὶ φθοράν, ἐν οἷς ἀγνοοῦσιν βλασφημοῦντες ἐν τῇ φθορᾷ
αὐτῶν καὶ φθαρήσονται, κομιούμενοι μισθὸν ἀδικίας· 13
ἡδονὴν ἡγούμενοι τὴν ἐν ἡμέρᾳ τρυφὴν, σπῖλοι καὶ μῶμοι,
ἐντρυφῶντες ἐν ταῖς ἀγάπαις αὐτῶν συνευχόμενοι ὑμῖν,
ὀφθαλμοὺς ἔχοντες μεστὸν μοιχαλίδος καὶ ἀκαταπαύ- 14
στους ἁμαρτίας, δελεάζοντες ψυχὰς ἀστηρίκτους, καρδίαν
γεγυμνασμένην πλεονεξίας ἔχοντες, κατάρας τέκνα·
καταλείποντες εὐθείαν ὁδὸν ἐπλανήθησαν, ἐξακολουθήσαν- 15
τες τῇ ὁδῷ τοῦ Βαλαὰμ τοῦ Βοσόρ, ὃς μισθὸν ἀδικίας ἡγά-
πησεν, ἔλεγξιν δὲ ἔσχεν ἰδίας παρανομίας· ὑποζύγιον 16
ἄφωνον ἐν ἀνθρώπου φωνῇ φθεγγόμενον ἐκώλυσεν τὴν τοῦ
προφήτου παραφρονίαν. Οὗτοί εἰσιν πηγαὶ ἄνδρῶν, 17
καὶ ὀμίχλαι ὑπὸ λαίλαπος ἐλαυνόμεναι, οἷς ὁ ζόφος τοῦ
σκότους τετήρηται. ὑπέρογκα γὰρ ματαιότητος φθεγγ- 18
όμενοι δελεάζουσιν ἐν ἐπιθυμίαις σαρκός, ἀσελγείαις, τοὺς

7 ἐρρύσατο] ἐρύσ. TrAWH(n.a.) 8 ὁ] Ln°WH°(n.m.) ἐγκατοικῶν]
ἐγκ. ς LnTrA 9 πειρασμοῦ] -μῶν C5m] TiBm 10 τολμηταί,]
-ταί LnTiB τρέμουνσιν] -σιν, WH 11 παρὰ Κυρίῳ] Ln°[Tr] [WH]
12 γεγεννημένα] γεγενη. TiBm: post φυσ. ς καὶ φθαρή.] καταφθαρή.
ς(n.m.) 13 κομιούμενοι] ἀδικούμενοι TrmBmWHR σπῖλοι] σπῖλοι
WH ἀγάπαις] ἀπάταις ςTrmTiAB(n.m.)WH(n.m.)Rm: Scr 14 ἀ-
καταπαύστους] -πάστους LnTrmBmWH πλεονεξίας] -νεξίας ς: C5m
15 καταλείποντες] -λιπόντες ςLnTrAWHm: C: +τὴν ς: C Βοσόρ]
Βεώρ WH(n.m.)R(n.m.) ὃς...ἡγάπησεν] ἡγάπησαν TrmWHm 17 εἰ-
σιν] εἰσι A σφ? καὶ] ς°(n.m.) ὀμίχλαι] νεφέλαι ς(n.m.): ὁμ. A
τετήρηται] pr eis αἰῶνα ς 18 ἀσελγείαις] pr ἐν Elz

- ὀλίγως ἀποφεύγοντας τοὺς ἐν πλάνῃ ἀναστρεφόμενους,
 19 ἐλευθερίαν αὐτοῖς ἐπαγγελλόμενοι, αὐτοὶ δοῦλοι ὑπάρχοντες
 τῆς φθορᾶς· ᾧ γὰρ τις ἡττηται, τούτῳ [καὶ] δεδούλωται.
 20 Εἰ γὰρ ἀποφυγόντες τὰ μιάσματα τοῦ κόσμου ἐν ἐπιγνώ-
 σει τοῦ Κυρίου καὶ Σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ τούτοις δὲ
 πάλιν ἐμπλακέντες ἡττῶνται, γέγονεν αὐτοῖς τὰ ἔσχατα
 21 χείρονα τῶν πρώτων. κρεῖττον γὰρ ἦν αὐτοῖς μὴ ἐπε-
 γνωκῆναι τὴν ὁδὸν τῆς δικαιοσύνης, ἢ ἐπιγνοῦσιν ὑποστρέ-
 22 ψαι ἐκ τῆς παραδοθείσης αὐτοῖς ἀγίας ἐντολῆς. συμ-
 βέβηκεν αὐτοῖς τὸ τῆς ἀληθοῦς παροιμίας, Κύων ἐπιστρέ-
 ψας ἐπὶ τὸ ἴδιον ἐξέραμα, καὶ, *Υς λουσαμένη εἰς κυλισμὸν
 βορβόρου.
 3 Ταύτην ἤδη, ἀγαπητοί, δευτέραν ὑμῖν γράφω ἐπιστολήν,
 ἐν αἷς διεγείρω ὑμῶν ἐν ὑπομνήσει τὴν εἰλικρινῇ διάνοιαν,
 2 μνησθῆναι τῶν προειρημένων ῥημάτων ὑπὸ τῶν ἁγίων προ-
 φητῶν, καὶ τῆς τῶν ἀποστόλων ὑμῶν ἐντολῆς τοῦ Κυρίου
 3 καὶ Σωτῆρος· τοῦτο πρῶτον γινώσκοντες, ὅτι ἐλεύσον-
 ται ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν ἐν ἐμπαιγμονῇ ἐμπαίκεται
 4 κατὰ τὰς ἰδίας ἐπιθυμίας αὐτῶν πορευόμενοι, καὶ λέ-
 γοντες, Ποῦ ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία τῆς παρουσίας αὐτοῦ; ἀφ'
 ἧς γὰρ οἱ πατέρες ἐκοιμήθησαν, πάντα οὕτως διαμένει ἀπ'
 5 ἀρχῆς κτίσεως. Λανθάνει γὰρ αὐτοὺς τοῦτο θέλοντας,
 ὅτι οὐρανοὶ ἦσαν ἑκκαλαὶ καὶ γῆ ἐξ ὕδατος καὶ δι' ὕδατος
 6 συνεστῶσα τῷ τοῦ Θεοῦ λόγῳ, δι' ὧν ὁ τότε κόσμος
 7 ὕδατι κατακλυσθεὶς ἀπώλετο· οἱ δὲ νῦν οὐρανοὶ καὶ ἡ
 γῆ τῷ αὐτῷ λόγῳ τεθησαυρισμένοι εἰσὶν πυρὶ τηρούμενοι
 εἰς ἡμέραν κρίσεως καὶ ἀπωλείας τῶν ἀσεβῶν ἀνθρώπων.

ὀλίγως] ὄντως ε (n.m.) Bm : Jm ἀποφεύγοντας] -φυγόντας ε (n.m.)
 19 καὶ] ins ε Ln [Tr] AR : Ti B WH^o 20 Κυρίου] + ἡμῶν Ln [Tr] m Ti
 [B] WHm Rm : Scr 21 κρεῖττον] -σσαν Ti B WHa ὑποστρέψαι]
 ἐπιστρ. ε : pr εἰς τὰ ὀπίσω Ln ἐκ] ἀπὸ Ln 22 συμβέβηκεν] +
 δὲ ε καὶ, *Υς] καὶ ὅς JR κυλισμὸν] κύλισμα ε Ln Trm B (n.m.)
 1 εἰλικρινῇ] εἰλ. WHa 2 ὑμῶν] ἡμῶν ε : C 3 ἐσχάτων] -τοῦ
 ε (n.m.) ἐν ἐμπαιγμονῇ] ε^o (n.m.) αὐτῶν] ante ἐπιθ. ε Ti B
 5 συνεστῶσα] -ῶτα WHm 7 τῷ αὐτῷ] αὐτοῦ ε : sm JEIz : τῷ αὐτοῦ
 Tr (n.m.) ABm

Ἐν δὲ τοῦτο μὴ λανθανέτω ὑμᾶς, ἀγαπητοί, ὅτι μία ἡμέ- 8
ρα παρὰ Κυρίῳ ὥς χίλια ἔτη καὶ χίλια ἔτη ὥς ἡμέρα μία.
οὐ βραδύνει Κύριος τῆς ἐπαγγελίας, ὥς τινες βραδυτῆτα 9
ῆγοῦνται, ἀλλὰ μακροθυμεῖ εἰς ὑμᾶς, μὴ βουλόμενός τινας
ἀπολέσθαι ἀλλὰ πάντας εἰς μετάνοιαν χωρῆσαι. ἥξει 10
δὲ ἡμέρα Κυρίου ὥς κλέπτῃς, ἐν ᾗ οἱ οὐρανοὶ ῥοιζήδον
παρελεύσονται, στοιχεῖα δὲ καυσούμενα λυθήσεται, καὶ γῆ
καὶ τὰ ἐν αὐτῇ ἔργα κατακαήσεται. Τούτων οὕτως πάν- 11
των λυομένων ποταποὺς δεῖ ὑπάρχειν ὑμᾶς ἐν ἀγίαις ἀνα-
στροφαῖς καὶ εὐσεβείαις, προσδοκῶντας καὶ σπεύδον- 12
τας τὴν παρουσίαν τῆς τοῦ Θεοῦ ἡμέρας, δι' ἣν οὐρανοὶ
πυρούμενοι λυθήσονται καὶ στοιχεῖα καυσούμενα τήκεται;
καινοὺς δὲ οὐρανοὺς καὶ γῆν καινὴν κατὰ τὸ ἐπάγγελμα 13
αὐτοῦ προσδοκῶμεν, ἐν οἷς δικαιοσύνη κατοικεῖ.

Διό, ἀγαπητοί, ταῦτα προσδοκῶντες, σπουδάσατε ἄσπι- 14
λοι καὶ ἀμώμητοι αὐτῷ εὐρεθῆναι ἐν εἰρήνῃ. καὶ τὴν 15
τοῦ Κυρίου ἡμῶν μακροθυμίαν σωτηρίαν ἡγείσθε, καθὼς
καὶ ὁ ἀγαπητὸς ἡμῶν ἀδελφὸς Παῦλος κατὰ τὴν δοθείσαν
αὐτῷ σοφίαν ἔγραψεν ὑμῖν· ὥς καὶ ἐν πάσαις ἐπιστο- 16
λαῖς, λαλῶν ἐν αὐταῖς περὶ τούτων· ἐν αἷς ἔστιν δυσνόητά
τινα, ἃ οἱ ἀμαθεῖς καὶ ἀστήρικτοι στρεβλοῦσιν, ὥς καὶ τὰς
λοιπὰς γραφάς, πρὸς τὴν ἰδίαν αὐτῶν ἀπώλειαν. Ὑμεῖς 17
οὖν, ἀγαπητοί, προγινώσκοντες φυλάσσεσθε ἵνα μὴ τῇ
τῶν ἀθέσμων πλάνῃ συναπαχθέντες ἐκπέσητε τοῦ ἰδίου
στηριγμοῦ· αὐξάνετε δὲ ἐν χάριτι καὶ γνώσει τοῦ 18
Κυρίου ἡμῶν καὶ Σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ. αὐτῷ ἡ δόξα
καὶ νῦν καὶ εἰς ἡμέραν αἰῶνος· [ἀμήν.]

Θ Κύριος] pr ὁ ς εἰς *pri.*] δι' LnTrmTiB(n.m.) ὑμᾶς] ἡμᾶς ς(n.m.)
Bm 10 ἡμέρα] pr ἡ ς κλέπτῃς] + ἐν νυκτί ς οἱ Ti'A°B°
λυθήσεται] -σονται ς A κατακαήσεται] εὐρεθήσεται TrWHRm
11 οὕτως] οὖν ς(n.m.)LnTr(n.m.)TiB ὑμᾶς] [WH] 12 στοιχεῖα]
-ία WH_a τήκεται] τακῆσεται Ln 13 γῆν] post καιν. TiB
κατὰ] καὶ LnTrm τὸ ἐπάγγελμα] τὰ ἐπαγγέλματα LnTrmTiB(n.m.)
15 αὐτῷ] ante δοθ. ς 16 ἐπιστολαῖς] pr ταῖς ς TiB αἷς] οἷς ς(n.m.)
Bm 18 ἀμήν.] ins ςLn[Tr][A][B]R : Ti°WH° : + Πέτρον B. TrA

ΙΩΑΝΝΟΥ Α.

- 1 Ὁ ἦν ἀπ' ἀρχῆς, ὃ ἀκηκόαμεν, ὃ ἐωράκαμεν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἡμῶν, ὃ ἐθεασάμεθα καὶ αἱ χεῖρες ἡμῶν ἐψηλάφησαν,
 2 περὶ τοῦ Λόγου τῆς ζωῆς (καὶ ἡ ζωὴ ἐφανερώθη, καὶ ἐωράκαμεν καὶ μαρτυροῦμεν καὶ ἀπαγγέλλομεν ὑμῖν τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον, ἣτις ἦν πρὸς τὸν Πατέρα καὶ ἐφανερώθη
 3 ἡμῖν), ὃ ἐωράκαμεν καὶ ἀκηκόαμεν, ἀπαγγέλλομεν καὶ ὑμῖν, ἵνα καὶ ὑμεῖς κοινωνίαν ἔχητε μεθ' ἡμῶν· καὶ ἡ κοινωνία δὲ ἣ ἡμετέρα μετὰ τοῦ Πατρὸς καὶ μετὰ τοῦ
 4 Υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. καὶ ταῦτα γράφομεν ἡμεῖς ἵνα ἡ χαρὰ ἡμῶν ᾗ πεπληρωμένη.
 5 Καὶ ἔστιν αὕτη ἡ ἀγγελία ἣν ἀκηκόαμεν ἀπ' αὐτοῦ καὶ ἀναγγέλλομεν ὑμῖν, ὅτι ὁ Θεὸς φῶς ἐστὶν καὶ σκοτία ἐν
 6 αὐτῷ οὐκ ἔστιν οὐδεμία. Ἐὰν εἴπωμεν ὅτι κοινωνίαν ἔχομεν μετ' αὐτοῦ καὶ ἐν τῷ σκότει περιπατῶμεν, ψευδό-
 7 μεθα καὶ οὐ ποιοῦμεν τὴν ἀλήθειαν· ἐὰν δὲ ἐν τῷ φωτὶ περιπατῶμεν ὡς αὐτός ἐστιν ἐν τῷ φωτί, κοινωνίαν ἔχομεν μετ' ἀλλήλων καὶ τὸ αἷμα Ἰησοῦ τοῦ Υἱοῦ αὐτοῦ
 8 καθαρίζει ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας. ἐὰν εἴπωμεν ὅτι ἁμαρτίαν οὐκ ἔχομεν, ἑαυτοὺς πλανῶμεν καὶ ἡ ἀλήθεια
 9 οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν. ἐὰν ὁμολογῶμεν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, πιστός ἐστιν καὶ δίκαιος, ἵνα ἀφῇ ἡμῖν τὰς ἁμαρ-
 10 τίας καὶ καθάρισῃ ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀδικίας. ἐὰν εἴπωμεν ὅτι οὐχ ἡμαρτήκαμεν, ψεύστην ποιοῦμεν αὐτὸν καὶ ὁ λόγος αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν.
 2 Τεκνία μου, ταῦτα γράφω ὑμῖν ἵνα μὴ ἀμάρτητε. καὶ

ΙΩΑΝΝΟΥ Α.] ἐπιστολὴ Ἰωάννου καθολικὴ πρώτη ε 3 Ἰωαννου
 ἐπιστολὴ Α. Tr 1, 2, 3 ἐωράκαμεν *ter* εἰορ. WH^a ■ καὶ *sec.* ε°
 (n.m.) 4 ἡμεῖς] ὑμῖν ε Ln Bm ἡμῶν] ὑμῶν Er J Elz Tr m Bm WH m Rm
 5 ἐστὶν] post αὕτη ε Ln: CEr ἀγγελία] ἐπαγγελία ε (n.m.): J
 ἐν αὐτῷ] post οὐκ ἔστιν Tr (n.m.) WH 7 Ἰησοῦ] + Χριστοῦ ε
 8 οὐκ ἔστιν] post ἐν ἡμ. Ln Tr ■ καθάρισῃ] -σει WH^a

ἐάν τις ἁμάρτη, Παράκλητον ἔχομεν πρὸς τὸν Πατέρα,
Ἰησοῦν Χριστὸν δίκαιον· καὶ αὐτὸς ἱλασμός ἐστιν 2
περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, οὐ περὶ τῶν ἡμετέρων δὲ μόνον,
ἀλλὰ καὶ περὶ ὅλου τοῦ κόσμου. Καὶ ἐν τούτῳ γινώ- 3
σκομεν ὅτι ἐγνώκαμεν αὐτόν, ἐὰν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶ-
μεν. ὁ λέγων ὅτι Ἔγνωνκα αὐτόν, καὶ τὰς ἐντολὰς 4
αὐτοῦ μὴ τηρῶν, ψεύστης ἐστίν, καὶ ἐν τούτῳ ἡ ἀλήθεια
οὐκ ἔστιν· ὅς δ' ἂν τηρῇ αὐτοῦ τὸν λόγον, ἀληθῶς ἐν 5
τούτῳ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ τετελείωται. ἐν τούτῳ γινώ-
σκομεν ὅτι ἐν αὐτῷ ἐσμέν· ἢ λέγων ἐν αὐτῷ μένειν 6
ὁφείλει καθὼς ἐκεῖνος περιεπάτησεν καὶ αὐτὸς περιπατεῖν.

Ἀγαπητοί, οὐκ ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν, ἀλλ' ἐν- 7
τολὴν παλαιὰν ἣν εἵχετε ἀπ' ἀρχῆς· ἡ ἐντολὴ ἡ παλαιὰ
ἐστίν ὁ λόγος ὃν ἠκούσατε. πάλιν ἐντολὴν καινὴν 8
γράφω ὑμῖν, ὅ ἐστιν ἀληθὲς ἐν αὐτῷ καὶ ἐν ὑμῖν· ὅτι ἡ
σκοτία παράγεται καὶ τὸ φῶς τὸ ἀληθινὸν ἤδη φαίνει.
Ὁ λέγων ἐν τῷ φωτὶ εἶναι καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῶν 9
ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστὶν ἕως ἄρτι. ὁ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν 10
αὐτοῦ ἐν τῷ φωτὶ μένει, καὶ σκάνδαλον οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ.
ὁ δὲ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστὶν καὶ ἐν 11
τῇ σκοτίᾳ περιπατεῖ, καὶ οὐκ οἶδεν ποῦ ὑπάγει, ὅτι ἡ
σκοτία ἐτύφλωσεν τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ.

Γράφω ὑμῖν, τέκνια, ὅτι ἀφέωνται ὑμῖν αἱ ἁμαρτίαι διὰ 12
τὸ ὄνομα αὐτοῦ. γράφω ὑμῖν, πατέρες, ὅτι ἐγνώκατε 13
τὸν ἀπ' ἀρχῆς. γράφω ὑμῖν, νεανίσκοι, ὅτι νενικήκατε τὸν
πονηρόν. ἔγραψα ὑμῖν, παιδία, ὅτι ἐγνώκατε τὸν Πα- 14
τέρα. ἔγραψα ὑμῖν, πατέρες, ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ' ἀρχῆς.
ἔγραψα ὑμῖν, νεανίσκοι, ὅτι ἰσχυροί ἐστε καὶ ὁ λόγος τοῦ
Θεοῦ ἐν ὑμῖν μένει καὶ νενικήκατε τὸν πονηρόν. μὴ 15

■ ἐστιν] ante ἰλ. Ln μόνον] -ων WHm 4 ὅτι] ε' [Ln] ■ αὐ-
τὸς] + οὕτως ε [Tr]m Ti [A] [B] 7 ἀγαπητοί] ἀδελφοί ε (n.m.) ἠκού-
σατε] + ἀπ' ἀρχῆς ε 8 ὑμῖν pti.] ἡμ. Tr σφ 10 ἐν αὐτῷ] ante
οὐκ ἔ. ε Tr (n.m.) WH (n.m.) Scr 11 οἶδεν] -δε WHa 14 ἔγραψα pti.]
γράφω ε (n.m.) τοῦ Θεοῦ] [WH]

- ἀγαπᾶτε τὸν κόσμον μὴδὲ τὰ ἐν τῷ κόσμῳ. εἰάν τις ἀγαπᾷ
τὸν κόσμον, οὐκ ἔστιν ἡ ἀγάπη τοῦ Πατρὸς ἐν αὐτῷ.
16 ὅτι πᾶν τὸ ἐν τῷ κόσμῳ, ἡ ἐπιθυμία τῆς σαρκὸς καὶ ἡ
ἐπιθυμία τῶν ὀφθαλμῶν καὶ ἡ ἀλαζονεία τοῦ βίου, οὐκ
17 ἔστιν ἐκ τοῦ Πατρὸς, ἀλλὰ ἐκ τοῦ κόσμου ἐστίν. καὶ
■ κόσμος παράγεται καὶ ἡ ἐπιθυμία αὐτοῦ· ὁ δὲ ποιῶν τὸ
θέλημα τοῦ Θεοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα.
18 Παιδιά, ἐσχάτη ὥρα ἐστίν, καὶ καθὼς ἠκούσατε ὅτι
ἀντίχριστος ἔρχεται, καὶ νῦν ἀντίχριστοι πολλοὶ γεγόνα-
19 σιν· ὅθεν γινώσκουμεν ὅτι ἐσχάτη ὥρα ἐστίν. ἐξ ἡμῶν
ἐξῆλθαν, ἀλλ' οὐκ ἦσαν ἐξ ἡμῶν· εἰ γὰρ ἦσαν ἐξ ἡμῶν,
μεμενῆκεισαν ἂν μεθ' ἡμῶν· ἀλλ' ἵνα φανερωθῶσιν ὅτι
20 οὐκ εἰσὶν πάντες ἐξ ἡμῶν. καὶ ὑμεῖς χρίσμα ἔχετε
21 ἀπὸ τοῦ Ἀγίου, καὶ οἴδατε πάντα. οὐκ ἔγραψα ὑμῖν
ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἀλήθειαν, ἀλλ' ὅτι οἴδατε αὐτήν,
22 καὶ ὅτι πᾶν ψεῦδος ἐκ τῆς ἀληθείας οὐκ ἔστιν. Τίς
ἐστὶν ὁ ψεύστης εἰ μὴ ὁ ἀρνούμενος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ ἔστιν
ὁ Χριστός; οὗτός ἐστιν ὁ ἀντίχριστος, ὁ ἀρνούμενος τὸν
23 Πατέρα καὶ τὸν Υἱόν. πᾶς ὁ ἀρνούμενος τὸν Υἱὸν
οὐδὲ τὸν Πατέρα ἔχει· ὁ ὁμολογῶν τὸν Υἱὸν καὶ τὸν
24 Πατέρα ἔχει. Ὑμεῖς δ' ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς ἐν ὑμῖν
μενέτω. εἰς ἐν ὑμῖν μείνῃ ὁ ἀπ' ἀρχῆς ἠκούσατε, καὶ
25 ὑμεῖς ἐν τῷ Υἱῷ καὶ ἐν τῷ Πατρὶ μενεῖτε. καὶ αὕτη
ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία ἣν αὐτὸς ἐπηγγείλατο ἡμῖν, τὴν ζωὴν
26 τὴν αἰώνιον. Ταῦτα ἔγραψα ὑμῖν περὶ τῶν πλανών-
27 των ὑμᾶς. καὶ ὑμεῖς τὸ χρίσμα ὃ ἐλάβετε ἀπ' αὐτοῦ
μένει ἐν ὑμῖν, καὶ οὐ χρεῖαν ἔχετε ἵνα τις διδάσκη ὑμᾶς·
ἀλλ' ὡς τὸ αὐτοῦ χρίσμα διδάσκει ὑμᾶς περὶ πάντων,

16 ἀλαζονεία] -ία TlBWH ἀλλὰ] ἀλλ' s L^o A 17 αὐτοῦ] [WH]
18 ἀντίχρ.] pr ὁ s Bm 19 ἐξῆλθαν] -ον s ἦσαν sec.] post ἐξ ἡμ.
TrWH 20 καὶ sec.] WH^o (n.m.) πάντα] πάντες s m Trm Tl Am B (n.m.)
WH (n.m.) Rm 23 ὁ ὁμολ. usque ad ἔχει] s^o (n.m.): [J]: Scr
24 ὑμεῖς *pr.*] + οὖν s ἐν τῷ Πατρὶ] —ἐν L^o [WH] 25 ἡμῖν]
ὑμῖν Rm: Scr 27 μένει ἐν ὑμῖ.] ἐν ὑ. μ. s ἀλλ' ὡς] ἀλλὰ WHm
τὸ αὐτοῦ] τὸ αὐτὸ s (n.m.) L^o Bm ὑμᾶς sec.] ἡμᾶς L^o s φ

καὶ ἀληθές ἐστιν καὶ οὐκ ἔστιν ψεῦδος, καὶ καθὼς ἐδί-
δαξεν ὑμᾶς, μένετε ἐν αὐτῷ. Καὶ νῦν, τέκνιά, μένετε 28
ἐν αὐτῷ· ἵνα ἐὰν φανερωθῇ σχῶμεν παρρησίαν καὶ μὴ
αἰσχυνθῶμεν ἀπ' αὐτοῦ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ. ἐὰν 29
εἰδῆτε ὅτι δίκαιός ἐστιν, γινώσκετε ὅτι [καὶ] πᾶς ὁ ποιῶν
τὴν δικαιοσύνην ἐξ αὐτοῦ γεγέννηται.

Ἴδετε ποταπὴν ἀγάπην δέδωκεν ἡμῖν ὁ Πατὴρ ἵνα τέ- 3
κνα Θεοῦ κληθῶμεν· καὶ ἔσμεν. διὰ τοῦτο ὁ κόσμος οὐ
γινώσκει ἡμᾶς, ὅτι οὐκ ἔγνω αὐτόν. ἀγαπητοί, νῦν 2
τέκνα Θεοῦ ἐσμέν, καὶ οὐπω ἐφανερώθη τί ἐσόμεθα. οἶ-
δαμεν ὅτι ἐὰν φανερωθῇ ὅμοιοι αὐτῷ ἐσόμεθα, ὅτι ὁψό-
μεθα αὐτὸν καθὼς ἐστιν. καὶ πᾶς ὁ ἔχων τὴν ἐλπίδα 3
ταύτην ἐπ' αὐτῷ ἀγνίζει ἑαυτὸν καθὼς ἐκεῖνος ἀγνός ἐστιν.
Πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν καὶ τὴν ἀνομίαν ποιεῖ, καὶ ἡ 4
ἁμαρτία ἐστὶν ἡ ἀνομία. καὶ οἴδατε ὅτι ἐκεῖνος ἐφανε- 5
ρώθη ἵνα τὰς ἁμαρτίας ἄρῃ, καὶ ἁμαρτία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔ-
στιν. πᾶς ὁ ἐν αὐτῷ μένων οὐχ ἁμαρτάνει· πᾶς ὁ ἁ- 6
μαρτάνων οὐχ ἐώρακεν αὐτὸν οὐδὲ ἔγνωκεν αὐτόν.
Τεκνιά, μηδεὶς πλανάτω ὑμᾶς· ὁ ποιῶν τὴν δικαιοσύνην 7
δίκαιός ἐστιν, καθὼς ἐκεῖνος δίκαιός ἐστιν· ὁ ποιῶν 8
τὴν ἁμαρτίαν ἐκ τοῦ διαβόλου ἐστίν, ὅτι ἀπ' ἀρχῆς ὁ διά-
βολος ἁμαρτάνει. εἰς τοῦτο ἐφανερώθη ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ,
ἵνα λύσῃ τὰ ἔργα τοῦ διαβόλου.

Πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ Θεοῦ ἁμαρτίαν οὐ ποιεῖ, 9
ὅτι σπέρμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ μένει· καὶ οὐ δύναται ἁμαρτά-
νειν, ὅτι ἐκ τοῦ Θεοῦ γεγέννηται. ἐν τούτῳ φανερά 10
ἐστὶν τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ καὶ τὰ τέκνα τοῦ διαβόλου· πᾶς
ὁ μὴ ποιῶν δικαιοσύνην οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ Θεοῦ, καὶ ὁ μὴ

ψεῦδος,] ψεύδος· vel ψεύδος. ς Ln WHm Rm μένετε] μενεῖτε ς (n.m.)
28 ἐὰν] ὅταν ς σχῶμεν] ἔχωμεν ς Trm 29 καὶ] ins sm Tr at [Tr]m
TiA[B] WHm R: π° Ln° WH° 1 καὶ ἔσμεν] ς° (n.m.) B° m 2 οἶδαμεν]
+ δὲ ς 4 ἡ πρό.] Ln° 5 ἁμαρτίας]+ ἡμῶν ς Bm 6 ἐώρακεν]
ἐόρ. WHs 7 τέκνιά] παιδία WHm 10 ποιῶν δικαιοσύνην] ὡν δί-
καιος Ln

- 11 ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ. ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ ἀγγε-
λία ἣν ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἀγαπῶμεν ἀλλήλους·
12 οὐ καθὼς Κάϊν ἐκ τοῦ πονηροῦ ἦν καὶ ἔσφαξεν τὸν ἀδελ-
φὸν αὐτοῦ. καὶ χάριν τίνος ἔσφαξεν αὐτόν ; ὅτι τὰ ἔργα
αὐτοῦ πονηρὰ ἦν, τὰ δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ δίκαια.
13 Μὴ θαυμάζετε, ἀδελφοί, εἰ μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος.
14 ἡμεῖς οἶδαμεν ὅτι μεταβεβήκαμεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν
ζωὴν, ὅτι ἀγαπῶμεν τοὺς ἀδελφούς. ὁ μὴ ἀγαπῶν μένει
15 ἐν τῷ θανάτῳ. πᾶς ὁ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἀνθρω-
ποκτόνος ἐστίν· καὶ οἶδατε ὅτι πᾶς ἀνθρωποκτόνος οὐκ
16 ἔχει ζωὴν αἰώνιον ἐν αὐτῷ μένουσαν. Ἐν τούτῳ ἐγνώ-
καμεν τὴν ἀγάπην, ὅτι ἐκείνος ὑπὲρ ἡμῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ
ἔθηκεν. καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν τὰς ψυχὰς
17 θεῖναι. ὃς δ' ἂν ἔχη τὸν βίον τοῦ κόσμου καὶ θεωρῇ
τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ χρεῖαν ἔχοντα καὶ κλείσῃ τὰ σπλάγ-
χνα αὐτοῦ ἀπ' αὐτοῦ, πῶς ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ μένει ἐν αὐτῷ ;
18 τεκνία, μὴ ἀγαπῶμεν λόγῳ μὴδὲ τῇ γλώσσῃ, ἀλλὰ ἐν
ἔργῳ καὶ ἀληθείᾳ.
19 [Καὶ] ἐν τούτῳ γνωσόμεθα ὅτι ἐκ τῆς ἀληθείας ἐσμέν,
20 καὶ ἔμπροσθεν αὐτοῦ πείσομεν τὰς καρδίας ἡμῶν ὅ τι
ἐὰν καταγινώσκῃ ἡμῶν ἡ καρδιά, ὅτι μείζων ἐστὶν ὁ Θεὸς
21 τῆς καρδίας ἡμῶν καὶ γινώσκει πάντα. Ἀγαπητοί, ἐὰν
ἡ καρδιά μὴ καταγινώσκῃ ἡμῶν, παρρησίαν ἔχομεν πρὸς
22 τὸν Θεόν, καὶ ὃ ἐὰν αἰτῶμεν λαμβάνομεν ἀπ' αὐτοῦ,
ὅτι τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηροῦμεν καὶ τὰ ἀρεστὰ ἐνώπιον
23 αὐτοῦ ποιούμεν. καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ, ἵνα

12 Κάϊν] Καὶν WH 13 μὴ θαυμ.] pr καὶ Ti[B] ἀδελφοί]+μου 5
14 ἀγαπῶν]+τὸν ἀδελφὸν 5 15 αὐτοῦ] ἐαυτοῦ WH_m αὐτῷ] ἐαν.
LnTiAmBWH_m 16 ἀγάπην]+ τοῦ Θεοῦ 5m[j] ἡμῶν] ὑμ. Ti σφ
θεῖναι] τιθέναι 5 18 τεκνία]+ μου 5 τῇ] 5°: C ἀλλὰ] ἀλλ'
5 LnAWH_a ἐν] 5° 19 καὶ πρὶ.] ins 5 [Tr] Ti[A][B]: Ln°WH°R°
γνωσόμεθα] γινώσκομεν 5(n.m.) τὰς καρδίας] τὴν καρδίαν Tr_mWHR
20 ὅ τι]· ὅτι 5 TrTiAB 21 καρδία]+ἡμῶν 5[Tr]mTi[A]B ἡμῶν]
[Tr]mWH° 22 ἐὰν] ἂν WH(n.a.) ἀπ'] παρ' 5

πιστεύωμεν τῷ ὀνόματι τοῦ Υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ
καὶ ἀγαπῶμεν ἀλλήλους καθὼς ἔδωκεν ἐντολὴν ἡμῖν.
καὶ ὁ τηρῶν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ ἐν αὐτῷ μένει, καὶ αὐτὸς ἐν 24
αὐτῷ. καὶ ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι μένει ἐν ἡμῖν, ἐκ τοῦ
Πνεύματος οὗ ἡμῖν ἔδωκεν.

Ἀγαπητοί, μὴ παντὶ πνεύματι πιστεύετε, ἀλλὰ δοκιμά- 4
ζετε τὰ πνεύματα εἰ ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστίν· ὅτι πολλοὶ ψευ-
δοπροφήται ἐξεληλύθασιν εἰς τὸν κόσμον. ἐν τούτῳ 2
γινώσχετε τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ· πᾶν πνεῦμα ὃ ὁμολογεῖ
Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐληλυθότα ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστίν·
καὶ πᾶν πνεῦμα ὃ μὴ ὁμολογεῖ τὸν Ἰησοῦν ἐκ τοῦ Θεοῦ 3
οὐκ ἔστιν· καὶ τοῦτό ἐστιν τὸ τοῦ ἀντιχρίστου, ὃ ἀκηκόατε
ὅτι ἔρχεται, καὶ νῦν ἐν τῷ κόσμῳ ἐστὶν ἤδη. Ὑμεῖς ἐκ 4
τοῦ Θεοῦ ἐστέ, τεκνία, καὶ νενικήκατε αὐτούς· ὅτι μείζων
ἐστὶν ὁ ἐν ὑμῖν ἢ ὁ ἐν τῷ κόσμῳ. αὐτοὶ ἐκ τοῦ κό- 5
σμου εἰσίν· διὰ τοῦτο ἐκ τοῦ κόσμου λαλοῦσιν καὶ ὁ
κόσμος αὐτῶν ἀκούει. ἡμεῖς ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐσμέν. ὁ γι- 6
νώσκων τὸν Θεὸν ἀκούει ἡμῶν· ὃς οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ Θεοῦ
οὐκ ἀκούει ἡμῶν. ἐκ τούτου γινώσκομεν τὸ πνεῦμα τῆς
ἀληθείας καὶ τὸ πνεῦμα τῆς πλάνης.

Ἀγαπητοί, ἀγαπῶμεν ἀλλήλους· ὅτι ἡ ἀγάπη ἐκ τοῦ 7
Θεοῦ ἐστίν, καὶ πᾶς ὃ ἀγαπῶν ἐκ τοῦ Θεοῦ γεγέννηται
καὶ γινώσκει τὸν Θεόν. ὁ μὴ ἀγαπῶν οὐκ ἔγνω τὸν 8
Θεόν· ὅτι ὁ Θεὸς ἀγάπη ἐστίν. ἐν τούτῳ ἐφανερώθη 9
ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἐν ἡμῖν, ὅτι τὸν Υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονο-
γενῆ ἀπέσταλκεν ὁ Θεὸς εἰς τὸν κόσμον ἵνα ζήσωμεν δι'
αὐτοῦ. ἐν τούτῳ ἐστὶν ἡ ἀγάπη, οὐχ ὅτι ἡμεῖς ἡγαπή- 10
σαμεν τὸν Θεόν, ἀλλ' ὅτι αὐτὸς ἡγάπησεν ἡμᾶς καὶ ἀπέ-
στείλεν τὸν Υἱὸν αὐτοῦ ἱλασμὸν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν.
Ἀγαπητοί, εἰ οὕτως ὁ Θεὸς ἡγάπησεν ἡμᾶς, καὶ ἡμεῖς 11

23 πιστεύωμεν] -σωμεν ς WH(n.m.): -[σ]ωμεν A
Trm WHm ■ μὴ ὁμολογεῖ] λύει WHm Rm
κύριον Bm) ἐν σαρκὶ ἐληλυθότα ς Bm: Scr
WH(n.m.)

2 ἐληλυθότα] -θένα
Ἰησοῦν]+ Χριστὸν (vel
10 ἡγαπήσαμεν] -καμε

- 12 ὁφείλομεν ἀλλήλους ἀγαπᾶν. Θεὸν οὐδεὶς πώποτε
 τεθέαται· ἐὰν ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, ὁ Θεὸς ἐν ἡμῖν μένει,
 13 καὶ ἡ ἀγάπη αὐτοῦ τετελειωμένη ἐν ἡμῖν ἐστίν· ἐν
 τούτῳ γινώσκουμεν ὅτι ἐν αὐτῷ μένομεν καὶ αὐτὸς ἐν ἡμῖν,
 14 ὅτι ἐκ τοῦ Πνεύματος αὐτοῦ δέδωκεν ἡμῖν. Καὶ ἡμεῖς
 τεθεάμεθα καὶ μαρτυροῦμεν ὅτι ὁ Πατὴρ ἀπέσταλκεν τὸν
 15 Υἱὸν Σωτῆρα τοῦ κόσμου. ὃς ἂν ὁμολογήσῃ ὅτι Ἰη-
 σοῦς ἐστὶν ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ Θεὸς ἐν αὐτῷ μένει καὶ
 16 αὐτὸς ἐν τῷ Θεῷ. καὶ ἡμεῖς ἐγνώκαμεν καὶ πεπιστεύ-
 καμεν τὴν ἀγάπην ἣν ἔχει ὁ Θεὸς ἐν ἡμῖν. ὁ Θεὸς ἀγάπη
 ἐστίν, καὶ ὁ μένων ἐν τῇ ἀγάπῃ ἐν τῷ Θεῷ μένει, καὶ ὁ
 Θεὸς ἐν αὐτῷ μένει.
 17 Ἐν τούτῳ τετελείωται ἡ ἀγάπη μεθ' ἡμῶν, ἵνα παρρη-
 σίαν ἔχωμεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως, ὅτι καθὼς ἐκεῖνός
 18 ἐστὶν καὶ ἡμεῖς ἐσμέν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ. φόβος οὐκ
 ἔστιν ἐν τῇ ἀγάπῃ· ἀλλ' ἡ τελεία ἀγάπη ἔξω βάλλει τὸν
 φόβον, ὅτι ὁ φόβος κόλασιν ἔχει, ὁ δὲ φοβούμενος οὐ
 19 τετελείωται ἐν τῇ ἀγάπῃ. Ἡμεῖς ἀγαπῶμεν, ὅτι αὐτὸς
 20 πρῶτος ἠγάπησεν ἡμᾶς. ἐάν τις εἴπῃ ὅτι Ἀγαπῶ τὸν
 Θεόν, καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῇ, ψεύστης ἐστίν· ὁ γὰρ
 μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ὃν ἐώρακεν, τὸν Θεὸν ὃν
 21 οὐχ ἐώρακεν οὐ δύναται ἀγαπᾶν. καὶ ταύτην τὴν ἐν-
 τολὴν ἔχομεν ἀπ' αὐτοῦ, ἵνα ὁ ἀγαπῶν τὸν Θεὸν ἀγαπᾷ
 καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ.
 5 Πᾶς ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ Χριστὸς ἐκ τοῦ
 Θεοῦ γεγέννηται· καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν τὸν γεννήσαντα ἀγα-
 2 πᾷ καὶ τὸν γεγεννημένον ἐξ αὐτοῦ. ἐν τούτῳ γινώ-
 σκομεν ὅτι ἀγαπῶμεν τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ, ὅταν τὸν Θεὸν

12 ἐν ἡμῖν *sec.*] post ἐστὶν *ς* : ante τετελ. *Ln* 15 ἂν] ἐὰν *WH(n.a.)*
 Ἰησ.] + Χριστός *[WH]* 16 μένει *sec.*] *ς*^ο [*Ln*][*Tr*]^ο [*WH*] 17 ἔχωμεν]
 -ομεν *WH_a* 18 ἀλλ'] ἀλλὰ *TrWH_a* 19 ἀγαπῶμεν] *pr* οὖν *Ln* : +
 αὐτόν *ς Bm* : + τὸν θεόν *Bm* : *Scr* αὐτὸς] ὁ θεὸς *Ln* 20 ἐώρακεν
dis] ἐόρ. *WH_a* οὐ δ. ἀγαπᾶν.] πῶς δ. ἀγαπᾶν; *ς TrmBmRm* 1 καὶ
sec.] [*Ln*][*Tr*]

ἀγαπῶμεν καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ ποιῶμεν. αὕτη γάρ 3
ἐστὶν ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, ἵνα τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν·
καὶ αἱ ἐντολαὶ αὐτοῦ βαρεῖαι οὐκ εἰσὶν. ὅτι πᾶν τὸ 4
γεγεννημένον ἐκ τοῦ Θεοῦ νικᾷ τὸν κόσμον· καὶ αὕτη ἐστὶν
ἡ νίκη ἡ νικήσασα τὸν κόσμον, ἡ πίστις ἡμῶν. τίς 5
ἐστὶν ὁ νικῶν τὸν κόσμον εἰ μὴ ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς
ἐστὶν ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ; Οὗτός ἐστιν ὁ ἐλθὼν δι' ὕδατος 6
καὶ αἵματος, Ἰησοῦς Χριστός· οὐκ ἐν τῷ ὕδατι μόνον, ἀλλ'
ἐν τῷ ὕδατι καὶ ἐν τῷ αἵματι. καὶ τὸ Πνεῦμά ἐστιν τὸ μαρ-
τυροῦν, ὅτι τὸ Πνεῦμά ἐστιν ἡ ἀλήθεια. ὅτι τρεῖς εἰσὶν 7
οἱ μαρτυροῦντες, τὸ Πνεῦμα, καὶ τὸ ὕδωρ, καὶ τὸ αἷμα· 8
καὶ οἱ τρεῖς εἰς τὸ ἓν εἰσιν. Εἰ τὴν μαρτυρίαν τῶν ἀν- 9
θρώπων λαμβάνομεν, ἡ μαρτυρία τοῦ Θεοῦ μέζων ἐστίν·
ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ Θεοῦ, ὅτι μεμαρτύρηκεν
περὶ τοῦ Υἱοῦ αὐτοῦ. ■ πιστεύων εἰς τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ 10
ἔχει τὴν μαρτυρίαν ἐν αὐτῷ· ὁ μὴ πιστεύων τῷ Θεῷ ψεύ-
στην πεποίηκεν αὐτόν, ὅτι οὐ πεπίστευκεν εἰς τὴν μαρτυ-
ρίαν ἣν μεμαρτύρηκεν ὁ Θεὸς περὶ τοῦ Υἱοῦ αὐτοῦ.
καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία, ὅτι ζωὴν αἰώνιον ἔδωκεν ἡμῖν 11
ὁ Θεός, καὶ αὕτη ἡ ζωὴ ἐν τῷ Υἱῷ αὐτοῦ ἐστίν. ὁ ἔχων 12
τὸν Υἱὸν ἔχει τὴν ζωὴν· ὁ μὴ ἔχων τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ τὴν
ζωὴν οὐκ ἔχει.

Ταῦτα ἔγραψα ὑμῖν ἵνα εἰδῆτε ὅτι ζωὴν ἔχετε αἰώνιον, 13
τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ. καὶ 14
αὕτη ἐστὶν ἡ παρρησία ἣν ἔχομεν πρὸς αὐτόν, ὅτι ἐὰν τι
αἰτῶμεθα κατὰ τὸ θέλημα αὐτοῦ, ἀκούει ἡμῶν· καὶ ἐὰν 15

2 ποιῶμεν] τηρῶμεν ε ■ ἐστὶν] pr δὲ [Tr]R: + δὲ [WH] 6 Χρι-
στός] pr ὁ ε Lⁿ: E^r μόνον] μόνῳ WH^m ἀλλ'] ἀλλὰ Tr WH^a
ἐν tert.] ε° 7, 8 μαρτυροῦντες] + ἐν τῷ οὐρανῷ, ὁ Πατήρ, ὁ Λόγος, καὶ
τὸ Ἅγιον Πνεῦμα· καὶ οὗτοι οἱ τρεῖς ἓν εἰσι. (8) καὶ τρεῖς εἰσιν οἱ μαρτυ-
ροῦντες ἐν τῇ γῇ ε B^m: Scr 9 ὅτι μεμ.] ἦν μεμ. ε (n.m.) 10 τὴν
μαρτ. pr.] + τοῦ θεοῦ Lⁿ αὐτῷ] ἐαυτῷ ε Lⁿ: CScr: αὐτῷ WH (n.m.)
Θεῷ] υἱῷ Lⁿ 11 ἡμῖν] post ὁ θεὸς Tr m WH 13 ὑμῖν] + τοῖς πι-
στεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ ε τοῖς πιστεύουσιν] καὶ
ἵνα πιστεύητε ε: οἱ πιστεύοντες ε m Lⁿ 14 ὅτι ἐὰν τι] ὁ τι ἂν Lⁿ
ἡμῶν] ὑμῶν ε σφ 15 ἐὰν] ἂν Lⁿ

- οἶδαμεν ὅτι ἀκούει ἡμῶν ᾧ ἂν αἰτώμεθα, οἶδαμεν ὅτι ἔχο-
 16 μεν τὰ αἰτήματα ᾧ ᾗτήκαμεν ἀπ' αὐτοῦ. Ἐάν τις ἴδῃ
 τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἁμαρτάνοντα ἁμαρτίαν μὴ πρὸς θάνα-
 τον, αἰτήσῃ, καὶ δώσει αὐτῷ ζωὴν, τοῖς ἁμαρτάνουσιν μὴ
 πρὸς θάνατον. ἔστιν ἁμαρτία πρὸς θάνατον· οὐ περὶ ἐκεί-
 17 νης λέγω ἵνα ἐρωτήσῃ. πᾶσα ἀδικία ἁμαρτία ἐστίν·
 καὶ ἔστιν ἁμαρτία οὐ πρὸς θάνατον.
 18 Οἶδαμεν ὅτι πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ Θεοῦ οὐχ ἁμαρ-
 τάνει, ἀλλ' ὃ γεννηθεὶς ἐκ τοῦ Θεοῦ τηρεῖ αὐτόν, καὶ ὁ
 19 πονηρὸς οὐχ ἄπτεται αὐτοῦ. οἶδαμεν ὅτι ἐκ τοῦ Θεοῦ
 20 ἐσμέν, καὶ ὁ κόσμος ὅλος ἐν τῷ πονηρῷ κείται. οἶδα-
 μεν δὲ ὅτι ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἦκει, καὶ δέδωκεν ἡμῖν διά-
 νοιαν ἵνα γινώσκωμεν τὸν Ἀληθινόν, καὶ ἐσμεν ἐν τῷ Ἀλη-
 θινῷ, ἐν τῷ Υἱῷ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστῷ. οὗτός ἐστιν ὁ
 21 ἀληθινὸς Θεὸς καὶ ζωὴ αἰώνιος. τεκνία, φυλάξατε
 ἑαυτὰ ἀπὸ τῶν εἰδώλων.

ΙΩΑΝΝΟΥ Β.

- 1 Ὁ πρεσβύτερος ἐκλεκτῇ κυρίᾳ καὶ τοῖς τέκνοις αὐτῆς,
 οὓς ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ἀληθείᾳ, καὶ οὐκ ἐγὼ μόνος ἀλλὰ καὶ
 2 πάντες οἱ ἐγνωκότες τὴν ἀλήθειαν, διὰ τὴν ἀλήθειαν
 τὴν μένουσαν ἐν ἡμῖν, καὶ μεθ' ἡμῶν ἔσται εἰς τὸν αἰῶνα·
 3 ἔσται μεθ' ἡμῶν χάρις ἔλεος εἰρήνη παρὰ Θεοῦ Πατρός, καὶ
 παρὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Υἱοῦ τοῦ Πατρός, ἐν ἀληθείᾳ
 καὶ ἀγάπῃ.

δ ἂν] δ ἑὰν TiBWH(n.a.) ἀπ'] παρ' sA 16 ἴδῃ] εἰδῇ Lⁿ
 ἁμαρτάνουσιν] -σι WH_a 18 ἀλλ'] ἀλλὰ TrWH_a αὐτόν] ἑαν. s
 LnBm: Scr 20 οἶδ. δὲ] καὶ οἶδ. Lⁿ γινώσκωμεν] -ωμεν sLn: Scr
 ζωῇ] pr ἡ s 21 ἑαυτὰ] -τοὺς s(a.m.)ABm εἰδώλων.] + ἀμήν. s:
 + Ἰωαν(ν)ου A. TrA

ΙΩΑΝΝΟΥ Β.] ἐπιστολὴ Ἰωάννου δευτέρα s: Ἰωαννου επι-
 στολη B. Tr 1 ἐκλεκτῇ] Ἐκλ. s WHm: JElz κυρίᾳ] Κυρ. Lⁿ
 TiBWHm 3 ἡμῶν] ὑμῶν CJElzLⁿ Ἰησοῦ] pr Κυρίου s: Scr

Ἐχάρην λίαν ὅτι εὗρηκα ἐκ τῶν τέκνων σου περιπατοῦν- 4
τας ἐν ἀληθείᾳ, καθὼς ἐντολὴν ἐλάβομεν παρὰ τοῦ Πα- 5
τρός. καὶ νῦν ἐρωτῶ σε, κυρία, οὐχ ὥς ἐντολὴν καινὴν 5
γράφων σοι, ἀλλὰ ἣν εἶχαμεν ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἀγαπῶμεν 6
ἀλλήλους. καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἀγάπη, ἵνα περιπατῶμεν 6
κατὰ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ. αὕτη ἡ ἐντολή ἐστίν, καθὼς 7
ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἐν αὐτῇ περιπατῆτε. Ὅτι 7
πολλοὶ πλάνοι ἐξῆλθον εἰς τὸν κόσμον, οἱ μὴ ὁμολογοῦν- 8
τες Ἰησοῦν Χριστὸν ἐρχόμενον ἐν σαρκί. οὗτός ἐστιν ὁ 8
πλάνος καὶ ὁ ἀντίχριστος. βλέπετε ἑαυτούς, ἵνα μὴ 8
ἀπολέσγητε ἀ εἰργάσασθε, ἀλλὰ μισθὸν πλήρη ἀπολάβητε. 9
πᾶς ὁ προάγων καὶ μὴ μένων ἐν τῇ διδαχῇ τοῦ Χριστοῦ 9
Θεὸν οὐκ ἔχει· ὁ μένων ἐν τῇ διδαχῇ, οὗτος καὶ τὸν Πατέρα 10
καὶ τὸν Υἱὸν ἔχει. εἴ τις ἔρχεται πρὸς ὑμᾶς καὶ ταύτην 10
τὴν διδαχὴν οὐ φέρει, μὴ λαμβάνετε αὐτὸν εἰς οἰκίαν, 11
καὶ χαίρειν αὐτῷ μὴ λέγετε· ὁ λέγων γὰρ αὐτῷ χαί- 11
ρειν κοινωνεῖ τοῖς ἔργοις αὐτοῦ τοῖς πονηροῖς.

Πολλὰ ἔχων ὑμῖν γράφειν οὐκ ἐβουλήθην διὰ χάρτου 12
καὶ μέλανος· ἀλλὰ ἐλπίζω γενέσθαι πρὸς ὑμᾶς καὶ στόμα 12
πρὸς στόμα λαλήσαι, ἵνα ἡ χαρὰ ὑμῶν πεπληρωμένη ᾖ.
ἀσπάζεται σε τὰ τέκνα τῆς ἀδελφῆς σου τῆς ἐκλεκτῆς. 13

5 κυρία] Κυρ. LnTiB γράφων] γράφω 5: 5mElzScr καινήν] post
γράφων σοι 5 AWH εἶχαμεν] -ομεν 5 LnAWH_a 6 ἡ ἐντολή] post
ἐστίν 5 καθὼς] pr ἵνα TiB 7 ἐξῆλθον] -αν LnTrTi σφWH(n.a.):
εἰσῆλθον 5 8 ἀπολέσγητε...ἀπολάβητε] -ομεν bis 5 (n.m.) εἰργά-
σασθε] εἰργασάμεθα 5 (n.m.) TrmAR(n.m.): ἡργασάμεθα WH 9 προά-
γων] παραβαίνων 5 Bm διδαχῇ sec.] + τοῦ Χριστοῦ 5 11 γὰρ] ante λέγ. 5
12 ἐβουλήθην] ἡβ. 5: CEr ἀλλὰ ἐλπ.] ἐλπ. γὰρ Ln
γενέσθαι] ἐλθεῖν 5 (n.m.) ὑμῶν] ἡμῶν 5 (n.m.) TiBWHm: Scr ᾗ] ante πεπλ. 5 TrA
13 ἐκλεκτῆς.] Ἑκλ. 5: JElz: + ἀμύν. 5: + Iω αν-
(ν)ου B. TrA

ΙΩΑΝΝΟΥ Γ.

- 1 Ὁ πρεσβύτερος Γαίῳ τῷ ἀγαπητῷ, ὃν ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ἀληθείᾳ.
- 2 Ἀγαπητέ, περὶ πάντων εὐχομαί σε εὐδοῦσθαι καὶ
- 3 ὑγιαίνειν, καθὼς εὐδοοῦταί σου ἡ ψυχὴ. ἐχάρην γὰρ
- 4 θείᾳ, καθὼς σὺ ἐν ἀληθείᾳ περιπατεῖς. μειζοτέραν τούτων οὐκ ἔχω χαράν, ἵνα ἀκούω τὰ ἐμὰ τέκνα ἐν τῇ ἀληθείᾳ περιπατοῦντα.
- 5 Ἀγαπητέ, πιστὸν ποιεῖς ὃ ἐὰν ἐργάσῃ εἰς τοὺς ἀδελφούς
- 6 καὶ τοῦτο ξένους, οἱ ἐμαρτύρησάν σου τῇ ἀγάπῃ ἐνώπιον ἐκκλησίας· οὓς καλῶς ποιήσεις προπέμψας ἀξίως τοῦ
- 7 Θεοῦ· ὑπὲρ γὰρ τοῦ ὀνόματος ἐξῆλθαν μηδὲν λαμβάνοντες ἀπὸ τῶν ἐθνικῶν. ἡμεῖς οὖν ὀφείλομεν ὑπολαμβάνειν τοὺς τοιοῦτους, ἵνα συνεργοὶ γινώμεθα τῇ ἀληθείᾳ.
- 9 Ἐγραψά τι τῇ ἐκκλησίᾳ· ἀλλ' ὃ φιλοπρωτεύων αὐτῶν
- 10 Διοτρέφης οὐκ ἐπιδέχεται ἡμᾶς. διὰ τοῦτο, ἐὰν ἔλθω, ὑπομνήσω αὐτοῦ τὰ ἔργα ἃ ποιεῖ λόγοις πονηροῖς φλυαρῶν ἡμᾶς· καὶ μὴ ἀρκούμενος ἐπὶ τούτοις οὔτε αὐτὸς ἐπιδέχεται τοὺς ἀδελφούς καὶ τοὺς βουλομένους κωλύει καὶ
- 11 ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἐκβάλλει. Ἀγαπητέ, μὴ μιμοῦ τὸ κακὸν ἀλλὰ τὸ ἀγαθόν. ὁ ἀγαθοποιῶν ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστίν·
- 12 ὁ κακοποιῶν οὐχ ἑώρακεν τὸν Θεόν. Δημητρίῳ μεμαρτύρηται ὑπὸ πάντων καὶ ὑπ' αὐτῆς τῆς ἀληθείας· καὶ ἡμεῖς δὲ μαρτυροῦμεν, καὶ οἶδας ὅτι ἡ μαρτυρία ἡμῶν ἀληθὴς ἐστίν.

ΙΩΑΝΝΟΥ Γ.] ἐπιστολὴ Ἰωάννου τρίτη 5: Ιωαννου επι-
στολὴ Γ. Tr 3 γάρ] [Tr]Ti[B] 4 χαράν] χάριν WH(n.m.)Rm
τῇ] 5[B] 5 ἐργάσῃ] -άζη Lⁿ τοῦτο] εἰς τοὺς 5 7 ὀνόματος]
+ αὐτοῦ 5m]Elz ἐξῆλθαν] -ον 5 A ἐθνικῶν] ἐθνῶν 5(n.m.)
8 ὑπολαμβάνειν] ἀπολαμβ. 5 9 τι] 5(n.m.) Διοτρέφης] -τρεφῆς
5 TrTiB 10 ἐκ] Ti[B] 11 ὁ κακοπ.] ὁ δὲ κακοπ. 5: C
ἑώρακεν] ἐόρ. WH_a 12 ὑπ'] ὑπὸ TiB WH(n.a.) οἶδας] οἶδατε 5(n.m.)

Πολλὰ εἶχον γράψαι σοι, ἀλλ' οὐ θέλω διὰ μέλανος καὶ 13
καλάμου σοι γράφειν· ἐλπίζω δὲ εὐθέως σε ἰδεῖν, καὶ 14
στόμα πρὸς στόμα λαλήσομεν. εἰρήνη σοι. ἀσπάζον- 15
ταί σε οἱ φίλοι. ἀσπάζου τοὺς φίλους κατ' ὄνομα.

ΙΟΥΔΑ.

Ἰούδας Ἰησοῦ Χριστοῦ δοῦλος ἀδελφὸς ■ Ἰακώβου 1
τοῖς ἐν Θεῷ Πατρὶ ἡγαπημένοις καὶ Ἰησοῦ Χριστῷ τετη-
ρημένοις κλητοῖς· ἔλεος ὑμῖν καὶ εἰρήνη καὶ ἀγάπη 2
πληθυνθείη.

Ἀγαπητοί, πᾶσαν σπουδὴν ποιούμενος γράφειν ὑμῖν 3
περὶ τῆς κοινῆς ἡμῶν σωτηρίας ἀνάγκην ἔσχον γράψαι
ὑμῖν παρακαλῶν ἐπαγωνίζεσθαι τῇ ᾧπαξ παραδοθείσῃ
τοῖς ἀγίοις πίστει. παρeisέδυσαν γάρ τινες ἄνθρωποι, 4
οἱ πάλαι προγεγραμμένοι εἰς τοῦτο τὸ κρίμα, ἀσεβεῖς, τὴν
τοῦ Θεοῦ ἡμῶν χάριτα μετατιθέντες εἰς ἀσέλγειαν, καὶ
τὸν μόνον Δεσπότην καὶ Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν
ἀρνούνται.

Ὑπομνήσαι δὲ ὑμᾶς βούλομαι, εἰδότας ᾧπαξ πάντα, ὅτι 5
Κύριος λαὸν ἐκ γῆς Αἰγύπτου σώσας, τὸ δεῦτερον τοὺς
μὴ πιστεῦσαντας ἀπώλεσεν. ἀγγέλους τε τοὺς μὴ τη- 6
ρήσαντας τὴν ἑαυτῶν ἀρχὴν ἀλλὰ ἀπολιπόντας τὸ ἴδιον
οἰκητήριον εἰς κρίσιν μεγάλης ἡμέρας δεσμοῖς αἰδίοις ὑπὸ
ζόφον τετήρηκεν. ὥς Σόδομα καὶ Γόμορρα καὶ αἱ περὶ 7
αὐτὰς πόλεις, τὸν ὅμοιον τρόπον τούτοις ἐκπορνεύσασαι

13 γράψαι σοι] γράφειν ε ἄλλ'] ἀλλὰ WH_a γράφειν] γράψαι ε :
ante σοι Lⁿ 14 σε] post ἰδεῖν ε 15 ὄνομα.] + Ἰωαν(ν)ου Γ. TrA
ΙΟΥΔΑ] ἐπι στολὴ τοῦ Ἰούδα καθολικὴ ε : Ἰουδα ἐπιστολὴ
Lⁿ Tr 1 ἡγαπημένοις] ἡγιασμένοις s(a.m.) Bm 3 ἡμῶν] s'(n.m.)
4 χάριτα] χάριν ε δεσπότην] + Θεὸν ε Bm : Scr 5 δὲ] οὖν Lⁿ
εἰδότας] + ὑμᾶς ε πάντα] τοῦτο s(a.m.) Κύριος] Ἰησοῦς sm Lⁿ Tr
ABm WHm Rm : Scr : pr ὁ ε Lⁿ 7 τρόπον] post τούτοις ε

- καὶ ἀπελθούσαι ὀπίσω σαρκὸς ἐτέρας, πρόκεινται δείγμα
 8 πυρὸς αἰωνίου δίκην ὑπέχουσαι. Ὅμοίως μέντοι καὶ
 οὗτοι ἐνυπνιαζόμενοι σάρκα μὲν μαίνουσιν, κυριότητα δὲ
 9 ἀθετοῦσιν, δόξας δὲ βλασφημοῦσιν. ὁ δὲ Μιχαὴλ ὁ
 ἀρχάγγελος, ὅτε τῷ διαβόλῳ διακρινόμενος διελέγετο περὶ
 τοῦ Μωυσέως σώματος, οὐκ ἐτόλμησεν κρίσιν ἐπενεγκεῖν
 βλασφημίας, ἀλλὰ εἶπεν, Ἐπιτιμήσαι σοι Κύριος.
 10 Οὗτοι δὲ ὅσα μὲν οὐκ οἶδασιν βλασφημοῦσιν· ὅσα δὲ φυ-
 σικῶς ὡς τὰ ἄλογα ζῶα ἐπίστανται, ἐν τούτοις φθείρονται.
 11 οὐαὶ αὐτοῖς· ὅτι τῇ ὁδῷ τοῦ Κάϊν ἐπορεύθησαν, καὶ τῇ
 πλάνῃ τοῦ Βαλαὰμ μισθοῦ ἐξεχύθησαν, καὶ τῇ ἀντιλογία
 τοῦ Κορὲ ἀπώλοντο.
 12 Οὗτοί εἰσιν οἱ ἐν ταῖς ἀγάπαις ὑμῶν σπιλάδες συνευ-
 χούμενοι, ἀφόβως ἑαυτοὺς ποιμαίνοντες· νεφέλαι ἀνυδροὶ
 ὑπὸ ἀνέμων παραφερόμεναι· δένδρα φθινοπωρινὰ ἄκαρπα
 13 δις ἀποθανόντα ἐκριζωθέντα· κύματα ἄγρια θαλάσσης
 ἐπαφρίζοντα τὰς ἑαυτῶν αἰσχύνας· ἀστέρες πλανῆται, οἷς ὁ
 14 ζόφος τοῦ σκοτίους εἰς αἰῶνα τετῆρηται. Ἐπροφήτευσ-
 σεν δὲ καὶ τούτοις ἑβδομος ἀπὸ Ἀδὰμ Ἐνῶχ λέγων, Ἴδού
 15 ἦλθεν Κύριος ἐν ἀγίαις μυριάσιν αὐτοῦ, ποιῆσαι κρί-
 σιν κατὰ πάντων, καὶ ἐλέγξαι πάντας τοὺς ἀσεβεῖς περὶ
 πάντων τῶν ἔργων ἀσεβείας αὐτῶν ὧν ἠσέβησαν, καὶ περὶ
 πάντων τῶν σκληρῶν ὧν ἐλάλησαν κατ' αὐτοῦ ἁμαρτωλοὶ
 16 ἀσεβεῖς. Οὗτοί εἰσιν γογγυσταί, μεμψίμοιροι, κατὰ τὰς
 ἐπιθυμίας αὐτῶν πορευόμενοι (καὶ τὸ στόμα αὐτῶν λαλεῖ
 ὑπέρογκα), θαυμάζοντες πρόσωπα ὠφελείας χάριν.
 17 Ὑμεῖς δέ, ἀγαπητοί, μνήσθητε τῶν ῥημάτων τῶν προει-

9 ὁ δὲ... ὅτε] ὅτε... τότε Ln ἀλλὰ] ἀλλ' ὡς: Scr 11 Κάϊν] Καὶν WH
 12 οἱ] ὡς ἀγάπαις] ἀπάταις Bm , ἀφόβως] ἀφ., LnTiAB
 παραφερόμεναι] περιφερ. ὡς: Csm 13 πλανῆται] πλάνητες WHm
 ὁ ζόφος τοῦ] — ὁ et — τοῦ WHm αἰῶνα] pr τὸν ὡς: CEr 14 ἐπρο-
 φήτευσεν] προεφῆτ. ὡς LnA Ἐνῶχ] Ἐν. WH ἀγίαις] post μυρ. ὡς:
 CEr 15 ἐλέγξαι] ἐξελέγξαι ὡς: C ἀσεβεῖς ῥή.] + αὐτῶν ὡς Ti σφ B
 ἀσεβείας] ὡς m[Tr] σκληρῶν] + λόγων Ti[B] 16 εἰσιν] -σι ὡς Ln
 ὠφελείας] -λίαις WH 17 ῥήμ. τῶν προειρ.] προειρ. ῥήμ. Ln

ρημένων ὑπὸ τῶν ἀποστόλων τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ, ὅτι ἔλεγον ὑμῖν, Ἐπ' ἐσχάτου χρόνου ἔσον- 18
ται ἐμπαῖκται κατὰ τὰς ἑαυτῶν ἐπιθυμίας πορευόμενοι
τῶν ἀσεβειῶν. οὗτοί εἰσιν οἱ ἀποδιορίζοντες, ψυχικοί, 19
πνεῦμα μὴ ἔχοντες. Ὑμεῖς δέ, ἀγαπητοί, ἐποικοδομοῦν- 20
τες ἑαυτοὺς τῇ ἀγιωτάτῃ ὑμῶν πίστει, ἐν Πνεύματι Ἀγίῳ
προσευχόμενοι, ἑαυτοὺς ἐν ἀγάπῃ Θεοῦ τηρήσατε, 21
προσδεχόμενοι τὸ ἔλεος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ
εἰς ζωὴν αἰώνιον. καὶ οὓς μὲν ἐλέγχετε διακρινομένους, 22
οὓς δὲ σώζετε ἐκ πυρὸς ἀρπάζοντες, οὓς δὲ ἐλεᾶτε ἐν 23
φόβῳ, μισοῦντες καὶ τὸν ἀπὸ τῆς σαρκὸς ἐσπιλωμένον
χιτῶνα.

Τῷ δὲ δυναμένῳ φυλάξαι ὑμᾶς ἀπταιστους καὶ στήσαι 24
κατενώπιον τῆς δόξης αὐτοῦ ἀμώμους ἐν ἀγαλλιάσει,
μόνῳ Θεῷ Σωτῆρι ἡμῶν, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου 25
ἡμῶν, δόξα, μεγαλωσύνη, κράτος καὶ ἐξουσία πρὸ παντὸς
τοῦ αἰῶνος καὶ νῦν καὶ εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας· ἀμήν.

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΙΩΑΝΝΟΥ.

Ἀποκάλυψις Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἣν ἔδωκεν αὐτῷ ὁ Θεός, 1
δεῖξαι τοῖς δούλοις αὐτοῦ ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει· καὶ
ἐσήμανεν ἀποστείλας διὰ τοῦ ἀγγέλου αὐτοῦ τῷ δούλῳ
αὐτοῦ Ἰωάννῃ, ὃς ἐμαρτύρησεν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ 2

18 ἔλεγον ὑμ.] + ὅτι ε[Tr]A[B] ἐπ' ἐσχάτου χρόνου] ἐν ἐσχάτῳ χρόνῳ
ε[Tr]A[B] 19 ἀποδιορίζ.] + ἑαυτοὺς
ε[Tr]A[B] 20 ἐποικ. ἑαν.] post τῇ ἀγ. ὑμ. π. ε 22 ἐλέγχετε]
ἐλεεῖτε ε[Tr]A[B] : ἐλεᾶτε TrmBmWHR at Rm? διακρινομένους] -όμενοι
ε[Tr]A[B] 23 , οὓς δὲ *φρι.*] WH^o ἐν φόβῳ] ante σώζετε ε[Tr]A[B]
πυρὸς] pr τοῦ ε : Εἰ οὓς δὲ ἐλεᾶτε ἐν φόβῳ] ε[Tr]A[B] (sed ἐλεεῖτε)
24 ὑμᾶς] αὐτοὺς ε : ε[Tr]A[B] 25 μόνῳ] + σοφῷ ε[Tr]A[B] διὰ Ἰ.
Χρ. τοῦ Κυ. ἡμ.] ε[Tr]A[B] δόξα] + καὶ ε πρὸ παντὸς τοῦ αἰῶνος]
ε[Tr]A[B] (at — τοῦ) ἀμήν.] + Ἰουδα. TrA
ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΙΩΑΝΝΟΥ] + τοῦ Θεολόγου ε 1 ὁ Θεός, ... αὐ-
τοῦ] ὁ Θεός... αὐτοῦ, WHR(n.m.) Ἰωάννῃ] -νει WH(n.a.)

- 3 τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅσα εἶδεν. μακάριος ὁ ἀναγινώσκων καὶ οἱ ἀκούοντες τοὺς λόγους τῆς προφητείας καὶ τηροῦντες τὰ ἐν αὐτῇ γεγραμμένα· ὁ γὰρ καιρὸς ἐγγύς.
- 4 Ἰωάννης ταῖς ἑπτὰ ἐκκλησίαις ταῖς ἐν τῇ Ἀσίᾳ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ τοῦ ὄντος καὶ τοῦ ᾔοντος καὶ τοῦ ἐρχομένου· καὶ ἀπὸ τῶν ἑπτὰ Πνευμάτων τῶν ἐνώπιον τοῦ θρόνου αὐτοῦ.
- 5 καὶ ἀπὸ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ μάρτυς ὁ πιστός, ὁ πρωτότοκος τῶν νεκρῶν καὶ ὁ ἄρχων τῶν βασιλείων τῆς γῆς. Τῷ ἀγαπῶντι ἡμᾶς, καὶ λύσαντι ἡμᾶς ἐκ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ· καὶ ἐποίησεν ἡμᾶς βασιλείαν, ἱερεῖς τῷ Θεῷ καὶ Πατρὶ αὐτοῦ· αὐτῷ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας [τῶν αἰώνων]· ἀμήν. Ἴδου ἔρχεται μετὰ τῶν νεφελῶν, καὶ ὄψεται αὐτὸν πᾶς ὀφθαλμὸς καὶ οὔτινες αὐτὸν ἐξεκέντησαν, καὶ κόψονται ἐπ' αὐτὸν πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς. ναί, ἀμήν. Ἐγὼ εἰμι τὸ Ἀλφά καὶ τὸ Ω, λέγει Κύριος ὁ Θεός, ὁ ὢν καὶ ὁ ᾔων καὶ ὁ ἐρχόμενος, ὁ Παντοκράτωρ.
- 9 Ἐγὼ Ἰωάννης, ὁ ἀδελφὸς ὑμῶν καὶ συνκοινωνὸς ἐν τῇ θλίψει καὶ βασιλείᾳ καὶ ὑπομονῇ ἐν Ἰησοῦ, ἐγενόμην ἐν τῇ νήσῳ τῇ καλουμένῃ Πάτμῳ διὰ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ
- 10 καὶ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ. ἐγενόμην ἐν Πνεύματι ἐν τῇ κυριακῇ ἡμέρᾳ, καὶ ἤκουσα ὀπίσω μου φωνὴν μεγάλην ὡς σάλπιγγος λεγούσης, Ὁ βλέπεις γράψον εἰς βιβλίον καὶ πέμψον ταῖς ἑπτὰ ἐκκλησίαις, εἰς Ἐφεσον καὶ

■ ὅσα]+τε ε: Csm εἶδεν] ἶδεν Ti ■ τοὺς λόγους] τὸν λόγον Ti B
 4 ἀπὸ πρῶ.] + τοῦ ε: C ἀ] τῶν Tr(n.m.) WH^m WH^m: + ἐστιν ε 5 πρω-
 τότοκος]+ἐκ ε ἀγαπῶντι] ἀγαπήσαντι ε(n.m.) λύσαντι] λούσαντι
 εBmRm: λ[ο]ύς. A ἐκ] ἀπὸ εBm ἡμῶν] [A][WH] ■ ἡμᾶς]
 ἡμῶν Ln: ὑμῖν Tr(n.m.) Bm WH^m βασιλείαν] βασιλεῖς καὶ εBm: C
 τῶν αἰώνων] ins ε LnTrTiB: A^aWH^aR^a ■ Ἀλφά] A ε Ὡ
 Ω ε TrTiB: + , ἀρχὴ καὶ τέλος, ε: C Κύριος] pr ὁ ε: C: Κύριος,
 WHR^a ὁ Θεός] ε^a: C Θ ἀδελφὸς] pr καὶ ε: Csm συν-
 κοινωνὸς] συγκ. ε LnTrA βασιλείᾳ] pr ἐν τῇ ε ἐν Ἰησοῦ] —
 ἐν ε: C: + Χριστοῦ ε τὴν μαρτ.] pr διὰ ε Ti[A]B Ἰησ.] + Χρι-
 στοῦ ε 10 ὀπίσω μ.] ὀπισθέν μ. post φω. μεγ. WH^m 11 λεγού-
 σης.] + Ἐγὼ εἰμι τὸ Α καὶ τὸ Ω, ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος· καὶ ε
 ἐπτὰ] ε^a: Csm ἐκκλησίαις]+ταῖς ἐν Ἀσίᾳ ε: C

εἰς Σμύρναν καὶ εἰς Πέργαμον καὶ εἰς Θυάτειρα καὶ εἰς
Σάρδεις καὶ εἰς Φιλαδέλφειαν καὶ εἰς Λαοδίκειαν. Καὶ 12
ἐπέστρεψα βλέπειν τὴν φωνὴν ἣτις ἐλάλει μετ' ἐμοῦ.
καὶ ἐπιστρέψας εἶδον ἑπτὰ λυχνίας χρυσᾶς, καὶ ἐν 13
μέσῳ τῶν λυχνιῶν ὅμοιον νύφ' ἀνθρώπου, ἐνδεδυμένον πο-
δήρη καὶ περιεζωσμένον πρὸς τοῖς μαστοῖς ζώνην χρυσᾶν.
ἡ δὲ κεφαλὴ αὐτοῦ καὶ αἱ τρίχες λευκαὶ ὡς ἔριον λευκόν, 14
ὡς χιών· καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ὡς φλόξ πυρός· καὶ 15
οἱ πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκολιβάνῳ, ὡς ἐν καμίνῳ πεπυρω-
μένης· καὶ ἡ φωνὴ αὐτοῦ ὡς φωνὴ ὑδάτων πολλῶν.
καὶ ἔχων ἐν τῇ δεξιᾷ χειρὶ αὐτοῦ ἀστέρας ἑπτὰ· καὶ ἐκ 16
τοῦ στόματος αὐτοῦ ῥομφαία δίστομος ὁξεία ἐκπορευομένη·
καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος φαίνει ἐν τῇ δυνάμει αὐτοῦ.
Καὶ ὅτε εἶδον αὐτόν, ἔπεσα πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ ὡς νε- 17
κρός· καὶ ἔθηκεν τὴν δεξιὰν αὐτοῦ ἐπ' ἐμὲ λέγων, Μὴ φο-
βοῦ· ἐγώ εἰμι ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, καὶ ὁ ζῶν· καὶ 18
ἐγενόμην νεκρός, καὶ ἰδοὺ ζῶν εἰμὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν
αἰώνων· καὶ ἔχω τὰς κλείς τοῦ θανάτου καὶ τοῦ ᾄδου.
γράψον οὖν ᾧ εἶδες καὶ ᾧ εἰσιν καὶ ᾧ μέλλει γίνεσθαι μετὰ 19
ταῦτα· τὸ μυστήριον τῶν ἑπτὰ ἀστέρων οὓς εἶδες ἐπὶ 20
τῆς δεξιᾶς μου, καὶ τὰς ἑπτὰ λυχνίας τὰς χρυσᾶς· οἱ ἑπτὰ
ἀστέρες ἄγγελοι τῶν ἑπτὰ ἐκκλησιῶν εἰσὶν, καὶ αἱ λυχναί
αἱ ἑπτὰ ἑπτὰ ἐκκλησίαι εἰσὶν.

Τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Ἐφέσῳ ἐκκλησίας γράψον, Τάδε 2

Σμύρναν] Ζμ. TiWH^a Θυάτειρα] -ραν LnAWH^a Φιλαδέλφειαν]
-δελφίαν TiBWH Λαοδίκειαν] -δικίαν TiBWH 12 ἐλάλει] -ησε
ς: Csm 13 λυχνιῶν] pr ἑπτὰ ς[Tr][A] νύφ' νύδν TiB(n.m.)
WH(n.m.) μαστοῖς] μαζοῖς LnWH^a: μασθοῖς TiB χρυσᾶν] -σὴν ς
14 ὡς ρζ.] ὡσεὶ ς 15 πεπυρωμένης] -νοι ς ABmWHm: -νφ TrmTiB(n.m.)
16 χειρὶ] post αὐτοῦ ς: C 17 ἔθηκεν] ἐπέθηκε ς δεξ. αὐτοῦ]+
χεῖρα ς λέγων]+μοι ς: C 18 αἰώνων,]+ἀμήν· ς θανάτου
...ᾄδου] ᾄδ...θαν. ς: C 19 οὖν] ς': Csm γίνεσθαι] γενέσθαι Ti
AB 20 οὓς] ὧν ς ἐπὶ τῆς δεξιᾶς] ἐν τῇ δεξιᾷ Ln λυχναί
αἱ ἐ.] ἐ. λυχ. ς: +ἀς εἶδες ς 1 τῆς] τῷ LnTr(n.m.)WHR ἐν Ἐφέ-
σῳ] Ἐφεσίνης ς(n.m.)

- λέγει ὁ κρατῶν τοὺς ἑπτὰ ἀστέρας ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, ὁ περιπατῶν ἐν μέσῳ τῶν ἑπτὰ λυχνιῶν τῶν χρυσέων·
- 2 Οἶδα τὰ ἔργα σου, καὶ τὸν κόπον καὶ τὴν ὑπομονὴν σου, καὶ ὅτι οὐ δύνῃ βαστάσαι κακοὺς, καὶ ἐπείρασας τοὺς λέγοντας ἑαυτοὺς ἀποστόλους. καὶ οὐκ εἰσίν, καὶ εὗρες
- 3 αὐτοὺς ψευδεῖς, καὶ ὑπομονὴν ἔχεις καὶ ἐβάστασας διὰ
- 4 τὸ ὄνομά μου, καὶ οὐ κεκοπίακες. Ἀλλὰ ἔχω κατὰ σοῦ
- 5 ὅτι τὴν ἀγάπην σου τὴν πρώτην ἀφῆκες. μνημόνευε οὖν πόθεν πέπτωκας, καὶ μετανόησον καὶ τὰ πρῶτα ἔργα ποιήσον· εἰ δὲ μή, ἔρχομαί σοι, καὶ κινήσω τὴν λυχνίαν
- 6 σου ἐκ τοῦ τόπου αὐτῆς, ἔαν μὴ μετανοήσῃς. ἀλλὰ τοῦτο ἔχεις, ὅτι μισεῖς τὰ ἔργα τῶν Νικολαϊτῶν, ἃ καὶ γὼ
- 7 μισῶ. Ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ Πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις. τῷ νικῶντι δώσω αὐτῷ φαγεῖν ἐκ τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς, ὃ ἐστὶν ἐν τῷ παραδείσῳ τοῦ Θεοῦ.
- 8 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Σμύρνῃ ἐκκλησίας γράψον, Τάδε λέγει ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, ὃς ἐγένετο νεκρὸς καὶ ἔζησεν·
- 9 Οἶδά σου τὴν θλίψιν καὶ τὴν πτωχείαν (ἀλλὰ πλούσιος εἶ), καὶ τὴν βλασφημίαν ἐκ τῶν λεγόντων Ἰουδαίους εἶναι ἑαυτοὺς, καὶ οὐκ εἰσίν, ἀλλὰ συναγωγὴ τοῦ Σατανᾶ.
- 10 Μὴ φοβοῦ ἃ μέλλεις πάσχειν· ἰδοὺ μέλλει βάλλειν ὁ διάβολος ἐξ ὑμῶν εἰς φυλακὴν ἵνα πειρασθῇτε, καὶ ἔξετε θλίψιν ἡμερῶν δέκα. γίνου πιστὸς ἄχρι θανάτου, καὶ δώσω

χρυσέων] -σὼν ε TiBWH(n.a.) 2 κόπον] + σου ε : C ἐπείρασας]
-άσω ε : C λέγοντας ἑαν.] φάσκοντας εἶναι ε : Csm 3 ὑπομ. ἔχ.
καὶ ἐβάστ.] ἐβάστ. καὶ ὑπομ. ἔχ. καὶ ε(n.m.) καὶ οὐ κεκοπίακες] κεκο-
πίακας (et sic WHa) καὶ οὐ κέκμηκας ε : καὶ οὐκ ἐκοπίασας smB(n.m.) : κ.
οὐκ ἐκοπίασες C 4 ἀλλὰ] ἀλλ' ε LnA : Csm ἀφῆκες] -κας ε LnA
BWHa 5 πέπτωκας] -κες TiBWH(n.a.) : ἐκπέπτ. ε σοι] + τάχει ε :
+ ταχύ CEIzBm 7 ἐκκλησίαις] pr ἐπὶ τὰ Ln νικῶντι] -οῦντι Ln
WHa τῷ παραδείσῳ] μέσῳ τοῦ παραδείσου ε(n.m.) Θεοῦ] + μου [A]
WHm 8 τῆς] τῷ Ln WHR ἐν Σμύρνῃ] ἐν Ζμ. TiBWHa : Σμυρναίων
post ἐκκλ. ε : C 9 τὴν θλίψ.] pr τὰ ἔργα καὶ εBm πτωχείαν] -χίαν
WHa ἀλλὰ πλ.] πλ. δὲ ε : C ἐκ] ε° 10 μὴ] μὴδὲν ε TiB(n.m.)
WHm ἰδοὺ] + δὴ [A] βάλλειν] βαλεῖν ε Tiσφ ὁ διάβ.] post ἐξ
ὑμ. ε : C ἔξετε] ἐχῃτε Ln WH(n.m.) Rm : ἔχετε WHm

σοι τὸν στέφανον τῆς ζωῆς. Ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί 11
τὸ Πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις. ὁ νικῶν οὐ μὴ ἀδικηθῇ
τοῦ θανάτου τοῦ δευτέρου.

Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Περγάμῳ ἐκκλησίας γράψον, 12
Τάδε λέγει ὁ ἔχων τὴν ῥομφαίαν τὴν δίστομον τὴν ὀξεῖαν·
Οἶδα ποῦ κατοικεῖς, ὅπου ὁ θρόνος τοῦ Σατανᾶ· καὶ 13
κρατεῖς τὸ ὄνομά μου, καὶ οὐκ ἤρνησω τὴν πίστιν μου
καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις Ἀντίπας ὁ μάρτυς μου, ὁ πιστός μου,
ὃς ἀπεκτάνθη παρ' ὑμῖν, ὅπου ὁ Σατανᾶς κατοικεῖ.
'Αλλ' ἔχω κατὰ σοῦ ὀλίγα, ὅτι ἔχεις ἐκεῖ κρατοῦντας τὴν 14
διδαχὴν Βαλαάμ, ὃς ἐδίδασκεν τῷ Βαλὰκ βαλεῖν σκάν-
δαλον ἐνώπιον τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, φαγεῖν εἰδωλόθυτα καὶ
πορνεῦσαι. οὕτως ἔχεις καὶ σὺ κρατοῦντας τὴν διδαχὴν 15
Νικολαϊτῶν ὁμοίως. μετανόησον οὖν· εἰ δὲ μή, ἔρχο- 16
μαί σοι ταχύ, καὶ πολεμήσω μετ' αὐτῶν ἐν τῇ ῥομφαίᾳ
τοῦ στόματός μου. Ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ Πνεῦ- 17
μα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις. τῷ νικῶντι δώσω αὐτῷ τοῦ
μάννα τοῦ κεκρυμμένου, καὶ δώσω αὐτῷ ψῆφον λευκὴν,
καὶ ἐπὶ τὴν ψῆφον ὄνομα καινὸν γεγραμμένον, ὃ οὐδεὶς
οἶδεν εἰ μὴ ἡ λαμβάνων.

Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Θυατείροις ἐκκλησίας γράψον, 18
Τάδε λέγει ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ ἔχων τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐ-
τοῦ ὡς φλόγα πυρός, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκολι-
βάνῳ· Οἶδά σου τὰ ἔργα, καὶ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν 19
πίστιν καὶ τὴν διακονίαν καὶ τὴν ὑπομονήν σου, καὶ τὰ

13 οἶδα]+τὰ ἔργα σου καὶ 5Bm καὶ tert.] [Tr]Ti°[A]B° ἡμεραῖς]
+ἐν αἷς 5Bm: +αἷς 5m[A]Bm Ἀντίπ.] Ἀντιέπ. Ti πιστός μου]
—μου 5[Tr][A][B][WH] ὁ Σατ.] post κατοικ. 5: C 14 ἀλλ']
ἀλλὰ WH(n.a.) ὅτι] Lⁿ°WH^m τῷ] pr ἐν 5: τὸν C5mElz
15 Νικολ.] pr τῶν 5[Tr]Ti[B] ὁμοίως], ὃ μισῶ 5: C5m 16 οὖν]
5°(n.m.)Ti°[A]B° 17 νικῶντι] -οὔντι LⁿTrTiWH_a τοῦ μάννα] pr
φαγεῖν ἀπὸ 5(n.m.) οἶδεν] ἐγνώ 5: C 18 τῆς] τῷ LⁿWH
αὐτοῦ φρί.] Lⁿ°[WH] φλόγα] φλόξ Ti 19 ἀγάπην...πίστιν...
διακονίαν] ἀγ....διακ....πίστ. 5: C: πίστ....ἀγ....διακ. Tr τὴν ὑπομ.
σου]—τὴν Lⁿ:—σου Ti[B]

- 20 ἔργα σου τὰ ἔσχατα πλείονα τῶν πρώτων. Ἄλλα ἔχω
κατὰ σοῦ ὅτι ἀφεῖς τὴν γυναῖκα Ἰεζάβελ, ἣ λέγουσα
ἑαυτὴν προφῆτιν, καὶ διδάσκει καὶ πλανᾷ τοὺς ἔμους δού-
21 λους πορνεύσαι καὶ φαγεῖν εἰδωλόθυτα. καὶ ἔδωκα
αὐτῇ χρόνον ἵνα μετανοήσῃ, καὶ οὐ θέλει μετανοῆσαι
22 ἐκ τῆς πορνείας αὐτῆς. ἰδοὺ βάλλω αὐτὴν εἰς κλί-
νην, καὶ τοὺς μοιχεύοντας μετ' αὐτῆς εἰς θλίψιν μεγά-
23 λην, ἔὰν μὴ μετανοήσουσιν ἐκ τῶν ἔργων αὐτῆς. καὶ
τὰ τέκνα αὐτῆς ἀποκτενῶ ἐν θανάτῳ· καὶ γνώσονται πᾶσαι
αἱ ἐκκλησίαι ὅτι ἐγώ εἰμι ὁ ἔραυνῶν νεφροὺς καὶ καρδίας·
24 καὶ δώσω ὑμῖν ἐκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα ὑμῶν. Ὑμῖν δὲ
λέγω τοῖς λοιποῖς τοῖς ἐν Θυατείροις, ὅσοι οὐκ ἔχουσιν
τὴν διδαχὴν ταύτην, οἵτινες οὐκ ἔγνωσαν τὰ βαθέα τοῦ
Σατανᾶ, ὡς λέγουσιν· οὐ βάλλω ἐφ' ὑμᾶς ἄλλο βάρος.
25, 26 πλὴν ὃ ἔχετε κρατήσατε ἄχρι οὗ ἂν ἤξω. Καὶ ὁ
νικῶν καὶ ὁ τηρῶν ἄχρι τέλους τὰ ἔργα μου, δώσω αὐτῷ ἐξ-
27 ουσίαν ἐπὶ τῶν ἐθνῶν· καὶ ποιμανεῖ αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ
σιδηρᾷ, ὡς τὰ σκεύη τὰ κεραμικὰ συντρίβεται, ὡς καγὼ
28 εἴληφα παρὰ τοῦ Πατρός μου· καὶ δώσω αὐτῷ τὸν ἀ-
29 στέρα τὸν πρωϊνόν. ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ Πνεῦ-
μα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.
- 3 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Σάρδεσιν ἐκκλησίας γράψον,
Τάδε λέγει ὁ ἔχων τὰ ἑπτὰ Πνεύματα τοῦ Θεοῦ καὶ τοὺς
ἑπτὰ ἀστέρας· Οἶδά σου τὰ ἔργα, ὅτι ὄνομα ἔχεις ὅτι ζῆς,

τὰ ἔσχ.] καὶ τὰ ἔσχ. 5: , τὰ ἔσχ. C5mTr 20 ἀλλὰ] ἀλλ' 5 LnTiB
σοῦ] + ὀλίγα 5: C ἀφεῖς] ἔφς 5: C5m γυναῖκα] + σου Ln[A]Bm
WHmRm Ἰεζάβελ] Ἰεζ. Ln: -αβέλ TrA: -αβήλ 5: pr τὴν Ln
ἣ λέγουσα] τὴν λέγουσαν 5: Scr ἑαυτὴν] αὐτὴν TiB: αὐτὴν WH
καὶ διδάσκει καὶ πλανᾷ] διδάσκει καὶ πλανᾶσθαι 5: C5m τοὺς] 5°:
C5m φαγεῖν] post εἰδωλ. 5: C 21 , καὶ οὐ θέλει μετ.] , καὶ οὐ
μετενόησεν post ἐκ τῆς π. αὐ. 5: C5m: , καὶ οὐκ ἠθέλησεν μετ. Ln
22 βάλλω] pr ἐγὼ 5: C μετανοήσουσιν] -σωσιν 5 Ln αὐτῆς sec.]
αὐτῶν 5 LnWHmRm: C5m 23 ἔραυνῶν] ἐρευν. 5 A 24 τοῖς
pr.] καὶ 5: C οἵτινες] pr καὶ 5: C5m βαθέα] βάθη 5: C5m
βάλλω] βαλῶ 5 25 ἄχρι] ἄχρις 5 A 27 , ὡς τὰ σκ. τὰ κερ. συν-
τρ.] ὡς τὰ σκ. τὰ κερ., συντρ. JRm 1 τῆς] τῷ WHm ἐπτά] 5°:
C5mJElz ὄνομα] pr τὸ 5: CJ

καὶ νεκρὸς εἶ. γίνου γρηγορῶν, καὶ στήρισον τὰ λοιπὰ 2
ἃ ἔμελλον ἀποθανεῖν· οὐ γὰρ εὗρηκά σου [τὰ] ἔργα πε- 3
πληρωμένα ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ μου. μνημόνευε οὖν πῶς
εἴληφας καὶ ἤκουσας, καὶ τήρει καὶ μετανόησον. ἐὰν οὖν 4
μὴ γρηγορήσῃς, ἤξω ὡς κλέπτῃς, καὶ οὐ μὴ γνῶς ποίαν
ᾧραν ἤξω ἐπὶ σέ. Ἀλλὰ ἔχεις ὀλίγα ὀνόματα ἐν Σάρ- 5
δεσιν ἃ οὐκ ἐμόλυναν τὰ ἱμάτια αὐτῶν· καὶ περιπατήσου-
σιν μετ' ἐμοῦ ἐν λευκοῖς, ὅτι ἄξιοί εἰσιν. Ὁ νικῶν 6
οὕτως περιβαλεῖται ἐν ἱματίοις λευκοῖς· καὶ οὐ μὴ ἑξαλεί-
ψω τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκ τῆς βίβλου τῆς ζωῆς, καὶ ὁμολογή-
σω τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐνώπιον τοῦ Πατρὸς μου καὶ ἐνώπιον 7
τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ. ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ Πνεῦ- 8
μα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Φιλαδελφείᾳ ἐκκλησίας γράψον, 7
Τάδε λέγει ὁ Ἅγιος, ὁ Ἀληθινός, ὁ ἔχων τὴν κλεῖν Δαυεὶδ,
ὁ ἀνοίγων καὶ οὐδεὶς κλείσει, καὶ κλείων καὶ οὐδεὶς ἀνοίξει· 8
Οἶδά σου τὰ ἔργα (ἰδοὺ δέδωκα ἐνώπιόν σου θύραν ἡνεωγ- 9
μένην, ἣν οὐδεὶς δύναται κλείσαι αὐτήν), ὅτι μικρὰν ἔχεις
δύναμιν, καὶ ἐτήρησάς μου τὸν λόγον καὶ οὐκ ἡρνήσω τὸ 10
ὄνομά μου. ἰδοὺ διδῶ ἐκ τῆς συναγωγῆς τοῦ Σατανᾶ
τῶν λεγόντων ἑαυτοὺς Ἰουδαίους εἶναι, καὶ οὐκ εἰσὶν ἀλλὰ
ψεύδονται· ἰδοὺ ποιήσω αὐτοὺς ἵνα ἤξουσιν καὶ προσκυνή-
σουσιν ἐνώπιον τῶν ποδῶν σου, καὶ γνῶσιν ὅτι ἐγὼ ἠγά-
πησά σε. Ὅτι ἐτήρησας τὸν λόγον τῆς ὑπομονῆς μου, 10
κἀγὼ σε τηρήσω ἐκ τῆς ὥρας τοῦ πειρασμοῦ τῆς μελλού-

■ στήρισον] -ξον ς ἐμελλον] μέλλει ς τὰ sec.] ins [Tr]Ti[A]B
WHmRm: LⁿWH^R μου] ς: Csm 3 οὖν] [A] ἤξω p^{ri}.]
+ ἐπὶ σέ ς γνώψ] γνώσῃ Tr(n.m.)TiBWHm 4 ἀλλὰ] ς: ἀλλ' C
ὀλίγα] ante ἔχ. TiσφB ἐν Σ.] pr καὶ ς: C 5 οὕτως] οὗτος ς
A(n.m.): Csm ὁμολογήσω] ἐξομολογήσομαι ς: Csm 7 τῆς] τῷ
WHm Φιλαδελφείᾳ] -φίᾳ TiBWH ἅγιος...ἀληθ.] ἀληθ....ἄγ. TrmA
WHm κλείν] κλείδα ς: C Δα.] pr τοῦ ςTi[A]BWHm κλείσει]
κλείει: Csm καὶ κλείων] — καὶ Tr[Ln]: κ. κλείει ς Ln^mAWHm
ἀνοίξει] -γει ς Ln^mWHR: Csm 8 ἡνεωγμένην] ἀνεωγ. ς Ln^mTr(n.m.)A
WH¹ ἦν] καὶ ς: Csm ■ διδῶ] δίδωμι ς ἤξουσιν] -ωσι ς: C
προσκυνήσουσιν] -σωσιν ς

- σης ἔρχεσθαι ἐπὶ τῆς οἰκουμένης ὅλης, πειράσαι τοὺς κα-
 11 τοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς. ἔρχομαι ταχύ· κράτει δ' ἔχεις,
 12 ἵνα μηδεὶς λάβῃ τὸν στέφανόν σου. Ὁ νικῶν, ποιήσω
 αὐτὸν στύλον ἐν τῷ ναῷ τοῦ Θεοῦ μου, καὶ ἔξω οὐ μὴ
 ἐξέλθῃ ἔτι· καὶ γράψω ἐπ' αὐτὸν τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ μου,
 καὶ τὸ ὄνομα τῆς πόλεως τοῦ Θεοῦ μου, τῆς καινῆς Ἱερου-
 σαλήμ, ἣ καταβαίνουσα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ
 13 μου, καὶ τὸ ὄνομά μου τὸ καινόν. ὁ ἔχων οὖς ἀκουσά-
 τω τί τὸ Πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.
 14 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Λαοδικείᾳ ἐκκλησίας γράψον,
 Τάδε λέγει ὁ Ἀμὴν, ὁ μάρτυς ὁ πιστὸς καὶ ἀληθινός, ἡ
 15 ἀρχὴ τῆς κτίσεως τοῦ Θεοῦ. Οἶδά σου τὰ ἔργα, ὅτι
 οὔτε ψυχρὸς εἶ οὔτε ζεστός· ὀφελον ψυχρὸς ἦς ἢ ζεστός.
 16 οὕτως ὅτι χλιαρὸς εἶ καὶ οὔτε ζεστός οὔτε ψυχρός, μέλλω
 17 σε ἐμέσαι ἐκ τοῦ στόματός μου. Ὅτι λέγεις ὅτι Πλού-
 σιός εἰμι καὶ πεπλούτηκα καὶ οὐδὲν χρεῖαν ἔχω, καὶ οὐκ
 οἶδας ὅτι σὺ εἶ ὁ ταλαίπωρος καὶ ἐλεεινὸς καὶ πτωχὸς καὶ
 18 τυφλὸς καὶ γυμνός, συμβουλεύω σοι ἀγοράσαι παρ'
 ἐμοῦ χρυσίον πεπυρωμένον ἐκ πυρὸς ἵνα πλουτήσῃς, καὶ
 ἱμάτια λευκὰ ἵνα περιβάλῃ, καὶ μὴ φανερωθῇ ἡ αἰσχὺνῃ
 τῆς γυμνότητός σου, καὶ κολλύριον ἐγχριῇαι τοὺς ὀφθαλ-
 19 μούς σου ἵνα βλέπῃς. ἐγὼ ὅσους ἐὰν φιλῶ ἐλέγχω καὶ
 20 παιδεύω· ζήλευε οὖν καὶ μετανόησον. ἰδοὺ ἔστηκα ἐπὶ
 τὴν θύραν καὶ κρούω· ἐάν τις ἀκούσῃ τῆς φωνῆς μου καὶ
 ἀνοίξῃ τὴν θύραν, εἰσελεύσομαι πρὸς αὐτὸν καὶ δειπνήσω
 21 μετ' αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς μετ' ἐμοῦ. Ὁ νικῶν, δώσω αὐτῷ
 καθίσαι μετ' ἐμοῦ ἐν τῷ θρόνῳ μου, ὡς καὶ γὰρ ἐνίκησα καὶ

11 ἔρχομαι] pr ἰδοὺ 5: C5m 12 ναῷ] λαῷ Elzsf 14 Λαοδικεῖα]
 -κία TiBWH ἐν Λα.] Λαοδικέων post ἐκκλ. 5: C5mJm ἀληθινός]
 pr ὁ [WH] 15 ἡς] εἰς 5: C 16 χλιαρὸς] -ερὸς WHa ζεστ.
 ...ψυχρ.] ψυχρ....ζεστ. 5 Ln: C 17 ὅτι sec.] C5s5m[A] οὐδὲν] οὐ-
 δεινὸς 5 ἐλεεινὸς] ἐλεινὸς AWH: pr ὁ Ln[A]WHm 18 κολλύριον]
 κολλούριον 5(n.m.)LnWH(n.a.) ἐγχριῇαι] ἐγχρισον 5: ἐγχρισαι TrTi:
 ἐνχρ. WHa 19 ἐὰν] ἂν WHa ζήλευε] ζήλωσον 5Trm 20 εἰς-
 ελεύσομαι] pr καὶ Ti[A]BWHm

ἐκάθισα μετὰ τοῦ Πατρός μου ἐν τῷ θρόνῳ αὐτοῦ. ὁ 22
ἔχων οὐς ἀκουσάτω τί τὸ Πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

Μετὰ ταῦτα εἶδον, καὶ ἰδοὺ θύρα ἡνεωγμένη ἐν τῷ οὐ- 4
ρανῷ, καὶ ἡ φωνὴ ἡ πρώτη ἣν ἤκουσα ὡς σάλπιγγος λα-
λούσης μετ' ἐμοῦ, λέγων, Ἀνάβα ὠδε, καὶ δεῖξω σοι ἃ δεῖ
γενέσθαι μετὰ ταῦτα. εὐθέως ἐγενόμην ἐν Πνεύματι· 2
καὶ ἰδοὺ θρόνος ἔκειτο ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τὸν θρόνον
καθήμενος· καὶ ὁ καθήμενος ὅμοιος ὁράσει λίθῳ ἰά- 3
σπιδι καὶ σαρδίῳ· καὶ ἱρις κυκλόθεν τοῦ θρόνου ὅμοιος
ὁράσει σμαραγδίνῳ. Καὶ κυκλόθεν τοῦ θρόνου θρόνοι 4
εἴκοσι τέσσαρες· καὶ ἐπὶ τοὺς θρόνους εἴκοσι τέσσαρας
πρεσβυτέρους καθημένους, περιβεβλημένους ἐν ἱματίοις
λευκοῖς, καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν στεφάνους χρυσοῦς.
καὶ ἐκ τοῦ θρόνου ἐκπορεύονται ἄστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ 5
βρονταί. καὶ ἑπτὰ λαμπάδες πυρὸς καιόμεναι ἐνώπιον τοῦ
θρόνου, ἃ εἰσιν τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ Θεοῦ· καὶ ἐνώ- 6
πιον τοῦ θρόνου ὡς θάλασσα ὑαλίνη ὁμοία κρυστάλλῳ.
Καὶ ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ κύκλῳ τοῦ θρόνου τέσσερα
ζῶα γέμοντα ὀφθαλμῶν ἔμπροσθεν καὶ ὀπισθεν. καὶ 7
τὸ ζῶον τὸ πρῶτον ὅμοιον λέοντι, καὶ τὸ δεύτερον ζῶον
ὅμοιον μόσχῳ, καὶ τὸ τρίτον ζῶον ἔχων τὸ πρόσωπον
ὡς ἀνθρώπου, καὶ τὸ τέταρτον ζῶον ὅμοιον ἀετῷ πετομένῳ.
καὶ τὰ τέσσερα ζῶα, ἐν καθ' ἓν αὐτῶν ἔχων ἀνὰ πτέρυγας 8

1 εἶδον] ἰδον Ti ἡνεωγμένη] ἀνεωγ. Ln λέγων] λέγουσα s
ἀνάβα] ἀνάβηθι Ln ἃ] ὅσα Ln μετὰ ταῦτα.] , μετὰ ταῦτα Ln WH
Rm ■ εὐθέως] pr καὶ s τὸν θρόνον] τοῦ θρόνου s 3 καὶ ὁ
καθήμενος.] C^s m [Tr] : + ἦν s : Csm σαρδίῳ] σαρδίνῳ s : Csm ὅμοιος
sec.] ὁμοία Elz 4 θρόνοι] θρόνους Ln Ti B WH m τέσσαρες] pr καὶ
s : C : -ρας Ln : -aras Ti B θρόνους] + εἶδον s : post εἰκ. τέσσ. Ln A
εἰκ. τέσσαρας] τοὺς εἰκ. καὶ τ. s : εἰκ. τέσσερας Ln ἐν] Ln^o WH^o (n.m.)
ἐπὶ] pr ἔσχον s : Csm χρυσοῦς] -έους Tr 5 φων...βρον.] βρον...φω.
s : C θρόνον sec.] + αὐτοῦ [A] ἃ] αἵ s Tr AB m εἰσιν] ἐστ. Ln B m
τὰ] [A] 6 ὡς] s^o : Csm τέσσερα] -αρα s A ἔμπροσθεν] ἐνπ.
Ti B 7 ἔχων] ἔχον s Ln B m WH m ὡς] [A] ἀνθρώπου] ἀνθρω-
πος s πετομένῳ] πετωμ. s ■ τὰ] s^o τέσσερα] -αρα s A
καθ' ἓν αὐτῶν] καθ' ἑαυτὸ s : Csm : ἔκαστον αὐτῶν Tr ἔχων] εἰχον s
B m : ἔχον Ln B m : ἔχοντα B m

- ξέ, κυκλόθεν καὶ ἔσωθεν γέμουσιν ὀφθαλμῶν· καὶ ἀνά-
 παυσιν οὐκ ἔχουσιν ἡμέρας καὶ νυκτὸς λέγοντες, Ἅγιος
 ἅγιος ἅγιος Κύριος ὁ Θεὸς ὁ Παντοκράτωρ, ὁ ἦν καὶ ὁ
 9 ὢν καὶ ὁ ἐρχόμενος. Καὶ ὅταν δώσουσιν τὰ ζῶα δόξαν
 καὶ τιμὴν καὶ εὐχαριστίαν τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ, τῷ
 10 ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, πεσοῦνται οἱ εἴ-
 κοσι τέσσαρες πρεσβύτεροι ἐνώπιον τοῦ καθημένου ἐπὶ
 τοῦ θρόνου, καὶ προσκυνήσουσιν τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας
 τῶν αἰώνων, καὶ βαλοῦσιν τοὺς στεφάνους αὐτῶν ἐνώπιον
 11 τοῦ θρόνου λέγοντες, Ἄξιός ἐστι, ὁ Κύριος καὶ ὁ Θεὸς
 ἡμῶν, λαβεῖν τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν καὶ τὴν δύναμιν·
 ὅτι σὺ ἔκτισας τὰ πάντα, καὶ διὰ τὸ θέλημά σου ἦσαν
 καὶ ἐκτίσθησαν.
 5 Καὶ εἶδον ἐπὶ τὴν δεξιὰν τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου
 βιβλίον γεγραμμένον ἔσωθεν καὶ ὀπισθεν, κατεσφραγι-
 2 σμένον σφραγίσιν ἑπτὰ. καὶ εἶδον ἄγγελον ἰσχυρὸν
 κηρύσσοντα ἐν φωνῇ μεγάλῃ, Τίς ἄξιός ἀνοίξει τὸ βι-
 3 βλίον καὶ λῦσαι τὰς σφραγίδας αὐτοῦ; καὶ οὐδεὶς
 ἠδύνατο ἐν τῷ οὐρανῷ οὐδὲ ἐπὶ τῆς γῆς οὐδὲ ὑποκάτω
 4 τῆς γῆς ἀνοίξει τὸ βιβλίον οὔτε βλέπειν αὐτό. καὶ
 ἐγὼ ἔκλαιον πολὺ ὅτι οὐδεὶς ἄξιός εὗρεθῇ ἀνοίξει τὸ βι-
 5 βλίον οὔτε βλέπειν αὐτό· καὶ εἷς ἐκ τῶν πρεσβυτέρων
 λέγει μοι, Μὴ κλαίε· ἰδοὺ ἐνίκησεν ὁ λέων ὁ ἐκ τῆς φυλῆς
 Ἰούδα, ἡ ρίζα Δαυεὶδ, ἀνοίξει τὸ βιβλίον καὶ τὰς ἑπτὰ
 σφραγίδας αὐτοῦ.
 6 Καὶ εἶδον ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν τεσσάρων ζώων

γέμουσιν] -οντα 5: C5m λέγοντες] -οντα 5 9 δώσουσιν] -ωσιν
 Bm τῷ θρόνῳ] τοῦ θρόνου 5WH(n.m.)R 10 εἴκοσι] + καὶ 5: C
 προσκυνήσουσιν] -νοῦσι 5: 5mElz βαλοῦσιν] βάλλουσι 5 Bm: 5mElz
 11 ὁ Κύ. usque ad ἡμῶν] Κύριε 5: C5m τὴν δύν.] — τὴν Ln
 ἦσαν] εἰσὶ 5(n.m.) 1 ὀπισθεν] ἔξωθεν Bm 2 ἐν] 5° τίς] +
 ἐστιν 5: C 3 ἠδύνατο] ἐδύν. TiBWH(n.a.) οὐδὲ...οὐδὲ] οὔτε...
 οὔτε TiBWHm οὔτε] οὐδὲ 5A 4 ἐγὼ] [Tr]Ti[B] [WH] πολὺ]
 πολλὰ 5: C5m ἀνοίξει] + καὶ ἀναγνῶναι 5(n.m.) 5 ἐκ τῆς] pr ὢν
 5: C5m τὰς ἑπτὰ] pr λῦσαι 5: C 6 εἶδον] + καὶ ἰδοὺ 5: + καὶ
 Ln

καὶ ἐν μέσῳ τῶν πρεσβυτέρων Ἀρνίον ἐστηκὸς ὡς ἐσφαγ-
 μένον, ἔχων κέρατα ἑπτὰ καὶ ὀφθαλμοὺς ἑπτὰ, οἳ εἰσιν τὰ
 ἑπτὰ πνεύματα τοῦ Θεοῦ, ἀπεσταλμένοι εἰς πᾶσαν τὴν
 γῆν. καὶ ἦλθεν καὶ εἴληφεν ἐκ τῆς δεξιᾶς τοῦ καθη- 7
 μένου ἐπὶ τοῦ θρόνου. Καὶ ὅτε ἔλαβεν τὸ βιβλίον, 8
 τὰ τέσσερα ζῶα καὶ οἱ ἑκοσι τέσσαρες πρεσβύτεροι ἔπε-
 σαν ἐνώπιον τοῦ Ἀρνίου, ἔχοντες ἕκαστος κιθάραν καὶ
 φιάλας χρυσᾶς γεμούσας θυμιαμάτων, αἱ εἰσιν αἱ προσευ-
 χαὶ τῶν ἁγίων. καὶ ᾄδουσιν ᾠδὴν καινὴν λέγοντες, 9
 Ὁ ἅγιος εἴ λαβεῖν τὸ βιβλίον καὶ ἀνοῖξαι τὰς σφραγίδας
 αὐτοῦ· ὅτι ἐσφάγης, καὶ ἡγόρασας τῷ Θεῷ ἐν τῷ αἵματί
 σου ἐκ πάσης φυλῆς καὶ γλώσσης καὶ λαοῦ καὶ ἔθνους,
 καὶ ἐποίησας αὐτοὺς τῷ Θεῷ ἡμῶν βασιλείαν καὶ ἱερεῖς, 10
 καὶ βασιλεύουσιν ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ εἶδον, καὶ ἤκουσα 11
 [ὡς] φωνὴν ἀγγέλων πολλῶν κύκλῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν
 ζώων καὶ τῶν πρεσβυτέρων, καὶ ἦν ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν μυ-
 ριάδες μυριάδων καὶ χιλιάδες χιλιάδων, λέγοντες φωνῇ 12
 μεγάλῃ, Ὁ ἅγιός ἐστιν τὸ Ἀρνίον τὸ ἐσφαγμένον λαβεῖν
 τὴν δύναμιν καὶ πλοῦτον καὶ σοφίαν καὶ ἰσχὺν καὶ τιμὴν
 καὶ δόξαν καὶ εὐλογίαν. καὶ πᾶν κτίσμα 13
 ῥανθὼ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ὑποκάτω τῆς γῆς καὶ ἐπὶ τῆς
 θαλάσσης [ἐστίν,] καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς πάντα, ἤκουσα λέγον-
 τας, Τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ καὶ τῷ Ἀρνίῳ ἡ εὐλογία
 καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν

ἐστηκός] -κός Tr(n.m.)TiB(n.m.)WHm ἔχων] ἔχον 5 Ln ἐπτὰ
 πνεύ.] — ἐπτὰ Ln[WH]R^m πνεύματα] post τοῦ Θ. 5: C ἀπε-
 σταλμένοι] -μένα CTiABWHm: τὰ ἀπεσταλμένα 5 7 εἴληφεν] + τὸ
 βιβλίον 5: C 8 τέσσερα] -αρα 5A ἔπεσαν] -σον 5 κιθάραν]
 -ρας 5 χρυσᾶς] -σέας Tr αἱ] ἃ Ti (sic vult)WHm 9 τῷ Θ.]
 + ἡμᾶς 5TrBm 10 αὐτοὺς] ἡμᾶς 5: Csm τῷ Θ. ἡμῶν] A^o
 βασιλείαν] βασιλεῖς 5 Bm βασιλεύουσιν] -εύσομεν 5: -εύσουσιν
 smTrmTiB(n.m.) 11 ὡς] ins CTrTi[A]BWHm; 5°Ln°B°mWH°R°
 κύκλῳ] κυκλόθεν 5: Csm καὶ ἦν usque ad μυριάδων] 5°: smJElz
 12 ἁξιών] ἁξίος TiWHm 13 ὁ ἐστίν 5 ἐπὶ τῆς γῆς] ἐν τῇ γῇ
 5: Csm καὶ ὑπ. τῆς γῆς] [Tr]m ἐστίν] ins 5 LnA[WH]R: Tr°Ti°
 B°: pr ἃ 5 ἤκουσα] pr καὶ TiB(n.m.) λέγοντας] -ντα LnBmWHm
 τῷ θρόνῳ] τοῦ θρόνου 5 TrAmWH(n.m.)

14 αἰώνων. καὶ τὰ τέσσερα ζῶα ἔλεγον, Ἀμήν· καὶ οἱ
πρεσβύτεροι ἔπεσαν καὶ προσεκύνησαν.

6 Καὶ εἶδον ὅτε ἤνοιξεν τὸ Ἀρνίον μίαν ἐκ τῶν ἐπτά
σφραγίδων, καὶ ἤκουσα ἑνὸς ἐκ τῶν τεσσάρων ζώων λέ-
2 γοντος ὡς φωνὴ βροντῆς, Ἔρχου. καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ

ἵππος λευκός· καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' αὐτὸν ἔχων τόξον· καὶ
ἐδόθη αὐτῷ στέφανος· καὶ ἐξῆλθεν νικῶν καὶ ἵνα νικήσῃ.

3 Καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγίδα τὴν δευτέραν, ἤκουσα τοῦ

4 δευτέρου ζώου λέγοντος, Ἔρχου. καὶ ἐξῆλθεν ἄλλος
ἵππος πυρρός· καὶ τῷ καθημένῳ ἐπ' αὐτὸν ἐδόθη αὐτῷ
λαβεῖν τὴν εἰρήνην ἐκ τῆς γῆς καὶ ἵνα ἀλλήλους σφάξου-

5 σιν· καὶ ἐδόθη αὐτῷ μάχαιρα μεγάλη. Καὶ ὅτε ἤνοι-
ξεν τὴν σφραγίδα τὴν τρίτην, ἤκουσα τοῦ τρίτου ζώου
λέγοντος, Ἔρχου. καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ ἵππος μέλας· καὶ
ὁ καθήμενος ἐπ' αὐτὸν ἔχων ζυγὸν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ.

6 καὶ ἤκουσα ὡς φωνὴν ἐν μέσῳ τῶν τεσσάρων ζώων λέγου-
σαν, Χοῖνιξ σίτου δηναρίου, καὶ τρεῖς χοίνικες κριθῶν δη-
7 ναρίου· καὶ τὸ ἔλαιον καὶ τὸν οἶνον μὴ ἀδικήσης. Καὶ

ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγίδα τὴν τετάρτην, ἤκουσα φωνὴν

8 τοῦ τετάρτου ζώου λέγοντος, Ἔρχου. καὶ εἶδον, καὶ
ἰδοὺ ἵππος χλωρός· καὶ ὁ καθήμενος ἐπάνω αὐτοῦ, ὄνομα
αὐτῷ [ὁ] Θάνατος, καὶ ὁ Ἀίδης ἡκολούθει μετ' αὐτοῦ· καὶ
ἐδόθη αὐτοῖς ἐξουσία ἐπὶ τὸ τέταρτον τῆς γῆς ἀποκτείνειν

14 τέσσερα] -αρα s A πρεσβύτεροι] pr εικοσιτέσσαρες s: C
προσεκύνη.] + ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων s: Csm 1 εἶδον] ἶδον
Ti ἐπτά] s°: Csm φωνή] -νῆς s: C: -νῇ WH ἔρχου] + καὶ
βλέπε s Rm: C: + καὶ ἰδε Bm 2 εἶδον] ἶδον Ti αὐτὸν] αὐτῷ s:
C 3 σφραγ. τὴν δευτ.] δευτ. σφραγ. s ἔρχου] + καὶ βλέπε s Rm:
C: + καὶ ἰδε Bm 4 αὐτὸν] αὐτῷ s: C αὐτῷ *pr.*] [Ln] [Tr]m [WH]
ἐκ] ἀπὸ s: Csm: [WH]R^m σφάξουσιν] -ωσι s 5 ἤνοιξεν] -ξε
WH(n.a.) σφραγ. τὴν τριτ.] τρίτ. σφραγ. s: C ἔρχου] + καὶ βλέπε
s Rm: C: + καὶ ἰδε Bm εἶδον] ἶδον Ti αὐτὸν] αὐτῷ s: C
6 ὡς] s° κριθῶν] -θῆς s 7 φωνήν] [Tr] λέγοντος] λέγουσαν
s: Csm ἔρχου] + καὶ βλέπε s Rm: C: + καὶ ἰδε Bm 8 εἶδον] ἶδον
Ti WH_a αὐτοῦ *pr.*] [WH] ὁ *ante* Θάν.] ins s Ln Tr [A] [WH] R:
Ti^a B^a Ἀίδης] Ἀδ. s Tr ἡκολούθει] ἀκολουθεῖ s(n.m.) μετ'
αὐτοῦ] αὐτῷ sm Trm Bm ἀποκτείνειν] *ante* ἐπὶ τὸ τ. τῆς γ. s: Csm

ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν λιμῷ καὶ ἐν θανάτῳ καὶ ὑπὸ τῶν θηρίων
τῆς γῆς.

Καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν πέμπτην σφραγίδα, εἶδον ὑποκάτω 9
τοῦ θυσιαστηρίου τὰς ψυχὰς τῶν ἐσφαγμένων διὰ τὸν
λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ διὰ τὴν μαρτυρίαν ἣν εἶχον, καὶ 10
ἔκραξαν φωνῇ μεγάλῃ λέγοντες, Ἔως πότε, ὁ Δεσπότης ὁ
ἅγιος καὶ ἀληθινός, οὐ κρίνεις καὶ ἐκδικεῖς τὸ αἷμα ἡμῶν
ἐκ τῶν κατοικούντων ἐπὶ τῆς γῆς; καὶ ἐδόθη αὐτοῖς 11
ἐκάστῳ στολὴ λευκή, καὶ ἐρρέθη αὐτοῖς ἵνα ἀναπαύσωνται
ἔτι χρόνον μικρόν, ἕως πληρώσωσιν καὶ οἱ σύνδουλοι αὐ-
τῶν καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν οἱ μέλλοντες ἀποκτένεσθαι ὡς
καὶ αὐτοί.

Καὶ εἶδον ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγίδα τὴν ἕκτην, καὶ 12
σεισμὸς μέγας ἐγένετο, καὶ ὁ ἥλιος ἐγένετο μέλας ὡς σάκ-
κος τρίχινος, καὶ ἡ σελήνη ὅλη ἐγένετο ὡς αἷμα, καὶ 13
οἱ ἀστέρες τοῦ οὐρανοῦ ἔπεσαν εἰς τὴν γῆν, ὡς συκὴ βάλ-
λει τοὺς ὀλύνθους αὐτῆς ὑπὸ ἀνέμου μεγάλου σειομένη.
καὶ ὁ οὐρανὸς ἀπεχωρίσθη ὡς βιβλίον ἐλισσόμενον, καὶ 14
πᾶν ὄρος καὶ νῆσος ἐκ τῶν τόπων αὐτῶν ἐκινήθησαν.
καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ οἱ μεγιστᾶνες καὶ οἱ χιλίαρ- 15
χοι καὶ οἱ πλούσιοι καὶ οἱ ἰσχυροί, καὶ πᾶς δοῦλος καὶ
ἐλεύθερος, ἔκρυψαν ἑαυτοὺς εἰς τὰ σπήλαια καὶ εἰς τὰς
πέτρας τῶν ὀρέων, καὶ λέγουσιν τοῖς ὄρεσιν καὶ ταῖς 16
πέτραις, Πέσετε ἐφ' ἡμᾶς καὶ κρύψατε ἡμᾶς ἀπὸ προσώ-
που τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου, καὶ ἀπὸ τῆς ὀργῆς τοῦ

9 εἶδον] ἶδον TiWHa διὰ sec.] Ln^a[A] 10 ἔκραξαν] -ζον ε: C
ἀληθινός] pr ὁ ε: C ἐκ] ἀπὸ ε: C 11 ἐδόθη...στολὴ λευκή]
ἐδόθησαν...στολαὶ λευκαὶ ε(n.m.) αὐτοῖς ἐκάστῳ] ἐκάστοις ε: -ἐκά-
στῳ εm[A] ἀναπαύσωνται] -σονται WH(n.a.) ἔτι] post χρόνον Ln
ἕως] +οὐ ε πληρώσωσιν] -ρώσονται ε(n.m.): -ρωθῶσιν LnAmBmWH
(n.m.)R(n.m.) ἀποκτένεσθαι] -κτείνεσθαι ε 12 εἶδον] ἶδον Ti
σεισμὸς] pr ἶδον ε: C μέλας] ante ἐγένετο TiB ὅλη] ε^o(n.m.)
13 βάλλει] -ουσα TiB(n.m.) μεγάλου] ante ἀνέμου ε 14 ὁ] ε^o: C
ἐλισσόμενον] εἰλίσσ. ε: Cεm: -μενος εmTrmWHm 15 χιλί...πλούσ.]
πλούσ...χιλί. ε: C ἰσχυροί] δυνατοί ε: Cεm ἐλεύθερος] pr πᾶς
ε 16 πέσετε] -ατε LnAWH τοῦ θρόνου] τῷ θρόνῳ TrmTiAB

17 Ἀρνίου· ὅτι ἦλθεν ἡ ἡμέρα ἡ μεγάλη τῆς ὀργῆς αὐ-
τῶν, καὶ τίς δύναται σταθῆναι;

7 [Καὶ] μετὰ τοῦτο εἶδον τέσσαρας ἄγγέλους ἐστῶτας ἐπὶ
τὰς τέσσαρας γωνίας τῆς γῆς, κρατοῦντας τοὺς τέσσαρας
ἀνέμους τῆς γῆς, ἵνα μὴ πνέῃ ἄνεμος ἐπὶ τῆς γῆς μήτε
2 ἐπὶ τῆς θαλάσσης μήτε ἐπὶ τι δένδρον. καὶ εἶδον

ἄλλον ἄγγελον ἀναβαίνοντα ἀπὸ ἀνατολῆς ἡλίου, ἔχοντα
σφραγίδα Θεοῦ ζῶντος· καὶ ἔκραξεν φωνῇ μεγάλῃ τοῖς
τέσσαρσιν ἄγγέλοις οἷς ἐδόθη αὐτοῖς ἀδικῆσαι τὴν γῆν
3 καὶ τὴν θάλασσαν, λέγων, Μὴ ἀδικήσητε τὴν γῆν
μήτε τὴν θάλασσαν μήτε τὰ δένδρα, ἄχρι σφραγίσωμεν
τοὺς δούλους τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν.

4 Καὶ ἤκουσα τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐσφραγισμένων, ἑκατὸν τεσ-
σεράκοντα τέσσαρες χιλιάδες ἐσφραγισμένοι ἐκ πάσης

5 φυλῆς υἰῶν Ἰσραὴλ. ἐκ φυλῆς Ἰούδα δώδεκα χιλιά-
δες ἐσφραγισμένοι· ἐκ φυλῆς Ῥουβὴν δώδεκα χιλιάδες· ἐκ

6 φυλῆς Γὰδ δώδεκα χιλιάδες· ἐκ φυλῆς Ἀσὴρ δώδεκα
χιλιάδες· ἐκ φυλῆς Νεφθαλεὶμ δώδεκα χιλιάδες· ἐκ φυλῆς

7 Μανασσὴ δώδεκα χιλιάδες· ἐκ φυλῆς Συμεὼν δώδεκα
χιλιάδες· ἐκ φυλῆς Λευὶ δώδεκα χιλιάδες· ἐκ φυλῆς Ἰσ-

8 σαχάρ δώδεκα χιλιάδες· ἐκ φυλῆς Ζαβουλὼν δώδεκα
χιλιάδες· ἐκ φυλῆς Ἰωσήφ δώδεκα χιλιάδες· ἐκ φυλῆς
Βενιαμὲν δώδεκα χιλιάδες ἐσφραγισμένοι.

9 Μετὰ ταῦτα εἶδον, καὶ ἰδοὺ ὄχλος πολὺς, ὃν ἀριθμῆσαι

17 αὐτῶν] αὐτοῦ = LⁿAB^m 1 καὶ] ins ε [Tr]Ti[A] BWH^m: Lⁿ*WH^o
R^o τοῦτο] ταῦτα ε: C εἶδον] ἰδον Ti τέσσαρας *τετ*] τέσ-
σαρες WH^a τι] [A][WH]^m: πᾶν ε(n.m.)TiBWH ■ εἶδον] ἰδον Ti
ἀναβαίνοντα] ἀναβάντα ε: Csm ἀνατολῆς] -λῶν LⁿWH^m ἔκρα-
ξεν] -ξεν WH^m 3 μήτε *pri.*] καὶ Tr^mWH^m ἄχρι] ἄχρις οὐ ε(n.m.):
ἀχρις Tr σφ? σφραγίσωμεν] -ίζωμεν ε: smElz 4 ἑκατὸν τεσσερ.
τέσσαρες] ρμδ' ε 5—8 δώδεκα *duodecies*] ιβ' ε: C χιλιάδες
decies] + ἐσφραγισμένοι ε: Csm 6 Νεφθαλεὶμ] -φθαλὶμ ABWH(n.a.)
Μανασσὴ] Μανν. Tr 7 Λευὶ] Λευεὶ TrTiWH Ἰσσαχάρ] Ἰσαχ.
εLⁿ: Ἰσαχάρ Elz: Ἰσσάχαρ TiB 8 Ζαβ.] Σαβ. Lⁿσφ? Βεν-
ιαμὲν] -μὲν εAB ■ εἶδον] ἰδον Ti , καὶ ἰδοὺ ὄχλος πολὺς] ὄχλον
πολὺν Lⁿ

αὐτὸν οὐδεὶς ἐδύνατο, ἐκ παντὸς ἔθνους καὶ φυλῶν καὶ
λαῶν καὶ γλωσσῶν, ἐστῶτες ἐνώπιον τοῦ θρόνου καὶ ἐνώ-
πιον τοῦ Ἀρνίου, περιβεβλημένους στολὰς λευκάς, καὶ
φοίνικες ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν καὶ κράζουσιν φωνῇ 10
μεγάλῃ λέγοντες, Ἡ σωτηρία τῷ Θεῷ ἡμῶν τῷ καθημένῳ
ἐπὶ τῷ θρόνῳ καὶ τῷ Ἀρνίῳ. καὶ πάντες οἱ ἄγγελοι 11
εἰστήκεισαν κύκλῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν πρεσβυτέρων καὶ
τῶν τεσσάρων ζώων· καὶ ἔπεσαν ἐνώπιον τοῦ θρόνου ἐπὶ
τὰ πρόσωπα αὐτῶν, καὶ προσεκύνησαν τῷ Θεῷ λέγον- 12
τες, Ἀμήν· ἡ εὐλογία καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ σοφία καὶ ἡ εὐ-
χαριστία καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ ἰσχὺς τῷ Θεῷ
ἡμῶν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν. Καὶ ἀπεκρί- 13
θη εἰς ἐκ τῶν πρεσβυτέρων λέγων μοι, Οὗτοι οἱ περιβε-
βλημένοι τὰς στολὰς τὰς λευκάς, τίνες εἰσὶν καὶ πόθεν
ἦλθον; καὶ εἶρηκα αὐτῷ, Κύριέ μου, σὺ οἶδας. καὶ 14
εἶπέν μοι, Οὗτοί εἰσιν οἱ ἐρχόμενοι ἐκ τῆς θλίψεως τῆς
μεγάλης, καὶ ἔπλυναν τὰς στολὰς αὐτῶν, καὶ ἐλεύκαναν
αὐτὰς ἐν τῷ αἵματι τοῦ Ἀρνίου. διὰ τοῦτό εἰσιν 15
ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ, καὶ λατρεύουσιν αὐτῷ ἡμέ-
ρας καὶ νυκτὸς ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ· καὶ ὁ καθήμενος ἐπὶ
τοῦ θρόνου σκηνώσει ἐπ' αὐτούς. οὐ πεινᾶσουσιν ἔτι 16
οὐδὲ διψήσουσιν ἔτι, οὐδὲ μὴ πέσῃ ἐπ' αὐτούς ἡ ἥλιος
οὐδὲ πᾶν καύμα· ὅτι τὸ Ἀρνίον τὸ ἀνὰ μέσον τοῦ 17
θρόνου ποιμανεῖ αὐτούς, καὶ ὁδηγήσει αὐτούς ἐπὶ ζωῆς
πηγὰς ὑδάτων, καὶ ἐξαλείψει ὁ Θεὸς πᾶν δάκρυον ἐκ τῶν
ὀφθαλμῶν αὐτῶν.

ἐδύνατο] ἡδύν. ε: C ἐστῶτες] -τας A(a.m.) περιβεβλημένους]
-μένοι ε φοίνικες] -κας TiB 10 κράζουσιν] -σι LhWH(n.s.):
-οντες ε: Csm Θεῷ ἡμῶν] τοῦ Θεοῦ ἡμ. post τῷ καθ. ἐπὶ τ. θρ. ε
JEIz τῷ θρόνῳ] τοῦ θρόνου ε 11 εἰστήκεισαν] ἐστήκεισαν ε: C:
ιστ. WH ἔπεσαν] -σον ε τὰ πρόσωπα] πρόσωπον ε: Csm
αὐτῶν] αὐ. Tr 12 ἀμήν sec.] Ln'[WH] 14 μου] ε'[Ln]: Csm
ἐκ τῆς θλ. τῆς] ἀπὸ θλ. Ln αὐτὰς] [A]: στολὰς αὐτῶν ε: Csm]
15 τοῦ θρόνου sec.] τῷ θρόνῳ TισφBm 16 οὐδὲ φρί.] + μὴ Ln
οὐδὲ sec.] οὐδ' οὐ A(u.m.) 17 ζωῆς] ζώσας ε: Csm ἐκ] ἀπὸ ε: C

- 8 Καὶ ὅταν ἤνοιξεν τὴν σφραγίδα τὴν ἑβδόμην, ἐγένετο
 2 σιγὴ ἐν τῷ οὐρανῷ ὡς ἡμίωρον· καὶ εἶδον τοὺς ἑπτὰ
 ἀγγέλους οἱ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ἐσθήκασιν, καὶ ἐδόθησαν
 3 αὐτοῖς ἑπτὰ σάλπιγγες. Καὶ ἄλλος ἄγγελος ἦλθεν καὶ
 ἐστάθη ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου ἔχων λιβανωτὸν χρυσοῦν.
 καὶ ἐδόθη αὐτῷ θυμιάματα πολλὰ ἵνα δώσῃ ταῖς προσευ-
 χαῖς τῶν ἁγίων πάντων ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χρυσοῦν
 4 τὸ ἐνώπιον τοῦ θρόνου. καὶ ἀνέβη ὁ καπνὸς τῶν θυ-
 μιμαμάτων ταῖς προσευχαῖς τῶν ἁγίων ἐκ χειρὸς τοῦ ἀγγέ-
 5 λου ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. καὶ εἴληφεν ὁ ἄγγελος τὸν
 λιβανωτὸν, καὶ ἐγέμισεν αὐτὸν ἐκ τοῦ πυρὸς τοῦ θυσια-
 στηρίου καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν γῆν· καὶ ἐγένοντο βρονταὶ καὶ
 φωναὶ καὶ ἀστραπαὶ καὶ σεισμός.
 6 Καὶ οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι οἱ ἔχοντες τὰς ἑπτὰ σάλπιγγας
 7 ἠτοίμασαν αὐτοὺς ἵνα σαλπίσωσιν. Καὶ ὁ πρῶτος
 ἐσάλπισεν· καὶ ἐγένετο χάλαζα καὶ πῦρ μεμιγμένα ἐν αἶ-
 ματι, καὶ ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν· καὶ τὸ τρίτον τῆς γῆς
 κατεκάη, καὶ τὸ τρίτον τῶν δένδρων κατεκάη, καὶ πᾶς
 8 χόρτος χλωρὸς κατεκάη. Καὶ ὁ δεύτερος ἄγγελος ἐ-
 σάλπισεν· καὶ ὡς ὄρος μέγα πυρὶ καιόμενον ἐβλήθη εἰς
 τὴν θάλασσαν· καὶ ἐγένετο τὸ τρίτον τῆς θαλάσσης αἷμα,
 9 καὶ ἀπέθανεν τὸ τρίτον τῶν κτισμάτων τῶν ἐν τῇ θαλάσ-
 σῃ, τὰ ἔχοντα ψυχάς, καὶ τὸ τρίτον τῶν πλοίων διεφθάρη-
 10 σαν. Καὶ ὁ τρίτος ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ ἔπεσεν ἐκ
 τοῦ οὐρανοῦ ἀστὴρ μέγας καιόμενος ὡς λαμπάς, καὶ ἔπε-
 σεν ἐπὶ τὸ τρίτον τῶν ποταμῶν καὶ ἐπὶ τὰς πηγὰς τῶν

1 ὅταν] ὅτε 5B ἡμίωρον] ἡμίωριον 5B ■ εἶδον] ἶδον Tl WH_a
 ἐδόθησαν] -θη WH_m ■ τοῦ θυσιαστηρίου] τὸ θυσιαστήριον 5 Ln WH_m :
 C 5m δώσει] -ση 5 : Scr 5 τὸν λιβ...αὐτὸν] τὸ λιβ...αὐτὸ 5 : 5m
 Elz βροντ...φω...ἀστρ.] φω...βροντ...ἀστρ. 5 : βροντ...ἀστρ...φω.
 Ln WH_m ■ οἱ sec.] 5° : C αὐτοὺς] ἐαν. 5 AWH_a : αὐ. WH
 7 πρῶτος] + ἄγγελος 5 : C μεμιγμένα] -μένον Trm Tl B(n.m.) ἐν]
 5 : C 5m καὶ τὸ τρίτον τῆς γ. κατ.] 5° : C ■ ἀπέθανεν] -νε WH(n.a.)
 διεφθάρησαν] -άρη 5 : C 10 τῶν ὑδάτ.] — τῶν 5 : C

υδάτων· καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ἀστέρος λέγεται ὁ Ἄψιν- 11
θος· καὶ ἐγένετο τὸ τρίτον τῶν υδάτων εἰς ἄψινθον, καὶ
πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων ἀπέθανον ἐκ τῶν υδάτων, ὅτι ἐπι-
κράνθησαν. Καὶ ὁ τέταρτος ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ 12
ἐπλήγη τὸ τρίτον τοῦ ἡλίου καὶ τὸ τρίτον τῆς σελήνης καὶ
τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων, ἵνα σκοτισθῇ τὸ τρίτον αὐτῶν, καὶ
ἡ ἡμέρα μὴ φάνη τὸ τρίτον αὐτῆς, καὶ ἡ νύξ ὁμοίως.

Καὶ εἶδον, καὶ ἤκουσα ἑνὸς ἀετοῦ πετομένου ἐν μεσου- 13
ρανήματι λέγοντος φωνῇ μεγάλῃ, Οὐαὶ οὐαὶ οὐαὶ τοὺς
κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς ἐκ τῶν λοιπῶν φωνῶν τῆς σάλ-
πιγγος τῶν τριῶν ἀγγέλων τῶν μελλόντων σαλπίζειν.

Καὶ ὁ πέμπτος ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ εἶδον ἀστέρα ἐκ 9
τοῦ οὐρανοῦ πεπτωκότα εἰς τὴν γῆν· καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἡ
κλεῖς τοῦ φρέατος τῆς ἀβύσσου. καὶ ἤνοιξεν τὸ φρέαρ 2
τῆς ἀβύσσου, καὶ ἀνέβη καπνὸς ἐκ τοῦ φρέατος ὡς κα-
πνὸς καμίνου μεγάλης, καὶ ἐσκοτώθη ὁ ἥλιος καὶ ὁ ἀὴρ ἐκ
τοῦ καπνοῦ τοῦ φρέατος. Καὶ ἐκ τοῦ καπνοῦ ἐξῆλθον 3
ἀκρίδες εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐδόθη αὐταῖς ἐξουσία, ὡς ἔχουσιν
ἐξουσίαν οἱ σκορπιοὶ τῆς γῆς. καὶ ἐρρέθη αὐταῖς ἵνα 4
μὴ ἀδικήσουσιν τὸν χόρτον τῆς γῆς οὐδὲ πᾶν χλωρὸν οὐδὲ
πᾶν δένδρον, εἰ μὴ τοὺς ἀνθρώπους οἵτινες οὐκ ἔχουσιν τὴν
σφραγίδα τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων. καὶ ἐδόθη αὐ- 5
ταῖς ἵνα μὴ ἀποκτείνωσιν αὐτούς, ἀλλ' ἵνα βασανισθῶσιν·
ταῖς μῆνας πέντε· καὶ ὁ βασανισμὸς αὐτῶν ὡς βασανισμὸς
σκορπίου, ὅταν παίσῃ ἄνθρωπον. καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις 6
ἐκείναις ζητήσουσιν οἱ ἄνθρωποι τὸν θάνατον, καὶ οὐ μὴ

11 ὁ] 5^{Tr}[B]: C ἐγένετο] γίνεται 5: C τῶν υδάτων] 5^ο: 5mJ
Elz τῶν ἀνθρ.] — τῶν 5: C 12 φάνη] φαίνη 5: φανῇ TrA
13 εἶδον] ἴδον Ti ἀετοῦ] ἀγγέλου 5 Bm: C5m πετομ.] πετωμ. 5:
C τοὺς κατοικοῦντας] τοῖς κατοικοῦσιν 5 Ln Bm WHm 1 εἶδον] ἴδον
Ti ■ ἐσκοτώθη] τίσθη 5 TrA Bm WHa 3, 4 αὐταῖς δις] -οῖς Ti
B(n.m.) 4 ἀδικήσουσιν] -σωσιν 5 Tr(n.m.) WHa ἀνθρώπους] +μό-
νους 5 ἔχουσιν] -σι 5 Ln WH(n.a.) μετώπων] + αὐτῶν 5 [A]
5 αὐταῖς] -οῖς Ln Trm Ti B(n.m.) WHm βασανισθῶσιν] -ισθῶσι 5
6 οὐ μὴ] οὐχ 5: C5m

- εὐρήσουσιν αὐτόν· καὶ ἐπιθυμήσουσιν ἀποθανεῖν, καὶ φεύ-
 7 γει ὁ θάνατος ἀπ' αὐτῶν. Καὶ τὰ ὁμοιώματα τῶν ἀκρί-
 δων ὅμοια ἵπποις ἡτοιμασμένοις εἰς πόλεμον, καὶ ἐπὶ τὰς
 κεφαλὰς αὐτῶν ὡς στέφανοι ὅμοιοι χρυσῷ, καὶ τὰ πρόσω-
 8 πα αὐτῶν ὡς πρόσωπα ἀνθρώπων. καὶ εἶχαν τρίχας
 ὡς τρίχας γυναικῶν, καὶ οἱ ὀδόντες αὐτῶν ὡς λεόντων
 9 ἦσαν. καὶ εἶχον θώρακας ὡς θώρακας σιδηροῦς, καὶ ἡ
 φωνὴ τῶν πτερυγῶν αὐτῶν ὡς φωνὴ ἀρμάτων ἵππων πολ-
 10 λῶν τρεχόντων εἰς πόλεμον. καὶ ἔχουσιν οὐρὰς ὁμοίας
 σκορπίοις, καὶ κέντρα· καὶ ἐν ταῖς οὐραῖς αὐτῶν ἡ ἐξουσία
 11 αὐτῶν ἀδικῆσαι τοὺς ἀνθρώπους μῆνας πέντε. Ἐχουσιν
 ἐπ' αὐτῶν βασιλέα τὸν ἄγγελον τῆς ἀβύσσου· ὄνομα αὐτῷ
 Ἐβραϊστὶ Ἀβαδδὼν, καὶ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ ὄνομα ἔχει
 12 Ἀπολλύων. Ἡ Οὐαὶ ἡ μία ἀπήλθεν· ἰδοὺ ἔρχεται ἔτι
 δύο Οὐαὶ μετὰ ταῦτα.
 13 Καὶ ὁ ἕκτος ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ ἤκουσα φωνὴν μίαν
 ἐκ τῶν κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ χρυσοῦ τοῦ ἐνώπιον
 14 τοῦ Θεοῦ, λέγοντα τῷ ἕκτῳ ἀγγέλῳ ὁ ἔχων τὴν σάλ-
 πιγγα, Λῦσον τοὺς τέσσαρας ἀγγέλους τοὺς δεδεμένους
 15 ἐπὶ τῷ ποταμῷ τῷ μεγάλῳ Εὐφράτῃ. καὶ ἐλύθησαν οἱ
 τέσσαρες ἄγγελοι οἱ ἡτοιμασμένοι εἰς τὴν ὥραν καὶ ἡμέ-
 ραν καὶ μῆνα καὶ ἐνιαυτόν, ἵνα ἀποκτείνωσιν τὸ τρίτον
 16 τῶν ἀνθρώπων. καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν στρατευμάτων τοῦ
 ἱππικοῦ δις μυριάδες μυριάδων· ἤκουσα τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν.
 17 Καὶ οὕτως εἶδον τοὺς ἵππους ἐν τῇ ὁράσει καὶ τοὺς καθη-
 μένους ἐπ' αὐτῶν, ἔχοντας θώρακας πυρίνους καὶ ὑακινθί-

εὐρήσουσιν] εὐρώσιν Lⁿ WHmR φεύγει] φεύγεται s 7 ὅμοια]
 ὅμοιοι Ti BWHm 8 εἶχαν] -ον s WHa 9 εἶχον] -αν WH(n.a.)
 10 ὁμοίας]-οις Tr(n.m.) WHm καὶ] ἦν s : Csm αὐτῶν *φρί.*] + καὶ
 s : Csm 11 ἔχουσιν] pr καὶ s : Csm ἐπ' αὐτῶν] ἐφ' αὐτῶν s : C
 τὸν] A^o ὄνομα] pr ᾧ Ti B 12 ἔρχεται] -ονται s : C 13 κε-
 ράτων] pr τεσσάρων s Ti[A] B 14 λέγοντα] -ουσιν s : -οντος Am
 ὁ ἔχων] ὃς εἶχε s : Csm τέσσαρας] τέσσαρες WHa 16 τῶν] s^o : C
 δις μυριάδες μυριάδων] δύο μυριάδες μυρ. s Tr : δύο μυριάδων μυριάδας Bm :
 — δύο Bm ἤκουσα] pr καὶ s : Csm 17 εἶδον] ἰδὸν Ti

νους καὶ θειώδεις· καὶ αἱ κεφαλαὶ τῶν ἵππων ὡς κεφαλαὶ
λεόντων, καὶ ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν ἐκπορεύεται πῦρ καὶ
καπνὸς καὶ θεῖον. ἀπὸ τῶν τριῶν πληγῶν τούτων ἀ- 18
πεκτάνθησαν τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώπων, ἐκ τοῦ πυρὸς καὶ
τοῦ καπνοῦ καὶ τοῦ θείου τοῦ ἐκπορευομένου ἐκ τῶν στο-
μάτων αὐτῶν. ἡ γὰρ ἐξουσία τῶν ἵππων ἐν τῷ στόμα- 19
τι αὐτῶν ἐστὶν καὶ ἐν ταῖς οὐραῖς αὐτῶν· αἱ γὰρ οὐραὶ αὐ-
τῶν ὅμοιαι ὄφεσιν, ἔχουσαι κεφαλὰς, καὶ ἐν αὐταῖς ἀδι-
κοῦσιν. Καὶ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, οἳ οὐκ ἀπεκτάν- 20
θησαν ἐν ταῖς πληγαῖς ταύταις, οὐδὲ μετενόησαν ἐκ τῶν
ἔργων τῶν χειρῶν αὐτῶν, ἵνα μὴ προσκυνήσουσιν τὰ δαι-
μόνια, καὶ τὰ εἰδωλα τὰ χρυσᾶ καὶ τὰ ἀργυρᾶ καὶ τὰ χαλ-
κᾶ καὶ τὰ λίθινα καὶ τὰ ξύλινα, ἃ οὔτε βλέπειν δύνανται
οὔτε ἀκούειν οὔτε περιπατεῖν· καὶ οὐ μετενόησαν ἐκ 21
τῶν φόνων αὐτῶν, οὔτε ἐκ τῶν φαρμακειῶν αὐτῶν οὔτε ἐκ
τῆς πορνείας αὐτῶν οὔτε ἐκ τῶν κλεμμάτων αὐτῶν.

Καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον ἰσχυρὸν καταβαίνοντα ἐκ τοῦ 10
οὐρανοῦ, περιβεβλημένον νεφέλην, καὶ ἡ ἱρις ἐπὶ τὴν κε-
φαλὴν αὐτοῦ, καὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, καὶ οἱ
πόδες αὐτοῦ ὡς στύλοι πυρός, καὶ ἔχων ἐν τῇ χειρὶ 2
αὐτοῦ βιβλαρίδιον ἠνεωγμένον· καὶ ἔθηκεν τὸν πόδα αὐ-
τοῦ τὸν δεξιὸν ἐπὶ τῆς θαλάσσης τὸν δὲ εὐώνυμον ἐπὶ τῆς
γῆς, καὶ ἔκραξεν φωνῇ μεγάλῃ ὥσπερ λέων μυκάται· 3
καὶ ὅτε ἔκραξεν, ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταὶ τὰς ἑαυτῶν
φωνάς. Καὶ ὅτε ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταί, ἤμελλον 4
γράφειν· καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λέγουσαν,

18 ἀπὸ] ὑπὸ 5: Csm πληγῶν] 5°: Csm καὶ bis] + ἐκ bis 5: C
19 ἡ γὰρ ἐξ. *usque ad* οὐραῖς αὐτῶν] αἱ γὰρ ἐξουσίαι αὐτῶν ἐν τῷ στόματι
αὐτῶν εἰσιν 5: CsmJ (sed αὐτῶν pro τῶν ἵππων J) 20 οὐδὲ] οὔτε 5
LⁿTrWH^m: οὐ WH(n.m.)R προσκυνήσουσιν] -ήσωσι 5 τὰ εἰδω-
λα] — τὰ 5: C δύνανται] -αται 5 21 φαρμακειῶν] -ακιῶν TiB
WH^m: -άκων TrmAWHR 1 ἡ] 5°: C τὴν κεφαλὴν] τῆς κεφαλῆς
5 αὐτοῦ] 5°: C 2 ἔχων] εἶχεν 5 ἠνεωγμένον] ἀν. 5
τῆς θαλάσσης...τῆς γῆς] τὴν θάλασσαν...τὴν γῆν 5: Csm 4 βρονταί]
+ τὰς φωνὰς ἑαυτῶν 5: C ἤμελλον] ἔμ. 5 TiBWH^a λέγουσάν] +
μοι 5: Csm

- Σφράγισον ἃ ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταί, καὶ μὴ αὐτὰ
 5 γράψῃς. Καὶ ὁ ἄγγελος, ὃν εἶδον ἐστῶτα ἐπὶ τῆς θα-
 λάσσης καὶ ἐπὶ τῆς γῆς, ἤρεν τὴν χεῖρα αὐτοῦ τὴν δεξιὰν
 6 εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ ὤμοσεν ἐν τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶ-
 νας τῶν αἰώνων, ὃς ἔκτισεν τὸν οὐρανὸν καὶ τὰ ἐν αὐτῷ
 καὶ τὴν γῆν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ καὶ τὴν θάλασσαν καὶ τὰ ἐν
 7 αὐτῇ, ὅτι χρόνος οὐκέτι ἔσται, ἀλλ' ἐν ταῖς ἡμέραις
 τῆς φωνῆς τοῦ ἐβδόμου ἀγγέλου, ὅταν μέλλῃ σαλπίζειν,
 καὶ ἐτελέσθῃ τὸ μυστήριον τοῦ Θεοῦ, ὡς εὐηγγέλισεν τοὺς
 ἑαυτοῦ δούλους τοὺς προφῆτας.
 8 Καὶ ἡ φωνὴ ἣν ἤκουσα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, πάλιν λαλοῦ-
 σαν μετ' ἐμοῦ καὶ λέγουσαν, Ὑπαγε λάβε τὸ βιβλίον τὸ
 ἠνεωγμένον ἐν τῇ χειρὶ τοῦ ἀγγέλου τοῦ ἐστῶτος ἐπὶ τῆς
 9 θαλάσσης καὶ ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ ἀπῆλθα πρὸς τὸν ἄγ-
 γελον λέγων αὐτῷ δοῦναί μοι τὸ βιβλαρίδιον. καὶ λέγει
 μοι, Δάβε καὶ κατάφαγε αὐτό· καὶ πικρανεῖ σου τὴν κοι-
 λίαν, ἀλλ' ἐν τῷ στόματί σου ἔσται γλυκὺ ὡς μέλι.
 10 καὶ ἔλαβον τὸ βιβλαρίδιον ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ ἀγγέλου καὶ
 κατέφαγον αὐτό· καὶ ἦν ἐν τῷ στόματί μου ὡς μέλι
 γλυκύν· καὶ ὅτε ἔφαγον αὐτό, ἐπικράνθη ἡ κοιλία μου.
 11 καὶ λέγουσίν μοι, Δεῖ σε πάλιν προφητεῦσαι ἐπὶ λαοῖς
 καὶ ἔθνεσιν καὶ γλώσσαις καὶ βασιλεῦσιν πολλοῖς.
 11 Καὶ ἐδόθη μοι κάλαμος ὅμοιος ῥάβδῳ, λέγων, Ἐγειρε
 καὶ μέτρησον τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ καὶ τὸ θυσιαστήριον, καὶ
 2 τοὺς προσκυνοῦντας ἐν αὐτῷ. καὶ τὴν αὐλὴν τὴν ἔξω-
 θεν τοῦ ναοῦ ἔκβαλε ἔξωθεν, καὶ μὴ αὐτὴν μετρήσῃς, ὅτι

αὐτὰ] ταῦτα s 5 ἤρεν]-ρε s Ln WHa τὴν δεξιὰν] s°: Csm
 θ καὶ τὴν θάλασσαν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ] [Ln] [WH] R°m οὐκέτι ἔσται] οὐκ
 ἔσται ἔτι s: C 7 ἀλλ'] ἀλλὰ s σαλπίζειν] σαλπίζειν· WHm
 ἐτελέσθη] τελεσθῇ s τοὺς...δούλους τοὺς προφῆτας] τοῖς ..δούλοις τοῖς
 προφῆταις s: Csm 8 λαλοῦσαν...λέγουσαν] λαλοῦσα...λέγουσα s
 βιβλίον] βιβλαρίδιον s TiB τοῦ ἄγγ.]—τοῦ s: C 9 ἀπῆλθα]
 -θον s Tr AWHa δοῦναί], Δός s (n.m.) ἀλλ'] ἀλλὰ WHa
 11 λέγουσίν] λέγει s ἔθνεσιν] pr ἐπὶ Ti σφBσφ? 1 ῥάβδῳ,] +
 καὶ ὁ ἄγγελος εἰσθήκει smJElz ἔγειρε]-ραι s 2 ἔξωθεν pr.] ἔσω
 θεν s: CsmJElz ἔξωθεν sec.] ἔξω s A: C

ἐδόθη τοῖς ἔθνεσιν, καὶ τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν πατήσουσιν
μῆνας τεσσαράκοντα δύο. καὶ δώσω τοῖς δυσὶν μάρτυ- 3
σίν μου, καὶ προφητεύσουσιν ἡμέρας χιλίας διακοσίας
ἐξήκοντα περιβεβλημένοι σάκκους. Οὗτοί εἰσιν αἱ δύο 4
ἐλαῖαι, καὶ αἱ δύο λυχνίαι αἱ ἐνώπιον τοῦ Κυρίου τῆς γῆς
ἐστῶτες. καὶ εἴ τις αὐτοὺς θέλει ἀδικῆσαι, πῦρ ἐκ- 5
πορεύεται ἐκ τοῦ στόματος αὐτῶν καὶ κατεσθίει τοὺς ἐχ-
θροὺς αὐτῶν· καὶ εἴ τις θελήσῃ αὐτοὺς ἀδικῆσαι, οὕτως 6
δεῖ αὐτὸν ἀποκτανθῆναι. οὗτοι ἔχουσιν τὴν ἐξουσίαν
κλείσαι τὸν οὐρανόν, ἵνα μὴ ὑετὸς βρέχῃ τὰς ἡμέρας τῆς
προφητείας αὐτῶν· καὶ ἐξουσίαν ἔχουσιν ἐπὶ τῶν ὑδάτων
στρέφειν αὐτὰ εἰς αἷμα, καὶ πατάξαι τὴν γῆν ἐν πάσῃ 7
πληγῇ ὅσακις ἐὰν θελήσωσιν. Καὶ ὅταν τελέσωσιν
τὴν μαρτυρίαν αὐτῶν, τὸ θηρίον τὸ ἀναβαῖνον ἐκ τῆς
ἀβύσσου ποιήσῃ μετ' αὐτῶν πόλεμον, καὶ νικήσῃ αὐτοὺς 8
καὶ ἀποκτενεί αὐτούς. καὶ τὸ πτώμα αὐτῶν ἐπὶ τῆς
πλατείας τῆς πόλεως τῆς μεγάλης, ἣτις καλεῖται πνευμα-
τικῶς Σόδομα καὶ Αἴγυπτος, ὅπου καὶ ὁ Κύριος αὐτῶν 9
ἐσταυρώθη. καὶ βλέπουσιν ἐκ τῶν λαῶν καὶ φυλῶν
καὶ γλωσσῶν καὶ ἔθνων τὸ πτώμα αὐτῶν ἡμέρας τρεῖς καὶ
ἡμισυ, καὶ τὰ πτώματα αὐτῶν οὐκ ἀφίουσιν τεθῆναι εἰς 10
μνήμα. καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς χαίρουσιν ἐπ'
αὐτοῖς καὶ εὐφραίνονται, καὶ δῶρα πέμπουσιν ἀλλήλοις,
ὅτι οὗτοι οἱ δύο προφήται ἐβασάνισαν τοὺς κατοικοῦντας

δύο] pr καὶ LnA[WH] 3 περιβεβλημένοι] -μένους Tr(n.m.)BmWH
4 αἱ sec.] s°: C αἱ tert.][WH] τοῦ Κυ. — τοῦ Ln Κυρίου] Θεοῦ
5: Csm ἐστῶτες] -ῶσαι 5 θέλει] -λη 5: C θελήσῃ] θέλῃ
5: θέλει CLnA(n.m.)WHm: θελήσει WHm: post αὐτοὺς 5 Tr: C
6 τὴν πρτ.] s°Ti[A]B° ὑετὸς] post βρέχῃ 5: C τὰς ἡμέρας τῆς
πρ. αὐ.] ἐν ἡμέραις αὐ. τῆς πρ. 5: Csm ἐν] s°: C ἐὰν] ἂν WHa
7 πόλεμον] ante μετ' αὐ. 5: C 8 τὸ πτώμα] τὰ πτώματα 5 τῆς
πόλ.] — τῆς 5: C αὐτῶν sec.] ἡμῶν 5: Csm 9 βλέπουσιν] βλέψ.
5: Csm τὸ πτώμα] τὰ πτώματα 5 καὶ ante ἡμ.][A] ἀφίουσιν]
ἀφήσουσι 5 μνήμα] μνήματα 5: Csm 10 χαίρουσιν] χαροῦσιν
5: C εὐφραίνονται] εὐφρανθήσονται 5 πέμπουσιν] πέμπ. TiB

- 11 ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ μετὰ τὰς τρεῖς ἡμέρας καὶ ἥμισυ πνεῦμα ζωῆς ἐκ τοῦ Θεοῦ εἰσῆλθεν [ἐν] αὐτοῖς, καὶ ἔστησαν ἐπὶ τοὺς πόδας αὐτῶν, καὶ φόβος μέγας ἐπέπεσεν ἐπὶ
 12 τοὺς θεωροῦντας αὐτούς. καὶ ἤκουσαν φωνῆς μεγάλης ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λεγούσης αὐτοῖς, Ἀνάβατε ὧδε. καὶ ἀνέβησαν εἰς τὸν οὐρανὸν ἐν τῇ νεφέλῃ, καὶ ἐθεώρησαν αὐ-
 13 τοὺς οἱ ἐχθροὶ αὐτῶν. Καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ ἐγένετο σεισμός μέγας, καὶ τὸ δέκατον τῆς πόλεως ἔπεσεν, καὶ ἀπεκτάνθησαν ἐν τῷ σεισμῷ ὀνόματα ἀνθρώπων χιλιάδες ἑπτὰ· καὶ οἱ λοιποὶ ἔμφοβοι ἐγένοντο καὶ ἔδωκαν δόξαν
 14 τῷ Θεῷ τοῦ οὐρανοῦ. Ἡ Οὐαὶ ἡ δευτέρα ἀπῆλθεν· ἰδοὺ ἡ Οὐαὶ ἡ τρίτη ἔρχεται ταχύ.
 15 Καὶ ὁ ἑβδομος ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ ἐγένοντο φωναὶ μεγάλαι ἐν τῷ οὐρανῷ, λέγοντες, Ἐγένετο ἡ βασιλεία τοῦ κόσμου τοῦ Κυρίου ἡμῶν καὶ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ, καὶ
 16 βασιλεύσει εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. καὶ οἱ ἑκοσι τέσσαρες πρεσβύτεροι, οἱ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ κάθηνται ἐπὶ τοὺς θρόνους αὐτῶν, ἔπεσαν ἐπὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν, καὶ
 17 προσεκύνησαν τῷ Θεῷ λέγοντες, Εὐχαριστοῦμέν σοι, Κύριε ὁ Θεὸς ὁ Παντοκράτωρ, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν, ὅτι εἵληφας
 18 τὴν δύναμίν σου τὴν μεγάλην καὶ ἐβασίλευσας. καὶ τὰ ἔθνη ὠργίσθησαν, καὶ ἦλθεν ἡ ὀργή σου, καὶ ὁ καιρὸς τῶν νεκρῶν κριθῆναι, καὶ δοῦναι τὸν μισθὸν τοῖς δούλοις σου τοῖς προφήταις καὶ τοῖς ἁγίοις καὶ τοῖς φοβουμένοις τὸ ὄνομά σου, τοὺς μικροὺς καὶ τοὺς μεγάλους, καὶ δια-

11 τὰς] C^oTi^o(sic vult)[B][WH] ἐν] ins LnTi[A]B[WH]R : Tr^oB^m ἐν αὐτοῖς] ἐπ' αὐτούς 5 : εἰς αὐτούς Bm ἐπέπεσεν] ἔπεσεν 5 : C
 12 ἤκουσαν] -σα Bm φωνῆς μεγάλης...λεγούσης] φωνὴν μεγάλην... λέγουσαν 5 LnTi σφ WHm : C ἀνάβατε] -βητε 5 15 λέγοντες] λέγουσαι 5 Tr ἐγένετο ἡ βασιλεία] ἐγένοντο αἱ βασιλείαι 5 : Csm
 16 οἱ πρὶ.] Ln[A] τέσσαρες] pr καὶ 5 : C οἱ...κάθηνται] οἱ... καθήμενοι 5 : ...καθήμενοι Ln : [οἱ] ...καθήμενοι AWH(n.m.) : οἱ...οἱ κάθηνται smTrTiB
 17 ἦν]+καὶ ὁ ἐρχόμενος 5 (n.m.) ὅτι] pr καὶ Ti[B]WHm εἵληφας] -φες WH(n.m.) 18 τοὺς μικροὺς καὶ τοὺς μεγάλους] τοῖς μικροῖς καὶ τοῖς μεγάλοις 5 TiB

φθεΐραι τοὺς διαφθείροντας τὴν γῆν. Καὶ ἡνοίγη ὁ ναὸς 19
τοῦ Θεοῦ ὁ ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ὤφθη ἡ κιβωτὸς τῆς δια-
θήκης αὐτοῦ ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ, καὶ ἐγένοντο ἀστραπαὶ καὶ
φωναὶ καὶ βρονταὶ καὶ σεισμός καὶ χάλαζα μεγάλη.

Καὶ σημεῖον μέγα ὤφθη ἐν τῷ οὐρανῷ, γυνὴ περιβε- 12
βλημένη τὸν ἥλιον, καὶ ἡ σελήνη ὑποκάτω τῶν ποδῶν
αὐτῆς, καὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς στέφανος ἀστέρων δώ-
δεκα, καὶ ἐν γαστρὶ ἔχουσα· καὶ κράζει ὠδίνουσα καὶ 2
βασανιζομένη τεκεῖν. Καὶ ὤφθη ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ 3
οὐρανῷ, καὶ ἰδοὺ δράκων πυρρὸς μέγας, ἔχων κεφαλὰς
ἐπτὰ καὶ κέρατα δέκα, καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ ἐπτὰ
διαδήματα. καὶ ἡ οὐρὰ αὐτοῦ σύρει τὸ τρίτον τῶν 4
ἀστέρων τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν. Καὶ
ὁ δράκων ἔστηκεν ἐνώπιον τῆς γυναικὸς τῆς μελλούσης
τεκεῖν, ἵνα ὅταν τέκῃ τὸ τέκνον αὐτῆς καταφάγῃ. καὶ 5
ἔτεκεν υἱόν, ἄρσεν, ὃς μέλλει ποιμαίνειν πάντα τὰ ἔθνη
ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ· καὶ ἡρπάσθη τὸ τέκνον αὐτῆς πρὸς τὸν
Θεὸν καὶ πρὸς τὸν θρόνον αὐτοῦ. καὶ ἡ γυνὴ ἔφυγεν 6
εἰς τὴν ἔρημον, ὅπου ἔχει ἐκεῖ τόπον ἡτοιμασμένον ἀπὸ
τοῦ Θεοῦ, ἵνα ἐκεῖ τρέφωσιν αὐτὴν ἡμέρας χιλίας διακο-
σίας ἐξήκοντα.

Καὶ ἐγένετο πόλεμος ἐν τῷ οὐρανῷ· ὁ Μιχαὴλ καὶ οἱ 7
ἄγγελοι αὐτοῦ τοῦ πολεμῆσαι μετὰ τοῦ δράκοντος· καὶ
ὁ δράκων ἐπολέμησεν καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ, καὶ οὐκ 8
ἴσχυσαν, οὐδὲ τόπος εὗρέθη αὐτῶν ἔτι ἐν τῷ οὐρανῷ.
καὶ ἐβλήθη ὁ δράκων ὁ μέγας, ὁ ὄφης ὁ ἀρχαῖος, ὁ καλού- 9
μενος Διάβολος καὶ ὁ Σατανᾶς, ὁ πλανῶν τὴν οἰκουμένην

διαφθείροντας] -ραντας Lⁿ 19 ὁ sec.] ε^o A 2· καὶ post ἔχουσα] ε^o
Tr^o [A] WH^m κράζει] ἔκραζεν Lⁿ 3 μέγας] ante πυρρ. ε WHI (n.m.)
ἐπτὰ sec.] post διαδ. ε: C 4 ἔστηκεν] ἔστηκεν WHR: Scr 5 ἄρ-
σειν] ἄρρενα ε Bm: ἄρσενα Bm πρὸς sec.] ε^o: C 6 ἐκεῖ] ε^o Lⁿ
Tr^o σφ sed [Tr] m τρέφωσιν] -ουσιν TrTiB (n.m.) WHm: ἐκτρέφωσιν Bm
7 ὁ *pri.*] ὁ τε Lⁿ τοῦ πολεμῆσαι] — τοῦ Ti [A] B (a.m.): ἐπολέμησαν
ε: C ε^m μετὰ] κατὰ ε: C 8 ἴσχυσαν] -σεν WHI (n.m.) οὐδέ]
οὔτε ε: C

- ὄλην· ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν, καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ μετ' αὐ-
 10 τοῦ ἐβλήθησαν. Καὶ ἤκουσα φωνὴν μεγάλην ἐν τῷ
 οὐρανῷ λέγουσαν, Ἄρτι ἐγένετο ἡ σωτηρία καὶ ἡ δύναμις
 καὶ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ Χρι-
 στοῦ αὐτοῦ· ὅτι ἐβλήθη ὁ κατήγωρ τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν, ὁ
 11 κατηγορῶν αὐτοὺς ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἡμέρας καὶ
 νυκτός. καὶ αὐτοὶ ἐνίκησαν αὐτὸν διὰ τὸ αἷμα τοῦ
 Ἀρνίου, καὶ διὰ τὸν λόγον τῆς μαρτυρίας αὐτῶν, καὶ οὐκ
 12 ἡγάπησαν τὴν ψυχὴν αὐτῶν ἄχρι θανάτου. διὰ τοῦτο
 εὐφραίνεσθε οὐρανοὶ καὶ οἱ ἐν αὐτοῖς σκηνοῦντες· οὐαὶ
 τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν, ὅτι κατέβη ὁ διάβολος
 πρὸς ὑμᾶς ἔχων θυμὸν μέγαν, εἰδὼς ὅτι ὀλίγον καιρὸν
 ἔχει.
 13 Καὶ ὅτε εἶδεν ὁ δράκων ὅτι ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν, ἐδίωξεν
 14 τὴν γυναῖκα ἣτις ἔτεκεν τὸν ἄρσενά. καὶ ἐδόθησαν τῇ
 γυναικὶ αἱ δύο πτέρυγες τοῦ αἵτου τοῦ μεγάλου, ἵνα πέτη-
 ται εἰς τὴν ἔρημον εἰς τὸν τόπον αὐτῆς, ὅπου τρέφεται
 ἐκεῖ καιρὸν καὶ καιροὺς καὶ ἥμισυ καιροῦ ἀπὸ προσώπου
 15 τοῦ ὄφews. Καὶ ἔβαλεν ὁ ὄφεις ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ
 ὀπίσω τῆς γυναίκος ὕδωρ ὡς ποταμόν, ἵνα αὐτὴν ποταμο-
 16 φόρητον ποιήσῃ. καὶ ἐβοήθησεν ἡ γῆ τῇ γυναικί, καὶ
 ἡνοιξεν ἡ γῆ τὸ στόμα αὐτῆς καὶ κατέπιεν τὸν ποταμὸν ὃν
 17 ἔβαλεν ὁ δράκων ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ. καὶ ὠργί-
 σθη ὁ δράκων ἐπὶ τῇ γυναικί, καὶ ἀπῆλθεν ποιῆσαι πόλε-
 μον μετὰ τῶν λοιπῶν τοῦ σπέρματος αὐτῆς, τῶν τηρούν-
 των τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ καὶ ἐχόντων τὴν μαρτυρίαν Ἰη-
 18 σοῦ· καὶ ἐστάθη ἐπὶ τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης.

10 λέγουσαν] ante ἐν τῷ οὐρ. ε: Csm ἐβλήθη] κατεβλήθη ε
 κατήγωρ] κατήγορος ε TrAmBmR? αὐτοὺς] αὐτῶν ε TrAmBmR?

11 οὐκ] οὐχ Lh 12 οὐρανοὶ] pr οἱ ε LnWHm οὐαὶ]+ τοῖς κατοι-
 κοῦσι ε: Csm 13 ἄρσενά] ἄρρ. ε: -ναν Lh 14 αἱ] ε°[A][B]
 15 ὀπίσω τῆς γυν.] ante ἐκ τοῦ στ. αὐ. ε: C αὐτὴν] ταύτην ε: C
 16 κατέπιεν] -πιε WHa 17 ἐπὶ] Ln° Ἰησοῦ] pr τοῦ ε: +Χρι-
 στοῦ ε: CsmScr 18 ἐστάθη]-θην ε TiBm

Καὶ εἶδον ἐκ τῆς θαλάσσης θηρίον ἀναβαῖνον, ἔχον κέ- 13
ρατα δέκα καὶ κεφαλὰς ἑπτὰ, καὶ ἐπὶ τῶν κεράτων αὐτοῦ
δέκα διαδήματα, καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ ὀνόματα βλα-
σφημίας. καὶ τὸ θηρίον ὃ εἶδον ἦν ὅμοιον παρδάλει, 2
καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς ἄρκου, καὶ τὸ στόμα αὐτοῦ ὡς στό-
μα λέοντος· καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ὁ δράκων τὴν δύναμιν αὐτοῦ
καὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ καὶ ἐξουσίαν μεγάλην. καὶ μίαν 3
ἐκ τῶν κεφαλῶν αὐτοῦ ὡς ἐσφαγμένην εἰς θάνατον· καὶ ἡ
πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἔθεραπεύθη, καὶ ἐθαύμασεν ὅλη
ἡ γῆ ὀπίσω τοῦ θηρίου· καὶ προσεκύνησαν τῷ δρά- 4
κοντι, ὅτι ἔδωκεν τὴν ἐξουσίαν τῷ θηρίῳ, καὶ προσεκύνη-
σαν τῷ θηρίῳ λέγοντες, Τίς ὅμοιος τῷ θηρίῳ; καὶ τίς
δύναται πολεμῆσαι μετ' αὐτοῦ; Καὶ ἐδόθη αὐτῷ στό- 5
μα λαλοῦν μεγάλα καὶ βλασφημίας· καὶ ἐδόθη αὐτῷ
ἐξουσία ποιῆσαι μῆνας τεσσεράκοντα δύο. καὶ ἤνοιξεν 6
τὸ στόμα αὐτοῦ εἰς βλασφημίας πρὸς τὸν Θεόν, βλασφη-
μῆσαι τὸ ὄνομα αὐτοῦ καὶ τὴν σκηνὴν αὐτοῦ, τοὺς ἐν τῷ
οὐρανῷ σκηνοῦντας. καὶ ἐδόθη αὐτῷ ποιῆσαι πόλεμον 7
μετὰ τῶν ἁγίων καὶ νικῆσαι αὐτούς· καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἐξου-
σία ἐπὶ πᾶσαν φυλὴν καὶ λαὸν καὶ γλῶσσαν καὶ ἔθνος.
καὶ προσκυνήσουσιν αὐτὸν πάντες οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς 8
γῆς, οὗ οὐ γέγραπται τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς
ζωῆς τοῦ Ἀρνίου τοῦ ἐσφαγμένου ἀπὸ καταβολῆς κόσμου.

1 κέρ. δέκα κ. κεφ. ἑπτὰ] κεφ. ἑπτὰ κ. κέρ. δέκα ε: C ὀνόματα] ὄνομα ε
AWHm: C5mJm ■ ἄρκου] ἄρκου ε λέοντος] λεόντων TiBWHm
3 μίαν] pr εἶδον ε: C ἐκ] ε°: C ἐθαύμασεν ὅλη ἡ γῆ] ἐθαυμάσθη
ἐν ὅλῃ τῇ γῇ ε Tr(a.m.): sm] Elz: ἐθαυμάσθη ὅλη ἡ γῆ LnWH 4 τῷ
δράκοντι] τὸν δράκοντα ε: C5m ὅτι] ὅς ε τὴν] ε°: C τῷ θη-
ρίῳ] τὸ θηρίον ε WHm: C5m καὶ tert.] ε°: C 5 βλασφημίας] βλά-
σφημα LnABm: -μίαν Bm ποιῆσαι] pr πόλεμον JmElzBm: +ὃ θέλει Bm
τεσσερ.] τεσσαρ. ε δύο] pr καὶ [Ln] [WH] 6 ἤνοιξεν] -ξε WH(n.a.)
βλασφημίας] -μίαν ε τοὺς] pr καὶ ε 7 καὶ ἐδόθη usque ad νικῆσαι
αὐτούς.] Ln°[Tr]m[WH]R°m ποιῆσαι] post πόλ. ε: C καὶ λαὸν]
ε°(a.m.) 8 αὐτὸν] -τῷ ε οὗ] ὦν ε Bm τὸ ὄνομα] τὰ ὀνόματα
ε: C5m αὐτοῦ] ε°: -ῶν Bm τῷ βιβλίῳ] τῇ βίβλῳ ε: C5m
τοῦ sec.] ε°: C

- 9, 10 Εἴ τις ἔχει οὖς, ἀκουσάτω. εἴ τις εἰς αἰχμαλωσίαν, εἰς αἰχμαλωσίαν ὑπάγει· εἴ τις ἐν μαχαίρῃ ἀποκτενεῖ, δεῖ αὐτὸν ἐν μαχαίρῃ ἀποκτανθῆναι. ὧδέ ἐστιν ἡ ὑπομονὴ καὶ ἡ πίστις τῶν ἁγίων.
- 11 Καὶ εἶδον ἄλλο θηρίον ἀναβαῖνον ἐκ τῆς γῆς, καὶ εἶχεν
12 κέρατα δύο ὅμοια ἀρνίῳ, καὶ ἐλάλει ὡς δράκων. καὶ τὴν ἐξουσίαν τοῦ πρώτου θηρίου πᾶσαν ποιεῖ ἐνώπιον αὐτοῦ. καὶ ποιεῖ τὴν γῆν καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ κατοικοῦντας ἵνα προσκυνήσουσιν τὸ θηρίον τὸ πρῶτον, οὗ ἑθεραπεύθη ἡ
13 πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ. καὶ ποιεῖ σημεῖα μεγάλα, ἵνα καὶ πῦρ ποιῇ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβαίνειν εἰς τὴν γῆν
14 ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων. καὶ πλανᾷ τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς διὰ τὰ σημεῖα ἃ ἐδόθη αὐτῷ ποιῆσαι ἐνώπιον τοῦ θηρίου, λέγων τοῖς κατοικοῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς ποιῆσαι εἰκόνα τῷ θηρίῳ ὃς ἔχει τὴν πληγὴν τῆς μαχαίρης καὶ
15 ἔζησεν. Καὶ ἐδόθη αὐτῷ δοῦναι πνεῦμα τῇ εἰκόνι τοῦ θηρίου, ἵνα καὶ λαλήσῃ ἡ εἰκὼν τοῦ θηρίου, καὶ ποιήσῃ [ἵνα] ὅσοι ἂν μὴ προσκυνήσωσιν τῇ εἰκόνι τοῦ θηρίου
16 ἀποκτανθῶσιν. καὶ ποιεῖ πάντας, τοὺς μικροὺς καὶ τοὺς μεγάλους, καὶ τοὺς πλουσίους καὶ τοὺς πτωχοὺς, καὶ τοὺς ἐλευθέρους καὶ τοὺς δούλους, ἵνα δώσιν αὐτοῖς χάραγμα ἐπὶ τῆς χειρὸς αὐτῶν τῆς δεξιᾶς, ἢ ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐτῶν,
17 [καὶ] ἵνα μὴ τις δύνῃται ἀγοράσαι ἢ πωλῆσαι εἰ μὴ ὁ ἔχων τὸ χάραγμα, τὸ ὄνομα τοῦ θηρίου ἢ τὸν ἀριθμὸν τοῦ
18 ὀνόματος αὐτοῦ. ὧδε ἡ σοφία ἐστίν. ὁ ἔχων νοῦν

10 εἰς αἰχμ. *prz.* — εἰς ε [B]mScr :+ συνάγει ε Scr :+ ἀπάγει BmRm? : Tr^a μαχαίρῃ *bis*] -ρα ε ἀποκτενεῖ] -κταίνει Ln : -κτανθῆναι A : -κτείνει WHm : -κτέννει WH_a δεῖ] A^o 12 ἐν αὐτῇ] post κατοικ. ε Ln : C προσκυνήσουσιν] -σωσι ε 13 καταβ.] ante ἐκ τοῦ οὐρ. ε TiB
14 εἰκόνα] εἰκόναν Ln δς] δ ε μαχαίρης] -ρας ε 15 αὐτῷ] αὐτῇ LnWHR ποιήσῃ] -σει TrmWHmRm ἵνα *sec.*] ins LnTr[A] [WH]R : ε^oTi^aB^o ἐὰν] ἂν ε WH_a προσκυνήσωσιν] -σουσιν TrmTiB WH_a τῇ εἰκόνι] τὴν εἰκόνα ε LnAWHm : C ἀποκτανθῶσιν] pr ἵνα ε 16 δώσιν] δώσῃ ε : Csm : δώσει WHm τὸ μέτωπον] τῶν μετώπων ε 17 καὶ] ins ε Tr[A] [WH]R : Ln^oTi^aB^o δύνῃται] δύναται WHm τὸ ὄνομα] pr ἡ ε : τοῦ ὀνόματος Ln 18 νοῦν] pr τὸν ε : C

ψηφισάτω τὸν ἀριθμὸν τοῦ θηρίου· ἀριθμὸς γὰρ ἀνθρώπου
ἐστίν. καὶ ὁ ἀριθμὸς αὐτοῦ ἑξακόσιοι ἑξήκοντα ἕξ.

Καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ τὸ Ἀρνίον ἐστὸς ἐπὶ τὸ ὄρος Σιών, 14
καὶ μετ' αὐτοῦ ἑκατὸν τεσσαράκοντα τέσσαρες χιλιάδες,
ἔχουσαι τὸ ὄνομα αὐτοῦ καὶ τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς αὐτοῦ
γεγραμμένον ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. καὶ ἤκουσα φω- 2
νὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ὡς φωνὴν ὑδάτων πολλῶν καὶ ὡς φω-
νὴν βροντῆς μεγάλης· καὶ ἡ φωνὴ ἦν ἤκουσα ὡς κιθαρι-
δῶν κιθαριζόντων ἐν ταῖς κιθάραις αὐτῶν. καὶ ᾄδουσιν 3
ὡς ᾠδὴν καινὴν ἐνώπιον τοῦ θρόνου καὶ ἐνώπιον τῶν τεσ-
σάρων ζώων καὶ τῶν πρεσβυτέρων· καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο μα-
θεῖν τὴν ᾠδὴν εἰ μὴ αἱ ἑκατὸν τεσσαράκοντα τέσσαρες χι-
λιάδες, οἱ ἡγορασμένοι ἀπὸ τῆς γῆς. Οὗτοί εἰσιν οἱ 4
μετὰ γυναικῶν οὐκ ἐμολύνθησαν· παρθένοι γάρ εἰσιν.
οὗτοι οἱ ἀκολουθοῦντες τῷ Ἀρνίῳ ὅπου ἂν ὑπάγει. οὗτοι
ἡγοράσθησαν ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων ἀπαρχὴ τῷ Θεῷ καὶ τῷ
Ἀρνίῳ, καὶ ἐν τῷ στόματι αὐτῶν οὐχ εὗρέθη ψεῦδος· 5
ἄμωμοί εἰσιν.

Καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον πετόμενον ἐν μεσουρανήματι, 6
ἔχοντα εὐαγγέλιον αἰώνιον εὐαγγελίσει ἐπὶ τοὺς καθημέ-
ρους ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐπὶ πᾶν ἔθνος καὶ φυλὴν καὶ γλῶσ-
σαν καὶ λαόν, λέγων ἐν φωνῇ μεγάλῃ, Φοβήθητε τὸν 7
Θεὸν καὶ δότε αὐτῷ δόξαν, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα τῆς κρίσεως
αὐτοῦ, καὶ προσκυνήσατε τῷ ποιήσαντι τὸν οὐρανὸν καὶ
τὴν γῆν καὶ θάλασσαν καὶ πηγὰς ὑδάτων. Καὶ ἄλλος 8

αὐτοῦ] + ἐστίν TrWHm ἑξακόσ. ἐξήκ. ἕξ] χξς' sTrTiBmScr: C
ἑξακόσιοι] -σια BmWHm: -σια Bm ἐξήκ.] δέκα LmBmRm 1 εἰ-
δον] ἰδον Ti τὸ πρό.] s° ἐστὸς] -ηκὸς s αὐτοῦ καὶ τὸ ὄνομα]
s°: Csm 1, 3 τεσσερ.] τεσσαρ. s 2 ἡ φωνὴ ἦν] φωνήν: Csm
ὡς κιθαρ.] — ὡς s: Csm 3 ὡς] [Tr]TrmTi[A]B(n.m.) ἐδύνατο]
ἡδύν. s: C 4 . οὗτοί (πρί.) εἰσιν] WHm οδοί sec.] + εἰσιν s
ὑπάγει] -γη s TiB 5 ψεῦδος] δόλος s: Csm εἰσιν] pr γάρ s TrTi
sed [Tr]m[B]: + ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ s: C 6 ἄλλον] [Tr]m[A]
Bm πετόμενον] πετώμ. s: C ἐπὶ πρό.] s° καθημένους] κατ-
οικουήσας s: Csm ἐπὶ tert.] s°: Csm 7 λέγων] λέγοντα s: Csm
ἐν] Ln° θάλασσαν] pr τὴν TiB

- δεύτερος ἄγγελος ἠκολούθησεν λέγων, *Ἐπεσεν ἔπεσεν Βα-
 9 αὐτῆς πεπότικεν πάντα τὰ ἔθνη. Καὶ ἄλλος ἄγγελος
 τρίτος ἠκολούθησεν αὐτοῖς λέγων ἐν φωνῇ μεγάλῃ, Εἴ τις
 προσκυνεῖ τὸ θηρίον καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ λαμβάνει
 10 χάραγμα ἐπὶ τοῦ μετώπου αὐτοῦ ἢ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ,
 καὶ αὐτὸς πίεται ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τοῦ Θεοῦ τοῦ
 κεκερασμένου ἀκράτου ἐν τῷ ποτηρίῳ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ,
 καὶ βασανισθήσεται ἐν πυρὶ καὶ θείῳ ἐνώπιον ἀγγέλων
 11 ἀγίων καὶ ἐνώπιον τοῦ Ἀρνίου· καὶ ὁ καπνὸς τοῦ
 βασανισμοῦ αὐτῶν εἰς αἰῶνας αἰώνων ἀναβαίνει· καὶ οὐκ
 ἔχουσιν ἀνάπαυσιν ἡμέρας καὶ νυκτὸς οἱ προσκυνοῦντες τὸ
 θηρίον καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ εἴ τις λαμβάνει τὸ χά-
 12 ραγμα τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ. Ὡδε ἡ ὑπομονὴ τῶν ἁγίων·
 ἐστίν, οἱ τηροῦντες τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν πίστι
 13 Ἰησοῦ. Καὶ ἤκουσα φωνῆς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λεγούσης
 Γράψον, Μακάριοι οἱ νεκροὶ οἱ ἐν Κυρίῳ ἀποθνήσκοντες
 ἀπ' ἄρτι· ναί, λέγει τὸ Πνεῦμα, ἵνα ἀναπαήσονται ἐκ τῶν
 κόπων αὐτῶν· τὰ γὰρ ἔργα αὐτῶν ἀκολουθεῖ μετ' αὐτῶν.
 14 Καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ νεφέλῃ λευκῇ, καὶ ἐπὶ τὴν νεφέλῃν
 καθήμενον ὅμοιον Υἱὸν Ἀνθρώπου, ἔχων ἐπὶ τῆς κεφαλῆς
 αὐτοῦ στέφανον χρυσοῦν καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ δρέπανον
 15 ὀξύ. Καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ναοῦ, κράζων
 ἐν φωνῇ μεγάλῃ τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῆς νεφέλης, Πέμπσον τὸ
 δρέπανόν σου καὶ θέρισον, ὅτι ἤλθεν ἡ ὥρα θερίσαι, ὅτι ἐξῆ-

8 δεύτερος] ε°: post ἄγγ. CsmTiB ἄγγελος] [WH] ἔπεσεν sec.]
 [A] Βαβυλῶν] Βαβυλῶν Elz: + ἡ πόλις ε: Csm (sic vult) ἡ] ὅτι ε
 τὰ] ε°: C 9 ἄλλος ἄγγ. τρί.] τρί. ἄγγ. (— ἄλλος) ε: Csm προσ-
 κυνεῖ] post τὸ θηρίον ε: C 10 ἀγγέλων ἁγίων] τῶν ἁγ. ἄγγ. ε: τῶν
 ἄγγ. AWH^m 11 ἀναβαίνει] ante εἰς αἰ. αἰ. ε: C 12 ἡ] ε°
 οἱ τηρ.] pr ὧδε ε 13 λεγούσης] + μοι ε ἀπ' ἄρτι.] ἀπ' ἄρτι J^m
 R^m ἀναπαήσονται] ἀναπαύσονται ε γὰρ] δὲ ε 14 εἶδον]
 ἰδον TiWH^a καθήμενον ὅμοιον] καθήμενος ὁμοιος ε Υἱὸν] -ῶ ε
 L^xTrA Υἱ. Ἀνθρ.] υἱ. ἀνθρ. R(a.m.) τῆς κεφαλῆς] τὴν κεφαλὴν
 L^xTiσφ 15 φωνῇ] post μεγ. ε: C ἤλθεν] + σοι ε: Csm
 θερίσαι] pr τοῦ ε

ράνθη ὁ θερισμὸς τῆς γῆς. καὶ ἔβαλεν ὁ καθήμενος ἐπὶ 16
τῆς νεφέλης τὸ δρέπανον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἐθερίσθη
ἡ γῆ. Καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ναοῦ τοῦ ἐν 17
τῷ οὐρανῷ, ἔχων καὶ αὐτὸς δρέπανον ὀξύ. Καὶ ἄλλος 18
ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ θυσιαστηρίου, [ὁ] ἔχων ἐξουσίαν ἐπὶ
τοῦ πυρός, καὶ ἐφώνησεν φωνῇ μεγάλῃ τῷ ἔχοντι τὸ δρέ-
πανον τὸ ὀξύ λέγων, Πέμψον σου τὸ δρέπανον τὸ ὀξύ καὶ
τρύγησον τοὺς βότρυας τῆς ἀμπέλου τῆς γῆς, ὅτι ἤκμασαν
αἱ σταφυλαὶ αὐτῆς. καὶ ἔβαλεν ὁ ἄγγελος τὸ δρέπα- 19
νον αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐτρύγησεν τὴν ἀμπελον τῆς
γῆς, καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν ληνὸν τοῦ θυμοῦ τοῦ Θεοῦ τὸν
μέγαν. καὶ ἐπατήθη ἡ ληνὸς ἔξωθεν τῆς πόλεως, καὶ 20
ἐξῆλθεν αἷμα ἐκ τῆς ληνοῦ ἄχρι τῶν χαλινῶν τῶν ἵππων,
ἀπὸ σταδίων χιλίων ἑξακοσίων.

Καὶ εἶδον ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ μέγα καὶ θαυμα- 15
στόν, ἀγγέλους ἑπτὰ ἔχοντας πληγὰς ἑπτὰ τὰς ἐσχάτας,
ὅτι ἐν αὐταῖς ἐτελέσθη ὁ θυμὸς τοῦ Θεοῦ. Καὶ εἶδον 2
ὡς θάλασσαν ὑαλίνην μεμιγμένην πυρί, καὶ τοὺς νικῶντας
ἐκ τοῦ θηρίου καὶ ἐκ τῆς εἰκόνης αὐτοῦ καὶ ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ
τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ ἐστῶτας ἐπὶ τὴν θάλασσαν τὴν ὑαλί-
νην, ἔχοντας κιθάρας τοῦ Θεοῦ. καὶ ᾄδουσιν τὴν ᾠδὴν 3
Μωυσέως τοῦ δούλου τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν ᾠδὴν τοῦ Ἀρνίου
λέγοντες, Μεγάλα καὶ θαυμαστά τὰ ἔργα σου, Κύριε ὁ
Θεὸς ὁ Παντοκράτωρ· δίκαιαι καὶ ἀληθιναὶ αἱ ὁδοί σου,
ὁ Βασιλεὺς τῶν ἐθνῶν. τίς οὐ μὴ φοβηθῇ, Κύριε, καὶ 4
δοξάσει τὸ ὄνομά σου; ὅτι μόνος ὁστος· ὅτι πάντα τὰ
ἔθνη ἡξουσιν καὶ προσκυνήσουσιν ἐνώπιόν σου, ὅτι τὰ
δικαιώματά σου ἐφανερώθησαν.

16 τῆς νεφέλης] τὴν νεφέλην ς WHm 18 ἐξῆλθεν] Ln^o[WH] δ]
ins Ln[Tr]mABm[WH]R: Tr^oTi^oB^o φωνῇ] κραυγῇ ς A τῆς ἀμ-
πέλου] ς^o: ςm]Eiz 19 τὸν μέγαν] τὴν μεγάλην ς TrmBm: C
20 ἔξωθεν] ἔξω ς: C 1 εἶδον] ἶδον TiWHa ■ εἶδον] ἶδον Ti
νικῶντας]-οὐντας WHa ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ] pr ἐκ τοῦ χαράγματος αὐτοῦ,
ς: C ■ τοῦ ~~pr~~] ς^o: C ἐθνῶν] ἀγίων ς: CsmJm: αἰώνων JmAm
WH(n.m.)R(n.m.) 4 φοβηθῇ]+σε ς δοξάσει]-ση ς

- 5 Καὶ μετὰ ταῦτα εἶδον, καὶ ἤνοιγῃ ὁ ναὸς τῆς σκηνῆς
6 τοῦ μαρτυρίου ἐν τῷ οὐρανῷ· καὶ ἐξῆλθον οἱ ἑπτὰ
ἄγγελοι οἱ ἔχοντες τὰς ἑπτὰ πληγὰς ἐκ τοῦ ναοῦ, ἐνδεδυ-
μένοι λίνον καθαρὸν λαμπρόν, καὶ περιεζωσμένοι περὶ τὰ
7 στήθη ζώνας χρυσᾶς. καὶ ἓν ἐκ τῶν τεσσάρων ζώων
ἔδωκεν τοῖς ἑπτὰ ἄγγέλοις ἑπτὰ φιάλας χρυσᾶς γεμούσας
τοῦ θυμοῦ τοῦ Θεοῦ τοῦ ζώντος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώ-
8 νων. καὶ ἐγεμίσθη ὁ ναὸς καπνοῦ ἐκ τῆς δόξης τοῦ
Θεοῦ καὶ ἐκ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ· καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο εἰσ-
ελθεῖν εἰς τὸν ναὸν ἄχρι τελεσθῶσιν αἱ ἑπτὰ πληγαὶ τῶν
ἑπτὰ ἀγγέλων.
- 16 Καὶ ἤκουσα μεγάλης φωνῆς ἐκ τοῦ ναοῦ λεγούσης τοῖς
ἑπτὰ ἄγγέλοις, Ὑπάγετε καὶ ἐκχέετε τὰς ἑπτὰ φιάλας τοῦ
2 θυμοῦ τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν γῆν. Καὶ ἀπῆλθεν ὁ πρῶτος
καὶ ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν· καὶ ἐγένετο
ἔλκος κακὸν καὶ πονηρὸν ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους τοὺς ἔχοντας
τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου, καὶ τοὺς προσκυνοῦντας τῇ εἰκόνι
3 αὐτοῦ. Καὶ ὁ δεύτερος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς
τὴν θάλασσαν· καὶ ἐγένετο αἷμα ὡς νεκροῦ, καὶ πᾶσα
4 ψυχὴ ζωῆς ἀπέθανεν, τὰ ἐν τῇ θαλάσῃ. Καὶ ὁ τρίτος
ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τοὺς ποταμοὺς καὶ τὰς πη-
5 γὰς τῶν ὑδάτων· καὶ ἐγένετο αἷμα. καὶ ἤκουσα τοῦ
ἄγγελου τῶν ὑδάτων λέγοντος, Δίκαιος εἶ, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν
6 [, ὁ] Ὅσιος, ὅτι ταῦτα ἔκρινας· ὅτι αἷμα ἀγίων καὶ

■ εἶδον] ἶδον Ti ἠνοιγῃ] pr ἰδοὺ :: Csm 6 ἐξῆλθον]-θαν WH(n.a.)
οἱ sec.] 5°[A][WH]: C λίνον] λίθον LnTrBm WHR(n.m.): Scr
λίν. καθ. λαμπρόν] καθαρὸς λίνους λαμπροῦς Trm λαμπρόν] pr καὶ 5
8 ἐδύνατο] ἡδ. 5 1 φωνῆς] ante μεγ. 5 Tr(n.m.) ἐκ τοῦ ναοῦ] B°
καὶ sec.] B° ἐκχέετε]-ατε 5 Trσφ? ἑπτὰ sec.] 5°(n.m.) 2 εἰς τ.
γῆν] ἐπὶ τ. γ. 5 ἐπὶ] εἰς 5 προσκυνοῦντας] post τῇ εἰκ. αὐ. 5: C
■ δεύτερος] + ἄγγελος 5 ζωῆς] ζῶσα 5 TrmBm , τὰ] 5°[B]
4 τρίτος] + ἄγγελος 5 τὰς πηγ.] pr εἰς 5: C ἐγένετο]-οντο Ln
WHmRm 5 δίκαιος] +, Κύριε, 5: Csm , ὁ ante ὅσιος] pr καὶ 5:
ins 5[Tr]mTi[B][WH] R: Ln°Tr°A° ὅσιος] ἐσόμενος J ■ αἷμα
φρι.] αἵματα TiB(n.m.)

προφητῶν ἐξέχεαν, καὶ αἷμα αὐτοῖς δέδωκας πεῖν· ἄξιοί
εἰσιν. καὶ ἤκουσα τοῦ θυσιαστηρίου λέγοντος, Ναί, 7
Κύριε ὁ Θεὸς ὁ Παντοκράτωρ, ἀληθινὰ καὶ δίκαιαι αἱ
κρίσεις σου. Καὶ ὁ τέταρτος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐ- 8
τοῦ ἐπὶ τὸν ἥλιον· καὶ ἐδόθη αὐτῷ καυματίσαι τοὺς ἀν-
θρώπους ἐν πυρί. καὶ ἐκαυματίσθησαν οἱ ἄνθρωποι 9
καῦμα μέγα, καὶ ἐβλασφήμησαν τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ τοῦ
ἔχοντος τὴν ἐξουσίαν ἐπὶ τὰς πληγὰς ταύτας, καὶ οὐ μετε-
νόησαν δοῦναι αὐτῷ δόξαν.

Καὶ ὁ πέμπτος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν θρό- 10
νον τοῦ θηρίου· καὶ ἐγένετο ἡ βασιλεία αὐτοῦ ἐσκοτω-
μένη· καὶ ἐμασῶντο τὰς γλώσσας αὐτῶν ἐκ τοῦ πόνου,
καὶ ἐβλασφήμησαν τὸν Θεὸν τοῦ οὐρανοῦ ἐκ τῶν πόνων 11
αὐτῶν καὶ ἐκ τῶν ἑλκῶν αὐτῶν, καὶ οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν
ἔργων αὐτῶν.

Καὶ ὁ ἕκτος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ποταμὸν 12
τὸν μέγαν, τὸν Εὐφράτην· καὶ ἐξηράνθη τὸ ὕδωρ αὐτοῦ,
ἵνα ἐτοιμασθῇ ἡ ὁδὸς τῶν βασιλέων τῶν ἀπὸ ἀνατολῆς
ἤλιου. Καὶ εἶδον ἐκ τοῦ στόματος τοῦ δράκοντος καὶ 13
ἐκ τοῦ στόματος τοῦ θηρίου καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ ψευ-
δοπροφήτου πνεύματα τρία ἀκάθαρτα ὡς βάτραχοι·
εἰσὶν γὰρ πνεύματα δαιμονίων ποιοῦντα σημεῖα, ἃ ἐκπο- 14
ρεύεται ἐπὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς οἰκουμένης ὅλης, συναγα-
γεῖν αὐτοὺς εἰς τὸν πόλεμον τῆς ἡμέρας τῆς μεγάλης τοῦ
Θεοῦ τοῦ Παντοκράτορος. (Ἴδου ἔρχομαι ὡς κλέπτης. 15
μακάριος ὁ γρηγορῶν καὶ τηρῶν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ἵνα μὴ

δέδωκας] ἔδωκας 5TrmTiBWHm πεῖν] πιεῖν 5TrB: πῖν Lh ἄξιοι]
+ γάρ 5: C 7 ἤκουσα] + ἄλλον 5: CScr: etiam + ἐκ #: Scr
8 τέταρτος] + ἄγγελος 5 9 τὴν] 5°A: C 10 πέμπτος] + ἄγγελος 5
ἐμασῶντο] ἐμασσ. 5 12 ἕκτος] + ἄγγελος 5 τὸν Εὐφρ.] — τὸν
TiB[Tr][WH] ἀνατολῆς] -λῶν 5 LhTrmWHm 13 εἶδον] ἴδον Ti
ὡς βάτραχοι] ὅμοια βατράχοις 5: Csm 14 δαιμονίων] -μόνων 5
ἃ ἐκπορεύεται] ἐκπορεύεσθαι 5: 5mElz: · ἐκπορεύεται Lh βασιλεῖς]
+ τῆς γῆς καὶ 5: Csm τὸν] 5°: C ἡμέρας τῆς μ.] ἡμ. ἐκείνης τῆς
μ. 5: μ. ἡμ. LhWHm

- γυμνὸς περιπατῇ καὶ βλέπωσιν τὴν ἀσχημοσύνην αὐτοῦ.)
 16 καὶ συνήγαγεν αὐτοὺς εἰς τὸν τόπον τὸν καλούμενον Ἑβραϊστί Ἀρμαγεδών.
 17 Καὶ ὁ ἑβδομος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἀέρα· καὶ ἐξῆλθεν φωνὴ μεγάλη ἐκ τοῦ ναοῦ ἀπὸ τοῦ θρόνου
 18 λέγουσα, Γέγονεν· καὶ ἐγένοντο ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταί, καὶ σεισμοὶ ἐγένετο μέγας, οἷος οὐκ ἐγένετο ἀφ' οὗ ἄνθρωπος ἐγένετο ἐπὶ τῆς γῆς, τηλικούτος σεισμός
 19 οὕτω μέγας. Καὶ ἐγένετο ἡ πόλις ἡ μεγάλη εἰς τρία μέρη, καὶ αἱ πόλεις τῶν ἐθνῶν ἔπεσαν· καὶ Βαβυλὼν ἡ μεγάλη ἐμνήσθη ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ δοῦναι αὐτῇ τὸ ποτήριον τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ. καὶ πάντα
 20 νῆσος ἔφυγεν, καὶ ὄρη οὐχ εὐρέθησαν. καὶ χάλαζα μεγάλη ὡς ταλαντιαία καταβαίνει ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους· καὶ ἐβλασφήμησαν οἱ ἄνθρωποι τὸν Θεὸν ἐκ τῆς πληγῆς τῆς χαλάζης, ὅτι μεγάλη ἐστὶν ἡ πληγὴ αὐτῆς σφόδρα.
 17 Καὶ ἦλθεν εἰς ἐκ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν ἔχόντων τὰς ἑπτὰ φιάλας, καὶ ἐλάλησεν μετ' ἐμοῦ λέγων, Δεῦρο, δείξω σοι τὸ κρίμα τῆς πόρνῃς τῆς μεγάλης τῆς καθημένης ἐπὶ
 2 ὕδατων πολλῶν, μεθ' ἧς ἐπόρνευσαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ ἐμεθύσθησαν οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν ἐκ τοῦ οἴνου τῆς πορνείας αὐτῆς. Καὶ ἀπήνεγκέν με εἰς ἔρημον ἐν Πνεύματι· καὶ εἶδον γυναῖκα καθημένην ἐπὶ θηρίον κόκκινον, γέμοντα ὀνόματα βλασφημίας, ἔχον κεφαλὰς ἑπτὰ

16 Ἀρμαγεδών] Ἀρ. ■ B: -δδών ε: C: Ἀρ Μαγεδών WHR 17 ἑβδο-
 μος] + ἄγγελος ε ἐπὶ] εἰς ε μεγάλη] Ln^aA^o ἐκ] ἀπὸ ε
 ναοῦ] + τοῦ οὐρανοῦ ε 18 ἀστρ...φω....βρ.] φω....βρ....ἀστρ. ε
 ἄνθρωπος ἐγένετο] ἄνθρωποι ἐγένοντο ε Trm WH (n.m.) R (n.m.): pr οἱ ε
 οὕτω] -ως TrA 19 ἔπεσαν] -σον ε 1 λέγων] + μοι ε: C
 ὕδατων] pr τῶν et + τῶν ε Ti σφ[A] 2 οἱ κατοικ. τ. γ.] post ἐκ τοῦ οἴ.
 τ. π. αὐ. ε: C 3 εἶδον] εἶδα Ln WH_a γέμοντα ὀνόματα] γέμον
 ὀνομάτων ε: γέμον τὰ ὀνόματα Tr (et Am?) ἔχον] ἔχοντα Ti AB WH_m;
 ἔχων WH

καὶ κέρατα δέκα. καὶ ἡ γυνὴ ἦν περιβεβλημένη πορ- 4
φυροῦν καὶ κόκκινον, καὶ κεχρυσωμένη χρυσίῳ καὶ λίθῳ
τιμίῳ καὶ μαργαρίταις, ἔχουσα ποτήριον χρυσοῦν ἐν τῇ
χειρὶ αὐτῆς γέμον βδελυγμάτων καὶ τὰ ἀκάθαρτα τῆς πορ-
νείας αὐτῆς, καὶ ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐτῆς ὄνομα γεγραμ- 5
μένον, ΜΥΣΤΗΡΙΟΝ, ΒΑΒΥΛΩΝ Η ΜΕΓΑΛΗ, Η
ΜΗΤΗΡ ΤΩΝ ΠΟΡΝΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΒΔΕΛΥΓΜΑ-
ΤΩΝ ΤΗΣ ΓΗΣ. καὶ εἶδα τὴν γυναῖκα μεθύουσαν ἐκ 6
τοῦ αἵματος τῶν ἁγίων καὶ ἐκ τοῦ αἵματος τῶν μαρτύρων
Ἰησοῦ· καὶ ἐθαύμασα ἰδὼν αὐτὴν θαῦμα μέγα.

Καὶ εἶπέν μοι ὁ ἄγγελος, Διὰ τί ἐθαύμασας ; ἐγὼ ἐρῶ 7
σοι τὸ μυστήριον τῆς γυναικός, καὶ τοῦ θηρίου τοῦ βαστά-
ζοντος αὐτὴν τοῦ ἔχοντος τὰς ἑπτὰ κεφαλὰς καὶ τὰ δέκα
κέρατα. τὸ θηρίον ὃ εἶδες ἦν καὶ οὐκ ἔστιν, καὶ μέλλει 8
ἀναβαίνειν ἐκ τῆς ἀβύσσου καὶ εἰς ἀπώλειαν ὑπάγειν. καὶ
θαυμάσονται οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς, ὧν οὐ γέγραπται
τὸ ὄνομα ἐπὶ τὸ βιβλίον τῆς ζωῆς ἀπὸ καταβολῆς κόσμου,
βλεπόντων τὸ θηρίον ὅτι ἦν καὶ οὐκ ἔστιν καὶ παρέσται.
Ὡδε ὁ νοῦς ὃ ἔχων σοφίαν. αἱ ἑπτὰ κεφαλαὶ ἑπτὰ ὄρη 9
εἰσὶν, ὅπου ἡ γυνὴ κάθηται ἐπ' αὐτῶν· καὶ βασιλεῖς ἑπτὰ
εἰσιν· οἱ πέντε ἔπεσαν, ὃ εἷς ἔστιν, ὃ ἄλλος οὐπω 10
ῆλθεν· καὶ ὅταν ἔλθῃ, ὀλίγον αὐτὸν δεῖ μείναι. καὶ τὸ 11
θηρίον ὃ ἦν καὶ οὐκ ἔστιν, καὶ αὐτὸς ὄγδοός ἐστιν, καὶ ἐκ
τῶν ἑπτὰ ἐστιν, καὶ εἰς ἀπώλειαν ὑπάγει. καὶ τὰ δέκα 12

4 ἡν] ἡ ε: Csm JEIz πορφυροῦν] -ύρα ε(n.m.) κόκκινον] κοκκίνω
ε: Csm καὶ tert.] [A] χρυσίῳ] -σφ ε Tr Ti B WHm ποτήριον]
post χρυ. ε γέμον] γέμων Ti B WHm τὰ ἀκάθαρτα τῆς] ἀκαθάρτη-
τος ε: Csm 5 ΜΥΣΤΗΡΙΟΝ] μυστήριον WHRm 6 εἶδα] -ον ε
WH(n.a.) R? ἐκ τοῦ αἵμ. φρί.] τῷ αἵματι Trm 7 σοὶ] ante ἐρῶ ε Ti
B WHm 8 τὸ φρί.] ε: C ὑπάγειν] ὑπάγει Ln AWH(n.m.) Rm
θαυμάσονται] θαυμασθήσονται Ln WHI οὐ γέγραπται] οὐκ ἐγεγραπτο
Ln τὸ ὄνομα] τὰ δνόματα ε βλεπόντων] βλέποντες ε ὅτι] ὃ
τι ε: Csm καὶ παρέσται] καίπερ ἐστίν ε: Csm 9 ἑπτὰ κεφ.]
post ὄρη εἰ. ε: C 10 ὃ εἷς] pr καὶ ε: Csm 11 . καὶ τὸ...οὐκ
ἐστιν,] καὶ τὸ...οὐκ ἔστιν. WH(n.m.) αὐτὸς] οὗτος Tr Am

- κέρατα ἃ εἶδες δέκα βασιλεῖς εἰσίν, οἵτινες βασιλείαν οὐ-
 πω ἔλαβον, ἀλλὰ ἐξουσίαν ὡς βασιλεῖς μίαν ὥραν λαμ-
 13 βάνουσιν μετὰ τοῦ θηρίου. οὗτοι μίαν γνώμην ἔχουσιν,
 καὶ τὴν δύναμιν καὶ ἐξουσίαν αὐτῶν τῷ θηρίῳ διδόασιν.
 14 οὗτοι μετὰ τοῦ Ἀρνίου πολεμήσουσιν, καὶ τὸ Ἀρνίον νική-
 σει αὐτούς, ὅτι Κύριος κυρίων ἐστὶν καὶ Βασιλεὺς βασι-
 λέων, καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ κλητοὶ καὶ ἐκλεκτοὶ καὶ πιστοί.
 15 Καὶ λέγει μοι, Τὰ ὕδατα ἃ εἶδες, οὗ ἡ πόρνη κάθεται,
 16 λαοὶ καὶ ὄχλοι εἰσὶν καὶ ἔθνη καὶ γλῶσσαι. καὶ τὰ
 δέκα κέρατα ἃ εἶδες καὶ τὸ θηρίον, οὗτοιμισήσουσιν τὴν
 πόρνην, καὶ ἡρμηωμένην ποιήσουσιν αὐτὴν καὶ γυμνὴν,
 καὶ τὰς σάρκας αὐτῆς φάγονται, καὶ αὐτὴν κατακαύ-
 17 σουσιν ἐν πυρί. ὁ γὰρ Θεὸς ἔδωκεν εἰς τὰς καρδίας
 αὐτῶν ποιῆσαι τὴν γνώμην αὐτοῦ, καὶ ποιῆσαι μίαν γνώ-
 μην καὶ δοῦναι τὴν βασιλείαν αὐτῶν τῷ θηρίῳ, ἄχρι τελε-
 18 σθήσονται οἱ λόγοι τοῦ Θεοῦ. καὶ ἡ γυνὴ ἣν εἶδες
 ἐστὶν ἡ πόλις ἡ μεγάλη ἡ ἔχουσα βασιλείαν ἐπὶ τῶν
 βασιλέων τῆς γῆς.
 18 Μετὰ ταῦτα εἶδον ἄλλον ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ
 οὐρανοῦ, ἔχοντα ἐξουσίαν μεγάλην· καὶ ἡ γῆ ἐφωτίσθη ἐκ
 2 τῆς δόξης αὐτοῦ. καὶ ἔκραξεν ἐν ἰσχυρᾷ φωνῇ λέγων,
 Ἔπεσεν ἔπεσεν Βαβυλὼν ἡ μεγάλη, καὶ ἐγένετο κατοικητή-
 ριον δαιμονίων, καὶ φυλακὴ παντὸς πνεύματος ἀκαθάρτου,
 καὶ φυλακὴ παντὸς ὀρνέου ἀκαθάρτου καὶ μεμισημένου.
 3 ὅτι ἐκ [τοῦ οἴνου] τοῦ θυμοῦ τῆς πορνείας αὐτῆς πέπωκαν

12 οὐπω] οὐκ LnBm ἀλλὰ] ἀλλ' ε 13 ἐξουσίαν] pr τὴν ε Ti[B]
 WHm αὐτῶν] ἐαυτῶν ε: C διδόασιν] διαδιδώσουσιν ε: Csm
 15 λέγει] εἰπέν Ln 16 καὶ sec.] ἐπὶ ε: Csm μισήσουσιν] -σι
 LnWH(n.a.) ἐν πυρί] —ἐν TiB[A][WH] 17 καὶ ποι. μί. γνώ.]
 Ln*: καὶ ποι. γνώ. μί. [A] τελεσθήσονται οἱ λόγοι] τελεσθῇ τὰ ῥή-
 ματα ε: C 1 μετὰ ταῦ.] pr καὶ ε ἄλλον] ε*: Csm 2 ἐν] [A]
 [B] ἰσχυρῆ φωνῇ] ἰσχύι, φωνῇ μεγάλῃ ε: Csm ἔπεσεν sec.] Tr*
 sed [Tr][A] δαιμονίων] δαιμόνων ε ἀκαθάρτου pr.] + καὶ με-
 μισημένου Ln ■ τοῦ οἴνου] ins ε [Tr]TiB[WH]R: Ln*A*R*
 πέπωκαν] -ωκε ε: πέπτω- TrBmWH(n.m.)R(n.m.): πέπ[τ]ω- A: πεπτῶκασιν
 TrmBm

πάντα τὰ ἔθνη, καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς μετ' αὐτῆς ἐπόρνευσαν, καὶ οἱ ἔμποροι τῆς γῆς ἐκ τῆς δυνάμεως τοῦ στρήνους αὐτῆς ἐπλούτησαν.

Καὶ ἤκουσα ἄλλην φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λέγουσαν, 4
Ἐξέλθατε, ὁ λαός μου, ἐξ αὐτῆς, ἵνα μὴ συνκοινωνήσητε ταῖς ἁμαρτίαις αὐτῆς, καὶ ἐκ τῶν πληγῶν αὐτῆς ἵνα μὴ λάβητε· ὅτι ἐκολλήθησαν αὐτῆς αἱ ἁμαρτίαι ἄχρι τοῦ 5
οὐρανοῦ, καὶ ἐμνημόνευσεν ὁ Θεὸς τὰ ἀδικήματα αὐτῆς. ἀπόδοτε αὐτῇ ὡς καὶ αὐτὴ ἀπέδωκεν, καὶ διπλώσατε τὰ 6
διπλὰ κατὰ τὰ ἔργα αὐτῆς· ἐν τῷ ποτηρίῳ ᾧ ἐκέρασεν κεράσατε αὐτῇ διπλοῦν. ὅσα ἐδόξασεν αὐτὴν καὶ ἐστρη- 7
νίασεν τοσοῦτον δότε αὐτῇ βασανισμὸν καὶ πένθος· ὅτι ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς λέγει ὅτι Κάθημαι βασίλισσα, καὶ χήρα οὐκ εἰμί, καὶ πένθος οὐ μὴ ἴδω. Διὰ τοῦτο ἐν μιᾷ ἡμέ- 8
ρᾳ ἡξουσιν αἱ πληγαὶ αὐτῆς, θάνατος καὶ πένθος καὶ λιμός, καὶ ἐν πυρὶ κατακαυθήσεται, ὅτι ἰσχυρὸς Κύριος ὁ Θεὸς ὁ κρίνας αὐτήν. καὶ κλαύσουσιν καὶ κόψονται ἐπ' αὐ- 9
τήν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς οἱ μετ' αὐτῆς πορνεύσαντες καὶ στρηνιάσαντες, ὅταν βλέπωσιν τὸν καπνὸν τῆς πυρώσεως αὐτῆς, ἀπὸ μακρόθεν ἐστηκότες διὰ τὸν φόβον τοῦ 10
βασανισμοῦ αὐτῆς, λέγοντες, Οὐαὶ οὐαὶ, ἡ πόλις ἡ μεγάλη, Βαβυλὼν ἡ πόλις ἡ ἰσχυρά, ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἦλθεν ἡ κρίσις σου. Καὶ οἱ ἔμποροι τῆς γῆς κλαίουσιν καὶ πενθοῦσιν 11
ἐπ' αὐτήν, ὅτι τὸν γόμον αὐτῶν οὐδεὶς ἀγοράζει οὐκέτι, γόμον χρυσοῦ καὶ ἀργύρου καὶ λίθου τιμίου καὶ μαργαρι- 12
τῶν καὶ βυσσίνου καὶ πορφύρας καὶ σιρικοῦ καὶ κοκκίνου,

4 ἐξέλθατε] -θετε ς: ἐξελθε Ln ἐξ αὐτῆς] ante, ὁ λα. μου, ς Ln Tr (n.m.)
AWHm συνκοιν.] συγκοιν. ς Ln Tr A ἐκ τῶν πλ. αὐ.] post ἵνα μὴ
λάβ. ς: C 5 ἐκολλήθησαν] ἠκολούθησαν ς: Csm 6 ἀπέδωκεν]
+ ὑμῖν ς διπλώσατε] + αὐτῇ ς τὰ διπλὰ] — τὰ ς Ln [A] [B] [WH]
7 αὐτήν] ἐαυτήν ς: αὐτήν WH ὅτι sec.] ς: C 8 Κύριος] [A]
[WH] R^m κρίνας] -νων ς: Csm 9 κλαύσουσιν] -σονται ς Ln Ti (sic
vult) Am BWHm: Csm: + αὐτήν ς: Csm αὐτήν] αὐτῇ ς Ln WHm: C
10 μιᾷ ὥρᾳ] pr ἐν ς: C: μίαν ὥραν WHm 11 αὐτήν] -τῇ ς Ln
12 μαργαριτῶν] -ρίτου ς: -ρίτας Ln WHm βυσσίνου] βύσσου ς (n.m.)
σιρικοῦ] σιρ. ς Tr ABm

- καὶ πᾶν ξύλον θύϊνον καὶ πᾶν σκεῦος ἐλεφάντινον καὶ
 πᾶν σκεῦος ἐκ ξύλου τιμιωτάτου καὶ χαλκοῦ καὶ σιδήρου
 13 καὶ μαρμάρου, καὶ κιννάμωμον καὶ ἄμωμον καὶ θυμιά-
 ματα καὶ μύρον καὶ λίβανον καὶ οἶνον καὶ ἔλαιον καὶ
 14 σεμίδαλιν καὶ σῖτον καὶ κτήνη καὶ πρόβατα, καὶ ἵππων
 καὶ ῥεδῶν καὶ σωμάτων, καὶ ψυχὰς ἀνθρώπων. καὶ ἡ
 ὀπώρα σου τῆς ἐπιθυμίας τῆς ψυχῆς ἀπῆλθεν ἀπὸ σοῦ, καὶ
 πάντα τὰ λιπαρὰ καὶ τὰ λαμπρὰ ἀπόλετο ἀπὸ σοῦ, καὶ
 15 οὐκέτι οὐ μὴ αὐτὰ εὐρήσουσιν. Οἱ ἔμποροι τούτων οἱ
 πλουτήσαντες ἀπ' αὐτῆς ἀπὸ μακρόθεν στήσονται διὰ τὸν
 φόβον τοῦ βασανισμοῦ αὐτῆς κλαίοντες καὶ πενθοῦντες,
 16 λέγοντες, Οὐαὶ οὐαὶ, ἡ πόλις ἡ μεγάλη, ἡ περιβεβλη-
 μένη βύσσινον καὶ πορφυροῦν καὶ κόκκινον, καὶ κεχρυσω-
 17 μένη χρυσίῳ καὶ λίθῳ τιμίῳ καὶ μαργαρίτῃ, ὅτι μιᾷ
 ὥρᾳ ἡρημώθη ὁ τοσοῦτος πλοῦτος. καὶ πᾶς κυβερνήτης
 καὶ πᾶς ὁ ἐπὶ τόπον πλέων, καὶ ναῦται καὶ ὅσοι τὴν θά-
 18 λασσαν ἐργάζονται, ἀπὸ μακρόθεν ἔστησαν, καὶ ἔ-
 κραξαν βλέποντες τὸν καπνὸν τῆς πυρώσεως αὐτῆς, λέγον-
 19 τες, Τίς ὁμοία τῇ πόλει τῇ μεγάλῃ; Καὶ ἔβαλον
 χοῦν ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ ἔκραξαν κλαίοντες καὶ
 πενθοῦντες, λέγοντες, Οὐαὶ οὐαὶ, ἡ πόλις ἡ μεγάλη, ἐν ᾗ
 ἐπλούτησαν πάντες οἱ ἔχοντες τὰ πλοῖα ἐν τῇ θαλάσῃ
 20 ἐκ τῆς τιμιότητος αὐτῆς, ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἡρημώθη. εὐ-
 φραίνου ἐπ' αὐτῇ, οὐρανέ, καὶ οἱ ἅγιοι καὶ οἱ ἀπόστολοι καὶ
 οἱ προφῆται, ὅτι ἔκρινεν ὁ Θεὸς τὸ κρίμα ὑμῶν ἐξ αὐτῆς.

ξύλου] λίθου Bm 13 κιννάμ.] κινάμ. ε καὶ ἄμωμον] ε° 14 σου]
 post τῆς ἐπ. τῆς ψυ. ε τὰ ἀπὲς λαμπρὰ] [A] ἀπόλετο] ἀπῆλθεν ε :
 ἀπόλετο CsmTiB οὐκέτι] Tr°σφ αὐτὰ] post εὐρ. ε : ante οὐ μὴ
 LⁿAR εὐρήσουσιν] εὐρήσης ε 16 λέγοντες] pr καὶ ε βύσσ.
 ...κόκκ.] κόκκ... βύσσ. Lⁿ κεχρυσωμένη] -νοι Elz χρυσίῳ] χρυσῶ
 εTrmTiWHm : pr ἐν εTi[A][B][WH] μαργαρίτῃ] -ταις ε 17 ὁ
 ἐπὶ] — ὁ ε : Csm τόπον] τῶν πλοίων ε πλέων] ὁ ὁμιλος ε : Csm
 18 ἔκραξαν] ἔκραζον εTiB βλέποντες] ὀρώντες ε : C πόλει] +
 ταύτη Lⁿ 19 ἔβαλον] -λαν LⁿWH¹ : pr ἐπ- [A]WHm ἔκραξαν
 ἔκραζον ε Tr[^{n.m.}]TiB τὰ] ε° : C 20 αὐτῇ] αὐτήν ε : Csm
 καὶ οἱ sec.] ε° : Csm

Καὶ ἦρεν εἰς ἄγγελος ἰσχυρὸς λίθον ὥς μύλινον μέγαν, 21
καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν θάλασσαν λέγων, Οὕτως ὁρμήματι
βληθήσεται Βαβυλὼν ἡ μεγάλη πόλις, καὶ οὐ μὴ εὐρεθῇ
ἔτι. καὶ φωνὴ κιθαρωδῶν καὶ μουσικῶν καὶ αὐλητῶν 22
καὶ σαλπιστῶν οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἔτι, καὶ πᾶς τεχνί-
της πάσης τέχνης οὐ μὴ εὐρεθῇ ἐν σοὶ ἔτι, καὶ φωνὴ μύλου
οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἔτι, καὶ φῶς λύχνου οὐ μὴ φάνη 23
ἐν σοὶ ἔτι, καὶ φωνὴ νυμφίου καὶ νύμφης οὐ μὴ ἀκουσθῇ
ἐν σοὶ ἔτι· ὅτι οἱ ἔμποροί σου ἦσαν οἱ μεγιστᾶνες τῆς γῆς·
ὅτι ἐν τῇ φαρμακείᾳ σου ἐπλανήθησαν πάντα τὰ ἔθνη.
καὶ ἐν αὐτῇ αἷμα προφητῶν καὶ ἁγίων εὐρέθη καὶ πάντων 24
τῶν ἐσφαγμένων ἐπὶ τῆς γῆς.

Μετὰ ταῦτα ἤκουσα ὥς φωνὴν μεγάλην ὄχλου πολλοῦ 19
ἐν τῷ οὐρανῷ λεγόντων, Ἀλληλούϊα· ἡ σωτηρία καὶ ἡ
δόξα καὶ ἡ δύναμις τοῦ Θεοῦ ἡμῶν· ὅτι ἀληθινὰ καὶ 2
δίκαιαι αἱ κρίσεις αὐτοῦ· ὅτι ἔκρινεν τὴν πόρνην τὴν με-
γάλην ἣτις ἐφθειρεν τὴν γῆν ἐν τῇ πορνείᾳ αὐτῆς, καὶ ἐξε-
δίκησεν τὸ αἷμα τῶν δούλων αὐτοῦ ἐκ χειρὸς αὐτῆς.
καὶ δεύτερον εἶρηκαν, Ἀλληλούϊα· καὶ ὁ καπνὸς αὐτῆς 3
ἀναβαίνει εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. καὶ ἔπεσαν οἱ 4
πρεσβύτεροι οἱ ἔκοσι τέσσαρες καὶ τὰ τέσσερα ζῶα, καὶ
προσεκύνησαν τῷ Θεῷ τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ λέγον-
τες, Ἀμήν· Ἀλληλούϊα. καὶ φωνὴ ἀπὸ τοῦ θρόνου 5
ἐξῆλθεν λέγουσα, Αἰνεῖτε τῷ Θεῷ ἡμῶν, πάντες οἱ δοῦλοι
αὐτοῦ, οἱ φοβούμενοι αὐτόν, οἱ μικροὶ καὶ οἱ μεγάλοι.

21 μύλινον] μύλον ς TrTiB 22 πάσης τέχνης] [WH]R^m 23 φά-
νη] φανή ς TrA ἐν πρῶτῃ] Ln^a[A] οἱ ἐμπ.] — οἱ Ln[WH] φαρμα-
κεία] — κία TiABWH 24 αἷμα] αἵματα TiB(n.m.)R 1 μετὰ] pr καὶ ς
ὥς] ς^o: 5mElz μεγάλην] post ὄχλ. πολλ. ς λεγόντων] λέγοντος
ς: C5m ἀλληλουϊά] ἀλληλουϊά WH δόξα] + καὶ ἡ τιμὴ ς: C5m
τοῦ Θεοῦ] Κυρίῳ τῷ Θεῷ ς: C5m 2 χειρὸς] pr τῆς ς: C 3, 4 ἀλ-
ληλουϊά] ἀλληλουϊά WH 4 ἔπεσαν] -σον Elz εἴκοσι] + καὶ ς: C^o
πρεσβύτεροι οἱ] — οἱ et post εἴκ. τέσσ. Ln τέσσερα] -αρα ς τῷ
θρόνῳ] τοῦ θρόνου ς 5 ἀπὸ] ἐκ ς TiB τῷ Θεῷ] τὸν Θεόν ς
οἱ φοβ.] pr καὶ ς Ln[Tr] [A] οἱ μικροὶ] pr καὶ ς: C5m

- 6 Καὶ ἤκουσα ὡς φωνὴν ὄχλου πολλοῦ καὶ ὡς φωνὴν ὑδάτων πολλῶν καὶ ὡς φωνὴν βροντῶν ἰσχυρῶν, λεγόντων, Ἀλληλουϊά· ὅτι ἐβασίλευσεν Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν ὁ Παντοκράτωρ. χαίρωμεν καὶ ἀγαλλιώμεν, καὶ δῶμεν τὴν δόξαν αὐτῷ· ὅτι ἦλθεν ὁ γάμος τοῦ Ἀρνίου, καὶ ἡ γυνὴ 7 αὐτοῦ ἡτοίμασεν ἑαυτήν. καὶ ἐδόθη αὐτῇ ἵνα περιβάλῃται βύσσινον λαμπρὸν καθαρόν· τὸ γὰρ βύσσινον τὰ 9 δικαιώματα τῶν ἁγίων ἐστίν. Καὶ λέγει μοι, Γράψον, Μακάριοι οἱ εἰς τὸ δεῖπνον τοῦ γάμου τοῦ Ἀρνίου κεκλημένοι. καὶ λέγει μοι, Οὗτοι οἱ λόγοι ἀληθινοὶ τοῦ Θεοῦ 10 εἰσίν. καὶ ἔπεσα ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν αὐτοῦ προσκυνῆσαι αὐτῷ· καὶ λέγει μοι, Ὅρα μὴ· σύνδουλός σου εἰμὶ καὶ τῶν ἀδελφῶν σου τῶν ἐχόντων τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ· τῷ Θεῷ προσκύνησον· ἡ γὰρ μαρτυρία Ἰησοῦ ἐστὶν τὸ πνεῦμα τῆς προφητείας.
- 11 Καὶ εἶδον τὸν οὐρανὸν ἠνεωγμένον, καὶ ἰδοὺ ἵππος λευκός, καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' αὐτὸν καλούμενος πιστὸς καὶ ἀληθινός, καὶ ἐν δικαιοσύνῃ κρίνει καὶ πολεμεῖ· οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ φλόξ πυρός, καὶ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ διαδήματα πολλά· ἔχων ὄνομα γεγραμμένον ὃ οὐδεὶς οἶδεν 13 εἰ μὴ αὐτός, καὶ περιβεβλημένος ἱμάτιον βεβαμμένον αἵματι· καὶ κέκληται τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ο ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ 14 ΘΕΟΥ. Καὶ τὰ στρατεύματα [τὰ] ἐν τῷ οὐρανῷ ἠκολούθει αὐτῷ ἐφ' ἵπποις λευκοῖς ἐνδεδυμένοι βύσσινον λευκὸν

6 ὡς sec.] Ln^o λεγόντων] λέγοντας s Bm: s mElz: λέγοντες ABm WHm: λεγουσῶν Bm ἀλληλουϊά] ἀλληλουϊά WH ἡμῶν] s^o Ln^o A^o [WH]: Csm 7 ἀγαλλιώμεν] -ιώμεθα s δῶμεν] δώσομεν LnA WH(n.m.) 8 λαμπρὸν καθαρὸν] καθ. καὶ λαμπρὸν s ἐστι] ante τῶν ἁγ. s: C 9 ἀληθινοὶ] pr οἱ LnAWHm εἰσι] ante τοῦ Θεοῦ s 10 ἔπεσα] -σον s Ἰησοῦ pr.] pr τοῦ s: C Ἰησοῦ sec.] pr τοῦ s 11 ἠνεωγμένον] ἀνεωγ. s καλούμενος] post πιστὸς Tr(n.m.) WH: [Tr]m [A][WH]R^m 12 φλόξ] pr ὡς s Ln[A]WHm: C ὄνομα] pr ὀνόματα γεγραμμένα, καὶ [A] 13 βεβαμμένον] περιγεγραμμένον TiB(n.m.): ῥεραντισμένον WH (at ῥερ.) R(n.m.) κέκληται] καλεῖται s 14 τὰ sec.] ins s mElz Ln[A]WHR: s^o Tr^o Ti^o B^o ἐφ'] ἐπὶ WHa βύσσ. λευκὸν] λευκοβύσσινον WHm: + καὶ s Tr: C

καθαρόν. καὶ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ἐκπορεύεται ῥομ- 15
φαία ὀξεῖα, ἵνα ἐν αὐτῇ πατάξῃ τὰ ἔθνη· καὶ αὐτὸς ποι-
μανεῖ αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ· καὶ αὐτὸς πατεῖ τὴν ληνὸν
τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς ὀργῆς τοῦ Θεοῦ τοῦ Παντοκράτο-
ρος. καὶ ἔχει ἐπὶ τὸ ἱμάτιον καὶ ἐπὶ τὸν μηρὸν αὐ- 16
τοῦ ὄνομα γεγραμμένον, ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΒΑΣΙΛΕΩΝ ΚΑΙ
ΚΥΡΙΟΣ ΚΥΡΙΩΝ.

Καὶ εἶδον ἓνα ἄγγελον ἐστῶτα ἐν τῷ ἡλίῳ· καὶ ἔκραξεν 17
φωνῇ μεγάλῃ λέγων πᾶσιν τοῖς ὀρνέοις τοῖς πετομένοις ἐν
μεσουρανίῳ, Δεῦτε συνάχθητε εἰς τὸ δεῖπνον τὸ μέγα
τοῦ Θεοῦ, ἵνα φάγητε σάρκας βασιλέων καὶ σάρκας 18
χιλιάρχων καὶ σάρκας ἰσχυρῶν, καὶ σάρκας ἵππων καὶ τῶν
καθημένων ἐπ' αὐτούς, καὶ σάρκας πάντων ἐλευθέρων τε
καὶ δούλων καὶ μικρῶν καὶ μεγάλων. Καὶ εἶδον τὸ 19
θηρίον καὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ τὰ στρατεύματα
αὐτῶν συνηγμένα ποιῆσαι τὸν πόλεμον μετὰ τοῦ καθη-
μένου ἐπὶ τοῦ ἵππου καὶ μετὰ τοῦ στρατεύματος αὐτοῦ.
καὶ ἐπιάσθη τὸ θηρίον, καὶ μετ' αὐτοῦ ὁ ψευδοπροφήτης ὁ 20
ποιήσας τὰ σημεῖα ἐνώπιον αὐτοῦ, ἐν οἷς ἐπλάνησεν τοὺς
λαβόντας τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου καὶ τοὺς προσκυνούντας
τῇ εἰκόνι αὐτοῦ· ζῶντες ἐβλήθησαν οἱ δύο εἰς τὴν λίμνην
τοῦ πυρὸς τῆς καιομένης ἐν θείῳ· καὶ οἱ λοιποὶ ἀπε- 21
κτάνθησαν ἐν τῇ ῥομφαίᾳ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ ἵππου
τῇ ἐξελθούσῃ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ· καὶ πάντα τὰ ὄρνεα
ἐχορτάσθησαν ἐκ τῶν σαρκῶν αὐτῶν.

Καὶ εἶδον ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἔχον- 20

15 πατάξῃ] -άσση ε: C θυμοῦ] + καὶ ε: Csm 16 ὄνομα] pr τὸ ε:
C 17 φωνῇ] pr ἐν Ti[A]B[WH] πᾶσιν] -σι LⁿWH(a.a.) πε-
τομένοις] πετωμ. ε: □ συνάχθητε] καὶ συνάγεσθε ε: Csm τὸ
μέγα τοῦ] τοῦ μεγάλου ε: Csm 18 ἐπ' αὐτούς] ἐπ' αὐτῶν ε: TiBWH^m
τε] ε°: C 19 εἶδον] ἴδον TiWHa αὐτῶν] -τοῦ Lⁿ τὸν] ε°
20 μετ' αὐτοῦ] μετὰ τούτου ε: C: pr ὁ B^mWH^m: pr οἱ [A]B^m ὁ *pri.*
B^m τῆς καιομένης] τὴν καιομένην ε: B^m θείῳ] pr τῷ ε: C
21 ἐξελθούσῃ] ἐκπορευομένη ε: Csm 1 εἶδον] ἴδον Ti

- τα τὴν κλεῖν τῆς ἀβύσσου καὶ ἄλυσιν μεγάλην ἐπὶ τὴν
 2 χεῖρα αὐτοῦ. καὶ ἐκράτησεν τὸν δράκοντα, ὁ ὄφης ὁ
 ἀρχαῖος, ὃς ἐστὶν Διάβολος καὶ ὁ Σατανᾶς, καὶ ἔδραμεν
 3 αὐτὸν χίλια ἔτη, καὶ ἔβαλεν αὐτὸν εἰς τὴν ἄβυσσον,
 καὶ ἔκλεισεν καὶ ἐσφράγισεν ἐπάνω αὐτοῦ, ἵνα μὴ πλανή-
 σῃ ἔτι τὰ ἔθνη, ἄχρι τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη· μετὰ ταῦτα
 δεῖ λυθῆναι αὐτὸν μικρὸν χρόνον.
 4 Καὶ εἶδον θρόνους, καὶ ἐκάθισαν ἐπ' αὐτοὺς, καὶ κρίμα
 ἐδόθη αὐτοῖς· καὶ τὰς ψυχὰς τῶν πεπελεκισμένων διὰ τὴν
 μαρτυρίαν Ἰησοῦ καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ οἵτινες
 οὐ προσεκύνησαν τὸ θηρίον οὐδὲ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ οὐκ
 ἔλαβον τὸ χάραγμα ἐπὶ τὸ μέτωπον καὶ ἐπὶ τὴν χεῖρα
 αὐτῶν· καὶ ἔζησαν, καὶ ἐβασίλευσαν μετὰ τοῦ Χριστοῦ
 5 χίλια ἔτη. οἱ λοιποὶ τῶν νεκρῶν οὐκ ἔζησαν ἄχρι
 τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη. αὕτη ἡ ἀνάστασις ἡ πρώτη.
 6 μακάριος καὶ ἅγιος ὁ ἔχων μέρος ἐν τῇ ἀναστάσει τῇ
 πρώτῃ· ἐπὶ τούτων ὁ δεύτερος θάνατος οὐκ ἔχει ἐξουσίαν,
 ἀλλ' ἔσονται ἱερεῖς τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ Χριστοῦ, καὶ βασι-
 7 λεύσουσιν μετ' αὐτοῦ τὰ χίλια ἔτη. Καὶ ὅταν τελε-
 σθῇ τὰ χίλια ἔτη, λυθήσεται ὁ Σατανᾶς ἐκ τῆς φυλακῆς
 8 αὐτοῦ, καὶ ἐξελεύσεται πλανῆσαι τὰ ἔθνη τὰ ἐν ταῖς
 τέσσαρσιν γωνίαις τῆς γῆς, τὸν Γῶγ καὶ Μαγῶγ, συναγα-
 γεῖν αὐτοὺς εἰς τὸν πόλεμον, ὧν ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ὡς ἡ
 9 ἄμμος τῆς θαλάσσης. καὶ ἀνέβησαν ἐπὶ τὸ πλάτος
 τῆς γῆς, καὶ ἐκύκλευσαν τὴν παρεμβολὴν τῶν ἁγίων καὶ

κλεῖν] κλειδα ε: C ἐπὶ τὴν χεῖρα] ἐν τῇ χειρὶ Trm 2 ὁ ὄφης ὁ
 ἀρχαῖος] τὸν ὄφιν τὸν ἀρχαῖον ε Trm Bm WHm R? ὃς] ὁ Ti διάβο-
 λος] pr ὁ Ti ὁ Σατ.] — ὁ ε 3 ἔκλεισεν] + αὐτὸν ε: C ἔτι]
 post τὰ ἔθνη ε: C μετὰ] pr καὶ ε λυθῆναι] post αὐτὸν ε TrTiB
 4 εἶδον] ἴδον Ti τὸ θηρίον] τῷ θηρίῳ ε οὐδὲ] οὔτε ε τὴν
 εἰκόνα] τῇ εἰκόνι Elz μέτωπον] + αὐτῶν ε τοῦ Χρ.] — τοῦ ε: Elz
 χίλια] pr τὰ ε: CJ οἱ λοιποὶ] οἱ δὲ λ. ε: C: pr καὶ CTrWHm
 ἔζησαν] ἀνέζησαν ε: Csm ἄχρι] ἕως ε: C 6 ὁ δευτ. θάν.] ὁ θάν.
 ὁ δευτ. ε: C ἀλλ'] ἀλλὰ TrTiB WHa βασιλεύσουσιν] -[σ]ουσιν
 A τὰ ε° Ln° [A] [WH] R° (n.m.) 8 τέσσαρσιν] -σι WH(n.a.)
 Μαγῶγ] pr τὸν ε [Tr] τὸν ante πόλ.] ε°: C αὐτῶν] ε°
 9 ἐκύκλευσαν] ἐκύκλωσαν ε Tr: C

τὴν πόλιν τὴν ἡγαπημένην· καὶ κατέβη πῦρ ἐκ τοῦ οὐ-
ρανοῦ καὶ κατέφαγεν αὐτούς. καὶ ὁ διάβολος ὁ πλα- 10
νῶν αὐτοὺς ἐβλήθη εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρὸς καὶ θείου,
ὅπου καὶ τὸ θηρίον καὶ ὁ ψευδοπροφήτης· καὶ βασανισθή-
σονται ἡμέρας καὶ νυκτὸς εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

Καὶ εἶδον θρόνον μέγαν λευκὸν καὶ τὸν καθήμενον ἐπ' 11
αὐτοῦ, οὗ ἀπὸ τοῦ προσώπου ἔφυνγεν ἡ γῆ καὶ ὁ οὐρανός,
καὶ τόπος οὐχ εὐρέθη αὐτοῖς. καὶ εἶδον τοὺς νεκροὺς 12
τοὺς μεγάλους καὶ τοὺς μικροὺς ἐστῶτας ἐνώπιον τοῦ θρό-
νου. καὶ βιβλία ἡγοίχθησαν. καὶ ἄλλο βιβλίον ἡγοίχθη, ὃ
ἐστὶν τῆς ζωῆς. καὶ ἐκρίθησαν οἱ νεκροὶ ἐκ τῶν γεγραμ-
μένων ἐν τοῖς βιβλίοις κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν. καὶ ἔδω- 13
κεν ἡ θάλασσα τοὺς νεκροὺς τοὺς ἐν αὐτῇ, καὶ ὁ θάνατος
καὶ ὁ ᾄδης· ἔδωκαν τοὺς νεκροὺς τοὺς ἐν αὐτοῖς· καὶ ἐκρί-
θησαν ἕκαστος κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν. καὶ ὁ θάνατος 14
καὶ ὁ ᾄδης ἐβλήθησαν εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός· οὗτος ὁ
θάνατος ὁ δεύτερός ἐστιν, ἡ λίμνη τοῦ πυρός. καὶ εἴ 15
τις οὐχ εὐρέθη ἐν τῇ βίβλῳ τῆς ζωῆς γεγραμμένος, ἐβλή-
θη εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός.

Καὶ εἶδον οὐρανὸν καινὸν καὶ γῆν καινὴν· ὁ γὰρ πρῶ- 21
τος οὐρανὸς καὶ ἡ πρώτη γῆ ἀπῆλθαν, καὶ ἡ θάλασσα
οὐκ ἔστιν ἔτι. καὶ τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν Ἱερουσα- 2
λὴμ καινὴν εἶδον καταβαίνουσαν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ
Θεοῦ, ἡτοιμασμένην ὡς νύμφην κεκοσμημένην τῷ ἄνδρι
αὐτῆς. καὶ ἤκουσα φωνῆς μεγάλης ἐκ τοῦ θρόνου λε- 3

πῦρ]+ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ ε TrWHmRm 10 θείου] pr τοῦ Ti[B]WHm
καὶ tert.] ε[Tr]m: C 11 μέγαν] post λευκὸν ε: CJ ἐπ'] ἐπάνω
Tr(n.m) αὐτοῦ] αὐτόν TiBWHm τοῦ] ε° 12 τοὺς μεγάλους
καὶ τοὺς μικροὺς] μικρ. καὶ μεγ. ε: C θρόνου] Θεοῦ ε: Csm ἡ-
γοίχθ. bis] ἡνεφέχθ. ε WHa ἄλλο] post βιβλίον ε: C 13 νεκροὺς
τοὺς ἐν αὐτῇ] ἐν αὐ. νεκρ. ε ἔδωκαν] -κεν Lh νεκροὺς τοὺς ἐν
αὐτοῖς] ἐν αὐ. νεκρ. ε 14 ὁ θάν. ὁ δεύτ.] ὁ δεύτ. θάν. ε Tr: C: post
ἐστὶν ε ἡ λίμνη τοῦ πυρός] ε°: Csm 1 ἀπῆλθαν] παρήλθε ε
2 καὶ]+ ἐγὼ Ἰωάννης ε: Csm εἶδον] ante τὴν πόλ. τ. ἁγ. Ἱ. κ. ε:
Csm: ante Ἱερ. καὶ. A ἐκ τοῦ οὐρ.] post ἀπὸ τοῦ Θεοῦ ■ 3 θρό-
νου] οὐρανοῦ ε TrBm

- γούσης, Ἰδοὺ ἡ σκηνὴ τοῦ Θεοῦ μετὰ τῶν ἀνθρώπων, καὶ
σκηνώσει μετ' αὐτῶν, καὶ αὐτοὶ λαοὶ αὐτοῦ ἔσονται, καὶ
4 αὐτὸς ὁ Θεὸς μετ' αὐτῶν ἔσται, καὶ ἐξαλείψει πᾶν δά-
κρυον ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν· καὶ ὁ θάνατος οὐκ ἔσται
ἔτι· οὔτε πένθος οὔτε κραυγὴ οὔτε πόνος οὐκ ἔσται ἔτι.
5 [ὅτι] τὰ πρῶτα ἀπῆλθαν. Καὶ εἶπεν ὁ καθήμενος ἐπὶ
τῷ θρόνῳ, Ἰδοὺ καὶ νῦν ποιῶ πάντα. καὶ λέγει, Γράψον,
6 ὅτι οὗτοι οἱ λόγοι πιστοὶ καὶ ἀληθινοὶ εἰσιν. καὶ εἶπέν
μοι, Γέγοναν. ἐγὼ τὸ Ἀλφα καὶ τὸ Ω, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ
τέλος. ἐγὼ τῷ διψῶντι δώσω ἐκ τῆς πηγῆς τοῦ ὕδατος
7 τῆς ζωῆς δωρεάν. ὁ νικῶν κληρονομήσει ταῦτα, καὶ
8 ἔσομαι αὐτῷ Θεὸς καὶ αὐτὸς ἔσται μοι υἱός. τοῖς δὲ
δειλοῖς καὶ ἀπίστοις καὶ ἐβδελυγμένοις καὶ φονεῦσιν καὶ
πόρνοις καὶ φαρμακοῖς καὶ εἰδωλολάτραις, καὶ πᾶσιν τοῖς
ψευδέσιν τὸ μέρος αὐτῶν ἐν τῇ λίμνῃ τῇ καιομένῃ πυρὶ
καὶ θείῳ, ὃ ἔστιν ὁ θάνατος ὁ δεύτερος.
- 9 Καὶ ἦλθεν εἰς ἐκ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν ἐχόντων τὰς
ἑπτὰ φιάλας, τῶν γεμόντων τῶν ἑπτὰ πληγῶν τῶν ἐσχά-
των, καὶ ἐλάλησεν μετ' ἐμοῦ λέγων, Δεῦρο, δείξω σοι τὴν
10 νύμφην τὴν γυναῖκα τοῦ Ἀρνίου. Καὶ ἀπήνεγκέν με
ἐν Πνεύματι ἐπὶ ὄρος μέγα καὶ ὑψηλόν, καὶ ἔδειξέν μοι
τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν Ἱερουσαλὴμ καταβαίνουσαν ἐκ τοῦ

λαοὶ] λαὸς Bm WHm ἔσται] ante μετ' αὐ. s TiB(n.m.): + Θεὸς αὐτῶν =
R(n.m.): C: + αὐτῶν θεός Ln ABm WHm 4 ἐξαλείψει] + ὁ Θεὸς s Ln
[A]: Csm ἐκ] ἀπὸ s WHm ὁ θάνατος] — ὁ Ti[B] ὅτι] ins s
[Tr]Ti[A]BWHm: Ln° WH° R° ἀπῆλθαν] -θον s: -θεν WHm 5 τῷ
θρόνῳ] τοῦ θρόνου s ποιῶ] post πάντα s λέγει] + μοι s [Tr]WHm
πιστ. κ. ἀληθ.] ἀληθ. κ. πιστ. s ■ γέγοναν] -νε s: -να[ν] A: -να Bm:
Scr ἐγὼ] + εἰμι s Ln Tr[A] ἄλφα] A s Ω] ὃ Ln WH
δώσω] + αὐτῷ Ti[A] [B] 7 ταῦτα] πάντα s: CJm υἱός] pr ὁ s:
C ■ τοῖς δὲ δειλοῖς] δειλ. δὲ s ἀπίστοις] + καὶ ἀμαρτωλοῖς [B]
φονεῦσιν... πᾶσιν] -σι bis Ln WH(n.m.) φαρμακοῖς] -μακεῦσι s: Csm
ψευδέσιν] ψεύσταις Ln ὁ θάνατος ὁ δεύτερος] δευτ. θάν. s: C
9 ἦλθε] + πρόσ με s: Csm ἐκ] s°: C τῶν γεμόντων τῶν] τὰς γε-
μούσας τῶν s: Csm τοῦ Ἀρνίου] ante τὴν γυναῖκα s
10 ἐπὶ] ἐπ' s πόλιν] + τὴν μεγάλην s(n.m.)

οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, ἔχουσιν τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ· 11
ὁ φωστὴρ αὐτῆς ὅμοιος λίθῳ τιμιωτάτῳ, ὡς λίθῳ ἰάσπιδι
κρυσταλλίζοντι· ἔχουσα τεῖχος μέγα καὶ ὑψηλόν,
ἔχουσα πυλῶνας δώδεκα, καὶ ἐπὶ τοῖς πυλῶσιν ἀγγέλους 12
δώδεκα, καὶ ὀνόματα ἐπιγεγραμμένα, ἃ ἔστιν τῶν δώδεκα
φυλῶν υἱῶν Ἰσραὴλ. ἀπὸ ἀνατολῆς πυλῶνες τρεῖς, 13
καὶ ἀπὸ βορρᾶ πυλῶνες τρεῖς, καὶ ἀπὸ νότου πυλῶνες
τρεῖς, καὶ ἀπὸ δυσμῶν πυλῶνες τρεῖς. καὶ τὸ τεῖχος 14
τῆς πόλεως ἔχων θεμελίους δώδεκα, καὶ ἐπ' αὐτῶν δώδεκα
ὀνόματα τῶν δώδεκα ἀποστόλων τοῦ Ἀρνίου. Καὶ ὁ 15
λαλῶν μετ' ἐμοῦ εἶχεν μέτρον κάλαμον χρυσοῦν, ἵνα με-
τρήσῃ τὴν πόλιν καὶ τοὺς πυλῶνας αὐτῆς καὶ τὸ τεῖχος
αὐτῆς. καὶ ἡ πόλις τετράγωνος κεῖται, καὶ τὸ μῆκος 16
αὐτῆς ὅσον τὸ πλάτος. καὶ ἐμέτρησεν τὴν πόλιν τῷ καλά-
μῳ ἐπὶ σταδίους δώδεκα χιλιάδων· τὸ μῆκος καὶ τὸ πλά-
τος καὶ τὸ ὕψος αὐτῆς ἴσα ἐστίν. καὶ ἐμέτρησεν τὸ 17
τεῖχος αὐτῆς ἑκατὸν τεσσαράκοντα τεσσάρων πηχῶν, μέ-
τρον ἀνθρώπου, ὃ ἔστιν ἀγγέλου. Καὶ ἡ ἐνδύμησις τοῦ 18
τείχους αὐτῆς ἰάσπις· καὶ ἡ πόλις χρυσίον καθαρόν, ὅμοιον
ὑάλῳ καθαρῷ. οἱ θεμέλιοι τοῦ τείχους τῆς πόλεως 19
παντὶ λίθῳ τιμίῳ κεκοσμημένοι· ὁ θεμέλιος ὁ πρῶτος ἰα-
σπις, ὁ δεύτερος σάπφειρος, ὁ τρίτος χαλκηδών, ὁ τέταρτος
σμάραγδος, ὁ πέμπτος σαρδόνυξ, ὁ ἕκτος σάρδιον, ὁ 20
ἕβδομος χρυσόλιθος, ὁ ὄγδοος βήρυλλος, ὁ ἑνατος τοπά-

11 ὁ φωστὴρ] pr καὶ ε: C ἔχουσα] ἔχουσιν ε: + τε ε: C 12 ἐ-
χουσα] ἔχουσιν ε καὶ ἐπὶ usque ad δώδεκα *pri.*] Ln^o τοῖς πυλῶ-
σιν] τοὺς πυλῶνας Tr(n.m.) ἔστιν] + τὰ ὀνόματα Ln[Tr][A]Bm
υἱῶν] pr τῶν ε 13 ἀπὸ *pri.*] ἀπ' ε: C καὶ *ter.*] ε^o: C 14 ἐ-
χων] ἔχον ε Ln ἐπ' αὐτῶν] ἐν αὐτοῖς ε: Csm δώδεκα *sec.*] ε^o: C
15 μέτρον] ε^o: C μετρήσῃ] -σει WHa 16 ὅσον] pr τοσοῦτόν ἐ-
στιν ε: C: + καὶ = Ln[A]: C σταδίους] -ίων ε TiB(n.m.)WH(n.m.):
smElz 17 τεσσαράκ.] τεσσαράκ. ε Tr σφ? 18 καὶ *pri.*] + ἦν ε Tr
ἐνδύμησις] ἐνδύμησις ε LnA ὅμοιον] ὁμοία ε: Csm 19 οἱ θεμ.]
pr καὶ ε Tr χαλκηδών] χαλκεδών Ti σφ 20 σαρδόνυξ] σαρδιόνυξ
LnWHa σάρδιον] σάρδιος ε βήρυλλος] -ριλλος WHa ἑνατος]
ἐνν. Elz

ζιον, ὁ δέκατος χρυσόπρασος, ὁ ἐνδέκατος ὑάκινθος, ὁ δω-
21 δέκατος ἀμέθυστος. καὶ οἱ δώδεκα πυλῶνες δώδεκα
μαργαρίται· ἀνὰ εἰς ἕκαστος τῶν πυλῶνων ἦν ἐξ ἑνὸς μαρ-
γαρίτου. καὶ ἡ πλατεῖα τῆς πόλεως χρυσίον καθαρὸν ὡς
ὑαλος διαυγής.

22 Καὶ ναὸν οὐκ εἶδον ἐν αὐτῇ· ὁ γὰρ Κύριος ὁ Θεὸς ὁ
23 Παντοκράτωρ ναὸς αὐτῆς ἐστίν, καὶ τὸ Ἄρνιον. καὶ ἡ
πόλις οὐ χρεῖαν ἔχει τοῦ ἡλίου οὐδὲ τῆς σελήνης, ἵνα φαί-
νωσιν αὐτῇ· ἡ γὰρ δόξα τοῦ Θεοῦ ἐφώτισεν αὐτήν, καὶ ὁ
24 λύχνος αὐτῆς τὸ Ἄρνιον. καὶ περιπατήσουσιν τὰ ἔθνη
διὰ τοῦ φωτὸς αὐτῆς· καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς φέρουσιν
25 τὴν δόξαν αὐτῶν εἰς αὐτήν. καὶ οἱ πυλῶνες αὐτῆς οὐ
26 μὴ κλεισθῶσιν ἡμέρας (νῦξ γὰρ οὐκ ἔσται ἐκεῖ)· καὶ
οἴσουσιν τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν τῶν ἐθνῶν εἰς αὐτήν·
27 καὶ οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν πᾶν κοινὸν καὶ ὁ ποιὼν
βδέλυγμα καὶ ψεῦδος· εἰ μὴ οἱ γεγραμμένοι ἐν τῷ βιβλίῳ
τῆς ζωῆς τοῦ Ἀρνίου.

22 Καὶ ἔδειξέν μοι ποταμὸν ὕδατος ζωῆς λαμπρὸν ὡς κρύ-
σταλλον, ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ
2 Ἀρνίου. ἐν μέσῳ τῆς πλατείας αὐτῆς καὶ τοῦ ποταμοῦ
ἐντεῦθεν καὶ ἐκεῖθεν ξύλον ζωῆς, ποιοῦν καρποὺς δώδεκα,
κατὰ μῆνα ἕκαστον ἀποδιδούς τὸν καρπὸν αὐτοῦ· καὶ τὰ
3 φύλλα τοῦ ξύλου εἰς θεραπείαν τῶν ἐθνῶν. καὶ πᾶν
κατάθεμα οὐκ ἔσται ἔτι· καὶ ὁ θρόνος τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ
Ἀρνίου ἐν αὐτῇ ἔσται· καὶ οἱ δοῦλοι αὐτοῦ λατρεύσουσιν
4 αὐτῷ καὶ ὄψονται τὸ πρόσωπον αὐτοῦ· καὶ τὸ ὄνομα

χρυσόπρασος] -σον Ln 21 διαυγής] διαφανής π: Csm 22 ναὸς]
pr ὁ Ln[A] 23 αὐτῇ] pr ἐν ς αὐτῇ· ἡ γὰρ] αὐτῇ γὰρ ἡ Bm
24 περιπατήσουσι] post αὐτῆς ς: C ἔθνη] + τῶν σωζομένων ς: Csm
Scr διὰ τοῦ φωτὸς] ἐν τῷ φωτὶ ς: Csm δόξαν] + καὶ τὴν τιμὴν ς
27 κοινὸν] κοινοῦν ς: Csm ὁ ποιὼν] ποιοῦν ς: — ὁ LnA[WH]
1 ποταμὸν] pr καθαρὸν ς 2 . ἐν μέσ. τ. πλ. αὐτῆς] ἐν μέσ. τ. πλ.
αὐτῆς . BWHR(n.m.) ἐκεῖθεν] ἐντεῦθεν ς(n.m.) ποιοῦν] ποίων
TiBWHm μῆνα] μῆναν Ln: + ἕνα ς: C ἀποδιδούς] -διδούν ■ Ln
WH(n.m.)R: C 3 κατάθεμα] κατανάθεμα ς: Csm

αὐτοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. καὶ νῦν οὐκ ἔσται ἔτι· 5
καὶ οὐκ ἔχουσιν χρεῖαν φωτὸς λύχνου καὶ φωτὸς ἡλίου, ὅτι
Κύριος ὁ Θεὸς φωτιεῖ ἐπ' αὐτούς· καὶ βασιλεύσουσιν εἰς
τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Καὶ εἶπέν μοι, Οὗτοι οἱ 6
λόγοι πιστοὶ καὶ ἀληθινοί· καὶ ὁ Κύριος, ὁ Θεὸς τῶν πνευ-
μάτων τῶν προφητῶν, ἀπέστειλεν τὸν ἄγγελον αὐτοῦ δεῖ-
ξαι τοῖς δούλοις αὐτοῦ ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει. καὶ 7
ἰδοὺ ἔρχομαι ταχύ. μακάριος ὁ τηρῶν τοὺς λόγους τῆς
προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου.

Κἀγὼ Ἰωάννης ὁ ἀκούων καὶ βλέπων ταῦτα. καὶ ὅτε 8
ἤκουσα καὶ ἔβλεψα, ἔπεσα προσκυνῆσαι ἔμπροσθεν τῶν
ποδῶν τοῦ ἀγγέλου τοῦ δεικνύοντός μοι ταῦτα. καὶ 9
λέγει μοι, Ὁρα μὴ· σύνδουλός σου εἰμί, καὶ τῶν ἀδελφῶν
σου τῶν προφητῶν, καὶ τῶν τηρούντων τοὺς λόγους τοῦ
βιβλίου τούτου· τῷ Θεῷ προσκύνησον. Καὶ λέγει μοι, 10
Μὴ σφραγίσῃς τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου
τούτου· ὁ καιρὸς γὰρ ἐγγύς ἐστιν. ὁ ἀδικῶν ἀδικησά- 11
τω ἔτι· καὶ ὁ ῥυπαρὸς ῥυπανθήτω ἔτι· καὶ ὁ δίκαιος δι-
καιосύνην ποιησάτω ἔτι· καὶ ὁ ἅγιος ἁγιασθήτω ἔτι.
ἰδοὺ ἔρχομαι ταχύ, καὶ ὁ μισθός μου μετ' ἐμοῦ, ἀποδοῦναι 12
ἐκάστῳ ὡς τὸ ἔργον ἐστὶν αὐτοῦ. ἐγὼ τὸ Ἀλφα καὶ 13
τὸ Ω, ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος.
μακάριοι οἱ πλύνοντες τὰς στολὰς αὐτῶν, ἵνα ἔσται ἡ 14

5 ἔτι] ἐκεῖ ε οὐκ ἔχουσιν] οὐχ ἔξουσιν LhA: post χρεῖαν ε
φωτὸς φτῖ.] ε° φωτὸς sec.] φῶς WH φωτιεῖ] φωτίζει ε: Csm:
φωτίζει LhWH(n.a.)R ἐπ' ε° [B][WH] 6 ὁ Κύρ.] — ὁ ε WHm
πνευματῶν] ἁγίων ε: Csm 7 καὶ ε°(n.m.) ἔρχομαι ταχύ.] +
ἐρχομαι ταχύ. sec. Lh σφ 8 κἀγὼ] καὶ ἐγὼ ε: C Ἰωάννης] -νης
etiam Tr et WH ἀκούων καὶ βλέπων ταῦτα] βλ. ταῦ. κ. ἀκού. ε: βλ.
κ. ἀκού. ταῦ. TrmTiB ἔβλεψα] ἔβλεπον WHm ἔπεσα] -σον Elz
δεικνύοντός] -νύντος TiB 9 σου] + γάρ ε: C 10 ὁ καιρὸς γὰρ]
ὅτι ὁ κ. ε 11 ῥυπαρὸς] ῥυπῶν ε: Csm ῥυπανθήτω] ῥυπωσάτω ε:
ῥυπαρευθήτω WHm δικαιοσύνην ποιησάτω] δικαιοθήτω ε: Csm
12 ἰδοὺ] pr καὶ ε: Csm ἐστὶν] ἔσται ε αὐτοῦ] ante ἔστ. ε: C
13 ἐγὼ] + εἰμι ε: C ἄλφα] A ε Ω] ̅̅ LhWH ὁ βίς] Lh[A]
WHm ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος] — ἡ et τὸ ε Tr: ante ὁ πρῶ. κ. ὁ ἔσχ. ε
14 πλύνοντες τὰς στολὰς αὐτῶν] ποιοῦντες τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ ε

- ἐξουσία αὐτῶν ἐπὶ τὸ ξύλον τῆς ζωῆς, καὶ τοῖς πυλῶσιν
 15 εἰσέλθωσιν εἰς τὴν πόλιν. ἔξω οἱ κύνες καὶ οἱ φαρμα-
 κοὶ καὶ οἱ πόρνοι καὶ οἱ φονεῖς καὶ οἱ εἰδωλολάτραι καὶ
 πᾶς φιλῶν καὶ ποιῶν ψεῦδος.
 16 Ἐγὼ Ἰησοῦς ἔπεμψα τὸν ἄγγελόν μου μαρτυρῆσαι ὑμῖν
 ταῦτα ἐπὶ ταῖς ἐκκλησίαις. ἐγὼ εἰμι ἡ ῥίζα καὶ τὸ γένος
 17 Δαυεὶδ, ὁ ἀστὴρ ὁ λαμπρὸς ὁ πρωϊνός. Καὶ τὸ Πνεύ-
 μα καὶ ἡ νύμφη λέγουσιν, Ἔρχου. καὶ ὁ ἀκούων εἰπάτω,
 Ἔρχου. καὶ ὁ διψῶν ἐρχέσθω· ὁ θέλων λαβέτω ὕδωρ ζωῆς
 18 δωρεάν. Μαρτυρῶ ἐγὼ παντὶ τῷ ἀκούοντι τοὺς λόγους
 τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου· ἐάν τις ἐπιθῇ ἐπ'
 αὐτά, ἐπιθήσει ὁ Θεὸς ἐπ' αὐτὸν τὰς πληγὰς τὰς γεγραμ-
 19 μένας ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ· καὶ ἐάν τις ἀφέλῃ ἀπὸ
 τῶν λόγων τοῦ βιβλίου τῆς προφητείας ταύτης, ἀφελεῖ ὁ
 Θεὸς τὸ μέρος αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς, καὶ ἐκ τῆς
 πόλεως τῆς ἁγίας, τῶν γεγραμμένων ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ.
 20 Λέγει ὁ μαρτυρῶν ταῦτα, Ναί· ἔρχομαι ταχύ. Ἀμήν·
 ἔρχου, Κύριε Ἰησοῦ.
 21 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ μετὰ τῶν ἁγίων.

15 ἔξω] + δὲ :: Csm φιλῶν] pr ὁ ε : C φιλῶν καὶ ποιῶν] π. κ. φιλ.
 TiB 16 ἐπὶ] ἐν Lⁿ Tr^m WH^m Δαυ.] pr τοῦ ε ὁ πρωϊνός] pr
 καὶ ε Lⁿ : Csm : ὀρθρινός (— ὁ) ε : Csm Scr 17 τὸ... ἡ] WH^m
 ἔρχου bis] ἐλθὲ ε : Csm Scr ἐρχέσθω] ἐλθέτω ε : Csm Scr ὁ θέλων]
 pr καὶ ε : Csm λαβέτω] λαμβανέτω τὸ ε : Csm Scr 18 μαρτυρῶ ἐγὼ]
 συμμαρτυροῦμαι γὰρ ε : Csm Scr τῷ π^{ri}.] ε° ἐπιθῇ ἐπ' αὐτά]
 ἐπιτιθῇ πρὸς ταῦτα ε : Csm Scr ὁ Θεός] post ἐπ' αὐτὸν TiB τῷ
 sec.] ε° : Csm Scr 19 ἀφέλῃ] ἀφαιρῇ ε : Csm Scr τοῦ βιβλίου] βί-
 βλου ε : Csm Scr ἀφελεῖ] ἀφαιρήσει ε : Scr τοῦ ξύλου] βίβλου ε :
 Csm J^m Scr ἐκ] Lⁿ [Tr] [A] τῶν γεγρ.] pr καὶ ε : Csm Scr τῷ]
 ε° : Csm Scr 20 ἔρχου] pr ναὶ ε 21 Κυρίον] + ἡμῶν ε : Csm Scr
 Ἰησοῦ] + Χριστοῦ ε [WH] R^m τῶν ἁγίων] πάντων Lⁿ TiB R^m : πάντων
 ὁμῶν ε : pr πάντων Csm : + ἀμήν. ε R : + ἀποκαλύψις Ἰωαννοῦ A

ΤΕΛΟΣ.

557745

THEOLOGY LIBRARY
CLAREMONT, CALIF

.25

J. Paulsell

December 19

S. I.

BS

1965

1892b

**THEOLOGY LIBRARY
SCHOOL OF THEOLOGY
AT CLAREMONT
CLAREMONT, CALIFORNIA
91711**

10/93

557745

DEMCO

